«КУЛЬТУРНА-ДЕРЖАВА»
Громадська організація

Чуріков Ю.І.
04071, м. Київ, вул. Верхній вал, 62, к.18
+380-098-043-57-52
E-mail: y_churikoff@ukr.net
код ЕДРПОУ 44952541

Тиж Ю.О.
Сертифікат на проектні роботи
Серія АА № 004182 виданий 21.12.2018 р.
www.kyiv-heritage.com
www.kyiv-heritage-guide.com
www.kyiv-landuse.com

УКРАЇНА. Війна 2022 року

ДАЙДЖЕСТ

Том 4

Книга 15

Статті та новини № 3.001-3.200

м. Київ - 2024 р.

1. АНОТАЦІЯ

1. Дайджест (преса)

Дайджест (англ. *digest* — стислий виклад, резюме) — інформаційний продукт (видання, стаття, *підбірка*), що містить виклад творів у вигляді витягів з оригіналу чи у формі його вільного перекладу або добірку у повному чи скороченому вигляді найцікавіших творів, вибраних з інших видань.

Як правило, до такого передруку систематично вдаються провінційні друковані газети, які мають слабку кореспондентську мережу і відчувають брак інформації й поповнюють її недостачу за рахунок столичних видань. Наявність великої кількості дайджестів — ознака низького фахового рівня видання. Свідченням журналістської майстерності є наявність у газеті чи журналі значної кількості ексклюзивних матеріалів, тобто таких, що виготовлені саме для цього видання його кореспондентами та оглядачами.

Але навіть авторитетні газети з глибокими традиціями сьогодні не обходяться без передруків найбільш цікавих матеріалів з інших видань, вміщуючи їх у рубриках «Наші передруки», «Дайджест» тощо. Для читачів такі рубрики цікаві, оскільки в них часто із скороченням малоістотних частин уміщуються сенсаційні, непересічні твори та праці, які збагачують читача новими знаннями, несподіваними інтерпретаціями фактів.

Первісно дайджестами називалися адаптовані для масового читання твори світової класики. Великі за обсягом романи стискувалися до розміру брошурки, що потребувала невеликого часу для ознайомлення й дешево коштувала. За допомогою такого видання можна було за півгодини «пройти» «Сагу про Форсайтів» Д. Голсуорсі чи «Війну і мир» Л. Толстого. Зрозуміло, що такі дайджести могли дати тільки псевдознання і аж ніяк не знайомили читачів ні з реальною філософською концепцією, ні з образним світом творів. Тим паче, що будь-який переказ обов'язково містить у собі елементи вибірковості, а, отже, й інтерпретації.

2. Моніторинг ЗМІ

Підготовка дайджестів публікацій є однією з найбільш поширених послуг у галузі ***професійного моніторингу*** засобів масової інформації. Її зміст полягає у створенні **добірки найважливіших матеріалів за визначеною тематикою та за визначений період**. Такий інформаційний продукт надає змогу відслідковувати головні новини у певному напрямку, отримувати експертні оцінки та прогнози розвитку галузі, відстежувати діяльність конкурентів тощо. **Перевагою цього виду отримання даних є відсутність *«інформаційного шуму»*.**

2. ПЕРЕДМОВА

Що таке поразка?

2024-08-05

СЕРГІЙ ДАЦЮК, Філософ

З Древньої Греції через Корнелія Тацита, потім через міністра МЗС Італії часів Муссоліні Галеаццо Чано і в класичному її вигляді у Джона Кеннеді прийшла до нас відома фраза: "У перемоги сто батьків, а поразка – сирота". Ніхто в Україні не хоче думати та говорити про поразку. Це – магія подібності або симпатична магія: не наклич біду та словом. Але магічними заклинаннями "Слава Україні!" тут не допоможеш, бо слави, скоріше за все, не буде. І героям з фронту в такій ситуації буде байдуже до їх прославляння "Героям слава!".

1. Формування передустановок для дискурсу поразки

Ніхто не хоче брати на себе відповідальність за здійснення поразки, за розмову про поразку, за думання про поразку. Тому давайте домовимося: поразка у війні може статися сама по собі, без відповідальності українців.

Раптом що – валіть усе на мене, на Арестовича, на Романенко, бо ми про це говорили давно, публічно, детально. Це ми за все відповідаєм, бо думали і говорили про це давно. Тим більше, що значна частина українців саме нас і звинувачують. Тому тут навіть додаткових зусиль не потрібно.

Це вже зараз Президент прямо говорить про мирні переговори з Росією і потім сам себе спростовує, а відомий консультант-футуролог Валерій Пекар говорить в інтерв'ю: "Ми чуємо одну і ту саму, вже давно прожовану жуйку про "кордон 1991-го року", яка вже нікого не надихає."

Справді? Не надихає? А що надихає? Відстояти Україну хоча б у якихось кордонах?

Наступне питання журналістки Софії Середи Валерію Пекару – це ж просто смакота для знавців: "Чому немає суспільного дискурсу про те, що таке перемога і що таке поразка?"

Як немає? Ось вам за липень 2023 року моя стаття "Проблема та напрямки стратегії перемоги" з критикою установки вийти на кордони 1991 року. А ось за березень 2024 року моя стаття "Як ми уявляєм перемогу?". Посилання на ютуб-канали Романенка та Арестовича, де всі часи війни такий дискурс твориться, самі знайдете.

І це не стало суспільним дискурсом лише у дуже специфічної аудиторії Валерія Пекара та його інтерв'юера. Але це стало суспільним дискурсом у тих, хто дивиться ютуб-канали Юрія Романенка та Олексія Арестовича, де ми разом давно про це говорили. Припустимо ви, шановні читачі, не любите нас і любите Валерія Пекара. Буває. Але говорити про те, що відображуваний його специфічною аудиторією дискурс і є суспільним – це занадто зухвало.

Неадекватність "Маніфесту сталого миру", на який посилається Валерій Пекар, просто неймовірна. Цей Маніфест – дитяча казка, причому для вередливих дітей. Хочу повідомити шановним розробникам цього маніфесту свою думку, що сталий мир у світі не проглядається ні у короткостроковій, ні у середньостроковій, ні можливо навіть у довгостроковій перспективі. Допоки Україна та Росія не зміняться, не вийдуть на взаємну роботу щодо змін світу та його структур, війна між ними не лише буде продовжуватися, але до цієї війни доєднаються і інші країни.

Не думаю, що їм як футурологам моя малофахова думка допоможе. Їх аудиторія давно ні з ким, крім таких, як вони самі, не дискутує: замкнулися в собі, самі себе хвалять, інших цькують та шельмують, і в дискусії з іншими не вступають. Причому дехто навіть вважається публічним інтелектуалом. Але неможливо вважатися публічними інтелектуалом і при цьому уникати публічних дискусій, вести розмови лише серед своїх і давати інтерв'ю в теплих ваннах.

Західна футурологія з вірою в перспективу світового домінування західної цивілізації – добре проінвестована, політично підтримувана, дискурсійно у ЗМІ та у наративах фільмів та серіалів забезпечена візія. Хоча неадекватність цієї візії стає все більш очевидною.

Нажаль домінування західної цивілізації у світі завершується. ЄС та НАТО – майбутнього не мають, тому виступають як феномен українського політичного фетишизму, руйнівного і кривавого для України. Публічно вірити у це, виступати за гранти з підтримкою чи якось інакше використовувати це все можна. Але от планувати життя своїх сімей і країни в цілому не варто. Навіть з усієї любові до більшості політиків чи Валерія Пекара і його колег-футурологів.

Я хочу піддати критиці жуйку самого Валерія Пекара: "треба подорослішати". Це так, щоб вам, шановні читачі не говорити, що ви – діти малі чи просто

ідіоти, а Валерій – дорослий. Це ресентиментальна риторика, яка нічого, крім самолюбування, не містить.

Інфантильність – це установка на вступ до НАТО, це установка на вступ до ЄС, це установка на допомогу партнерів замість спиратися на власні сили. Образа на союзників та партнерів, які переслідують свої вигоди, – теж інфантильність. Образа на не таке політичне чи військове керівництво – знову інфантильність. Установка на покарання Росії дорослими державами, установка на відміну російської культури, установка на умови перемовин, яких ми не заслужили, – це все інфантильність. Навіть цькування та шельмування неправильних патріотів – це інфантильність.

Немає сенсу закликати усіх подорослішати, коли сам не виглядаєш як дорослий, коли навіть не намагаєшся говорити складну і неприємну правду. Дорослий, який хоче подорослішання дитини, ніколи не говорить дитині "подорослішай!". Він говорить з нею по-дорослому, розкриваючи багатосторонні обставини наявних ситуацій і безліч мотивів у неї залучених, чесно розповідаючи про можливі неприємні перспективи і потрібні зміни, відтак дитина поступово занурюється у дорослий дискурс, оцінює дорослі складні ситуації, приймає разом з дорослим дорослі рішення.

Тому розмова про поразку України у війні – це доросла розмова з дорослими. Дітям та громадянам з націонал-патріотичними акцентуаціями, фетишистськими установками на радикальну українізацію, фантазіями про розгром Росії і компенсації усього і вся від Росії – не треба читати далі.

2. Що таке поразка?

Мужність і адекватність – не лише в тому, щоб перемагати, але і щоб визнавати свої поразки. Проте в певних уявленнях-угляданнях-баченнях визнання поразки нема.

Що таке поразка? Це уявлення дискурсу стратегування в угляданнях розвитку та розривних стрибків. В угляданнях шляху змін чи всередині вічної боротьби нема поразок. В ресентименті теж нема поразок, а є лише зрада, яка має прізвище та ім'я. В трайбалістському ресентименті, якщо група програла на полі бою, вона переходить до партизанської війни і допоки живий хоча б один, боротьба-війна триває.

Як зараз не визнають поразку націонал-патріоти? Просто: Україна в їх уяві не програла, але програли: 1) совок в Україні; 2) Українська непатріотична влада; 3) проросійськи налаштовані українці. А правильні патріоти ніц не програли і не мають навіть думати про можливу поразку. Але так можна вважати лише груповим чином чи індивідуально.

В індивідуальному плані можна зовсім уникати уявлення про перемогу чи поразку як цілей чи бажаних станів. Але в інституалізованій колективності цілі або досягаються, або ні, і відповідно влада або делегується під досягнуті цілі, або ні. Тому перемога та поразка – невідворотні атрибути інституалізованих колективних воєн і їх припинення чи завершення.

Тобто держава у війні завжди або перемагає, або зазнає поразки. А от рухи, групи, нації, класи, партії можуть продовжувати боротьбу і без держави.

3. Яке питання у нинішній війні головне?

Микола Рябчук в своїй статті *"Чого хочуть українці?"* вважає, що найважливішим є питання: "Чого хочуть українці у війні?".

І відповідає – не миру, а перемоги. Але українцям заважають залишки СРСР.

Я ж вважаю, що більш важливим є питання:

> **"Яка саме Україна завершить війну: багатоманітна і вільна чи моноетнічна і тоталітарна?"**

Отже маємо дилему:

1) — перемога України за будь-яку ціну чи,

2) — навпаки, за будь-яку ціну має бути збережена вільна багатоманітна України, хай навіть ціною неприємного компромісу з ворогом.

Ця дилема не є простою, тому що нема такого стратега в Україні, який би міг зіграти на цій дилемі. Тому передумова виходу з війни є відповіддю на питання: у що українці вміють грати краще – у довгу війну чи у швидкі зміни?

4. Чому мені не сподобалася стаття *Рябчука*?

Пан Рябчук **веде *націонал-патріотичну пропаганду* за старою схемою:**

— **усе добре – це незалежна Україна, усе погане – це СРСР**.

Радянська корупція в порівнянні з незалежно-українською корупцією – це небо і земля.

Несолідарний трайбалізм, корупція, олігархія, націоналістичний ресентимент та інтелектофобія – це невід'ємні атрибути саме державного проекту Незалежної України.

Це засадничі вади УНР-України, а не якісь неподолані радянські вади.

Красти, визискувати, корумпувати класово солідарну державу СРСР було ганьбою.

А робити те саме у олігархічно-націоналістичній державі Україна – припустимо.

Зараз усі корупціонери – патріоти. Непатріотичних корупціонерів ми уже українізували і декомунізували.

Націонал-патріотична оманлива пропаганда нічим не краща комуністичної оманливої пропаганди. Просто вони про різне і по-різному вводять в оману. Ну не вдасться відбілити і спасти другу українську республіку, кінець їй.

Рябчук пише:

> "Єдиною ***перевагою*** українців у цьому смертельному протистоянні є бойовий дух, відданість певним засадам та ідеалам, громадянська свідомість і патріотична мобілізація."

Це зумисно каламутні вирази. Про переваги не пишуть так невиразно.

Ресентимент шкодить бойовому духу, а піднімає бойовий дух лише свобода та гідність.

Громадянська свідомість найбільш ефективна під час війни як солідарна, а не лише націонал-патріотична.

А **патріотична мобілізація точно вже не спрацювала, бо Україна вдалася до примусової**.

"Відданість певним ідеалам" не означає конституційної ідеологічної багатоманітності і явно не вказує на гідність та свободу.

Що таке взагалі:

> — певні ідеали, які є перевагою? Для кого певні? Про що вони запевняють?

Для мене ідеалами є гідність, свобода, багатоманітність.

І коли я чую:

> **"Нація понад усе", я знаю, що мене вводять в оману.**

"Понад усе" – це нація понад Богом, понад гідністю, понад свободою?

Не всяка нація чи навіть Україна понад усе, а лише – гідна, вільна, багатоманітна.

Націонал-патріотична, ресентиментальна, олігархічна, корумпована Україна – для мене не "понад усе".

Імперія живе без свободи.

Але нація не виживає без свободи.

Основний сенс нації саме в цьому, а не в мові, не в культурі та не у вибірковій колективній пам'яті.

Усе це і є певні ідеали, про які автор хоче уникнути розмови.

Про можливе перемир'я ***Рябчук*** пише:

> *— "Для того, щоб усе це здійснилося, російська влада мусила би кардинально змінити ставлення до України або ж повністю змінитися сама."*

Ні, пане ***Рябчук***.

Щоб усе це здійснилося,

> **— в Україні мають відбутися такі зміни, щоб Росія не мала вибору і теж змінилася.**

Оце є стратегічна ініціативна суб'єктність, а не фантазії про зміни в Росії.

Мені засадничо не сподобалось, що автор виходить з наявного, з нинішньої ситуації.

Хіба ж це погано? – запитаєте ви.

Так, під час війни це – поразка. Уся стаття Рябчука породжує невідворотність поразки.

Чому?

Війна для будь-якого народу це момент історичних та стратегічних змін.

Ми справді вважаєм, що стратегічні зміни – це те, що хочуть українці?

> 1) — Мені здається, що українці хочуть того, що їм навіюють в ***Телемарафоні***.
>
> 2) — **Телемарафон розганяє "перемогу"**, українці хотітимуть перемоги.

Але

> 3) — **будувати на цьому якісь висновки чи стратегії не варто**.

Мені здається, що історична стратегія війни – це те, чого за великим рахунком прагне еліта, інтелектуали, духовні лідери, як їх не називай.

Стратегія – це гра, де ти сам змінюєш правила.

1) — Як тільки ти почав виходити з наявного, як тільки заговорив про те, що немає вибору, ти вже програв.

2) — Поки ти звинувачуєш ворога, картаєш партнерів, союзників, бідкаєшся відсутністю ресурсів і не говориш про власні зміни правил, ти програєш.

Коли я читаю у ***Рябчука***:

— **"Росія не залишила нам вибору", я не можу погодитися.**

Вибір є завжди, просто часто не вистачає мислення, уяви і готовності до змін.

Лише в установці на продовження наявного «нема вибору».

Але вибір завжди є, і завжди можна інакше.

Коли Україна на межі знищення, ми взагалі можем ВСЕ:

— жорстко припинити розкол України, змінити Конституцію, замінити чи взагалі відмінити посаду Президента, радикально припинити корупцію та бюрократію, створити Військовий Уряд, поставити Гетьмана-стратега, ввести режим тотальної мобілізації *усіх 11 фронтів* і т.д.

Не факт, що українці цього хочуть.

Але

— якщо Україна не зміниться, нам кінець, навіть якщо ми переможем.

Ще раз для тих, хто не зрозумів і почне говорити про законність чи "партнери нас не зрозуміють":

— нас знищують тотально, тому ми можем ВСЕ – прямо, публічно, без всяких таємних змов чи путчів.

Отже: "стратегія – це гра, де ти сам змінюєш правила", "вибір завжди є в мисленні та уяві", "завжди можна інакше", "коли ти на межі смерті – можна все".

4. Суть поразки України у війні

Україна зазнала нищівної цивілізаційної поразки. Це стратегічна, політична, економічна соціальна, культурна, демографічна, моральна і духовна поразка проекту "Незалежна Україна 1991 року".

Можлива поразка у війні

– це не жертви героїв-фронтовиків, не втрата територій, не руйнування економіки, не втрата публічної політики, не тотальна пропаганда і не шельмування націонал-патріотами непатріотичних інтелектуалів.

Я взагалі відмовляюся обговорювати *другорядні речі*:

— умови псевдомиру на перемовинах про припинення війни, скільки територій Україні залишать, які збройні сили нам дозволять мати, як скоро буде наступна війна.

Якщо вам буде від цього легше, поразки у війні зазнають обидві країни – і Україна, і Росія, але я говоритиму лише про Україну.

Можлива **поразка України у війні**

– це не лише військова, політична, культурна чи громадсько-соціальна поразка, як її зазвичай подають.

Це

— не поразка влади – не того вибрали,

це

— не поразка еліти – не таку еліту мали,

— не поразка 25% суспільства – не на ті активні суспільні сили спиралися.

Можлива **поразка під час війни відбувається в головах людей**.

Це поразка не стільки існуючого державного проекту, скільки **поразка цивілізаційної установки на субстратегію підпорядкування** – до варягів, до Росії, до СРСР, до ЄС.

Поразка в тому, що **незалежна Україна йшла кудись туди (у ЄС і НАТО), а прийшла нікуди.**

«Коли не знаєш, навіщо кудись йдеш, тоді завжди ідеш не туди».

Шукати старі скарби по старих картах можна, але за умови, якщо ці скарби не знайшли до тебе. Всі скарби вже знайдені, з нами ніхто не поділиться. А відтак краще створювати свої скарби, ніж чужі шукати.

Поразка України – це поразка

— етнічно-національного трайбалістсько-несолідарного групістсько-корупційного глитайсько-олігархічного нестратегічно-

інтелектофобного аграрно-деіндустріального державницького проекту.

Тобто — **поразка України сталася вже**.

І вона майже не залежить від поразки у нинішній війні Росії проти України.

Я розумію, що зрадофіли одразу ж скажуть, що «це капітулянтство».

Але капітулянтами тут є самі зрадофіли.

Капітуляція – це зрада свободі та гідності, а не архаїчному минулому.

Нація – це майбутнє, а не минуле.

Гідність – солідарна, а не групістська, з договорної спільнодії, а не з трайбалізму та ресентименту. Групізм, трайбалізм та ресентимент – це зрада політичної нації.

В цьому сенсі не буває національної гідності, бо Гідність – сягання не з оптики громадянина чи навіть людини, а з оптики істоти, яка сприймає Поклик (Бога, Нірвани, Дао, реліктового випромінювання Великого Вибуху – не має значення, бо це лише слова про те, де ми ніц не знаєм).

Зокрема гідність нації – це те, наскільки нація творить із себе людство, а не розбивається на групи правильних і неправильних патріотів.

Україна програла ще до війни.

Чи могла Україна **виграти війну під час війни, до війни її програвши**?

Так, могла...

Шляхом Дива Господнього, бо нібито притомні українські керманичі і активісти робили багато всього, щоб програти. Тож чому Господь не шле Україні диво? Хіба зрадник? Господь шле своє диво гідним бідним. А ми щоразу лише вдаєм, що ми бідні та гідні. Бо не від бідності ми бідні, а від дурної затятості у дурні. Бо не від блага ми гідність шукаємо, а від надутої пихи та зарозумілості. Ми – роззяви без уяви. Навряд чи знайдеться в світі ще один такий народ, який був би водночас настільки ницим і пихатим. Саме цей розрив душі і духу рве Україну. Ницу душу тягне дух у височину, але сподобляє її лише на пиху. Дух, що тіло рве до бою, з душі робить купу гною.

Українці незалежної України жили негідно, тому і заслужили свою поразку.

І Майдану Гідності вистачило ненадовго. І героїчна війна тут нічого не змінює, бо все сталося задовго до війни. Ми ж думаєм, що всяка війна гідна, якщо вона героїчна.

Але істина така, що

1) — чим більше героїзму, тим менше гідності.

2) — Чим більше героїв, тим менше майстрів, професіоналів, управлінців, інтелектуалів.

- Негідно не зберегти і не створити достатньо зброї проти ворожих сусідів, якщо всі знали, що ми воюватимемо.
- Негідно жебракувати зброю по світу під час війни: "Подайте, не минайте".
- Негідно визискувати простий люд тарифами, податками та добровільними пожертвами до та під час війни і не карати злодіїв та корупціонерів при владі.
- Негідно просувати несолідарні концепції націонал-патріотизму, бо це розколює суспільство.
- Негідно закривати державні кордони та людоловити на війну, бо війна за свободу втрачає сенс.
- Негідно зрікатися культури, навіть варварської чи ворожої, бо хто зрікається чужої, втратить і свою.
- Негідно змушувати фронтовиків помирати з примусовою мовою і примусовою ідеологією. Якби жила людина в мирний час, то в неї була би можливість вільного перевибору, але от помирати людина має вільною в мові і вільною в ідеології.

Це поразка другої республіки, яка повторила долю "вагону УНР" і "землянки УПА".

Друга республіка відмовилася від гуманітарних досліджень, від власних гуманітарних та соціальних інавацій, від міжнародного лідерства в інноваціях політики та економіки, від багатомірної соціальної солідарності, від самоврядності, самофінансування та самозахисту громад, від незалежності політики міст щодо політики держави, від культурного прориву на основі поліетнічності та смислової багатоманітності, від подальшої індустріалізації та постіндустріалізації, від інженерії, інженерної інфраструктури та від інженерної освіти.

Це **повна економічна деградація країни і провал економічної політики під час війни**.

Україна сьогодні без зовнішньої допомоги нежиттєздатна. Росія виживає і воює навіть потерпаючи від санкцій.

А Україна програє навіть з зовнішньою допомогою.

1) Недемократична Росія має відкриті кордони і стимульовану мобілізацію. 2) А демократична Україна має закриті кордони і примусову мобілізацію.

- **Це демографічний протест громадян проти дій держави: відмова від народження дітей, зовнішня еміграція, вимирання від знищення системи захисту здоров'я та від руйнівної соціальної політики.**
- **Це масове отупіння як загальний світовий процес споживацького суспільства, дискомунікації соціальних мереж і знищення освіти як цілісного осмисленого на перспективу процесу.**
- **Це культурна кастрація смислового простору і руйнування солідарного культурного середовища: декомунізація і дерусифікація – бездумна, безсенсова, безперспективна.**

Громадянське суспільство сьогодні розколоте націонал-патріотами.

Заборони, обмеження, масові шельмування неугодних, особливо інтелектуалів, стали повсякденними нормами. Фактично йде робота на підготовку громадянської війни.

5. Хто отримав поразку в нинішній війні?

Держава, бо **програла**, стратегічно, смисловим та перспективним чином, інституційно, ресурсно та комунікаційно

– все менше українців підтримують її, все більше тікають та ховаються від неї, корумпують та визискують її і навіть мародерять на ній.

Суспільство, бо виявилося несолідарним і піддалося розколу по безлічі ознак:

— тилу і фронту, влади і народу, держави і бізнесу, націонал-патріотів та громадянських патріотів, російськомовних і україномовних, емігрантів та резидентів, ухилянтів та мобілізованих.

Отримав поразку *державницький проект УНР*, який де-факто намагалися продовжити в Україні.

Отримали і не усвідомили свою поразку *націонал-патріоти* як найбільш активна суспільна група, бо не змогли силою своїх ідей солідаризувати та мобілізувати громадян на війну довше, як на рік війни, натомість влаштували патріотичні суперечки, цькування та шельмування неправильних патріотів, радикальну мародерську українізацію, протиставивши себе решті неправильних українців.

Зазнали поразки *інтелектуали*, які не змогли переломити тренд архаїзації, інтелектофобії, ресентименту в країні.

Отримали поразку наші *партнери та союзники*, для яких Україна стала валізою без ручки.

6. Причини поразки Україні у війні

Основна причина будь-якої поразки

– 1) відмова від спонтанного з доброю уявою мислення на користь нормативних псевдокреативних традицій; 2) відмова від різноманітності необумовлених воль на користь примітивної групової трайбалістської волі; 3) відмова від багатоманітності вір на користь нетрансцендентної, а отже мертвої, віри в уявлювану спільноту нації та у її велич; 4) відмова від протуберативної патії і від індивідуальних досягнень інаваційної чуттєвості на користь ресентиментального комплексу (підозра, заздрість, ревнощі, бідкання, плач, комплекс жертви, зрадофільство, прокляття, звинувачення усіх, крім себе, неспровоковані спалахи злоби, злопам'ятність, зловтіха, ненависть, помста).

До ресентименту дотичні:

— 1) глитайство, 2) трайбалізм, 3) інтелектофобія.

Це відбувається за рахунок знищення

— 1) легітимних місць в країні, де думають та стратегують; 2) де намагаються договірним чином узгоджувати різноманітність воль; 3) де дають можливість поставати новим-інакшим вірам, не знищуючи наявні віри; 4) де практикують активність патії поза модним нині масовим емоційним інтелектом, який по суті витісняє інтелект спонтанного мислення і робить неможливим індивідуальні по своїй природі винаходи, відкриття та шедеври.

Політика в Україні не є сферою думання та стратегування.

Відтак **українська політика без інтелекту**

– це політика олігархії, корупції та зовнішнього управління. Політика минулого, теперішнього та майбутнього в Україні осмислюється надзвичайно рідко. Та і осмислення не мають впливу на українську еліту через відсутність критично-стратегічного простору комунікації.

Замість 1) радянського тоталітарного брехливого простору комунікації створено 2) націонал-патріотичний простір, ще більш тоталітарний і брехливий.

Тому – **найбільше в Україні нестратегічних дискомунікацій (срачів)** саме про це:

— хто кому пан, хто кого зрадив, хто чий агент.

Освіта незалежної України підготувала цю війну.

Вся українська література та українська історія як простір прямого та убічного ресентименту заражали дітей агресією до всього універсального, цілого та цілісного, замість того, щоб рефлексувати та осмислювати справжні причини колоніальності України як відмову від мислення, інтелектуалізму та стратегування.

Дітей в школі не вчили мислити, а вчили ненавидіти, групуватися у трайбалістські зграї, протистояти чужому та карати інакшомислення. Війна – це продовження освіти незалежної України. І поразка у війні – це наслідок інтелектофобності та ресентименту такої освіти.

Росія нищить людей, руйнує міста, захоплює території, але українці самі руйнують та не творять нові-інакші смисли та перспективи, при цьому ще і не хочуть цього визнавати.

Агресія Росії у війні оприявнила внутрішню інтелектуальну стратегічну цивілізаційну поразку України.

Поразка України все одно би відбулася – якщо не зараз, то через деякий час. Росія своєю війною просто пришвидшила цю поразку.

Соціальні причини поразки – глибші за політичні, за геополітичні, за стратегічні. Соціальні причини поразки – у толеруванні архаїчності та у легітимації примітивності, відтак у домінування примітивних уявлень лише націонал-патріотичної колективності, відтак у практикуванні ресентименту, глитайства і трайбалізму та терпимості до олігархії та корупції.

Соціальний простір Україні нині мертвий.

Нація взагалі нежиттєздатна у сучасному світі як концепт смислу та перспективи, а не тому що ми якось погано робили націю, хоча і це також.

Цивілізаційна причина поразки України – у тотальній несамостійності України в усьому, крім мовно-культурного примусу, який видають за доволі сумнівний успіх.

Неусвідомлення цього в чорній дірі ресентименту власне і породжує інтелектофобію. Інтелектуал – єдиний цивілізаційно-патріотичний агент

майбутнього, але він якраз і підозрюється у зраді в націонал-примітивному суспільстві.

7. Хто відповідальний за поразку України?

Велика спокуса – у поразці України звинуватити лише Росію, а не взяти на себе відповідальність за помилки, за відмову від мислення і від стратегування, за нікчемну нестратегічну політику, за громадянський тоталітаризм націонал-патріотів, які стали на шлях більшовиків-енкаведистів-кагебістів, за жахливий стан розколотого громадянського суспільства.

Більшість навіть тих, хто видає себе за фахівців, загалом не винуваті, бо загалом мало чого розуміли, не бачили похмурих перспектив, користувалися примітивними теоріями або чужими запозиченими моделями.

Не винуваті тут українські політики, бо навіть ті, хто читав роботи мої та моїх колег, не могли протистояти трайбалізму своїх партій.

Олігархічно-корупційна політика здавалась їм природною, бо нібито не можна було інакше.

Не винуваті українські експерти, бо за гранти транслювали результати чужого мислення, утримуючись від свого.

Якщо хочете щиро, то це я за все відповідальний, бо все це знав, про все це писав, але **не зміг переломити тренди примітивізації суспільної свідомості, несолідарної масової індоктринації, мотиваційної кастрації**:

> — недодумав, недотеоретизував, недостратегував, недопереконав суспільство, недогледів за дилетантами-футурологами, недоробив інавацій.

Не гординя це, а проста констатація. Я достатньо старий, аби дурно пишатися, хай навіть і так негативно. Але не згодилися мої сягання інакшого та трансценденції в обхід націонал-примітивізму.

Власне ця поразка України і є моєю поразкою перед націонал-патріотами, олігархами, корупціонерами та обивателями-інтелектофобами, яку не зміг перемогти інтелектуалізм мого нечисленного середовища.

8. Держави Україна вже нема

Боляче це говорити, бо я вклав значну частину мого життя в осмислення та в стратегічні перспективи України, але все одно констатую: **не просто довоєнної України, а України як держави, як другої республіки, вже нема.**

А та Україна, яка живе в серцях багатьох непримітивних патріотів, житиме в

колективній солідарній пам'яті, в конструктивній уяві інтелектуалів, в позитивних мотиваціях думаючих українців.

Україна як українська нація, тобто як уявлювана спільнота, ще доволі довго буде. Ну і Україна довго залишатиметься в мові, в культурі та в ресентиментальній колективній пам'яті, як цього і хотіли націонал-патріоти. Зрештою Україна як ілюзія – теж буде наявна.

9. Якщо держави України вже нема, то за що тоді воювати?

Воювати завжди варто лише за свободу та гідність, а взагалі, – за смисли та перспективи.

А свобода та гідність, смисли та перспективи не мають кордонів 1991 року.

Свобода не буває в рамках держави, нації, корпорації чи церкви.

Бувають волелюбні міста, волелюбні групи-прошарки-клуби-рухи, волелюбні родини, навіть бувають волелюбні корпорації (але доволі рідко). Волелюбних і водночас самозакоханих націй не буває. Тут кожному і нації загалом треба вибирати, що любити: себе чи свободу, бо дуже часто свобода потребує самозречення, а егоїзм потребує неволі не лише для інших, але і для себе.

Воювати потрібно зрештою навіть не за ЄС, не за західну цивілізацію, а за людство в цілому.

Розумію, не всім це до смаку. Але смак спільної свободи завжди інакший, ніж смак свободи лише для своїх чи лише проти чужих. У свободи своїх нема. У свободи національності нема. У свободи нема мови чи культури.

Саме тому у війні за свободу говорять: **за нашу і вашу свободу.**

10. Що робити?

Щоб покаяння не стало ресентиментом, оберненим на себе, потрібно приймати «інакше» як невідворотність вже.

Звичайно модель "Можна все" можна реалізувати в будь-який момент війни, навіть на краю прірви.

Але, читаючи ***Пекара*** і ***Рябчука***,

— я не бачу такої енергетики ні в мисленні, ні в комунікації, ні в діях.

Тому **потрібно гідно пережити катастрофу.**

З усіх сил утриматися від громадянської війни.

Пережити поразку ментально і взяти за неї відповідальність, не перекладаючи її ні на кого більше.

Мислити масштабно, піддати сумніву усі засновки світу, цивілізацій та націй, уявити та створити весь світ і його структури наново.

Вступити в комунікацію з мислячими росіянами – не з хорошими, а саме з мислячими – і запропонувати Західній цивілізації, Китаю, Індії, арабському світу та Африці проект людства.

Цивілізаційну поразку України неможливо виправити в політиці та з позиції суспільного активізму.

Це дії цивілізаційного масштабу *стратегічної еліти*, якої в Україні не було, нема і навряд чи вона буде можлива в найближчій перспективі.

Третя республіка України як чисто політичний проект була би непоганою умовою стратегічної цивілізаційної роботи,

але

1) — це може не відбутися через надто серйозні помилки, викривлення та розколи в Україні, а

2) — також через вкрай низьку цивілізаційну енергетику національного проекту України.

Є велика імовірність переходу території України в режим програмно-проектних регіонів з розподіленим зовнішнім управлінням, де центральна влада навіть номінально нічого не вирішуватиме, а суспільний активізм буде породжувати лише конфлікти та протистояння.

Тоді **лишається надія на потомків, які будуть робити усе інтелектуальніше і стратегічніше.**

Можливо їм напрацювання мої та моїх колег знадобляться.

На руїнах України постане щось інакше.

І можливо називати його теж потрібно буде інакше.

Карма імені "Україна" дуже погана.

***

3. ВСТУП

Виктор Небоженко 2024-08-19

1 ч. ·

ПРИНУЖДЕНИЕ К МИРУ.

Если американцы добьются перемирия или хотя бы прекращения огня между Израилем и Хамас, то потом они займутся Украиной. И не трудно предсказать за чей счет. Соглашение между Украиной и Россией о прекращении огня, при посредничестве США, а не Китая , будет иметь множество последствий. С одной стороны, этот дипломатический успех пойдет на пользу демократам на президентских выборах 2024 года, с другой стороны заставит Украину пойти на болезненные компромиссы в войне. Но главное, что волна недовольства украинского общества позорным соглашением с Россией станет условием и стимулом мощного давления на тандем Ермак-Зеленский и позволит США провести вероятную замену политической верхушки «Тефлонового Офиса» на послевоенную прозападную группу «реформаторов». Никто на Западе не собирается оставлять Украину «слугам народа», которые хорошо нажились за годы войны и продемонстрировали крайне низкий уровень патриотизма и компетенции на фоне чудовищной коррупции и политического цинизма.

В геополитическом плане успешное соглашение о прекращении огня между Украиной и Россией, под кураторством США, ослабит позиции Китая в России и Европе. Китай будет иметь право подозревать, что между Россией и США начался скрытый процесс примирения или даже сближения, за счет ослабления санкционной давления и интересов Китая, что очень огорчит Пекин.

***

ДАЙДЖЕСТ

№ 3.001

Основні теми доби 01.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За добу на лінії фронту сталося 189 зіткнень, що є чи не найбільшою кількістю з моменту вторгнення. За даними сервісу DeepState Live Map, російські війська просунулися в Невельському на околиці Донецька, у Євгенівці на околицях залізничної гілки Авдіївка-Покровськ, а також на захід від автодороги Куп'янськ – Сватове – у Макіївці та Стельмахівці. Загалом ситуація на лінії фронту для ЗСУ є вкрай складною, російські війська ведуть активні бойові дії на 7 напрямках щоби відтягнути українські резерви й не дати перекинути їх на ділянку головного удару – на Костянтинівку, Торецьк та Покровськ.

Спікер Пентагону Сінгх заявила, що поки що адміністрація не має доказів відправлення північнокорейських військ в Україну.

2️⃣ Росія завдала удару балістичними ракетами по українському військовому аеродрому в Миргороді. На підставі знімків російських телеграм-каналів, серйозно пошкоджено щонайменше 4 винищувачі Су-27 та аеродромну інфраструктуру. Генштаб та ЗМІ намагаються замовчати втрату літаків.

Над прифронтовим Синельниківським районом Дніпропетровщини підрозділи ППО збили керовану авіаційну ракету Х-59, яка прямувала до Дніпра.

У Дніпрі виявлено тіло жінки, яка загинула внаслідок ракетної атаки 28 червня. Кількість жертв атаки досягла 2, розбирання завалів зруйнованого багатоповерхового будинку триває.

У Білгородській області РФ прогриміли вибухи, після чого низку районів було знеструмлено. Також частково зникло електропостачання у Воронезькій та Курській областях. Це могло статися як унаслідок атаки українських безпілотників, так і після "незапланованих скидів" керованих авіабомб російською авіацією.

У Севастополі знову спрацювала протиповітряна оборона в районі мису Фіолент та Балаклавської ТЕС.

3️⃣ Туреччина, Румунія та Болгарія організували спільну місію з очищення західної частини акваторії Чорного моря від "блукаючих" світ із метою забезпечення безпеки судноплавства.

4️⃣ Уряд ухвалив проєкт бюджетної декларації на 2025–2027 роки. Чиновники планують відмовитися від підвищення мінімальної зарплати та прожиткового мінімуму на ці роки, хоча вони прогнозують зростання ВВП на рівні 2,7 % у 2025 р. та на 7,5 % – у 2026. До рівня мінімальної зарплати прив'язані всі соціальні виплати. Саме на підставі цієї декларації розробляється бюджет.

Світовий банк перевів Україну в категорію країн із доходами вищими за середні, разом з Алжиром, Монголією та Іраном. Щорічний дохід українців, за підрахунками експертів банку, зріс із $4,27 тис. до $5,07 тис.

За інформацією видання The Economist, Україна вже за місяць може оголосити дефолт за держзобов'язаннями. Низка великих кредиторів наполягає на поновленні виплат за боргами, які було заморожено на 2 роки в серпні 2022 р. Клуб кредиторів не підтримав пропозицію українського Мінфіну про списання 60 % боргів. Навіть запропоновані клубом списання 22 % боргу за умови відновлення процентних платежів остаточно знекровлять Україну, яка живе за законами економіки мирного часу.

5️⃣ Укрпошта оголосила про підвищення вартості відправки посилок на 15–20 % у зв'язку зі зростанням тарифів на електроенергію та руйнуваннями інфраструктури.

6️⃣ Генеральний прокурор Костін після широкого розголосу таки звільнив свого заступника Вербицького, проти якого відкрито кримінальне провадження про незаконне збагачення.

Нацагентство з питань запобігання корупції за зверненням НАБУ влаштувало моніторинг способу життя глави Нацполіції Виговського. НАБУ відкрило кримінальне провадження проти Виговського також за фактом незаконного збагачення.

СБУ затримала групу осіб, які нібито готували проведення "віче" на Майдані щоби оголосити про усунення від влади президента Зеленського та надалі "захопити будівлю Верховної Ради".

7️⃣ Верховний суд США частково зберіг імунітет колишньому президентові Трампу в справі про штурм Капітолія та постановив розглянути справу в судах нижньої інстанції. Президент Байден назвав рішення Верховного суду "новим принципом" та "небезпечним прецедентом", оскільки "тепер президентська влада не обмежена законом". За інформацією агентства Bloomberg, Демократична партія таки висуне Байдена кандидатом у президенти на з'їзді 21 липня. Держсекретар Блінкен заявив, що Байден нібито поновив довіру світу до лідерства США.

Видання The Wall Street Journal повідомило, що напередодні можливого повернення Трампа на президентську посаду в США НАТО має намір направити постійного представника до Києва, який буде відповідальним за допомогу Україні, а також створити нове командування у Вісбадені для координації постачання військової техніки ЗСУ та навчання українських військовослужбовців.

Глава Мюнхенської безпекової конференції Хойсген вважає, що для України довготривалу перспективу миру може забезпечити лише членство в НАТО.

На тлі висловлювань президента Зеленського та міністра закордонних справ Кулеби про "швидкий справедливий мир" до Києва прибула двопартійна делегація Конгресу США на чолі з головою комітету з розвідки Тернером.

Група конгресменів від Демократичної партії закликала міністра оборони Остіна підготувати ще десять українських пілотів на винищувачах F-16. За їхніми словами, Україна наприкінці року матиме більше літаків, ніж пілотів, які здатні ними керувати.

8️⃣ Директорат сільського господарства Єврокомісії запровадив захисні мита на українські яйця та цукор через перевищення квот на експорт. Ці мита запроваджуються автоматично, щойно буде перевищено середньорічний обсяг експорту, який розраховано за період з 1 липня 2021 р до 31 грудня 2023 р.

9️⃣ Група з розроблення фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) знову відмовилася внести Росію до "чорного списку", і навіть не включила до "сірого", попри докази численних порушень та співпрацю з режимами Північної Кореї та Ірану. FATF подовжила зупинення членства РФ в організації. Члени організації попередили Об'єднані Арабські Емірати про можливе повернення країни до "сірого списку" за небажання ефективно протидіяти незаконним фінансовим операціям. Водночас FATF виключила із "сірого списку" Туреччину.

🔟 Росія знову очолила на 1 місяць Раду Безпеки ООН. Два засідання в середині липня проведе міністр закордонних справ Лавров. На переконання більшості експертів, Росія скористається своїм статусом для просування власного порядку денного та посилення тиску на Захід за підтримки країн "глобального Півдня". Водночас Генеральна асамблея не підтримала обрання Росії до одного з органів управління ООН – Економічної та соціальної ради, яка координує економічну діяльність організації та створених нею спеціалізованих установ.

***

№ 3.002

Основні теми доби 02.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За інформацією Генштабу, на лінії фронту протягом доби сталися 158 боїв. Армія РФ прагне прорвати оборону ЗСУ на Покровському, Торецькому, Краматорському напрямках, штурмує Красногорівку, Годинник Яр, не припиняє спроби наступу на Борову. За даними сервісу DeepState Live Map, українські війська були змушені відступити в Красногорівці на околиці Донецька, у Прогресі, Володимирівці та Карлівці в районі автотраси Донецьк-Дніпро та залізничної гілки Авдіївка-Покровськ. Втрачено мікрорайон "Канал" Часового Яру, а також кілька позицій поблизу с. Макіївка на захід від автодороги Куп'янськ-Кремінна.

Упродовж доби під обстріли та удари керованими авіабомбами потрапили українські населені пункти поблизу лінії фронту, зокрема, Селидове на околицях Покровська, Харків, Нікополь та Херсон. Унаслідок російських ударів загинули щонайменше 8 людей, понад 20 – дістали поранень.

Для поповнення особовим складом військ, які беруть участь у бойових діях в Україні, російська влада мобілізує трудових мігрантів, які отримали російські паспорти. Зі слів глави Слідчого комітету РФ Бастрикіна, на фронт відправлено понад 10 тис. мігрантів.

2️⃣ Росія вранці 3 липня атакувала Дніпро 3 крилатими ракетами "Іскандер-К", 4 авіаційними ракетами Х-59 та 5 БПЛА типу Shahed. Підрозділи ППО не змогли збити 2 ракети "Іскандер-К". Вони вибухнули в житлових кварталах Дніпра, вибухами та уламками пошкоджено торговий центр, лікарні, школи та житлові будинки. Загинуло 5 осіб, поранено та травмовано – 27. Причиною важких втрат стало те, що повітряний простір над Дніпром не прикрито ешелонованою протиповітряною обороною, а російський розвідувальний безпілотник "Орлан" безперешкодно коригував атаку.

На Одещині вибухнула ракета, яку було запущено з території Криму. Вибух пролунав і в Кривому Розі.

За інформацією агентства Bloomberg, Китай разом із РФ розробив модернізований аналог ударного безпілотника Shahed-136. На думку американських чиновників, Китай не постачає Росії готові БПЛА, водночас надсилає складальні комплекти. Низка країн вважають постачання цих безпілотників перетином "червоних ліній". Російська армія ще не застосовувала цих безпілотників для ударів по Україні.

Українські морські безпілотні катери атакували базу Чорноморського флоту в Новоросійську.

3️⃣ Кабмін схвалив створення Єдиного туристичного реєстру для боротьби із незареєстрованими готелями, а також для обов'язкової реєстрації туроператорів.

Також внесено зміни до положення про Міжвідомчу робочу групу з питань організації призову військовозобов'язаних у період мобілізації. Це дає змогу за погодженням із Міністерством оборони забронювати до 50 % чиновників міністерств і відомств, що підлягають мобілізації.

Уряд виділив із резервного фонду 2,39 млрд грн на відновлення доріг місцевого значення, якими користуються ЗСУ. У бюджеті ці кошти призначалися на забезпечення повноважень місцевого самоврядування на окупованих територіях, проте навесні їх було передано до резервного фонду. У проєкті Бюджетної декларації на 2025–2027 роки Кабмін запланував відновити Дорожній фонд.

4️⃣ Укренерго щодня повідомляє про серйозний дефіцит генерації, що зі збільшенням споживання через спеку призводить до масштабних відключень електропостачання. У багатьох регіонах графіки відключення не діють, а

електрики немає 12–16 годин на добу. Президент Зеленський стверджує, що уряд нібито робить усе можливе для збільшення імпорту електроенергії з ЄС.

5️⃣ Помічник держсекретаря США з питань Європи О'Брайєн заявив, що в разі спроби розширення лінії фронту адміністрація президента Байдена дозволить Україні завдавати ударів американською зброєю по цілях у глибині території Росії. З його слів, на саміті НАТО Україна отримає хороші новини щодо постачання систем ППО.

Глава Пентагону Остін анонсував надання Україні пакету воєнної допомоги на суму $2,3 млрд, до якого увійдуть засоби ППО та боєприпаси.

Спікер військового відомства Райдер заявив, що Україна може використовувати американську зброю для ударів по окупованому Криму.

Міністр закордонних справ Кулеба закликав партнерів відкинути страх ескалації та надати Україні всю необхідну військову допомогу

За інформацією агентства Reuters, країни-члени НАТО погодили постачання воєнної допомоги Україні на наступний рік у розмірі приблизно $43 млрд. Угоду про такі постачання буде підписано на саміті Північноатлантичного альянсу у Вашингтоні, який відбудеться 9–11 липня.

За інформацією британського видання The Daily Telegraph, Україні на саміті буде недвозначно вказано, що вона надто корумпована для вступу до Альянсу. Згідно з опитуванням Pew Research Center громадян США та ряду країн Європи, кількість респондентів, які не довіряють діяльності президента Зеленського (46 %), уперше перевищила рейтинг довіри (40 %). Найбільше падіння довіри зафіксовано в Польщі.

Колишній глава розвідки Нідерландів Схоф очолив новий уряд країни, який сформувала права коаліція. Новий міністр оборони Брекельманс підтвердив намір і далі надавати воєнну підтримку України.

6️⃣ Україна одержала четвертий транш кредиту розширеного фінансування МВФ у розмірі приблизно $2,2 млрд. Уряд має намір витратити ці кошти на фінансування критичних видатків бюджету, виплату соціальної допомоги, а також зарплат медикам та вчителям.

Мінфін на аукціоні розмістив держзобов'язання ще на 9,4 млрд грн. Країна фактично живе в борг, який безперервно зростає. За оцінками експертів, ще до кінця року він може перевищити 100 % ВВП.

7️⃣ До Києва прибув глава угорського уряду Орбан – на другий день після того, як Угорщина очолила ЄС. Президент Зеленський обговорив із ним можливу допомогу Угорщині в підготовці другого "саміту миру". Угорський прем'єр-міністр під час головування в ЄС пообіцяв усіляко підтримувати

Україну. Зеленський та Орбан домовилися про подовження роботи над двосторонньою угодою, яка має усунути проблеми між країнами. Угорський прем'єр-міністр пообіцяв Зеленському відкрити першу українську школу на території країни.

Орбан запропонував Зеленському негайно припинити вогонь на лінії фронту – навіть без прив'язки до переговорів із Росією. Водночас на пресконференції він наголосив, що не наполягав на своїй пропозиції та почув доводи Зеленського.

Під час візиту Орбана угорський міністр закордонних справ Сійярто провів за своєю ініціативою розмову із главою МЗС РФ Лавровим. Прессекретар російського президента Пєсков заявив, що Путін не чекає на якісь вагомі результати візиту Орбана до Києва.

Глава Офісу президента Єрмак заявив, що Україна не піде на територіальні поступки Росії, хоча "готова дослухатися" до порад про мирне врегулювання. Представник Держдепартаменту Пател підкреслив, що НАТО та США дали чітко зрозуміти всім партнерам, що єдиною умовою миру є повне виведення російських військ із території України, оскільки всі інші пропозиції не відповідають статуту ООН.

Президент Фінляндії Стубб вважає, що агресію РФ в Україні міг би припинити єдиний дзвінок китайського лідера Сі президенту Путіну, оскільки Росія повністю залежить від Китаю.

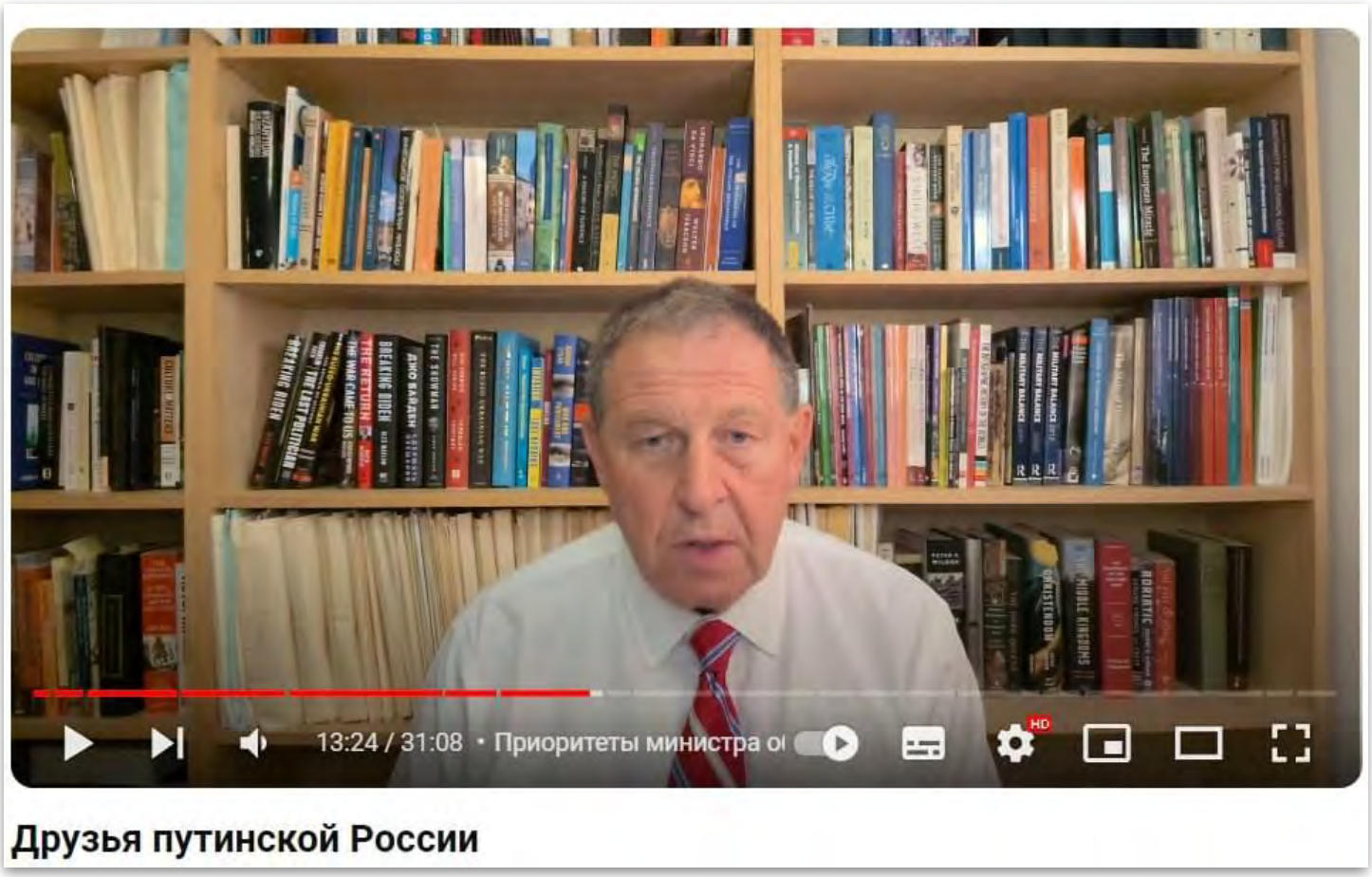
Про небажання Путіна припиняти війну свідчать десятки заочних "арештів" російськими судами українських чинних та колишніх високопосадовців та генералів, а також відкриття проти них кримінальних проваджень Слідчим комітетом РФ.

8️⃣ У відповідь на постійні спроби прориву незаконних мігрантів через кордон із Білорусі польський уряд запровадив докладний контроль усіх вантажів, які прямують транзитом через Білорусь через КПП Малашевичі-Тересполь. Транзит товарів із Китаю до ЄС є одним з основних джерел прибутку режиму Лукашенка й, на думку польських високопосадовців, дасть змогу запобігти потраплянню небезпечних товарів та речовин на територію Євросоюзу.

***

№ 3.003

Друзья путинской России

Видео

2024-07-04

Романчук

Если друг оказался вдруг... И совсем не друг. И совсем не вдруг. Запланированное. Преднамеренное. Заговорщическое. Исподтишка. Токсичным шептуном против страны, которую он публично называет партнёром и другом. Против той страны, победы которое желают более 80% американцев. Против той страны, которая стала жертвой российской агрессии. Против Украины уже не только нацистская Россия, но также тоталитарная Северная Корея, фундаменталистский Иран и советская Беларусь Лукашенко. С ними тоталитарный коммунистический Китай. Ось зла открыто нацелена на разрушение западной цивилизации, на развал Евросоюза и даже США. Понимая, когда аналитики, умники и геополитики Запада/НАТО проспали рождение, становление и восхождение на тропу войны нацистского путинского режима со второй половины 2000-ых. Даже в начале 2022г. большинство международников Запада было за умиротворением, за интеграцией российского капитала, сетевых структур в международные. Даже на Мюнхенской конференции по безопасности в 2022, буквально накануне полномасштабного вторжения, США/НАТО вместо поставок оружия предпочли заявления с предупреждениями и предупреждениями о санкциях «из ада».

Украинцы выстояли. Показали силу, волю, мужество и стремление защищать свою свободу, независимость и право быть Украиной. Казалось бы, вот она, сторона Света. Вот воины Добра. Им нужно оружие. Они победят. Только дайте оружие. То, при помощи которого можно разбить врага. Врага не только Украины, а всего Запада. Врага, суть которого выражают три слова: варварство, враньё и воровство.

В такой ситуации США, как лидер Запада, просто обязаны были осознать уровень угрозы, стряхнуть с себя инерцию умиротворения, отбросить ошибочную тактику кулуарных договорённостей с Путиным, суть которого – враньё. Вместо лидерства в войне против нацистской, геноцидной России, Администрация Байдена заняла позицию «не вашим, не нашим». Делала громкие заявления о полноценной, щедрой помощи. Мир и сами американцы думали, что Украина «купается» в деньгах американских налогоплательщиков. По факту, как установил аудит Пентагона, военная помощь США Украине оказалась не $150 – 200 млрд., в почти в 10 раз меньше. Северная Корея продала России больше снарядов, чем США для Украины. Причём стоимость военных товаров, как обнаружил аудит Министерства обороны США, была завышена более чем на $8 млрд.

Администрация Байдена тупо использовала руководство Украины, российскую войну против Украины, чтобы делать свои внутренние политиканские делишки. Чтобы отжимать республиканскую партию. Чтобы дискредитировать политических оппонентов, чтобы изображать Д. Трампа, как ультраправого тоталитарного терминатора демократии, врага Украины. При этом по закону о ленд-лизе Украина получила… ровно НОЛЬ помощи. По закону на $61 млрд. Украина получила не целый миллиард.

Складывается впечатление, что затягивание военной помощи Украине при параллельных переговорах с Россией имеет для Дж. Байдена только одну цель – заставить руководство Украины прекратить военные действия и согласиться на унизительные, разорительные, грозящие дальнейшей эскалацией переговоры с агрессором. Администрация Байдена, имея на своих складах, полигонах огромное количество необходимого для Украины вооружения, имея тысячи самолётов, установок ПВО для защиты украинского неба, т. е. мирных жителей, цинично говорит украинцам: «Оружия больше нет, но вы держитесь. Денег больше нет, но вы держитесь». В кампанию по принуждению руководства Украины к переговорам с агрессором подключились как украинские, так и европейские, американские, НАТО-вские эксперты/аналитики. Мол, всё, капут. Раша сильна. Украина слаба. Надо договариваться. Т. е. по сути, сливаться.

После президентских дебатов сомневаюсь, что сам Дж. Байден во что-то вникает, что-то соображает, что-то придумывает.

Как ни парадоксально, **Америка де-факто управляется не выбранным президентом, а его окружением**.

Типичный пример, когда хвост виляет собакой. Что-то очень похожее сложилось в управлении Украиной, но здесь все знают, как его зовут, его и его пять профессиональных менеджеров. А вот такая модель управления в США, которая и колыбель демократии, и лидер Запада, и главная сила НАТО – это управленческая, репутационная и ценностная катастрофа.

Заметим, что такое поведение Администрации президента США не только по отношению к Украине, а также по Израилю, Тайваню, а также защите интересов международной торговли от пиратов-террористов. Кошмарный сон для Евросоюза, который десятилетиями «спал» со своей концепцией военной безопасности, пригревшись под зонтиком США. Теперь оказалось, что зонтик превратится в увеличительное стекло, которое резко увеличило температуру, давление и напряжение в Европе.

Остаётся надежда на здравый смысл и ценностные характеристики нового руководителя НАТО М. Рютте, на нового шефа европейской дипломатики эстонку К. Каллас, а также на рейгановскую внешнюю политику нового президента США. Эти люди и факторы начнут действовать вместе только с февраля 2025г. До этого времени Украина стоит перед реальной экзистенциальной угрозой. Дай Бог сил, мужества, энергии и выдержки ВСУ. Поклонимся в пояс всем тем, кто поставляет оружие и всё необходимое для фронта. Главное сейчас перестать плясать под дудку Администрации Байдена. Она, как показали реальные действия, сфальшивила.

Очень рекомендую анализ Андрея Николаевича ***Илларионова***. С цифрами, фактами, при использовании логики и причинно-следственных связей. Мы наелись ярлыков, пустых лозунгов, голословных обвинений, пустопорожних шельмований. Ставки огромные. Не время на местечковость и провинциализм. Украина и украинцы, все друзья и настоящие союзники должны работать на ВСУ, на фронт, на военную победу Украины и поражение на поле боя России. Остальные варианты – в интересах агрессора и Оси зла. Это надо признать, даже если в этой Оси оказалось руководство одной или нескольких стран НАТО.

***

№ 3.304

2024-07-04

Ніколов

Атлічний лонгрід про те, як Трамп шість років тому ввалив розм'яклим баригам з Євросоюзу за те, що вони не докладають грошей в бюджет НАТО. Реально правильна претензія. І шикарно описана відповідь бариг і бюрократів – вони тупо намалювали статистику, щоб заспокоїти психанутого Трампа, а потім все рівно нічого не зробили. І так продовжувалось поки Путєн не пішов на велике вторгнення в Україну.

Я б назвав цей текст ***«Блядство, шаройобство і неадекватна самооцінка»***, але як вже є.

Почитайте на ніч, щоб відчути

1) — як робиться велика політика.

Відразу **зрозумієте, чому**

2) — **Україні нічого не світитить на саміті НАТО** найближчими днями.

***

https://www.ft.com/content/8985b970-0015-479f-9585-7a9b234715a4

Нерозказана історія найхаотичнішого саміту НАТО в історії

Дональд Трамп збирався вийти з НАТО.

Коли 12 липня 2018 року президентський кортеж продирався крізь ранкове світло, прямуючи на саміт західного військового альянсу, він зателефонував своєму раднику з національної безпеки. «З нами поводяться несправедливо», - сказав Трамп. «До 1 січня всі країни повинні взяти на себе зобов'язання [збільшити витрати на оборону]... або ми підемо і не будемо захищати тих, хто цього не зробив».

Трамп поклав слухавку, схрестив руки і посміхнувся. Коли новина про його рішення поширилася серед американської делегації, яка прилетіла з ним до Брюсселя на саміт, співробітники почали панікувати. Але багато інших лідерів Альянсу, які вже крутилися навколо великого конференц-столу і вели світські бесіди, не знали, що на них насувається.

Захоплення Трампом саміту НАТО 2018 року стало найбільшим поворотним моментом в історії альянсу, який гарантує європейську безпеку з 1949 року.

> — Хаотична 48-годинна зустріч завершилася тим, що президент США заявив американським союзникам, що більше не надаватиме Європі «карт-бланш» на захист.

Перший саміт НАТО, який Трамп відвідав минулого року, пройшов у стриманій обстановці, під час якого він значною мірою стримував свою ізоляціоністську риторику - і свій темперамент - під контролем. Тоді його все ще контролювали і стримували його співробітники.

Але тепер, після майже 18 місяців перебування на посаді, він приїхав до Брюсселя, сповнений рішучості розбудити Європу перед суворою новою геополітичною реальністю. НАТО, який наступного тижня збереться у Вашингтоні на саміт з нагоди своєї 75-ї річниці, зазнав значних змін у зв'язку зі зміною ландшафту. Американські союзники по НАТО збільшили витрати на оборону до безпрецедентного рівня. Цього року вони витратять загалом 430 мільярдів доларів, що на 55 відсотків більше, ніж до втручання Трампа в Брюсселі.

Звичайно, не все це завдяки Трампу. Війна Росії проти України змусила всі європейські країни виконати обіцянки взяти на себе більшу відповідальність за власну безпеку. Але оскільки Трамп балотується на другий термін, на зустрічі наступного тижня дипломати і політики, ймовірно, будуть думати про те, що його повернення означатиме для Альянсу. Ті, хто серйозно ставиться до

цієї перспективи, шукатимуть прецеденти в минулому. Наступна розповідь про саміт 2018 року базується на розмовах з більш ніж двома десятками лідерів, чиновників і радників, які були присутні на ньому. Всі вони говорили на умовах анонімності; багато хто з них здригнувся від спогадів.

1. 9.13, середа, 11 липня Резиденція глави американської місії, Брюссель

Передбачалося, що це буде звичайна фотосесія, яка захопить кілька анонімних хвилин на початку зустрічі. Кілька рукостискань, короткі репліки, потім пресу виганяють і двері зачиняються.

Саме це мав на увазі Єнс Столтенберг, генеральний секретар НАТО. Срібноволосий норвежець з манерами академіка і окулярами без оправи розробив план, як поводитися з Трампом - своєю темпераментною, емоційною і фізичною протилежністю - після того, як вони опинилися за зачиненими дверима. Він збирався подати президенту делікатно змішаний коктейль зі співчуття і вмовляння. І, перш за все, він уникав конфронтації.

Коли камери зняли Трампа, Столтенберга і дві їхні делегації, репортер вигукнув: «Пане президенте, які країни хотіли б витрачати більше коштів на НАТО, зокрема?»

«Багато країн не платять стільки, скільки повинні, - відповів Трамп. «І відверто кажучи, багато країн винні нам величезну суму грошей, за багато років тому...Наскільки я розумію, вони є правопорушниками, тому що Сполученим Штатам довелося платити за них».

З флангів Трампа оточила його основна команда НАТО. По лівий лікоть від нього стояв держсекретар Майк Помпео, колишній глава ЦРУ, який прилетів до Брюсселя прямо із зустрічей у Північній Кореї. По праву руку - його постійний посол при НАТО Кей Бейлі Гатчісон, колишній сенатор від Техасу, яка відігравала критично важливу роль в якості зворотного каналу зв'язку між Білим домом і штаб-квартирою НАТО.

«Заборговані величезні суми грошей», - продовжив Трамп. Час від часу президент відвертався від преси і дивився на представників своїх союзників, які здебільшого сиділи, стоїчно втупившись у свої склянки з апельсиновим соком. «Сполучені Штати заплатили і зробили крок вперед, як ніхто інший. Це, до речі, триває десятиліттями. Це тривало за багатьох президентів. Але жоден інший президент не піднімав це питання так, як піднімаю його я. Тож треба щось робити».

Команда Трампа знала цю діатрибу напам'ять. Хоча мало хто, якщо взагалі хтось, поділяв його погляди. Як знав Трамп, його делегація хотіла поїхати з Брюсселя, виголосивши сувору риторику, не завдавши довготривалої шкоди

трансатлантичним відносинам, які лежали в основі домінування США на Заході.

Столтенберг сидів за великим полірованим коричневим столом, не кліпаючи очима, поки тривала лекція. Протокол був уже далеко на задньому плані, але Столтенберг не виявляв жодних ознак занепокоєння. Він був генеральним секретарем майже чотири роки і був свідком варіацій цього монологу і раніше. Однак його колеги, що сиділи по обидва боки від нього, почали незграбно соватися на своїх місцях. «Я не знаю, чи планував [Трамп] це так, чи ні, - сказав один із присутніх того ранку. «Але це була засідка, цілковита засідка».

Коли Трамп почав втрачати дар мови, він, здавалося, згадав, що сніданок був запланований як двостороння розмова. Він жестом звернувся до Столтенберга: «Ти збираєшся щось сказати?»

Протягом тижнів, що передували саміту, команда Столтенберга підтримувала зв'язок з радниками президента щодо того, чого очікувати. Вони підготувалися до кількох ліній атаки Трампа. Болтон, зокрема, провів години в дискусіях зі Столтенбергом і його впливовим начальником штабу. Вусатий колишній адвокат працював на цій посаді менше чотирьох місяців, але вже встиг здивувати союзників, просуваючи здебільшого традиційну зовнішню політику.

Дехто побоювався, що Болтон може принести з собою після свого короткого перебування на посаді посла США в ООН - організації, яка, як він неодноразово заявляв, не має жодної мети. Але він допоміг Столтенбергу розробити тактику роботи з Трампом. «Для нас не було особливим секретом, що цей саміт може бути складним, - сказав один із учасників підготовки. «Президент Трамп насправді не настільки критичний до НАТО як такого. Він просто дуже критичний до європейських союзників».

Німеччина, зокрема, була під прицілом Трампа. Вона витрачає менше 2 відсотків ВВП на оборону, незважаючи на те, що є найпотужнішою країною Європи. І вона купувала величезні обсяги газу у Росії, країни, яку НАТО вважала своєю головною загрозою. «Тож ми захищаємо вас від Росії, а вони платять Росії мільярди доларів?» саркастично запитав Трамп. «Ми повинні щось зробити, тому що ми не збираємося з цим миритися. Ми не можемо з цим миритися. І це недоречно».

Столтенберг грайливо намагався дотримуватися своїх тез перед камерами. «Я думаю, - запропонував норвежець, - що дві світові війни і холодна війна навчили нас, що разом ми сильніші, ніж окремо».

Трамп насупився. «Але як ви можете бути разом, коли країна отримує енергію від людини, від якої ви хочете захиститися? Ні, ви просто робите Росію багатшою».

Вкрай однобока дискусія тривала лише 13 хвилин, але багатьом присутнім здалося, що вона тривала набагато довше. Близько 9.30 ранку співробітники протоколу нарешті наказали камерам залишити приміщення. Після цього Трамп продовжив говорити. Він сказав, що нова штаб-квартира НАТО, відкрита роком раніше, була помилкою. Замість того, щоб витрачати 1,1 млрд євро, за його словами, краще було б побудувати бункер вартістю 500 млн євро або витратити ці гроші на танки. У якийсь момент Трамп заявив, що Жан-Клод Юнкер, президент Європейської комісії - виконавчого органу ЄС, який абсолютно не пов'язаний з НАТО, за винятком понад 20 країн, які є членами обох організацій - контролює, скільки європейські члени платять до НАТО.

«Трамп був дуже, дуже жорстким, - сказав один з присутніх. «Але генеральний секретар був дуже професійним, і він просто прийняв це, він ніколи не висловлював шоку, тривоги, нічого. Він просто вислухав, тож це був сеанс розрядки». Представник НАТО був менш дипломатичним: «Нас побили. Це задало тон тому, що мало статися».

2. 19:45, середа, 11 липня Робоча вечеря саміту, Брюссельський художньо-історичний музей, парк Cinquantenaire

До кінця дня Трамп не відходив від свого радника. Під час ретельно зрежисованих зустрічей президент США тримав язика за зубами. Дискусії про те, як краще захистити східний фланг НАТО від потенційних небезпек, пройшли без риторичних феєрверків. Незабутнє комюніке саміту було належним чином узгоджене усіма лідерами. У відносинах між США і їхніми союзниками все було гаразд.

Але на офіційній вечері того вечора на саміті настрій Трампа, за словами кількох присутніх, потьмянів. Президента супроводжували перша леді Меланія та посол Хатчісон. Після сімейного фото і перегляду акробатичного танцювального виступу гості повечеряли стравами, приготованими шеф-кухарем, володарем зірки Мішлен, Максимом Мазьє, і вином у сусідньому художньому музеї. (Трамп випив кока-колу, яку приніс помічник.) Деякі чиновники, які спілкувалися з президентом, пішли зі зловісним передчуттям того, що має статися протягом наступного дня. Для тих, хто вважав, що найгірше вже позаду, саміт ось-ось набуде невтішного повороту.

3. 9.15 ранку, четвер, 12 липня Зал засідань Північноатлантичної ради, штаб-квартира НАТО

«Він запізнювався», - згадує чиновник НАТО, який брав участь у саміті. «Замість нього в кріслі сидів Меттіс. Але потім з'явився Трамп... шкутильгаючи через лобі НАТО сам-один. У нього був такий вираз грому на обличчі. І я пам'ятаю, як подумав: «Зачекайте, це зовсім не добре».

Нічні заголовки про перший день виступу Трампа були м'якими. Більшість зосередилася на комюніке і позитивних заявах союзників про збільшення витрат. «Хороша новина полягає в тому, що ми досягаємо прогресу», - цитує Столтенберга газета FT.

Мало хто з присутніх політиків і дипломатів міг сказати, чи справді Трамп серйозно ставився до цієї загрози. «Я вважаю, що він блефував. Я вважаю, що це його спосіб дії», - сказав один з чиновників, який брав участь у переговорах. «Болтон був в жаху від усього цього. Але Помпео був тим, хто мав на нього найбільший вплив. І Помпео знав, що той не збирається залишати НАТО, тому що військові люди знають ціну цьому... Існувало дуже крихке напруження, але воно тримало все разом».

«Чи був це лише блеф? Я не впевнений», - сказав один європейський дипломат. «Можливо, так, але я не хотів би робити на це ставку. Потрібно було сприймати його серйозно».

Трамп хотів, щоб його сприймали серйозно. Він дав це зрозуміти, коли зателефонував Болтону, щоб сказати, що збирається офіційно погрожувати виходом, по дорозі до величезної будівлі зі скла і сталі, розташованої наче зчеплені пальці на околиці Брюсселя. «Ніхто насправді не знав, як ми це зробимо», - сказав американський чиновник, який був там того дня.

«Хтось прийшов до мене і запитав: «У вас є копія договору?». У мене не було. Вони сказали: «Дайте мені копію договору, бо [Трамп] каже, що хоче вийти з НАТО». Потім «ми всі дивилися, намагалися [побачити], що там написано. І, звичайно, там нічого не було. З того дня я носив копію договору з собою. Ніколи не був без неї».

Нарешті Трамп потрапив до зали засідань у самому центрі штаб-квартири НАТО - великого простору, де домінує величезний кільцеподібний стіл, оточений сотнями місць для помічників, послів і секретарів. Майже всі засідання не транслюються, а протоколи того, що там відбувається, тримаються в таємниці.

Президент походжав по периметру столу, за спинами вже сидячих глав держав, які обговорювали тему засідання - Грузію та Україну. Обидві країни-кандидати на вступ до НАТО мали однакову проблему: Росія вторглася на частину їхньої території.

Трамп дав зрозуміти, що хотів би отримати наступну можливість виступити. Тим часом Болтон нахилився до нього для короткої розмови, закликаючи його лише натякнути, що вихід США з НАТО можливий, а не висловлювати пряму погрозу. Трамп заплющив очі і кивнув. Через кілька хвилин він контролював мікрофон і не мав наміру говорити про Грузію чи Україну. «Я бачу з висвітлення в ЗМІ, що всі щасливі, - сказав Трамп іншим лідерам. «А я ні. Нам потрібно обговорити гроші».

Столтенберг знав, що відбувається, але багато інших лідерів не знали. «Він розгорнувся, - згадує один з присутніх. «Він викрикував окремі країни щодо відсотків, які вони витрачають. Але це була просто неправильна обстановка».

Під час 15-хвилинної промови Трамп закликав європейські країни збільшити свої витрати на оборону вдвічі порівняно з узгодженим орієнтиром, що було незбагненно високим для майже всіх лідерів, які його слухали. Він сказав, що вони сприймають США як належне. Він закликав платити стільки, скільки належить, інакше США залишаться наодинці на Новий рік 2019 року. «Я з НАТО на тисячу мільйонів відсотків, - сказав Трамп. «Але не на таких умовах».

«Зараз ми всі знаємо, що Трамп використовує ці події як інструмент переговорів, - сказав один спостерігач. «Але в той час це було досить вражаюче, коли він ходив по кімнаті і говорив людям платити».

4. 9.40 ранку, четвер, 12 липня

Зал засідань Північноатлантичної ради, штаб-квартира НАТО

Під час засідань НАТО країни сидять в алфавітному порядку, з генеральним секретарем на чолі столу поруч з лідером США, останнім у черзі. Канцлер Німеччини Ангела Меркель піднялася зі свого місця, щойно Трамп закінчив. У світло-блакитному піджаку і зі срібним намистом вона обійшла навколо столу і присіла поруч зі Столтенбергом.

Меркель прошепотіла йому на вухо; Столтенберг кивнув; і тоді Меркель підійшла до Трампа, прошепотіла йому на вухо, нагадала про одну присутню людину. «Потім [вона] повертається до генерального секретаря, і генеральний секретар знову киває. Між генеральним секретарем і Меркель відбулася якась незручна, жвава дискусія - незручна, тому що вона відбувалася поруч з Трампом», і стосувалася вона поводження з Трампом.

«Меркель дуже швидко зрозуміла, що ситуація може вийти з-під контролю», - сказала друга особа, яка була свідком її втручання. «У неї, а потім і у Столтенберга, було сильне відчуття, що ми повинні це стримати».

Столтенберг висловився. «Ми звільняємо приміщення», - сказав він, за словами іншого спостерігача. «Всі повинні піти, окрім керівників. І ми збираємося провести важливу дискусію, яка повинна відбутися».

Це означало, що глави держав Грузії і України повинні були покинути засідання, на якому обговорювалося їхнє майбутнє як незалежних країн і майбутніх членів НАТО. «Це, мабуть, єдиний випадок, коли ці дві країни були щасливі, що не були присутні під час дискусії на саміті НАТО», - зауважив

один дипломат. Але «це не була дискусія з партнерами; це була дискусія, яку потрібно було вести між союзниками».

Столтенберг переходив до закритої сесії, 1+1 за термінологією саміту, тобто лише глави держав плюс одна посадова особа, як правило, їхній посол при НАТО або радник з національної безпеки. «По суті, вони хотіли викинути якомога більше людей із зали. Це було зроблено навмисно, щоб спробувати дійсно обмежити доступ до зали».

Така раптова зміна порядку денного була безпрецедентною для самітів НАТО, під час яких процедура і протокол домінують аж до задухи. Це призвело до великої метушні, оскільки десятки радників і помічників були виведені із зали. У цій метушні охоронці НАТО намагалися зупинити розлюченого Болтона, щоб він не повернувся на засідання. «Але це не спрацювало, - згадує дипломат. «Було цілком очевидно, що він був налаштований бути присутнім».

5. 10.15, четвер, 12 липня, зал засідань Північноатлантичної ради

Навіть у такій обстановці глави держав, як правило, не виступають без заздалегідь підготовленої промови або брифінгу. Але зараз присутнім було сказано відкласти свої ретельно підготовлені досьє по Грузії та Україні і вести переговори з Трампом. Їм доведеться покладатися лише на свою пам'ять або на те, що помічники зможуть швидко списати і покласти перед ними. «На саміті не часто трапляється так, що ви порушуєте програму, - сказав один з дипломатів НАТО з багаторічним стажем. «Це було дуже важливо».

«У Трампа були факти про те, що робить кожна країна, - сказав другий учасник, - і він міг назвати, хто скільки відсотків свого ВВП витрачає на оборону. Він ходив по кімнаті... звинувачуючи кожного».

Трамп згадав про витрати Іспанії, які становлять менше половини від рекомендованих 2 відсотків. Потім настала черга Чехії. Президент Мілош Земан спробував заперечити, що ВВП його країни зростає надто швидко для того, щоб витрати на оборону встигали за ним. Трамп не був вражений.

Тоді він перейшов до свого старого клопа - Німеччини. Він назвав Меркель на ім'я, додавши укол про те, що Берлін впускає занадто багато іммігрантів. Трамп заявив, що одного дня вони можуть стати загрозою безпеці, від якої США доведеться захищатися. «Це був метеоритний момент», - сказав один із присутніх у кімнаті. «Лідерам [було] чітко сказано: витрачайте більше або залиштеся в спокої».

З одним главою держави американський президент поводився помітно м'якше. Прем'єр-міністр Словенії Міро Церар спостерігав, як Трамп визнав, що його дружина Меланія народилася в його країні. Церар ухилився від кулі,

враховуючи, що витрати його країни були четвертими за величиною в Альянсі.

Під час хаосу, спричиненого перестановкою в залі, деякі європейські лідери розробили своєрідний план дій на випадок надзвичайної ситуації. Столтенберг, Меркель, президент Франції Еммануель Макрон і прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте, сховавшись в одному кутку, швидко обговорили, як найкраще впоратися з цим масовим безладом. «Вони, в основному, дійшли згоди в трьох пунктах», - сказав один із співрозмовників, який був поінформований пізніше. «Віддамо йому належне за те, що він звернувся до нас; віддамо йому належне за те, що він змусив більше країн заплатити; а потім пообіцяємо зробити більше».

Поки імпровізований кризовий комітет засідав, Трамп сидів за кілька метрів від нього, схрестивши руки, і розмовляв з Болтоном і Помпео. Хто з європейців мав би донести послання? «Меркель не могла нічого зробити на тому саміті, тому що вона вже мала з ним переговори щодо російського газу», - сказав співрозмовник. «Макрон не хотів грати головну роль у кімнаті, але він розумів, що потрібно робити».

Вибір був зроблений методом виключення. Рютте, спритний голландський лідер зі срібним язиком, який залишився при владі завдяки створенню неможливих політичних коаліцій, спробував би домовитися з Трампом. «Він був правильною людиною для цього. У нього не було жодних проблем з тим, щоб віддати Трампу належне, заспокоїти його, а не вступати з ним у бійку. І він походив з серйозної країни, але не з великої».

«Рютте був досить хорошим, - сказав інший присутній. «Він був одним з тих людей, які..... зберігав спокій, був ввічливим».

Рютте вдалося поставити всі галочки: підлеститися, відстрочити, погодитися. Трамп, за словами багатьох людей в кімнаті, вийшов з розмови променистим. «Того дня Рютте завоював багато поваги у світі Трампа, - сказав один європейський дипломат. «З усіх європейських лідерів загалом, - сказав другий спостерігач, - він, мабуть, один з небагатьох, хто зможе впоратися з Трампом у найближчі роки, якщо Трамп знову опиниться в Білому домі». (26 червня цього року Рютте був призначений наступним генеральним секретарем НАТО, змінивши Столтенберга).

Не всі пішли за сценарієм. Лідер країни з найменшими витратами на оборону в Альянсі, Люксембург, вирішив, що не буде слухати лекцію Трампа, не давши йому чогось у відповідь. Уряд Ксав'є Беттеля, поліглота з театральним хистом, витратив на оборону лише 0,5 відсотка ВВП. «Беттель вирішив, що він завдасть удару у відповідь, - сказав один спостерігач, - що було абсолютно неправильним способом вирішення цієї проблеми». «Від імені тисячі гордих чоловіків і жінок люксембурзьких збройних сил я повинен заперечити проти

того, що ви називаєте нас дармоїдами», - каже він. А інші лідери такі: «Боже мій, що він робить?»

«Трамп, напевно, навіть не знає, що Люксембург є членом НАТО», - сказала інша людина, яка була поінформована про обмін думками. «Всі закочували очі. І все це лише ще більше розлютило Трампа».

Представники НАТО підготували ще одну лінію захисту: дані. Як тільки Трамп зірвав зустріч, функціонери почали несамовито бігати туди-сюди з роздруківками даних, намагаючись продемонструвати, що союзники вже роблять кроки назустріч вимогам Трампа. «В особистому кабінеті генерального секретаря НАТО працюють чудові майстри графіків, - зауважив один чиновник. «Придумати статистику, яка... несподівано стали актуальними».

Зокрема, одна цифра, що мала на меті кількісно оцінити обіцяне колективне збільшення витрат вже того року, була названа як відчутний вплив лекцій Трампа до цього моменту. Загальна сума склала $33 млрд. Уявіть собі, Рютте, Столтенберг і багато інших лідерів благали Трампа, наскільки більше вони витратять у наступні роки. «Напруга в кімнаті дещо спала в міру того, як тривала розмова, - сказав один з присутніх. «Було таке відчуття, що він висловив свою погрозу і свої вимоги, ми визнали їх обидві, і він був частково задоволений».

Після 90 позачергових хвилин закрита сесія підійшла до кінця. Двері знову відчинилися, і зал знову почав заповнюватися. Столтенберг повернувся до узгодженого порядку денного. НАТО повернулась на правильний шлях.

6. 12:21, четвер, 12 липня

Штаб-квартира НАТО

Коли Трамп вийшов із зали засідань, його помічники сподівалися відвезти його в аеропорт «Завентем» і відправити до Великої Британії на чотириденний візит, в тому числі на аудієнцію до королеви. Але президент хотів поспілкуватися з пресою.

Протокол знову був порушений. «Зазвичай генеральний секретар першим спілкується з пресою після саміту, - сказав один з чиновників НАТО. «Але зараз ми слідуємо за Трампом. Тож усі заготовлені репліки вилітають у вікно, а ми чекаємо і спостерігаємо, що він скаже, щоб вирішити, що робити далі. Ми всі були скам'янілими від страху, що він все підірве».

У прес-залі Трамп пройшов через сцену до трибуни. «У нас були дуже дивовижні два дні в Брюсселі, - почав президент. «І ми дійсно багато чого досягли щодо НАТО». У глибині зали прес-служба НАТО і помічники Столтенберга нервово спостерігали за цим.

«Я дав їм зрозуміти, що я вкрай незадоволений тим, що відбувається, і вони значно посилили свої зобов'язання», - продовжив Трамп. «І тепер ми дуже щасливі і маємо дуже, дуже потужну, дуже, дуже сильну НАТО, набагато сильнішу, ніж вона була два дні тому».

Минуло 75 секунд, перш ніж перші посмішки з'явилися серед прес-служби НАТО. Трамп повторював статистику додаткових витрат на 33 мільярди доларів, яку йому поспіхом запропонували лише за кілька годин до того. «Це була одна з тих ситуацій, коли ви просто чекаєте на якусь бомбу, яка має впасти», - сказав один з чиновників. «Але нічого не було. І взагалі, все було досить позитивно».

«Він там каже: «Я великий прихильник НАТО». «Це чудова організація». «Вона зробила багато хорошого», - додали вони. «І ми всі такі: «Гаразд, це добре».

Репортер CNN запитав Трампа, чи вважає він, що погрози його союзникам по НАТО спрацювали. «Я просто хочу справедливості для Сполучених Штатів», - відповів президент. Але він явно насолоджувався результатом свого ультиматуму. «І якщо ви запитаєте генерального секретаря Столтенберга, то він віддає нам повний кредит довіри, маючи на увазі мене, я думаю, в цьому випадку. Повністю, тому що я сказав, що це було несправедливо».

Решта істеблішменту НАТО дивилася на це з приглушеним невір'ям. Один з них сказав: «Це було, по-своєму по-трампівськи, абсолютно нормальне і досить точне відображення дискусії, яка відбулася вранці».

Трамп говорив 36 хвилин. Помпео отримав 30-секундне епізодичне слово, щоб поговорити про Північну Корею. Болтон не сказав жодного слова. Наприкінці хорватський журналіст поставив запитання, яке хвилює багатьох: чи припинить Трамп після результатів саміту критикувати альянс у Твіттері?

«Ні», - відповів президент. «Я дуже послідовний. Я дуже стабільний геній». Незграбний сміх прокотився по кімнаті.

За роки, що минули після саміту 2018 року, сукупні витрати на оборону країн-членів НАТО, за винятком США, зросли на 55 %, до близько 430 мільярдів доларів. На момент саміту лише три країни, окрім США, досягли 2-% показника ВВП. Цього року їх буде 22.

Хоча російське вторгнення в Україну стало головним каталізатором сплеску за останні два роки, особливо в Німеччині, насіння цього зростання можна простежити до виступів Трампа влітку в Брюсселі. «Було відчуття, що це був дійсно складний момент і навіть потенційно досить небезпечний момент», - сказав один чиновник, присутній на саміті. «Так, ми його пережили. Але [ми] зрозуміли, що щось має змінитися».

«Мотивація для збільшення оборонних витрат, - сказав інший, - була пов'язана не лише з Трампом. Це було пов'язано з цілою низкою інших питань, пов'язаних зі зростанням загроз тощо. Я не думаю, що ви коли-небудь знайдете європейських лідерів, які скажуть, що вони збільшили оборонні видатки в результаті гніву Трампа, але я впевнений, що для деяких країн це мало вплив за лаштунками, оскільки вони робили свої розрахунки на маргінесі».

Під час своєї президентської кампанії 2024 року Трамп неодноразово робив войовничі заяви про союзників по НАТО, які платять недостатньо. Він сказав, що під час другого терміну він дозволить Росії робити «все, що завгодно» з країнами, які не відповідають критеріям витрат. Незважаючи на те, що Конгрес США ухвалив закон, який не дозволяє американському президенту в односторонньому порядку робити такі кроки без схвалення парламенту, деякі посадовці НАТО впадають у відчай від перспективи продовження. «Я вже пережив НАТО під час першого терміну Трампа, - сказав один з них. «І мені не хочеться ще одного».

***

№ 2.305-1

Ліберальний неосталінізм на марші

2024-07-05

Кущ

Прикро вразило інтерв'ю професора університету Берклі у Каліфорнії Юрія Городніченка Економічній правді щодо напрямків економічних реформ в Україні.

Я візьму лише деякі його цитати та максимально коректно їх прокоментую.

Але ви маєте розуміти, в якому напрямку рухається макроекономічна думка експертів, які консультують НБУ та Уряд, адже на базі їх рекомендацій будуть формуватись ваші безпосередні умови життя.

І нічого позитивного в цьому плані очікувати не варто.

Перше питання: емісія чи податки? Або чи можливо "доїти мертву корову".

Журналіст запитує у Городніченка:

> — "Чи є в української економіки ресурс для продовження боротьби? На який період його вистачить?".

І ось його відповідь:

— "— Ресурс у нас є і вистачить його надовго.

Ми залежимо від міжнародної допомоги: і військової, і економічної. Наразі економічної допомоги нам вистачає, але надалі вона буде зменшуватися.

Нам треба більше спиратися на власні ресурси. Тут логіка дуже проста: довгу війну можна фінансувати тільки податками.

Теоретично гроші можна "надрукувати", але це погана ідея, яка знищить економіку.

Для війни на виснаження нам потрібна стабільна, сильна економіка.

Треба підвищувати податки, позичати більше грошей.

Підвищення податків – дуже болюче рішення, але якщо в нас буде більше ресурсів, то ми більше зможемо повертати кредиторам, а отже – продовжувати брати в борг".

Мій коментар: **цікава логіка, чи не так.**

Емісія - це "погане рішення", а підвищення податків - "дуже болюче".

Але податки потрібні не для розвитку економіки, бо впродовж інтерв'ю професор не дав навіть стислий опис моделі, в рамках якої (за умови війни та збільшення податків) щось у нас могло б "зростати": адже для цього потрібні інвестиції, а як вони з'являться, коли війна і великі податки?

Але думка зрозуміла

— податки необхідні для того, аби погашати борги і потім ще більше позичати. Більше ні для чого.

Але

— яким чином може бути сильною економіка, яка нарощує борги та податкове навантаження одночасно?

Тим більше, дивно чути від ***Городніченка***, що "довгі війни ведуться за рахунок підвищення податків". Ще більш дивним є апеляція професора до досвіду Другої світової війни.

Адже ***Городніченко*** як монетарник мав би знати, що монетарні та бюджетні механізми суттєво змінились з тих пір.

Рейган виграв Холодну Війну не за рахунок збільшення податків, а навпаки.

— Війна в Афганістані та Іраку велась США за рахунок емісії трильйонів доларів.

— Під час пандемії застосовувались емісійні, а не податкові механізми з амортизації кризи (війна та пандемія - це все прояви кризових явищ).

Зі мною можна не погодитись, мовляв, у США є долар, а в Україні - гривня.

Але

— схожі механізми під час пандемії застосовували не тільки країни з резервними валютами, але й, наприклад, Індонезія, де центральний банк напряму кредитував уряд і т.д.

Взагалі, **теза, що «довгі війни ведуться за рахунок податків» - це жахливий анахронізм 17-19 століть**, коли дійсно, чим довша була війна, тим жахливішим був податковий тиск на посполитих.

Щодо боргів - то тут все очевидно:

1) — на зовнішньому ринку капіталу, зважаючи на ризики, Україні в борг грошей не дадуть,

тому

2) — **ми можемо розраховувати лише на фінансову допомогу країн-партнерів та досить обмежений внутрішній ринок ОВДП**.

Все інше - ілюзії, які не мають нічого спільного з реальністю.

Але ілюзії таки є.

Журналіст питає:

> — Про підвищення податків говорять і в уряді, зокрема через брак коштів на потреби оборони, який становить 400-500 мільярдів гривень. Однак чи можна перекрити цей дефіцит за допомогою залучень на внутрішньому ринку? Іншими словами, чи може ще ринок інвестувати в ОВДП?

Відповідь ***Городніченка***:

"— Можливості ще є, але головні точки зростання тут – це демократизація процесу запозичень.

У нас багато фізичних осіб купили ОВДП, але мені здається, що цей ресурс ще далеко не вичерпаний.

Як збирали гроші під час Другої світової війни Сполучені Штати? Там була ціла кампанія.

Зірки Голлівуду розказували, як це важливо.

Були автоматичні відрахування від зарплати на військові облігації. Це можна було б втілити і в Україні.

Так можна зібрати якщо не всю необхідну суму, то принаймні пару сотень мільярдів".

Мій коментар:

> — за більш ніж два роки війни фізичні особи вклали в військові облігації менше 100 млрд грн (якщо брати активний залишок).

Але то були перші роки: населення ще мало оптимізм та залишки коштів з мирних часів.

За ці роки, вже від 40% до 50% населення опинилось на межі бідності і цей процес прискорюється.

Більше того, в Україні і до війни була вкрай низька гранична схильність населення до заощаджень: лише 5% могли накопичувати.

В банках населення тримає один трильйон гривень і 60% цих грошей - звичайні залишки по картках, тобто не строкові депозити.

Яким чином, населення віддасть в військові облігації 20% своїх залишків у банках (200 млрд з одного трильйону)?

Чи може пан Городніченко послуговується цифрами готівки поза банками?

Але ці кошти обслуговують тіньову економіку, крім того їх не пропустить фінансовий моніторинг у банках і вони сконцентровані не у тих людей, хто палко бажає купувати військові облігації.

Щодо реклами:

> — не думаю, що заклик, наприклад, Вакарчука, "купити білетів пачку", серйозно повплине на громадян.

Заклик насильно "відраховувати кошти на військові облігації" з заробітної плати на тлі ідей збільшити податки, взагалі знищить і ринок праці, і економіку - все перейде в тінь.

Можна за відмову від купівлі військових облігацій вимикати електроенергію мешканцям будинків, але у мене тут для пана Городніченка погана новина - електрику і так вимикають.

Тема з податками, трохи почала "плющити" журналіста і він знову повернувся до цієї теми:

> — Якщо повернутися до підвищення податків, то чи має економіка потенціал для обслуговування збільшеного податкового навантаження?

Відповідь ***Городніченка***:

"— Нашу війну часто порівнюють з Другою світовою. Там умови були ще складніші, але й податки там постійно підвищували, щоб фінансувати всі ці військові витрати.

Наприклад, на початку Другої світової війни в США податок на доходи фізосіб сплачували лише 4 мільйони осіб. У 1945 році їх було вже 42 мільйони.

Тобто податкову базу дуже сильно розширили.

На початку війни податкова ставка становила 10-15%.

У середині війни максимальна податкова ставка становила 90%.

Так, її сплачували кілька тисяч людей, але це просто ілюструє, наскільки великими можуть бути податки".

Мій коментар:

> — тут маємо трохи маніпуляції, приправленої зміщенням акцентів.

Почнемо з того, звідки в США з'явились ті самі 42 мільйони платників податків?

За рахунок Трудового фронту, по суті, державної програми гарантії праці.

Тобто за рахунок величезних державних інвестицій, замовлень та створення мільйонів нових робочих місць.

Чого апріорі немає в Україні.

А в чому маніпуляція?

> **— В тому, що Городніченко порівнює базову ставку податку на мінімальні доходи із зростаючою під час війни ставкою на великі доходи.**

В Україні дійсно треба вводити прогресивну ставку на великі доходи фізичних осіб. Але це більше із розряду соціальної солідарності, аніж щодо наповнення бюджету.

Натомість, Городніченко, згадуючи про ставку у 90% для багатих, пропонує підняти в Україні ставку на доходи для бідних. При цьому про багатих сором'язливо умовчуючи.

Але продовжимо аналізовувати інтерв'ю:

"Економіка – це наука про те, як максимально ефективно використовувати обмежені ресурси.

У нас є певний внутрішній ресурс і є два джерела споживання: домогосподарства та держава.

Нам треба перерозподілити цей ресурс від домогосподарств до держави.

Один із способів, як це зробити, – змушувати чи стимулювати домогосподарства давати державі в борг.

Аби вони замість споживання робили заощадження, які передавали державі.

Це те, про що ми вже говорили.

Другий варіант – підвищувати податки: або податки на доходи, або непрямі податки, такі як ПДВ та акцизи.

Теоретично найлегший варіант – підвищувати ПДВ та акцизи.

Скільки так можна витиснути з економіки, я не знаю, але є такий rule of thumb (метод швидкого визначення математичного або технічного значення без точних технічних обчислень – ЕП): якщо підвищити ставку ПДВ на 1 процентний пункт, то надходження зростають приблизно на пів відсотка ВВП.

Тобто якщо наш ВВП становить близько 8 трильйонів гривень, то підняття ПДВ на 1 процент принесе близько 40 мільярдів".

Мій коментар:

— це вже надзвичайно цікаво.

Мова йде про зародження нової політ-економічної течії: *ліберального неосталінізму*.

На чому він базується?

На тому, про що каже ***Городніченко***:

На відчуженні доходів та майна домогосподарств на користь держави.

Городніченко каже "***примушувати або стимулювати***".

Стимулювати авжеж не вийде:

1) — підвищення податків та насильне утримання з заробітної плати коштів на військові облігації - ще той "стимул".

Тоді залишається опція "примушувати".

Городніченко каже:

2) — формувати доходи домогосподарств та передавати їх державі.

Це, по суті, замкнена економічна модель, якщо зовнішньої допомоги не буде, як її не було і в СРСР в 30-х роках.

Тоді ресурс системи є константою. І індустріалізація проводилась за рахунок відчуження селян від капіталу та перетравлення ресурсів села в індустріальний потенціал. Первинне накопичення капіталу в промисловості за участі держави за рахунок села.

Все це супроводжувалось репресіями та Голодомором.

Як може відбуватись таке відчуження капіталу від домогосподарств на користь держави, про яке каже Городніченко?

Звісно тільки шляхом репресій, бо просто так своє майно ніхто не віддасть.

Городніченко чесно каже, що він "не знає, скільки можна буде таким чином вичавити з економіки".

Тому пропонує підвищувати податок на доходи та непрямі податки (акцизи, ПДВ).

І дає арифметику:

— підвищення ставки ПДВ на 1 процентний пункт - це 40 млрд грн додаткових доходів бюджету.

Від себе дам пораду професору ***Городніченко***:

— якщо підвищити ПДВ на 100 % пункти, це знімає всі проблеми з фінансуванням, бо це 4 трлн грн на рік!

Тільки **такі поради не враховують фактору тінезації торгівлі та падіння купівельної спроможності населення.**

Судячи з усього, журналіст трохи "поплив" від таких порад, тому уточнив:

— Але ж існує також ***ефект Лаффера***, коли підвищення ставки податку після певної межі призводить до скорочення надходжень до бюджету через тінізацію економіки.

Пан ***Городніченко*** відповів:

"— На чому побудована крива Лаффера?

На тому, що ти підвищуєш ставку податку, а податкова база скорочується. У якийсь момент скорочення податкової бази стає домінуючою силою, тобто ти підвищуєш податки, але база скорочується так швидко, що насправді збори зменшуються.

Питання в тому, де наступає ця точка.

Дослідники порахували, що в мирний час для податку на доходи ця точка становить 60-70% для розвинених країн. Наразі ми ще зовсім не там. (Ставка ПДФО становить 18%, військового збору – 1,5%. Разом з доходів громадян сплачуються 19,5%)".

Мій коментар:

— яким чином, податкове навантаження розвинутих країн в мирний час можна порівнювати з Україною, яка є розвитковою країною та воює?

Думка ***Городніченка*** залишається загадкою.

Взагалі-то,

— високі ризики завжди компенсуються низькими податками, а не навпаки. Це аксіома.

Журналіст також спитав про перспективи:

— Якщо дивитися в більш довгостроковій перспективі, то якою може бути економіка України після війни? Враховуючи, що чимало біженців не повернеться, країна залишиться з великим держборгом та збільшеними соціальними видатками, зокрема на підтримку тих, хто постраждав від війни.

Відповідь ***Городніченка***:

"— Я вірю у світле майбутнє української економіки, у нас все буде добре.

.....

(Український) борг, по-перше, не настільки дорогий, а по-друге – витягнутий у часі.

.....

Щодо біженців, то це справді болюче питання.

Проте якщо в нас настане активна фаза відновлення, то Україна перетвориться на land of opportunity.

Тобто ти зможеш досягти набагато більше в Україні, ніж, наприклад, у Німеччині чи Польщі. Це буде силою, яка стимулюватиме людей повертатися.

У нас будуть обмежені ресурси, принаймні на початкових стадіях, тому можливості держави будуть обмежені.

Для відновлення, можливо, потрібно буде підвищувати податки.

У багатій Німеччині зробили додатковий 5-% податок "солідарності" на доходи, щоб фінансувати витрати на модернізацію східної Німеччини.

Нам важко це робити зараз і буде важко це робити після війни.

Що можна зробити – це спрощувати адміністрування податків, боротися з тінізацією.

Тобто робити так, щоб правила гри були для всіх рівними і через рівніший підхід збирати ресурси, потрібні для відновлення.

Про що свідчить досвід Польщі та Чехії?

У них був бум економічного зростання просто через те, що в них була перспектива приєднатися до Євросоюзу.

Думаю, у нас буде щось схоже. Можливо, на сході України воно буде не таким стрімким через складніші умови, але на заході та в центрі буде сильний економічний підйом."

Мій коментар:

> — український борг, якраз, дорогий (обслуговування коштує 5% ВВП, що співмірно з довоєнними витратами на оборону) і не розтягнутий у часі, а сконцентрований. За багатьма випусками єврооблігацій строк погашення взагалі вже настав.

І як українці будуть повертатись в Україну, якщо їх тут чекатиме суцільний податковий ад?

Прозорість та простота зі сплати податків не компенсує їх великий обсяг.

Підприємець краще заплатить бухгалтеру та перерахує в бюджет невеликі податки, замість "самостійної сплати" 70% з доходу.

Що цікаво, Городніченко взагалі не звертає уваги на модель зростання, повністю нівелюючи її значення.

За його тезами, лише сам факт можливості вступу до ЄС є фактором зростання (приклад Польщі).

Але ж є і приклад Болгарії, тим більше ці приклади зростання припадають на вибухову динаміку нульових, коли ефект від розширення ЄС був максимальний.

Очевидно, що зараз настають інші часи.

Задав журналіст і питання щодо російської економіки:

> — Що відбувається з російською економікою? З одного боку, там теж говорять про підвищення податків, а з іншого – вони активно розвивають військово-промисловий комплекс".

Відповідь:

"— Це складне питання. Багато економічної інформації в Росії засекречено, тому складно намалювати об'єктивну картину. Проте деякі показники красномовні.

Наприклад, інфляція в Росії зараз більша, ніж в Україні.

Ми говорили, що процентна ставка в Україні висока – 13%, а в Росії вона ще вища – 16%.

Про що це свідчить? Про те, що економіка Росії перегріта, що їм теж не вистачає робітників, не вистачає ресурсів.

Вони надзвичайно залежні від нафтових доходів. Якщо з нафтовими доходами щось трапиться, росіяни матимуть надзвичайно складні умови, бо вони відключені від зовнішніх ринків, у них немає іншого ресурсу.

Радянський Союз з 1986 року втратив ресурс нафтових доходів, коли ціни на нафту обвалилися. Після цього СРСР закінчився дуже швидко.

Так само і в Росії є надзвичайна залежність. Санкційні пакети, які запроваджують країни Заходу, поступово душать російську економіку.

Економічне зростання на 3% для Росії в умовах неймовірних фіскальних вливань в економіку – це насправді не дуже велике зростання, тому коли в них закінчаться нафтові долари, тоді вони точно програють."

Мій коментар:

— Це звичайно "перемога", що в РФ інфляція 8,5%, а у нас - 3%.

І зростання ВВП РФ на 3% минулого року - "не таке вже й велике" (хоча пророкували падіння).

Насправді, зростання минулого року 3,5%, а за перше півріччя цього року - майже 5%.

Дуже дивним виглядає теза, що в РФ перегрів "як у нас" і тому логічно, що і в Україні, і в Росії, ставки центральних банків високі.

— Але в РФ рівень безробіття менше 3% і це історичний рекорд, а в Україні - 15% і це теж історичний, але антирекорд.

Тож **ніякого перегріву у нас немає**, навпаки

— суттєве охолодження економіки внаслідок втрати інвестицій, слабкого кредитного імпульсу та низької купівельної спроможності населення.

Тож

— порівняння геть не релевантне.

Далі ***Городніченко*** каже:

"— Якщо я правильно розумію, то близько 90% експорту російської нафти йдуть через два моря: Балтійське і Чорне.

Якщо якось закрити ці моря, то Росії буде важко переорієнтувати свої експортні потоки.

Чи можна це зробити? Можна.

Данія контролює виходи з Балтійського моря, а Туреччина – з Чорного.

У якийсь момент щось має статися, щоби була політична воля це зробити. І тоді Росія закінчиться дуже швидко".

Мій коментар:

— в принципі, це і коментувати важко.

На жаль ***Городніченко*** не дав аналіз світового енергетичного балансу.

Бо інакше, він би побачив, що

1) — без російської нафти та газу, без енергоресурсів залишиться майже вся Азія, включаючи Китай та Індію.

2) — Що буде із світовими цінами на нафту і газ в такому випадку - теж зрозуміло.

3) — Крім того, це призведе до збільшення рівня переробки нафти і газу в самій РФ.

Наприклад, ЕС свою залежність від російського газу змінила на залежність від російських добрив, бо через високі ціни на газ, втратила власну хімічну промисловість.

А добрива - це додана вартість на відміну від газу як сировини.

Тож ідеї Городніченка примусити Данію та Туреччину закрити міжнародні протоки для ядерної країни є цілком не реальними.

Це щось на кшталт "плану анаконда" 2014 року.

Більш вирогідним є збільшення видобутку нафти в США та зменшення світових цін на неї чи нова домовленість з саудитами.

Цей варіант теж поки малоймовірний, але він хоча б має робочу технологію для досягнення цілі.

Що стосується блокування проток, це станеться лише у випадку війни РФ з НАТО.

Або чере декілька років, коли буде створено альтарнативні логістичні маршрути через Арктику та Тихий океан.

Звичайно, можна вважати все це приватною думкою професора Городніченка.

Але ж той же Андрій Пишний, Голова НБУ, назвав його своїм найближчим радником.

Тобто, ці роздуми професора Городніченка є відлунням цілком конкретних розмов у владних кабінетах.

То, що, готуємось до ***ліберального неосталінізму***?

***

№ 2.305-2

"Данія і Туреччина можуть прикінчити Росію за рік". Економіст про "фінансовий" фронт війни

ПОНЕДІЛОК, 24 ЧЕРВНЯ 2024, 08:00 - ЯРОСЛАВ ВІНОКУРОВ

Професор Університету Каліфорнії Берклі Юрій Городніченко – один із найуспішніших українських економістів. В інтерв'ю ЕП він розповідає про неминучість підвищення податків, вплив мобілізації та російську економіку.

28 років своєї незалежності Україна була не надто старанним учнем, якого міжнародні фінансові організації та країни Заходу намагалися навчити ринкової економіки. Проте після 24 лютого 2022 року все перевернулося з ніг на голову.

Зараз Україна викликає захват у багатьох економістів та представників міжнародних фінансових організацій, адже її економіка продовжує стабільно функціонувати навіть в умовах наймасштабнішої війни у Європі після закінчення Другої світової.

Великою мірою досягти такого результату вдалося завдяки підтримці партнерів. Однак в умовах війни на виснаження Україні доведеться дедалі більше покладатися на власні сили та вдаватися до непопулярних заходів.

"Нам треба більше спиратися на власні ресурси. І тут логіка дуже проста: довгу війну можна фінансувати тільки податками", – каже професор Університету Каліфорнії Берклі Юрій Городніченко. Він вважає підвищення податків майже неминучим і від цього не врятує навіть рішення лідерів G7 надати 50 млрд дол кредиту із заморожених російських активів.

Городніченко – один з найкращих українських економістів, який спеціалізується на питаннях грошово-кредитної та фіскальної політики. На початку 2023 року він став радником голови Національного банку Андрія Пишного. ЕП поспілкувалася з Городніченком на полях Щорічної дослідницької конференції НБУ.

1. "Ніхто насправді не знає, якою має бути процентна ставка"

— Недавно ексголова Національного банку Валерія Гонтарева розкритикувала монетарну політику НБУ. Мовляв, якщо у 2022 році регулятор різко підняв ставку з 10% до 25%, то він міг би так само і знизити її. А як ви оцінюєте монетарні рішення НБУ?

— Почну з тези про одноразове підвищення ставки і потім поступове її зниження. В економічній теорії є такий принцип: якщо в умовах невизначеності ти порахував, що треба знизити процентну ставку на 2 відсоткові пункти, то ти маєш робити половину від цього.

На початку війни умови були критичнішими. Зараз ситуація контрольованіша, але невизначеність нікуди не зникла: ми не знаємо, які в нас проблеми будуть з енергетикою, що у нас буде з обмінним курсом. Макроекономічну стабільність важливо підтримувати та захищати, не створюючи додаткових ризиків, тому важливі поступовість та прогнозованість рішень.

— Чи можна було уникнути виникнення надприбутків банків та надвисоких видатків Мінфіну на обслуговування емісійних облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) при ухваленні монетарних рішень НБУ?

— Зараз, коли ми дивимося назад, виникають питання, чому в нас взагалі склалася така ситуація. Однак я хочу нагадати, звідки в нас взялися ці ОВДП та надприбутки. Це сталося тому, що була велика емісія на початку війни, адже в нас не було інших грошей. Тому я не став би казати, що ці явища – це вина винятково Нацбанку. Ми просто маємо розуміти, що це наслідки емісії, якими ми живемо досі.

Уряд винен Нацбанку майже 700 мільярдів. Хто збагачується на цих боргах?

— Ще одна причина підвищення облікової ставки з 10% до 25% у 2022 році – це висока інфляція та високі інфляційні очікування. Наразі інфляція в Україні становить 3,3%, а облікова ставка – 13%. Як це узгоджується з намірами НБУ відновити кредитування?

— По-перше, ніхто насправді не знає, якою має бути процентна ставка. Ми живемо в умовах такої невизначеності, що нам нема з чим порівнювати. Немає підручника чи формули для наших умов. Наприклад, якщо в США наразі інфляція близько 3%, а ставка – близько 5%, то це не означає, що в нас має бути так само, адже в них немає війни.

По-друге, потрібно подивитися, якими були процентні ставки в Україні раніше. Наприклад, наш інфляційний таргет (ціль) становить 5%. Це означає, що відсоткова ставка НБУ має бути щонайменше 5%.

Наступне – це country risk, тобто яку надбавку дають за ризик інвестування в Україну. Наразі оцінити це складно через відсутність ринкових запозичень, але це, мабуть, також приблизно 5%. Є й інші чинники, наприклад, кредитний ризик. Він нікуди не дівся. У нас як були проблеми з тим, щоб збирати прострочені кредити, так і залишаються.

Якщо все це скласти, то розмір облікової ставки 10% і вище – це не щось космічне. Звичайно, хотілося б, щоб процентні ставки були нижчими, і я впевнений, що ми до цього прийдемо. Але для цього потрібні передумови, зокрема макроекономічна стабільність. Це один із чинників, який дозволить нам знижувати процентні ставки.

— Гонтарева також критикувала курсову політику НБУ. Наприкінці 2022 року ви теж виступали за те, аби Нацбанк відмовився від фіксованого курсу. НБУ перейшов до режиму керованої гнучкості лише в жовтні 2023 року. Якби цей перехід відбувся раніше, то якою була б ситуація в економіці зараз?

— У 2022 році, коли я написав ту колонку, я хотів сказати, що нам треба починати розмови про обмінний курс і готуватися до того, щоб його відпускати, коли будуть відповідні умови. От, наприклад, відпускаємо курс, а порти закриті. Через це вигоди від девальвації не буде, тому що просто немає фізичної можливості здійснювати експорт.

Людям зі сторони, таким як я, важко коментувати, коли був правильний час для цього рішення, адже в мене немає достатньо інформації. Я не знаю, якими були побажання уряду, що НБУ знав про нашу міжнародну допомогу. Однак важливо, що це було зроблено, адже це рішення посилює стійкість нашої економіки. І те, що курс коливається в обидва боки, – це велике досягнення.

Менше 40 вже не буде. Що відбувається з курсом долара?

— Хоча курс нині нефіксований, його великою мірою визначає Нацбанк. Ринок не завжди розуміє, як це працює і чим НБУ керується, коли встановлює курс. Наскільки ефективна поточна курсова політика?

— По-перше, Національний банк не встановлює обмінний курс одноосібно. Вони дивляться, якими є ринкові сили, попит, пропозиція. По-друге, вони дивляться на структурний дефіцит, який виник через необхідність імпорту та зруйновані потужності в Україні (наприклад, нафтопереробні заводи). Важлива макроекономічна стабільність: якщо в нас курс 45 гривень, завтра 50, післязавтра знову 45, то це для нас дуже погано.

Таким чином, якщо вони розуміють, що обмінний курс, наприклад, хоче йти в якусь девальвацію, вони доходять до цього результату поступово. Якщо вони бачать, що в нас багато міжнародної допомоги і гривня зміцнюється, то роблять це також поступово.

— Коли ми можемо повернутися до більш ринкового курсоутворення, як було до повномасштабного вторгнення?

— Після нашої перемоги. Для нас головна проблема в тому, що існує величезна невизначеність. Наприклад, протягом перших двох місяців 2024 року в нас взагалі не було ніяких надходжень міжнародної допомоги. У травні теж було приблизно нуль. У таких умовах надзвичайно важко щось спрогнозувати.

До речі, Валерія Гонтарева згадувала, що в нас завеликі резерви. Справді, якщо подивитися на критерії мирного часу, то можна сказати, що резерви завеликі. Але ми ж не в мирних умовах. У нас величезна невизначеність. У нас баланс зовнішньої торгівлі становить мінус 3 мільярди на місяць. Це величезні гроші, які потрібно якось покривати.

Те саме з бюджетним дефіцитом. Якщо в нас виникнуть проблеми із союзниками, наприклад, оберуть когось, хто не дуже добре ставиться до України (на парламентських чи президентських виборах у країнах ЄС та США – ЕП), то, імовірно, ми залишимося сам на сам з Росією. У таких умовах критично важливо мати великі резерви для того, щоб протриматися якомога довше."Треба підвищувати податки"

— Як би ви охарактеризували українську економіку кожного року великої війни?

— Перший рік – величезний шок. Багато людей залишило країну, втрата території, багато чого зруйновано, багато чого не працювало. Другий рік – це адаптація до цього шоку. Ми намагаємося зробити нові механізми, схеми, щоб перезапустити економіку, і в нас почалося відновлення.

На третій рік у нас цей процес триває, але з новими викликами. Те, що відбувається з енергетикою, це, мабуть, найболючіший з них. Якщо не буде електрики, то важко говорити про стабільність економіки чи відновлення.

— Чи є в української економіки ресурс для продовження боротьби? На який період його вистачить?

— Ресурс у нас є і вистачить його надовго. Ми залежимо від міжнародної допомоги: і військової, і економічної. Наразі економічної допомоги нам вистачає, але надалі вона буде зменшуватися. Нам треба більше спиратися на власні ресурси. Тут логіка дуже проста: довгу війну можна фінансувати тільки податками. Теоретично гроші можна "надрукувати", але це погана ідея, яка знищить економіку.

Для війни на виснаження нам потрібна стабільна, сильна економіка. Треба підвищувати податки, позичати більше грошей. Підвищення податків – дуже болюче рішення, але якщо в нас буде більше ресурсів, то ми більше зможемо повертати кредиторам, а отже – продовжувати брати в борг.

Податкова мобілізація. Де влада шукатиме додатковий трильйон гривень, щоб закрити діру?

— Про підвищення податків говорять і в уряді, зокрема через брак коштів на потреби оборони, який становить 400-500 мільярдів гривень. Однак чи можна перекрити цей дефіцит за допомогою залучень на внутрішньому ринку? Іншими словами, чи може ще ринок інвестувати в ОВДП?

— Можливості ще є, але головні точки зростання тут – це демократизація процесу запозичень. У нас багато фізичних осіб купили ОВДП, але мені здається, що цей ресурс ще далеко не вичерпаний.

Як збирали гроші під час Другої світової війни Сполучені Штати? Там була ціла кампанія. Зірки Голлівуду розказували, як це важливо. Були автоматичні відрахування від зарплати на військові облігації. Це можна було б втілити і в Україні. Так можна зібрати якщо не всю необхідну суму, то принаймні пару сотень мільярдів.

— А якщо говорити про банки? Наприклад, у 2020 році колишній голова Нацбанку Кирило Шевченко говорив, що в українській банківській системі є певний ліміт на інвестиції в ОВДП. Він тоді назвав цифру 35% від депозитної бази. Яким може бути цей ліміт зараз?

— Правильної відповіді ніхто не знає. Можливо, у 2020 році такі оцінки були правильними, а зараз може бути інша цифра. Тут треба дивитися за ситуацією і вирішувати, чи можна брати ще, чи вже можна зупинятися. Крім того, якщо банки витрачають свої ресурси на ОВДП, то в них залишається менше грошей для кредитування решти економіки. Тому до цього потрібно підходити обережно.

Кредитування економіки відновлюється, але дуже повільно через неймовірні ризики неповернення кредиту, адже ніколи не знаєш, що може статися з позичальником завтра.

— Якщо повернутися до підвищення податків, то чи має економіка потенціал для обслуговування збільшеного податкового навантаження?

— Нашу війну часто порівнюють з Другою світовою. Там умови були ще складніші, але й податки там постійно підвищували, щоб фінансувати всі ці військові витрати.

Наприклад, на початку Другої світової війни в США податок на доходи фізосіб сплачували лише 4 мільйони осіб. У 1945 році їх було вже 42 мільйони. Тобто податкову базу дуже сильно розширили. На початку війни податкова ставка становила 10-15%. У середині війни максимальна податкова ставка становила 90%. Так, її сплачували кілька тисяч людей, але це просто ілюструє, наскільки великими можуть бути податки.

Добре забуте – нове. Уряд хоче повернути податки на доходи для багатих, але не знає як

Економіка – це наука про те, як максимально ефективно використовувати обмежені ресурси. У нас є певний внутрішній ресурс і є два джерела споживання: домогосподарства та держава. Нам треба перерозподілити цей ресурс від домогосподарств до держави.

Один із способів, як це зробити, – змушувати чи стимулювати домогосподарства давати державі в борг. Аби вони замість споживання робили заощадження, які передавали державі. Це те, про що ми вже говорили. Другий варіант – підвищувати податки: або податки на доходи, або непрямі податки, такі як ПДВ та акцизи.

Теоретично найлегший варіант – підвищувати ПДВ та акцизи. Скільки так можна витиснути з економіки, я не знаю, але є такий rule of thumb (метод швидкого визначення математичного або технічного значення без точних технічних обчислень – ЕП): якщо підвищити ставку ПДВ на 1 процентний пункт, то надходження зростають приблизно на пів відсотка ВВП. Тобто якщо наш ВВП становить близько 8 трильйонів гривень, то підняття ПДВ на 1 процент принесе близько 40 мільярдів.

— Але ж існує також ефект Лаффера, коли підвищення ставки податку після певної межі призводить до скорочення надходжень до бюджету через тінізацію економіки.

— На чому побудована крива Лаффера? На тому, що ти підвищуєш ставку податку, а податкова база скорочується. У якийсь момент скорочення податкової бази стає домінуючою силою, тобто ти підвищуєш податки, але база скорочується так швидко, що насправді збори зменшуються.

Питання в тому, де наступає ця точка. Дослідники порахували, що в мирний час для податку на доходи ця точка становить 60-70% для розвинених країн. Наразі ми ще зовсім не там. (Ставка ПДФО становить 18%, військового збору – 1,5%. Разом з доходів громадян сплачуються 19,5% – ЕП.)

— Напередодні лідери G7 погодили кредит на 50 мільярдів доларів під доходи від заморожених російських активів. Чи врятує це Україну від підвищення податків?

— Подумаймо. Нам потрібні кошти, тому все, що нам дають ззовні, зменшує необхідність підвищення податків. Однак питання в тому, наскільки ми можемо розслаблятися після цього рішення.

Захід поділиться з Україною доходами від російських активів. Як це працюватиме

По-перше, різні розрахунки показують, що приблизна потреба України в зовнішній допомозі (військовій та економічній) становить 100-150 мільярдів доларів на рік. Навіть якщо взяти 100 мільярдів, то 50 мільярдів закриють лише половину потреби і лише на один рік. Для довгої війни цього недостатньо.

По-друге, рішення ухвалили, але коли ми побачимо гроші – невідомо. Сподіваюся, що наприкінці цього року, але, можливо, набагато пізніше.

По-третє, ця транзакція – одноразовий захід. G7 погодилися взяти проценти від заморожених російських активів, прорахувати present value (приведена вартість майбутнього грошового потоку – ЕП) і потім передати їх Україні. Однак з погляду тривалої війни на виснаження ці одноразові заходи не вирішують довгострокових проблем. Нам потрібен постійний потік допомоги, потрібні зобов'язання, що вони рік за роком даватимуть нам по 100 мільярдів доларів. Лише тоді ми зможемо спокійно триматися і не думати про підвищення податків.

2. "Після війни Україна перетвориться на land of opportunity"

— Багато компаній скаржаться на брак працівників через мобілізацію. Як вона впливає на економіку?

— Погано впливає, але я би дивився не лише на сторону попиту, а й на сторону пропозиції. Брак працівників – це обмежувальний фактор для економіки, але в нас дуже багато безробітних – близько 15%. Чому в нас брак працівників і такий величезний рівень безробіття? У нас неефективно використовуються ресурси.

Також багато історій про те, що підприємства почали активніше залучати жінок. Це теж величезний ресурс, тому що серед жінок не такий високий відсоток зайнятості. Їх можна було б залучати у виробництво.

Мобілізація – дуже складне питання, тому що не можна зробити, аби одночасно було і справедливо, і економічно ефективно. З погляду економічної доцільності потрібно берегти людей з високим людським капіталом, які заробляють гроші, але це буде несправедливо.

Законопроєкт про економічне бронювання зареєстрований. Як воно працюватиме?

Можна зробити справедливо, щоби всі брали участь у мобілізації, але це означає, що ми будемо висмикувати людей, які критично важливі чи в метрополітені, чи на якомусь заводі. Простого рішення немає. Перевага України в тому, що ми залишаємося демократією. Треба на рівні суспільства

провести чесну розмову: сказати, якою є ситуація, які плюси та мінуси і вирішити, що робити.

— Ви вже почали говорити про так зване економічне бронювання, яке обговорюється у Верховній Раді та уряді. Який фіскальний ефект воно може мати? Наприклад, автори ініціативи говорять про близько 350 мільярдів гривень на рік.

— Я розрахунків не проводив, тому не можу назвати якусь цифру чи критикувати чиїсь розрахунки. Ефективність та справедливість, цей трейд-офф, нікуди не подівся. Умовно кажучи, заможні люди не будуть воювати за цим економічним бронюванням. Можливо, це правильний підхід, а можливо – ні. Важко сказати.

— Обговорюються два ключові підходи: коли бронюються працівники, які мають певний розмір зарплати, і коли бронюються працівники, за яких роботодавець сплатив збір. Який ефективніший?

— По-перше, якщо дивитися на чисту економіку, то люди, які генерують більші доходи, – важливіші для економіки.

По-друге, у нас було питання про те, що мобілізація зменшує зацікавленість чоловіків працювати офіційно. У цьому контексті головне, аби була прогнозованість. Якщо підприємство хоче взяти на роботу мене чи вас, то має бути гарантія, що рік або інший термін ця людина буде працювати, тобто не буде загрози втратити її через мобілізацію. У цьому, очевидно, є плюс.

— Поговорімо про майбутнє. Державні видатки на оборону – це колосальний фіскальний стимул, який підтримує економіку. Що станеться, коли війна закінчиться і цей стимул зникне?

— Це дуже цікаве і важливе питання. Подивімося на історичні приклади.

Що відбувалося в Штатах після Другої світової війни? Там була та сама історія: колосальні військові видатки, які радикально скоротилися. Після цього була невелика рецесія, але потім почався дуже великий бум, який тривав багато років. Люди почали більше витрачати на машини та житло. Тобто джерело економічного зростання, його двигун, змінилися. Колись це була держава, а потім ним став приватний сектор.

Після Корейської війни була та сама історія: були величезні військові видатки, потім війна заморозилася, знову була невелика рецесія, але потім настав бум приватного споживання.

Думаю, у нас буде щось схоже. Відбудеться перехід між державним і приватним споживанням, але є одна відмінність між нами та попередніми прикладами: у нас буде дуже агресивна та активна фаза відновлення одразу після закінчення війни. Принаймні, у мене є такі сподівання.

Від допомоги до інвестицій один крок. Що просив і що отримав Київ на конференції в Берліні

Держава все одно витрачатиме багато грошей, але не на військові видатки, а на відновлення: на мости, дороги, школи, що може допомогти уникнути цієї рецесії.

— Якщо дивитися в більш довгостроковій перспективі, то якою може бути економіка України після війни? Враховуючи, що чимало біженців не повернеться, країна залишиться з великим держборгом та збільшеними соціальними видатками, зокрема на підтримку тих, хто постраждав від війни.

— Я вірю у світле майбутнє української економіки, у нас все буде добре.

Так, ми маємо великі виклики, зокрема згаданий вами державний борг. Проте цей борг, по-перше, не настільки дорогий, а по-друге – витягнутий у часі. Коли закінчиться війна, буде реструктуризація боргів – і офіційних, і інших. Повертаючись до історичних прикладів, Ірак мав схожу ситуацію: після закінчення війни відбулася реструктуризація, під час якої списали близько 80% боргів. Думаю, у нас буде схожа ситуація.

Щодо біженців, то це справді болюче питання. Проте якщо в нас настане активна фаза відновлення, то Україна перетвориться на land of opportunity. Тобто ти зможеш досягти набагато більше в Україні, ніж, наприклад, у Німеччині чи Польщі. Це буде силою, яка стимулюватиме людей повертатися.

У нас будуть обмежені ресурси, принаймні на початкових стадіях, тому можливості держави будуть обмежені. Для відновлення, можливо, потрібно буде підвищувати податки. У багатій Німеччині зробили додатковий 5-відсотковий податок "солідарності" на доходи, щоб фінансувати витрати на модернізацію східної Німеччини.

Нам важко це робити зараз і буде важко це робити після війни. Що можна зробити – це спрощувати адміністрування податків, боротися з тінізацією. Тобто робити так, щоб правила гри були для всіх рівними і через рівніший підхід збирати ресурси, потрібні для відновлення.

Про що свідчить досвід Польщі та Чехії? У них був бум економічного зростання просто через те, що в них була перспектива приєднатися до Євросоюзу. Думаю, у нас буде щось схоже. Можливо, на сході України воно буде не таким стрімким через складніші умови, але на заході та в центрі буде сильний економічний підйом.

3. "Якщо нафтові долари закінчаться, то російська економіка закінчиться за рік"

— Що відбувається з російською економікою? З одного боку, там теж говорять про підвищення податків, а з іншого – вони активно розвивають військово-промисловий комплекс.

— Це складне питання. Багато економічної інформації в Росії засекречено, тому складно намалювати об'єктивну картину. Проте деякі показники красномовні. Наприклад, інфляція в Росії зараз більша, ніж в Україні. Ми говорили, що процентна ставка в Україні висока – 13%, а в Росії вона ще вища – 16%. Про що це свідчить? Про те, що економіка Росії перегріта, що їм теж не вистачає робітників, не вистачає ресурсів.

Що відбувається з економікою Росії?

Вони надзвичайно залежні від нафтових доходів. Якщо з нафтовими доходами щось трапиться, росіяни матимуть надзвичайно складні умови, бо вони відключені від зовнішніх ринків, у них немає іншого ресурсу.

Радянський Союз з 1986 року втратив ресурс нафтових доходів, коли ціни на нафту обвалилися. Після цього СРСР закінчився дуже швидко. Так само і в Росії є надзвичайна залежність. Санкційні пакети, які запроваджують країни Заходу, поступово душать російську економіку.

Економічне зростання на 3% для Росії в умовах неймовірних фіскальних вливань в економіку – це насправді не дуже велике зростання, тому коли в них закінчаться нафтові долари, тоді вони точно програють.

— На який період у Росії може вистачити економічного ресурсу для продовження війни?

— Якщо в них будуть нафтові долари, то на дуже довгий. Якщо ж нафтові долари закінчаться, то російська економіка закінчиться за рік.

— З ваших слів випливає, що найбільш ефективними є санкції проти російського енергетичного сектору. Однак їх впроваджували поступово і Росія навчилася їх обходити. Які санкції могли б обмежити доступ Росії до нафтових доларів?

— Якщо я правильно розумію, то близько 90% експорту російської нафти йдуть через два моря: Балтійське і Чорне. Якщо якось закрити ці моря, то Росії буде важко переорієнтувати свої експортні потоки. Чи можна це зробити? Можна. Данія контролює виходи з Балтійського моря, а Туреччина – з Чорного. У якийсь момент щось має статися, щоби була політична воля це зробити. І тоді Росія закінчиться дуже швидко.

Крім того, якщо подивитися на "Газпром", то вони втратили величезний ринок не через санкції, а через те, що були підірвані два "Північні потоки". У якомусь сенсі те, що зараз палають нафтопереробні заводи в Росії, це теж

певна форма санкцій, адже вони обмежують можливості заробляти нафтодолари.

— Тобто найкращі санкції – це "санкції", які проводять СБУ та ГУР?

— Усі ж розуміють, що найкраща опозиція Путіну – це Збройні Сили України.

— На початку 2023 року ви стали радником голови Національного банку Андрія Пишного. Як часто і з яких питань з вами радиться голова НБУ?

— Для мене це важлива можливість допомогти Україні. У принципі, він мені може подзвонити в будь-який час. Іноді він так і робить. Але я не один радник у Пишного, нас ціла група. Проводимо регулярні зустрічі, обговорюємо як стратегічні питання, так і тактичні.

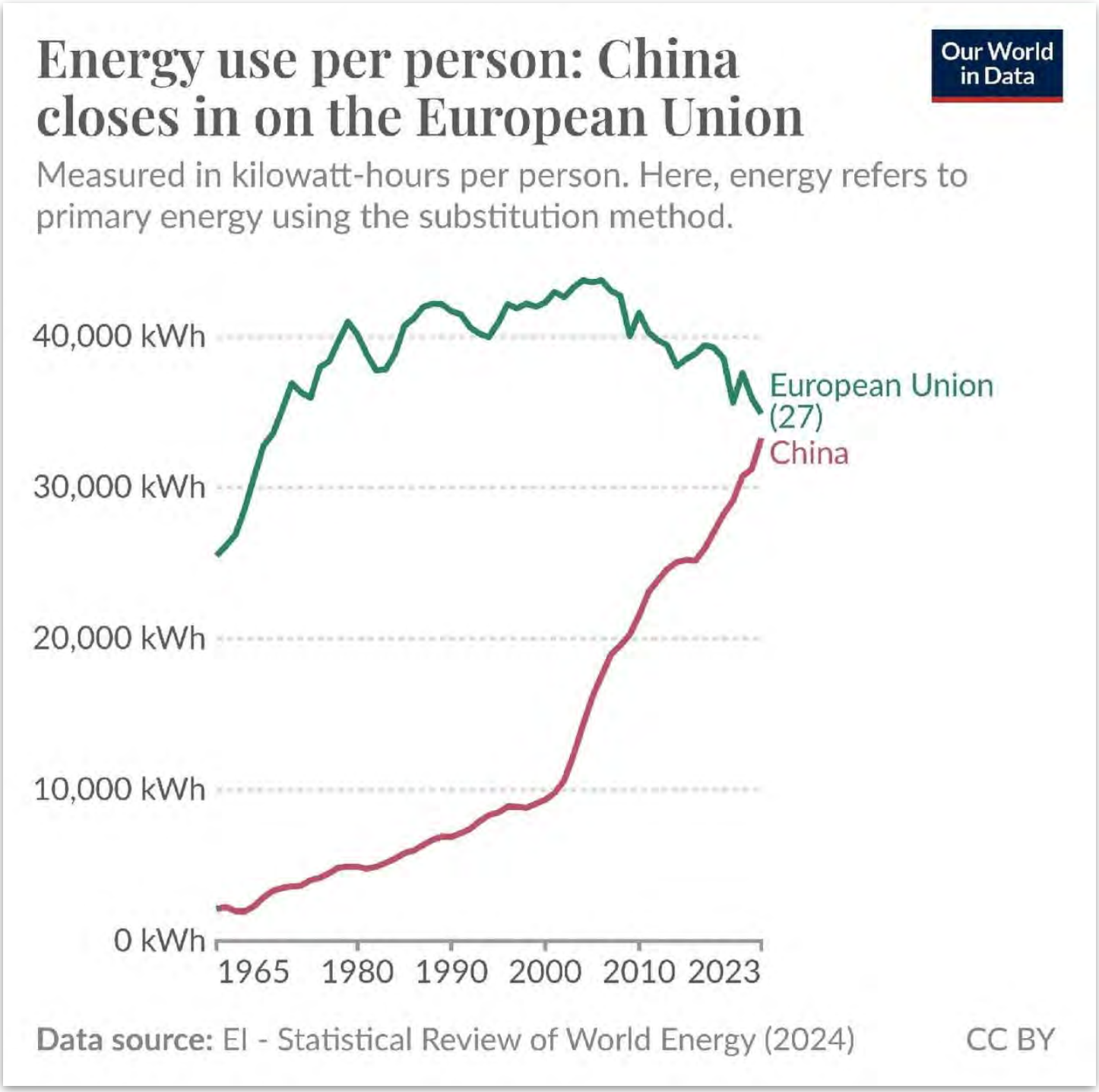
— Наскільки часто він дослухається до ваших порад?

— Мені важко сказати, як відбувається процес ухвалення рішень, тому що ми можемо поговорити сьогодні і запуститься цей процес, але результати ми побачимо набагато пізніше просто через те, що так працює державний апарат. Думаю, краще в нього запитати, наскільки ефективні наші поради і наскільки вони корисні.

***

№ 3.006

Есть показатель энергоемкости ВВП и не всегда хорошо, когда он растет

2024-07-04

Кущ

Иногда, это признак больших затрат энергии при производстве и устаревших технологий.

Но есть показатель энерговооруженности экономики и населения.

Здесь рост имеет положительную коннотацию.

Чем больше доступной и дешевой энергии, тем лучше для развития, хотя фактор энергии из разряда необходимо, но не достаточно.

Тесла определял развитие цивилизации по уровню потребляемой энергии.

Есть даже Шкала Кардашева, которая определяет три типа космических цивилизаций:

1. Первый тип - использует все доступные энергетические ресурсы, имеющиеся на родной планете;
2. Второй тип - цивилизация, которая использует всю энергию своей звезды, в нашем случае - Солнца.
3. Третий тип - цивилизация, использующая энергию своей галактики.

Но вернемся на грешную Землю.

В подушевом подсчете, Китай догнал ЕС по уровню производства первичной энергии.

ЕС, кстати, серьезно упала: примерно с 45 000 квт-ч в год до 35 000 квт-ч в год на душу населения.

А Китай, наоборот, вырос: с ужасающей энергобедности населения до более чем 30 000 квт-ч в год.

Обращаю внимание - в посте и на инфографике, первичная, то есть суммарная энергия в экономике на человека.

***Показатель энергии на душу населения*, показывает уровнь сдожности экономики, сколько машин и оборудования можно задействовать в быту и на производстве для развития страны.**

А что Украина?

По первичной энергии не скажу - статистики нет.

За 2023-й год производство электроэнергии составило 105 млрд квт-ч в год при населении в 30 млн человек.

Это не потребление, это подушевое производство чисто электроэнергии, без учета других энергетических ресурсов.

То есть чуть более 3500 тыс квт-ч в год на душу населения.

В 2024-м году производство электроэнергии может упасть до 90 млрд квт-ч в год, а подушевой показатель - до 3000 и ниже.

А если Украина вернет беженцев при константе генерации электроэнергии, то данный показатель рухнет до 2500 квт-ч в год.

Что означает данный уровень?

Тотальную энергетическую бедность, даже нищету.

— Ведь даже при полном отключении промышленности от энергоснабжения, с учетом критической инфраструктуры, один человек сможет потреблять чуть более 100 квт-ч в месяц.

Для минимальных потребностей этого достаточно, но это будет экономика с отключенным коммерческим потреблением (промышленность, сектор услуг, торговля и т.д.).

Если брать подушевую выработку электроэнергии, в США этот показатель 10 000, в Германии - 6 000, в РФ - 6700, в Китае - 5500, в Японии - 7000 квт-ч в год.

У нас было 3500.

То есть, для выхода на уровень развития выше среднего, на 30 млн населения нам нужно генерировать 180 млрд квт-ч в год.

Уровень США для нас - это 300 млрд квт-ч в год, но тут лучше даже не мечтать.

С учетом нынешнего уровня, нам нужно удвоить генерацию электроэнергии.

Это я к тому, что

— никакая децентрализованная генерация данную проблему не решит (при всем уважении к ее авторам).

Только наращивание базовой, стабильной генерации на доступном для нас энергоресурсе - для Украины это уже не уголь и не газ.

И даже не солнце и ветер.

А уран.

***

№ 3.007

Основні теми доби 03.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Упродовж доби на лінії фронту сталося 161 зіткнення. Ситуація для українських військ на напрямку головного удару армії РФ на Покровськ, Торецьк та Костянтинівку суттєво ускладнилася.

За інформацією пресслужби угруповання військ "Хортиця", навколо Часового Яру йдуть запеклі бої вздовж каналу Сіверський Донець-Донбас, частина якого проходить у трубах під землею.

За даними сервісу DeepState Live Map, армія РФ вдерлася на північ Харківщини ще на одній ділянці – у селі Сотницький Козачок.

На Покровському напрямку російські війська захопили села Сокіл і Восход та просунулися на околицях Євгенівки та Новопокровського.

На Торецькому напрямку ЗСУ відкотилися в селищах Північне та Дружба. Причиною невдалої оборони бійці та експерти називають залишення позицій необстріляними підрозділами, якими командування намагається "заткнути дірки".

2️⃣ Повітряні сили повідомили про відбиття ще однієї російської повітряної атаки та знищення 21 із 22 ударних БПЛА типу Shahed. На Чернігівщині БПЛА вибухнув на об'єкті енергетичної інфраструктури, знеструмлено 6 тис. споживачів.

У лікарні померла жінка, яку дістала тяжких поранень внаслідок ракетного удару по Дніпру 28 червня, а загальна кількість жертв зросла до 3. Ще 7 осіб. загинули від вибухів ракет 3 липня, поранено – 52, з них 4 – у тяжкому стані. За даними моніторингової місії з прав людини ООН в Україні, у травні через

російські атаки кількість жертв серед цивільного населення була найбільшою за рік.

Українські дрони атакували військову частину спецназу Головного розвідуправління Генштабу РФ у Краснодарському краї. Російське міністерство оборони повідомило про атаки українських БПЛА над Брянською, Тамбовською та Білгородською областями. З липня після українського удару по електропідстанції в Білгородській області зупинився Оскільський електрометалургійний комбінат.

3️⃣ За даними аналітичного центру DiXi Group, Україна в червні імпортувала з Європи та Молдови 854 ГВт•год електроенергії. Це на 6 % більше, ніж за весь 2023 (806 ГВт•год). 42 % було імпортовано з Угорщини, 8 % – із Молдови. Член наглядової ради "Укренерго" Бойко повідомив, що можливість додаткового імпорту обмежена через зростання споживання в ЄС через спеку.

Обмеження буде пом'якшено після 20 липня, коли з ремонту буде виведено кілька блоків АЕС. До того часу енергорозподільчі компанії вимикатимуть електропостачання за графіками протягом усієї доби.

За підрахунками видання "Економічна правда", місцева влада будує не більше ніж 20 % маневрових потужностей з анонсованих президентом Зеленським 1 ГВт, тож до зими істотного поліпшення ситуації з електропостачанням не буде. Зеленський повідомив, що Кабінет міністрів незабаром оприлюднить програми, які нібито допоможуть громадянам пережити дефіцит електрики.

4️⃣ Нацагентство з питань запобігання корупції влаштувало моніторинг життя колишнього заступника генпрокурора Вербицького та виявило факти незаконного збагачення на суму 29 млн грн. НАБУ розслідує це незаконне збагачення, проте підозру Вербицькому поки не пред'явлено.

Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець повідомив, що на початку вторгнення чиновники Київської міської адміністрації вивезли своїх родичів – чоловіків за кордон для ухилення від мобілізації, через оформлення фіктивної опіки над сиротами та дітьми, що були позбавлені батьків. КМДА заявила, що інформація Лубинця "не є дійсною".

5️⃣ На форумі у Вільнюсі, який було присвячено захисту соціальних прав під час війни в Україні, міністр соцполітики Жолнович наголосила на необхідності "перегляду філософії" соціальних виплат для "оптимізації соціальних зобов'язань", оскільки держава нібито не здатна нести такі витрати.

У переглянутому меморандумі про співпрацю зі МВФ український уряд допустив проведення пенсійної реформи та запровадження мінімального

гарантованого доходу. Також українські чиновники пообіцяли МВФ не запроваджувати нові спеціальні пенсії та пільги й не знижувати пенсійний вік.

Єврокомісар із прав людини О'Флаерті вважає за потрібне посилити інтеграцію українських біженців у країнах Європи, зокрема, у країнах ЄС, для чого збільшити фінансування таких заходів. Він також закликав забезпечити моніторинг ситуації із правами людини в Україні.

6️⃣ Прессекретар Білого Дому Жан-П'єр оголосила про надання пакета воєнної допомоги Україні на суму $0,15 млрд. До нього буде включено ракети для систем ППО, боєприпаси для РСЗВ HIMARS, артилерійські снаряди, інше військове обладнання зі складів армії США. Того ж дня Пентагон оголосив ще один пакет допомоги в складі ракет до систем ППО NASAMS та Patriot на загальну суму $2,2 млрд.

За інформацією агентства Reuters, Міністерство фінансів США та європейський Центробанк посилили тиск на банківську групу Reiffeisen щоби примусити її до виходу із Росії. Саме в Росії група RBI одержує найбільший прибуток.

Китайські автовиробники швидко заповнили нішу, яку до вторгнення в Україну обіймали європейські та японські автівки. Це призвело о подальшого збільшення залежності РФ від Китаю.

7️⃣ Після відмови Румунії у видаванні віз членам делегації РФ для участі в щорічній сесії Парламентської асамблеї ОБСЄ Держдума та Рада Федерації РФ у середу ухвалили спільну заяву про припинення участі російської делегації в роботі Асамблеї, "оскільки цей майданчик використовується для цілеспрямованої реалізації антиросійського курсу".

На сайті МЗС РФ з'явилося повідомлення про підтримку політики ультраправої партії "Національний фронт" із портретом її лідера Ле Пен. Сама Ле Пен назвала цю публікацію "певною мірою втручанням у внутрішні справи Франції".

8️⃣ Низка опитувань громадської думки США показала відрив, що невпинно зростає, рейтингів колишнього президента Трампа від чинного президента Байдена. Байден категорично відмовляється знімати свою кандидатуру, всупереч тому, що низка впливових членів Демократичної партії та губернаторів просять його знятися з президентських перегонів після невдалих дебатів із Трампом.

Прессекретар російського президента Пєсков заявив, що Путін не обговорював із Трампом умов мирного врегулювання в Україні.

9️⃣ Президент Зеленський в інтерв'ю ***Bloomberg*** зажадав від Трампа" негайно" викласти план "завершення війни", причому "без порушення суверенітету України".

Він також заявив, що **представники Росії мають бути присутніми на другому "саміті світу", який буде скликано після того, як буде готовий план "закінчення війни"**.

У відповідь на пропозицію угорського прем'єр-міністра ***Орбана*** про припинення вогню він наголосив, що не може довіряти російському "вбивці та агресору" – президенту Путіну, тому що РФ під час перемир'я накопичуватиме техніку на окупованій території, щоб і далі вести агресивну війну.

У відповідь на звинувачення в тому, що він надав главі свого офісу ***Єрмаку*** занадто великі повноваження, Зеленський назвав Єрмака "потужним менеджером". Зі слів Зеленського, він "поважає результат" Єрмака, оскільки той "виконує всі поставлені перед ним завдання".

***

№ 3.008

ZN,UA

ЧОМУ УРЯД БЛОКУЄ СПОРУДЖЕННЯ ЗАХИСТУ НА ЕЛЕКТРОПІДСТАНЦІЯХ?

05 липня, 2024

Юрій Ніколов, Журналіст і засновник проекту “Наші гроші”, Україна

Кілька днів тому власник найбільшої в Україні шляхоремонтної компанії «Автострада» Максим Шкіль публічно звинуватив прем’єр-міністра Дениса Шмигаля у блокуванні виплат за будівництво захисту електричних підстанцій від російських ударів. Мовляв, більш як за рік робіт уряд профінансував лише 10%, тому роботи зупинено.

Це означає, що наші головні підстанції й досі не мають захисту від ракет, а отже, є спокусливою мішенню для РФ напередодні опалювального сезону, коли енергії й так бракуватиме. Фактично незахищені підстанції є запрошенням для Путіна влаштувати нам тотальний блекаут із колапсом економіки. Бо розподіленої газової генерації уряд теж не створив, а лише галюцинує атомними довгобудами та корабельними генераторами (про них — нижче).

«Наші гроші» перевірили в аналітичній системі 007 дані щодо виплат найбільшим шляховим компаніям України з початку 2023 року до кінця червня 2024-го. Виявилося, що «Автострада» Шкіля отримала максимум — 15,71 млрд грн. Не надто відстала від неї «Автомагістраль-Південь» із 12,43 млрд грн. Значно менше мають «Ростдорстрой» — 8,50 млрд грн і «Онур» — 4,92 млрд грн. Далі вже йдуть регіональні лідери.

Це відповідає поточним розкладам із підрядами в «Прозорро». Загальноукраїнські гегемони під час вторгнення отримали найбільші підряди на накриття й мости та експлуатаційне утримання доріг. Також «Автострада», «Автомагістраль-Південь» і «Ростдорстрой» будували водогони на Дніпропетровщині для доставки води після підриву Каховської ГЕС. У квітні-травні цього року уряд повернув їм борги 1–2 млрд грн за ці об'єкти — це останні «стрибки» на рисунку. Ті виплати було здійснено після того, як Україна отримала фінансову допомогу від США, а кошториси водогонів пройшли перевірку американців.

Однак

> — **грошей на захист підстанцій уряд справді так і не виділив. Жодних оплат за них не було з 2023 року.**

З одного боку, це можна пояснити тим, що хоч американці й розблокували допомогу, через кількамісячне сидіння на «голодному пайку» її банально не вистачає на всі потреби.

Однак тоді незрозуміло,

> **— чому захист підстанцій виявився менш пріоритетним, ніж ремонти якихось тилових шкіл.**

З іншого

> — навесні глава офісу президента Андрій Єрмак разом із прем'єром Денисом Шмигалем проводили операцію з виведення Олександра Кубракова з ближнього кола Володимира Зеленського. Власне тоді пішли розмови, буцімто Кубраков ледь не одноосібно вирішив будувати антиракетні накриття задля наживи близьких до нього компаній. Водночас в урядових колах артикулювалося, що ці проєкти дуже дорогі, проте не гарантують захисту від руйнувань. Тому Шмигаль нібито й не бачив сенсу за них платити.

В команді ***Кубракова*** ці звинувачення сприйняли як іще один елемент кампанії з його «витискання» з крісла міністра інфраструктури.

Але після відставки ***Кубракова*** минуло вже два місяці, а виплати за накриття енергооб'єктів так і не надійшли.

Причому не платять усім.

— Не лише Шкілю, а й «Автомагістралі-Південь» Олександра Бойка, й «Ростдорстрою» Юрія Шумахера.

Отже, вочевидь, проблема системніша.

— Бо необхідні документи в Держвідновленні та Мінінфраструктури розробили ще за Кубракова й Найєма, але відтоді уряд їх навіть не торкався.

Версія, згідно з якою призначення нової команди в Мінінфраструктури й Держвідновлення «розморозить» фінансування, не надто реалістична.

Кошториси за цими об'єктами складали ще за Кубракова, витискаючи маржу з них максимально.

— «Наші гроші» перевірили — ціни арматури, бетону й металоконструкцій виявилися на рівні публічних прайсів великих продавців і виробників. Під пильним наглядом союзників переглянути ці кошториси в бік збільшення маржі й загальної «зацікавленості в реалізації» практично неможливо. Та й час на будівництво невпинно спливає.

Антиракетні накриття ціною в кілька мільярдів гривень за кожне потрібні для великих підстанцій, одномоментне руйнування яких здатне занурити Україну в блекаут.

1) — На жаль, після минулорічної спроби Путіна влаштувати нам «темну», ППО — тобто активного захисту — в нас не побільшало.

2) — А пасивний захист перестали будувати на півдорозі.

Водночас очевидно, що Путін не припинятиме спроб розвалити нашу енергетику й десь під опалювальний сезон ситуація може стати критичною.

Енергетичний колапс однозначно допоможе Путіну виграти війну — мільйони людей без світла, зв'язку й тепла в тилу, м'яко кажучи, трохи відволічуть державу від справ на фронті. Тим більше, що Трамп обіцяє обрізати нам допомогу відразу після перемоги на виборах президента США.

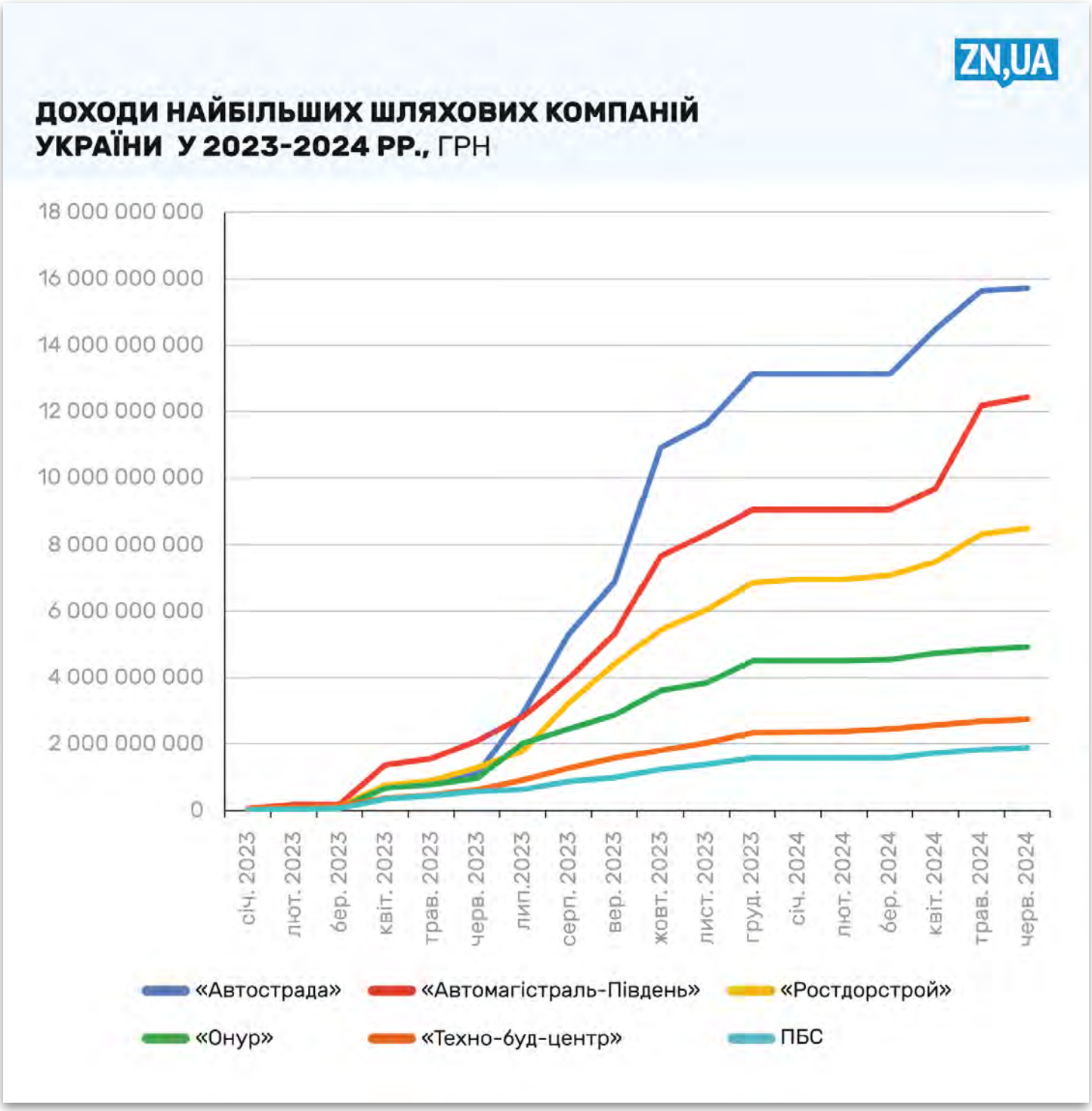
Тому захист саме великих підстанцій життєво необхідний, аби вижити у війні. Шмигаль і Єрмак мають це розуміти, але чомусь і далі відмовляють у будівництві накриттів.

Знають, що накриття і справді не знадобляться?

Припустімо, але за яких обставин це може статися?

1) — Навряд чи їм додає оптимізму добудова двох атомних блоків на Хмельницькій АЕС, — навіть ініціатори цієї афери в Міненерго Германа Галущенка кажуть, що будуватимуть їх кілька років. Тобто про порятунок у цьому сезоні не йдеться апріорі.

2) — Найімовірніше, заряд оптимізму варто шукати в прожекті від офісу президента, який гарантує 1 ГВт нової генерації до кінця року. Пам'ятаєте, Володимир Зеленський особисто пообіцяв його втілення?

Гігават для України — рятівна річ. За грамотного розподілу ця генерація убезпечить від блекауту. Та й Росія не зможе запустити тисячі ракет по невеличких генераторах попри всю її військову міць.

Але виявилося, що **фантазери з енергетичної вертикалі** Ростислава ***Шурми*** **підсунули президенту абсолютно нереальний проєкт виробництва енергії турецькими плавучими електростанціями.**

> — Мовляв, приженемо з Туреччини (звісно, за гроші) два дуже великих енергосудна з велетенськими газовими генераторами по 500 МВт (тобто кожен — як половина атомного блока). Поставимо їх десь біля Одеси чи на Дунаї, вони палитимуть скраплений газ і вироблятимуть світло для України.

1) — Перша й головна причина майбутнього провалу — на півдні України банально нема відповідних мереж для підключення цього щастя й подальшої передачі енергії на материк.

> — Просто уявіть, що ви штекер радянського зразка пхаєте в американську розетку, — не влізе.

Інші причини не менш вагомі, хоча й побіжні.

2) — Енергосудна працюють на газу, дизелі чи мазуті, що не обери — все легкозаймисте, вибухонебезпечне й точно не має перебувати під прицілом російських ракет.

> — Так ще й «розподіленість» у разі їх використання нівелюється, ці судна — величезні об'єкти концентрованої генерації, достатньо навіть невеличкого влучення, щоб одночасно знищити дорогі кораблі й вибити з нашої енергосистеми гігават потужностей.

Звісно, може бути, що в офісу президента чи наших союзників є певна домовленість із ворогами щодо «червоних ліній» в енергетиці.

Все ж таки виробник енергосуден — турецька компанія.

Але розрахунок на шляхетність у цій війні — очевидно програшна стратегія.

Ну гаразд, припустімо, турецьких плавучих станцій росіяни справді не обстрілюватимуть. Що це нам дасть, якщо росіяни виб'ють усі українські незахищені підстанції? Одним гігаватом тоді ситий не будеш.

Єдиний варіант, чому Путін може не вдарити по незахищених підстанціях України, — *припинення вогню*.

На печерських пагорбах давно ходять чутки про різні формати перемовин. Говорять про них й іноземні посли, й українські політики.

Та що там,

— Зеленський і Єрмак уже публічно заявили, що наступний мирний саміт цього року буде за участю Росії.

Фактично **єдиною перепоною для замирення є неготовність українського народу.**

Згідно з даними опитування, проведеного ZN.UA за підтримки Центру Разумкова в червні цього року, лише 9,4% респондентів у відповідь на запитання «Яку з умов ви вважаєте мінімально необхідною для укладання мирної угоди з Росією?» обрали варіант «Припускаю фіксацію кордонів по лінії фронту на момент укладання угоди». Натомість майже 26% обрали відповідь «Звільнення України від російських військ по лінії розмежування початку 2022 року», а 51,5% — «Звільнення України від російських військ у кордонах 1991 року».

Менш як 10% — занадто низькі цифри для президента, якому й далі довіряють понад 50% українців.

Наші енергетичні проблеми в опалювальний сезон і обрання Трампа президентом у листопаді, безперечно, вплинуть на ці показники. Можливо, на це й розраховує влада, не інвестуючи великих грошей у захист підстанцій?

Чи причина справді в абсолютній вірі в абсолютно неадекватний прожект «гігаватників»?

Усе таке смачне — не знаєш, що обрати.

***

№ 3.009

Основні теми доби 04.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За інформацією Генштабу, за добу на лінії фронту сталося 155 бойових зіткнень. Оперативна ситуація для ЗСУ на Покровському, Торецькому та Краматорському напрямках ускладнюється і далі. Російське командування постійно вкидає в бій свіжі резерви для підтримання темпів наступу. Спікер угруповання "Хортиця" оголосив про відхід підрозділів ЗСУ з мікрорайону "Канал" у Часовому Яру.

Президент Зеленський визнав, що 14 тільки-но створених бригад стоять у резерві, оскільки можливості їх озброїти немає.

2️⃣ Унаслідок російських обстрілів та ракетно-бомбових ударів загинули не менше 4 мирних жителів прифронтових територій, дістали поранення – понад 30.

По Одеському району завдано удару балістичною ракетою "Іскандер-М", 7 людей поранено.

Повітряні сили повідомили про відбиття чергової повітряної атаки, під час якої було збито всі 32 ударні БПЛА над 7 областями країни.

Українські безпілотники успішно атакували Тамбовський пороховий завод. Представник Головного управління розвідки Юсов підтвердив, що операцію здійснило його відомство. Він висловив переконання, що Оскільський електрометалургійний комбінат після української дронової атаки навряд чи зможе відновити роботу найближчими місяцями.

У Ростовській області українські дрони вибухнули на нафтовому терміналі поблизу Батайська. Також атаковано базу запуску російських ударних БПЛА в

Приморсько-Ахтарську Краснодарського краю, проте російська ППО збила всі дрони. Уламками пошкоджено житловий будинок та заправку.

Президент Зеленський скликав засідання Ставки верховного головнокомандувача, яке було присвячено дронам – від далекого радіусу дії до FPV. Міністр цифрової трансформації Федоров повідомив, що уряд надав дозвіл Держспецзв'язку закуповувати дрони українського виробництва через закритий функціонал майданчика держзакупівель "Prozorro".

3️⃣ Один з акторів шоу "Квартал 95" Ханумак виїхав з України, в обхід мобілізації та оголосив про намір залишитися в США. На думку більшості експертів, він отримав дозвіл на виїзд безпосередньо від президента чи голови його Офісу. Цей факт викликав чергове роздратування в суспільстві через порушення принципу справедливості під час проведення мобілізації. Водночас військово-лікарські комісії визнають придатними до військової служби навіть чоловіків із серйозними захворюваннями.

Жителі курортного міста Ворохта на Прикарпатті напали на співробітників ТЦК, які встановили блокпост на в'їзді до міста для перевірки документів, оскільки це "негативно вплине на туризм".

Заступник міністра оборони Чорногоренко похвалилася, що в застосунку для смартфонів "Резерв+" вже оновили облікові дані 2 млн українських громадян, на що територіальним центрам комплектації знадобилося б понад 235 днів.

4️⃣ На тлі проблем в енергетиці МВФ погіршив прогноз зростання ВВП України у 2024 р. з 3–4 % до 2,5–3,5 %, водночас покращивши прогноз інфляції з 8,5 % до 8,0 %. На думку експертів Фонду, українська економіка в III кварталі зазнає шоку.

5️⃣ За даними сервісу YouControl, у першому півріччі в Україні припинили діяльність майже 92 тис. фізосіб-підприємців, причому ця тенденція є характерною для всіх великих міст. Одночасно зростає кількість новозареєстрованих підприємців – за пів року розпочали діяльність 148,5 тис. ФОП. У Польщі за цей період зареєструвалося понад 50 тис. українських підприємців. Дії влади в економіці та політика мобілізації вкрай негативно позначаються на малому та середньому бізнесі, який "біжить" із країни. Влада орієнтується лише на великі підприємства, які в I кв. сплатили 242,9 млрд грн податків, що майже на 100 млрд грн більше, ніж за аналогічний період минулого року. На користь великих підприємств ухвалено закон про "клуб відповідального бізнесу".

НБУ послабив курс гривні до нового історичного мінімуму 40,79 грн/$, 43,85 грн/€.

6 Угорський прем'єр-міністр Орбан, який протягом пів року очолюватиме ЄС, після візиту до Києва зібрався до Москви. Єврокомісар із закордонних справ та політики безпеки Боррель попередив Орбана про небажаність поїздки до Росії, а голова Європейської Ради Мішель підтвердив, що угорська прем'єр-міністр не має мандату на переговори від імені ЄС. Орбан заявив, що прибуде до РФ із місією "для встановлення фактів" і не планує вести переговори від імені ЄС.

Російський президент Путін на саміті Шанхайської організації співробітництва в Казахстані підтвердив, що не має наміру вести з Україною переговори ні про що, крім капітуляції, причому перед переговорами ЗСУ мають припинити вогонь в одноосібно. З його слів, Україна використовує час для переозброєння та посилення армії, якщо Росія припинить вогонь. Путін окремо зазначив, що вважає неможливим завершення війни в Україні за допомогою посередників. Він наголосив, що не вважає президента Зеленського легітимним і назвав українську мобілізацію "примусовою". Водночас він не виключив відновлення переговорів з Україною на підставі домовленостей, які було досягнуто в Стамбулі у квітні 2022 р.

Лідер Китаю Сі заявив, що відносини між країнами перебувають на найвищому рівні за всю історію і разом із Путіним присягнув спільно захищати "регіональний спокій та стабільність". Сі наголосив, що його країна "завжди стояла на правильній стороні історії", що свідчить про повну підтримку дій Росії.

Перед самітом Путін зустрівся із президентом Туреччини Ердоганом. Ердоган заявив, що впевнений у можливості "справедливого врегулювання, яке задовольнить обидві сторони", для чого потрібно домовитися про припинення вогню. Зі слів Ердогана, Туреччина готова "підготувати базу" такої угоди.

Путін назвав афганський терористичний рух "Талібан" "союзником Росії в боротьбі з тероризмом", оскільки саме він контролює владу в країні.

Білоруський президент Лукашенко після зустрічі із Сі оголосив, що підтримує китайську ініціативу щодо врегулювання "конфлікту в Україні".

Згідно зі звітом Світового банку, Росія вже не є десятою економікою світу. Вона поступилася місцем Канаді та Бразилії та відкотилася на 11 місце.

7 На парламентських виборах у Великій Британії впевнено перемогла Лейбористська партія. Прем'єр-міністр Сунак оголосив, що цивілізовано передасть керівництво країною лідеру лейбористів Стармеру.

8 Президент Словаччини Пеллегріні на зустрічі з польським президентом Дудою закликав до "стриманості" на переговорах щодо вступу України до НАТО, "щоби не допустити ескалації". Дуда, своєю чергою, вважає

правильним розпочати переговори якнайшвидше, водночас висловився проти відправлення військ країн НАТО до України.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг висловив сподівання на вступ України до Північноатлантичного Альянсу впродовж десяти років.

Низка західних політиків вважають, що обіцянка прийняти Україну в НАТО після війни спонукає російського президента вести війну нескінченно, а ця війна перетворить Україну на арену тривалого протистояння між двома провідними ядерними державами світу.

***

№ 3.010

Українська війна, 5 липня 2024: Риба гниє з голови

АНАЛІТИКА ВІД ТОМА КУПЕРА

Пройшло кілька днів з мого останнього оновлення і є багато тем для обговорення. Тож дозвольте мені перейти прямо до справи.

Передусім, з огляду на візит трьох українських чиновників до Вашингтону та кілька інших важливих зустрічей між різними західними та українськими керівниками, вважаю за необхідне застерегти вас, дорогі українці:

— я приєднуюся до тих, хто каже, що вам не варто очікувати будь-якого запрошення до НАТО.

Це не станеться. Принаймні поки що.

Звичайно, НАТО повторить свої заяви про те, що воно повністю підтримує Україну, а також пов'язані з цим домовленості, і що майбутнє України в НАТО, і інші звичні бла-бла-бла… Але зрештою вони також додадуть, що це буде можливим «тільки після виконання умов», а також нададуть список пояснень, ймовірно, закінчуючи щось на кшталт «занадто багато корупції».

Не помиляйтеся: справа не лише в корупції; тут багато політики та стратегії, системної некомпетентності та результативної нерішучості. Коротко: в НАТО щонайменше стільки ж корупції, скільки й в Україні.

Просто вона менш очевидна.

Але є й інші, «фактичні» причини, а також ті, через які я відчуваю зростаючу алергію до ЗСУ серед багатьох членів НАТО. Це не зовсім легко пояснити: не дивно (принаймні для мене), що мені знадобилося кілька днів, щоб обміркувати наступне та почати формулювати це…

Головною проблемою між «НАТО» (але особливо американцями, британцями та деякими іншими подібними людьми) і ЗСУ є те, що називається «мисленням».

Може здаватися, що генерал-полковник ***Сирський*** — це «відчайдушний сміливець», й не дасть дозволу американським та іншим західним знавцям втручатися у підбір його «команди», планування та проведення операцій.

Однак, як кажуть, «диявол криється в деталях». І тут я починаю обговорювати зовсім інше.

Наприклад, західні генерали можуть бути навіть більш корумпованими, ніж українські (просто подивіться, скільки з них служить «членами рад» різних корпорацій та аналітичних центрів після виходу на пенсію).

> — Але загалом їм не подобається «інфляція» нагород, таких як «Герой України» серед командирів верхівки ЗСУ, які, до речі, Зеленський, як мені здається, роздає направо і наліво – як ранкові газети.
>
> Факт: подібних практик на Заході немає. І, поклавши руку на серце: чому хтось має отримувати звання «Героя України» за, наприклад, «командування обороною Києва»? ….або (ймовірно, актуальніше зараз – див. нижче чому): «командування обороною Одеси»?

Звичайно, в наші дні «немає притулків», як кажуть у НАТО: немає місця за лінією фронту, яке було б безпечнішим, ніж безпосередньо на передовій. Це так, тому що супротивник може, як видно з останніх кількох місяців, «вразити місце за 70-100 км за лінією фронту» – точно, без попередження та з легкістю (наприклад, за допомогою балістичних ракет «Іскандер»).

> — І тільки Бог знає, скільки українських командних пунктів було знищено за останні два роки…

Однак **на Заході «нормою» в таких випадках є нагороджувати «вояків». Не командирів**.

> — А «військовослужбовців», таких як офіцери та інші ранги 72-ї механізованої бригади за їхній героїчний захист на горі Мощун… а потім і у Вугледарі. Або офіцерів та інших рангів 1-ї танкової бригади в Чернігові. Або таких, як офіцери та інші ранги 58-ї мотопіхотної бригади, за їх фантастичний захист у Десні, Ніжині або Прилуках… щоб назвати ще один, майже невідомий приклад тощо (і прикладів дійсно незліченна кількість; це лише кілька, що приходять мені на думку одразу).

Натомість придивіться, хто отримує звання «Героя України» в Україні і за що.

Можливо,

> — найгіршим прикладом може стати питання, яке є «актуальним» з 24 червня цього року, коли президент Зеленський – зверніть увагу:

Зеленський, а не генерал-полковник Сирський (хоча, я сподіваюся, що Зеленський зробив це за згодою Сирського) - звільнив командувача Об'єднаними силами ЗСУ генерал-лейтенанта Юрія ***Содоля*** (до речі, ще одного генерала, нагородженого званням «Героя України»…)

Але радо почати з початку.

Вже два роки я питаю навколо, хто був відповідальним за командування ЗСУ на півдні України в лютому 2022 року?

- і, «вміло», не встановивши жодної (в цифрах: 0) оборони на Кримському перешийку – і таким чином давши можливість росіянам захопити дамбу в Новій Каховці та Мелітополь протягом 24 годин від початку повномасштабного вторгнення, ***Херсон*** протягом приблизно 60 годин від початку повномасштабного вторгнення, висадитися в ***Бердянську*** та просунутися в тил гарнізону ***Маріуполя***?

Тепер зрозуміло, що саме Зеленський махнув рукою на всі попередження США та Великої Британії – «з політичних причин».

Проте,

— незалежно від вагань ***Зеленського***, це було завданням ЗСУ діяти.

Розгорнути там бригади, побудувати укріплення та не допустити швидкого просування росіян на південь України.

І все ж цього не сталося.

Як наслідок, росіяни не тільки захопили ці території (майже весь Херсон і південну Запорізьку область), але: на цей час моя оцінка полягає в тому, що загалом протягом 36-48 годин було захоплено або вбито наземних військ та техніки, не менш ніж одну механізовану бригаду, якщо не дві, плюс щось на зразок двох полків наземної ППО.

Спочатку пояснення, які я чув від України, були такими:

— «після війни».

Потім війна стала довготривалою, і вони змінилися на:

— «це була СБУ» (ніби СБУ відповідає за ЗСУ, що просто не так),

а потім:

— «СБУ розслідує». І, як повідомлялося раніше, СБУ «розслідувала», і настільки, що в результаті допитували сержантів та інші військовослужбовців подібного рангу (тобто молодших командирів)….наче вони командували бригадами або ще більшими формуваннями та вирішували, де кого розгорнути…

Ні. Щоб остаточно прояснити це:

— єдиним органом, відповідальним за розгортання будь-якої частини ЗСУ, є Генштаб.

….і знадобилося до червня цього 2024 року, щоб скарги з різних напрямків – наприклад, від депутата Мар'яни ***Безуглої*** та начальника штабу 12-ї бригади Національної гвардії «Азов» майора Богдана ***Кротевича*** – почали фокусуватися на «Герої України» генерал-лейтенанті Юрії ***Содолі***.

Тоді все стало ще цікавішим.

Серед іншого, ***Содоля*** названо «командиром оборони Маріуполя» (тобто саме він командував цим районом у 2022 році). Ну, якщо це так, він тоді зробив велику помилку.

Але це ще не все. Для мене особливо цікавими в обвинуваченнях ***Кротевича*** є такі висловлювання, що стосуються останніх дій ***Содоля***:

— «...командуючи східним фронтом, Содоль наказав Азову наступати, хоча у бригади не було достатньо артилерійських боєприпасів для цього. Коли солдати відмовилися це зробити, проти командира Азову було розпочато розслідування.»

….а потім ще одне:

— «Мене турбує те, що засуджують командирів батальйонів і бригад за втрату спостережного посту, але не засуджують генерала за втрату областей, десятків міст і тисяч солдатів.»

Це майже «фоновий шум», що це ще один «класичний» приклад «славних радянських традицій»:

— бачите, генерали звинувачують усіх, крім себе, у своїх провалах, а коли стикаються зі скаргами на власну некомпетентність, ініціюють розслідування проти скаржників….

Але зверніть увагу на те, що сказав Кротевич:

— йдеться про «області».

Це множина.

Тож, це «кілька областей»….

— як Херсонська область (майже вся вона була під контролем росіян з кінця лютого до листопада 2022 року) чи

— південна Запорізька область (вся вона залишається під контролем росіян)…?

Прямим тексом:

— “Содоль також помилився, відмовившися від оборони Кримського перешийку…”

…який же сюрприз, тоді Зеленський діяв оперативно і 24 червня, у світлі звернення Кротевича до СБУ з проханням розслідувати дії Содоля, Зеленський – зверніть увагу: Зеленський; не Сирський (хоча, сподіваюсь, за згодою Сирського) – замінив Содоля бригадним генералом Андрієм Гнатовим.

…і на цьому ми повертаємося до звичайних результатів таких ситуацій в Україні:

— «буде розслідування (проти ***Содоля***)».

….що, зазвичай, означає, що нічого не станеться. Зеленський і Генштаб збираються перечекати цю справу, як зазвичай.

Мене також турбує, що це не єдиний такий випадок.

— Військовослужбовці 14-ї механізованої бригади (яку розгорнуто в районі Куп'янська-Сватового) гірко скаржаться на заміну їхнього командира бригадним генералом ***Сидоровим*** (за наказом ***Сирського***). Вони кажуть, що ***Сидоров*** «неефективний в операціях», «неадекватно реагує» на критику та рекомендації, викликав кризу підрозділу, і багато військових тепер хочуть бути переведеними кудись ще.

…все це знову вказує на системні проблеми в армії:

— все ще занадто багато «радянських» офіцерів.

Люди, які

— вважають солдатів, якими вони командують, «витратним матеріалом», тож не турбуються про їхню безпеку. Люди, які видають необґрунтовані накази, що мають наслідком непотрібні втрати. Некомпетентні генерали.

…і тоді є такі випадки, як енергійний командир 59-ї мотопіхотної бригади Богдан ***Шевчук***, який, здається, думає, що його робота – дистанційно керувати кожним пострілом своїх військ, тоді як (за скаргами на нього) взагалі не має навичок командування цілою бригадою і знань місцевості.

Це принципово неправильно:

— не можна призначати офіцера на командування бригадою, якщо він не вміє делегувати повноваження, не довіряє своїм підлеглим –

але відмінно виглядає на двох щоденних брифінгах для своїх начальників.

І, як вже не раз було зазначено:

— ефективний командир роти чи батальйону ніколи «автоматично» не стає ефективним командиром бригади.

Нарешті:

— вищі ешелони мусять бути достатньо самокритичними, щоб визнати власні помилки та скасувати подібні рішення.

У цьому конкретному випадку проблема ще більша, тому що для таких випадків просто немає рішень (крім відправлення офіцера на додаткове навчання) - також тому, що в наші дні така поведінка є поширеною - у політиці, армії та економіці; в Україні та на «Заході».

…говорячи про Захід:

1) — якщо ми подивимося на те, що часто використовується як «приклад для наслідування для ЗСУ» - армію США - це показове ігнорування своїх некомпетентних генералів (і розвідувальних служб) принаймні з кінця 1960-х років.

2) — Не кажучи вже про її останні операції – такі як в Афганістані, чи в Іраку. Як наслідок, офіцери середньої ланки скоїли бунт у 2021 році, після чого багато з них пішли зі служби.

Можливо, армія США може собі це дозволити

– або принаймні все ще має серйозний шанс на реформу – просто тому, що США (поки) багаті і не стикаються з війною на знищення (принаймні з якимось іноземним загарбником).

Можливо,

— це також стосується кількох інших збройних сил інших членів НАТО (наприклад, іспанська «плідна діяльність» в Іраку, або ситуація з генералами найвищої ланки Німеччини та Греції).

Однак з цього не витікає, що ЗСУ мають дотримуватися цього шаблону й тримати своїх некомпетентних офіцерів на їхніх посадах.

Навпаки: слід сподіватися, що армія зможе зробити набагато краще.

Нарешті, деякі з цих звітів, згаданих вище, принаймні «віддалено пов’язані» з чимось на кшталт «загальної неприязні» до генерала ***Сирського*** та його стилю командування.

Як вже є очевидним зараз, ***Сирський*** – який командував сухопутними військами ЗСУ вже з 2019 року – та його штаб нових командирів різних підрозділів, схоже, навели чимало ладу у лавах за останні кілька місяців. Доти все було добре. Однак, і так само, як і Залужний до нього, хоча він зараз є Головнокомандувачем Збройних Сил України, він все ще не вживає заходів для усунення некомпетентних командирів.

Принаймні не сам: **здебільшого він (і Зеленський) реагують, а не діють.**

На це просто немає виправдання:

> — не можна тримати таких людей, як ***Содоль*** чи ***Сидоров*** на посаді та очікувати, що ситуація кращатиме – бо досвід доводить, що вона не може покращитися за будь-яких умов, якщо такі люди залишаються на посадах.

…і майте на увазі: навіть якщо Україна приєднається до НАТО, «завтра вранці о 09.01 годині», **жодне «НАТО» ніколи не замінить жодного некомпетентного генерала ЗСУ.**

Тільки ЗСУ (і ПСУ) можуть це зробити. У цьому Україні не може допомогти геть ніхто.

Тож якщо українці нічого не роблять, то що має робити НАТО?

…і це лише «приклади, які стали відомі зараз». На жаль, є багато інших.

Ще один приклад, який приходить на думку... ну, зізнаюся: мені бракує інформації (люди дійсно «мовчать» щодо цього), тому я залишу дати, імена та багато інших деталей.... але те (сумнозвісне) свербіння в моєму мізинці нагадує мені, що, можливо, другим найгіршим прикладом є ще один командир бригади.

У десятках західних описів того, що відбувалося в Україні 24 лютого, один за іншим західні експерти хвалять ЗСУ і ПСУ за «розпорошення», і це вже до першого російського удару.

> Го-хо… ну, після прочитання десятків відповідних звітів, опублікованих у ЗМІ України, я можу навести десятки прикладів, де це було не так.

Насправді, саме це сталося з частиною, яку командував вищезгаданий командир. Фактично, його підрозділ росіяни застали його підрозділ на базі. В результаті було втрачено багато цінних людей і техніку внаслідок ракетних ударів за перші ж хвилини повномасштабного вторгнення. Люди загинули.

Що сталося? Чи його звільнили? Ні.

> «Натомість» він нагородив одного зі своїх підлеглих званням «Герой України» за щось, чого офіцер напевно ніколи не робив.

Далі командир «заробив» собі таке ж звання («Герой України») за, нібито…. гм… знищення трьох… «російських когось». Дотепер немає жодних доказів того, що він щось знищив (а в цій війні насправді вже є матеріальні докази всього…особливо того, що мало б статися в густонаселеній частині України…). Ба більше, коли, вочевидь, хтось інший убив одного з його підлеглих у нещасному випадку, він також нагородив цього (вбитого) офіцера тим же званням… а потім ще один офіцер з тієї ж частини загинув, але був негайно нагороджений й повторно нагороджений ще раз за кілька днів – і за речі, які просто не могли статися (навіть фізично).

…а потім всю цю справу швидко зам'яли, бо всі причетні до неї (здебільшого ті, що загинули) отримали звання «Героя України»… настільки, що цей підрозділ має бути одним із найбільш нагороджених в Україні (або: краще сказати: його командний склад і офіцери, що загинули в бою, стали найнагородженішою групою українських військових офіцерів)… а люди досі дивуються, як підрозділ, яким командує стільки героїв, постійно знищують росіяни й він втрачає ще більше цінної техніки за будь-якої можливості...

Звичайно, генералам США (щоб назвати, мабуть, «найочевидніший приклад») все одно, якщо

— один із їхніх… офіцерів у подібній ситуації (як згаданий український командир бригади) «трохи перебільшує» й зрештою приписує собі «три перемоги», фактично досягнувши лише однієї. Коли з ними перевіряєш особисто, вони навіть це визнають (і генерали, і офіцери, яким ставлять запитання).

Але

— нагороджувати найвищих командирів званням «Героя країни» – і за очевидно необґрунтовані претензії на перемоги…?

Вибачте, але для західних офіцерів, які вважають себе «холоднокровними і розважливими професіоналами», це настільки «радянський стиль», і їх це відвертає так, що не можна навіть це описати. Це як ніби вони мали справу з Леонідом Брежнєвим або Юрієм Андроповим, а не з такими генералами, як Сирський…

…це не просто «червона лінія», а «червона ганчірка прямо перед їхнім носом».

Тим, хто може мати проблеми з розумінням цього… поставте себе на місце тих «генералів НАТО»:

— як вони мають «говорити про справи» з якимось українським… ерм… (маю пропустити звання та назву підрозділу) …«командиром підрозділу», який носить звання «Герой України» – який набув це

звання абсолютно необґрунтовано, й вони про це («генерали НАТО») обізнані?

— Як вони мають просити у цього офіцера поради - чи прислухатися до його вимог щодо конкретного типу обладнання, наприклад - якщо вони просто фізично не можуть сприймати його серйозно?

Загалом, дорогі українці, з усією повагою до ЗСУ, ваших героїчних військових й більшості їхніх командирів (і, не сумнівайтеся, дуже багато з цієї поваги належить особливо офіцерам середньої, нижчої ланки та сержантському складу ЗСУ!!!), але «риба гниє з голови», і якщо принаймні більшість таких випадків не буде розслідувано раз і назавжди… вибачте, завжди будуть не просто «кілька» «генералів НАТО», які гальмуватимуть вступ вашої країни до їхнього («святого» і «настільки чистого, що вони можуть працювати в білих рукавичках») Альянсу.

…і ваші збройні сили і далі матимуть серйозні проблеми з мобілізацією, також.

Головна причина моєї дискусії про… «проблеми» з різними командирами ЗСУ полягає в тому, що ми побачимо «деякі результати» цього надалі.

Загалом цього тижня ВКС РФ завдавали приблизно 90-100 авіаударів щодня 120-150 керованими бомбами, що планують (максимум був 29 червня, коли вони скинули 147 бомб лише на позиції групи «Хортиця» ЗСУ!). Вони також запускали по 50-60 ракет БМ-30 і С-300 щодня.

Рано вранці 1 липня росіяни атакували Київ двома «Іскандерами-М». ПСУ заявили про їхнє збиття, але уламки влучили в кілька будівель в Оболонському районі. Потім росіяни вдарили «Іскандером-М» по авіабазі Миргород (Полтавська область), знищивши два оперативні Су-27 та пошкодивши 4 неоперативні Су-27 (ці 4 літаки не переміщалися з лютого 2022 року). Також було пошкоджено щонайменше один Мі-24. Російський безпілотник «Гранат», який навів цей удар, відомо, що кружляв над авіабазою щонайменше 3 години… і ПСУ нічого не могли з цим зробити…?

3 липня росіяни випустили 3 «Іскандери-К», 4 керовані ракети Х-59 та 5 «Шахедів» по цілях у районі Дніпра. ПСУ заявила, що збили п'ять «Іскандерів» і п'ять «Шахедів», але принаймні одна з ракет влучила у великий заводський комплекс «Південмаш» у центрі Дніпра, в результаті чого загинуло щонайменше 4 людини та поранено 27.

Того ж дня, близько 16:00, літаки ВКС також завдали удару по Харківщині загалом 36 керованими бомбами.

Потім **росіяни атакували авіабазу Довгинцеве під Кривим Рогом, знищивши там оперативний МіГ-29.**

— …а потім полковник Юрій Ігнат, речник українських ВПС, висловився з приводу російських ракетних ударів, зради і, по суті, пояснив, що ПСУ нічого не можуть з цим вдіяти.

— …мабуть, тому що так важко побудувати «забагато» укриттів для літаків за допомогою контейнерів, заповнити їх землею або піском, накрити маскувальними сітками, а потім регулярно переміщати літаки та макети між ними…?

…або атакувати російські склади «Шахедів», як це було зроблено 2 липня, коли в результаті удару по мису Фіолент на південь від Севастополя в окупованому Криму було заявлено про знищення до 90 таких дронів (разом із персоналом, що ними керував)…?

…зітхання…

І тому, коли я роздумував про заяви Ігната, мені прийшло в голову, що… навіть не пам'ятаю статтю, це було кілька місяців тому, і я так багато написав і опублікував у своєму блозі… у будь-якому випадку, йшлося про приклади з різних воєн на Близькому Сході. Особливо про ірано-іракську війну 1980-1988 років. У відповідь на це троє читачів повернулися, щоб пояснити, як «мешканці Близького Сходу/мусульмани не можуть воювати», а ще один «люб'язно» нагадав мені про такі книги, як «Армії піску»….

Насправді і іракці, і іранці розробили численні власні рішення для подібних проблем, з якими вони стикалися (ось щось на кшталт «списку» різних іракських «рішень»; поки я цим займаюся, дозвольте нагадати вам, що прототип «Шахеда» спочатку було розроблено у Південній Африці на замовлення Іраку у 1988 році).

…але певні підрозділи Збройних Сил України – не можуть.

Останнє пояснення полягає в тому, що «наземний персонал масово йде у піхоту».

Якщо так, то і Ігната, і Сирського, а також генерал-лейтенанта Миколу Олещука (командувача Повітряних сил) має бути звільнено, тому що фаховому наземному персоналу ВПС нема геть нічого шукати в «піхоті».

Інший приклад:

— як вийшло, що знадобилося майже два роки, щоб побачити перші українські «дирижаблі» чи «аеростати», які оснащені засобами спостереження?

—.І як вийшло, що ми ще не бачили жодного з них, який використано для протиповітряної оборони – наприклад, через прикріплення до землі,

створюючи перешкоди для вхідних ракет і ударних БПЛА, як це часто робилося під час Другої світової війни?

Останнє питання викликає у мене багато запитань, тому що аеростати/дирижаблі є найстарішими «збройними засобами, що літають» – але в Україні, схоже, ніхто раніше не додумався використовувати їх…?

Ах, ну...

Принаймні того ж дня (3 липня) ЗСУ завдали удару, використовуючи свої БПЛА «Shark» і HIMARS M142, щоб знищити одну з російських радарних станцій раннього попередження 1Л119 «Небо» (виявлену за допомогою БПЛА «Shark»).

Вчора (4 липня) балістична ракета «Кинджал», яку було запущено одним з російських МіГ-31К, влучила в нафтоперекачувальну станцію «Надія» у Селещині на сході Полтавщини, що мало наслідком пожежу на кількох резервуарах зберігання нафти.

Минулої ночі (4-5 липня) росіяни також здійснили атаку, включаючи 32 «Шахеди»: Повітряні сили ЗСУ оголосили, що збили усі 32. Сьогодні вранці росіяни завдали удару по авіабазі Вознесенськ, спричинивши кілька великих пожеж...

…і багато чого ще обов'язково буде, тому що Белусов є великим шанувальником БПЛА… а росіяни вже виробляють БПЛА, що працюють поза частотним діапазоном, в якому працюють засоби української радіоелектронної боротьби…

Північний Харків…

о боже… якщо я почну це обговорювати, то мені доведеться почати з іншого неправильного рішення Генштабу - про звільнення командира бригади за кілька днів після початку російського наступу в цьому районі… і як зараз є вимоги повернути офіцера на його посаду…

Але, зітхання… гаразд… В районі Липці-Глибоке українці і далі штурмують Глибоке, а росіяни все ще намагаються дістатися Липців. Далі на схід, поки ЗСУ зачищали західну та східну частини Вовчанська, росіяни поповнювали свої знищені формування й влаштували низку контратак на північну частину міста. Усі вони зазнали значних ударів від БПЛА та артилерії, але атаки тривають. Вони також все ще намагаються дістатися Агреґатного заводу, що вказує на те, що всередині все ще є російські вояки.

Майте на увазі: «ситуація стабілізувалася» означає не «росіяни відійшли», ба більше, не означає, що «росіяни припинили атакувати». Навпаки, наступ триває. Вони просто змінили свою доктрину з масових механізованих атак на постійні масові піхотні атаки.

БОЇ НА ДОНБАСІ

Сіверськ…

останні три дні Сіверськ зазнавав масованих ударів російських БМ-27, БМ-30 і УМПК. Складається враження, що росіяни знову відкрили для себе це місце...

Бахмут…

Загалом, росіяни, здається, відмовилися від флангових зусиль (принаймні на деякий час) і знову штурмують район каналу. Ймовірно, східна частина міста знову під їхнім контролем, хоча піддається значним ударам української артилерії та БПЛА.

На південному секторі українці влаштували локальну контратаку на південь від Кліщіївки, але це, здається, лише тимчасово зменшило тиск росіян.

Торецьк….

те, що могло бути «розвідувальними» атаками на Шуми два тижні тому, тепер, безперечно, є ще одним російським наступом з атаками на Дружбу та Північне на півночі та Залізне та Хитрий Ринок на півдні. Іншими словами: росіяни тепер серйозно просуваються вперед у цьому районі. Ситуація була настільки критичною, що ПСУ завдали авіаударів по росіянах у Північному.

Ще більш тривожною була російська атака 2-3 липня з Троїцького та Новоселівки вздовж річки Кривий Торець у північному напрямку на Нью-Йорк: це забезпечило більшу частину південного Нью-Йорка до вулиці Театральної.

Авдіївка-Покровськ…

Два дні тому росіяни захопили Тарасівку, за 7 км на північ від Новоолександрівки.

В районі ***Новоолександрівки***

росіяни також поповнюють свої знищені підрозділи (наприклад: [майже повністю знищений] 433-й мотострілецький полк був поповнений 1308-м мотострілецьким полком) і все ще намагаються просунутися в напрямку атодороги T0504. Вони продовжили штурм на північ і захід від Новомихайлівки, хоча без особливого успіху. Сказавши це, основною безпосередньою ціллю їхніх атак цього тижня була територія на північ і південь від Євгенівки та Восходу, обидві на захід від Сокола. ЗСУ їх справді сильно вдарили – за допомогою БПЛА та артилерії, що спричинило сотні втрат, але вони продовжували атакувати та взяли одне поле/лісосмугу на північ, а також село Восход і два поля на південь від нього.

До речі, схоже, росіяни в цьому секторі вже розгортають штурмові підрозділи, укомплектовані жінками.

Мар'їнка...

росіяни тим часом захопили більшу частину Красногорівки й сильно штурмують район приватних будинків на півночі села. Також 2 липня росіяни застосували багато УМПК для ударів по Селидовому, Костянтинополю та Одариному – населених пунктах приблизно за 10 км від лінії фронту. Вочевидь протиповітряна оборона ПСУ в цьому районі гірша, ніж деінде.

ПІВДЕННА УКРАЇНА

Вугледар…

тут росіяни штурмують не Вугледар безпосередньо, а ведуть наступ з Солодкого та Волновахи до дороги 0532. Можливо, цього тижня взяли поле/ лісосмугу. Судячи зі скарг Кротевича на Содоля, дотепер ЗСУ навіть не сприймали це поле бою серйозно… буде цікаво спостерігати, чи може Гнатов підійти до цього питання інакше…

Старомайорське….

це село залишається під контролем росіян: ЗСУ так і не намагалися нічого відновити. Принаймні Урожайне все ще тримається, попри масовані удари російської артилерії та авіації.

Роботине…

гаразд, село – це «нічия земля», але росіяни намагаються просунутися на північ – як із західного, так і зі східного боку його руїн. У тилу вони постійно обстрілюють і атакують Малу Токмачку. Також застосували ТОС по українських позиціях на північ від Новопрокопівки.

Російська артилерія останніми днями потужно обстрілювала район Нікополя.

Місто Херсон останні кілька днів зазнало масованих ударів російської артилерії та БПЛА. Як завжди, українці повідомляють лише про пошкодження цивільних будівель…. і, звісно, кінця цьому не видно…

…тим часом що відбувається з бідними українськими морськими піхотинцями на плацдармі в Кринках протягом місяців - усе завдяки Содолю (тому, що він раніше був командиром Українського корпусу морської піхоти цього року)…. це те, що навіть Генштаб не може по-справжньому пояснити, і тому це ще одна історія, варта власної статті...

***

№ 3.011

Основні теми доби 05.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Російська армія не припиняє ні на день наступ на Костянтинівку, Торецьк та Покровськ, на інших ділянках фронту також неспокійно. Генштаб повідомив про 139 бойових зіткнень за добу. За даними сервісу DeepState Live Map, російські війська спромоглися суттєво просунутися в напрямку Торецька в районі селищ Нью-Йорк, Північне та Дружба. Після втрати села Восход на околицях залізничної гілки Авдіївка-Покровськ, армія РФ змогла захопити кілька ще кілька квадратних кілометрів території між селами Євгенівка та Новоселівка Перша. Спроби ЗСУ зупинити російський наступ на цьому напрямку поки успіху не мають.

Представник угруповання військ "Харків" назвав прориви російських диверсійних груп через кордон у селі Сотницький Козачок спробою створити "ще одну точку напруги на кордоні".

Після критики президента Зеленського прем'єр-міністр Шмигаль відвідав Донецьку область, щоби проінспектувати будівництво фортифікаційних споруд. Ці споруди будують підрядні організації, а не спеціалізовані інженерні війська в складі ЗСУ. Шмигаль доручив Міністерству оборони доповісти уряду про фінансування будівництва оборонних споруд.

2️⃣ Вранці 6 липня Росія двічі завдала ударів балістичними ракетами по Одесі та Одеському району. На Миколаївщині внаслідок падіння авіаційної ракети Х-59 виникла пожежа на полі. Повітряні сили повідомили про знищення в ніч на 6 липня 24 з 27 ударних БПЛА типу Shahed, якими Росія атакувала Україну. Одним із наслідків атаки було знеструмлення населених пунктів Сумщини.

Протягом доби на лінії фронту, на прикордонних та прифронтових територіях унаслідок артилерійських обстрілів, ракетних та бомбових ударів загинуло понад 15 мирних жителів, понад 60 – дістали поранень, причому лише на Донеччині загинули 11 людей, поранено – 43.

Українські дрони атакували нафтобазу та вежу зв'язку в станиці Павлівська Краснодарського краю РФ. Російське міністерство оборони повідомило, що українські безпілотники було збито й над Білгородською обл.

3️⃣ Держприкордонслужба повідомила, що з 17 липня громадяни України – чоловіки віком від 18 до 60 років під час перетину кордону мусять пред'являти військово-облікові документи.

Міністерство економіки повідомило, що відстрочення від мобілізації мають майже 0,6 млн громадян на підставі тимчасової постанови, затвердженої Кабміном 27 січня 2023 р. До Верховної Ради внесено вже кілька законопроєктів про "економічне бронювання". Водночас міністерства, відомства та адміністрації укомплектовано за штатами мирного часу, причому чиновників здебільшого заброньовано від мобілізації.

4️⃣ Кабмін врегулював видавання ліцензій та дозволів для бізнесу онлайн на порталі "Дія" через систему "єДозвіл".

5️⃣ Упродовж тижня Нацбанк продав для підтримання курсу $0,632 млрд, водночас практично нічого не купив – менше ніж $0,001 млрд. З початку року завдяки продажам на міжбанківській біржі золотовалютні резерви України зменшилися майже на $15,0 млрд, тоді як експортери продали всього $0,1 млрд. За інформацією НБУ, за місяць міжнародні резерви "схуднули" на 2,9 % – до $37,9 млрд – через валютні інтервенції, виплати на погашення та обслуговування держборгу насамперед МВФ. Україна одержала в червні чергові транші кредитів від МВФ, Єврокомісії та інших партнерів, і це дало змогу уникнути масштабнішого скорочення резервів. Офіційний курс гривні на понеділок встановлено на позначці 40,54 грн/$ та 43,86 грн/€.

Після отримання траншу в розмірі $2,2 млрд Україна стала другою країною за розміром боргу перед МВФ – без відсотків він складає $13,85 млрд, Лідером усе ще є Аргентина, яка, хоча і скоротила заборгованість, усе ще має повернути Фонду $40,49 млрд. На третьому місці – Єгипет, який заборгував $13,59 млрд.

Мінфін повідомив, що надходження до бюджету зменшуються вже п'ять місяців поспіль. У червні до загального фонду надійшло 138 млрд грн, тоді як у травні – майже 152 млрд грн. Усього за пів року до бюджету надійшло 747 млрд грн, зокрема, від закордонних запозичень – майже 505 млрд грн. Левову частку цих коштів скеровано на погашення та обслуговування держборгу (259,1 млрд грн та 132,8 млрд грн відповідно).

6 Прем'єр-міністр Угорщини Орбан уже за день після відвідин України прибув до Москви "з миротворчою місією" та зустрівся з президентом Путіним. Російський президент заявив, що готовий викласти нюанси своїх пропозицій щодо "мирного врегулювання". Після закінчення переговорів Орбан "зрозумів", що позиції України та Росії "дуже далекі одна від одної", тож "це потребуватиме багато кроків для наближення закінчення війни". Пресслужба МЗС України оголосила, що Орбан поїхав до Москви без погодження позиції із Києвом. Генеральний секретар НАТО Столтенберг має намір обговорити дії угорського прем'єр-міністра на саміті у Вашингтоні. Спікер Єврокомісії Мамер заявив, що поїздка Орбана до Москви може стати підставою скасування традиційного візиту глави Комісії до країни, яка впродовж півріччя очолює ЄС. Прем'єр-міністр Швеції Крістерссон назвав зустріч Орбана з Путіним "образою українського народу".

Виконувач обов'язків прем'єр-міністра Болгарії Главчев оголосив, що на саміті НАТО він запропонує своє посередництво на мирних переговорах між РФ та Україною "на підставі Статуту ООН та відповідно до принципів міжнародного права".

7 Генерал Залужний, якого президент Зеленський призначив послом у Великій Британії, уже прибув до країни й розпочне роботу 10 липня.

Наступного дня після парламентських виборів король Чарльз III призначив прем'єр-міністром лідера Лейбористської партії Стармера. Першим його офіційним контактом був дзвінок до президента США Байдена. Під час розмови Стармер підтвердив намір і далі підтримувати Україну. Ключові міністри його кабінету – закордонних справ та оборони – також активно підтримують Україну.

Лідер французької ультраправої партії "Національне об'єднання" Ле Пен пообіцяла, що прем'єр-міністр від її партії заборонить Україні використовувати французьку зброю далекого радіусу дії для завдання ударів по Росії та заблокує розгортання французьких військ в Україні.

8 Генеральний секретар НАТО Столтенберг заявив, що головним та невідкладним завданням саміту у Вашингтоні стане підтримка України. З його слів, найкращим внеском у мирне врегулювання є постачання зброї Україні. Столтенберг підкреслив, що лише українська влада має визначати умови мирних переговорів, а Захід не має допустити її фактичної капітуляції завдяки угодам, подібним до "мінських домовленостей" (Мінськ-3).

Зі слів президента Фінляндії Стубба, члени Альянсу на саміті подадуть Росії сигнал, що Україна прямує до НАТО.

9️⃣ Посол у Києві Єгер оголосив, що Німеччина передала Україні вже третій комплекс ППО Patriot, який уже прибув до країни разом із підготовленим екіпажем.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг анонсував ухвалення членами Альянсу на саміті у Вашингтоні "сильного" пакету допомоги Україні.

Латвія оголосила про намір передати ЗСУ ще понад 2,5 тис. ударних безпілотників на суму €4 млн.

🔟Попри категоричне небажання президента США Байдена зняти свою кандидатуру на президентських виборах, дедалі більше впливових політиків від Демократичної партії та бізнесменів – спонсорів закликають його поступитися місцем іншому кандидату.

***

№ 3.012

Сценарії 2024-2025

2 січня 2024

Валерій ***Пекар***

Стисла версія цього тексту була написана й опублікована 20 листопада 2023. У новій редакції, по-перше, враховані численні зауваження; по-друге, вона пройшла перевірку на зустрічі аналітиків наприкінці року, де картинки, отримані різними методами, майже співпали; по-третє, цей текст розширений і краще структурований. Дякую численним колегам, чий внесок дозволив покращити текст, їх занадто багато, щоб згадати всіх. Але водночас за те, що вийшло в результаті, відповідаю лише я.

Що буде далі?

Ми беремо тут рамку часу мінімум 2 роки, щоб врахувати наслідки виборів в ключових країнах. Нині ейфорія весни 2023 вже минула, маятник суспільних настроїв хитнувся в інший бік, але спробуємо відволіктися від емоцій та підійти до аналізу раціонально. Втім, якщо ви обираєте для себе незнання, зупиніться тут і не читайте далі.

Вхідні дані

Що ми точно знаємо на даний момент:

1) Позиційна війна не призводить до суттєвої зміни лінії зіткнення. За оцінками воєнних аналітиків, спроможність кожної зі сторін в обороні перевищує наступальну спроможність іншої сторони. Попри значні успіхи України в повітрі й на морі, основний фронт війни — сухопутний.

2) Путін обрав стратегію війни на виснаження, в якій авторитарна росія має більше шансів, ніж Україна, бо ми залежимо від демократичних союзників, позиція яких може змінитися після виборів (в які росія буде неодмінно втручатися з цією метою).

3) Захід на даний момент не розглядає сценарій російської поразки як прийнятний для себе, з усіма наслідками щодо кількості й якості постачання озброєнь, жорсткості санкцій тощо. Страхи Заходу та причини неприйнятності для нього російської поразки детально викладені у цій статті.

З цього випливають три основні сценарії для України.

1. Війна на виснаження

Найгірший сценарій, і поки що все рухається по цій траєкторії. Зміна влади в країнах Заходу поступово призводить до зменшення підтримки до того рівня, коли Україна не зможе продовжувати війну й буде вимушена вести переговори про мир на умовах росії. Навіть якщо політична підтримка збережеться на нинішньому рівні, є ще два фактори. По-перше, кількість точок напруги у світі зростатиме, відволікаючи від України. По-друге, спроможність Заходу надавати зброю почне вичерпуватися, а переводити американську чи європейську економіку на воєнні рейки ніхто не буде: приватні виробники озброєнь та військової техніки будуть вкладатися у розширення виробництва лише у випадку значних державних гарантій, які сьогодні їм не дасть жоден західний уряд. Ну а Україна в будь-якому разі сама не здатна забезпечити себе сучасною зброєю, хоча мусить робити всі можливі кроки в цьому напрямку.

Фактично цей сценарій означає поразку України, яка не залишає шансів на відновлення економіки (водночас це поразка і росії, але їх влаштовує завершення війни взаємною поразкою). У внутрішній політиці Україна також має проблеми, бо проводити вибори під час безкінечного воєнного стану

неможливо (причини добре висвітлені тут); а якщо їх провести, то вони консервують нинішню владу в найгірший спосіб, що дає Заходу підстави остаточно відмовитися від України як недемократичної країни, або призводять до масового протесту, що в час війни матиме вкрай негативні наслідки.

Варіант цього сценарію: згасання інтенсивності бойових дій через низьку спроможність обох сторін, згодом відновлення високої інтенсивності, коли принаймні одна зі сторін буде готова. Якщо жодна зі сторін не буде готова – тоді повільна депопуляція та деіндустріалізація обох країн.

У випадку перемоги росії з великою ймовірністю відбудеться перенесення бойових дій на європейські терени (передусім країни Балтії) без явного спротиву НАТО, але за участі мобілізованих українців у складі російської армії.

2. Заморожування війни

Цей сценарій дає Заходу вихід із нинішньої пастки «поразка, перемога й затягування однаково неприйнятні». В цьому сценарії союзники залишають підтримку України приблизно на нинішньому рівні, щоб не допустити поразки України й не завдати поразки росії. Констатуючи неможливість досягти успіхів, західні союзники схиляють Україну до переговорів про заморожування конфлікту, водночас сильно тиснучи на путіна. Ініціатором переговорів стане або Байден навесні чи влітку 2024 (йому треба виглядати на виборах переможцем або принаймні миротворцем), або вже переможець американських виборів навесні 2025.

Сьогодні цей сценарій може здатися малоймовірним, бо до переговорів не готові ні українське суспільство, ні путін – йому переговори не потрібні, бо ставка зроблена на перший сценарій війни на виснаження. Але чимало факторів можуть змінити ситуацію: наприклад, більшість українського суспільства може не прийняти мобілізацію й почати тиснути на владу (а влада легко перекладе відповідальність на «народ, винний у зриві мобілізації»), або численні розколи в нашому суспільстві (значною мірою створені російськими спецслужбами) призведуть до неможливості тримати удар. Тим часом путін може опинитися під внутрішнім (клани) чи зовнішнім (Китай) тиском, у тому числі внаслідок наростання економічних негараздів в росії та в Китаї (про двоїстість китайської політики можна почитати тут). На російську позицію можуть вплинути різноманітні асиметричні українські дії.

Підкреслю:

> — на відміну від першого сценарію, переговори вестимуться не на російських, а на західних умовах.

Але це не кінець, а новий початок.

Після підписання мирної угоди обидві сторони (Україна за допомогою Заходу, росія за допомогою Китаю – адже формально війна завершена) починають інтенсивно готуватися до наступної війни, яка станеться в середньому за 5 років (мінімум 3, максимум 7 – саме стільки, за оцінками воєнних аналітиків, потрібно росії для відновлення спроможності, але темп залежить від обсягів зовнішньої допомоги та інших факторів).

Оскільки мирна угода веде до зняття воєнного стану, проводяться демократичні вибори, на яких перемагають нові обличчя, що уособлюють курс на всебічну модернізацію, в той час як Зеленський асоціюється з поразкою і сходить з політичної сцени (відмова від проведення демократичних виборів у мирний час матиме для нього ще гірші наслідки).

За час підготовки до наступної війни росія має шанси вивчити помилки 2022 року (і неодмінно їх вивчить), а Україна має шанси суттєво модернізуватися (не лише в технічному, а й в інституційному аспекті; в дужках також зазначу, що починати варто вже).

Далі розвилка:

1) — В кращому варіанті цього сценарію Україна настільки добре модернізується, що росія остерігається напасти, тож ситуація заморожується надовго по корейському сценарію. Це не та перемога, якої прагне більшість, але такий сценарій дає нам непогану довгострокову економічну та безпекову перспективу.

2) — В гіршому варіанті Україна готується слабко, і друге вторгнення призводить до повної поразки та встановлення проросійського режиму (див. першу та другу Чеченські війни), врешті ліквідацію суверенітету з усіма наслідками 1920-1980 років. Варіант цього сценарію: у випадку перемоги на виборах популістів замість модернізаторів-оборонців нажахана перспективою Руїни активна меншість виходить на Майдан. Не найкращий варіант, але дозволяє відвернути найгірше.

3. Перемога

Україні вдається переконати союзників, що поразка росії є прийнятним сценарієм (і навіть бажаним). Допомога різко зростає до рівня, який дозволяє успішно провести весняно-літній контрнаступ, звільнити Південь і Крим, значно скоротити лінію фронту, заморозити окуповану частину Сходу до кращих часів і в такому форматі вийти на переговори на українських умовах.

Після підписання миру Україна вступає в НАТО й отримує великі гроші на відновлення й модернізацію економіки. Переможна Україна привертає увагу світу в різних аспектах, в тому числі інвестиційному. Безпекова ситуація сприятлива для економічного зростання, розблоковані моря відкриті для експорту. Зеленський легко виграє демократичні вибори як переможець у

війні. Тим часом російська поразка призводить до накопичення в росії факторів, які ведуть до політичних змін, як це бувало завжди в її історії після воєнних поразок. Ці зміни (у м'якому форматі рефедералізації чи у більш ймовірному жорсткому форматі деколонізації) унеможливлюють наступну російську агресію.

Сценарій «Перемога» найменш ймовірний, бо передбачає той рівень стратегічної й переговорної майстерності, якого Україна нині не має. Водночас він єдиний, який забезпечує виживання правлячої політичної команди, і це добре, що інтереси суспільства й політичної еліти співпадають.

Джокери

1) Завжди можуть бути якісь «чорні лебеді» або навіть «сірі носороги» (подія, яку давно чекали). Наприклад, путін може померти, і можлива тривалість приховування цієї інформації набагато менше, ніж потрібно для визначення наступника та консолідації влади (нікому в російській історії не вдавалося це зробити швидше ніж за 3-4 роки). Також чимало джокерів сховано у рукаві китайського халату. Але робити ставку на такі події безглуздо.

2) Трамп є ексцентричним і повністю непередбачуваним персонажем, тож існує ненульова ймовірність, що через певні чинники він раптом розвернеться в бік максимальної підтримки України. Але очевидно, що робити на це ставку так само безглуздо.

Що робити Україні у 2024:

1) Сформувати образ перемоги та післявоєнного світу (а також можливі сценарії поразки) й продемонструвати його західним союзникам і партнерам, переконуючи їх в тому, що наша перемога – це їхня перемога, а наша поразка – це їхня поразка. Посилити українську дипломатію на ключових напрямках, підсилити її впливом через мистецтво, бізнес, міжнародні мережі громадських організацій тощо. Залучити на свій бік західних інтелектуалів та публічних осіб. Максимально використати силу української діаспори, старої та нової. Надіслати виразне й чітке антиколоніальне, антиімперіалістичне повідомлення незахідним країнам. Узгодити бажаний сценарій та сформулювати запит на ресурси й механізми, потрібні для його реалізації.

2) Суттєво збільшити українську спроможність: спростити умови підприємницької діяльності, активно розвивати державне та приватне виробництво озброєнь і військової техніки, розпочати реформу системи державного управління, прибрати з органів влади найбільш активних російських агентів, збільшити інклюзивність вироблення політики, продовжити збільшення спроможності ЗСУ через навчання, зміну управлінських процесів тощо.

3) Тримати єдність і згуртованість українського суспільства, не допускати розколів на основі російських інформаційних впливів. Фокусуватися на картині майбутнього для України: перемога, модернізація, демократія. Підстраховувати неспроможні державні інституції громадянськими мережами.

4) Активніше впливати на суспільні сили всередині росії: місцеві еліти, національно-визвольні й регіоналістські рухи тощо. Сформувати антиімперський блок поневолених народів всередині Російської імперії, надавши їм усіляку допомогу й фактично відкривши другий фронт проти Москви. Максимально використовувати стратегію непрямих дій, переносити війну на територію ворога за допомогою доступного озброєння та засобів.

(Деталізація цих пунктів доступна відповідним посадовцям, публікувати недоречно.)

Що робити кожному і кожній з нас у 2024:

1) Тримати голову холодною, допомагати робити це іншим. Допомагати тим, кому складніше: бійцям ЗСУ, їхнім родичам, мешканцям прифронтових зон, внутрішньо переміщеним, ветеранам тощо.

2) Долучатися до перемоги власними грошима (донати) і часом (волонтерство, участь у громадських командах, що працюють на перемогу тощо).

3) Бути готовим до мобілізації, передусім психологічно, а також практично.

4) Не вестися на російські інформаційні вкиди, не поширювати їх. Пам'ятати, що світ складний, не чорно-білий, в ньому нема простих відповідей на складні питання.

5) Давати відсіч спробам влади обмежити демократію, зупинити економіку, розширити корупцію – через соціологічні опитування, петиції, хвилі в соцмережах (сподіваюся, не дійде до того, щоб громадяни були вимушені порушити обмеження воєнного стану й виходити на вулиці).

6) Вичистити ту частину українського простору, за яку кожен і кожна з нас особисто відповідає, а саме – власний розум, тобто викинути звідти всю спадщину російсько-радянської імперії: залишки комунізму, тоталітаризму, колоніалізму, патерналізму, закритості, економічного дирижизму, комплексу меншовартості, радянських стереотипів тощо.

7) Підтримувати українське: товари, малих місцевих виробників, культуру, книги, незалежні медіа тощо.

8) Думати про інших. Поважати. Дякувати.

Насамкінець: дякуємо Збройним силам України за те, що поки що маємо перед собою відкритий сценарний простір, в якому можливе різне майбутнє.

Ще раз хочу наголосити: майбутнє не визначено наперед. Кращі сценарії можливі, тільки треба їх втілювати, а не просто вірити в краще.

***

№ 3.013-1

Планы Кремля и деградация русской элиты

Часть 1

21.06.2024

СТЕФАН ЗАКРЕВСЬКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

Успех Украины – самый страшный сценарий для России, самодержавной, имперской, с покорным и традиционно нищим населением.

Война на истощение приведет к деморализации украинского общества, отстранению Владимира Зеленского, хаосу и периоду безвластия, которым воспользуется Кремль для покорения Украины. Победа России также приведет к усилению антивоенных настроений избирателей в европейских

странах, под влиянием которых западные политики пойдут на уступки Кремлю.

Постсоветские же страны сами упадут в руки Кремля деморализованные поражением Украины, следствием которой станет возрождение нового Советского Союза. Россияне на примере Украины увидят негативный пример того, к чему приводит революция и демократизация, что позволит усилить привлекательность авторитаризма в России.

Кремль уже добился успеха, поскольку западные лидеры не требуют у него вернуть Украине ее оккупированные территории, после прихода Дональда Трампа к власти он спровоцирует политический кризис в США и рассорится с союзниками Америки, что негативно повлияет на поддержку нашей страны со стороны Вашингтона.

Все эти точки зрения распространены среди идеологов Кремля, многих ведущих российских аналитиков и некоторых ориентирующихся на силовиков политиков, по словам российских дипломатов, они увидели слабость в том, что западные политики смирились с потерей Украиной ее территорий.

Фактически, в России создан "информационный пузырь", когда идеологи Кремля являются обычными приспособленцами, заботящимися о своей карьере, влиянии и деньгах, говорят лишь то, что от них желает услышать российская элита, которая в свою очередь беспокоится, прежде всего , не о национальных интересах России, а о сохранении власти, пытаясь передать ее в наследство своим детям, даже ценой превращения Российской Федерации в “православный Иран”.

Несмотря на недовольство украинцев мобилизацией, в Украине отсутствуют условия для бунта против власти, поскольку военные преступления российских оккупантов, пытки военнопленных и проукраинских жителей на оккупированных территориях, сексуальные преступления, депортации, уничтожение городов, мотивируют украинцев бороться за независимость Украины.

Кремль не предложил украинцам привлекательной альтернативы, не понимая того, что украинцы в отличие от россиян не воспринимают положительное насилие по отношению к ним и Революция Достоинства, как и российская полномасштабная агрессия, стали доказательством этого факта.

Российские власти еще в 2014 году могли реализовать грузинский сценарий в Украине, используя лишь мягкую силу, за счет которой Россия могла не только покорить Украину, но и установить свои геополитическое доминирование в Европе, но вместо этого, ради усиления путинского авторитарного режима, российская элита избрала геополитические понты [имитация величия], подкрепленные лозунгом "Крым наш".

— Следствием выбора этого геополитического сценария Кремлем стало усиление США, укрепление НАТО, потеря Украины и своего влияния в Европе, превращение Российской Федерации в сырьевой придаток Китая.

В том же случае если Кремль поможет российским военным, совершающим преступления против украинцев стать членами российской элиты, то Россию будет ожидать процесс прекрасно описанный Мао Цзэдуном: "Наш принцип - партия командует винтовкой, совершенно недопустимо, чтобы винтовка командовала партией".

Также особого внимания заслуживает абсолютно ошибочная позиция некоторых неадекватных украинских активистов, которые во время последней встречи в Киеве с Энтони ***Блинкеном***, шокировали его разговорами о распаде Российской Федерации, которого панически боятся западные элиты.

Вместо разговоров об совершенно сейчас нереалистичном распаде нашего соседа, украинские активисты должны распространять на Западе нарратив о выгоде для западных элит от превращения Украины в витрину демократического успеха для россиян.

Недаром известный российский журналист Сергей ***Доренко*** говорил: “Успех Украины – самый страшный сценарий для России, самодержавной, имперской, с покорным и традиционно нищим населением. Успех Украины разрушит авторитарную версию России”

***

№ 3.013-2

Планы Кремля и деградация российской элиты

Часть – 2: иллюзия Дональда Трампа

07.07.2024

СТЕФАН ЗАКРЕВСЬКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

Кремль не способны остановить ни мирные инициативы нерешительного Джозефа Байдена, ни мирный план Дональда Трампа.

Подписание соглашения об ассоциации Грузии с Европейским союзом 29 ноября 2014 г., как и незнание грузинской молодежью русского языка, поскольку молодые грузины преимущественно общаются на грузинском и английском языках, не помешало Кремлю установить геополитический контроль над Сакартвело, за счет коррумпирования элиты этой прекрасной страны.

Граждане Грузии панически боятся военной агрессии России, к тому же в грузинском обществе есть обида на Запад, не предоставившего Сакартвело после вторжения России в 2008 году реальных гарантий безопасности, поэтому имея пример Украины, против которой путинским террористическим режимом ведется геноцидная война, грузины между разрушениями их городов и российскими туристами, выбирают туристический поток из Российской Федерации.

Пример Грузии прекрасно иллюстрирует то, как использование Кремлем мягкой силы помогло ему геополитически покорить эту страну, так что у российской элиты еще в 2014 году были все необходимые возможности для сохранения Украины в сфере влияния Российской Федерации и для этого не требовалось незаконно аннексировать украинский Крым и оккупировать отдельные районы Донецкой и Луганской областей.

До военной агрессии России Украина была внеблоковой [нейтральной страной], большинство граждан которой было против вступления в НАТО, но

— вместо реализации грузинского сценария с использованием мягкой силы

— российская элита сделала выбор в пользу террористических методов ведения войны против нашей страны.

Даже ставший марионеткой Кремля Виктор Янукович не получил всей необходимой помощи от России, поскольку кабальный и невыгодный газовый контракт для Украины, подписанный Тимошенко, не был пересмотрен, торговые войны также продолжались, несмотря на прокремлевские власти в Киеве, а российский кредит на три миллиарда долларов были выделен на невыгодных условиях, под залог украинских стратегических предприятий.

Российская элита из-за своей украинофобии не понимала важности взаимодействия с украинским обществом, поддерживая абсолютно дискредитированных политиков в Украине, бандитов и пророссийских имитаторов, которые разворовывали выделенные Кремлем деньги, поэтому выход нашей страны из российской сферы влияния - закономерный итог трагических ошибок кремлевского фюрера.

Именно российская элита и фюрер из Кремля отобрали возможность у Российской Федерации уже к 2025 году установить геополитическое доминирование России в Европе, создав геополитическую ось Москва – Берлин – Париж, сыграв на просчетах американцев, используя лишь мягкую силу, но вместо реализации этого сценария РФ совершает геноцидную агрессию, от которой больше всего пострадали русскоязычные граждане Украины.

Безусловно, что западные партнеры Украины цинично используют возможности для них созданные Путиным и российской элитой в своих геополитических интересах, оказывая недостаточную помощь Украине лишь для того, чтобы она за счет своих ресурсов не усилила Российскую Федерацию, попавшую в ловушку застряв в Украине и в этом виновата, прежде всего, российская элита, даже несмотря на то, что многие нынешние западные политики являются соучастниками преступлений путинского мафиозного режима.

Очень пристального внимания также заслуживает мирный план Дональда ***Трампа***, озвученный представителями его внешнеполитической команды, к которому в Кремле отнеслись как к проявлению слабости, поскольку американцы "раскрыли карты" перед российскими властями, мотивируя путинскую Россию оккупировать как больше всего украинских территории до 2025 года, одновременно играя на повышение ставок осенью 2024 г.,

используя гибридную войну, в том числе и для подрыва авторитета США в предвыборный период.

Кремль не способны остановить ни мирные инициативы нерешительного Джозефа Байдена, ни мирный план Дональда Трампа, не понявший, что ***«продавец всегда проигрывает чекистам»***.

Путинскую Россию может остановить только истощение ее наступательного потенциала и проявление силы со стороны Запада, к сожалению, западные политики забыли о правиле английских аристократов:

"По отношению к джентльмену действуй как джентльмен, но по отношению к бандиту действуй как бандит".

***

№ 3.014

Олена Шуляк: За програмою єВідновлення стоять долі десятків тисяч людей

2024-06-29

Руслана Кравченко

Олена Шуляк

Програма єВідновлення. Як вона працює зараз? Чи вистачає коштів? Чи всі власники пошкодженого або зруйнованого житла можуть отримати виплати? Пояснює Олена Шуляк, народна депутатка, Голова Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

***

— Олена Шуляк: Ми чудово розуміємо, що зараз усі кошти з державного бюджету в тому числі направляються на те, щоб підвищувати обороноздатність нашої держави та підтримувати наші збройні сили. Бюджетом на 2024 рік витрати на це передбачені більше ніж на 1 трильйон гривень.

Якщо в українців запитати, які вони мають 3 бажання, я впевнена, вони скажуть, що перше — це наша найшвидша перемога, друге — мати роботу з гідною оплатою праці, третє — мати власне житло. Якраз питання компенсації сьогодні допомагає розв'язувати житлові проблеми тих людей, житло яких Росія пошкодила або взагалі зруйнувала вщент.

Ми маємо на сьогодні певну аналітику.

Більше ніж 50 млн квадратних метрів пошкоджено або знищено.

Це те, що Україна будувала протягом 5 років і більше. Тобто нам Росія за 2 роки знищила те, що ми будували 5 років. Розуміємо, що ці цифри не остаточні. Бо руйнування продовжуються і не у всіх була змога внести інформацію про пошкодження. Ця цифра може бути набагато більшою.

1. єВідновлення: результати за рік

Олена Шуляк: У цьому 2024 році ми вже в травні могли говорити про перші результати програми ***єВідновлення***. Якраз пройшов рік.

У цій програмі є декілька етапів.

1. Українці, у яких ***пошкоджено житло***, отримували цільові кошти. Їх можна було отримувати на картковий рахунок, але використати лише за цільовим призначенням. Наприклад, придбати будівельні матеріали або послуги, аби відремонтувати свою домівку.

Такою послугою скористалися 60 тисяч українських сімей.

Це не велика частина тих, хто повідомляв державу про те, що у них зруйноване чи пошкоджене житло. З іншого боку, 60 тисяч сімей — це досить значна кількість українців.

2. Другий етап ми запустили вже цьогоріч. Він стосувався ***компенсації за знищене житло***. Такого житла у нас багато. Особливо на тимчасово окупованих територіях.

Станом на сьогодні понад 12 тисяч сімей скористалися можливістю отримати *житлові сертифікати*.

І вже трохи більше ніж **6 тисяч ці *житлові сертифікати* перетворили на нові квартири**.

Важливо нагадати, що коли ми ухвалювали законодавчу рамку, для нас було дуже важливим прописати на рівні закону, що держава не втручається до вибору. Людина сама може обирати населений пункт, чи це буде вторинне, чи первинне житло, чи це буде квартира, чи будинок тощо.

Уже понад 10 млрд грн було витрачено на два етапи програми єВідновлення.

— Вони ефективно та результативно себе зарекомендували.

Але попереду у нас реалізація більш складних етапів.

Як-то

— **компенсація для тих, хто не хоче отримувати житловий сертифікат, а хоче цільові кошти на відбудову свого будинок на своїй же ділянці**. Таких громадян досить багато. Десь 50%. Переїжджати вони не хочуть. Ми вважаємо, що держава повинна забезпечити таке право людини.

Також **хочемо запустити ще один етап.**

Це те, **що стосується зруйнованого житла на тимчасово окупованих територіях**.

Це взагалі дуже болюча тема. У мене в день десятки повідомлень від мешканців Маріуполя, Соледару, Бахмуту та інших населених пунктів, які зараз у тимчасовій окупації. Для того, щоб українців повернути додому, нам потрібно максимально швидко запускати цю програму.

Ми вносили зміни щодо того, щоб люди, які вже відновили своє житло, могли отримати за це компенсацію від держави. На рівні законодавства ми всі ці речі вже врахували. Законодавча рамка дає можливість уряду реалізувати всі механізми для усіх постраждалих категорій населення у сфері житла.

2. Фінансування програми

— Олена Шуляк: Коли ми запускали цю програму, дуже хвилювалися. З чогось потрібно було стартувати.

Тому **був створений *Фонд ліквідації наслідків збройної агресії РФ*.**

1) — Коли ми його створювали, уже знали, звідки там будуть перші гроші. Вони були отримані від російського ***Сбербанку***, який працював в Україні. Дуже справедливо, що ці гроші були арештовані, конфісковані та направлені на те, щоб люди отримували компенсації.

З цього фонду кошти також використовувалися урядом і на ремонт іншої критичної інфраструктури. Там було приблизно 62 млрд, а компенсації ми спрямували трохи більше 10 млрд.

На 2024 цей фонд не передбачений.

2) — Але **коли спілкувалися з урядом, нам сказали, що у нас є резервний фонд. І саме з нього можна буде використовувати кошти на компенсації**.

До речі,

3) — **на рівні законодавства прописали, що фонди, державний і місцевий бюджети, гроші донорів можуть направлятися на виплату таких компенсацій.**

Наразі бачимо певну пробуксовку у вирішенні того, щоб ця програма активніше розвивалася.

— Бачимо купу звернень від людей, що вони не можуть отримати свої компенсації.

9 травня були зміни у ***Міністерстві*** відновлення.

Але **тимчасова відсутність нового очільника цього міністерства не повинна заважати розвитку державної програми. Бо за нею стоять долі десятків тисяч людей**.

— Днями я направила звернення до прем'єр-міністра Дениса ***Шмигаля*** з описом проблематики.

Для нас на сьогодні це необхідна річ — подивитися, наскільки важливо, щоб ця державна програма продовжувалася.

Міжнародні партнери до нас потроху долучаються.

— Це і Група світового банку, і Банк розвитку Ради Європи. Для нас це хороший знак. Компенсаційний механізм, який прописано, прозорий, зрозумілий, підзвітний, чіткий. Вкрасти якусь державну копійку чи кошти міжнародних донорів з цього механізму неможливо. Тому довіра досить висока. Нам би дуже хотілося, щоб до нас долучалися й інші міжнародні фінансові партнери. І звичайно, щоб наш уряд не стояв на місці.

— Чи можна *заморожені активи* росіян віддати на програму єВідновлення?

— Олена Шуляк: Це було б дуже правильно. Але наскільки я знаю, значна частина цих коштів використовуватиметься на питання оборони. Але звісно хотілося б, щоб частина пішла і на єВідновлення. Бо ми перші показали, як такі гроші можна ефективно використовувати.

Ми створювали з нуля унікальний компенсаційний механізм, який не працює ніде у світі.

Розраховуємо на державну допомогу. Потрібно швидко реагувати на запити наших громадян. Бо, наприклад, на окупованих територіях росіяни теж пропонують компенсацію за зруйноване чи пошкоджене житло. Таким чином намагаються впливати на українців. Людям треба десь жити. Окупанти це розуміють. Тому використовують будь-які можливості, щоб перетягнути українців на свою сторону. Про це я теж писала прем'єр-міністру.

— Як подати заявку до єВідновлення?

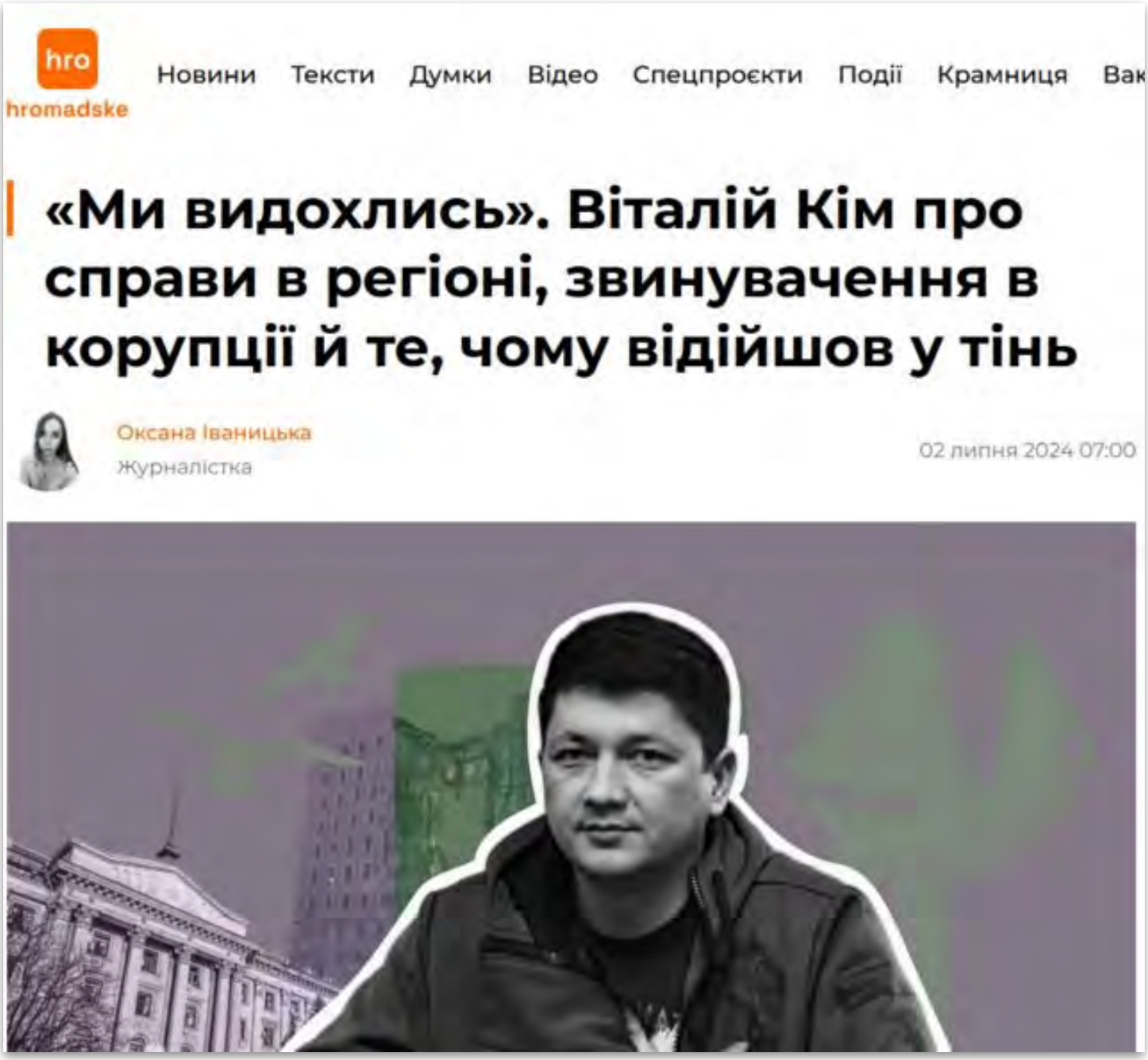
— Олена Шуляк: Це дуже просто. Можна зробити це через Дію, можна піти в ЦНАП, можна звернутися до нотаріуса, який працює з єВідновленням. А це вже понад 2000 українських нотаріусів. Там є вся покрокова інформація. Найголовніше, щоб ви мали правовстановлюючі документи, які внесені до Державного реєстру речових прав.

Неважливо, де ви проживаєте. Внесіть інформацію про вашу нерухомість до Державного реєстру речових прав. Ми живемо в такий час. Ми не знаємо, де можуть бути прильоти та руйнування. Це обов'язкова вимога програми єВідновлення. Уся інформація верифікується, зберігається. Зараз в Україні почав працювати Міжнародний реєстр збитків, який збиратиме заяви від усіх громадян, аби компенсувати за рахунок репарацій те, що пов'язано не тільки з житлом, а й з усім майном. Дуже важливо, щоб всі інформація була в електронному варіанті.

***

№ 3.015-1

Відповідь Кіму на маніпуляції і брехню про кошториси на 1,5 млрд

2024-07-08

Голова Миколаївської ОДА Віталій Кім дав інтерв'ю, в тому числі говорили й про мільярдні закупівлі його обладміністрації. **Кім відповів суцільною брехнею та маніпуляціями на розслідування «Наших грошей» щодо завищених цін по будівництву фортифікацій і водогону в Миколаєві.**

Важливо:

> — Віталій Кім жодного разу за цей рік не підтвердив свої заяви жодним документом, а всі ЗМІ у передруках посилались виключно на його слова. І не вимагали від нього документів, які могли б зафіксувати "зраду" на юридичному рівні.

1. Про маржу в трубах водогону на 1 млрд

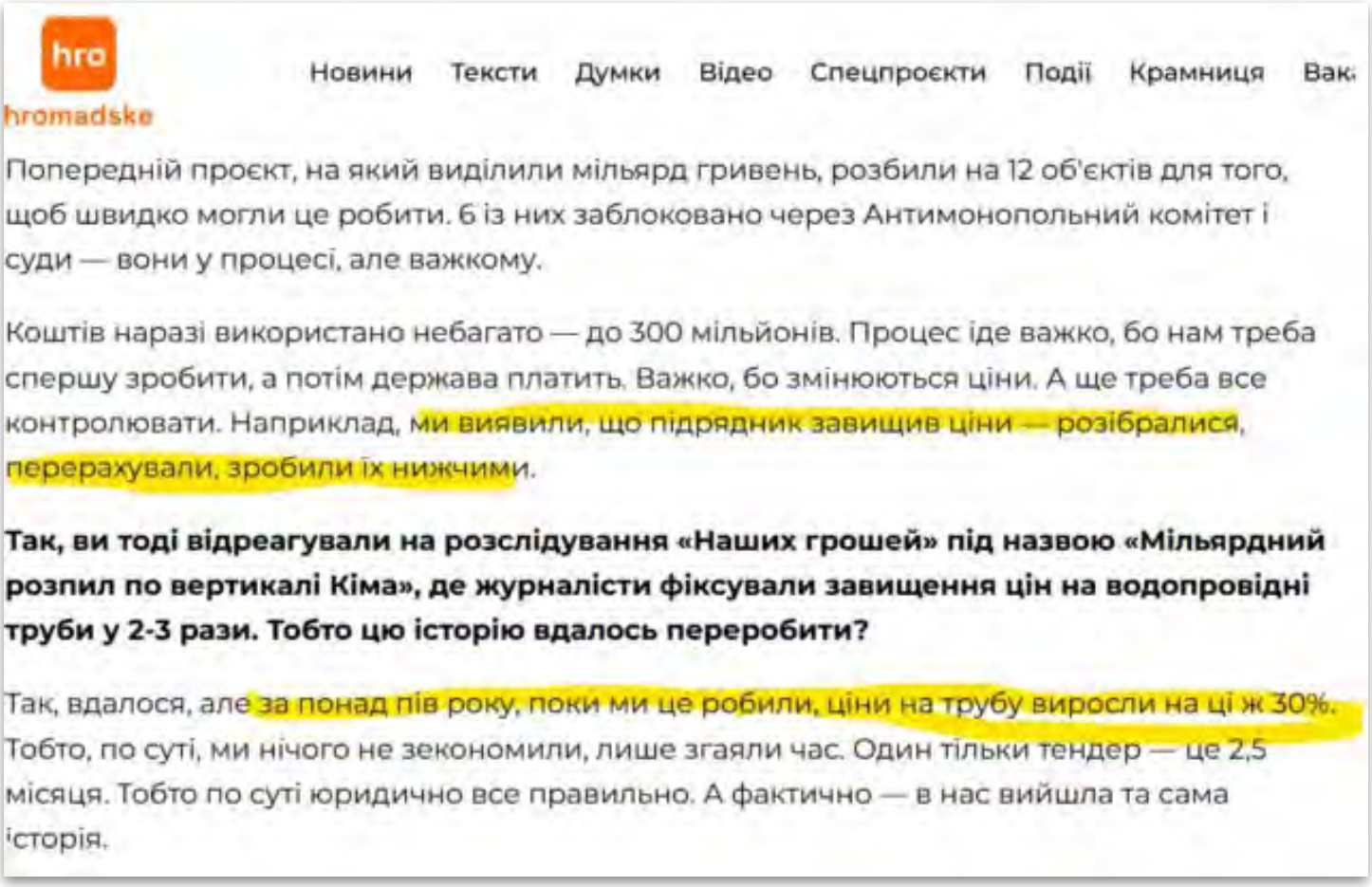
Торік «Наші гроші» виявили, що у закупівлях робіт по будівництву водогону в Миколаєві на 1 млрд грн була зашита дуже пристойна маржа. Ціни труб були

вищі у два-три рази порівняно з прайсами виробника «Трубполімергруп» і крупного продавця «All Electro» та кошторисами Держвідновлення по будівництву водогону на Дніпропетровщині після знищення росіянами Каховської ГЕС.

Рядниками найняли дуже колоритні фірми. Наприклад, ТОВ «Одеспеценерго» належить одеситу Вадиму ***Шевеленку***, позаштатному раднику віце-прем'єра Ольги ***Стефанішиної*** (звільнений після скандалу). Він кілька днів тому прославився на всю Україну дикою витівкою у ветеринара. Привів свою собаку до лікаря, який воював у складі ЗСУ і втратив обидві ноги. І лікар, звісно, не міг прудко вклонитись до собачки. За це Шевеленко послав лікаря нах** і обклав купою матюків.)

Тоді наші аргументи здались Віталію Кіму вагомими. Тож після нашої публікації він повідомив (відео) про власну перевірку кошторисів водогону, яка підтвердила, що підрядники таки накрутили ціну труб на 30%. Тому він обіцяв провести перемовини з підрядниками стосовно знижки.

Але з моменту укладення угод пройшов майже рік, а у «Прозорро» жодних змін у кошторис так і не внесли. Також обладміністрація не оприлюднила жодних накладних про фактичні ціни, по яких оплачуються поставки. Відтак нема ніякого підтвердження тому, що слова Кіма не розійшлись з ділом.

hromadske

Новини Тексти Думки Відео Спецпроєкти Події Крамниця Вак

Попередній проєкт, на який виділили мільярд гривень, розбили на 12 об'єктів для того, щоб швидко могли це робити. 6 із них заблоковано через Антимонопольний комітет і суди — вони у процесі, але важкому.

Коштів наразі використано небагато — до 300 мільйонів. Процес іде важко, бо нам треба спершу зробити, а потім держава платить. Важко, бо змінюються ціни. А ще треба все контролювати. Наприклад, ми виявили, що підрядник завищив ціни — розібралися, перерахували, зробили їх нижчими.

Так, ви тоді відреагували на розслідування «Наших грошей» під назвою «Мільярдний розпил по вертикалі Кіма», де журналісти фіксували завищення цін на водопровідні труби у 2-3 рази. Тобто цю історію вдалось переробити?

Так, вдалося, але за понад пів року, поки ми це робили, ціни на трубу виросли на ці ж 30%. Тобто, по суті, ми нічого не зекономили, лише згаяли час. Один тільки тендер — це 2,5 місяця. Тобто по суті юридично все правильно. А фактично — в нас вийшла та сама історія.

Проте є його нова заява в інтерв'ю «Громадському»:

— «За понад пів року, поки ми це робили, ціни на трубу виросли на ці ж 30%. Тобто, по суті, ми нічого не зекономили, лише згаяли час».

Це сенсаційна заява про здорожчання.

Ниже ми пояснимо, чому у нас складається враження, що Кім насправді ні про яку знижку не домовився, і фактичні оплати на 300 млн грн робляться саме по базових завищених цінах.

«Наші гроші» перевірили, чи був відповідний стрибок цін на труби в Україні впродовж останнього року. І з'ясувалось, що ніякого стрибка не було. Взагалі. Ми публікуємо всі наявні дані й посилання на джерела, щоб ви могли перевірити наші твердження і самостійно переконатись, що Кім збрехав про 30-% подорожчання труб за останній рік.

Ціна, грн/м	Євро тру полімер, Червень 2026	Інстал пласт, липен ь 2023	All electro, вересен ь 2023	Труб полімер груп, вересен ь 2023	Ціна Кіма, вересен ь 2023	Євро тру полімер, Січень 2	Інстал пласт, травен ь 2024	Ельпласт, Січень-липень 20	All electro , липен ь 2024	Труб поліме р груп, липень 2024
ПЕ-100 SDR 17,	27 168	38 035	21 468	18 112	42 732	27 168	25 684	21 734	25 762	20 648

ПЕ100 PN10 SDR 17	**10 668**	**12 303**	**7 656**	**5 903**	**15 034**	**8 534**	**10 155**	**8 352**	**7 517**	**6444**
ПЕ100 PN10 SDR 17	**8 424**	**9 716**	**5 170**	**5 616**	**11 880**	**6 739**	**8 019**	**6 600**	**6 389**	**5 148**

Джерела: сайти «All electro» , «Труб полімер груп», «Євро труб полімер», а також наявні в архівах та інших джерелах прайси.

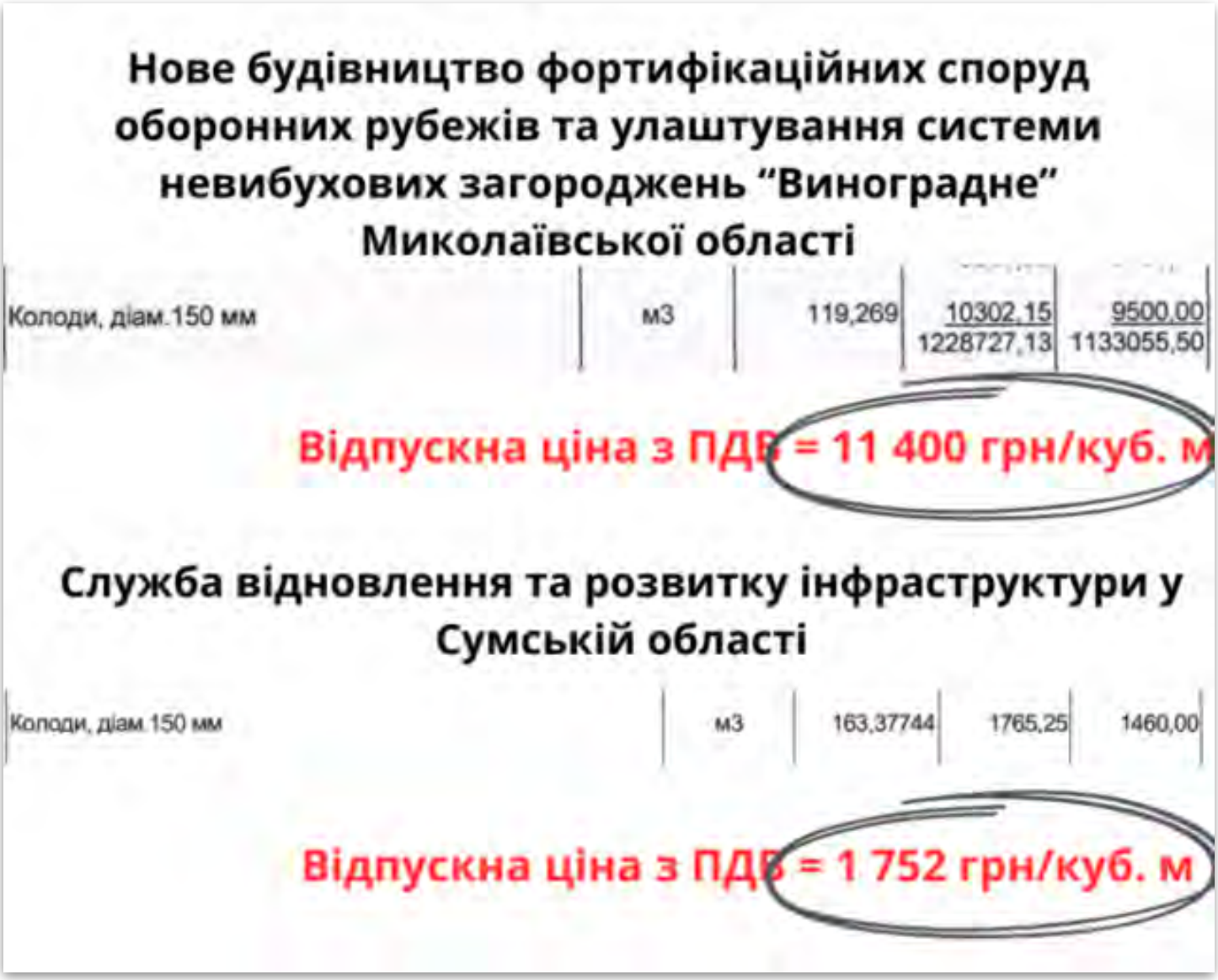
Скріни прайсів

Також ми перевірили тенденції по трубах менших діаметрів, про які ми писали при розборах інших тендерів і вказували ринкові ціни на момент написання новин. Там коливання все в тих самих діапазонах. Наприклад, ось що ми фіксували по трубі SDR-17 110×6,6:

Ціна, грн/м	**06.07.2023**	**31.08.2023**	**04.12.2023**	**25.04.2024**	**04.06.2024**
Труби РЕ 100 SDR-17	**191–452**	**173–407**	**192–238**	**192–303**	**230–303**

Така цінова стабільність пояснюється просто. Основним елементом, від якого залежить ціна поліетиленових труб, – це гранула ПЕ 100. А сировиною для її виготовлення є нафта, світова ціна яку за останній рік коливається на рівні 80 доларів за барель. Вартість електроенергії та логістики у ціні готової труби важить значно менше. Відтак зрозуміло, що немає жодних ринкових передумов для 30-відсоткового ривка в очах у Кіма. Ціна сировини стабільна, відтак і прайси українських виробників танцюють довкола одного рівня – майже вдвічі дешевше від 30-відсоткових галюцинацій.

2. Про маржу в дерев’яних колодах для фортифікацій Миколаївщини на 0,5 млрд

Найочевидніша різниця в цінах колод у фортифікаційних кошторисах Миколаївської ОДА була з Держвідновленням у Сумській області, де колоди враховані по 1 752 грн, – миколаївські колоди майже в сім разів дорожчі.

Цієї весни «Наші гроші» провели великий аналіз кошторисних цін у будівництві фортифікацій, які замовляли низка обладміністрацій та інших державних органів. Виявилось, що з десятка замовників саме у кошторисах Миколаївської ОДА на загальну суму 0,5 млрд грн були найвищі відпускні ціни колод – 11 400 гривень за кубометр та ще й плюс 720 грн/куб за доставку по території області. Це було вдвічі дорожче навіть від скандальних закупівель Харківської ОДА, яка купувала колоди у дуже мутних фірм по цінах на рівні 5-6 тис грн за кубометр.

«Наші гроші» тоді за допомоги експертів порахували скільки б мали коштувати колоди у Миколаївській області. Біржова ціна – 2 400 грн за куб. Доставка залізницею до Миколаєва – ще до 1 500 грн. Ще 300 грн коштує підвезення/завантаження. Тобто мали б отримати відпускну ціну максимум 4 400 грн за куб. Але кошторисники Кіма примудрились намалювати 11 400 грн.

Звісно, це дуже скандальна ціна. Багато інших замовників теж влаштували «прикурювання» на повні легені. Але до рекорду Кіма не дотягнувся ніхто.

Відповідь Кіма була асиметричною.

Він у Фотошопі виправив табличку зі статті «Наших грошей», тупо домалювавши ще одну колонку, у яку вписав, що відпускна колод мала б бути 7 440 грн, а ще 3 960 грн зверху – це ціна доставки. Тобто у сумі відпускна ціна та сама – 11 400 грн. І навіть оті фантазії про доставку на рівні 4 тисячі гривень все одно дали можливість Кіму написати відпускну ціну колод лише 7 440 грн, що все одно втричі вище від біржової ціни і вдвічі дорожче від скандальних харківських закупівель.

Миколаїв. 10:20, 2 червня

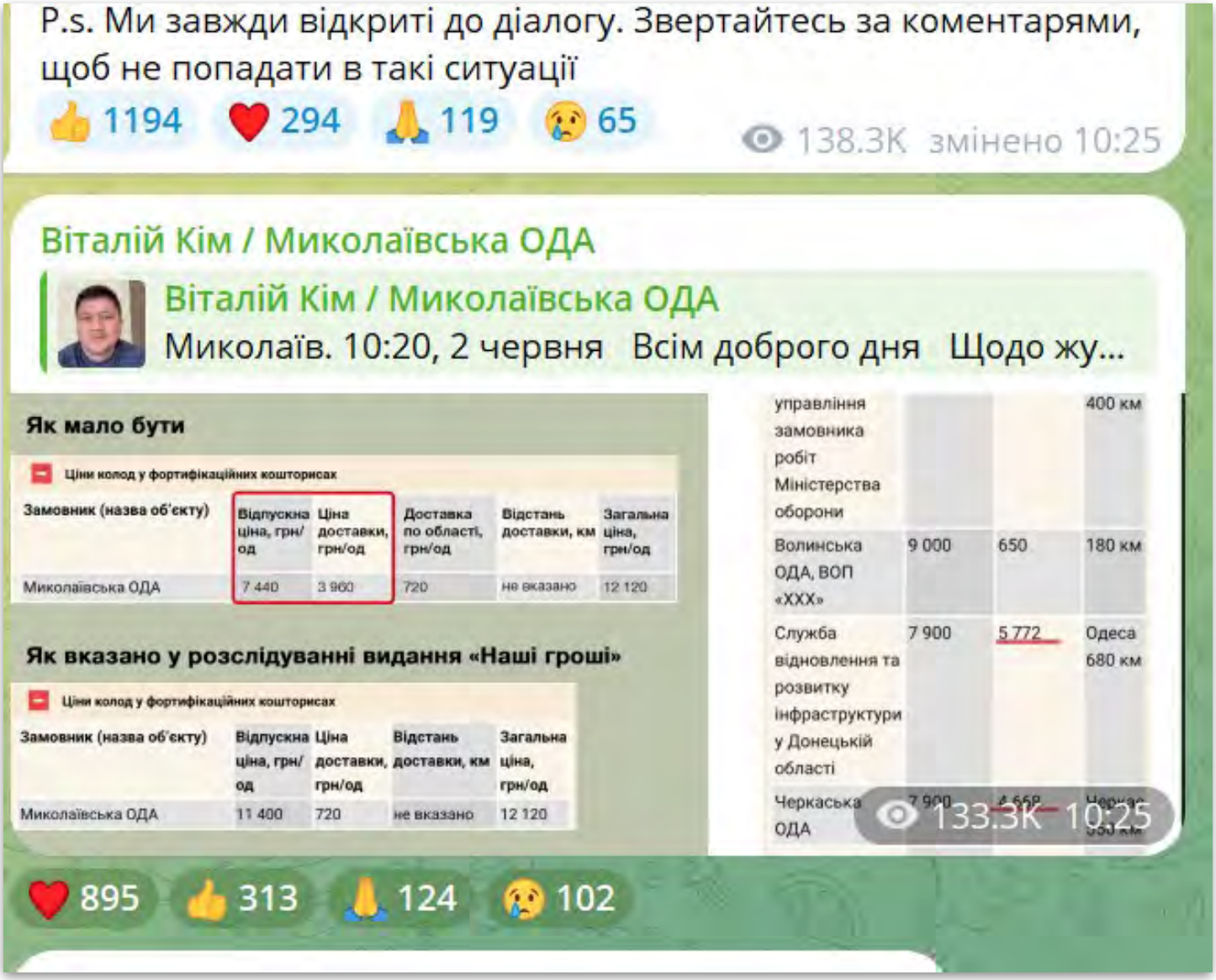
Всім доброго дня

Щодо журналістського матеріалу по фортифікаційним спорудам

Додаю фото, які все пояснять

P.s. Ми завжди відкриті до діалогу. Звертайтесь за коментарями, щоб не попадати в такі ситуації

t.me/mykolaivskaODA/9867 138.3K edited Jun 2 at 10:25

Ще раз.

Кім спростовував «Наші гроші» не документами, а власним малюнком сторінки «Наших грошей» у Фотошопі.

За всю історію існування нашого видання (Янукович, Порошенко, Зеленський) такого ще не було.

Юрій ***Ніколов***, редактор “Наших грошей”

«Я не пам’ятаю такого взагалі за всю свою роботу в журналістиці з 90-х років минулого сторіччя, щоб спростування робились шляхом виправлення статті у Фотошопі. Це настільки неадекватний вчинок, що виникає навіть питання у природі речей, які управляють свідомістю губернатора. Однак цей потік свідомості Віталій Кім назвав «публічною відповіддю» мені. На жаль, він вважає це поясненням абсолютно неадекватної маржі у багатомільйонних закупівлях, яка тягне на нанесення збитків у особливо крупних розмірах», – бідкається редактор «Наших грошей» Юрій Ніколов.

Ну що ж. Цілком очевидно, що

> **— Кім не просто не вирішує проблеми з цінами у своїх мільярдних закупівлях, а й захищає їх.**

Рівно те саме минулого року робив міністр оборони Олексій ***Резніков***, який захищав і яйця по 17, і лайнові куртки з Туреччини від племінника «слуги народу». І саме через своє бажання захистити схему, а не виправити проблему – він втратив посаду. І по тих закупівлях були відкриті кримінальні провадження.

Окей, алгоритм зрозумілий))) Заява в прокуратуру вже направлена.

***

№ 3.015-2

«Ми видохлись». Віталій Кім про справи в регіоні, звинувачення в корупції й те, чому відійшов у тінь

Віталій Кім — голова Миколаївської обласної державної адміністрації

2024-07-02

Оксана Іваницька

Він запам’ятався легендарним привітанням «Доброго вечора, ми з України». Його цитати та фото на початку вторгнення зі швидкістю світла розлітались на меми. Для багатьох він став «заспокійливим» і точно закарбується у спогадах як найоптимістичніший керівник області.

43-річний Віталій ***Кім*** — очільник ***Миколаївської*** обладміністрації, призначений Володимиром Зеленським майже 4 роки тому. До того, як приєднатися до «слуг народу», від політики він був далеким і понад 20 років займався бізнесом.

Які відносини із Зеленським; чому медійно відійшов у тінь; чи не пов’язано це з рейтингом, подекуди вищим за президента; що думає про Арестовича і як відповідає на закиди щодо корупції — про це і не тільки в інтерв’ю Віталія Кіма для hromadske.

***

— Під час поїздки в Миколаїв та область для мене головними місцевими викликами видалися проблеми з водою, великі руйнування від обстрілів і

повільне відновлення, а також збідніння регіону: стоять порти, не працює більшість великих і середніх підприємств. Для вас також ці проблеми ключові?

— Ви правильно підсумували. Це вода, відновлення, обстріли та порти на простої. Але кожне з цих питань треба розгорнути.

Щодо обстрілів. Вони у нас відбуваються щоденно. Я пам'ятаю тільки 3-4 дні цього року, коли обстрілів не було взагалі. Хоч вони вже і не є критичними проти того, як було раніше. Назагал у нас це відчувається, наче обстрілів майже нема.

Щоденно страждають Куцурубська та Очаківська громади, які розташовані на березі моря й обстрілюються з Кінбурнської коси. До окупантів там 4 кілометри. От нещодавно було три обстріли по будинках: три FPV-дрони прилетіло — поранило жінку, вона у стані середньої тяжкості. А в Баштанський район прилетів «Іскандер-М».

Не можу сказати, що сильно полегшало. Проте вся область відчуває, що обстрілів менше, і жертв у нас 5 за рік — від прильоту ракети у центр міста. А у 2022 році жертв було понад 500 і півтори тисячі поранених.

Ударами росіяни пошкодили чи зруйнували 16 тисяч об'єктів. Відновлено з них уже 6 тисяч — тобто 38%. Миколаївщина у трійці лідерів з відновлення. Люди кажуть, що повільно? Ми не можемо зробити все й одразу.

Віталій Кім, голова Миколаївської обладміністрації

— Про те, що відновлення відбувається повільно, склалося враження особисто у мене.

— За рік ми відремонтували мости й електрику в житлово-комунальних господарствах фактично на 100%. На це пішли зусилля — майже без використання допомоги з бюджету. Звідти витратили лише 8 мільйонів гривень. Кошти залучали з інших сфер: краудфандинг, United24, допомога від бізнесу та навіть від військових.

Швидше неможливо, я так скажу. Ми й так тут ставимо рекорди з міжнародними партнерами. Є проєкти, які ми реалізували за 3 місяці, коли норма — півтора року. Наприклад, відновлення лікарні швидкої допомоги. Усі ресурси, які надають міжнародні партнери (а натепер це близько 400 мільйонів євро) ми вкладаємо у відновлення.

Люди просто звикли, що я роблю все швидко, і хочуть, щоб так було завжди. Це ж неможливо.

Відсутність грошей — найбільша проблема. Наші порти становили 30-40% економіки регіону. Втративши логістику, ми почали втрачати гроші.

Фермери їдуть через Одесу, через Рені — це довго, дорого та менш ефективно.

Віталій Кім, голова Миколаївської обладміністрації

У бізнесу зараз теж погані часи. Ну не можуть вони більше допомагати в таких обсягах, як це було у 2022-2023 роках. Все, ми видохлись. Плюс у нас перерозподілили «військовий» ПДФО у держбюджет. А він становив половину нашого бюджету. Хоча ми й із цим миримось. Розуміємо, що ПДФО має йти на виготовлення зброї. Нікому ж не будуть потрібні ці будинки, якщо їх знову розвалять.

— Читала, що миколаївські порти повністю готові відновити роботу. Але ж про це поки не може йтися, правильно?

— Слід розуміти важливу відмінність: одеські порти за кілометрів 150 від ворога; а вихід з миколаївського порту у велике море — на відстані 2 кілометрів.

Щоб бити по одеських портах, росіянам потрібні складні у виробництві ракети, які коштують мільйони доларів. А поки вони летять, їх наші ще й збити можуть. А по нашому порту тут може якась мавпа з ручного протитанкового комплексу стріляти.

Віталій Кім, голова Миколаївської обладміністрації

Як вони вже робили — останнього разу вбили людей на двох баржах «Нібулону». Тобто можливості в них тут набагато більші. Якщо їх відженуть якомога далі, ми теж зможемо відкрити порти. Поки що росіяни навмисно тримають цей прохід під вогневим контролем. Ідеться про ті ж Куцурубську та Очаківську громади — вони саме через цей прохід і стріляють.

— Який відсоток бізнесу зараз не працює? Чи якось заохочуєте повертати великий бізнес?

— Загалом падіння десь утричі. Тобто працює приблизно 30% бізнесу. Але дивіться: це середня температура по палаті. Якщо брати фермерів, то вони працюють на 86%. Якщо казати про портову інфраструктуру — то це 0%.

Точково бізнес відкривається, навіть великий. Ми супроводжуємо проєкти, це роблю особисто я. Є проєкти, які реалізовані повністю під час повномасштабного вторгнення. Але це не рятує ситуацію. Це має бути масово. А для масовості потрібні умови. Передусім безпека.

З Миколаївської області виїхали 680 підприємств у безпечніші регіони. Ще 800 — не працюють, пошкоджені чи зруйновані. Для Миколаєва це дуже велика цифра. Сподіваюся на підтримку держави, на виділення коштів, на покриття збитків щодо релокації.

— Як щодо мешканців? Чи комфортно зараз жити у Миколаєві? Чи повернулися більшість із тих, хто виїжджав? Як багато переселенців?

— Ну, мені комфортно. Дружина в Києві буває досить часто, то вона сюди біжить. Їй тут комфортніше і спокійніше, ніж у столиці, де в нас зараз малий вчиться. Хоча ми вже плануємо від 1 вересня поновити навчальні процеси в Миколаєві. Подробиць поки не розкажу.

Взагалі до вторгнення у нас було населення 450 тисяч. На березень 2022-го залишилося менше ніж 180. Зараз ми фіксуємо приблизно 420-430 тисяч людей, з них орієнтовно 30 — це переселенці з Херсонщини. В області кількість фактично не змінилась — 1 мільйон 100 тисяч людей. Але у нас є й позитивна статистика: наприклад, у місті Вознесенськ, яке фактично зупинило ворога, навпаки, фіксуємо збільшення населення на 10%.

— Повернімося до проблем з водою. Чи правильно розумію, що досі йде солона вода з Дніпро-Бузького лиману?

— Ні, вже ні.

— Який тоді загалом стан мереж? Впадає в очі купа аварійних ділянок у місті. Коли вдасться звести новий водогін? Були прогнози, що будівництво завершиться до кінця року. Що уже вдалось зробити, і куди пішов виділений з бюджету мільярд?

— Нікуди не пішов. Зараз поясню.

По-перше. Те, що ви бачите в місті, — це ремонт пошкодженого старого й одночасно з цим будівництво нового. Зараз ми вже змінюємо третій проєкт. На перший з відновлення водогону уряд нам виділив кошти. Ми вже навіть відновили водопостачання і встигли попрацювати 2 місяці.

Але потім росіяни підірвали Каховську дамбу. Точку забору води, яка була на Дніпрі, затопило і зруйнувало повністю. Проєкт став неможливим. Розпочали новий. Ми вже знаємо, як це зробити — на фінальній стадії ухвалення цього проєкту. Питання лише в тому, як швидко ми це зробимо.

Скажімо так, натепер нам вдалося оптимізувати кошторис. Якщо раніше ми казали про суму від 4 до 8 мільярдів, то зараз гадаю, що це буде близько 2-3 мільярдів. Тому ми зможемо його реалізувати.

Попередній проєкт, на який виділили мільярд гривень, розбили на 12 об'єктів для того, щоб швидко могли це робити. 6 із них заблоковано через Антимонопольний комітет і суди — вони у процесі, але важкому.

Коштів наразі використано небагато — до 300 мільйонів. Процес іде важко, бо нам треба спершу зробити, а потім держава платить. Важко, бо змінюються

ціни. А ще треба все контролювати. Наприклад, ми виявили, що підрядник завищив ціни — розібралися, перерахували, зробили їх нижчими.

— Так, ви тоді відреагували на розслідування «Наших грошей» під назвою «Мільярдний розпил по вертикалі Кіма», де журналісти фіксували завищення цін на водопровідні труби у 2-3 рази. Тобто цю історію вдалось переробити?

— Так, вдалося, але за понад пів року, поки ми це робили, ціни на трубу виросли на ці ж 30%. Тобто, по суті, ми нічого не зекономили, лише згаяли час. Один тільки тендер — це 2,5 місяця. Тобто по суті юридично все правильно. А фактично — в нас вийшла та сама історія.

— А проте, вже є нова історія. Той самий журналіст-розслідувач Юрій Ніколов нині вас звинувачує в завищенні цін уже на будівництві фортифікацій. Від обладміністрації була публічна відповідь. Однак хочу, щоб ви також відреагували на його цитату…

— Не треба цитати. Я йому відповів, а він проігнорував. Тож передаю Юрію привіт. Вони дали запит неправильно і неправильно подали табличку. Ми роз'яснили, як правильно. Йому це чути нецікаво. Вони вказали ціну 11 тисяч гривень за колоду. А 11 тисяч — це ціна колоди й доставлення на 550 кілометрів до Миколаєва. Тобто ціна колоди — більш як 7 тисяч, і близько 4 тисяч — доставлення. У нас далеко не найвища ціна в Україні. Але йому це, знову ж таки, нецікаво. **До нас ніхто не звертався по пояснення. Це просто було потрібно, щоби створити скандальну хайпову новину.**

— З усім тим вас сміливо можна назвати популярним політиком. На початку війни ви були одним з облич, які надихали та заспокоювали українців. Чи не крилася за цим позитивом утома й зневіра? Чи ви справді завжди так налаштовані?

— Ті, хто мене знає, такі питання не ставлять. У нас зараз уся команда працює ефективно, без постійного стресу. На той час війна просто зняла бар'єри та бюрократичні дрес-коди. Я ж із бізнесу. А бізнес працює вільніше, він завжди заточений на результат.

Тоді була потреба у підтримці наших військових, цивільних, у протидії російській інформаційній кампанії. Така відкритість була навмисною — щоб розбити інформаційно-психологічну кампанію росіян. Зараз вони активно готують нову — вже проти президента, проти мобілізації. Вони витрачають шалені гроші на ці операції.

Ми працюємо далі. Здебільшого на волонтерських силах — завдяки небайдужим людям, які чинять спротив в інформаційному просторі. У нас тут майже неможливо пропхати якийсь російський наратив.

А втім, у нас з'явилися нові обличчя, які працюють, скажімо так, заради себе коханих. Роблять клікбейт, шукають якісь скандали… Вони допомагають росіянам, хоч і опосередковано. Та це їх не колише, бо в них своя мотивація: «Хочу бути обличчям — щоб зростала впізнаваність у медійному просторі». Я таких людей не поважаю. М’яко кажучи.

— Хто зараз веде телеграм-канал «Николаевский Ванек»?

— Ніколаєвський Ваньок і веде.

— Хто це?

— А хто ж вам скаже? Організовуйте аукціон на мільйон доларів — можливо, тоді скажу.

— Ви долучені до нього зараз?

— Я не буду відповідати на такі питання. Я ж знаюся на інтерв'ю (сміється).

— Як ставитеся до іншого на той час «заспокійливого» для багатьох українців — пана Арестовича? Ви якось взаємодіяли?

— Я з ним розмовляв один раз телефоном. У нього була ідея разом привітати жінок 8 березня. Це був 2022 рік. Я сказав, що це недоречно, і що зараз зовсім не до 8 березня. Це вся моя взаємодія з Олексієм. Моя суб'єктивна думка: він отримує задоволення від того, що «віщає». І він не зміг зупинитися — почав відходити далі й далі, щоб утримувати аудиторію. Зараз я за ним не слідкую. Бачу тільки, що збився зі шляху хлопець. Чи за гроші, чи це особисте, я не знаю.

Арестовичу просто треба було зупинитися. Тому що після певного часу інформаційна система України запрацювала самостійно. Якщо на початку були окремі особистості, які могли щось доносити до людей, то потім почала працювати система. У спікерах такого типу потреби більше не було.

Віталій Кім, голова Миколаївської обладміністрації

— Тому і ви медійно відійшли у тінь?

— Це суто логічний крок. І мої виступи, і присутність у медійному просторі були пов'язані з необхідністю протидії російським ІПСО. Тобто я точно розумів, що роблю. Коли це вже працювало системно по всій країні — вирішив, що я не маю там бути, адже все працює і так. У мене багато іншої роботи. Ну, не міг просто фізично це продовжувати.

— Водночас у рейтингу довіри українців до політиків ви на другому місці після президента, а за балансом довіри/недовіри — взагалі на першому. Принаймні так було станом на кінець 2023-го. Чи є підґрунтя у чутках,

що вас нібито попросили зменшити медійну активність саме через високий рейтинг? Чи були такі розмови?

— Ні. Ми з президентом спілкуємося щодо робочих процесів. Він мій керівник.

Володимир Олександрович — дуже спокійна людина, яка гарно розбирається в людях. Не можу сказати, звідки взялася ця історія, «хто кого боїться». Де він, а де я… Я просто найнятий робітник. Ним же. Плідно виконую свою роботу. На цьому все.

Віталій Кім, голова Миколаївської обладміністрації

— Президентських амбіцій у вас немає?

— Немає.

— Питання про момент повномасштабного вторгнення. Ви казали, що початок війни проспали та не були готові до цього. Чи не вважаєте ви нині, що південь мав бути краще підготовленим або принаймні проінформованим щодо такого розвитку подій?

— А **якою могла бути ця проінформованість?** Є якась секретність, є певні рішення. І вони були не тут — їх ухвалювали по інший бік кордону в кабінеті однієї психічно хворої людини. Він каже запустити «спеціальну воєнну операцію» — і через 5 хвилин цю команду виконують. Як можна було точно знати, що це відбудеться?

От ви питали, чому Арестович поганий. Ми ж зараз переходимо з вами на обговорення приблизно таких же тем, що й він обговорює: «Чи можна було попередити?.. А як ви вважаєте?». Це все припущення, які були два роки тому. Вони ніяк не впливають на наші подальші дії. Я прибічник того, щоб ми говорили про те, що зараз відбувається. Або про те, що ми маємо зробити, аби досягнути мети.

— Ви згадували про російську ІПСО щодо мобілізації. Це зараз резонансна тема в суспільстві. Як гадаєте, чи достатньо тут комунікації влади та власне суспільства?

— Про це казати не буду. Річ у тім, що на ІПСО росіяни тратять шалені гроші та шукають слабкі місця. Люди, які бояться, підхоплюють цю ідею. Чого бояться люди насамперед? Невизначеності. Тобто в телевізорі завжди страшніше, ніж у реальності. І ми непогано працюємо зі створенням образу військового — що не все так страшно і погано, як насправді.

У мене безліч знайомих, друзів, кумів, директорів, які пішли на фронт. То вони кажуть: «Та блін, на картинці важко, а ми тут з хлопцями… Все норм».

Тому не такий страшний вовк, як його малюють. І ми маємо працювати з тим, щоби створювати об'єктивно позитивну картинку про те, як служать хлопці.

Ми недостатньо працюємо з протидією російським ІПСО. І, на мою суб'єктивну думку, недостатньо медійно. Хай мене вибачать ті, хто працює з порядком денним щодо мобілізації.

Віталій Кім, голова Миколаївської обладміністрації

— До речі, як триває мобілізація в регіоні?

— Упродовж попередніх двох місяців ми були на перших місцях у країні.

— Які цілі в регіоні для вас нині першочергові?

— Передусім — допомагати Збройним силам, відновити регіон і спроможність бізнесу. Загалом спочатку треба перемогти, щоб інвестиційна привабливість регіону відновилася, щоб запрацювали порти.

Далі треба буде працювати довго і нудно, відновлювати регіон. Багато чого вже зроблено, зокрема заздалегідь. Закладено фундаменти відновлення разом з великими підприємствами та корпораціями. Проте для всього цього буде можливість, коли закінчиться війна. Немає жодних планів, переговорів чи іншого. Є тригерна точка — це закінчення бойових дій нашою перемогою. Потім — усі інші плани. Тому що від цієї точки й залежить, які плани будувати і як саме.

***

№ 3.016-1

Цим дописом Том Купер розпочинає серію оглядів «Мертвий сезон».

Він назвав її так тому, що спостерігає у світових медіа і соціальних мережах «безновиння», властиве для інформаційного «мертвого сезону» (це коли «всі у відпустках», тому «новин немає»). У цей час, каже він, щоб залишатися на плаву, ЗМІ починають фабрикувати інформаційні приводи або просувати несуттєві новини. Нині через брак новин про війну в Україні західні медіа і соцмережі форсять такі теми, як «плани пуддінга на Сувалкський коридор», ядерні лякалки тощо. У цій серії Купер розбирає і розвінчує деякі з них.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-27-june-2024-silly-season

Переклад: Катерина Соболева

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 27 червня 2024 року. Мертвий сезон – частина 1

Усім привіт!

Прокинувся сьогодні і зрозумів, що погода у нашій частині Європи – на стику кордонів Австрії, Угорщини та Словенії – така, ніби зараз вже середина липня... Німецькою ми називаємо це «Kochtopfwetter», що означає щось типу

«погода, як на розпеченій пательні». Ось, дивіться + 30°C і вологість понад 95%... ага, вологу можна буквально збирати зі стін...

...і це нагадало мені, що завдяки зміні клімату – якої «не існує» і яка «зовсім не через людину» – така сама або принаймні схожа погода часто буває і на значній частині України.

...Так легше уявити, що відчувають люди, які сидять в окопах...

Асоціація із «серединою липня» виникла не на порожньому місці. Вона підкріплена враженнями від моніторингу подій у медіа та в соціальних мережах. Тут теж триває щось на кшталт «мертвого сезону». Як правило, таке трапляється у липні-серпні, коли «всі у відпустках», тому «новин немає». Через це вже протягом десятиліть мейнстрімові ЗМІ у цей час завжди висмоктують з пальця будь-які сенсації, щоб утриматися на плаву.

Нині, видається, цю моду наслідують і соціальні медіа.

...та Боже ж мій, у воєнних подіях в Україні зараз домінує війна у повітрі – хіба це так складно і важко пояснити? Чому більшість не лише «журналістів», а навіть «експертів» не можуть зробити це?..

...це ж «рятівний човен», хіба є щось краще, ніж знайти його?..

Отже, май найдорожчий Читачу, прийміть мої вибачення за те, що почав сьогоднішній огляд з цього, а не з останніх подій на передовій. Обіцяю: я зроблю все можливе, щоб пояснити, чому.

Мабуть, зараз не лише у медіа, а й у соціальних мережах через «брак новин про війну в Україні» практикується фабрикація альтернативних тем. Ось, просто до прикладу, декілька новин від різноманітних фантазерів.

На кшталт: чи збирається Ізраїль – якому вони явно не потрібні – поставити Україні свої 8-10 батарей ЗРК Patriot (плюс гігантські запаси відповідних боєприпасів, тобто ракет «земля-повітря»)?

(Це, нмд, менш імовірно, ніж те, що завтра уранці Сонце зійде на заході...)

Або: Чи збирається Ізраїль (читай: Нетаньяху) вторгнутися у Ліван?

(Ніби «абсолютно невідомо», навіть «неймовірно», що Нентаяху не має інших варіантів, окрім як продовжувати війну – будь-де, -коли, -чому чи -як, просто щоб залишитися при владі. Бо момент, коли війна закінчиться – і всі в Ізраїлі це знають, – також буде останнім моментом перебування Нетаньяху при владі).

Або... О, точно! Масова істерія, що поширюється нині у Польщі та трьох країнах Балтії.

Вона вже призвела до наступного розвитку подій:

1) у російських військових ЗМІ (там багато таких телеканалів і газет) вийшла одна чи більше статей, підписаних офіцерами російського генштабу. Вони обговорюють варіанти нападу росіян на південь Литви – північ Польщі уздовж так званого «Сувалкського коридору» (довжина – 90 кілометрів), щоб прокласти сухопутний шлях до калінінградської області... (Мушу визнати, що я це пропустив; я не можу один усюди встигнути, тим більше, коли зайнятий роботою над цим оглядом);

2) також вийшли статті, які рекомендують розгорнути «тактичну ядерну зброю» десь на кордоні між Німеччиною та Польщею, щоб «відрізати» НАТОвські повітряні сили та залізничне сполучення...

3) ...до того ж, ці та подібні статті супроводжуються (повторюваними...) «вимогами» різних пуддінгових генераторів маячні про вторгнення до Латвії та Литви...

4) ...і вишенька на торті: фсбшний актив Трамп «розкрив» свій «план», як закінчити цю війну: надавати Україні американську військову допомогу лише, якщо Київ погодиться на переговори (очевидно, на російських умовах)...

...тож «не дивно», що Польща, Литва, Латвія та Естонія вимагають, щоб НАТО та/або ЄС профінансували будівництво 700-кілометрової оборонної лінії уздовж їхніх кордонів з росією (у тому числі з калінінградською областю).

..а потім з'являються такі досліди, як ця стаття у Globsec під назвою «Відсутня ланка» (https://www.globsec.org/what-we-do/commentaries/missing-link-railway-infrastructure-baltic-states-and-its-defence-related?utm_source=substack&utm_medium=email)... це теж «не дивно», принаймні для мене.

...і нарешті, мене попросили усе це прокоментувати – що ж...

Отже, що вам сказати?

«Для початку» мушу визнати, що моя перша спонтанна реакція була у стилі: «Шооо??? Це ж вони (росіяни) несерйозно... як можуть вони (поляки та балти) сприймати це серйозно?..»

...і одразу друга реакція: «що, знову? тільки не це»...

Звичайно, «ніколи не кажи ніколи»; я останній, хто так скаже. Але як людина, яка все життя «пливе проти течії», навіть не можу сказати, як багато разів я стикався з такими «сюжетами». Але менше з тим (зітхає)... Я так часто був «незваним гостем», моя «репутація» так часто «руйнувалася», я так довго був

«контроверсійним». Тож не забуваймо про це, якщо і зараз я отримаю «на горіхи». Отже, мої думки:

1) Якщо щось і є кристально зрозумілим через два роки після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, так це той ФАКТ, що російська армія (вс рф) просто не в змозі проводити операції такого роду. Вона не може організувати, координувати, керувати та ефективно оперувати механізованими силами у таких обсягах, що необхідні для проведення дій на «оперативній глибині» (у цьому випадку – приблизно 100-300 км).

(...ні, я не збираюся тут говорити щось типу «про це кажуть навіть росіяни» або «про це кажуть навіть українці» і наводити приклади; це було б абсолютно безглуздо, і я не маю стільки часу, щоб його марнувати.)

Іншими словами: навіть якщо вс рф знайдуть необхідні війська і техніку, вони не зможуть спланувати, організувати і провести таку операцію, як спроба захоплення того «Сувалкського коридору». Максимум на що вони можуть спромогтися, – це повторити екзерсис з Північною Харківщиною, де вони загрузли, просунувшись на 2-5 кілометри по ледве замінованій, а по факту незахищеній (і точно не укріпленій) місцевості. Та ще й проти захисників, які не могли стріляти по росіянах, коли вони готували ту операцію, а у перші кілька днів наступу були дезорієнтовані влаштованим росією збоєм їх комунікацій.

Але ж «набагато більш поважні військові аналітики» (ніж я колись можу сподіватися стати) – ви що, справді серйозно розглядаєте цей варіант?

2) Якось минулого року хтось був такий люб’язний, що нарахував загалом 24 ланки між «червоною кнопкою» пуддінга (це та, яку «він має натиснути», щоб віддати наказ розгорнути ядерну зброю) та реальними хлопцями, які дійсно ту кнопку натискають. На жаль, не можу більше знайти це посилання, але Марк Гелотті гарно підсумував цю (навмисно громіздку) процедуру – читати тут (https://www.spectator.co.uk/article/we-can-be-glad-putin-has-no-red-button/?utm_source=substack&utm_medium=email).

...і це не залишає жодного сумніву, що головпуддінг ніколи не може бути впевнений, що це взагалі спрацює, бо хтозна, чи всі 24 людини між «його червоною кнопкою» та «справжньою червоною кнопкою» виконуватимуть його накази...

...це – одна з причин, чому існують добре обґрунтовані сумніви щодо того, що пуддінг взагалі розглядає такі варіанти. (Іншою справою є відповідь НАТО, яка – і тут я погоджуся з пуддінгом – може призвести до знищення людства… саме тому цей варіант не підходить, і насамперед для пуддінга.)

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

3) На додаток до цього є ґрунтовні дослідження (серйозно), які ставлять під сумнів навіть розмір і працездатність російського ядерного арсеналу...

...і так далі, і тому подібне...

Іншими словами, немає жодних сумнівів у тому, що у мізках різних супергеніїв російського генштабу, а тим більше у мізках більшості пуддінгових генераторів маячні такі ідеї дійсно існують. Скажімо, «підірвати ядеркою Сувалкський коридор», або «ізолювати ядеркою Сувалкський коридор, щоб російські сухопутні війська могли туди потрапити і взяти територію під контроль».

Існують-існують, навіть не сумнівайтеся.

Але майте на увазі:

а) Робота генштабу – думати і планувати такі варіанти, навіть якщо вони абсолютно нереалістичні. Основна суть тут полягає у тому, що їм платять, щоб вони про це думали – вголос або ні, – а вони, своєю чергою, мають показати/продемонструвати, що вони виконують свою роботу. Наприклад, у формі статей. Це щось на кшталт, коли різні вчені перевинаходять гарячу воду, щоб продемонструвати свій науковий підхід (ги-ги)… Або коли збройні сили Швейцарії вирішують придбати американські F-35 і Patriot'и на основі оцінки, що найбільшою загрозою для країни є повний розвал Європейського Союзу, який супроводжується цілковитим занепадом законності та правопорядку в усіх сусідніх країнах – членах ЄС...

б) Робота пуддінгових генераторів маячні – вести його «гібридну війну» в усіх можливих формах. Їм платять (причому добре) саме за це. Серед іншого, мабуть, тому, що часом пудding дізнається від них, як він хвацько розпочинає і закручує якісь там інші форми війни. Тим часом він завжди може похвалитися високими успіхами у підкупі політичних діячів та підривом унаслідок цього наших «демократій»; у поширенні страху й паніки, щоб роз'єднати і налякати наш славетний істеблішмент (читай: олігархію) і таким чином зробити його – а отже, і нашу політику – ще більш нерішучими, неохочими, обережними у прийнятті необхідних рішень. Якщо більше нічого нема, то він відволікає увагу: наприклад, лякає НАТО, яке «переозброюється» (навіть якщо це робиться так безглуздо, як у Польщі), а не, наприклад, озброює Україну… І дійсно, чим довше західний істеблішмент залишається нерішучим, неохочим і обережним, тим краще для пуддінга. Бо чим більше є варіантів майбутнього, тим більше простору для подібних дій вони йому дають.

в) Своєю чергою, такі російські публікації, заяви та хвастощі працюють на руку тим на Заході, хто з головою поринув у заробляння мільярдів на «переозброєнні» НАТО. Особливо тоді, коли з'ясовується, наприклад, що польська «велика програма переозброєння», яка, як вважається, має зробити

країну найбільшим і найпотужнішим військовим компонентом НАТО, в дійсності розвивається рівно ніяк. Головним чином через те, що уряд, який знаходиться при владі з минулого року, все ще «переглядає» основні контракти, підписані попереднім урядом, насамперед із Південною Кореєю, а південнокорейці, звісно, налаштовані на захист власних інтересів...

г) ...все це викликає черговий горезвісний/славнозвісний свербіж у моєму мізинчику, який нагадує мені подібну істерику у далеких 1980-х з прогнозами, що радянська армія наступатиме по «Фульдському проходу» на Франкурт у (Західній) Німеччині...

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

Але, знаєте, я маю нещастя мати пам'ять слона, а життя сповнене іронії. І зараз іронія полягає в тому, що усе це – «512-та пуддінгова погроза ядеркою», «російська загроза для Сувалкського коридору» в поєднанні з ідіотськими коментарями Дрампа – слугує цікавій, навіть у чомусь «позитивній» меті.

Без будь-якої масової істерії, довго, повільно, але все ж таки – до різних персонажів в ЄС (або принаймні «ЄС-івської частини НАТО») починає доходити, що Альянс має підготуватися до дій сам по собі, цілковито без участі США.

Бо через нескінченну жадібність американського істеблішменту (читай: олігархії) США як система управління повністю вийшли з-під контролю, як мінімум вони нездатні реформуватися. Тому на США просто не можна покладатися, принаймні у будь-якій розумній зовнішній політиці. І найменше – у безпеці Європи (і «навіть якщо Байден залишиться президентом»).

Отже, замість того, щоб зосередитися на тому, що справді має значення – а прямо зараз і поза будь-якими сумнівами це зміцнення оборони України до такого рівня, щоб вона змогла здобути чітку перемогу у російській війні на винищення – західний істеблішмент, куплені ним уряди, а отже, тисячі... ні, цілі «армії» мудрих людей, які працюють на них, зайняті переосмисленням різноманітних нісенітниць.

Типу людство – відколи воно існує – хоч раз було повністю вільне від нісенітниць...

(...далі буде...)

***

№ 3.016-2

Продовжуючи попередній звіт, Том Купер аналізує вдалу атаку українського МіГ-29. Короткий бадьорий матеріал, що й завершується

втішними повідомленнями про прибуття першої партії снарядів за «чеською оборонною угодою» та просування ЗСУ в районі Часового Яру.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-27-june-2024-silly-season-051

Опубліковано 28.06, близько 1:30 ночі за Києвом

Переклад: Ірина Жигалюк, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 27 липня 2024. Дурний сезон, частина 2

Усім добрий вечір!

Почну сьогоднішній «огляд» із найцікавішого. Так сталося, що минулі кілька днів на сцені домінували воздушно-космічєскі сіли (ВКС) росії та Військово-повітряні сили і сили протиповітряної оборони України (ПС ЗСУ).

Через це мій «звіт» буде присвячено здебільшого поясненню ось цього відео https://www.youtube.com/watch?v=R8LVC32k5Ig (тільки вимкніть звук, будь ласка... принаймні я так зробив, бо музика не на мій смак).

Що ж тут модна побачити?

Український МіГ-29 випускає дві бомби французького виробництва AASM-250 Hammer з GPS-наведенням. Як повідомляється, «над Бєлгородом»: швидше за все, проти цілей в районі Вовчанська.

Та насправді в цьому відео можна побачити набагато, набагато... набагато більше!

1.) Цей МіГ-29 зняли на відео, коли він випускав «хаммери» по російських позиціях у районі Вовчанська.

2.) Вовчанськ — усього за 5 км на південь від кордону з Росією.

3.) ...а це означає, що цей МіГ-29 мав безперешкодно пролетіти щонайменше 90-100 км повітряного простору в межах досяжності російських МіГ-31БМ і Су-35С, озброєних ракетами дальнього радіусу дії «повітря-повітря» Р-37М, і близько 50 км повітряного простору в межах досяжності російських зенітно-ракетних комплексів С-400.

(Тут проігноруємо всі західні казочки, мовляв, «російські військово-повітряні сили не мають повітряної переваги над українським повітряним простором...»)

4.) Щоб здійснити цей політ і залишитися живим, пілот МіГ-29 мав летіти на критично низьких висотах. Щось близько 40-50 метрів на початку, а потім все нижче, що ближче до точки розбігу/набору висоти: останні 30-40 км він, імовірно, летів на висоті менше 20 метрів, маневруючи між деревами, будівлями та іншими штучними перешкодами — і це для того, щоб сховатися від раннього виявлення російськими радарами, встановленими на щоглових опорах. Бо якщо його виявлять іще на підльоті, росіяни можуть або направити свої МіГ-31 чи Су-35 на перехоплення за допомогою Р-37М, або націлити на нього свої С-400.

5.) ...тобто це була гонка на виживання навіть на етапі підльоту на таку відстань: тут настільки велику роль відігравав час, що, швидше за все, місію розрахували так, щоб МіГ «увійшов» тоді, коли найближчі російські перехоплювачі були на «виході» своєї «орбіти бойового повітряного патрулювання» десь за 90-150 км далі на схід...

6.) Далі, майте на увазі, що повітря на малих висотах дуже щільне і турбулентне, особливо в спекотні дні. Чому турбулентне? Дуже просто: сонце нагріває поверхню землі, тепле повітря піднімається, холодне — опускається... а МіГ-29 має крило з відносно великою поверхнею. Що більша поверхня крила, то сильніше крило відчуває турбулентність повітря. Поєднайте ці два чинники і ви отримаєте те, що називається «реакція на порив»: по суті, сильні вібрації. Такі сильні, що після 10 хвилин польоту в такому режимі мозок починає трястися до втрати здатності мислити.

7.) А потім на відео видно, що літак набирає висоту (або злітає вгору), ймовірно, «тягнучи» за собою 4g, тобто пілот і літак піддаються силі тяжіння, в чотири рази більшій за силу земного тяжіння. При такому прискоренні пілот, який важить, скажімо, 80 кг, набуває ваги 320 кг. До речі, те ж саме стосується і конструкції літака: тобто літак масою близько 15 000 кг під час виконання цього маневру важить 60 000 кг...

8.) Потім видно, як під час набору літаком висоти під кутом 45 градусів двигуни випускають багато чорного диму. Двигуни РД-33 МіГ-29 так димлять, коли працюють на «повній бойовій тязі», тобто на максимальній потужності без допалювання.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

9.) Навіщо розганятися під час набору висоти? Для того, щоб закинути дві бомби на необхідну відстань. Навіть якщо бомби «керовані», їх все одно треба націлювати досить точно, бо вони не можуть здійснювати різких маневрів.

10.) Чому немає форсажу? Тому що форсаж з’їв би занадто багато палива: цей МіГ-29, безумовно, перебуває далеко від бази, а політ на таких критично низьких висотах потребує багато палива; ....у той же час занадто швидке

прискорення може бути небезпечним для пілота і літака під час наступного маневру (див. пункти 12 і 13).

11.) Приблизно через 0,06 хв літак набирає висоту 45 градусів на повній потужності, швидкість перевищує 1100 км/год, можливо, більше: час випустити два «Молоти» (Hammers). Потім вони продовжать свій політ за балістичною траєкторією. Залежно від швидкості літака, вони здолають близько 10 кілометрів...

12.) Приблизно на 0.07 хвилині цього відео обидва «Хамери» віддаляються, і пілот повертає літак ліворуч - на дуже крутий схил... На 0.08 хвилині літак знаходиться під кутом близько 130 градусів до лівого берега. Двигуни все ще працюють на максимальній військовій, випускаючи багато диму... Це свідчить про те, що літак виконує високошвидкісний, але складний маневр. Принаймні 7g (g-force, або величина перевантаження, тобто співвідношення підіймальної сили до ваги літака) можливо, більше (може бути до 9 g, що є чимось на кшталт максимуму як для пілота, так і для МіГ-29).

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

13.) Саме тут починається частина місії, пов'язана з ухиленням від ракет: поки літак летів дуже низько, до набору висоти, він був - відносно – «поза ризиком» виявлення російськими радарами. Але після того, як він набрав висоту, можна з упевненістю на 1000% стверджувати, що він був виявлений, і то кількома російськими радарами. «Панцирі», «Тунгуски», «Тори», «Буки», С-300, С-400... все, що завгодно. Дисплей приймача радіолокаційного попередження (RWR) світиться, як різдвяна ялинка, попереджаючи пілота, що його теж відстежують. Можливо, РЛС на МіГ-29 «німа» і може показувати лише тип загрози: «повітря/винищувач» або «земля» та її приблизний напрямок перед літаком... якщо тільки літак не був модифікований одним із сучасних дисплеїв, що показує не лише напрямок/азимут, а й відносне положення загрози, звичайно.....

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

Це зображення було створено для відеогри. Не використовувати як посилання на справжню ситуацію.

14.) Приблизно на 00.10 хв. відео «переходить» до зображення двох білих слідів. Можливо, від тієї ж самої дії, можливо, від якоїсь іншої – це незрозуміло. Але, по суті, саме так можуть виглядати сліди від ЗРК, випущених по чомусь високо в небі. Якщо ці два ЗРК були випущені по МіГ-29, який ми бачили на початку відео, це означає, що ракети були обдурені маневром ухилення літака: комп'ютер їхньої системи наведення направив їх на майбутню позицію МіГа, десь високо в небі, але...

15.) .... відео, на якому власне видно, що літак продовжує маневр, починається приблизно з 00.22 хв: літак продовжує різкий лівий поворот, і...

16.) ...близько 00.25 хв знову пікірує до землі, тепер уже з меншою потужністю двигунів (див.: менше диму); адже тільки-но вийшовши з віражу на високому перевантаженні у 7-9g, пілот не хоче зовсім «перевантажитися», знепритомніти і влетіти в землю...

[ЗОБРАЖЕННЯ 4]

17.) Проте, тепер пілоту необхідно – фактично, це знову питання буквального виживання – повернути літак у «безпечне» положення на наднизькій висоті. Тому пілот пікірує на 5-6 секунд, поки знову не опиняється низько між деревами, в кінці відео...

[ЗОБРАЖЕННЯ 5]

.... хоча, відкиньте ілюзії: цьому МіГу-29 все ще далеко до безпеки, навіть після повернення на малу висоту. Якщо пілот не зможе достатньо швидко віддалитися, він закінчить так само, як його товариш, збитий над Покровськом 10 березня цього року.

Іншими словами, кожна секунда цього льотного завдання була надзвичайно небезпечною.

Навіщо я все це пояснюю: це відповідь на запитання людей, які цікавляться, чи має Україна «власні планерні бомби УМПК». Як я вже пояснював 6 червня: так, вона їх має, і вона їх регулярно використовує. Проте робить це в кардинально інший спосіб, ніж можуть дозволити собі росіяни. Тому що – через такі російські перехоплювачі, як МіГ-31БМ і Су-35С, а також їхні Р-37М – українські пілоти не в змозі наближатися до лінії фронту на великих висотах, щоб випустити свої «Хамери» і JDAMи здалеку, як це можуть зробити Су-34, що несуть УМПК.

То що там відбувається на землі? Загалом, багато чого, хоча й мало чого в сенсі «просування». Тобто: за двома винятками.

1.) Перша партія артилерійських боєприпасів за «чеською оборонною угодою» вже в Україні, що дозволяє артилерії ЗСУ стріляти «з усього, що є»; настільки, що росіяни вже (і гірко) скаржаться в соцмережах (в стилі «українці відповідають 30 снарядами на кожні наші 10»), і…

2.) Вчора й сьогодні українці відвоювали весь приканальний район Часового Яру.

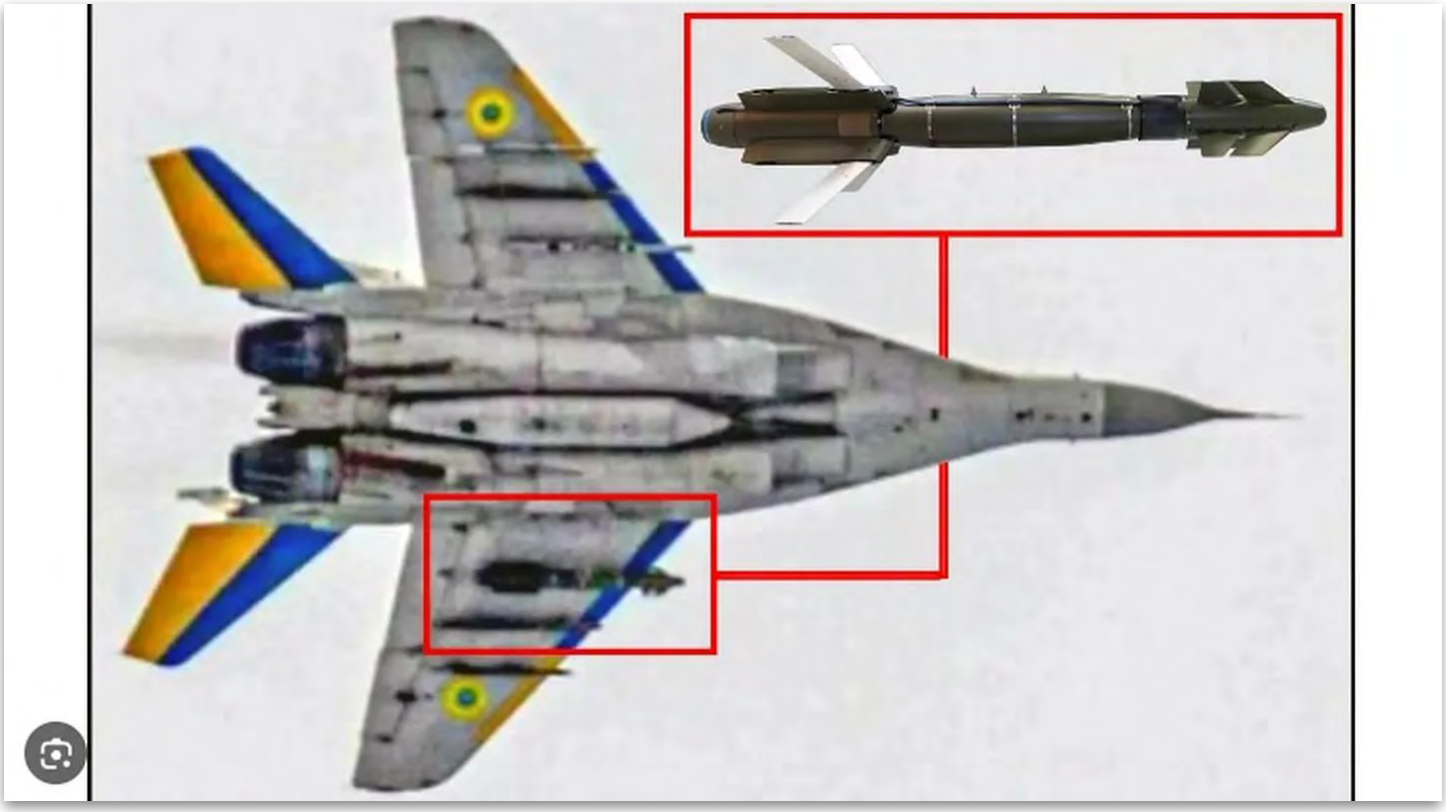
***

№ 3.017

Українська війна, 29 червня 2024 року:

СЕСІЯ ПИТАНЬ І ВІДПОВІДЕЙ ЗА ЧЕРВЕНЬ ВІД ТОМА КУПЕРА

Привіт усім!

Спробую відповісти на кілька додаткових запитань, які ви поставили електронною поштою, у приватних повідомленнях або у коментарях):

1.) Фредерік написав: Ви (але ви не єдиний) пропускаєте найкращу частину історії: AASM - це керовані бомби. Їхня позиція – між прецизійною бомбою та ракетою. Їх не потрібно скидати на балістичній траєкторії. Під час запуску у польоті бомба підніметься й набере висоту самостійно, щоб збільшити дальність та вразити ціль під бажаним кутом. Найкраще полягає в тому, що ви можете запускати їх з низької висоти, не піддаючи себе небезпеці, одночасно насолоджуючись великою дальністю.

Так, Фредеріку, ви маєте рацію: AASM-250 має ракетний двигун, який встановлено у задній частині, у секції, що містить великі крила.

Тож, реактивний літак, що запускає її з невеликої висоти, як на тому відео, не мусить підійматися вище. І це дає можливість дійти висновку, що засіб, яким було завдано удару на тому відео, фактично був некерованим американським JDAM (ймовірно, GBU-63, як видно на фото нижче).

2.) Денис написав: Чи могли (російські) А-50 виявити літаки, що літають досить низько (як той український МіГ-29, який на відео, шо оприлюднено два дні тому) здалеку?

Наскільки мені відомо, так, і з відстані приблизно 200 км (власне, росіяни заявляли понад 220 км, але тут у мене є певні сумніви).

Отже, однією з цілей збиття А-50 українськими повітряними силами на початку цього року було "відігнати" російські літаки раннього попередження: змусити їх літати настільки далеко від фронту, щоби вони не змогли виявляти винищувачі-бомбардувальники ПСУ, що летять низько.

3.) Зодіак запитав: Я читав про цей маневр раніше з іншого джерела – бачити, як це успішно виконано на прикладі, було надзвичайно слушним. Це підводить мене до запитання: як би ви оцінили виконання цього маневру F-16? Це маневрений, легший літак, ніж МіГ, що є перевагою? Є також можливість застосувати Saab JAS 39 Gripen або Dassault Mirage. Як би ви оцінили їхню ефективність? Вони обидва швидкі та маневрені. Чи матимуть вони обмеження на запуск певних ракет?

Загалом, F-16 (незалежно від версії) виконував би цю місію так само. Він не зміг би зробити нічого кращого або значно іншого за МіГ-29. Якщо і є різниця, то лише між F-16 та Су-27, бо останній набагато більший, тож має

набагато більший радіолокаційний переріз і, безумовно, його набагато легше виявити росіянам. Можливо, саме тому (наскільки мені відомо, і огляду на коментар Фредеріка, опублікований вище), тепер здається, що зазвичай українські Су-27 є носіями французьких, керованих AASM-250, тоді як українські МіГ-29 несуть американські, некеровані GBU-63. Оскільки AASM-250 завдяки своїм ракетним моторам є більш гнучкими у використанні, ймовірно, вони також мають більшу дальність.

Наскільки мені відомо, жоден F-16 (наразі) не є сумісним з AASM-250, проте це не означає, що ситуація не може змінитися до того часу, коли ПСУ почнуть застосовувати ці літаки у бою.

Те саме стосується і JAS.39 Gripen.

Щодо Mirage… це залежить від версії. Наскільки мені відомо, ВПС Франції озброюють AASM-250 тільки Rafale та Mirage 2000D, а Mirage 2000C застосовують як перехоплювачі, майже без тренувань для ударів по наземних цілях, навіть якщо літак сумісний з широким спектром різноманітного озброєння для ударів по наземних цілях. Щоб уникнути будь-якої плутанини, призначення різних варіантів Mirage 2000 виглядає так:

- Mirage 2000C: одномісний, перехоплювач
- Mirage 2000D: двомісний, для звичайної зброї (керованої тощо)
- Mirage 2000N: двомісний, для завдання ядерних ударів (з гіперзвуковою ракетою ASMP).

Кілька тижнів тому Макрон оголосив, що планує передати Україні 5 Mirage 2000C Mk.5 – і щоб вони могли здійснювати удари керованими ракетами SCALP-EG (це французька версія Storm Shadow). Вочевидь, на заміну Су-24M.

Проте це потребує значної модифікації літака: наразі Mirage 2000C не є сумісними з ракетами SCALP-EG, лише 2000D.

Наскільки я знаю, розгортання AASM-250 з будь-яких Mirage 2000C, які Париж може передати Києву, вимагатиме набагато менше роботи, ніж встановлення SCALP-EG.

4.) Джозеп написав: Чи ви можете висвітлити тему "енергетичної **війни". Як впровадження розподіленої відновлюваної генерації на малих об’єктах, енергозбереження (світлодіоди...) може допомогти підтримувати роботу замість ударів по великих об’єктах та лініях передачі. Дізнатися, які стратегії розробляє Україна за допомогою своїх партнерів для заміни частини знищених 9 ГВт. З огляду на те, що електроенергія конче потрібна для збільшення локального виробництва зброї.**

Чудова ідея та питання! На жаль, я не маю жодного уявлення про цю тему. Але я зв'яжуся з Адрієном Фонтанеллазом, чи міг би він щось підготувати огляд на цю тему: він працює в енергетичній галузі, тож має набагато краще розуміння (і, сподіваюся, знання) можливого використання альтернативних джерел енергії в Україні.

5.) Дмитро написав: Я утримаюсь від коментарів щодо заяв про співвідношення знищених російських ракет. Дуже часто це виглядає наступним чином: усі російські ракети та БПЛА збиті, але українські склади та заводи горять. Звісно, російські офіційні особи звітують у тому ж дусі.

Що я готовий оскаржити, так це використання С-300 проти наземних цілей. Російські джерела підтверджують цю здатність, але в керованому режимі на відстані лише 30 км. Для балістичної траєкторії (ми вже обговорювали це) бойова частина занадто мала. Отже, картина така: російські джерела пояснюють залишки ракет С-300 як українські невдалі запуски, тоді як українські джерела стверджують про атаки російських С-300.

Моя особиста думка: російські сили використовують дуже обмежену кількість ракет (якщо взагалі використовують) С-300 для атак наземних цілей. Звичайно, я буду радий розгорнути цю тему та ретельно її обговорити.

Офіційні українські звіти? З них витікає, що ВКС Росії втратили понад 600 літаків і вертольотів станом на тепер… хм…

Проблема: під час дослідження потрібно починати з чогось. Саме тут офіційні повідомлення є "корисними для орієнтації". Це не означає, що вони "мають щось доводити" поки не підтверджені будь-чим, безумовно.

Ба більше, в офіційних українських звітах про ракетні атаки є дуже цікава закономірність: вони повідомляють про ракетні удари ЛИШЕ в ті дні, коли можуть повідомити, що збили хоча б одну чи кілька ракет (або ударних БПЛА, таких як Shahed).

І навпаки: якщо українська ППО не збила (або не заявила, що збила) нічого взагалі в конкретний день, то Київ не повідомляє про ракетні удари взагалі. Хороший приклад цього був учора (кілька деталей наводжу далі).

Вочевидь це призводить до значної плутанини – і це насамперед стосується ракетних ударів, зазвичай «пов'язаних», «з'єднаних» або тих що заявлено як завдані російськими С-300 (принаймні, по Харкову та Харківщині та Покровську). Здається, жодну з цих ракет ніколи не було збито. Тож їх майже ніколи не включають до будь-яких зведень, що публікують Повітряні сили ЗСУ (або будь-які інші вищі інстанції Києва). У такий спосіб створюється враження, що «жодних С-300» (або інших балістичних ракет) не було запущено росіянами «упродовж кількох днів», хоча, коли «скролиш»

українські соціальні мережі, геть не важко знайти повідомлення про те, що це таки сталося.

Як написав вище: учора був хороший приклад. Синельникове було вражено «чимось» – була пошкоджена лінія електропередач та газогін, а також 6 приватних та 3 нежитлових будівлі...

Окрім очевидного фактору «немає хороших новин – немає новин взагалі», я думаю, що ще однією з причин є те, що влада часто просто не має уявлення, що росіяни застосували у тому чи іншому випадку.

І для цього є вагомі причини: не забувайте, що концепція РУК ВСРФ включає не лише БПЛА типу Орлан-10 і/або Zala, і Іскандер-М/К (як було повідомлено, їх застосовано учора для ураження української С-300 на південний захід від Одеси), але також реактивні системи залпового вогню БМ-27/9П140 "Ураган" та БМ-30/9А52 "Смерч".

Залежно від використаних боєприпасів, БМ-27 має максимальну дальність близько 35-36 км. Аналогічно, залежно від використаних боєприпасів, БМ-30 має дальність 120-200 км. І якщо вони використовують командний пункт 9С552 системи Іскандер для наведення, операторам досить легко: вони оснащені комп’ютерами, які можуть перетворити вказівник на відео на географічні координати – які потім використовуються для наведення (як зазвичай це робиться для наведення ракет Іскандер-М та Іскандер-К).

Наскільки мені відомо, нічого подібного не можна зробити з ракетами С-300 (принаймні я ніколи не чув про таке).

Висновок: «цілком можливо», і навіть «ймовірно», що багато з того, що українці повідомляють як «удари С-300», насправді є ударами БМ-27 або (часто-густо) БМ-30.

6.) У зв’язку з коментарем Дмитра, Артур запитав: Чи маєте ви інформацію про кількість розвідувальних безпілотників, які росіяни запускають і збивають щодня? Учора я бачив відео удару по С-300 поблизу Одеси, але не можу зрозуміти загальну тенденцію. Чи збільшилася, зменшилася чи залишилася приблизно такою ж кількість ударів безпілотників протягом останнього місяця?

Ні. Я не знаю, скільки розвідувальних БПЛА запускають росіяни щодня, і скільки з них збивають. У 2022 році офіційний Київ все ще повідомляв про кількість Орланів та подібних апаратів, які він збивав щодня (наприклад, «середнє» значення за червень 2022 року становило 8-10). Ця практика давно припинилася; мабуть, тому, що загальна кількість БПЛА – незалежно від того, чи є вони розвідувальними, чи ударними – зросла до неймовірних кількостей. Також тому, що на початку війни ЗСУ витрачали багато ПЗРК, щоб збити їх:

настільки, що вони виснажили не лише власні запаси, але й запаси НАТО до мінімуму.

Але я можу зробити висновок, що з початку цього року ВСРФ вдосконалили свою «концепцію РУК» – і тим часом інтенсивно застосовують Орлани-30 і Zala глибоко всередині українського повітряного простору. Настільки, що вони часто «патрулюють» небо над такими містами, як Полтава, Дніпро та Запоріжжя, і це вже спонукало ПСУ до того, що не маючи інших засобів для їх протидії вони озброїли низку своїх навчальних літаків Як-52 кулеметами, щоби вони могли полювати на ці російські БПЛА.

Тож, саме тому ми бачимо російські ракетні удари по українських позиціях – перш за все по радіолокаційних станціях і місцям розташування ЗРК – далеко за лінією фронту: за моєю оцінкою, здебільшого на відстані 70-80 км, але деякі до 100-150 км за лінією фронту.

Отже, відповідь на ваше запитання позитивна: так, кількість таких ударів збільшилася – і значно – саме цього 2024 року.

***

№ 3.018

Українська Війна, 7 липня 2024 року ...зітхання...

ОГЛЯД ВІД ТОМА КУПЕРА

Вітаю всіх!

Не маю ідеї, як почати цей огляд: за останні два роки я написав стільки таких «резюме» та «оновлень», що вже поступово закінчуються свіжі ідеї.

Можливо, варто зауважити, що, на жаль, сьогодні я можу додати лише кілька додаткових прикладів «командирських навичок»… сумно, тому що це приклади з категорії «як не треба робити»…?

Ну що ж…

1. ВОЄННО-ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

Німеччина доставила третю батарею ЗРК «Patriot» в Україну (ЗРК = зенітно-ракетний комплекс). Згадую це саме тому, що це вже «зроблено», на відміну від звичних «обіцянок» та іншої «західної» нісенітниці.

Якщо я порахував правильно, то ПСУ наразі має загалом п’ять дивізіонів «Patriot» на озброєнні. Це дуже важливо, оскільки останні російські ракетні удари по підрозділах ПСУ показали, що... ну, щоб висловитись дипломатично: не всі командири там такого ж високого рівня, як персонал «мандрівної» 138-ї зенітно-ракетної бригади (перший підрозділ ПСУ, що експлуатує «Patriot»).

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-29-february-2024-roaming

Про що я говорю?

Про речі, про які мені справді не хочеться говорити.

Передусім: так, я повністю усвідомлюю, що «оцінювати» повітряну війну «на основі кількох відео» — це геть не найкраща ідея. Але в цьому випадку я не можу стриматись, оскільки, як я знаю, «зенітні люди» — це дуже розумні люди. Дуже реалістичні, об’єктивні, люди, "які стоять обома ногами на землі".

Отже, на мій подив: у наступних випадках... ну, я не можу не погодитися з висновками, що тут немає нічого розумного.

Авіабаза Миргород…

Після того, як росіяни кілька днів поспіль обстрілювали місцеву авіабазу «Іскандерами-М», хтось там (в Україні) придумав суперрозумну ідею: як щодо розміщення одного з комплексів С-300 ПСУ, щоб «посилити ППО»?

Тому що — і попри всі російські заяви (та «західні підтвердження») за останні 30-40 років — є річ, в якій можна бути впевненим на 1000% : С-300 апріорі не може збивати балістичні ракети.

Який же сюрприз тоді, що батарею С-300 було не тільки виявлено російськими безпілотниками, але й негайно знищено ще одним «Іскандером-М»...

https://t.me/zloyodessit/22120

…зітхання…

Ба більше... російські безпілотники знайшли та навели ще один «Іскандер-М» прямо на позицію одного з радарів ПСУ П-18.

Як красиво порахував Олександр тут,

https://t.me/zloyodessit/22121

це вже 18-й український радар цього типу, який було знищено російськими ракетами з 1 січня 2024 року. 18-й радар за шість місяців...

Ах, «але П-18 старий і, мабуть, використовується як приманка»? Звичайно, я сподіваюся, що ПСУ «досі» та «фактично» використовують їх як приманки, в стилі того, що я описав тут

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-air-war-assault-mode-part-274

(можливо, я використовував у цьому прикладі П-15). Але я очікував би, що це зроблять з одним із старих П-15, або П-19, П-30 або П-37.

Чому?

Для вашого легшого орієнтування: ПСУ вступили у війну з загальною кількістю близько 30 радарів П-18. Майже всі вони були модернізовані до стандартів П-18МА (Аеротехніка-МЛТ) та П-18МУ Малхіт (Укрспецтехніка), так що замість двох вантажівок і двох причепів, плюс допоміжне обладнання, їхні елементи були «скомпоновані» лише на дві вантажівки (одна для антени та інша для обладнання та генератора)...

Тому я не можу не запитати: і чому використовувати модернізовані радари як приманки…?

Одним чи іншим чином… рука на серце: чоловіче, боляче це дивитися (і писати). І, враховуючи, що це може бути (існує принаймні далека ймовірність), що фахівців із ЗРК важче замінити, ніж піхотинців, я не впевнений, що сцени такого роду можуть бути використані для будь-яких цілей, окрім зневіри…

…зітхання…

Минулої ночі (з 6 на 7 липня) росіяни випустили в Україну 13 ударних БПЛА «Шахед»: ПСЗСУ заявили про збиття або пошкодження усіх 13.

Приблизно в той же час... ну, у росіян теж є своє почуття гумору. Спочатку їхні соціальні мережі заявили, що «всі (українські) БПЛА було збито».

https://t.me/brosok_mangusta/36141

Потім хтось «закричав» про «якісь вибухи» в районі Воронежа, потім виявилося, що «щось» підірвало склад боєприпасів у районі Воронежа,

https://t.me/brosok_mangusta/36133

а останні звіти стилістично повідомляють, що «весь рух у районі заблоковано»…. Відео про «нічого не сталося» майже напевно з'являться...

Ах так: принаймні 19-та ракетна бригада (ЗСУ) знає, як виконувати свою роботу. Близько трьох днів тому в районі Торецька вони добряче "хаймарсували" "Липецьку тактичну групу" (колишній ПВК "Вагнер").

https://t.me/a_shtirlitz/29866

Кажуть, з 55 військових командир і близько 20 інших були... емм... обійняті, ще 25 були денацифіковані, й лише 8 втекли... Відтоді половина російських соцмереж плаче...

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Загалом, перевага росіян в повітрі та в кількості військ починає серйозно проявлятися, і це щодня. Оскільки вони можуть бомбардувати передові позиції ЗСУ УМПК, реактивними системами залпового вогню та артилерією, вони можуть і далі скеровувати свої війська для захоплення цих позицій, і ні ПСУ, ні ЗСУ не мають готових рішень: все, що можуть робити українські сухопутні війська, це тримати передові позиції слабо захищеними, щоб мінімізувати вплив російських авіаударів – отже, й власні втрати – намагаючись завдати удару по росіянах, коли ті будуть на відкритому місці, тобто під час наступу на ці позиції.

Єдине, що можна вважати «позитивним», що повідомлення вказують на те, що українська артилерія наразі випускає стільки ж снарядів, скільки й російська. Принаймні на більшості «критичних» ділянок фронту...

Північна Харківщина…

Розвідка повідомляє, що ЗСУ нарешті відновили контроль над Глибоким. Натомість росіяни повернулися до штурму центру Вовчанська й, можливо, знову з’єдналися зі своїми військами, оточеними на агрегатному заводі.

Сіверськ…

Білогорівка (та, що на Сіверському Дінці) все ще тримається, але: росіяни тиснуть сильно з Золотарівки на Верхньокам’янське, захопили більшу майже все Спірне й, здається, витіснили українців з Роздолівки.

Бахмут…

Розвідка повідомляє, що ЗСУ відновили контроль над Роздолівкою… це, мабуть, не збудить багатьох дзвіночків, тож додам, що це місце на північ від Бахмута, яке було захоплено росіянами майже тиждень тому. Найважливіше, що росіяни, здається, захопили весь мікрорайон "Канал" на сході Часового

Яру. Вчора ввечері вони штурмували, як божевільні, Калинівку (на північ від "Каналу") і, знову ж таки, підземну ділянку каналу "Сіверський Донець-Донбас", на південь від міста.

Торецьк…

росіяни продовжили тиснути на Дружбу, і, схоже, батальйон 47-ї мехбригади було перекинуто до цієї ділянки фронту: він влаштував певного типу «контратаку»… 1 «Бредлі» та 6 військових… Який сюрприз, що росіяни тим часом забезпечили контроль над Юріївкою та дісталися околиць Новгородського...

Авдіївка-Покровськ…

зараз є багато заперечень (з українського боку) про захоплення росіянами Тарасівки. Кажуть, що це місце занадто добре захищене для цього, а супутникові фото NASA FIRMS, які показують численні пожежі там, усі були спричинені пожежами на полях після ударів російської артилерії. Гаразд, але чому тоді так багато великих пожеж у центрі села?

Мабуть, доведеться почекати й подивитися, що там сталося.

Далі на південь 90-та танкова дивізія наступає широким фронтом на північ і південь від Євгенівки, яку, здається, залишили ЗСУ. Це ж стосується І району Яснобродівки.

3. ПІВДЕННА УКРАЇНА

У наш час є майже полегшенням читати, що росіяни «досі опікуються» наступом на північ села ***Старомайорське***, й, попри всі авіаудари УМПК, не можуть увійти в ***Урожайне***.

***

№ 3.019

Основні теми доби 06.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За даними сервісу DeepState Live Map, російські війська захопили ще кілька кварталів Красногорівки на північний захід від Донецька. На напрямку головного удару на Покровськ армія РФ просунулася в Євгенівці поблизу залізничної гілки Авдіївка-Покровськ. Також ЗСУ втратили позиції на схід від Куп'янська, де російські війська ведуть наступальні дії на Петропавлівку. Генеральний штаб ЗСУ в ранковому зведенні 7 липня повідомив про 151 бойові зіткнення на лінії фронту. Майже половина з них відбулася на Покровському, Торецькому та Краматорському напрямках. Запеклі бої відновилися на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут, де армія РФ веде наступ на Сіверськ. Також йдуть важкі бої в районі каналу "Сіверський Донець-Донбас" у Часовому Яру.

2️⃣ Російська армія завдала ракетного удару по Павлограду, який розташований лише за 40 км від лінії фронту. За добу загинули щонайменше 5 мирних жителів прифронтових міст та сіл, а майже 20 – дістали поранення та травми.

Українські спецслужби завдали ударів дронами по великому складу боєприпасів у Воронезькій обл. РФ та по 2 нафтобазах у Краснодарському краї.

Командувач Повітряних сил Олещук заявив, що російські удари по аеродромах "Довгинцеве" в районі Кривого Рогу та "Південний" на Одещині влучили в макети, а не вразили літаки та засоби ППО.

3️⃣ Уряд Японії надасть Україні машину розмінування, а Камбоджа готуватиме український персонал її використанню.

Естонія оголосила про передавання ЗСУ зенітно-ракетних комплексів ППО ближнього радіуса дії Mistral.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг анонсував прийняття на саміті у Вашингтоні "флагманського проєкту" реабілітації українських військовослужбовців Південною Кореєю та розширення обміну розвідданими з країною, яка не є членом Північноатлантичного альянсу

4️⃣ На президентських виборах в Ірані перемогу виборов представник поміркованих реформаторів Пезешкян. На думку низки експертів та журналістів, іранська зовнішня та внутрішня політика від цього практично не зміниться, оскільки фактичним главою країни є аятола Хаменеї.

5️⃣ Посол США в Грузії Данніган пояснила фактичне скасування спільних військових навчань армій двох країн Noble Panther переглядом двосторонніх відносин після ухвалення грузинським парламентом проросійських законів та креном політики в бік Росії.

***

№ 3.020

Основні теми доби 07.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Оперативна ситуація на лінії фронту для ЗСУ гіршає день від дня. Російська авіація має панівну перевагу в повітрі та буквально "прасує" позиції українських військ керованими авіабомбами. Українські підрозділи тримають оборону невеликими групами задля уникнення великих втрат унаслідок бомбардувань, проте їм вкрай важко відбивати атаки штурмових груп

російських військ. Спроби українського командування "заткнути дірки" в обороні за допомогою необстріляних підрозділів є неефективними й мають наслідком суттєві втрати серед українських вояків. Генштаб у ранковому зведенні 8 липня повідомив про 141 зіткнення за добу, понад третина атак сталася на Покровському напрямку. За інформацією сервісу The Spatial Grounds, російські війська зав'язали бій на околиці селища Нью-Йорк на околицях Торецька. Спікер групи військ "Хортиця" стверджує, що російським штурмовим групам не вдалося вдертися до Торецька. За даними сервісу DeepState Live Map, ЗСУ були змушені відступити в Євгенівці поруч із залізничною гілкою Авдіївка-Покровськ і втратили ще кілька кварталів Красногорівки на околиці Донецька. Також українські підрозділи були змушені відступити поблизу Куп'янська, де армія РФ веде атаки в напрямку Петропавлівки. На півночі Харківщини в районі села Глибоке українські війська контратаками звільнили до пів кілометра території.

2️⃣ Українські підрозділи ППО вранці 8 липня збили 3 із 4 крилатих ракет Х-101/555, які запустили російські стратегічні бомбардувальники. 2 балістичні ракети "Іскандер-М", які було запущено з Криму та Курської області, збити не вдалося. Після запуску ракет Польща знову підняла винищувачі в повітря.

Вночі по передмісті Сум завдано удару балістичними ракетами. Також армія РФ завдала удару по Харкову, ймовірно, керованої авіабомбою.

3️⃣ Президент Зеленський відвідав Одесу в день Військово-морських сил. Разом із ним до міста приїхали нові міністри оборони Великої Британії та Нідерландів. Британський міністр Гілі заявив, що його уряд посилить підтримку України й одразу оголосив надання ще одного пакету воєнної допомоги. У його складі – 250 тис. кулеметних патронів, 90 протитанкових ракет Brimstone, 50 малих річкових катерів, 40 машин розмінування, 60 бульдозерів для будівництва оборонних споруд, артилерійські гармати та стволи до артилерії, яку було надано раніше. Зі слів міністра, ЗСУ отримають ці озброєння впродовж 100 днів.

4️⃣ За інформацією ЗМІ, з України за підробленими документами виїхав колишній співвласник Приватбанку олігарх Боголюбов. Бюро економічної безпеки готує йому підозру в справі про незаконне виведення коштів із рахунків цього банку перед націоналізацією у 2016 р.

Опубліковано інформацію, що в Росії помер брат радника Офісу президента Подоляка, який був офіцером Головного розвідуправління Генштабу армії РФ та брав участь у "спеціальній військовій операції". Подоляка так і не було усунено з посади в Офісі президента, де він має доступ до державної таємниці.

5️⃣ Прем'єр-міністр Угорщини Орбан одразу після візиту до Москви відвідав неформальний саміт тюркських держав в Азербайджані, а потім вирушив до Пекіна. Угорщина протягом другого півріччя очолює ЄС. Керівники Євросоюзу наголошують, що Орбан діє від свого імені. Ба більше, Орбан не має мандату на представлення інтересів ЄС, зокрема, у заходах, у яких беруть участь представники невизнаної республіки "Північний Кіпр". Орбан висловив захоплення російським президентом Путіним, який "керує справжньою імперією" та контролює величезні людські та природні ресурси, а також велику кількість ядерних боєголовок. Угорський прем'єр-міністр підтвердив, що його вояж готувався таємно від партнерів із ЄС. На думку низки аналітиків, метою поїздки Орбана є підрив підтримки України західними партнерами та гра на суперечностях між Заходом та його противниками – Росією та Китаєм. Спікер Білого Дому заявив, що візит Орбана до Москви не сприятиме досягненню миру та відновленню суверенітету та територіальної цілісності України, а також наголосив, що Росія може закінчити війну "вже сьогодні", припинивши агресію проти України. Уряд Угорщини скасував зустріч Орбана з канцлером Німеччини Шольцем після критики німецьким урядом візиту угорського прем'єр-міністра до Москви, назвавши причину скасування "технічною".

6️⃣ У Франції в другому турі парламентських виборів несподівано для всіх уперед вийшла ліва партія "Новий народний фронт". Блок президента Макрона "Разом" посів друге місце. Ультраправий "Національний фронт" після набуття нищівної переваги в першому турі відкотився на третє місце. Лідери лівих одразу заявили про намір визнати державу Палестина. У Парижі та інших великих містах країни сталися масові заворушення, у яких узяли участь прибічники лівих сил.

7️⃣ За інформацією видання The New York Times, адміністрація президента Байдена не запроваджує санкції проти російського "тіньового" танкерного флоту через побоювання зростання цін на пальне в США напередодні президентських виборів. Ціна на моторне пальне є чи не найчутливішим чинником для американських виборців, майже 100 % яких пересуваються власними автівками.

Президент Байден похвалився, що нібито саме він "зміг зупинити Путіна". Він підтвердив, що не збирається знімати свою кандидатуру з виборів і не потребує когнітивного тесту, пори свій похилий вік. Опитування суспільної думки в США демонструють, що рейтинг Байдена знизився лише незначно, всупереч провальним дебатам із колишнім президентом Трампом.

***

№ 3.021

Основні теми доби 08.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Російські війська не припиняють наступ у напрямку Покровська та "дороги життя" Покровськ-Костянтинівка. За добу їм удалося просунутися до 1 км на напрямку головного удару в селах Прогрес, Воздвиженка, Лозуватське та Новоселівка Перша. За інформацією Генштабу, упродовж доби на лінії фронту слалося 141 бойове зіткнення, понад половина – на Покровському та Торецькому напрямках, а також на околицях Часового Яру. Істотно загострилися російські атаки й у напрямку на Куп'янськ, Борову та Лиман, а також на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут у напрямку Сіверська.

Одночасно російські війська посилили обстріли прифронтових українських населених пунктів, де щодня гинуть і зазнають поранень десятки людей. Надважка ситуація склалася в містах та селах Донеччини, які зазнають ударів керованими авіабомбами та ракетами РСЗВ БМ-27 "Ураган" калібру 220 мм та БМ-30 "Смерч" калібру 300 мм. Вранці армія РФ завдала удару балістичною ракетою по Миколаївщині, поранено 2 працівників сільгосппідприємства.

2️⃣ Після удару рано вранці 8 липня Росія завдала ще одного потужного ракетного удару по українських містах. Ракети вибухнули на цивільних об'єктах Києва, Кривого Рогу, Дніпра, Павлограда.

В Києві ракета влучила в будівлю дитячої лікарні "Охматдит". Зі слів міністра охорони здоров'я Ляшка, з "Охматдиту" було евакуйовано понад 600 пацієнтів. Їх здебільшого розміщено в лікарнях Київщини.

Також зруйновано житловий будинок у районі метро Сирецька та медичний центр поряд зі станцією метро Лівобережна. Загалом у Києві загинули 29 осіб, 4 дитини тощо, 117 людей – дістали поранень та травм, серед них – 10 дітей.

У Кривому Розі загинули 11 осіб унаслідок влучання ракети в адміністративну будівлю гірничо-збагачувального комбінату.

За інформацією Держслужби з надзвичайних ситуацій, під завалами в Києві та інших містах ще залишаються люди. Рятувальна операція триває.

Громадяни та бізнес менш як за 3 години зібрали 100 млн грн на ліквідацію наслідків удару по дитячій лікарні.

Президент Зеленський, який у цей момент перебував у Польщі, оголосив, що внаслідок російського ракетного удару загинуло 38 й поранено 190 осіб.

Міністр охорони здоров'я Німеччини та прем'єр-міністр Польщі запропонували прийняти на лікування українських дітей, які перебували в "Охматдиті".

Чиновники МЗС України привезли до лікарні послів понад 30 країн. Міністр закордонних справ Кулеба назвав удар "відповіддю Путіна на мирні пропозиції".

Київ та Кривий Ріг оголосили 9 липня днем жалоби за загиблими.

Цей удар по Україні було завдано 38 ракетами, з яких – 4 балістичні "Іскандер-М", 1 – аеробалістична "Кинжал", 19 крилатих ракет, "вбивці авіаносців" Х-22 тощо, та 3 авіаційні ракети Х-59/69. Підрозділи ППО збили лише 30 ракет, решта влучили в цілі.

9 липня відбудеться екстрене засідання Ради Безпеки ООН, яке було скликано на вимогу України після російського ракетного удару по цивільних об'єктах, по дитячій лікарні тощо. Упродовж місяця в Раді головує Росія, тож вона накладе вето на будь-які резолюції, які пов'язані з її агресією проти України.

На відео, що було поширено в мережі Інтернет, чітко видно, що удар було завдано саме російською ракетою Х-101/555, хоча Росія і стверджує, що в лікарні нібито вибухнула протиракета комплексу ППО Patriot. Міністерство оборони РФ назвало удари по Україні "відповіддю на атаки на російські енергетичні об'єкти".

Генеральний прокурор Костін оголосив, що Україна передасть докази цілеспрямованої російської ракетної атаки дитячої лікарні до Міжнародного кримінального суду. Директор із питань Європи Ради нацбезпеки при президентові США Карпентер вважає, що російський ракетний удар має бути розслідувано як воєнний злочин.

Вочевидь що без знищення російських ракетоносіїв та ударів по аеродромах базування уникнути важких наслідків для України не вдасться, оскільки Росія може пробити будь-яку, навіть ешелоновану, систему ППО, запуском великої кількості ракет та ударних дронів. Проте координатор Білого Дому з

нацбезпеки Кірбі вкотре заявив, що позиція адміністрації Байдена щодо застосування американської зброї Україною не змінилася – удари по аеродромах завдавати не можна, а лише по прикордонних територіях. З його слів, американська адміністрація на саміті НАТО відправить російському президентові "сильний набір сигналів та повідомлень". Президент Байден пообіцяв посилити українську протиповітряну оборону.

3️⃣ Російське міністерство оборони повідомило, що підрозділи ППО збили вночі 38 українських безпілотників у 5 областях. У Волгоградській обл. виникла велика пожежа на нафтобазі, у Ростовській – дрони влучили 2 електропідстанції.

4️⃣ Нацбанк встановив офіційний курс гривні на рівні 40,70 грн/$, 44,07 грн/€. У низці обмінних пунктів долар коштує дорожче за 41 грн.

5️⃣ Держбюро розслідувань повідомило про підозру колишньому співвласникові Приватбанку Боголюбову, який 2 тижні тому виїхав за кордон за підробленими документами. Низка експертів назвали ці дії правоохоронців "виставою" для населення. Боголюбов стверджує, що виїхав із країни законно, оскільки йому вже сповнилося 62 роки, і він є батьком 5 дітей.

6️⃣ Президент Зеленський підписав у Польщі з прем'єр-міністром Туском чергову "безпекову угоду". Зеленський також обговорив можливість передавання Україні винищувачів МІГ-29. Польська влада наполягає, що таке передавання може відбутися лише за умови їхньої заміни західними літаками, оскільки ці винищувачі наразі є необхідними для патрулювання польського повітряного простору. Польський прем'єр-міністр пообіцяв обговорити можливість допомоги в знищенні російських ракет та дронів у повітряному просторі України, "які летять у напрямку Польщі". Проте, навіть це формулювання не знайшло підтримки в партнерів по НАТО, які вважають, що такі дії можуть призвести до ескалації у відносинах із Росією.

7️⃣ Генеральний секретар НАТО Столтенберг заявив, що основні союзники оголосять про надання пакетів воєнної допомоги Україні перед самітом у Вашингтоні.

Президент Естонії Каріс на зустрічі з президентом Науседою у Вільнюсі заявив, що для протидії російській загрозі країни НАТО мають збільшити військові бюджети до 2,5–3,0 % ВВП, попри те, що низка країн не досягла навіть цільового показника у 2 % ВВП.

За інформацією агентства Reuters, високопосадовці НАТО підрахували, що для оборони від агресії Росії країнам альянсу потрібно сформувати та розгорнути 35–50 додаткових бригад штатною чисельністю 3–7 тис. військовослужбовців.

Німеччина передала Україні чергову партію воєнної допомоги, до якої увійшли ракети для комплексів ППО Patriot, 55 тис. артилерійських снарядів калібру 155 мм, снаряди для зенітних танків Gepard, розвідувальні безпілотники, машини розмінування WISENT 1, евакуаційний танк, супутникові термінали, автотехніка, інше спорядження та амуніція. Міністр оборони Пісторіус звернувся до уряду країни з проханням збільшити фінансування збройних постачань Україні ще на €4 млрд, оскільки €7 млрд, що було виділено на 2024 рік, уже майже вичерпані.

8️⃣ У момент російського ракетного удару російський президент Путін у підмосковній резиденції Ново-Огарьово зустрівся з індійським прем'єр-міністром Моді. Глава індійського уряду висловив сподівання зміцнення російсько-індійської дружби. Рособоронекспорт оголосив про розгортання виробництва в Індії танкових снарядів та пороху для них, без уточнення, чи імпортуватимуться ці снаряди до РФ. Кошти, які Росія не змогла отримати як оплату за постачання нафти, було інвестовано в індійську економіку. Зустрічні постачання до Росії, збройові тощо, можуть надалі здійснюватися за бартерною схемою для запобігання західним санкціям.

Прем'єр-міністр Угорщини Орбан після зустрічі з Путіним направив лідерам ЄС листа, у якому заявив про необхідність "миру для України" за виконання вимог Росії. Він також заявив, що у світі є вкрай мало людей, "які обізнані про Росію більше, ніж він" – хіба що колишня канцлерка Німеччини Меркель. На зустрічі з китайським лідером Сі Орбан назвав Китай "ключовою силою" в створенні умов для "мирного врегулювання" "конфлікту в Україні". Сі висловив сподівання, що Угорщина допоможе розвитку відносин між Китаєм та ЄС, на тлі намірів Єврокомісії запровадити загороджувальні мита на китайські товари насамперед електромобілі. За інформацією агентства Bloomberg, "човникова дипломатія" Орбана викликала роздратування західних союзників. Водночас механізмів виключення Угорщини з ЄС та НАТО немає, чим Орбан користується повною мірою.

9️⃣ Ультраправі партії створили у Європарламенті групу "Патріоти за Європу" на чолі з лідером французького "Національного фронту" Барделлою. До групи увійдуть партія угорського прем'єр-міністра FIDEZ, австрійська "Партія свободи", нідерландська "Партія за свободу", грецька "Голос розуму" та партії такого ж напряму інших країн ЄС.

🔟 Посол Євросоюзу в Грузії Герчинський оголосив, що вступ країни до ЄС "зупинено" через проросійські дії парламенту та уряду. Євросоюз також заморозив €30 млн, які було виділено на підтримку Сил оборони Грузії.

***

№ 3.022

Основні теми доби 09.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Генштаб у ранковому зведенні від 10 липня повідомив про 141 зіткнення, що сталися на лінії фронту. Більшість боїв точаться на Покровському та Торецькому напрямках, проте армія РФ посилила наступальні дії й у напрямках на Куп'янськ, Борову та Сіверськ. За даними сервісу DeepState Live Map, ЗСУ були змушені залишити низку позицій у передмісті Куп'янська в селі Синьківка. Запеклі бої точаться в центрі селища Нью-Йорк на околицях Торецька. Також російські війська просунулися біля Євгенівки вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ.

Російська армія потужно обстрілює прифронтові міста та села з артилерії та реактивних систем залпового вогню, а також завдає ударів керованими авіабомбами. Упродовж доби під потужні обстріли потрапили Куп'янськ, Краматорськ, Нікополь, Херсон та Вільнянськ. Загинули щонайменше 5 мирних жителів, понад 20 – поранено.

2️⃣ Командування Повітряних сил відзвітувало про знищення 14 із 20 ударних безпілотників типу Shahed, якими Росія атакувала Україну. Кілька тисяч споживачів Рівненщини залишилися без світла внаслідок вибуху дрона на енергетичному об'єкті. Крім дронів, російські літаки в цей час запустили ще й 4 ракети Х-59/69, які збити не вдалося.

Армія РФ завдала удару по портовій інфраструктурі Одещини. Загинули 2 особи, пошкоджено теплохід. Протягом доби область було атаковано двічі, перший удар було завдано балістичною ракетою з Криму. Також Росія завдала удару крилатими ракетами по промисловому об'єкту Полтавщини. Перед кожним ударом у небі з'являються російські розвідувальні безпілотники.

3 За інформацією Київської міської військової адміністрації, унаслідок російського ракетного удару 8 липня лише в столиці загинули 34 особи, понад 120 – дістали поранень та травм.

Глава моніторингової місії ООН із прав людини Белл заявив, що удар по лікарні "Охматдит" "найімовірніше" було завдано російською ракетою. Розслідувачі Bellingcat підтвердили, що в лікарню влучила саме російська ракета Х-101.

Прем'єр-міністр Шмигаль заявив, що всі особи, що постраждали в "Охматдиті" одержать компенсацію в розмірі 10,8 тис. грн на кожного члена сім'ї. Він також оголосив, що роботи з відновлення лікарні розпочнуться "зараз" і на ці цілі уряд уже виділив 100 млн грн. "Монобанк" та фонд United24 повідомили, що зібрали на відновлення понад 250 млн грн.

МЗС Чехії викликало посла Росії для надання пояснень щодо удару по лікарні, після чого міністр закордонних справ Липавський назвав РФ "сміттям людства".

Знову без жодних результатів завершилося засідання Ради Безпеки ООН яке було скликано за ініціативою України після ракетної атаки лікарень. На засіданні головував представник Росії Небензя. Російська делегація після його закінчення влаштувала "святковий обід", основною стравою якого була "котлета по-київськи".

Прем'єр-міністр Індії Моді на зустрічі з російським президентом Путіним закликав його до мирного врегулювання та заявив, що на полі бою рішення знайти неможливо.

Угорський прем'єр-міністр Орбан так і не засудив російського удару по лікарнях. Він назвав його "трагічним та жахливим терактом у Києві", який "вивів жорстокість війни між Росією та Україною на новий рівень". З його слів, це спонукало його влаштувати "миротворчу місію" із закликом до світових лідерів "відмовитися від політики війни".

Спікер МЗС Китаю Лінь закликав Україну та Росію "проявити спокій та стриманість і утримуватися від дій, які можуть спричинити подальшу ескалацію ситуації".

Поліція Берліна заборонила висловлювання українською мовою під час мітингу перед російським посольством, "оскільки не змогла знайти перекладача". Кілька учасників акції буде притягнуто до адміністративної відповідальності за гасла українською мовою.

4 Мінфін розмістив на аукціоні держоблігації на суму майже 5 млрд грн та $189 млн. Українська фінансова система тримається на плаву лише завдяки західним вливанням. Міністр економіки Свириденко підписала угоду про

використання грантових коштів ЄС за програмою Ukraine Facility на суму €5,27 млрд. Попри гіршання ситуації в економіці через російські удари по енергосистемі, банки демонструють рекордні темпи зростання прибутку. Закон про податки на надприбутки банків, який Верховна Рада ухвалила наприкінці 2023 року, не змінив цієї тенденції, і це може свідчити про наявність "схеми" перетікання коштів, запозичених у партнерів, до банківського капіталу. Надалі кошти виводяться за кордон за допомогою "експорту" без повернення валютного виторгу до країни, про що свідчить статистика валютних торгів НБУ. Понад половина банківської сфери України перебуває в державній власності, державні банки контролюють чиновники. Нацбанк встановив офіційний курс долара на позначці 40,76 грн, обмінні пункти та банки продають долар дорожче за 41 грн.

5️⃣ Кабмін затвердив внесену "з голосу" (не анонсовану заздалегідь) постанову про підготовку та друк повісток військовозобов'язаним особам, а також про порядок їхнього відправлення поштою.

6️⃣ У Вашингтоні відкрився ювілейний, 50-й саміт НАТО. Головними його питаннями будуть підготовка Альянсу до протидії російській агресії, воєнна допомога Україні, збільшення військових бюджетів країн-членів та протидія загрозам із боку інших тоталітарних режимів.

Держсекретар США Блінкен заявив, що саміт посилить зв'язки між Альянсом та Україною на її шляху до членства. Зі слів радника президента США з нацбезпеки Саллівана, НАТО призначить до України представника високого рівня "для розвитку та зміцнення відносин". Водночас безпосередньо перед початком саміту французький президент Макрон заявив інформагентству DPA, що США та Німеччина налаштовані категорично проти запрошення України до НАТО, проте за певний час канцелярія Макрона цю інформацію спростувала.

Президент США Байден анонсував чимале посилення української протиповітряної оборони. Країни НАТО мають намір надати ЗСУ "десятки" систем ППО малої та середньої дальності та вже незабаром довести кількість стратегічних систем ППО (Patriot, SAMP/T) до п'яти.

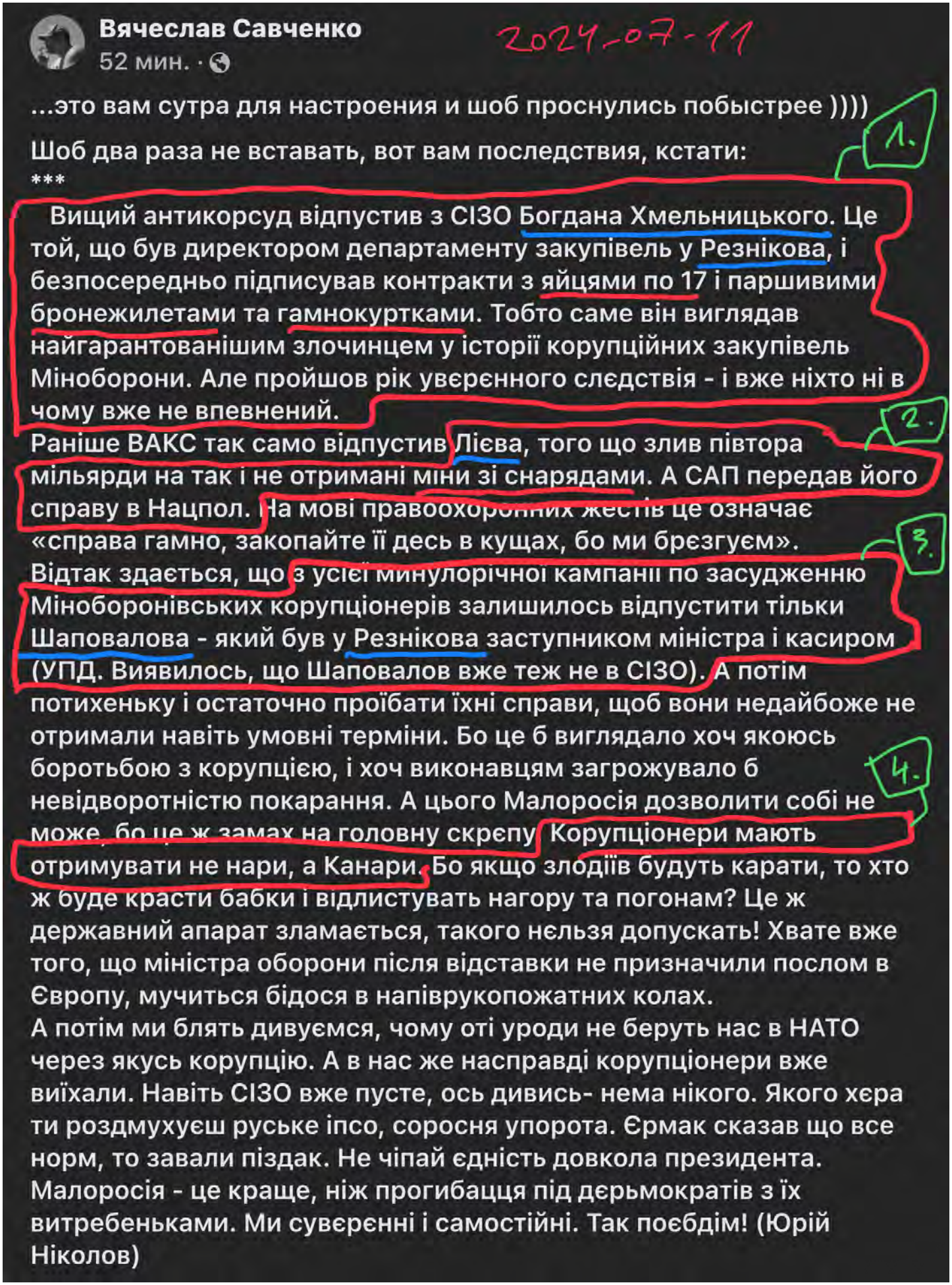
Проте українські офіційні особи наполягають не лише на збільшенні постачань комплексів ППО, але насамперед на скасуванні заборони на удари по російських аеродромах базування літаків та БПЛА.

Зі слів генерального секретаря Альянсу ***Столтенберга***, члени блоку підпишуть зобов’язання збільшити фінансування оборонно-промислового комплексу.

7️⃣ Україна та Єврокомісія започаткували серію зустрічей для обговорення "скринінгу" українського законодавства та визначення кроків для його адаптації до норм ЄС.

***

№ 3.023

Вячеслав Савченко
52 мин. ·

2024-07-11

...это вам сутра для настроения и шоб проснулись побыстрее))))

Шоб два раза не вставать, вот вам последствия, кстати:
***

1.

Вищий антикорсуд відпустив з СІЗО Богдана Хмельницького. Це той, що був директором департаменту закупівель у Резнікова, і безпосередньо підписував контракти з яйцями по 17 і паршивими бронежилетами та гамнокуртками. Тобто саме він виглядав найгарантованішим злочинцем у історії корупційних закупівель Міноборони. Але пройшов рік увєрєнного слєдствія - і вже ніхто ні в чому вже не впевнений.

2.

Раніше ВАКС так само відпустив Лієва, того що злив півтора мільярди на так і не отримані міни зі снарядами. А САП передав його справу в Нацпол. На мові правоохоронних жестів це означає «справа гамно, закопайте її десь в кущах, бо ми брєзгуєм».

3.

Відтак здається, що з усієї минулорічної кампанії по засудженню Міноборонівських корупціонерів залишилось відпустити тільки Шаповалова - який був у Резнікова заступником міністра і касиром (УПД. Виявилось, що Шаповалов вже теж не в СІЗО). А потім потихеньку і остаточно проїбати їхні справи, щоб вони недайбоже не отримали навіть умовні терміни. Бо це б виглядало хоч якоюсь боротьбою з корупцією, і хоч виконавцям загрожувало б невідворотністю покарання. А цього Малоросія дозволити собі не може, бо це ж замах на головну скрєпу. Корупціонери мають отримувати не нари, а Канари. Бо якщо злодіїв будуть карати, то хто ж буде красти бабки і відлистувать нагору та погонам? Це ж державний апарат зламається, такого нєльзя допускать! Хвате вже того, що міністра оборони після відставки не призначили послом в Європу, мучиться бідося в напіврукопожатних колах.

4.

А потім ми блять дивуємся, чому оті уроди не беруть нас в НАТО через якусь корупцію. А в нас же насправді корупціонери вже виїхали. Навіть СІЗО вже пусте, ось дивись- нема нікого. Якого хєра ти роздмухуєш руське іпсо, соросня упорота. Єрмак сказав що все норм, то завали піздак. Не чіпай єдність довкола президента. Малоросія - це краще, ніж прогибацця під дєрьмократів з їх витребеньками. Ми сувєрєнні і самостійні. Так поєбдім! (Юрій Ніколов)

2024-07-11

***

№ 3.024

Михайло Жернаков
1 ч. ·

2024-07-11

Ексголову Верховний Суд Князєва, якого підозрюють в отриманні хабаря в 2,7 млн $, затримали за кількасот метрів від кордону з Румунією. Затримали, перевірили документи і відпустили. Закордонного паспорта при ньому не знайшли. Той каже, що їхав у відпустку в Солотвино і збирається її продовжувати.

1.

Раніше Вищий антикорупційний суд СІМ разів зменшував Князєву заставу - з 75 млн грн до 18,168, які зрештою за нього внесли.

2.

Журналіст Віталій Глагола, який опублікував інформацію, каже, що не здивується, якщо Князєв таки продовжить відпустку в одній з європейських столиць. І я не здивуюся, якщо чесно.

Погодьтеся, це було б справедливо.

3.

Поки що не то що не понесли відповідальності, не те що не отримали підозри, а продовжують вершити в Великій Палаті ВС долі як ті 13 суддів ВС, для яких Князєв приготував конверти з грішми, так і ті четверо, в яких знайшли мічені банкноти.

Зокрема, ці ж достойники недавно зацементували на посадах 180 недоброчесних суддів.

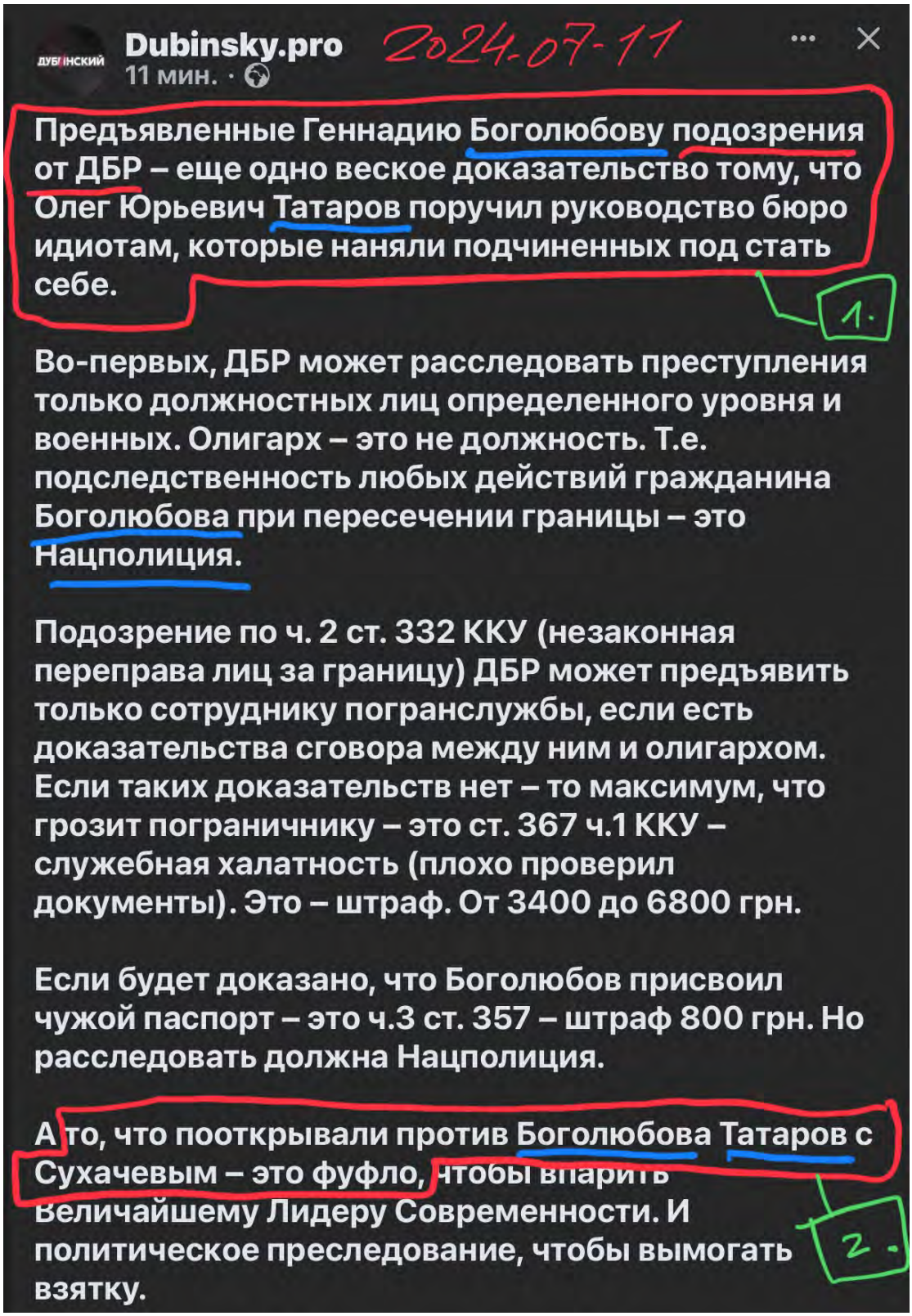
То чого пацан за всіх має страждати?

2024-07-11

***

№ 3.025

2024-07-11

***

№ 3.026

«Трудный 75-й день рождения НАТО. Попытки защитить Североатлантический альянс от Трампа, похоже, обречены на провал», дает свою оценку юбилейному Саммиту НАТО The Financial Times в редакционной статье

2024-07-11

Карпец

Подписывайтесь на тг-канал: https://t.me/alexkarpets

Ракетный удар России по Киеву и другим украинским городам накануне, стал фоном для проходящего в Вашингтоне саммита, посвященного 75-летию НАТО.

Организация, созданная в 1949 году для обеспечения прочного мира в Европе, все еще борется с крупнейшей угрозой европейской безопасности с момента своего основания.

Конфликт на Украине — это одновременно и вызов альянсу, и подтверждение необходимости его существования. Но **результаты саммита, похоже, будут неутешительными**.

— Риски для организации, к сожалению, не только внешние.

— Вашингтонский саммит омрачен опасениями по поводу здоровья 81-летнего президента Джо ***Байдена***, которые актуализируют возможность возвращения Дональда ***Трампа*** в Белый дом.

Доминирующего члена НАТО вскоре может возглавить президент, который может прекратить американскую помощь Украине. И даже если он не полностью лишит Америку зонтика безопасности, он потребует, чтобы европейские члены несли гораздо больше бремени по обеспечению собственной безопасности.

Если задача саммита в Вашингтоне заключается в том, чтобы защитить альянс от Трампа, то она, похоже, не будет выполнена.

Генеральный секретарь НАТО Йенс ***Столтенберг*** пытался собрать многолетний пакет финансирования для военной помощи Украине, но **союзники согласились только на 40 млрд евро в течение следующего года**.

Будут предприняты важные шаги по

1) — «натовизации» помощи и подготовки для Украины, что позволит более эффективно использовать ресурсы альянса.

2) — НАТО возьмет на себя координацию поставок оружия и боеприпасов из группы «Рамштайн», состоящей из 57 стран.

3) — Новое военное командование НАТО в Висбадене (Германия) станет центром планирования подготовки и оснащения украинских войск. США и другие страны пообещали поставить Киеву более важные системы ПВО и оружие.

Но по центральному вопросу о будущем членстве Украины в НАТО формулировки мало чем отличаются от прошлогоднего расплывчатого заявления.

«Альянс направит Киеву приглашение присоединиться к нему, как только союзники согласятся и будут выполнены условия».

Принятие Украины сегодня не стоит на повестке дня; это может втянуть само НАТО в конфликт с ядерной Россией.

Тем не менее, сейчас можно направить приглашение, которое поставит Киев на путь присоединения вскоре после окончания конфликта.

Основные положения Вашингтонской декларации НАТО от 10 июля 2024 года в части Украины (коммент 1):

Ответственность за агрессию целиком возлагается на Россию.

Декларируется суверенное право Украины на вхождение с любые международные союзы, включая военно-оборонительные.

НАТО направит Украине приглашение присоединиться к Альянсу, но лишь в тот момент, когда союзники согласятся, что Киев выполнил все необходимые условия, говорится в декларации по итогам саммита НАТО.

При этом совместная декларация содержит **пункт о "необратимом будущем Украины в НАТО"**, заявляет о более интегрированном статусе страны в альянсе.

Также декларируется, что **НАТО планирует выделить Украине 40 млрд евро в течение следующего года**.

Кроме того, решено создать

— Организацию НАТО по оказанию помощи и обучению в сфере безопасности для Украины (NSATU) для координации предоставления военного оборудования и обучения для Украины союзниками и партнерами.

В декларации говорится, что НАТО не стремится к конфронтации и не представляет угрозы для России.

При этом заявляется, что НАТО собирается продолжить расширение в Черноморском регионе и на восточных Балканах.

По саммиту НАТО и обстоятельствам, на фоне которого он проводится, сейчас готовится обзорная публикация для Интернет-издания «Экономические Новости»

***

№ 3.027

Чиновник эпохи позднего Зеленского зрелище довольно экзотичное, причудливое

2024-07-11

Черкашин

Для внутреннего (внутриукраинского) потребления обязательны:

> **— 1) — показная вертикальная лояльность, 2) — ношение военного мундира и 3) — систематическая генерация позитивного контента.**
>
> **Смыслы и глубокое содержание не приветствуются (или, как минимум, не востребованы, новость живет 48 часов).**

Однако, **людям из Вашингтона и Брюсселя все вышеперечисленное сродни туземных танцев с бубнами, поэтому существует и внешняя - экспортная сторона государственного служащего.**

В ней must have:

> **— 1) — планы по послевоенному восстановлению Украины (астрономические числа приветствуются), 2) — челобитные “на нужды”; 3) — твердая (пусть и напускная) решимость проводить любые реформы.**

Подобные «высокие двойные стандарты» не всем по силам.

Периодически наблюдаются драматические срывы (психологические), сломы (мировоззренческие) и прорывы (реальности).

К разряду последних следует отнести последние два документа

1) — ***Бюджетную декларация*** на 2025-2027 (БД) и

2) — обновленный ***Меморандум с МФВ*** от 17.06.2024, по-испански стыдливо выложенный на сайте Минфина спустя три недели после подписания.

Более подробное описание каждого из документов выложу позднее, а сейчас главные факты и комментарии, естественно в основном налоговые.

Ежегодно (2025-2027) правительство будет генерить дополнительный, а значит с нарушением бюджетного и налогового законодательства, пакет налоговых инициатив стоимостью 340 млрд грн.

1. Из анонсированных фискальных мер

Бюджетная декларация:

1) — пересмотр элементов военного сбора (понимаем, поднятие ставки и включение в его уплату широкого спектра налогоплательщиков, включая малый бизнес);

2) — отмена льгот по налогу на прибыль предприятий;

3) — борьба с налоговым уклонением и наращивание соответствующего инструментария (обмен информацией, ужесточение контроля трансфертных цен);

Меморандум:

— рост ставок акцизов, расширение перечня подакцизных товаров (+сладкие газированные напитки);

— чуть отдаленно – рост рентных платежей, экологического налога, налогообложение криптоактивов и появление более высоких (>18%) ставок НДФЛ.

Не обошлось без креатива,

— появиться налог на медицинский каннабис (коноплю) и

— авансовая уплата налога на прибыль с автозаправочных станций.

Также будут бороться с ***налоговыми схемами*** и избеганием налогообложения (евродиректива ATAD и загадочные лучшие международные практики).

Реформа «проклятой тройки» (1) налоговая, (2) таможня, (3) БЭБ) в обоих документах сведена к лайтовым перезагрузкам ведомств с участием международных экспертов, евроинтеграции и набору малозначащих словосочетаний таких как «усиление антикоррупционных мер», «повышение доверия», «сотрудничество с бизнесом» (БД) или «План цифрового развития», «поиск новой организационной структуры», «глобальный опрос плательщиков», «построение системы управления налоговыми рисками» (Мемо).

Отдельный акцент на «канонизации» Нацстратегии доходов.

Все вышеперечисленное означает, что:

№ 1 – за три следующих года **налогоплательщики дополнительно и в экстренном режиме заплатят в бюджет более 1 триллиона гривен**

№ 2 – **стабильность и прогнозируемость** законодательного процесса, государственной политики, а значит во многом и инвестиционная привлекательность **покидают страну** (очевидно и многие из нынешних украинских беженцев)

№ 3-1 — **приоритеты налоговой и таможенной политики носят непрозрачную и недружелюбную к бизнесу идеологию**,

№ 3-2 — а также имеют **нечеткий, поверхностный характер, подменяя настоящие реформы и жесткую перезагрузку** налоговой и таможенной служб, БЭБ

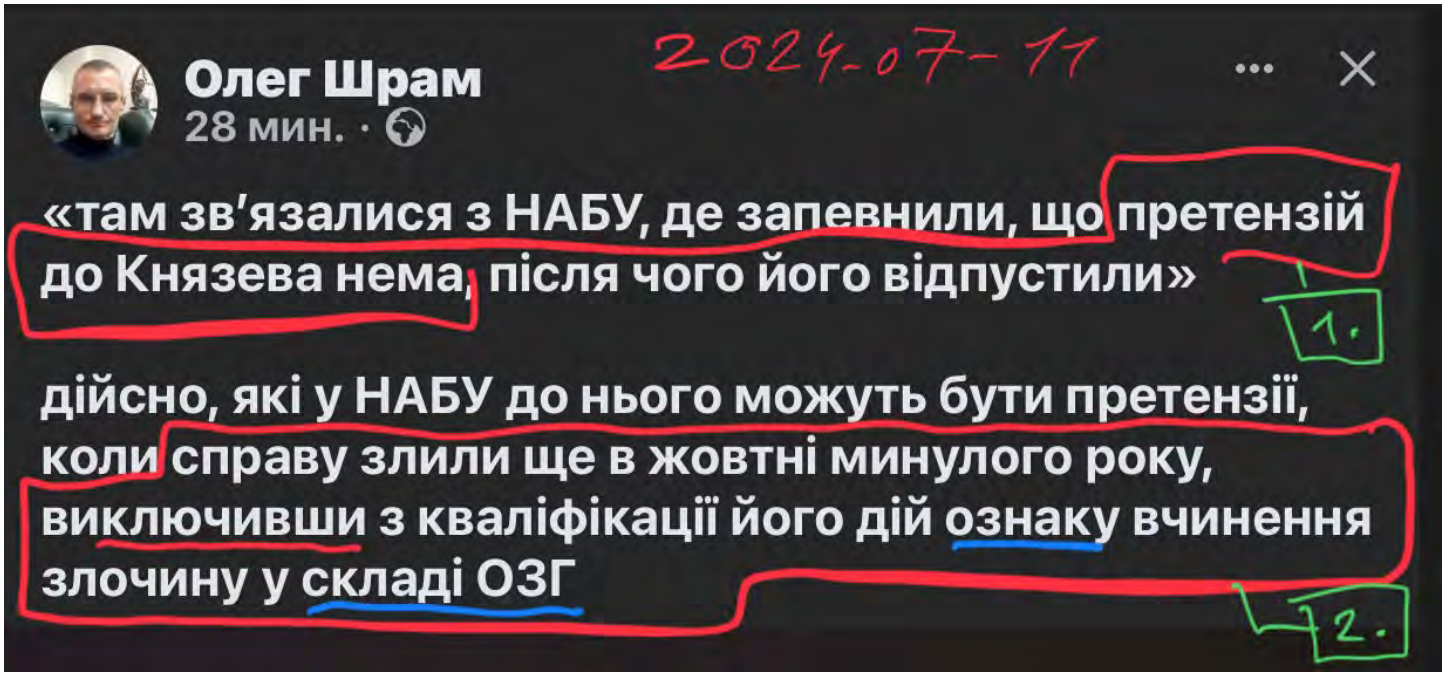
№4 – **акцент на государственный контроль и принуждение**, отсутствие обратной связи создает экономику «топливных генераторов и высоких налогов».

№ 5 — **Негативные ожидания и замерзание** (+33 градуса за окном не помеха) экономического восстановления **становятся почти неизбежными**.

«Некрасиво подозревать, когда вполне уверен» (Stanisław Jerzy Lec).

***

№ 3.028

2024-07-11

***

№ 3.029

Управління та бюрократія: від функції до дисфункції

29 лютого 2012

Пашов Р. І.

Бюрократична організація далеко не в однаковій мірі служить інтересам усіх своїх членів.

Бюрократичний «парадокс» **полягає в тім, що**

1) — прагнення бюрократії до ефективності перетворюється на дефективність,

2) — а послідовний раціоналізм стає ірраціональністю.

Щоправда, є від того і певна користь: суспільство звикає функціонувати не завдяки, а всупереч офіційній «владі», тим самим напрацьовує безцінний потенціал народного самоуправління, реальної місцевої самоврядності. Прийде час і потенціал буде актуалізовано...

Ключові слова: бюрократія, дисфункціональність, ірраціональність, соціальна творчість, неавтентичність, корпоративний дух.

Елементи бюрократії в управлінні суспільством зустрічаються давно, з тих пір як виникає ***класове суспільство*** і ***держава*** та загалом є притаманними будь-якій суспільно-економічної формації.

> — Сказати б точно: тому і суспільством, що бюрократія. Буде: в суспільстві – щезне й остання.
>
> Бюрократія вже існувала, наприклад, у Стародавньому Єгипті та Китаї.

Державний менеджмент, тобто ***бюрократія***, це

> 1) — люди з делегованими суспільством ***повноваженнями*** для виконання ***соціально-керівних і розпорядних функцій*** у суспільстві,

більше того,

> 2) — бюрократичні інститути є, – в суті своїй, – незмінними протягом усієї історії класового суспільства, та адаптуються до всіх суспільних перетворень, які відбуваються протягом усього розвитку нашої цивілізації.

Цілком погоджуємось з визначенням **бюрократії як приватної власності на владу** К. Маркса [1, 272], проте вважаємо за необхідне зазначити, що зрілість бюрократії цілком корелює зі зрілістю власне відношення до власності приватної…

Метою даної статті є поглиблення розуміння феномена бюрократії, з'ясування його природи, дослідження позитивних й негативних сторін бюрократизму, в контексті історичного розвитку суспільства, що функціонує, як правило, в рамках бюрократично–централізованої держави, яка в свою чергу створює сприятливі умови для бюрократизації суспільного життя загалом.

Досвід історичного розвитку та його узагальнення в наукових дослідженнях свідчать, що найважливішою об'єктивною необхідністю, специфічною рисою будь-якої суспільно-економічної формації є свідома соціальна творчість мас. Суспільство, на відміну від природи, розвивається завдяки соціально-творчій діяльності людей, здатних пізнавати закони його розвитку і свідомо використовувати їх у своїх цілях. Історична соціальна творчість може відбуватися в стихійній і у свідомій формах. Для розуміння особливостей суспільного поступу дуже важливо розрізняти ці види історичної творчості – об'єктивний вплив людей на історію, при якому вони можуть навіть не усвідомлю- вати себе творцями, і свідому історичну творчість, в якій люди беруть участь остільки, оскільки свідомо ставлять перед собою та розв'язують певні завдання. Така класифікація історичної творчості набуває особливо важливого методологічного значення при дослідженні соціального устрою

суспільства. Саме творчість дає можливість розкрити те істотно нове, що вносить в управління суспільний прогрес.

В свою чергу, суспільний процес, принаймні на його передісторичному відтинку, є привласненням бюрократією як класом, який має монопольне право розпоряджатися засобами виробництва всієї держави, окремих підприємств, права монопольно розпоряджатися результатами суспільного процесу виробництва і, відповідно, привласнювати велику частину суспільного продукту у своїх цілях, особливо не піклуючись про відповідальність та звіт перед рештою суспільства, а усі, хто думає інакше, або хоча б тільки намагався думати по-іншому –знищуються, підіймаються на кпини, нейтралізуються різними способами, усією потугою передусім ідеологічно, включно і фізично бюрократичними інституціями.

Загалом, **функціонування суспільства встановлюється, тотально вводиться в жорсткі межі, в рамки абсолютистської, бюрократично–централізованої держави, незрідка – дещо прикрашеної республіканською демократичною демагогією.**

Не зважаючи на специфіку розвитку в різних країнах, господарство в цілому не могло б виникнути і зміцнитись без централізованого впливу держави: держава створює загальні передумови виробництва, будує шляхи сполучення, допомагає освоювати природні ресурси, налагоджує соціальну, культурну, духовну сфери etc. «Усі загальні, суспільні умови виробництва доти, поки вони ще не можуть створюватися капіталом, як таким, оплачуються за рахунок деякої частини національного доходу, за рахунок скарбниці... [2, 19]».

Уся історія суспільства – приклад стихійної форми розвитку соціальної творчості. Себто: скоріше всупереч і наперекір, аніж завдячуючи зусиллям держави. «Люди самі роблять свою історію, але досі вони робили її, не керуючись загальною волею, за єдиним загальним планом, і навіть не в рамках певним чином обмеженого, даного суспільства, їх прагнення перехрещуються, і тому в усіх таких суспільствах панує необхідність, доповненням і формою прояву якої є випадковість. Необхідність, яка пробивається тут крізь усі випадковості... [3, 175]».

Бюрократія, володіючи науковими знаннями об’єктивних законів розвитку суспільства і застосовуючи їх у своїй практичній діяльності, водночас не може бути суб’єктом свідомої соціальної творчості, а виступає вже не стихійно, а свідомо, як сліпе знаряддя об’єктивної необхідності.

Одне діло, коли об’єктивна необхідність здійснюється в результаті її адекватного – наукового – пізнання та усвідомлення і, отже, наукового передбачення її наслідків, і друге – коли вона реалізується стихійно, без розуміння суб’єктом, або ж свідомо: навмисне наперекір історичній необхідності, тому, які суспільні закони в даному разі діють і до яких суспільних наслідків діяльності приводять.

Тільки тоді, коли суб'єкт володіє науковими знаннями про суспільство і свідомо застосовує їх у своїй діяльності, у своїх практиках, він є дійсним творцем історії, оскільки підпорядковує процес розвитку суспільства своїй волі, своїм інтересам.

Більш того, за цих умов він може використовувати закони розвитку суспільства в потрібному йому напрямі – так, щоб мета збігалася з наслідками його діяльності.

> — «Суспільні сили, подібно до сил природи, діють сліпо, насильницьки, руйнівно, допоки ми не пізнали їх і не зважаємо на них, – писав Ф. Енгельс, – але коли ми пізнали їх, зрозуміли їх дію, напрям і вплив, то тільки від нас самих залежить підпорядковувати їх все більше й більше нашій волі і з допомогою них досягати наших цілей» [4, 290].

Цим принципово дійсність (і здійснення), як збіг сутності та існування, відрізняється від соціальної реальності та реалізації:

> — «хотілось як краще, а вийшло як завжди». Та й хотілось як краще… виключно для себе… Тому й виходить, як завжди.

Бюрократія, насамперед, пов'язана з розвитком товарно-грошових відносин, які, у свою чергу, генетично зв'язані з розвитком форм власності, і цей зв'язок знаходить своє втілення та вираз в організації бюрократичного управління.

Державна власність при цьому служить засадничою передумовою створення загальних умов виробництва, але фактично стає приватною власністю бюрократії, тобто власністю знеособленого, анонімізованого, деперсоніфікованого управлінця, котрий, знаючи закономірності розвитку суспільства, будучи суб'єктом управління, спроможний не лише контролювати процес розвитку, а й, змінюючи (деформуючи) умови дії об'єктивних законів історичного розвитку, законів формування нового, створювати це нове, свідомо творити історію.

Отже, **бюрократія, хоча й не може ані створювати, ані скасовувати законів природи або суспільного розвитку, все ж, знаючи умови їх дії і впливаючи на них, має можливість добиватися бажаних для себе результатів.**

> — Саме так, спираючись на матеріалістичне розуміння історії, на знання об'єктивних законів суспільного розвитку, бюрократична система владних відносин може розробляти плани, ставити конкретні цілі і завдання щодо творення нового «деіндустріалізовано-дезінформаційного» суспільства.

Отже, знання об'єктивних законів суспільного розвитку і свідоме їх застосування дають можливість бюрократії самоправно та самовільно управляти історичним процесом і на якийсь час відтерміновувати зміну історії реальної історією дійсною.

При цьому, природно, свідома соціальна творчість не тільки не звільняє людей від необхідності рахуватися з об'єктивними законами, але навпаки, вимагає все більш точного їх урахування. Адже, «не в уявній незалежності від законів природи полягає свобода, а в пізнанні цих законів і в основаній на цьому знанні можливості планомірно примушувати закони природи діяти для певних цілей» [4, 116].

Свідома форма соціальної творчості вимагає найбільш повної відповідності об'єктивного і суб'єктивного у вкрай забюрократизованому суспільстві. Однак, не применшуючи значення об'єктивної суті розвитку суспільства, роль суб'єкта свідомої форми соціальної творчості посилюється настільки, що стає до певної міри визначальною загрозою для бажаного для бюрократії розвитку суспільства.

Створений державний монополізм безпосередньо впливає на формування бюрократії і її особлиостей.

Державні службовці, сприймаючи владу, як приватну власність,

— вступаючи в економічні відносини з іншими суб'єктами господарювання, приймають вигляд знеособлених власників державних корпорацій, які вже відстоюють не громадянські позиції суспільства, а **служать цілям виключно власного самозбереження та самовідтворення**.

Залежно від сфери суспільних відносин (економіка, політика, ідеологія, культура чи освіта), *змінюється зміст управлінської праці*, а структура організації залишається, в принципі, незмінною.

— Загальні для всіх сфер управління ознаки організації можна назвати соціальними, а всі організаційні відносини – організацією управління суспільством.

Суспільні відносини, однак, не існують самі по собі.

У відносини вступають люди, і розбіжності між категоріями людей у суспільстві саме й визначаються характером суспільних відносин.

Існує привілейована категорія осіб – у сфері управління суспільством.

— «Той особливий шар, у руках якого знаходиться влада в сучасному суспільстві, це – бюрократія [5, 439]», – писав В.І. Ленін, маючи на увазі капіталістичний лад.

Щоб при наявності засадничої структурної «основи» бюрократії можна було говорити власне про бюрократію, дійсно, **необхідно розуміти різницю між суспільством, як об'єктом управління і суб'єктами управління.**

Ці розбіжності і складають сутність відчуження держави від суспільства, відчуження, як наслідку розколу суспільства на класи, функцією чого є кричуща соціальна нерівність.

Розбіжності мають соціальну основу і носять політичний характер.

Очевидно, що бюрократичний характер соціальних процесів обумовлюють не дисципліна, не розподіл функцій і не формальні процедури, хоча вони і служать необхідною передумовою нормального функціонування всякої суспільної установи, а саме особливості стихійної та свідомої соціальної творчості.

Розподіл функцій тільки тоді здобуває суворий ієрархічний порядок, коли стає атрибутом бюрократичної системи, коли ієрархія функцій підкріплюється соціальною ієрархією класів, соціальних верств, які свідомо впливають на історію розвитку суспільства.

Визначна роль створеної К. Марксом і Ф. Енгельсом теорії і полягає насамперед у тому, що вона вперше в історії розкрила дійсні закони суспільного розвитку. Як писав Ф. Енгельс, «самого тільки пізнання, навіть якщо воно йде далі і глибше від пізнання буржуазної політичної економії, недосить для того, щоб підкорити суспільні сили пануванню суспільства [4, 329-330]».

Адже суспільство розвивається завдяки діяльності людей. Тому свідома історична діяльність можлива лише тоді, коли будуть створені необхідні соціальні умови для розвитку здібностей людей, для озброєння їх науковими методологіями та світоглядом, що дає змогу зрозуміти місце і роль їхньої праці в будівництві нового суспільства і тим самим – свідомо творити історію.

Натомість у «демократичних» суспільно-політичних формаціях об’єктивно відсутні умови для взаємопогоджених дій соціальних сил в одному напрямі відповідно до законів розвитку суспільства.

> — «Де немає спільності інтересів, там не може бути єдності мети, не кажучи вже про єдність дій [6, 14]».
>
> — У суспільстві, побудованому на приватній власності на засоби виробництва, поділеному на антагоністичні класи, історичний розвиток формують стихійні сили «далеко могутніші, ніж сили, які приводяться в рух планомірно», тобто свідомо [4, 358].

Адже, самі лише знання про періодичність економічних криз, їх руйнівну силу ще не дають можливості виключити з розвитку суспільства нові економічні кризи, які все частіше і частіше його потрясають. Ось чому інтенсивний розвиток продуктивних сил і посилення суспільного характеру праці викликають гостру необхідність наукового управління в сфері діяльності (в перспективі – творчості) людей у рамках усього суспільства.

«Вся сіль буржуазного суспільства, – зазначав К. Маркс, – саме в тому, що в ньому a priori не існує ніякого свідомого суспільного регулювання виробництва [7, 461]».

Кризи, що систематично потрясають світ, переконливо підтверджують стихійний характер його розвитку.

Для нині сущого суспільства притаманне тільки обмежене наукове управління діяльністю людей (у межах підприємства, концерну, монополії, тобто в рамках одного приватного інтересу). Проте між цими окремими острівками оптимально, – незрідка: – керованих процесів зв'язок встановлюється стихійно, внаслідок чого всі нововведення у кінцевому підсумку призводять до непередбачених наслідків. Так, свідомо прискорюючи, з метою збільшення прибутку, розвиток науково-технічного прогресу, ми, всупереч своїм бажанням, породжуємо кризи (перевиробництво, нарощування фінансового капіталу і т.ін.).

Таким чином, суспільна практика доводить, що лише наукове управління в сфері соціальної творчості в усіх її видах дає змогу поєднати, узгодити ініціативу народних мас з об'єктивним ходом суспільного розвитку, зробити науково-керованим увесь процес розвитку суспільства. А, зважаючи на суспільний поділ праці в сукупності суспільних відносин, базисом бюрократичної організації праці є жорсткий поділ діяльності на розумову і фізичну, управлінську і виконавчу.

В сучасних умовах суспільного розвитку під бюрократією незрідка розуміють тільки саме чиновництво, яке володіє знаннями та навичками управління суспільством і використовує державну систему управління для досягнення власних цілей. Цілей корисливих, в які б демагогічні обгортки продажними – перепродажними ЗМІ (ЗМДІ – засобами масової дезінформації) вони не загортались.

Бюрократична організація далеко не в однаковій мірі служить інтересам усіх своїх членів. Там – своя сувора ієрархія, свої закони зграї, своє, жорстко визначене місце. Кожному. І те, що може бути метою з погляду адміністративної верхівки, – так названої «еліти», – не можна вважати метою «низів» організаційної ієрархії. У результаті, як правило, підкилимного і ретельно приховуваного від «загалу» зіткнення інтересів, цілей, мотивів і т.д. на різних рівнях функціонування організації формується безліч суперечливих цілей, серед яких основна ціль організації – соціально-значима мета – відсувається навіть не на другий, а на десятий план. Організаційні зусилля ідуть виключно на те, щоб самозберегтись, розширено відтворитись.

Бюрократичний «парадокс» полягає в тім, що прагнення бюрократії до ефективності перетворюється в дефективність, а послідовний раціоналізм стає ірраціональністю.

Щоправда, є від того і певна користь:

> — суспільство звикає функціонувати не завдяки, а всупереч офіційній «владі», тим самим – напрацьовує безцінний потенціал народного самоуправління, реальної місцевої самоврядності.

Прийде час і потенціал буде актуалізовано… У плані дисфункціонального перекручування соціально-значимих цілей організації стає все більш помітною роль суб'єктивного фактора. Мова йде про особистість бюрократа. Бюрократичний авторитет освячений безособовою, – знеособленою, – владою інструкції або розпорядження. «Не бажаєш віддавати честь мені, віддай її моєму мундирові». Ця безособовість – основа бюрократичної етики. Безликість бюрократичної машини маскує особисті і загальні інтереси представників пануючої «еліти». Тому, зрозуміло, неможливо у всіх випадках зберегти послідовну бюрократичну нейтральність. Розвиваються квазібюрократичні механізми особистої і групової залежності.

Особистість бюрократа формується бюрократичною системою.

Повсякденна служба, детально, жорстко, до дрібниць, регламентовані функції, накладають глибокий відбиток на його психологію. У нього виробляються майже безумовно-рефлексивні поведінкові стереотипи, цілком визначені психологічні риси, наприклад, вражаюча здатність «губитися» перед начальством, занепокоєння, переростаюче в паніку, якщо начальник не виявляє прихильності, у крайніх формах – підлесливість, нещирість, незрідка – лукавство стосовно рівного собі. Втім, читайте Гоголя, Салтикова-Щедріна, Горького, Нечуя-Левицького, Франка… Нині – теж самісіньке, – лишень ще гірше, ще огидніше, ще жорстокіше.

Цінності бюрократа обумовлюються не тільки його дійсним службовим становищем, але й його соціальним середовищем.

Формально кожному чиновникові відкрита кар'єра, він сподівається одержати, залишаючись при цьому «реалістом», принаймні одне-два підвищення. Цінності відповідають його амбіціям, відтак шкала цінностей представників бюрократичної ієрархії відповідає їхньому рангу. Ці цінності зміцнюють «корпоративний дух» завдяки усвідомленню того, що він, чиновник, – представник могутньої бюрократії – вершить долі людей, недосвідчених та неспокушених у тонкощах та хитросплетіннях бюрократичних процедур.

Поведінка людей, які складають бюрократичну систему, не може бути вичерпно регламентованою.

Виникають неформальні відносини, їх складність, часто двозначність положення в тім, що не існує чітко визначеної грані між офіційними і неофіційними відносинами, між сферами, що підлягають і не підлягають регламентації, дії формальних правил etc.

З цього погляду можна розглядати поняття «відчуження» та «неавтентичності».

> «Відносини, інститут або суспільство є неавтентичними, якщо вони створюють видимість чуйності, у той час як приховані за ними мотиви є відчужуючими». «...Неавтентичні структури направляють велику частку своїх зусиль, чим відчужуються, на приховування власних рис і на створення видимості чуйності.
>
> Суб'єктивно, бути відчуженим – значить відчувати почуття неприналежності і відчувати безглуздість власних зусиль. Бути втягнутим неавтентично – значить відчувати, що вас обманюють і вами маніпулюють [8, 119-120]».

Так можна в першому наближенні описати неформальні відносини у формальній організації, які загалом стають визначаючими в її функціонуванні.

Дисфункціональність бюрократії також виявляється й у «диференційованому підході» до клієнтів, у залежності від категорій, на які поділяють клієнтів чиновники. Власне, це вже не стільки клієнти, але той контингент, що його узвичаєно називати «клієнтелла». Нездатність зрозуміти важливість і значення справи для клієнта виражається претензійністю і зарозумілістю з боку бюрократа. У бюрократичній ієрархії сенс дії чиновника зрозумілий тільки на вищих ступенях «Братам по розуму». Це позбавляє змісту діяльність чиновника, порушує його щиросердечну рівновагу. Власне: розлюднує його як особистість.

Задоволення багатьох потреб бюрократа, доволі спрощених, примітивних та грубих, його службове просування залежать від керівництва бюрократичної організації. Обмеженість інформації про цілі і наміри вищих інстанцій створює клімат перманентної тривоги, невизначеності, індукує психологічну напруженість, що має на меті підсилити заздрість, підозру, ревність підлеглих. Штучний інформаційний голод компенсується тим, що виникають неформальні, або ж латентні відносини для обміну інформацією –, а чи то – дезінформацією, – в обхід офіційних каналів, що практично являє собою невід'ємну частину адміністративної політики. Пліткарство, навушництво, доносительство, ледь що не індустріалізоване продукування чуток – іманентна характеристика подібного буття. Квазібуття. Тому численні «дисфункції» бюрократичної системи неможливо усунути шляхом простої її перебудови і реформ. Вони не є наслідком дії суто внутрішніх механізмів бюрократичної системи, але виникають у результаті економічних, політичних, соціальних тощо протиріч самого процесу розвитку суспільства.

Бюрократія не може мати своєї власної партії, відповідно, по самій суті своїй не може мати і лідера.

Однак, за формальними вимогами функціонування бюрократичної системи, хтось же повинен виконувати обов'язки першої особи в ієрархії бюрократії.

Історично існує безліч конкретних форм позиціонування цієї особи.

Фактично ж роль першої особи бюрократії зазвичай виконує представник політичної системи.

Якщо «правильне» співвідношення між політичною системою та бюрократією дотримується, така ситуація, як і сама бюрократія, не спричиняє яких-небудь суттєвих ускладнень. Обов'язки керівника бюрократії носять чисто формальний характер. (Не варто забувати, що все це – стихія дії перетворених форм. І «нормальна» логіка тут не «працює»). Їхнє виконання є діяльність, що лежить в іншому просторі стосовно діяльності представника політичної системи, як політика. Політик реалізує себе у сфері своїх інтересів, камуфльованих під інтереси держави, а виконання обов'язків «головного бюрократа» є не більш ніж додаткове «суспільне навантаження».

Це майже природно у теорії, але на практиці усе відбувається дещо інакше:

— незрідка створюється ситуація підпорядкування політичної системи бюрократії.

Тобто,

— ***формальний глава бюрократії*** поступово втрачає свою опору в політичній системі, яка сама розмивається, зливаючись з бюрократією.

— Лідер у все більшій мірі починає зливатися з роллю лідера бюрократії – і тут стає зрозумілим, що ця роль – абсолютно формальна.

Що в нього немає ніякої влади, окрім суто ритуального виконання відведеної йому ролі, окрім як підписувати підготовлені кимось іншим папери, рішення, і що будь-який формально підлеглий йому бюрократ має реальну владу, незмірно більшу, аніж він.

Більше того,

— він поставлений в умови, коли змушений одноосібно вдавати із себе… політичну систему, тобто нести всю повноту відповідальності за те, що робить, – витворяє, – бюрократія, на яку він жодним чином не може вплинути.

Але **ані держава, ані будь-яка партія не може бути абсолютно бюрократизованою**.

Завжди буде залишатися якась, хоч невелика, щілина.

1) — **Рано чи пізно знайдеться хтось, хто спробує цією ситуацією скористатися.**

2) — **Поява цього «когось» - питання не політичне або соціальне, але суто… демографічне.** Залежне від особистості, яка з'явиться в управлінській структурі, її безпосередніх заздрісно-жадібнісних характеристик, енергії, безпринципності, т.з. харизми тощо.

Дотепер **бюрократія розглядалась як явище, яке взагалі неорганічне «нормальному» людському суспільству, чи то, в кращому випадку, як неминуче зло, з яким доводиться миритись, але яке треба всіляко намагатися тримати в рамках.**

Однак

— Україна, як і будь-яка країна СНД, за вельми короткий історичний термін свого «розвитку» змогла здискредитувати відразу дві суспільно-політичні системи: соціалізм і капіталізм.

Це – вражаюча «продуктивність праці». Треба віддати їй належне.

При цьому вона продемонструвала образ бюрократії, зовсім відмінний від того, котрий дотепер панував у суспільній думці.

Бюрократія **прокладала собі шлях до** ***абсолютної влади*****, до власності над соціально-керівними і розпорядчими** ***функціями*** **в суспільстві за допомогою… свідомої соціальної творчості, формуючи з її допомогою відповідну і необхідну для себе суспільну ідеологію, вигідну виключно для неї на тому чи іншому етапі історичного розвитку суспільства.**

Наразі бюрократія – це система управління, що складається з живих людей. Не з квадратиків і стрілочок, не з функцій і посад, але з людей з їх звичайними людськими властивостями.

Тому **проблема бюрократії – не в самій бюрократії, а проблема – в самій системі влади**.

А точніш – у суспільному устрої в цілому.

Адже,

— формуючи так звану «політичну еліту», ми підсвідомо ділимо суспільство на класи, що призводить до того, про що неодноразово наголошував К. Маркс.

Читайте й перечитуйте «До критики гегелівської філософії права» (для початку) – багато чого зрозумієте…

Стара радянська бюрократія, при підтримці злочинності, через політику виборола право власності на засоби виробництва і, об'єднавшись разом, вони стали… *правлячим класом*.

Однак

> **— це зовсім не означає повернення назад, до традиційного *класового антагонізму*, оскільки формально всі «ставляться» в однакові умови.**

Засобами ідеологічного впливу в першу чергу.

Тобто

> — гасло, «приватну власність всім і кожному», затьмарило свідомість (комусь три сотки землі, комусь завод, а комусь – галузь).

І, як свідчать практики останніх 10-15 років, кількість халявщиків, жлобов'я люмпенізованого в Україні – величина значна і стала.

Звісно,

> **— правлячий клас ще остаточно не сформувався, тому що для цього потрібно, аби на нових «цінностях» виросло не одне покоління.**

Щоб докінечно і остаточно вивітрились навіть рудименти гуманізму, колективізму, солідарності.

> — Ті, що вони закладались і всотувались нинішніми «господарями життя» в «совку», в умовах «неволі і тоталітаризму»…

Але якщо розглянути цей момент діалектично, то можна стверджувати, що це неодмінно приведе до класової боротьби, а далі... знову за Марксом.

Що поробиш:

> **— закони включно і закони історичного поступу не вигадують, не «пишуть», не «голосують», не «приймають». Їх відкривають.**

І коли вже вони відкриті, їх не дано нікому закрити. Нікому. Ніколи. Ніде.

І це буде відбуватися рівно доти, доки ми не змінимо або не усунемо дисфункціональності самої бюрократичної системи управління та її вплив на розвиток суспільства.

Що є неможливим у будь-якій суспільній формації, базованій на приватній власності:

> — на засоби виробництва, чи то на владу.

Стверджують, що

— це можливо лише при повсюдному громадському контролі, який повинні здійснювати ЗМІ.

А де гарантія, що ЗМІ самі не будуть бюрократизовані і не захищатимуть інтереси правлячого класу за допомогою маніпуляції суспільною думкою і свідомого використання соціальної творчості?!

Сьогодення це красномовно підтверджує.

ЗМІ вже давно і майже тотально – ЗМДІ. В такій ситуації виборність і змінюваність керівників у будь-який час не допоможе.

Тому єдино можливий вихід

– ліквідація *приватної власності*, трансформація її в усуспільнену, що неминуче приведе до корінної, – якісної, – зміни владних відносин, які, по своїй суті, є єдиною гарантією, запобіжником самої можливості утворення та відтворення перетворених форм.

Включно і в системі управління.

Головний і єдино небезпечний при цьому момент, це саме бюрократизація системи управління, що трансформує усуспільнену власність у суспільну, в державну власність, а державу – у свою приватну власність.

От і коло замкнулось…

Розвиток суспільства, його перехід до нових суспільно-політичних формацій є ні що інше як ілюзія, яку бюрократія використовує для виправдання доцільності, необхідності свого власного розвитку.

Таким чином,

— використовуючи всі форми соціальної творчості, скоріше «витворяння», бюрократія починає діяти як правлячий клас чи еліта влади.

При цьому

— поняття *влада* і *власність* стають синонімами і посади в управлінській системі практично визначають ієрархічність у суспільстві, відбувається становлення *тотально бюрократизованого суспільства*.

Таке враження, що

— ми потрапляємо в зачароване коло, в коло, так би мовити, «бюрократичного суспільного ладу», який існує завдяки «постійній боротьбі капіталізму і комунізму».

Звісно, **історія розв'яже дану дилему і розставить все і всіх по своїх місцях. Не виключено, при необхідності – і розсадить. Що поробиш, історичний поступ – то річ не лише цікава, але й вельми сувора.**

Література:

1. Маркс К., Энгельс Ф. Полное собр. соч. / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения в 50 т. Изд. II. - М.: Политиздат, 1955.- т. 1- 698 с.

2. Маркс К., Энгельс Ф. Полное собр. соч. / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения в 50 т. Изд. II. - М.: Политиздат, 1968.- т. 46, ч. II - 244с.

3. Маркс К., Энгельс Ф. Полное собр. соч. / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения в 50 т. Изд. II. - М.: Политиздат, 1966.- т. 39- 713 с.

4. Маркс К., Энгельс Ф. Полное собр. соч. / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения в 50 т. Изд. II. - М.: Политиздат, 1961.- т. 20- 827 с.

5. Ленин В. И. Полн. собр. соч. / Ленин В. И. Сочинения в 55 т. Изд. V. - М.: Политиздат, 1967.- т. 1 - 662с.

6. Маркс К., Энгельс Ф. Полное собр. соч. / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения в 50 т. Изд. II. - М.: Политиздат, 1957.- т. 8 - 705 с

7. Маркс К., Энгельс Ф. Полное собр. соч. / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения в 50 т. Изд. II. - М.: Политиздат, 1964.- т. 32 - 804 с.

8. Etzioni A. The Active Society. /Etzioni A. A Theory of Societal and Political Processes. - New York: The Free Press, 1968 - 698с.

Управление и бюрократия от функции к дисфункции

Бюрократическая организация далеко не в равной степени служит интересам всех своих членов. Бюрократический «парадокс» состоит в том, что стремление бюрократии к эффективности превращается в дефективность, а последовательный рационализм становится иррациональностью. Правда, есть от того и определенная польза: общество привыкает функционировать не благодаря, а вопреки официальной «власти», тем самым нарабатывает бесценный потенциал народного самоуправления, реальной местной самоуправляемости. Придет время и потенциал будет актуализирован…

Ключевые слова: бюрократия, дисфункциональность, иррациональность, социальное творчество, неаутентичность, корпоративный дух.

Management and bureaucracy from function to dysfunction

Bureaucratic organization is not equally serve the interests of all its members. Bureaucratic «paradox» lies in the fact that the desire for efficiency of the bureaucracy transformed into defectiveness, and consistent rationalism it becomes irrational. However, there is from it and is some use: a society becomes accustomed to operate not thanks to, but in spite of official «power», thus - accumulates invaluable potential folk self-management, a real local-self-controllability. The time will come and the potential is will is realized...

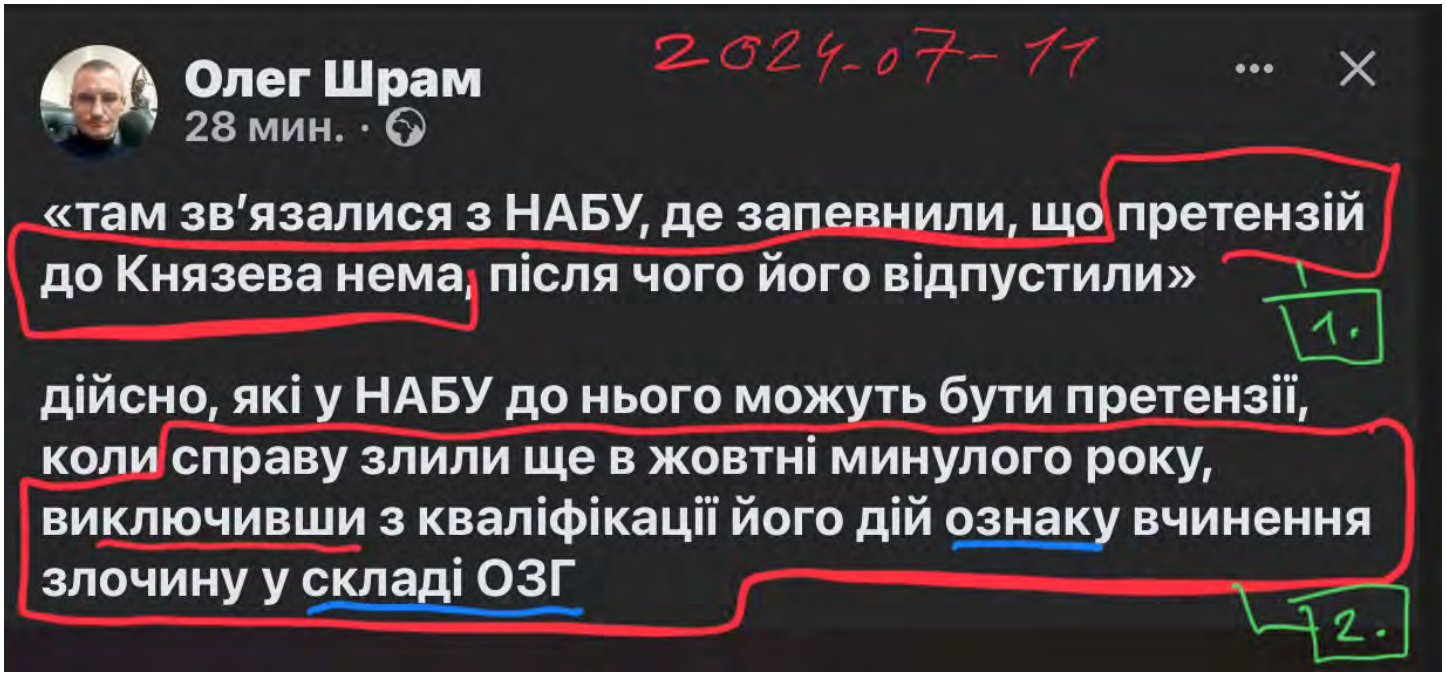
Keywords: bureaucracy, disfunktsionalnist, irrationality, social creativity, no-authenticity, the corporate spirit.

Бібліографічний опис для цитування: [?, 56–61]

Пашов Р. І. Управління та бюрократія: від функції до дисфункції / Р. І. Пашов // Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах / гол. ред. С. А. Квітка. – № 2 (82). − Дніпропетровський національний ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпропетровськ: Вид-во Грані, 2012. – С. 56–61. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Grani/2012_2/14.pdf

***

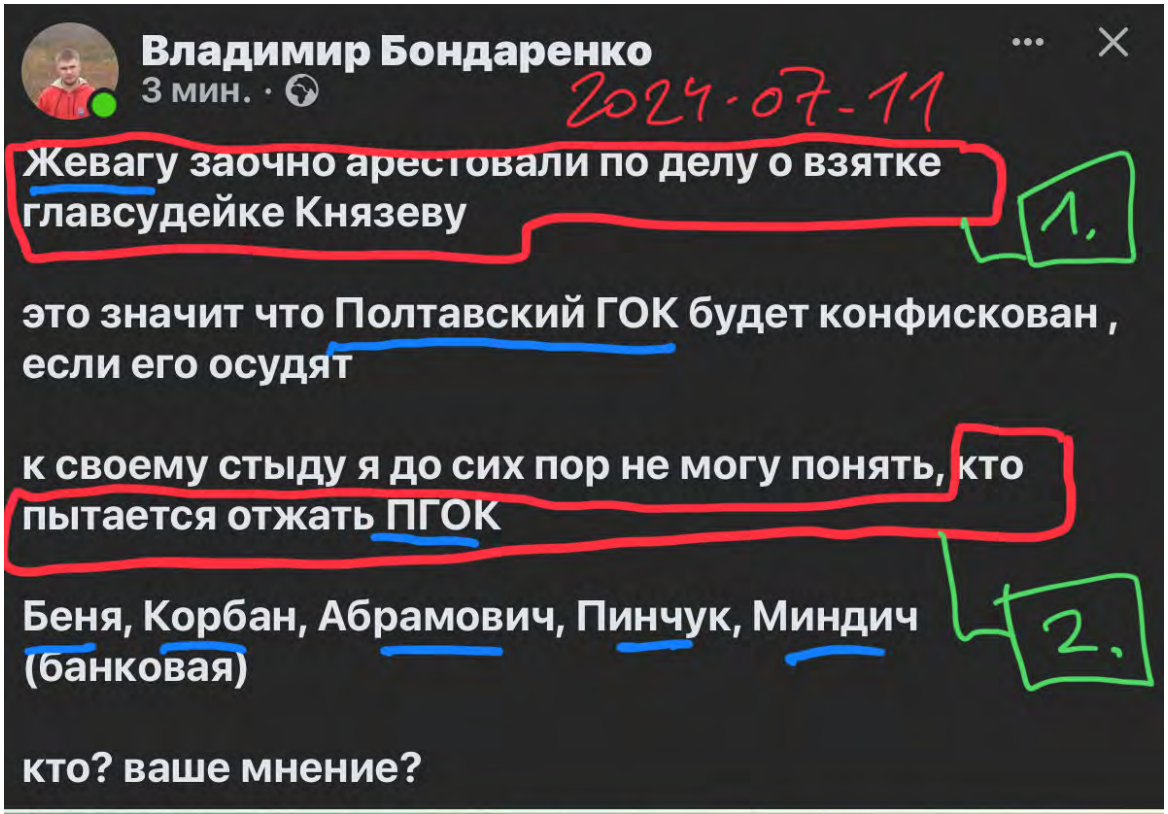
№ 3.030

2024-07-11

***

№ 3.031

Владимир Бондаренко
3 мин. ·
2024-07-11
Жевагу заочно арестовали по делу о взятке главсудейке Князеву
1.
это значит что Полтавский ГОК будет конфискован , если его осудят
к своему стыду я до сих пор не могу понять, кто пытается отжать ПГОК
2.
Беня, Корбан, Абрамович, Пинчук, Миндич (банковая)
кто? ваше мнение?

Transparency International Ukraine
⚖️ ВАКС заочно заарештував власника групи "Фінанси і Кредит", який фігурантом у справі ексголови Верховного Суду Всеволода Князєва.
10 липня 2024 року слідчий суддя ВАКС підтримав позицію прокурора САП та обрав запобіжний захід у вигляді тримання під вартою власнику групи «Фінанси і кредит», підозрюваному у наданні неправомірної вигоди Голові та суддям Верховного Суду.
Імовірно ідеться про олігарха-втікача Костянтина Жеваго, якому НАБУ і САП оголосили підозру у цій справі у серпні 2023 року, і саме він, як відомо, на сьогодні перебуває у Франції.
Після затримання підозрюваного та доставки до місця проведення досудового розслідування слідчий суддя вирішить питання про застосування цього запобіжного заходу.
👉 Нагадаємо, що слідство вважає, що у 2023 році Жеваго через посередника передав гроші Князєву та суддям Верховного суду, аби вони ухвалили вигідне йому рішення у справі про 40% акцій Полтавського ГЗК.
t.me/fightcorruptor/3606
401
Jul 10 at 15:09

2024-07-11

***

№ 3.032

Как работает рентная, сырьевая, коррупционная модель экономики?

2024-07-11

Кущ

Нацбанк увеличил сроки возврата экспортной выручки с 90 до 120 дней для производителей 12 видов агропродукции: пшеницы, ржи, ячменя, овса, кукурузы, сои, рапса, подсолнечника, соевого масла, подсолнечного масла, рапсового масла, жмыха.

Кстати, в Украине в условиях войны нет требований по обязательной продаже валютной выручки экспортерами (в РФ есть).

В результате, средняя продажа валютной выручки экспортерами в РФ составила более 80%.

По Украине такой цифры не встречал, но 12 млрд дол экспортной выручки за рубежом в нарушение всех сроков возврата зависло точно.

Многие в Украине не понимают, в чем суть установления различных сроков возврата валютной выручки при экспорте: 90, 120 или 180 дней.

Часть экспортеров у нас работает через свои подставные торговые дома, зарегистрированные в оффшорных юрисдикциях.

Например, руда на мировом рынке условно стоит 200 дол, с украинского ГОК-а на свою оффшорку ее продают за 60, а уже с оффшорки на рынок - за 200.

Механизм контроля за ценами через механизм трансфертного ценообразования у нас почти не работает, поэтому ГОК будет платить налоги с цены в 60 дол, а 140 дол хозяин ГОК-а аккумулирует на оффшорке и купит себе яхту, не заплатив налоги.

Но даже выручку в расчете по 60 дол за тонну он не спешит возвращать в Украину.

Например, по контракту А в страну через 180 дней должно вернуться 100 млн дол.

А контракт Б заключен через 100 дней на 150 млн.

На оффшорку через 100 дней зашли все деньги и по контракту А, и по контракту Б.

Но выручку по контракту А собственник ГОК-а уже направил на личные счета по фиктивным операциям.

Этих денег нет, возвращать нечего.

Но оффшорка, на которую заведены контракты А и Б - она же своя.

Поэтому оффшорка возвращает в Украину 100 млн по контракту А за счет выручки по контракту Б.

Такая же ситуация с зерном и с любым другим сырьевым товаром, где расчеты идут в основном по банковским аккредитивам, то есть платеж осуществляется против поставки/отгрузки товара.

Нет никакого смысла устанавливать для сырьевого экспорта такие длительные сроки расчета: 90 или 180 дней.

Ведь это все биржевые товары - комодитис и по ним расчеты идут с прмощью банковских аккредитивов или гарантий и завершаются максимум на дату транспортировки, как правило все деньги поступают в срок до месяца.

Параметры возврата экспортной выручки в 90, 120 и 180 дней установили очень давно в расчете на оплату продукци с высоким уровнем добавочной стоимости (тогда еще мы продавали на внешних рынках промышленную продукцию, а не только сырье).

То есть,

> **— если Украина будет продавать тракторы, турбины и самолеты, то для этого нужен более длительный срок расчетов по экспорту.**

В условиях нашей сырьевой специализации, весь спор касательно сроков возврата валютной выручки, 90 или 180 дней - это по сути, негласный договор ФПГ и власти, какой обьем валютной выручки можно будет оставить за границей НАВСЕДА: за квартал (90 дней), за 120 дней или за полгода (180 дней).

Это как в Европе на фоне нулевых ставок в прежние годы кредитный лимит по карте рассматривали как "подарок банка".

И что касается экономической свободы: правильно или нет, лимитировать сроки возврата валютной выручки.

На мой взгляд, такое лимитирование, особенно во время войны, должно быть в отношении сырьевых товаров: руда, зерно.

> — То есть в отношении природных ресурсов. **Эта выручка должна возвращаться в страну в течение 30 дней.**

Валютная выручка при экспорте продукции с высоким уровнем добавочной стоимости должна находиться в полном распоряжении ее владельца в Украине или за рубежом.

— Так как выпуская такую продукцию, собственник бизнеса создает значительно больше рабочих мест и платит больше налогов.

И его продукция создает в экономике эффект мультипликатора, а не **эффект ресурсного истощения**.

***

№ 3.033

Основні теми доби 10.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Російські війська й далі ведуть потужний наступ на Покровськ та Торецьк. Сервіс DeepState Live Map повідомив про відхід ЗСУ із с. Євгенівка поблизу залізничної гілки Авдіївка-Покровськ, а також про втрату позицій у с. Юр'ївка південніше селища Нью-Йорк у районі Торецька. Генштаб у ранковому зведенні 11 липня повідомив про 146 бойових зіткнень на лінії фронту за добу. Армія РФ збільшує інтенсивність артобстрілів, ракетних та бомбових ударів по українських прифронтових населених пунктах, унаслідок яких загинули не менше ніж 5 мирних жителів 6 областей, майже 30 – дістали поранень.

Російські телеграм-канали поширили відео чергового розстрілу російськими військовослужбовцями двох українських військовополонених.

Командування Повітряних сил повідомило про знищення всіх 6 ударних дронів типу Shahed, якими Росія в ніч на 11 липня атакувала Україну. 2 балістичні ракети "Іскандер-М" збити не вдалося – вони вибухнули на Сумщині.

У лікарні померла дитина, яка дістала тяжкого поранення внаслідок вибуху ракети в лікарні "Охматдит".

"Монобанк" та фандрайзингова платформа United24 менш ніж за 2 доби зібрали 300 млн грн на відновлення лікарні та закрили збір.

Координатор Білого Дому з нацбезпеки Кірбі заявив, що адміністрація Байдена виступає проти збивання російських ракет над Україною партнерами з НАТО, оскільки "хоче уникнути ескалації". Після заяви американського чиновника міністр оборони Польщі Косиняк-Камиш заявив, що Військо Польське без рішення на рівні НАТО не збиватиме ракети, що летять у її напрямку.

Прем'єр-міністр Індії негайно перервав візит до Москви й вилетів на переговори до Австрії. Вочевидь це сталося під тиском Заходу після російського ракетного удару по дитячій лікарні.

2️⃣ Молдавська служба "Радіо Свобода" повідомила, що з початку широкомасштабного вторгнення до країни в'їхали 23,5 тис. українських чоловіків призовного віку.

Зі слів міністра закордонних справ Польщі Сікорського, до "Українського легіону" записалося вже "кілька тисяч" українських чоловіків, які пройдуть навчання і будуть повністю екіпіровані перед відправленням до України. Він наголосив, що якби так вчинила кожна країна, у якій мешкає багато українців, ЗСУ вже поповнилися б кількома бригадами.

3️⃣ У Закарпатті поблизу кордону було затримано колишнього голову Верховного суду Князєва, якому пред'явлено підозру за отримання великого хабаря від компанії олігарха Жеваго для винесення на його користь рішення в справі про право власності на акції. Після перевірки документів Князєва відпустили, хоча лише нещодавно з нього було знято електронний браслет стеження і перебування його в цьому регіоні може бути кваліфіковано як спробу втечі з країни.

Вищий антикорупційний суд заочно заарештував Жеваго. Олігарху, який виїхав із країни, пред'явлено підозру в даванні хабаря Князєву.

Видання "Економічна правда" повідомило про рекордне зростання продажів елітних автомобілів у країні. Їх купили переважно сім'ї чиновників, а також кілька військкомів.

Співак Вакарчук, який проходить службу в ЗСУ, перевівся до Львівського територіального центру комплектації. Попри те, що він є військовослужбовцем, він безперешкодно виїжджав за кордон для участі в концертах у складі гурту "Океан Ельзи".

4️⃣ В українському порту Ремі на Дунаї заарештовано судно під прапором Камеруну, яке, як мінімум, двічі вивозило вкрадену Росією українську агропродукцію з порту Севастополь в окупованому Криму.

5️⃣ Український Мінфін зберігає вперте мовчання щодо виплати вже в серпні власникам ВВП-варантів України відсотків та премії в розмірі 5 % (всього приблизно $220 млн) за дворічне відтермінування платежів. На думку низки експертів, реструктуризувати ці держзобов'язання буде вкрай складно, а відмова у виплаті спричинить дефолт України.

За даними Нацбанку, населення з початку року купило валюту на суму $5,3 млрд – це більше, ніж за весь 2023 рік.

6️⃣ У Вашингтоні триває ювілейний саміт НАТО. Основним його підсумком для України можна вважати записане в підсумкову декларацію тезу про неминучість вступу країни до Альянсу. Члени блоку погодили фінансування воєнних постачань Україні наступного року на загальну суму €40 млрд, а також подальші постачання воєнної допомоги на тривалу перспективу. Буде створено структуру NSATU для постійної підготовки та навчання українських військовослужбовців на території країн НАТО.

Головною загрозою для Альянсу названо Росію. Учасники саміту закликали треті країни не допомагати Росії у війні проти України. Насамперед це попередження адресовано Китаю.

Питання збільшення військових витрат країнами блоку рівня 2,5–3,0 % буде винесено на затвердження наступного року. 8 країн, зокрема, Іспанія, Словенія, Італія та Канада – не довели рівень військових витрат навіть до 2 % ВВП, тоді як військові витрати Польщі зросли до 4 %.

Прем'єр-міністр Канади Трюдо оголосив про надання Україні ще одного пакету воєнної допомоги на суму 500 млн канадських доларів (трохи більше ніж $350 млн).

Норвегія та Бельгія до кінця року передадуть Україні кілька винищувачів F-16. За твердженням держсекретаря США Блінкена, винищувачі F-16 Данії та Нідерландів "вже в дорозі" й незабаром їх буде поставлено на озброєння Повітряних сил ЗСУ. Уряд Нідерландів виділив €300 млн на закупівлю озброєнь для цих винищувачів. Зі слів президента Зеленського, Україні для досягнення паритету з Росією потрібно щонайменше 120 таких літаків. У той самий час армія РФ має понад 500 боєздатних літаків різних типів.

Прем'єр-міністр Великої Британії Старнер підтвердив дозвіл ЗСУ завдавати ударів далекобійними ракетами Storm Shadow по військових цілях на території Росії, по аеродромах тощо. Генеральний секретар НАТО

Столтенберг наполягає на праві України на удари по території РФ, оскільки ці дії є самозахистом.

Італія наступного року має намір поставити Україні озброєння на суму €1,7 млрд.

На полях саміту президент Зеленський зустрівся з американськими конгресменами, зокрема, зі спікером від Республіканської партії Джонсоном, та з представниками компаній військово-промислового комплексу. Зеленський також має намір підписати ще 2 "безпекові угоди" – з Люксембургом та Румунією.

7️⃣ За інформацією журналістів агентства Bloomberg, українська влада має намір влаштувати вже другий "саміт миру" за участю Росії до президентських виборів у США. Багато політичних оглядачів та аналітиків вважають, що на цьому "саміті" якихось значущих результатів досягти не вдасться, оскільки російський президент налаштований вести бойові дії до повної перемоги та капітуляції України.

Посли практично всіх країн ЄС, окрім Словаччини, висловили обурення поїздкою прем'єр-міністра Угорщини Орбана до Москви, Азербайджану та Пекіна, оскільки ці дії підривають європейську єдність.

Орбан має намір зустрітися із колишнім президентом Трампом після саміту НАТО. Угорський міністр закордонних справ Сійярто вбачає "шансом для досягнення миру" перемогу Трампа на президентських виборах.

8️⃣ Безплатний роумінг для українських абонентів у ЄС подовжено ще на 1 рік. Президент Зеленський підписав закон про спільну роумінгову зону з ЄС. Протягом року українська влада планує повністю гармонізувати роумінгове законодавство з Євросоюзом, після чого цей режим діятиме постійно.

9️⃣ Начальник Генштабу Війська Польського Кукула пояснив збільшення чисельності польських військ на кордоні з Росією та Білорусією необхідністю підготовки до повномасштабного конфлікту. За інформацією польських ЗМІ, у країні введено в експлуатацію американську базу протиракетної оборони. США також розмістять крилаті ракети середньої дальності Tomahawk на базі в Німеччині.

***

№ 3.034

Давно не писал об Аргентине

2024-07-11

Кущ

Ее президент все больше напоминает мне раннего Ющенко на посту президента.

Реформирование такой сложной страны как Аргентина или Украина предполагает интеграции лидера во внутреннюю повестку в режиме 24/7.

Кто-то скажет, что президен должен представительствовать за рубежом.

Есть и такое, но это должно подтверждаться нулями после единички в суммах инвестиций и в профитах новых рынков.

> — При Ющенко был рост инвестиций, но он объяснялся мировой коньюнктурой.
>
> После 2008 все прокисло.

Я, например, так и не понял, **с какой моделью экономики Ющенко пришел к власти?**

> *Ататюрк тоже увлекался мифологией и прочей фринологией.*
>
> *При нем раскопал останки гениального стамбульского архитектора Синана, думали, что турок, оказалось почему-то славянин.*
>
> *Ататюрк поддерживал теорию о "солнечном тюркском языке", как о прото-индоевропейском.*
>
> *Но он и экономикой занимался: индустриализацией, развитием инфраструктуры, науки, образования, медицины, технологизацией страны и вестернизацией.*
>
> *Президент-сибарит Ющенко занимался лишь трипольской культурой, пчелами, а его брат - семейными связями киевских князей в Европе.*

Идеология Милея понятна - *крайне правое либертарианство*.

В парламенте утвержден пакет его реформ, с губернаторами провинций подписан "майский акт".

Но экономика не заводится, ВВП, внутреннее потребление, капинвестиции - падают, инфляция растет. Плановый девал песо на 2% в месяц.

Казалось, работы не початый край, тем более, что текучка кадров в правительстве огромная, а главный идеолог реформ, министр экономики, уезжает домой в США.

Но нет.

В 2024-м году Милей уже пятый раз посещает США и это, в основном, частные визиты.

Местный тг-канал пишет:

> *"В этот раз президент Аргентины планирует принять участие в саммите миллиардеров Sun Valley Camp в Айдахо.*
>
> *По неподтвержденным пока данным президент может посетить финал Кубка Америки, в который вышла Аргентина".*
>
> *По подсчетам Pagina 12, на посту президента Хавьер Милей совершил почти пять кругосветных путешествия общей протяженностью около 200 тыс. км. Издание отправило запрос в администрацию президента о стоимости этих поездок".*

Большинство визитов "не были официальными и планировались для участия в съездах правых объединений, презентации книги Хавьера Милея, получения наград частных организаций, выступлений на различных мероприятиях....

Президент посетил 17 городов и провел за пределами Аргентины 50 дней".

Почти пять кругосветок по километражу.

Аргентинская пресса пишет:

«Судя по результатам внешней политики, можно сказать, что президент вкладывал время и государственные средства, потраченные на поездки, больше в себя лично, — в позиционирование своей фигуры на карте глобальных правых, — чем в достижение выгоды для страны».

***

№ 3.035

Задержание руководителя налоговой Киева. Знаете, я просто хочу, чтобы вы осознали весь масштаб трагедии, уровень менеджмента, который привел Гетманцев в госуправление

2024-07-12

Бондаренко

Налоговая Киева, масштаб движения денег там соизмерим с половиной областей страны вместе взятых.

Чтобы управлять такой махиной нужен невероятный интеллектуальный ресурс.

На подобных должностях раньше, я не знаю ни одного не долларового миллионера. Это всегда были бандиты, да.

Но, бандиты, которые хотя бы понимали, как с этим работать, с какой стороны руль и какая кнопка за что отвечает.

Гетманцев же привел людей, которые

> — сидя на миллиардном потоке идут (!) лично брать взятку в (!) 3 копейки. Это ж вы представьте, какой плавленный сыр вместо мозгов у этих фунтов.

И с этой консистенцией вместо мозгов, эти люди допущены до самой влиятельной структуры в столице 40-милионной страны.

Однако, я объясню, **это все делается специально**.

Поставить на такую позицию умного и подготовленного человека – нужно делиться. Потому что, качественная работа стоит дорого. А тут никто в длинную не то, чтобы не планирует… тут вопрос на другом уровне: зачем делиться?

> — Потому, личная преданность, послушание требуется при отборе фунта, чтобы были послушными и просто ставили подписи, не требовали много, а просто послушно сидели.
>
> А все деньги шли по вертикали наверх. До копейки. И чтобы ни с кем не делиться.

Вот и вся причина. Банально, жадность. Патологическиая.

Но и главная трагедия ж в другом, жадность пары людей уничтожила государственное управление.

> **— Ведь, 3К долларов взятки от замначальника налоговой Киева это не про взятку, а про уровень управления, качество услуг, качество государственного менеджмента, качество человека, качество развития общества/госуправления/коммуникации с бизнесом.**

Эта ситуация и есть то самое дно, на которое мы опустились с действующей бандой в ДПС Украины.

Именно по этой причине все так дерьмово.

***

№ 3.036

В чем суть любой национальной идеи?

2024-07-12

Кущ

В успешном развитии нации как целостного живого организма, который длится в своем пространственном континууме и времени.

Можно доказывать всему миру, что борщ - это украинское блюдо, но если нация вымрет, эта истина останется лишь в энциклопедиях.

1) — Украина вымирает. За период независимости с 1990 по 2022 год население сократилось на 28%.

2) — С учетом полномасштабной войны, этот показатель составит до 50%.л

Демографический кризис = кризису государственности = кризису пространственного и исторического смысла существования нации.

— Похожий кризис наблюдается в странах Балтии, Грузии, Болгарии, странах бывшей Югославии.

— В странах Балтии население сократилось в диапазоне от 18% до 28%.

При этом, совсем рядом, в Скандинавских странах население, наоборот, выросло в диапазоне 20%-30%.

Почему так происходит?

Цивилизационно все закономерно. **Это пожирание Иного более сильной цивилизацией.**

Западная цивилизация сперва раздробила соседние Иные мир-системы, а затем пожрала их осколки:

— именно это произошло с постсоветским европейским пространством и Югославией.

В принципе, такой же демографический обвал и процесс "пожирания Иного" произошел бы в случае распада РФ уже на пост-российском пространстве.

Хотя в "пожирании Иного" есть и свои риски - например, колоссальный демографический рост в арабских странах и Турции.

Такой Иной, после его "пожирания" сохраняет свою целостность и превращается в "Чужого" из известного фильма, который способен разорвать "пожравший" его организм изнутри.

В любом случае, нация - это люди, а не музей этнографии под открытым небом.

Как говорил мне один знакомый из Израиля об израильской национальной идее: "рождаться, счастливо жить и умирать на своей земле".

Начало цепочки - рождение. Середина цепочки - жизнь. Если убрать начало и середину - останется только смерть.

В этом контексте, как сказал когда-то в 90-х президент Кучма: "национальная идея у нас не сработала".

***

№ 3.037

Давно не писал об Аргентине

2024-07-11

Кущ

Ее президент все больше напоминает мне раннего Ющенко на посту президента.

Реформирование такой сложной страны как Аргентина или Украина предполагает интеграции лидера во внутреннюю повестку в режиме 24/7.

Кто-то скажет, что президен должен представительствовать за рубежом.

Есть и такое, но это должно подтверждаться нулями после единички в суммах инвестиций и в профитах новых рынков.

> — При Ющенко был рост инвестиций, но он объяснялся мировой коньюнктурой.
>
> После 2008 все прокисло.

Я, например, так и не понял, **с какой моделью экономики Ющенко пришел к власти?**

> *Ататюрк тоже увлекался мифологией и прочей фринологией.*
>
> *При нем раскопал останки гениального стамбульского архитектора Синана, думали, что турок, оказалось почему-то славянин.*
>
> *Ататюрк поддерживал теорию о "солнечном тюркском языке", как о прото-индоевропейском.*
>
> *Но он и экономикой занимался: индустриализацией, развитием инфраструктуры, науки, образования, медицины, технологизацией страны и вестернизацией.*

Президент-сибарит Ющенко занимался лишь трипольской культурой, пчелами, а его брат - семейными связями киевских князей в Европе.

Идеология Милея понятна - ***крайне правое либертарианство*.

В парламенте утвержден пакет его реформ, с губернаторами провинций подписан "майский акт".

Но экономика не заводится, ВВП, внутреннее потребление, капинвестиции - падают, инфляция растет. Плановый девал песо на 2% в месяц.

Казалось, работы не початый край, тем более, что текучка кадров в правительстве огромная, а главный идеолог реформ, министр экономики, уезжает домой в США.

Но нет.

В 2024-м году Милей уже пятый раз посещает США и это, в основном, частные визиты.

Местный тг-канал пишет:

> *"В этот раз президент Аргентины планирует принять участие в саммите миллиардеров Sun Valley Camp в Айдахо.*
>
> *По неподтвержденным пока данным президент может посетить финал Кубка Америки, в который вышла Аргентина".*
>
> *По подсчетам Pagina 12, на посту президента Хавьер Милей совершил почти пять кругосветных путешествия общей протяженностью около 200 тыс. км. Издание отправило запрос в администрацию президента о стоимости этих поездок".*

Большинство визитов "не были официальными и планировались для участия в съездах правых объединений, презентации книги Хавьера Милея, получения наград частных организаций, выступлений на различных мероприятиях....

Президент посетил 17 городов и провел за пределами Аргентины 50 дней".

Почти пять кругосветок по километражу.

Аргентинская пресса пишет:

«Судя по результатам внешней политики, можно сказать, что президент вкладывал время и государственные средства, потраченные на поездки, больше в себя лично, — в позиционирование своей фигуры на карте глобальных правых, — чем в достижение выгоды для страны».

***

№ 3.038

Основні теми доби 11.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Ситуація на лінії фронту залишатається вкрай складною для українських військ. За інформацією Генштабу, за добу сталося 120 бойових зіткнень, половина з них – на напрямку головного удару армії РФ на Покровськ, Торецьк, Костянтинівку. Схоже, російське командування ввело в бій на цих ділянках усі сили, оскільки вважає, що резервів у ЗСУ майже немає. Протягом доби ударні російські підрозділи спромоглися просунутися в напрямку "дороги життя" Торецьк-Костянтинівка та практично окупували с. Воздвиженка. Також українські підрозділи відступили в селищі Роздолівка на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут у напрямку на Сіверськ. Прифронтові населені пункти зазнають потужних обстрілів, ракетних ударів та бомбардувань керованими авіабомбами. Упродовж доби в них загинуло щонайменше 5 мирних жителів, дістали поранень та травм – понад 30.

2️⃣ Командування Повітряних сил повідомило, що під час нічної російської атаки було збито 11 з 19 ударних безпілотників та всі 5 ракет Х-101. За твердженням командування, решта безпілотників були імітаторами для дезорієнтування української протиповітряної оборони. Основною метою атаки був аеродром у Старокостянтинові на Хмельниччині.

3️⃣ Гривня стрімко дешевшає. Нацбанк встановив офіційний курс на рівні 40,88 грн/$ та 44,38 грн/€. В обмінних пунктах долар уже продається за 41,24 грн, євро – за 44,93 грн.

4️⃣ Глава Фонду гарантування вкладів фізосіб Рекрут оголосила про намір піти з посади в липні, коли закінчиться 5-річний строк її повноважень. Перед відставкою вона оголосила, що Фонд не планує позиватися до олігарха Фірташа в іноземних юрисдикціях, оскільки "прогнозований виграш не покриє витрат", а проти топменеджерів ліквідованого банку "Надра" подано позови до українських судів на суму 18,5 млрд грн.

5️⃣ На другий день саміту НАТО у Вашингтоні знову в центрі уваги була Україна. 21 держава НАТО, ЄС та Японія підписали багатосторонній документ "Ukraine Compact" із зобов'язаннями підтримки України.

Прем'єр-міністр Данії Фредерікссен заявила, що країна має передати ЗСУ всі наявні в її розпорядженні системи ППО. Прем'єр-міністр Норвегії Стьоре оголосив про виділення 1 млрд норвезьких крон (майже $94 млн) на спільну з Німеччиною закупівлю ще однієї системи ППО IRIS-T для України. Уряд Норвегії повідомив, що очолюваний Великою Британією фонд підтримки України уклав договір на постачання ЗСУ приблизно 120 тис. артилерійських снарядів калібру 155 мм на загальну суму £300 млн (понад $387 млн). Терміни постачання снарядів в Україну не оголошено.

Міністерство оборони Данії повідомило, що профінансувало закупівлю для ЗСУ в українського виробника 18 САУ "Богдана". Їх будуть передані військам упродовж кількох місяців. За оцінкою низки видань, українській владі вдалося переконати західних партнерів, ЄС тощо, розмістити замовлення для ЗСУ на українських оборонних підприємствах. Міністерство оборони не може викупити в них всю продукцію, що виробляється, а експортувати її заборонено, тож такий механізм постачань є вкрай вигідним для України.

Глава МЗС Швеції Більстрьом оголосив, що країна може передати Україні всі наявні винищувачі Gripen, коли Повітряні сили ЗСУ будуть готові їх прийняти. Йдеться не лише про навчання пілотів, а і про аеродромне та технічне обслуговування літаків, тому українська влада тимчасово заморозила постачання Gripen на користь F-16.

Прем'єр-міністр Канади Трюдо оголосив про намір уряду виділити 285 млн канадських доларів (близько $209 млн) на підготовку українських пілотів F-16.

Президент США Байден оголосив про постачання Україні зі складів армії США ще одного комплексу Patriot, а також ракет для систем HIMARS та NASAMS загальною вартістю $250 млн.

Міністр оборони Австралії Марлз повідомив про надання Україні пакету допомоги на суму 250 млн австралійських доларів (орієнтовно $170 млн). ЗСУ отримають протитанкові системи з ракетами та ракети для систем ППО,

боєприпаси та партію взуття. Загальна сума воєнної допомоги Австралії зросте до $745 млн.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг заявив, що Росія прагне залякати членів Північноатлантичного Альянсу, проте досягла протилежного результату, а союзники надають Україні дедалі більше допомоги.

Міністр оборони Великої Британії Гілі вважає за необхідне для країн-членів НАТО збільшити свої витрати на оборону вище за цільовий показник 2 % ВВП, хоча до кінця 2024 року його досягнуть лише 23 з 32 країн Альянсу. Президент Естонії Каріс пропонує підвищити показник до 2,5 %, а польський президент Дуда наполягає на підвищенні до 3 %. Це є вкрай актуальним з огляду на загрозу колишнього американського президента Трампа, який може знову обійняти вищу посаду в США. Трамп оголосив намір реалізувати свою загрозу відмовити в захисті країнам, які витрачають на оборону менше ніж 2 % ВВП, і це остаточно розвалить механізм колективної оборони НАТО.

Байден заявив, що й надалі не планує давати дозвіл Україні завдавати ударів далекобійною зброєю по цілях у глибині території РФ, оскільки ці засоби нібито є "стратегічними". Він окремо підкреслив неприпустимість завдання Україною ударів по Москві та Кремлю. Спікер Конгресу США від Республіканської партії Джонсон заявив, що конгресмени здебільшого підтримують скасування геть усіх обмежень на українські удари по Росії.

Уряд Великої Британії спростував заяву прем'єр-міністра Старнера про дозвіл завдавати ударів по Росії далекобійними ракетами Storm Shadow. Україна може націлювати ці ракети лише на окуповану територію, Крим тощо. Тому у 2024 році не було жодного випадку їхнього застосування через побоювання ескалації та можливого втягування Великої Британії у війну з Росією.

6️⃣ Президент США Байден на підсумковій пресконференції саміту НАТО двічі помилився, назвавши свою віцепрезидентку Гарріс "Трампом" і надавши слово "Путіну" замість Зеленського. Ця новина стала найобговорюванішою в США й затьмарила навіть сам саміт. Багато виборців ставлять під сумнів здатність Байдена бути президентом протягом наступного терміну. Проте сам він і далі стверджує, що вік та здоров'я не завадять йому балотуватися.

Все це суттєво збільшує шанси кандидата від Республіканської партії, колишнього президента Трампа.

За інформацією американських ЗМІ, низка впливових сенаторів від Демократичної партії та її спонсори, а також радники Байдена вмовляють його зняти свою кандидатуру й поступитися місцем молодшому кандидату.

7️⃣ Після саміту НАТО із кандидатом у президенти від Республіканської партії США Трампом зустрівся прем'єр-міністр Угорщини Орбан. Після зустрічі

Орбан заявив, що Трамп "розв'яже проблему мирного врегулювання в Україні". Трамп заявив, що мир має бути досягнуто "якнайшвидше", оскільки "занадто багато людей загинуло у війні, яка не мала початися".

Юридична служба ЄС підтвердила виданню The Financial Times, що переговори Орбана з російським президентом суперечать нормам Євросоюзу. Ці норми забороняють будь-які кроки, що можуть поставити під загрозу досягнення цілей ЄС. Країни мають вести зовнішньополітичну діяльність у дусі лояльності та взаємної солідарності. Єврокомісар із закордонних справ та політики безпеки Боррель підкреслив, що ЄС не має іншого мирного плану, крім плану Зеленського.

Зеленський заявив щодо "мирних ініціатив" Орбана, що не всі лідери можуть вести переговори про мир, оскільки низка з них не має достатніх повноважень та впливу на світові процеси.

Прем'єр-міністр Словаччини Фіцо у відповідь на підсумкову декларацію саміту у Вашингтоні заявив, що приймання України до НАТО призведе до початку Третьої світової війни.

8️⃣ Попри завчасний від'їзд із Москви прем'єр-міністра Індії Морі, він не засудив дії Росії. Індійські компанії мають намір і надалі імпортувати російську нафту – уже за довготривалими, а не поодинокими контрактами. Індія є найбільшим споживачем російської нафти, тож вона забезпечує можливість фінансування агресивної війни Росії проти України. Через західні санкції простоюють кілька десятків танкерів російського "тіньового флоту", проте падіння експорту було незначним і склало всього 1,2 %, а сума виторгу від продажу нафти в червні сягнула $16,7 млрд, що майже на 23 % більше, ніж у червні 2023 р завдяки рекордним цінам на нафту.

За інформацією агентства Reuters, Іран нарощує виробництво ударних дронів і ракет для передавання Росії та своїм "проксі" – єменським хуситам та терористичному руху Хезболла. Хезболла завдає ударів іранською зброєю по півночі та центру Ізраїлю. Хусити атакують торгові та військові судна в Червоному морі на світовій транзитній артерії Азія-Європа, і ці удари є одним з основних чинників зростання цін на нафту, й, відповідно, нафтових прибутків Росії.

9️⃣ Генеральна Асамблея ООН схвалила резолюцію щодо забезпечення безпеки та захисту ядерних об'єктів в Україні, Запорізької АЕС тощо, із закликом до її демілітаризації та деокупації. Як і всі інші резолюції щодо Росії, вона не вплине на дії та наміри агресора.

🔟 Китай розкритикував підсумкову декларацію саміту НАТО, яка прямо вказує на те, що його підтримка Росії є ключовим чинником агресії. Спікер

китайського МЗС назвав це визначення "безглуздим перебільшенням", яке "сіє розбрат" між Заходом та Китаєм.

На саміт було запрошено партнерів НАТО з Азійсько-Тихоокеанського регіону – Австралію, Нову Зеландію, Японію та Південну Корею. Кожна із цих країн надає допомогу Україні та робить кроки щодо зміцнення обороноздатності на тлі зростання загрози з боку Китаю та КНДР. Південна Корея, зокрема, має намір поставити на бойове чергування лазерні системи ППО для знищення північнокорейських дронів.

Китайська військова делегація прибула до Білорусі. Офіційним приводом є обговорення "тилового забезпечення військ".

***

№ 3.039

Что касается бронирования грантовых организаций

2024-07-12

Кущ

Таковых у нас 120.

Это все модель формирования так называемой "новой шляхты".

Рекрутинг из хипстерской части населения космополитичной и гедонистической.

Ускоренные двухнедельные курсы в западных университетах, преимущественно летних, когда тамошняя профессура свободна.

Принцип формирования "новой шляхты" - это доступ к синекуре, то есть непыльная работа с оплатой выше рынка.

Взамен - лояльность к мейнстриму, интеллектуальная послушность и пассивность, умение ретранслировать чужие мысли и не подвергать их сомнению.

Без моральной рефлексии интеллигента.

> Эта модель была опробирована в Африке, где из туземцев набирались кандидаты на административную работу, с зарплатой намного больше, чем у окружающих.
>
> Отсюда пошло "стать белым человеком".

По этим же принципам набирают и наблюдательные советы в госкомпаниях.

Бронирование - это вообще высший левел лояльности, ведь тут на кону уже не зарплата, а сама жизнь.

Как бумага о бронировании в Списке Шиндлера.

Хотя с точки зрения идеологической прокачки подход, разумеется, неверный.

Революцию делали "комиссары в пыльных шлемах", которые были на переднем крае.

Где они говорили про "землю - крестьянам", "фабрики - рабочим".

Грантовые работники - это и есть комиссары 21 века, только не в пыльных шлемах, а в кроссовках баленсиага.

И вот незачем, сидя в Киеве, вещать о пользе роста тарифов и сокращении социальных платежей. Не здесь это нужно объяснять, не здесь...

***

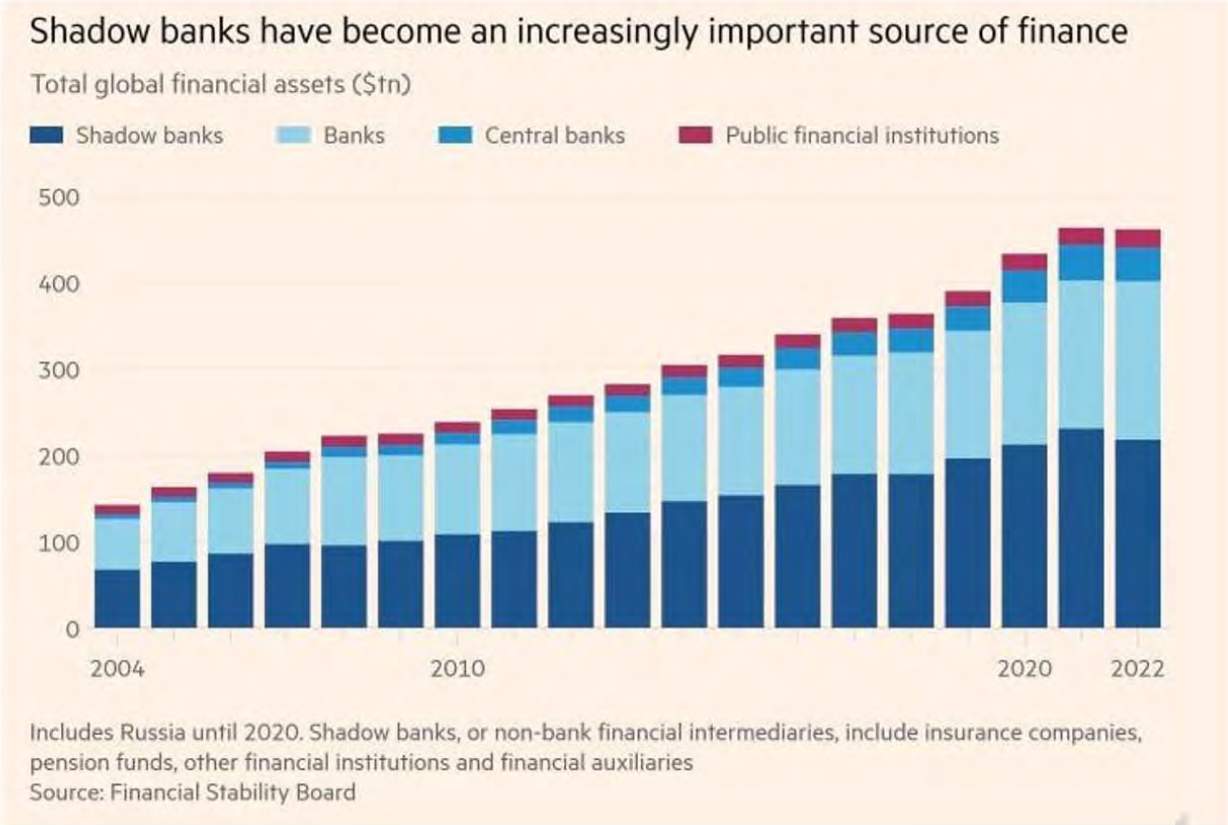
№ 3.040

Главный провал Государства

Почему деньги в руках государства опаснее, чем спички в руках поджигателя

«Теневые» банки – ответ Левиафану

У «теневых» банков ~$63 триллиона финансовых активов в основных странах на конец 2022г. Это 78% ВВП мира. Для сравнения в 2009г. было $28 трлн. или 68% мирового ВВП

2024-07-12

Романчук

Деньги – самый большой и опасный для Человека провал Государства. После национализации денег случились две мировые войны. После огосударствления денег финансовых, структурных, социальных кризисов стало больше. После уничтожения товара (золота, серебра) в качестве естественной, объективной базы денег VIP-распорядители чужого сконцентрировали в своих руках беспрецедентную политическую и экономическую власть. Для Государства полный контроль над деньгами – это как золотая рыбка, которая выполняет бесконечное число желаний.

Теоретики и идеологии Левиафана (марксисты, сторонники теории государства всеобщего интервенционизма) так обосновывали государственную монополию на деньги:

1) - богатые аристократы, купцы и бизнесмены имеют слишком много денег и богатства. Это несправедливо. Государство обеспечит баланс между бедными и богатыми;

2) - богатые аристократы, купцы и бизнесмены думают только про свой карман. Им плевать на общество и развитие страны в целом. Государство обеспечит гармонию интересов;

3) - богатые аристократы, купцы и бизнесмены блокируют развитие малого бизнеса, зажимают деньги ресурсы, тем самым тормозят рост и развитие. Государство прекратит дискриминационные практики, облегчит доступ к денежным и другим ресурсам обычным людям и малому бизнесу;

4) - богатые аристократы, купцы и бизнесмены готовы бросать в топку войны людей во имя защиты своих шкурных интересов. Государство нейтрализует милитаризм богатых и агрессивных, сделает мир безопаснее.

Государство не выполнило ни одно обещание. После установления государственной монополии на деньги:

1. ☐ войн стало больше,
2. ☐ кризисов стало больше,
3. ☐ конфликтов стало больше,
4. ☐ неравенства стало больше,
5. ☐ дискриминации стало больше,
6. ☐ насилия по отношению к Человеку стало больше,
7. ☐ сбережений стало меньше,
8. ☐ несправедливости по отношению к бедным стало больше,
9. ☐ коррупции, схематоза стало больше.

Государство превратилось в набор инструментов для получения нерыночных выгод VIP-распорядителями и потребителями чужого.

Главными среди них стали коммерческие структуры, которые Чиновники по закону (такое вот дышло) отнесли к категории too-big/important-to-fail (слишком-большие/важные-чтобы-обанкротиться).

Большие банки, инвестиционные фонды, другие фонды/компании по управлению чужими деньгами стали первыми получателями новых денег. Более того, в режиме практически нулевого требования по резервированию они стали основным источником новых денег в экономике. Раздувание денежного пузыря коммерческими банками в течение десятилетий создало параллельную реальность, оторвало финансовый рынок от остальной

экономики, перемешало балансы активов и пассивов, запутало концы финансовых, производственных, платёжных схем так, что без глобального катарсиса не разберёшься. Центральные банки, как стражи государственной монополии на деньги, стали партнёрами финансовых организаций too-big/important-to-fail. Тех, кто контролирует Wall Street и London City, кто является глубоким инсайдером во Франкфурте и Гонконге, Сингапуре и Мумбае. Образовался мощный синдикат, который использует своих партнёров в Правительстве, чтобы Законом создавать себе льготы, привилегии и преференции. Остальным – жёсткое регулирование каждого чиха, шага и операции. Предлог быстро нашёлся – борьба с «тенью», с преступными деньгами, с налоговыми уклонистами и ухилянтами.

Народу зашло. Разжигание *имущественной розни* старо, как мир.

Хлеба, зрелищ и гильотины для богатых. Жрецы Левиафана в очередной раз сделали всё так, что стрелы полетели мимо тех, кто устроил этот схематоз, кто реально зарабатывает большие капиталы на государственной монополии на деньги. Жадных частных предпринимателей сделали козлами отпущения, гусями, которых нужно ощипывать «во имя всеобщего блага и справедливости».

За кадром огосударствлённой информационной политики, экономики и денег остаются ответы на острые вопросы современности:

1) - кто виноват в кризисе стоимости жизни (cost of living crisis)?
2) - Кто виноват в инфляционном кризисе?
3) - Кто виноват в энергетическом кризисе?
4) - Кто виноват в долговом кризисе?
5) - Кто виноват в структурном кризисе?
6) - Кто виноват в разжигании и ведении войн и военных конфликтов?
7) - Кто виноват в торговых войнах?
8) - Кто виноват в валютных войнах?

Ни в одном ответе на эти вопросы вы не найдёте «Предприниматель», «либерализм», «свободный рынок» или «экономическая свобода».

В каждом ответе на эти вопросы есть Государство. Оно генерирует провалы, за что бы ни бралось.

Поэтому попытки конструировать жизнь вокруг Государства обречены на провал всех, кроме ~3% VIP-распорядителей и потребителей чужого. Об этом вы не прочитаете в The Berlin Summit Declaration, документе, который

приняли на Forum for a New Economy. На нём неомарксисты, теоретики и идеологи Государства всеобщего интервенционизма предложили миру … глобальный Совок, всемирный Левиафан в качестве модели развития. Авторами этой разрушительной по отношению к миру модели стали профессора ведущих американских и европейских университетов. Они сегодня представляют разрушительный социалистический интернационал. Эти товарищи, как и их идейные вдохновители и учителя, не слышат научных аргументов, игнорируют факты, реальные взаимоотношения между людьми. Они живут и мыслях схемами, моделями, в которых человек – это Homo economicus, пешка в оптимизационных моделях технократов, экспертов, VIP-распорядителей чужого. Эти архитекторы очередного варианта «светлого будущего» через ООН, ВЭФ, МВФ, ВБ и климатический социалистический интернационал готовы жертвовать базовыми свободами людей ради своих затей. Они не только не осознают губительность огосударствления денег, но предлагают их оцифровать через центральные банки, чтобы полностью контролировать каждый шаг каждого человека во всём мире. Отсюда жёсткая борьба с кэшем, с электронными платёжными инструментами типа bitcoin, с любыми попытками предложить и узаконить платёжные инструменты на золотом стандарте. Если Левиафану удастся упаковать мир в цифровой денежный концлагерь, планету ждёт эпоха Dark Ages 2.0.

Чтобы минимизировать шансы такого сценария, нам нужно убеждать людей по всему миру в том, что их свобода напрямую зависит от состояния института «деньги». Только ликвидация государственной монополии на деньги открывает наш шанс на восстановление того капитализма, того режима свободы перемещения капитала, товаров и людей, которую мы имели в начале XX века. Это было золотое время человечества, в том числе потому, что деньги были на золоте, а не на «честном слове» вороватых, ушлых барыг и VIP-распорядителей чужого.

***

№ 3.041-1

Наблюдательный совет имени Галущенко

2024-07-04

ВИКТОР КУРТЕВ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

Виктор Куртев рассказывает, как министр энергетики Герман Галущенко создал карманный наблюдательный совет в "Энергоатоме".

Почти два года назад *я писал о корпоратизации НАЭК "Энергоатом"* и о том, для чего на самом деле руководство энергетической отрасли Украины ее инициировало именно сейчас, когда война и 43% установленной мощности компании (Запорожская АЭС) находятся на оккупированной территории:

Самому процессу корпоратизации НАЭК "Энергоатом" более 20 лет, однако необратимым он стал после подписания в 2013 году Гарантийного соглашения между Украиной и ЕБРР по проекту повышения безопасности АЭС Украины.

В этом соглашении Украина обязалась провести корпоратизацию Энергоатома еще до конца 2016 года согласно дорожной карте, согласованной с ЕБРР, при этом консультанта (Deloitte) выбрал и профинансировал сам ЕБРР из собственных источников.

Однако, не дождавшись окончания бесконечного процесса корпоратизации, в 2021 году уже Международный валютный фонд выдвинул Украине условие продолжения финансирования - *корпоратизацию НАЭК "Энергоатом" и избрание Наблюдательного совета по прозрачной процедуре до мая 2022 года (структурный маяк)*

Напомню, что после корпоратизации компании и перехода ее собственности в ЧАО со 100% государственной собственностью начинает действовать Закон

Украины "Об акционерных обществах", где ст. 51 предусмотрено создание Наблюдательного совета, который "осуществляет защиту прав акционеров общества и в пределах компетенции, определенной уставом и настоящим Законом, осуществляет управление акционерным обществом, а также контролирует и регулирует деятельность исполнительного органа".

И вот этот день настал - 5 февраля 2024 года Министерство экономики Украины объявило конкурс на должность независимых членов Наблюдательного совета с пафосным шлейфом – "приведение корпоративного управления АО "НАЭК "Энергоатом" в соответствие с международными стандартами является ключевым шагом для повышения эффективности процессов и прозрачности принимаемых решений, а также для усиления независимости энергетического сектора украинской экономики".

На самом деле все усилия Министерства энергетики Украины были заточены на то, чтобы не менять реальную систему управления активами и не потерять контроль над финансовыми потоками предприятия.

Основной задачей формирования Наблюдательного совета (исходя из самого объявления) является создание органа управления акционерным обществом преимущественно из лиц, имеющих опыт работы в субъектах хозяйствования государственного или частного сектора экономики в сфере атомной энергетики и опыт обеспечения ядерной и радиационной безопасности при эксплуатации атомных электростанций.

Итак,

> — **Наблюдательный совет должен быть сформирован из 5 членов в целом, 3 из которых независимые члены, а 2 - представители государства.**

Лояльность "представителей государства" к команде Галущенко вряд ли вызывает сомнения, поэтому остановимся на трех "независимых членах". Каждый из них должен иметь опыт, компетенции и профессиональные навыки преимущественно в сфере атомной (ядерной) энергетики, которые существенно отличаются от тех, что есть у других членов Наблюдательного совета.

В положении указано, что Наблюдательный совет формируется по принципам: независимости, профессионализма, компетентности, разнообразия, эффективности, прозрачности.

Я сам принял участие в "конкурсе", поэтому могу рассказать, как это выглядит на практике.

Всех кандидатов, подавших свои заявки на должности членов наблюдательного совета, условно поделили на "своих", "врагов" и "нейтральных".

Понятно, что я попал в категорию "врагов", которых нужно было "отсеять" уже на первом этапе. Несмотря на очень сильные документы (с рекомендациями от НКРЭКУ, НЭК "Укрэнерго", ГУР МО, профильных ассоциаций и т.д.) и хорошо проведенного собеседования (под запись) из максимальных 40 баллов я получил лишь 21.

Как вы можете сами убедиться, необходимые компетенции, которые должны быть у кандидата в члены Наблюдательного совета, в положении к конкурсу прописаны достаточно тщательно. Они включают навыки управления изменениями в энергетическом секторе, глубокие знания в сфере финансового планирования, юридического сопровождения процессов, корпоративного управления, понимание работы европейских институтов в ядерной отрасли и тому подобное.

Логично было бы предположить, что в случае отказа конкурсная комиссия пропишет конкретные аргументы относительно соответствия по каждой из этих категорий.

Вместо этого я получил "универсальный" шаблон отказа, который можно отправлять в любом случае - то ли из-за несоответствия на должность члена Наблюдательного совета, то ли из-за недостаточной длины меха для участия в выставке собак. Вот этот вердикт дословно:

"После тщательной оценки заявок всех кандидатов было определено, что некоторые из кандидатов имеют большее соответствие компетенциям и качествам, определенным для роли независимого члена Наблюдательного совета НАЭК "Энергоатом".

Ну вы поняли - мех у кого-то просто длиннее ...

Поэтому я, через своего адвоката, подал адвокатский запрос с требованием предоставить мне то, что конкурсная комиссия и так должна была предоставить по закону, а именно:

1) документальную информацию, которая подтвердит мое несоответствие критериям требований члена Наблюдательного совета;

2) положения действующего законодательства, которыми руководствовалась комиссия при определении моего несоответствия на должность члена Наблюдательного совета;

3) пакет документов с разъяснением методики оценки, протоколами и пояснениями к ним.

Я получил ответ на этот запрос - он представляет собой просто скопированный текст из объявления об отборе, которое в тексте есть выше - никто заморачиваться не стал.

Такой уровень коммуникации компании, осуществляющей отбор в Наблюдательный совет из одной из крупнейших государственных компаний Украины. Кстати, украинское подразделение компании Amrop ("DG Executive Search") существует неполные 2 года - интересно, по каким критериям и среди кого выбирали ее?

В подтверждение того, что конкурсная комиссия сразу же отшила "пул неугодных" приведу еще один результат глубоко уважаемого мной Николая ***Штейнберга***, который получил на 3 балла больше меня - 24 балла.

> — Николай Александрович имеет более 50 лет опыта работы в энергетической отрасли, был главным инженером Чернобыльской АЭС в 1986-1987 годах и первым председателем Государственного Комитета Украины по ядерной и радиационной безопасности (Госатомрегулирования), с 2011 года участвует в международной группе экспертов по ликвидации аварии на АЭС Фукусима, но .... не попал даже во второй тур отбора, потому что публично критикует действия вороватого и умственно отсталого руководства НАЭК "Энергоатом".

Это яркое подтверждение того, что на самом деле уровень компетентности не интересен никому, главная "добродетель" кандидата - лояльность к правящей деркачевской команде.

2. Для чего же они на самом деле проводили этот "конкурс"?

Для того, чтобы назначить "своего" (оставить действующего) председателя правления, подписать с ним контракт и "защитить" подконтрольный НАЭК "Энергоатом" от вмешательства государства. То есть по сути Наблюдательный совет будет выступать некой "прослойкой" между государством и управляющим исполнительным органом - Правлением.

Поэтому

> — **галущенко-деркачевский клан стремился протащить в Наблюдательный совет как минимум одного лояльного себе кандидата в качестве независимого члена**.

Вместе с двумя представителями государства в Наблюдательном совете это позволит получить большинство и соответственно - полный контроль над

структурой, которая должна назначить новых членов Правления (любым способом сохранить полезного идиота Котина).

3. Кто же они – "победители-счастливчики"?

Роль "независимых членов" в этом сезоне будут выполнять:

1. Тимоти Джон ***Стоун*** - независимый директор Horizon Nuclear Power и председатель Ассоциации ядерной промышленности Великобритании;
2. Ярек ***Неверович*** - главный советник президента Литвы, экс-министр энергетики;
3. Майкл Эллиот ***Кирст*** - экс-топ-менеджер Westinghouse Electric Company.

Представителями государства будут:

4. Тимофей ***Милованов*** - президент Киевской школы экономики, экс-министр экономики, торговли и сельского хозяйства;
5. Виталий ***Петрук*** - экс-глава Государственного агентства по руководству зоной отчуждения.

К британцу Тимоти Джону ***Стоуну*** вопросов нет, от настоящий независимый член, функция которого осветить перед всем цивилизованным миром то безобразие, которое будет происходить в компании в дальнейшем.

Литовец Ярослав ***Неверович*** больше работал дипломатом, его имя мало кому известно в энергетической сфере, такой себе "ноунейм". Есть разные слухи о его связях с Германом Галущенко, но доказательств никаких нет, война план покажет, пусть будет условно независимым членом.

Среди всех "независимых" счастливчиков особенно интересной выглядит фигура Майкла ***Кирста***. В недалеком прошлом он занимал должность вице-президента ***Westinghouse*** Electric Company.

> — Это тот, кто в 2016 году *уверял: реальная диверсификация в атомной энергетике началась при Януковиче*

Известно, что ***Westinghouse*** давно сотрудничает с НАЭК "Энергоатом".

> — Недавно Министерство энергетики заявило о начале строительства двух атомных блоков по технологии AP1000 от этой компании. Цивилизованный мир расценивает такую ситуацию как конфликт интересов, но деркачатам похеру ...

А вот на места представителей государства Министерство энергетики имени Галущенко пролоббировало гарантированно лояльных людей:

Тимофей ***Милованов*** - профессиональный функционер, лояльный к Офису Президента, кочевал по Наблюдательным советам различных госкомпаний.

> — Именно KSE Милованова рисует все презентации Минэнерго для Лугано, Лондона и Берлина. Кроме этого, Галущенко и Милованов являются близкими друзьями еще со времен пребывания Милованова на посту министра.

Фигура Виталия ***Петрука*** еще интереснее.

> **— Умный, соблюдающий субординацию, прирожденный чиновник.**

Его карьера развивалась очень стремительно - после выпуска 2001 года почти сразу попал в секретариат Кабмина и дослужился там до помощника вице-премьер-министра.

> Затем в 2005 г. устроился в НАК "Энергетическая компания Украины", где был помощником президента компании, главой секретариата.
>
> Успел также поработать в Государственном управлении делами, с 2008 по 2010 годы входил в Наблюдательный совет НАК "Надра Украины".
>
> В декабре 2015 года стал Председателем Государственного агентства Украины по управлению зоной отчуждения и проработал там почти четыре года, до октября 2019 года.
>
> После его увольнения ГБР начало расследование относительно его злоупотреблений.

В материалах ГБР говорится о том, что своей стремительной карьерой Виталий ***Петрук*** обязан генералу СБУ Андрею ***Наумову*** (связан с Андреем ***Деркачем***, подозревается в государственной измене, задержан в Сербии, ждет экстрадиции в Украину).

Вот такой "независимый" Наблюдательный совет организовал себе Галущенко...

И Кабинет Министров Украины такой состав ему позволил согласовать ...

В итоге,

> **1) — Галущенко имеет гарантированное большинство в Наблюдательном совете. Это Кирст, Милованов и Петрук. Голоса Неверовича (под вопросом) и Стоуна не имеют никакого значения, потому что они в меньшинстве.**

Итак,

2) — все пешки стали на свои места и будут добросовестно выполнять приказы деркачевской организованной преступной группировки.

На этот раз хэппи энда не будет - кейс с Наблюдательным советом НАЭК "Энергоатом" народ Украины проиграл ...

Ст. 3 Конституции Украины гласит:

— "Человек, его жизнь и здоровье, честь и достоинство, неприкосновенность и безопасность признаются в Украине наивысшей социальной ценностью. Права и свободы человека и их гарантии определяют содержание и направленность деятельности государства. Государство отвечает перед Человеком за свою деятельность. Утверждение и обеспечение прав и свобод человека является главной обязанностью государства".

Далее,

ч. 2 ст. 5 Конституции Украины указывает:

— "Носителем суверенитета и единственным источником власти в Украине является народ". Поскольку источником власти является народ, то систематическое нарушение прав и свобод граждан Украины государственными органами является незаконным присвоением и захватом власти, принадлежащей народу, должностными лицами государственных органов.

В пп. 3,4 ст. 5 Конституции Украины отмечается:

— "Право определять и изменять конституционный строй в Украине принадлежит исключительно народу и не может быть узурпировано государством, его органами или должностными лицами. Никто не может узурпировать государственную власть".

Гражданам Украины, которые реализуют свое *неотъемлемое право на восстание*, не может быть инкриминирована ст. 109 Уголовного кодекса Украины ("Действия, направленные на насильственное изменение или свержение конституционного строя или на захват государственной власти"),

- поскольку *право на восстание* реализуется не с целью свержения или насильственного изменения конституционного строя, а с целью его сохранения.

Помните об этом, когда в очередной раз деркачевская преступная группировка выпустит очередной очковтирательский релиз об "успешном успехе" строительства очередных атомных блоков на российских реакторах.

Помните об этом, когда вы будете существовать без энергоснабжения уже не по 6-8, а по 14-18 часов в сутки, зимой этого года …

Вспоминайте обо всем этом с особым теплом, потому что это единственное, что будет согревать вас тогда ...

А Галущенко просто разведет руками и скажет: "Ну не шмагла я... не шмагла"...

Запомните этот твит!

***

№ 3.041-2

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ЗРАДИ: КОРПОРОТИЗАЦІЯ ПО-ДРУЖНЬОМУ

16 август 2022 г.

Віктор Куртєв

Три тижні тому я почав вам розповідати Історію однієї зради!

Я вже розповів про дванадцять друзів Деркача:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=480738927384720&id=100063458505237

та про схему роботи Деркача:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=485695963555683&id=100063458505237

Взагалі, я мав намір рухатись далі за своїм початковим драматургічним планом, але "деркачата" задля перекриття власних зашкварів використовують всім відомі російські технології – просто перебивають попередній зашквар наступним – ще більш наглим і цинічним. У зв`язку з цим я вимушений написати про "раптову" корпоратизацію НАЕК "Енергоатом!

Отже, 9 серпня Кабінет Міністрів України рекомендував до розгляду новий законопроект "Про особливості утворення акціонерного товариства "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом", що визначає правові, економічні та організаційні засади процесу перетворення Енергоатому в акціонерне товариство, підпорядковане Кабінету Міністрів України.

Останній раз цю тему ініціювало тодішнє Міністерство економічного розвитку і торгівлі влітку 2017 року. Міністерство енергетики та вугільної

промисловості не підтримало проект, про що було повідомлено та аргументовано відповідним листом від 08.08.2017. Подальші спроби МЕРіТ проштовхнути цю тему були марними. І ось ми бачимо, що її підняли знов, у розпалі війни та жахливих очікувань щодо осінньо-зимового сезону.

1. По-перше, навіщо?

У пояснювальній записці до законопроекту формулювання "на всі випадки життя" – **задля підвищення ефективності його діяльності, у тому числі через удосконалення корпоративного управління.**

Шановні, а **що заважає робити це без *корпоратизації*, та яким чином корпоратизація може цьому сприяти?**

> — За спробою 2017 року, корпоратизація була умовою надання кредиту 600 млн євро від ЄБРР та Євроатому на програму модернізації АЕС. Корпоратизація надавала НАЕК "Енергоатом" можливість залучати кредити цих організацій, оскільки шлях через державі гарантії був занадто складним та довгим.

Зараз, завдяки "успішному" керівництву Галущенка, Котіна, Хартмуда, Бояринцева, НАЕК "Енергоатом" є, напевно, найбільшим боржником країни, з боргами, що перевищили 40 млрд. грн.

Завдяки цьому, незалежно від статусу АТ, **він не може залучити ніяких кредитів, оскільки не має активів під заставу.**

Немає сумнівів, що

> — наглядова рада створеного АТ буде вагомо представлена кредиторами, першочергове завдання яких – повернення боргів.

Так що виграш держави від цього, навіть на короткостроковому інтервалі, дуже сумнівний.

2. По-друге, як це робити?

Корпоратизація – складний процес з високими невизначеностями та ризиками.

За умовами ЄБРР, перетворення Енергоатому мало здійснюватися за дорожньою картою та в супроводі міжнародного консультанта з великої четвірки (Делойт і Туш). Поданий законопроект передбачає "розроблення комісією з перетворення проекту плану перетворення та подання його на затвердження замовнику". Незрозуміло, де та які фахівці будуть для цього знайдені, адже це відкриває величезні можливості для зловживань.

3. По-третє,

— чому шановні керівники займаються саме цим, а не питаннями, що погрожують сотням тисяч людей замерзнути взимку?

Вони ще багато чим зайняті, але все це веде до втрати атомної енергетики. Вони секвестрували всі статті бюджету, поціливши гроші на закупівлю нових блоків. Вони оголили ремонт, оплату праці та навіть паливо, тобто все те, завдяки чому атомна енергетика досі працює. Інакше ніж диверсія це назвати не можна.

Рівень покриття бюджету наявними коштами складає 30%, за якими постачальники мають йти домовлятися на Назарівську, З за 20-30% відкату. Мало того, до Бояринцева мають йти постачальники не тільки ВП "Атомкомплект" (ВП "Централізовані закупівлі"), а самих АЕС, контракт яких не дозволяють витягти такі "дельти".

Чи забезпечує такий стан надійну робота АЕС? Коли та яким чином енергосистема України "раптово" залишиться без атомних потужностей?

Нас заспокоюють заявами, що енергетика подолає зиму, незважаючи на будь-які виклики. Але за такими заявами має бути хоч якесь об’єктивне підґрунтя: плани заходів, протоколи, доручення, звіти, контракти. Необхідно не просто створити запаси енергоносіїв, а налагодити альтернативні сценарії реагування на вірогідні події: руйнування ЛЕП, складів, шляхів постачання, газопроводів, тощо. Нічого в цьому напрямку не робиться.

А де гроші, вилучені під будівництво нових блоків? Цього ніхто не знає, бо всі дані за цими питаннями цілком секретні. Всі закупівлі виведені з системи Prozorro та замкнуті на ВП "Атомпроектінжинірінг". Такого розмаху нахабства атомники не бачили ніколи: навіть генпроектувальником АЕС має бути не ліцензовані КІЕП або ХІЕП, а якась невідома фірма-прокладка.

Також ніхто не розуміє, як здійснюються закупівлі та платежі по окупованій Запорізький АЕС. Наразі ЗАЕС є "чорною діркою", яка може поглинути будь-які кошти, цінності та документи, що їх стосуються. Мабуть, тому із 180 сторінок Додатку до Наказу НАЕК "Енергоатом" від 30.06.2022 №01-389-н, що містить перелік закупівель, які дозволяється проводити без Prozorro, 76 сторінок містять номенклатуру саме ЗАЕС. Як це можна пояснити?

4. По-четверте

– враховуючи незрозумілі вигоди та можливості, навіщо це робити саме зараз, в умовах надскладної ситуації, зокрема на ЗАЕС?

А все просто, бо на першій же сторінці законопроекту вказано: "… проведення повної інвентаризації майна НАЕК "Енергоатом", крім інвентаризації майна, що є частиною та/або перебуває на об'єктах, розташованих у районах проведення бойових дій або на території, яка

перебуває у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, та яке для цілей інвентаризації, передбаченої цим пунктом, враховується згідно з результатами інвентаризації станом на 31 грудня 2021 року…".

За досвідом 2017 року, інвентаризація Енергоатому потребує від 1 до 2 років, а термін дії отриманих результатів складає 1 рік. Що значить цей припис?

Одразу складно зрозуміти істинні мотиви, приховані у формулюванні, але ж ми знаємо надмірні пориви "друзів" до маніпулювання. Невідомо, яким чином будуть використані попередні дані інвентаризації та ще більш невідомо – яку інформацію вони містять?! Що передавалось та закуповувалось на ці станції протягом останніх пів року?! Унікальна можливість перекрити усі фінансові схеми та "про#би", прикрившись "зручною" російською агресією.

Здавалося б, що тут критичного?! Але майно, що передається засновником до статутного капіталу новоствореного акціонерного товариства, підлягає оцінці (відповідно до чинного законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність), що можливо зробити лише на підставі зведених актів проведеної інвентаризації. Отже, відсутність обліку майна ЗАЕС дорівнює відсутність його оцінки, відсутність на балансі новоствореного товариства, а отже подарений окупантам, або внаглу вкрадене.

В період, коли усі новини мріють про спроби окупантів синхронізувати ЗАЕС із енергосистемою Росії – самий "вдалий" час розпочати інвентаризацію майна та корпоратизацію.

Авжеж, проектом Закону закладається, що засновник нового товариства може прийняти рішення про "… виключення з переліку майна, яке підлягає передачі до статутного капіталу товариства …", певного майна що обліковується на балансі НАЕК "Енергоатом", таким чином основні матеріальні та нематеріальні активи що роками формувались у державному підприємстві за гроші платників податків будуть "вручну викидатись" з балансів. А що саме це за майно?! Чому воно втратило актуальність для держави?! А може це майно куплене нещодавно?!

Ось так підступно передбачено момент обходу оцінки. Законопроектом передбачено, що усе майно що належить та обліковується на балансі НАЕК "Енергоатом" на дату оцінки, передається до статутного капіталу товариства, а що не враховано та вручну не прийнято, як наслідок, не оцінено і до балансу не потрапляють.

І от яка весела історія виходить, Законом України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" вносяться доповнення (цим же законопроектом) про те, що державна реєстрація прав власності проводитиметься лише після технічної інвентаризації об'єктів нерухомого

майна та речових прав, а на те що не інвентаризуємо й не оцінюємо – право власності втрачаємо. І відбувається це в той час, коли Росія скликає Раду безпеки ООН, обстрілюючи власноруч при цьому ядерний об'єкт! В той час, коли росіяни намагаються синхронізувати ЗАЕС із власною енергосистемою, відключивши її від України! В той час, коли окупанти планують забезпечити живлення власних потреб станції (систем охолодження реакторів) через Крим!

Невже в НАЕК "Енергоатом" та Міненерго наразі зовсім не має інших проблем для консолідації зусиль для їх вирішення?! Звісно – Є, проте "зручні" ситуації тривають недовго та даються нечасто)))

І що ми? В черговий раз все "ковтаємо" і до того й самі себе принижуємо глузливим прогнозом результатів у пояснювальній записці, а саме:

> — "… реалізація проекту акта дозволить виконати міжнародні зобов'язання України та створити акціонерне товариство державного сектору економіки. Як наслідок, підвищити ефективність функціонування енергетичної галузі України та конкурентоспроможності українського оператора ядерної установки, відрахування податків, зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів усіх рівнів …".

Що ж виходить, що це є визнання своєї непрофесійності в управлінні всієї вертикалі? Визнання не сплати податків до цього? Чи все ж таки більш глибокі мотиви?

Хочу звернути вашу увагу на те, що така передача протирічить чинному законодавству України в частині розподілу функціональних обов'язків між КМУ, Міненерго та НАЕК "Енергоатом".

Експертно можу заявити, що КМУ не зможе виконувати управлінські функції, оскільки є колегіальним органом, посадові особи складу якого не є фахівцями у галузі ядерної енергії та радіаційної безпеки, не мають відповідних компетенцій та дозволів, а отже дописки у пояснювальній записці не аргументовані.

Така корпоратизація не може розцінюватись як оптимальна та ефективна система управління.

Після корпоратизації компанії та переходу її власності в ПАТ зі 100% держвласністю, включається в дію Закон України "Про акціонерні товариства", де передбачено ст. 51 створення Наглядової ради, яка "здійснює захист прав акціонерів товариства і в межах компетенції, визначеної статутом та цим Законом, здійснює управління акціонерним товариством, а також контролює та регулює діяльність виконавчого органу".

Конкурс на незалежних членів Наглядової ради об'являє той держорган, у сфері управляння якого знаходиться держпідприємства.

— І знову виникають цікаві питання: а в яких кандидатах зацікавлений Міністр енергетики?!

Звісно, що при зміні форми власності підприємства, ніхто не захоче втрачати контроль над фінансовими потоками. Отже, відповідь очевидна, що реальна система управління активами не зміниться, бо якщо функції контролю й регулювання передані Наглядовій раді, то КМУ, звісно, може бути акціонером, проте функції акціонера у такому випадку дуже обмежені. Більш того, така корпоратизація порушує міжнародні обов'язки по гарантійним угодам між Україною, ЄБРР та Євроатомом як наслідок взяття кредитних засобів на виконання комплексної програми підвищення рівня безпеки енергоблоків АЕС.

Тож для чого реально така ініціатива висувається? А все банально просто.

"Команда веселих друзів", добре розуміючи наслідки своїх вчинків, вирішили що втрачати більше не має чого і треба використовувати можливості військового часу, бо ж війна все спише. Оскільки активи ЗАЕС наразі окуповані, чому б не направити на його термінову підтримку кошти?!

Поки наші доблесні солдати відважно боронять територію України від окупантів, НАЕК "Енергоатом" проводить 70% всіх закупівель для покриття потреб окупованого ЗАЕС і звісно ж без використання системи Prozorro, а що їм?! Це ж не перший досвід укладання договорняків. А якщо не покарано, значить дозволено.

В той час, коли НАЕК "Енергоатом" потерпає від небалансів, не закритих підрядів, заборгованостей – приймаються рішення скеровувати останні гроші компанії в окупований об'єкт.

Найбільш цікаве питання,

— в час, коли ЗСУ не має можливості наблизитись до Запорізької АЕС, а звичайний підрядник має можливість не тільки поставити матеріали та запасні частини, а і спокійно виконувати роботи.

Виникає питання по класиці: співпадіння?! Не думаю!

Тож, Деркач та його друзі просто регочать нам в обличчя …

***

№ 3.042-1

ГЛИБИННИЙ НАРОД В УКРАЇНІ. ВСТУП ДО ТЕМИ

Частина 1

2024-06-13

Віталій ***КУЛИК***, директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства

Олег ***ХОМЯК***, політичний психолог

***

А **решта українців (їх переважна більшість – 66,7%) взагалі не мають інтересу до телемарафону і не включають його навіть як фон, коли займаються домашніми справами**.

Загалом, **це можна розглядати як оцінку *інформаційної політики* держави.**

***

Саме явище відходу громадян в непроявлений стан (в неформальний сектор) через неякісне державне врядування, недовіру до інституцій влади, через інші чинники відоме соціологам, політологам та економістам. Власне ця тематика розробляється вже понад 60 років з часів Грегорі Гроссмана та Арона Каценелінбойгена, які ввели поняття неформальної / тіньової економіки в американську совітологію (обидва з України) (1). Переважно про це пишуть в контексті дослідження неформальної економіки чи соціальних просторів, урбаністичних чи антропологічних студій.

Натомість “глибинний народ” в Україні не лише питання “невидимих просторів” з “випадаючими групами” у неформальній економічній діяльності. Це вже не про соціальні групи, які в силу об’єктивних обставин випали з “нормальності” в маргінальне приховане існування. У нас явище “глибинного народу” отримало екзистенційний вимір, пов’язаний з вибором ідентичності в умовах геноцидальної війни Росії проти України. Тому варто не лише писати глибинний народ без лапок, а й все ж зробити його предметом досліджень міждисциплінарного характеру. Без розуміння хто знаходиться в глибині неможливо скласти загальну картину про український народ загалом. Відповісти на питання хто ми й чому ми можемо жити разом?

Досі питання цінностей, ідентичності та культурних орієнтацій вивчалося в контексті проявленого суспільства. Соціологія давала відносно релевантну картину суспільних настроїв. Відносну, бо завжди залишалася певна похибка на тих “хто відмовився відповідати”.

Політики звертаються до проявленого народу, до людей які готові взаємодіяти з державою. Бо це їх електорат. В мирний час глибинний народ відзначався виключно як “прикре непорозуміння”, “несвідомі громадяни”, “люди з низькою громадянською відповідальністю” тощо. Ними можна було нехтувати. А проявлений народ був у фокусі уваги і його настрої були важливі, бо це рейтинги. На нього зважили при конструюванні наративів державної ідеології та при створенні картинки майбутнього. Натомість глибинний народ мав цю картинку спожити по замовчуванню. Ковід, а потім війна все змінили! Без участі глибинного народу нам буде не лише важко перемогти у цій війні в довгу, але й побудувати нову Україну після війни. Пройти свій stasis, щоб знову статицілісними.

1. ПРО ПІДХОДИ та ВИЗНАЧЕННЯ

1.1) ПІДХОДИ

Помилково вважається, що термін “глибинний народ” в публічний обіг ввів екс-радник президента рф Владислав ***Сурков*** у своїй статті “Долгое государство Путина” (2).

“Хтонічний велет-народ, який мовчазно терпить тяжку долю і приниження, несе в собі неусвідомлену національну ідею”, персональним втіленням якої є фюрер росії. Для Суркова його “глибинний народ” є відповіддю на негативний дискурс про “глибинну державу” на Заході. Цікаво, що концепція Суркова перегукується з концептом американського протестантського фундаменталіста та лідера організації “Моральна більшість” Джеррі Фолвелла. Мовчазна більшість, як хранитель традиційних цінностей та американської мрії, яка вимушена терпіти владу, поки та дотримується символів віри. Але ця більшість завжди готова коли потрібно лінчувати кого треба.

Водночас сам термін “глибинний народ”, задовго до суркових та проханових, вперше побіжно зустрічається у виступах соціолога Симона Кордонського, ще на початку нульових років. Тоді Кордонський описав російську пострадянську “гаражну економіку” та так званих “нових відхідників”. “Вони не зафіксовані офіційно в економіці й не платять податків, тому не очікують, що отримуватимуть пенсію, – стверджував Кордонський. – Вони не працюють за здобутими колись спеціальностями, а тому марно отримували безоплатну державну професійну освіту; вони “не хворіють”, а тому не користуються послугами державної охорони здоров’я; вони не потребують соціальної підтримки, тому що сподіваються тільки на себе. “Відхідники”, попри те, що являють собою найактивнішу частину населення, фактично перебувають поза політикою; публічна влада не бачить їх. Вони як об’єкт управління не існують не тільки для органів державної влади, але навіть місцева влада не знає про них нічого, хоча вони і є ті самі жителі, заради яких муніципальна влада й існує” (3).

В західній науковій традиції про схоже явище писав ще засновник економічної антропології Карл Поланьї в 1957 році. Він виявив існування паралельного економічного простору неринкового типу, де було залучено велику кількість людей, які випадали із державного регулювання. Ці люди не потребували звернення до держави й залишалися невидимі для податкового інспектора та муніципального чиновника. У Поланьї мова йшла про так звані реципрокні відносини (міжсімейний обмін), які базуються на соціальних мотивах (взаємодопомозі, солідарності, довірі, дотриманні традицій) і які здійснюються без використання грошей. Хоча реципрокні відносини не суперечать ринковій системі, проте вони мають інше походження – соціальне. Діяльність суб’єктів у секторі позаринкової соціальної економіки не підлягає формалізації за жодним з основних критеріїв: не суперечить чинному законодавству, не передбачає ведення обліку і звітності та перебуває поза сферою оподаткування (4).

До теми “невидимих економічних спільнот” звертався і британський антрополог Кейт Харт, коли описував в 1971/1972 рр. учасників “паралельної економіки” в містах Гани та Кенії. Він зазначав, що значна частина містян, зайняті в малому та середньому бізнесі, практично не пов’язані з офіційною економікою і не взаємодіють з державними інституціями. Харт вказував, що неформальна діяльність наслідує ринкову логіку, хоча й існує ряд її суттєвих відмінностей, які скоріш відтворюють традиційні некапіталістичні форми господарювання цих країн (5).

Досить докладно про паралельну економіку та глибинний народ писав перуанський економіст Ернандо де Сото в роботах “Інший шлях”, 1989 та “Загадка капіталу. Чому капіталізм перемагає лише на заході і ніде більше”, 2000. Він говорив, що основною причиною розростання міського неформального сектору є не відсталість сільських мігрантів (як до нього писали мейнстримні економісти), які не можуть адаптуватись до легального

сектору і відтворюють традиційні (аборигенні) форми неринкової економіки, а навпаки, бюрократизація, заорганізованість, що перешкоджає вільному розвитку конкурентних відносин.

Де Сото стверджував, що позалегальний сектор – це сіра зона, яка має довгий кордон із легальним світом, місце куди ховаються, коли вартість законослухняності переважає вигоди від неї… Наімпровізовані людьми позалегальні норми – це прямі домовленості між певними членами суспільства стосовно майнових відносин та правил діяльності. Ці норми скріплені суспільною угодою позалегальної спільноти… Влада позалегальних норм у тому, що вони не включені у формалізовану систему приватної власності, а тому власність стає неліквідна і не надається до більшості трансакцій (6).

Таким чином, основною причиною тіньової економічної активності варто вважати нераціональний правовий режим, коли «процвітання компаній меншою мірою залежить від того, наскільки добре вона працює, і в більшій – від витрат, що накладаються на неї законом». Наслідком «поганих законів» стає економічна ситуація, коли на нелегальну діяльність у Перу припадало 48% економічно активного населення і 61,2% робочого часу, 93% нелегального транспорту (7).

Для розуміння мотивацій та стратегій виживання людей, які йдуть у глибину, добровільно “випадають” із взаємовідносин з державою, варто залучити методологію американського політолога та антрополога Джеймса Скотта. На прикладі гірських селян Індокитаю він описував світ бездержавного існування та неформальну економіку, яка тисячоліття існувала в цьому регіоні, попри всі спроби Китайської та Британської імперій “цивілізувати” місцеве населення. З’являлися нові держави, які поглинали землі гірських племен і намагалися запровадити свій правовий режим регулювання економічних процесів, примусити місцеве населення до політичної лояльності. У більшості випадків ці спроби були справжнім терором з елементами геноциду.

І попри це, горяни зберігали свій традиційний спосіб життя і відтворювали його попри усі авторитарні методи врядування. Скотт пише про так звану «інфраполітику» племен, які попри зовнішню лояльність та нібито добровільне прийняття домінування держави, так організовували внутрішньоспільнотну взаємодію, що виводили “в глибину” фактично усю економічну активність та внутрішнє врядування. У своїй книзі “Благими намірами держави: чому і як провалювалися проєкти поліпшення умов людського життя” (1998) Скотт зазначав, що ці племена звикли жити без держави, закони їм заміняють звичаї, у них відсутній інститут приватної власності (8).

Серед місцевих горян також відсутні крадіжки та інші злочини всередині спільноти, при цьому велику роль відігравала контрабанда, торгівля опіумом,

зброєю та іншими забороненими товарами (9). Скотт казав, що для селян основним мотивом діяльності є забезпечення стабільності свого існування, виживання себе і спільноти. Він виділяє два принципи, дві норми, згідно з якими проходить селянське існування: 1) норма обмінності і 2) право на виживання. Селянські родини постійно використовують стратегію виживання. Вижити їм допомагають різноманітні інститути громади: обміни та допомоги між родинами, принципи моральності та відплатності (10).

1.2) ВИЗНАЧЕННЯ

Вищеозначені підходи та "доторки" до явищ, співзвучних з тим, яке ми спостерігаємо в Україні, дозволяють нам визначити:

а) ПРОЯВЛЕНЕ СУСПІЛЬСТВО – власне це всі громадяни, які взаємодіють з державою у звичний спосіб, звертаючись за адміністративними та соціальними послугами до органів держави, платять податки, присутні в реєстрах та здійснюють правочини, працюють офіційно, є бюджетниками, студентами, службовцями чи пенсіонерами, отримувачами соціальних пільг чи виплат, власниками нерухомості та бенефіціарами юридичних осіб тощо. Ці люди видимі державі. Як правило вони беруть участь в політичних процесах (голосують на виборах), переважно відповідають на опитування соціологів.

б) ГЛИБИННИЙ НАРОД – середовище людей, які в силу різних обставин відмовилися від взаємодії з державними інституціями й свідомо уникають контактів з ними. Ці люди не платять податків, не отримають державних адміністративних та соціальних послуг, не реєструються в реєстрах власності, не здійснюють інших правочинів, уникають обліку та мобілізації до війська під час воєнного стану. При цьому, значна частина цих людей здійснює економічну активність в неформальній сфері, поза контролем податкових та державних органів. Основним критерієм проявленості чи глибини є відносини з державою.

Відразу варто вказати, що відхід людей у глибину хоча й посилився з початком військового вторгнення росії в Україну та примусовою мобілізацією до ЗСУ, проте не є єдиним детермінуючим фактором. Можна стверджувати, що історія новітньої державності України знає кілька потужних хвиль відходу громадян в глибину і навпаки.

До 2022 року головним фактором відходу в глибину був характер адміністрування економічних процесів, якість врядування, недовіра до правил, законів та інституцій, рівень та проникнення корупції, стан справ з дотримання базових прав людини в Україні. Чим сильніше уряд намагався регулювати економічні відносини, запроваджуючи нові податки та збори, дозвільні та погоджувальні механізми, запроваджував нові способи контролю та втручання в особисте життя, тим більше людей відмовлялося від взаємодії з державними інституціями.

в) ГЛИБИННІ ГРОМАДЯНИ – середовище людей, які співвідносять себе з країною, вважають частиною українського народу і, навіть, патріотами. Вони активно цікавляться політичними процесами, беруть участь в громадській самоорганізації, присутні в соціальних мережах та висловлюють свою позицію. При цьому, ці люди уникають взаємодії з державою, по можливості не платять податки, не звертаються за адміністративними та соціальними послугами, не мобілізовуються до ЗСУ. Знаходячись активно в інформаційному просторі, вони невидимі через формальну "оптику" державних інституцій. Глибинні громадяни перебувають в стані "гучної анонімності" та є, переважно, прихильниками "соціального хакінгу" (як зламати чи обійти систему). Переважна більшість цих людей має досвід проявлення та взаємодії з державою (як правило травматичний), брали участь в революційних процесах (2004 та 2013/14 рр.) чи обороні країни у 2022 році. Їх можна окреслити як – "пасіонарна частина глибинного народу".

1.3) ПЕРІОДИЗАЦІЯ

Певною мірою глибинний народ існував в Україні завжди. З часів формування централізованої держави в Київській Русі, через середньовіччя до козаччини й селянських повстань скрізь присутній слід глибинного народу, який не співвідносив себе з державою, але відчував належність до чогось більшого чим локальна спільнота. Був глибинний народ (саме як частина українства) в часи Російської імперії та за СРСР. Тільки через специфіку тоталітарного режиму він не міг повністю сховатися від держави.

Після здобуття незалежності Україною в 1991 році частина громадян "випала" з "видимого" державі простору повністю. Мова йде про різні групи: від сільських домогосподарств до криміналізованого міського люмпена, від бандитських угрупувань до незареєстрованих цеховиків. За останні понад 30 років "глибинний народ" змінював свою пропорцію. Проблема була в його відсотковому значенню щодо проявленої частини суспільства і в переході з "глибини" у взаємодію з державою.

Можна погодитися із багатьма істориками, які стверджують, що частина українців, отримавши державну незалежність в 1991 році не в результаті безпосередніх визвольних змагань та суспільних надзусиль, не сприймала її як цінність і не співвідносила себе з новою державністю. Це жодною мірою не знецінює боротьбу за незалежність минулого та спротив радянському режиму з боку дисидентського руху. Проте сам акт здобуття новітньої незалежності став результатом рішення радянської номенклатури.

Наприклад діаспорний український історик Орест Субтельний писав, що "героїчний період" — час спільних зусиль, боротьби і жертв (дійсних та уявних), який зазвичай охоплює довгий період в історії національних держав, — в українському випадку відсутній. Внаслідок цього Україні буде важко витворити той здатний надихати "міф творення", який є стандартною рисою

нових державних формувань… Саме через брак згаданих стандартних чинників у державності, яка щойно зароджується, українська держава не в змозі пробудити в населення ентузіазм щодо незалежності… Коли економічна ситуація почала змінюватися на гірше, підтримка незалежності, особливо на Сході, почала танути. А керівництво держави, яке не показало прикладу жертовності або справжньої відданості новій державі, було не в змозі ставити вимоги до своїх громадян" (11). Тому частина українського народу продовжувала сприймати новітню державність як продовження радянської, тобто таку в якій влада відчужена від громадянина, як не свою державу.

Можна стільки завгодно сперечатися про те чи була Україна колонією в СРСР, проте глибинний народ України мав ті ж характеристики як і будь-яка інша постколоніальна нація. Це те що ірландський дослідник Браян Аркінс називав "мінімальне почуття громадянського обов'язку, яке походить з успадкованоїворожості до центрального уряду та його інституцій" (12).

Враховуючи історичний підхід, користуючись методологією економічних досліджень тіньової економіки та результатами нашого опитування, можна виокремити наступні етапи відходу людей в глибину, які частково збігаються із розвитком самої тіньової економіки.

Перший етап (кінець 1980-х р.)

– це час розкладання радянської системи, поява кооперативів, спроба радянської держави регулювати підприємницьку ініціативу, швидка криміналізація неформальної економіки, криза моделей врядування. У цей час виникають перші "новітні відхідники", які звільняються з офіційної роботи та створюють власну справу (переважно сімейний бізнес) без реєстрацій та дозволів, займаються "човниковим бізнесом" тощо.

Другий етап (1991 – 1994)

– ліквідація системи централізованого державного планування. Ключовими процесами цього етапу стали первинне накопичення капіталу та масова приватизація. З іншого боку – гіперінфляція, натуризація домогосподарств, поширення безробіття та зубожіння великих мас людей. Відхід у глибину відбувався не як добровільний процес в наслідок персонального вибору, а в силу зовнішніх об'єктивних причин. Деякі експерти вважають, що на той час 70% громадян України опинилися частково в глибині. І це відбулося не через посилення держави, від якої ховалися, а через її слабкість. Держава сама звільняла простір, який ніким ще не регулювався (окрім криміналу).

Третій етап (1995 – 1998).

— На цей період припадає грошовий етап приватизації. Фактично відбувається тіньова угода влади з великими ФПГ. Виникають перші олігархічні групи. У цей час держава відновлює (чи скоріше створює) керованість процесами в країні, посилюється регламентація та втручання в “сірі зони”. Силовики зрощуються з криміналом і політикою, сам кримінал намагається легалізувати статки. З’являється поширення уявлення про негативну “глибинну державу” та несправедливе кримінальне походження будь-якої крупної власності і капіталу. У цей період спостерігається окреслення просторів, де концентрується глибинний народ: неформальна гаражна економіка міст, нерегламентована торгівля та сільські домогосподарства. До кризи 1998 року відбувалася адаптація людей до нових соціально-економічних відносин, будувалися мерехтливі взаємодії з державою. Саме явище глибинного народу тільки набувало якихось форм і перехід з проявленого стану в глибину і навпаки відбувався значно простіше.

Четвертий етап (1998 – 2013 рр.)

– економічна криза 1998 року співпала з введенням спрощеної системи оподаткування (в 1998 році ухвалено, а з 1999 р. введено в дію) для суб’єктів малого підприємництва. Серед нововведень, запроваджених у 2011 році до Податкового кодексу України, — поділ платників податків фізичних осіб на категорії, який здійснили за критеріями обсягу доходів, наявності найманих працівників і виду діяльності. Можна вважати що поява ФОПів мало революційне значення для переходу з глибини в проявлений стан. Попри кризу 2008 року, неякісне врядування, наступ на права і свободи, корупцію, протести підприємців (Податковий майдан 2010 р.) тощо відсоток глибинного народу в 2011 – 2013 рр суттєво знизився. З іншого боку, в глибину йшли люди з мотивацій дефіциту свобод, гідності, персональної автономії, спробою захистити свій спосіб життя. Респонденти, які відійшли в глибину у цей період стверджують, що це був їх свідомий вибір (“ми просто не хотіли мати справу з цією державою”). В цей час спостерігається поява великого відсотка “глибинних громадян” та усвідомлених добровільних відхідників (екопоселення, закриті котеджні містечка ІТшників, дауншифтери тощо).

П’ятий етап (2014 – 2020)

– Майдан та Революція Гідності вивели в проявлений стан значну частину глибинного народу, особливо глибинних громадян. Проте, революційне збурення досить швидко змінилося на розчарування та зневіру у спроможність майданівських сил змінити систему, подолати відчуження між громадянами та державою. Нестабільна політична та економічна ситуація сприяли тому, що люди, які випадали із проявленого стану, затримувалися в глибині і не відновлювали свою взаємодію з

державою. Наші опитування показали, що серед мотивацій людей, які пішли в глибину в цей період переважає бажання перечекати турбулентність, а потім відбувалася адаптація до життя поза державою і люди там залишалися на довгий час. Окупація росіянами Криму та початок АТО на Донбасі призвела до появи значної групи переселенців із зон бойових дій, які поповнили глибинний народ. Спроба проявлення частини глибинного народу відбулася під час виборів президента України 2019 року. Але "електоральна революція" була скоріше актом проти системи й не супроводжувалася надмірними суспільними очікуваннями швидких змін в середовищі глибинного народу. Як зазначили респонденти: "якщо на Майдані ми вірили в зміни, то у 2019 р. лише висловили своє ставлення/протест. Прийшли, плюнули в бюлетень і пішли знову в глибину".

Шостий етап (2020 – 2022)

– ковід. Більшість людей, які поповнили глибинний народ у цей час, розглядали карантинні обмеження та примус до вакцинації як загрозу персональній свободі та здоров'ю з боку держави. Зіткнувшись з неможливістю в законний спосіб обійти чи оскаржити рішення та карантинний режим, люди або "хакали" систему (купували довідки), або йшли в глибину. Для багатьох опитаних, це був перший їх досвід існування в стані глибинного народу, з мінімізацією взаємовідносин з державою. В цей час відбувається розмежування глибинних громадян та громадських активістів (в питанні вакцинації, перші сприймають офіційний громадський сектор як "зрадників свободи"). 100% опитаних представників глибинного народу на момент публікації статті заявили що не вакціонувалися від ковіду і не зробили б цього за жодних обставин. Персональна автономія у сфері біополітики є цінністю для переважної більшості глибинного народу.

Сьомий етап (2022 – …).

— Початок повномасштабного вторгнення росії в Україну супроводжувався проявленням значної частини глибинного народу. Люди брали зброю чи в інший спосіб долучалися до оборони країни. Проявлена владою довіра до громадян у вигляді роздачі зброї та тимчасова добровільність сплати податків ФОПами, виплата допомоги за запитом мотивувала людей до проявленості. Проте, з посиленням примусових заходів та обмежень воєнного стану, з розгортанням примусової мобілізації цей первинний імпульс швидко припинився і почався зворотній процес. З кінця 2023 року в стані глибинного народу опинилося до третини громадян, які залишилися в Україні.

1.4) ЧИСЕЛЬНІСТЬ

За наявними даними населення України у 2021 році становило 41,01 млн осіб. У 2022 році воно скоротилося до 35,0 млн осіб, у 2023 році – до 33,2 млн осіб.Близько 2,5 млн на той момент лютого 2022 року проживало в окремих районах Донецької і Луганської областей. За словами Ели Лібанової, чисельність населення України в межах 1991 року станом на 1 січня 2023-го складало приблизно 37,6 млн осіб. Підконтрольних Україні територій – 31,6 млн.

Є цифри, які називають оператори мобільного зв'язку (за формулою 1,7 сім-картки на людину виходить ті ж 33 млн). Також орієнтовно можна дізнатися за даними військово-цивільних адміністрацій, яки також у підсумку дають 32 млн.

Але на зараз єдиної прийнятної методики підрахунку населення немає. Такий метод, як перепис населення під час війни неможливий. Всі інші методи, які зараз використовуються, дають лише приблизне уявлення про кількість населення в Україні. Це ж стосується і вибірки по структурі населення. ми користуємося виключно припущеннями, хоча й обґрунтованими.

Трохи більше конкретики ніж демографи і офіційна статистика нам дає податкова. За словами голови Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики Данила Гетманцева, Державна податкова служба від початку повномасштабної війни не має даних про доходи 13,1 млн із 43,1 мільйона осіб, які зареєстровані у державному реєстрі фізичних осіб. «З початку війни 7,4 мільйона українців (за вирахуванням пенсіонерів, дітей та осіб, що зареєстровані на окупованих територіях), за даними Податкової, не отримують жодної копійки доходів… Цифра ще більше шокує коли ти розумієш, що протягом останніх 10 років — ця ж кількість платників, що не отримали ні копійки, складає 4,7 млн осіб», — заявив Гетманцев (13). Отже, на початок великого вторгнення росіян в Україну в глибині вже знаходилося близько 5 млн чол., про яких було відомо що вони мають лише ІНН.

Згідно з заявами Мінцифри, на грудень 2023 року застосунком "Дія" користувалося 18,5 мільйона користувачів, порталом – 22 мільйони. Якщо врахувати загальну чисельність українців, які сьогодні залишаються в країні – на рівні 31,6 млн, то поза "Дією" формально перебуває все ті ж 10 млн чол. Опитування представників глибинного народу вказує, що у 80% випадків – вони не користуються "Дією" навіть в пасивному варіанті. Частина людей у 2024 році видалила застосунок зі своїх смартфонів.

Якщо говорити про демографічну структуру глибинного народу, то вона обернена до проявленої частини суспільства: 60% складають чоловіки і 40% жінки. Найбільша вікова група 30-55 років. За місцем проживання: містяни – 65% і 35% жителі сільської місцевості.

Освіта, рівень доходів, специфіка регіону, релігійність (конфесія), сімейний стан, мова не можуть слугувати для маркування глибинного народу, оскільки його представники є у всіх групах.

У вигляді робочої гіпотези ми виокремили наступні групи в середовищі глибинного народу (та глибинних громадян):

тип	***відношення до податків***	***відношення до держави***	***відношення до військової служби***
“ІТшник”	не платить усіх податків, не зареєстрований як ФОП чи офіційно в компаніях (в укр.юристдикції)	по можливості уникає контактів з державними органами,	не отримував повістки/не відвідував ТЦК/ ігнорує повістки /
ІТшник (“білий квиток”)	не платить усіх податків, не зареєстрований як ФОП чи офіційно в компаніях (в укр.юристдикції)	по можливості уникає контактів з державними органами,	не військовозобов’язаний / є жінкою
“підприємець ФОП”	не платить усі податки / працює не за КВЕДами свого ФОПу	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти

“працівник сфери послуг”	Не платить усіх податків	по можливості уникає контактів з державними органами,	не отримував повістки/не відвідував ТЦК/ ігнорує повістки /
“працівниця сфери послуг”	не платить усіх податків,	по можливості уникає контактів з державними органами,	є жінкою
“самозанятий”	не платить податків	по можливості уникає контактів з державними органами,	не отримував повістки/не відвідував ТЦК/ ігнорує повістки /
“самозанята”	не платить податків	по можливості уникає контактів з державними органами,	є жінкою
“найманий працівник/чорноробочий”	не платить податків. Не зарестрований офіційно	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“менежери та офісні працівники”	не зареєстрований, не платить податки.	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“підприємець - виробник” (“гаражник”)	не платить податки, не зареєстрований,	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти

підприємець / торгівля (онлайн)	Не платить усіх податків. Не зареєстрований	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“рантьє”/ *здає нерухомість, живе з відсотків, має заощадження*	Не платять податки, не зареєстрований	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“духовна освіта, коучинг, тренери”	не платить податки, не зареєстрований,	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“дауншифтери”	не платить податки. живуть з натурального господарства	уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“домогосподарка”	не платить податки. живе за рахунок допомоги / заробітків чоловіка	уникає контактів з державними органами,	усі варіанти

“іждевенець” / *Чоловік, який після початку повномасштабної війни живе за рахунок дружини / родичів,*	не платить податки	уникає контактів з державними органами	уникає ТЦК, ігнорує повістки, переховується від ТЦК тощо
“батрак” / сільський найманий працівник	не платить податки	уникає контактів з державними органами	уникає ТЦК, ігнорує повістки, переховується від ТЦК тощо
“Сільський господар(ка)”.	Має власне господарство, більше за город. Не платить податки,	по можливості уникає контактів з державними органами,	усі варіанти
“кримінальний елемент” (живе з цього)	не платить податки	уникає контактів з державними органами	усі варіанти
залежні люди (наркомани, алкоголіки), заробітки випадкові,		по можливості уникає контактів з державними органами,	

2. ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

Вперше з “глибинним народом” ми зіштовхнулися ще під час виборчих кампаній 2014/2016 рр. Тоді з’ясувалося, що існує цілий сегмент людей, які не беруть участь в політичних процесах, в опитуваннях громадської думки й не бажають вступати в тісну взаємодію з державними інституціями. Ці громадяни “невидимі” для державних реєстрів, вони не мають зареєстрованої

власності, не звертаються за адміністративними послугами тощо. При цьому вони залучені до неформальної економіки. Інколи ці групи здійснювали визначальний вплив на життя громади, несподіваним чином втручалися в запрогнозований соціологами розклад на виборах.

До 2019 р. феномен “глибинного народу” розглядався нами в контексті електоральних “сліпих зон” чи певного типу “девіацій” в процесі становлення української політичної нації. Але з часом нам довелося переглянути власний погляд на цю проблему. Особливо гостро питання “відходу” цілих груп людей “в вглибину” постало під час ковідової інфодемії у 2020 р. Відмова виконувати приписи в межах офіційного карантинного режиму, “хакінг” системи (купівля довідок про вакцинацію), спротив та саботаж державної біополітики набули значних розмірів. Виявилося що велика частина українців не лише не довіряє державній політиці у сфері охорони здоров’я, але й своєрідно трактує поняття “соціальна дистанція” – як якомога далі від держави загалом.

Остаточно стало зрозуміло що глибинний народ – це не маргінальна частина суспільства, регіональний феномен чи звичайна побутова недовіра до влади. Відхід “у глибину” спостерігався у людей з різними статками, різних освітніх цензів, статусів та культурних і релігійних орієнтацій. Ми почали шукати інструменти для дослідження.

З початком повномасштабного вторгнення, особливо з розгортанням примусової мобілізації, відновлення фіскального тиску на підприємців, запровадження обмежень воєнного стану, глибинний народ збільшився не лише чисельно, але й набув більш чітких якісних характеристик.

В листопаді 2023 року в межах одного партнерського проєкту Центр досліджень проблем громадянського суспільства провів понад сотню інтерв’ю з людьми, які через війну випали зі звичного способу життя та припинили взаємодіяти з державними інституціями. Їх відхід в глибину був обумовлений саме кризою довіри до держави та страхом перед примусовою мобілізацією. Ми тоді лише торкнулися “світу глибини”. На жаль наші партнери не дозволили опублікувати усі результати дослідження. Але дещо вдалося розповісти в ефірі каналу Юрія Романенка (14).

В грудні 2023 року в нас, з політичним психологом Олегом Хомяком, виникла ідея про окреме комплексне дослідження глибинного народу. Вихідна ідея була про те, що опис українського народу, його ідентичності, орієнтацій, настроїв та вибору в критичних ситуаціях, культурних маркерів тощо не може бути повним без врахування глибинного народу. Після консультацій з керівником соціологічної компанії Active Group Андрієм Єременком, ми визначили, що одним із завдань дослідження має бути визначення “індексу проявленості українського суспільства” – рівня готовності громадян до

взаємодії з державними інституціями, і, відповідно, рівня готовності уникати такої взаємодії.

Від початку дослідження ми не розглядали його як науковий академічний проєкт. Отже, не претендуємо на “чистоту експерименту”. Бачимо його виключно як міждисциплінарне дослідження, на межі соціології, політології, психології та економіки.

На нашу думку, для ефективного стратегування державної політики, особливо для планування оборони, варто виходити з реальної картини глибинних мотивацій, цінностей та уявлень всього суспільства. Потрібно мати розуміння, що собою являє не лише “проявлена” частина суспільства, але й глибинний народ, який складає до третини населення країни. Що за процеси відбуваються в “корінні” суспільства, а не лише в “бульбашках” масової свідомості.

Україна підходить до переусвідомлення себе як країни та нації. Цей процес буде болісним і ми пройдемо через ряд сутнісних криз (кризи очікувань, футурошок, кризи ідентичності тощо). В цьому переході орієнтуватися на “бульбашки” смертельно небезпечно. Потрібно тверезо розуміти з ким і для чого ми будуємо спільний дім. Які принципи ми закладатимемо в новий проєкт України, що може стати підвалинами нашого спротиву, збереження українства і, у кінцевому результаті, – перемоги в цій війні.

Тому кінцевою метою дослідження є: сформувати загальний портрет базових мотивацій всього українського суспільства, проявленого та непроявленого (глибинного народу).

3. ЩО МИ ДОСЛІДЖУЄМО?

Відповіді на екзистенційні питання, уявлення про війну і мир, перемогу і поразку, майбутнє та минуле, традиційне та інакше, мотивацію захищати країну (порогові ситуації), реагування на критичні виклики, ставлення до суспільних інституцій, готовність до взаємодії, готовність до жертви, довіру та справжність.

4. ЗАВДАННЯ

1) – виявити мотивацію “проявленого” народу;

2) – виявити мотивацію та особливості реакцій “глибинного народу”;

3) – виявити особливості мотивації та отримати “зріз настроїв в моменті” в середовищі “глибинних громадян” (вони провідники настроїв та точки переходу від проявленого в “глибинний народ”);

4) – виявити загальні точки перетину мотивацій проявленого суспільства і глибинного народу;

5) – сформувати карту спільного Майбутнього.

5. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кількісне дослідження

Використовувалася онлайн-панель “SunFlower Sociology” від Activ Group (як найменш політично ангажованої компанії). Період збору даних: 5 днів. Генеральна сукупність: громадяни України віком від 18 років, що перебувають в Україні на підконтрольних територіях. Вибірка репрезентативна за віком, статтю і регіоном України. Кількість респондентів: 2400. Прогнозована теоретична статистична похибка репрезентативності (при довірчій ймовірності 95% і): відсотку відповідей 50% – +/-2,2%; відсотку відповідей в 10% та 90% – +/- 1,4%.

Якісні методи дослідження

– Зазвичай для роботи з “непроявленим” сегментом суспільства ми використовуємо два типи інтерв’ю: формалізоване і неформалізоване. Формалізоване інтерв’ю – бесіда за детально розробленою програмою (що містить у собі послідовність і конструкцію запитань, варіанти можливих відповідей) із закритими та відкритими запитаннями. Однак певні групи глибинного народу не сприймають або відмовляються від інтерв’ю при формалізованому опитувальнику. У такому випадку ми використовуємо неформалізовані інтерв’ю (тривала бесіда за загальною програмою, але без уточнення конкретних запитань, але з деталізацією поведінки інтерв’юера).

– Залежно від психологічного портрета респондента ми комбінуємо типи неформалізованого інтерв’ю: фокусоване(на одну проблему) або несфокусоване.

– Оскільки наші попередні дослідження “глибинного народу” мали на меті “розвідку”, коли ми тільки “намацували”, тобто визначали, зміст і межі проблемної ситуації, то формалізоване інтерв’ю або неформалізоване фокусоване інтерв’ю давало нам змогу отримати очікуваний результат. Для розв’язання вище поставленого завдання ми розширили поле неформалізованих/вільних інтерв’ю з урахуванням збільшення частки несфокусованих опитувань. За аналогією із “сіткою” для влову станів.

– Також ми комбінуємо, залежно від конкретної ситуації, індивідуальне та групове інтерв’ю. В одному випадку респондент готовий лише до бесіди віч-на-віч у довірчій атмосфері за відсутності сторонніх спостерігачів (за умови мінімуму фіксації самої розмови), в іншому – бесіда модератора з кількома людьми для з’ясування як колективної думки, так і окремих позицій, які респонденти можуть сформулювати лише у даній групі.

– Крім того, нашою унікальністю є те, що деякі інтерв'юери підходять для методу "включеного спостереження". Йдеться про метод польового соціологічного дослідження "зсередини" соціальної групи.

– Ми також комбінуємо інтерв'ю за місцем проживання та за місцем "роботи" (гараж, майстерня, "каптьорка" тощо).

– За стилем ведення інтерв'ю в одних випадках ми використовуємо жорсткі, а в інших – м'які. У першому випадку інтерв'юеру дозволяється грубо перебивати респондента, ловити його на розбіжностях, ставити навідні запитання, чинити психологічний тиск. Цей метод добре себе показав для роботи з "конспірологами". У фокусованому інтерв'ю дослідник підтримує всі висловлювання респондента, що стосуються суті питання, і присікає (у ввічливій формі) висловлювання, які такими не є.

Під час роботи з глибинним народом ми часто використовуємо окремі ідеї Гарольда Ґарфінкеля для виявлення стереотипів масової свідомості, що їх відтворюють респонденти як захисну реакцію, приховуючи власні сутнісні реакції чи відповіді, тригери, больові точки. Ідеться про "безглузді запитання", які ставлять респондента в глухий кут, вимагаючи від нього вийти з форми у зміст і дати "справжню" відповідь (15).

– Для роботи з "глибинними громадянами" ми використовуємо метод "малих фокус-груп" з елементами ділової гри. Ми застосовуємо гібрид фокус-групи та гри/розстановки.

Для роботи з експертами *ми використовуємо:*

а) звичайне *експертне опитування*; б) *"метод колективного блокноту"* ("банку" ідей – KJ) – спосіб, що ґрунтується на поєднанні незалежного висування ідей кожним експертом із подальшою їхньою колективною оцінкою ("софістичний клуб").

В наступних публікаціях ми познайомимо вас з результатами нашого дослідження по окремим кейсам глибинного народу.

Перший звіт буде присвячений інформаційній сфері:

— Звідки глибинний народ бере інформацію?

ПОСИЛАННЯ

1. Grossman G. Soviet Statistics of Physical Output of Industrial Commodities / Princeton University pres, Princeton, Newjersey. – 1960 [Текст] // Режим доступу: https://www.nber.org/system/files/chapters/c2449/c2449.pdf та Katsenelinboigen A. Coloured Markets in the soviet Union / A. Katsenelinboigen [Текст] // Soviet studies. – 1977. – Vol. 29. – №1. – P. 62–85.

2. Сурков В. Долгое государство Путина [Текст] // Режим доступу: https://www.ng.ru/ideas/2019-02-11/5_7503_surkov.html

3. Кордонский С. Сословная структура постсоветской России (часть II) [Текст] // Мир России. Социология. Этнология. – 2008. – № 4. – С. 7-8.

4.Поланьи К. Экономика как институционально оформленный процесс [Текст] / К. Поланьи; пер. с англ. М.С. Добряковой // Экономическая социология. – 2002. – Том 3. – № 2. – С. 68.

5. Hurt K. Informal Income Opportunities and Urban Employment in Ghana [Текст] // Journal of Modern African Studies. 1973, № 11. – p.61-89 // Режим доступу: https://www.jstor.org/stable/159873

6. Де Сото, Е. Загадка капіталу. Чому капіталізм перемагає лише на заході і ніде більше. – К.: Гіка-Центр, 2012. – С.83.

7. Де Сото, Е. Загадка капіталу. Чому капіталізм перемагає лише на заході і ніде більше. – К.: Гіка-Центр, 2012. – С.83.

8. James C. Scott. Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed, Yale University Press, 1998, – p.39

9. James C. Scott. Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed, Yale University Press, 1998, – p.211

10. James C. Scott. Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed, Yale University Press, 1998, – p.230

11. Субтельний Орест. Розпад імперій та утворення національних держав: випадок України [Текст] // Сучасність. – №12, 1994. – С.66-67.

12. Аркінс Б. Як звузився ірландський світогляд. Ірландія як постколоніальна країна [Текст] // Сучасність. – №11, 1994. – С.103.

13. Гетманцев Д. Податкова не бачить ні копійки доходів у 7,4 мільйона українців [Текст] // Режим доступу: https://t.me/getmantsevdanil/5926

14. Глубинный народ в Украине и война. Виталий Кулик, Юрий Романенко (20.12.2023) [Відео] // Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=bukrduAdjTs

15. Гарфинкель Г. Исследования по этнометодологии. — СПб.: Питер, 2007. — 335 с.

***

№ 3.042-2

СМЕРТЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ та ГЛИБИННИЙ НАРОД

Частина 2

Лип 1, 2024

Пропонуємо вашій увазі першу частину результатів нашого дослідження з Олегом ***Хомяком*** про глибинний народ в Україні, присвячену джерелам інформації, з яких глибинний народ отримує знання про навколишню дійсність. Варто вказати, що мова йде про інформацію широкого діапазону (не лише медіа), яка визначає чи утверджує поведінку глибинного народу, впливає на відношення його до державних інституцій, й до того – формує його світогляд.

***

А **решта українців (їх переважна більшість – 66,7%) взагалі не мають інтересу до телемарафону і не включають його навіть як фон, коли займаються домашніми справами**.

Загалом, **це можна розглядати як оцінку *інформаційної політики* держави.**

***

Нагадаємо, що методологія нашого дослідження складається з двох взаємодоповнюючих систем:

1) – Кількісного опитування за допомогою онлайн-панелі “SunFlower Sociology” від Activ Group. Здійснено на замовлення Центру досліджень проблем громадянського суспільства. Кількість респондентів: 2400. Прогнозована теоретична статистична похибка репрезентативності (при довірчій ймовірності 95% і): відсотку відповідей 50% – +/-2,2%; відсотку відповідей в 10% та 90% – +/- 1,4%. Опитування відбувалося в березні 2024 року. Опитування “проявленого” народу.

2) – Якісного дослідження методом глибинних інтерв’ю. Опитування типових представників глибинного народу. Зазвичай для роботи з “непроявленим” сегментом суспільства ми використовуємо два типи інтерв’ю: формалізоване і неформалізоване. Крім того, нашою унікальністю є те, що деякі інтерв’юери підходять для методу “включеного спостереження“. Йдеться про метод польового соціологічного дослідження “зсередини” соціальної групи. Для роботи з “глибинними громадянами” ми використовуємо метод “малих фокус-груп” з елементами ділової гри – гібрид фокус-групи та гри/розстановки.

На момент публікації матеріалу опитано 285 респондентів (в різних категоріях глибинного народу (докладно в перші частині “ГЛИБИННИЙ НАРОД В УКРАЇНІ. ВСТУП ДО ТЕМИ” тут) (1).

1. ВІДМОВА ВІД ТЕЛЕБАЧЕННЯ

Відмова українців від телебачення як монопольного джерела суспільно-політичної інформації відбувалася протягом останніх 15 років. Це явище – наслідок кризи традиційних медіа та їх контенту. Глибинний народ, особливо глибинні громадяни, почали шукати альтернативу з “нульових” років, переходячи в соціальні мережі та інтернет загалом.

Як засвідчили результати дослідження, проведеного компанією InMind на замовлення USAID-Internews (2), у 2019 р. 19 % користувачів довіряли загальнонаціональній пресі, 22 % — місцевому радіо та 49 % — загальнонаціональним телеканалам. Водночас на запитання: «Наскільки ви довіряєте новинам у загальнонаціональних інтернет-медіа?», – 51 % респондентів відповіли ствердно.

У період карантинних обмежень до основних факторів формування довіри до медіа додалися подача інформації в режимі реального часу, коментарі фахівців тих чи інших галузей (найчастіше медицини, економіки, політики) (3). Натомість головним результатом стало стрімка втрата телебаченням та традиційними медіа довіри та монополії в інформаційному просторі. На лідерські позиції прийшли соціальні мережі та суб’єктивна журналістика. Це корелюється із передостаннім етапом (4) кількісного зростання глибинного народу.

Щорічне опитування USAID/Internews за 2023 рік показало (5), що більшість дорослих українців (76%) отримують новини із соціальних мереж, а частина людей, які користуються одночасно телебаченням і соціальними мережами для отримання новин, стрімко зменшується – лише 21% у 2023 році.

Згідно результатів дослідження мережі ОПОРА (6) здебільшого українці обирають соцмережі через зручність та оперативність: адже у багатьох просто немає часу на те, аби дивитися півгодинні випуски новин чи чекати новинних вставок на радіо. Крім того, соціальні мережі пропонують більш гнучкий доступ до саме тієї інформації, що цікава конкретному користувачу. Також у багатьох населених пунктах України й досі є проблеми зі зв'язком, стабільним сигналом телебачення або радіо та навіть з електрикою. У такому випадку інтернет та соцмережі все ж залишаються більш доступними та швидкими джерелами отримання інформації.

Опитування ОПОРИ вказує (7), що від телебачення відмовляються приблизно однаково часто і в містах, і у сільській місцевості, як жінки, так і чоловіки, та практично в усіх куточках України. Однією з відповідей на питання, чому телебачення втрачає лідерські позиції, може бути те, що наразі на українському телебаченні спостерігається певна монополія на поширення інформації через Єдиний телемарафон. Деяким людям не подобається відсутність вибору, адже вони не можуть обрати інший телеканал з цікавішою для них інформацією. Водночас не варто забувати, що хоча телебачення й втрачає лідерські позиції навіть порівняно з минулим роком, у 2021 році, його як основне джерело новин використовували лише 46% респондентів.

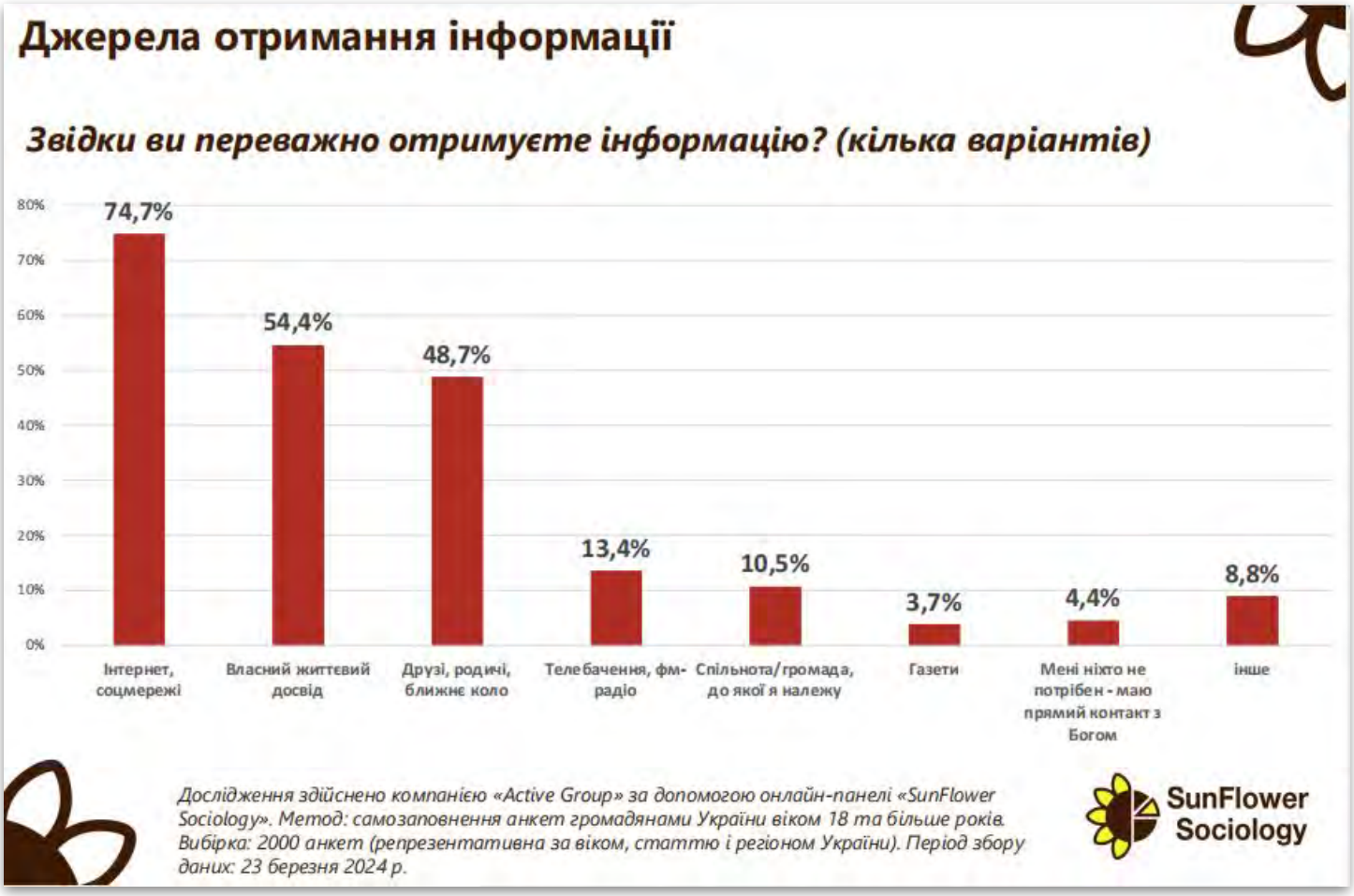
На зниження телепереглядів вказували і професійні панельні дослідження телепереглядання (8). В 2014 році було оголошено про суттєве зростання загального рівня телеперегляду (часу, який люди проводять біля телевізора) у порівнянні з 2013 роком (тоді дослідженням займалась компанія GFK Ukraine). Проте, вже в 2015 році говорилося про стрімке падіння телеперегляду особливо для комерційної аудиторії (18 — 54 роки). 24 березня 2022 року Індустріальний телевізійний комітет припинив надавати дані вимірювань телеаудиторії. Причини зрозумілі: рекламний ринок не працює, і ці дані неможливо використовувати для комерційних потреб.

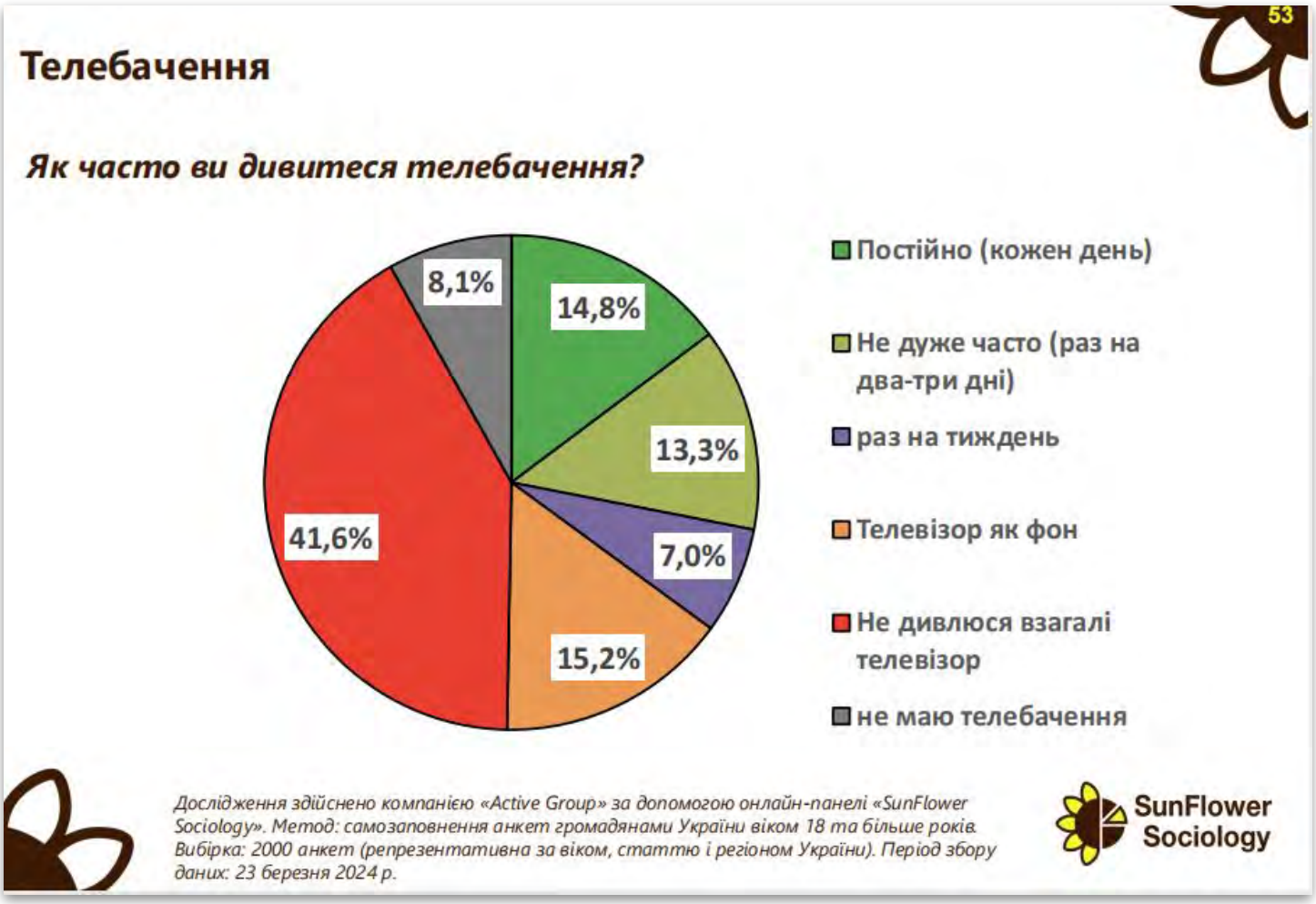
Проте чи справді телебачення знаходиться під загрозою? Експерти з досліджень телепереглядів стверджують (9), що у 2021 році майже 26 млн. українців вмикали і провадили час з телевізором щомісяця. З 2015 року цифра скоротилася на понад 6 млн. Телебачення — джерело, яке в середньому давало до війни глядачам на вибір 68 каналів. І користувач обирав що дивитися саме з такого набору каналів. Дивився він, в середньому, 7 телеканалів. Сумарно інформаційне мовлення складало у 2021 році аж 21%. Інакше кажучи, кожна п'ята година мовлення українських телеканалів була віддана інформаційно-політичному мовленню. 45,97% – художнім фільмам,

19,86% – розважальним програмам, 7,86% – пізнавальним програмам. Але все це було до повномасштабної війни!

Вже у 2021 році опитування компанії «Нью Імідж Маркетинг Груп», проведене на базі додатку «Lemur», засвідчило, що основою щоденної авдиторії телеканалів є літні люди та мешканці сільської місцевості. З підвищенням віку респондентів збільшується кількість тих, хто дивиться телеканали щоденно (найбільше таких респондентів у категорії віком 55 років та старше). Також респонденти з сільської місцевості частіше за інших зазначали, що дивляться телеканали щоденно (10).

Власне, наше кількісне опитування (проведене Activ Group у березні 2024 року на замовлення Центру досліджень проблем громадянського суспільства) показало, що 74,7% респондентів з числа “проявленого” народу отримують інформацію переважно з соцмереж та Інтернету. Лише 13,4% вказали телебачення та радіо-фм. як джерело інформації та 3,7% – паперові газети. 54,4% та 48,7% віддають перевагу власному досвіду та особистому спілкуванню. Також лише 17% заявили що час від часу дивляться телепрограми. І 41,6% не дивляться телевізор взагалі; 45,7% не дивляться Національний телемарафон, а постійними глядачами є лише 3,9% і 24,7% час від часу дивляться.

Трохи іншою є картина серед опитаних представників глибинного народу. Це середовище повністю відмовилось від телебачення, бо не вважає його достатнім та достовірним джерелом інформації.

Людей, які б називали телебачення “джерелом інформації” виявлено всього 2 з 285 опитаних респондентів (це 0,7%). Це сільський домогосподар передпенсійного віку та молодий чоловік, який переховується від мобілізації (утриманець) (про типологію глибинного народу див тут) (11). Обидва дивляться всі новинні програми та блоки Національного телемарафону. На другому місці для них йдуть ютюб-канали та телеграм-канали. Проте більше інформації вони отримують саме з телевізора.

“Телевізор працює цілий день. Дивлюся усі блоки новин. Потім переказую сусідам. Знаю що відбувається. Бо треба бути в курсі”; “Телевізор простіше і зручніше ніж ці всі телефони чи планшети. Включив і дивишся”; “Я став більше дивитися телевізор після початку війни. Раніше дивився може якогось шустера, а зараз все дивлюсь”.

“Телевізор дає мені 70% інформації про те що відбувається. А розібратися чи уточнити я можу в інтернеті”; “Я зараз багато часу проводжу вдома, тому телевізор просто працює постійно як фон”; “Я раніше не дивися телевізор майже. Лише окремі програми чи футбол. А зараз багато дивлюся”.

Важливо, що обидва опитуваних заявляють, що не довіряють Національному телемарафону і не вірять спікерам, яких транслюють телеканали.

“Я не вірю тому що кажуть. Вони всі брешуть. Але дивлюся всіх”; “Я можу назвати кількох розумних людей: Попенко, Жданов, Фесенко”; “Кудись діли Арестовича, я йому не вірив”.

“Телемарафон – це пропаганда. Я дивлюся, бо треба знати чого хоче влада”; “Чому ви дивитеся Телемарафон, якщо не вірите, що там кажуть? Тому що там усе зібрано. Не потрібно шукати. Всі новини разом”.

Ще 4 представники глибинного народу (1,4%) час від часу дивляться телебачення. В основному переглядають новинні блоки та трансляції подій.

Водночас політична тематика не є основною в телепереглядданні, бо левова частка припадає на пізнавальний, спортивний чи розважальний контент.

“Я може раз на тиждень той марафон подивлюся. Попаду на новини, то можу трохи подивлюся, що говорять. В основному, у мене телевізор на дитячих програмах, музиці чи шоу якесь. Я про тварин дивлюсь чи про подорожі “Орел і решка”, таке щось”.

“Телевізор як музичний центр використовую. Щоб щось фонило, бо ці обстріли мене нервують. Я в сховище не хожу, бо там ТЦКшники чатують. А воно бахає постійно за два квартали прилітає часто, то я включаю телевізор і втикаю”.

Частина опитаних заявили, що не мають телевізора (11,23% респондентів), чи користуються телевізором /плазмою як настінним планшетом для перегляду ютюбу (62,46% респондентів).

Цікаво розподілилися відповіді респондентів щодо часу відмови від телепереглядання та причини, які спонукали їх до цього.

Окремо варто розглянути зміну часу перегляду телеканалів та соцмереж “проявленим” суспільством після 24.02.2024. Ми бачимо, що з початком великої війни значна частина людей, які все ще споживають телевізійний контент, знизила телеперегляди. Якщо раніше класичний “телеман” (3,7%) сидів в телевізорі 5-8 годин, то зараз таких набереться щонайбільше 1,8%. До вторгнення 22,8% нерегулярно переглядали телеконтент, то зараз – 15%. До того ж не можна сказати, що відбулося суттєве зростання годин перегляду Ютюбу. Пішовши від телевізора, респонденти знаходили свої альтернативи в різних соцмережах, доповнюючи та міксуючи їх.

Оцінка глибинним народом своєї залученості в споживання контенту соцмереж наштовхнулося на те, що частина з респондентів не може виокремити час перегляду стрічок соцмереж, бо постійно взаємодіє з гаджетами.

Варто вказати на певний парадокс, який виявився в процесі дослідження

1) По-перше, з початком великої війни різко зросла потреба в новинах.

— Більшість респондентів (понад 80% опитаних) потребували постійного потоку новин. Контроль за новинами став одним з факторів відчуття безпеки. Респонденти, які раніше свідомо уникали будь-яких новин, почали їх відстежувати. Більшість опитуваних до війни найчастіше дивилися розважальний контент, а контент новин був для них другорядним, але з початком військових дій новинний контент зайняв перше місце. (“Я став постійно дивитися новини”, “Тепер розважальні програми не можу дивитися“). Але, як стверджують респонденти, телебачення не забезпечувало достатнього контролю за

новинами. Воно не було інтерактивним, оперативним та фільтрувало інформацію (“Не було об’єму інформаційного потоку)

2) По-друге, збільшилося використання різних джерел для споживання новин (“Я почав шукати новини в різних джерелах“).

— Як зазначалося в дослідженні USAID/Internews за 2022 рік, до великої війни респонденти використовували, як правило, 1-2 джерела новин, але з початком повномасштабних військових дій вони змушені використовувати від 3 до 5 джерел – не тільки для отримання більш повної картини (“контролювати ситуацію”), але й для перевірки новини на дезінформацію (“Я порівнюю новини з різних сайтів на дезінформацію“) (12).

Я не слідкував за політикою і не дивився новини. Але на початку війни я дивився все що міг. Телевізор не давав об’ємного уявлення, що відбувається. Тому досить швидко я від нього відмовився. Навіть розважалку не дивлюся більше.

На початку війни я дивилася телевізор цілими сутками. Але за кілька місяців перейшла в телеграм і в інтернет. Телебачення не задовольняло моїх потреб в глибині інформації. Вони нам брехали.

Так. Я дивився телебачення на початку війни. Телевізор в мене не вимикався. Але арестовичі та жданови розповідали нам про тиждень-два і все закінчиться. Тому альтернативу я шукав на ютюбі та в телеграм-каналах, куди й пішов в середині 2022 року остаточно. Десь тоді я взагалі вимкнув опцію телебачення.

Телевізор не давав уявлення про справжню ситуацію на вулиці. Були перебої з сигналом. Ми були в ізоляції. Тому лише телеграм і був джерелом інформації. Коли ситуація стабілізувалася і я повернувся під Київ, то вже телевізор не дивився взагалі.

“Я дивлюсь телевізійний контент на різних платформах – на ютюбі. Але тільки ті, які мені подобаються. Та все більше цікавлюся нетелевізійним контентом”.

“Я перестав дивитися телебачення саме під час ковіду. Цей главврач Ляшко відверто лякав людей. На каналах не було жодного лікаря з іншою позицією. Всіх залякували і примушували вакцинуватися. Єдиною альтернативою був ютюб та соцмережі. Там говорили правду. Після того я до телевізора й не повертався”.

“Остаточно втратив інтерес до телебачення саме під час ковіду. Сиділа вдома і переглядала все підряд. Зрозуміла що телебачення – це суцільна маніпуляція свідомістю людей – зомбоящик”.

“Всі телеканали знаходяться під контролем олігархів. Там не можуть казати правду. Єдиний варіант – це було дивитися різні канали до війни. Подивишся НьюзВан та Прямий, 1+1 та 24 і можна скласти уявлення. А як почався Телемарафон, і почали показувати одного Арестовича і про “кілька тижнів”, то більше дивитися телевізор немає сенсу. Я дивлюся десятки два ютюбканалів і телеграм”.

“В телевізорі немає того контенту який мені цікавий. Там одні й ті ж морди. Ніхто не пустить розумних людей на телевізор. Добре, що є ютюб. Я почав дивитися канали знаючих людей, які відкривають очі на сучасну світову владу”.

“Я раніше дивився, переважно, російське телебачення. В нас воно краще показувало, ніж українське. З війною, від окупації, я переїхав у Вінницю. Не українське, ні російське телебачення я не дивлюся. Мені цікаві Ютюб чи ТікТок, телеграм канали”.

“На телебаченні немає того, що справді цікавить людей. Треба шукати в Інтернеті, на ютюбі. Це стало зрозуміло під час ковіду”.

“Якось одномоментно з початком Телемарафону якість контенту та журналістики суттєво впала на телебаченні. Криза жанру. Там немає нічого цікавого. Крутять старі програми та показують одні й ті ж обличчя”.

“Чи повернуся я після того, як відключать Телемарафон дивитися телеканали? А навіщо? Фільми я тепер дивлюся на платформах, можна обрати субтитри, перемотати, зупинити тощо”.

2. ТЕЛЕМАРАФОН – МОГИЛЬНИК ТЕЛЕВІЗОРА

Медіаексперти вважають, що не останню роль в кризі телебачення відіграв Національний телемарафон. Якщо на початку воєнних дій був “єдиним голосом країни”, то з часом втратив довіру глядачів.

— Представники медійного блоку та страткомів органів влади стверджують, що Телемарафон все ще є основним джерелом інформації для українців, навіть якщо люди фізично не дивляться телевізор.

За словами директора з ТБ-інвестицій Razom Group Ігоря ***Полосьмака***, тижневе охоплення марафону по всій Україні – близько 10,3 млн глядачів.

— Жодне інше ЗМІ не може похвалитися таким охопленням. Найбільші сайти ТСН, УНІАН та «Українська правда» мають зіставні цифри, але місячного охоплення (13).

Проте

— рейтинги довіри та результати опитування вказують, що Телемарафон вже в межі кризи.

В середині 2022 року серед усіх опитаних дивилися телемарафон "Єдині новини" лише 32%. Щодня – менше (22%). Втім, серед глядачів телемарафону вже не всі були задоволені інформацією, яку вони там отримували: не вважають її повною 31%, точною – 30%, достовірною – 26%, оперативною – 24%. А 20% глядачів телемарафону не бачать, щоб там проводився аналіз подій, що відбулися. Підсумковий результат: повністю довіряють телемарафону 28% його глядачів, скоріше довіряють – 56%, скоріше не довіряють – 9%, повністю не довіряють – 3% (14).

Загалом, **телеглядачів Телемарафону можна умовно поділити на дві категорії.**

— Ті, хто дивиться телемарафон регулярно (їх стає все менше), і

— ті, хто ситуативно, швидше, використовуючи його як фон, коли займаються домашніми справами.

Телемарафон має свою "ядерну" аудиторію, що становить близько 20% – це ті, хто його дивиться відносно регулярно і йому довіряє. Фактично всі вони належать до "проявленого" народу (пенсіонери, бюджетники тощо).

Більшість телевізійної аудиторії становлять українці віком понад 46 років, тоді як новинні сайти найбільш популярні у тих, кому 35-45 років. У тих, хто дивиться телемарафон регулярно, спостерігається висока задоволеність і довіра до інформації в ньому.

Але ті, хто дивиться його ситуативно, мають критичні зауваження щодо оперативності інформації, повторення однієї й тієї ж новини протягом кількох годин. Оперативність інформації в телемарафоні респондентами, як правило, порівнювалася з Telegram-каналами, де така оперативність значно вища.

А **решта українців (їх переважна більшість – 66,7%) взагалі не мають інтересу до телемарафону і не включають його навіть як фон, коли займаються домашніми справами**.

Загалом, **це можна розглядати як оцінку *інформаційної політики* держави.**

В березні 2024 року, як показує наше кількісне дослідження (Active Group та ЦДПГС)лише 3,9% були постійними глядачами Національного телемарафону, а 24,7% інколи переглядали. Тобто, сукупно 28,6% все ще якимось чином споживають контент "Єдиних новин", але 66,7% поза телемарафоном. Й значною мірою, поза телевізором.

Опитування представників глибинного народу, як було вище сказано, виявило лише 2,1% респонденти, які дивляться новинні блоки телемарафону. При цьому всі вони говорять, що не довіряють контенту.

“Телемарафон став контрольним пострілом в голову телебаченню. Я не уявляю що мають і як будуть транслювати телеканали, щоб я повернувся до телевізора”.

“Телемарафон став голосом влади. Там суцільна брехня і маніпуляції, пропаганда. Аналітика нижче плінтуса”.

“Телемарафон голос людей з грошима, які є основними ухилянтами”.

Зникнення з телевізора *розважального контенту* і поява єдиного *Телемарафону*, як “єдино правильного” джерела інформації, остаточно «добили» в людях телеглядача і перетворили їх на інтернет-юзерів.

Основна мотивація переходу – розмаїття інформації й можливість робити особистий вибір в тому розмаїтті, спираючись на власну інтуїцію та совість.

Можна сказати, що **в Україні телевізор, як технологія, остаточно програв історичну/еволюційну битву інтернету**.

3. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

Згідно дослідження InMind та USAIDInternews, у 2023 році **переважна більшість українців споживала новини із соціальних мереж – 76%.** У порівнянні з минулим роком цей показник зріс на 2%. Водночас кожен третій українець використовував виключно соціальні мережі.

Смартфон є основним девайсом, за допомогою якого респонденти отримують новини – 87%. Доля телевізорів та Smart TV – 30%, ноутбуків – 19%, а планшетів – 9%.

Головним джерелом новин є Telegram-канали – 72% (зростання на 12% у порівнянні з часткою у 2022 році).

Окрім того,

— використовуються інші соціальні мережі (Facebook, Instagram, Tik Tok, Twitter), різні джерела в YouTube (телевізійні канали, які транслюються через YouTube, персональні канали лідерів думок/ експертів) і інтернет-сайти новин (15).

Деякі відмінності спостерігаємо у вподобаннях жителів сіл та міст. Так майже однаково популярні серед мешканців сільської місцевості Telegram (65,2%) та YouTube (61,9%), тоді як серед містян розрив між цими двома платформами дещо більший (75,5% проти 68,1% відповідно).

Загалом обидві мережі більше використовують у містах, ніж у сільській місцевості. Дещо рідше порівняно з жителями сільської місцевості містяни обирають TikTok (23,2% проти 29,2%), тоді як Instagram (30,3% проти 27,8%) і Twitter (9,9% проти 4,7%) переважають у містах. (16).

Опитування глибинного народу також показало, що лідерство серед джерел отримання інформації займають Telegram-канали. 84,81% респондентів зазначили, що саме цю мережу використовують для того, щоб "контролювати новини". Більшість опитаних вважає, що Telegram є на сьогодні найбільш оперативним джерелом і надає пропозицію різних каналів на будь-який смак. Також для глибинного народу Telegram є зручним в користуванні.

Загалом соцмережі є зручним джерелом інформації поряд з традиційними медіа. Респонденти стверджують, що «нефільтровані» відео в соцмережах більш автентичні, ніж ретельно відредаговані новини в медіа; новини подані доступно і знаходять у стрічці, яку скролиш". Респонденти кажуть, що їм "цікаво чути різні точки зору та глибше досліджувати свої інтереси крізь досвід тих, хто теж цим цікавиться".

Якщо типологізувати телеграм-канали, які найбільш дивляться респонденти з-поміжчисла глибинного народу, то ми виокремили наступні групи:

1) – ***Оперативні новини*** в локальних телеграм-каналах.

   Як правило у респондентів підписка на 3/5 телеграм-канали з регіональною прив'язкою. Серед них один-два чати про ТЦК. Канали переглядаються регулярно у міру оновлення контенту. Серед жителів міст-мільйонників – це Труха-Київ, "Адвокат права", "повістки" тощо.

2) – ***Загально інформаційні канали*** чи "канали-хайпи".

   Розглядаються як агрегатор новин про війну, політику, економіку, точкові історії. Респонденти не надто їх ідентифікують. Переважно серед підписок – "Труха", "Николаевский Ванек, "Украина сейчас", 24 канал, ТСН, DeepState, Інсайдер, Реальна війна, ДвіЩ, ЧП Україна Війна тощо.

3) – ***Канали "лідерів думок"***.

   Переважно, це канали відомих медійних осіб. На них підписуються, як на певні орієнтири, як на людей, думка яких важлива для особистого рішення. Респонденти називали канали "Лачен пише", Стерненка, Арестовича, Шарія, Шабанова, Романенка, Бутусов плюс та ін.

4) – ***Тематичні канали***.

   Їх найбільше в листі Telegram. Якщо говорити про пропорцію: інформаційні / тематичні / розважальні, то тематичні (мухомори,

столярка, пасіка, трави, будинок, пекарня, купівлі-продажі, музика тощо) будуть складати 80%. На другому місці розважальні, а інформаційні будуть на третьому місці з великим відривом.

YouTube фактично замінив телебачення для більшості респондентів.

Попри те, що

> **— активними користувачами YouTube назвали себе лише 68,2% опитаних, усі 100% так чи інакше переглядають відео на цій платформі хоча б раз на день, що в десятки разів більше телеперегляді.**

Також респонденти не співвідносять відео на інших платформах (в Telegram чи ТікТоці) з YouTube (звідки його “нарізали”).

Ще 77% респондентів висловилися, що використовують YouTube не як активне джерело інформації, а як вмістилище розважального та пізнавального контенту.

Утруднення виникло з ідентифікацією каналів, які постійно дивляться представники глибинного народу.

Робоча гіпотеза дослідження ґрунтувалася на тому, що у глибинного народу має існувати своєрідний рейтинг авторитетних каналів, які транслюють співзвучні наративи. Або в категорії “розважальний контент” респонденти вкажуть канали з офіційного рейтингу ТОП-YouTube.

Проте, респонденти не могли чітко назвати блогерів чи канали, які викликають у них вау-ефект. За виключенням невеликих груп прихильників Арестовича, Стерненка, Бутусова, Шарія, Швеця, Карася, Романенка (у відсотковому значенні їх позиції все одно незначні) люди називали лише “медіапроекти” (теж в межах похибки). Те ж стосується й каналів розважального і пізнавального контенту. Серед тих яких вказали респонденти присутні лише кілька розкручених каналів – “Моє подвір’я”, “Пешка”, Канал Лучкова, Євген Клопотенко тощо.

Ймовірно, що таке “розфокусування” респондентів пояснюється їх заглибленням в так звані “кролячі нори” (про це далі), де люди “скролять” контент, не зупиняючись на чомусь одному.

Значне поширення серед глибинного народу Instagram пояснюється тим, що для частини респондентів – це є їх інструмент для роботи чи ведення бізнесу. Особливо в сфері нерегламентованої сфери послуг, бьюті-індустрії, онлайн-продажів тощо. Відповідно Instagram активно використовується для взаємодії, групових активностей, проведення марафонів, відстежування подій-трансляцій тощо.

ТікТок увірвався в життя глибинно народу. При цьому залучення до перегляду контенту на цій платформі виявляється в різних категоріях, типах та вікових групах респондентів. Частина опитаних називає себе пасивними “юзерами контенту”. Вони нічого не постять від себе, але годинами “зависають” за переглядом стрічки ТікТоку. Через специфіку алгоритму ТікТоку через цю мережу відбувається формування основних “кролячих нір” глибинного народу.

Важливо відзначити, що частина глибинного народу, після поширення Facebook та заборони в Україні Однокласників і ВКонтакті, деякий час виявляла активність в цій мережі. Але згодом перейшла в Телеграм та Ютюб. Facebook розглядається ними як “токсичне місце срачів”. На сьогодні ми спостерігатимемо зниження активності глибинного народу в цій мережі, закриття акаунтів від сторонніх людей, або перехід до читання і коментування з анонімних акаунтів. Частина залишить Facebook взагалі.

4. РОСІЙСЬКИЙ чи РОСІЙСЬКОМОВНИЙ

67,72% респондентів переважно не споживають сучасний російський контент. Відмовилися від цього раніше, чи в 2022 році.

Деякі респонденти вказують, що інколи дивляться опозиційний російський контент, але не вважають його путінським/рашиським. Ще 16,5% час від часу переглядають російські канали чи читають російський контент (неопозиційний). 15,78% постійно дивляться російський контент. Варто зазначити, що респонденти не надто можуть виокремити сучасний російський контент від “російськомовного”, чи “довоєнного російського”.

При тому, що спостерігається 32,28% респондентів, які дотичні до споживання російського контенту в соцмережах, відтворюють московські наративи лише 4,21% опитаних. Цікаво, що переважно це мешканці великих міст в глибокому тилу.

Англомовний контент постійно дивиться / читає 18,95% респондентів.

— 70,53% респонденти кажуть, що намагаються дивитися та читати україномовний контент. Але у 18,98% російська мова викликає жорстке несприйняття. Зокрема навіть ті, хто категорично проти всього російського – мають підписку на російськомовні українські телеграм-канали. Переважно не читають / не дивляться україномовний контент – 10,82%. Але це не означає їх проросійської позиції.

Для частини респондентів, які є активними користувачами соцмереж (особливо Facebook та різноманітних чатів) важливі зв’язки та міжособиста комунікація.

Натомість вони спостерігають, як авдиторія перетікає до відеомереж (YouTube і TikTok), які постійно рекомендують вам незнайомців за інтересами. Має місце ностальгія за форумами та чатами середини 2010х рр.

В середовищі глибинного народу відео є домінуючим контентом, хоча глибинні громадяни віддають перевагу тексту.

5. ПРОМІЖНІ ВИСНОВКИ

Ми спробували зафіксувати основні причини відмови від телеперегляду в середовищі глибинного народу:

1. – ***зниження якості контенту*** на телеканалах.

   Найбільш цікаві програми, розслідування, нецензурований контент перейшли в Інтернет. Більшість опитаних вказують, що телебачення ставало поступово нецікавим, а коли рівень пропаганди та маніпуляції суттєво виріс порівняно з попередніми періодами, вони (респонденти) відмовилися від активного телеперегляду;

2. – ***відсутність інтерактивності та низька оперативність подачі інформації***.

   Починаючи з Майдану зростав запит на інтерактивність відеоконтенту, залученість до спільного перегляду, реагування, обговорення тощо. Телебачення лише почасти покривало цей запит. Попри усі новації, телепродукт здавався статичним і не передбачав оперативної реакції глядача, постійної взаємодії студії та глядача;

3. – ***зниження "об'єму інформації"***.

   "Коли ти бачиш чи читаєш стрічку в динаміці, подія ще не завершилася, а ти вже знаєш і отримуєш її уточнення й аналіз з декількох джерел. Це можуть дати лише соцмережі. Стрім, опис, відео на ТікТок, пост в Телеграмі, обговорення, блог на ютюбі, і ти в курсі. Телебачення цього не має";

4. – ***аналіз та зіставлення альтернативних позицій***.

   "На телебаченні, особливо в останній час, одні й ті ж обличчя з провладного пулу. Інших туди не пускають. А на ютюбі є широкий вибір експертів, аналіз, в телеграмі купа каналів авторських, блоги на сайтах, той же ТікТок – ти отримуєш альтернативи, різні думки. Опираючись на свій досвід та сумління робиш висновки. Це дозволяє тримати у тонусі критичне мислення, не вестися на маніпуляції";

5. – ***зростання впливу та якості інформаційного продукту інтернет-платформ і соцмереж***.

Поява безлімітного інтернету з високим трафіком, стрімінгу та відеоблогінгу фактично прискорило відтік глядачів у мережі. Телеграм, ТікТок та Інстаграм стали дієвою альтернативою новинним каналам.

Ютюб, Інстаграм та ТікТок надають більш якісний розважальний контент.

Єдиним сегментом де ще тримається телебачення є трансляція спортивних матчів, але й це перейшло в основному в мережу.

“Швидкісний інтернет. На ТВ новини зроблені, ще таке враження, за радянським шаблоном, пропаганда власників каналів і дійсно огида до тих людей, які нам ллють в голови це лайно”;

6. – ***надмірна політкоректність та/або маніпуляції глядацькою аудиторією.***

З одного боку від активного телеперегляду відійшли ті, хто хотів би гострих дискусій та нецензурованого контенту. З іншого боку – в середовищі “глибинних громадян” зустрічаються респонденти, які пішли від телепереглядання ще після умовної “шустиризації” медійного поля до 2010 року (від ток-шоу Савіка Шустера). Також є досить велика група респондентів, які відмовилися від телевізора через політичну поляризацію медійного поля, перетворення каналів в партійних пропагандистів та засилля суб’єктивної журналістики (у 2019-2021 рр). Маніпулятивність телебачення називають усі опитані представники глибинного народу (100%!);

7. – **політична цензура**.

Частина опитаних вважає, що **політична цензура на українському ТВ стала проблемою саме в часи ковіду**.

“Телебачення відмовило в доступі до ефіру представникам альтернативних точок зору, домінувала агресивна позиція вакцинаторів”; “доступність Інтернету, тобто вільного вибору контенту, а **з 22-го додалися цензура і самоцензура**”;

8. – ***засилля реклами***.

“Нав’язлива реклама, не можливість вибору. Сидіти, та тупо дивитися – то нецікаво”. Респонденти відзначають, що реклама стала наднав’язливою після 2016/17 рр.

ПОСИЛАННЯ

1.Кулик В., Хомяк О. ГЛИБИННИЙ НАРОД В УКРАЇНІ. ВСТУП ДО ТЕМИ // URL: https://politcom.org.ua/glybynnyj-narod-v-ukrayini-vstup-do-temy

2.Довіра українців до ЗМІ // URL: https://drive.google.com/file/d/1Oi2Edvl5Srk4hS-D2KoxoKkamCarUX7f/view

3.Наталія Лигачова: «Пандемія яскраво проявила справжню мету різних медіа – інформувати чи зомбувати» // URL: https://detector.media/community/article/177215/2020-05-18-nataliya-lygachova-pandemiya-yaskravo-proyavyla-spravzhnyu-metu-riznykh-media-informuvaty-chy-zombuvaty/

4.Кулик В., Хомяк О. ГЛИБИННИЙ НАРОД В УКРАЇНІ. ВСТУП ДО ТЕМИ // URL: https://politcom.org.ua/glybynnyj-narod-v-ukrayini-vstup-do-temy

5.Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р. // https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/Ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-2023r.pdf

6.Медіаспоживання українців: другий рік повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ // URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhivannia-ukrayintsiv-drugii-rik-povnomasshtabnoyi-viini-24796

7.Медіаспоживання українців: другий рік повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ // URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhivannia-ukrayintsiv-drugii-rik-povnomasshtabnoyi-viini-24796

8.Сергієнко І., Білоскурський О. Історія вимірювання телевізійної аудиторії в Україні. Частина четверта // URL: https://detector.media/rinok/article/198824/2022-05-02-istoriya-vymiryuvannya-televiziynoi-audytorii-v-ukraini-chastyna-chetverta/

9.Білоскурський О. Чи є майбутнє в інформаційних каналів? // URL: https://biz.nv.ua/ukr/experts/koli-pomre-telebachennya-skilki-lyudey-divlyatsya-televizor-doslidzhennya-ostanni-novini-50199636.html

10.НАЙЧАСТІШЕ ЩОДЕННИМИ ГЛЯДАЧАМИ ТЕЛЕБАЧЕННЯ Є ЛІТНІ ЛЮДИ І МЕШКАНЦІ СІЛ – ОПИТУВАННЯ // URL: https://zn.ua/ukr/UKRAINE/najchastishe-shchodennimi-hljadachami-telebachennja-je-litni-ljudi-i-meshkantsi-sil-opituvannja.html

11.Кулик В., Хомяк О. ГЛИБИННИЙ НАРОД В УКРАЇНІ. ВСТУП ДО ТЕМИ // URL: https://politcom.org.ua/glybynnyj-narod-v-ukrayini-vstup-do-temy

12.Українські медіа, ставлення та довіра у 2022 р. // URL: https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2022/11/Ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-2022.pdf

13. Шаріпов О. Телебачення втрачає позиції, Telegram-канали нарощують аудиторію. Де українці дізнаються новини (// https://forbes.ua/news/telebachennya-vtrachae-pozitsii-telegram-kanali-naroshchuyut-auditoriyu-de-ukraintsi-diznayutsya-novini-14112023-17240

14.Українські медіа, ставлення та довіра у 2022 р. // URL: https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2022/11/Ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-2022.pdf

15. Українські медіа, ставлення та довіра у 2023 р. // URL: https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/Ukrainski-media-stavlennia-ta-dovira-2023r.pdf

16. Медіаспоживання українців: другий рік повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ // URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhivannia-ukrayintsiv-drugii-rik-povnomasshtabnoyi-viini-24796

Віталій КУЛИК, політолог, директор Центру досліджень проблем громадянського суспільства

Олег ХОМЯК, політичний психолог

***

№ 3.043

Основні теми доби 12.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За даними сервісу DeepState Live Map, українські війська за добу залишили позиції у Воздвиженці та Новоселівці Першій. Російська армія розвиває наступ у напрямку на Покровськ та намагається перерізати автотрасу Покровськ-Костянтинівка, до якої залишилося всього 5,5 км. Російські війська також просунулися в Юр'ївці на південь від Торецька і практично захопили Роздолівку на південний захід від Сіверська. ЗСУ змогли відкинути окупантів за державний кордон на півночі Харківщини в селі Сотницький Козачок. Російське командування одночасно веде наступ у кількох напрямках, перешкоджаючи перекиданню українських резервів на напрямок головного удару на Покровськ. Генштаб у ранковому зведенні від 13 липня повідомив про 149 бойових зіткнень, що сталися на лінії фронту.

Протягом доби загинули 9 мирних жителів населених пунктів, що розташовані поблизу лінії фронту, дістали поранень та травм – майже 40. Найбільші втрати серед населення – на Донеччині, де внаслідок ракетних та бомбових ударів загинули 6 та поранені понад 20 осіб.

Спікер МЗС РФ Захарова звинуватила Україну в підготовці вибуху гребель Київської та Канівської ГЕС "щоби перекласти провину за цей теракт на Росію". Зазвичай такі заяви російські чиновники роблять для виправдання диверсій, які планують здійснити на оголошених об'єктах.

Підрозділи Повітряних сил збили 4 дрони-камікадзе над Донеччиною та Харківщиною, ще один дістався Білорусі.

2️⃣ Долар уперше за всю історію гривні коштує дорожче за 41 грн. Станом на 15 липня офіційний курс встановлено на позначці 41,04 грн/$, 44,69 грн/€. Нацбанк прогнозує зростання цін найближчими місяцями через підвищення тарифів на електроенергію та акцизів, а також через стрімку девальвацію гривні. За даними чиновників НБУ, у червні зростання цін прискорилося до 2,2 %, а інфляція в річному вимірі зросла до 4,8 %. За оцінкою міністерства економіки, зростання ВВП України в червні сповільнилося до 1,1 % проти червня 2023 р через масштабні вимкнення електропостачання. Ці процеси тривають на тлі невизначеності щодо виплати відсотків та премії за ВВП-варантами, які були відкладено на 2 роки в серпні 2022 року. Якщо виплати не буде здійснено вчасно чи уряду не вдасться домовитися з кредиторами про реструктуризацію, на Україну чекає дефолт за держзобов'язаннями.

Міністерство фінансів повідомило, що з початку року уряд одержав майже $16 млрд зовнішнього фінансування і очікує ще $20 млрд до кінця року. Понад 80 % цих коштів – кредити.

Нацбанк за тиждень для підтримання курсу продав понад пів мільярда доларів із міжнародних резервів ($532,4 млн). І хоча продаж був меншим, ніж за останні 2 тижні ($670,9 млн та $631,6 млн), обсяг продажів валюти на міжбанківській біржі залишається мізерним – $0,25 млн. Експортери не повертають валютний виторг в Україну.

3️⃣ Турецький президент Ердоган після завершення саміту НАТО повідомив про обговорення із президентом Зеленським відновлення мирних переговорів із Росією в "стамбульському форматі", а також можливість подовження угоди про "зерновий коридор" за участю РФ.

Міністерство закордонних справ Німеччини оголосило, що головування Угорщини та зустрічі її прем'єр-міністра Орбана з лідерами РФ та Китаю вже завдали неабиякої шкоди інтересам Євросоюзу.

***

№ 3.044-1

ЯК СЬОГОДНІ ВИРІШУЮТЬ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

2024-07-14

Людмила Сімонова , *член Ради з матеріальних активів Міжнародного комітету зі Стандартів оцінки (IVSC), Президент фірми IRE (Ukraine) LLC та Партнер “Томас & Сімонова”*

Багато проблем, які нині виникають у внутрішньо переміщених осіб (ВПО), пов'язані з *відсутністю або недосконалістю нормативно-правової бази*. Тому їх намагаються вирішувати через удосконалення законодавства.

Чого саме у зв'язку з цим слід очікувати внутрішнім переселенцям уже найближчим часом?

1. Єдиний реєстр постраждалих

Щонайперше — на національному рівні **досі немає механізму фіксації шкоди, завданої протиправною російською агресією життю та здоров'ю (особистим немайновим правам) людини**. Адже й досі відсутня єдина база даних, до якої надходила б відповідна інформація з усіх державних реєстрів (систем).

Створення єдиної бази даних дасть змогу вирішити деякі проблемні питання, такі як фіксація шкоди, завданої здоров'ю саме внаслідок війни, адже наразі є випадки, коли органи влади та/або лікарі не фіксують факту звернення людини, котра постраждала від війни, бо немає правових підстав.

До того ж є **проблема, пов'язана з численністю та різноманітністю національних електронних баз даних і реєстрів, які використовуються для опрацювання даних про збитки, заподіяні внаслідок агресії РФ проти України, а саме їх *розсинхронізованість*.**

Зокрема просто співіснують

1) — Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України,

2) — Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб,

3) — Єдиний реєстр осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України,

4) — Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісті за особливих обставин тощо.

Створення *Єдиного реєстру*, який би містив інформацію з усіх перелічених вище про постраждалих осіб, є на сьогодні *нагальною потребою*.

2. Житло для ВПО

Але основною проблемою залишається житло для ВПО.

1) — Загальна площа пошкоджених або зруйнованих обстрілами об’єктів становить 88,9 млн кв.м, тобто приблизно 8,6 % від загального житлового фонду України.

Отже,

2) — пошкоджено або зруйновано житло приблизно 1,4 мільйона домогосподарств (близько 3,4 мільйона осіб).

Тому Тимчасова спеціальна комісія (ТСК) ВР з питань захисту ВПО розробила та зареєструвала ***законопроєкт №11281 про інвентаризацію об’єктів нерухомості*** будь-якої форми власності, придатної для проживання ВПО.

Передбачається, що

1) — **після інвентаризації**

2) — житло буде приведено до стану, придатного для тимчасового проживання ВПО до відновлення пошкоджених будинків або придбання постраждалими нового житла за житлові сертифікати.

Також

— ***законопроєкт*** передбачає, що внаслідок інвентаризації буде створено ***Інтерактивну карту житла для ВПО***, що дасть змогу постраждалим особам обирати найприйнятніше житло з наявного в держави чи в приватних осіб.

При цьому

1) — об’єкти державної та комунальної власності передаватимуть у пільгову оренду (1 грн за 1 кв. м), а

2) — органи влади зможуть залучати міжнародні благодійні організації, які й зараз забезпечують ВПО їжею, одягом і певними ліками, до фінансування реконструкції цих об’єктів для приведення їх до належного стану.

На сьогодні є низка міжнародних благодійних організацій, готових інвестувати кошти в ремонти приміщень для ВПО, але ніхто не знає, де шукати такі приміщення.

— Тому так важливо провести інвентаризацію державного та комунального майна й виявити їх.

Уряд уже виділив на відновлення пошкодженого житла з фонду ліквідації наслідків збройної агресії 5,9 млрд грн, зокрема 4,4 млрд грн для виконання ремонтів категорії А вартістю до 200 тис. грн (постанова

Кабміну від 16 травня 2023 року №493) **та 1,5 млрд грн для виконання ремонтів категорії Б вартістю від 200 до 500 тис. грн** (постанова Кабміну від 3 листопада 2023 року №1145) **в межах програми «єВідновлення».**

До речі,

2. Житло для ВПО

Але основною проблемою залишається житло для ВПО.

1) — Загальна площа пошкоджених або зруйнованих обстрілами об'єктів становить 88,9 млн кв.м, тобто приблизно 8,6 % від загального житлового фонду України.

Отже,

2) — пошкоджено або зруйновано житло приблизно 1,4 мільйона домогосподарств (близько 3,4 мільйона осіб).

«єВідновлення» **вже** ***допомогло***

1) — більш як **54 тисячам родин**, яким було перераховано 10,3 млрд грн, зокрема 4,7 млрд грн на проведення ремонтних робіт і 5,6 млрд грн на придбання житла або будівництво нового.

2) — Понад **2,8 тисячі родин** **змогли** ***оселитись*** у новій домівці замість зруйнованої.

Тим, у кого житло зруйноване, важливо розуміти, що для отримання житлового сертифікату потрібно подавати нове звернення з усім пакетом документів: простої фіксації факту в «Дії» недостатньо. ВПО мають подати пакет документів до ЦНАП, щоб відповідна комісія їх розглянула й погодила видачу житлового сертифікату.

Також ВПО мають розуміти, що перед тим, як укладати попередні договори купівлі-продажу або договір завдатку в нотаріуса, потрібно дочекатися підтвердження фінансування житлового сертифікату та бронювання коштів.

3. Фіксація тимчасово окупованого

На сьогодні Кабмін вніс відповідні зміни до Порядку подання заяв про відшкодування збитків, втрат чи шкоди, що завдані агресією Російської Федерації проти України, до Реєстру збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України.

Відповідно до цих змін, компенсації також підлягатимуть житлові об'єкти, яким завдано шкоди, на тимчасово окупованих територіях (ТОТ).

Фіксація зруйнованого житла можлива за допомогою аерозйомки. Це дає змогу внести його до Державного реєстру нерухомості для подальшої виплати компенсацій власникам. Причому внесення до реєстру можуть здійснювати комісії, створені при ОВА, або інші уповноважені органи.

Важливою зміною для тих, хто втратив житло, є скасування необхідності надавати в додатку до відповідної заяви доказ про реєстрацію права власності в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Чому це так важливо?

Більшість ВПО не має такого документу. Як правило, ці люди проживали в невеликих містечках і селах, де немає активного ринку нерухомості, тому всі дії з цим майном (його приватизація, наприклад) відбувалися до 2013 року, коли було запроваджено електронний реєстр.

> Тому їхні права власності зазвичай — у паперовому вигляді.
>
> Тож вимога реєстрації в електронному реєстрі обмежувала права цих людей.

Окрім того, важливим нововведенням є скасування імперативної вимоги надати акт комісійного обстеження об’єкта, пошкодженого внаслідок збройної агресії РФ. Тобто цей документ надається, тільки якщо він є.

Чому так?

По-перше,

> про жодні акти комісійного обстеження на ТОТ говорити неможливо, а крім того, комісії перевантажені розглядом поточних справ на підконтрольній території і просто не встигають складати акти комісійного обстеження.

З іншого боку,

> в разі надання доказів від поліції й ДСНС, та ще й якісних фото пошкодженого та зруйнованого житла, навіщо ще й акт комісійного обстеження, який складають місцеві чиновники, виїжджаючи на об’єкт і оглядаючи його? Невже вони можуть побачити щось інше, ніж поліція, ДСНС або професіонал, який має відповідний сертифікат і здійснив обстеження?

Також, як уже зазначалося вище, переселенці, житло яких було зруйновано або пошкоджено на окупованих територіях або в зоні бойових дій, зможуть відтепер подати заяву до Реєстру збитків. Зрозуміло, що комісії не поїдуть ні в зону бойових дій, ні на ТОТ, але й тут допоможуть сучасні засоби аерозйомки.

Проблема залишається тільки з житлом, розташованим на ТОТ і не пошкодженим: як відшкодовуватимуть втрату цієї категорії майна? Чи готові переселенці з ТОТ відмовитись від прав власності на це майно і як це здійснити на законних підставах, аби потім у суді пред'явити рахунки агресору?

Сподіваємося, що відповіді на ці запитання також невдовзі з'являться.

***

№ 3.044-2

Олена Шуляк: За програмою «єВідновлення» стоять долі десятків тисяч людей

2024-06-29

Руслана Кравченко

Олена Шуляк

Програма «єВідновлення». Як вона працює зараз? Чи вистачає коштів? Чи всі власники пошкодженого або зруйнованого житла можуть отримати виплати? Пояснює Олена Шуляк, народна депутатка, Голова Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

***

— Олена Шуляк: Ми чудово розуміємо, що зараз усі кошти з державного бюджету в тому числі направляються на те, щоб підвищувати обороноздатність нашої держави та підтримувати наші збройні сили. Бюджетом на 2024 рік витрати на це передбачені більше ніж на 1 трильйон гривень.

Якщо в українців запитати, які вони мають 3 бажання, я впевнена, вони скажуть, що перше — це наша найшвидша перемога, друге — мати роботу з гідною оплатою праці, третє — мати власне житло. Якраз питання компенсації сьогодні допомагає розв'язувати житлові проблеми тих людей, житло яких Росія пошкодила або взагалі зруйнувала вщент.

Ми маємо на сьогодні певну аналітику.

Більше ніж 50 млн квадратних метрів пошкоджено або знищено.

Це те, що Україна будувала протягом 5 років і більше. Тобто нам Росія за 2 роки знищила те, що ми будували 5 років. Розуміємо, що ці цифри не остаточні. Бо руйнування продовжуються і не у всіх була змога внести інформацію про пошкодження. Ця цифра може бути набагато більшою.

1. єВідновлення: результати за рік

Олена ***Шуляк***: У цьому 2024 році ми вже в травні могли говорити про перші результати програми «єВідновлення». Якраз пройшов рік.

У цій програмі є декілька етапів.

1. Українці, у яких ***пошкоджено житло***, отримували ***цільові кошти***. Їх можна було отримувати на картковий рахунок, але використати лише за цільовим призначенням.

Наприклад,

— придбати будівельні матеріали або послуги, аби відремонтувати свою домівку.

Такою послугою скористалися 60 тисяч українських сімей.

Це невелика частина тих, хто повідомляв державу про те, що у них зруйноване чи пошкоджене житло. З іншого боку, 60 тисяч сімей — це досить значна кількість українців.

2. Другий етап ми запустили вже цьогоріч. Він стосувався ***компенсації за знищене житло***. Такого житла у нас багато. Особливо на тимчасово окупованих територіях.

Станом на сьогодні понад 12 тисяч сімей скористалися можливістю отримати *житлові сертифікати*.

— І вже трохи більше ніж **6 тисяч ці *житлові сертифікати* перетворили на нові квартири**.

2. Житло для ВПО

Але основною проблемою залишається житло для ВПО.

1) — Загальна площа пошкоджених або зруйнованих обстрілами об'єктів становить 88,9 млн кв.м, тобто приблизно 8,6 % від загального житлового фонду України.

Отже,

2) — пошкоджено або зруйновано житло приблизно 1,4 мільйона домогосподарств (близько 3,4 мільйона осіб).

«єВідновлення» **вже *допомогло***

1) — більш як **54 тисячам родин**, яким було перераховано 10,3 млрд грн, зокрема 4,7 млрд грн на проведення ремонтних робіт і 5,6 млрд грн на придбання житла або будівництво нового.

2) — Понад **2,8 тисячі родин** **змогли *оселитись*** у новій домівці замість зруйнованої.

(Ст. В «ЗН», см. Выше)

Важливо нагадати, що коли ми ухвалювали законодавчу рамку, для нас було дуже важливим прописати на рівні закону, що держава не втручається до вибору. Людина сама може обирати населений пункт, чи це буде вторинне, чи первинне житло, чи це буде квартира, чи будинок тощо.

Уже понад 10 млрд грн було витрачено на два етапи програми єВідновлення.

— Вони ефективно та результативно себе зарекомендували.

Але попереду у нас реалізація більш складних етапів.

Як-то

— компенсація для тих, хто не хоче отримувати житловий сертифікат, а хоче цільові кошти на відбудову свого будинок на своїй

же ділянці. Таких громадян досить багато. Десь 50%. Переїжджати вони не хочуть. Ми вважаємо, що держава повинна забезпечити таке право людини.

Також **хочемо запустити ще один етап.**

Це те, **що стосується зруйнованого житла на тимчасово окупованих територіях**.

Це взагалі дуже болюча тема. У мене в день десятки повідомлень від мешканців Маріуполя, Соледару, Бахмуту та інших населених пунктів, які зараз у тимчасовій окупації. Для того, щоб українців повернути додому, нам потрібно максимально швидко запускати цю програму.

Ми вносили зміни щодо того, щоб люди, які вже відновили своє житло, могли отримати за це компенсацію від держави. На рівні законодавства ми всі ці речі вже врахували. Законодавча рамка дає можливість уряду реалізувати всі механізми для усіх постраждалих категорій населення у сфері житла.

2. Фінансування програми

— Олена Шуляк: Коли ми запускали цю програму, дуже хвилювалися. З чогось потрібно було стартувати.

Тому **був створений *Фонд ліквідації наслідків збройної агресії РФ*.**

1) — Коли ми його створювали, уже знали, звідки там будуть перші гроші. Вони були отримані від російського ***Сбербанку***, який працював в Україні. Дуже справедливо, що ці гроші були арештовані, конфісковані та направлені на те, щоб люди отримували компенсації.

З цього фонду кошти також використовувалися урядом і на ремонт іншої критичної інфраструктури. Там було приблизно 62 млрд, а компенсації ми спрямували трохи більше 10 млрд.

На 2024 цей фонд не передбачений.

2) — Але **коли спілкувалися з урядом, нам сказали, що у нас є резервний фонд. І саме з нього можна буде використовувати кошти на компенсації**.

До речі,

3) — **на рівні законодавства прописали, що фонди, державний і місцевий бюджети, гроші донорів можуть направлятися на виплату таких компенсацій.**

Наразі бачимо певну пробуксовку у вирішенні того, щоб ця програма активніше розвивалася.

— Бачимо купу звернень від людей, що вони не можуть отримати свої компенсації.

9 травня були зміни у ***Міністерстві*** відновлення.

Але **тимчасова відсутність нового очільника цього міністерства не повинна заважати розвитку державної програми. Бо за нею стоять долі десятків тисяч людей**.

— Днями я направила звернення до прем'єр-міністра Дениса ***Шмигаля*** з описом проблематики.

Для нас на сьогодні це необхідна річ — подивитися, наскільки важливо, щоб ця державна програма продовжувалася.

Міжнародні партнери до нас потроху долучаються.

— Це і Група світового банку, і Банк розвитку Ради Європи. Для нас це хороший знак. Компенсаційний механізм, який прописано, прозорий, зрозумілий, підзвітний, чіткий. Вкрасти якусь державну копійку чи кошти міжнародних донорів з цього механізму неможливо. Тому довіра досить висока. Нам би дуже хотілося, щоб до нас долучалися й інші міжнародні фінансові партнери. І звичайно, щоб наш уряд не стояв на місці.

— Чи можна *заморожені активи* росіян віддати на програму єВідновлення?

— Олена Шуляк: Це було б дуже правильно. Але наскільки я знаю, значна частина цих коштів використовуватиметься на питання оборони. Але звісно хотілося б, щоб частина пішла і на єВідновлення. Бо ми перші показали, як такі гроші можна ефективно використовувати.

Ми створювали з нуля унікальний компенсаційний механізм, який не працює ніде у світі.

Розраховуємо на державну допомогу. Потрібно швидко реагувати на запити наших громадян. Бо, наприклад, на окупованих територіях росіяни теж пропонують компенсацію за зруйноване чи пошкоджене житло. Таким чином намагаються впливати на українців. Людям треба десь жити. Окупанти це розуміють. Тому використовують будь-які можливості, щоб перетягнути українців на свою сторону. Про це я теж писала прем'єр-міністру.

— Як подати заявку до єВідновлення?

— Олена Шуляк: Це дуже просто. Можна зробити це через Дію, можна піти в ЦНАП, можна звернутися до нотаріуса, який працює з єВідновленням. А це вже понад 2000 українських нотаріусів. Там є вся покрокова інформація.

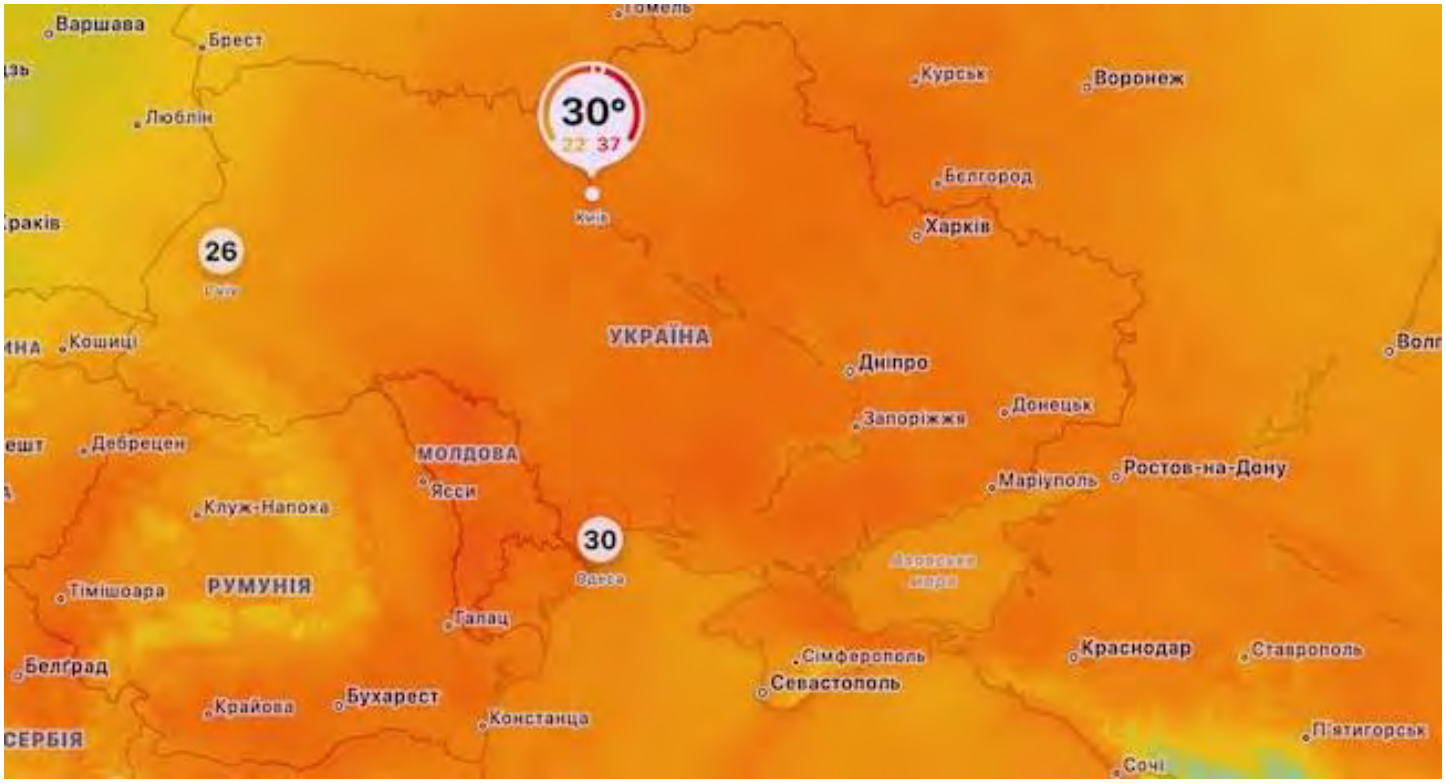
Найголовніше, щоб ви мали правовстановлюючі документи, які внесені до Державного реєстру речових прав.

Неважливо, де ви проживаєте. Внесіть інформацію про вашу нерухомість до Державного реєстру речових прав. Ми живемо в такий час. Ми не знаємо, де можуть бути прильоти та руйнування. Це обов'язкова вимога програми єВідновлення. Уся інформація верифікується, зберігається. Зараз в Україні почав працювати Міжнародний реєстр збитків, який збиратиме заяви від усіх громадян, аби компенсувати за рахунок репарацій те, що пов'язано не тільки з житлом, а й з усім майном. Дуже важливо, щоб всі інформація була в електронному варіанті.

***

№ 3.045

Основні теми доби 13.07.2024 в Україні та навколо України

1 За інформацією сервісу DeepState Live Map, російські війська окупували село Урожайне на південь від Великої Новосілки. Також вони захопили низку опорних пунктів на Покровському напрямку в Новоселівці Першій. На Торецькому напрямку ЗСУ були змушені відступити біля села Олександропіль. Триває бій на околицях Торецька – у селищі Залізному. Російські підрозділи просунулися в селі Макіївка на півночі Луганщини. Тривають жорстокі бої в Кліщіївці на південь від Бахмута. Генштаб у ранковому зведенні 14 липня повідомив про 160 зіткнень за добу. Інформація з лінії фронту свідчить, що російська армія веде наступальні дії відразу на кількох напрямках, щоб не дати ЗСУ перекинути підкріплення на напрямок головного удару на Покровськ, Торецьк та Костянтинівку.

Унаслідок російських ракетних та артилерійських обстрілів прифронтових та прикордонних населених пунктів загинули не менше ніж 10 осіб, майже 40 – дістали поранень та травм. Найбільше людей постраждали від обстрілу балістичними ракетами ОТРК "Іскандер" селища та залізничної станції Буда на Харківщині. Росія також завдала ракетних ударів по Дніпру та Кривому Рогу.

Президент Білорусі Лукашенко оголосив про відведення військ від кордону з Україною, оскільки "напругу було ліквідовано". Начальник Головного управління розвідки Буданов вважає, що загроза повторного вторгнення Росії в північні області досі є актуальною.

2️⃣ Українські дрони успішно атакували нафтобазу в Цимлянському районі Ростовської обл. РФ. Проте удари по об'єктах нафтової інфраструктури поки не вплинули на постачання пального російським військам.

Найбільшим покупцем російських нафтопродуктів стала Туреччина, вона ж є другим за обсягами після Індії покупцем сирої російської нафти. Крім того, Туреччина є одним із найбільших покупців Каспійського трубопровідного консорціуму (КТК) за 24 % участю РФ, який відвантажує суміш казахської та російської нафти через порт Новоросійськ.

Через загрозу атаки українських морських дронів Чорноморський флот РФ мінує підходи до Новоросійська, який є основною базою для російських військових кораблів на Чорному морі.

3️⃣ НАБУ та Спеціалізована антикорупційна прокуратура завершили розслідування справи про крадіжку державних коштів у розмірі 62 млн грн чиновниками Держспецзв'язку.

Кабмін виділив Держспецзв'язку ще 3,2 млрд грн на закупівлю обладнання оборонного призначення. Зусиллями міністра цифрової трансформації Федорова це відомство стало головним у закупівлях дронів.

4️⃣ Україну накрила аномальна спека, у низці міст температура повітря перевищила 40 градусів. Такі умови призвели до зростання енергоспоживання, що, своєю чергою, через суттєвий дефіцит генерації стало причиною аварійних вимкнень. У низці регіонів електропостачання немає 16–17 годин на добу.

Водночас енергопостачальні компанії не несуть жодної відповідальності за ненадання послуг або послуги неналежної якості , хоча тарифи зросли вдвічі. Багато експертів ставлять під сумнів їхню обґрунтованість, особливо з огляду на "схеми" з перепродажем електроенергії, що виробляє "Енергоатом". Лідер партії "Батьківщина" Тимошенко заявила, що реальна вартість електроенергії для населення не має перевищувати 0,97 грн за кВт•год. Колишній радник

міністра енергетики Зеркаль не вважає можливим запуск до кінця року мобільних газотурбінних електростанцій загальною потужністю 1 ГВт, про що оголосив президент Зеленський. Вона назвала заяви Зеленського "ефемерними планами".

5️⃣ За інформацією журналістів агентства Bloomberg, прем'єр-міністр Угорщини Орбан був на саміті НАТО єдиним, хто виступив проти членства України в Альянсі.

6️⃣ Прессекретар російського президента Пєсков пригрозив європейським країнам ударами по їхніх столицях, якщо вони погодяться розмістити в себе американські ракети. Канцлер Німеччини Шольц вважає, що розміщення в країні американських ракет Tomahawk не призведе до ескалації. Водночас Німеччина опрацьовує плани швидкого перекидання військ на східний фланг НАТО на випадок російського наступу.

Польща серйозно стурбована підготовкою до відбиття можливої агресії з боку РФ та Білорусі. Міністр закордонних справ Сікорський оголосив про намір уряду збільшити витрати на оборону до 5 %.

Прессекретарка Пентагону Сінгх повідомила про телефонну розмову між міністрами оборони США Остіном та Росії – Білоусовим, яка відбулася за ініціативи російської сторони "для підтримання каналів комунікації". Це вже другий контакт міністрів, попередня розмова відбулася 25 червня.

51 нобелівських лауреатів підписали лист із закликом до світових політичних та релігійних лідерів припинити вогонь та розпочати мирні переговори. Фактично це є закликом до відмови України від окупованих територій на користь агресора. Жоден із цих лауреатів не є громадянином ані України, ані Росії.

Агентство The Associated Press повідомило, що західні спецслужби розкрили плани Росії щодо скоєння диверсій, вбивств та інших терактів щодо політиків, які підтримують Україну та керівників компаній, що постачають зброю ЗСУ. Серед них – голова концерну Rheinmetall Паппергер.

7️⃣ Понад 99 % валютних торгів на Московській біржі припадає на китайський юань, який став основною валютою міжнародних розрахунків Росії. Водночас китайські банки та дочірній банк ВТБ у Шанхаї обмежують транзакції з конвертації юаня в рублі лише сумами, які одержують російські експортери. Це доводить повну "юанізацію" російської економіки. РФ активно реінвестує в економіки різних країн валюту від продажу ресурсів, оскільки репатріація валютного виторгу утруднена через західні санкції.

8️⃣ Президентська передвиборча кампанія в США, хоча й не оголошена, але йде повним ходом. На кандидата від Республіканської партії, колишнього президента Трампа було скоєно замах. Він дістав легке поранення вуха, нападника та одного з учасників передвиборчого мітингу вбито. Замах на Трампа суттєво підвищив його популярність, тож шанси будь-якого кандидата від демократів скоротилися до мінімуму.

Президент Байден вперто не бажає знімати свою кандидатуру й має намір балотуватися, хоча низка спонсорів Демократичної партії вже заморозили рекламні передвиборчі бюджети.

Україна практично зникла з американського передвиборчого порядку денного, оскільки виборців турбують інші проблеми – незаконна міграція, зростання цін на пальне та нерухомість.

***

№ 3.046

Why pacifism kills

May 31, 2024

- Liliya Luts Valerii Pekar Yaroslav Yakovenko Yuliya Shtaltovna

In spite of Ukraine's continued fight against Russian aggression, there are still many voices calling for peace at any cost. While such proposals may appear attractive on the surface, they ultimately benefit Moscow's clear desire for further violence and terror on its own terms.

For more than ten years, Ukraine has been fighting for its independence, territorial integrity, and the freedom of its people against a much more powerful opponent, which used to possess the world's second-largest army. For two years now, the peoples and governments of democratic countries have provided comprehensive assistance to Ukraine, understanding that this is a war in which the values of the free world were brutally attacked and are being eradicated along with Ukrainian identity, people, civic buildings and infrastructure. However, just as two years ago, and surprisingly even now, there are voices calling for peace by ending the supply of arms to Ukraine. In this article, we would like to examine their arguments critically.

> *"If you avoid conflict to keep the peace, you start a war inside yourself." Cheryl Richardson.*

1. What is wrong with pacifism?

Pacifist arguments, on the surface, seem logical: war is harmful, peace is desirable, and weapons lead to conflict. The notion that if all countries cease supplying weapons to Ukraine, then the war will end and peace will follow, appears reasonable. However, this peace would entail ever-larger territories being occupied by the Russian army, whilst Ukrainians would face even more mass murder, rape, hostage-taking, looting, torture, kidnapping, deportation and concentration camps. And all these crimes will be ongoing until the liberation of the occupied territories that people dream about day and night. These atrocities would persist indefinitely, challenging the conventional pacifist perspective.

The problem lies not in pacifism itself but in its manipulation for purposes contrary to true pacifist ideals. While it is justifiable to direct pacifist appeals toward Russia as the aggressor, directing them at Ukraine or both sides inadvertently benefits Russia. This is where the words of Bishop Desmond Tutu ring true: "If you are neutral in situations of injustice, you have chosen the side of the oppressor." The intention here is not to dispute pacifism's merits but to highlight how ill-conceived pacifist ideas and appeals can escalate conflict rather than promote peace.

Ukrainians fully recognize the significance of peaceful protests and grassroots movements under normal circumstances. However, it is essential to consider the current dire situation in which an armed aggressor is well past our doorstep and our loved ones are losing their lives.

Many people who get their information from TV or the internet full of Russian propaganda talk a lot about “peace, forgiveness and ceasefires” in the war in Ukraine. They often do not really understand what is happening in Ukrainian cities, villages and along the frontline. However, they confidently vocalize “their own” opinions without a solid understanding of the subject. Such pacifism is neither noble nor spiritual; it is sheer ignorance. This form of pacifism can be extremely harmful and is, in fact, a toxic manifestation of naiveté.

2. Why is such pacifism wrong?

Because it is based on several false assumptions.

The first false assumption is that the war is waged between two evils while good people suffer on both sides of the front line. If this view is correct, then it is not important who wins and who loses: both parties must stop firing and start dialogue as soon as possible to achieve peace. But these optics do not show a case where one party is an aggressor and another is an innocent victim which has to fight for its life, identity and freedom. This view cannot show a difference between a rapist and their victim (as in “please reconcile because conflict is bad”).

The second false assumption is that non-violent resistance can help to overcome a brutal aggressor. If this view is correct then a murder can be stopped by asking people to stop killing or by a sermon of peace. But in some cases, a killer comes just to kill you. You can defend yourself and your family, or you can die silently. This is exactly the appeal that Ukrainians understand by “peacemaking initiatives”.

The third false assumption is that a war always ends with peace. If this view is correct, then a war is over when peace is declared. But this does not respect the fact that a war could be never ending, like in the case of enslaving people. Formally, the war is over but people are still subject to all imaginable crimes. The war is not over when TV stops showing it.

Considering the world based on the above-mentioned three false assumptions, we can imagine a system of international relations in which a stronger country can do anything it wants with a weaker one. This is a world where no country and no family can feel secure ever again.

3. Pacifism in a complex world

While the idea of pacifism may be noble and admirable in peace time, it is important to recognize the complexities of the world we live in now. It is easy to be a pacifist when your country is protected by a powerful army and nuclear weapons. Those who cling to the philosophy of non-violence and see peace as a moral imperative most probably have not experienced bombing, shelling and the tortures of wartime for generations. Hopefully, these pacifists will not experience these in their lives but what will they say when they actually will have to seek out bomb shelters and flee the region that is targeted next by Russia? As much as Europe does

not see itself as a part of the conflict and is scared of escalation, it would not matter overall. This is because Russia is vocal about its crusade against European values and is fighting against the EU already.

At the community level, there were groups, both religious and non-religious (especially leftist movements), that promoted pacifism. They focused on peaceful solutions, getting rid of weapons, and resolving conflicts without violence. These movements became more popular during the times of the Cold War and Vietnam War, when people were particularly worried about nuclear weapons and wider violence. Many activists thought that peaceful protests and grassroots actions could make society fairer and more peaceful. They inspired various changes in politics and society and affected how people think about war, nuclear weapons and human rights. Some people debate how effective these movements were but their idealistic and youthful ideas still influence today's discussions about violence, conflict and how to achieve peace.

Ukrainians are for peace more than anyone. Western countries have not seen real war on their territories for decades and the Ukrainian army is doing everything it can so that no one else ever will. But one cannot reach peace without stopping the aggressor and making sure the Russians will not invade again, next time better equipped and their armies better brainwashed.

We wonder if those who pressure for some abstract peace realize this vulnerability among Ukrainians. Some (even progressive) people in the West fail to comprehend why Ukrainians are so "firm" and principled, and why reconciliation seems impossible. It is just inconceivable that foreigners believe that they know our enemy better than Ukrainians do and are attempting to re-educate Ukrainians instead of trusting their judgment, which is based on centuries of experience living close with the enemy. Ultimately, very few people choose to keep up with the news from Ukraine and stay informed and engaged. History has lots of examples of when Ukrainians turned out to be right and the West did not want to listen. Just look at Stalin's threat to Europe or the collapse of the USSR. Ukrainians are well aware of Russia's brutal wartime conduct in places like Chechnya. They remember the horrifying crimes committed by Russia against Ukrainians and other peoples captured by the Moscow empire, as well as centuries of annexations, displacements, deportations, cultural destruction and ethnic cleansing. Most infamously, they remember the genocidal famine of the 1930s and the deportation of the Crimean Tatars — all at the hands of their former "big brother", as the Russians like to consider themselves.

4. Russia's vision: their perspective on peace

However, what does the concept of peace look like within the Kremlin? Russia's stance is that it will only accept a Ukraine that resembles Belarus (already fully absorbed and occupied). Moscow also wants a fully Russian-driven regime as in Georgia. They want Kyiv to essentially become a puppet state, capable of

generating hybrid threats to the EU and amplifying the Russian regime in international forums like the UN. This entails the potential hosting of nuclear weapons; allowing “visa-free tours” for nations supplying illegal refugees; accommodating private military companies and illegal formations; establishing Russian military bases and training; and serving as a platform for potential military aggression against other countries. Such a country would challenge right at the EU border Article 5 of NATO. This situation would immediately lead to Europeans having to learn how to fight and withstand the genocidal aggression of Russia.

5. Consequences of forced dialogue without action

The possibility of dialogue is based on at least two mandatory prerequisites: a safe space and the sincere willingness of both parties to talk, hear the other party and acknowledge its needs. Unfortunately, none of these conditions are in place at the moment.

If someone is truly longing to deliver peace – then the first immediate action that should be taken is to stop the aggressor and protect the victim. That would be a necessary step to stop violence and create a safe space for negotiations. In reality, calls for peace and dialogue that are unaccompanied by concrete, effective measures to halt violence and provide a secure space for the victim, lead to several adverse consequences. These include diminished security assistance; prolonged war and escalation; atrocities and cultural erasure; validation of the strategy of aggression and therefore further expansion of the war; and finally a precarious shift to the “Rule of Force”. Such a scenario would convey not only to Russia but to all authoritarian regimes that the world is regressing from the Rule of Law to the Rule of Force. Contemplating this prospect is unsettling, as it could usher in a dark age and potentially trigger a third world war with catastrophic consequences, including the potential extinction of humanity.

In light of these grave repercussions, any appeals for peace and dialogue devoid of concrete, effective actions to curb violence and establish a secure space, not only ring hollow but also inadvertently lend support to the aggressor.

The faster the liberation of the occupied territories occurs, the sooner this threat will diminish. Otherwise, the actual nuclear, technogenic (like the now mined Zaporizhzhia nuclear plant) and ecological catastrophes (like Kakhovka Dam, which was blown up by the Russians in 2023) will not even have to arise as a result of the actions of the Russian Federation. They might arise from the grey (occupied) zones under Russian occupation, as this is a convenient and secure strategy for the Kremlin.

6. The enigma of the “peace-doves”

“Peace-doves” is a term coined to encompass individuals ranging from enthusiasts of conspiracy theories to proponents of friendship with Russia; extreme leftists; extreme rightists; ill-informed individuals who are targeted by well-paid Russian

propaganda; and even anti-militarists. Such ideologically inclined and very vocal individuals, thinkers and even professors spread a complex blend of beliefs and ideologies that the western public has often fallen for in their desires to contribute to conflict resolutions.

Ironically, those feeling an aversion to violence do not allow it for themselves. When they witness violence, they tend to condemn it but usually do nothing to stop it. First, they do this ostensibly so as not to multiply violence and turn into a dragon themselves. Secondly, they say “not everything is so clear-cut” because the victim and the oppressor are equally guilty of violence, creating it together. Each of them is therefore right in their own way, justifying the war itself as a means.

7. The western postmodern worldview

Pacifism initially aligns with postmodern values, advocating for non-violent conflict resolution. However, when faced with aggressive actors who exploit this reluctance to take a firm stand, pacifism could inadvertently undermine the very principles of inclusivity and diversity that postmodernism seeks to uphold. Striking a balance between peaceful dialogue and a vigilant defence of democratic values becomes crucial to preventing pacifism from eroding the core of the postmodern worldview.

On one side, the values of postmodernism lead to the growth of a new age defined by an orientation towards wellness and a spiritually aware scene in the West. Some embrace anti-authoritarianism. Some are open to conspiracy theories, the creation of alternative realities and reading only alternative sources of information. These include “something they won’t tell you on TV” such as Russian propaganda. As a result, people with this worldview may (sub)consciously spread Putin’s alternative narratives of western reality.

Experts at the Atlantic Council have analysed 9,000 Russian propaganda texts and identified the most frequently used narratives among them. Our readers might want to check it out to ensure that they are not inadvertently repeating or propagating any of these narratives, hence helping the Kremlin to divide and conquer.

In the European and American progressive postmodern world, people prioritize secular choices and self-expression (in the terminology of the World Values Survey), as evident in their engagement with practices around wellbeing: self-awareness, meditation, spiritual retreats, yoga and psychotherapy. This focus on personal development aims to transcend simpler systems, allowing such people to navigate the complexity of contemporary society. However, this pursuit is not without its complexities.

The Dutch thinker Auke Nimwegen says that it is “time to get off our yoga mats” and underscores how progressive European and western citizens can “start supporting the change we want to see in ourselves and the world” by prioritizing personal development in our evermore complex contemporary society.

8. What is the way out?

How can the western political and intellectual elite move from uncertainty to certainty in the Russian war? A winning strategy is to take the role of an "uncertainty operator" away from the imperialistic and dictatorial Kremlin and place it in the hands of the leaders of the democratic world. This is a far better and manageable option than pushing for reconciliation and peacemaking, which amounts to coercion concerning peace in today's reality.

The Russian invasion of Ukraine requires much more than hiding behind the glass door of pacifism. If we are to truly break free from the norms that brought this conflict about we must interrogate long-established western perceptions concerning Russia's reality and see clearly the "blind spot of the West".

Getting informed about Ukrainian beliefs, manifestos and appeals might be a step forward away from the tunnel vision of pacifism and cultural blindness. The "Ukraine Peace Appeal" earnestly requests the recognition of our appeals for inclusivity, emphasizing the principle of "nothing about us without us" when shaping our future. The "Sustainable Peace Manifesto" highlights that peace cannot be achieved at the expense of justice or justice at the expense of peace. For sustainable international security, justice and peace must be achieved simultaneously.

We have tried to show that pacifism can be not only ineffective but potentially dangerous. In situations where there is a moral imperative to act and protect, pacifism may embolden aggressors to further violent behaviour. A more nuanced approach is necessary, one that combines diplomacy and efficient deterrence. The true test of pacifism is not its moral purity but its effectiveness in achieving its goals.

***

Valerii Pekar is a co-founder of the Nova Kraina Civic Platform, the author of four books, an adjunct professor at the Kyiv-Mohyla Business School and a former member of the National Reform Council.

Liliya Luts is a co-founder of the New Thinking School, Professional Certified Coach at International Coaching Federation, Leadership Development Consultant.

Yuliya Shtaltovna, PhD, Professor of Intercultural and International Management, a visiting professor in several International Business Schools, Berlin. A co-founder of #UA_IDG_NETWORK, a Ukrainian community of practice within Inner Development Goals.

Yaroslav Yakovenko is a business consultant, co-founder of the New Thinking School, co-organizer of the Ukrainian Integral Gatherings.

***

Почему пацифизм убивает

Несмотря на продолжающуюся борьбу Украины против российской агрессии, есть еще много голосов, призывающего к миру любой ценой. Хотя такие предложения могут показаться привлекательными на первый взгляд, они в конечном итоге приносят пользу явному стремлению Москвы к дальнейшему насилию и террору на своих собственных условиях.

Уже более десяти лет Украина борется за свою независимость, территориальную целостность и свободу своего народа против гораздо более могущественного противника, который раньше обладал второй по величине армией в мире. Уже два года народы и правительства демократических стран оказывают всестороннюю помощь Украине, понимая, что это война, в которой ценности свободного мира подвергаются жестокому нападению и уничтожаются вместе с украинской идентичностью, людьми, гражданскими зданиями и инфраструктурой. Однако, как и два года назад, и удивительно, даже сейчас, есть голоса, призывающее к миру, прекратив поставки оружия Украине. В этой статье мы хотели бы критически рассмотреть их аргументы.

"Если вы избегаете конфликта, чтобы сохранить мир, вы начинаете войну внутри себя" Шерил Ричардсон.

1. Что не так с пацифизмом?

Пацифистские аргументы на первый взгляд кажутся логичными: война вредна, мир желателен, а оружие приводит к конфликту. Идейство о том, что если все страны перестанут поставлять оружие Украине, то война закончится и последует мир, кажется разумным. Однако этот мир повлечет за собой все большие территории, оккупированные российской армией, в то время как украинцы будут сталкиваться с еще большим количеством массовых убийств, изнасилований, захвата заложников, грабижей, пыток, похищений, депортации и концентрационных лагерей. И все эти преступления будут продолжаться до освобождения оккупированных территорий, о которых люди мечтают днем и ночью. Эти зверства будут сохраняться бесконечно, бросая вызов традиционной пацифистской перспективе.

Проблема заключается не в самом пацифизме, а в его манипулировании в целях, противоречащих истинным пацифистским идеалам. Хотя оправданно направлять пацифистские призывы к России в качестве агрессора, направление их на Украину или обе стороны непреднамеренно приносит пользу России. Именно здесь звучат слова епископа Десмонда Туту: "Если вы нейтральны в ситуациях несправедливости, вы выбрали сторону угнетателя". Цель здесь заключается не в том, чтобы оспорить достоинства пацифизма, а в том, чтобы подчеркнуть, как непродуманные пацифистские идеи и призывы могут эскалировать конфликт, а не способствовать миру.

Украинцы полностью признают важность мирных протестов и массовых движений при нормальных обстоятельствах. Тем не менее, важно учитывать нынешнюю ужасную ситуацию, в которой вооруженный агрессор находится за нашим порогом, а наши близкие теряют свои жизни.

Многие люди, которые получают информацию по телевидению или интернету, полному российской пропаганды, много говорят о «мире, прощении и прекращении огня» в войне в Украине. Они часто не совсем понимают, что происходит в украинских городах, деревнях и вдоль линии фронта. Тем не менее, они уверенно высказывают "свои собственные" мнения без твердого понимания предмета. Такой пацифизм не является ни благородным, ни духовным; это простое невежество. Эта форма пацифизма может быть чрезвычайно вредной и на самом деле является токсичным проявлением наивности.

2. Почему такой пацифизм неправильный?

Потому что он основан на нескольких ложных предположениях.

1)

Первое ложное предположение заключается в том, что **война ведется между двумя злами, в то время как хорошие люди страдают по обе стороны линии фронта**. Если эта точка зрения верна, то не важно, кто победит, а кто проиграет: обе стороны должны прекратить стрельбу и начать диалог как

можно скорее, чтобы достичь мира. Но эта оптика не показывает случай, когда одна сторона является агрессором, а другая - невинной жертвой, которая должна бороться за свою жизнь, идентичность и свободу. Эта точка зрения не может показать разницу между насильником и его жертвой (как в "пожалуйста, примиритесь, потому что конфликт плох").

2)

Второе ложное предположение заключается в том, что **ненасильственное сопротивление может помочь победить жестокого агрессора**. Если эта точка зрения верна, то убийство может быть остановлено, попросив людей прекратить убийство или проповедью мира. Но в некоторых случаях убийца приходит только для того, чтобы убить тебя. Вы можете защитить себя и свою семью, или вы можете умереть молча. Это именно тот призыв, который украинцы понимают под «миротворческими инициативами».

3)

Третье ложное предположение заключается в том, что **война всегда заканчивается миром**. Если эта точка зрения верна, то война закончится, когда будет объявлен мир. Но это не уважает тот факт, что война может никогда не закончиться, как в случае с порабощением людей. Формально война закончилась, но люди все еще подвергаются всем мыслимым преступлениям. Война не заканчивается, когда телевизор перестает ее показывать.

Рассматривая мир, основанный на вышеупомянутых трех ложных предположениях, мы можем представить себе систему международных отношений, в которой более сильная страна может делать все, что захочет, с более слабой. Это мир, в котором ни одна страна и ни одна семья больше не смогут чувствовать себя в безопасности.

3. Пацифизм в сложном мире

Хотя идея пацифизма может быть благородной и достойной восхищения в мирное время, важно признать сложности мира, в котором мы живем сейчас. Легко быть пацифистом, когда ваша страна защищена мощной армией и ядерным оружием. Те, кто цепляется за философию ненасилия и видит мир как моральный императив, скорее всего, не испытывали бомбардировок, обстрелов и пыток военного времени на протяжении многих поколений. Надеюсь, эти пацифисты не испытают этого в своей жизни, но что они скажут, когда им на самом деле придется искать бомбоубежища и бежать из региона, который является мишенью для России? Несмотря на то, что Европа не видит себя частью конфликта и боится эскалации, в целом это не имеет значения. Это связано с тем, что Россия громко говорит о своем крезоде против европейских ценностей и уже борется против ЕС.

На общинном уровне существовали группы, как религиозные, так и нерелигиозные (особенно левые движения), которые пропагандировали пацифизм. Они сосредоточились на мирных решениях, избавлении от оружия и разрешении конфликтов без насилия. Эти движения стали более популярными во времена холодной войны и войны во Вьетнаме, когда люди были особенно обеспокоены ядерным оружием и более широким насилием. Многие активисты считали, что мирные протесты и массовые акции могут сделать общество более справедливым и мирным. Они вдохновили различные изменения в политике и обществе и повлияли на то, как люди думают о войне, ядерном оружии и правах человека. Некоторые люди спорят о том, насколько эффективны эти движения, но их идеалистические и юношеские идеи все еще влияют на сегодняшние дискуссии о насилии, конфликтах и о том, как достичь мира.

Украинцы за мир больше, чем кто-либо другой. Западные страны не видели настоящей войны на своих территориях в течение десятилетий, и украинская армия делает все возможное, чтобы никто другой никогда этого не сделал. Но нельзя достичь мира, не остановив агрессора и не убедившись, что русские не вторгнутся снова, в следующий раз лучше оснащены и их армии лучше промывают мозги.

Интересно, осознают ли те, кто оказывает давление на абстрактный мир, эту уязвимость среди украинцев. Некоторые (даже прогрессивные) люди на Западе не могут понять, почему украинцы такие «твердые» и принципиальные, и почему примирение кажется невозможным. Просто немыслимо, что иностранцы считают, что они знают нашего врага лучше, чем украинцы, и пытаются перевоспитать украинцев вместо того, чтобы доверять их суждению, которое основано на многовековом опыте жизни рядом с врагом. В конечном счете, очень немногие люди предпочитают идти в ногу с новостями из Украины и оставаться в курсе событий. В истории есть много примеров того, как украинцы оказались правы, а Запад не хотел слушать. Просто посмотрите на угрозу Сталина Европе или распад СССР. Украинцы хорошо осведомлены о жестоком поведении России в военное время в таких местах, как Чечня. Они вспоминают ужасающие преступления, совершенные Россией против украинцев и других народов, захваченных Московской империей, а также столетия аннексий, перемещений, депортаций, культурного разрушения и этнических чисток. Наиболее печально печально, что они помнят геноцидный голод 1930-х годов и депортацию крымских татар - все от рук их бывшего "большого брата", как любят считать себя русские.

4. Видение России: их взгляд на мир

Однако, как выглядит концепция мира в Кремле?

Позиция России заключается в том, что она примет только Украину, которая напоминает Беларусь (ужа полностью поглощенную и оккупированную). Москва также хочет полностью управляемого Россией режима, как в Грузии. Они хотят, чтобы Киев, по сути, стал марионеточным государством, способным создавать гибридные угрозы для ЕС и усиливать российский режим на международных форумах, таких как ООН. Это влечет за собой потенциальное размещение ядерного оружия; разрешение «безвизовых туров» для стран, поставляющих нелегальных беженцев; размещение частных военных компаний и незаконных формирований; создание российских военных баз и обучения; и служение в качестве платформы для потенциальной военной агрессии против других стран. Такая страна будет оспаривать статью 5 НАТО прямо на границе ЕС. Эта ситуация немедленно приведет к тому, что европейцам придется научиться бороться и противостоять геноцидной агрессии России.

5. Последствия принудительного диалога без действий

Возможность диалога основана, по крайней мере, на двух обязательных предпосылках:

1) — безопасное пространство и 2) — искренняя готовность обеих сторон поговорить, выслушать другую сторону и признать ее потребности.

К сожалению, на данный момент ни одно из этих условий не существует.

Если кто-то действительно жаждет обеспечить мир, то первое немедленное действие, которое должно быть предпринято, - это остановить агрессора и защитить жертву.

Это был бы необходимый шаг, чтобы остановить насилие и создать безопасное пространство для переговоров.

На самом деле,

— призывы к миру и диалогу, которые не сопровождаются конкретными, эффективными мерами по прекращению насилия и обеспечению безопасного пространства для жертвы, приводят к нескольким неблагоприятным последствиям.

К ним относятся

— снижение помощи в области безопасности;

— длительная война и эскалация;

— зверства и культурное стирание;

— подтверждение стратегии агрессии и, следовательно, дальнейшее расширение войны;

— и, наконец, нестабильный переход к «правилу силы».

Такой сценарий передал бы не только России, но и всем авторитарным режимам, что мир регрессирует от верховенства права к верховенству силы.

Размышления об этой перспективе вызывают тревогу, так как она может ввести начало темного века и потенциально спровоцировать третью мировую войну с катастрофическими последствиями, включая потенциальное вымирание человечества.

В свете этих серьезных последствий

— любые призывы к миру и диалогу, лишенные конкретных, эффективных действий по сдерживанию насилия и созданию безопасного пространства, не только кажутся пустыми, но и непреднамеренно оказывают поддержку агрессору.

Чем быстрее произойдет освобождение оккупированных территорий, тем скорее эта угроза уменьшится.

Иначе фактические ядерные, техногенные (как ныне заминированная Запорожская АЭС) и экологические катастрофы (например, Каховская плотина, которая была взорвана россиянами в 2023 году) даже не должны возникать в результате действий Российской Федерации. Они могут возникнуть из серых (оккупированных) зон под российской оккупацией, так как это удобная и безопасная стратегия для Кремля.

6. Загадка "мирных голубей"

"Мирные голуби" - это термин, придуманный для охвата людей, начиная от

— энтузиастов теорий заговора до сторонников дружбы с Россией; крайне левых; крайне правых; плохо информированных людей, которые являются мишенью хорошо оплачиваемой российской пропаганды; и даже антимилитаристов.

Такие идеологически склонные и очень громкие личности, мыслители и даже профессора распространяют сложную смесь убеждений и идеологий, на которые западная общественность часто влюблялась в своем желании внести свой вклад в разрешение конфликтов.

По иронии судьбы, те, кто чувствует отвращение к насилию, не допускают этого для себя.

Когда они становятся свидетелями насилия, они склонны осуждать его, но обычно ничего не делают, чтобы остановить его.

1) — Во-первых, они делают это якобы для того, чтобы не размножать насилие и сами превратиться в дракона.

2) — Во-вторых, они говорят, что "не все так ясно", потому что жертва и угнетатель в равной степени виновны в насилии, создавая его вместе.

Поэтому каждый из них прав по-своему, оправдывая саму войну как средство.

7. Западное постмодернистское мировоззрение

Пацифизм изначально согласуется с постмодернистскими ценностями, выслагая ненасильственное разрешение конфликтов. Однако, столкнувшись с агрессивными субъектами, которые используют это нежелание занять твердую позицию, пацифизм может непреднамеренно подорвать те самые принципы инклюзивности и разнообразия, которые стремится поддерживать постмодернизм. Урегулирование баланса между мирным диалогом и бдительной защитой демократических ценностей имеет решающее значение для предотвращения того, чтобы пацифизм не разрушил ядро постмодернистского мировоззрения.

С одной стороны, ценности постмодернизма приводят к росту новой эпохи, определяемой ориентацией на здоровье и духовно осознанной сценой на Западе. Некоторые придерживаются антиавторитаризма. Некоторые открыты для теорий заговора, создания альтернативных реальностей и чтения только альтернативных источников информации. К ним относятся "то, что они не скажут вам по телевизору", например, российскую пропаганду. В результате люди с таким мировоззрением могут (под)сознательно распространять альтернативные повествования Путина о западной реальности.

Эксперты Атлантического совета проанализировали 9000 российских пропагандистских текстов и определили среди них наиболее часто используемые повествования. Наши читатели, возможно, захотят проверить это, чтобы убедиться, что они не случайно повторяют и не распространяют какие-либо из этих повествований, тем самым помогая Кремлю разделить и победить.

В европейском и американском прогрессивном постмодернистском мире люди отдают приоритет светскому выбору и самовыражению (в терминологии Обзора мировых ценностей), что проявляется в их взаимодействии с практиками, связанной с благополучием: самосознанием, медитацией, духовными ретритами, йогой и психотерапией. Этот акцент на личностном развитии направлен на преодоление более простых систем, позволяя таким людям ориентироваться в сложности современного общества. Тем не менее, это стремление не лишено своих сложностей.

Голландский мыслитель Ауке Нимвеген говорит, что пришло «время избавиться от наших ковриков для йоги» и подчеркивает, как прогрессивные европейские и западные граждане могут «начать поддерживать изменения, которые мы хотим видеть в себе и мире», уделяя приоритетное внимание личностному развитию в нашем все более сложном современном обществе.

8. Какой выход?

Как западная политическая и интеллектуальная элита может перейти от неопределенности к уверенности в российской войне?

Победная стратегия заключается в том, чтобы

> **— взять роль «оператора неопределенности» от империалистического и диктаторского Кремля и отнести ее в руки лидеров демократического мира.**

Это гораздо лучший и управляемый вариант, чем настаивание на примирении и миротворчестве, что равносильно принуждению к миру в сегодняшней реальности.

Российское вторжение в Украину требует гораздо большего, чем просто спрятаться за стеклянной дверью пацифизма.

Если мы действительно должны освободиться от норм, которые привели к этому конфликту, мы должны опросить давно сложившиеся западные представления о реальности России и четко увидеть "слепую точку Запада".

Получение информации об украинских верованиях, манифестах и призывах может стать шагом вперед от туннельного видения пацифизма и культурной слепоты.

«Призыв к миру в Украине» искренне просит признать наши призывы к инклюзивности, подчеркивая принцип «ничего о нас без нас» при формировании нашего будущего. В "Манифесте устойчивого мира" подчеркивается, что мир не может быть достигнут за счет справедливости или справедливости за счет мира. Для обеспечения устойчивой международной безопасности справедливость и мир должны быть достигнуты одновременно.

Мы пытались показать, что

> **— пацифизм может быть не только неэффективным, но и потенциально опасным.**

В ситуациях, когда существует моральный императив действовать и защищать, пацифизм может подбодрить агрессоров к дальнейшему насильственному поведению.

Необходим более нюансный подход, сочетающий в себе дипломатию и эффективное сдерживание.

Истинным испытанием пацифизма является не его моральная чистота, а его эффективность в достижении его целей.

***

№ 3.047

Огляд... сьогодні буде виключно Покровський напрямок

2024-07-12

Машовець

Отже, протягом тижня, можемо спостерігати на Покровському операційному напрямку цілком зрозумілу та логічну тенденцію - командування ворожого угрупування військ (УВ) "Центр", не дивлячись на "зовнішніт обставини", докладає просто таки титаничні зусилля, аби не дати ЗСУ закріпитися по бар'єрному рубежу, який проходить по річкам Вовча, Казений Торець та Бичок...

В рамках цих прагнень, противник періодично міняє ділянки та напрямки докладання своїх головних зусиль, проводить численні тактичні перегрупування своїх сил й засобів й здійснює ще цілий ряд заходів, намагаючись наростить темпи просування своїх передових підрозділів.

Але, на даний момент, вони (у сенсі - темпи просування) поки залишаються такими, які не дозволяют стверджувати, що йому вдасться досягнути вже найближчим часом на цьому операційному напрямку успіху оперативного значення.

На даний час, командування противника, очевидно, оцінивши подальші перспективи, щодо найбільш зручного напрямку дій своїх військ, в черговий раз перенесло свої зусилля на відтинок між с.Воздвиженка та с.Прогрес з південних секторів Покровського напрямку... тобто, саме у той невеликий проміжок суходолу, який існує між р.Вовча та р.Казений Торець й де не треба форсувати під вогнем ні першу, ні другу водну перешкоду...

зокрема:

1) - Передові підрозділи 30-ї та 35-ї окремих мотострілецьких бригад (омсбр) противника , майже в режимі "нон-стоп" атакують позиції ЗСУ в району "хутора" Лозуватське, а також по обох сторонах Новоолександрівського водосховища, розташованого південно-східніше с.Воздвиженка, намагаючись прорватись у саме село з півдня та південного сходу.

Одночасно, частиною сил противник намагається розширити своє вклинення в районі Новоолександрівки у бік проміжку між с.Калинове та с.Баранівка

2) - В свою чергу, передові підрозділи 433-го мотострілецького полку (мсп) 27-ї мотострілецької дивізії (мсд), очевидно підтриманні частиною сил 15-ї та 55-ї омсбр вперто атакують вздовж залізниці, яка веде з Авдіївки на Покровськ, у бік с.Прогрес.

Тобто, очевидно ці частини та підрозділи противника мають за найближчу задачу - вихід на рубіж Тимофіївка - Прогрес, з метою забезпечити з півдня "ударну групу" з 30-ї та 35-ї омсбр, яка пару діб тому відновила наступ у бік дороги Покровськ - Костянтинівка.

Не то, щоб противнику вдалося особливо глибоко просунутись, навіть за тактичними мірками, але все ж-таки певне просування він має...

3) - в районі Лозуватське, очевидно, він таки вийшов до р.Казений Торець...

4) - а в районі Воздвиженки - він закріпився у посадці, десь в 500-600 метрах від перших будівль селища...

Тепер про "центр" та "південь" смуги дії УВ "Центр"...

Протягом кількох крайніх діб, противнику вдалося вийти на р.Вовча на ділянці між с.Вовче та с.Новоселівка Перша...й розширити зону свого контролю північніше останньої...

Діючі на цьому напрямку підрозділи 74-ї, 114-ї та 55-ї омсбр противника, по суті зараз намагаються, образно кажучи, "взять Новосёловку штурмом с 3-х сторон"...

Противник одночасно атакує - з півночі, від Євгенівки... з північно-східного напрямку, боку Новопокровського (це такий собі "сковуючий" варіант "в лоб") й з південного сходу, з боку Уманського...

Новоселівка Перша, залишається останнім більш-менш значним вузлом оборони ЗСУ ПЕРЕД р.Вовча, що звісно, майже автоматично робить її об'єктом головної уваги противника...

Справа в тому, що якщо ЗСУ зможуть утримати Новоселівку й одночасно район с.Вовче, то оті самі пігдогі, що пролізли до східного берега р.Вовча між ними, опиняться, скажімо так, в недуже зручному становищі...

Бої зараз точяться в кілька сот метрах від північної околиці Новоселівки Першої, орки вперто намагаються прорватися у село з півночі й таким чином убезпечити сталість своїх позицій на р.Вовча, які вони здобули протягом кількох крайніх діб...

Головна проблема міститься в тому, що вони мають можливість підганяти постійно на цю ділянку свіжі штурмові групи через с.Євгенівка та с.Восход, прикриваючись з правого фланга річкою...

— Більше того, сам факт їх виходу до річки через Євгенівку, дав їм можливість атакувати Новоселівку з півночі на ділянці, яка є максимально широкою по фронту...

Отже,

— на даний момент ЗСУ ведуть жорсткі оборонні бої у центральному та південному секторах Покровського операційного напрямку на двох ізольованих невеликих плацдармах, розташованих на східному березі р.Вовча:

1) - більший, південний - навколо Новоселівки Першої та з іншого, протилежного боку Яснобродівки (яку, незовсім зрозуміло - взяли орки чи ні...)

2) - й менший, північний - від залізниці й трохи південніше, навпроти Прогресу та Вовчого...

В контексті того, що противник знову активізувався по напрямку на Воздвиженку, у бік Прогресу та вздовж р.Казений Торець, а також одночасно - вперто намагається вв'язатися у виснажливі вуличні бої у Північному, Залізному та Дружбі на Торецькому операційному напрямку логічних пояснень цим алогічним діям командування УВ "Центр" у мене поки немає..

Хоча, звісно, дещо я можу допустити... Принаймні, декілька речей...

1) - Командування УВ "Центр" впевнено, що саме у його смузі дій будуть введені у бій, так звані "стратегічні резерви" (або те, що за такі вважає російське командування) й тому так сміливо стачує більшу частину своїх "лінійних" бригад у атакуючих та штурмових діях ОДНОЧАСНО та ЗРАЗУ на цілому ряді ділянок своєї смуги дій...

2) - Або, стратегічне російське командування "поставило недвусмысленную задачу - взять Торецк максимально быстро" до якогось визначеного моменту (план, графік?) перед командуванням УВ "Центр", й тому останне, наплював на всі можливі наслідки... кинуло у лобовий наступ на Торецьк залишки свого головного оперативного резерву - головні сили 27-ї мсд...

3) - Також, можливо...

УВ "Центр" має завдання наступати "из последних сил", в рамках якоїсь оперативної гри, відволікаючи увагу від іншого операційного напрямку, де готується дійсний "головний наступ" літньої кампанії противника 2024-го року...

Якби там не було, "контрольний строк" - кінець липня - початок серпня...

Якщо росіяни щось готують більше ніж ми бачимо тепер, то саме у цей термін повинен закінчитись процес оперативного розгортання їхніх ударних угрупувань...на ДІЙСНОМУ операційному напрямку, де вони збираються наступати.

Звісно, якщо в них залишилось чим...

Бо, на цей рахунок... особисто у мене, існують певні сумніви...

***

№ 3.048

Ukraine War, 5 July 2024: Fish rots from the Head, Part 1

SARCASTOSAURUS

JUL 05, 2024

Good evening, everybody!

(…and good morning for those who are going to read this in the morning…!)

It’s been a few days since my last update, plus there are is a number of topics to discuss. Thus, let me get straight to the point.

(Note: due to different issues, had to delete the original version of this post, and re-post it again.)

***

Up front, and amid the visit of three Ukrainian officials in Washington, and pending several other major meetings between different Western and Ukrainian talking-heads, these days, think I must caution and observe, dear Ukrainians: I’m joining those who say you need not expecting any kind of an ‘invitation’ to NATO.

That is not going to happen. At least not yet.

For the start… of course, NATO is going to repeat its statements that it's fully supporting Ukraine, and related arrangements, and that Ukraine's future is in NATO, and the other, usual blah-blah… But, eventually, they're also going to add that this will be possible 'only once conditions are met', and add a list of explanations probably ending with something like, 'too much corruption'.

Make no mistake: it's not just about corruption; it's a lot about politics and strategy, systemic incompetence and resulting hesitance, too. If nothing else, there's at least as much corruption within NATO as there is within Ukraine.

It's just less obvious.

But, there are other – 'actual' – reasons atop of that, and then some for which I'm having a growing feeling are making plenty of NATO-members 'allergic' about the ZSU. This is not entirely easy to explain: unsurprisingly (at least for me), it took me a few days to think about the following and start formulating it…

***

The principal problem between 'NATO' (but especially the US-Americans, British and few other, similar people there) and the ZSU is something called the 'mindset'.

You know, it's one thing if Colonel-General Syrsky is a 'maverick', and wouldn't let American and other Western wiseacres mess around with his selection of the staff, planning and conduct of operation.

However, 'devil is in the detail', as they say. And that's when I start discussing an entirely different thing.

For example, Western generals might be even more corrupt than Ukrainian (just check how many of them end serving as 'board members' of different corporations and think-tanks upon their retirement from military life). But, they generally tend to dislike the 'inflation' on awards like 'Hero of Ukraine' within ranks of top ZSU commanders- which, BTW, Zelensky seems to be distributing like if they would be morning papers.

Fact is: there are no similar practices in the West. And, hand on heart: why should somebody be awarded 'Hero of Ukraine' for, just for example, 'commanding the defence of Kyiv'? ….or (and, probably, more to the point, right now; see below why): 'commanding the defences of Odesa'?

Sure, nowadays 'there are no sanctuaries', as they say in NATO: no place behind the frontline is any safer than directly on the frontline. That's so because an opponent like the Russians can, as obvious from the last few months, 'hit some place 70-100km behind the frontline' – precisely, without any forewarning, and with ease (by Iskander ballistic missiels, for example). And heaven only knows how

many of Ukrainian command posts have been blasted away over the last two years…

Still, in the West, ‘something like the norm’ in such cases is to decorate ‘troops’. Not commanders. ‘Troops’, like officers and other ranks of the 72nd Mechanised for their heroic stand at Moshchun… and then in Vuhledar, too. Or those of the 1st Tank at Chernihiv. Or like officers and other ranks of the 58th Motorised, for their fantastic defence at the Desna, Nizhyn or Pryluki… to name another, next-to-unknown example etc. (and examples are really countless; these are just a few coming to my mind right away).

Instead, take a closer look around who’s earning ‘Hero of Ukraine’ in Ukraine, and for what.

Perhaps the worst example might become the issue that’s ‘topical’ since around 24 June this year, when President Zelensky - pay attention: Zelensky, not Colonel-General Syrsky (though, I hope, Zelensky did so with Syrsky’s agreement) - fired the ZSU’s commander of Joint Forces, Lieutenant-General Yuriy Sodol (BTW, yet another general awarded the ‘Hero of Ukraine’…)

But, let me start with the start.

***

For two years already, I’m asking around, who was responsible for commanding the ZSU in southern Ukraine, back in February 2022? - and, ‘skillfully’, establishing exactly zero (in digits: 0) defences at the Crimean isthmus – and thus letting the Russians capture the Nova Kakhovka dam and Melitopol within 24 hours of starting all-out invasion, Kherson within some 60 hours of starting the all-out invasion, landing at Berdyansk and driving into the back of the Mariupol garrison?

By now it’s clear that it was nobody less than Zelensky who waved away all the US and British warnings – ‘for political reasons’. However, irrespective of Zelensky’s hesitance, it was the job of the ZSU to act. To deploy brigades there, construct fortifications and prevent a quick Russian advance into southern Ukraine. And yet, it didn’t. As a result, the Russians not only grabbed so much terrain (nearly all of Kherson and southern Zaporizhzhya), but: by now, my estimate is that a total of Ukrainian ground troops and equipment worth at least an entire mechanised brigade, if not two, plus something like two regiments of ground-based air defences were captured or killed in a matter of 36-48 hours.

At first, the explanations I’ve got to hear from Ukraine were like, ‘after the war’. Then the war went on and these switched to, ‘it was the SBU’ (as if the SBU would be in charge of the ZSU, which it is simply not), and then the ‘SBU is investigating’. And, as reported earlier, the SBU was ‘investigating’, and that so much that it ended interrogating sergeants and similar ranks (i.e. non-commissioned

officers)….like if these would be commanding brigades or even bigger formations, and deciding where is which going to be deployed…

Nope. To make this clear, once and for all: the only body responsible for where is what ZSU unit deployed is the GenStab-U.

….and so it took until June this year for complaints from multiple directions – for example from the member of parliament Maryana Bezuhla, and the chief-of-staff 12th National Guard Azov Brigade, Major Bohdan Krotevych, to start focusing on ‘Hero of Ukraine’ Lieutenant-General Yuriy Sodol.

Then things became even more interesting. Between others, Sodol is named as ‘commander of defences of Mariupol’ (i.e. was in command of that area, back in 2022). Well, if so, he messed up, big style, already in that case.

But, that’s still not all. For me, of particular interest in Krotevych’s accusations is this statement, related to Sodol’s recent performance:

‘…while commanding the eastern front, Sodol ordered Azov to advance, even though the brigade did not have enough artillery ammunition to do so. When the soldiers refused to do so, an investigation was launched against the Azov commander.’

….and then another:

‘It bothers me that they convict battalion and brigade commanders for the loss of an observation post, but they don't convict a general for the loss of oblasts and dozens of cities and thousands of soldiers.’

It’s almost ‘ambient noises’ that this is another, ‘classic’ example of ‘glorious Soviet traditions’: see, generals blaming anybody else for their failures but themselves, and, when facing complaints about their own incompetence, initiating investigations about complainers…. But, pay attention at what Krotevych said: ‘Oblasts’ (districts).

That’s plural.

Means, ‘multiple oblasts’….like Kherson Oblast (almost all of which was under the Russian control from late February until November 2022), or southern Zaporizhzhya Oblast (all of which remains under the Russian control)….?

With other words: Sodol messed up by not defending the Crimean isthmus, too…

….what a surprise then, Zelensky acted promptly and on 24 June, in the light of Krotevych filling a request for the SBU to investigate Sodol, Zelensky – pay attention: Zelensky; not Syrsky (though, hopefully, with Syrsky’s agreement) – replaced Sodol by Brigadier-General Andriy Hnatov.

….and with this, we’re back to the usual results of situations of this kind in Ukraine: ‘there will be an investigation (of Sodol)’.

….which, usually, means that nothing at all is going to happen. Zelensky and the GenStab-U are going to sit out this one, like usually.

***

What bothers me at least as much is that this is not the only such case. Troops of the 14th Mechanised Brigade (deployed in the Kupyansk-Svatove area), are bitterly complaining about their commander being replaced by Brigadier-General Sydorov (on Syrsky’s order). Sydorov, so they say, is ‘ineffective in operations’, ‘reacting inadequately’ to criticism and recommendations, has caused a crisis of the unit and many troops now want to be re-assigned somewhere else.

….all of which is, once again, pointing at systemic problems in the force: there are still too many ‘Soviet-style’ officers. People who consider troops they command for ‘expendable’ and thus not the least concerned about their safety. People issuing unreasonable orders, which then result in unnecessary and pointless casualties. Incompetent generals.

….and then, there are cases like the enthusiastic and energetic commander of the 59th Motorised Brigade, Bohdan Shevchuk, who seems to think it’s his job to remote-control every single shot his troops are firing, while (according to complaints against him) lacking skills in command of an entire brigade, and knowledge of the terrain.

Sadly, that’s simply not the way to go: one cannot appoint an officer in command of a brigade if does not know how to delegate, nor knows to trust his subordinates –

but excels in appearing in two daily briefings for his superiors. And, as observed a few times already: effective company- or battalion commander is never 'automatically' an effective brigade commander. Finally: upper echelons must be self-critical enough to admit their own mistakes, and reverse decisions of this kind.

In this particular case, the problem is even bigger, because there are simply no solutions for such cases (except to send the officer in question to additional training) - also because nowadays this kind of behaviour is endemic - in the politics, military and economy alike; in Ukraine, and in the 'West'.

***

….talking about the West: if we throw a look at what is often used as 'example for what should the ZSU strive to become' - the US Army - this is excelling in ignoring its incompetent generals (and intelligence services alike) at least since the late 1960s. Not to talk about its latest performances both in Afghanistan and in Iraq. As a consequence, there was an uproar between its mid-ranking officers, back in 2021, and many of these have quit the service. Arguably, the US Army can afford that – or at least the service still has a serious chance to reform - simply because the USA are (still) as rich as they are, and not facing a war of extermination (at least not one involving some sort of a foreign invader). Arguably, similar is valid for few other of armed forces of different NATO-members (see the Spanish 'performance' in Iraq, just for example; or situations with top generals in Germany and Greece).

However, this shouldn't mean the ZSU must follow the pattern and keep its incompetent officers in their positions. On the contrary: one should hope the force can do much better.

Finally, some of these reports linked above are at least 'distantly related' to something like 'general dislike' for General Syrsky and his style of command. As should be obvious by now, Syrsky – who was in command of ZSU's ground forces ('army') already since 2019 – and his staff of new commanders of different sub-branches, does seem to have instilled a lots of discipline within the ranks over the last few months. That far, everything was OK. However, and just like Zaluzhny before him, although meanwhile the Commander-in-Chief of the entire armed forces of Ukraine, he's still taking no steps to sort out the incompetents. At least not on his own: in most of cases, he (and Zelensky) are re-acting, instead of acting.

For this, there is simply no excuse: one can't keep people like Sodol or Sydorov in position and expect the situation to get better – because the experience in this regards is that it can't get better if the same people are still in the same positions.

….and please mind: even if Ukraine would join NATO, 'tomorrow in the morning, at 09.01hrs', no 'NATO' is ever going to replace any incompetent ZSU general. Only the ZSU (and the PSU) can do so. In this regards, nobody can help Ukraine.

So, if Ukrainians are doing nothing, then what shall NATO do?

***

….and that's just the 'examples that became public now'. Tragically, there are many others. Another one coming to my mind… well, I admit: I'm lacking the insights (people are really 'zip-lip' about the following), and thus I'll leave out dates and names or many other details…. but, that (notorious) itch in my small toe is telling me that perhaps the second worst example is yet another brigade-commander.

In dozens of Western descriptions of what was going on in Ukraine on 24 February, one Western Experte after the other is praising the ZSU and PSU for 'dispersing', and that already before the opening Russian blow. Ho-hum… well, alone after reading dozens of related accounts meanwhile published in the Ukrainian media, I could offer dozens of examples where this was not the case.

Indeed, precisely that was the case with the unit commanded by the commander in question. Essentially, his unit started the war by getting caught by the Russians while still in its base. As result, it lost precious men and equipment to missile strikes within first minutes of the all-out invasion. People died.

What happened? Was he fired? Nope.

'Instead', he had one of his subordinates decorated 'Hero of Ukraine' for something the officer in question certainly never manged to do. As next, the commander in question 'earned' himself the same title ('Hero of Ukraine') for supposedly…. ahem… shooting three… 'Russian somethings'. Until today, there is no evidence he's shot anything at all (and in this war, there's meanwhile really material evidence for everything….especially something that should've happened in a densely populated part of Ukraine…..). Moreover, when, apparently, somebody else then killed one of his subordinates in a blue-on-blue accident, he had the latter (the officer killed in the accident in question) decorated with the same title, too… and then yet another officer from the same unit was killed, but promptly decorated, and then re-decorated again, few days later – and that for things that simply couldn't happen (not even physically).

….and then the entire affair was rapidly swept under a carpet, because everybody involved is (i.e.: most of them 'was') was meanwhile 'Hero of Ukraine'…so much so the unit in question must be one of highest-decorated in all of Ukraine (or: better said: its command staff and officers killed in action became the highest-decorated group of Ukrainian military officers)… and then, and until this very day people are wondering how then comes an asset commanded by so many heroes gets blasted by the Russians and is losing yet more of precious equipment at every opportunity…

Sure, US generals (just to name the perhaps 'most obvious example') do not mind if one of their…officers in similar position (like the above-mentioned Ukrainian brigade-commander) 'overclaims a bit' and ends being credited with 'three kills',

while actually scoring just one. When one checks with them in person, and privately, they even admit this (both the generals and the officer in question).

But, decorating top commanders with ‘Hero of the Country’ – and that for obviously unsubstantiated overclaiming…?

Sorry, but for Western officers that consider themselves ‘cool and calculated professionals’ – that’s so ‘Soviet style’, something making them so ‘allergic’, can’t say. It’s like if they would have to deal with Leonid Brezhnev or Yuri Andropov, in person, and not with Generals like Syrsky…

….not only a ‘red line’, but a ‘red cloth directly in front of their nose’.

Those that might have a problem understanding this… well, put yourself into shoes of those ‘NATO generals’: how are they supposed to ‘talk business’ with some Ukrainian…erm… (must omit the rank and unit-designation) …‘unit commander’, wearing the title ‘Hero of Ukraine’ - but for completely unsubstantiated reasons, and that while they (‘NATO generals’) know it?

How shall they ask that officer for advice - or listen to his demands for specific kind of equipment, just for example - if they can’t take him seriously?

***

Overall, dear Ukrainians, by all respect that's due for the ZSU, your heroic troops, and the majority of their commanders (and, have no doubt: there's a lot that is due, especially for mid-, lower-ranking-, and non-commissioned officers and other ranks of the ZSU!!!), but 'the fish (does) rot(s) from the head', and unless at least the majority of cases of this kind are sorted out, once and for all… sorry, there are always going to be not just a 'few' of 'NATO generals' braking admission of your country to their ('holy' and 'so clean they can work in white gloves') alliance.

….and your armed forces are going to continue experiencing major problems with mobilisation, too.

(….to be continued…)

***

Ukraine War, 5 July 2024: Fish rots from the Head, Part 2

SARCASTOSAURUS

JUL 06, 2024

(….continued from Part 1…)

The principal reason for my discussion of… 'issues' with different of ZSU's commanders in the Part 1 of this feature, is that we're going to see 'some results' of that in the following review, too.

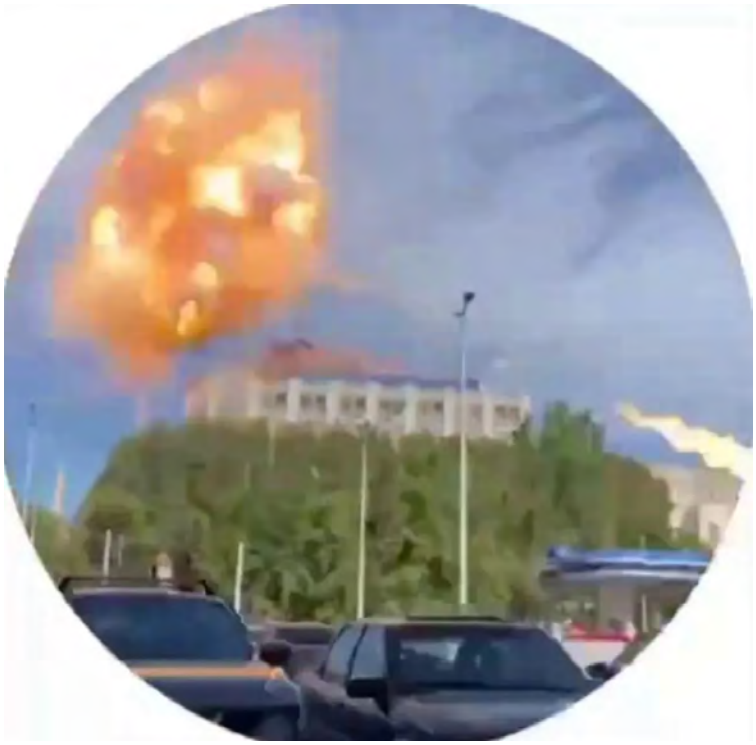
***

Generally, this week, the VKS flew some 90-100 air strikes a day, deploying around 120-150 UMPK glide bombs (peak was on 29 June, when they dropped 147 UMPKs just on positions of the Khortytsya Group of the ZSU!). Additionally, they were firing some 50-60 BM-30s and S-300s per day.

Early on 1 July, the Russians attacked Kyiv with two Iskander-Ms. The PSU claimed both as shot down, but debris hit multiple buildings in the Obolon district. Then the Russians hit the Mirhorod AB (Poltava Oblast) with an Iskander-M, destroying two operational Su-27, and damaging 4 non-operational Su-27s (the

latter 4 were not moved since February 2022). Also damaged was at least one Mi-24. The Russian Granat UAV that guided this strike is known to have circulated the air base for at least 3 hours… yet there was nothing the PSU could do about it…?

On 3 July, the Russians launched 3 Iskander-Ks, 4 Kh-59 PGMs, and 5 Shaheds at targets in the Dnipro (city) area. The PSU claimed five of Iskanders and five of Shaheds as shot down, but at least one of missiles hit the big factory complex of Yuzhmash, in central Dnipro, killing at least 4 and wounding 27.

On the same day, by around 16.00hrs, the VKS also struck the Kharkiv Oblast with a total of 36 UMPKs. Then the Russians hit the Dolgintsevo AB, outside Kryvyi Rih, destroying an operational MiG-29 there….

….and then Colonel Yuri Ihnat, spokesman of the Ukrainian air force came up with complaints about the Russian missile strikes, treachery and, essentially, explained the PSU can't do anything about all of this.

….probably because it's so hard to construct 'too many' aircraft shelters with help of shipping containers, fill these with earth or sand, cover them with camouflage nets, and then regularly rotate aircraft and decoys between them…?

…or strike Russian depots for Shaheds, like this was done on 2 July, when up to 90 of these were claimed as destroyed in a strike on Cape Fiolent, south of Sevastopol in the occupied Crimea (together with some of personnel operating them)…?

….sigh…

And so, while I was wondering about Ihnat's statments, it came to my mind that… don't even recall the feature any more: it was few months ago, and I've written and published so much on this blog… anyway, the talk was about examples from different wars in the Middle East. Especially the Iran-Iraq War of 1980-1988. In response to that, at last three readers came back to explain how 'Middle Easterners/ Muslims can't fight', and another one 'kindly' reminded me about books like 'Armies of Sand'….

Actually, both the Iraqis and the Iranians developed numerous indigenous solutions for similar problems they were facing (here something like a 'list' of different Iraqi 'solutions'; while I'm at that, let me remind you that the Shahed is based on a design originally developed in South Africa on Iraqi request from 1988).

….but, specific branches of the Ukrainian armed forces – can't.

The latest explanation is that 'ground personnel is massively transferred to infantry'.

If so, then both Ihnat and Syrsky, plus Lieutenant-General Mykola Oleshchuk (commander of the PSU) belong being fired, because highly-specialised ground personnel of the air force has nothing to search for in 'infantry'.

Another example: how comes it took almost two years to see the first Ukrainian 'blimps' or 'dirigables' equipped with surveillance equipment? And, how comes we're yet to see any of these used for air defence purposes - for example through being chained to the ground, thus creating obstacles for incoming missiles and attack UAVs, as was done so often during the Second World War?

The latter question is causing me really a lots of itch in that small toe because, balloons/blimps/dirigables are the oldest 'flying tools of war' around - yet in Ukraine it seems nobody came to the idea to make use of them any earlier…?

Ah well…

At least on the same day (3 July) the ZSU hit back by deploying its Shark UAVs and M142 HIMARS to knock out one of Russian 1L119 Nebo early warning radars (found by a Shark UAV).

Yesterday (4 July), a Kinzhal ballistic missile released by one of Russian MiG-31Ks hit the Nadezhda oil pumping station, in Seleshchyna, east of Poltava, setting a number of storage tanks afire.

The last night (4-5 July), the Russians also run a strike including 32 Shaheds: all 32 were claimed as shot down by the PSZSU. This morning, the Russians targeted the Voznesensk AB, causing several large fires…

….and much more is certain to follow, because Belusov is a big fan of UAVs… and the Russians are already producing UAVs operating outside the frequency range covered by the Ukrainian electronic warfare…

***

Northern Kharkiv… oh dear… if I start discussing this, I would actually have to start with another wrong decision of the GenStab-U - the one about dismissal of the local commander, few days after the start of the Russian offensive in this area… and how now there are requests for the officer to be returned to his position…

But, sigh… OK… In the Lyptsi-Hlyboke area, the Ukrainians continued assaulting into Hlybovke, the Russians are still trying to reach Lyptsi. Further east, while the ZSU continued clearing the western and eastern side of Vovchansk, the Russians continued re-filling their destroyed formations, and run a number of counterattacks into the northern side of the town. All have been heavily hit by FPVs and artillery, but they kept coming. They're also still trying to reach the Agregate Works, indicating there are still Russian troops holding out inside.

Mind: the 'situation is stabilised' means not 'the Russians withdrew', and even less so, 'the Russians stopped attacking'. On the contrary, the onslaught is going on. They've just switched their doctrine from one of mass mechanised attacks to incessant and mass infantry attacks.

1. BATTLE OF DONBAS

Siversk…the last three days Siversk was heavily hit by the Russian BM-27s, BM-30s, and UMPKs. It's almost as if the Russians re-discovered the place is still existent…

Bakhmut…Generally, the Russians seem to have abandoned flanking efforts (at least for a while), and are back to assaulting the Kanal District. Probably have the eastern side under control again – although being heavily hit by artillery and FPVs.

In the southern sector, Ukrainians run a local counterattack into southern Klishchivka, but this seems to only have lessened the Russian pressure on temporary basis.

Toretsk….what might have been 'probing' attacks on Shumy, two weeks ago, are meanwhile certainly another Russian offensive, with assaults on Druzhba and Pivnichne in the north, and Zalizne and Khytryy Rynok in the south. With other words: the Russians are now seriously grinding forward in this area. The situation was critical enough for the PSU to fly air strikes against the Russians in Pivnichne.

Even more worrisome was the Russian assault of 2-3 July, from Trotiske and Novoselivka along the Kryvyi Torets River in northern direction on Niu-York/New York (yes, there's a place with that name in Ukraine, named after New York): this has secured most of southern Niu-York up to around Teatralnyy Street.

Avdiivka-Pokrovsk… Two days ago, the Russians have seized Tarasivka, 7km north of Novooleksandrivka.

In the Novooleksandrivka area, the Russians are also re-filling their destroyed units (for example: the [almost completely destroyed] 433rd Motor-Rifle Regiment was re-filled by the 1308th Motor-Rifle Regiment), and still trying to grind themselves in direction of the T0504. They continued assaulting in northern and western direction from Novomikhailivka, though without much success. That said, principal immediate target of their attacks this week was the area north and south of Yevhenivka and Voshod, both west of Sokil. The ZSU really hit them hard – with FPVs and artillery –, causing hundreds of casualties, but they continued attacking and took one field/tree line north, and the hamlet of Voshod and two fields south of it.

BTW, it seems the Russians are meanwhile deploying assault units staffed by women, in this sector.

Mariinka… the Russians have meanwhile secured most of central Krasnohorivka, and are pushing hard into the area with private homes, in the northern side of the village. Also, on 2 July, the Russians deployed lots of UMPKs to hit Selydove, Kosgtinatynopil, and Odradne – places about 10km behind the frontline. Obviously, the PSU's air defences of this area are still poorer than elsewhere.

2. SOUTHERN UKRAINE

Vuhledar… here the Russians are meanwhile not assaulting directly on Vuhledar, but from Solodke and Volnodymyrivka towards the 0532 road. Might have taken a field/tree line or so, this week. Gauging by Krotevych's complains about Sodol, so far the ZSU wasn't even taking this battlefield seriously… it's going to be interesting to monitor if Hnatov might approach this issue in different fashion…

Staromaiorske….that village remains under the Russian control: the ZSU never tried to recover anything. At least Urozhaine is still holding out, regardless how heavily hit by the Russian artillery and air strikes.

Robotyne… OK, so the village is 'no-man's land', but, the Russians are trying to push in northern direction – and that both on the western and eastern side of its ruins. In the rear, they're constantly shelling and rocketing Mala Tokhmachka. Have also TOS-ed Ukrainian positions directly north of Novoprokrovka.

The Nikopol area was heavily shelled by the Russian artillery the last few days.

The city of Kherson is heavily hit by the Russian artillery and FPVs the last few days. As usually, Ukrainians are reporting only the damage to civilian buildings….and, of course, there is no end of that in sight…

…while, what are poor Ukrainian Marines experiencing in the Krynky bridgehead for months - all thanks to Sodol (because he used to be the commander of the Ukrainian Marine Corps, earlier this year)…. is something even the GenStab-U can't really explain, and thus, actually, another story worth its own feature…

***

Война На Украине, 5 Июля 2024 Года: Рыба Гниет С Головы, Часть 1

САРКАСТОЗАВР

JUL 05, 2024

Всем добрый вечер!

(...И доброе утро для тех, кто собирается прочитать это утром...!)

Прошло несколько дней с момента моего последнего обновления, плюс есть ряд тем для обсуждения. Итак, позвольте мне сразу перейти к делу.

(Примечание: из-за различных проблем пришлось удалить оригинальную версию этого поста и повторно опубликовать его.)

***

Спереди, и на фоне визита трех украинских чиновников в Вашингтон, и в ожидании нескольких других крупных встреч между различными западными и украинскими говорящими головами, в эти дни, думаю, я должен предупредить и отметить, дорогие украинцы: я присоединяюсь к тем, кто говорит, что вам не нужно ожидать какого-либо «приглашения» в НАТО.

Этого не произойдет. По крайней мере, еще нет.

Для начала... конечно, НАТО собирается повторить свои заявления о том, что она полностью поддерживает Украину и связанные с ней договоренности, и что будущее Украины находится в НАТО, а другое, обычное бла-бла... Но, в конце концов, они также собираются добавить, что это будет возможно «только после выполнения условий», и добавить список объяснений, которые, вероятно, заканчиваются чем-то вроде «слишком много коррупции».

Не заблуждайтесь: речь идет не только о коррупции; речь идет о политике и стратегии, системной некомпетентности и вытекающих из этого неуверенности. Если ничего больше, то в НАТО, по крайней мере, столько же коррупции, сколько и в Украине.

Это просто менее очевидно.

Но есть и другие - "фактические" - причины, а затем некоторые, из-за которых у меня растущее чувство, делают многих членов НАТО "аллергическими" на ZSU. Это не совсем легко объяснить: неудивительно (по крайней мере, для меня), мне потребовалось несколько дней, чтобы подумать о следующем и начать формулировать это...

***

Основная проблема между «НАТО» (но особенно американцами, британцами и несколькими другими подобными людьми) и ZSU - это то, что называется «мышление».

Знаете, одно дело, если генерал-полковник Сирский является «маверик» и не позволит американцам и другим западным мудрецам возиться с его выбором персонала, планированием и проведением операций.

Тем не менее, "дьявол в деталях", как говорится. И именно тогда я начинаю обсуждать совершенно другую вещь.

Например, западные генералы могут быть еще более коррумпированными, чем украинцы (просто проверьте, сколько из них заканчивают служить «членами совета директоров» различных корпораций и аналитических центров после выхода из военной жизни). Но, как правило, им не нравится «инфляция» таких наград, как «Герой Украины», в рядах топ-командующих ZSU, которые, кстати, Зеленский, кажется, распространяет, как если бы они были утренними газетами.

Факт в том, что на Западе нет подобной практики. И, рука об руку: почему кто-то должен быть награжден «Героем Украины», например, за «командирование обороной Киева»? ....Или (и, вероятно, более точно, прямо сейчас; см. ниже почему): «командовать обороной Одессы»?

Конечно, в настоящее время "нет святилищ", как говорят в НАТО: ни одно место за линией фронта не является более безопасным, чем прямо на линии фронта. Это потому, что такой противник, как русские, может, как видно из последних нескольких месяцев, «ударить в какое-то место на расстоянии 70-100 км за линией фронта» - точно, без какого-либо предварительного предварительного и с легкостью (например, баллистическими миссионерами Искандера). И только Бог знает, сколько украинских командных пунктов было взорвано за последние два года...

Тем не менее, на Западе "что-то вроде нормы" в таких случаях заключается в том, чтобы украшать "войска". Не командиры. «Войска», как офицеры и другие ряды 72-го механизированного за их героическую позицию в Мошчуне... а затем и в Вухледаре. Или 1-го танка в Чернигове. Или, как офицеры и другие ряды 58-го моторизованного, за их фантастическую защиту в Десне, Нижине или Прилуки... чтобы назвать еще один, ближайший к

неизвестному пример и т. д. (и примеров действительно бесчисленное множество; это всего лишь несколько, которые сразу приходят мне на ум).

Вместо этого присмотритесь к тому, кто зарабатывает «Героя Украины» в Украине и за что.

Возможно, худшим примером может стать вопрос, который является «точным» примерно с 24 июня этого года, когда президент Зеленский - обратите внимание: Зеленский, а не генерал-полковник Сырский (хотя, я надеюсь, Зеленский сделал это с согласия Сырского) - уволил командующего Объединенными силами ZSU генерал-лейтенанта Юрий Содол (BTW, еще один генерал награжден «Героем Украины»...)

Но позвольте мне начать с самого начала.

***

Уже два года я спрашиваю, кто был ответственен за командование ЗСУ на юге Украины еще в феврале 2022 года? - и, «умело», установив ровно ноль (в цифрах: 0) оборону на Крымском перешее - и, таким образом, позволив россиянам захватить плотину Новая Каховка и Мелитополь в течение 24 часов после начала полного вторжения, Херсону в течение примерно 60 часов после начала тотал-ализизного вторжения, приземления в Бердянске и въехать в заднюю часть Мариупольского гарнизона?

К настоящему моменту ясно, что именно не менее Зеленского отмахнулись от всех предупреждений США и Великобритании - "по политическим причинам". Однако, несмотря на нерешительность Зеленского, это была работа ZSU. Чтобы развернуть там бригады, построить укрепления и предотвратить быстрое наступление России на юг Украины. И все же, это не так. В результате русские не только захватили так много местности (почти весь Херсон и южный Запорожье), но и: к настоящему времени, по моим оценкам, в общей сложности украинских сухопутных войск и оборудования, по крайней мере, целую механизированную бригаду, если не две, плюс что-то вроде двух полков наземной ПВО были захвачены или убиты в течение 36-48 часов.

Сначала объяснения, которые я должен услышать от Украины, были такими: "после войны". Затем война продолжилась, и они переключились на «это была СБУ» (как будто СБУ будет отвечать за ZSU, а это просто не так), а затем «СБУ расследует». И, как сообщалось ранее, СБУ «расследовала», и это настолько, что она прекратила допросы сержантов и аналогичных званий (т.е. унтер-офицеров).... например, если бы это были командование бригадами или даже более крупными формированиями, и решение о том, где будет развернуто...

Нет. Чтобы было ясно, раз и навсегда: единственным органом, ответственным за то, где находится подразделение ZSU, является GenStab-U.

....И поэтому потребовалось до июня этого года для жалоб из разных направлений - например, от члена парламента Марьяны Безухлы и начальника штаба 12-й Азовской бригады Национальной гвардии, майора Богдана Кротевича, чтобы начать фокусироваться на «Герое Украины» генерал-лейтенанте Юрии Содоле.

Потом все стало еще интереснее. Среди прочего, Содол назван «командующим обороной Мариуполя» (т.е. командовал этим районом еще в 2022 году). Ну, если это так, он облажался, большой стиль, уже в этом случае.

Но это еще не все. Для меня особый интерес в обвинениях Кротевича представляет это заявление, связанное с недавним выступлением Содола:

...Командуя восточным фронтом, Содол приказал Азову продвигаться, несмотря на то, что у бригады не было достаточного количества артиллерийских боеприпасов для этого. Когда солдаты отказались это сделать, было начато расследование против командира Азова».

....А затем еще один:

«Меня беспокоит, что они осуждают командиров батальонов и бригад за потерю наблюдательного поста, но они не осуждают генерала за потерю областей, десятков городов и тысяч солдат».

Это почти "общественные шумы", что это еще один, "классический" пример "славных советских традиций": смотрите, генералы обвиняют кого-либо еще в своих неудачах, кроме себя, и, сталкиваясь с жалобами на свою

некомпетентность, инициируют расследования в отношении жалобщиков... Но обратите внимание на то, что сказал Кротевич: "Области" (районы).

Это множественное число.

Означает «многочисленные области»... как Херсонская область (почти все из которых находилось под контролем России с конца февраля по ноябрь 2022 года) или южная Запорожская область (все они остаются под контролем России)....?

Другими словами: Содол тоже облажался, не защищая Крымский перешек...

....Какой сюрприз, Зеленский действовал быстро и 24 июня, в свете того, как Кротевич заполнил просьбу в СБУ провести расследование Содола, Зеленский - обратите внимание: Зеленский; не Сырский (хотя, надеюсь, с согласия Сырского) - заменил Содол бригадным генералом Андреем Гнатовым.

....И с этим мы возвращаемся к обычным результатам ситуаций такого рода в Украине: «будет расследование (Содола)».

...Что, как правило, означает, что вообще ничего не произойдет. Зеленский и GenStab-U собираются отсидеть, как обычно.

***

Что меня беспокоит, по крайней мере, так это то, что это не единственный такой случай. Войска 14-й механизированной бригады (развернуты в районе Купянск-Сватове) горько жалуются на то, что их командир заменен бригадным генералом Сидоровым (по приказу Сырского). Сидоров, как говорят, «неэффективен в операциях», «неадекватно реагирующий» на критику и рекомендации, вызвал кризис подразделения, и многие войска теперь хотят быть переназначены в другое место.

...Все это, в очередной раз, указывает на системные проблемы в силе: все еще слишком много офицеров «советского стиля». Люди, которые считают войска, которыми они командуют, «нерасходаемыми» и, следовательно, не в последнюю очередь обеспокоены своей безопасностью. Люди, отдающие необоснованные приказы, которые затем приводят к ненужным и бессмысленным жертвам. Некомпетентные генералы.

....А потом, есть такие случаи, как восторженный и энергичный командир 59-й моторизованной бригады Богдан Шевчук, который, кажется, думает, что его работа заключается в дистанционном управлении каждым выстрелом, который стреляют его войска, в то время как (согласно жалобам на него) не хватает навыков командования всей бригадой и знания местности.

К сожалению, это просто не тот путь: нельзя назначить офицера, командующего бригадой, если он не знает, как делегировать, и не знает, как

доверять своим подчиненным, но преуспевает в том, чтобы появляться в двух ежедневных брифингах для своего начальства. И, как уже отмечалось несколько раз: эффективный командир роты или батальона никогда не является «автоматически» эффективным командиром бригады. Наконец: верхние эшелоны должны быть достаточно самокритичными, чтобы признать свои собственные ошибки и отменить решения такого рода.

В данном конкретном случае проблема еще больше, потому что для таких случаев просто нет решений (кроме того, чтобы отправить данного офицера на дополнительную подготовку) - также потому, что в настоящее время такое поведение является эндемичным - как в политике, так и в армии, и в экономике; в Украине, и на "Западе".

***

....Говоря о Западе: если мы посмотрим на то, что часто используется в качестве "примера того, к чему должна стремиться ZSU" - армия США - это преуспеет в игнорировании ее некомпетентных генералов (и разведывательных служб), по крайней мере, с конца 1960-х годов. Не говоря уже о его последних выступлениях как в Афганистане, так и в Ираке. Как следствие, еще в 2021 году между его офицерами среднего ранга произошел ажиотаж, и многие из них уволились со службы. Возможно, армия США может себе это позволить - или, по крайней мере, у службы все еще есть серьезный шанс на реформу - просто потому, что США (все еще) так же богаты, как и они, и не сталкиваются с войной на уничтожение (по крайней мере, не с участием какого-то иностранного захватчика). Возможно, подобное действительно для нескольких других вооруженных сил разных членов НАТО (см., например, испанское "выступление" в Ираке; или ситуации с ведущими генералами в Германии и Греции).

Однако это не должно означать, что ZSU должен следовать шаблону и держать своих некомпетентных офицеров на своих позициях. Наоборот: следует надеяться, что сила сможет сделать гораздо лучше.

Наконец, некоторые из этих отчетов, связанных выше, по крайней мере, «отдаленно связаны» с чем-то вроде «общей неприязни» к генералу Сырскому и его стилю командования. Как уже должно быть очевидно, Сырский, который командовал сухопутными войсками ZSU («армией») уже с 2019 года, и его штаб новых командиров различных подотраслей, похоже, привили много дисциплины в рядах за последние несколько месяцев. До сих пор все было в порядке. Однако, как и Залужный до него, хотя тем временем главнокомандующий всеми вооруженными силами Украины, он все еще не предпринимает никаких шагов, чтобы разобраться с некомпетентными. По крайней мере, не самостоятельно: в большинстве случаев он (и Зеленский) реагируют, а не действуют.

Для этого просто нет оправдания: нельзя держать таких людей, как Содол или Сидоров, и ожидать, что ситуация улучшится - потому что опыт в этом отношении заключается в том, что не может стать лучше, если одни и те же люди все еще находятся в тех же положении.

....И, пожалуйста, неважно: даже если Украина вступит в НАТО, «завтра утром, в 09:01», ни одна «НАТО» никогда не заменит какого-либо некомпетентного генерала ZSU. Только ZSU (и PSU) могут это сделать. В этом отношении никто не может помочь Украине.

Итак, если украинцы ничего не делают, то что делать НАТО?

***

...И это просто "примеры, которые стали публичными сейчас". К сожалению, есть много других. Еще один приходит мне на ум... ну, я признаю: мне не хватает идей (люди действительно «застегиваются» о следующем), и, таким образом, я оставлю даты и имена или многие другие детали... но этот (известный) зуд в моем маленьком пальчике говорит мне, что, возможно, вторым худшим примером является еще один командир бригады.

В десятках западных описаний того, что происходило в Украине 24 февраля, один западный эксперт за другим хвалит ZSU и PSU за «разгонение», и это уже до открытия российского удара. Хо-хум... ну, в одиночку, прочитав десятки связанных аккаунтов, опубликованных в украинских СМИ, я мог бы предложить десятки примеров, где это было не так.

Действительно, именно так было в случае с подразделением, которым командовал этот командир. По сути, его подразделение начало войну, будучи пойманным русскими, находясь еще на своей базе. В результате он потерял драгоценных людей и оборудование из-за ракетных ударов в пределах первой милinutes of the all-out invasion. People died.

Что случилось? Его уволили? Нет.

«Вместо этого» он наградил одного из своих подчиненных «Героем Украины» за то, что офицер, о котором идет речь, конечно, никогда не делал. Далее, командир, о котором идет речь, «заработал» себе тот же титул («Герой Украины») за якобы... хм... выстрел в три... «Русские что-то». До сегодняшнего дня нет никаких доказательств того, что он вообще что-то стрелял (а в этой войне, тем временем, есть действительно материальные доказательства всего... особенно то, что должно было произойти в густонаселенной части Украины...). Более того, когда, по-видимому, кто-то другой убил одного из его подчиненных в сине-синей аварии, у него последний (офицер, погибший в рассматриваемой аварии) также был тем же титулом... а затем еще один офицер из того же подразделения был убит, но

быстро украшен, а затем снова украшен, через несколько дней - и это для вещей, которые просто не могли произойти (даже физически).

....И тогда все дело было быстро смещено под ковер, потому что все участники (т.е.е: большинство из них «были») были тем временем «Героем Украины»... настолько, что подразделение, о котором идет речь, должно быть одним из самых хорошо украшенных во всей Украине (или: лучше сказать: его командный состав и офицеры, убитые в бою, стали самой высокоогражденной группой украинских военных офицеров)... и тогда, и до этого самого дня люди задаются вопросом, как тогда актив, которым командуют так много героев, подвергается подрыву русских и теряет еще больше драгоценного оборудования при каждой возможности...

Конечно, американские генералы (просто чтобы назвать, возможно, «самый очевидный пример») не возражают, если один из их... офицеров в аналогичном положении (как вышеупомянутый украинский бригадный командир) «немного преусердствует» и в конечном итоге его приписывают «три убийства», в то время как на самом деле забивает только один. Когда кто-то проверяет с ними лично и в частном порядке, они даже признают это (как генералы, так и офицер, о котором идет речь).

Но, украшая высших командиров "Героем страны" - и это для явно необоснованного превышения...?

Извините, но для западных офицеров, которые считают себя "крутыми и расчетливыми профессионалами" - это такой "советский стиль", что-то, что делает их такими "аллергическими", не могу сказать. Это как если бы им пришлось иметь дело с Леонидом Брежневым или Юрием Андроповым, лично, а не с такими генералами, как Сырский...

...Не только "красная линия", но и "красная ткань прямо перед их носом".

Те, у кого могут быть проблемы с пониманием этого... ну, поставьте себя на место этих «генералов НАТО»: как они должны «говорить о бизнесе» с каким-то украинцем… эрм… (должны опустить звание и обозначение подразделения) ... «командующий подразделения», нося титул «Герой Украины» - но по совершенно необоснованным причинам, и что в то время как они («генералы НАТО») это знают?

Как они могут попросить совета у этого офицера - или прислушаться к его требованиям к конкретному виду оборудования, например, если они не могут воспринимать его всерьез?

***

В целом, дорогие украинцы, при всем уважении, что это необходимо для ЗСУ, ваших героических войск и большинства их командиров (и, не сомневайтесь: есть много, что нужно, особенно для средних, более низких и унтер-офицеров и других званий ЗСУ!!!), но «рыба (гниет) с головы», и если хотя бы большинство случаев такого рода не будет разобрано, раз и навсегда... извините, всегда будет не просто «несколько» «генералов НАТО», тормозящих допуск вашей страны к их («святым» и «таким чистым, что они могут работать в белых перчатках») Альянс.

...И ваши вооруженные силы также будут продолжать испытывать серьезные проблемы с мобилизацией.

(....Продолжение...)

***

Война на Украине, 5 июля 2024 года: Рыба гниет с головы, часть 2

SARCASTOSAURUS

JUL 06, 2024

(....Продолжение из части 1...)

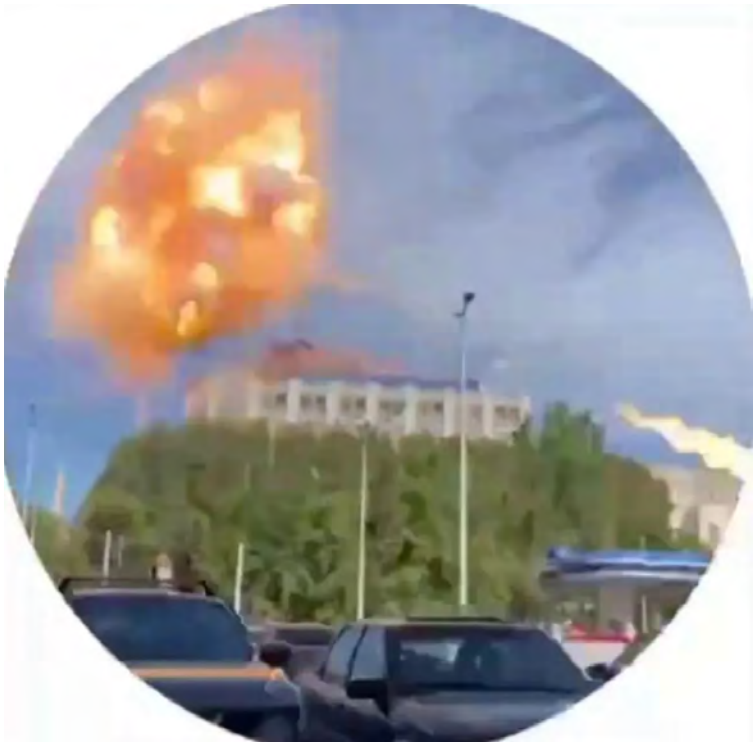
Основная причина моего обсуждения... «проблем» с различными командирами ZSU в части 1 этой функции заключается в том, что мы также увидим «некоторые результаты» в следующем обзоре.

***

Как правило, на этой неделе VKS наносил около 90-100 воздушных ударов в день, развернув около 120-150 скользящих бомб UMPK (пик был 29 июня, когда они сбросили 147 UMPK как раз на позиции Хортыцской группы ZSU!). Кроме того, они стреляли примерно 50-60 БМ-30 и С-300 в день.

Рано утром 1 июля русские атаковали Киев с двумя Искандерами-М. ПСУ утверждали, что оба были сбиты, но обломки попали в несколько зданий в Оболонском районе. Затем русские нанесли удар по Миргородской АБ (Полтавская область) Искандер-М, уничтожив два действующих Су-27 и повредив 4 нерабоспособных Су-27 (последние 4 не были перемещены с февраля 2022 года). Также был поврежден по крайней мере один Ми-24. Известно, что российский БПЛА Granat, который руководил этой забастовкой, распространял авиабазу не менее 3 часов... но ПСУ ничего не мог с этим поделать...?

3 июля русские запустили 3 Искандер-КС, 4 КХ-59 и 5 Шахедов по целям в районе Днепра (города). ПГУ утверждало, что пять искандеров и пять шахедов были сбиты, но по крайней мере одна из ракет попала на большой заводской комплекс Южмаш в центре Днепра, убив по меньшей мере 4 и ранив 27 человек.

В тот же день, около 16:00, ВКС также нанесла удар по Харьковской области в общей сложности 36 UMPK. Затем русские напали на АБ "Долгинцево", за пределами Кривого Рога, уничтожив там действующий МиГ-29...

....А затем полковник Юрий ***Игнат***, пресс-секретарь ВВС Украины, выступил с жалобами на российские ракетные удары, предательство и, по сути, объяснил, что ПГУ ничего не может с этим поделать.

> ....Вероятно, потому, что так трудно построить «слишком много» укрытий для самолетов с помощью морских контейнеров, заполнить их землей или песком, покрыть их камуфляжными сетками, а затем регулярно вращать самолеты и приманки между ними...?
>
> ...Или нанести удар по российским депонам для Шахедов, как это было сделано 2 июля, когда до 90 из них были заявлены как уничтоженные в результате удара по мысу Фиолент, к югу от Севастополя в оккупированном Крыму (вместе с некоторыми сотрудниками, эксплуживающими их)...?

....Вздох...

И поэтому, пока я задавался вопросом о заявлениях ***Ихната***, мне пришло в голову, что... даже больше не вспоминаю эту особенность:

> — это было несколько месяцев назад, и я так много писал и публиковал в этом блоге... в любом случае, разговор был о примерах из разных войн на Ближнем Востоке. Особенно ирано-иракская война 1980-1988 годов. В ответ на это, наконец, три читателя вернулись, чтобы объяснить, как «мусульмане Ближнего Востока/мусульмане не могут сражаться», а еще один «добро» напомнил мне о таких книгах, как «Армии песка»....

На самом деле,

> — и иракцы, и иранцы разработали многочисленные местные решения для аналогичных проблем, с которыми они сталкивались (здесь что-то вроде «списка» различных иракских «решений»; пока я на этом, позвольте мне напомнить вам, что Шахед основан на дизайне, первоначально разработанном в Южной Африке по просьбе Ирака с 1988 года).
>
> **....Но конкретные подразделения украинских вооруженных сил - не могут.**

Последнее объяснение заключается в том, что "наземный персонал массово переводится в пехоту".

Если это так, то

> — и Игнат, и Сырский, плюс генерал-лейтенант Николай Олещук (командир ПСУ) должны быть уволены, потому что высокоспециализированному наземному персоналу ВВС нечего искать в «пехоте».

Еще один пример:

> — почему потребовалось почти два года, чтобы увидеть первые украинские «бримпы» или «диригабле», оснащенные оборудованием для наблюдения? И почему мы еще не увидели, что кто-то из них используется в целях ПВО - например, будучи прикованным к земле, тем самым создавая препятствия для входящих ракет и атакующих БПЛА, как это так часто делалось во время Второй мировой войны?

Последний вопрос вызывает у меня действительно много зуда в этом маленьком ноге, потому что воздушные шары/брыбы/диригабелы являются самыми старыми "летающими инструментами войны" - но в Украине, кажется, никто не пришел к идее использовать их раньше...?

Ну что ж...

По крайней мере, в тот же день (3 июля) ZSU нанес ответный удар, развернув свои БПЛА Shark и M142 HIMARS, чтобы выбить один из российских радаров раннего предупреждения 1L119 Nebo (найденный БПЛА Shark).

Вчера (4 июля) баллистическая ракета "Кинжаль", выпущенная одним из российских МиГ-31К, попала на нефтенасосную станцию "Надежда" в Сележчине, к востоку от Полтавы, подожг ряд резервуаров для хранения.

Прошлой ночью (4-5 июля) русские также нанесли удар, в том числе 32 Шахеда: все 32 были сбиты PSZSU. Сегодня утром русские нацелились на Вознесенск, вызвав несколько крупных пожаров...

....И многое другое обязательно последует, потому что Белусов является большим поклонником БПЛА... и россияне уже производят БПЛА,

работающие за пределами частотного диапазона covered by the Ukrainian electronic warfare…

Северный Харьков...

> о боже... если я начну обсуждать это, мне на самом деле придется начать с другого неправильного решения GenStab-U - об увольнении местного командира, через несколько дней после начала российского наступления в этом районе... и как теперь есть просьбы о возвращении офицера на его должность...

Но, вздохни... Хорошо...

В районе Липцы-Глыбоке

> украинцы продолжали нападать на Глыбовке, русские все еще пытаются добраться до Липцы. Дальше на восток, в то время как ZSU продолжал очищать западную и восточную стороны Вовчанска, русские продолжали заполнять свои разрушенные формирования и проводят ряд контратак на северную часть города. Все они сильно пострадали от FPV и артиллерии, но они продолжали приходить. Они также все еще пытаются добраться до агрегатного завода, указывая на то, что внутри все еще держатся российские войска.

Разум: **«ситуация стабилизировалась» означает не «русские отступили», а тем более «русские перестали атаковать»**.

Напротив, **натиск продолжается**.

Они только что переключили свою доктрину с одной из массовых механизированных атак на непрекращающиеся и массовые пехотные атаки.

1. БИТВА ПРИ ДОНБАСЕ

Сиверск...

> последние три дня Сиверск сильно пострадал от российских БМ-27, БМ-30 и УМПК. Это почти как если бы русские заново открыли для себя это место, которое все еще существует...

Бахмут...

> В целом, русские, похоже, отказались от фланговых усилий (по крайней мере, на некоторое время) и вернулись к нападению на район Канал. Вероятно, восточная сторона снова находится под контролем, хотя она сильно пострадала от артиллерии и FPV.

В южном секторе украинцы проводят местную контратаку на южную Клищевку, но это, похоже, только временно уменьшило давление России.

Торецк...

> то, что могло быть «запывающими» атаками на Шумы две недели назад, тем временем, безусловно, еще одно российское наступление, с нападениями на Дружбу и Пивничное на севере, а также на Зализне и Хытрый Рынок на юге. Другими словами: русские сейчас серьезно продвигаются вперед в этой области. Ситуация была достаточно критической, чтобы ПГУ нанес воздушные удары по россиянам в Пивничном.

Еще более тревожным было российское нападение 2-3 июля из Тротиске и Новоселовки вдоль реки Кривой Торец в северном направлении на Ню-Йорк/ Нью-Йорк (да, в Украине есть место с таким названием, названное в честь Нью-Йорка): это обеспечило большую часть южного Ню-Йорка до площади Театральной улицы.

Авдеевка-Покровск...

> Два дня назад россияне захватили Тарасовку, в 7 км к северу от Новоалександривки.

В районе Новоолександривки

> русские также заполняют свои уничтоженные подразделения (например: [почти полностью уничтоженный] 433-й моторно-руфковый полк был заполнен 1308-м моторно-руфовым полком) и все еще пытаются отшлифовать себя в направлении T0504. Они продолжали нападать в северном и западном направлениях из Новомихайловки, хотя и без особого успеха. Тем не менее, главной ближайшей целью их нападений на этой неделе был район к северу и югу от Евхеновки и Вошода, оба к западу от Сокила. ZSU действительно сильно ударил их - с FPV и артиллерией - что привело к сотням потерь, но они продолжили атаковать и взяли одну линию поля/дерева на север, а также деревень Вошод и два поля к югу от него.

Кстати, похоже, что русские тем временем развертывают штурмовые подразделения, укомплектованные женщинами, в этом секторе.

Мариинка...

> россияне тем временем завоевали большую часть центральной части Красногоровки и упорно проталкиваются в этот район с частными домами в северной части деревни. Кроме того, 2 июля русские развернули множество UMPK, чтобы поразить Селыдов, Косгтинатинополь и Одрадне - места примерно в 10 км позади линии

фронта. Очевидно, что противовоздушная оборона PSU в этом районе все еще беднее, чем в других местах.

2. ЮЖНАЯ УКРАИНА

Вухледар...

здесь русские тем временем нападают не прямо на Вухладар, а из Солодке и Волнодимировки к дороге 0532. Возможно, на этой неделе он занял линию поля/дерева или что-то в этом роде. Измеряя жалобы Кротевича на Содол, до сих пор ZSU даже не воспринимал это поле боя всерьез... будет интересно следить, может ли Хнатов подойти к этому вопросу по-другому...

Старомайорское...

эта деревня остается под российским контролем: ZSU никогда ничего не пытался восстановить. По крайней мере, Урожайне все еще держится, независимо от того, насколько сильно пострадала российская артиллерия и воздушные удары.

Роботин...

Хорошо, так что деревня - это "ничная земля", но русские пытаются двигаться в северном направлении - и это как на западной, так и на восточной стороне ее руин. В тылу они постоянно обстреливают и ракеты Малая Тохмачка. Имеют также ТОС украинские позиции прямо к северу от Новопрокровки.

Район Никополя

был сильно обстрелян российской артиллерией в последние несколько дней.

Город Херсон

сильно пострадал от российской артиллерии и ФПВ в последние несколько дней. Как обычно, украинцы сообщают только об ущербе гражданским зданиям... и, конечно, этому не видно конца...

...В то время как то, что бедные украинские морские пехотинцы испытывают в Крыльском плацдарме в течение нескольких месяцев - все благодаря ***Содолу*** (потому что он раньше был командиром Украинского корпуса морской пехоты, в начале этого 2024мгода).... это то, что даже GenStab-U на самом деле не может объяснить, и, таким образом, на самом деле, еще одна история, достойная своей особенности...

***

№ 3.049

Для демократов сейчас лучший исход - постепенно слить предвыборную президентскую компанию и завершить эпоху «маразматуры Байдена»

2024-07-14

Кущ

которая завершилась катастрофическим геополитическим провалом для Америки по всем фронтам:

> **— Афганистан, Китай, Сектор Газа, Иран, БРИКС,**
>
> **— *кристаллизация Глобального Евразийского острова* (**что можно сравнить лишь с гипотетическим поражением от японцев во Второй мировой войне**).**

Формирование *евразийского гегемона* по принципу роя союзных стран с ядерной и ресурсной "маткой" в виде *России* в центре улья.

Все это далекоидущие, катастрофические последствия, которые будут влиять на жизнь целого поколения американцев, европейцев и жителей других стран.

И, конечно, ***Байден***, не остановил нападение ***Россию*** на ***Украину***, то есть

1) — **допустил нападение на своего официального регионального союзника**.

2) — Что стало прямым нарушением ***Будапештского меморандума***, **вне зависимости от юридического контекста оного:**

— ядерная страна напала на неядерную, которая отказалась от ядерного статуса под внешние гарантии.

— И пусть это всего лишь меморандум, а не договор, но **«слово пацана» было нарушено.**

Что стало своеобразным шоком для ***Глобального Юга***, который в ужасе начал менять геополитическое позиционирование,

1) — ориентируясь на такие структуры как БРИКС,

2) — который уже доростает до уровня "альтернативного ООН для развивающихся стран".

Только стойкость Украины спасла Байдена от финальной точки в этой геополитической катастрофе еще действующего гегемона.

Потому что

— если бы российские танки оказались на границе с Польшей со стороны Украины, можно было уже сливать воду.

Вялая, крайне медленная и не решительная поддержка Украины - это все тоже ***Байден***,

— которого наша экзальтированная торсида прямо-таки боготворит.

Но шесть F-16 прибудут только к финалу каденции ***Байдена***.

Поэтому сейчас,

— демократам лучше сосредоточиться на выборах в ***Палату*** представителей и довыборы в ***Сенат***.

Если после того, что произошло,

— они пойдут на массовые фальсификации выборов с помощью мигрантов и "мертвых душ", они могут пожать такую бурю, что недавний футуристический блокбастер «Падение империи» покажется детским фильмом.

Если демократы ощущают ответственность за будущее, им *лучше тихо слить* эти *выборы президента*.

Байдена, кстати, можно для этого не снимать с предвыборной гонки.

***

№ 3.050

Командир 41-ї механізованої бригади Ромашко як приклад некомпетентних кадрових рішень еяких військових керівників

2024-07-14

Бутусов

Розбирався з кар'єрою комбрига 41-ї бригади Ромашко, якого обговорюють як ті, хто з ним воював в районі Часова Яру так і на напрямку Торецька.

Одразу спойлер: Ромашко не кум Сирського, не кум Баргілевича, не має родинних звязків з керівництвом ЗСУ.

Сергій ***Ромашко*** - кадровий військовий, який служив в армії до 2011 року і дослужився до звання підполковник на посаді командира батальону 95-ї аеромобільної бригади. Коли почалась війна у 2014-му році Ромашко до армії не повернувся, не пройшов АТО, не отримав реального бойового досвіду, займався бізнесом - сільгосппідприємством у Житомирській області.

Заслуговує поваги, що Ромашко добровільно пішов на війну у лютому 2022-го року. Він був призначений на посаду командира 505-го батальйону 1-ї бригади спецпризначення імені Богуна - це не була якась комфортна та зручна посада - сформована з нуля з добровольців військова частини, звичайний стрілецький батальон з великим дефіцитом командирів та сержантів усіх рівнів. На цьому фоні Ромашко без досвіду війни, але з досвідом кадрового офіцера, виглядав на етапі формування більш організованим та дієздатним, і його призначення було логічним.

Вчитись реальній війні довелось кривавою ціною. Так, 5 квітня 2022-го року на Херсонському напрямку група бійців 505-го батальйону отримала завдання на просування вздовж залізничної колії по абсолютно відкритій місцевості, і раптом зіткнулась з росіянами. За словами кількох вижившх учасників бою, загинуло 20 наших воїнів, 3 потрапили у полон. Ворог виклав відео, як дострілюють наших бійців на місцевості, де нема ніяких укриттів. Учасники бою, які вижили, говорять про відсутність планування та підготовки атаки, відсутність розвідки.

З військової точки зору важливо відмітити, що 505-й батальйон на Херсонщині не отримував своєї власної полоси відповідальності, де б йшли активні бойові дії, підрозділи придавались під управління іншим військовим

частинам. Тому досвіду управління бойовими діями на напрямку інтенсивних дій ворога Ромашко там не отримав.

Бійці говорять, що як кадровий офіцер Ромашко важко знаходив спільну мову з добровольцями, які не сприймали армійську ієрархію мирного часу. Це призвело до багатьох конфліктів та непорозумінь. Серед офіцерів штабу батальйону Ромашко, з іншого боку, користується повагою.

Потім 505-й батальйон був на короткий час перекинутий на оборону села Червона Гора під Бахмутом, але невелика кількість засобів аеророзвідки, недостатня чисельність та низька боєздатність не дозволили тривалий час стримувати наступ ворога.

Логічно важко пояснити, чому командування сухопутних військ вирішило після епізоду на Червноій Горі підвищити Ромашко на посаду заступника командира 44-ї механізованої бригади. Не гірше та не краще більшості інших, досвід обмежений та неоднозначний. Очевидно, ключову роль зіграла кадрова школа Ромашко, він говорить зрозумілою мовою та веде себе саме так, як звикло вище армійське керівництво ЗСУ.

44-та бригада не мала своєї полоси відповідальності, окремі підрозділи були придані у складі тактичної групи "Куп'янськ", і проявити себе там Ромашко не міг. Він був приначений на формальну посаду коменданту населеного пункту Двурічна. Саме з цієї посади його призначили на посаду командира 41-ї механізованої бригади, яка мала свою велику смугу відповідальності, і цілих 6 батальйонів у складі.

Призначив Ромашко О. Сирський, безпосереньо представляти нового комбрига приїжджав командувач "Куп'янську" генерал А.Гнатов, діючий командувач ОСУВ "Хортиця".

Комбрига 41-ї бригади ***О.Макуху*** намагались поміняти кілька місяців, серед причин - **відмова приймати лінію фортифікаційних споруд, на яку витратили багато грошей, але яка була непридантна для побудови оборони.**

Тому

> — призначення ***Ромашко*** не виглядає як спланований кар'єрний зліт - а виглядає так, що ***Гнатов*** та ***Сирський*** подивились на офіцера на місці, який їм потрапляв на очі, як комендент Двурічної, і вони вирішили, без аналізу бойового шляху та бойового досвіду, призначити симпатичну їм людину на важливу посаду комбрига.

Хочу підкреслити

> — **це не провина Ромашко. Його призначення на посаду, який він не відповідає - це відповідальність керівництва ЗСУ**.

Це при тому, що у нас буквально ціла рота відсторонених комбригів та комбатів у резерві та на засланні на навчання, людей з досвідом, репутацією.

Але для командування сухопутних військ призначити на бригаду з шести батальйонів людину, яка не має досвіду, але яка вміє правильно доповідати та правильно себе вести, виявилось набагато важливіше.

При цьому варто відзначити

> — 41-ша бригада була знов сформованим з'єднанням, з великою кількістю організаційних проблем, дефіцитом кадрів, некомплектом, низьким рівнем бойової підготовки.

Тобто

> **— створення боєздатності такої бригади вимагало надвичайних лідерських якостей та компетенцій від командира.**

Причому, на таку саме знов сформовану 32-гу бригаду у тій же ситуації, той же ***Сирський*** призначив якраз компетентного командира - досвідченого комбата 22-го батальйону 92-ї бригади ***Ковцура***, чому на 41-шу не призначили командира такого ж рівня?

Важко зрозуміти, чому за рішенням ***Сирського*** та ***Содоля*** 41-ша бригада була направлена на один з ключових напоямків - на ***Часів Яр***.

Про що думало комануваннчя, коли в таке пекло направляло одне з слабких з'єднань?

Бачимо, **великі проблеми з реальною оцінкою боєздатності військ**.

41-ша бригада на Часовому Ярі не могла себе проявити в першу чергу через слабкість управління.

Ключові вузли оборони тримали придані частини.

> — Усі представники частин відмічають, что комбриг ***Ромащко*** реальною обстановкою не володів, взаємодія військ була слабкою.
>
> — Після втрат кількох позицій приданими 41-й підрозділами 67-ї механізованої бригади, у всіх пробемах були звинувачені бійці 67-ї, а не ***Ромашко***.

В результаті у 67-й зняли кількох комбатів та близько тисячі бійців перевели на службу в інші частини, в основному в ту ж саму 41-шу.

Як ми зараз бачимо - це було абсолютно незаслужено.

Оборона 41-ї продовжила сипатись.

Ключовими ланками в останні дні оборони мікрорайону "Канал" у Часовому Ярі були спецпідрозділ ГУР МО та 225-й штурмовий батальйон.

> — Їх військовослужбовці дуже критично висловлюються про ***рівень управління*** 41-ї бригади.

Після того, як підрозділ ГУР МО було виведено з району каналу, і полосу прийняли підрозділи 41-ї бригади, **оборона "Каналу" посипалась стрімко.**

Але це не кінець історії.

Незважаючи на очевидну втрату боєздатності 41-ю бригадою, командування ОСУВ "Хортиця" - ухвалило рішення затверджене ***Сирським*** - перекинути 41-шу бригаду не в тил на переформування - а на оборону Торецька та Нью-Йорку.

А з цього напрямку перекинути 24-ту механізовану бригаду, яка до того там успішно оборонялась цілий рік і не відійшла ні на крок.

Абсолютно не зрозуміло, на чому грунтувалось таке рішення.

> — Звичайно, перегрупування було одразу помічено російською розвідкою. І як тільки перші підрозділи 41-ї бригади розгорнулись на позиціях 24-ки під Торецьком та Нью-Йорком, росіяни атакували і в першій же день одразу захопили два ротних опорних пункти.
>
> — Потім оборона продовжила щоденно сипатись, 41-ша бригада не могла втриматись, її почали негайно посилювати знову приднами силами.

І криза в районі Торецьку та Нью-Йорку - це криза внаслідок в першу чергу помилкових управлінських рішень.

Тепер придані підрозділи під Торецьком навіть публічно звинувачують ***Ромашко*** - так, це його відповідальність, що він не може чесно повідомити про неспроможність виконати своїми силами такі важкі бойові завдання.

Ромашко продовжує командувати 41-ю бригадою попри усі скандали та провали. Ось тому і думають в армії люди, що він чийсь кум, і що йому усе пробачають.

До речі, наказ 24-й бригаді завести свої підрозділи на позиції, які 41-ша бригада давно втратила, звичайно, не міг бути виконаний.

Оборона Часова Яру також просіла.

І тепер замість визнання своєї помилки з невірної оцінки боєздатності 41-ї бригади та з помилкової ротації 24-ки, відповідальність намагаються перекласти на комбрига 24-ки ***І.Голишевського***.

Сподіваюсь, що під час таких напружених бойових дій 24-ту бригаду не лишать без досвідченого командира, який не міг створити дива, тому що дива на війні не трапляються.

Сподіваюсь, що з ситуації у 41-й бригаді, зі скандалу з 67-ю бригадою, з трагічних обставин втрати позицій у Часовому Яру, Торецьку та Нью-Йорку почнуть робити системні висновки.

Керівництво ЗСУ на підставі цих сумних подій має негайно переглянути свої підходи до трьох ключових питань у кадровій роботі:

1. Призначення ключової ланки управління - ***командирів бригад***.

> Їх у нас всього сто, невже важко зрозуміти, що ці сто людей мають бути елітою армії, з високими лідерськими якостями, самостійним мисленням, а не зручними лояльними "чего изволите?" Чому знімають комбригів-лідерів, і призначають слабких та несамостійних? Невже О.Сирському незрозуміло, що він має спиратись на лідерів, які його посилюють?

2. Постановка бойових завдань має обумовлюватись реальною оцінкою боєздатності з'єдгань, а не просто чисельністю у списку особового складу.

> Боєздатність визначається довірою людей до комбрига в першу чергу, це все нескладно робити хоча б на підставі давно розроблених методик центру МПЗ або інщих видів опитувань. Це, до речі, також застосовується в арміях НАТО.

3. Керівництво ЗСУ має негайно застосувати ***After action review*** - аналіз після дії, для об'єктивної оцінки операцій та рішень, щоб виправляти свої помилки самостійно, а не бігати по граблях і читати про себе справедливу критику у соцмережах.

***

№ 3.051

Недооцінена сила впливу пропаганди...

2024-07-14

Гаврилечко

Періодично бачу/читаю ось таке, чи не найдебільніше, висловлювання щодо впливу інформації на людину:

> **«Пропаганда не робить з людей ідіотів, вона на них й орієнтована».**

Насправді, все з точністю до навпаки.

> **Ідіоти й так повірять в будь-яку нісенітницю. Пропаганда тут ні до чого, хіба що певним чином структуризує потік нісенітниць.**

Пропаганда це інструмент, що формує суспільну думку і спрямований на те, щоб обійти когнітивні механізми захисту нашого мізку від відвертого шахрайства за рахунок задіяння фізіологічних реакцій.

> **Головна проблема пропаганди в тому, що вона діє на всіх. І ті, хто її створює та поширює, теж потрапляють під її вплив.**

Протидіяти цьому може... *конртпропаганда*.

Відповідно, для певного балансу в голові людина вимушена споживати два види інформаційної отрути водночас. І не кожен витримає подібне...

> То щодо інсценування, постановки, шоу тощо замаху на кандидата в президенти США - Дональда Трампа, про що зараз починають писати блогери/експерти/журналісти etc... - це типова пропаганда.

Пропаганда, до якої зараз вимушені вдатися демократи, бо інших інструментів не мають або сенсу в їх використанні замало.

> Ця пропаганда є вимушеним кроком. І... наслідком попередньої пропаганди, заснованої на шахрайстві. Щахрайстві, яке використовувалось з метою демонізувати Трампа.

Шахрайства... яке певною мірою досягло своєї мети.

І саме це досягнення стало тріггером замаху на кандидата від республіканців.

Замах - це результат пропаганди.

> Пропаганди, що змусила частину суспільства повірити в те, що Трамп - це уособлення всесвітнього зла.
>
> Но ось і знайшовся "герой", який вирішив "боротися зі злом". І обрав метод боротьби, що також навіяний пропагандою. Багатодесятилітньою пропагандою. Безособовою. Яка бере свій початок чи не в казках і коміксах про героїв.

Тож **не дивно, що спецслужби не спрацювали.**

Спецслужби завжди безпорадні перед «героєм», який сам ще вчора не знав, що сьогодні він "боротиметься зі злом".

Тож підіймаючи рівень політичної пропаганди до уособлення в опонентові "вселенського зла", дивним є лише той факт, що замах стався лише зараз і лише один...

Пропаганда - має шалену силу і не варто її недооцінювати чи вважати, то ви точно встоїте під її впливом та збережетесь від її наслідків.

***

№ 3.052

Дуже важливу роботу виконали детективи НАБУ задокументувавши та висвітливши всю механіку обслуговування митницею контрабандистів під час війни

2024-07-14

Плінський

Ця механіка деталізована в судовому рішенні ВАКС, про обрання запобіжного заходу начальнику управління по боротьбі з контрабандою Рівненської митниці,

— в рамках кримінального провадження № 52024000000000178 від 16.04.2024

Ось кілька цитат, які дадуть вам можливість зрозуміти не лише масштаб поборів на митниці, а факт централізованості всіх схем, та залучення в них ВСІХ силовиків країни.

Отже.

— «За змістом підозри, начальник управління боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Рівненської митниці ОСОБА_3 у період з 06.07.2023 по 24.05.2024 одержав від невстановлених осіб, які діяли в інтересах ТОВ «ЛД Тревелінг», ТОВ «ЄВРО ТРАНС ПОРТАЛ», ТОВ «КВАНТУМ АВТО, ТОВ «ЛАЙН ОУПЕН» та інших невстановлених підприємств-імпортерів неправомірну вигоду в особливо великому розмірі, зокрема, в іноземній валюті в сумі 277 900 доларів США»

Оцінили масштаб?

За 10 місяців, лише з трьох компаній, на маленькій Рівненській миниці, майже 300 тисяч доларів.

Тепер далі. В темі всі.

— «у період квітня по 24.05.2024, ОСОБА_3 , одержав частину від неправомірної вигоди в особливо великому розмірі від невстановленої особи, яка була зацікавлена у безперешкодному митному оформленні товарів ТОВ «ЛАЙН ОУПЕН», зокрема 500 000 грн для себе та невстановлених службових осіб Центрального апарату Держмитслужби України та інших правоохоронних органів за безперешкодне митне оформлення товарів від імені ТОВ «ЛАЙН ОУПЕН» на Рівненській митниці у квітні-травні 2024 року, а також за невчинення ОСОБА_3 та службовими особами Центрального апарату Держмитслужби України дій з використанням наданого їм службового становища щодо виявлення та документування порушень митних правил цим підприємством-імпортером.»

Тобто Центральний апарат ДМСУ таки отримує касу з регіонів за «невчинення дій»

А ось і найцікавіше - НСРД.

— «розмова, під час якої ОСОБА_3 запитав:

«Добре, тоді що ти мені даєш, щоб я розумів?», на що ОСОБА_7 відповів: «… Ну вони по програмі п’ять і п’ять хотіли, правильно?», на що ОСОБА_3 відповів ствердно, після чого ОСОБА_7 продовжив:

«П’ять п’ятсот. У п’ять п’ятсот входило все: СБУ… митниця… департаменти… силовики», що ОСОБА_3 послідовно підтвердив, а надалі ОСОБА_7 зазначив:

«Значить, що я тобі даю, грубо кажучи? Я тобі зараз даю рубль, я даю тобі департаменти півтори, я даю тобі п’ятсот на місцевих силовиків… і контора в мене»

А тепер важливий момент про залучення в контрабандну «програму» начальника Департамента по боротьбі з контрабандою - Дениса Райкова, яки прямо координує роботу підлеглого по обслуговуванню контрабандистів.

Зверіть увагу на слово «тарифи».

Це скоріш за все департамент тарифного регулювання без погодження якого ввезти товар дешевше ніж «по ринку» практично неможливо.

— «між ОСОБА_3 та начальником Рівненської митниці ОСОБА_16 24.05.2024 відбулася розмова під час якої ОСОБА_3 промовив:

«Я через департамент, через наш, мені це сказали, щоб це треба, щоб туди… це було ще на початку місяця, в перших числах, в перших числах цього мі…, за той місяць, зустрілися на початку цього місяця… Мене

визвав ОСОБА_17 і сказав: от люди… У тебе, вони повинні от так-от, на управління.

Всьо. Далі «все інше», то вони напряму розраховуються з цими людьми… А ти контролюєш… З цими я зустрівся вже»,

після чого ОСОБА_3 у телефонній розмові із начальником Департаменту по боротьбі з контрабандою та порушення митних правил Державної митної служби України ОСОБА_18 промовив:

— «Я зіслався на вас по квітах… Там у нас виходить двадцять відсотків від загального. Тобто, там дають п`ятсот і відразу сказали ось ваша сума… Він намагається її забрати, у нас половину та віддати по «тарифам» /а.с. 154-168 т. 1/, звідки слідує, що ОСОБА_3 встановив комунікацію з невстановленою особою, яка була зацікавлена у безперешкодному митному оформленні на Рівненській митниці товарів, а саме квітів (за версією органу досудового розслідування ввозились ТОВ «ЛАЙН ОУПЕН»), та домовився з останньою щодо отримання від неї неправомірної вигоди в розмірі 500 000 грн»

І так на кожній митниці, кожен місяць збирається каса яка, частково залишається на місцях, частково їде в Київ, а частково розподіляється між силовиками.

Чим це все відрізняється від офісів контрабанди *Порошенка* та *Януковича*?

А нічим. Хіба що прізвищами фігурантів.

***

№ 3.053

ZN,UA

СОХРАНИТСЯ ЛИ УКРАИНСКАЯ НАУКА?

2024-07-13

Владимир Хаустов

Ученый секретарь Государственного учреждения "Институт экономики и прогнозирования НАН Украины", заслуженный экономист Украины, кандидат технических наук

В течение многих лет страна гордилась своей наукой. Украинская наука в СССР была одной из самых прогрессивных, самых развитых и самых передовых. Конец советского этапа украинской науки можно связать со знаковыми учеными: Н.Боголюбовым, В.Глушковым, С.Королевым, М.Янгелем, Е. и Б. Патонами, О.Антоновым, Н.Амосовым, А.Шалимовым, которые возглавляли ведущие научные школы страны и мира и подарили космос, компьютеры, мощнейшие транспортные самолеты, равных которым нет и сегодня, передовые медицинские технологии. Страна была авационно-ракетно-машино-судостроительной со многими передовыми

высокоприбыльными отраслями промышленности, на базе научных решений обеспечивавших выпуск продукции с высокой добавленной стоимостью. Наука давала отдачу передовыми технологиями и прорывными решениями. Достижения ученых были известны всему мира. Но постоянное недофинансирование науки государством, отношение к ней как к чему-то ненужному привели к потере передовых позиций, отсутствию современной исследовательской базы, старению научных работников. То есть к кризисному состоянию.

Украинская наука раньше состояла из академической, университетской, отраслевой, заводской и была сбалансированной. Кроме институтов в академиях наук, университетов, еще существовала отраслевая и заводская наука, занимавшаяся конкретными прикладными разработками на уровне отрасли, конкретного предприятия, определенной продукции. Такая организация науки с глубокой специализацией и распределением по уровням исследований давала замечательные результаты как в фундаментальных исследованиях, так и в прикладных разработках. В стране функционировали сотни отраслевых институтов, заводских лабораторий, создававших конкурентоспособную научную продукцию высокого уровня. На сегодняшний день практически уничтожена вся отраслевая и заводская наука, занимавшаяся разработкой и подготовкой проектной, конструкторской, технологической документации и внедрением технических идей. Уничтожены практически все многочисленные пусконаладочные и проектные институты, разрабатывавшие и запускавшие технологии в производство. Квалифицированные конструкторы, технологи, которые любую техническую идею могли воссоздать в виде чертежей, исчезли вместе с отраслевой и заводской наукой, и готовить проекты просто некому.

По данным Союза химиков Украины, в 1992 года в химпроме нашей страны функционировали 42 научных учреждения. По состоянию на июнь 2024 года, в отрасли функционирует шесть научных учреждений разного профиля и специализации, еще три находятся на ВОТ. То есть в химической промышленности (довольно сложной отрасли, имеющей 37 подотраслей, где функционирует около 3800 экономически активных предприятий) осталось несколько отраслевых институтов, которые выжили и в сверхсложных условиях сохраняют научный статус, работают над конкурентными разработками. Вместе с тем у них нет бюджетного финансирования, и они полностью финансируются за счет хозяйственных договоров на проведение исследований и выполняют поисковые разработки. То есть произошло тотальное разрушение химической отраслевой науки.

В целом сейчас вся отраслевая наука находится на стадии почти полного разрушения. Немногочисленные институты почему-то подчинены Фонду государственного имущества Украины, который никогда организацией научной деятельности не занимался и его единственная мечта — продажа помещений. Причем наличие огромного по цене интеллектуального капитала

в виде специалистов, отчетов о НИР, проектной и технической документации, разработанных технических условиях, многое другое, создававшееся десятилетиями, никак не учитывается. Эта интеллектуальная собственность стоит намного больше помещения. Например, КБ «Антонов» владеет уникальной технологией монтажа крыльев авиалайнеров сверху, которая в мире есть еще только в одном КБ и она стоит больше, чем здания всех существующих отраслевых институтов. Так что, надо о ней забыть и продавать только помещение?

Кроме того, отраслевой науке сложно вписываться в существующие формы государственной аттестации. Маловероятно, что какой-то из институтов сумеет подняться выше категории В или Г из-за формальных показателей: кадрового состава, отсутствия публикаций в Scopus, закрытых результатов исследований, запрета заказчика на публикацию результатов. А это автоматически вызывает необходимость почти ежегодной аттестации, то есть многомесячной процедуры — расходования большого количества времени только на отчеты без выполнения содержательной работы.

Нам годами говорят о функционировании зарубежной науки, сосредоточенной в университетах. А кто-то приведет примеры, когда по научным разработкам университетов строились ракеты, самолеты, суда? Может, хоть какой-то университет входит в сотню лучших по количеству патентов? Нет. Это не их круг задач. В течение многих лет мировые рейтинги возглавляют Huawei, Samsung, Siemens, General Electric. То есть представители отраслевой и заводской науки, а не университеты, ежегодно патентуют тысячи технических решений.

У нас была другая система построения науки и образования, когда научная деятельность фундаментального уровня была сосредоточена в академиях наук, а подготовка кадров и научная деятельность прикладного характера — в ВУЗах. Отраслевая и заводская наука выполняли задачи сугубо прикладного характера своего уровня. Они обеспечивали всю страну определенными изделиями своей отрасли. Наука имела узкоспециализированный характер. Универсальность в объединении науки и образования не будет эффективной, поскольку самая высокая эффективность — в узкой специализации. Кроме того, если посмотреть на систему организации науки в Германии, там исследования также сосредоточены в институтах обществ Ляйбница, Гельмгольца, Фраунгофера и др. Такая же ситуация и у технологического лидера мира — КНР, где именно отраслевая наука и создает шедевры совершенства. То есть и за границей прорывные технологии рождаются в отраслевой и заводской науке.

Окончательное уничтожение отраслевой науки приведет к полному параличу и исчезновению технических и прикладных наук в академиях и университетах, поскольку существует взаимозависимость между науками. В стране приблизительно две трети научных работников занимаются

техническими и прикладными науками. Их технические идеи банально некому реализовывать. Ни академии, ни университеты никогда не выполняли работы по подготовке проектной и конструкторской документации. Они не умеют этого делать, у них в штатах нет соответствующих специалистов. Но ни стране, ни бизнесу не нужны полуфабрикаты в виде идей, не воплощенных в конкретных изделиях и проектах, готовых к внедрению сегодня. А безрезультатные технические и прикладные науки в стране тоже никому не нужны. И можно прогнозировать прекращение бюджетного финансирования бесплодной науки. Сейчас представители технических и прикладных наук еще и сами всячески поддерживают подмену конкретных результатов своей деятельности в виде патентов, лицензионных договоров, внедряемых технологий, публикаций в Scopus.

Уничтожая свою науку, начиная с отраслевой, Украина уничтожает свое будущее. Без ученых не будет собственных разработок, технологий. Эти технологии, технику будут импортировать. Для их обслуживания инженерные кадры не нужны. Если не будет потребности в инженерах, то не нужны будут и ВУЗы, готовящие их. В системе образования основу будут составлять техникумы и ПТУ. То есть следующим шагом в деградации и дебилизации страны станет закрытие ВУЗов, начиная с технических.

Уничтожение отраслевой и заводской науки приведет к полному коллапсу экономического развития и преобразованию из авиакосмической, судостроительной, машиностроительной страны в аграрную, сырьевой придаток развитых стран. Поэтому, отвечая на вопрос в названии статьи, можно сказать, что перспективы развития науки сложные. И если хотим восстанавливать страну, то нужно начинать с восстановления отраслевой науки, без которой невозможно создание наукоемких продуктов с высокой добавленной стоимостью.

Советы для власти:

1. Сформулировать приоритеты развития государства и в соответствии с ними определить приоритетные направления развития науки, обеспечить государственную поддержку отдельных самых важных исследований;

2. Создать условия для стимулирования бизнесом собственных исследований и разработок в интересах развития производства;

3. Проводить исследования на конкурсных условиях по заказу государства с формированием средне- и долгосрочных планов перспективных научных исследований;

4. Срочно вернуть отраслевую науку в сферу управления Минэкономики или перевести в Минстратегпром или в УкрНОИСИ.

***

№ 3.054

Основні теми доби 14.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Генеральний штаб ЗСУ в ранковому зведенні 16 липня повідомив про 114 бойових зіткнень на лінії фронту. Запеклі бої точаться на напрямку головного удару армії РФ на Покровськ та Торецьк. За даними сервісу DeepState Street Мар, українські війська були змушені відступити в Яснобродівці, Новоселівці Першій та Прогресі в напрямку на Покровськ та втратили кілька кварталів селища Залізне на околиці Торецька.

Проблеми з командуванням військами наростають, через що армія зазнає великих невиправданих втрат. Причому йдеться про командирів усіх рівнів, починаючи з головнокомандувача Сирського до командирів батальйонів. Дружини та родичі українських військовослужбовців вимагають розслідування дій командирів середньої ланки, які вважають бійців "витратним матеріалом". Ситуація дійшла до межі, коли Сирський був змушений створити комісію для перевірки ситуації у 59-й бригаді, яка боронить Красногорівку. Ті ж проблеми мають майже всі підрозділи лінії фронту. Західні та українські експерти наголошують, що проблеми виникли через "стиль" командування військами президента Зеленського та самого Сирського, які "не люблять поганих новин" та "воюють на мапі". Генеральний штаб у зведеннях не повідомляє про втрати та відступ підрозділів ЗСУ, тому українці дізнаються про це з незалежних джерел, а також із російських пропагандистських телеграм-каналів. Зведення Генштабу дедалі більше стають схожими на повідомлення Міністерства оборони РФ.

2️⃣ Росія почала завдавати ударів по Україні надважкими авіабомбами ФАБ-3000. Хоча вони вкрай неточні, руйнівний ефект від їхнього застосування схожий до тактичних ядерних боєприпасів. По Одеській області завдано удару балістичною ракетою з території окупованого Криму.

На лінії фронту російські дрони FPV стали однією з головних проблем українських військ, щодня армія РФ завдає 400–500 ударів. Росія врахувала досвід перших двох років війни: системно збільшує їхнє виробництво та навчає тисячі операторів.

Губернатори двох областей РФ та окупованого Севастополя заявили про атаку українських БПЛА.

3️⃣ На Одещині прикордонник застрелив військовослужбовця, який дезертував із навчального центру, під час спроби прориву на територію Молдови. Держприкордонслужба повідомила, що з початку року в річці Тиса потонули вже 17 чоловіків, які намагалися втекти з країни. Міністерство

оборони повідомило, що дані в застосунку "Резерв+", територіальних центрах комплектації та центрах надання адмінпослуг оновили вже понад 4 млн осіб. В останній день оновлення даних – 15 липня – сервери не витримали навантаження і програма не працювала. Директор департаменту кадрової політики Міноборони Андрусяк оголосив, що на службу буде призвано не всіх осіб, які оновили дані. З його слів, автоматичних штрафів за відмову від оновлення даних не передбачено. Їх може бути накладено протягом 3 місяців після виявлення порушення та впродовж 1 року після його вчинення. Пресслужба Міноборони повідомила, що військово-лікарську комісію військовозобов'язані мають проходити лише після отримання повістки. У територіальних центрах зібралися величезні черги, "електронна черга" не працює.

4️⃣ Генеральний секретар НАТО Столтенберг заявив, що країни Північноатлантичного Альянсу не збиватимуть ракети над Україною своїми системами протиповітряної оборони, щоб не бути залученими до конфлікту. Водночас він наголосив, що Україна має право атакувати законні військові цілі на території Росії – міжнародне право визначає такі удари як самооборону. Заборона США не поширюється на озброєння, які Україна отримала від інших партнерів, зокрема, на далекобійні ракети Scalp/Storm Shadow. Однак Україна не завдає ударів ними з 2023 року.

5️⃣ Заступник голови Офісу президента Жовква заявив, що українська влада й надалі просуватиме "формулу миру" Зеленського, навіть попри пряму відмову Росії брати участь у "самітах миру". Зі слів Жовкви, результати буде оформлено як "колективний тиск" на Росію, якій передадуть цей "голос більшості".

6️⃣ Прем'єр-міністр Швеції Крістерссон оголосив, що розслідування за фактом вибуху російських газогонів "Північний потік-1" та "Північний потік-2" вже завершено. З його слів, теракт стався не в територіальних водах країни, а у її винятковій економічній зоні. Прокуратура не змогла встановити виконавця. Під час розслідування слідство отримало документи, які підтвердили, що канцлер Німеччини Меркель та її уряд активно просували російські газові проєкти. Прокуратура Данії також завершила слідство та не знайшла винних.

7️⃣ Керівник канцелярії угорського прем'єр-міністра повідомив, що Орбан розіслав свій "мирний план" усім європейським лідерам, оскільки "з'ясував, що Україна та Росія налаштовані на подальшу війну". Проте лідери країн ЄС здебільшого ставляться до діяльності Орбана вкрай прохолодно. Зустріч міністрів закордонних справ у серпні може бути перенесено з Угорщини, яка наразі очолює ЄС, до іншої країни як демарш проти дій Орбана.

***

№ 3.055

Отже, друзі. Минулого тижня Нацбанк вчергове девальвував гривню - цього разу до 41

2024-07-15

Ніколов

НБУ придумав для цього доволі примітивне пояснення. Розповів, що

— винні спекулянти та лібералізація курсу.

Мовляв, спекулянти захотіли купити багато - і ми були змушені зберегти резерви.

Звісно, це маячня.

По-перше,

1) — **впродовж майже 8 місяців** (від моменту оголошення так званої лібералізації) **НБУ продавав на мільярди(!) доларів більше, ніж без лібералізації. Його не бентежили втрати резервів.**

Аж тут - забентежили.

По-друге,

2) — **жодних надмірних обсягів купівлі минулого тижня не було.** Навпаки, НБУ влаштував девальвацію за більш низьких, ніж зазвичай, обсягів інтервенцій. Тобто, він хотів її зробити.

https://ru.interfax.com.ua/news/economic/1000112.html

По-третє,

3) — усі ходи записані. Є цілком підтверджені дані, як **НБУ розігнав курс**, бо він кілька разів поставив котирування на рівні 41 протягом 11-12 липня. **Розганяв курс, аж доки ринок не повірив.**

Дякую шановній Олені ***Лисенко*** за фахові спостереження за поведінкою НБУ. Вкрай рекомендую її матеріали на Мінфіні.

1. Навіщо НБУ розігнав курс?

Я згоден із версією Олексієм ***Кущом***, що

— центробанк скоріше за все домовився про те з Міністерством фінансів.

Їм обом вигідний так званий "інфляційний податок".

1) — Девальвація призводить до зростання цін, а через зростання цін до бюджету надходить більше грошей у вигляді податків.

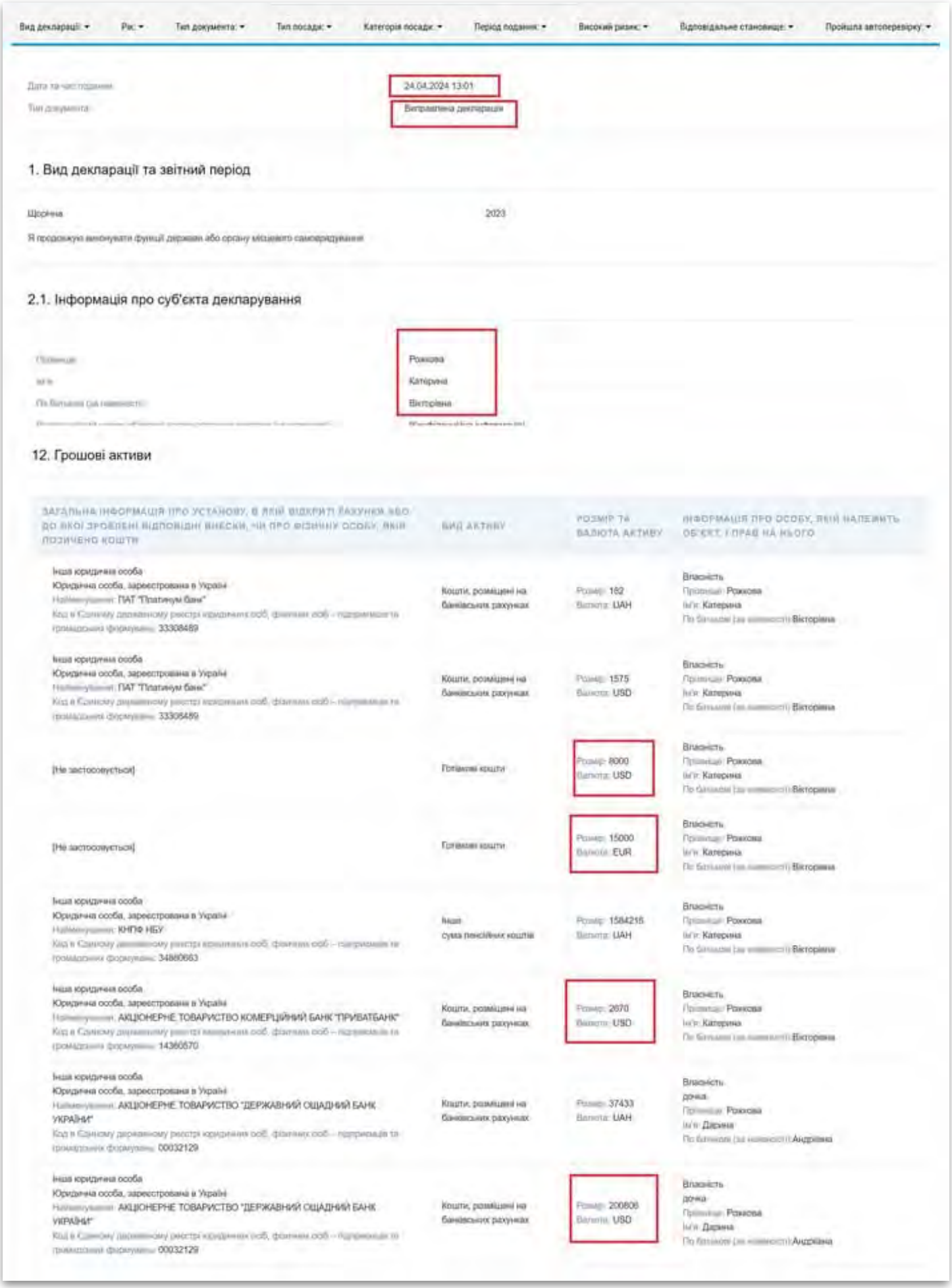
До того ж,

> **2) — державні борги у гривні стає вигідніше обслуговувати, бо інфляція з'їдає ці видатки. НБУ теж вигідний інфляційний податок, бо він один з найголовніших отримувачів відсотків від Міністерства фінансів, і з цих відсотків він може фінансувати схему з депозитними сертифікатами.**

Отже, **девальвація - це цілеспрямовані дії НБУ та уряду**.

Тепер давайте подивимось на один факт.

> — Не є таємницею, що зростання депозитів населення останніми роками пояснюється просто - на рахунки у "ПриватБанку" та "Ощаді" надходять кошти від Міноборони. Зокрема, це зарплати військовослужбовців та так звані "гробові".

Вид декларації: ▾ Рік: ▾ Тип документа: ▾ Тип посади: ▾ Категорія посади: ▾ Період подання: ▾ Високий ризик: ▾ Відповідальне становище: ▾ Пройшла автоперевірку: ▾

Дата та час подання: 24.04.2024 13:01

Тип документа: Виправлена декларація

1. Вид декларації та звітний період

Щорічна 2023

Я продовжую виконувати функції держави або органу місцевого самоврядування

2.1. Інформація про суб'єкта декларування

Прізвище: Рожкова

ім'я: Катерина

По батькові (за наявності): Вікторівна

12. Грошові активи

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО УСТАНОВУ, В ЯКІЙ ВІДКРИТІ РАХУНКИ АБО ДО ЯКОЇ ЗРОБЛЕНІ ВІДПОВІДНІ ВНЕСКИ, ЧИ ПРО ФІЗИЧНУ ОСОБУ, ЯКІЙ ПОЗИЧЕНО КОШТИ	ВИД АКТИВУ	РОЗМІР ТА ВАЛЮТА АКТИВУ	ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСОБУ, ЯКІЙ НАЛЕЖИТЬ ОБ'ЄКТ, І ПРАВ НА НЬОГО
Інша юридична особа Юридична особа, зареєстрована в Україні Найменування: ПАТ "Платинум банк" Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: 33308489	Кошти, розміщені на банківських рахунках	Розмір: 182 Валюта: UAH	Власність Прізвище: Рожкова ім'я: Катерина По батькові (за наявності): Вікторівна
Інша юридична особа Юридична особа, зареєстрована в Україні Найменування: ПАТ "Платинум банк" Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: 33308489	Кошти, розміщені на банківських рахунках	Розмір: 1575 Валюта: USD	Власність Прізвище: Рожкова ім'я: Катерина По батькові (за наявності): Вікторівна
[Не застосовується]	Готівкові кошти	Розмір: 8000 Валюта: USD	Власність Прізвище: Рожкова ім'я: Катерина По батькові (за наявності): Вікторівна
[Не застосовується]	Готівкові кошти	Розмір: 15000 Валюта: EUR	Власність Прізвище: Рожкова ім'я: Катерина По батькові (за наявності): Вікторівна
Інша юридична особа Юридична особа, зареєстрована в Україні Найменування: КНПФ НБУ Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: 34880663	Інші сума пенсійних коштів	Розмір: 1584216 Валюта: UAH	Власність Прізвище: Рожкова ім'я: Катерина По батькові (за наявності): Вікторівна
Інша юридична особа Юридична особа, зареєстрована в Україні Найменування: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК" Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: 14360570	Кошти, розміщені на банківських рахунках	Розмір: 2670 Валюта: USD	Власність Прізвище: Рожкова ім'я: Катерина По батькові (за наявності): Вікторівна
Інша юридична особа Юридична особа, зареєстрована в Україні Найменування: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ" Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: 00032129	Кошти, розміщені на банківських рахунках	Розмір: 37433 Валюта: UAH	Власність дочка Прізвище: Рожкова ім'я: Дарина По батькові (за наявності): Андріївна
Інша юридична особа Юридична особа, зареєстрована в Україні Найменування: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ" Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: 00032129	Кошти, розміщені на банківських рахунках	Розмір: 200806 Валюта: USD	Власність дочка Прізвище: Рожкова ім'я: Дарина По батькові (за наявності): Андріївна

Останній пункт - це загалом вкрай важка історія, бо родина отримує від держави компенсацію за загиблого батька.

Згідно з задумом,

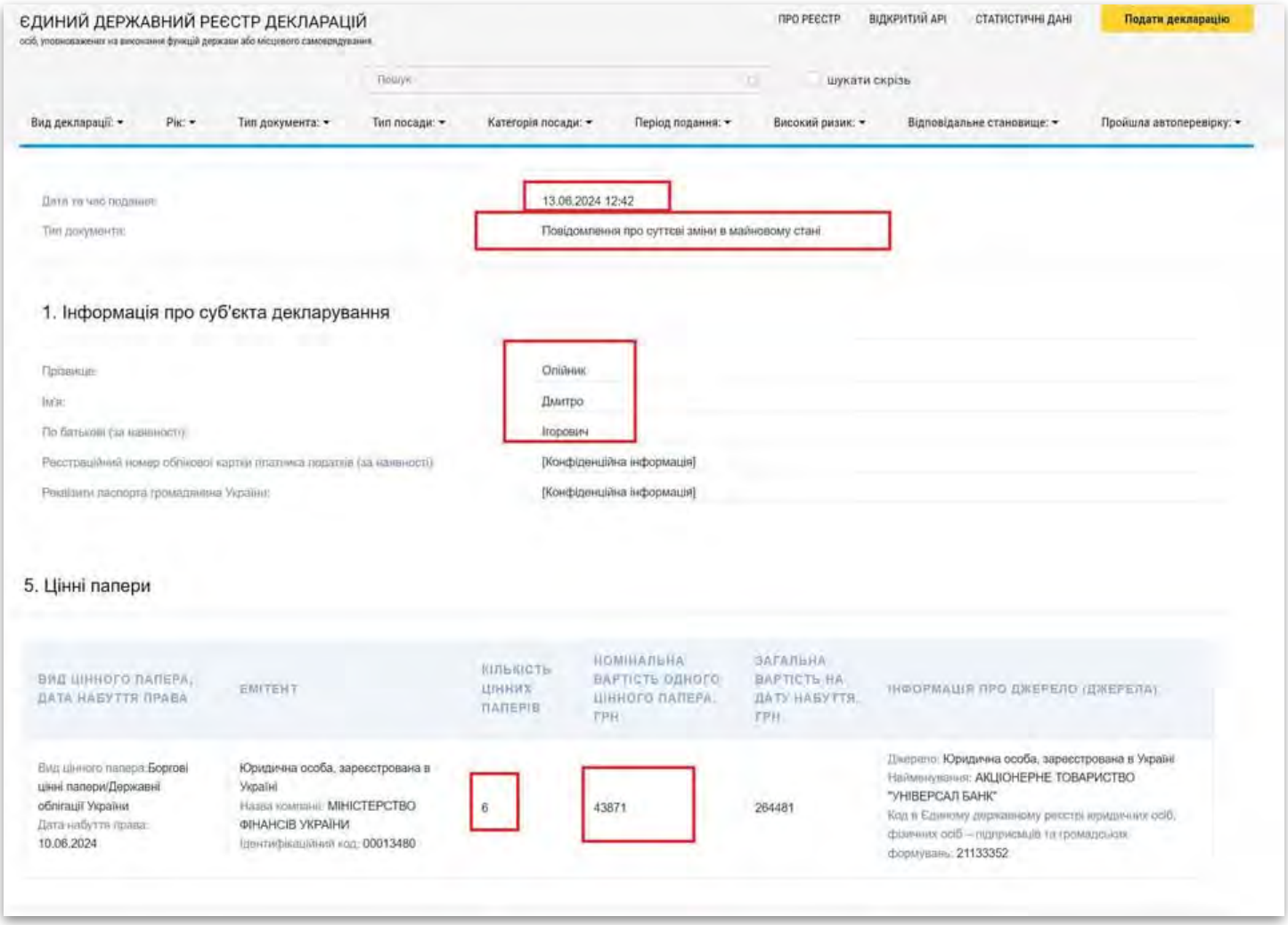
— дружина цього чоловіка має забезпечити їхніх дітей.

Тобто,

— "гробових" має вистачити на певний термін. Як варіант, родина має купити житло, і цих грошей має вистачити, аби покрити якомога більшу частину квартири.

Але це марні сподівання.

— Бо лише за вісім місяців НБУ девальвував курс гривні з 36,6 до 41. Тобто, на 12%.

Отже,

— «держава у виграші».

НБУ та уряд діяли тандемом та влаштовали вже згаданий "інфляційний податок" 12%.

— Будьте впевнені, ціни відіграли ці 12% миттєво, бо Україна є хронічним імпортером, а ціни на пальне та їжу буквально прив'язані до курсу долару.

Більш того,

— інфляція в Україні залишається стабільно вище за 20% на рік впродовж останніх років п'яти.

Не дивіться на офіційну статистику - вона бреше. Дивіться на власні доходи та видатки, і ви побачите, що **ціни постійно зростають.**

У програші лише мільйони українців, які тримають гроші у гривні.

— Станом на кінець 2023 року громадяни України тримали на рахунках 711 млрд грн. Втрата 12% цих грошей - це мінус 85 мільярдів гривень, або близько $2 млрд.

Чому ж українці досі тримають гроші у гривні?

Наведу один з вагомих факторів.

Щомісяця пан Андрій ***Пишний*** та його заступник пан Сергій ***Миколайчук*** **розповідають**:

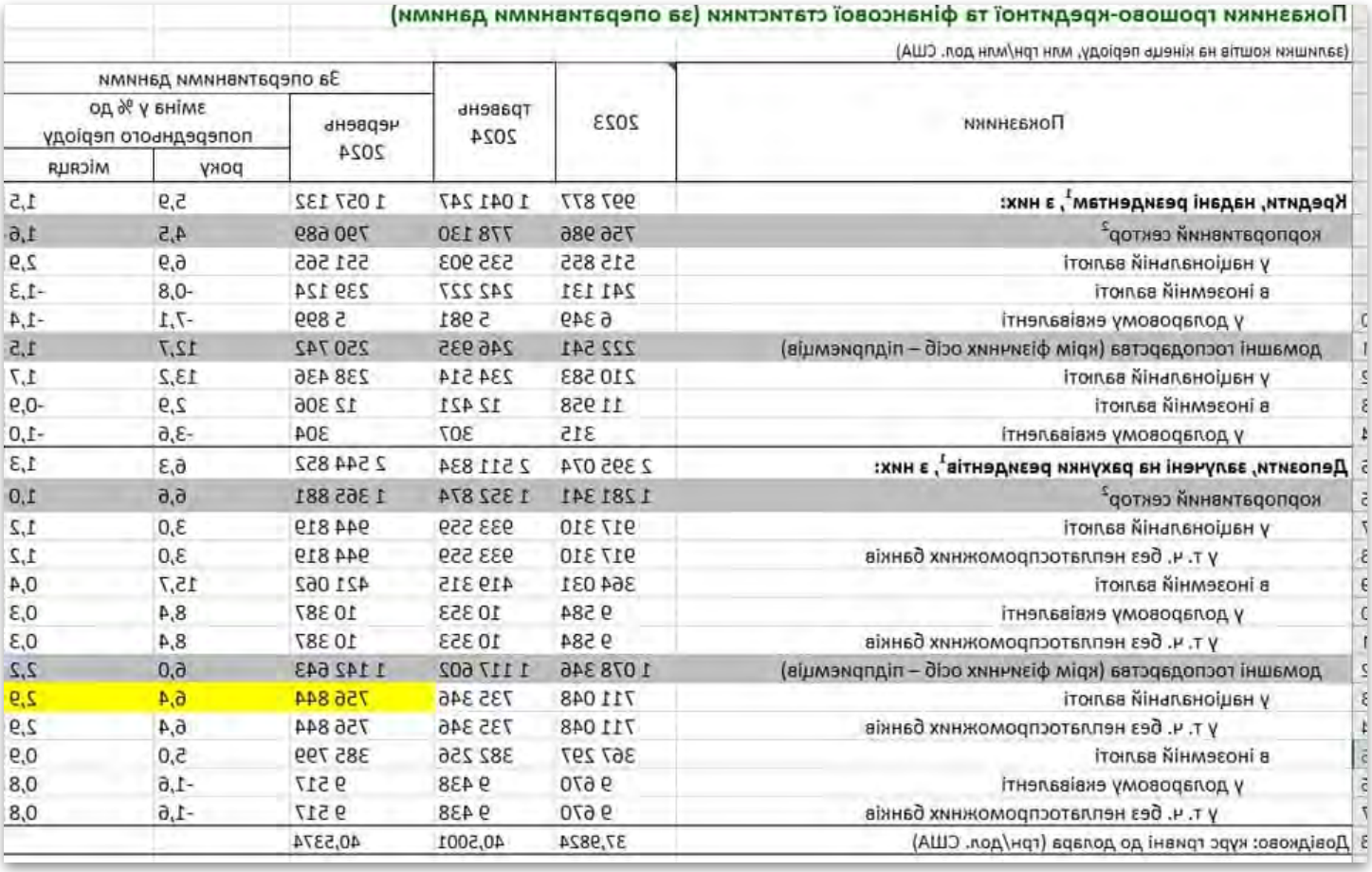
— населення має довіряти гривні та тримати гроші у гривневих інструментах. Зокрема, у депозитах та військових облігаціях, але можна і просто на карткових рахунках.

Адже зусиллями НБУ, кажуть два посадовці, гривня є стабільною та привабливою.

Критичне мислення миттєво питає: чи виконують вони власні рекомендації?

Відповідь: **лише частково**.

Показники	2023	2024 травень	За операційними даними 2024 червень	За операційними даними зміна у % до попереднього періоду рік	За операційними даними зміна у % до попереднього періоду місяць
Кредити, надані резидентам[1], з них:	997 877	1 041 247	1 057 132	5,9	1,5
корпоративний сектор[2]	756 986	778 130	790 689	4,5	1,6
у національній валюті	515 855	535 903	551 565	6,9	2,9
в іноземній валюті	241 131	242 227	239 124	-0,8	-1,3
у довгровому еквіваленті	6 349	5 981	5 899	-7,1	-1,4
домашні господарства (крім фізичних осіб – підприємців)	222 541	246 935	250 742	12,7	1,5
у національній валюті	210 583	234 514	238 436	13,2	1,7
в іноземній валюті	11 958	12 421	12 306	2,9	-0,9
у довгровому еквіваленті	315	307	304	-3,6	-1,0
Депозити, залучені на рахунки резидентів[1], з них:	2 395 074	2 511 834	2 544 852	6,3	1,3
корпоративний сектор[2]	1 281 341	1 352 874	1 365 881	6,6	1,0
у національній валюті	917 310	933 559	944 819	3,0	1,2
у т. ч. без неплатоспроможних банків	917 310	933 559	944 819	3,0	1,2
в іноземній валюті	364 031	419 315	421 060	15,7	0,4
у довгровому еквіваленті	9 584	10 353	10 387	8,4	0,3
у т. ч. без неплатоспроможних банків	9 584	10 353	10 387	8,4	0,3
домашні господарства (крім фізичних осіб – підприємців)	1 078 346	1 111 602	1 142 643	6,0	2,7
у національній валюті	711 048	735 346	756 844	6,4	2,9
у т. ч. без неплатоспроможних банків	711 048	735 346	756 844	6,4	2,9
в іноземній валюті	367 297	382 256	385 799	5,0	0,9
у довгровому еквіваленті	9 070	9 438	9 517	-1,6	0,8
у т. ч. без неплатоспроможних банків	9 070	9 438	9 517	-1,6	0,8
Довідково: курс гривні до долара (грн/дол. США)	37,9824	40,5001	40,5374		

Показники грошово-кредитної та фінансової статистики (за операційними даними)

(залишки коштів на кінець періоду, млн грн/млн дол. США)

Наприклад,

— у 2024 році член правління НБУ Дмитро ***Олійник*** вклав гроші у валютні ОВДП.

Пояснюю:

1) - в Україні курс долара визначає виключно НБУ;
2) - член правління НБУ чітко знає, чи буде девальвація
3) - і вкладається у долар.

Ось, подивіться у його декларації.

Зрозуміти, що то валютні ОВДП, можна з ціни паперу - номінал облігації є ціна за 1000 одиниць. Тож це не гривневі ОВДП, а скоріше за все доларові, а ціна трохи вища через ринкові коливання.

https://public.nazk.gov.ua/documents/08a4e4ba-891a-489f-95db-b26793db39d0

Ось

— валютні вкладення головної людини в НБУ - першої заступниці голови Катерини ***Рожкової***.

Порівняйте, як мало вона тримає грошей у гривні, бо основні її збереження - у доларах США.

https://public.nazk.gov.ua/documents/12b2218a-2ba4-410a-b62f-3d26f6586c95

Дещо відрізняється від згаданих колег "валютний" заступник голови правління, якому підпорядковується департамент відкритих ринків (що проводить валютні операції) - Юрій ***Гелетій***.

Згідно з декларацією, він тримає майже усі грошові статки у гривні.

https://public.nazk.gov.ua/documents/ebbc369f-bc30-495a-a069-be3cc1825d9f

Ви спитаєте - а де *Пишний* з *Миколайчуком*?

— Сергій ***Миколайчук***, як і ***Гелетій***, є сумлінним декларантом.

"Макроекономічний" заступник голови, який розповідає, як вигідно вкладатися у гривню, дійсно сам тримає гроші у гривні, і лише невелику частку коштів - у валюті.

Щоправда, це декларація за 2023 рік, тож подивимось, як він поводився у 2024 році.

https://public.nazk.gov.ua/documents/ccc1952d-dfb1-4a39-a5f5-a95afcc995d7

А от родина ***Пишного*** здебільшого тримає збереження у валюті.

Тут є і валютні ОВДП, і готівка у іноземній валюті.

https://public.nazk.gov.ua/documents/3c18dbab-7fa0-4634-b524-a8f20bb51328

Знову ж таки, і ***Рожкова***, і ***Пишний*** показали поки що декларацію за 2023 рік.

Вже тоді вони не були надмірними патріотами гривні.

Подивимось, що змінилося у 2024 році.

Ну і нагадаю, що **це лише офіційно задекларовані статки.**

— За українською традицією, я спитаю: чи це усе? Із певною ймовірністю, я вважаю, що ні.

2. Що виходить, шановні малятка?

Виходить, що **члени правління НБУ агітують за гривню, але тримають збереження здебільшого у валюті**.

— Чи це випадково? **Чи не зловживають вони інсайдерською інформацією?** У західних юрисдикціях за це передбачена кримінальна відповідальність.

Убезпечивши власні гроші від девальвації та інфляції, керівники НБУ вчергове пограбували мільйони людей.

— З особливим цинізмом, як то кажуть, бо щомісяця вони розповідали, що гривні можна довіряти.

Уявіть, що людина послухалася порад Миколайчука/Пишного та поклала гроші на річний депозит. Поточна ставка - 13% річних. Але це "брудними". Насправді з зароблених за рік грошей держава зніме військовий збір 1,5% та ПДФО 18%.

1) — Отже, реально з депозиту людина заробила 10,5%.

2) — Зробивши девальвацію, НБУ автоматично з'їв 12% суми - бо повторюю, інфляція в Україні завжди відіграє девальвацію. Отже, НБУ насправді заліз у гроші людей: 10,5% - 12% = -1,5%.

Якби у жовтні 2023 року ви просто купили на усі гроші доларів - то сьогодні програли би менше.

Але є люди, яких ошукали навіть більше.

Це ті, хто тримали гроші просто на гривневих картках.

— Вони не заробили на них геть нічого - а отже, втратили усі 12%. А насправді, **втратили набагато більше, бо інфляція в Україні є вищою, ніж девальвація.**

Дії НБУ можна було б виправдати.

Центробанк здорової людини відповідає за макроекономічний баланс у країні, за інфляцію та ще багато за що. Можна було б навіть сказати, що НБУ не повинен пояснювати, чому приймає ті чи інші рішення, бо цього потребує державна політика під час війни.

— Але усі ми розуміємо, що в Україні навіть у мирні часи було важко пояснити «логіку дій НБУ».

До того ж,

— за законом він відповідає лише за ***"цінову стабільність"***, а **такого показника ніде у законі немає.**

Цінова стабільність – це і не інфляція, і не курс, це якась фантазія пані Гонтаревої.

Тобто,

— **НБУ за законом не відповідає ні за що**.

Проте,

— ніхто ж не тягнув ***Пишного*** та ***Миколайчука*** за язика. Ніхто не змушував їх щомісяця розповідати, якою гарною та привабливою є гривня.

Тобто,

— **вони свідомо вводили суспільство в оману**.

Через цей обман, мільйони людей втратили реальні гроші.

— А з чиновників НБУ, виходить, втрачають хіба що Миколайчук та Гелетій, і те лише з офіційно задекларованих грошей.

Станом на кінець червня 2024, населення тримало у гривні 757 млрд грн.

Лише за половину липня курс підскочив з 40,5 до 41 грн/дол.

Отже, теоретично **громадяни України втратили 9,3 мільярди гривень лише за кілька днів**.

Такою є ціна довіри до дій НБУ.

3. Висновок

Шановні співгромадяни, не довіряйте обіцянкам влади в усьому, що стосується грошей.

Не тримайте гроші просто на картковому рахунку, бо це гарантована їх втрата.

— Знаходьте цим грошам застосування.

Якщо не знаєте, яке саме, повторюйте за керівниками НБУ

— купуйте 1) — долари/євро/фунти та 2) — валютні ОВДП.

***

№ 3.056

Огляд... отже неділя, тому категорія "різне",

2024-07-14

Машовець

продовжуємо знайомитись із сучасними поглядами російського військового командування на атакуючі\штурмові дії у ланці "штурмова група - штурмова рота"...

Сьогодні, розглянемо бойовий склад, структуру, оснащення та озброєння так званої "штурмовой роты тип В"...

Спочатку, декілька зауважень загального характеру...

- Очевидно, російське військове командування досить наполегливо намагається узагальнити та систематизувати отриманий ним, в ході російсько-української війни, досвід організації та ведення бойових дій на різних рівнях бойового управління (від тактичного, до стратегічного).

Поява зразу декількох "закритих" навчальних посібників, а також різного роду експертно-оціночних досліджень ходу та результатів тих чи інших етапів (проміжків) війни, яка все ще триває, про це достатньо наявно свідчить.

В тому числі, й посібника...

зміст якого ми розглядаємо та оцінюємо сьогодні, а саме:

"Боевое применение штурмовой роты (группы) в наступлении. Учебное пособие" В.А.Максимов, А.В.Немоляев, О.Ю.Пономарёв (под общей редакцией А.Г.Концевого) - Москва: Командование Воздушно-десантных войск, 2024-й год, для служебного пользования (ДСП).

- Як на мене, цілий ряд положень та доктринальних установок цього посібника, скажімо так, виглядають трохи спірно та дискусійно. Однак, беззаперечно, росіяни у цьому виданні намагаються досить ретельно "преломить" отриманий ними досвід штурмових дій, задля підвищення ефективності своїх штурмових підрозділів та їх адаптації до реальних, а не "теоретичних" умов на полі бою, які існують саме на даний час.

Наприклад, в цьому посібнику стверджується, що базовим способом атаки штурмовою ротою опорного пункту противника (тобто ЗСУ) є "последовательная атака с постепенным наращиванием усилий".

При цьому, у окремих випадках, в залежності від характера місцевості та дій противника допускається спосіб - ОДНОЧАСНОЇ атаки\штурма з різних напрямків та ділянок всіма штурмовими групами роти... й нібито для досягнення ефекту раптовості, в такому випадку, допускається така атака БЕЗ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.

Разом з тим, у посібнику прямо стверджується, що

> — "... одновременный штурм опорного пункта противника всеми штурмовыми группами целесообразен ТОЛЬКО при условии надёжного огневого подавления противника огнём артиллерийской группы и

(увага!!!)... НАЧАЛЕ ОТВОДА ПРОТИВНИКОМ своих сил и средств с занимаемых позиций...".

Читая ці "перли", у будь- якого, грамотного командира тактичної ланки, цілком очевидно, в такому випадку, виникне питання - а, власне, яким чином можливо добитися створення зазначених умов (те саме - "надійне вогневе подавленя") ДЛЯ ОДНОЧАСНОЇ атаки\штурму ВСІМА штурмовими групами, БЕЗ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ...? Та й ще такого рівня, щоб противник почав відступати з укріпленого, обладнанного та підготовленого до оборони опорного пункту... ще ДО самої атаки\штурму

Штатних вогневих засобів російської штурмової роти (ми їх розглянемо трохи нижче), явно не вистачає для того, щоб створити "надёжное огневое подавление" й тим більше, добитися "начала отвода противником своїх сил й средств с занимаемых позиций"...

Більше того, будь-якому "вменяемому" командиру ротно-батальйонної ланки добре й давно відомо, що під час атаки\штурму, потрібно не тільки супроводжувати рух штурмової роти (групи) артилерійським вогнем (у російському посібнику це визначається, як рух "за своими осколками"), а й все ж-таки ГОТУВАТИ атаку\штурм у вогневому відношенні. Й в першу чергу - артилерією та мінометами. Причому, саме тому, щоб створити те саме "вогневе подавлення".

"Відкрию таємницю" російським "теоретикам" з тамтешнего командування повітряно-десантних військ

- попередня вогнева підготовка атаки\штурму и є - ОСНОВНИМ СПОСОБОМ досягнення цього "вогневого подавлення"...

По-суті, скоріш за все, автори цього посібника...

або

1) — були "вимушені" оцінити належним чином (як "ефективний") найбільш популярний (розповсюджений) РЕАЛЬНИЙ спосіб атакуючих\штурмових дій російських командирів тактичної ланки, який вони досить активно застосовують в нинішніх умовах, під назвою "накат", в тому числі досить часто не тільки БЕЗ супроводу артилерією, а й без попередньої вогневої підготовки,

або, таким чином,

2) — банально створюють "теоретично-наукове" обгрунтування для виправдання цих "накатів", а також - тих самих, сумновідомих "м'ясних штурмів" (типу - аби досягнути ефекта раптовості дій, можно без артилерії...).

Але, все це - "ліріка".

Нехай, як каже моя теща - "самі мастять собі голови...", тобто визначаються

> **- чи варто своєму піхотному "м'ясу" попередньо створювати зручні умови для атаки, чи "можно без этих излишеств"...**

А ми переходемо власне, до структури, озброєння та оснащення... "штурмовой роты тип В", якими вони повинні бути, на думку авторів вище зазначеного посібника.

Отже...

Загальна чисельність такого підрозділу повинна складати "не менше" 110-и військовиків ("можна больше", але не факт, що вдасться їх набрати)

- Управління роти (командир, його зам(и), технік, старшина + відділення управління), всього - 11 "тушок", з яких 1-3 офіцера, решта - солдати, сержанти. Озброєння - 9мм ПМ\ПЯ, 5.45мм АК. Оснащення - 1-2 УАЗ типа "Пікап" + до 2-х квадроциклів (один з яких має причеп), комплект радіозв'язку - до 3-х радіостанцій типу Р-187П1, Р-168-5УН.

- 5 штурмових груп, кожна з яких складається з 12-и "морд" й також поділяється, в свою чергу, на 3 штурмових "подгруппы" по 4 бійця... Всі - озброєні 5.45мм АК, але в одній з підгруп є - 1 кулемет 7.62мм типу ПКМ, або ПКП (він же "у миру" - Печенег), а ще в одній - РПГ-7д(ручний протитанковий гранатомет) + руЖЖО мисливське (1 штука) та руЖЖО (чи "носимый" у вигляді рюкзаку) РЕБ.

Таким чином в кожній УКОМПЛЕКТОВАНІЙ штурмовій групі штурмової роти (а це, зазвичай основний "юніт", яким росіяни штурмують\атакують ПВ\СП чи іншу позицію, іноді їх збирається до 2-3-х, й навіть іноді їм додають до 4-5-и одиниць "чего-то из бронетехники", це коли мова їде про повноцінний ВОП\РОП) ПОВИННО мати за "встановленими стандартами" - 12 "тушок" (відповідно - 12 одиниць 5.45мм АК) + 1 кулемет ПКП\ПКМ + 1 РПГ-7д + 1 руЖЖО для "отстрела вражьих фпв-и дронов", ну й + 1 похідно-польовий РЕБ.

Пересуватися ця група повинна на Камазі чи Уралі (або навіть на МТ-ЛБ чи БТР), але в реальності - на чому доведеться (іноді, навіть, на самоскіді). Ну й у командира такої групи повинна буди відповідна "радейка" (причому, "дубльована", для зв'язку із "ротним").

- Далі йде - розвідувальна група, яка нараховує 10 військовиків й також поділяється на 2 підгрупи, по 5 "морд"... Але на відміну від штурмової групи, тут в кожній підгрупі - "радейка" типу Р-187П1 й основним штатним озброєнням є не 5.45мм АК, а 7.62мм АКМ + в кожній підгрупі - по 2

снайперські гвінтівки типу 7.62мм СВДС + в одній з підгруп - 7.62мм кулемет типу ПКМ\ПКП.

Пересуваються вони на УАЗ типу "Пикап", а та підгруппа, яка має "Печенега" - на квадроциклі з причепом.

- Група вогневої підтримки... Також нараховує 10 військовиків. Ділиться на 3 "розрахунки" (ну або - "бойові обслуги", якщо вам так більше подобається).

Розрахунок протитанкового ракетного комплексу (ПТРК) - 2 "тушкана", 1, власне, ПТРК (може бути будь-якого типу, від "Фагота" до "Корнета") + 2 одиниці 5.45мм АК, пересувається на квадроциклі із причепом.

Розрахунок автоматичного гранатомета станкового (АГС) - 4 "морди", відповідно - 4 штуки 5.45мм АК + 2 одиниці, власне, 30мм АГС-17 "Пламя". Кататися повинні на УАЗ типу "Пикап", але в реальності - на будь якому транспорті, куди влізуть ці гранатомети та станіни від них + БК.

Ну й розрахунок великокаліберного кулемета типу 12.7мм "Корд". Ті ж самі - 4 "морди" з калашматами 5.45мм + 2 одинці цих "кордів", пересуватися також можуть на будь-чому, куди влізуть ці кулемети та БК до них.

- Є ще окрема, так звана "группа обеспечения и резерва". За своїми чисельністю, оснащенням та озброєнням - та сама штурмова група (12 "тушок"), але в рамках роти - на окремих правах.

Існує, як інструмент "нарощування зусиль" та закріплення на відбитих позиціях, а також для "оперативного підвозу БК та предметів МТЗ". Також ділиться на 3 підгрупи (по 4 тушкана в кожній), але на відміну від ротної "лінійної" штурмової групи, з них лише 2 - штурмові, а ось третя - підгруппа забезпечення.

Окрім того, ця група забезпечення та резерву" має збільшену кількість транспорту - до 2-х вантажівок + 2 квадроцикла, а також у підгрупі забезпечення - окрему "радейку" (я так розумію, для збільшення мобільних спроможностей).

- Ну й саме цікаве - група БПЛА...

Найменша група у складі штурмової роти (до 7 "геймерів").

Ділиться на 2 підгрупи...

Одна - підгрупа квадрокоптерів, 3 "фахівця" (відповідно - 3 одиниці 5.45мм АК) + мінімум, 3 одиниці Матріх-30Т (штатний максимум складає - 5 одиниць) + 3 одиниці Мавік-3(3Т).

Мають власну "радейку" типу Р-187П1 й окремо - транспортний засіб - УАЗ типу "Пикап".

Друга підгрупа - розрахунок фпв-и дронів (до 4-х "операторів", відповідно - 4 одиниці 5.45мм АК). На озброєнні - "за штатом" - до 20-и фпв-и дронів (але, на відміну від класичної штурмової роти, допускається наявність й "до 10-и" одиниць фпв-и дронів у кожний момент, тоді коли "в класиці" їх не повинно бути менше 20-и одиниць)

Мають також, окремо власну "радейку" типу Р-187П1 та власний штатний транспортний засіб - УАЗ типу "Пикап".

Перша підгрупа зі складу групи БПЛА може напряму діяти під керівництвом командуваня роти. При цьому, 1-2 оператора квадрокоптерів "придаються" управлінню роти, а інший(інші) безпосередньо діють у складі тої штурмової групи(п), які власне й проводять атаку\штурм.

Окрім того, варто зазначити, що згідно думки авторів вже згаданого мною посібника, штурмова рота "типу В" вважається більш "гнучкою" та "адаптованою" до реальних сучасних умов ніж "класична", яку ми розглядали у попередньому огляді, присвяченому цій темі...

***

Наступним разом, розглянемо саме цікаве - основні форми й методи застосування штурмової роти (групи) росіян, під час ведення нею (участі) атаки\штурма. Спробуємо оцінити "формалізацію" поглядів росіян на це питання та "рекомендації", щодо їх доцільності.

***

№ 3.057

Формалізм у оцінці РЕАЛЬНОГО стану військ, рано чи пізно, закінчується трагедією... причому, навіть тоді, коли твоя "красіва" доповідь станом "на зараз" повністю задовольнила старше командування...

2024-12-14

Машовець

За формальною цифрою у зведеній таблиці даних, або тактичними знаками на мапі... у значній кількості випадків криється не зовсім та картина, яку уявляють собі командири\начальники, що дотичні до прийняття відповідних рішень

Саме страшне у батальйонно-бригадній ланці бойового управління - "відірватися від землі"... Те, що на військовій мові називається "... не володіти реальною ситуацію". Це стосується, як стану власних військ, так й даних "за противника".

А далі починається ланцюгова реакція...

На основі формалізованих даних, які мало, або повністю не відповідають реальному стану речей, приймаються помилкові управлінські рішення, формулюються та віддаються відповідні, такі ж самі, не обгрунтовані бойові накази, в кінцевому рахунку - втрати, яких цілком можливо було уникнути...

Це не означає, що комбриг чи комбат повинні щоденно повзати по спостережним пунктам на передовій чи шариться по "опорникам". Вони повинні налагодити таку систему командування (управління), а також розвідки та спостереження за противником (яку, до речі, ВСІ керівні настанови та посібники визначають, як БЕЗПЕРЕРВНИЙ процес), що дозволили би йому у будь-який момент часу точно, без викривлень знати ситуацію у всій смузі, районі (на ділянці) дій підпорядкованого йому формування...

Так, розумію... це важко, треба постійно працювати з людьми - пояснювати, роз'яснювати. А якщо у тебе в підпорядкуванні ще й до того ціла купа підлеглих, які "краще знають, як тре командувать", або мають "відмінну точку зору" на процес виконання того чи іншого бойового завдання... то все це стає ще більш обтяжливим.

Але, справа полягає в тому, що згадана вище мною система командування базується (або краще сказати, починається) з ДОВІРИ.

> Якщо ваші підлеглі вам довіряють, то й доповіді від них будуть реальні, а не "намальовані"...

По-іншому, ніяк...

Як доводить досвід, ОСТРАХОМ покарання за "неправдиві доповіді", можливо добитися потрібного ефекту (реалізму) лише на короткий термін часу... а далі - усе по-новій...

Ще раз наголошую...

Найбільш міцна та тверда "опора" для підвищення рівня реалізму у зборі данних про стан власних військ та оцінці стану військ противника - ДОВІРА вам з боку підлеглих...

Й кожний командир\начальник сам вірішує, як її добитися...

А якщо він "забьє" на цю справу, то буде ЗАВЖДИ знаходитись в "емпіріях" (й відповідно, приймати управлінські рішення, тотально відірвані від реального стану речей)....

Нажаль, на війні це закінчується реальними,

а не уявними смертями...

***

№ 3.058

Огляд... сьогодні буде коротко, з різних операційних напрямків

2024-07-16

Машовець

1. Харківський операційний напрямок...

Очевидно, командування угрупування військ (УВ) противника "Север" має "недвозначне" завдання "взяти м.Вовчанськ за будь-яких умов".

У рамках його виконання, противник провів перегрупування своїх сил та засобів на Вочанській ділянці (у бій введені окремі підрозділи та штурмові групи зі складу 2-ї обр СпП та ДК ("добровольческий корпус"), а також здійснив чергову серію спроб взяти повністю під свій контроль всю північну частину міста (провів декілька атак\штурмів в районі вул.Шевченка, міського парку ім.Горького та вул.Короленка та Хлібороба)

Окрім цього, частковий переніс ним зусиль східніше міста, по напрямку на с.Тихе та с.Вовчанські Хутори, а також вперті спроби "деблокади" своєї групи, застрягшій на Агрегатному заводі, достатньо переконливо доводять, що противник у рамках ведення наступальних дій в районі м.Вовчанськ намагається вийти до р.Вовча на максимально широкій ділянці. Ймовірно, з прицілом - мати можливість обрати для її форсування найбільш зручний відтинок...

На допоміжному напрямку (на Липці), противник намагається утримати своєї позиції у східній та північній частинах с.Глибоке та в лісі між с.Глибоке та с.Лук'янці. на західному березі р.Липець.

Як на мене, вважаю, що в рамках продовження ведення активних дій на Вовчанському напрямку противник цілком можливо може "сконцентруватися" замість виснажливих штурмових дій у самому місті на "флангових" ділянках:

- по дирекції Бугруватка - Стариця - Ізбицьке (або, як альтернатива вздовж Сіверського донця, по його західному берегу з півночі на південь)

- продовжити спроби, обійти м.Вовчанськ зі сходу (через с.Тихе та Вовчанські Хутори)

Звісно, що зовсім необов'язково так буде в реальності, але, на мій суб'єктивний погляд - це цілком можливо.

Очевидно, поява в районі м.Вовчанськ підрозділів 128-ї "резервної" окремої мотострілецької бригади (омсбр) зі складу 44-го армійського корпусу (АК), у цьому сенсі, навряд чи є "випадковою".

2. Торецький напрямок...

Ну, власне, "пожежний" характер дій командування УВ "Центр" противника на цьому напрямку стає все більш очевидним. Особливо, в контексті поспішного вводу у бій на цьому напрямку основних сил 27-ї мотострілецької дивізії (мсд)...

Воно, явно торопиться...

Ще не до кінці виконавши завдання із виходом на бар'єрний рубіж по р.Вовча, Казений Торець та Бичок, воно розпочало фронтальні наступальні дії, власне, на Торецький район оборони ЗСУ... задіявши більшу частину свого основного оперативного резерву. Хоча "гострої" необхідності в такому поспіху - явно не було...

Наскільки я розумію, противника дуже "окрылили" його початкові успіхі в тактичній зоні оборони ЗСУ на Торецькому напрямку передових підрозділів 506-го та 589-го мотострілецьких полків (мсп), коли, скориставшись ефектом тактичної раптовості, їм вдалося прорватися до східних околиць Північного, у Південне та до східних околиць Залізного....

Ще більше, росіяни "закусили удила", коли їм вдалося прорватися через Юр'ївку до Нью-Йорка у смузі дії 132-ї окремої мотострілецької бригади (омсбр)...

Але з того моменту, пройшов майже тиждень... й противник спромігся за цей час лише трохи розширити "кішку" свого тактичного прориву у бік Нью-Йорка та нарешті "вклинився" у південно-східну околицю Залізного з боку Південного.

Однак, інші спроби наступати - продовжити атакувати "в лоб" з боку Майорська на Північне та Дружбу закінчились для противника, скажімо так, не зовсім вдало... А, майже тітанічні зусилля, щодо подальшого просування у с.Південне у бік вул.Юності - мало того, що коштували росіянам, м'яко кажучи "дуже дорого", але й ще закінчились безрезультатно...

Очевидно, на Торецькому напрямку, скажімо так...

"темпы продвижения немного подупали". Як я, власне, й передбачав - рішення "наступать на Торецк" швидко й "в лоб" - було, м'яко кажучи, не найкращим. Тому, нічого дивного в тому, що все це поступово перетворюється на кровопролитне фронтальне "ближне рубилове" у міській забудові, не має...

Так само, як й поступово, разом з цим, зникають перспективи "швидкого та глибокого" просування противника на Торецькому напрямку. Ефект "раптовості" - себе вичирпав...

3. Покровський напрямок...

Так, це, на даний момент, напрямок докладання головних зусиль командування УВ "Центр". Протягом, кількох крайніх діб противник продовжив свої спроби досягнути виконання головного завдання у цій смузі:

- вийти на бар'єрний рубіж по р.Вовча, Казений Торець та Бичок,

- а також, по можливості - прорватися між Вовчою та Казений Торець , по дирекції Прогрес - Іванівка, ЗА нього...

В рамках цього противник:

- зав'язав бої у с.Новоселівка Перша (в центральній та північній частині села),

- розширив ділянку свого виходу на р.Вовча, північніше...

- нарешті, просунувся у південну частину с.Яснобродівка... але так й не зміг зайняти село повністю...

- просунувся по напрямку на Прогрес та Воздвиженку "на сотні, а то й десятки" метрів...

Як бачимо, тенденція, щодо російського наступу на Покровському напрямку, майже аналогічна їхньому наступу на Торецькому - різке падіння його темпів та розмаху...

Бригади 2-ї та 41-ї загальновійськових армій (ЗВА) противника, явно - або втрачають свої "пробивні" спроможності, або знаходяться вже на шляху до цього.

Противника, поки що, "рятує" перевага в кількості та обсягах атилерійської та авіаційної підтримки, так само, як й на Торецькому напрямку... за рахунок чого, вони продовжують "повзти". Але вже повзуть все повільніше та повільніше...

Наприклад, 30-а та 35-а окремі мотострілецькі бригади (омсбр) противника по напрямку на Воздвиженку та північніше залізниці, за, майже, два тижня просунулись на таку відстань, яку вони, місяць назад, долали за півдня...

Як на мене, найближчим часом, командуванню УВ "Центр" таки доведеться сконцентруватися на чомусь одному - або на Покровському напрямку, або на Торецькому.

"Вести два темы" одночасно, очевидно, воно не зможе...

— Причому, відбудеться це... не так, щоб сильно у майбутньому...

Звісно, якщо "не підїдуть" до цього часу ті самі страшні "стратегічні резерви" ри-фи... які, поки що, ніхто в очі не бачив.

Хоча, цілком можливо й бачили, але не так щоб "сильно відчули".

Бо якщо вважати за них те, що поперлося у "харьківську офензіву", знову спробувало "прорваться к Осколу" чи намагалося штурмувати "Часік", або "здуру" побігло в лобову на Торецьк, то тоді... перспективи у російського командування виглядають на кінець літа-осінь - не так щоб дуже "радісно"...

***

№ 3.059

Стосовно зупинки видобутку газу компанією «Укрнафтобуріння»

РАДА

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Голові Комітету
з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг
ГЕРУСУ А.М.

***До відома*: членам Комітету**

Щодо пропозиції розгляду питання
про ситуацію з управлінням
ПрАТ «ВК «Укрнафтобуріння»
та припиненням ним видобутку

Шановний Андрію Михайловичу!
Шановні колеги!

Відповідно до статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», контрольна функція комітетів полягає в: аналізі практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, підготовці та поданні відповідних висновків та рекомендацій на розгляд Верховної Ради України.

Як відомо, корпоративні права ПрАТ «ВК «Укрнафтобуріння» були арештовані та відповідно до розпорядження Кабінету міністрів України від 23 травня 2023 року № 454-р передані Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) в управління державній компанії ПАТ «Укрнафта». Головна мета такої передачі, як зазначалося в тексті самого розпорядження – запобігання ризику виникнення надзвичайних ситуацій або збоїв у постачанні природного газу.

Однак, в нинішній складній ситуації в енергетиці, одне з найбільших видобувних підприємств ПрАТ «ВК «Укрнафтобуріння» з 1 грудня 2023 року повністю зупинило видобуток газу та газового конденсату на Сахалінському нафтогазоконденсатному родовищі. Підставою цьому була постанова Шостого апеляційного адміністративного суду, якою був анульований спеціальний дозвіл на користування надрами № 6349 від 10 липня 2019 року.

Внаслідок зупинки видобутку на Сахалінському родовищі держава втрачає майже 50 мільйонів кубометрів газу на місяць, а також 190 млн грн ренти, 130 млн грн ПДВ і близько 80 млн грн податку на прибуток.

Мною, як народним депутатом України, у своїй діяльності регулярно приділяється значна увага цьому питанню. Також я був присутній на двох судових засіданнях стосовно перегляду постанови Шостого апеляційного адміністративного суду. Незважаючи на те, що розгляд чергового спору по суті так і не розпочався, одержана інформація з судової справи та з інших джерел при роботі над даним питанням, уже поставила ряд запитань до діяльності як АРМА, так і ПАТ «Укрнафта».

2024-07-15

Кучеренко

З огляду на озвучену пропозицію пані *Думи* «допомогти розібратися в темі» [не]ефективного державного управління заарештованими корпоративними правами Укрнафтобуріння, звернувся до голови та депутатів нашого Комітету із пропозицією на найближчому засіданні невідкладно і відкрито розглянути ситуацію з управлінням ПрАТ «ВК «Укрнафтобуріння» та припиненням ним видобутку.

Водночас, якщо на відміну від деяких інших державних органів, АРМА та пані Дума, навіть увечері п’ятниці уважно відстежують і терміново коментують повідомлення про свою роботу — все ж

хотілося би почути від них відверті та професійні відповіді:

1. Уряд призначив голову АРМА 30 червня 2023 р. Вже 11 липня 2023 р., Укрнафта, якій передані акції УНБ в управління, провела загальні збори і призначила свій менеджмент, взявши компанію під повний контроль. Доленосне судове засідання, на якому УНБ було позбавлено спецдозволу відбулося 28 листопада 2023.

> Чи повідомляло ПАТ Укрнафта (як управитель УНБ) протягом цих 4,5 місяців з липня по листопад 2023 АРМА про наявність судового позову від Держгеонадра до компанії УНБ, яка вже знаходилася під державним управлінням, та можливі критичні для економіки та енергонезалежності держави наслідки у разі задоволення позову?
>
> Чи зверталася АРМА протягом липня-листопада 2023 до Держгеонадра щодо можливих наслідків такого позову?
>
> Та чи був взагалі представник АРМА в судовому засіданні 28.11.2023?

2. Чому в 5 довідках АРМА про здійснення заходів контролю управління УНБ протягом серпня-грудня 2023 взагалі відсутня інформація про можливі ризики зупинки діяльності і втрату спецдозволу?

> Чому в довідках АРМА від 05.12.23 і 28.12.23 взагалі відсутня інформація про повну (!) зупинку виробничої діяльності у зв’язку з виконанням рішення суду про скасування спецдозволу, а рішення суду згадане мимохідь, як належне?

На моє депутатське звернення до АРМА № 179д9/15-2024/144385 від 28.06.2024, мені були надані довідки за результатами здійснення щомісячного контролю ефективності управління активами ПрАТ «ВК «Укрнафтобуріння».

Проте у довідці від 05.12.2024 взагалі відсутнє будь-яке згадування обставин припинення видобутку, а в довідці від 28.12.2024 зазначено лише про скасування судового рішення, на підставі якого було отримано спеціальний дозвіл, та про поворот його виконання, але немає жодного слова про спричинену цим повну зупинку видобутку. Наскільки ефективний такий контроль?

Також в усіх довідках за грудень 2023 – травень 2024 року зазначено, що інформація про усунення обставин негативного характеру *(це ті самі ризики, існування яких дозволило застосувати спец процедуру до акцій Укрнафтобуріння)* — відсутня. Натомість приділено увагу такому важливому питанню, як обрання страхової компанії (кому надіслані запити, які відповіді отримані, які анкети заповнені, що очікується...).

Судячи з контролю за ефективністю управління, АРМА вважає, що у подібній ситуації все в порядку, а «результатами управління є здійснення заходів відповідно до п 8.1 договору» — тобто результатом управління ... є зміст самого процесу управління (виконання повноважень)?!

Зазначені подібні та інші висновки були публічно і обгрунтовано 12 липня 2024 року прокоментовані мною у повідомленні в Facebook: (https://www.facebook.com/Kucherenko2020/posts/pfbid0N3pBXA3cM4Dnfsj2ExHAU9G2KiT1QavPsytEopmwL17BfnEU1DCmQtjWr7rsMXpEl).

У свою чергу, цього ж дня, о 20 вечора п'ятниці, у Telegram каналах АРМА і її очільниці Олени Думи з'явилися повідомлення (https://t.me/arma_gov/2309 + https://t.me/olena_duma_arma/1039), якими мені фактично закидається участь у «проплаченій інформкампанії із дискридетації діяльності АРМА» і про участь «у брудних маніпуляціях». Пані Дума також повідомила, що «готова допомогти розібратися в темі».

Шановні колеги! Вважаю, що подібні «наїзди» і закиди державного органу та його голови на народного депутата України, першого заступника голови Комітету, при реагуванні на цілком обгрунтовані коментарі та питання — вже знаходяться за межею нормальної державницької діяльності і мають бути розглянуті.

Оскільки, як неодноразово зазначав та дотримувався свого слова голова нашого Комітету, ми є відкритими для обговорення та заслуховування всіх важливих питань у сфері енергетики, — **прошу на одному з найближчих засідань Комітету провести відкритий розгляд питання *про ситуацію з управлінням ПрАТ «ВК «Укрнафтобуріння» та припиненням ним видобутку*, на яке запросити представників АРМА, Держгеонадра та ПАТ «Укрнафта».**

З повагою

народний депутат України,
перший заступник голови Комітету **Олексій Кучеренко**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Кучеренко Олексій Юрійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000AD27360017C3B400
Дійсний до: 16.03.2025 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
179д9/5-2024/155398 від 14.07.2024
1615131

3. Чи відомо пані Думі, що під час судового засідання 28.11.23 та до моменту зупинки діяльності Укрнафтобуріння, призначений Укрнафтою голова правління УНБ пан Мальчик, перебував поза межами України з особистих причин, але під виглядом службового відрядження? Чи ініціювало АРМА службове розслідування цих обставин?

4. Які невідкладні заходи здійснила АРМА з 28.11.23 до 01.12.23 (робочі дні) для унеможливлення зупинки виробничої діяльності УНБ одразу після задоволення судом позову?

Чи з огляду на важливість питання, терміново ініціювалися цим ЦОВВ зі спеціальним статусом невідкладні наради під головуванням Президента, прем'єр-міністра, голови ВРУ, Секретаря РНБО, директора ДБР?

Якщо вона взагалі не знала про цей позов — то чому?

5. Чи повідомила АРМА Президента, Кабмін, ДБР та РНБО у грудні 2023 про настання негативних наслідків для енергетичної безпеки держави у зв'язку з повною зупинкою діяльності (переривання функціонування активів) УНБ після втрати спецдозволу за рішенням суду?

А про можливість невідкладного поновлення видобутку у разі виконання Держгеонадра 2 пункту зазначеного судового рішення — розгляду пакету документів УНБ і видачі нового спецдозволу, шляхом негайного відшукання та повернення вилученого під час слідчих дій пакету документів від УНБ до Держгеонадра?

Без чіткої публічної відповіді на ці поставлені питання, подібна піар-метушня і гасла від АРМА протягом останніх 7 місяців лише підтверджуватимуть викладений у їх висновках принцип роботи «результатом управління є здійснення управління», до якого я намагався привернути увагу в попередньому повідомленні.

До речі, пропоную всім ознайомитися з довідками про здійснення АРМА контролю за управлінням:

https://drive.google.com/drive/folders/1Bzgqt8zKdS66xIXqgUmzUc7UbxpeJ_VP

І на останнє зазначу.

Вся «епопея» з арештом, конфіскацією та зупинкою потужного газовидобувного підприємства під час енергетичної війни з ворогом це дуже яскравий приклад непрофесіоналізму, пустого піару та безтолковісті всієї урядової команди з відповідним від'ємним результатом діяльності.

Що стосується мотивації цієї авантюри, то в мене особисто немає сумнівів що

— це з першого кроку була багатоходова комбінація з метою банального перерозподілу цікавого активу на користь якоїсь «своєї» структури з відповідними великими матеріальними «подяками» для її ініціаторів.

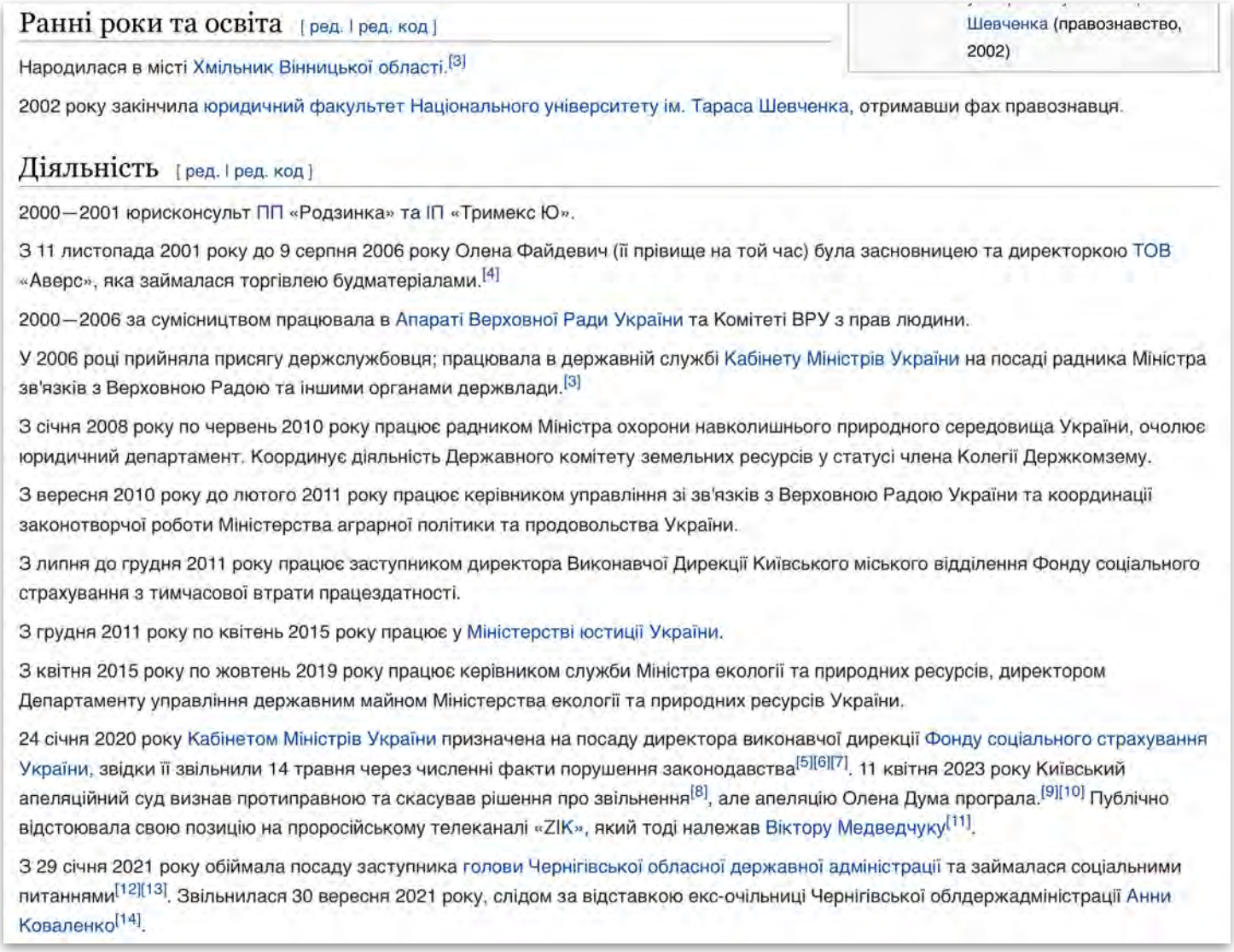
На жаль, **АРМА стала головним інструментом цієї оборудки - можливо на першому етапі сама не усвідомлюючи цього.**

Або навпаки - дуже добре усвідомлюючи.

В будь-якому випадку, пані Олена ***Дума*** - уважно спостерігаємо за процесом і за Вашими діями.

При бажанні Ви здатні захистити державні інтереси - ми в Вас віримо!)

***

Ранні роки та освіта [ред. | ред. код]

Народилася в місті Хмільник Вінницької області.[3]

Шевченка (правознавство, 2002)

2002 року закінчила юридичний факультет Національного університету ім. Тараса Шевченка, отримавши фах правознавця.

Діяльність [ред. | ред. код]

2000—2001 юрисконсульт ПП «Родзинка» та ІП «Тримекс Ю».

З 11 листопада 2001 року до 9 серпня 2006 року Олена Файдевич (її прівище на той час) була засновницею та директоркою ТОВ «Аверс», яка займалася торгівлею будматеріалами.[4]

2000—2006 за сумісництвом працювала в Апараті Верховної Ради України та Комітеті ВРУ з прав людини.

У 2006 році прийняла присягу держслужбовця; працювала в державній службі Кабінету Міністрів України на посаді радника Міністра зв'язків з Верховною Радою та іншими органами державлади.[3]

З січня 2008 року по червень 2010 року працює радником Міністра охорони навколишнього природного середовища України, очолює юридичний департамент. Координує діяльність Державного комітету земельних ресурсів у статусі члена Колегії Держкомзему.

З вересня 2010 року до лютого 2011 року працює керівником управління зі зв'язків з Верховною Радою України та координації законотворчої роботи Міністерства аграрної політики та продовольства України.

З липня до грудня 2011 року працює заступником директора Виконавчої Дирекції Київського міського відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

З грудня 2011 року по квітень 2015 року працює у Міністерстві юстиції України.

З квітня 2015 року по жовтень 2019 року працює керівником служби Міністра екології та природних ресурсів, директором Департаменту управління державним майном Міністерства екології та природних ресурсів України.

24 січня 2020 року Кабінетом Міністрів України призначена на посаду директора виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України, звідки її звільнили 14 травня через численні факти порушення законодавства[5][6][7]. 11 квітня 2023 року Київський апеляційний суд визнав протиправною та скасував рішення про звільнення[8], але апеляцію Олена Дума програла.[9][10] Публічно відстоювала свою позицію на проросійському телеканалі «ZIK», який тоді належав Віктору Медведчуку[11].

З 29 січня 2021 року обіймала посаду заступника голови Чернігівської обласної державної адміністрації та займалася соціальними питаннями[12][13]. Звільнилася 30 вересня 2021 року, слідом за відставкою екс-очільниці Чернігівської облдержадміністрації Анни Коваленко[14].

***

№ 3.060

Украина находится на стыке геополитических тектонических плит, которые пришли в движение

2024-07-15

Кущ

Наступает *Эпоха воюющих кластеров*.

Основные геополитические игроки бодаются как «моржи на тающей льдине ресурсов нашей планеты».

— Хуже всего будет положение тех стран, которые находятся на стыке этих геополитических плит.

Война - это, по сути и есть проявление трения между ними.

— Саммит НАТО, говоря о "необратимом пути Украины в альянс" и о том, что это "произойдет, когда сложатся обстоятельства", по сути **легитимизировал гибрид «финского сценария»**.

Как известно, финский сценарий

— это не только про территории и сосуществование с Россией, но и про умение ждать свой исторический шанс, окно возможностей.

— Это про умение играть вдолгую. Это про умение выжидать и способность политических элит на длинную волю.

Финляндия

1) — первый раз воспользовалась своим шансом в 90-х, когда распался СССР - тогда она стала членом ЕС.

2) — Второй раз - 2022-м, когда Россия завязла в войне - Финляндия стала участницей НАТО.

Итого, два шанса за 77 лет.

НАТО говорит нам - ждите свой исторический шанс. Он может выпасть через 10 лет, а может и через 50.

Упование на быстрое вступление Украины в НАТО и/или ЕС - это геополитический популизм, который сродни популизму экономическому или внутриполитическому.

— Все вроде логично - взять и запрыгнуть на европейскую геополитическую плиту.

Но это своеобразная *«ловушка простых решений»*.

Мы с 2014-го года декларируем курс на вступление в НАТО и ЕС.

За это время потеряно более 20% территории, разрушен экономический потенциал, энергетика и самое главное - людские потери: миллионы беженцев, сотни тысяч погибших.

Как исправить ситуацию?

Преждего всего поставить правильный диагноз и принять окружающую реальность. Это начало пути спасения.

А реальность такова, что Россия не распадется и Китай не захватит Сибирь.

И возле наших восточных границ не Россия, а уже Глобальный Евразийский остров, огромный мир альтернативный западному.

Более того, этот мир - антагонист Запада, его соперник и конкурент.

По сути, альтернативное человечество.

Это уже даже не союз Китая и РФ. Это Индия, Центральная Азия, Иран, Пакистан, Индокитай, КНДР, Сирия и даже, в какой-то мере, Турция и Азербайджан. Плюс значительная часть Африки и Латинской Америки.

Это то, что перед нами "во фронт".

С тыла нас подпирает Западный мир как огромная крепость, цитадель, живущая в режиме "ожидания варваров", как в известном романе нобелевского лауреата из ЮАР Джона ***Кутзее***.

Откроют ли в цитадель ворота для нас? Ведь впустить нас в крепость для Запада равнозначно инкорпорированию в свое пространство всех присущих нам рисков и проблем.

Это как открыть ворота в город и впустить "чуму войны".

Да, те кто стоит на крепостной стене сочувствуют нам, периодически бросают в ров оружие и еду, они даже декларируют примат ценностей над реал политик.

Но в реальности - ворота закрыты, а мы как предместье простолюдинов перед замком феодала-сюзерена готовимся к нашествию с востока.

Можно, конечно, "подпрыгнуть" и спастись...

У североамериканских индейцев в 19 веке на фоне их геноцида в США, возникло такое мистическое течение, которое назвали "прыгающими индейцами".

Во время ритуального танца, индейцы прыгали что есть сил: они верили, что пока они оторваны от земли, в их мире нет белых...

Нам тоже хотелось бы запрыгнуть в мир, где нет Запада и нет Востока, а есть лишь Украина.

Но это невозможно.

Поэтому **нужно принять реальность и сформировать modus vivendi сосуществования на стыке двух тектонических, геополитических плит.**

Без геополитического популизма.

Но,

> **— это очень сложная интеллектуальная работа.**
>
> **— для власти проще идти в мейнстриме простых решений.**

Но это необходимо для сохранения хоть каких-то шансов на позитивный сценарий будущего.

И это необходимо для сохранения жизни.

***

№ 3.061

Розгортається така неслаба дискусія з приводу того, що Трам обрав на посаду віцепрезедента послідовного противника підтримки України з боку США сенатора від Огайо такого собі Джей ді Венса...

2024-07-16

Машовець

Так ось...

> **— головна функція американського віцепрезидента... стати предентом США, у випадку... и УСУНЕННЯ діючого президента США з посади... або неможливості виконання ним своїх обов'язків по іншій причині (смерть, хвороба, недієздатність й т.д.).**

Ну ще він є таким собі формальним головою Сенату США.

Але, лише формальним, бо це виражається лише в тому, що в нього є вирішальний голос, коли голосування у Сенаті розділилось рівно навпіл (що буває там вкрай рідко...). Також, він головує у Сенаті, коли рахують голоси колегії виборців...

> — Ну ще є функції типу "почесний гість" на різного роду заходах загальнодержавного чи регіонального, або навіть закордонного характеру... за дорученням діючого президента. Штибу відкриття якоїсь виставки, або конференції "за все добре, проти всього поганого", спуску корабля на воду ну й т.д.

По суті, це щось на кшталт "секретаря политбюро по сельському хозяйству" часів КПРС у Радянському Союзі...

Нібито бАльшой начальниГ, по формі та назві... але в реальності - ну таке собі

Більше того...

Погляди того чи іншого політика у США по тому чи іншому питанню (а питання України , у цьому сесні - не виключення) можуть й досить часто ЗМІНЮЮТЬСЯ...

Особливо, у порядку "партійної дисципліни".

Не думаю, що слова (а головне дії, особливо тоді, коли вони малозначимі) якогось сенатора-республіканця, особливо в контексті рішень президента США від Республиканської партії, будуть дуже сильно дисонувати з ними...

Більше того,

> — згідно американської Конституції віцепрезидент обов'язково повинен бути (обирається) у парі з президентом, з однієї з ним парті... Це, щоб у випадку, "якщо шо", то щоб була забезпечена "послідовність" влади вищої посадової особи держави...

Але, є одна особливість... я би, навіть сказав важливий нюанс, який здатний зразу, майже "автоматично", вивести цього "гадкого каченя" у системі політичної влади США зразу на рівень "білого лебедя"...

> — Це, коли людину, яку обирають справжнім президентом (віцепрезидент при цьому їде простим "довіском" до нього) по самим різноманітним причинам "прибирають" з посади...

Тобто, якщо допустити, що ви хочете кардинально поміняти політику США по тому чи іншому, цікавому саме для вас, питанню... вам для цього не потрібно, образно кажучи, довго, дорого та дуже прискіпливо вербувати (перетягувати) на свій бік самого ПРОВІДНОГО кандидата у президенти.

Достатньо підсунути йому потрібного вам кандидата на посаду віцепрезидента... куди зазвичай призначають, малозначиму персону.

А потім знайти спосіб та можливість... прибрати "штатного" президента...

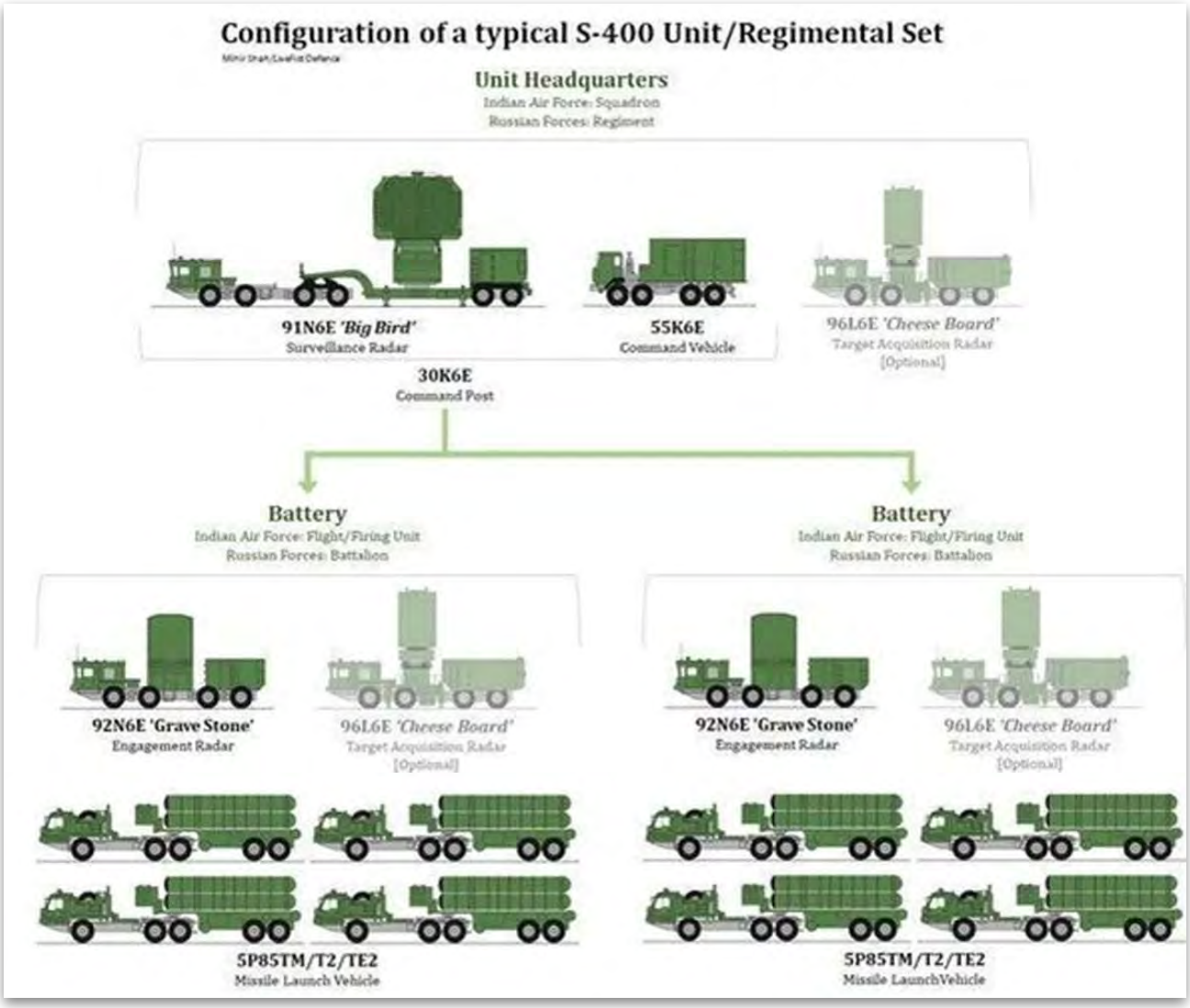
У світлі нещодавнього замаху на Трампа... мене починають "терзать смутные сомнения"... чи це такий своєрідний натяк "кому потрібно", чи це якась "гра в довгу..."або ще щось... малозрозуміле...

а ще - дуже тхне Лубянкою...

***

№ 3.062

Розгортання та ефективність російської системи протиповітряної оборони (Surface-to-Air -SAM) С-400

2024-06-25

ДОНАЛЬД ***ГІЛЛ***

С-400 здатна уражати крилаті ракети на малих висотах на відстані до 40 км, літаки – на відстані до 380 км (залежно від використаної ракети), а також балістичні ракети. Це система протиповітряної оборони великої дальності, яка вважається багатьма однією з найкращих у світі. Південнокорейська KM-SAM

https://bit.ly/45DY3jc

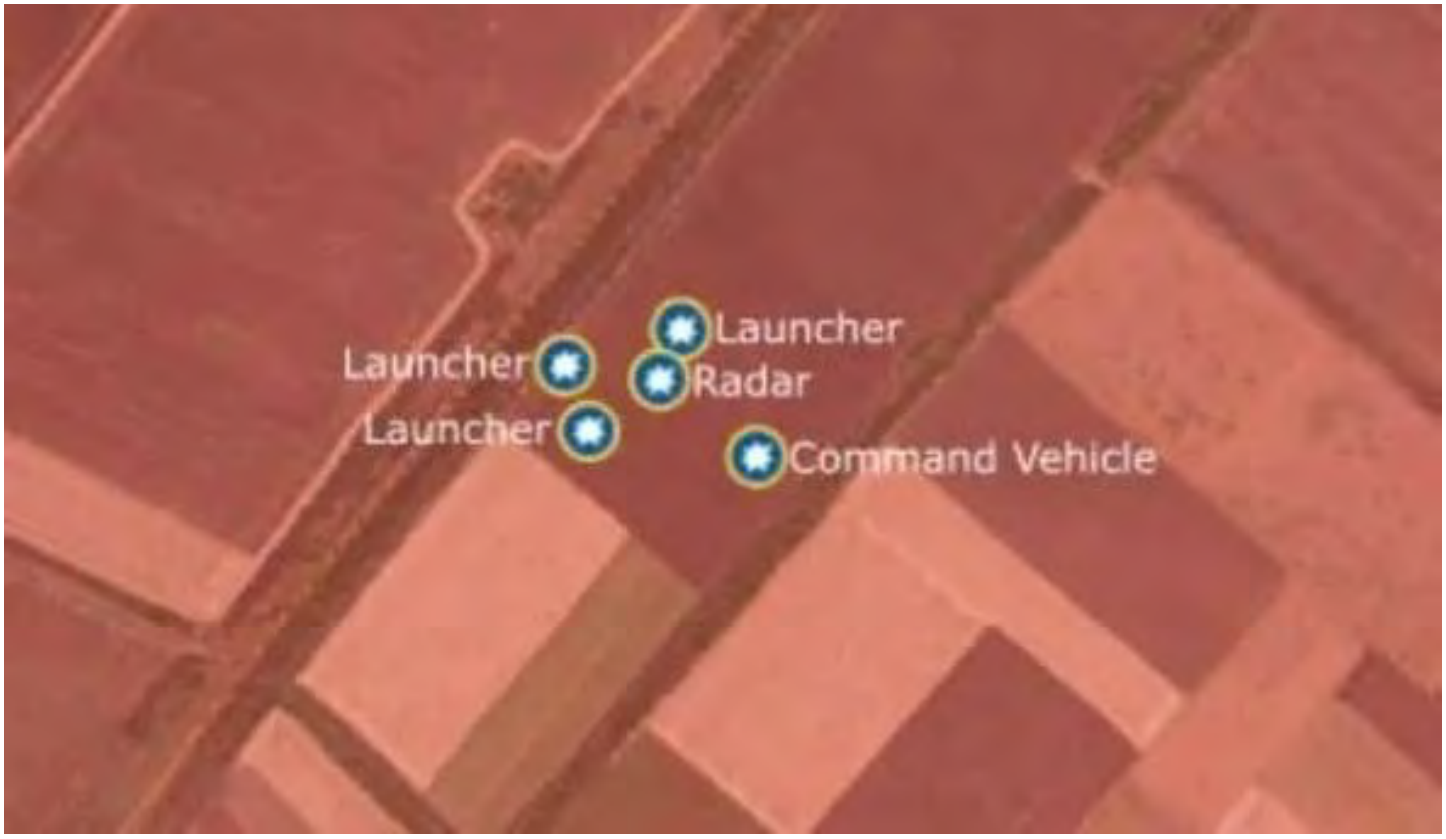
базується на дизайні С-400, але виробляється з локальних компонентів та експортується

https://en.defence-ua.com/news/km_sam_overtakes_russian_s_400_in_middle_east_iraq_chooses_korean_air_defense_system-10722.html

до інших країн.

Слідкувати за знищенням танків та БМП легше, тому що це окремі транспортні засоби. Складніше відстежувати знищення систем протиповітряної оборони, оскільки одна система складається з декількох транспортних засобів, і навіть кількість транспортних засобів у системі може змінюватися. Вважається, що на початку війни Росія мала 56 систем С-400. Хоча для однієї батареї типовими є чотири пускові установки, ця кількість може варіюватися від менше до 12 (

https://www.kyivpost.com/analysis/21875

Центральним елементом кожної батареї є радар виявлення “Big Bird”, який має дальність 600 км і може відстежувати до 300 цілей. Радар виявлення “Cheese Board”, який може бути доданий або не доданий до батареї, має дальність 300 км і може відстежувати 100 цілей. Для роботи будь-якої з 3-12 пускових установок у батареї також потрібен радар наведення “Grave Stone”.

Згідно з даними та статистикою, зібраними командою блогу Oryx, за два роки війни було знищено приблизно 16-17 пускових установок, один радар виявлення, три радари наведення та два командні автомобілі. Проте знищеного обладнання завжди буде більше, ніж візуально підтверджено, особливо коли йдеться про системи ППО далеко за лінією фронту.

Список у цій статті

https://www.newsweek.com/how-many-s-400-missile-systems-russia-1904353

яку було опубліковано місяць тому, доводить, що загалом було знищено 13 "систем", плюс більш неоднозначна заява від 28 квітня 2024 року про "більше

систем", перш ніж конкретно згадати (не вказавши точну кількість) "пускові установки". Далі йдеться про три радари (невідомого типу), радар наведення 92N2 та радар виявлення 96L6. Якби всі втрати були такими ж конкретними, як ці два останні записи, було б набагато легше визначити, скільки компонентів із 56 систем було знищено. Це не недолік списку, це сутність роботи з відкритими джерелами інформації (OSINT).

Звичайно, певні компоненти системи може бути знищено, тоді як інші не пошкоджено. Ці компоненти можуть бути надалі об'єднані з іншими непошкодженими компонентами для створення повноцінної системи.

Визначити, скільки Росія має наразі систем С-400 в експлуатації, вкрай складно.

Відомо, що було виготовлено 600 пускових установок

https://www.kyivpost.com/analysis/21875

Якщо системою є чотири пускові установки та радар наведення, а загалом було 56 систем, то загалом Росія мала в експлуатації 224 пускові установки.

Якщо враховувати експорт. У 2014 році Росія мала передати Китаю 2-4 системи, а у 2020 році постачання припинилося після передавання лише двох. Білорусь має одну систему

https://theprint.in/opinion/why-russia-really-stopped-its-s-400-supply-to-china/542583/

Алжир має вісім полків, загалом 96 пускових установок

https://en.wikipedia.org/wiki/Territorial_Air_Defence_Forces

Туреччина отримала дві системи

https://www.forbes.com/sites/pauliddon/2024/05/05/greece-and-turkey-are-adamant-about-retaining-their-russian-missiles/

Індія уклала контракт на п'ять систем з постачанням до 2022 року, проте отримала усього три, а постачання двох інших систем затримано до 2026 року. Інші продажі можуть загалом складати ще до 200 пускових установок.

Якщо в середньому три пускові установки знищено в кожній із приблизно 15 атакованих систем, це буде 45 пускових установок. З огляду на 200 пускових установок, що було експортовано, й до 50, які було знищено, залишається десь 350 пускових установок, які можуть бути розподілені між вцілілими радарами виявлення, радарами наведення та командними автівками для створення батарей. Ключовим фактором є те, скільки цих радарів і командних

автомобілів було знищено, скільки було на складі і як швидко їх можна виготовити – я не маю цієї інформації.

Факт затримання постачань двох систем до Індії до 2026 року можна інтерпретувати по-різному. Це може означати, що Росії ці системи потрібні для підтримання покриття протиповітряної оборони, яке вони мають. Це також може означати, що через загрозу українських ракет і дронів, що невпинно зростає, Росія усвідомлює, що їй потрібно покрити більше території, ніж вона спочатку планувала. І цілком ймовірно, що темпи виробництва нижчі за темпи втрат.

Хоча визначити точний стан російських систем С-400 вкрай складно, вочевидь українські повітряні загрози зростають, тоді як кількість російських систем протиповітряної оборони зменшується.

Прибуття ATACMS лише посилить тиск. З моменту появи в Україні у квітні 2024 року, ATACMS успішно атакували системи С-400 – 16 квітня

> https://www.defensemirror.com/news/36590/S_400_Air_Defense_System_in_Crimea_Destroyed_by_ATACMS_Missile

15 травня

> https://mil.in.ua/en/news/photos-of-the-aftermath-of-the-strike-on-belbek-have-appeared/

та 22 травня

> https://mil.in.ua/en/news/ukrainian-troops-hit-the-russian-s-400-system/

Радари двох систем С-300 та однієї С-400 негайно перестали працювати після атаки 10 червня

> https://kyivindependent.com/ukraine-hit-russian-s-400-s-300-systems-in-occupied-crimea-overnight-general-staff-says/

а ще пара систем С-300 та С-400 втратили свої радари після вторинних вибухів 12 червня. У цих атаках використовувалося до дванадцяти ракет ATACMS.

І це не були перші атаки на С-400 з боку ATACMS.

У 2023 році Україні було передано лише 20 ATACMS. 17 жовтня 3 з них було використано для знищення або пошкодження 21 російського гелікоптера. 26 жовтня

> https://www.globaldefensecorp.com/2023/10/30/s-400-failed-ukraines-atacms-with-m39-munition-destroyed-russias-s-400-sam-in-luhansk-oblast/

ще 2 було використано для ураження системи С-400, й хоча оцінка пошкоджень не була точною, на місці розташування С-400 спостерігався дим.

Балістичні ракети надзвичайно великі й падають на ціль майже вертикально. Тож найефективніший спосіб збивання балістичних ракет – це використання ракет-перехоплювачів з прямим ударом. Під час Першої війни в Перській затоці в Іраку/Кувейті система ППО Patriot перебувала в експлуатації приблизно шести років й була розгорнута для захисту від іракських літаків. Коли Ірак почав запускати радянські ракети Р-17Е SCUD (балістичні ракети на основі німецької Фау-2), ефективність Patriot була на рівні 25% за допомогою боєголовок із вибухом поблизу цілі. До війни в Іраку у 2003 році Patriot отримала сотні оновлень програмного забезпечення, а ракета PAC-2 з прямим ударом стала оперативною лише за рік до того. Того разу вони перехопили всі балістичні ракети

https://nationalinterest.org/blog/reboot/s-400-vs-patriot-who-has-world's-best-air-defense-system-206108

Вона була успішною в Ємені та Ізраїлі, а також була успішно застосована проти Х-47 "Кинджал" в Україні.

С-400 не має ракети з прямим ударом.

Росія натякала, що ракета 40N6 була з прямим ударом

https://en.defence-ua.com/weapon_and_tech/unwillingly_russians_admit_their_s_400_cannot_repel_ballistic_missiles_even_with_newest_40n6_interceptors-8519.html

перш ніж виявилося, що це не так. Потім Росія розробила ракету 77N6 для прямого удару, але вона занадто велика для використання в С-400

https://en.defence-ua.com/weapon_and_tech/s_500_prometheus_deployed_in_crimea_capabilities_of_the_77n6_n1_missile_claimed_to_counter_atacms_missiles-10836.html

Замість цього її використовують у новій системі С-500, яка все ще перебуває у дослідній експлуатації, а її розроблення ще не завершено, тож, цілком можливо, дотепер її було розгорнуто лише одним підрозділом.

Ракета 77N6 настільки велика, що лише 2 таких ракети може бути завантажено на одну пускову установку. І росіяни мали труднощі з пошуком електроніки для створення ракети з прямим ударом, тому вона досі є лише ще однією ракетою з вибухом поблизу цілі.

Ця єдина система С-500 може бути ефективнішою проти балістичних ракет, ніж С-400, але закони фізики не дозволяють їй бути такою ж ефективною, як PAC-2.

Як і балістична ракета, ATACMS велика і спускається по майже вертикальній траєкторії. Але вона також має здатність змінювати свою траєкторію, й цей рух ускладнює її відстеження ракетами з прямим ударом. Ракету з передбачуваною траєкторією може бути відстежено, і ракета-перехоплювач може полетіти туди, де вона буде. Якщо траєкторія змінюється, ця зміна має бути виявлена, і перехоплення перераховується. І все – на надзвукових швидкостях.

С-400 вразлива не тільки для балістичних ракет.

Українська крилата ракета "Нептун" змогла успішно атакувати систему С-400 23 серпня 2023 року

> https://breakingdefense.com/2023/09/what-an-s-400-kill-and-a-spec-ops-raid-reveal-about-ukraines-ability-to-hit-russia/

У поєднанні з дронами, дві ракети "Нептун" атакували ще одну систему С-400 вже за місяць (14 вересня)

> https://euromaidanpress.com/2023/09/14/media-ukraine-destroys-russias-s-400-triumf-sam-complex-in-occupied-crimea/

Коли війна почалася, Україна мала дуже обмежений запас ракет "Нептун", кілька з них було витрачено на крейсер "Москва" та інші військові морські цілі, для яких ці ракети були призначені. У листопаді 2023 року Україна оголосила

> https://armyrecognition.com/news/navy-news/2024/ukraine-plans-to-expand-operational-range-of-neptune-anti-ship-missile-system-to-1000-km

що збільшить виробництво у 10 разів (хоча з якого рівня – невідомо) та збільшить дальність ракети з 300 км до 1000 км.

Це ще один аспект війни на виснаження, який не сприяє Росії.

Якщо ця тенденція продовжиться, Росія матиме дуже мало С-400 вже за два роки, і вже тоді матиме великі прогалини у протиповітряній обороні.

***

№ 3.063

***

Тижневий огляд подій в Україні і навколо України від 1 липня 2024 року

Частина 1

Автор: Дональд ***Гілл***

Частина 2

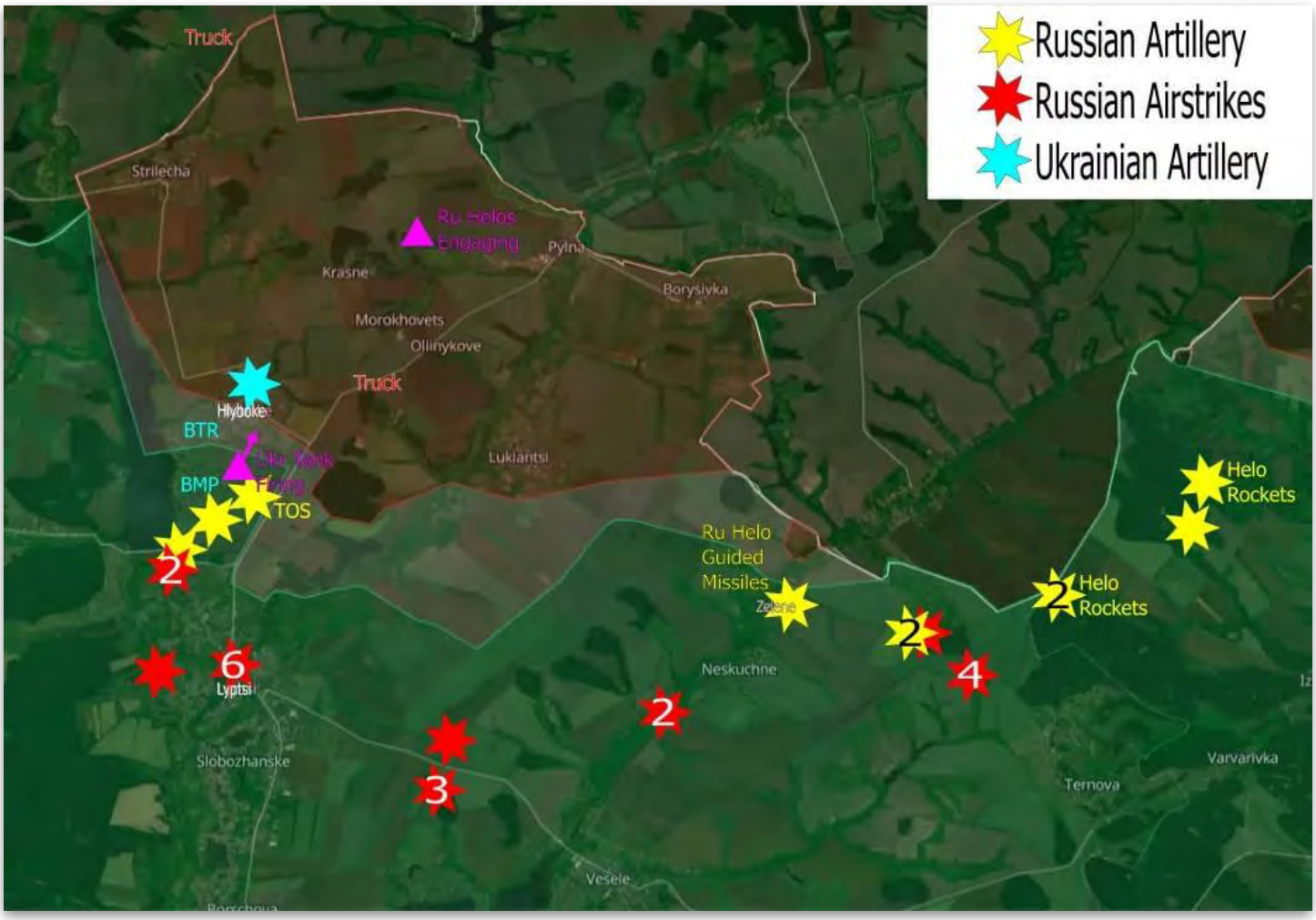
https://www.facebook.com/share/p/kYEwk9ELBtYaY8z2/

Частина 3

https://www.facebook.com/share/p/cCQYTrxX6tVgpuDG/

Частина 4

https://www.facebook.com/share/p/NeiRmhZTF4oYcuU4/

ПЕРЕДМОВА ТОМА КУПЕРА

Привіт усім!

Червень закінчився, липень розпочався... температура підвищується: цього тижня в Україні очікується до 37°C... бої тривають і... ах, так: оскільки росіяни "не дуже просуваються", вже є скарги із Заходу.

Бачте, "українці не контратакують", "українці сидять і чекають, коли росіяни прийдуть, щоб їх вбити" тощо.

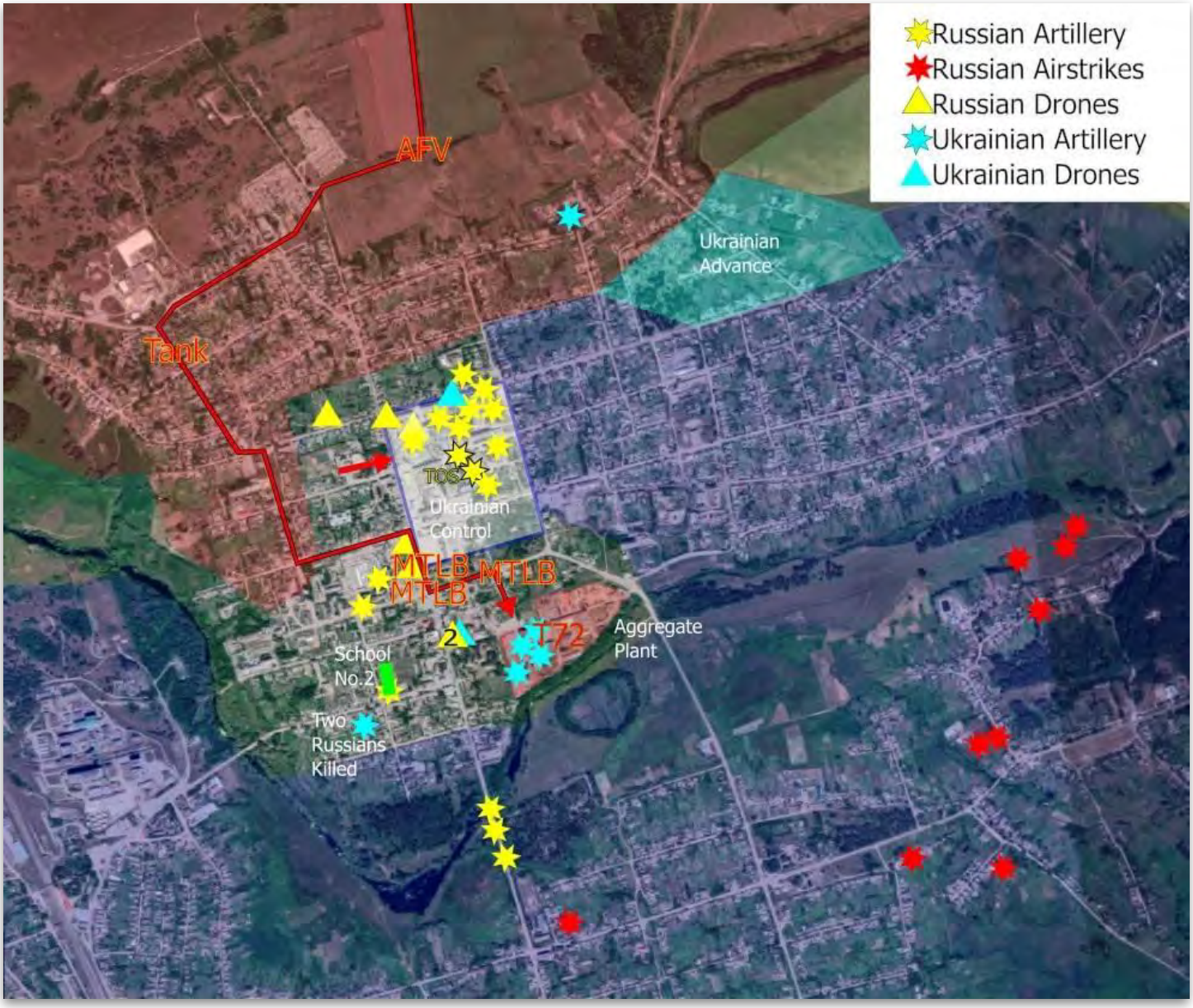
Хм...

Отже, Україна тепер повинна не тільки повністю зупинити будь-який російський наступ, але й "контратакувати" - і це лише тому, що вона отримала перші 50,000 снарядів із "2 мільйонів", які мають бути придбані в рамках "Чеської угоди про зброю", при цьому всі славні "союзники" на Заході досі потурбувалися лише про оплату 500,000 із них?

...іншими словами: (святий) "Захід" у найкращий спосіб псує навіть це...

Але, звісно, Україна мусить контратакувати. І це – ігноруючи всі інші західні провали – і це настільки, що всі нові бригади, які було створено минулої зими, мали стати "піхотними", замість "механізованих", тому що Захід просто не надав того, що обіцяв?

Ба більше, Україна мусить контратакувати без повного та надійного постачання зенітних ракет (фактично: на цей час Повітряні Сили ЗСУ не можуть навіть захищати Київ та Одесу через нестачу ЗРК, не кажучи вже про Харків, Дніпро, Запоріжжя та багато інших міст, які розташовано ближче до фронту), без того, щоб Захід виявив здатність принаймні надати ті основні бойові танки Leopard 2 та бойові машини піхоти, які він обіцяв; без артилерійських гармат; без F-16; без систем раннього попередження; без надійного постачання ATACMS; а підрозділи ЗСУ не мають не лише транспортних засобів (насамперед, позашляховиків) та обладнання для розмінування, а навіть звичайних медичних засобів?

І заради чого?

Для "Заходу" - який не тільки не може реформувати своє неефективне управління, але й не може навіть змусити Ізраїль передати 8 батарей Patriot і запаси ЗРК, які він ніколи не збирається використовувати (але прагне допомогти уряду, що складається з релігійних екстремістів, здійснити геноцид палестинців) [моя примітка – соціаліст з Купера таки пре] - щоби мати "щось цікаве для перегляду", а західні медіа – щось цікаве для сенсаційного висвітлення під час цього "сезону дурниць"?

Ну, на мою думку, будь-хто, хто так скаржиться, має показати приклад: зібрати речі та поїхати до України, де він чи вона може приєднатися до ЗСУ – і надалі очолити атаку, демонструючи геть усім (росіянам тощо), як це робити правильно.

Власне: я б сказав, що ЗСУ терміново мають створити щось на кшталт "Супер-Турбо-Спеціальний-Спеціальний Іноземний Легіон": укомплектований лише такими особами. А ще краще – крім того, щоб укомплектувати його всіма можливими західними політиками, полковниками та генералами, підкупленими Путіним/ФСБ/ГРУ, та впливовими особами з

соціальних медіа – цей підрозділ мав би обов'язково включати 13-ту Журналістську Роту "Горець-Камікадзе", в яку набрати "топових", "професійних" західних журналістів. І озброїти та спорядити їх усіма речами, які "Захід" пообіцяв, але так і не надав...

...що, звісно, ніколи не станеться... ось чому я б рекомендував таким персонажам просто заткнутися.

Дякую – від щирого – і наперед.

Час для огляду Дона за минулий тиждень.

1. ХАРКІВ

На основі відео українських обстрілів і атак дронів, Україна не була в Глибокому на середину минулого тижня. Український танк з 92-ї бригади обстрілював край Глибокого з відстані 350-600 м, ухиляючись від термобаричних снарядів і зазнавши двох ударів дронів, перш ніж повернутися у безпечне місце. Хоча, цілком ймовірно, що ЗСУ таки повернулися до села.

За 5 км на північний схід від Глибокого російські вертольоти атакували українські війська...

https://t.me/gostrikartuzy/42

2. ВОВЧАНСЬК

Україна досягла подальших успіхів на північному сході міста. Російська артилерія і термобаричні обстріли свідчать про те, що ЗСУ, ймовірно, відновили контроль над більшою частиною території на північ від агрегатного заводу й надалі просуваються на захід. Я зазвичай не публікую атаки дронів на неавтомобільні цілі, але в цьому випадку зробив виняток, щоб показати ймовірність контролю території. Також росіяни влаштували невелику піхотну атаку, яка доводить, де була лінія фронту, принаймні на той момент минулого тижня. Зверніть увагу, що навіть просто вхід до сильно пошкодженої будівлі може вимагати неабияких зусиль.

Росія здійснила кілька спроб прорватися до агрегатного заводу піхотою. Хоча деякі з росіян таки дісталися заводу, російські підрозділи зазнали великих втрат. Цього тижня росіяни здійснили нічний прорив через "коридор" до заводу за підтримки танків, БМП та МТ-ЛБ. Низку транспортних засобів було знищено дронами, перш ніж дісталися лінії боєзіткнення. Інші було знищено у "коридорі". Один танк Т-72 таки доїхав до заводу, перш ніж в нього влучив дрон. Українці повідомили, що вони вразили 8 транспортних засобів. Карта Ендрю Перпетуа показує 6 із них. Оскільки 3 МТ-ЛБ були підтито й знерухомлено в межах 300 метрів від заводу, й оскільки один Т-72 дістався до заводу, ймовірно, що певну кількість піхоти та припасів також потрапило до

російських вояків, що утримують завод. Наступного дня завод потужно обстріляла українська артилерія.

Двоє українських солдатів показані всередині школи №2 у період між 8 і 23 червня. Менша будівля через відкритий простір – Будинок дитячої та юнацької творчості Вовчанського району. Вони розташовані за 400 метрів від агрегатного заводу...

https://x.com/Bielitzling/status/1806643500592611516

За два дні після того, як відео зі школи №2 було опубліковано, український артилерійський снаряд влучив прямо у маленьку будівлю, її та двох росіян у ній. Це сталося за 130 метрів на південний захід від школи №2...

https://t.me/GRIFON501/423

На початку тижня ЗСУ атакували будинок за 150 метрів на північний захід від заводу за допомогою дрону. Росія пізніше атакувала той самий будинок у два різні дні дронами. Це вказує на те, що контроль над цією позицією змінився щонайменше один раз і, ймовірно, його утримують ЗСУ. Ось відео однієї з тих російських атак дронів...

https://t.me/VARVARGROUP/266

Українські дронові удари на півночі міста і в спірному коридорі...

https://x.com/EjShahid/status/1807354802420031899

Росія не змогла просунутися на цьому секторі та будує укріплення. Вони втратили 15 екскаваторів через атаки дронів...

https://x.com/emilkastehelmi/status/1806030197990539304

Українська Д-30 пошкоджена або знищена...

https://x.com/foosint/status/1807391332895273317

***

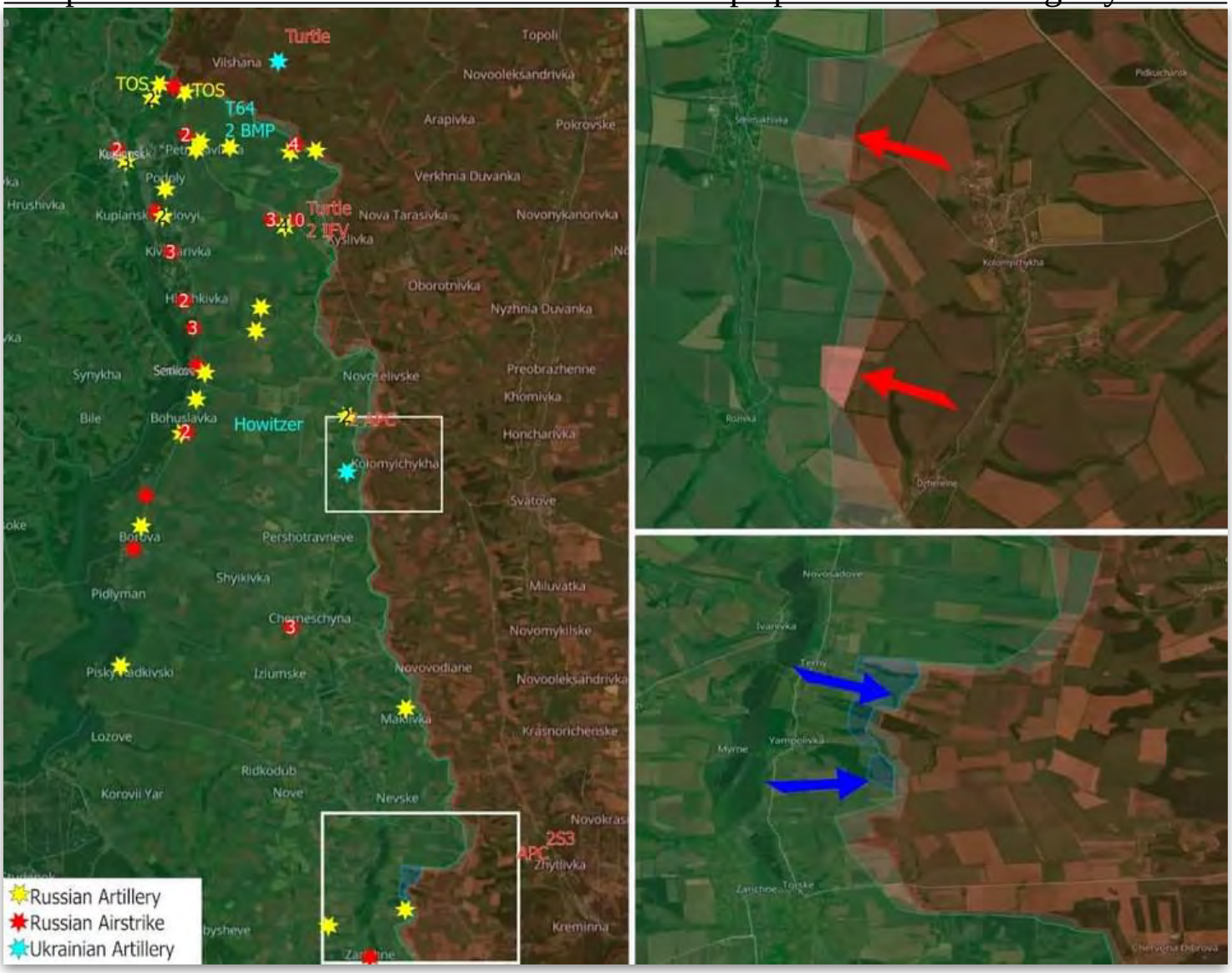
Тижневий огляд подій в Україні і навколо України від 1 липня 2024 року

Частина 2

від Дональда Гілла

Частина 1

https://www.facebook.com/share/p/pmKkvfotXbgNysM6/

Частина 3

https://www.facebook.com/share/p/cCQYTrxX6tVgpuDG/

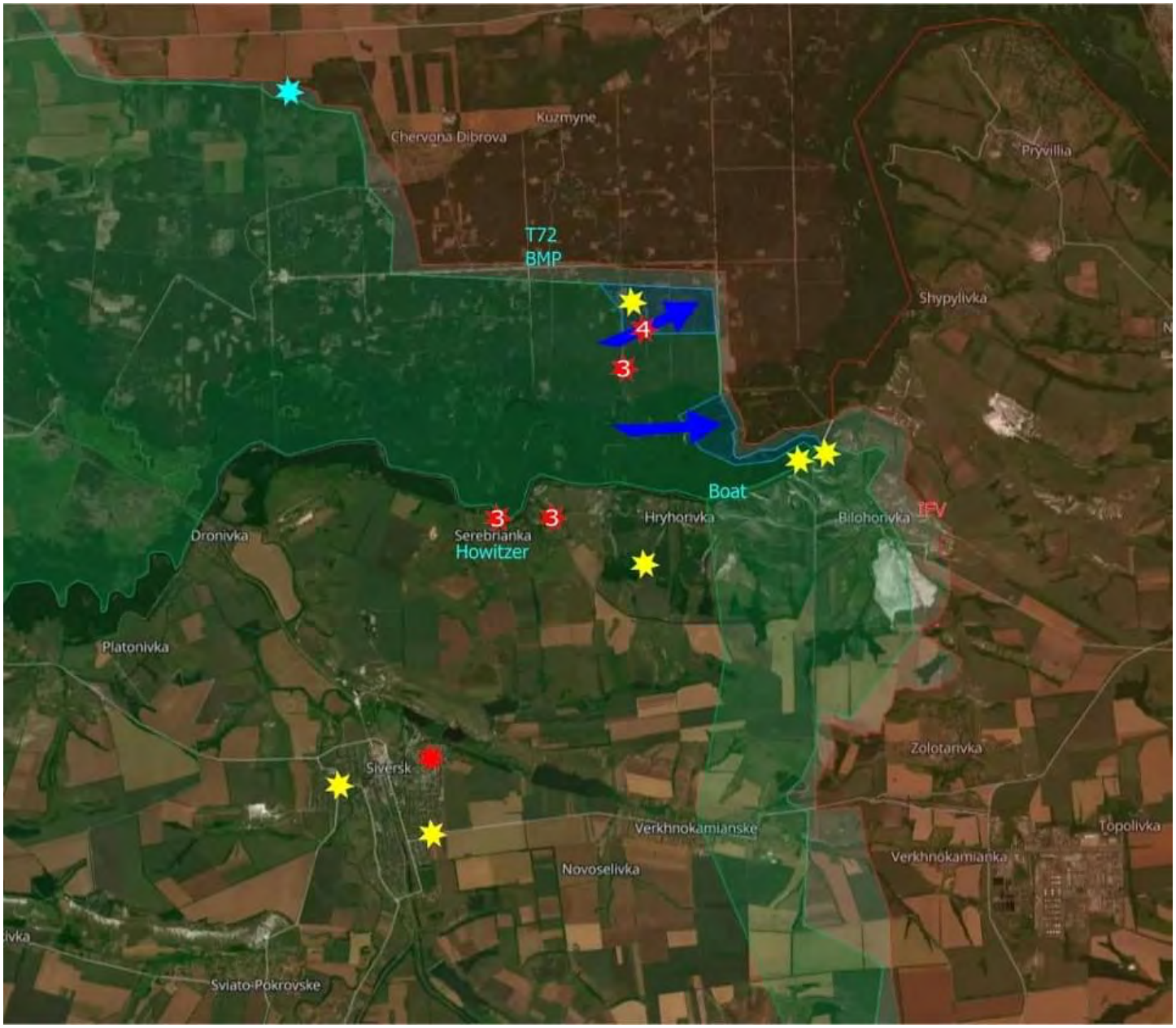
Частина 4

https://www.facebook.com/share/p/NeiRmhZTF4oYcuU4/

3. СХІДНА ЛУГАНЩИНА

Вся ця ділянка фронту щодня зазнає широкомасштабних та інтенсивних російських обстрілів. Росіяни активно наступали поблизу Кислівки та Коломийчихи, але результатом було захоплення лише одного поля біля Коломийчихи. Тим часом російські сили зазнали таких втрат поблизу Тернів, що Україна просунулася приблизно на кілометр за незначного їхнього опору.

Після кількох атак дронів на українську траншею за 4 км на південний схід від Синьківки, солдати її покинули. Пізніше російська

піхота зайняла її…

https://x.com/EjShahid/status/1805694645717864856

У лісах поблизу Кремінної майже не лишилося дерев з гілками. Російські атаки дронів та артилерії на українські позиції тривають

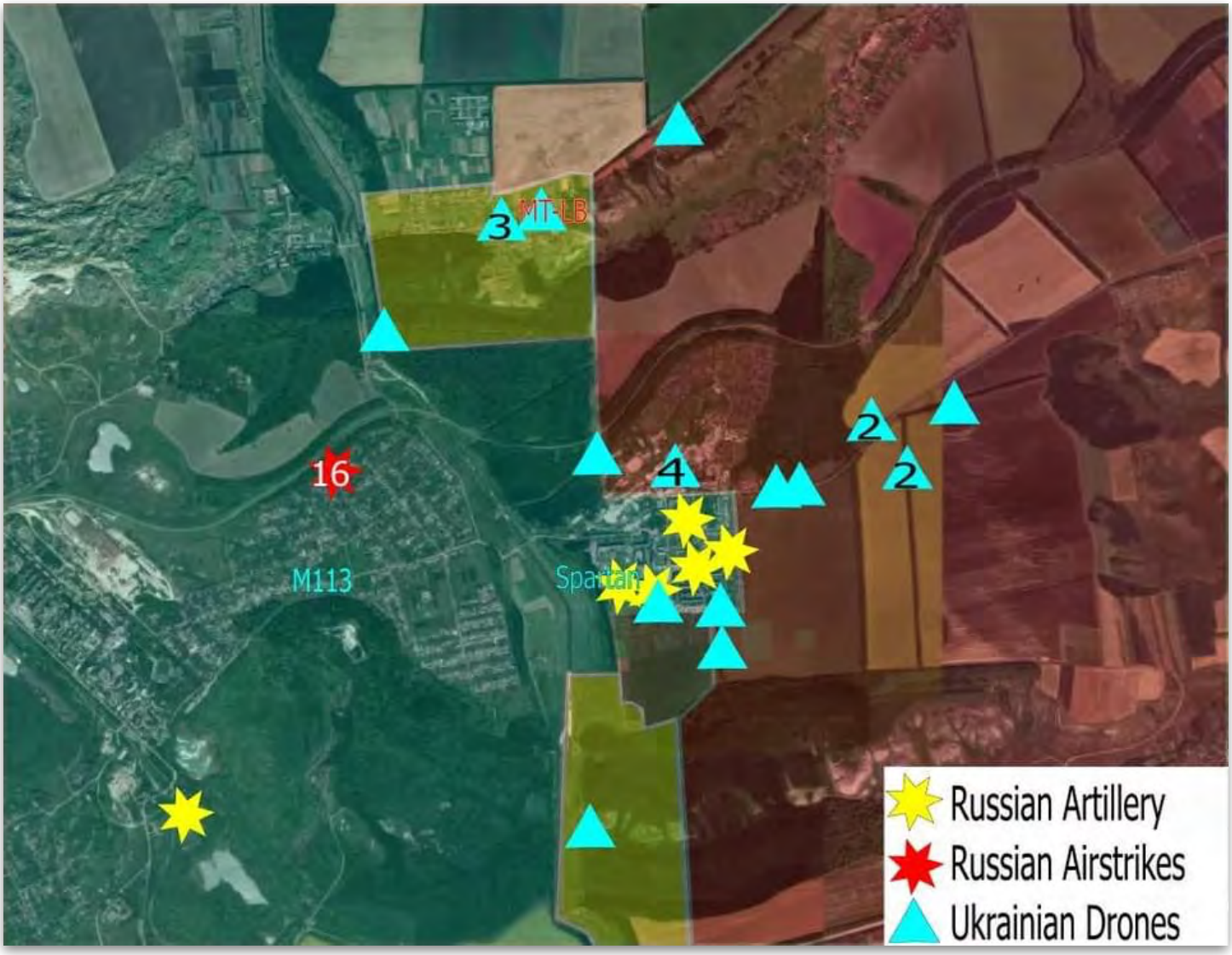
https://x.com/EjShahid/status/1806643044264837484

Україна влаштувала обмежену контратаку в лісі, іноді за підтримки танків

https://x.com/foosint/status/1806762335891013682

Російський авіаудар поблизу передової за 17 км на схід від Куп'янська, після чого слідував удар РСЗВ за 7 км на схід від Куп'янська…

https://t.me/northernwarriors/158

4. БІЛОГОРІВКА

Україна атакує російські сили в лісі на північ від Білогорівки та відтіснила їх майже на кілометр у двох місцях. На інших ділянках лінія фронту змін не зазнала.

5. БАХМУТ

Жовті зони на північ і південь від каналу є дуже рухливими й слабо контрольованими. Транспортні засоби та особовий склад обох сторін регулярно переміщуються цими районами. Як показує російська артилерія та українські дрони, Україна, здається, утримує південну частину мікрорайону "Канал", тоді як Росія залишається в північній половині. Російські авіаудари було направлено лише на одне місце в Часовому Ярі на захід від "Каналу".

Багато великих будівель все ще стоять, але коридори обвалилися або дверні отвори зруйновано. Набагато безпечніше перебувати в приміщенні, ніж на вулиці, тому українська піхота заходить у двері на одному кінці будинку, вистрибує з вікна і йде поруч з будинком, перш ніж знову стрибнути через вікно в будівлю.

Український Maxxpro проїжджає через точний непрямий обстріл. Причина його точності полягає в тому, що росіяни постійно обстрілюють цю дорогу. Щоб вразити рухому ціль, спостерігач повинен передбачити напрямок і швидкість цілі та врахувати 30-60 секунд часу польоту, які може зайняти мінометний снаряд, і довше, якщо це артилерійський снаряд, що стріляє з більшої відстані. Снаряди падають досить близько до транспортного засобу. Після того, як транспортний засіб повертає в житловий комплекс, ще два снаряди падають досить близько до місця, де транспортний засіб був би, якби продовжив рух прямо

https://x.com/small10space/status/1806590030015553668

За 500 метрів на північ від місця, де Maxxpro висадив свою піхоту, російська піхота пробирається через ліс, тоді як дрон скидає на них гранати

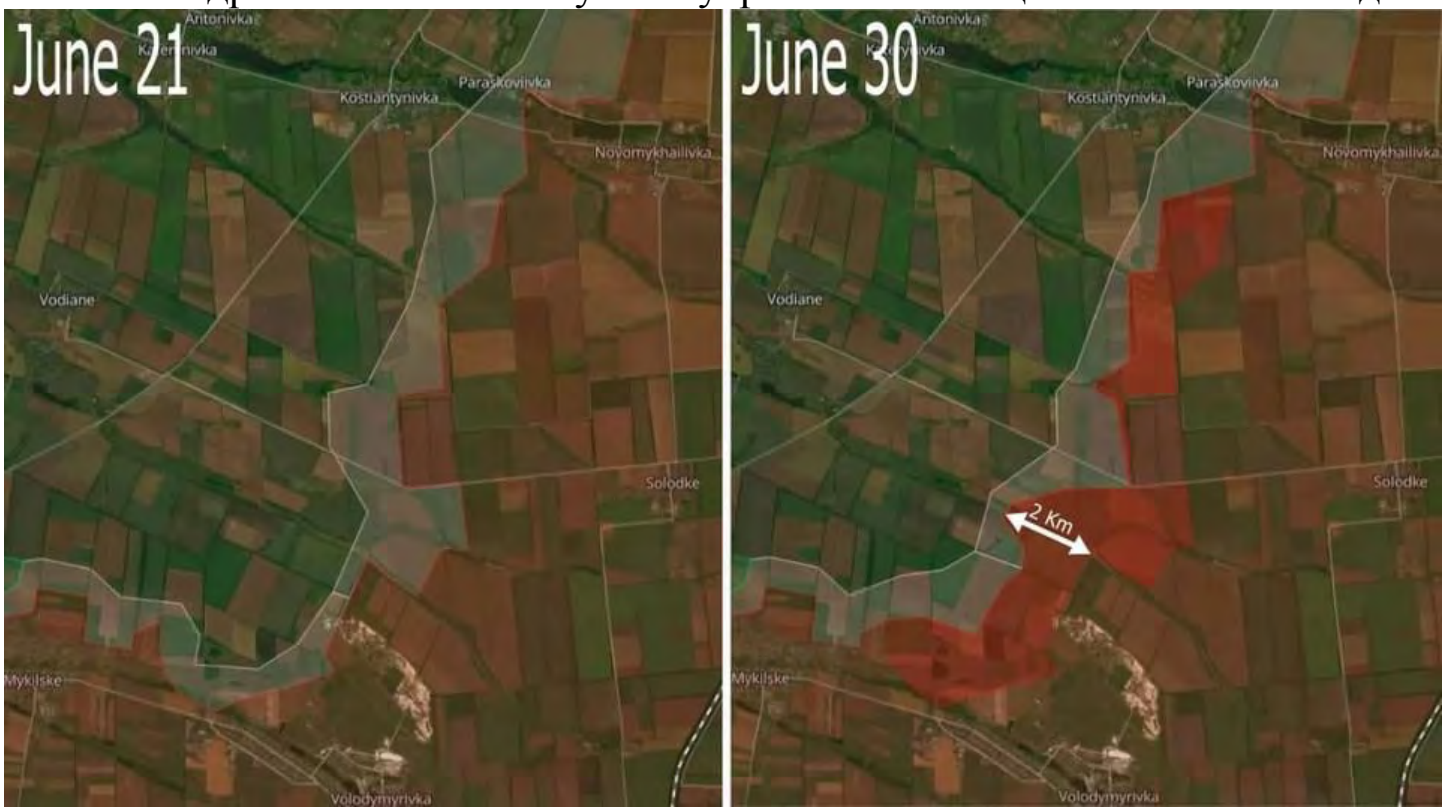
https://x.com/EjShahid/status/1806720946385916016

Російський артилерійський удар у східній половині району каналу. Російське повідомлення: "Артилерія повітряного десанту і далі рівняє з землею Часів Яр. Бої дуже важкі, ворог [ЗСУ] вгризається в кожен метр землі, кожну будівлю. Якщо, звичайно, після нашої артилерії це можна так назвати."

Обстріли термобаричними ракетами мікрорайону "Канал", через тепловізійний приціл

https://x.com/IAPonomarenko/status/1806435531091222920

Російські дрони Lancet атакують українські позиції в лісі на південь

від мікрорайону "Канал"

https://x.com/EjShahid/status/1807138489399411117

За 20 кілометрів на південь від Бахмута, Росія спромоглася прорвати українську лінію оборони у Майорську, обстрілюючи українські тилові райони артилерією та авіаударами на відстані 3-10 км від передової. Це перешкоджає пересуванню українських військ та постачання, ізолюючи передову. Російська піхота просунулася на понад два кілометри за 12 днів.

6. АВДІЇВКА

На північ від Уманського Росія змогла продертися на кілометр, але була стримана скрізь інакше. ЗСУ втратили приблизно 6 транспортних засобів і один Т-64, який було повністю знищено. Росія втратила 16 броньованих засобів і дві РСЗВ.

Дрони пошкодили або знищили досить багато Bradley. Ось зафіксований випадок, коли дрон влучає у Bradley

https://x.com/NOELreports/status/1806227427774898584

Знищено Панцир-С1

https://x.com/NOELreports/status/1806673013082878163

Є підтвердження збиття російського Су-25

https://x.com/NOELreports/status/1806629267968557484

4 російські БТР знищено ПТРК на схід від Сокола

https://x.com/GermanObserver1/status/1806791978052415883

7. МАР'ЇНКА

Росія захопила ділянку 600 на 300 метрів у Красногорівці, але за останні кілька тижнів не змогла суттєво просунутися далі. Росіяни втратили танк, БТР і МТ-ЛБ, ще один танк було пошкоджено поблизу Георгіївки, але не змогли просунутися скільки-небудь значно. Вони також втратили 3 транспортні засоби, на захід від Новомихайлівки. Але на південніше їм вдалося просунутися на 1-2 км на фронті шириною 10 км.

На позначці 0:03 секунди постріл ракетою "Стріла" по дрону, і тільки слабкий білий відблиск видно в верхньому лівому куті відео. Відблиск трохи розширюється, коли ракета трохи відхиляється від прямого шляху. Але тільки після того, як ракета промахується, вона стає чітко видимою

https://x.com/PStyle0ne1/status/1806783672286408885

8. ЗАПОРІЖЖЯ

Поблизу Роботиного російський солдат виживає після вибуху протипіхотного дрону з незначними травмами

https://x.com/moklasen/status/1807332966042935490

9. ХЕРСОН

Після того, як росіяни обстріляли Херсон, спалахнули три пожежі. Коли перші рятувальники прибули, щоб загасити вогонь, росіяни спробували вбити їх дронами. На щастя, вони побачили бомби, що падають з дронів, першими

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1805986799145132392

Український човен знищено дроном Lancet

https://x.com/EjShahid/status/1806782309674156488

***

Тижневий огляд подій в Україні і навколо України від 1 липня 2024 року

Частина 3

від Дональда Гілла

Частина 1

https://www.facebook.com/share/p/pmKkvfotXbgNysM6

Частина 2

https://www.facebook.com/share/p/kYEwk9ELBtYaY8z2/

Частина 4

https://www.facebook.com/share/p/NeiRmhZTF4oYcuU4/

10. КРИМ

Радянський Центр космічного відстеження і зв'язку з глибоким космосом НІП-16 було покинуто у 1991 році. Ним керувало українське космічне агентство, яке здавало в оренду ці потужні радіотелескопи іноземним астрономам. Його роботу було відновлено у 2014 році, коли Росія окупувала Крим і найімовірніше, він забезпечував функціонування супутників ГЛОНАСС

https://www.twz.com/land/ukraine-used-prized-atacms-missiles-to-strike-unique-cold-war-era-space-communications-station ,

російську версію GPS. Його було атаковано щонайменше чотирма ракетами ATACMS вночі

https://x.com/RsRobert78/status/1805183612129599886/video/1 ,

що викликало пожежі.

Американський дрон Global Hawk моніторив російську відповідь на українські ракетні удари. Російські військові блогери заявили, що МіГ-31 збив Global Hawk, але Росія не змогла це підтвердити, а США це заперечили. Дванадцять годин потому, щонайменше 5 ракет ATACMS

https://www.kyivpost.com/post/34782

атакували військову базу в Севастополі. Одну ракету ATACMS було перехоплено російською протиповітряною обороною: її було збито з курсу, й вона впала перед переповненим пляжем

https://x.com/Kodjo61/status/1805583334942122183 :

купа її бойових елементів потрапила у воду, але низкою було вражено цивільних осіб. За даними російської влади, вибухами було вбито 5 і поранено дванадцять людей. Уламки російської ракети ППО, яка не змогла перехопити українські ракети, впали в Севастополі, проте ніхто не постраждав.

Слід зазначити, що цей пляж був одним із кількох в окупованому Криму, який розташовано безпосередньо біля або майже поруч із російськими військовими об'єктами. Вочевидь як російська окупаційна влада (якщо вона взагалі має значення), так і російські збройні сили, які настільки "стурбовані укронацистським тероризмом", що більше не можуть публічно називати своїх офіцерів – демонструють безпрецедентний рівень "толерантності до присутності цивільних" поруч з численними воєнними об'єктами на півострові. Й можна лише дивуватися, що російські збройні сили вважають своїх цивільних своєрідними "живими щитами".

НЕВІДОМЕ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ

Український дрон промахнувся повз російський БТР з бомбою. Це не мало значення

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1805642584783532211

Протитанкова міна ТМ-21 містить 7,5 кг вибухівки. Тож якби на неї наїхав гольф-кар, можна уявити вибух, полум'я та повне знищення цього транспортного засобу і неприкритих водіїв та пасажирів. І більшість із цього сталося. Стався величезний вибух, куля вогню і розпад гольф-кару на молекули. Водій і два пасажири втекли…

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1805635686688563294

11. РОСІЯ

Дагестан має довгу історію заворушень. У 2012 році прикордонник у Дагестані вбив сімох своїх товаришів, і ще семеро загинули від вибуху смертника того ж дня

https://www.nytimes.com/2012/08/29/world/europe/more-than-a-dozen-die-in-attacks-in-a-russian-republic.html .

У 2018 році було вбито п'ятеро людей у російській православній церкві

https://www.capradio.org/news/npr/story?storyid=587013514 .

У вересні 2022 року сталися протести проти мобілізації

https://www.cnn.com/2022/09/26/europe/russia-dagestan-protests-mobilization-intl-hnk/index.html .

У листопаді 2023 року сталися антисемітські заворушення

https://www.reuters.com/world/europe/anti-semitic-riot-russias-dagestan-leaves-some-local-jews-shaken-2023-11-02/ .

У березні було вбито 145 осіб й понад 500 поранено під час нападу на концертний зал

https://www.bbc.com/news/world-europe-68645755 .

Минулого тижня дві церкви, дві синагоги та поліцейський пост атакували п'ять озброєних чоловіків, які також мали коктейлі Молотова. 21 особа, з них 15 поліцейських, загинули під час двох атак

https://www.youtube.com/watch?v=gOa6PuiGU4U

того дня. Також було вбито 5 терористів.

Склад боєприпасів у Росії було атаковано двома дронами за 100 км від фронту…

https://x.com/kromark/status/1805613648150225153

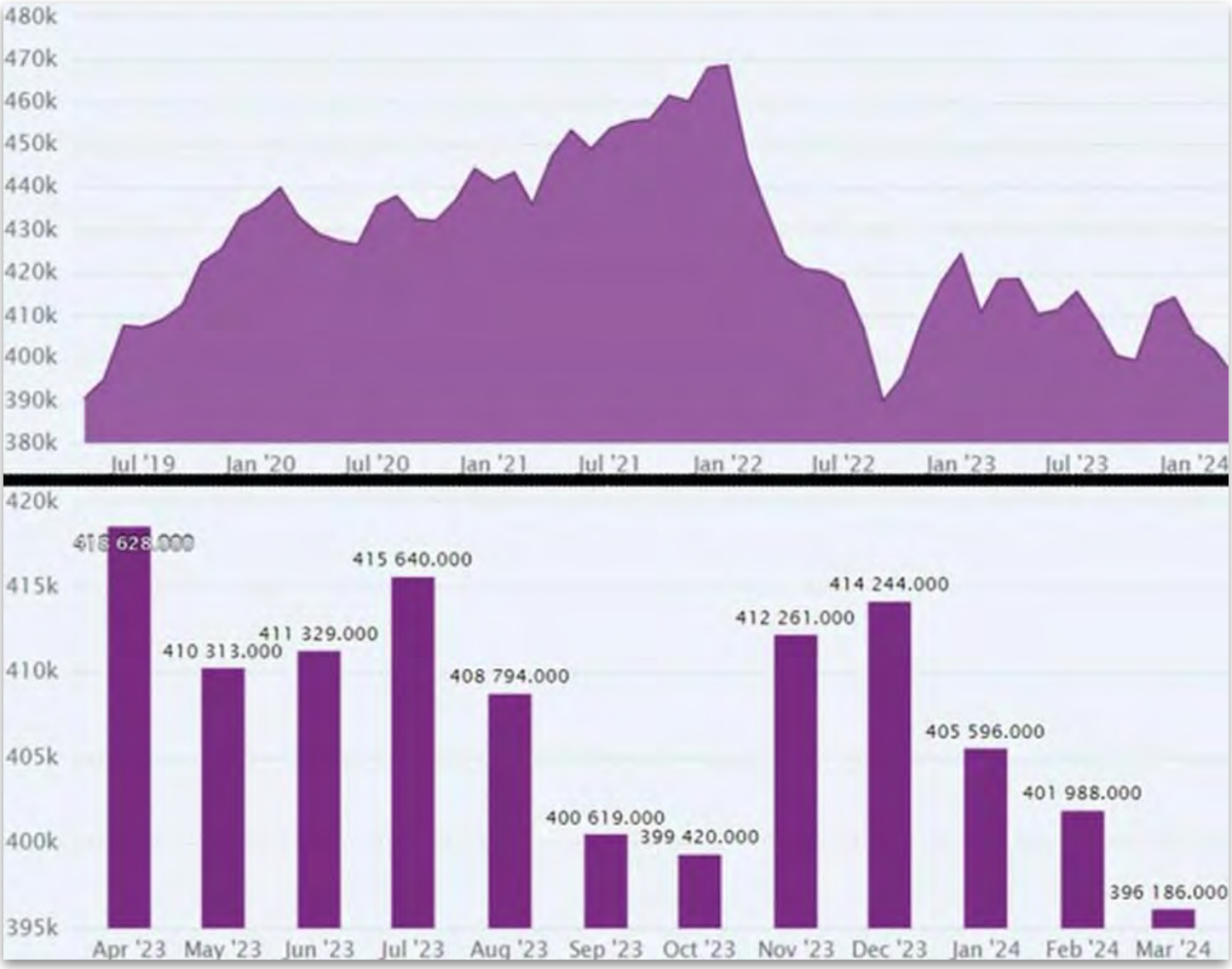
12. РОСІЙСЬКА ЕКОНОМІКА

Висока інфляція (8,17%) доводить, що економічні можливості не можуть задовольнити попит. Росія ніколи не мала такого високого відсотка (84%) використання економічного потенціалу й вже не може перевищити поточні рівні. Величезні валютні резерви скеровано на бюджетні витрати. 8,4 мільйона робочих місць можуть скорочено.

Глава одного з найбільших банків Росії заявив, що економіку країни перегріто через війну в Україні. З моменту вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року економіка Росії зазнала удару через санкції, які було накладено на неї світовою спільнотою. Найсуворіші санкції наклали західні країни, особливо на торговельну галузь Росії

https://www.newsweek.com/russia-blames-sanctions-jobs-jeopardized-1691093 .

Попри це, збільшення військової активності довело, що російська економіка зросла на 3,6% минулого року.

Однак генеральний директор найбільшого банку Росії – Сбербанку, тепер заявив, що це зростання є ознакою перегрітої економіки. Герман Греф, виступаючи у Раді Федерації російського законодавчого органу 4 червня, заявив: "Наша економіка однозначно і сильно перегріта. У нашій історії ніколи не було такої потужно використання потужностей. На рівні 84 відсотків – це поріг, вище якого просто неможливо піднятися. І величезні кошти надходять в економіку через бюджетний імпульс".

Всупереч міжнародному засудженню дій Росії в Україні та значний вплив санкцій на економіку, Росія підтримувала зростання завдяки створенню попиту на військові товари та послуги. Проте інші ключові галузі економіки відчувають напруження. 5 червня Міністерство економічного розвитку Росії опублікувало дані, які демонструють, що річна інфляція зросла до 8,17 відсотка. У березні 2023 року заступник голови Ради Федерації Галина Карелова заявила, що через міжнародний тиск під загрозою опинилися понад 8,4 мільйона робочих місць, особливо на дочірніх підприємствах західних власників.

Це вже не вперше, коли великі гравці російської економіки роблять такі попередження. У грудні минулого року глава центрального банку Ельвіра Набіулліна зробила аналогічний прогноз, заявивши: "Економіка розширюється настільки швидко, що використовує майже всі доступні ресурси. Стійка висока інфляція є свідченням того, що економіка відхилилася від свого потенціалу і їй не вистачає можливостей для задоволення попиту, що зростає".

***

Тижневий огляд подій в Україні і навколо України від 1 липня 2024 року

Частина 4

від Дональда Гілла

Частина 1

https://www.facebook.com/share/p/pmKkvfotXbgNysM6/

Частина 2

https://www.facebook.com/share/p/kYEwk9ELBtYaY8z2/

Частина 3

https://www.facebook.com/share/p/cCQYTrxX6tVgpuDG/

13. УКРАЇНА

Оператори дронів тепер є окремим видом Збройних сил України…https://x.com/NOELreports/status/1805850508587934094

Донецька адміністрація часто скаржилася на те, що уряд її ігнорує. Через бойові дії в регіоні безліч проблем, зокрема, водопостачання, житло та евакуація цивільного населення. Зеленський під час візиту до регіону висловив незадоволення, дізнавшись, що певні чиновники не відвідували регіон понад шість місяців

https://x.com/NOELreports/status/1805866244182065170

З березня Україна втратила понад 50% потужностей електричної генерації. Її довоєнного рівня у 56 ГВт вона скоротилася аж до 18 ГВт. Україна колись була експортером енергії, а тепер ЄС постачає 1,7 ГВт. Брак засобів ППО є причиною, чому енергетичну систему не можна захистити та відновити

https://x.com/NOELreports/status/1805894414083981441

500 кг бомба влучила у будинок у Харкові, але не вибухнула

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1806369381892690014

Теплову електростанцію на Івано-Франківщині було знищено до невідновлюваного стану

https://x.com/NOELreports/status/1806672474798543288

14. ДИПЛОМАТІЯ

Інженерні підрозділи Північної Кореї прямують до України, щоб виконати свою обіцянку "допомогти захищати Росію від агресії НАТО". Колишній член парламенту Росії зазначив, що Китай може відправляти військове обладнання до Північної Кореї без санкцій. Північна Корея потім могла б відправити це до Росії. Насправді санкції все ж будуть

https://www.kyivpost.com/post/34893

Я вважаю, що Білорусь має взятися за Північну Корею

https://x.com/JayinKyiv/status/1806777061270224975

Зеленський та Орбан про щось поговорили

https://x.com/maria_drutska/status/1806332138008035661

13. ПІВНІЧНА КОРЕЯ

Невідомо, чи Росія платить за північнокорейські боєприпаси, чи просто обмінює їх. У 2022 році Північна Корея експортувала продукцію на суму $160 млн, причому 97% товарообігу припадало на Китай. Вона експортувала озброєння на суму приблизно $1 млрд. Північна Корея отримала від Росії продовольство, й це дало змогу стабілізувати ціни. Є низка повідомлень про те, що воєнні заводи Північної Кореї працюють на повну потужність, але лише частка нових снарядів відправляється до Росії.

Артилерійські снаряди, які вони відправляли до Росії, були вироблені у 70-х і 80-х роках й часто-густо мають вади. Інші, які вироблено нещодавно, у січні 2024 року, потребують перевірки та доведення до ладу перед застосуванням. Низка снарядів вибухнули в артилерійських стволах, знищуючи гармату та травмуючи або вбиваючи екіпаж. Снаряди мають різну кількість пороху, що змінює характеристики стрільби. Певні снаряди мають відкриті герметичні кришки, які призводять до потрапляння вологи у порох.

У 2010 році Північна Корея застосувала ракети для атаки на південнокорейський острів. Половина не досягла острова, а 25% не вибухнули.

Україна є випробувальним полігоном для північнокорейських ракет. Дві з 24 ракет, які було запущено по Харкову, влучили у місто. Майже половина з 50 ракет вибухнула в повітрі.

Темпи виробництва боєприпасів невідомі, як і кількість накоплених боєприпасів. Якість нових боєприпасів невідома. Якщо Північна Корея спочатку відправить свої старі запаси боєприпасів, невідомо, чи покращиться якість боєприпасів або вони матимуть ті ж самі проблеми. Північна Корея зберігатиме певну кількість боєприпасів для своїх 10 000 артилерійських гармат і 5 500 реактивних установок. Скільки залишиться для відправки до Росії, ще треба з'ясувати

https://www.38north.org/2024/06/north-koreas-flawed-but-winning-strategy-in-ukraine

Ця гаубиця Д-30 калібру 122 мм була знищена, коли снаряд вибухнув усередині ствола.

Росія має різні таблиці стрільби для мінометів, вироблених у Росії, Ірані та Північній Кореї через різну якість.

Дефекти лиття у 120 мм мінометних снарядах призводять до нерівномірних характеристик польоту. Неправильне зберігання призводить до нестабільності боєприпаси.

Розібрані північнокорейські 152 мм снаряди доводять вкрай низьку якість вироблення.

14. ВІЙСЬКОВЕ ОБЛАДНАННЯ

У минулому

https://www.reuters.com/world/south-korea-says-will-reconsider-providing-weapons-ukraine-yonhap-says-2024-06-20/#:~:text=South%20Korea%20has%20provided%20non,resisted%20Kyiv's%20requests%20for%20weapons

Південна Корея надавала Україні нелетальну допомогу, таку як обладнання для розмінування, й передала США 155 мм артилерійські снаряди, щоби США могли передати Україні більше снарядів зі своїх запасів, але не надавала летальну допомогу безпосередньо Україні.

Коли Ізраїль вирішив зняти з озброєння свої 8 батарей Patriot у квітні

https://breakingdefense.com/2024/05/israel-retires-patriot-air-defenses-as-native-air-defense-systems-step-up/ ,

здавалося, що вони не відправлять їх в Україну через побоювання щодо дій Росії в Сирії й раніше відмовлялися відправляти системи ППО. Наразі ведуться переговори про те, що низка цих батарей може бути продано США, які потім відправлять їх в Україну разом з великою кількістю ракет

https://www.ft.com/content/1c938d86-ab11-4d75-b005-1e02bf9b4dda

15. ICEYE

https://x.com/joni_askola/status/1805956273847836716

— це фінське мікросупутникове угруповання, яке використовує радар для створення зображень із сигналів, що відбиваються від землі. Україна отримує розвіддані з багатьох джерел й за два роки отримала 4 173 зображення лише з цього джерела. 38% цих зображень було використано для підготовки атак

https://x.com/NOELreports/status/1805855923765731681

Перші партії боєприпасів від чеської ініціативи прибули до України нещодавно

https://brnodaily.com/2024/06/25/news/first-ammunition-from-czech-initiative-has-arrived-in-ukraine-says-fiala/

Україна має отримати 100 000 боєприпасів

https://x.com/NOELreports/status/1805899465967992915

за цією ініціативою у червні та ще 500 000 – до кінця року.

Відео російських дронів, що атакують українські дрони

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1806678388377043074 ,

з’являються. Часто-густо дрони таранять один одного. Іноді російський дрон вистрілює сітку в український дрон, зберігаючи російський дрон. Іноді український дрон просто використовує палицю, зберігаючи український дрон

https://youtu.be/FQ10R4gmoDg?t=1144.

Немає жодних вказівок на те, наскільки поширеними є ці атаки, але це, безумовно, не менш ніж 1%

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1806329577209283020 .

І українські, і російські сили глушать дрони один одного і час від часу відновлюють дуже невелику їх кількість

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1806286566127493548 .

Як-52 був побудований у 1970-х роках як початковий тренажер. Україна використовує його для знищення російських дронів, що літають далеко за лінією фронту. Це вид з російського дрона, коли людина на задньому сидінні цілиться зі своєї рушниці. Аналізатори спектра можуть визначити, чи є дрони в районі, а також можуть перевірити, чи працюють ваші глушилки

https://x.com/GrandpaRoy2/status/1806401618092466287

Ймовірно, Росія має чотири системи ППО С-500, які все ще перебувають у стані розроблення. Україна оголосила, що компоненти для системи С-500 начебто було розміщено в Криму

https://www.newsweek.com/russia-s500-air-defense-system-ukraine-crimea-kyrylo-budanov-1913428 .

Є повідомлення, що радар системи С-500 було знищено у Луганську

https://t.me/oko_gora/12297 .

Щоб уникнути російського глушіння, українські оператори дронів літають кілометрами навколо території, щоб досягти своєї мети. Профіль місцевості може блокувати сигнали, тож українські оператори дронів іноді літають низько маючи надію, що місцевість також заблокує сигнали й російського глушіння. Оскільки місцевість також блокуватиме радіосигнали для дронів, оператор дронів мусить мати пряму видимість дрона, не піддаючись глушінню. Обидві сторони розробляють штучний інтелект, щоб дрон міг атакувати цілі, які він розпізнає, без вказівок оператора дронів

https://www.frontsight.vc/posts/the-fight-for-supreme-hive-mind-how-drone-defense-kickstarted-the-ai-supremacy-race

870 ракет PAC-3 MSE буде побудовано з цього часу до червня 2027 року. Повідомлення про вартість варіюються від $4,5 млрд

https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/us-army-awards-lockheed-martin-45-bln-contract-2024-06-28/ до $5,3 млрд

https://x.com/ColbyBadhwar/status/1806798260969021468 .

Порівняння між чеськими та польськими силами оборони

https://x.com/Danny_elMayor/status/1806699896709206273

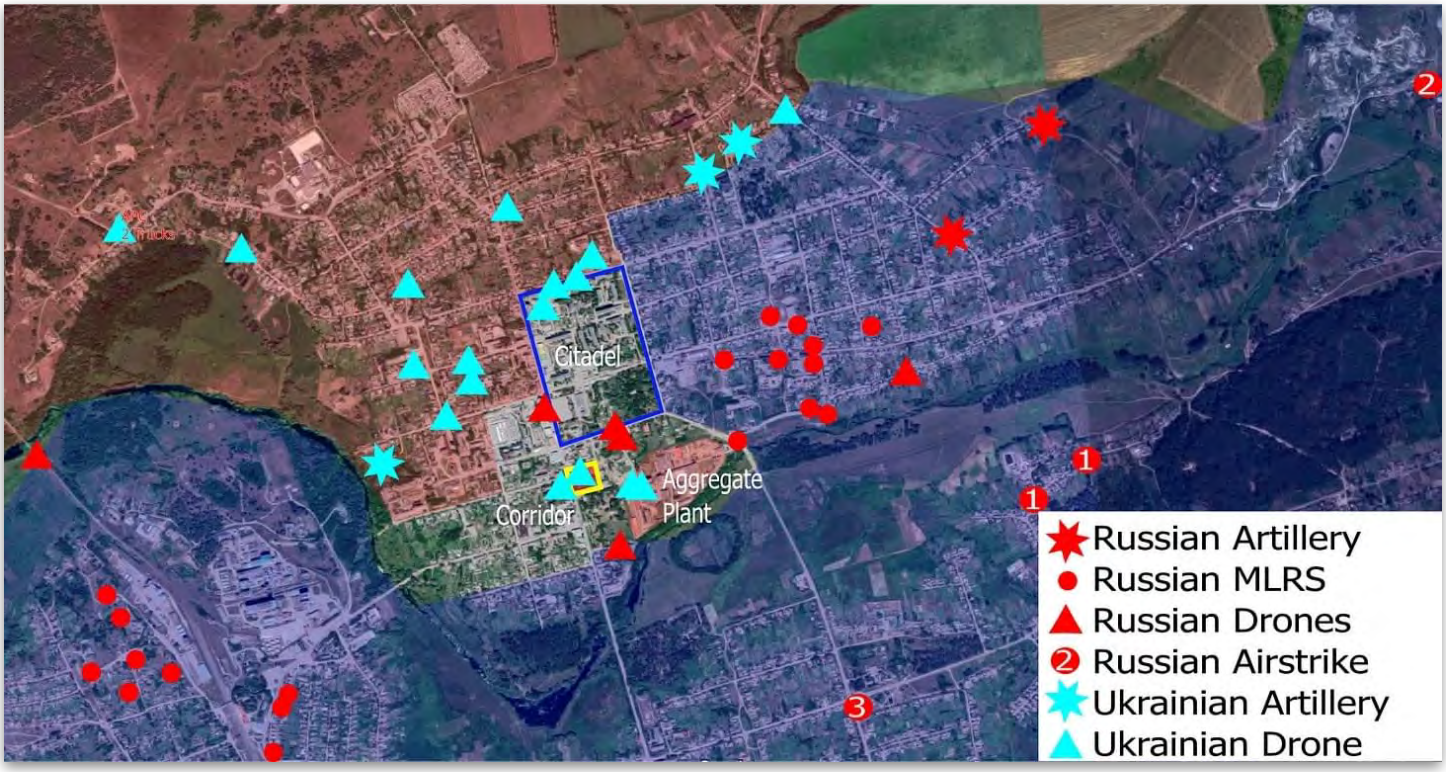
***

№ 3.064

Огляд подій в Україні та навколо України за тиждень. Частина 1. Фронт

2024-07-08

ДОН ***ГІЛЛ***

Сьогодні понеділок, але бойові дії вчорашнього дня все ще тривають. Наприклад, поки російський склад боєприпасів у Воронежі все ще горить

https://t.me/Ukraine_365News/81208

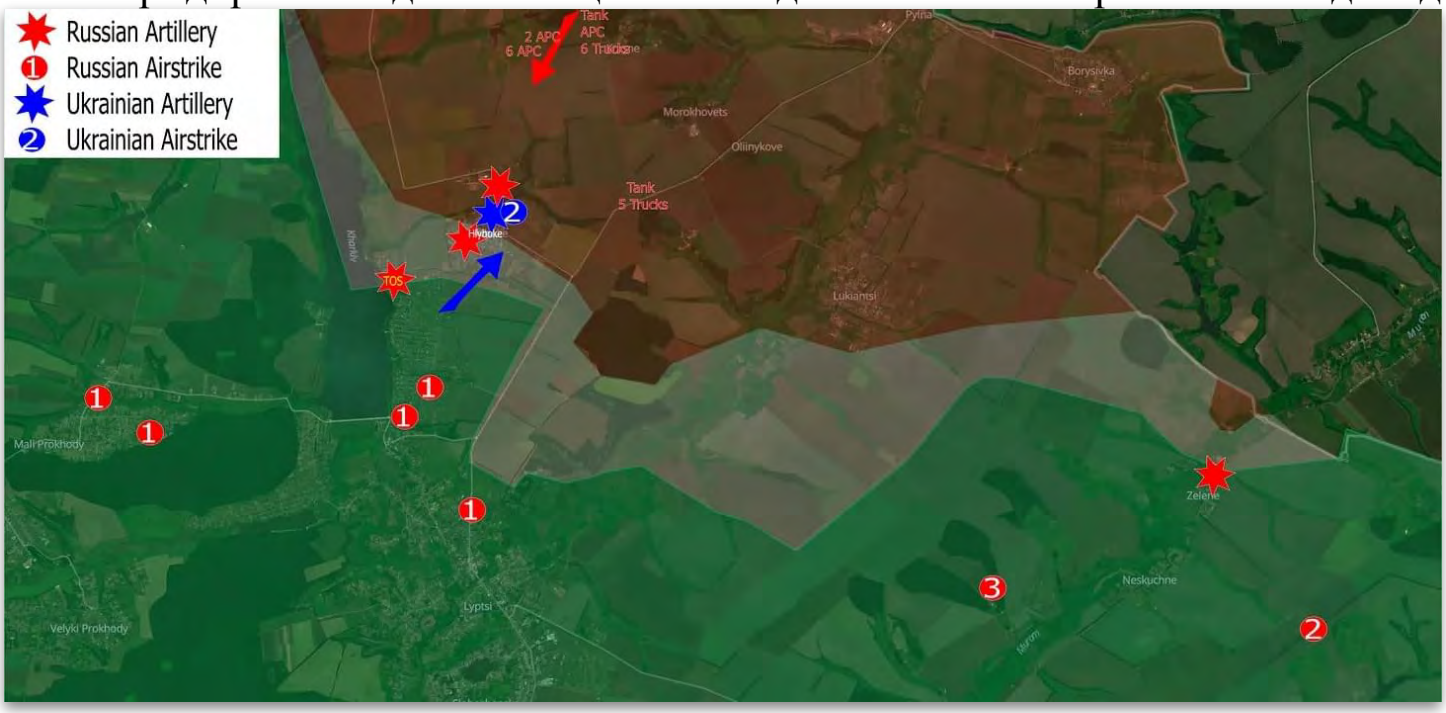
(повідомляється, що він був заповнений ракетами "повітря-повітря", "земля-земля", зенітно-ракетними комплексами, танковими та артилерійськими боєприпасами), 110-та механізована бригада заявила про збиття ще одного російського Су-25 (на жаль, як це часто буває, візуальних доказів наразі немає... принаймні поки що).

https://t.me/ukrainian_militant/23916

1. ХАРКІВЩИНА

Лінії фронту у східній частині Вовчанська не змінилися, а ситуація на заході залишалася напруженою. Район багатоповерхівок отримав назву «Цитадель». Україна все ще утримує майже весь цей район, але Росія атакує з півночі та заходу і змогла захопити кілька будівель, принаймні тимчасово.

У «Коридорі» є одна позиція на відстані 180 метрів на захід від

агрегатного заводу (яку позначено жовтим кольором на карті), що кілька разів переходила з рук у руки. Минулого тижня атаки українських безпілотників свідчать, що Росія утримувала її весь тиждень…

https://x.com/EjShahid/status/1807354681133265224

Українські сили все ще утримують північно-східну частину Вовчанська, як видно з цього відео, на якому український солдат потрапляє під обстріл російської артилерії…

https://x.com/giK1893/status/1808970180757700677

Українські солдати з бригади «Лють», які воюють у Вовчанську…

https://x.com/Maks_NAFO_FELLA/status/1809192789898351028

Навколо села Глибоке на півночі Харківщини Росія повідомляє про накопичення українських резервів. Українські безпілотники знищують будь-які російські транспортні засоби, що наближаються до села, здебільшого це вантажівки, але іноді також бронетехніка. Минулого тижня Росія намагалася відправити кілька груп бронетехніки до села. Їх знищено ще до того, як вони змогли наблизитися на відстань 2500 метрів до Глибокого.

Було опубліковано відео точних українських ударів по центру Глибокого.

https://x.com/Teoyaomiquu/status/1809618606189342846

Того ж дня було опубліковано відео обстрілу російською артилерією українських позицій на півночі та півдні Глибокого. Цілком імовірно, що Україна наразі контролює село.

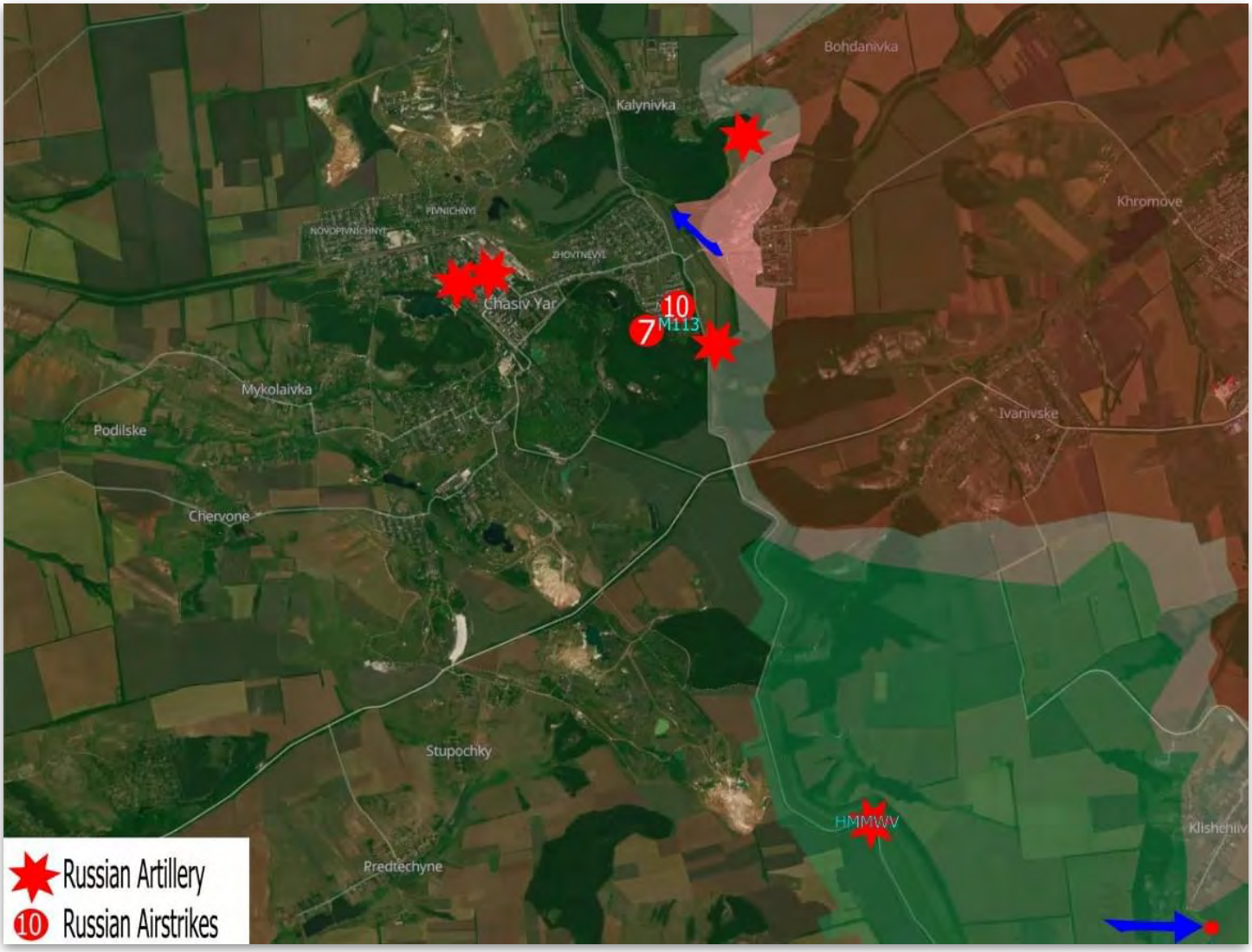
Картина оливою: Скидання бомби з дрона завдає поранень одному росіянину в Глибокому, і його ігнорують товариші…

https://x.com/Teoyaomiquu/status/1808899388653383729

Під час наближення до Глибокого знищено чотири російські транспортні засоби аж за 3 км…

https://x.com/giK1893/status/1808879534881575376

3-тя штурмова бригада використовує зенітну систему «Стріла», щоб збити дрон «Зала».

https://x.com/GirkinGirkin/status/1809165227381977583

Кожен батальйон у бригаді має приблизно таку ж силу, як традиційна бригада, тож частина 3-ї бригади перебуває на Харківській області, а частина – за 16 км від Сватового. Вони використовували лише один батальйон для прикриття відходу з Авдіївки. Підрозділ безпілотників «Птахи Мадяра» також розширився, тому частина його перебуває на Харківщині області, а інші залишаються на Херсонщині.

2. СХІДНА ЛУГАНЩИНА

У цьому секторі точилися запеклі бої, але єдина значна зміна лінії фронту була в Макіївці, трохи більше ніж за 10 км на північ від Тернів.

3-тя штурмова бригада має батальйон, який діє за 15 км на південний захід від Сватового.

https://x.com/EjShahid/status/1808525310247203172

Кожен батальйон майже за розміром як звичайна бригада. Саме тут, на їхню думку, росіяни готуються до наступу в напрямку Борової. На 14-хвилинному відео показано, як вони очищають окопи, щоб зірвати російські наступальні приготування.

https://www.youtube.com/watch?v=XsExi5dKkF0

У Коломийчисі Російська армія доклала багато зусиль для прориву, але не спромоглася захопити жодної території й втратила людей і техніку…

https://t.me/osirskiy/747

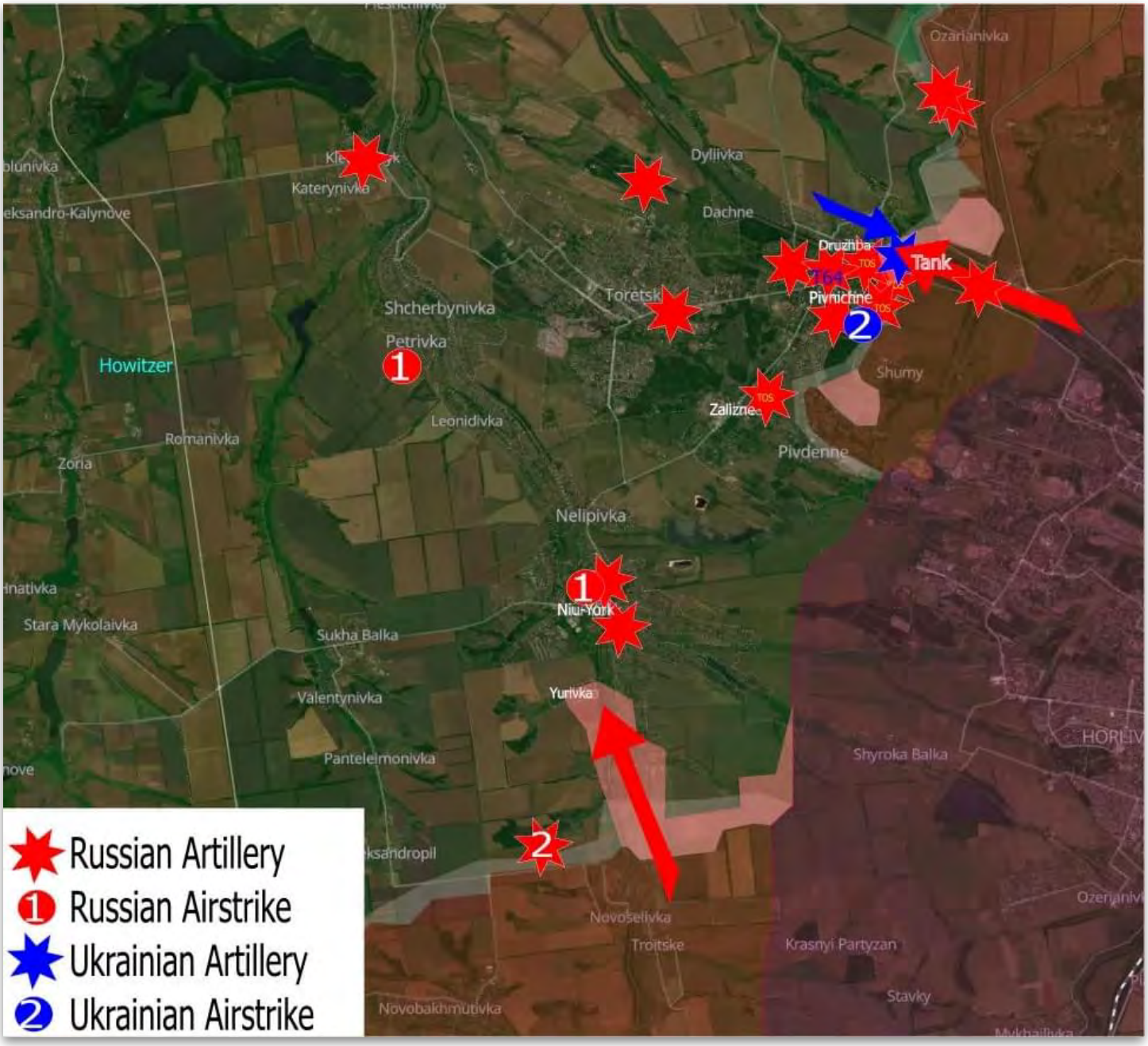
3. БІЛОГОРІВКА

Російський прапор було піднято на руїнах Спірного…

https://t.me/Ratnik2nd/5553

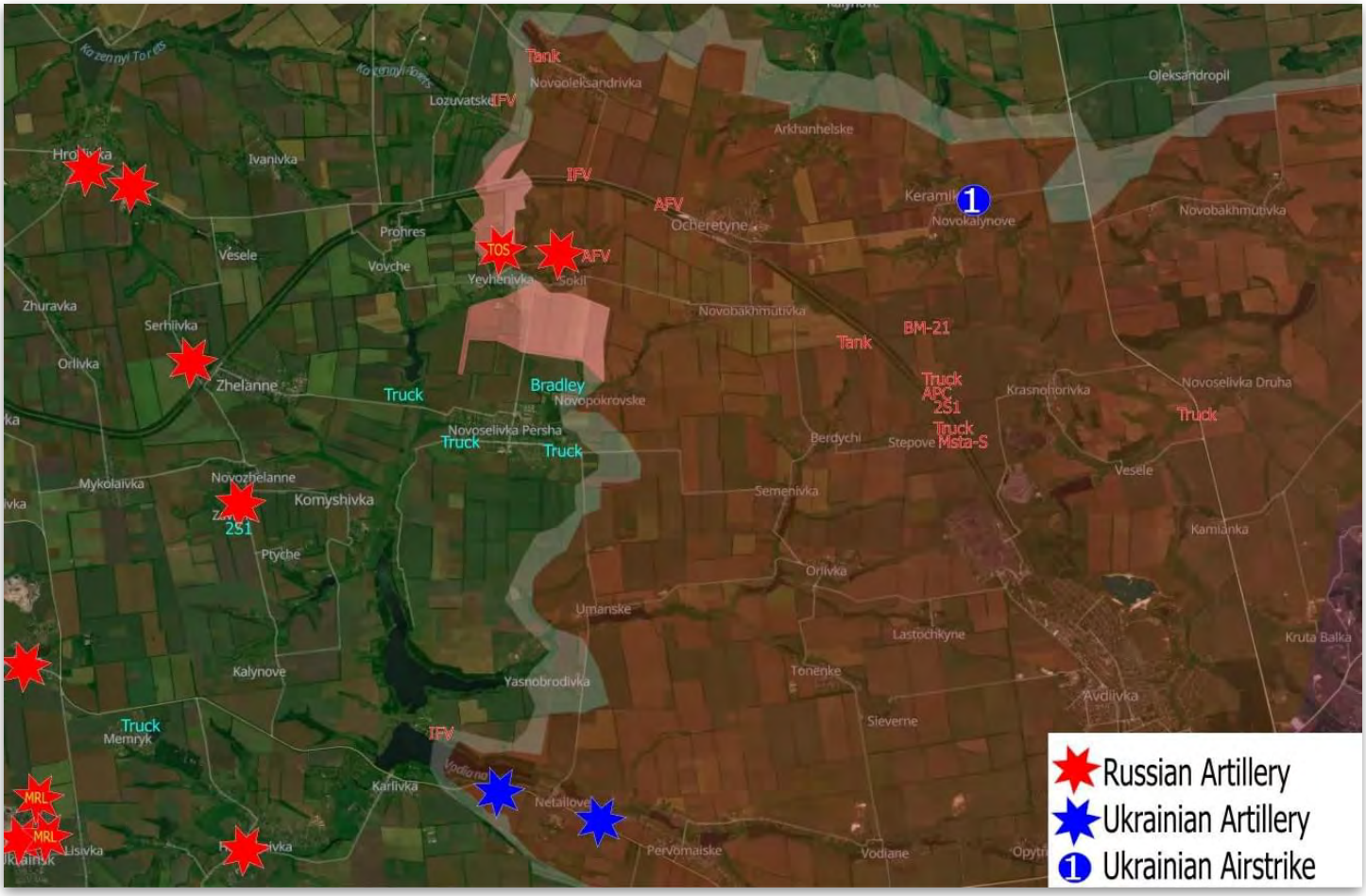
Роздолівка або наразі у "сірій зоні", або може вже перебуває під контролем Росії. Це дуже маленькі села, тож росіяни просунулися тут менш ніж на кілометр.

4. БАХМУТ

Ось одна відповідь для тих, хто запитує, як УМПК – керовані бомби впливають на розвиток подій на передовій: після того, як українці вибили росіян зі східної половини району "Канал", їм довелося відступити, оскільки росіяни почали обстрілювати руїни району. Що мало наслідком повторне захоплення району цього тижня. Цінність утримання району полягала в самому оборонному рельєфі, й коли будівлі було пошкоджено чи знищено, ними було набагато важче пересуватися та перебувати в них. Сходи та коридори в низці з них обвалилися, змушуючи українських бійців бігати поза будівлею у певних випадках.

Також ще працювала транспортна артерія: кожен транспортний засіб, який діставався мікрорайону із постачанням і підкріпленнями та замінював поранених та інших військовослужбовців, мав проходити через точний непрямий обстріл. Такий транспортний засіб не міг залишатися в районі тривалий час, оскільки обстріл не припинявся. Транспортні засоби розвантажувалися на західному боці будівель, які

надавали певний захист від снарядів, що летять зі сходу, але мінометні мини все одно могли вибухнути поруч через високу траєкторію. Після розвантаження та завантаження транспортний засіб мав знову проїхати через обстріл, і геть не всі транспортні засоби витримували цей маршрут колом.

Завжди пам’ятайте: хоча «втрата території» може здатися невигідною для «публіки» (дивіться: цивільні, журналісти й насамперед політики), у військових науках холодний факт полягає в тому, що територія корисна лише тоді, коли вона надає вам перевагу над ворогом. Якщо вартість її утримання перевищує переваги, то це час для відступу.

На південній околиці Кліщіївки 93-тя бригада зачищає ізольовані російські позиції.

https://www.google.com/maps/place/Toretsk,+Donetsk+Oblast,+Ukraine,+85200/@48.3491683,37.9144811,839a,35y,355.78h,71.81t/data=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x40dfd0c82d7b6041:0xa06b6b6894ef3802!8m2!3d48.3972873!4d37.855245!16zL20vMGd0M2Nz?entry=ttu

17 км на північ від Бахмута росіяни захоплюють українську позицію

за кілометр від села…

https://x.com/EjShahid/status/1808238622057062773

20 км на південь від Бахмута російський безпілотник скидає протитанкову міну біля Майорська, де вони сильно тиснуть…

https://x.com/EjShahid/status/1808434800694329640

З довоєнного населення 10 тисяч осіб у Торецьку все ще залишається приблизно 5 тисяч, попри те, що вони зараз лише за 4 км від передової й місто піддається інтенсивним обстрілам. Поліція евакуювала усього 711 осіб за три дні. Двоє медиків допомагають в евакуації, коли їхній транспортний засіб зазнає удару осколком снаряда, що вибухнув поруч…

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1808485952945275078

Російський безпілотник таранить український безпілотник над Часовим Яром, але виживає лише український безпілотник.

https://www.youtube.com/watch?v=lAY--fcAT4E

Я вже писав про цикл OODA в минулому (це система прийняття рішень, яка складається з чотирьох етапів: спостереження (O), орієнтація (O), рішення (D) і дія (A)): Сторона з меншим циклом

може спостерігати та реагувати швидше, ніж інша сторона. Це є причиною, чому Росія прагне якнайшвидше відправляти війська на передову, бажано з бронетехнікою. Якщо це недоступно, то гольф-карт або мотоцикл краще, ніж ходити пішки. Це відео є хорошим прикладом того, чому саме так.

https://x.com/gettylegion/status/1808311878416060467

Щонайменше 11 росіян йдуть до мікрорайону "Канал" за 2500 метрів після того, як їхню броньовану машину було знерухомлено. Оскільки вони йдуть пішки, ЗСУ мають достатньо часу, щоб здійснити мінометний обстріл або ударити безпілотниками. Непрямий вогонь добре підходить для великих груп, оскільки є більше шансів, що ви когось вразите, а якщо це станеться, то більше шансів, що ви вб’єте або завдасте поранень більшій кількості особового складу. Чим повільніше рухається ціль, тим легше вгадати, де вона буде, коли ви будете завдавати наступного пострілу. Безпілотники підходять для всіх випадків, і їм легше адаптуватися до швидкості цілі. Зрештою, двоє росіян знаходять мотоцикл, але зазнають поранень від безпілотника.

З огляду на хронологію, ми можемо зрозуміти масштаб боїв за мікрорайон "Канал" у Часовому Яру.

1) До жовтня 2023 року український літній наступ зупинився. 3-тя штурмова бригада досягла межі свого наступу на південь від Бахмута й незабаром мала бути відведена. Вже до 23 жовтня Росія здійснила свої перші не дуже потужні атаки на захід від Бахмута.

2) До 13 лютого Росія просунулася на 2700 метрів й завдала перших авіаударів по району "Канал", скинувши 8 бомб. Загалом було скинуто 167 бомб лише на район "Канал", про що повідомлено на відео та карті Ендрю Перпетуа, все в межах 1500 квадратних метрів. Незліченна кількість осколково-фугасних, запальних та термобаричних артилерійських снарядів, а також ракет, які було запущених з землі та гелікоптерів, також вибухнули у цьому мікрорайоні, перш ніж росіяни взяли його під контроль остаточно.

3) До 23 березня Росія контролювала половину села Іванівського та дісталася до околиць лісу на північному сході мікрорайону "Канал".

4) До 14 квітня вони міцно закріпилися в лісі, ЗСУ залишили Богданівка на півночі, тож росіяни контролювали висоти на північ від Іванівського.

5) До 26 травня російські війська контролювали понад половину Іванівського, вони закріпилися всередині району "Канал" та зайшли на східну околицю Калинівки.

6) Станом на 9 червня Росія контролювала східну половину району "Канал".

7) Після короткочасного витіснення Росії зі східної половини мікрорайону ЗСУ відступили до західної половини, перш ніж вирішити повністю залишити його.

5. ТОРЕЦЬК

Росії вдалося здійснити бічні удари, але не просунутися далі на захід російські війська не спромоглися. Тим часом Україна перекинула сюди підкріплення, щоби стабілізувати лінію оборони. Але далі на південь, у Юрівці, Росії вдалося здійснити вузький прорив на 3,5 км завдовжки й один кілометр завширшки. І такі просування мають тенденцію до розширення. Як завжди, російські війська просунулися після сильних бомбардувань та завдяки піхотним штурмам. Причому здебільшого без підтримки транспортних засобів – броньовані чи інших.

Наступ Росії в цьому секторі можна охарактеризувати як важкі бомбардування, за якими слідує просування піхоти. Артилерія вражає український танк, а екіпаж евакуюється пішки. Потім українська позиція зазнає артилерійського обстрілу, поки вони не евакуюються, а російська піхота заходить за ними…

https://x.com/OmskRedArmy/status/1808314341847904693

Раніше 95-та бригада перебувала в районі Тернів. Наразі її перекинуто в районі Торецька, а танк та БТР бригади агресивно полювали на російську піхоту на східній околиці селища Дружба…

https://x.com/TOGAjano21/status/1809191200919851502

Авіаудари України по селищу Північному…

https://x.com/CinC_AFU/status/1808526587429626363

Українська піхота веде бій у Північному…

https://t.me/donbass1422/20149

Є високі терикони, які могли сприяти російським спостереженням у цьому районі.

Шуми вже під контролем Росії, Залізне контролюють ЗСУ, а бій триває у Північному.

https://www.google.com/maps/place/Toretsk,+Donetsk+Oblast,+Ukraine,+85200/@48.3491683,37.9144811,839a,35y,355.78h,71.81t/data=!3m1!1e3!4m6!3m5!1s0x40dfd0c82d7b6041:0xa06b6b6894ef3802!8m2!3d48.3972873!4d37.855245!16zL20vMGd0M2Nz?entry=ttu

6. АВДІЇВКА

Зосереджені у Соколі російські підрозділи просунулися від 500 до 3000 метрів на фронті 6 км завширшки. Далі на південь російські війська повільно просуваються вздовж обох боків Карлівського водосховища. У Яснобродівці відбито всі російські атаки, але російський наступ у Карлівці та Уманському загрожує маршрутам постачання оборонців Яснобродівки. Оскільки українські контратаки не є поширеною тактикою, ЗСУ мусять незабаром залишити село, якщо вони цього ще не зробили досі.

Наступ з Очеретиного на захід було зупинено. Хоча обидві сторони скидали протитанкові міни з безпілотників (див. розділ про Бахмут), росіяни почали кидати протитанкові міни, схожі на зарядні сумки Другої світової війни. Хоча вони є доволі ефективними, трисекундна затримка додає елемент додаткового ризику…

https://x.com/EjShahid/status/1808200565253419158

7. МАР'ЇНКА

Російським військам вдалося просунутися на 1500 метрів на фронті завширшки 1 км на крайньому півдні, але вони витратили багато людей і техніки, й не спромоглися просунутися більше ніде. Вони й далі дуже

повільно наступають у Красногорівці. Мапа доводить, яку частину міста вони змогли захопити за останній місяць.

За 11 км від передової двоє цивільних загинули, ще восьмеро дістали поранення, коли ракета калібру 220 мм (ймовірно, 9М27 з реактивної системи залпового вогню БМ-27 "Смерч") влучила в їхнє село. Рятувальники надали допомогу і перевезли їх у безпечніше місце, звідки їх перевезли до лікарні…

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1808488734347952549

79-та бригада і далі завдає втрати російському особовому складу та техніці…

https://x.com/front_ukrainian/status/1809298312756912353

Знову ж таки, звичайний "урок : коли російська піхота йде в атаку, ЗСУ мають достатньо часу, щоб відреагувати непрямим вогнем та безпілотниками. Призначення російської бронетехніки – швидко доставити піхоту в бій. За браком бронетехніки росіяни використовують гольф-кари та мотоцикли, коли вони є. Вони не забезпечують захисту, лише швидкість доставлення. Якщо українська позиція має добрий захист, це зазвичай має наслідком великі втрати серед росіян. Якщо ж захист недостатній, російські підрозділи можуть її захопити. Попри великі втрати легких транспортних засобів, все-таки більше російської піхоти дістається до українських позицій саме ними, ніж без них.

8. ЗАПОРІЖЖЯ

Навколо Роботиного все ще тривають помірні обстріли та війна безпілотників, але лінія фронту там не рухалася протягом місяця.

75 км на схід, у Старомайорському/Урожайному, лінія фронту також залишалася статичною впродовж місяця, коли росіяни здійснили свій останній потужну атаку за підтримки бронетехніки. З того часу періодично армія РФ завдавала масованих бомбових ударів (якогось дня на Урожайне було скинуто до 40 бомб), ракетами з вертольотів (одного дня Урожайне було атаковане 55 НАРами) та артилерією, ізольоване знищення поодиноких броньованих машин та невеликі піхотні штурми, але українці тримають оборону.

Між Роботиним та Урожайним розташована Дорожнянка. Цього тижня росіяни обстріляли лінію фронту запальними снарядами, щоб спалити прикриття та маскування…

https://x.com/moklasen/status/1808980308639035876

ЗСУ знищили ще один радар "Небо-СВУ":

https://x.com/seanders_geo/status/1808799606223909080

Перший такий радар було знищено в Криму 29/30 травня 2024 року за допомогою дронів.

https://kyivindependent.com/sbu-destroyed-russian-nebo-svu-radar-station-sources-say/#:~:text=Drones%20operated%20by%20the%20Security,Kyiv%20Independent%20on%20May%2031

Радар вартістю $100 млн може відстежувати до 100 літаків (безпілотників, крилатих ракет, літаків) на відстані до 500 км. Його було розроблено для виявлення літаків із малою радіолокаційною помітністю.

Це радар виявлення, тобто він може виявляти літаки у дуже широкій зоні пошуку. Щоб фактично збити літак або ракету, його дані мають бути передані на радар управління вогнем, також відомий як радар стеження. Радар стеження надає дуже точні координати з великою швидкістю, що дає змогу ракетам перехоплювати ціль, але вони мають дуже вузьку зону пошуку, тож їх потрібно направити на сектор пошуку.

https://www.radartutorial.eu/02.basics/Fire-control%20radar.en.html#:~:text=Once%20in%20the%20general%20vicinity,the%20track%20phase%20of%20operation

9. ХЕРСОНЩИНА

Росіяни скидають одну протитанкову міну на підземну позицію, а потім кидають іншу протитанкову міну, цього разу з більш тривалим запобіжником…

https://x.com/EjShahid/status/1808222781798244861

Позиції росіян біля Голої Пристані палають…

https://x.com/MrBijl/status/1808963047492300854

Український дрон помічає човен, який висаджує п'ятьох росіян на острові за 2,5 км на північ від Голої Пристані. Дрони FPV атакують їх у будинках, де вони мешкають, за допомогою вибухівки та запалювальних речовин.

https://www.youtube.com/watch?v=WEIp2kI42yo

НЕВІДОМЕ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ

Окей, це просто смішно…

https://x.com/IAPonomarenko/status/1808532571543757134

Знищено склад боєприпасів, але дрон-бомбардувальник не зміг уникнути вибуху…

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1808231346000515110

***

Огляд подій за тиждень в Україні та навколо України. Частина 2. Росія та Україна

2024-07-08

ДОНАЛЬД ***ГІЛЛ***

10. РОСІЯ

Дрони знищили дві електричні підстанції в Бєлгородській області. Атака призвела до повного знеструмлення Оскільського електрометалургійного комбінату (ОЕМК), єдиного в Росії металургійного підприємства повного циклу.

ОЕМК відомий своїми передовими технологіями, зокрема прямим відновленням заліза та плавкою в електродугових печах, що виробляють високоякісний метал без домішок. ОЕМК відіграє важливу роль у військово-промисловому комплексі Росії, оскільки виробляє високоякісну сталь для низки галузей, автомобільної та машинобудівної тощо. Продукцію ОЕМК використовують ключові російські підприємства, такі як ГАЗ, УАЗ, КАМАЗ, ЕПК, SKF і АВТОНОРМАЛЬ, що виробляють автомобільну листову сталь, броньовані листи та компоненти для військової техніки.

Знеструмлення спричинило зупинку всіх електродугових печей, а розплавлений метал затвердів всередині. Перезапуск заводу вимагатиме значного очищення та заміни елементів дуги, що триватиме кілька місяців. Низка працівників заводу вважають, що можуть знадобитися навіть нові печі, й оскільки завод було побудовано за німецькими технологіями, для відновлення роботи може знадобитися німецька експертиза…

https://www.kyivpost.com/post/35267

Пороховий завод у Тамбові було уражено у червні 2023 року, листопаді 2023 року, січні цього року й знову минулого тижня.

https://www.rferl.org/a/russia-gunpowder-plant-explosion/32467759.html

https://mil.in.ua/en/news/russian-gunpowder-plant-in-flames-after-nighttime-explosion/

https://www.kyivpost.com/post/26956

https://mil.in.ua/en/news/tambov-gunpowder-plant-attacked-by-drone-again/

На авіабазі в Курську сталася пожежа…

https://censor.net/en/video_news/3497693/u_kursku_goryt_aviabaza

На транссибірській залізниці був скоєний акт саботажу, але її швидко відновлять…

https://x.com/FreudGreyskull/status/1809277919157723175

Атаковано Новоросійськ. Росія стверджує, що знищила два морських дрони…

https://www.newsweek.com/ukraine-drones-attack-black-sea-fleet-novorossiysk-1920516

Карта десяти найдальших ударів України по Росії…

https://x.com/Maks_NAFO_FELLA/status/1809264784413753663

Проросійські канали часто переробляють старі відео та заявляють про нові досягнення.

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1808989534971179153

Російські пожежні частини більше не відвідуватимуть прикордонний регіон Бєлгородської області. Вони видали 51 візок, щоб жителі могли самостійно боротися з пожежами…

https://x.com/igorsushko/status/1808915981399699683

Подібно до українського літака з пропелером, який збиває російські безпілотники, російські гелікоптери вже кілька місяців патрулюють й збивають українські безпілотники.

https://mil.in.ua/en/news/uav-of-the-defence-intelligence-of-ukraine-escapes-from-russian-helicopters-over-crimea/

Минулого тижня з’явилося повідомлення про зіткнення українського безпілотника з російським гелікоптером, але вторинні повідомлення від українських офіційних осіб свідчать про те, що зіткнення таки не було. Однак гелікоптер здійснив аварійну посадку, а після приземлення від тепла вихлопних газів гелікоптера загорілася трава. Екіпаж зміг евакуюватися, а сильно пошкоджений гелікоптер очікує на транспортування.

https://mil.in.ua/en/news/uav-of-the-defence-intelligence-of-ukraine-escapes-from-russian-helicopters-over-crimea/

Україна надає деякі подробиці про російський корабель, який загорівся у Балтійському морі…

https://x.com/United24media/status/1809008287695639004

Тетяна Шевцова була заступником міністра оборони Росії з питань фінансів, доки її не звільнили кілька тижнів тому в рамках чисток і арештів у цьому міністерстві. Вона володіє кількома об’єктами нерухомості, зокрема одним вартістю 23 мільйони доларів. За даними Царграду, минулого тижня вона втекла до Франції…

https://www.globaldefensecorp.com/2024/06/30/former-russian-deputy-defense-minister-tatyana-shevtsova-defected-to-france/

Джон «Джек» Хенік був співзасновником Fox News і її директором новин з 1996 по 2011 рік. У 2013 році він переїхав до Москви, щоб запустити Царьград TV,

https://en.wikipedia.org/wiki/Tsargrad_TV

і працював у мережі до 2018 року. Канал є пропутінським і поєднує російське православ'я з російським націоналізмом. Власник мережі каже, що він є російською версією Fox news.

11. УКРАЇНА

Україна повідомляє, що на авіабазі в Кривому Розі було знищено макет Су-24 і дві пускові установки Patriot.

https://kyivindependent.com/russia-hit-mock-ups-during-recent-attacks-on-airfield-patriot-launchers-ukraines-air-force-says/

На авіабазі в Полтаві щонайменше пошкоджено гелікоптер Мі-24.

https://x.com/MarcinRogowsk14/status/1808219898994196759

За 60 км на північний захід від авіабази в Полтаві було вражено система С-300. Вибух підтверджує знищення принаймні однієї пускової установки. Під загрозою також була ще одна пускова установка, радар та блок керування…

https://x.com/WarVehicle/status/1809276464480592330

12. ДИПЛОМАТІЯ

Південна Корея повідомляє, що 3-4 з 10 інженерних бригад Північної Кореї незабаром буде відправлено до України. Повідомляється, що Північна Корея отримає $115 млн на рік за ці 5000-людні бригади…

https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/06/27/7462810/

Ле Пен заявила, що скасує дозвіл на використання французької далекобійної зброї в Росії. Побоювання щодо ультраправого прем'єр-міністра Італії не справдилися, але в минулому Ле Пен хвалила Путіна, відмовлялася засудити анексію Криму і взяла великий кредит у російському банку…

https://www.cnn.com/2024/07/05/europe/france-le-pen-ukraine-mbappe-intl-cmd

Новий прем'єр-міністр Великої Британії підтримує Україну щонайменше з 2022 року…

https://x.com/KyivPost/status/1809208518324453872

Зеленський: «Якщо Трамп знає, як закінчити цю війну, він мусить сказати нам сьогодні. Бо якщо є ризики для незалежності України, якщо є ризики втрати державності, ми прагнемо бути готові до цього. Ми хочемо зрозуміти, чи будемо ми в листопаді мати потужну підтримку США, чи залишимося на самоті».

https://x.com/RonFilipkowski/status/1808668563869253876

Орбан зізнався, що він інструмент: «Ми будемо служити важливим інструментом у перших кроках до миру».

https://x.com/donaldtusk/status/1809161598826635675

Новий прем'єр-міністр Нідерландів керував розслідуванням збиття росіянами літака Malaysian Airlines, коли він був головою розвідки у 2014 році. Він підтверджує прихильність Нідерландів до Європи, НАТО та України…

https://x.com/yasminalombaert/status/1808493253269839988

13. ОЗБРОЄННЯ

На американському заводі, що виготовляє ракети Hellfire і Javelin, стався вибух. Повідомлено про двох поранених та одного зниклого безвісти…

https://apnews.com/article/general-dynamics-camden-defense-facility-16b98c88d1670709fcc7869c0563dad3

Багато повідомлень про вибухи північнокорейських боєприпасів у російських гарматах…

https://x.com/JackfellaCZ/status/1808710272166564216

Зі 105 систем ППО С-300/400, які було вилучено зі сходу Росії, 60, ймовірно, було відправлено в Україну або до її кордону…

https://x.com/AS_22im/status/1809217169978503304

Німеччина відправляє 40 танків, 3 HIMARS і 2 Iris-T…

https://x.com/JulianRoepcke/status/1808744516616130927

Дрон Vampire переносить вантаж у вигляді куба. Оскільки бійці цінують максимальну вибухову потужність більше за аеродинаміку, 47 бригада (а ймовірно, й інші бригади) використовують квадратні бомби на дронах Vampire. Andrew Perpetua обговорює тактику дронів: остання тенденція серед українських операторів – нести дві маленькі бомби й одну велику. Маленькі скидають для прицілювання, а потім скидають велику. Росіяни скидають усі свої бомби одночасно.

Російські оператори, як FPV, так і бомбардувальники, атакують свої цілі з набагато більшої відстані та не припиняють атаку, навіть якщо не можуть пробитися. У них більше шансів досягти несподіванки, але вони набагато менш точні. Українські оператори частіше відмовляються від невдалого польоту та пробують атакувати знову, що дає вищі шанси на влучання.

Також все більше боїв дронів проти дронів…

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1808642278015258807

Бойові дії дронів у цій війні розвиваються аналогічно повітряним боям у Першій світовій війні. Перші літаки з обох сторін під час Великої війни використовувалися для розвідки. Потім пілоти чи їхні пасажири брали зброю для взаємодії між собою. Нарешті, для збиття ворожих літаків було спеціально розроблено винищувачі.

Наразі дрони воюють один з одним за допомогою імпровізованої зброї, наприклад сіток, або за допомогою прямого зіткнення. Обидві сторони вдосконалюють свої можливості. Україна працює над кількома рішеннями одночасно, які отримуватимуть дані про місцезнаходження та швидкість від радарів, а потім переслідуватимуть та перехоплюватимуть дрони зі швидкістю до 250 км/год, використовуючи штучний інтелект для наведення. Перехоплювачі будуть недорогими й доповнюватимуть системи ППО, економлячи ракети для більш небезпечних загроз. Перехоплювачі будуть ефективними проти безпілотників Orlan, Zala, Lancet і Shahed, а також потенційно можуть становити загрозу навіть для вертольотів…

https://x.com/joni_askola/status/1808440180841283795

***

№ 3.065

Уроки військової поразки

2024-07-02

Мік ***Раян***, австралійський воєнний аналітик

Останні військові невдачі в Україні та на Близькому Сході проливають світло на майбутнє війни, підтверджуючи давню істину, що у конфліктах мало що є по-справжньому новим.

Досвід невдач є одним із найкращих способів для окремих осіб та інституцій покращити свої результати. Багато інституцій використовують військові невдачі як ключовий елемент навчання, щоб підкреслити важливі навчальні моменти як для окремих осіб, так і для команд. Наприклад, Національний тренувальний центр армії США та Центр бойової підготовки армії Австралії використовують невдачі як механізм навчання. Такий підхід визнає невдачу не як невдачу, а як потужний каталізатор зростання та адаптації у військових контекстах.

Зрозумівши закономірності невдач, стратеги можуть краще підготуватися до потенційних підводних каменів та підвищити сталість своїх операцій. У книзі "Логіка невдачі" Дітріх Дорнер надає цінні поради щодо цього процесу, зазначаючи, що "невдача не вражає як удар блискавки; вона розвивається поступово відповідно до своєї власної логіки… Однак ми можемо навчитися. Люди крокують до невдач передбачуваними способами". Така перспектива перетворює невдачу з лякливої події на стратегічний інструмент, який може значно підвищити ефективність військових дій і прийняття рішень, коли його правильно зрозуміти та використати.

Від невдач афінян у двох експедиціях до Сіракуз під час Пелопоннеської війни до знищення римських легіонів на озері Тразімено у 217 р. до н. е., до поразки французів під Азенкуром в 1415 р. та поразки Іраку у Війні в Перській затоці в 1991 р., історія пропонує безліч прикладів, які можна і потрібно вивчати для інформування, адаптації та покращення ефективності сучасних військових інституцій.

Як писали Еліот Коен і Джон Гуч, військова невдача підпадає принаймні під одну або часто всі з наступних категорій:

1. **невдача в *навчанні*,**
2. **невдача в *передбаченні***
3. **та невдача в *адаптації*.**

Кожен тип невдачі, як індивідуально, так і в сукупності, дає поштовх до навчання. Ця можливість навчання є найсильнішою, коли невдачі вивчаються, як це рекомендував історик Майкл Говард, у "*у ширину, глибину та у контексті*".

До цих історичних невдач тепер слід додати ті, що відбулися у цьому новому столітті.

За перші два з половиною десятиліття XIX століття прикладами невдач є поразка іракської армії та повітряних сил у 2003 році, поразка Вірменії у Другій Нагірно-Карабахській війні 2020 року та хаотичний вихід США з Кабула у 2021 році, який завершив західну військову кампанію в Афганістані. Кожен з них є корисним прикладом невдач у сучасній війні.

Ще більш свіжі приклади військових невдач були торік. Вони пропонують уроки, що можуть бути тактично, оперативно та стратегічно ефективними у війні за сучасних умов.

Три з них особливо виділяються:

1) — перша, битва за Київ у лютому та березні 2022 року між Росією та Україною.

2) — Друга, [невдалий] український контрнаступ 2023 року на півдні України.

3) — Нарешті, атака ХАМАС на південь Ізраїлю у жовтні 2023 року.

1. РОСІЙСЬКИЙ НАСТУП НА КИЇВ

Битва за Київ на початку 2022 року передбачала зіткнення російських і українських сил у великомасштабному звичайному конфлікті за українську столицю. Вона не лише продемонструвала масове використання бронетехніки, артилерії та авіації, але й включала широке застосування безпілотних авіаційних систем для прискорення часу між виявленням супротивника та атакою.

У переддень вторгнення 2022 року російська розвідка надала Путіну та його військовим планувальникам **неточну картину української військової здатності та національної рішучості**.

Повітряно-десантна атака росіян на українське місто ***Гостомель*** поблизу столиці у лютому 2022 року була сміливою, але вона зазнала невдачі через український опір та використання засобів ППО, щоб запобігти висадці елітних російських десантних військ на місцевому аеродромі.

З огляду на те, що основний план штурму Києва зазнав невдачі, росіяни адаптували свою стратегію та розпочали ***великомасштабний наземний наступ на Київ***.

Але російська армія не була підготовлена до такого наступу.

Багатьом її військовим не було заздалегідь повідомлено про вторгнення, вони вважали, що беруть участь у військових навчаннях. Це позбавило командирів часу на підготовку та репетиції своїх підрозділів і формувань.

Після того як вони просунулися до річки ***Ірпінь***, росіяни виявили, що мости через річку було зруйновано, а місцевість – затоплено. Це змусило російські наземні сили зробити оперативну паузу. Вона дала змогу українцям зміцнити свої оборонні позиції на північ від Києва та розпочати виявлення російських логістичних колон, які незабаром були розгромлені впродовж наступних тижнів. Під час спроб просунутися до Києва з півночі, більшість російських підрозділів не змогли здійснити комбіновані операції, щоб подолати український опір.

***

Битва за ***Мощун*** **є ще одним прикладом неадекватної військової ефективності Росії у їхній північній кампанії.**

Протягом кількох тижнів у березні 2022 року українська 72 механізована бригада – за умілої підтримки місцевих цивільних мешканців, територіальної оборони та низкою підрозділами спеціальних операцій – змогла відбити рішучий наступ щонайменше двох елітних російських десантних дивізій у кількох штурмах. Ця демонстрація української волі з боку військових і цивільних не лише змінила хід тактичної битви вздовж ***Ірпеня***, але й стала кульмінацією невдалої російської кампанії захоплення Києва.

Перемога у *Мощуні* мала потужне стратегічне значення, оскільки російську поразку побачила вся Україна, а усьому світові було продемонстровано українську волю.

Водночас український уряд, замість того щоб евакуюватися на Захід на початку російського вторгнення, залишився в Києві та закликав націю до зброї. Разом із багатьма проявами української рішучості на фронті це змусило Заходу взяти на себе певні зобов'язання щодо швидкого постачання зброї, такої як протитанкові засоби Javelin, інші боєприпаси та військове спорядження.

У своїй атаці на Київ росіяни грубо недооцінили як здатність, так і волю українців на всіх рівнях.

> Їхні припущення про відсутність національної єдності та бойової здатності української армії були спростовані на ранніх етапах їхнього великомасштабного вторгнення.
>
> Водночас припущення, які зробив Путін та його розвідслужби щодо потенційної підтримки з боку НАТО та інших західних країн, також виявилися хибними.

Якби росіяни були більш уважними у своїй оцінці українського опору їхньому наміру захопити країну, і не припускали, що зможуть підкорити країну за десять днів, лютий 2022 року міг би завершитися зовсім іншим сценарієм для України й Росії.

Тактичні, стратегічні та політичні наслідки цієї російської військової невдачі були широкомасштабними. Тактично, росіяни зазнали поразки у великій кампанії від меншого, менш оснащеного противника, який виявився високодинамічним, швидко рухався та швидко освоював нові технології, такі як дрони та нову західну зброю. Росіяни втратили тисячі військових убитими та пораненими, а також велику кількість танків, іншої бронетехніки та вантажівок.

Стратегічно світ по-новому подивився на російську армію.

За десятиліття до війни реформи, проведені генералом Валерієм ***Герасимовим*** і міністром оборони Сергієм ***Шойгу***, загалом оцінювалися багатьма західними аналітиками як створення ефективної, сучасної бойової сили.

> Поразка Росії в битві за Київ показала, що це далеко не так, і що ефективність, компетентність і лідерство російської армії були низькими.

Концепція батальйонно-тактичної групи – російського об'єднаного бойового підрозділу, що має високу маневреність, – була повністю знищена через неадекватну ефективність її недоукомплектованих підрозділів на шляху до Києва.

Можливо, найбільш вражаючим є те, що героїзм і успіх України на полі бою перевищили очікування Заходу та призвели до потужного зростання дипломатичної, військової та фінансової підтримки України, а також санкцій проти Росії.

Російська агресія оживила альянс НАТО, що перебував у стані застою, який після вторгнення російських військ у своєму новому відродженому стані розпочав координацію постачання військової техніки, надав підтримку в навчанні, логістиці, кібероперація̈х та відновив оборонне промислове виробництво протягом останніх двох років.

Це була не лише військова невдача, а й глибока політична поразка з боку Путіна та його радників.

Це демонструє, що військова невдача часто супроводжується політичними витратами.

2. НЕВДАЛИЙ КОНТРНАСТУП ЗСУ НА ПІВДНІ

Більше ніж за рік після початку війни, у червні 2023 року, Україна розпочала довгоочікуваний контрнаступ проти Росії на півдні України.

Проте, тільки-но створені бригади, які були оснащені західною технікою, швидко загрузли у глибоких оборонних зонах, які побудували росіяни впродовж попередніх 6 місяців.

— Після значних втрат та звільнення вкрай обмеженої території, контрнаступ було визнано українським президентом як провал у грудні 2023 року.

Було багато факторів, що сприяли військовій поразці України.

Українці розгорнули багато нових бригад для цього наступу. Хоча українська армія й була оснащена найновішими західними бронемашинами та зброєю, брак досвіду ведення боїв у складі об'єднаних сил обмежував їхню здатність до наступу.

— Бригади просто не були здатні вести наступ батальйонного рівня, зазвичай покладаючись на атаки ротними групами.

Кількість, густота та інтенсивність артилерійського вогню, лише близько 2:1 на користь України, були недостатніми та суперечили звичайній доктрині та історичним даним щодо необхідності ще більшої переваги у вогневій підтримці.

Застосування допоміжних засобів, насамперед інженерних, була вкрай недостатньою, і ті сапери, які брали участь, були погано оснащені.

Головною помилкою було те, що українці не розпочали наступ, який був би несподіванкою для росіян.

На стратегічному та оперативному рівнях задовго до контрнаступу було зрозуміло, що основні зусилля у другій половині 2023 року Україна прикладе на південь. Тож, росіянам не довелося стикатися з будь-якими значними дилемами щодо розміщення своїх сил напередодні та під час українського контрнаступу.

Українці стикалися з російською армією у другій половині 2023 року, яка була значно відмінною від тієї, з якою вони стикалися у попередніх операціях.

Вона опанувала низку уроків попереднього року й адаптувала свої структури та тактику для успішної оборонної операції.

Після військових поразок у Харкові та Херсоні російська армія зосередилася на будівництві великого поясу укріплень на півдні України. Відомий як лінія Суровікіна, на честь безжалісного командувача, якого російські медіа охрестили «Генералом Армагеддоном», його було побудовано з огляду на наявне українське та західне озброєння.

Нові технології, такі як дрони, доповнили російське тактичне навчання, а глибокі фортифікаційні споруди з мільйонами мін зробили російський план оборони надзвичайно ефективним.

Ймовірно, **найбільша невдача українського контрнаступу полягала у нездатності виправдати високі очікування, які було викликано місяцями висвітлення у ЗМІ напередодні**.

Низка чиновників, наприклад тодішній міністр оборони України Олексій ***Резніков***, зазначили, що очікування були "безумовно перегріті" й намагалися знизити очікування, але успіху не мали.

Незалежно від того, хто був відповідальний за завищення очікувань щодо українського успіху на півдні України, війська були розбиті на мінних полях, траншеях і вдосконалених ланцюгах знищення російської армії.

Українські політичні та військові лідери, а також політики в Україні та за її межами недооцінили росіян.

Наслідки цієї невдачі були широкомасштабними.

Найочевиднішими були численні втрати українських солдатів, убитих і поранених під час контрнаступу. Незамінні для їхніх родин і друзів, ці солдати також були незамінні й для українського війська, а їхня втрата значно вплинула на всі наступні операції. Це також дало росіянам стратегічну можливість перезавантажитися та відновити сили в інших районах.

Однак найбільш значущими були політичні наслідки.

Невдача України викликала широке розчарування у західних країнах, завдала репутаційної шкоди Україні та сприяла затяжним дебатам у Конгресі США щодо допомоги Україні.

Невдача України оживила російські дезінформаційні кампанії про війну та підсилила їхню центральну тезу про "неминучу перемогу Росії".

Це також стало чинником грудневої громадсько-військової кризи в Україні, яка мала результатом відсторонення, а потім звільнення головнокомандувача України Валерія Залужного.

Відтоді Україна перебуває у військовому відступі, і для того, щоб повернути ініціативу, їй доведеться засвоїти уроки поразки.

3. АТАКА ПАЛЕСТИНСЬКОГО РУХУ ХАМАС НА ІЗРАЇЛЬ

Атака ХАМАС на південь Ізраїлю в жовтні 2023 року є, можливо, найбільшою військовою невдачею в сучасній історії Ізраїлю. На світанку 7 жовтня тисячі бойовиків ХАМАС прорвалися через майже 30 проломів у захисному паркані, що відділяє Газу від Ізраїлю, і атакували кілька кібуців. Майже 1000

ізраїльських цивільних та близько 300 військовослужбовців Ізраїлю було вбито під час цього вторгнення.

Широкий спектр факторів сприяв невдачі Армії оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) у захисті своїх громадян і навіть власного військового штабу. Надмірна залежність від дистанційної розвідки та ударів була значним чинником, який мав наслідком недооцінку відкритих джерел та оперативної розвідки. Оприлюднено численні факти, як старші офіцери ігнорували молодих солдатів і сержантів, що доповідали про підготовку ХАМАСу до 7 жовтня. Ізраїльтяни навіть мали копію плану ХАМАСу, відомого як "План Єрихон", але ці попередження щодо наміру ХАМАС не було взято до уваги.

На вищих рівнях командування ізраїльської армії та серед політичного керівництва було поширене переконання, що лідери ХАМАС пом'якшили свої забаганки, а ХАМАС більш зацікавлений в управлінні Газою, ніж в атаці на Ізраїль. Розташування підрозділів ЦАХАЛу це доводить. Багато батальйонів було переміщено з району Гази на Західний берег, а у регіоні залишилися лише три боєготові батальйони.

Дивізійний штаб ЦАХАЛу в Газі було розміщено в тому ж місці, де був штаб бригади, й це дало ХАМАСу можливість під час атаки на базу знищити одразу два командних рівні. Готовність багатьох ізраїльських підрозділів у районі Гази була визначена як недостатня ще за кілька місяців до атаки. Немає доказів, що було зроблено якісь кроки задля покращення цієї готовності до 7 жовтня, з огляду на те, що ізраїльських солдатів у кількох місцях було вбито у ліжках або всередині казарм.

Загалом, керівництво ЦАХАЛу суттєво недооцінило волю та здатність ХАМАС спланувати та здійснити штурм Ізраїлю, який було реалізовано у жовтні 2023 року. ХАМАС провів ретельно сплановану операцію, яка спиралася на одночасність, атаку військових штабів – штаб дивізії ЦАХАЛу в Газі тощо – а також сенсорів, щоб перевантажити ЦАХАЛ. ХАМАС ефективно використовував оману перед атаками, щоб заспокоїти ізраїльтян у хибному відчутті безпеки. Коли ХАМАС розпочав свій наступ через кордон, він спирався на швидкість та шокові дії, щоб швидко пересувати підрозділи до поселень в усьому південному Ізраїлі.

Негайним наслідком атак ХАМАС стало вбивство майже 1200 ізраїльських цивільних і військовослужбовців та захоплення сотень заручників. Однак також це мало ще серйозніші стратегічні та політичні наслідки. Ізраїльтяни недооцінили ворога, який публічно проголошував намір знищити державу Ізраїль і який відпрацьовував свої плани атаки відкрито. Це була невдача розвідки та стратегічної оцінки ризиків. Нездатність ЦАХАЛу захистити кібуци на півдні Ізраїлю спричинила кризу довіри серед ізраїльських громадян, а також громадсько-військову кризу, оскільки ізраїльтяни побоювалися, що їхня армія більше не може їх захистити.

Атака 7 жовтня призвела до краху ізраїльської стратегії стримування, яка була основним аспектом національної безпеки Ізраїлю з моменту створення країни після Другої світової війни. «Хізбалла» та Іран стали більш сміливими для здійснення власних атак на Ізраїль. Нарешті, невдача 7 жовтня призвела до того, що Ізраїль намагався "відновити стримування" своїм нападом на Газу, що призвело до загибелі тисяч бойовиків ХАМАС, цивільних мешканців Гази та ізраїльських солдатів. Це мало дуже значний вплив на репутацію Ізраїлю та його політичну підтримку в таких країнах, як Сполучені Штати, тоді як досі не вдалося відновити стійку систему стримування.

Досвід війни між Україною та Росією, а також Ізраїлем та ХАМАС дає нам можливість отримати кілька уроків.

1) — По-перше,

останніми роками термін "прозоре поле бою" набув широкого поширення. Використовується у медіазвітах для опису впливу сучасних технологій спостереження та їхніх застосувань, які, здається, роблять зони бойових дій повністю видимими. Термін "прозоре поле бою" є оманливим і непридатним.

Як показують ці три приклади сучасних військових невдач, такого визначення, як прозоре поле бою, геть не існує. Росіяни мали дуже докладну інформацію про українські підрозділи та їхніх командирів у 2022 році, але все одно зазнали невдачі у своєму наступі. Українці мали чудову картину російських оборонних позицій на півдні України до свого контрнаступу. А ізраїльські командири мали точні деталі плану атаки ХАМАСу.

Кожна з інституцій, що зазнала невдачі, не змогла перетворити своє знання поля бою на військовий успіх. Навіть якщо сучасні технології покращили видимість військових операцій для командирів та політиків, здатність бачити багато речей відрізняється від мудрості розуміння, що відбувається насправді, чому саме так і що може статися далі. Жодна технологія не може заглянути в думки ворожих командирів та політиків і точно передбачити їхні наступні дії. Поки це не відбудеться, якщо взагалі відбудеться, ідея "прозорого поля бою" залишається спокусливим, але недосяжним міфом.

2) — По-друге,

всі три досліджені випадки військових невдач включають нові та інноваційні застосування безпілотних літальних апаратів на підготовчих етапах бою, а також під час самого бою. Успішний супротивник у кожному з прикладів продемонстрував більш ефективне застосування технології дронів. Під час битви за Київ українці використовували суміш військових та цивільних дронів для встановлення позицій російських сил і координації артилерійських та наземних атак. Росіяни виявилися неспроможними ефективно оборонятися проти них.

У контрнаступі України у 2023 році обидві сторони використовували дрони, але росіяни навчилися від українців використанню повітряного спостереження та керованих авіаційних боєприпасів [КАБів] для оптимізації своїх оборонних ланцюгів знищення, особливо у виявленні та знищенні високоцінних, малодоступних цілей, таких як українське механізоване інженерне обладнання. 7 жовтня 2023 року ХАМАС використовував дрони для знищення камер і дистанційно керованої зброї на сторожових вежах поблизу прикордонної стіни та для виведення з ладу машин швидкої допомоги в ізраїльських медичних закладах.

У всіх випадках військова організація, яка зазнала невдачі, не мала достатніх засобів боротьби з дронами. Під час битви за Київ та атаки ХАМАСу це було наслідком недостатнього передбачення, що такі технології будуть ефективно використані проти російських та ізраїльських сил. У випадку з українським контрнаступом це було поєднанням недостатнього навчання про те, як Росія вдосконалила своє використання дронів, а також технологічної нестачі у засобах захисту від дронів. Незалежно від причин, у всіх трьох випадках, використання безпілотних авіаційних систем було чинником, що сприяв невдачі протилежної сторони.

3) — Третє,

> надмірна впевненість у власному знанні виникає, коли військова сила не докладає інтелектуальних зусиль для розуміння свого супротивника або відмовляється вірити у власні оцінки ворога – як це сталося з ЦАХАЛом перед 7 жовтня. Фактично, це є симптомом нездатності поважати можливості свого ворога. Хоча може бути багато історичних прикладів надмірної впевненості у військових інституціях, сучасна епоха також має зразки, які ми маємо вивчити. Загальна тема цих сучасних невдач – це нездатність або зрозуміти ворога, або дати своєму ворогу належний кредит за те, що він є сутністю що мислить, складною та адаптивною, яка вивчає свого супротивника та планує відповідно.

Можна припустити, що несподіванка, яка виникає внаслідок цієї відсутності інституційного навчання, адаптації та смирення, є просто неминучою частиною війни. У сучасну епоху військові інституції можуть принаймні мінімізувати її виникнення за допомогою вивчення попередніх військових невдач та поглибленого аналізу з використанням штучного інтелекту. Невиконання цього є невдачею лідерства, уяви та, так, смирення.

4) — Четверте,

> кожен приклад військової невдачі, розглянутий у цій статті, також призвів до значних політичних наслідків. Невдала битва за Київ призвела до трансформації європейської безпекової архітектури. Раніше млявий альянс НАТО був відроджений і розширений і з того часу відіграв вирішальну роль у підтримці України. Невдалий український

> контрнаступ у 2023 році мав протилежний ефект. Він призвів до громадсько-військової кризи в Україні, а також до зниження довіри та підтримки війни [з Росією] серед західних політичних еліт і громадян.

Можливо, найглибшим політичним відгуком серед трьох розглянутих у цій статті випадків була реакція на атаки ХАМАСу 7 жовтня 2023 року. Не лише ізраїльські громадяни відвернулися від свого прем'єр-міністра, але й ізраїльська відповідь на атаки призвела до значних напружень з його ключовими прихильниками, включаючи США, масових демонстрацій проти операцій Ізраїлю в Газі та зростання антисемітизму в усьому світу. Військові командири сучасної епохи, як і їхні попередники протягом історії, не можуть уникнути політичних наслідків своїх військових невдач. Незалежно від причин військової невдачі, політичні наслідки неминуче слідують.

На закінчення, хоча все ще залишаються прогалини в інформації про всі ці невдачі, велика трагедія уроків з цих останніх військових невдач полягає в тому, що майже жодна з них не є унікальною. Майже нічого у війні не є новим. Потрібен глибший аналіз для виявлення системних та інституційних причин цих невдач. Розуміння цього також допоможе сучасним військовим інституціям краще уникати невдач.

Єдиним по-справжньому новим елементом є роль дронів у цих невдачах. Вони відіграли роль у кожній з битв. Однак, якщо взяти ширший погляд на вплив нових технологій, це може й не новий урок. Незалежно від того, чи це застосування колісниць у битві при Кадеші між єгиптянами та хеттами в 13 столітті до н.е., використання паротягів у Громадянській війні в США або радарів та засобів електронної боротьби під час Другої світової війни, нові технології завжди з'являлися у війні. І, принаймні спочатку, вони мали вплив, перш ніж інша сторона адаптувалася. Використання дронів у цих трьох випадках, здається, відповідає урокам історичного освоєння нових технологій під час війни.

Є багато того, що слід навчитися або перевчитися з цих сучасних військових невдач. Вони надають найсвіжіші, а можливо, більш зрозумілі приклади для нинішнього покоління військових та національних безпекових професіоналів. Військові невдачі повинні бути невіддільною частиною навчання для амбіційних військових лідерів та ефективних військових інституцій. Це може не бути остаточною гарантією успіху на полі бою або перемоги у війні, але це, безумовно, краща стратегія, ніж ігнорувати уроки минулого, щоб особисто навчитися агонії поразки.

***

№ 3.066

Війна в Україні, 11 липня 2024 року: Синдром Мобуту

2024-07-11

Том ***Купер***

Вітаю всіх!

Маю зізнатися… Я насправді "борюся з собою"… або боровся з собою, коли готував цей матеріал. З огляду на всі трагедії, які спіткали Україну, вкрай важко робити певні висновки та заяви.

...і навіть важко натиснути кнопку "далі" й опублікувати наступний текст...

Однак моя позиція полягає в тому, що я маю обговорювати неприємні теми так само як обговорюю "приємні". Тому що уникнення неприємностей дорівнює брехні, насамперед перед собою. Тож, як і в випадку, коли я висловив сумніви щодо міфу про "Привида Києва" з перших днів російського вторгнення

> https://www.facebook.com/keksifarm.hayday/posts/3089366698000555?ref=embed_post

(лише щоби побачити "багато зенітних боїв "), я не можу не висловити власні "сумніви" та критику щодо численних й ще важливіших питань, які пов'язані зі Збройними силами України, зокрема їхньою системою ППО.

Про що я говорю?

Ми зараз на третьому році російського вторгнення в Україну (і в 11-му році з моменту вторгнення Росії до Криму та Донбасу). За цей час сталося багато подій, і все ж…. Принаймні, з огляду на те, що відбулося в повітряному просторі над Україною 8 липня цього року, стає зрозумілим, що **безліч речей не змінилися**.

Як несподівано – мене глибоко засмучують останні події, й саме ця "чиста фрустрація" змусила мене написати це. Я не маю наміру нікого ображати, й, звісно, мені бракує багатьох деталей та інсайдів (справді: вони були б корисні, якщо конструктивні та добре обґрунтовані); і так, багато цієї фрустрації спричинено корумпованими, некомпетентними та нерішучими західними політиками та олігархами.

Однак це також фрустрація щодо **теми, яку, як я вважаю, українська влада і ЗМІ замовчували протягом тривалого часу**.

Тема, про яку йдеться:

> **— некомпетентність на найвищих командних рівнях Збройних сил України.**

Зверніть увагу: я легко можу бурчати та скаржитися. Я не беру участь у бойових діях; я живу та працюю в (відносній) безпеці, принаймні за 900 км від лінії фронту, й, власне, мені нічого не загрожує. Головне, якщо я напишу щось конкретне, що людям не сподобається: зі мною нічого не станеться. Отже, на відміну від сотень... навіть тисяч інших людей, мені легко говорити про ці речі.

Далі, я міг би назвати цю статтю інакше.

> — Наприклад, я міг би подовжити тему під заголовком "Риба гниє з голови, частина 3" або "Невдачі командної системи ПСУ", або будь-яким іншим, що спаде на думку.

Проте,

> — я таки вирішив назвати цю статтю ***"Синдром Мобуту"*** з причин, які я викладу далі, і також тому, що мій (професійний та приватний) досвід полягає в тому, що **є ситуації, коли здатна допомогти лише "шокова терапія"**. Бо я впевнений, що низка читачів будуть "шоковані" наступним текстом, саме тому я сподіваюся, що це може сприяти реформам.

Нарешті, можна поставити запитання, чому я пишу про це саме зараз?

Причина полягає в **очевидній неспроможності ПСУ захистити не лише Київ, а ще й "багато інших міст"**, що дало змогу росіянам 8 липня 2024 року зруйнувати 3 лікарні та вбити понад 50 людей у всій Україні, а не "лише" 41 у Києві та Кривому Розі, як стверджується – і ігнорується – як офіційним Києвом, так і українськими та міжнародними ЗМІ.

Отже, про що я хочу розповісти сьогодні? На яку тему ?

Якщо ви стежите за моєю роботою упродовж тривалого часу, у своїй професійній кар'єрі я багато досліджував "маловідомі", "таємничі" факти щодо повітряних сил та повітряних воєн. Насамперед на Близькому Сході – але також і в Африці. Справді, десятиліттями це було чимось на кшталт "основного фокуса" моєї роботи (якщо маєте сумніви, або ви новачок у цьому блозі, дивіться тут).

> https://www.helion.co.uk/people/tom-cooper.php

Суть полягає в тому, що, між іншим, однією з тем, яку я досліджував за цей час, була тема покійного диктатора Демократичної Республіки Конго Мобуту (його повне офіційне ім'я набагато довше, але для простоти залишу це).

> https://en.wikipedia.org/wiki/Mobutu_Sese_Seko

Будучи "близьким" союзником США та Франції, Мобуту був сумнозвісним з багатьох причин, але особливо за те, що не любив погані новини. Кажуть, що

він особисто застрелив кількох людей, які донесли йому погані новини. В інших випадках він наказував своїм службам безпеки катувати та вбивати "посланців"...

Тепер, звісно, можна назвати мою асоціацію абсурдом:

> **— Мобуту був диктатором, тоді як в Україні є президент і парламент, яких було обрано, та судова система, що функціонує.**

Ба більше (і це мій власний досвід щоразу, коли я проводжу подібні паралелі), і європейці, і американці люблять реагувати на це на кшталт: "але Збройні сили України (ЗСУ) — це професійна військова служба, а не якісь африканські бімбо".

Нарешті, (тримаючи руку на серці):

> — наскільки мені відомо, в Україні поки ніхто нікого не застрелив за погані новини... (поки що?)

Проте, незалежно від того, застрелили когось чи ні, ефект геть однаковий.

1. ЗЕЛЕНСЬКИЙ І КОМАНДУВАЧІ ПОЛЮБЛЯЮТЬ ЛИШЕ "ХОРОШІ НОВИНИ"

Про що я говорю?

Судячи з того, що я чую від військових, української громадськості та ЗМІ:

1) Президент Володимир ***Зеленський*** не любить поганих новин;
2) Головнокомандувач ЗСУ генерал-полковник Олександр ***Сирський*** не любить поганих новин;
3) Командувач Повітряних Сил та Повітряних Сил Протиповітряної Оборони (ПС ЗСУ; я скорочую це до "ПСУ" у моєму блозі), генерал-полковник Микола ***Олещук*** не любить поганих новин…

…. і, ще для того щоби спростити розуміння: коли на горі держави й збройних сил (та їхніх підрозділів) надбудовано таку конструкцію, виконавці просто перестають доносити погані новини керівництву.

> — Ніхто не хоче "бути застреленим", тобто звільненим, відправленим у відставку, "направленим чистити картоплю та мити туалети десь на задвірках".

Навпаки:

> — **підлеглі керівників мають стимул брехати** їм: "повідомляти гарні новини".

Ось чому це є ***"Синдромом Мобуту"***.

А якщо взяти до уваги що:

1) ***Сирський*** не тільки не любить поганих новин, але й схильний вважати людей, які приносять погані новини, некомпетентними, а потім починає "прискіпливо перевіряти" їхні підрозділи; і

2) ***Олещук*** робить точно так само.

Не дивно, що результатом є те, що:

1) командири бригад, які потребують допомоги, не просять допомоги, коли вона їм потрібна – "мікроменеджмент" Сирського та Олещука не тільки відвертає командирів від їхніх фактичних обов'язків, але й змушує їх замовчувати проблеми (навіть сподіваючись на краще), не вживати заходів за власною ініціативою; не готувати свої підрозділи; не тренувати їх належним чином; не розміщувати їх правильно (тобто не навчати їх правильно розміщуватися); навіть не укріплювати їхні позиції; тоді як,

2) **Обидва командувачі схильні оточувати себе фаворитами**: "людьми, які ніколи не приносять поганих новин", проте, як вони вважають, ці фаворити "розв'язують проблеми замість них"...

Іншими словами,

— точно як у російських збройних силах, де ***Путін*** у лютому-червні 2022 року успішно **знищив довоєнні Збройні сили Російської Федерації (ЗС РФ) через мікроменеджмент та накази, які не пов'язані з реальністю**,

— мікроменеджмент ЗСУ ***Сирським*** та ПСУ ***Олещуком*** паралізує весь командний ланцюг. **За винятком жменьки їхніх фаворитів, ніхто не наважується діяти самостійно.**

Як наслідок,

— **занадто багато підрозділів виявляються погано підготовленими до справжніх воєнних дій; війська відправляють у бій без достатньої підготовки; потрапивши в бій, підрозділи розміщуються на неправильних позиціях й без польових укріплень…**

насправді,

— деякі з них навіть належним чином не маскують свої позиції й – особливо в ПСУ – не рухаються днями.

Як ми бачили протягом останніх тижнів і місяців, в авіаційній і ракетній війні саме останнє дорівнює "гарантованій смерті".

Чому я це стверджую?

Тому що маю більше ніж достатньо прикладів.

Я думаю, найкраще почати з початку.

2. ЩО ТРАПИЛОСЯ НА ПОЧАТКУ ВІЙНИ

Під час дослідження для двох книг, одна з яких майже готова до публікації, а друга ось-ось вийде (назвіть це "безсоромною саморекламою", навіть "збагаченням на війні" – мені байдуже вже кілька десятиліть),

> https://www.helion.co.uk/military-history-books/war-in-ukraine-volume-6-air-war-february-december-2022.php

ми зі співавторами не тільки ставили багато питань багатьом людям (в Україні та в Росії), але й досліджували українські мейнстрімні та соціальні медіа на предмет звітів про події на початку широкомасштабного вторгнення Путіна 24 лютого 2022 року.

Зазвичай історія про ПСУ того дня – "версія", яку можна прочитати у більшості звітів численних провідних західних експертів – полягає в тому, що ПСУ начебто були "розосереджені" ще до російської атаки, у такий спосіб уникнувши втрат, а потім (швидко?) "закрили повітряний простір" для Повітряно-космічних сил Росії (ПКС), та подібні **нісенітниці**...

Недостатньо сказати, що це є "**частковою правдою**".

Легко з'ясувати, якщо просто спробувати, що

> **1) — багато підрозділів ПСУ навіть не було приведено в стан бойової готовності 24 лютого 2022 року,**
>
> **2) — не кажучи вже про те, щоб їх "розосередити".**

(ілюстрація – АБ Озерне, ранок 24 лютого 2022 року)

Відповідно, підрозділ зазнав низки серйозних ударів й унаслідок – зазнав багатьох непотрібних втрат.

Ось лише кілька прикладів, які спадають на думку відразу – і все це легко знайти в українських мейнстрімних та соціальних медіа (надалі:

1) "АБ" означає "авіабаза", об'єкт на якому постійно присутні певні підрозділи; а «ПОБ» – "передова оперативна база", об'єкт, на якому тимчасово присутні частки певних підрозділів):

2) АБ Івано-Франківськ, 40 бригада: пілоти МіГ-29 були приведені в стан бойової готовності о 03.10 ранку, але їх залишили сидіти в кабінах годинами. Перші двоє піднялися у повітря лише тоді, коли російські ракети почали вибухати навколо і/або позаду них. Точна кількість загиблих досі є невідомою...

3) АБ Озерне, 831 бригада: літаки не було піднято у повітря й не приведено у стан бойової готовності вчасно, 2 Су-27 знищено російськими ракетами на землі; третій літак був втрачений (і його пілот загинув) під час спроби злетіти зі злітної смуги, що була пошкоджена, один пілот і шість наземних техніків загинули.

4) Вінниця, 1 радіотехнічна бригада: підрозділ, який розташований в самому серці інтегрованої системи ППО України, не було приведено у стан бойової готовності того ранку. Його було уражено кількома балістичними ракетами, поки він ще знаходився на базі, о 05:20, тобто через 20 хвилин після початку російського вторгнення. Без сумніву, підрозділ зазнав значних втрат як в техніці, так і в особовому складі: точна кількість втрат досі невідома.

5) Умань, 210-й зенітний полк (С-300В1): підрозділ зазнав уражень, перебуваючи на своїй базі, втратив майже всю техніку, навіть хоча й "відносно небагато" особового складу.

6) • 138 радіотехнічна бригада: не приведена в стан бойової готовності й не розосереджена. Пряме влучення російської ракети зруйнувало будівлю, в якій спали 50 військовослужбовців: ("з чуток"), за щасливим збігом обставин ніхто не загинув...

7) Харків, 164 радіотехнічна бригада та 302-й зенітно-ракетний полк: якщо оцінювати за стандартами НАТО, то обидва підрозділи були фактично знищені російськими ракетами у перші хвилини широкомасштабного вторгнення, під час перебування на своїх базах. Звичайно, більшість особового складу вижила, але не завдяки своїм супергенералам. Наслідок: Харків залишився без ППО від початку війни, й до сьогодні ПСУ намагається відновити місцеву систему...

8) Чугуївська ПОБ: базу було приведено в стан бойової готовності, але лише чотири МіГ-29 злетіли вчасно. Один з'їхав під час зльоту й врізався в нещодавно збудований паркан (літак списано). П’ять Л-39 і чотири Байрактари було знищено російськими ракетами. Точна кількість загиблих невідома.

9) Маріуполь: ПСУ мала радіолокаційну станцію в місцевому аеропорту. На тлі подальших подій цей об'єкт просто "зник у навколишньому шумі", оскільки його було знищено російськими ракетами на самому початку

вторгнення. Як зазвичай, кількість загиблих на об'єкті вояків ПСУ досі невідома.

10) Мелітопольська авіабаза: лише загін із шести Су-25 із 299-ї бригади було приведено в бойову готовність до російського наступу, але їм наказали піднятися на повітря лише тоді, коли навколо них почали вибухати російські ракети. І під час їхніх спроб вирулити на злітну смугу, Іл-76 був "зручно" припаркований на їхньому шляху — щоб почати розвантаження. Пілоти Су-25 мали об’їхати транспортний літак, щоб дістатися злітно-посадкової смуги… Хочете зробити ще гірше? Понад 20 літаків і гелікоптерів, припаркованих там, були захоплені росіянами... І якщо ви думаєте, що випробування цих шести пілотів Су-25 закінчилося, коли вони піднялися в повітря: неправильно. Їхні власні наземні екіпажі, які чекали на них на різних передових оперативних базах, неодноразово відкривали по них вогонь...

11) Мелітополь, 208 зенітно-ракетна бригада (С-300ПС/ПТ): батальйон цієї бригади був захоплений росіянами у повному складі разом з усією його технікою — під час польових навчань за межами міста. Лише жменька його офіцерів та інших військовослужбовців спромоглися втекти...

12) **…і так далі: є багато, багато, багато інших подібних прикладів...** (Я навіть не намагатимуся розглядати всі трагедії у Херсоні та Миколаєві, не кажучи вже про Маріуполь)…

Звичайно, ніколи не буває "лише однієї причини" подібних випадків.

Тож немає сумнівів, що багато невдач і втрат було, про які було згадано вище, спричинено розривом стратегічних військових комунікацій ЗСУ та ПСУ внаслідок російської кібератаки на них ввечері 23 лютого 2022 року.

— Як наслідок, Генштаб ЗСУ в Києві та Командування ПСУ у Вінниці не могли контактувати зі своїми географічно розкиданими командами та командирами бригад упродовж кількох діб (принаймні до того моменту, як 28 лютого була запущена система StarLink).

І, так, звісно:

— ми всі чули про "розслідування СБУ обставин втрати ***Херсона*** і ***Запоріжжя***" (гм-гм...), і останні звинувачення в некомпетентності генерал-лейтенанта ***Содоля***.

Однак **розслідування СБУ зручним чином нікуди не просувається вже два роки**, а ***Содоль*** має бути призначеним відповідальним лише за те, що не захистив ***Херсон***, ***Запоріжжя*** та ***Маріуполь***.

— Його не можна звинувачувати у неспроможності ПСУ підготуватися, привести свої підрозділи в бойову готовність та розосередити їх вчасно

до початкових російських ударів, оскільки він не був відповідальним за ПСУ.

...АЛЕ все це лише приводить мене до наступного питання, що пов'язано з попередніми...

3. ЧОМУ ЗСУ НЕ КОРИСТУЮТЬСЯ ДОСВІДОМ НАТО

Відверто кажучи, **НАТО має два "стовпи" тактичної підготовки – від навчання окремих пілотів/екіпажів до навчання на рівні роти, батальйону/ескадрильї, аж до рівня бригади (принаймні два рази на рік, а то й частіше):**

1) "***Постекшн дебриф***": відверте, об'єктивне обговорення між усіма учасниками "уроків, які були набуті", тобто що було зроблено правильно й що – неправильно під час навчання; під час війни, звичайно, це обговорення того, що було зроблено правильно і що пішло не так під час бойової операції (наприклад: "чому ми втратили цей або той транспортний засіб, або гармату, або літак, або гелікоптер..."); і

2) ***Конкурентні навчання*** підрозділів один проти одного (наприклад: наприкінці тактичної підготовки рота військових направляється на імітацію бою проти іншої роти з того ж підрозділу).

Це є практично нечуваним у ВС РФ (за винятком 58-ї армії, поки нею командував Дворніков), також ці методи навчання досі не є поширеними в ЗСУ (наскільки мені відомо, лише 3 штурмова бригада, 4 бригада швидкого реагування та ще дві або три бригади влаштовують навчання та діють у такий спосіб) – і де-факто їх геть немає в ПСУ.

Звичайно, українські пілоти та оператори ППО "обговорюють певні речі" між собою; здається, пілоти Су-25 299 бригади влаштовують післяопераційні дебрифінги. Але в решті підрозділів Повітряних сил... "повна тиша".

...і, звісно, коли найвищі командири не люблять поганих новин, а натомість просувають своїх фаворитів, які подають лише хороші новини для звіту, цей вид навчання стає абсолютно неможливим. "Це викрило б невдачі командира", навіть некомпетентність, "засоромило б людей"... і це абсолютно неможливо змінити найближчим часом.

Не дивно, що до сьогодні, я не чув про жодне розслідування обставин та причин або будь-яких наслідків провалу Олещука щодо приведення майже всіх підрозділів ПСУ в бойову готовність, розосередження їх з баз у відповідний час до перших російських ударів. Навпаки: здається, що "всі" в ПСУ (як і в ЗСУ) "просто знають", що сталося, і "впевнені", що подібне більше не повториться, – тож, немає потреби вчитися на помилках.

...що приводить мене до наступного пов'язаного запитання...

4. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗНИЩЕНІ ЛІТАКИ ТА ГЕЛІКОПТЕРИ

Оскільки у військах не практикуються серйозні та широкомасштабні післяопераційні дебрифінги, не дивно, що методи "підтвердження знищень" ПСУ є "сумнівними", якщо висловлюватися дипломатично.

> — Насправді я б охарактеризував їх як "на рівні зведень іракців та іранців під час ірано-іракської війни 1980-х років".

Що я маю на увазі?

Я маю на увазі, що пілот або оператор ППО може вільно повідомляти такі речі, як "Я випустив ракету, і був вибух" або "ціль зникла з мого радара"... "вогонь і дим" – і вуаля!

У ПСУ це вважається "підтвердженим знищенням" (російського літака чи гелікоптера). Навіть "достатньою підставою" для отримання звання "Герой України". Безумовно, щоб намалювати "позначки знищень" на своїх засобах ППО або літаках.

Але у саме такий спосіб росіяни приписують знищення українських повітряних цілей своїм пілотам та операторам ППО. Бачте, "він скинув бомбу", або "запустив ракету", "вогонь і дим" – отже, ціль вже вважається знищеною, а ворожий літак – збитим.

Насправді це вже зайшло настільки далеко, що російський Генштаб "автоматично" вважає пілота, що запустив дві або три ракети "повітря-повітря" героєм, який знищив два або три українські літаки/гелікоптери. (Тож не дивно, що "провідний ас" цієї війни – це якийсь полковник ПКС із "12 підтвердженими знищеннями"…)

Але: хтось перевіряв, чи є уламки? ...або якісь інші докази?

Ні.

ГЕТЬ НІХТО у ЗСУ (як і в російській армії) не відповідає за перевірку заяв про враження цілей та об'єктивний аналіз доказів.

Тому що командири не люблять поганих новин:

> **— бо погані новини можуть викрити їхню некомпетентність, або некомпетентність їхніх друзів, або їхніх фаворитів....**

Звісно, уламки російських літаків і гелікоптерів регулярно обстежують – але лише співробітники СБУ й суто для збирання розвідданих та для вилучення чутливих частин авіоніки.

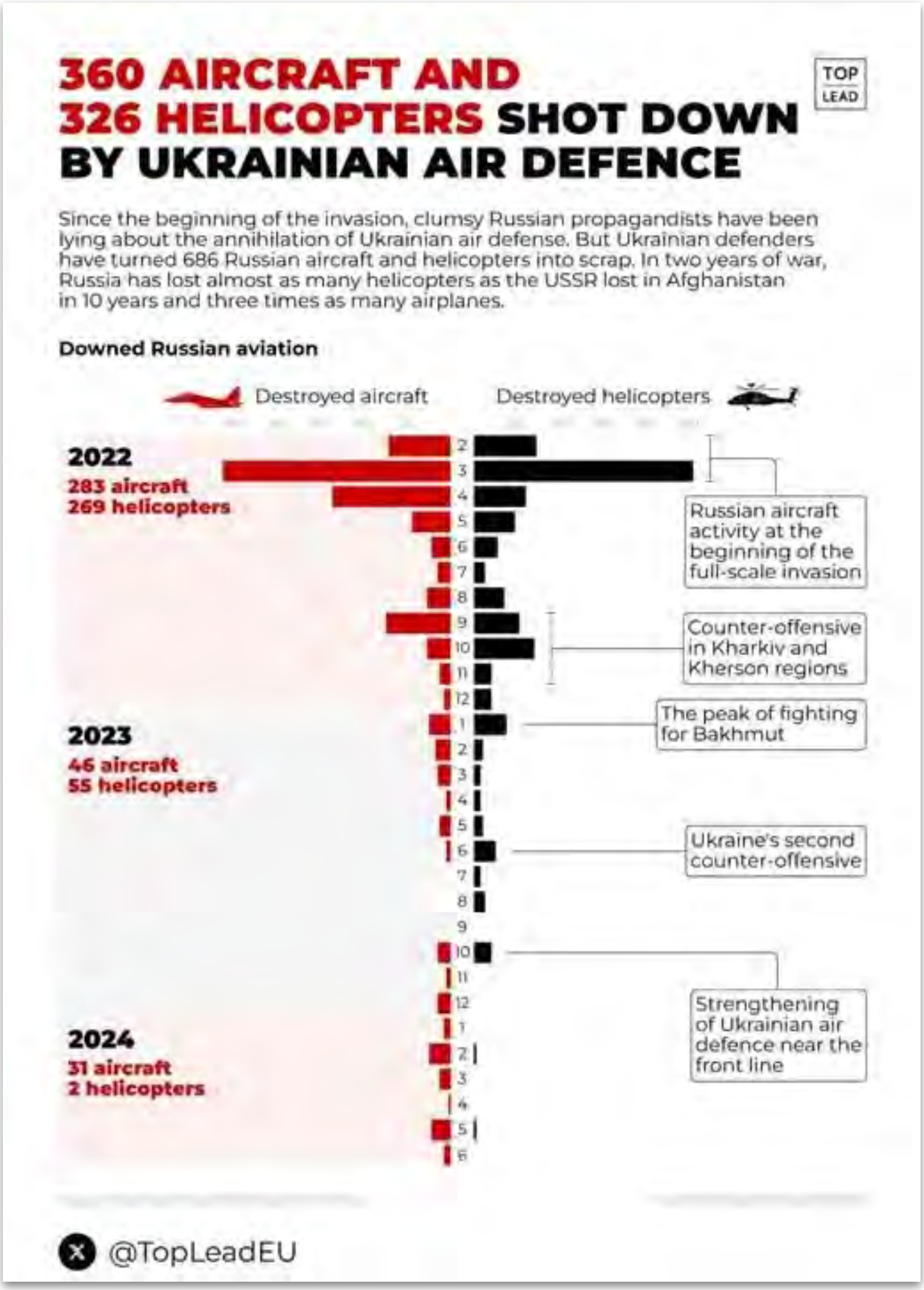
Але ніхто в ПСУ не приходить до ідеї перевіряти інформацію про збиття.

— Замість цього генерали радо роздають звання "Герой України" (і "Герой Російської Федерації") наліво і направо. Це ж хороші новини! "Підтвердження компетентності". Що завжди "добре".

Не дивно, що ПСУ дико перебільшує російські втрати.

...і саме за такою практикою певний командир бригади отримав звання "Герой України" – за заявлені знищення Іл-76 та двох Мі-24. Саме за "хороші новини" та "компетентність". І кого хвилює, що до цього дня немає жодних доказів цих "трьох знищень"?

Тепер спробуйте зрозуміти, до чого це призводить.

Ця діаграма підсумовує офіційно оприлюднені українські заяви про збиття російських літаків і гелікоптерів:

(Діаграма з сайту TopLeadEU)

Отже, 360 російських літаків й 326 гелікоптерів збито?

Хіба це не чудово?

Звісно, це чудово, тому що це "багато хороших новин" – а хороші новини зажди є гарним приводом приховати власну некомпетентність. Тож, ніхто й не прагне соромиться.

А як в реальності?

Жодних доказів цього нема.

Іронія полягає в тому, що українці (і багато їхніх прихильників за межами України) люблять зневажати подібні російські заяви. Однак насправді ці українські заяви про російські втрати такі ж "надійні", як і російські заяви про кількість збитих українських літаків та гелікоптерів. І назвати це "вигадуванням" було б недооцінюванням реальної ситуації.

Станом на сьогодні, незалежно підтверджено як списані з усіх причин (тобто включаючи збиті, але також знищені на землі або списані в аваріях, пов'язаних з операціями в Україні), є

102 російських літаки та

118 гелікоптерів.

Ви вважаєте цю інформацію неважливою?

Гаразд. Дійсно, це не моя проблема.

...але... якщо ви вважаєте правильним те, що вам говорять, будь ласка, пам’ятайте (висновок, що лежить під ногами):

— як Генштаб у Москві, так само і Генштаб у Києві та Командування ПСУ у Вінниці,

— не мають уявлення, що є насправді "працюючим" для їхніх повітряних сил та наземної протиповітряної оборони, а що ні. Які офіцери насправді успішні? Які види зброї? Які літаки чи гелікоптери?

Здебільшого вони здогадуються на підставі чуток та перебільшення (не кажучи вже про прийняття бажаного за дійсне).

Чи дивно тоді, що ПСУ зазнає тяжких невдач, однією з яких була російська атака 8 липня?

...що приводить мене до наступної пов'язаної теми: подій, що трапилися 8 липня...

5. АТАКА 8 ЛИПНЯ

Попередній текст не означає поразку України (це написано спеціально для тих, хто полюбляє панікувати)..

Ой, ну ж бо. Заспокойтеся трохи, будь ласка.

Ні, хлопці та дівчата: ніхто не сказав цього (навіть якби я сказав, я б сказав це чітко).

Ні, **ситуація, що склалася у верхівці українського цивільного та військового керівництва, не означає поразки України.**

Це «лише» означає саме те, що ми вже можемо спостерігати на передовій: що

> **— Україна не може виграти цю війну, що ЗСУ не можуть навіть утримати свою лінію оборони, і що ПСУ і далі дає можливість росіянам масово знищувати українських цивільних майже на свій розсуд та руйнувати її економіку та власність.**

З цього ми повертаємося до того, що я обговорював тут: Перемоги та Поразки.

> https://xxtomcooperxx.substack.com/p/victories-and-defeats

Вочевидь Росія не може виграти цю війну з початку березня 2022 року.

Але **зараз очевидно, що й Україна не може її виграти – принаймні, якщо не реформує**

> **1) — свій підхід до цієї війни та**
>
> **2) — стиль командування збройними силами.**

Чому так?

Тому що

> — нинішній **девіз ЗСУ та ПСУ, "просто дайте нам зброю та боєприпаси, ми знаємо, що робимо", – це змагання у самообмані**.

Враховуючи те, що я пояснив вище, я не можу не дивуватися: як "вони" (люди на кшталт Сирського та/або Олещука, та/або їхніх помічників/фаворитів) думають що "знають", як правильно використовувати зброю та боєприпаси, що надані Заходом, якщо вони відмовляються слухати "погані новини" та систематично перешкоджають критичному, об'єктивному оцінюванню як власних дій, так і дій своїх підлеглих, і, отже, результатів їхніх дій та дій підрозділів, якими вони командують?

Ще однією моєю іронічною реакцією була практика ПСУ дико перебільшувати власні успіхи проти російських літаків, гелікоптерів, ракет і ударних дронів.

Така поведінка "не є новою"? "Усі так роблять", ви кажете?

О, звісно. Дійсно, я можу відразу запропонувати вам десятки відповідних прикладів – і не тільки з Демократичної Республіки Конго, або Ірану чи Іраку. Як щодо Ізраїлю – який зараз є чудовим прикладом, тому що 80 років ми спостерігаємо, як Захід ігнорує результати власних дій там, і вже вісім місяців ми спостерігаємо результати того, як ізраїльське політичне керівництво навмисно та систематично ігнорує попередження власних служб безпеки та збройних сил? Або США, де політичні, військові та безпекові рішення ухвалювалися на основі систематичної брехні про Афганістан та Ірак протягом 20 років?

Будь ласка, не соромтеся продовжувати ігнорувати очевидне. Як сказав учора: мені байдуже.

Просто, будь ласка, майте на увазі, що

> **— коли перебільшення і відповідний самообман заходять надто далеко, то такі трагедії, як 8 липня, просто неминучі. Вони є єдиним логічним результатом. Вони мусили статися і сталися.**

До речі, якщо це питання не важливе, поясніть мені, чому вчора (або це було позавчора?),

> **— НАТО вирішило створити "Об'єднаний центр аналізу та навчання" (JATEC) з Україною, відповідальний (цитую), "за визначення та застосування уроків війни Росії проти України та збільшення оперативної взаємосумісності України з НАТО"…?**

Не можу стриматися: я читаю це як "НАТО визнає, що і керівництво ЗСУ, і ПСУ не надто серйозно ставляться до вивчення власних уроків з цього конфлікту – і що, крім того, численні експерти НАТО самі обманюються українськими казками, тож роблять геть неправильні висновки з цієї війни" (що очевидно вже понад рік – самі на основі змісту десятків публікацій експертів НАТО з цього питання).

...мабуть, це видаю бажане за дійсне...

Нарешті, мені подобаються ці "зрілі" реакції на кшталт "Ахаха, ти сказав "кулі", а під "кулями" я розумію "груди", або такі, як "чи ти маєш уявлення, скільки важить сітка, що звисає з аеростата?"

Схоже, багато людей ніколи не чули про щось, що має назву "гелій". Ні про аеростати – у сенсі також відомих як "багатоцільові дирижаблі", що використовуються як крани в будівельній індустрії,

https://www.revolution.aero/deep_dive/floating-cranes-skylifters-plans-for-the-construction-industry/

навіть найменші з яких можуть підняти 60 т

https://www.imeche.org/news/news-article/uk-firm-to-spend-338m-on-hybrid-airships

(які коштують приблизно в 5-10 разів дешевше за літаки, що здатні підіймати подібні вантажі)… або "повітряні кулі",

https://www.flickr.com/photos/pritheworld/503584200/

якими користуються для спостереження Ізраїль та Росія вже протягом десятиліть…

https://www.ynetnews.com/article/hjhkbxpua

https://www.ruaviation.com/news/2016/7/21/6099/?h

Безглуздя і блюзнірство, все це! Усі знають, що сталося з дирижаблем "Гінденбург"... якихось 86 років тому... тільки вчора...

...і ота куля з грудьми набагато цікавіша і така смішна, особливо якщо взяти до уваги закони фізики (щодо газів, легших за повітря). Єдиний можливий "логічний висновок": аеростати не можуть підняти нічого корисного взагалі...

...що, з якоїсь незрозумілої причини (мабуть, це той сумнозвісний свербіж у моєму маленькому пальці ноги), сильно нагадує мені ту смертельну загрозу від електрики, ще з 19 століття: яка, вочевидь була настільки ж небезпечною та є масово вбивцею, як сонячні панелі сьогодні, які "спалахують" та "вибухають"...

(малюнок 19 століття, що доводить загрозу електрики)

Ой, ну... тепер подивімось, що сталося 8 липня.

Як завжди в випадках системного провалу лідерства та командування, такі речі не стаються раптово.

Насправді вони посилюються і розвиваються протягом тижнів і місяців.

Єдине "раптом" – це коли воно кульмінацією переходить у велику невдачу.

Тим часом завжди є багато "попереджувальних ознак": їх просто систематично ігнорують – що не дивно, оскільки як політики, так і вищі командири запроваджують систему відмови слухати погані новини, утримуючи громадськість задоволеною "гарними новинами". Дійсно, коли вони запроваджують систему покарання ("розслідування") щодо всіх, хто скаржиться.

Додайте до цього абсолютну некомпетентність багатьох західних урядів, що призводить до невдачі не лише збільшення постачань ЗРК в Україну, але й фактичного припинення цих постачань, а також невдачі своєчасного збільшення виробництва ЗРК до необхідних рівнів…

Хіба це не класичний "мікс" (вибухова суміш)?

Але, ні, це не має значення. Це просто мої звичні (марксистські?) роздуми про політику...

Тепер, щоб зрозуміти, що сталося далі, потрібно описати інтегровану систему протиповітряної оборони (IADS) ПСУ. Це не легко, тому що, на відміну від ліній фронту на землі, їх немає в повітрі. Або вони є, але їх не можна побачити.

Річ у тім (і це стосується всієї України, а не лише північного сходу та сходу, показаних на картах нижче): існує величезна різниця між територією, "яку контролює радарна мережа ПСУ", і яка виглядає приблизно так:

(мапа приблизного радіолокаційного покриття ПСУ, липень, 2024)

...і територією, яку фактично боронять підрозділи протиповітряної оборони ПСУ та ЗСУ, яка виглядає приблизно так:

(мапа приблизного покриття засобами ППО, липень, 2024)

Чому така драматична різниця?

Тому що більшість радарів, які експлуатує ПСУ, має максимальну дальність виявлення приблизно 300 км. Водночас більшість ЗРК має дальність 30-40 км. Лише Patriot, С-300 та IRIS-T мають трохи кращі параметри. Також, більшість цих "важких/кращих" систем ППО розгорнуто для оборони великих міст та промислових центрів. Починаючи з лютого цього 2024 року, їх присутність ближче до лінії фронту є зазвичай мінімальною і/або тимчасовою за своєю природою.

ПСУ бракує ракет навіть для захисту найважливішої інфраструктури в тилу. До того ж як ми бачили з відео, які оприлюднило Міноборони Росії упродовж останніх 2-3 місяців, важкі українські системи ППО тепер не можуть вижити, залишаючись у певних районах ближче до лінії фронту протягом тривалого часу.

Нарешті, і це є найважливішим, бойові втрати після двох років інтенсивної війни такі, що ПСУ має лише достатню кількість ЗРК, щоб створити так звану систему перекриття – зони, в яких розміщуються кілька різних типів ЗРК, кожен з яких відповідає за захист від різних типів загроз – але лише у двох районах: на Київщині та Одещині.

Яке здивування! Надалі...

1) Протягом тижнів і місяців (принаймні з січня цього року) росіяни буквально "висвердлюють дірки" в інтегрованій системі ППО України (IADS).

2) Процес, який може здаватися іншим, але його сутність така сама, як те, що українці робили (і все ще роблять) з російською ППО в окупованому Криму, як описано минулого року в 4 частині статті "Святі, громи та блискавки".

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/saints-thunders-and-lightnings-part-583

Грубо кажучи, все це вплинуло на радарну мережу ПСУ (і, ймовірно, все ще впливає) щось на кшталт цього:

(мапа реального радіолокаційного покриття ПСУ, липень, 2024)

Як росіяни спромоглися це зробити?

1) — По-перше, як вже повідомили кілька джерел, вони збільшили до 2000-3000 метрів висоту, на якій літають їхні розвідувальні БПЛА (насамперед Zala).

2) — Це призвело до перетворення маси українських анти-БПЛА інструментів на марне сміття: жоден з зазвичай доступних кулеметів (калібрів 7,92, 12,7 і 14,5) та легкого зенітного озброєння (23 мм) не може збивати ці безпілотники на такій висоті.

3) — Українці намагалися протидіяти за допомогою ПЗРК, оскільки вони мають більшу дальність, ніж легка артилерія; вони збили низку російських БПЛА – і тоді, як не дивно, у них закінчилися ПЗРК.

4) — Потім вони почали стріляти навіть важкими ЗРК по розвідувальних БПЛА – і тоді у них закінчилися і ці ракети.

5) — Незабаром ПСУ перейшла до польотів "бойових патрулів – полювальників на БПЛА" на тренувальних літаках Як-52. З певним успіхом, без сумніву, але: цього абсолютно недостатньо. Виявлення та відстеження всіх БПЛА, які росіяни регулярно відправляють на далеку відстань над Україною, є проблематичним, не кажучи вже про їхнє збивання – чи то вогнем з кулеметів, чи то підрізанням крилами Як-52…

(мапа радіолокаційного покриття з урахуванням патрулювання літаками Як-52, липень, 2024)

6) — Зрештою, росіяни виявилися в стані розгортати свої розвідувальні БПЛА на відстані 50, 70, 100, 150, навіть 200 км за українською лінією фронту, майже за власним бажанням.

7) — З розвідувальними БПЛА, здатними працювати вільно так глибоко за лінією фронту, вони почали цілитися в українські системи ППО – переважно своїми балістичними ракетами "Іскандер-М".

Один за одним, радари П-18, ЗРК С-300 та інше обладнання було виведено з ладу.

8) — ПСУ відреагувало передбачувано: продовжувало розгортати П-18, С-300 та інше обладнання, щоб "закрити прогалину" – тільки щоб їх знову і знову виводили з ладу.

9) — ...і тоді росіяни почали спрямовувати свої балістичні та крилаті ракети через утворені «прогалини», щось на кшталт цього (зрозуміло, що це не означає, що росіяни використовують "саме ці маршрути"; навіть не кожного разу):

(мапа напрямків російських атак крилатими ракетами, липень, 2024)

10) — тоді як ПСУ весь час удавали, що все добре, і тримали громадськість у стані задоволення своїми перебільшеними заявами про збиті російські ракети та ударні дрони.

***

Загалом, **ефективність української системи ППО постійно знижувалася.**

І не покращилася, навіть коли Захід нарешті відреагував і доставив 5-ту систему ППО Patriot PAC-2 в Україну та ще один IRIS-T минулого місяця.

***

Тут слід пам’ятати: **ПСУ не бракує кваліфікованих командирів ЗРК.**

Навпаки: є чимало таких командирів. Особливо це стосується чоловіків, які керують БУКами та ОСА-АКМ, а також тих, хто має досвід, наприклад, у боях з району Ізюма у квітні-червні 2022 року.

Однак,

а) у командній системі, де їхні скарги та/або запити на допомогу або ігноруються, або проти них відкривають "розслідування щодо некомпетентності", коли вони або скаржаться, або не можуть виконувати свою роботу, оскільки не отримують необхідну підтримку, тож немає можливості покращити їхню ефективність; і

б) кількість таких ("найкращих") командирів вкрай обмежена, і їх здебільшого було призначено командувати підрозділами, які вже експлуатують ЗРК західного виробництва (як-от Patriot, IRIS-T, NASAMS, MIM-23 HAWK тощо), які почали відчувати нестачу боєприпасів; тоді як

в) водночас командири, що все ще експлуатують старі системи... ну, вибачте: "не такі хороші", як інші...

Навпаки: вони роблять ті ж самі помилки, що й люди, які командують певними тільки-но створеними бригадами ЗСУ. Їм бракує знань про те, де і як правильно розгортати свої підрозділи; як маскувати свої позиції; і особливо як часто пересувати свої підрозділи. І навіть якщо їм не бракує цих знань, їхні накази часто скасовують їхні командири, які "знають краще"... Також додайте сюди проблеми з комунікацією (чи то через географічну відстань, оскільки поле бою має величезні розміри; чи через російські засоби радіоелектронної боротьби, чи через те, що росіяни перехоплюють та читають спілкування...), і різні тактичні обмеження їхнього обладнання (так, навіть обладнання західного виробництва має свої обмеження), і тоді ви матимете більш-менш повну картину.

У підсумку маємо результат:

1) — Десь о першій ночі з 7 на 8 липня росіяни "тягнули ПСУ за ніс": вони запустили низку ракет Х-101, які влетіли в український повітряний простір з північного сходу.

2) — Коли українці були зайняті спостереженням у цьому напрямку, росіяни запустили ще один потік ракет Х-101 (мабуть) через прогалину в українській системі ППО в районі Полтави.

3) — І тому, що ніхто в ПСУ не знайшов рішення, як закрити цю прогалину, ракети Х-101 наблизилися до Києва непомітно.

Вочевидь це є моїм власним висновком/оцінкою. Тобто, це не є тим, що я почув від конкретного джерела.

Проте цей висновок має певне підґрунтя, бо командування ПСУ відреагувало у свій звичайний спосіб

> **– повідомленням "все добре"**, і вранці 8 липня – за кілька годин після того, як ракети Х-101 вдарили по двох лікарнях у Києві та заводу "Артем" – з пихою повідомило, що "11 (з 13) крилатих ракет Х-101" начебто було "збито".
>
> https://spacenews.com/lockheed-martin-ramps-surveillance-blimp-production/

Що, окрім того, що

— вони пропустили цілий потік близько дюжини ракет X-101, було чистою нісенітницею. Це стає очевидним хоча б цього відео:

https://youtu.be/MIyeyGDQqE8

...яке демонструє "прибуття" щонайменше шести, можливо, навіть восьми ракет X-101. Потім додайте ту, що вдарила по лікарні Охматдит, плюс щонайменше одну (чи то X-101, чи іншу), яка зруйнувала пологовий будинок Ісіда... немає потреби рахувати можливі інші 2-3, які впали навколо Києва: це щонайменше 8, а ймовірніше – 10 ракет.

Безумовно, набагато більше, ніж офіційний "рахунок" ПСУ, які кажуть, що запущені ракети були збито системою ППО.

6. ЯКИЙ МОЖНА ЗРОБИТИ ВИСНОВОК З УСЬОГО ЦЬОГО МАТЕРІАЛУ?

Сумно це говорити... принаймні нічого приємного... але: добре, згідно з повідомленнями про те, скільки офіцерів середнього рангу ЗСУ зруйнували свою кар'єру, і скільки приватних осіб мали серйозні проблеми з владою, намагаючись змусити Генштаб та Міністерство оборони в Києві серйозно підтримувати виробництво дронів (і потім масово збільшувати це виробництво)... здається,

Захід може надати ПСУ 50 батарей Patriot та IRIS-T, і все одно це не буде достатньою кількістю. Через командні практики на верхівці, і як довели події 8 липня, коли росіяни успішно прорвалися в найзахищенішу частину українського неба.

І, будь ласка, майте на увазі ще одну річ: НАТО має можливість легко надати додаткове обладнання ЗРК: радари, джерела живлення, пускові установки... Але в нього є величезна проблема з постачанням додаткових ракет.

Тому що країни НАТО не збільшили їхнє виробництво вчасно. Принаймні не вчасно, щоб уже зараз виробляти набагато більше ракет: воно це робитиме... у 2027 році чи може ще пізніше...

...що означає, що наступний епізод у цій драмі вже заздалегідь спрогнозований: якщо ПСУ не влаштує фундаментальну реформу (і не тільки командної системи, але і свого підходу до сучасних передових технологій), то воно не тільки матиме серйозну командну проблему, але й "багато західних систем ППО" без ракет для них.

Це все, що спадає мені на думку на цю тему, "прямо тут і зараз". Я не виключаю можливості появи кількох додаткових деталей – наразі чи пізніше. На жаль, як демонструють не лише мій власний багаторічний досвід, але – базуючись на тому, що я чую у ваших особистих повідомленнях та

електронних листах – ваш досвід доводить те ж саме: "синдром Мобуту" не обмежується лише українською політичною та військовою верхівкою.

Насправді він домінує й у західних економіках. Насамперед у захваленому "приватному секторі".

Отже, позбавлення від цього, навіть якщо це буде лише на певний період, буде надважким завданням для українців.

Але це не означає, що вони не мають пробувати, бо це є єдиним шляхом вперед.

7. ДОДАТОК. ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ І ЇЇ ПРОБИТТЯ

Всупереч моїм очікуванням, здається, є потреба в чомусь на зразок "доповнення". У цьому випадку це викликано зневажливими коментарями щодо "моєї ідеї про коридори" (через інтегровану систему протиповітряної оборони України, IADS) – і як саме я показав "коридори", які створили росіяни через українську IADS, щоб їхні крилаті ракети без перешкод дісталися центру України (і нарешті, сильно вдарили по Києву 8 липня).

> ***"Повне розкриття": для мене стратегічні та оперативні рівні сучасної повітряної війни здаються дуже простими. Майже такими ж простими, як колесо.***
>
> ***У мене є проблема: "ніхто насправді не може сказати як, але колесо працює".***

Тож для мене головним є наступне питання: як це пояснити. Насамперед: пояснити "як працює колесо" у зрозумілий для читачів спосіб? …і так, щоб читачі не заснули, читаючи пояснення?

Ось чому я часто намагаюся спрощувати свої пояснення. Хтось робить з цього помилкові висновки – й це незабаром створює мені "сумнівну" та "суперечливу" репутацію…

Однак я думаю, що люди, які обіймаються таким критиканством (а не "ґрунтовною критикують"), просто припускають, що я не виконав свою домашню роботу. Мій досвід доводить, що люди схильні думати так тому, що не виконали свою власну частину роботи.

Головне питання сучасної повітряної війни полягає в тому, як дістатися цілі, яку захищено IADS?

…де «IADS» означає не тільки "інтегровану систему протиповітряної оборони", але, більш конкретно, "щільну багатошарову з перекриттям систему

протиповітряної оборони, що складається з систем протиповітряної оборони, що можуть знищити масу вхідних літаків і ракет, які доповнюють і підтримують одна одну".

Відповідно, всі основні повітряні сили світу – включаючи десятки, якщо не сотні "мозків", "стратегів", які отримують зарплату за розмірковування про майбутнє повітряної війни – безперервно обіймаються розробленням ідей "як придушити та/або знищити навіть найскладнішу ворожу IADS". Ви вірите чи ні: "під час Холодної війни" чи "не за часів Холодної війни", десятки мільярдів доларів США та євро з ваших та моїх податків витрачаються на пошук рішень – і це щороку. Це є однією з причин, чому сьогодні у світі є так багато літаків "стелз" і навіть "стелз"-засобів, які вже взято на озброєння, або принаймні перебувають у стадії розроблення.

Фактично, є лише п’ять способів боротьби з IADS:

1) прямий напад;
2) маневрування;
3) електронні контрзаходи;
4) літаки та/або зброя з малою радіолокаційною помітністю (див. "стелз", який дає змогу "прямого нападу"), або
5) комбінація всіх чотирьох згаданих методів.

Прямий напад і маневрування були тим, що ВПС США та Ізраїлю робили першими, ще в 1960-х роках і аж до приблизно 1972 року: вони намагалися літати дуже низько, використовувати маскування рельєфу та атакувати радари й ЗРК з неочікуваних напрямків.

…приблизно як показано на цій схемі з буклету "Наземні протиповітряні оборони у війнах у В'єтнамі та на Близькому Сході (1965-1973)", який було опубліковано (російською, звичайно, і лише для внутрішнього використання) Міністерством оборони СРСР у 1980 році.

(ілюстрація прямої атаки та маневрування)

…або вони одночасно атакували з декількох напрямків, як на цій схемі з тієї ж книги:

(ілюстрація атаки з різних напрямків)

Проблема?

Незалежно від того, наскільки складними були ці методи, вони не забезпечували літаки від враження тими чи іншими засобами ворожої ППО – тож, призводили до неприйнятно високих втрат.

Відповідно, вони намагалися використовувати електронні контрзаходи. Насамперед завантажували потужні випромінювачі електронних контрзаходів у "контейнери", встановлювали їх на літаки та потім запускали літаки в зону ворожої ППО.

Це було розраховано на те, що контрзаходи ("глушіння"), за допомогою випромінювальних контейнерів, працюватимуть досить ефективно, щоб змусити ворожі ЗРК промахнутися. Як ілюструє ще одна схема з тієї ж радянської книги:

(діаграма постановки радіозавад)

Проблема?

Електронна війна схожа на гру в пінг-понг: одного дня перевага в однієї сторони, наступного дня – в іншої. Іноді контейнери (і відповідні "контейнерні комплекси") спрацьовували, іноді ні. Ніколи не було 100% впевненості в тому, яка сторона виявиться кращою в конкретний день: чи були контейнери модифіковані для протидії новітнім можливостям ворожої ППО, або чи була ворожа ППО модифікована для протидії новітнім можливостям глушильних контейнерів, чи всі залучені екіпажі мали нерви, щоб зберегти формацію під час обстрілу, наприклад, кількома ЗРК? Певним було лише єдине: коли контейнери не працювали, або "контейнерний комплекс" був порушений (через негоду або, наприклад, завдяки перехоплювачам ворога "МіГ", або через чиїсь нерви) – авіація завжди зазнавала втрат.

Тому до 1972 року ВПС США почали комбінувати різні методи. Під час ударів по цілях, які було захищено північно-в'єтнамською ППО, вони спочатку відправляли свої літаки «Дикі ласки». Це були спеціальні модифікації F-105G Wild Weasel та F-4D/G Phantoms – носії глушильних контейнерів та протирадіолокаційних ракет.

(Пара F-105G Wild Weasels, обидва озброєні протирадіолокаційними ракетами AGM-45 Shrike. Ви можете також побачити "глушильні контейнери", які прикріплено знизу на їхньому центральному фюзеляжі. Вони підходили до цілі на низькій висоті та завдавали прямих ударів по північно-в'єтнамських ЗРК.)

За ними на великій висоті йшли "бомбардирувальники з диполями": F-4C або F-4D, які несли "бомби з диполями". Бомби – насправді, касетні бомби – випускали диполі, щоб порушити роботу північно-в'єтнамських радарів.

Що таке диполі?

Диполі – це (зазвичай) тонкі смужки алюмінію, що розсіюються, щоб створити фальшиві радіолокаційні сигнали, тим самим порушуючи або навіть засліплюючи ворожі радари. Працює приблизно так:

(діаграма постановки діполів)

Комбіновані ефекти ударів «Диких ласок» та роботи бомбардувальників з диполями можна описати як "пробивання відкритого (безпечного) коридору через ворожу ППО". Створення зони, якою – принаймні тимчасово – американські бомбардувальники могли "відносно безпечно" наближатися до своїх цілей та бомбити їх.

(діаграма, що демонструє різні типи атак)

Тут хтось може зробити висновок, на кшталт: "...це ж була під час війни у В'єтнамі, що трапилася 50 років тому – тож, це вже застаріло і не є актуальним".

Висновок неправильний.

Концепція "пробивання відкритого коридору через ворожу ППО" залишається актуальною до сьогодні.

І можна побачити її застосування в низці конфліктів з того часу.

Можливо, ізраїльтяни не змогли пробити жодного роду безпечного коридору через єгипетську та/або сирійську ППО у жовтні 1973 року: вони намагалися зробити це проти Сирії 7 жовтня, але зазнали важких втрат і не досягли якогось значущого успіху – і тоді командування їхніх ВПС наказало робити щось інше замість цього (і тоді вони зазнали ще більших втрат через те, що єгипетська та сирійська ППО залишилися недоторканими).

Вони також намагалися зробити це у 1982 році над Ліваном – але цього разу тому, що їхні цілі не були чимось за прикриттям сирійських радарів та ЗРК: їхньою метою були самі сирійські радари та ЗРК. І вони були настільки близько до ізраїльських позицій, що їх було знищено артилерією.

На противагу цьому, коли США (і союзники) розпочали кампанію проти Іраку 17 січня 1991 року, на початку операції "Буря в пустелі", вони також спочатку вибрали тактику "пробивання відкритого коридору через ворожу ППО". Вони розгорнули свої гелікоптери для знищення двох іракських радарів раннього попередження, потім запустили велику "зграю" дронів, щоб змусити іракські ЗРК, які було прикрито цими радарами, витратити всі свої ракети, а потім направили свої літаки через цей "коридор", що з'явився в іракському радіолокаційному та ЗРК-покритті.

(діаграма пробиття системи ППО Іраку)

Американці (за допомогою британських сил) повторили це ще раз в Іраку у 2003 році.

Приклад того, де вони не могли діяти саме у такий спосіб (і це мало наслідком безліч проблем для них надалі) – це операція над Сербією у 1999 році. Серби вивчили іракські уроки й не працювали за класичною схемою "ППО". Вони постійно переміщували свої ЗРК і радари, вмикали їх у випадкових позиціях, на випадкові інтервали, на строк від 30 секунд до 5 хвилин, а потім знову їх переміщували. Однак, НАТО спромоглося реагувати на це, "встановлюючи та підтримуючи безпечні коридори через ворожу ППО": воно скеровувало літаки з протирадіолокаційними ракетами або літаки, завантажені електронними контрзаходами, вздовж вибраних маршрутів, а потім направляло свої бомбардувальники до Сербії цими маршрутами – тобто коридорами – які будо захищено літаками прикриття з боків – незалежно від того, що робили серби. Якщо якийсь сербський радар або позиція ЗРК вмикалися й знаходився досить близько, щоб бути загрозою, їх "придушували" засобами радіоелектронної боротьби та протирадіолокаційними ракетами "ad-hoc" (за необхідності).

Інший приклад "коли вони цього не робили" – це удар у Сирії у квітні 2018 року США (разом із НАТО) по воєнних заводах Асада, що виробляли хімічну зброю. Американці та їхні союзники не планували знищувати ні сирійське ППО, ні Асада особисто, ні геть щось інше – лише три об'єкти для виробництва хімічної зброї. Тож вони відвертали увагу сирійців, направляючи свої винищувачі-бомбардувальники з Європи, тобто із заходу/північного заходу. Коли сирійці перенесли увагу на цей напрямок, їх "вдарили у спину" крилатими ракетами з військових кораблів у Червоному морі (тобто з півдня) та бомбардувальниками B-1 з повітряного простору Іраку (тобто зі сходу).

(схема західної атаки хімічних заводів у Сирії)

Мабуть, хтось все ще вважає, що росіяни та українці не обізнані про цей досвід? І що ця повітряна війна в Україні нічим особливим не є, а повітряні сили не відіграють вирішальної ролі, чи щось інше – подібне… ми це вже чули десятки разів. Безумовно, навряд хтось, хто зараз служить у ПС ЗСУ або в ППО підрозділах російських ПКС, знає про "якусь стару потерту книгу, яку було видано в Москві у 1980 році"... ПРОТЕ: будьте впевнені, інструктори, які навчали нинішніх командирів ПС ЗСУ та ППО підрозділів ПКС 20 років тому, вивчили ці книги та навчали курсантів відповідно до матеріалів, що в них викладено, діяти саме у такий спосіб.

Загалом:

— головна ідея про "пробивання відкритого коридору через ворожу ППО" все ще є домінантною.

Звичайно, ПС ЗСУ може здатися, що не має сил винищувачів, оснащених досить добре, щоб діяти у такий спосіб. Якщо вони спробують, їх розірвуть на шматки російські МіГ-31 та Су-35 – які озброєні передовими ракетами "повітря-повітря", ви вважаєте?

Однак, такий спосіб є.

Просто вони роблять це за допомогою інших засобів.

Зрештою, війна триває 2022, 2023 і 2024 роки, й не все потрібно робити так само як це було у Північному В'єтнамі у 1972 році.

Іншими словами: так, "навіть" ПС ЗСУ спочатку намагається "пробити коридори через ворожу ППО". Я вже пояснював це досить детально у 4 частині статті "Святі, громи та блискавки" минулого року.

> https://xxtomcooperxx.substack.com/p/saints-thunders-and-lightnings-part-583

Насправді навіть російські ПКС діють саме так над Україною, і це з 24 лютого 2022 року. Наприклад: під час атаки на аеропорт "Антонов" під Гостомелем пізніше того ранку, росіяни розгорнули потужні електронні контрзаходи та протирадіолокаційні ракети, щоб «пробити безпечний коридор" через українську ППО, приблизно вздовж Дніпра від кордону з Білоруссю до Києва. Лише тоді вони направили свої вертольоти цим коридором (див. праву сторону мапи).

> (мапа повітряної атаки аеропорту Антонов у Гостомелі)

"Проблеми":

> 1) Заходи радіоелектронної боротьби побачити неможливо. Тож, ніхто їх і не бачив.
>
> 2.) Російські вертольоти, що вдерлися, були зафіксовані на відео. Усі їх бачили. Але,
>
> 3.) Винищувачі, що їх супроводжували, – Су-30, Су-34 і Су-35 теж ніхто не бачив.

Тож люди доходять висновку, що це була "суто вертольотна операція".

Це не так.

Електронні контрзаходи були невидимі, як завжди, тоді як винищувачі-бомбардувальники летіли високо та "позаду" вертольотів, поза полем зору камер (і погода була не особливо прозора: насправді, було багато хмар, тому літаки, що пересувалися на великій висоті, неможливо було побачити з землі). І вони могли залишатися "позаду" вертольотів, тому що їхні ракети

"повітря-повітря" Р-77 та протирадіолокаційні ракети Х-31 давали їм достатні можливості завдавати ударів по українських засобах, які загрожували вертольотам (наприклад, по радіолокаційну станцію ПС ЗСУ в аеропорту "Антонов" було обстріляно Х-31, а надалі Су-25, Ка-52 та Мі-35 атакували українські засоби протиповітряної оборони, що прикривали аеропорт).

Звичайно, відтоді ми бачили дуже мало з цього. Насправді краще сказати: ми бачили набагато менше доказів того, що росіяни (і українці) створюють такі безпечні коридори. "Кілька фотографій уламків Х-31 тут і там, час від часу"...

Просто тому, що жодна сторона не зацікавлена публікувати відео, які розкривають їхню тактику. Не можна припускати, що такі операції не проводяться – причому обома сторонами. Або що вони не проводяться іншими засобами. Засобами, такими як AGM-88, ATACMS, ADM-141, Storm Shadow тощо (як, знову ж таки, пояснено тут:

16 ВЕРЕСНЯ 2023 року:

"Святі, громи та блискавки, частина 4"

> (мапа російської системи протиповітряної оборони у Криму, на Херсонщині, Запоріжжі та на Донеччині)

Привіт усім!

Щоб завершити цей цикл статей, дозвольте мені почати з питання, яким я закінчив Частину 3: як ви "переможете" С-400? Для початку, і для орієнтації всіх, карта, що надає приблизну реконструкцію російської інтегрованої системи протиповітряної оборони південної Херсонщини, Запоріжжя та північного Криму, як...

…Прочитати повну історію…

Тож висновок є очевидним: "пробивання коридору через ворожу ППО" все ще є фундаментальним принципом операцій проти ворожої ППО – і це з обох сторін у війні в Україні.

Не дивно, що пояснення типу "була технічна несправність" або "ворог скоїв кібератаку на нашу ППО" та інші подібні тези... хм... Так, цілком можливо. Але, оскільки відомо, що ця війна триває трохи довше, ніж 1-2 дні (…хто може сказати точно…?) це малоймовірно.

Чому?

У випадку російського удару по Києву 8 липня це витікає принаймні з двох фактів:

1) За день до цього росіяни «випробували» коридор, який вони створили через українську ППО в районі Полтави.

https://x.com/sternenko/status/1811380485924282768

Просто той, хто описує наслідки, використовує іншу лексику і пояснює це в інший спосіб. Ба більше,

2.) вже за день росіяни знову використали той самий коридор для удару по цілях у районі Полтави.

https://www.pravda.com.ua/eng/news/2024/07/9/7464865/

(…і, цілком ймовірно, росіяни повторювали цю операцію за будь-якої можливості впродовж останніх трьох-чотирьох днів – тому, що у таких випадках вони намагаються використовувати можливості, що було знайдено, якнайдовше).

Насамперед: як пояснено вище, росіяни пробивали цей коридор протягом не 1, 2 чи 3 днів, а вже 3-4 місяці.

Що, вибачте, або:

а) руйнує закиди на кшталт "технічної несправності" або "кібератаки" як карткові будинки, оскільки українці мали достатньо часу, щоб "щось зробити", або

б) викриває українців як некомпетентних у всіх цих сферах, тому що вони цього не зробили.

З огляду на те, що суворо централізована система командування, як у Сирського або Олещука, запобігає швидкій реакції на великі кризи, я схиляюся до варіанту "а".

…за винятком, звичайно, якщо синдром Мобуту сягнув таких масштабів, що майже повністю паралізував Повітряні сили ЗСУ.

Оберіть потрібний висновок самотужки.

На цей час, є цілком очевидним (принаймні горобцям на моєму даху), що росіяни створили коридор у системі ППО України десь у районі Полтави, і ПС ЗСУ не мають рішення, як розв'язати цю проблему.

P.S Кому яке діло, як я позначаю цей коридор на одній з моїх дилетантських мап?

***

Ukraine War, 11 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 1

SARCASTOSAURUS

JUL 11, 2024

Sarcastosaurus

1000S OF SUBSCRIBERS

Subscribe

My personal Substack

Hello everybody!

Must admit… I'm really 'fighting myself'… or was fighting myself - while putting the following together. In the light of all the tragedies that befell Ukraine, it's not easy to draw certain conclusions, nor is it easy to make certain statements.

…not even easy to click on 'continue' and post the following…

However, my standpoint is that I do owe - myself and to you - discussing unpleasant topics in the same fashion I discuss 'pleasant' ones. Because avoiding unpleasantries is equal to lying. Foremost to oneself. Therefore, and just like in the case when I've 'expressed doubts' into the 'Ghost of Kyiv' myth, from early days of the Russian all-out invasion (only to face 'lots of flak'), cannot but express my 'doubts', and critique in regards of numerous even more important issues related to the Ukrainian Armed Forces, and its air defence branch, in particular.

What am I talking about?

We're now into the third year of the Russian all-out invasion of Ukraine (and the 11th year since the original invasion of the Crimea and Donbas). Lots of things have happened over this time, and yet…. Well, at least gauging by what was going

on in the air over Ukraine on 8 July this year, meanwhile it's only certain that many things are still the same.

Unsurprisingly, I'm deeply frustrated by latest developments and it's that, 'pure frustration' that drove me into writing this one. I do not intend to offend anybody, and certainly lack lots of details and insights (indeed: these would be welcome, as far as constructive and well-substantiated); and yes, a lot of that frustration is caused by corrupt, incompetent, and hesitant Western politicians and oligarchy alike.

However, it's also a frustration over a topic about which I find there was too much silence for too long.

The topic in question is: incompetence at top command levels of the Ukrainian armed forces.

Please mind: I've got it easy to rant and complain. I'm not involved; I'm living and working in (perceived) safety, at least 900km away from the frontlines, and, actually, for me, nothing is at stake. Foremost, if I write something specific people do not like: nothing's going to happen to me. Thus, contrary to hundreds…even thousands of others, I have it easy to babble.

As next, I could have titled this one differently. For example, I could've continued it under the title 'Fish rots from the Head, Part 3', or 'Failures of the PSU's command System', or anything else coming to your mind. Have decided to title it the 'Mobutu Syndrome' for reasons I'm going to explain below – and also because my (professional- and private) experience is that there are situations where only 'shock therapy' can help: because I'm sure some are going to be 'shocked' by the following, and thus I hope this might prompt a reform.

Finally, one might wonder why am I writing this just now? The reason is the obvious failure of the PSU to defend not only Kyiv, but 'quite a few other places too', on 8 July 2024, which in turn enabled the Russians to demolish three hospitals and kill over 50 people (all over Ukraine, not 'just' 41 in Kyiv and Kryvyi Rih, as insisted – and ignored - both by official Kyiv and the Ukrainian and international media).

***

So, what am I going to explain today? What's the topic?

As those following my work for longer know, in my professional career, I did a lots of research about 'little-known', 'obscure' air forces and air wars. Especially so in the Middle East – but also in Africa. Indeed, for decades, this was something like 'primary focus' of most of my work (should there be any doubts, or if you're new on this blog, see here).

Point is: between others, one of topics I went through over the times was that of the late dictator of the Democratic Republic of the Congo, **Mobutu** (his full official name was much longer, but lets keep it at that for reasons of simplicity).

While a 'close' US- and French ally, Mobutu was notorious for plenty of things, but especially for *disliking bad news*. Word is he personally shot several people bringing him bad news. In other cases, he had the 'messengers' tortured and murdered by his security services…

Now, sure, one might say my association is absurd: Mobutu was a dictator, while Ukraine has a president and a parliament that were elected, and a functioning judiciary etc., etc., etc. Moreover (and this is just my own experience whenever I draw parallels of this kind), both Europeans and Americans love to react with complaint in style of, 'but, the Ukrainian armed forces (ZSU) are a professional military service, not some African bimbos'…

Finally, hand on heart: AFAIK, nobody in Ukraine has shot anybody for delivering bad news… (yet?)

However: matter of fact is that, regardless if somebody is shot or not, the effects are exactly the same.

***

What am I talking about?

Gauging by what do I get to hear out of the service, and the Ukrainian public and the media:

- President Volodymyr Zelensky *dislikes bad news*;

- Commander-in-Chief of the ZSU, Colonel-General Oleksandr Syrsky, *dislikes bad news*;

- Commander of the Ukrainian Air Force and Air Defence Force (PSZSU; I'm simplifying it to 'PSU' for my blog), Colonel-General Mykola Oleshchuk, *dislikes bad news*…

….and, to keep it simple: when one has this kind of constellation at the top of the state and the armed forces (and their branches), people stop letting them know about bad news. Nobody is keen to 'get shot', i.e. fired, dismissed, 'sent to peel potatoes and wash toilettes in some corner'… On the contrary: their subordinates have an incentive to lie to them: to provide them with 'good news'.

That's why, 'Mobutu Syndrome'.

This even more so considering:

- Syrsky not only dislikes bad news, but tends to consider people bringing bad news for incompetent and then starts micromanaging their units; and

- Oleshchuk is doing exactly the same.

Unsurprising results:

- brigade commanders in need of help are not requesting help when they need it;

- micromanagement by Syrsky and Oleshchuk is not only distracting commanders from their actual duties, but causing them to fall silent about problems (indeed: 'to hope for the best'), to fail to act at their own initiative; to fail to prepare their units; to fail to train them properly; to fail to position them correctly (i.e. to fail to teach them to position themselves correctly); even to fail to fortify their positions; while,

- both tend to surround themselves with favourites: 'people never bringing bad news', but, so they think, 'solving problems, instead'…

With other words: exactly like in the Russian armed forces, where it's Putin that has, back in February-June 2022, successfully destroyed the pre-war Armed Forces of the Russian Federation (VSRF) through micromanagement and orders not connected to reality, the micromanagement of the ZSU by Syrsky and the PSU by Oleshchuk is paralysing the entire chain of command. Except for a handful of their favourites, nobody dares taking actions on his own.

As a consequence, too many units are caught ill-prepared for action; troops are still sent to the battle without sufficient training; once in battle, units are deployed in wrong positions and lacking field-fortifications… indeed, some are even not properly camouflaging their positions, and – especially in the PSU – not moving for days. As we've witnessed this over the last weeks and months, in air- and missile warfare, alone the later is equal to 'certain death'.

***

How do I dare saying things of this kind?

Because there are more than enough examples.

I think the best is to start with the start.

While researching for two books, one of which is short of being published, and the other is about to follow (call this 'shameless self-advertising', even 'war profiteering', I do not mind for decades already), co-authors and me have not only asked lots of people (in Ukraine, and in Russia) lots of questions, but also scrounged the Ukrainian mainstream- and social media for reports about events at the start of Pudding's all-out invasion, on 24 February 2022.

Namely, the usual story about the PSU on that day – the ‘version’ one can read in the mass of reports by numerous top Western *Experten*, too – is that the PSU was ‘dispersed’ already before the Russian attack, thus avoided suffering losses, and then (quickly?) ‘sealed the airspace’ for the Russian Air-Space Force (VKS), and similar blah-blah…

To characterise this as ‘only partially truth’, would be an understatement. As is easy to find out, provided one just tries, much of the PSU was not even put on alert on 24 February 2022, not to talk about being ‘dispersed’.

Ozerne AB, early morning of 24 February 2022…

Consequently, the force received a number of heavy blows and suffered lots of unnecessary losses. Here just a few examples coming to my mind right away – and all easy to find in the Ukrainian mainstream- and the social media (mind: ‘AB’ stands for ‘air base’, a facility with permanent presence of specific units; and ‘FOB’ for ‘forward operating base’, a facility with temporary presence of elements of specific units):

- Ivano-Frankivsk AB, 40th Brigade: MiG-29-pilots were put on alert at 03.10hrs in the morning, but then left to sit in their cockpits for hours. The first two were scrambled only once the Russian missile began detonating *around and/or behind them*. Exact number of resulting casualties remains unknown…

- Ozerne AB, 831st Brigade: neither scrambled nor alerted on time, two Su-27s destroyed by Russian missiles on the ground; third jet was lost (and its pilot

killed) during attempt to scramble from a damaged runway, one pilot and six ground personnel killed..

- Vinnytsia, 1st Radio-Technical Brigade: the unit – which was at the very heart of the Ukrainian integrated air defence system – wasn't even put on alert that morning. It was hit by several ballistic missiles while still inside its base, and that at 05.20hrs, i.e. 20 minutes after the start of the Russian invasion. Unsurprisingly, it suffered heavy losses in both equipment and personnel: exact numbers unknown…

- Uman, 210th Anti-Aircraft Regiment (S-300V1s): the unit was hit while still in its base, losing most of its equipment, even if 'relatively few' of its personnel.

- 138th Radio-Technical Brigade: neither alerted nor dispersed. A direct hit by a Russian missile demolished a building in which 50 troops were sleeping: ('reportedly'), by sheer luck nobody was killed….

- Kharkiv, 164th Radio-Technical Brigade and the 302nd Anti-Aircraft Missile Regiment: by NATO-standards, both units were de-facto destroyed by the Russian missiles in the first minutes of the all-out invasion, and that while still in their bases. Sure, majority of the personnel survived, but then: certainly not thanks to their super-generals. Consequence: Kharkiv was left without air defences right from the start of the war, and until today the PSU is struggling whenever trying to re-build the local system…

- Chuhuiv FOB: the base was put on alert, but only four MiG-29s scrambled on time. One veered off during take-off and crashed into a recently-constructed fence (aircraft written off). Five L-39s and four Bayraktars were destroyed by Russian missiles. Exact number of casualties remains unknown…

- Mariupol: the PSU used to have a radar station at the local airport. Amid subsequent developments it simply 'went down in all the ambient noises' that this was savaged by the Russian missiles right at the start of the invasion. As usually, the number of PSU personnel killed there is unknown..

- Melitopol AB: only a detachment of six Su-25s from the 299th Brigade was put on alert before the Russian onslaught, but they were ordered to get airborne only as the Russian missiles began to detonate around them. And in the middle of their attempts to roll for the runway, an Il-76 conveniently parked in their way – to start unloading. Su-25-pilots had to roll around the transport in order to reach the runway…. Want to make things really bad? More than 20 aircraft and helicopters parked there were subsequently captured by the Russians… and if you think the end of the ordeal of those six Su-25-pilots was over once they were airborne: wrong. Their own ground crews that expected them at different of dispersal forward air bases have (repeatedly) opened fire at them…

- Melitopol, 208th Anti-Aircraft Missile Brigade (S-300PS/PTs): a complete battalion of this brigade was captured by the Russians – and that together with all of

its equipment – while on field exercises outside the city. Only a handful of its officers and other ranks managed to escape…

….and so forth: there are many, many more similar examples… (I'll not even try to go into all the tragedies form the Kherson and Mykolaiv, not to talk about Mariupol)…

***

Of course, there is never 'just one reason' for such cases. And so, there is no doubt that much of above-mentioned failures and resulting losses were caused by the break-down in ZSU's and PSU's strategic military communications, resulting from the Russian cyberattack on the same, from the evening of 23 February 2022. As a consequence, the GenStab-U in Kyiv, and the High Command PSU in Vinnitsya couldn't contact their geographically-organised commands, nor brigade commanders for days (at least not until the StarLink system was rushed to service, starting with 28 February).

And, yes, sure: we've all heard about the SBU's 'investigation into circumstances of losing Kherson and Zaporizhzhya' (ho-hum), and latest allegations for incompetence of Lieutenant-General Sodol. However, SBU's investigation is conveniently heading nowhere for two years, already, while Sodol could only be responsible for failing to defend Kherson, Zaporizhzhya, and Mariuipol. He can't be blamed for the failure of the PSU to prepare itself, to put its units on alert and disperse them on time – because he was not responsible for the PSU.

….BUT, all of this is only bringing me to the next related issue…

(…to be continued…)

***

Ukraine War, 11 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 2

SARCASTOSAURUS

JUL 11, 2024

Sarcastosaurus

1000S OF SUBSCRIBERS

Subscribe

My personal Substack

(…continued from Part 1…)

Roughly speaking, within NATO, there are two ‘pillars’ of *tactical* training – from training of single pilots/crews, via training at company-, battalion-/squadron-, up to brigade level (at least two times a year: even higher):

- post-action de-brief: frank, objective discussion between all the participants about ‘lessons learned’, i.e. what was done right and what wrong during an exercise; at war, of course, this is a discussion of what was done right and what went wrong during a combat operation (for example: ‘why did we lose this or that vehicle, or gun, or aircraft, or helicopter…’); and

- competitive force-on-force exercises (for example: towards the end of its tactical training, a company of troops is sent to exercise simulated combat against another company from the same unit).

Nearly unheard of in the VSRF (except within the 58th Army, while this was still commanded by Dvornikov), these training methods remain scarce within the ZSU (AFAIK, only the 3rd Assault, 4th Rapid-Reaction-, and two or three other brigades are exercising and operating this way) – and are de-facto unheard of within the PSU. Sure, Ukrainian pilots and SAM-operators are ‘discussing things’ between themselves; apparently, Su-25-pilots of the 299th Brigade are doing some post-mission de-briefs. But, in the rest of the force… ‘crickets’.

….and, of course, when top commanders dislike bad news, while favourising their favourites that have only good news to report, this kind of training is even entirely impossible. ‘That would expose commander’s failures’, even incompetence, ‘ashame people’…. and this is entirely unlikely to change any time soon.

Unsurprisingly, and except for ‘SBU’s investigations’ about the loss of Kherson and Zaporizhzhya(caugh… caugh… sorry, this is from smoking too little, yesterday…), until today, I have not heard about a single investigation into the circumstances and reasons, or any of consequences of Oleshchuk’s failure to put so many of PSU units on alert, to disperse them out of their bases, on time, before the opening Russian strikes. On the contrary: it seems that ‘everybody’ in the PSU (just like in the ZSU) ‘simply knows’ what happened, and it’s ‘sure’ this is not going to happen again, and thus there is no need to learn any lessons….

….which is bringing me to the next related issue…

***

Because there is no practice of serious, nor widespread post-operation de-brief within the force, it's unsurprising that the PSU's methods of 'confirming kills' are 'questionable', to put it diplomatically. Indeed, I would characterise them with, 'at the level of Iraqis and Iranians during the Iran-Iraq War of the 1980s'.

What do I mean?

I mean that a pilot or SAM-operator is free to report things like, 'I fired a missile and there was an explosion' or 'target disappeared from my radar scope'… 'fire and smoke' – and, *voila*!

In the PSU; this is considered a 'confirmed kill' (of a Russian aircraft or helicopter). Even 'evidence enough' for people to get awarded the title 'Hero of Ukraine'. Definitely to paint 'kill markings' on their SAM-launchers or aircraft.

Ironically, this is exactly the same way the Russians are crediting their pilots and SAM-operators with kills. See, 'he released a bomb', or 'fired a missile', 'fire and smoke' = and the target is considered for destroyed, the enemy for 'shot down'.

Indeed, this is going so far that for the Russian GenStab a pilot that fired two or three air-to-air missiles = 'automatically killed two or three Ukrainian aircraft/ helicopters'. (What a surprise then, the 'leading ace' of this war is a certain Colonel of the VKS with '12 confirmed kills'…)

But: did anybody go there to check if there is resulting wreckage? ….or any other kind of evidence?

Nope.

NOBODY there (neither in the Russian nor) in the Ukrainian armed forces is responsible for investigating claims, and an objective analysis of evidence. Because commanders dislike bad news: because bad news might reveal them, or their friends, or their favourites… as incompetent.

Sure, the wreckage of the Russian aircraft and helicopters is regularly inspected – but by the SBU, and for intel-gathering purposes: for the purpose of extracting sensitive pieces of avionics. But, nobody in the PSU is coming to the idea to go and crosscheck claims. Instead, generals are happy to distribute 'Hero of Ukraine' (and 'Hero of the Russian Federation') awards to their left and right.

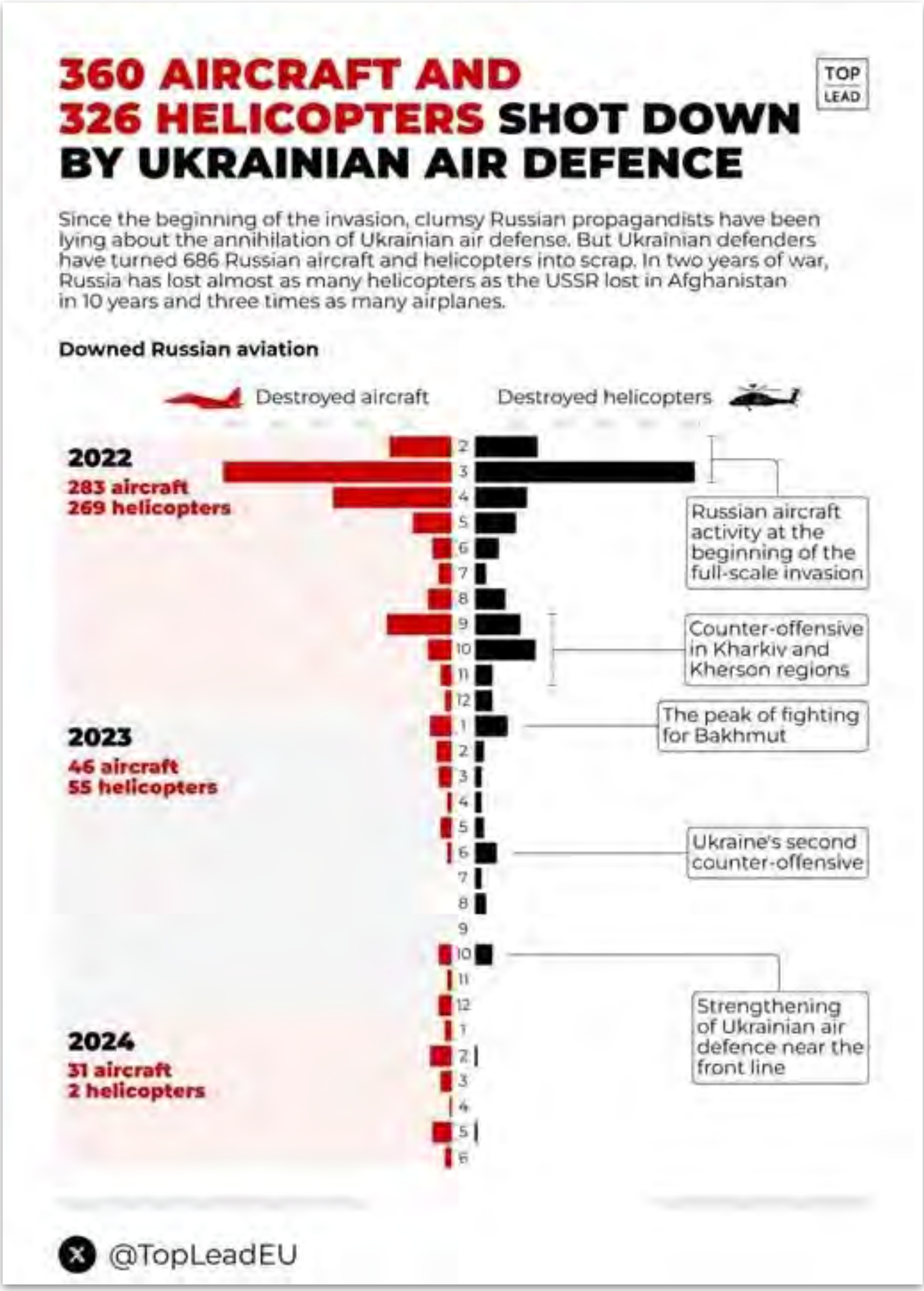
That's good news, you know. 'Confirmation of competence'. That's always good.

Unsurprisingly, the PSU is wildly exaggerating the Russian losses.

….and along such practices, certain brigade-commander received 'Hero of Ukraine' for claiming an Il-76 and two Mi-24s. For 'good news' and 'competence'. And who cares if until this very day there is no trace of evidence for his 'three kills'?

Now think about where is this leading.

This diagram is summarising officially issued Ukrainian claims for downed Russian aircraft and helicopters:

So, 360 Russian aircraft and 326 helicopters shot down?

Isn’t that great?

Of course it’s great, becasue it’s ‘lots of good news’ - and good news are good to cover-up own incompetence. Nobody gets ashamed that way.

Reality?

There’s simply no evidence for this.

Ironically, Ukrainians (and lots of their supporters outside Ukraine), love to disparage similar Russian claims. However, actually, these Ukrainian claims are as ‘solid’ as Russian claims for similar numbers of Ukrainian aircraft and helicopters shot down, and to call this ‘daydreaming’ would be an understatement.

As of today, independently verified as written off for all reasons (i.e. including those shot down, but also those destroyed on the ground or written-off in accidents related to operations in Ukraine) are exactly 102 Russian aircraft and 118 helicopters.

You think this is unimportant?

Fine. Really, no problem with me.

….just… if you think that way, please keep in mind: conclusion is on hand that, just like the GenStab in Moscow, so also the GenStab-U in Kyiv, and the High Command PSU in Vinnytsia, have no serious idea about what’s really ‘working’ for their air forces and ground-based air defences, and what not. What officers are really successful? What weapons? What aircraft and/or helicopters?

In most of cases they’re actually guessing based on hear-say and overclaiming (not to say: wishful thinking).

Is it then surprising when the PSU fails as hard as it did on 8 July?

….which is bringing me to the next related issue: the events of that day…

(….to be continued…)

***

Ukraine War, 12 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 3

SARCASTOSAURUS

JUL 12, 2024

Sarcastosaurus

1000S OF SUBSCRIBERS

Subscribe

My personal Substack

Hello everybody!

Must admit, I was expecting to experience ‘lots of flak’ in reaction to this ‘Mobutu Syndrome’ feature, but: it’s still an ironic experience to read specific reactions to the first two parts of ‘Mobutu Syndrome’. Especially those who are descending into outright panic.

See, ‘oh my, this means a total defeat of Ukraine’.

Aw, come on. Cool down a bit, please.

No, boys and girls: nobody said that (even if I would, I would have said so clearly).

Nope: the current situation at the top of the Ukrainian civilian- and military leadership doesn’t mean a defeat of Ukraine. It ‘only’ means exactly what we can already monitor along the frontline: that Ukraine cannot win this war, that the ZSU cannot even hold its frontline, and that the PSU is continuing to let the Russians massacre Ukrainian civilians almost at will, and destroy its economy and property.

With which we’re back to something I’ve discussed here: Victories and Defeats.

That Russia cannot win this war is obvious since early March 2022. But, now it’s obvious that Ukraine cannot win it either – at least unless it reforms its political conduct of this war, and the style of command of armed forces.

Why that?

Because, the current ZSU- and PSU’s motto, ‘just give us arms and ammunition, we know what we’re doing’ - is an exercise in self-deception. Considering what I’ve explained in the Part 1 and 2, I cannot but wonder: how do ‘they’ (people like Syrsky and/or Oleshchuk, and/or their aides/favourites) think to ‘know’ how to use arms and ammunition delivered by the West ‘properly’, if they are refusing to listen to ‘bad news’ and are *systematically preventing* a critical, objective review of both their own performances, those of their subordinates, and thus both the effects of their own actions and performances of the services they are commanding?

***

Another ironic reaction was that about the PSU's practice of wildly overclaiming own successes against Russian aircraft, helicopters, missiles, and attack drones.

Such behaviour is 'nothing new'? 'Everybody is doing that', you say?

Oh, but sure. Indeed, I can, promptly, offer you dozens of relevant examples – and that not just from the Democratic Republic of the Congo, or Iran or Iraq. How about Israel – which is currently an excellent example because for 80 years we're watching the West ignore results of its own deeds there, and for eight months now we're watching the results of the Israeli political leadership intentionally and systematically ignoring warnings of own security services and armed forces? Or the USA, where the political-, military-, and security decision-makers were systematically lying about Afghanistan and Iraq for 20 years?

Please, feel free to go on and ignore the obvious. As said yesterday: I do not mind.

Just, please, keep in mind that when overclaiming, and the resulting self-deception go too far, then tragedies like on 8 July are simply unavoidable. They are the only logical result. They *must* happen.

***

BTW, if that issue is not important, feel free to explain me how comes that yesterday (or, was it the day before?), NATO decided to establish a 'Joint Analysis and Training Centre' (JATEC) with Ukraine, responsible (quote), 'for identifying and applying the lessons of the Russia's war against Ukraine and to increase Ukraine's operational interoperability with NATO'…?

Can't help it: I read this as, 'NATO is recognising that both the leadership of the ZSU and PSU are not taking it particularly seriously with studying their own lessons from this conflict – and that in addition to numerous of NATO's own *Experten* failing for Ukrainian fairy tales, thus drawing entirely wrong lessons from this war' (which is something that was obvious for over a year, meanwhile – alone on basis of the content of dozens of publications by NATO-*Experten* in question).

….must be my wishful thinking then…

***

Finally, I love those 'mature' reactions like, 'Ahahaha, you said "balloons", and under "balloons" I understand "tits"', or such like, 'have you got an idea what would a net hanging from a barrage balloon weight'?

Seemingly, plenty of people have never heard about something called 'helium'. Nor about balloons – in sense also known as 'omni-directional airships' used as cranes in construction industry, even smaller of which can lift 60,000kg… (which are something like 5-10 times cheaper than aircraft capable of lifting similar loads)….

or ‘blimps’ used for observation purposes by Israel, or Russia, already for decades…

Hogwash and blasphemy, all of this! Everybody knows what happened to *Hindenburg*… some 86 years ago… only yesterday…

….and that with tits is so much more interesting and ah-so-funny, especially compared to physical laws (like that with gases lighter than air). The only logical conclusion possible is that balloons can’t lift anything useful at all…

….which, for some unexplainable reason (must be that notorious itch in my small toe), strongly reminds me about that with ‘mortal threats of electricity’, from back in the 19th Century: which, obviously, were as dangerous, and as mass-murdering as ‘exploding’ and ‘burning’ solar panels are nowadays…

***

Ah well… now lets throw a look at what happened on 8 July.

As always in systems of systemic failure of leadership and command, such things do not happen all of a sudden. Actually, they are developing over weeks and months. The only thing ‘sudden’ is when it culminates into a major failure. In the meantime, there are always plentiful of ‘warning signs’: they’re just systematically ignored – which is no surprise when both politicians and top commanders impose a system of refusing to listen to bad news, while keeping the public happy with ‘good news’. Indeed, when they impose a system of punishing (see ‘investigating’) everybody who complains.

Add to this the ultimate incompetence of multiple western governments, resulting in the failure to not only increase the supply of SAMs to Ukraine, but actually to stop these, while also failing to timely increase the production of SAMs to the necessary levels…

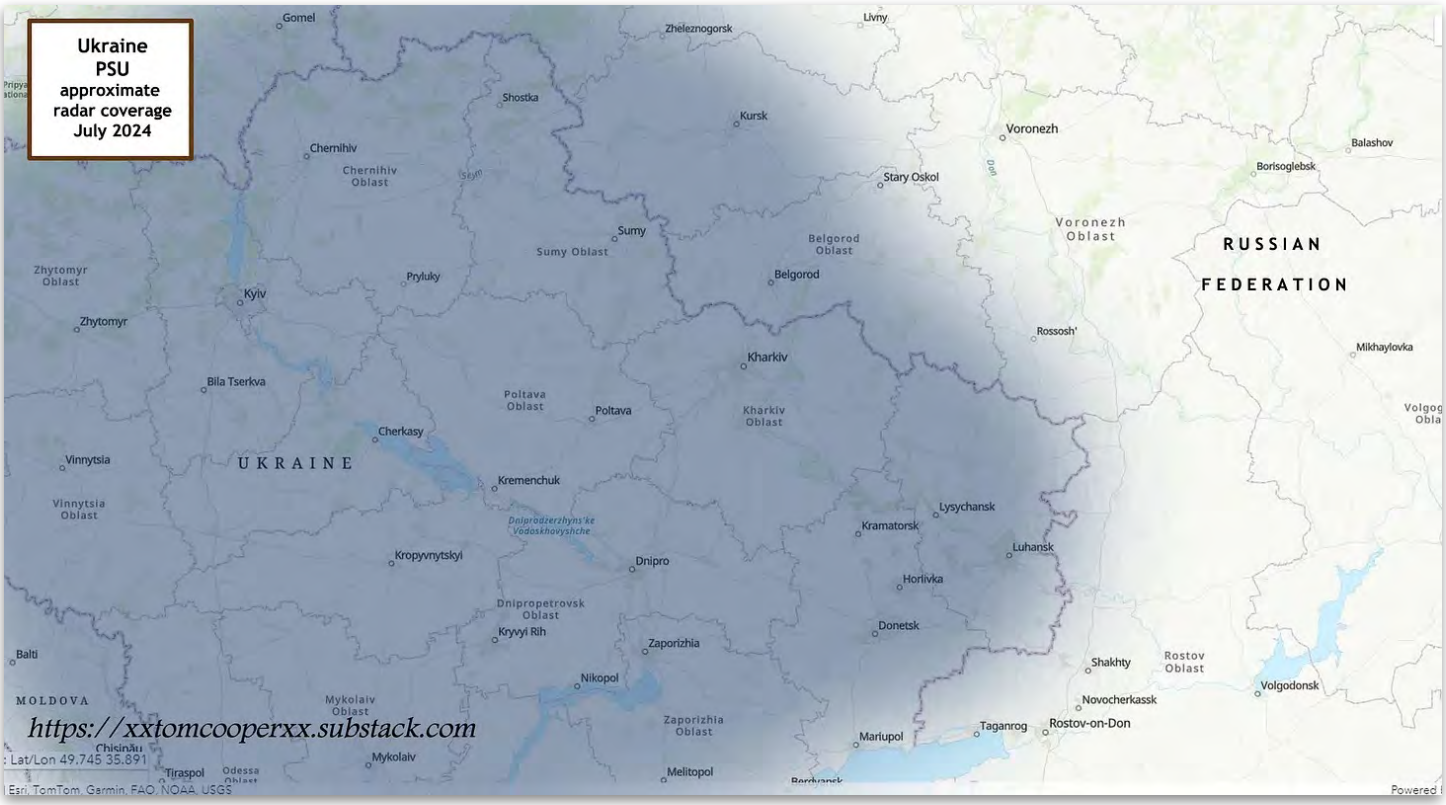
Isn’t that a classy mix, huh?

Ah no, it does’t matter. That’s just my usual (Marxist?) rambling about politics…

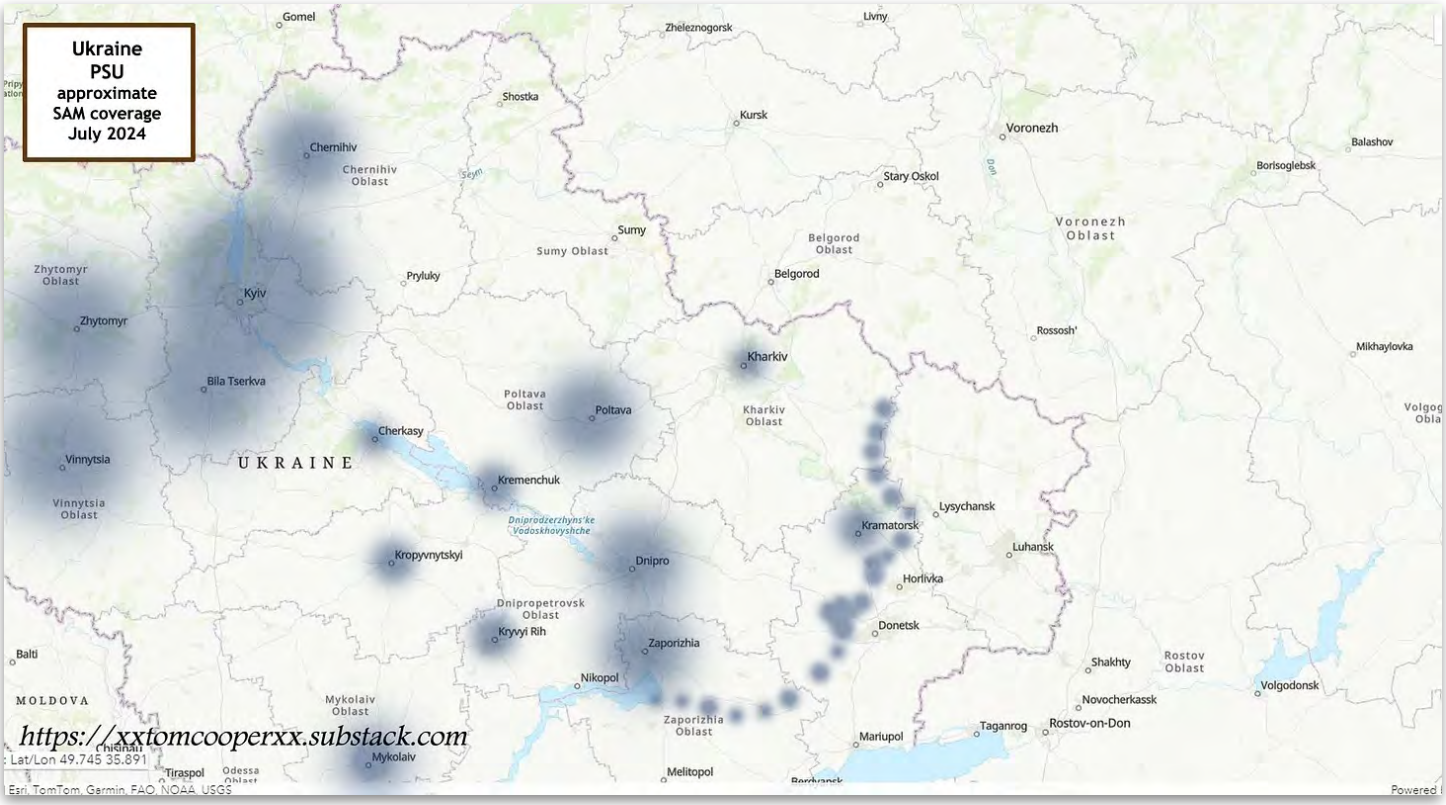
***

Now, to understand what happened next, one has to understand the integrated air defence system (IADS) of the PSU. This is not easy, because, contrary to the frontlines on the ground, there are none in the air. Or there are but: they’re invisible.

Point is this (and this is valid for all Ukraine, not ‘just’ the north-east and east, shown on the maps below): there is a huge difference between the area ‘monitored by the radar network of the PSU’, which is something like this:

….and the area actually defended by air defence units of the PSU and the ZSU, which is something like this:

Why is there such a dramatic difference?

Because the majority of radars operated by the PSU has a maximum detection range of around 300km. On the contrary, the mass of SAMs has a range of 30-40km. Only the Patriot, S-300 and IRIS-T are slightly better in this regards. Moreover, the majority of such ‘heavy/best’ SAM-systems are deployed for protection of major urban- and economic centres. Since around February this year, their presence closer to the frontlines is, usually, ‘minimal’ and/or ‘temporary’ by nature.

The PSU is short on missiles even for the defence of most important infrastructure in the rear. Moreover, and as we have seen from the videos released by the MOD in Moscow over the last 2-3 months, heavier Ukrainian SAM-systems meanwhile can’t survive remaining in certain areas closer to the frontline for any longer periods of time.

At last as important is that the combat attrition after two years of high-intensity war is such, that the PSU only has enough SAM-systems left to create so-called ‘overlapping’ air defences - zones within which it is deploying multiple different types of SAMs, each of which is responsible for defence from different types of threats - in two areas: Kyiv and Odesa.

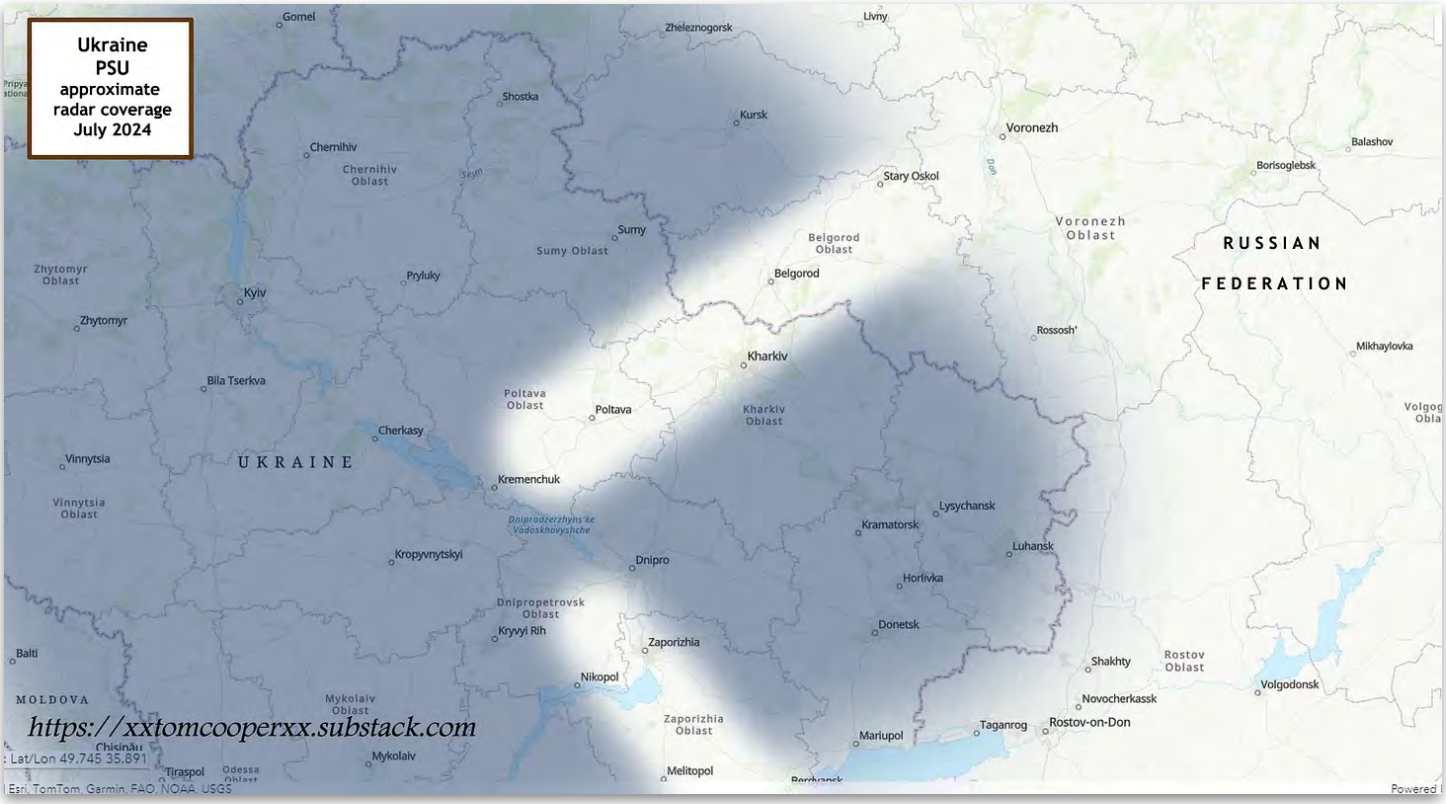
***

What a surprise, then….

- for weeks, and then months (at least since January this year), the Russians are, literally, ‘drilling holes’ in the integrated air defence system (IADS) of Ukraine.

- The process in question might appear different, but its essence was the same like what the Ukrainians were doing (and are still doing) to the Russian air defences of the occupied Crimea, as described the last year in the feature here: Saints, Thunders & Lightnings, Part 4.

Roughly described, the effects upon the PSU’s radar network were (and, probably, still are) something like this:

How did the Russians manage that?

- As first, and as reported several times, they’ve increased the altitude at which they’re operating their reconnaissance UAVs (foremost Zalas) to 2,000-3,000 metres.

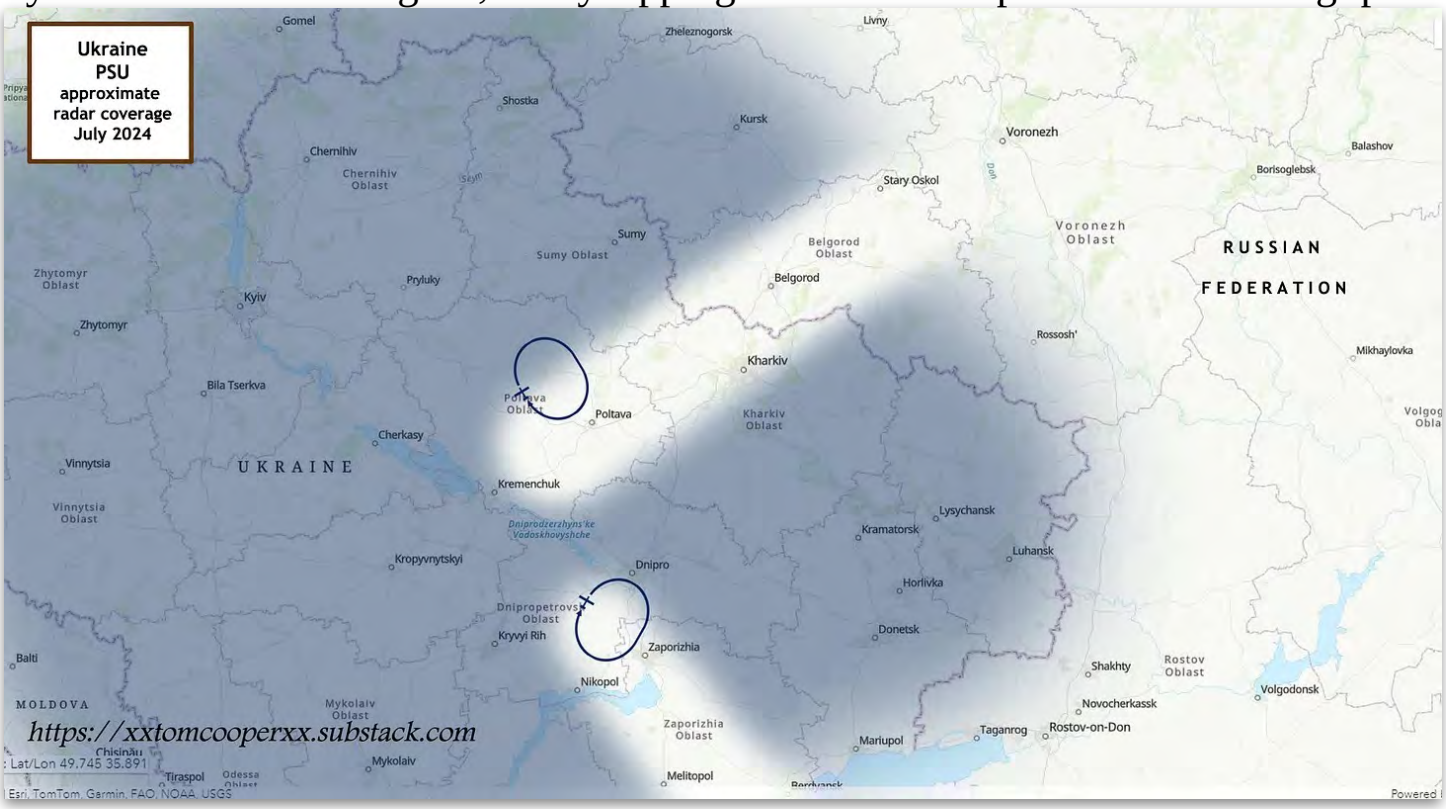
- This resulted in block conversion of the mass of Ukrainian anti-UAV tools into useless garbage: none of usually available machine-guns (calibres 7.92, 12.7, and 14.5), and light flak (23mm) can reach that high.

- The Ukrainians tried to counter by MANPADS, because these are longer-ranged than light artillery; they have shot down some of Russian UAVs – and then, what a surprise, run out of MANPADS.

- Then they started shooting even with heavy SAMs at reconnaissance UAVs – and then run out of these, too.

- Before soon, the PSU was down to flying ‘anti-UAV-combat air patrols’ by Yak-52 trainers. With some success, no doubt, but: this was far from enough. Alone

detecting and tracking down all the UAVs the Russians are regularly sending this deep over Ukraine is problematic, not to talk about shooting them down – whether by fire from machine guns, or by tipping them with help of Yak-52's wingtips…

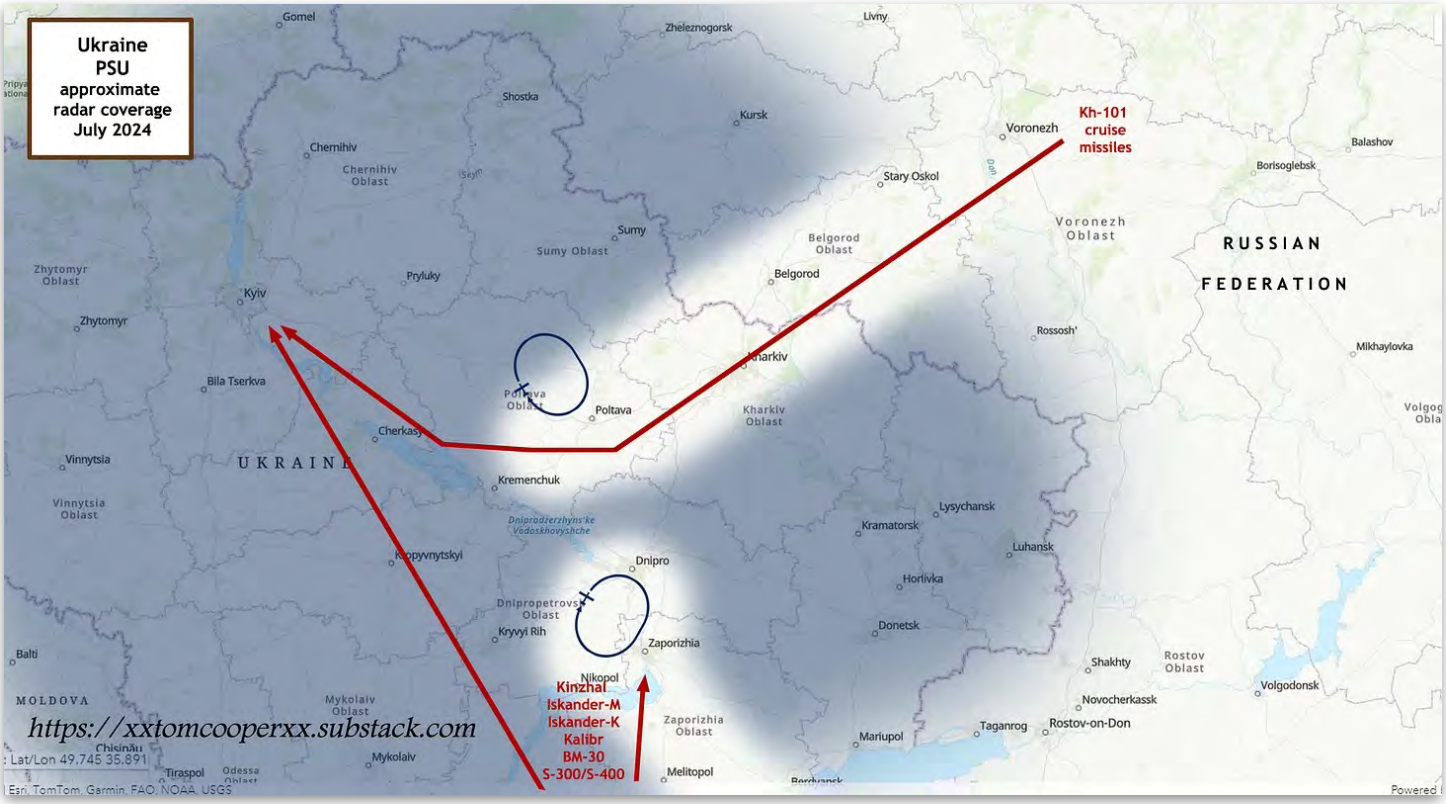

- Eventually, the Russians found themselves in a position to deploy their reconnaissance UAVs 50, 70, 100, 150, even 200km behind the Ukrainian frontlines, almost at will.

- With reconnaissance UAVs capable of operating freely that deep behind the frontline, they began targeting Ukrainian air defences – principally by their Iskander-M ballistic missiles. One by one, P-18 radars, S-300s, and other stuff were knocked out.

- The PSU reacted in predictable fashion: it continued deploying P-18s, S-300s and other stuff to 'close the gap' – only to have these hit, again, and again.

- ….and then the Russians started routing their ballistic- and cruise missiles through the resulting gaps, something like this (mind: this doesn't mean the Russians are using 'exactly' these routes; even less so 'every time'):

- while the PSU continued doing as if everything is perfectly fine and keeping the public happy and content by its exaggerated claims for the numbers of Russian missiles and attack drones shot down.

***

Overall, the effectiveness of the Ukrainian IADS was in constant decline. And this did not get better even once the West, finally, reacted and delivered the 5th PAC-2 SAM-system to Ukraine, and another IRIS-T etc., the last month.

Here one should keep in mind: it's not like the PSU lacks skilled SAM-commanders. On the contrary: it has quite a few of these. Especially gents operating Buks and Osa-AKMs, and then those with experiences like, for example, from the Izyum area of April-June 2022. However,

a) in a command system where their complaints and/or requests for help are either ignored, or they subjected to 'investigations for incompetence' when they either complain or can't do their job because they're not receiving the necessary support, there is no way to improve their performance; and,

b) the number of such ('best') commanders is limited, and most of them were meanwhile appointed to command units already operating Western-made SAMs (like Patriots, IRIS-T, NASAMS, MIM-23 HAWKs etc.), which began experiencing shortages of ammunition; while

c) those *still* operating older systems… well, sorry: are not as good as some others…

On the contrary: they're doing exactly the same mistakes like people commanding specific newly-established brigades of the ZSU. See: lack the knowledge where and

how to deploy their units properly; how to camouflage their positions; and especially how often to re-deploy their units. And even if they do not lack that knowledge, they're regularly overruled by commanders that 'know better'… Then add communication problems (whether those caused geographic distances, because the battlefield is so huge; or by Russian jamming, or by the Russians intercepting and reading communications….), and different tactical limits of their equipment (yes, even the Western-made equipment has its limits), and you've got the picture.

Net result:

- During the night from 7 to 8 July, the Russians 'pulled the PSU by nose': sent a stream of Kh-101s to enter the Ukrainian airspace from the north-east.

- Once the Ukrainians were busy looking in that direction, the Russians sent another stream of Kh-101s (roughly) via the gap in the Ukrainian IADS in the Poltava area.

- And because nobody in the PSU found a solution how to close that gap, the Kh-101s approached Kyiv undetected.

Obviously, this is a conclusion/assessment of mine. I.e. nothing I've got to hear from a specific source. However, that conclusion is on hand, because the High Command PSU reacted in its usual fashion, with 'everything's fine'-message, and in the early afternoon of 8 July – hours AFTER the Kh-101s savaged two hospitals in the Kyiv area alone (plus the Artem/Artyom Works) – proudly claimed '11 (out of 13) winged missiles Kh-101' as 'shot down.

Which, except they've missed an entire stream of about a dozen of Kh-101s, was a pure hogwash. This is obvious from the fact that just this one video:

…is showing the 'arrival' of at least six, possibly up to eight Kh-101s. Then add the one that has hit the Okhmatdyt Hospital, plus at least one (whether Kh-101 or something else) that has demolished the Isida Maternity Hospital… no need to count the possible other 2-3 that came down around Kyiv alone: that's at least 8, probably 10 missiles. Certainly many more than the PSU's official 'score' is telling us have been released by the Russians, and then got through its air defences.

***

What can one conclude about all of this?

It's sad to say it….at least nothing pleasant…but: well, gauging by reports about how many of mid-ranking officers of the ZSU have ruined their careers, and how many private persons got themselves into major troubles with authorities while kicking and pushing to prompt the GenStab and the Ministry of Defence in Kyiv to seriously support the production of drones (and then massively increase the same)… it seems the West could supply 50 Patriot and IRIS-T batteries to the PSU, and this would still not be enough. Because of command practices at the top, and as

illustrated on this 8 July, when the Russians have successfully penetrated the best-protected piece of the Ukrainian skies.

***

And, then, please mind one more thingy: NATO has it easy to supply additional SAM-equipment. See: radars, power supply, launchers…. But, it has a huge problem with delivering *additional missiles*.

Because it didn't increase production of these on time. At least not on time so that it would manufacture much more missiles already now: it's going to do so… in 2027 or later…

….which means, that the next episode in this drama is already pre-programed: unless it fundamentally reforms itself (and then not only the command system, but also the way it thinks about modern advanced technologies), the PSU is not only going to have a major command problem, but also 'lots of western-made SAM-sites' w*ith no missiles for all of them*.

***

That's about what's coming to my mind about this topic, 'right now'. I do not exclude the possibility of few additional details appearing, sooner or later. Sadly, and as not only my own life-time experiences are teaching me, but - based on what I get to 'hear' in your personal messages and e-mails - your experiences are teaching you the same, the 'Mobutu Syndrome' is not limited to the Ukrainian top political- and military leadership.

Actually, it's dominating the Western economies, too. Especially the much praised 'private sector'.

Thus, getting rid of at least the most of this, and even if it's for just a temporary period in time - is going to be anything else than easy for the Ukrainians.

Shouldn't mean they shouldn't try, though: is the only way forward.

***

Ukraine War, 13 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 4

SARCASTOSAURUS

JUL 13, 2024

Sarcastosaurus

1000S OF SUBSCRIBERS

Subscribe

My personal Substack

Hello everybody!

Yes, against my expectations, there seem to be a need for something like ‘supplement’. In this case, such is prompted by belittling of ‘author’s (mine) idea about corridors’ (through the Ukrainian integrated air defence system, IADS) - and how did I show the ‘corridor/s’ created by the Russians through the Ukrainian IADS to bring their cruise missiles deep over Ukraine (and then, and between others, to strike Kyiv so heavily on 8 July).

***

‘Full revelation’: for me, the strategic- and operational levels of modern air warfare appear very simple. Almost as simple as a wheel.

I do have a problem: ‘nobody can really say how, but the wheel works’.

Thus, for me, the bigger question is how to explain this. Especially: how to explain ‘how does a wheel work’ - in a way understandable for readers? …and in a way that readers don’t fall asleep while reading the explanation?

This is why I’m often trying to simplify my explanations. For some, this is then resulting in ‘wrong’ conclusions - which is then earning me ‘dubious’ and ‘controversial’ reputation…

However, I think that the people exercising this kind of criticism (no ‘critique’) are simply assuming I didn’t do my homework. My experience is that people tend to think that way because they didn’t do their own.

***

The primary issue in modern air war is that of how to reach a target protected by an IADS?

…where ‘IADS’ not only stands for ‘integrated air defence system’, but, and more specifically, for ‘dense-, inter-lapping air defence system, consisting of mutually-

complementing- and supporting air defence systems that can destroy the mass of incoming aircraft and missiles'.

Correspondingly, all the major air forces around the world - including dozens, if not hundreds of 'brains', 'strategists' paid to think about the future of air warfare - are endlessly busying themselves with trying to develop ideas 'how to suppress and/or destroy even the most complex enemy IADS'. You believe it or not: 'Cold War' or 'no Cold War', dozens of billions of US$ and Euros of your and my taxpayer's money are spent on the search for solutions - and that *every single year*. Is one of reasons why nowadays there are so many 'stealth' aircraft and, meanwhile, even 'stealth' weapons in operational service, or at least undergoing development around the World.

***

Essentially, there are five ways of fighting an IADS:

- direct attack;

- manoeuvring;

- electronic countermeasures;

- aircraft and/or weapons with low radar cross section (see 'stealth', with which we're actually back to 'direct attack'), or

- by a combination of all the four methods mentioned above.

***

Direct attack and manoeuvring was something the US and Israeli air power were doing as first, back in the 1960s and up to around 1972: they would try to fly very low, use terrain-masking, and attack radars and SAMs from unexpected directions.

….approximately as shown on this diagram from the booklet '*Ground-Based Air Defences at Wars in Vietnam and the Middle East (1965-1973)*', published (in Russian, of course, and for internal use only) by the Soviet MOD, back in 1980.ш

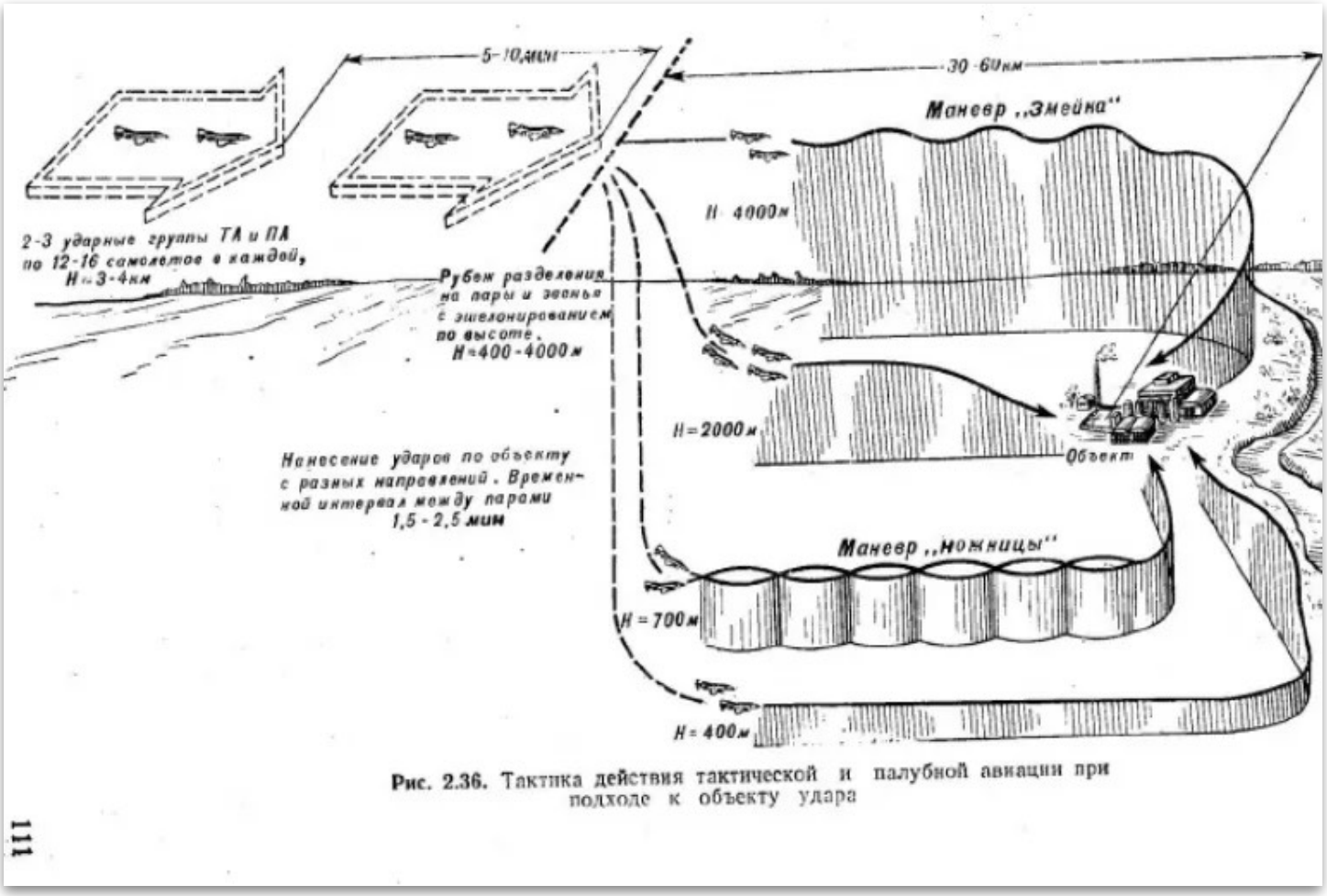

Рис. 2.36. Тактика действия тактической и палубной авиации при подходе к объекту удара

…or, they would attack simultaneously from multiple directions, like on this diagram from the same book:

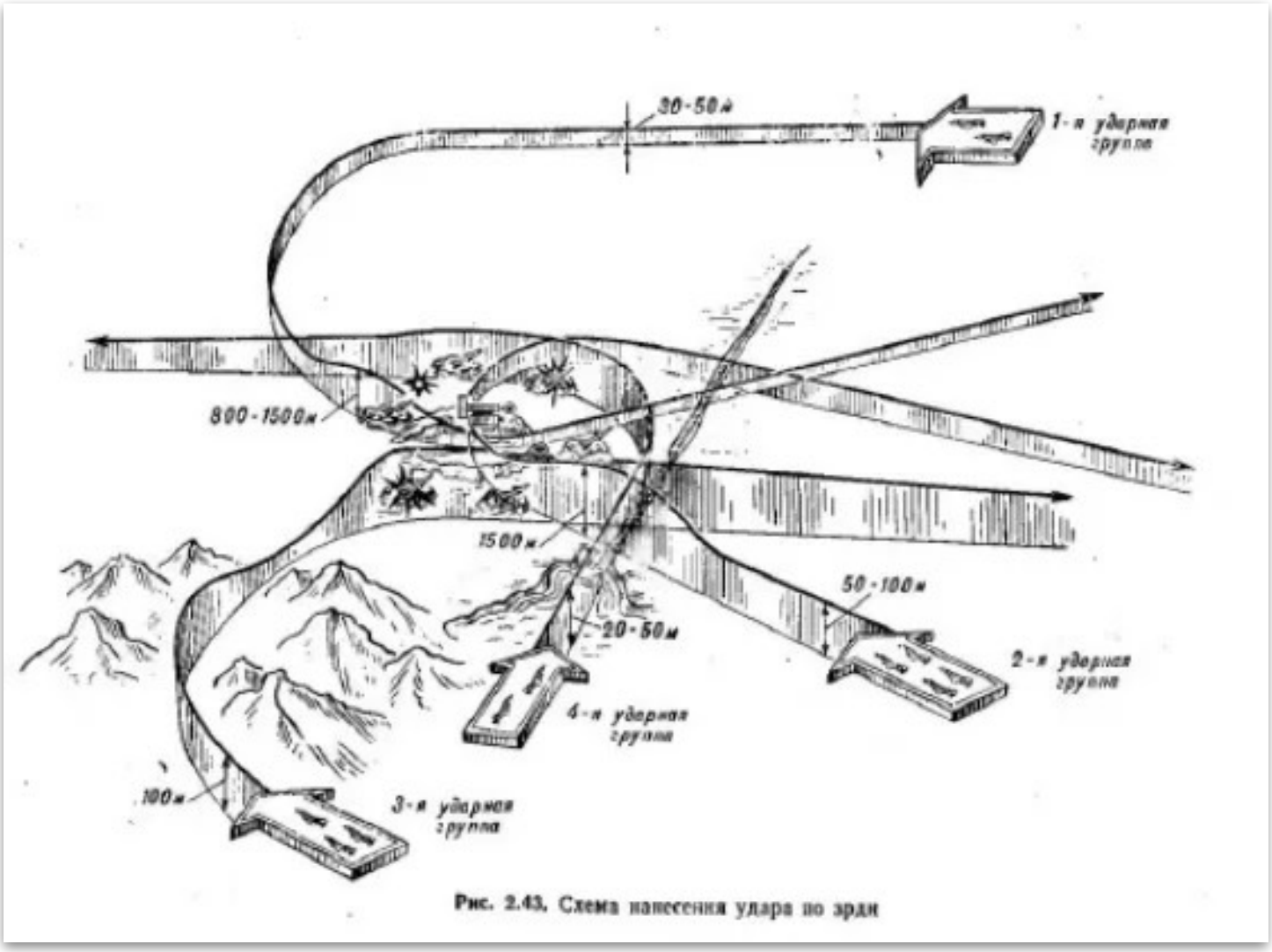

Рис. 2.43. Схема нанесения удара по эрди

Problem?

Regardless how sophisticated, these methods of operations were exposing the aircraft to one or the other form of enemy air defences – and thus resulted in unacceptably high losses.

Correspondingly, they tried with electronic countermeasures. Essentially: packed strong emitters of electronic countermeasures into ‘pods’, installed these on aircraft, and then flew the aircraft into the enemy IADS.

The calculus was that the countermeasures (‘jamming’) emitted by pods would work well-enough to cause the enemy SAMs to miss their targets. Like illustrated by another diagram from the same Soviet book:

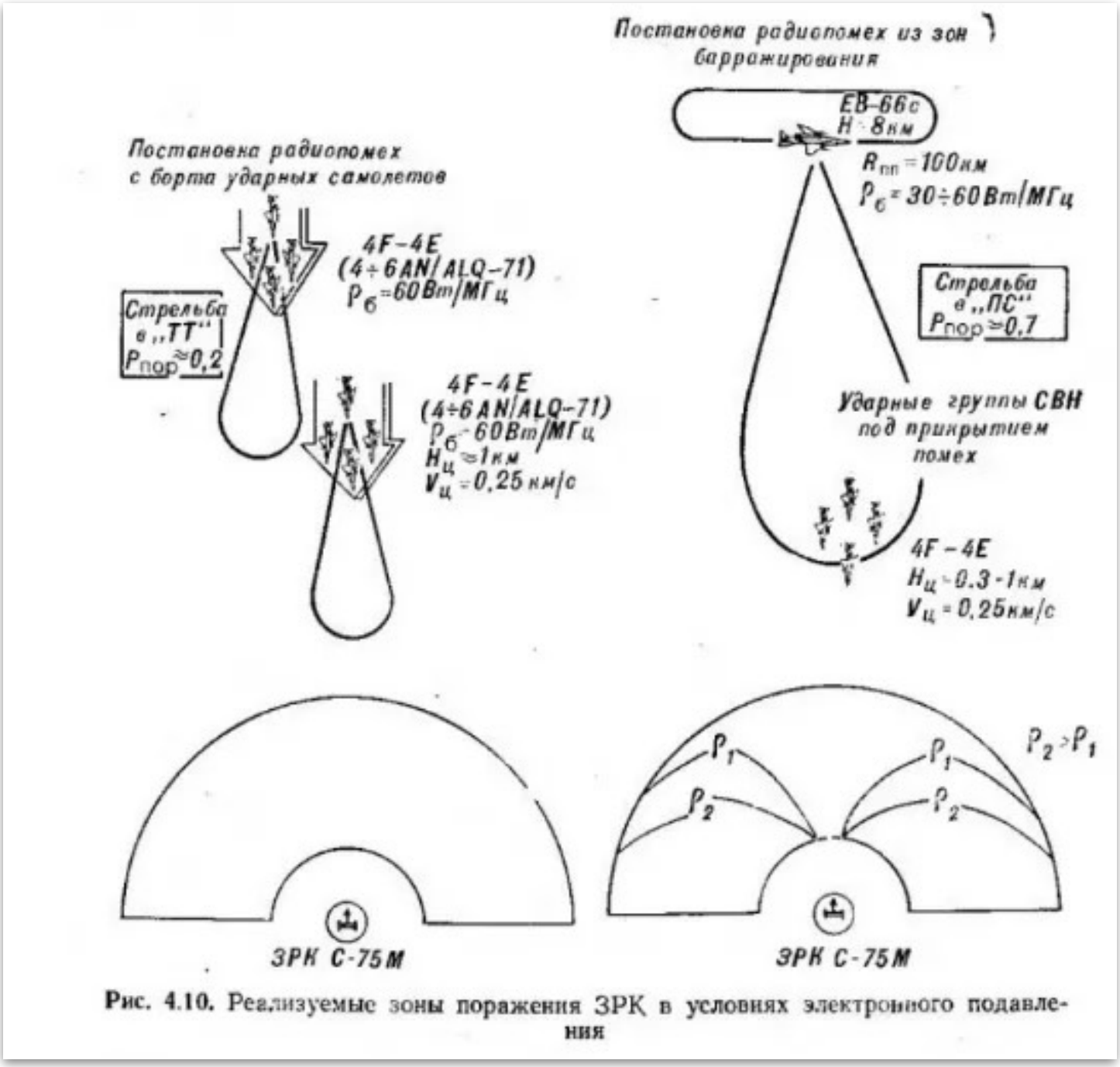

Рис. 4.10. Реализуемые зоны поражения ЗРК в условиях электронного подавления

Problem?

Electronic warfare is like a game of ping-pong: one day, the one side has advantage, the other the other side. Sometimes the pods (and resulting ‘pod formations’) have worked, other times not. There was never 100% certainty about which side is going to prove superior on the given day: have the pods been modified to counter the latest capabilities of the enemy IADS, or has the enemy IADS been modified to counter the latest capabilities of the jamming pods, have all the involved crews the nerves to maintain formation while targeted by, for example, multiple SAMs….? Certain was only: when pods didn’t work, or the ‘pod formation’ was disturbed (whether by weather or, for example, enemy ‘MiG’ interceptors, or somebody’s nerves) - there were always losses.

Therefore, by 1972, the US Air Force began to combine different methods. Whenever striking a target protected by the North Vietnamese IADS, it would first send its ‘Wild Weasel’ aircraft. These were specially modified F-105G Wild Weasel and F-4D/G Phantoms, carrying jamming pods and anti-radar missiles.

A pair of F-105G Wild Weasels, both armed with AGM-45 Shrike anti-radar missiles. Notable are also ‘jammer pods’, scrabbed low on their central fuselage.

They would approach at low altitude and fly direct strikes on North Vietnamese SAMs.

Wild Weasels were followed by high-flying ‘chaff bombers’: F-4Cs or F-4Ds carrying ‘chaff bombs’. Bombs - actually: cluster bombs - releasing chaff to disrupt the work of North Vietnamese radars.

What’s chaff?

Chaff is (usually) thin strips of aluminium, dispersed to produce fake radar signals, thus disrupt or even blind enemy radars. Works something like this:

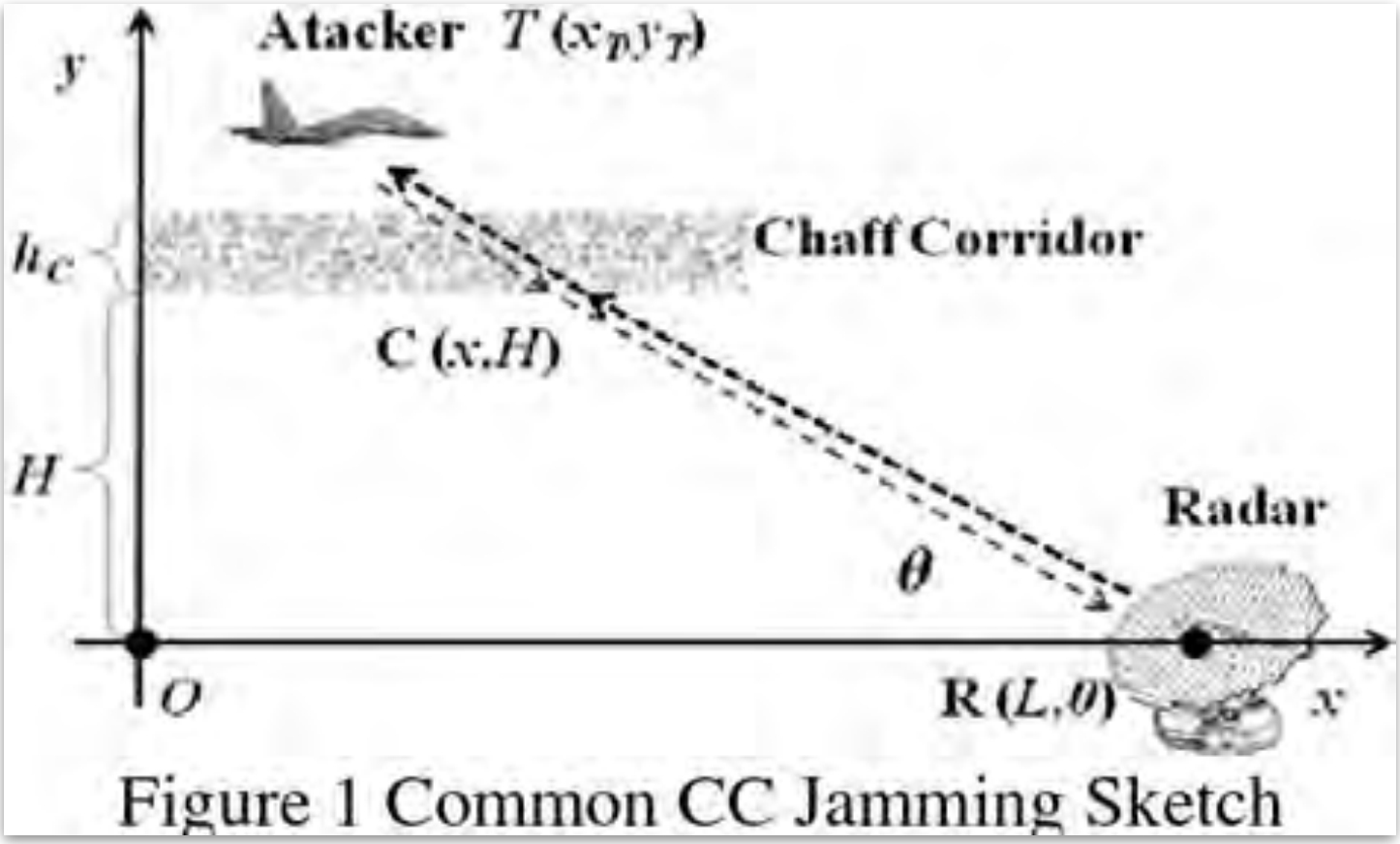
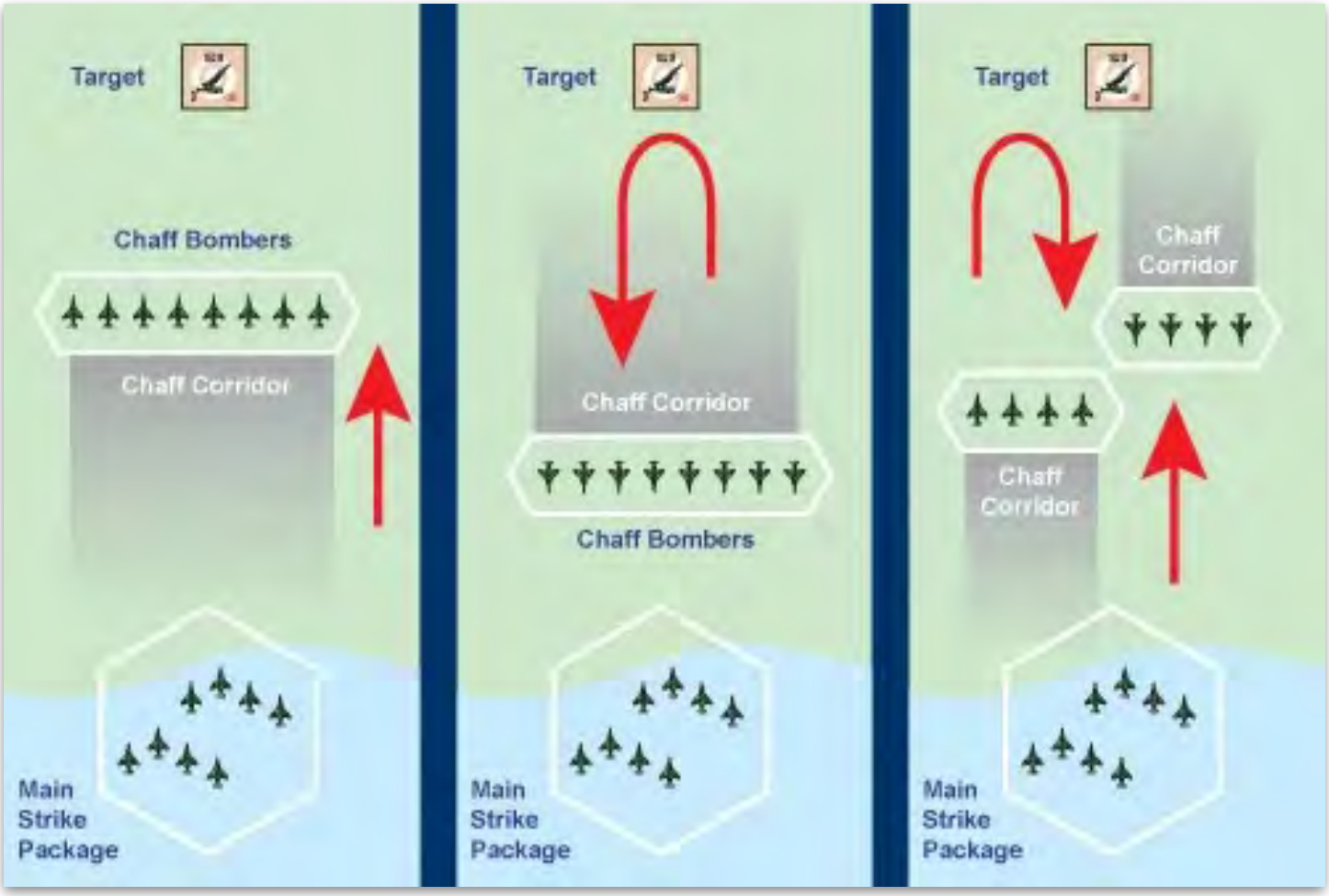

Figure 1 Common CC Jamming Sketch

The combined effects of strikes by Wild Weasels and the work of chaff bombers can be described as 'punching open a (safe) corridor through the enemy IADS'. Establishing an area along which – at least temporarily – it was 'safe' (that's relative) for the US bombers to approach their targets and bomb these.

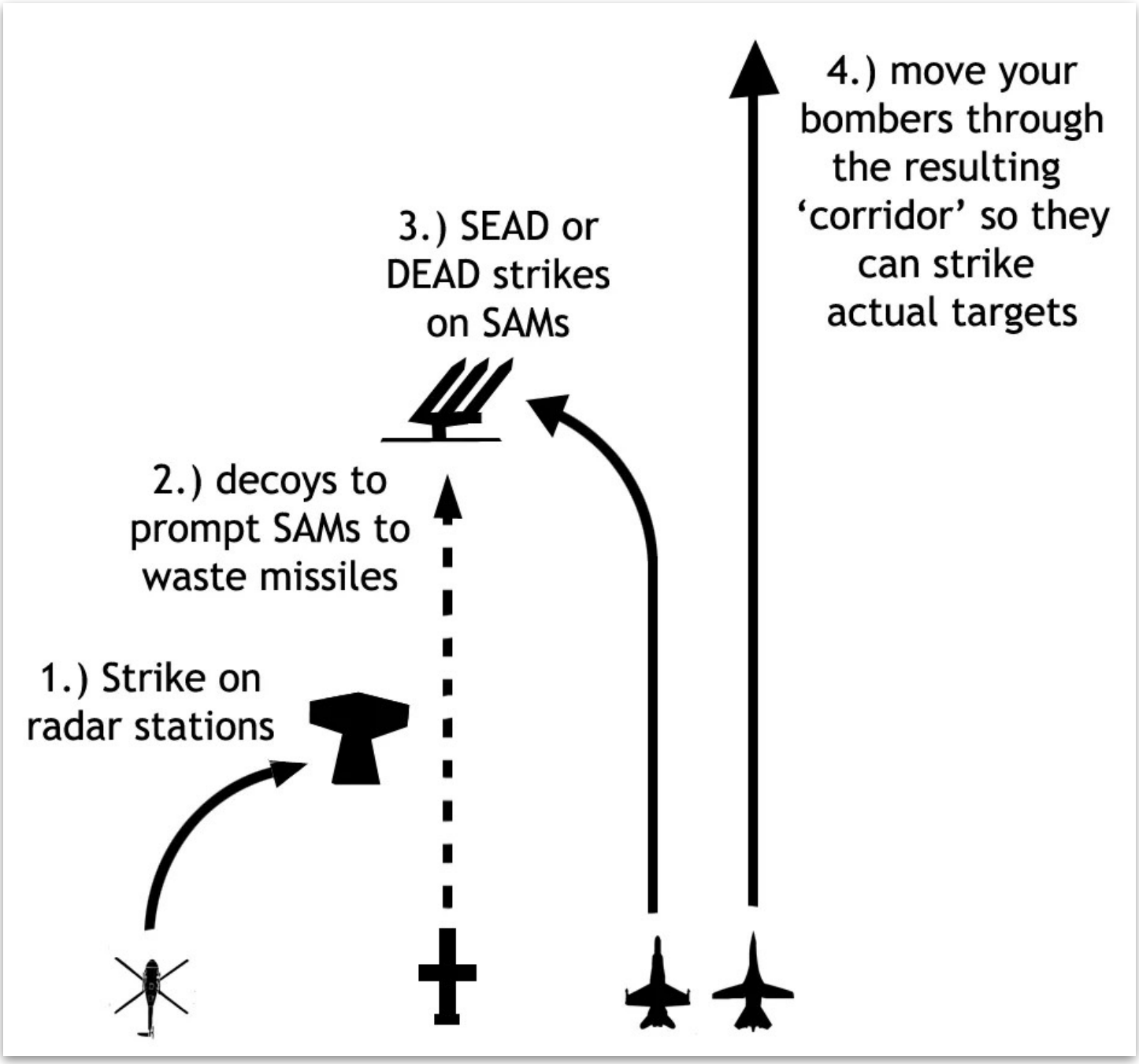
***

Now, many are likely to jump to the conclusion like, ‘but, that’s Vietnam War, that was 50 years ago… that’s obsolete and irrelevant’.

Wrong.

The concept of ‘punching open a safe corridor through enemy IADS’ remains relevant until this very day. And one can see it applied in a number of conflicts ever since. Arguably, the Israelis have failed to punch open any kind of safe corridors through the Egyptian and/or Syrian IADS’ in October 1973: they’ve tried to do so against Syria, on 7 October, but suffered heavy losses without much success – and then their air force was ordered to do something else instead (and then suffered even more losses because the Egyptian and Syrian IADS remained intact). They also didn’t try to do this in 1982 over Lebanon – but this time because their target was not something *behind* the Syrian radars and SAMs: their targets *were the Syrian radars and SAMs*. And most of these were so close to their positions that they killed them by their own artillery.

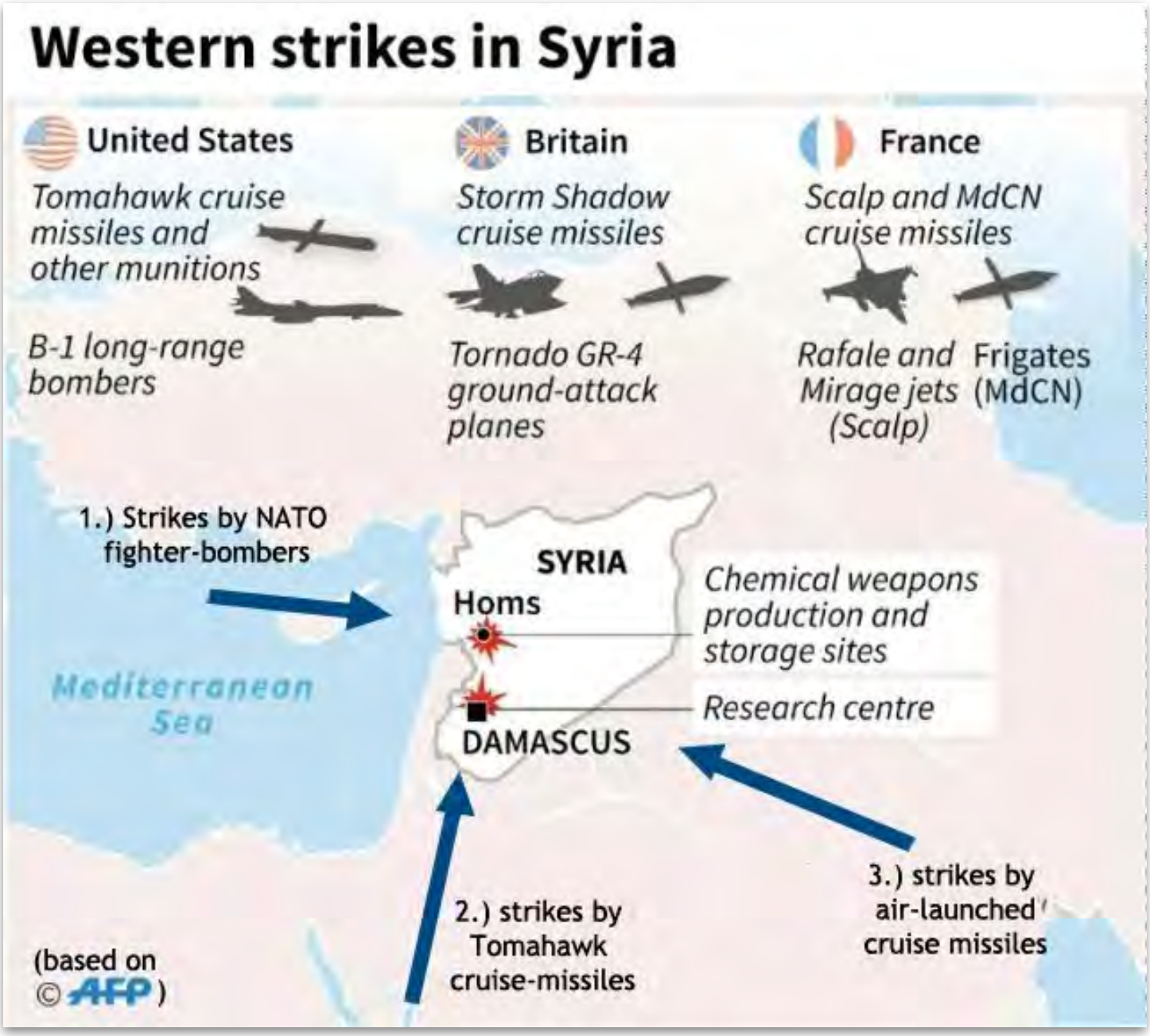
On the contrary, when the USA (and allies) went after Iraq, on 17 January 1991, at the start of the Operation Desert Storm, they also first opted for ‘punching open a safe corridor through enemy IADS’. They first deployed their helicopters to knock out two Iraqi early warning radars, then sent in a big ‘swarm’ of drones to prompt the Iraqi SAMs behind these two radars to spend all of their missiles, and then sent their aircraft through the resulting ‘corridor’ in the Iraqi radar- and SAM-coverage.

The Americans (with some British help) repeated the exercise in Iraq of 2003, again.

Where they couldn't act precisely this way – which then caused them a lots of problems – was over Serbia in 1999, because the Serbs learned the Iraqi lessons and didn't operate their IADS in the classic, 'PVO-style'. They were constantly moving their SAMs and radars, powering them up at random positions, at random intervals, for between 30 seconds and 5 minutes, and then moving them again. Nevertheless, NATO still reacted by 'establishing and maintaining safe corridors through enemy IADS': it deployed aircraft armed with anti-radar missiles or aircraft packed with electronic countermeasures along selected routes, and then routed its bombers into Serbia along the routes – i.e. corridors – maintained/protected by such aircraft, and that regardless of what the Serbs were doing. If any Serbian radar or SAM-site then powered up, and was close enough to represent a threat, it was countered by the means of electronic warfare and anti-radar missiles in 'ad hoc fashion'.

Another example ‘when they didn’t do that’ was that of the US (and NATO) strike on Assad’s chemical warfare facilities in Syria of April 2018. The Americans and allies were not after killing his IADS, nor Assad in person, or anything else - but: exactly three facilities for production of chemical weapons. Therefore, they distracted the Syrians by sending their fighter-bombers from Europe, i.e. from west/ north-west. When the Syrians turned in that direction, they were ‘stabbed in the back’ by cruise missiles launched from warships underway in the Red Sea (i.e. from the South) and B-1 bombers underway over Iraq (i.e. from the East).

Now, perhaps people still think that the Russians and Ukrainians do not care about such experiences. And that this air war in Ukraine is nothing special, and air power not playing any kind of a decisive role and whatever else of that kind… we’ve all heard it by now, dozens of times. And, hand on heart: it’s rather unlikely anybody serving with the PSZSU or the PVO-part of the VKS, these days, knows about ‘some old, scurfy book published in Moscow of 1980’... BUT: be sure, the instructors teaching people nowadays running the PSZSU and the PVO-part of the VKS, 20 or so years ago, knew about these books, and taught them correspondingly. Therefiore: they have taught their students to act that way, too.

In grand total: the core thinking about ‘punching open that corridor through the enemy IADS’ is still dominating the game.

Sure, the PSU is likely to appear as not having force of fighter jets equipped well-enough to operate that way. If trying, It would get cut to pieces by the Russian MiG-31s and Su-35s – because these are equipped with superior air-to-air missiles, you think?

However, it does. It’s just doing that by other means. After all, we’re having the years 2022, 2023, and 2024 and not everything must be done in exactly the same fashion like over North Vietnam of 1972. With other words: yes, ‘even’ the PSU is first trying to ‘punch open corridors through the enemy IADS’. Have tried to explain this, to some detail, in Saints, Thunders & Lightnings, Part 4, the last year.

Indeed, even the Russian Air-Space Force (VKS) is operating that way over Ukraine, and that ever since 24 February 2022. For example: when assaulting Antonov IAP, outside Hostomel, late that morning, the Russians deployed massive volumes of electronic countermeasures and anti-radar missiles to ‘punch a safe corridor’ through the Ukrainian IADS, roughly down the Dnipro from the border to Belarus all the way to Kyiv. Only then did they send their helicopters down that corridor (see the right side of the map below).

posts along the LOC and support the onslaught on Kyiv. The MOD in Moscow claimed the involvement of 75 aircraft: amongst them who was killed.[4]

A map of the 35th CAA's principal route of advance on Kyiv, in period 24–28 February 2022, and the heliborne assault on Hostomel, on the first morning of the war. (Map by Tom Cooper)

38

From the book here.

'Problem/s':

1.) one can't see electronic countermeasures. Thus, nobody has seen them.

2.) Incoming Russian helicopters were captured on videos. Everybody has seen them. But,

3.) escorting Su-30s, Su-34s, and Su-35s were not seen. Nobody has seen them.

Thus, people are jumping to the conclusion this was a 'helicopters only' operation.

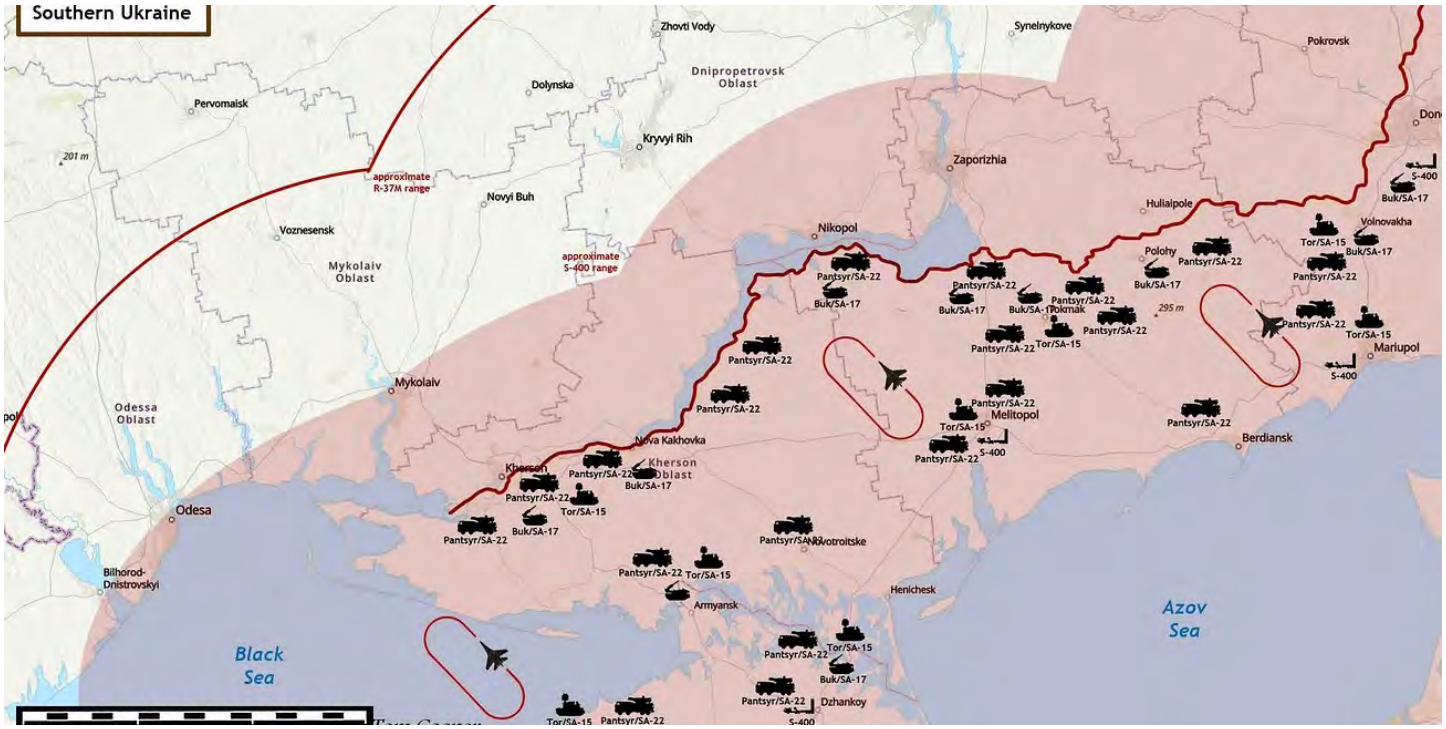
It was not. Electronic countermeasures were invisible, as always, while fighter-bombers were flying high and ‘behind’ the helicopters, outside the sight of cameras (and the weather was not particularly clear: actually, there were lots of clouds, and thus high-flying aircraft were not to be seen from the ground). And, they could remain ‘behind’ helicopters because their R-77 air-to-air missiles and Kh-31 anti-radar missiles offered them enough range to act against anything Ukrainian that threatened helicopters (for example: the PSU’s radar station at Antonov IAP was targeted by Kh-31s… and Ukrainian air defences there were then assaulted by Su-25s, Ka-52s and Mi-35s).

Sure, ever since, we’ve seen next to nothing of that. Actually, better expression would be: we’ve seen a lot less evidence for the Russians (and Ukrainians) creating such safe corridors. ‘Few photos of Kh-31-wreckage, here and there, from time to time’….Simply because neither side is keen to publish videos revealing too much about its tactics. Shouldn’t mean that such operations are not run – by both sides. Or that they are not run by other means. Means like AGM-88s, ATACMS, ADM-141s, Storm Shadows, etc. (as, once again, explained here:

Saints, Thunders & Lightnings, Part 4

SARCASTOSAURUS

16 СЕНТЯБРЯ 2023 Г.

Hello everybody! To conclude this series of features, let me start with the question with which I’ve ended the Part 3: how do you ‘outfight’ the S-400? For the start, and everybody’s orientation, the map providing an approximate reconstruction of the Russian integrated air defence system for southern Kherson, southern Zaporizhzhya and northern Crimea, as…

Read full story

***

Conclusion is on hand: ‘punching open a corridor through the enemy IADS’ remains the fundamental principle of operations against enemy IADS – and that by both sides in the Ukraine War.

Unsurprisingly, explanations like, ‘but there was a technical glitch’ or ‘enemy cyber-attacked our air defences’ and similar… ho-hum… Yes, perfectly possible. But, because word is that this war is going on for slightly longer than 1-2 days (… who can ever say…?): rather unlikely.

Why?

In the case of the Russian strike on Kyiv, on 8 July, this is obvious at least from two facts:

1.) A day earlier, the Russians have ‘tested’ the corridor they have created through the Ukrainian IADS in the Poltava area. It’s merely so that the gent describing the effects is using different vocabulary and explaining it in different fashion than I do. Moreover,

2.) a day later, the Russians then used the same corridor to strike targets in the Poltava area **again**. (….and, very likely, the Russians repeated the exercise at one or another opportunity over the last three-four days, too - because in cases of this kind, they’re the first to continue exploiting the resulting opportunities as long as possible).

Foremost: as explained in the Part 3, the Russians aren’t drilling this corridor free for 1, 2, 3 days, but for 3-4 months already.

Which, sorry, is either

a) collapsing the ideas like ‘technical glitch’ or ‘cyber attack’ like houses of cards, because Ukrainians have had enough time to ‘do something’, or

b) is exposing the Ukrainians as incompetents in all these fields, because they didn’t.

Considering such severely centralised systems of command like Syrsky’s or Oleshchuk’s are offering the advantage of a very rapid reaction to major crises, I tend to lean towards ‘neither’.

…except, of course, the Mobutu Syndrome has reached such proportions that it’s meanwhile completely disabling large part of the PSU.

Your choice.

***

One way or the other: by now it must be obvious (it is obvious… at least to the sparrows on my roof) that the Russians have created a corridor in the Ukrainian IADS, somewhere in the Poltava sector, and the PSU hasn't got a solution for that on hand.

How am I then marking that corridor or one or the other of my dilettantish maps: WTF cares?

***

№ 3.067

Меня искренне радуют эти сигналы

2024-07-16

Романенко

Прогнившая насквозь Вторая республика оказывается перед выборам плыть или сдохнуть.

> — Костыли отваливаются, вечная болтовня о том, что мы «фронтир демократии», дайте денег, потому что «мы спасаем демократию…» уже не работают.

Вся эта постная брехливая херня скоро будет слита в унитаз вместе с её носителями.

***

2024-07-16

Куса

Выбор Джеймса Вэнса как вице-президента Трампа говорит о нескольких вещах.

1. Это потенциальный политико-идеологический наследник.

Ему 39. Очень молодой по меркам американской политики. Он лояльный, уверовавший в идеи MAGA, и хорошо подходящий под следующее поколение трамповского движения "новых правых", которому можно будет передать факел. Если он хорошо проявит себя на второстепенной роли, то к 2028 году из него можно будет сделать "Трампа 2.0" и соревноваться с молодым поколением демократов. Не удивлюсь, если окажется, что Трамп принял решение взять Вэнса лишь после покушения на свою жизнь в последние 2 дня.

2. Трамп решил не рисковать выбором не 100% лояльного вице

для расширения электоральной базы и привлечения других социальных груп, и пошёл проверенной надёжной дорожкой, выбрав по сути очень похожего на него правого консерватора, который лишь зацементирует ядерный электорат Трампа и усилит его меседжи, связанные с анти-

элитным бунтом и крестовым походом против истеблишмента. Возможно, Вэнс привлечёт часть молодежи и голоса "ржавого пояса".

3. Выбор Вэнса показывает, что Трамп заинтересован перехватить контроль над партийным мейнстримом,

смещая его в сторону джексоновской демократии, с упором на внутренние вопросы, анти-элитаризм, реструктуризацию государственных структур и так далее.

Они будут пытаться подмять партийную повестку под себя, чтобы застолбить условный "трампизм" на годы вперёд и одолеть традиционных республиканцев, как раз, когда в партии начинается борьба за новых лидеров.

4. Для внешней политики выбор Вэнса означает приверженность Трампа политике осторожного вовлечения в международные дела с приоритезацией Китая, узким пониманием национальных интересов, переложением ответстенности на союзников и сокращением внешней помощи.

Для нас это не самый лучший сигнал, так как Вэнс известен своими скептическими высказываниями относительно дальнейшей помощи Украине, критикой президента *Зеленского* и приверженностью идеям Трампа быстро закончить войну переговорами.

5. **В средне- и долгосрочной перспективе, на мой взгляд, всё это значит, что нам в нашей внешней политике надо будет смещаться в сторону европоцентричного западного вектора, а не ставить США в приоритет №1.**

Выбор Вэнса показывает, что Трамп не намерен искать широкий компромисс по вопросу дальнейшего развития национального проекта в Штатах, а наоборот, будет пробивать свою повестку и пытаться навязать её через политическую перестройку, даже если это будет означать эскалацию борьбы с оппонентами.

Это значит, что США не выйдут из внутреннего кризиса в ближайшие годы, и их вовлечённость в наши дела будет всё такой же ограниченной и условной, а зависимость от электоральных циклов и идеологических качелей останется высокой.

Поэтому, нам стоит ориентироваться на приоритетность Европы над США на нашем западном направлении.

Разумеется, это не означает отказа от партнерства с Вашингтоном, но Европа для нас более близкий, естественный и понятный союзник, с которым можно развивать очень разные форматы взаимоотношений, а не быть всё время в

модели ограниченного ассиметричного партнерства без четких гарантий решения наших стратегических задач.

***

№ 3.068

У тривожному очікуванні обіцяних «змін в уряді», давайте проаналізуємо звитяги та здобутки найцифровішого у Світі SMM-міністра за вже майже 5 років його царювання

2024-07-16

Корсун

Почнемо, звісно, з сумновідомого додатку Дія.

План: особисто Найвеличніший обіцяв «вибори у смартфоні», усі пам'ятають.

> Факт: станом на 2024 вибори у Дії навіть не планується (і це гарні новини).

План: перенесення бюрократичних процедур у Дію зменшить рівень корупції.

> Факт: рівень корупції в Україні часів Федорова&Кумпанії рухається виключного у напрямку збільшення. Показовий приклад: задля запобігання перепродажу квитків на потяги до Польщі, Федоров запровадив примусову їх купівлю через Дію. Допомогло? Абсолютно ні. Он Боголюбов купляв квиток у перекупів. Все як у старому анекдоті: «як є**ли - так і є**ть, лише мороки добавилося».

«Роль кібербезпеки дещо перебільшена» - цю епохальну фразу Федоров ляпнув у публічному інтерв'ю у листопаді 2019 https://cutt.ly/3gd5h38 Таке глупство відображало його щире (не)розуміння значення кібербезпеки, і це ставлення не так щоб дуже змінилося. Заходи з безпеки розроблюваних його командою додатків проводяться суто формально, та й то переважно під тиском залишків громадського спротиву фахівців (тобто мене).

В результаті такої потьомкінщини, додаток Дія був зламаний росіянами у січні 2022, а частину викрадених персональних даних українців виставлені публічно. Цей факт підтвердив провладний нардеп в офіційному листі

> https://cutt.ly/Cee4Ftrj

а також ФБР та генпрокурор США, разом з Wall Street Journal, USA Today та Голос Америки

> https://cutt.ly/Uedvh93P

Сам же Федоров та його міністерство продовжують вперто заперечувати ці факти, очевидні не тільки його власній команді, й усьому Світу.

Прикол ще полягає у тому, що на початку каденції Міша вихвалявся, нібито буде продавати Дію іншим країнам. А в результаті навіть найближчі його друзяки – естонці відмовилися її брати, навіть безкоштовно:

> https://cutt.ly/ow01LHOd

Дія-Сіті: відпочатку утопічна ідея із запровадження «англійського права» на території суверенної України.

— П(р)одавалася ідея як такий собі інкубатор передових технологій, але по факту перетворилася на локальний «клуб білого бізнесу» Мішиних посіпак з ручним керуванням та відсрочками від мобілізації. Ця штучна нежиттєдайна конструкція розсиплеться у день зняття Федорова з посади.

Близько 340 державних реєстрів та баз даних: велика та давня біда України.

Вони старі, діряві, з безліччю корупційних ризиків.

Чи вирішена ця проблема за 5 років? Аж ніяк.

Бази як текли – так і течуть, попри показові масові обшуки у дрібних продавців.

Крім того, як і 10-15 років тому, реєстри постійно глючать та підвисають.

До речі, команда веселих та кмітливих жижиталізаторів намагалася розрубати цей вузол створенням «платформи реєстрів» (він же «реєстр реєстрів») – але от біда, на корупції у відповідних закупівлях НАБУ спіймало Голову Держспецзв'язку Щиголя та його заступника-CDTO Жору.

А це безпосередні підлеглі Федорова.

До речі, раніше топів Держспецзв’язку ніколи не арештовували, це сталося лише за часів мудрого керівництва SMM-міністра.

«Армія дронів», кажете? Це як Лох-Несське чудовисько: усі про нього чули, але ніхто не бачив.

Я можу ще довго розказувати про тоталітарно-корупційний законопроект 8087, про заведення в Україну російського Телеграму, про ігнорування захисту персональних даних, про різні «цифрові кайданки» від держави, про шахер-махери «дієвих» з мутним крипто-бізнесом, про численні факапи та сотні випадків брехні прямо в очі.

Та чи взагалі нам потрібно міністерство-айті

https://cutt.ly/WnEhcLU

Про те, як Федоров поступово захоплює владу у країні я розказував у травні:

https://cutt.ly/See4GntK

Тому якщо спитаєте мене, чи був Федоров успішним та ефективним на посаді аж цілого віце-прем’єра ці 5 років, то я скажу відверто:

— він про$рав практично усі полімери.

Образ успішного цифро-мачо йому малюють виключно його ж ботоферми у його коханому Телеграмі.

> — Зайдіть сьогодні, у останній день «оновлення даних», у будь-який ЦНАП або ТЦК з кілометровими чергами – і ви побачите реальні «успіхи та здобутки» цифровізації по-федорівські (я був буквально вчора, це капець, найгірший зразок совка).

А може Федоров є чесним перед суспільством? Точно ні. Бреше, його ловлять на брехні, але він вигадує нову й нову брехню.

А чи готовий пан Федоров до публічної полеміки з опонентами за межами своєї теплої ванни? У жодному разі. Він боягуз, як й усі вони.

Не знаю, чи залишиться Федоров в оновленому уряді, але як казав покійний Озеров: «такий футбол на не потрібен».

З технологічним популізмом треба закінчувати.

***

№ 3.069

Основні теми доби 15.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За інформацією Генштабу, кількість зіткнень за добу скоротилася до 119. Екстремальна спека вплинула на бойові дії на лінії фронту, проте армія РФ не припиняє атак на напрямку головного удару – на Покровськ, Торецьк та Костянтинівку. Бої точаться і на інших ділянках фронту на Харківщині,

Луганщині Донеччині, Запоріжжі та Херсонщині. Зменшення інтенсивності піхотних атак російське командування компенсувало збільшенням кількості авіаударів передусім керованими авіабомбами.

Майже половину ударів КАБами армія РФ завдає по населених пунктах у тилу ЗСУ, унаслідок чого гинуть та дістають поранень мирні жителі. За інформацією військових адміністрацій, за добу загинули не менше 3 осіб, поранено – понад 10.

2️⃣ Через аварію на енергооб'єкті Укренерго збільшило тривалість вимкнення електропостачання, хоча графіки практично не виконуються. Нерівномірне подання електроенергії призводить, зокрема, до проблем переробних сільськогосподарських підприємств, які жорстко прив'язані до сезонної роботи.

Литва передає Україні обладнання Вільнюської ТЕЦ-3, яку виведено з експлуатації.

3️⃣ НАБУ та Спеціалізована антикорупційна прокуратура затримали під час отримання хабаря депутата від президентської партії Задорожного. Задорожний є головою тимчасової слідчої комісії Верховної Ради, яка має розслідувати корупцію на закупівлі дронів та будівництві фортифікаційних споруд.

Члени парламентського комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки зняли депутата від партії "Слуга народу" ***Безуглу*** з посади заступника голови комітету. Безугла системно обіймається цькуванням вищого військового керівництва. Спочатку її заяви стали одним із приводів зняття з посади головнокомандувача ЗСУ Залужного та його команди. Вона також займалася лобіюванням призначення головнокомандувачем ЗСУ генерала Сирського. Але вже за місяць вона почала жорстко критикувати самого Сирського й усе вище командування після суттєвого ускладнення ситуації на фронті та провалу мобілізації. Низка експертів вважають її висловлювання "виставою" для населення щоби відвести удар від президента Зеленського, який призначає керівництво ЗСУ, та перекладання відповідальності на армію. Деякі журналісти впевнені, що Безугла працює на главу Офісу президента Єрмака та безпосередньо виконує його вказівки.

Нацагентство з питань запобігання корупції виявило незадекларовані за 2021 рік доходи депутата Верховної Ради із колишньої фракції "Опозиційна платформа – За життя" Фельдмана.

СБУ завершила розслідування щодо діяльності ще одного чинного депутата від фракції ОПЗЖ – Пономарьова. 25 лютого 2022 р він виїхав із Києва до Бердянська, де організував на користь окупантів діяльність підприємств, що належали йому, причому частину продукції було передано російським

військам. Він повернувся до Києва в листопаді 2022 р і знову почав працювати в парламенті. За 2,5 роки після вторгнення Верховна Рада так і не позбавила його мандата.

4️⃣ Президент ***Зеленський*** **влаштував пресконференцію, на якій розповів журналістам про**

1) перспективи мирного врегулювання, 2) підсумки саміту НАТО, 3) мобілізацію та 4) плани змін в уряді.

Жоден із журналістів не поставив йому гострих питань.

Зеленський фактично **звинуватив західних партнерів у своїх помилках, поклавши на них провину за уповільнення постачання озброєнь.**

Він **визнав наявність тиску для підштовхування України до мирних переговорів.**

Зеленський **анонсував наступний "саміт миру" на листопад, коли будуть готові пропозиції щодо реалізації всіх пунктів його "формули", водночас наголосив, що в саміті мають узяти участь представники Росії.**

Він похвалився великою кількістю підписаних "угод про безпеку", жодна з яких не є обов'язковою для другої сторони й не потребує ратифікації парламентами.

З його слів,

— **оцінку дій військового командування має бути відкладено до кінця війни**, а

— **питання щодо оновлення уряду "обговорюється".**

5️⃣ **Апеляційний суд Кропивницького випустив під заставу 9 млн грн колишнього співробітника Головного управління розвідки *Червінського*.**

Заставу вніс колишній президент ***Порошенко***.

1) СБУ пред'явила йому підозру в проведенні невдалої операції з вербування російського льотчика, який мав перелетіти до України разом із літаком.

2) Натомість по аеродрому "Канатово" Росія завдала ракетного удару, який спричинив жертви серед персоналу.

3) Червінський вважає, що операцію було зірвано завдяки витоку інформації через Офіс президента.

4) За два роки слідства СБУ так і не спромоглася зібрати достатні докази для передавання справи до суду.

Три роки тому ***Червінський*** звинуватив голову Офісу ***Єрмака*** в передаванні Росії відомостей про операцію із захоплення найманців ПВК "Вагнера".

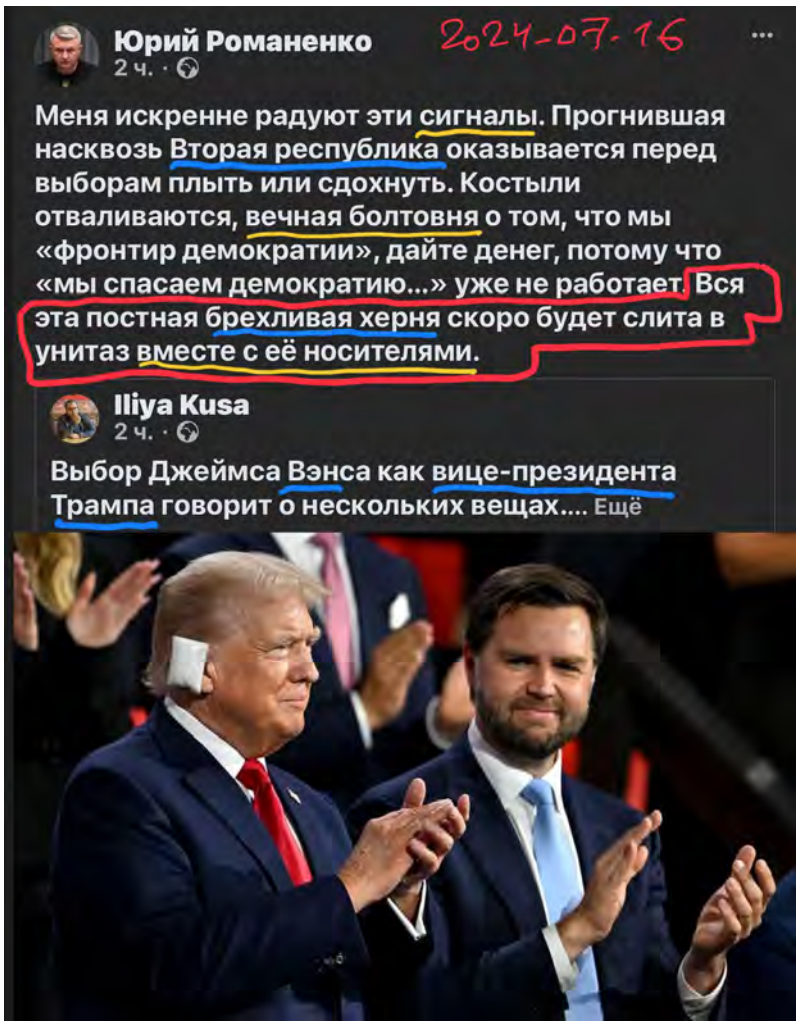
6 ***Єврокомісія*** оголосила бойкот заходам, які планує влаштовувати прем'єр-міністр Угорщини ***Орбан*** у рамках головування в Раді ЄС.

> — Орбан, який чітко дотримується російського порядку денного, після візиту до Москви запропонував голові Європейської Ради Мішелю відновити дипломатичні відносини з Росією.

Президент ***Зеленський*** на пресконференції побоявся прямо критикувати угорського прем'єр-міністра, який відіграє суттєву роль у процесі переговорів щодо вступу України та Молдови в ЄС.

Парламент Словаччини не знайшов достатньої кількості голосів, щоб засудити удар Росії по лікарні "Охматдит".

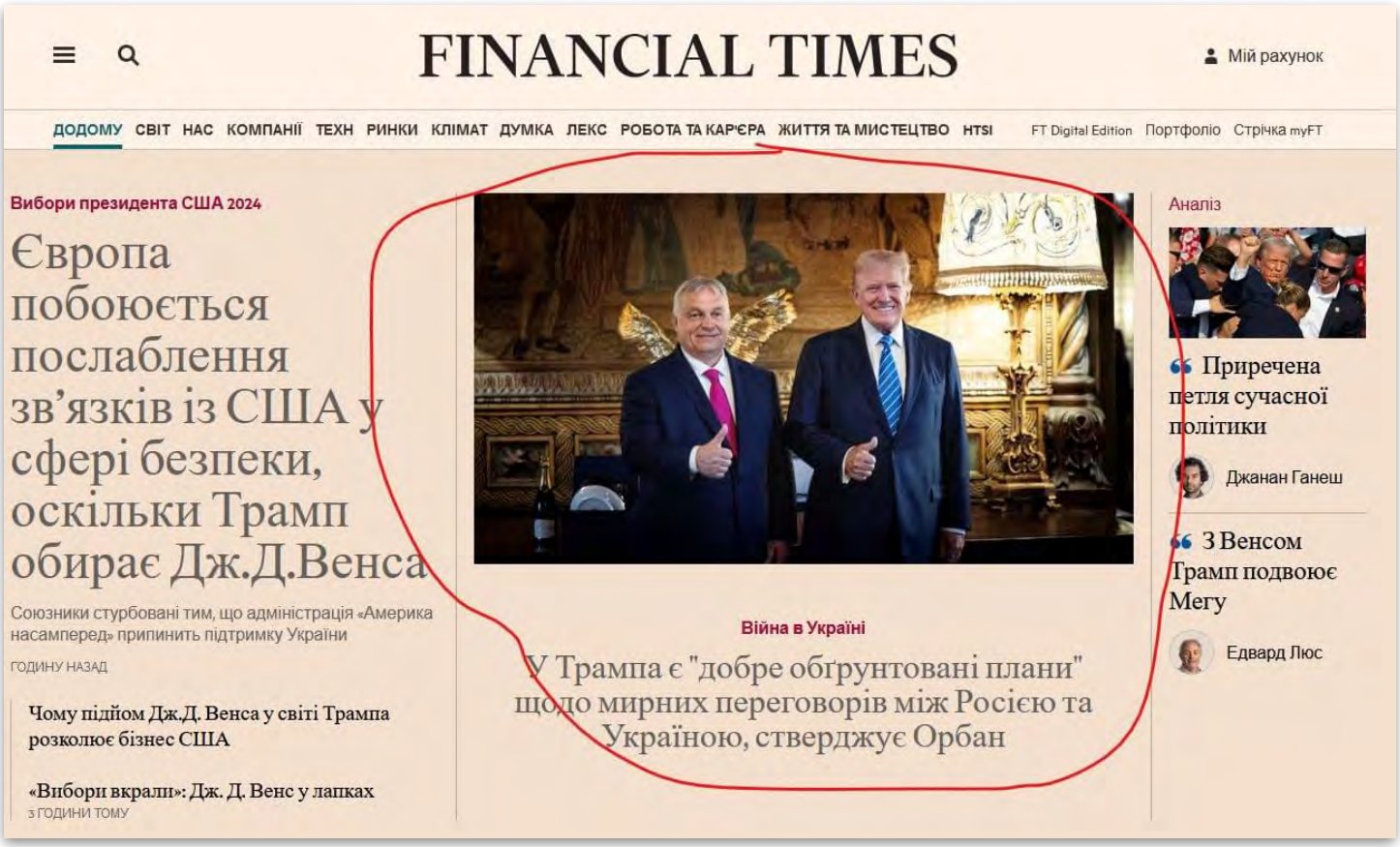
7 Попередній президент США ***Трамп*** уже за два дні після замаху взяв участь у з'їзді Республіканської партії, який висунув його кандидатом на майбутні президентські вибори.

Трамп назвав кандидатом у віцепрезиденти сенатора ***Венса***, який повністю його підтримує, просуває ідеї ізоляціонізму та голосував проти надання підтримки Україні. Окружна суддя штату Флорида Кеннон закрила федеральну справу проти Трампа про неналежне зберігання секретних документів, причепившись до юридичних формальностей. Міністерство юстиції США оголосило, що подасть апеляцію на рішення судді. Процес затягнеться в часі й не стане перешкодою для балотування Трампа.

***

№ 3.070

2024-07-16

Ніколов

«Financial Times» першими з глобальних медій відійшли від замаху на Трампа і повернулись до замаху Трампа на Україну. Вибачте за таке емоційне порівняння, але у мене дуже нехороша чуйка з цього приводу.

Що нас не просто саджатимуть за стіл переговорів з Роіссєй, а скоріше «ставитимуть р@ком під Путєна».

І це буде вже до кінця цього 2024 року. Трамп після перемоги на виборах не чекатиме призначення президентом, а відразу пояснить «хто єсть ху».

Автопереклад https://www.ft.com/content/44493fa9-d8f2-4407-94ac-a072c1976ca2

Дональд Трамп має «обґрунтовані плани» щодо мирних переговорів між Росією та Україною - Віктор Орбан

Дональд Трамп швидко вимагатиме мирних переговорів між Росією та Україною, якщо він переможе на президентських виборах у США в листопаді, і має для цього «добре обґрунтовані плани», заявив Віктор *Орбан*, президент Угорщини, після приватних переговорів з кандидатом від Республіканської партії.

Ця перспектива означає, що ЄС повинен відновити прямі дипломатичні відносини з Росією і почати переговори «на високому рівні» з Китаєм для пошуку мирного вирішення війни в Україні, — заявив угорський прем'єр-міністр у приватному листі до лідерів ЄС після консультацій у Москві та Пекіні.

У листі Орбан також зазначив, що на основі його нещодавніх дискусій з президентом Росії Володимиром Путіним, президентом Китаю Сі Цзіньпіном і президентом України Володимиром Зеленським,

«загальне спостереження» полягає в тому, що «**інтенсивність військового конфлікту радикально зросте в найближчому майбутньому**». Москва значною мірою покладалася на Пекін у переслідуванні конфлікту.

Офіс ***Орбана*** відмовився від коментарів, коли до нього звернулася Financial Times, яка бачила його лист.

Передвиборчий штаб Трампа не відразу відповів на прохання про коментар.

> — Його (Орбана) поїздки до Путіна, Сі і Трампа за останні два тижні під час головування в ЄС на ротаційній основі шокували його союзників у блоці і НАТО.

Багато хто побоюється, що підтримка Орбаном мирного врегулювання, поки Росія все ще контролює значну частину східної України, грає на руку Кремлю і підриває рішучість Заходу підтримати територіальну цілісність Києва.

«Ми не можемо очікувати мирних ініціатив від [Трампа] до виборів. Однак я можу з упевненістю заявити, що незабаром після своєї перемоги на виборах він не чекатиме інавгурації, а буде готовий негайно виступити в ролі мирного посередника», - написав Орбан у своєму листі, надісланому президенту Європейської Ради Шарлю Мішелю та іншим лідерам ЄС.

«У нього є детальні і добре обґрунтовані плани для цього».

За словами Орбана, це означає, що ЄС повинен передбачити зміну в політиці США і або визнати необхідність негайних переговорів між Росією і Україною, або взяти на себе більшу відповідальність за фінансування оборони України.

Джей Ді ***Венс***, сенатор-республіканець від штату Огайо, якого Трамп у понеділок обрав своїм напарником на виборах, використав статтю в FT у лютому, щоб закликати Європу взяти на себе більший тягар у підтримці України.

Орбан написав у своєму листі:

> «Я більш ніж переконаний, що за ймовірного результату перемоги президента Трампа пропорція фінансового тягаря між США та ЄС суттєво зміниться на користь ЄС, коли йдеться про фінансову підтримку України».

Прем'єр-міністр Угорщини довгий час був найбільш проросійським лідером ЄС, критикуючи західні санкції проти Москви та військову підтримку України, вимагаючи припинення вогню у війні та мирних переговорів.

Це суперечить спільній позиції ЄС, який вважає, що він повинен допомагати Україні в обороні і що лише Київ може вирішувати, коли розпочинати переговори з Росією.

«Наша європейська стратегія в ім'я трансатлантичної єдності скопіювала про-військову політику США, - написав Орбан.

«Досі у нас не було суверенної і незалежної європейської стратегії або політичного плану дій. Я пропоную обговорити, чи є раціональним продовження цієї політики в майбутньому».

сказав він лідерам ЄС:

> «Ми можемо знайти вікно можливостей з міцною моральною і раціональною основою, щоб почати нову главу в нашій політиці...[і] докласти зусиль для зниження напруженості та/або створення умов для тимчасового припинення вогню та/або початку мирних переговорів».

Опис Орбаном мирного плану Трампа для України збігається з програмним документом щодо конфлікту, написаним двома союзниками колишнього президента, які, як очікується, займуть керівні посади в його адміністрації, якщо він переможе на виборах у США в листопаді.

План Кіта ***Келлога*** і Фреда ***Флейтца*** з Інституту політики «Америка понад усе» пропонує, щоб США продовжували зміцнювати обороноздатність України,

але

майбутня військова допомога вимагатиме від Києва участі в мирних переговорах з Росією.

***

№ 3.071-1

Президент каже, що 14 нових недоукомплектованих бригад стали доукомплектовувати озброєнням

2024-07-16

Касьянов

А в мене запитання до верховного - навіщо нам 14 нових бригад? Адже це щонайменше 1400 осіб адміністративного персоналу (штаб, тил), 14 повних вантажівок паперових документів на рік, купа геморою з ППД, із розміщенням штабів і складів, медичної служби тощо.

Мені заперечать - нам потрібні свіжі бригади для ротації тих, хто бере участь у боях. А ви знаєте, що таке ротація? - Це коли через усю країну тягнуться колони із заходу на схід, а потім зі сходу на південь, зношуючи матеріальну частину і людські організми, а потім свіжа бригада на нових для неї позиціях втрачає людей на наших же мінах, встановлених попередниками, воює слабко, зазнає втрат, не знаючи до кінця ситуації, і не налагодивши належним чином взаємодію із сусідами. Про те, що "свіжа бригада" - це все необстріляні бійці, у яких ризики загинути в рази більші, ніж у старих, бувалих воїнів - і говорити не доводиться.

У позиційній війні на виснаження нам давно треба було перейти на дивізійну структуру. Дивізія - більш велике армійське формування, яке може тримати ширший фронт, а отже, командири на місцях будуть чудово взаємодіяти з сусідами, у дивізії більше вогневих засобів - їх не треба випрошувати у всілякого роду командувань, яких у нас хмари, та й самі ці командування - ОТУ, ОСУВ будуть здебільшого непотрібні, їх цілком замінять штаби дивізій.

Підрозділи дивізій можуть ротуватися поротно, побатальйонно, без переміщення військової техніки через усю країну, без втрати знань про обстановку (штаб залишається на місці і ротується наполовину). Поповнення свіжими силами в таких формуваннях приходять не необстріляними батальйонами, а маршовими ротами, які розподіляються повзводно, по кілька осіб серед обстріляних підрозділів. Відповідно поповненню є в кого вчитися, і більше шансів вижити, і, хоча б, загинути з користю...

У дивізій маса переваг. Але у нас люблять створювати "окремі" бригади, "штурмові" бригади, і всякі інші частини "спеціального призначення". Не спеціальних уже майже не залишилося))

Зате кількість штабних працівників, полковників і генералів зростає. Скоро з них можна буде створювати окремі штурмові офіцерські бригади спеціального призначення.

***

№ 3.071-2

Про кадровий голод у військах

2024-07-17

Касьянов

Окремий батальйон зі своєю адміністрацією і своїм забезпеченням має приблизно стільки ж небойових одиниць, скільки їх в окремій бригаді. Окрема бригада має приблизно стільки ж адміністративних працівників, скільки й дивізія. Разом дивізія приблизно дорівнює окремому батальйону - іноді в півтора раза більше, іноді в два - за кількістю штабних одиниць, а за бойовим складом - у 20-30 разів більше людей. Ось і рахуйте...

При цьому на абсолютну більшість забезпечувальних позицій - фінансових, кадрових, складських, ремонтних - можна і потрібно набирати цивільних. Навіщо військовий начфін? Навіщо військовий директор із персоналу? А психолог?..

У підсумку в нас в армії - якщо порахувати з ГШ і МО - на кожні 10 тисяч справжніх військових (які воюють) - приблизно 1 тисяча людей у погонах, які мають до захисту країни дуже віддалене відношення. Вони - військові бюрократи, яких можна замінити цивільним персоналом, і бажано жіночим (це до питання про ставлення жінок до військової служби).

Але йдемо далі. У нас є 4 категорії офіцерів у військах: офіцер - командир, офіцер - бюрократ, офіцер - інженер, і офіцер - окрема цінна бойова одиниця (льотчик, розвідник, спецпризначенець).

З останніми все зрозуміло - є льотчики-лейтенанти, а є і полковники, і, як і розвідники, вони необов'язково командири. Така людина цінна сама по собі.

З інженерами-офіцерами - теж начебто все зрозуміло. Таких багато в авіації та ППО, де офіцера дають за інженерні навички, а не за командування військами.

Офіцерів-бюрократів і офіцерів-командирів часто плутають, обираючи слухняних і старанних, які вміють оформляти документи, замість талановитих і харизматичних. Це трагедія.

До того ж у нас часто офіцера (запасу) дають після військової кафедри вишу - це взагалі абсурд родом із двадцятих-тридцятих років минулого століття, коли людина, яка вміє читати і писати, одразу ставала офіцером. І таких "офіцерів" у нас багато, яких призивають військкомати і ставлять командирами над обстріляними (і необстріляними) бійцями. Це просто біда!

А в нас - безпілотників - це біда в квадраті, бо ми б брали таких вчених "офіцерів" до себе за їхню інженерну підготовку, але в нас - за штатами піхотних підрозділів - немає офіцерів-інженерів (як в авіації, де технік літака - офіцер), в нас усі офіцери - командири (взводів, рот, і тепер навіть батальйонів), офіцерських посад мало, і на них, природно, намагаються ставити справжніх командирів.

Виходить так, що ми б раді брати офіцерів запасу програмістів, електронників, тільки для них посад немає, а солдатами їх брати заборонено. Тому що оце фіцер! (запасу) І йдуть ці "офіцери" у новостворені бригади (14 бригад) командувати такими ж необстріляними, або в обстріляні бригади, давати накази обстріляним бійцям.

Кому це треба? - Риторичне запитання. Мар'яна надто зайнята, щоб займатися такою нісенітницею.

А рішення просте - безпілотні роти, батальйони, полки формувати за штатами авіаційних підрозділів. Тому що незрозуміло, чим гірший інженер безпілотних систем за інженера пілотованого літака. Безпілотні системи куди складніші. Але ними займаються інженери-рядові, інженери-сержанти, а не інженери-офіцери.

Прості, здається, вирішення кадрового питання у військах. Але не для всіх.

***

№ 3.072

Трамп. Вэнс. Блицкриг и глобальная война, - Андрей Илларионов

Видео

2024-07-16

Романчук

Старший научный сотрудник Центра политики безопасности (Вашингтон, США) Андрей ***Илларионов*** поделился с каналом ***UKRLIFE*** своими размышлениями про последствия назначения Джей Ди ***Вэнса*** на должность будущего вице-президента, что изменилось в гонке после покушения на ***Трампа*** и каковы будут последствия выборов для всего мира.

В Украине феномены «инфоцыганство», «медийный нарциссизм», «самовлюблённое всезнайство», «хайп-и-лозунги», «заказуха-на-чернуху» приобрели чудовищные размеры. Наука, основанная на фактах, на методологической строгости, на изучении явлений в контексте, на установлении мотиваций действующих лиц загнала под плинтус, изгнана из информационных популярных, массовых площадок.

Вместо науки, которая отражает то, что есть (история, экономика, социология), украинцев потчуют, травят, их пичкают словесной шелухой, семантическим бредом, фейковой ересью, причинно-следственным нонсенсом. В большинстве своём это делают субъекты, которые называют себя экспертами, политологами, футурологами, аналитиками, инфлуенсерами, геополитиками, даже историками и социологами. Факты они черпают их открытых источников. Инсайда у них за очень редким исключением нет. Зато есть статус говорящей головы с подвешенным языком, которая готова в любой

момент хайпануть на любой теме. А если ещё за это кто-то платит, то тут вообще потоки инфотейнмента (information + entertainment) переливаются всеми красками воображения.

Самое опасно для страны, что люди не понимают, кто друг, а кто враг, кто реально помогает стране, а кто цинично использует её в своих узко политических внутренних целях, кто может реально помочь Украине победить нацистскую Россию, а кто склоняет украинские власти к переговорам и, по сути дела, с поражению.

Все возможные красные линии морали были перейдены, перепрыгнуты при оценке покушения на кандидата в президенты США Д. Трампа. Хиханьки-хаханьки, шуточки, мемы, уничижительные оценки и сплошной цинизм

> – и ни слова о качестве государственного управления Администрации Байдена.
>
> Ни слова о том, что она реально сделала для Украины в течение почти 900 дней широкомасштабной российской агрессии.

А сколько версий о том, что всё это Трамп чуть ли не сам себе устроил, чтобы выиграть выборы.

Т. е. украинские вершители дум инфлуенсеры не видят большой разницы между тоталитарным правителем Лукашенко, нацистским уголовным преступников Путиным и кандидатом от одной из двух самых больших демократических партий свободной Америки.

Совсем заигрались в теории заговора.

Ладно бы сами играли, так миллионам украинцев головы там заморочили, что превратили сторонников республиканской партии в чуть ли не во врагов Украины.

Отвечать за свои слова? – Так не тот жанр. А в этом ли жанре наносить ущерб Украине, ослаблять её обороноспособность, настраивать против себя тех, кто искренне хочет помочь, и выставлять героями тех, кто ещё до войны шушукался с Кремлём и продолжает это делать.

Стандарты журналистики? Разные точки зрения?

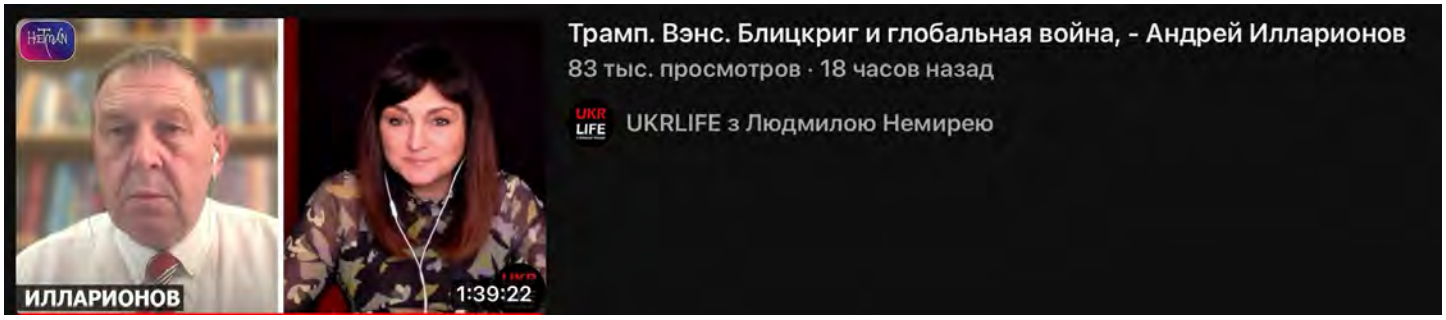
> Так лучше же спустить громким псов на тех, кто имеет другую точку зрения. Без их участия. Так лучше всё превратить в бесконечную мыльную оперу на злобу дня. Так лайки проще собираются. Так хайп зарабатывается. Так деньги отрабатываются.

До тех пор, пока в Украине mainstream медиа будут в рот смотреть западной левизне с её повесткой дня, раболепствовать перед правительством США, других стран, копируя их позиции и точки зрения, до тех пор, пока

комментаторы-«эксперты», «аналитики» будут воспроизводить/копировать нарративы западного социализма в экономике с их обожанием ООН, ВЭФа, гарвардов, кембриджей, беркли, оксфордов или сорбонн, **Украина будет глубокой интеллектуальной, научной провинцией с комплексами местечковости, с удушающим развитие провинциализмом.**

Послушайте настоящего друга Украины. Настоящего рыцаря Свободы. Андрей Николаевич своей работой, поступками, действиями, публикациями с начала 1990-ых (!) доказал, кто он. Настоящие учёные, честные эксперты часто говорят неприятные вещи, ставят болезненные диагнозы. Но они гораздо ценнее, чем десятки эмоциональных, хайповых интервью инфоцыган.

Уместно вспомнить один из моих базовых принципов жизни: «Люди, думайте! Это не больно». Слушайте, думайте – и выбирайте правду и свободу, а не хайп и фейковую блевоту.

Видео

Эта Глобальная война – против нас

https://www.youtube.com/watch?v=q6ZiqL4ZLnw

Jul 16, 2024

Разговор с Людмилой Немиря

00:00 – Начало

00:32 – Факиры и маги надвигающегося мирового порядка

02:20 – Грандиозный скандал, который должен был стать мировым событием №1

05:35 – Российской экономике требовался рост на 20% в течение 6 лет, цель была «достигнута» без экономического роста и за 3 недели

08:20 – Замена базы данных Мирового банка фальсифицированной в ночь на 30 мая 2024 г.

10:53 – Завышение показателей ВВП по ППС для четырех стран из 10 – Бразилии, России, Индии, Китая

12:22 – Занижение ВВП по ППС для Индонезии. Китайско-индийско-индонезийские «чудеса»

14:35 – Это БРИК!

15:32 – Завышение ВВП для 7 стран БРИКС на 4.1 триллиона долларов

16:08 – Для стран Глобального Запада завышения ВВП по ППС нет

19:00 – «Магическое» завышение ВВП по ППС для Глобального Юга на 5 трлн.дол.

22:35 – Небожественный характер вмешательства, имеющего политический характер

22:57 – Аргентинский «ключик» к определению времени проведения фальсификаций

25:52 – Важная услуга А.Белоусова в разоблачение грандиозных фальсификаций

27:30 – Расследование Мировым банком фальсификаций при расчете рейтинга «Doing Business»

30:38 – В сердце международного скандала – опять улыбчивая гражданка Китая

31:02 – Аджай Банга – советник Барака Обамы и Камалы Харрис, номинант Джо Байдена

34:01 – Кому и зачем нужны такого рода фальсификации?

36:00 – Надувание мыльных пузырей

37:15 – Инструмент военно-психологического сдерживания

38:35 – Определение размеров квот в Мировом банке и МВФ

41:02 – Кому «удался» экономический блицкриг?

42:13 – Два лагеря в Глобальной войне

43:40 – Лидеры Глобального Юга

45:00 – Кому Индия платит десятки миллиардов долларов для ведения войны против Украины и Глобального Запада

45:43 – Изменение принципов работы, культуры, этики международных организаций

49:44 – Захват международных организаций антизападными силами

51:11 – Надо ли усиливать влияние Глобального Юга?

52:55 – Проблему составляет не рост Глобального Юга, а захват Глобального Юга идеологией уничтожения оппонента – Глобального Запада

54:51 – Выбор в Глобальной войне на уничтожение – либо сдаваться и умирать, либо бороться за свою свободу и жизнь, как это делают украинцы и израильтяне

57:18 – Являются ли США лидером Западного мира?

58:40 – Договоренности Байдена-Бернса с Путиным об агрессии против Украины

1:00:01 – В феврале-апреле 2022 г. лидером Западного мира стал Борис Джонсон

1:02:25 – Обида Байдена, «пипеточного лидера» Запада

1:06:17 – Лидер Запада или пособник агрессоров?

1:09:25 – Трагизм ситуации – предательство Запада его лидером

1:12:24 – Я не согласен с Вэнсом в отношении Украины

1:13:31 – Почему Вэнс занимает такую позицию? Первое – фискальный консерватизм

1:14:03 – Оголтелая гебешно-демпартийная кампания в Украине против Трампа и республиканцев 1:15:07 – Заповедник антитрампизма в Украине

1:16:21 – Вэнс введен в заблуждение байденовской ложью

1:17:01 – Кто блокирует помощь Украине сегодня и в последние 2,5 года? Вэнс с Трампом? Или Байден?

1:19:20 – Если бы Украина получила военной помощи на 61 млрд.дол.

1:21:02 – Внешнюю политику США проводит президент страны

1:21:46 – Передаст ли Трамп полномочия по проведению внешней политики Вэнсу?

1:22:29 – Если Вэнс изменил свою позицию по отношению к Трампу, почему он не может изменить свою позицию по отношению к Украине?

1:23:25 – Последовательная позиция Трампа: «Мир через силу»

1:25:52 – О чем намекал Трамп в его разговорах с Путиным?

1:26:45 – План Трампа в отношении Украины и войны, обнародованный на дебатах с Байденом

1:32:09 – Главный моральный принцип внешней политики Трампа, анонсированный на весь мир: «Ни пяди чужой земли Путину!»

1:34:54 – Выбор Путина на президентских выборах в США: «Байден. Байден! Байден!!!»

1:37:22 – Интеллектуальные способности «властителей украинских дум»

1:38:02 – Каждый мерзавец, выливающий грязь на Трампа, работает на Путина

https://aillarionov.livejournal.com/1434530.html

***

№ 3.073

Номинацию Трампом Джеймса Дэвида Вэнса на пост вице-президента важно рассматривать в контексте решения США «задачи трех тел»

2024-07-16

Кущ

Речь о трех точках противостояния на периметре Глобального острова по направлениям его столкновениям с кластером Западного мира: Украине, Израиле и Тайване.

«Правило трех тел» говорит о том, что моделировать свою позицию можно лишь в отношении двух «тел».

Республиканцы, Трам и Ди Вэнс считают Китай ключевым соперником США, а формирование Глобального острова - экзистенциальным вызовом для Америки.

«Проиграть Глобальному острову = проигрышу Японии во Второй Мировой войны».

Кто помнит, концепция азиатского доминирования Японии во время Второй мировой, базировалась на создании Великой восточноазиатской зоны процветания под эгидой Токио.

Вначале, расширение Японии в Азии шло вообще под знаменем антиколониализма и борьбы с западными странами: Нидерландами в Индонезии, США на Филиппинах, Британией в Сингапуре, Мьянме и Индии.

Часть индийцев, например, воевала на стороне японцев против британцев в индийском штате Ассам.

Правда эта риторика очень быстро сменилась колониальными практиками, на сей раз со стороны японцев. Особенно в Китае.

Нынешняя китайская концепция Сообщества единой судьбы человечества - это, в какой-то мере, калька с японской модели Великой восточноазиатской зоны процветания времен Второй мировой.

Естественно, с нюансами 21 века.

Но на пути реализации двух концепций стоят США как крупнейшая мировая морская империя современного мира.

Сейчас ситуация для США осложняется новым форматом данного противостояния.

Во время Второй мировой войны - это была задача "двух тел": Германии и Японии.

СССР тоже был историческим соперником США, но перевод его в категорию врагов во время Второй мировой означал трансформацию "задачи двух тел" в "задачу трех тел",которая, в отличие от первой, была нерешаема.

> —.То есть до момента разгрома Японии и Германии, нужно было взаимодействовать с СССР и таким диктатором как Сталин.

И забывать о том, "что с русскими нельзя договариваться" - как говорили в Британии.

Хоть Киплинг и написал знаменитое стихотворение, что "не верьте медведю, который ходит как мы", но Рузвельт и Черчилль поверили Сталину в Тегеране и еще ранее в процессе лендлиза.

Почему сейчас ситуация сложнее?

Япония времен Второй мировой была островным государством с уязвимыми морскими коммуникациями.

То есть, все что нужно было сделать американцам - это победить японский флот и перерезать логистические морские пути.

Задача сложная, но вполне выполнимая.

Союзник Японии - Германия, была слишком отдалена от нее и не могла помочь ни оружием, ни боеприпасами (кроме поставок нескольких двигателей, доставленных подводными лодками).

Сама Япония очень бедна природными ресурсами.

Союзником США был СССР, который континентально нависал над Японией и на финальной стадии напал на Маньчжурию.

Действия США поддерживали партизаны в Индонезии, Филиппинах, Чан Кайши в Китае.

Индия была британской и тоже сражалась против Японии, кроме националистов Боса.

Не было фактора Израиля, а Боижний Восток полностью контролировался силами союзников.

В общем, по всем параметрам модель противостояния с Японией в Индо-Тихоокеанском регионе была для США более благоприятной, чем будущая модель конфликта с Китаем.

Китай - континентальная империя, которая постепенно переходит на сухопутные торговые коммуникации, которые контролирует либо она сама, либо ее союзники.

Союзником Китая выступает Россия - ресурсная и ядерная матка Глобального острова в его роевом построении.

У США нет поддержки на уровне значительной части стран Глобального Юга, которые считают Америку и ее неоколониальные практики такими же опасными, как и действия Британии и Японии в Азии в прошлом веке.

Япония проиграла в результате тотального дефицита стратегических ресурсов (нефти, металла, каучука и т.д.), а Китаю все ресурсы неограниченно поставляет РФ.

Любимый метод западных стран в Азии - это морская блокада: так была вестернизирована Япония и она же побеждена во Второй мировой, так боролись с Китаем в ходе опиумных войн.

Сейчас Китай невозможно заблокировать. Он переходит на сухопутные коридоры (Новый шелковый путь) или каботажные морские пути вдоль береговой линии (Северный морской путь).

Кроме того, часть Ближнего Востока и Индия, дрейфуют в сторону Глобального острова и появился фактор Израиля в качестве "стационарного геополитического тела", которое нужно защищать и которое участвует во всех формулах безопасности США по причине мощнейшего еврейского лобби в Америке.

В контексте Трампа и его зятя, тема Израиля будет одной из наиважнейших:

— вспомним, что именно Трамп принял решение о переносе посольства США и Иерусалим.

Кроме того, появление точки геополитической сингулярности (рождение силы в военном, технологическом и экономическом плане, превышающей США) во время Второй мировой было вероятно в Европе, а не в Азии (захват Европы гитлеровской Германией и формирование Третьего Рейха как точки исторической сингулярности).

А сейчас эта точка появляется в Азии в виде Глобального острова в составе Китая, РФ, Ирана, Пакистана, Центральной Азии, Сирии, Афганистана, части Индокитая и КНДР.

— Присоединение к Глобальному острову Индии и части Ближнего Востока может окончательно склонить чашу весов мирового баланса сил в его сторону.

— А смещение в сторону евразийского вектора Турции, сыграет роль геополитической критической массы.

По сути, **в новейшей истории Человечества было две точки исторической сингулярности, когда могли оборваться эволюционные причинно-следственные исторические связи и мог появиться абсолютно иной Мир, функционирующий по своим законам, полностью отличающимся от нынешней западной модели.**

Это *модель осевых стран*:

1) — фашистская Италия, нацистская Германия и милитаристская Япония.

2) — И модель Глобального Евразийского острова.

Эти риски максимально понимают именно республиканцы, а не демократы.

— Именно Трамп в бытность президентом оказал максимальную международную поддержку Израилю, и

— именно Трамп начал первый раунд торговых войн с Китаем.

Кстати, **оба этих направления его политики тогда критиковались демократами.**

Балансирование в модели "трех тел" вовсе не означает, что США "бросят" Европу. Вопрос в приоритетах и акцентах.

1) — После 2025-го года возможен конфликт Израиля и Ирана.

2) — После 2030 - конфликт Китая и США за Тайвань.

Кто знает, может первый конфликт придется на каденцию Трампа, а второй - на каденцию Ди Вэнса.

И это будет, в отличие от войны РФ против Украины, прямое вовлечение США в войну.

По сути, **у Украины формируется окно возможностей для начала мирных переговоров и определения формата завершения войны, лищь до конца этого года.**

Затем, пространство для переговорного маневра в контексте максимального учета наших национальных интересов, будет неуклонно сужаться.

***

№ 3.074

Ендрю ТАННЕР: ВІЙНА В УКРАЇНІ: ЛІТО 2024

2024-07-16

Снарядний голод закінчився, і останній наступ Москви поки що провалився. Але США розвалюються, а Європа все ще звикає до думки, що історія повертається до життя.

1. Основні підсумки другого тижня липня

1) Путінські війська продовжують наступати на кількох фронтах, але переважно в районі Торецька. Просування йде повільно і ведеться за допомогою піхоти, тому втрати є надзвичайно високими.

2) Систематичні нальоти російської стратегічної авіації на лікарні є частиною військової стратегії Путіна. Від Грозного до Алеппо і міст по всій Україні – це завжди одне й те саме: терор, який чиниться просто для демонстрації сили.

3) **Україна має серйозну проблему з ворожими безпілотниками**, які завдають ракетних ударів по аеродромах великої дальності. Також викликає занепокоєння здатність Москви доставити крилаті ракети в саме серце київської системи протиповітряної оборони.

4) Українські сухопутні війська починають перехоплювати ініціативу в більшості локальних боїв завдяки безпілотникам і артилерії, але потребують значних поставок бронетехніки, щоб досягти серйозних успіхів. **Серйозною проблемою для проведення операцій залишаються планерні бомби. Так само як і погані командири.**

5) Саміт НАТО не приніс жодних сюрпризів. Вступ України до Альянсу неминучий, але майбутнє членство не так практично корисне, як більше озброєння сьогодні. Оголошення про додаткові поставки засобів протиповітряної оборони було позитивним, але не новиною.

6) Американська політична дисфункція, ймовірно, посилиться після спроби вбивства Трампа. Обидві партії та ЗМІ проходять через ритуал, який не відрізняється від того, що відбувається кожного разу, коли відбувається масова стрілянина в школі. Поворот Америки всередину себе прискориться, залишаючи союзників у скрутному становищі.

2. Огляд фронтів

Літня кампанія Москви не вщухає, її основні зусилля постійно переміщуються між фронтами в очевидній спробі вивести Україну з рівноваги. Час від часу одна з десятків атак, що здійснюються щодня, використовує українську ротацію або є достатньо потужною, щоб прорвати першу лінію оборони, дозволяючи оркам просунутися вперед на кілька кілометрів.

Щоразу, коли їм це вдається, вони застрягають, витрачаючи тижні на те, щоб убезпечити шляхи постачання до нових позицій. Відбивши вістря списа на наступній лінії оборони, українські війська затискають фланги і ускладнюють постачання військ, що готуються до нового наступу. Зрештою, Москва змушена зачищати фланги – процес, що вимагає багато часу і ресурсів, але дає Україні шанс зміцнити цільову зону.

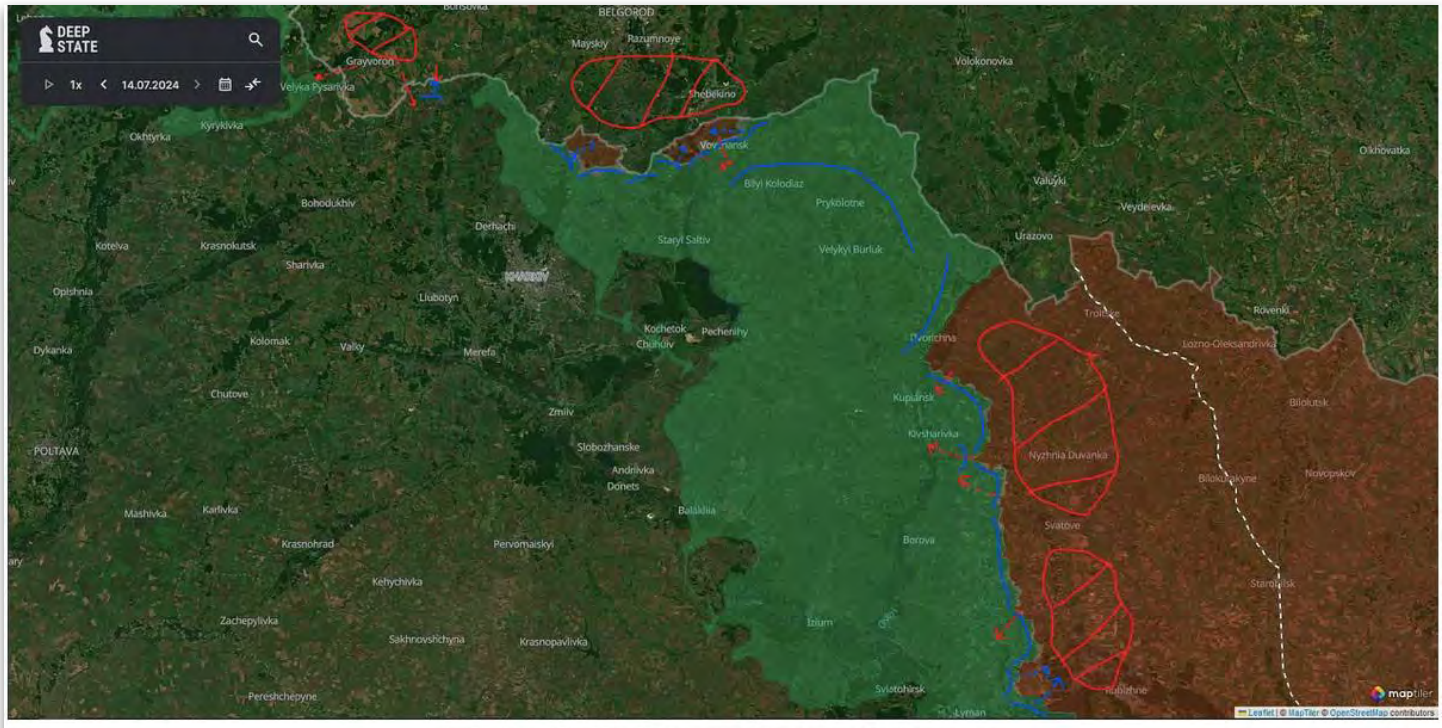
Зусилля Путіна залишаються разюче схожими на невдалий німецький весняний наступ 1918 року, аж до використання штурмових підрозділів, які зазнають надзвичайно високих втрат. Хоча багато загиблих московитів – це в'язні або інші представники "русского мира", які вважаються одноразовим

матеріалом, багато більш цінних ветеранів гинуть, намагаючись забезпечити або використати успіх наступу.

Тим часом орки продовжують перекидати бригади між фронтами, розбиваючи багато з них на частини. Можливо, вони імітують використання Україною кількох бойових груп у кожній бригаді, але це здається менш імовірним, ніж те, що московські планувальники просто кидають підрозділи в бій, коли їхня боєздатність відновлюється, щоб задовольнити нагальні потреби в підтримці.

Чистий ефект полягає в тому, що Україна здатна розгромити московські війська в деталях, як кажуть у військовій науці. Замість того, щоб зіткнутися з усією бойовою потужністю Москви, застосованою одночасно, Україна має більш рівні шанси під час кожного зіткнення – з іншим боком, що вони нескінченні. Так само, як і постачання безпілотників, а вибухівка майже завжди перемагає плоть.

На півночі Харкова російсько-терористичні війська все ще борються за контроль над північним Вовчанськом і утримують плацдарм у Глибокому, в той час як Україна нарощує резерви і працює над тим, щоб обійти позиції росіян з флангу. CDS стверджує, що Москва перекидає нові війська для продовження операції, але, як і решта вторгнень через міжнародний кордон, вся ця справа виглядає з кожним днем все менш мудрою.

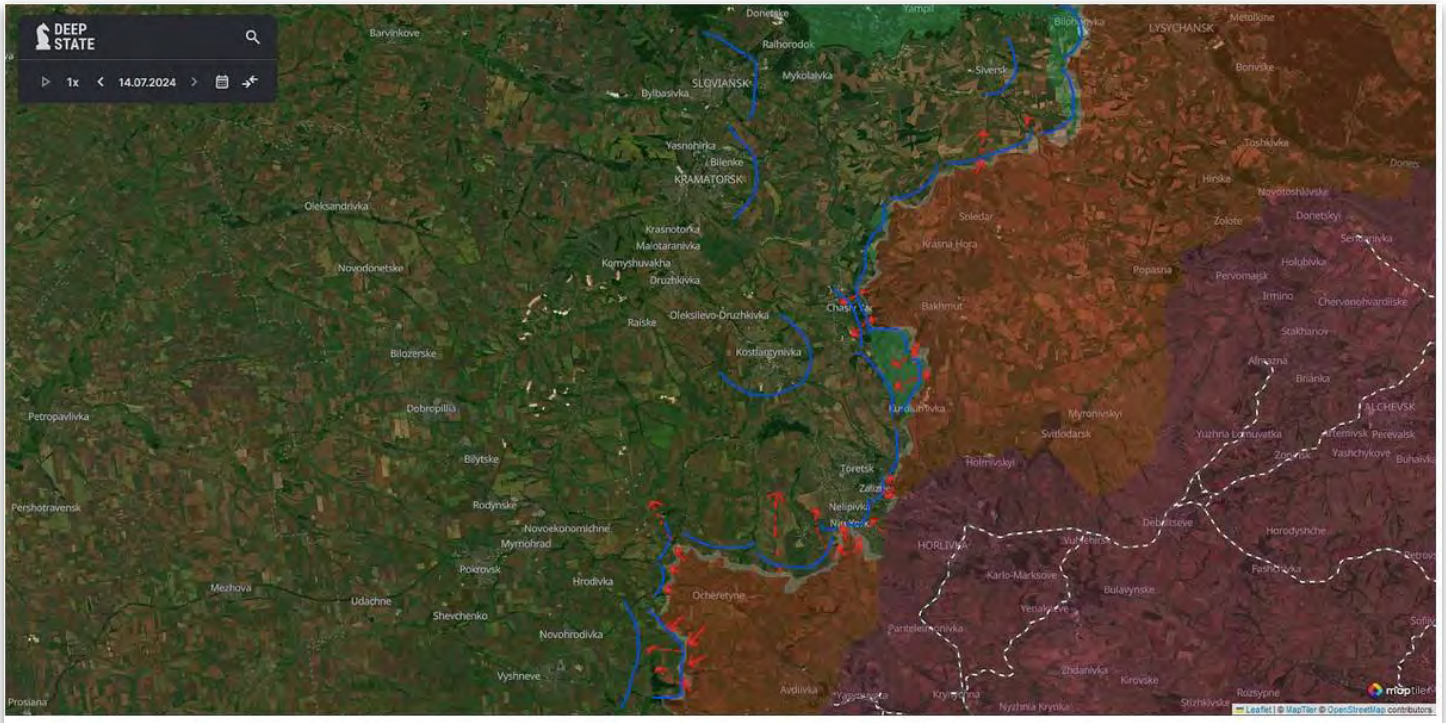
Kharkiv front, Midsummer 2024. No major changes reported this week aside from a repelled incursion northwest of Kharkiv. Dashed arrows show apparent ruscist intentions, also possible Ukrainian counters.

Далі на південь, на Куп'янському фронті, Москва посилила свій тривалий наступ до річки Оскіл. CDS стверджує, що весь Харківський регіон, як його північне, так і південне крило, стає все більш важливим для Москви. Якщо це правда, то це може бути пов'язано з близькістю до повітряних і наземних баз, по яких Україна поки що не може наносити удари з ПЗРК через американські обмеження. Зараз вони подаються як необхідні для запобігання поширенню

війни на інші країни, що означає, що рефлекторний контроль Путіна над світом Байдена все ще сильний.

На півдні, між Лиманом і Часів Яром, лінія фронту залишається досить статичною, за винятком Сіверського виступу, де місто Роздолівка опинилося під повним контролем орків. Москва продовжує чинити тут тиск, але поки що Україні довелося лише трохи відступити в кількох місцях.

Сусідній сектор Часів Яр, який я розглядаю як північне крило Торецького фронту, також не зазнав значних успіхів ворога після того, як Україна відступила зі зруйнованого району Каналу. Неясно, чи намагатимуться орки штурмувати Часів Яр безпосередньо, чи обійдуть його з півдня, хоча свідчення на користь останнього можуть з'являтися, коли російські війська просуваються на захід від руїн Кліщіївки та Андріївки.

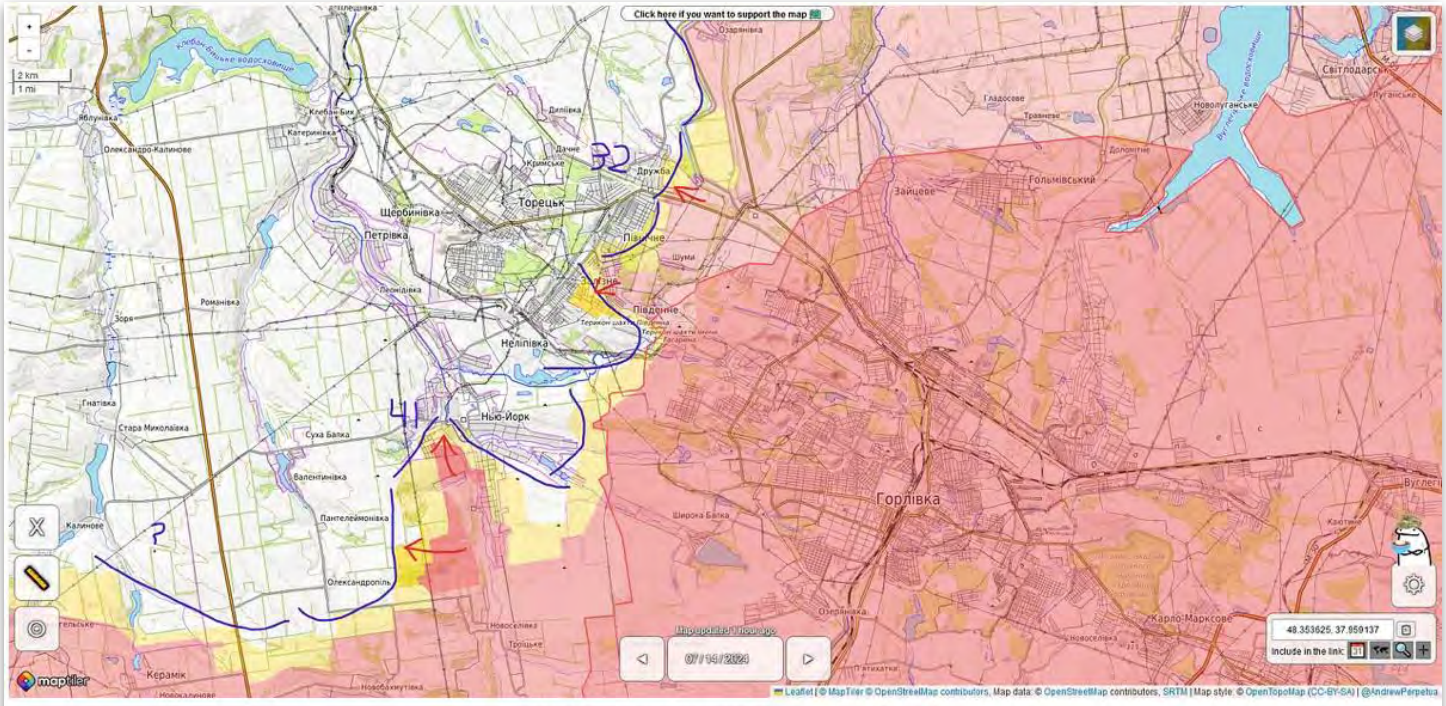

Toretsk Front, Midsummer 2024. Moscow's tactics: flanking maneuvers within flanking maneuvers. Until they degenerate into frontal assaults.

На південь від нього знаходиться решта Торецького фронту, на який цього тижня, як і впродовж останніх півтора десятка чи більше тижнів, прикута основна увага Путіна. Фронтальну атаку Москви на усталену українську зону оборони зустрічають 32-га і 41-ша механізовані бригади та пов'язані з ними підрозділи територіальної гвардії. Що характерно, після початкового тактичного прориву російсько-терористичні війська зайняті забезпеченням своїх флангів.

На Ню Йоркському напрямку московська атака впритул наблизилася до залізничної колії, що проходить біля підніжжя гірського хребта. Українські сили утримують висоту на заході, тому, коли Москва врешті-решт атакувала в цьому районі, як я і очікував, я передбачав, що удар припаде на дорогу з Авдіївки. Поки Москва не очистить цей хребет, будь-які зусилля з контролю

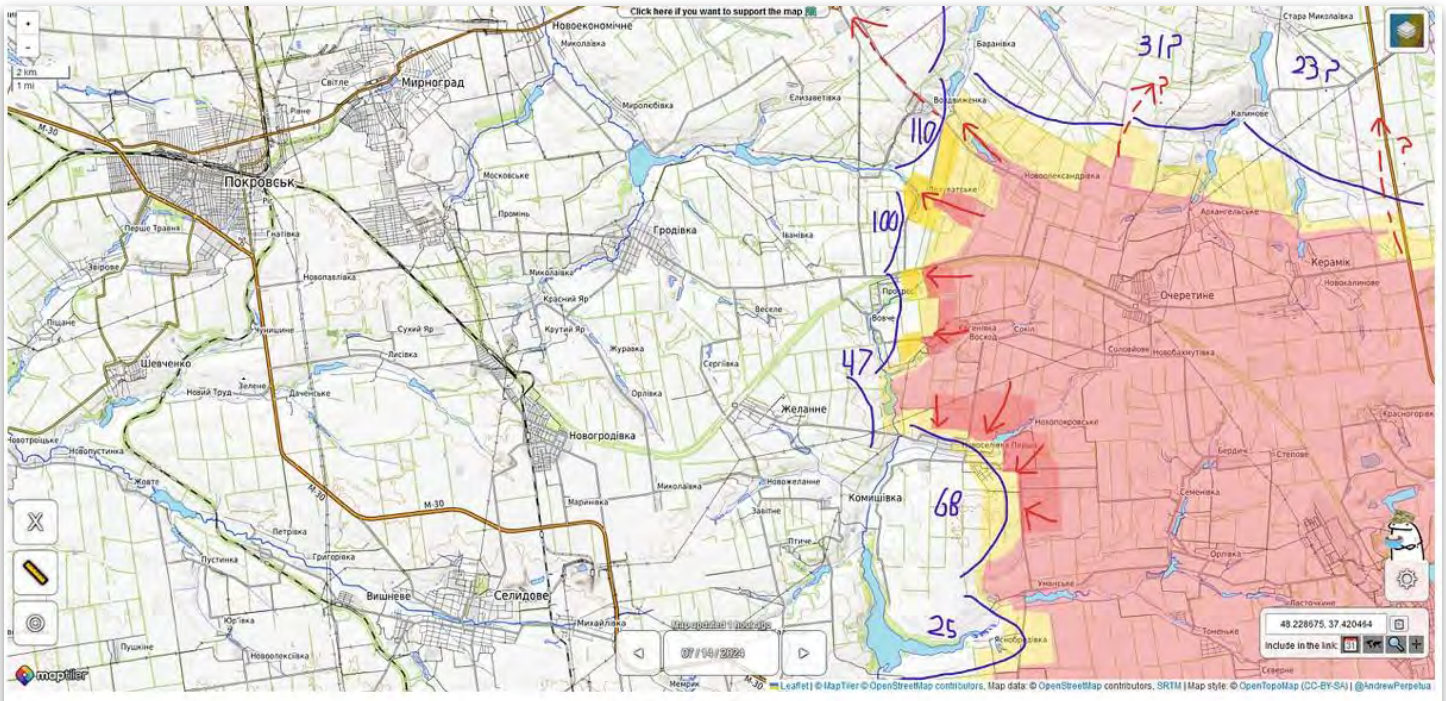
над протилежним флангом будуть коштувати дорого, оскільки це відносно низька місцевість.

Toretsk-Niu York Midsummer 2024. Base image from UA Map

Тим часом штурм Північного так само застряг, оскільки Україна утримує кілька териконів у цьому районі, з яких відкривається чудова видимість над утримуваною орками місцевістю. Хоча це стало певною несподіванкою, фронтальний наступ на Торецьк не виглядає достатньо добре спланованим, щоб створити повторення авдіївського сценарію цієї весни, принаймні, не раніше зими.

Однак ситуація продовжуватиме розвиватися, і Москва продовжує докладати всіх можливих зусиль, щоб досягти річки Вовча на захід від Авдіївки. Хоча Покровськ навряд чи буде першочерговою метою, особливо з огляду на те, що російські війська зараз атакують безпосередньо Торецьк, цей наступ все ж загрожує забезпеченням плацдарму, який Україна вважатиме дуже незручним для себе в подальшому.

Vovcha Line, Midsummer 2024.

Крім того, є кілька місць, де Москві не доведеться перетинати багато води. Прогрес і особливо Воздвиженка є очевидними цілями з цієї причини. Україна веде запеклі бої за Новоселівку Першу та Яснобродівку, які знаходяться на східному березі Вовчої, тому що між водосховищами є проміжок, який також може стати мішенню для Москви. Деякі плацдарми мають оборонний характер, і Україна утримує тут пагорб, який відносно захищений від флангових маневрів водотоком.

Загалом, Москва виходить на природну лінію української оборони, перетин якої змусить орків підтримувати і забезпечувати фронт поза межами досяжності артилерії, що працює в окупованій Авдіївці. Рідко коли подібні речі проходять добре: Москва бореться за забудовані райони, тому що саме там вона може сховати те, що в іншому випадку оператори “Гімалаїв” знищили б. У найближчі кілька тижнів я очікую, що основні зусилля орків будуть спрямовані на північ, щоб перерізати дорогу між Покровськом і Костянтинівкою і розширити дорогу між останньою і Авдіївкою.

В інших місцях єдиною помітною зміною стало місто Урожайне, яке, очевидно, знову опинилося під російською окупацією через рік після того, як українські війська звільнили це місце. Наразі немає жодних повідомлень про те, що сталося, але, як завжди, правило залишається незмінним: якщо утримання певного місця коштуватиме надто дорого, Україна повинна відступити. Майже завжди набагато краще змусити ворога заплатити за утримання цього місця самому.

Нарешті, авіаційний фронт заслуговує на коментар. F-16, ймовірно, перебувають в Україні, виконуючи обмежені місії на заході і, можливо, в Київській області. Останні ракетні удари Москви були спрямовані на два типи інфраструктури – великий військовий завод і кілька лікарень у Києві та Кривому Розі. Примітно, що Москва використала широкий спектр ракет, щоб

ускладнити українським протиповітряним силам визначення першочергового об’єкту атаки.

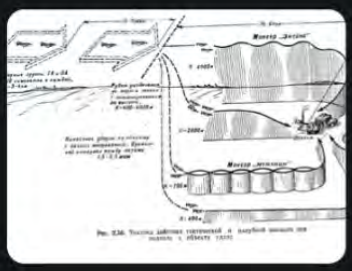
Були застосовані балістичні ракети “Кинжал” та “Іскандер”, безпілотники, протирадари і переобладнані протикорабельні ракети, і, нарешті, група нових крилатих ракет з низьким рівнем польоту. Україна не змогла отримати їх усіх, і півдюжини снарядів, які потрапляють у системи ППО, все ще встигають пошкодити цілі. Можливо, парі “Вайперів” доведеться постійно чергувати під Києвом, щоб допомагати збивати крилаті ракети, принаймні, поки не прибудуть шведські літаки AWACS.

SARCASTOSAURUS 13 ИЮЛЯ

Ukraine War, 13 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 4

Hello everybody! Yes, against my expectations, there seem to be a need for something like 'supplement'. In thi...

SARCASTOSAURUS • 11 MIN READ

SARCASTOSAURUS 12 ИЮЛЯ

Ukraine War, 12 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 3

Hello everybody! Must admit, I was expecting to experience 'lots of flak' in reaction to this 'Mobutu Syndrome'...

SARCASTOSAURUS • 12 MIN READ

SARCASTOSAURUS 11 ИЮЛЯ

Ukraine War, 11 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 2

(...continued from Part 1...) Roughly speaking, within NATO, there are two 'pillars' of tactical training – from...

SARCASTOSAURUS • 5 MIN READ

SARCASTOSAURUS 11 ИЮЛЯ

Ukraine War, 11 July 2024: Mobutu Syndrome, Part 1

Hello everybody! Must admit... I'm really 'fighting myself'... or was fighting myself - while putting the following...

SARCASTOSAURUS • 11 MIN READ

Австрійський аналітик Том ***Купер*** ***виклав*** свої побоювання у чудовій серії статей.

Неясно, чи є рівень некомпетентності, про яку він говорить, настільки глибоким і універсальним, як він вважає,

> — однак кількість випадків, коли українська батарея ППО або літаки на землі були вражені ударами росіян, вже викликає занепокоєння.

Частково це пов’язано зі здатністю Москви майже вільно розгортати дешеві розвідувальні дрони на відстані до 150 км за лінією фронту. Україна будує перехоплювачі безпілотників, але їх потрібно досить багато, щоб повністю покрити свою територію.

До того часу Москва зберігатиме здатність вражати цілі на схід від Дніпра за лічені хвилини. Це вимагає високого ступеня розосередження, оскільки такі цінні засоби, як літаки і зенітно-ракетні комплекси, ніколи не групуються близько один до одного і не залишаються на місці довше, ніж на п’ять хвилин після того, як ворожий безпілотник буде помічений поблизу. Це буде складним завданням, адже російські безпілотники зараз вмикають свої комунікаційні пристрої, як тільки опиняються над цільовою зоною. Але за допомогою пристроїв попередження про безпілотники і належних навчань втрати можна звести до мінімуму.

Однак, деякі цілі завжди будуть вражені, а лікарні важко розподілити або перемістити. Минуло більше тижня після того, як орки завдали удару по дитячій лікарні, що було явно навмисною атакою, але, на щастя, всього через кілька днів російський перебіжчик надав Україні чіткі докази того, хто віддав наказ і здійснив цю атаку. Що стосується мене, то я віддаю перевагу такому способу спокути для більшості орків, ніж тому, що передбачає кулі. За виконавцями цього та багатьох інших звірств будуть полювати ще десятиліттями, так само, як за нацистами.

Москва обстрілює лікарні у своїх війнах з тієї ж причини, що й Ізраїль: щоб тероризувати населення. Обидві сторони використовують теорію війни, згідно з якою населення супротивника є їхнім життєво важливим центром тяжіння. Як Ізраїль прагне покарати мешканців Гази за те, що вони терплять ХАМАС у своєму середовищі, тому що він не може перемогти цю організацію, так і Путін прагне зробити якомога більшу частину України непридатною для життя, щоб спонукати українців покинути країну або подати позов про мир.

Україна не завдає і не може завдавати ударів по лікарнях, бо це підірве довіру до неї і легітимність її боротьби. Її помста має бути на полі бою, яке включає глибокий тил ворога. Стратегічні бомбардування Москви є похідною від американської практики, яка, в свою чергу, зводиться до того, щоб вічно вдавати, ніби на дворі 1944 рік, хоча, принаймні, США, на відміну від Ізраїлю, розуміють, що бомбардування цивільного населення – це завжди поганий знак.

Стратегічні бомбардування завжди провальні. З іншого боку, руйнування оборонної інфраструктури є доведеним переможцем у війні. Перше є воєнним злочином, скоєним тому, що у виконавця закінчилися ідеї, а його прихильники прикриваються риторикою про правоту, але насправді потурають вбивствам доти, доки їхня команда здійснює вбивства. Останнє є застосуванням науки, і до болю ясно, що більшість американців навіть не хочуть цього розуміти.

Інакше саміт НАТО не був би визнаний успішним, оскільки підтвердив би те, що й так було відомо: Україна може перейти від жалюгідних 4-5 комплексів Patriot і Aster до 8-10. Тим часом потенційно корисні ідеї, такі як розробка наземних пускових установок для ракет "Стандарт", що використовуються ВМС США для захисту від масованих ракетних ударів, залишаються в тіні. Так само, як і потенціал передачі Україні кількох старих крейсерів "Іджіс", які ВМС США виводять з експлуатації. Хоча їхні радари, очевидно, занадто застарілі, цифровий зв'язок між кораблем і польотом AWACS може стати в нагоді. Одесу і узбережжя України можна було б прикрити ще рік чи більше тому, залишивши батареї ЗРК дальнього радіусу дії вільними для захисту іншого міста.

Байден, Блінкен, Бернс і Салліван вагаються і брешуть, поки гинуть хороші українці – це гірка історія, така ж стара, як і сама війна. І, на жаль, Україна, можливо, має справу з деякими суттєвими проблемами власного лідерства.

3. Про масштаби і війну

За останні кілька тижнів я помітив зростання критики на адресу української влади, особливо вищого військового командування.

> — Одного з них, дуже високого рівня, ***Соделя***, зняли з посади після того, як деякі звинувачення стали надбанням громадськості.
>
> — Деякі командири бригад також перебувають під слідством після публічних звернень солдатів.

Сам ***Сирський*** також зазнає критики, дехто зображує його як мікроменеджера, який терпить лише хороші новини. Цілком можливо, що це правда.

> З доступних мені даних, тобто географічно прив'язаних зображень і відео, а також англомовних ЗМІ та повідомлень у блогах, я виявив лише розрізнені свідчення про проблеми, які здебільшого можна пояснити звичайною плинністю кадрів у будь-якій військовій організації.

Адаптація і зміни нелегкі, і те, що виглядає як мікроменеджмент, насправді може бути спробою лідера компенсувати проблему в середині командного ланцюга. Україна перебуває в середині роботи над тим, як адаптуватися до ландшафту, що характеризує сучасну війну, і цей процес не буде безпроблемним.

Сили Путіна проходять через те ж саме, але мають лише обмежений успіх. За останні кілька місяців Москва здійснила кілька адаптацій, які можна вважати такими, що відбулися. Останнім часом багато хто говорить про здатність Москви адаптуватися, не зовсім вірно розуміючи, що саме означає адаптація.

Адаптація означає щось більше, ніж спробувати щось нове; це діалог організму з навколишнім середовищем.

Обмеженість ресурсів означає, що адаптація передбачає прийняття компромісів; якщо вони добре узгоджуються з моделями ширшого середовища, організм, який їх приймає, має кращі шанси на виживання. Але якщо компроміс йде в неправильному напрямку, ми маємо не адаптивну, а дезадаптивну ситуацію.

Наприклад: танк-черепаха може чудово проїхати повз українські безпілотники, щоб висадити десант біля українських позицій, але якщо в нього поцілять з Бредлі, Абрамса чи навіть Джавеліну, то йому кінець. А якщо ви використовуєте танк для транспортування, а не для стрільби, ви втрачаєте можливість, якої може не вистачити. Використання танків-черепашок чи будь-яких інших пристосувань є адаптивним лише тоді, коли вони досягають своєї мети, не завдаючи шкоди іншим аспектам організаційної ефективності. Якби це було не так, адаптація не мала б реального значення для організму.

Звісно, це викликає цікаве питання: що таке організм насправді? З біологічної точки зору, організм – це сукупність допоміжних частин, які взаємодіють одна з одною. Разом їхня взаємодія породжує конкретну істоту, яка демонструє певний набір поведінкових реакцій.

З наукової точки зору, однак, цей очевидний поділ на ціле та частини є хитрістю роботи людського мозку. Це не означає, що він не є корисним – фактично, він лежить в основі більшості наукових міркувань. Але те, як проводиться цей поділ і які правила використовуються для визначення груп, може легко призвести до хибного уявлення про частини як окремі та відокремлені від цілого.

Це, власне, і є корінь помилки мислення, яка породжує старий поділ на розум і тіло у філософії. Це також призводить до фальшивої стіни між вірою і розумом, такої популярної в європейському “просвітницькому” мисленні. Як і багато інших конфліктів, корінь цього конфлікту є політичним.

Наразі достатньо сказати, що масштаб має значення. Природні закони матеріального всесвіту змушують матерію групуватися на певних рівнях – від субатомного до міжгалактичного.

Взагалі кажучи, якщо ви стикаєтеся з конфліктом при застосуванні різних теорій для розуміння проблеми, скалярне виправлення зазвичай вирішує її. Різні ідеї можна узгодити, по суті, зробивши їх частиною ширшого цілого,

автономного в собі, але такого, що виводить/взаємодіє з іншими такого ж типу і масштабу.

Простіше кажучи, замість того, щоб сперечатися про істини, зазвичай легше створити окремі простори або часи, де переважають різні істини. Це вже робиться на повсякденній основі з мовою, де ми всі переходимо з одного діалекту на інший відповідно до місцевих правил і того, з ким ми спілкуємося. Так мова може мати акценти, не вважаючи їх нормою. Ця концепція має велике значення на війні, де величезний масив дуже різноманітних складових частин повинен об'єднатися в правильний спосіб, щоб уникнути поразки на полі бою, подібної до тієї, в якій щодня гинуть орки по всій Україні.

Повертаючись до питань лідерства в Україні, не може бути жодних сумнівів у тому, що багато керівників на всіх рівнях не дуже ефективно виконують свою роботу.

Це нормально для будь-якої організації.

Не допомагає зрозуміти, чи стають проблеми хронічними, той факт, що люди, які критикують ***Сирського***, іноді звинувачують його в мікроменеджменті через те, що він їздить до підрозділів на передову, а іноді – через те, що він очікує суворого дотримання субординації.

Будь-який постійний читач, ймовірно, знайомий з моїм, по суті, анархістським поглядом на лідерство, сформованим під впливом різних авторів – від Кропоткіна і Мао до Бойда і Лумана. Однак цей підхід не применшує важливості лідерства, а навпаки, зосереджує зусилля лідерів на їхніх найважливіших завданнях.

Концепція субординації завжди буде актуальною на війні через всепроникний вплив масштабу на все. Військові формування організовані як матрьошки, тому що для утримання контролю над великою територією необхідно, щоб менші підгрупи розділилися, щоб мати можливість помітити і розстріляти все, що підійде надто близько. Як цього досягти найкращим чином, лежить в основі військової науки.

Двісті років тому армії все ще шикувалися в щільні ряди і вели вогонь як одне ціле, щоб завдати максимальної шкоди супротивнику. Офіцери і підофіцери повинні були підтримувати суворий контроль, щоб координувати пересування на будь-якому полі бою. Технології зробили такий підхід самогубним; дрони з прив'язаними до них гранатами – це лише новітня децентралізація вбивчої сили.

В ідеалі, сучасному солдату навіть не потрібен офіцер, який каже, куди йти і коли стріляти. Вони можуть бути настільки добре поінформовані про ситуацію на полі бою, в тому числі про те, де знаходяться їхні союзники і вороги, і достатньо натреновані, щоб мати щось на кшталт шостого чуття

щодо того, як всі інші будуть діяти далі. Окремі солдати можуть спрямувати на ціль феноменальну кількість точних вогневих засобів, що робить чисельність проблемою, а не перевагою.

Люди, які воюють на передовій, потребують людей, які наглядають за ними і переміщують допоміжні ресурси, щоб допомогти або скористатися можливостями, які з'являються. І так само, як природні масштаби військового формування змінювалися між 19 і 20 століттями, так і в 21 столітті вони знову зміняться.

Цілком можливо, що традиційний поділ бригад на батальйони, потім на роти, взводи, відділення і вогневі команди вже застарів.

Як українські, так і російські сили намагаються з'ясувати, які рівні організації є природними зараз, коли ударна група безпілотників теоретично здатна контролювати поле бою на відстані до п'яти або навіть десяти кілометрів. Коли лише кілька людей можуть вести смертоносний вогонь по будь-якій цілі, яку вони можуть помітити, а дрони забезпечують кращу видимість поля бою, ніж будь-хто міг мріяти у Другій світовій війні, ви просто не зможете імітувати тактику Другої світової війни в тому ж масштабі.

Дивлячись здалеку, здається цілком обґрунтованим стверджувати, що чимало українських офіцерів не розуміють життєвої важливості масштабу. Я кажу це без жодного почуття зверхності. Американська освіта настільки жахливо викладає цю концепцію, що я сумніваюся, що більшість американських офіцерів впораються з цим завданням краще, ніж майже будь-який український колега. Але це не означає, що немає українських лідерів, яким не завадила б глибша наукова підготовка.

Я виходив з того, що ***Сирський*** так само, як і ***Залужний***, розуміє необхідність децентралізації та автономії на місцях. Але для того, щоб вони працювали так, як задумано, організація повинна виробити спільну мову і розуміння ситуації. Це відбувається через постійну взаємодію. Імплементація завжди може піти не так, як задумано, через егоїзм.

Усім організаціям потрібна загальна теорія операцій, яка дозволяє персоналу бачити, де вони знаходяться у великій машині, і розуміти, як їхні власні дії можуть допомогти згладити її шлях. Лідер на вершині повинен бути в постійному діалозі з підлеглими не для того, щоб віддавати їм конкретні накази, а для того, щоб з'ясувати, чому у них виникають труднощі з виконанням завдань. Генерал замикає важливий оперативний цикл, відвідуючи польові підрозділи і вносячи корективи там, де це необхідно. Це може легко перетворитися на мікроменеджмент, так само як і віддавання наказів з Києва.

Залишається з'ясувати, чи готують українські війська належним чином до майбутньої боротьби. Чи викладає українська офіцерська освіта в цілому

правильні уроки і чи дослухаються до них у міру розвитку ситуації – це одна з тих речей, про які сторонній спостерігач, мабуть, не може знати. Принаймні, не маючи достовірної інформації.

4. Висновок

Підсумовуючи, можна сказати, що боротьба України на землі і в небі є складною, але все ще контрольованою. Українські війська перебувають на шляху до того, щоб через шість тижнів почати розгортання свіжо підготовлених і оснащених бригад, хоча запасів техніки залишається недостатньо для того, щоб підтримувати ці зусилля протягом усього року.

Однак, **демократичний світ зараз відчуває гостру потребу в американському лідерстві.**

На нього більше не можна покладатися;

> — я очікую, що не раніше 2030-х років США знову будуть достатньо функціональними.

Новий віце-президент Трампа абсолютно не є другом України чи будь-кого іншого. Хоча він і морський піхотинець, це не означає, що він не повний ідіот.

> — Як сільська людина, я особисто ображаюся на ту брехню, яку розповсюджують Венс і йому подібні.

Це люди, які використовують той факт, що вони народилися в певному місці, щоб вдавати, що вони представляють кожне місце, яке хоч трохи схоже на нього.

Він – постачальник ***рангового сільського орієнталізму***, за який люблять платити багаті американці, поблажливого, патерналістського бачення народу, пригнобленого іншою партійною командою.

Я маю серйозні проблеми з тим, як демократи інтерналізували фанатизм проти сільських жителів у свій світогляд.

> Але Джей Ді ***Венс*** і його "***Сільська елегія***" – це шоу менестрелів, покликане звести всіх сільських жителів у зручну маленьку групу, яка ігнорує те, що визначає будь-яку сільську культуру: місце, де люди живуть.
>
> Яку б сільську ідентичність він не мав право стверджувати, він відмовився від неї на користь клоунади перед камерами у Вашингтоні.

Він – просто килимовий мішок, просто і зрозуміло, кульмінація цілого покоління консервативних передмістян, які вдають, що вони – сільські люди,

що живуть в глибинці. Це гра, і він експлуатує тих самих людей, про яких, як він стверджує, піклується.

Звісно, ***Венс*** – один з тих, хто використовує час своєї служби в зоні бойових дій для виправдання нового консервативного погляду на те, що військова сила може бути використана лише на підтримку Ізраїлю.

Свого часу військові активно навчали солдатів ненавидіти арабів – я знаю, мене неодноразово заохочували стріляти в цивільних осіб буквально під будь-яким приводом під час моєї офіційної підготовки. Офіцери відправляли вразливих солдатів до євангельської церкви, де нам розповідали, що війна в Іраку – це частина священного хрестового походу.

Я був орком. Я впізнаю їх, коли бачу. Венс – це погана новина для союзників Америки і друзів демократії. На жаль, він, ймовірно, представляє майбутнє Америки на схід від Скелястих гір. На жаль, він, швидше за все, стане наступним віце-президентом Америки. А якщо ще один вбивця досягне успіху, то навіть більше.

Перед Україною та її союзниками стоїть складне завдання – продовжити боротьбу до 2025 року і в 2026 році.

Ресурси є, бракує організації.

А також волі до перемоги.

Минулого тижня на прес-конференції Джо ***Байден*** помилково представив ***Зеленського*** як ***Путіна***. Хоча це було незручно, спочатку це не мало великого значення. Але виправившись, ***Байден*** виправдав свою помилку, сказавши, що він був зосереджений на тому, щоб перемогти Путіна.

Це брехня.

— Якби Байден справді хотів перемогти Путіна, це б уже сталося.

Все, що коли-небудь було потрібно Україні, – це достатня кількість сучасної зброї, люди, навчені нею користуватися, і свобода воювати без обмежень, що виходять за рамки законів війни відповідно до Женевської конвенції.

Перемога в Україні можлива, але її заперечують. І не Трампом чи Путіним, а самопроголошеними захисниками демократії у Вашингтоні. Вдома і за кордоном вони пожинатимуть те, що сіяли десятиліттями: вихор.

джерело

Переклад ПолітКому

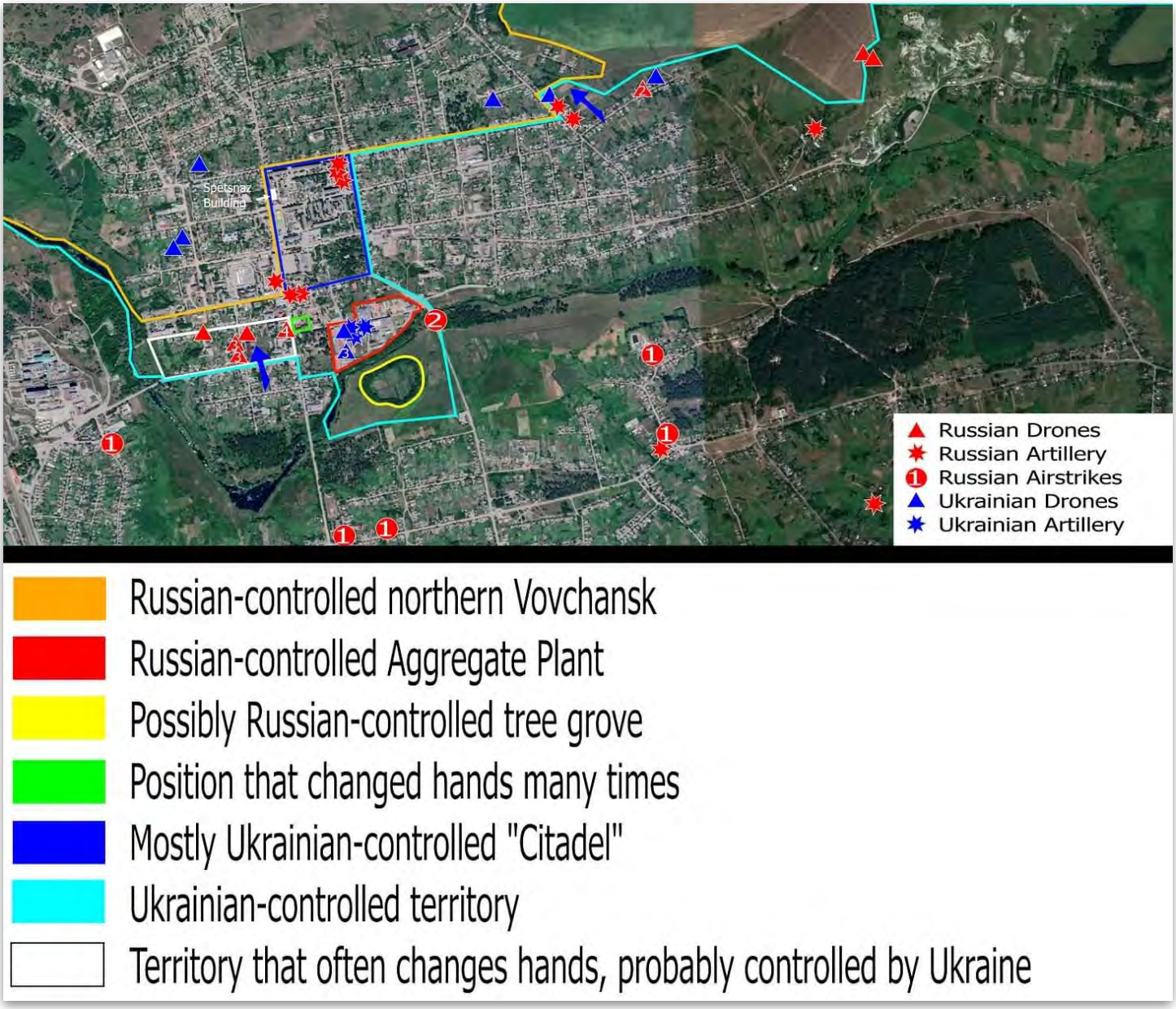
***

№ 3.075-1

Україна за тиждень. Частина 1. Фронт

2024-07-15

Дональд ***Гілл***

1. ПІВНІЧНА ХАРКІВЩИНА: ВОВЧАНСЬК

Більшість одноповерхових будівель у Вовчанську вже не має дахів, а багато – й стін. Через деградацію укриттів та маскування, кількість військовослужбовців з обох сторін вкрай мала, щоб мінімізувати виявлення та втрати від потужних обстрілів та ударних дронів. Навіть багатоповерхівки у районі "цитаделі" же зруйновано. З такою малою кількістю військових на передовій, достатньо кількох втрат, щоб сектор залишився безлюдним.

Вочевидь основні зусилля Росії спрямовані на утримання агрегатного заводу та захоплення території на північ та захід від нього для встановлення безпечних ліній постачання, навіть якщо їм здебільшого не вдається це зробити. Піхота, яка доходить до заводу, мусить пройти через пекло, й мало хто доходить живим.

Україна і далі намагається контролювати "цитадель" та плацдарм через невелику річку на південний захід від заводу. Для решти Вовчанська вони, здається, задоволені атаками російської піхоти за допомогою дронів та іноді артилерії. Якщо вони бачать достатньо велике скупчення росіян в одній будівлі, вони миттєво накривають їх артилерію та ударами з повітря. Останній авіаудар України, який зафільмовано на відео, був три тижні тому, що, ймовірно, означає, що не було достатньо великого скупчення росіян для його виправдання.

Як тільки кількість російських солдатів зменшується через втрати, ЗСУ просуваються, щоб заповнити порожнечу. Схоже, що саме так вони зробили в області, позначеній білим на мапі на захід від заводу, Й схоже, що росіяни намагаються їх вистежити за допомогою дронів.

Кілька тижнів тому російська команда спецназу перебігла вулицю до сильно пошкодженої будівлі. Цієї будівлі більше немає.

https://x.com/moklasen/status/1807176918317330857

Два відео з дронів показують рівень руйнувань у Вовчанську. За браком укриттів у більшості міста передові лінії утримуються невеликою кількістю військових. На основі цих відео є ще два види Вовчанська:

https://x.com/moklasen/status/1812060188746096884

Російський дрон атакує українську позицію у спірному коридорі на захід від заводу.

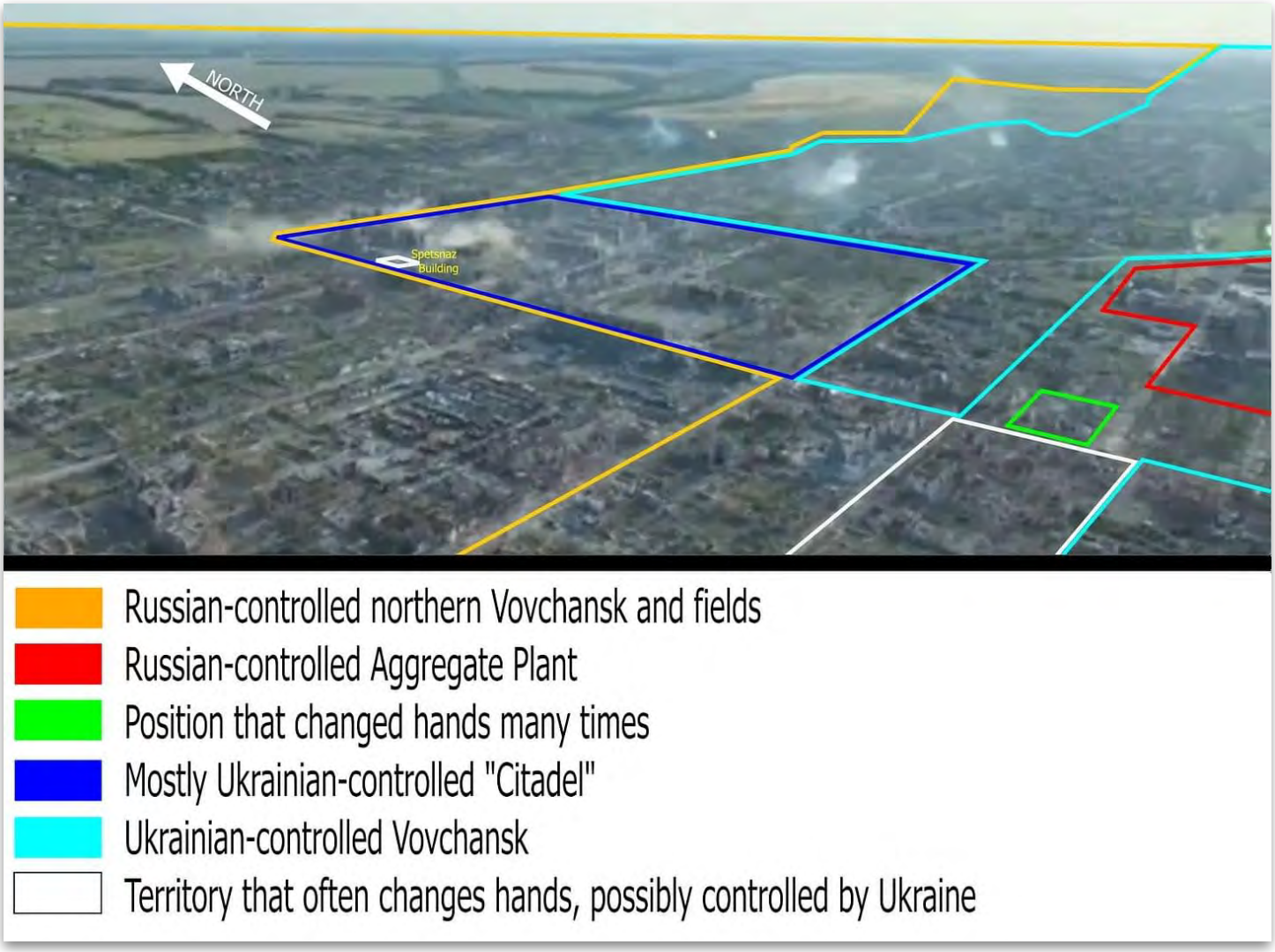
https://x.com/EjShahid/status/1812493381995512140

Лінія боєзіткнення за 10 км на захід від Вовчанська лінії поблизу села Стариця залишається статичною протягом двох місяців, але ЗСУ атакують російські війська.

https://x.com/small10space/status/1812351745776869480

БМП знищено за 1500 метрів на північний захід від села.

https://x.com/small10space/status/1812442423332651310

Башкирія – це республіка в Росії, яка розташована за 1000 км від України. Рота башкирців, яка воює за Україну, захопила свого одноплемінника, що воював за Росію.

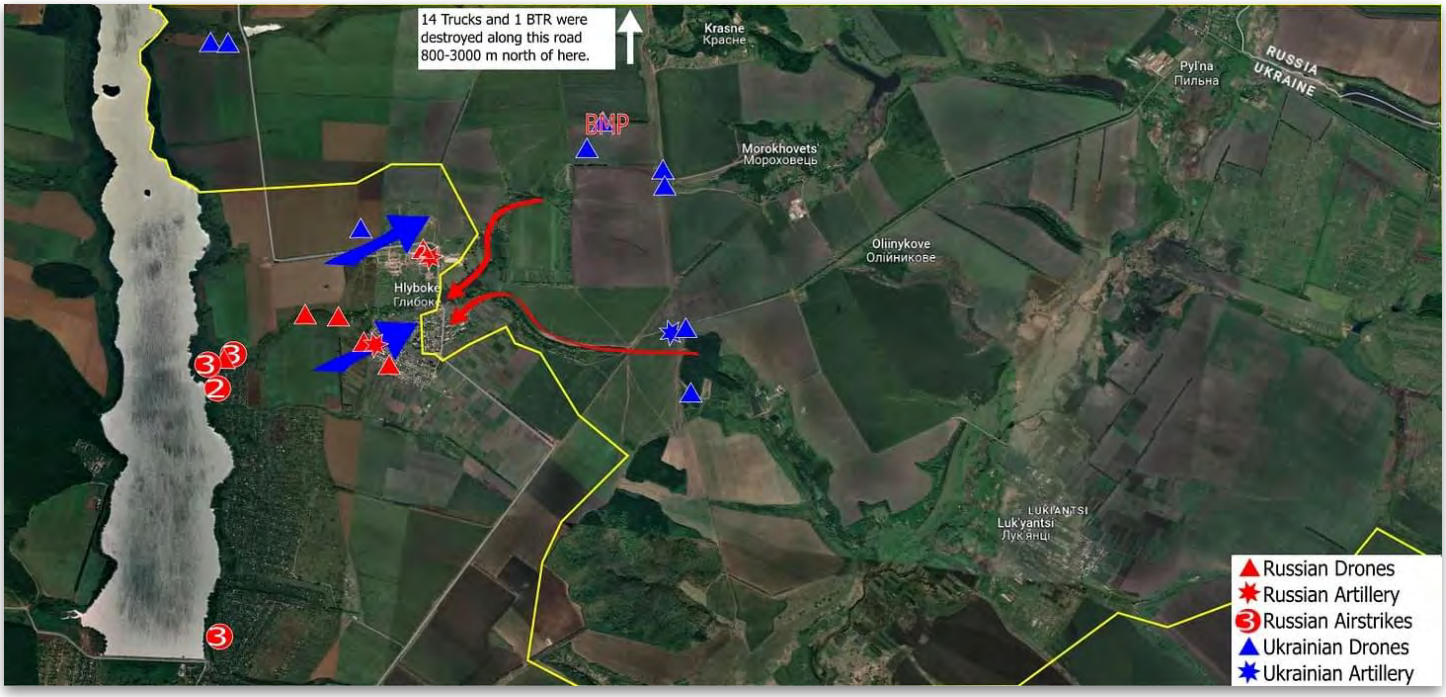
https://x.com/GloOouD/status/1812221667961180514

Росіянин пише про свій досвід взаємодії з "Птахами Мадяра".

https://x.com/ADioumaev/status/1811179403029999873

Половина підрозділу Мадяра перебуває на Херсонщині, інша половина – на Харківщині. У Херсоні вони виявляли російську ціль, й поки відправляли дрон для її знищення, ціль могла вже зникнути. Тож у зонах з високим трафіком вони запускали дрон, а потім приземляли його, вимикаючи двигуни та економлячи батареї. Коли ціль було виявлено, дрон активували та миттєво направляли на ціль. Модифіковану версію цієї тактики застосовано в цьому випадку.

2. ПІВНІЧНА ХАРКІВЩИНА: ГЛИБОКЕ

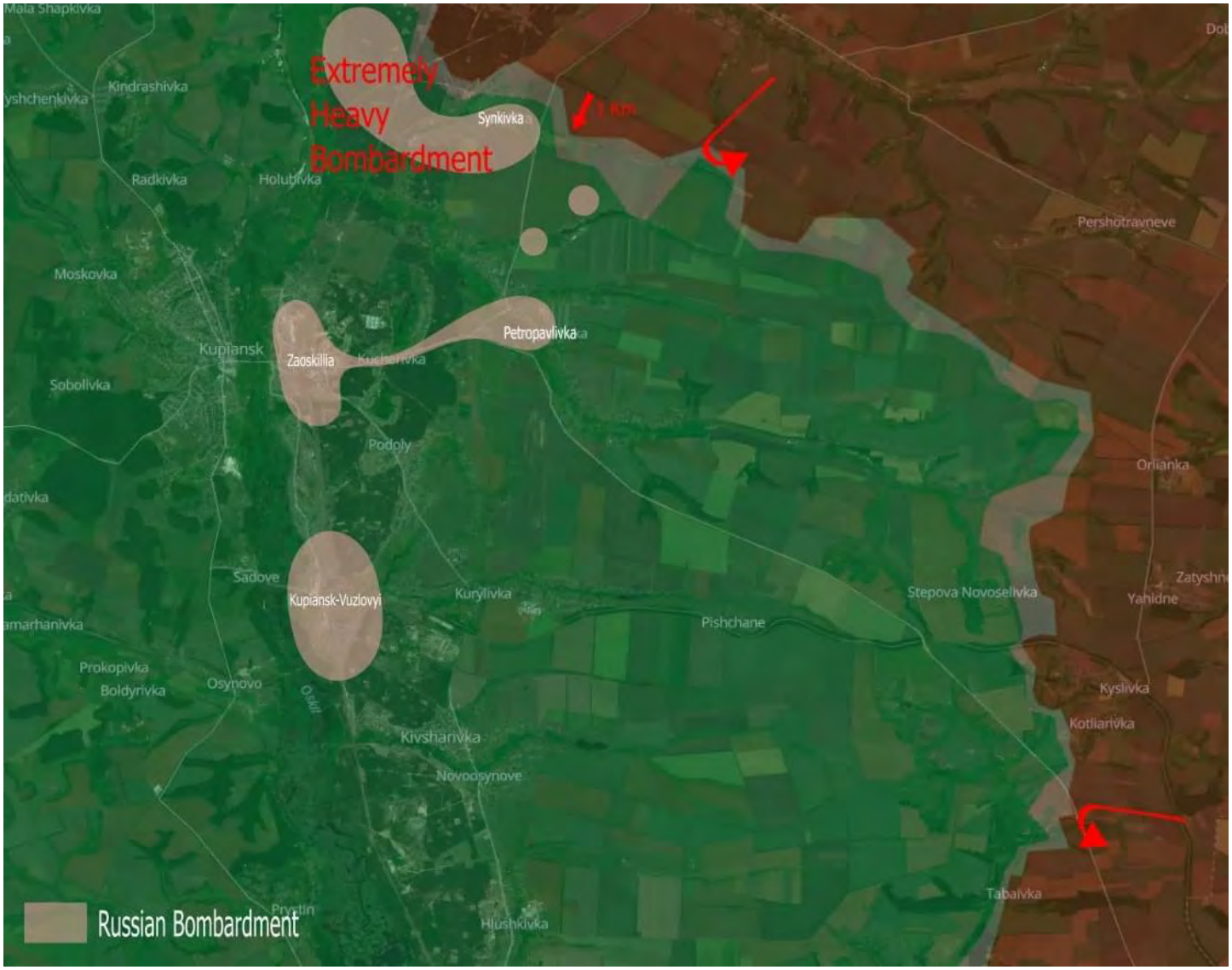
Росія все ще утримує центр Глибокого. Вони використовують лісосмуги для перекидання підкріплень пішки, й ці підкріплення мусять пройти через український вогонь, щоб дістатися до села. Вже кілька тижнів майже всі російські транспортні засоби, які підходять на відстань до 5 км від села, знищуються. Враховуючи високий рівень російських втрат під час спроб закріпитися у Глибокому, я не знаю, наскільки сильно Україна намагається захопити решту села. Росія, з іншого боку, використовує авіаудари, щоб відрізати українські постачання та запобігти перекиданню підкріплень до села.

З'являється все більше відео, де російські солдати завмирають, коли їх помічають дрони. Це правда, що рухомий об'єкт привертає більше уваги, ніж стаціонарний, але залишатися нерухомим після виявлення їм аж ніяк не допомагає.

3. СХІДНА ЛУГАНЩИНА

Після тижнів постійного обстрілу тилових українських позицій Росія провела серію масованих обстрілів позицій ЗСУ в районі Синьківки та на захід від цього місця. Передові лінії України були перемішані з землею безліччю звичайних і термобаричних снарядів, ракет та авіаударами.

Втім, з 18 російських піхотних атак, що сталися надалі, лише одна мала наслідком і лише однієї лісосмуги. Треба зазначити, що росіяни не використовували техніку в цих атаках.

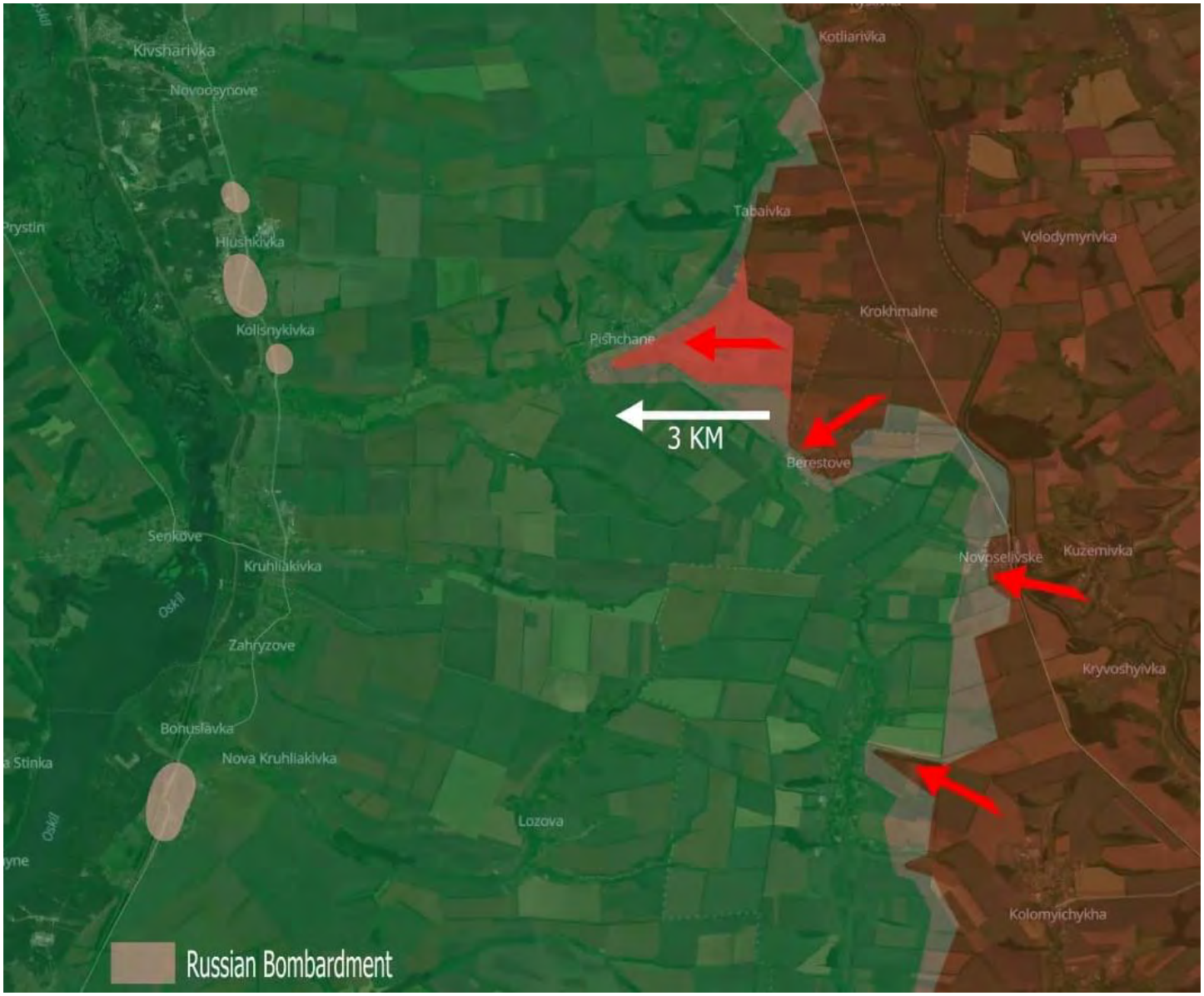

Далі на південь обстріли здебільшого було зосереджено на тилових районах ЗСУ. Російська армія знову атакувала піхотою, а не технікою: ці атаки було відбито в більшості місць, але росіяни просунулися майже на три кілометри, й увірвалися до села Піщаного.

Колумбійський волонтер, який служить у 66-й механізованій бригаді ЗСУ, одягає протигаз після того, як Росія застосувала хімічну зброю в лісі поблизу Кремінної. Є багато повідомлень про використання Росією задушливих речовин протягом усієї війни. Туман, видимий на відео та на прикріпленому зображенні, є хмарою хімічних агентів.

https://x.com/PStyle0ne1/status/1812077583938298270

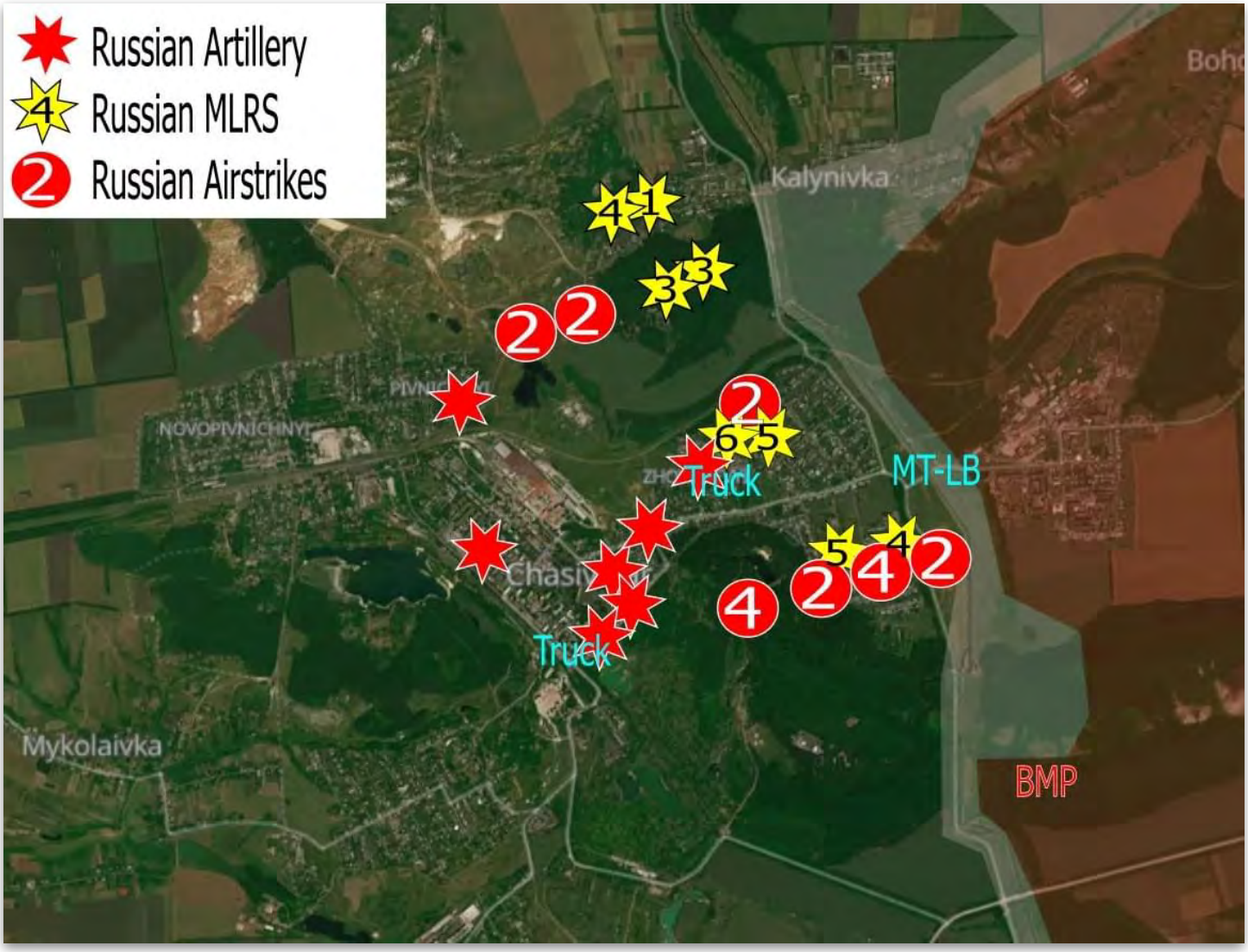
4. БАХМУТ

Після захоплення району "Канал" Часового Яру тиждень тому, росіяни не спромоглися розвинути свій наступ. Я додав мапу, щоб показати, як основна маса російських обстрілів тепер зосереджена на місті на захід від "Каналу". Ця частина Часів Яру складається з одноповерхових будинків та дерев, як на цьому зображенні. Ці будівлі не можуть витримати обстріли, як багатоповерхові будівлі. Через обстріли Україна буде мати лише невелику кількість вояків на передовій. Скільки вони зможуть утримувати ці лінії, залежить, у багатьох випадках, від оборонних позицій, які вони вирили по всьому місту.

Російська піхота використовує теплові накидки, щоб уникнути виявлення дронами вночі. Накидки дійсно мають ефект, але вони більш ефективні, коли солдат нерухомий та повністю покритий. На цьому відео немає вибухів, але ви можете побачити, що бачить український дрон навколо Часового Яру.

https://x.com/moklasen/status/1812237547353092313

5. ТОРЕЦЬК

Просто дружнє нагадування (бо багато хто відмовляється це усвідомлювати...частково через те, що російський "наступ" на північну Харківщину є маневром, що відвертає): саме це місто було, є і залишиться справжньою метою Росії на цей рік (як я пояснював в одному з моїх оглядів кілька місяців тому)...

> https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-20-march-2024-think-russian

Минулого тижня росіяни не змогли просунутися до Торецька зі сходу або до Нью-Йорка з півдня, частково через вогонь з БТРів та інших броньованих машин, БМП та танків.

> https://t.me/ob_army_ua/339

У нападі все ще задіяно дуже мало російських транспортних засобів, хоча Росія втратила два танки та дві БМП, тоді як Україна втратила Т-64.

Росія збудувала невеликий тунель, щоб проникнути за українські оборонні позиції та вдертися до Нью-Йорку.

> https://euromaidanpress.com/2024/07/14/one-way-trip-desperate-russian-tunnel-strategy-to-advance-near-donetsks-new-york/#:~:text=Russians%20used%20this%20tunnel%20to,all%20over%20eastern%20New%20York

Лінії фронту в цьому районі залишалися стабільними протягом кількох років, тож було час це зробити, але навіть так, Нью-Йорк знаходився за 5 км від передової. Попередні тунелі в Авдіївці були довжиною менше кілометра, а навіть каналізаційний тунель, використаний в Авдіївці, був лише 2,5 км завдовжки. Було б корисно мати додаткові підтвердження.

Шестеро росіян ховаються в пошкодженому будинку в Нью-Йорку, який було обстріляно з міномета.

> https://x.com/moklasen/status/1812509630385332304

Росіяни особливо раді брати участь у частині села, ніби це американське місто.

Бої ЗСУ за кожен будинок у відео.

> https://x.com/small10space/status/1812171311625511021

6. АВДІЇВКА-ПОКРОВСЬК

Звісно, угруповання російських військ "Південь" не припиняє наступ у цьому районі. Зрештою, Торецьк не є єдиною метою: насамперед вони знають, що не можуть взяти Торецьк, не забезпечивши спочатку фланги цієї зони: а фланги – це Часів Яр на півночі та територія, що простягається від Авдіївки до Покровська на півдні.

Відповідно, росіяни просунулися приблизно на 1500 метрів на захід і південь від Новопокровського. Підрозділ колишніх в’язнів (цього разу з українських в’язниць), що служать у 47-й механізованій бригаді, контратакував поблизу Новоселівки Першої, щоб уповільнити російський наступ.

https://x.com/GloOouD/status/1812504079920468431

Вони втратили M1 та Bradley під час боїв, тоді як Росія втратила два танки, вісім БТР/БМП, дві артилерійські установки й, ймовірно, два десятки вантажівок.

Проте росіяни дійшли до першого будинку в Яснобродівці та підняли прапор, щоб оголосити село "звільненим". На цей час це ще не так.

https://x.com/moklasen/status/1811836133032259604

7. МАР'ЇНКА

Росіяни також мають достатньо військ, щоб тримати українські резерви у цьому районі: фактично, щоб зв'язати підрозділи ЗСУ, які інакше можна було б перекинути кудись ще. Відповідно, Україна все ще веде бої Красногорівці задля стримання російського наступу.

Щодо позитиву: російські підрозділи, що атакують з Мар’їнки в напрямку Георгіївки знищуються до того, як вони досягають села (або, в найгіршому випадку, коли вони вже вдерлися всередину села, як три тижні тому). Те ж саме стосується російських атак з Новомихайлівки та всіх полів на південь від неї. Росіяни не змогли просунутися, але я додав карту лише для того, щоб вказати на великі втрати Росії в техніці, яка перевозила піхоту.

І ще одне нагадування: шанувальники Путіна за кордоном і росіяни, які читають це, можуть ігнорувати чи навіть заперечувати такі факти, але є багато доказів того, що росіянам знадобилося "лише" 5 полків і 6 батальйонів, 6,5 місяців часу та щонайменше 320 одиниць техніки, щоб взяти Новомихайлівку.

https://x.com/OSINTua/status/1812515142078284177

8. ЗАПОРІЖЖЯ

Відео демонструє, як український дрон атакує російську позицію в підвалі.

https://x.com/EjShahid/status/1811801614883111185

Ця позиція розташована в центрі Урожайного, що свідчить про те, що росіяни принаймні досягли цього місця на півночі. Незрозуміло, чи змогли вони утримати присутність на інших позиціях у центрі, але російські артилерійські удари за 200-800 метрів на південь від місця свідчать про те, що, ймовірно, таки не спромоглися захопити все село.

9. ХЕРСОНЩИНА

Росіяни обстрілюють і бомбардують цивільних мешканців регіону цілими днями.

https://x.com/clashreport/status/1811723726875947150

Під час одного з нападів минулого тижня 16-річна дівчина, яка жила за 10 км від річки, втратила руку.

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1812208295395910006

Росіяни часто чекають на прибуття рятувальників, перш ніж нападати знову, щоб убити їх також. Минулого тижня дрон скинув бомбу на пожежну машину. На щастя екіпаж вижив.

https://kyivindependent.com/russian-drone-drops-bomb-on-ukrainian-fire-truck-crew-survive/

10. КРИМ

Начебто український дрон було знищено російським дроном…

https://x.com/EjShahid/status/1812079256903500190

...https://t.me/Tsaplienko/56922a потім українці пошкодили ще одну російську систему С-300 або С-400 у Криму, цього разу в районі Фіоленту.

https://t.me/Tsaplienko/56922

11. ЧОРНЕ МОРЕ

Україна захопила судно, що належить Туреччині та плаває під камерунським прапором, за те, що воно зайшло до Севастополя та завантажило вкрадену українську пшеницю для продажу від імені Росії.

https://maritime-executive.com/article/ukraine-seizes-cargo-ship-detains-captain-for-looting-grain-from-crimea

Судно відбуксовано до Одеси, а його азербайджанського капітана заарештовано й може бути ув'язнено на п'ять років. Судно вимкнуло сигнал AIS (автоматичної системи трекінгу) та змінило журнали судна. Судно перевірялося 40 разів з 1999 року та отримувало повідомлення про порушення 38 разів. Судно раніше заходило й виходило із Севастополя у листопаді 2023 року та розвантажило турецький вантаж у травні. Ще 21 кораблям також було видано ордери на арешт заочно за транспортування вкраденого зерна.

НЕВІДОМЕ МІСЦЕ

Унікальна перспектива, коли росіянин знімає атаку дрона на свою позицію.

https://x.com/AndrewPerpetua/status/1812496241290268998

Крилату ракету перехоплюють за допомогою ПЗРК.

https://x.com/PStyle0ne1/status/1812431051110695335

Дрон-камікадзе Shahed збито кулеметом калібру 12,7 мм.

https://x.com/Osinttechnical/status/1812325486326120669

НЕВІДОМА ДАТА

Це запис переговорів між російським Су-34 і літаком дальнього радіолокаційного виявлення А-50 після того, як Су-34 атакувала ракета Patriot.

https://www.youtube.com/watch?v=HlE1wo9i_NM

Відео має лише російські субтитри. Цей пост містить загальний огляд подій з контекстом.

https://x.com/John_A_Ridge/status/1810867667621830674

Основна цікавинка: оператор російського А-50 вважає, що він може виявити випромінювання від радара MPQ-65 системи Patriot і тому повідомляє про три ракети, які було запущено з відстані приблизно 80 км у напрямку розташування Су-34. Особливий інтерес викликає те, що екіпаж Су-34 повідомляє, що на його радарі немає MPQ-65, тому оператор А-50 (в паніці) попереджає Су-34 про необхідність занурення та ухилення. Потім він повідомляє про відстеження ракет Patriot, які досягають висоти 25 000 метрів та швидкості понад 4000 км/год, перш ніж зануритися на ціль (Су-34). Су-34 знижується з 2000 до 300 метрів, щоб уникнути ураження, однак одна з ракет вибухнула безпосередньо за Су-34, спричинивши пошкодження (щонайменше втрату інтеркому та поранення оператора зброї).

… не має сумніву, що ті, хто цікавиться повітряною війною (що, своєю чергою, означає: кожен, хто серйозно цікавиться тим, як і чому ця війна ведеться так, як вона ведеться), мусить мати на увазі…

Внутрішні російські документи свідчать, що понад 100 їхніх бомб було скинуто на територію Росії, а 38 керованих бомб впали на територію РФ з квітня 2023 року по квітень 2024 року.

https://www.washingtonpost.com/world/2024/07/01/russia-glide-bomb-belgorod-fab/

Санкції проти Росії мали різний вплив, починаючи від низької доступності товарів до вищих витрат. Російські авіалінії зазнали сильного впливу через їхню залежність від західних компонентів. Було кілька повідомлень про те, що авіалайнери зупинялися в полях за межами злітно-посадкової смуги через зношені гальма. Низку літаків були розібрано на запчастини, щоб інші могли літати і далі. Superjet 100 — російський літак, який має історію проблем з безпекою.

https://apnews.com/article/russia-jet-crash-sukhoi-superjet-bd5d8ba256e31dea840853310b5d911c

Після запуску в експлуатацію 2011 року, малочисельні іноземні клієнти, які його купили, вже припинили користування ним. Минулого тижня Superjet 100 здійснив свій перший політ після ремонту й зазнав аварії незабаром після зльоту.

https://x.com/bayraktar_1love/status/1811745734875590816

Російські ЗМІ повідомляють, що обидва двигуни відмовили, ймовірно, через зіткнення з птахами.

За 85 км від лінії фронту армія РФ створила базу ремонту та обслуговування, на якій скупчено до 500 транспортних засобів.

https://x.com/waffentraeger/status/1812476852939751781

Ще 13 липня охоронець, який озброєний протидроновою рушницею, намагався заглушити український БПЛА безпосередньо перед тим, як він влучив у нафтове сховище.

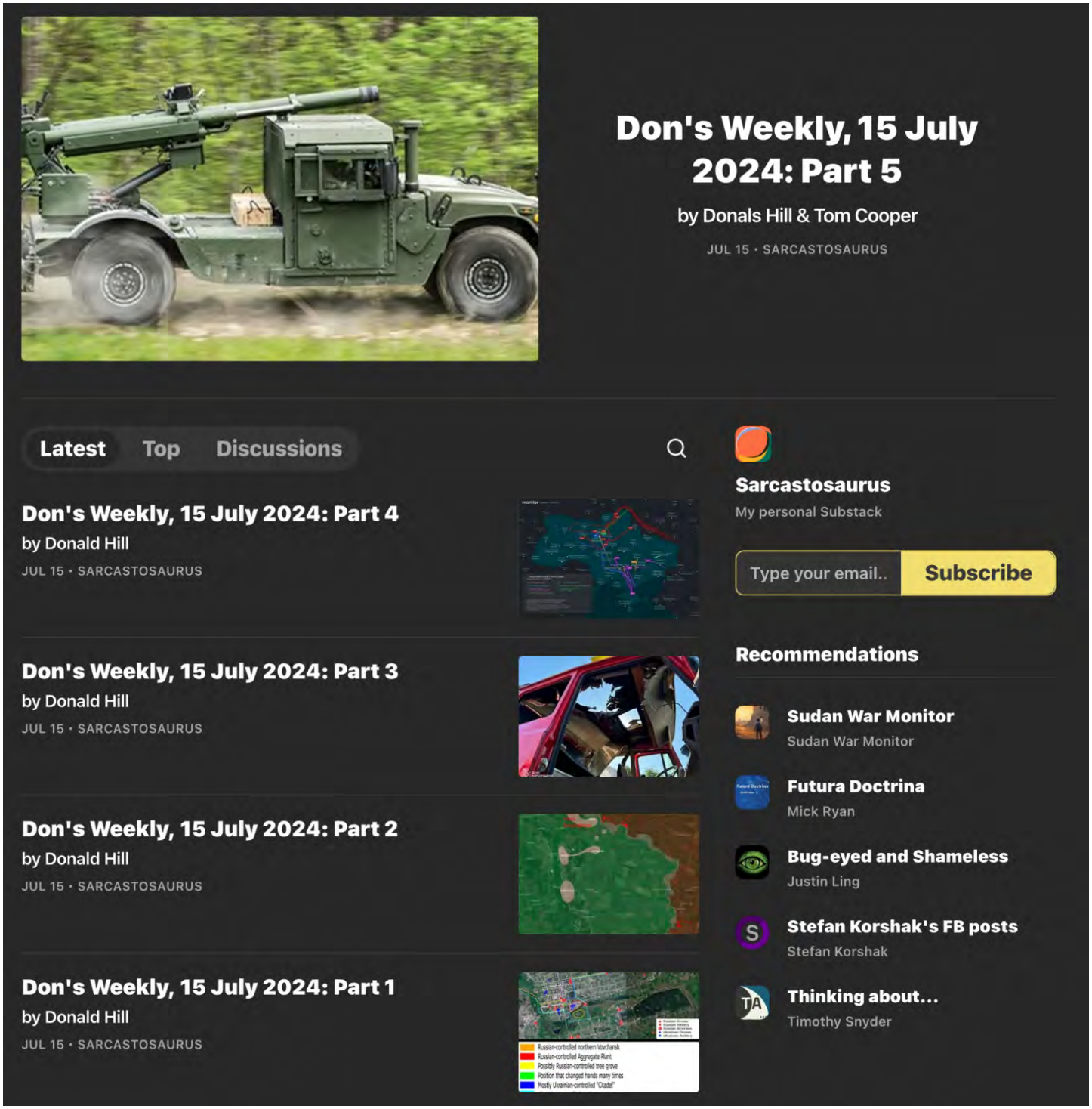
https://x.com/Archer83Able/status/1812501583550112199

Навіть якщо йому вдалося заглушити GPS-сигнал, дрон підлетів настільки близько, що інерціальна навігація могла точно направити його до цілі,

Glide bombs that detonated inside Russia
Undetonated glide bomb found
RUSSIA
Sumy
Rakitnoye
Stary Oskol
Belgorod
Graivoron
BELGOROD REGION
UKRAINE
Kharkiv
Valuyki
Kupyansk
UKR.
Russian-controlled areas
Svatove
20 MILES
N
© OpenStreetMap contributors

***

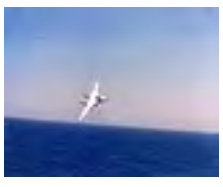
№ 3.075-2

Посилання

Don's Weekly, 15 July 2024: Part 1

by Donald Hill

SARCASTOSAURUS

JUL 15, 2024

Hello everybody!

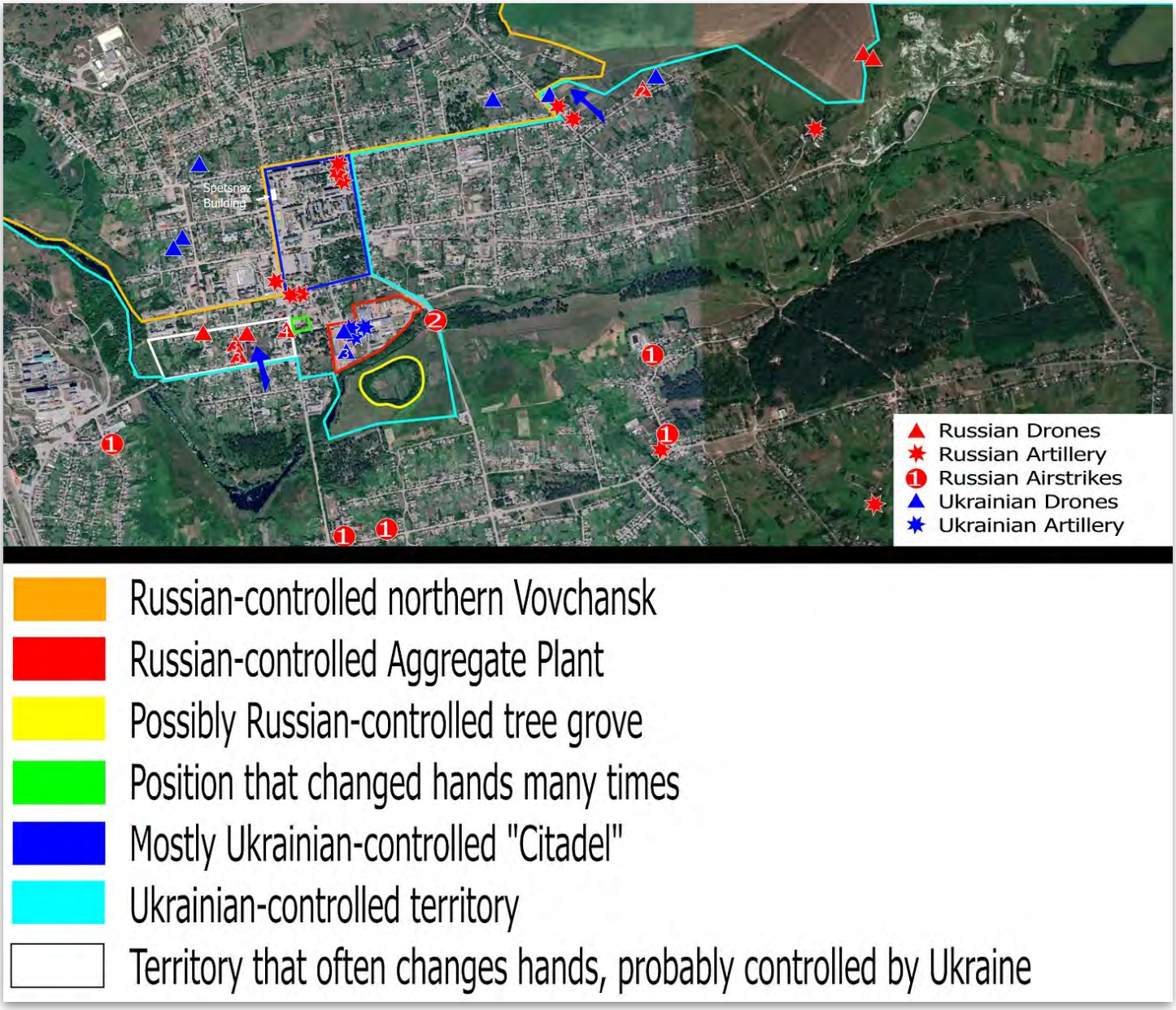
We’re living through ‘historic times’, they say. Indeed, one is often not sure which way to look from all the ‘news’ about ‘historic times’…

Cannot but observe it’s getting exhausting to live through ‘historic times’, especially considering the heat outside (not only ‘in the news’). Moreover, a cold matter of fact is that even if we would like to cover few other topics, on Sarcastosaurus, we cannot (nor intend to) cover all the ‘interesting’ wars going on, right now: there are, simply, too many. Or, we’re too few (whichever way you prefer).

Thus, we’re going to remain focused on analysing the War in Ukraine.

1. Northern Kharkiv: Vovchansk

Most of the single story buildings in Vovchansk do not have roofs and many no longer have walls. With much of the cover and concealment degraded, the density of manpower is very light for both sides in order to minimize detection and losses from massive bombardments and drones. Even the multi-story buildings in the “citadel” are being destroyed. With such a small number of troops manning the front lines, it takes just a few casualties for a sector to become unmanned.

It’s clear that Russia’s main effort is to hold on to the aggregate plant and to take territory to the north and west of the plant to establish secure supply lines to the plant - even if they’ve largely been unable to do so. The infantry that do make it to the plant must run a gauntlet that few survive.

Ukraine continues to fight hard for the “citadel” and the beachhead across the small river to the southwest of the plant. For the rest of Vovchansk, they seem content to attack Russian infantry where they find them with drones and sometimes artillery. If they see a big enough collection of Russians in one building they’ll use artillery and airstrikes. Ukraine hasn’t used an airstrike caught on video in three weeks, which probably means there wasn’t a big enough collection of Russians to justify it.

In the absence of Russian soldiers due to losses, Ukraine advances to fill the void. It looks like that’s what they did in the area marked in white on the map to the west of the aggregate plant, and it looks like Russian drones are trying to hunt them down.

A couple of weeks ago, a Russian Spetsnaz team ran across the street to enter a heavily damaged building. That building is no longer standing.

Two videos from drones that show the level of destruction in Vovchansk. With very little shelter left in most of the city, the front lines are held by a small number of troops. Based on those videos, here are two more views of Vovchansk:

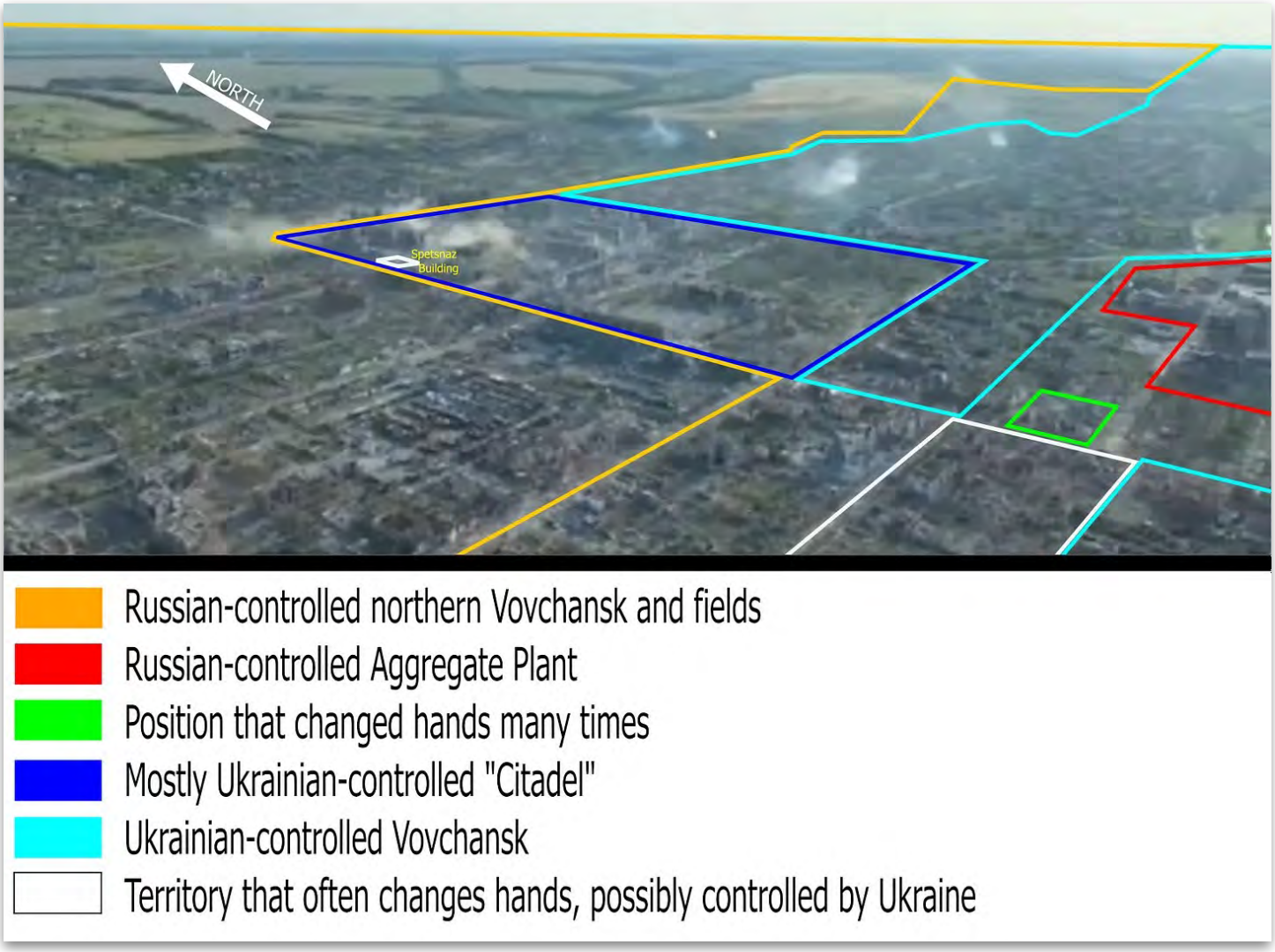
Russian-controlled northern Vovchansk

Russian-controlled Aggregate Plant

Possibly Russian-controlled tree grove south of Vovchansk River

Mostly Ukrainian-controlled "Citadel"

Ukrainian-controlled eastern Vovchansk

Russian drone attacks on a Ukrainian position in the contested corridor west of the aggregate plant.

10 km west of Vovchansk, the lines near the village of Starytsia have been static for two months, but Ukraine is engaging Russian troops. A BMP is destroyed 1500 meters northwest of the village.

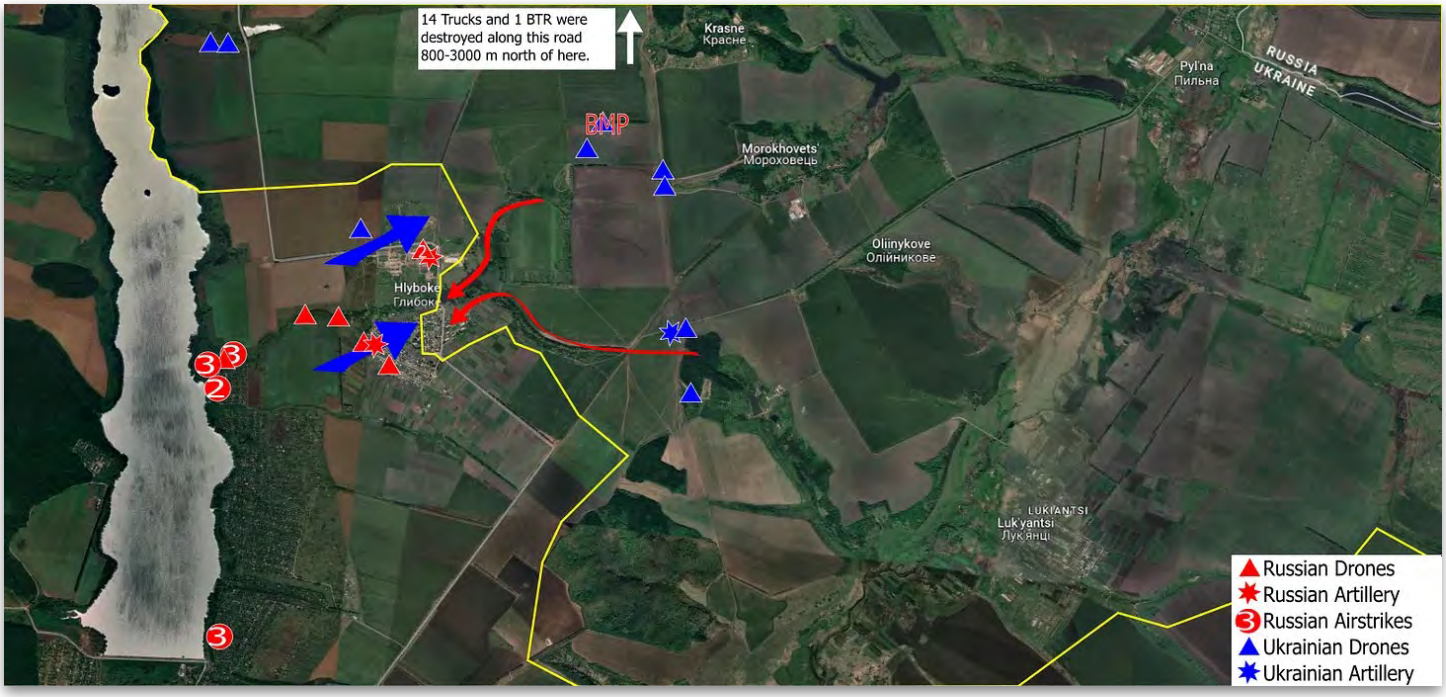
Bashkiria is a republic in Russia 1000 km from Ukraine. A company of Bashkir fighting for Ukraine captured one of their own fighting for Russia.

A Russian writes about his experiences with Magyar's Birds. Half of Magyar's unit is in Kherson, the other half in Kharkiv. In Kherson they would spot a Russian target and by the time they sent a drone to kill it the target might be gone. So in high traffic areas they would fly a drone and then land it, turning off the engines and saving the batteries. When a target was spotted, the drone would be reactivated and instantly fly to the nearby target. A modified form of that tactic was used in this encounter.

2. Northern Kharkiv: Hlyboke

Russia is still hanging on to the center of Hlyboke. They are using treelines to send reinforcements on foot, and these reinforcements have to run the gauntlet of Ukrainian fire to reach the village. For weeks already, most of the Russian vehicles

that come within 5 km of the village are destroyed. Given the high rate of Russian attrition while reinforcing Hlyboke, I don't know how hard Ukraine is pushing to take the rest of the village. Russia, on the other hand, is using airstrikes to try and cut off Ukrainian supplies and reinforcements from reaching the village.

There have been an increasing number of videos where Russian soldiers freeze when spotted by drones. It's true that a moving object attracts more attention than a stationary object, but once spotted, remaining stationary doesn't help.

(…to be continued…)

***

Don's Weekly, 15 July 2024: Part 2

by Donald Hill

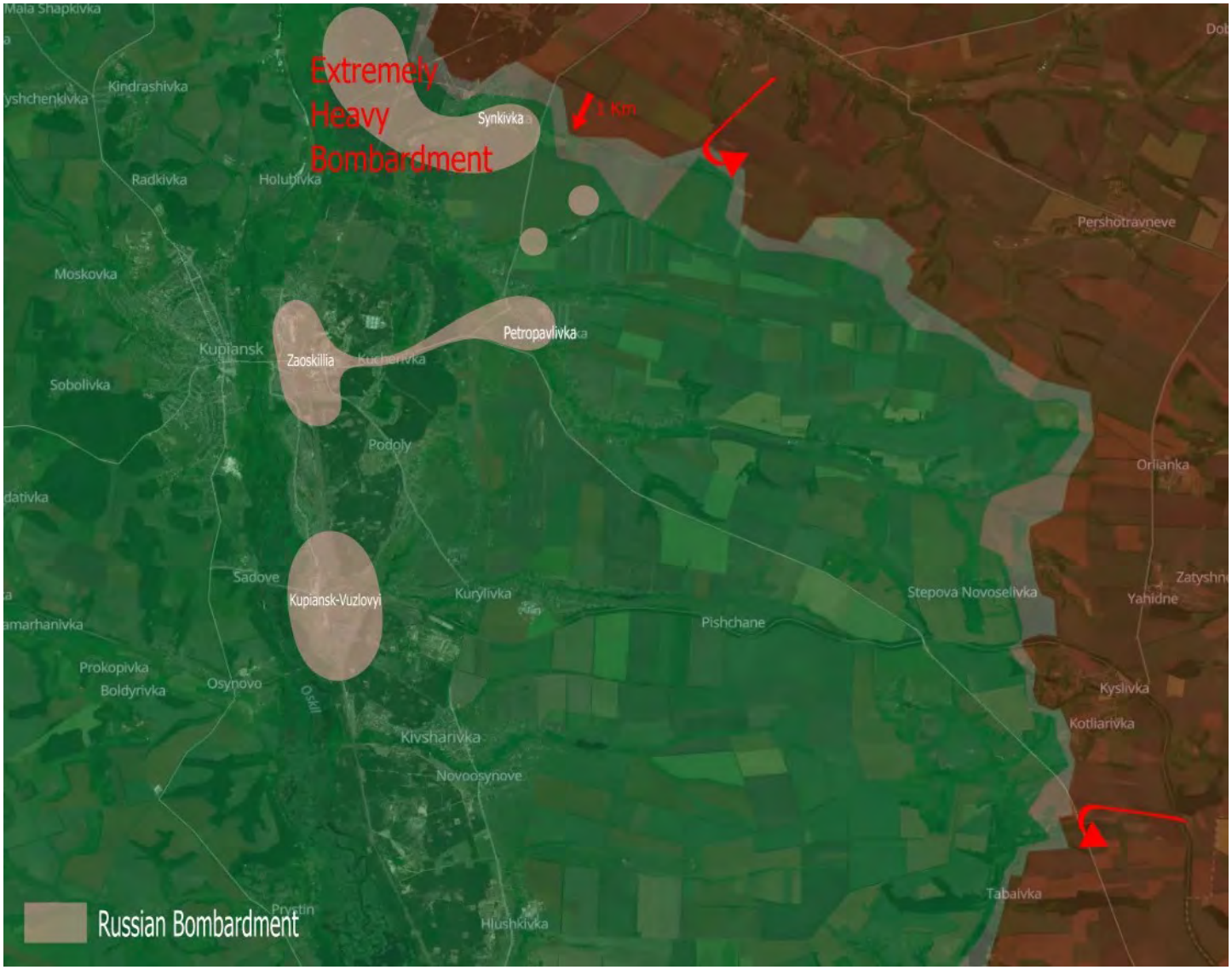
SARCASTOSAURUS

JUL 15, 2024

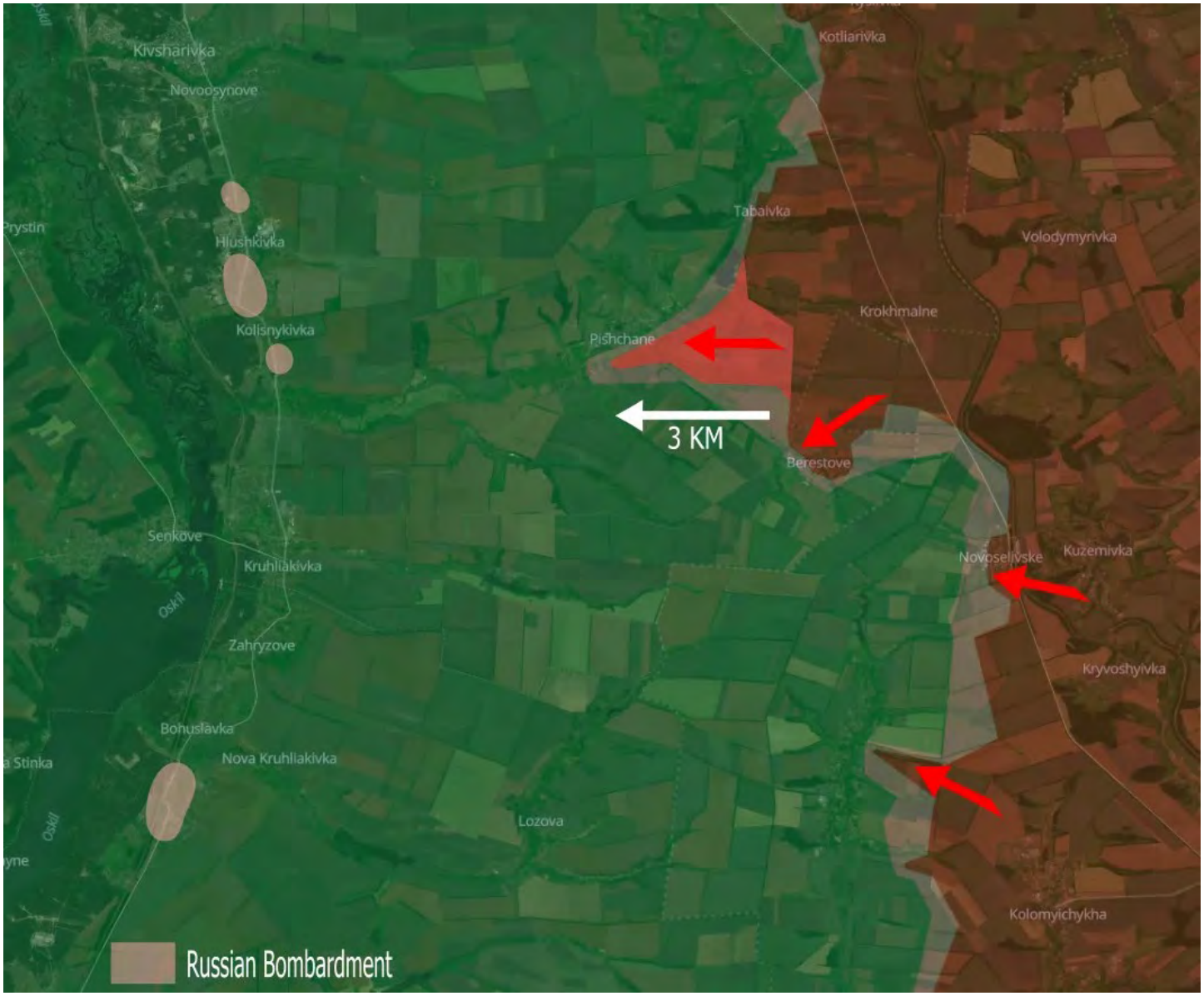
3. Western Luhansk

After weeks of persistent bombardment of the rear of the Ukrainian lines, Russia conducted a series of massive bombardments of the ZSU positions in the Synkivka area, and to the west of that place. Shell, rockets, thermobaric rounds and airstrikes pounded Ukraine's front line.

Still, the 18 Russian infantry attacks that followed only managed to take one treeline. Interestingly: the Russians did not use vehicles in these attacks.

Further south, most of the bombardments were confined to Ukraine’s rear areas. Russia again attacked with infantry, not vehicles: this was held in most of places, but the Russians did advanced nearly three kilometers to enter the village of Pishchane.

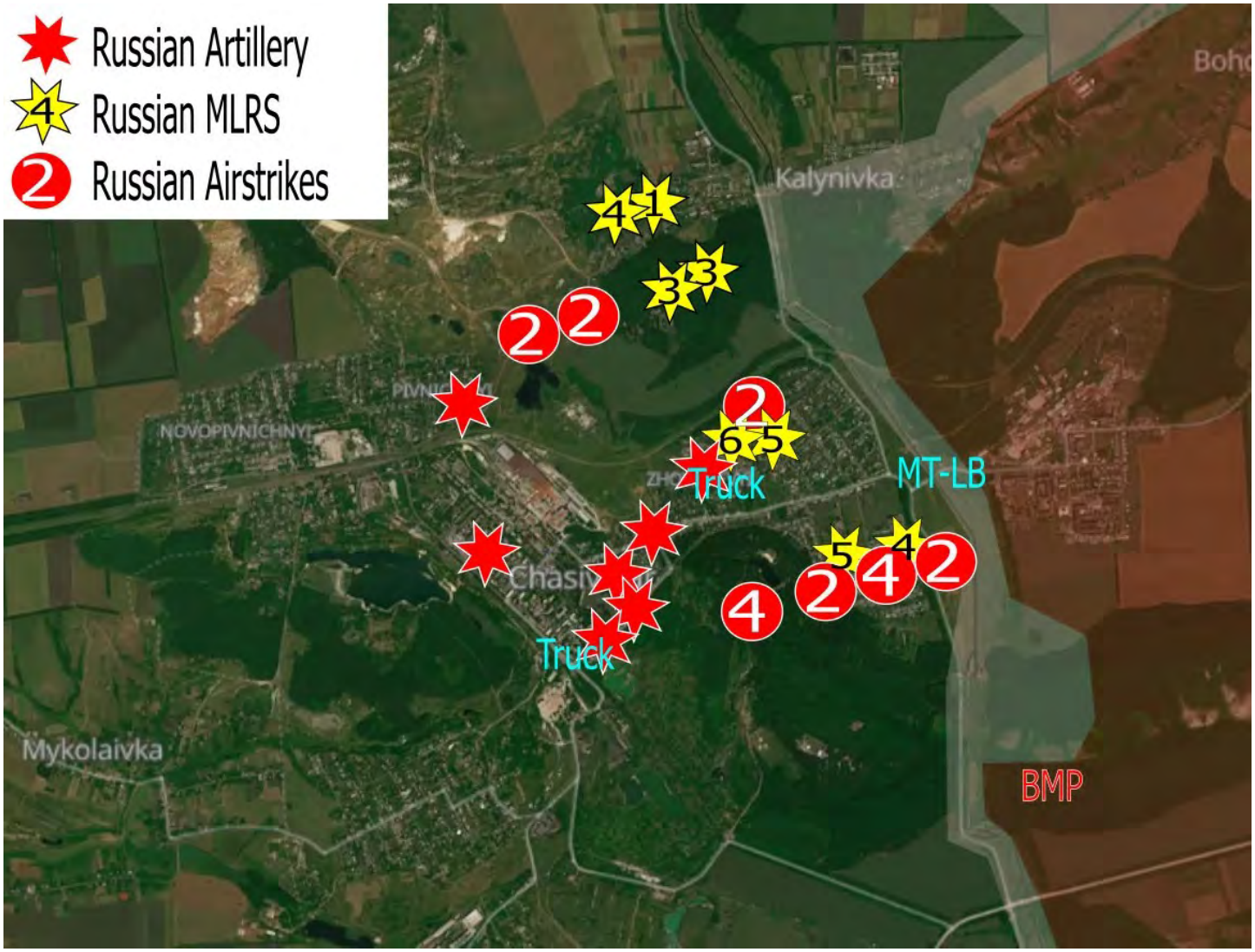

A Columbian volunteer serving with the 66th Mechanised Brigade, ZSU dons a gas mask after Russia uses chemical weapons in the Kreminna forest. There have been many reports of Russia using choking agents throughout the war. The fog visible on the video and the still attached below - is the cloud of chemical agents.

4. Bakhmut

Since taking the canal district of Chasiv Yar, the last week, the Russians were unable to continue their advance. I included a map below to show how the full weight of Russian bombardment is now focused on the city to the west of the canal. This part of the Chasiv Yar consists of single family homes and trees, like this. These buildings cannot withstand a bombardment like apartment buildings can. Because of the bombardments, Ukraine will have only a small number of personnel on the front lines. How long they can hold those lines will depend, in part, on any defensive positions they have dug throughout the city.

Russian infantry are using thermal cloaks to avoid detection by drones at night. The cloaks do have an effect, but they are more effective when stationary and when the soldier is entirely covered. On this video there are no explosions but you can see what the Ukrainian drone sees around Chasiv Yar.

5. Toretsk

…just a friendly, well-meant reminder (because so many seem to refuse to comprehend it…in part because the Russian 'offensive' on northern Kharkiv is such a handsome distraction): this was, is, and is going to remain *the actual Russian aim for this year* (as explained in one of assessments from few months ago)…

The last week, the Russians have been unable to advance towards Toretsk from the east or Niu York from the south, partly because of supporting fires from BTR's and other APC's, IFV's and tanks. There are still very few Russian vehicles involved in the attack, although Russia did lose two tanks and two BMPs while Ukraine lost a T-64.

There is a report based on a Russia video stating that Russia activated a small tunnel to move underneath Ukrainian defenses and into Niu York itself. The front lines have been stable in this area for a couple of years so there was time to do so, but even so, Niu York was 5 km behind the front lines. Previous tunnels in Avdiivka

have been under a kilometer and even the sewer used in Avdiivka was only 2.5 km long. Corroborating reports would be useful.

Six Russians take cover in a damaged house in Niu York which is then hit by a mortar. Russians are particularly happy taking part of the village as if it were an American city.

House to house fighting from a Ukrainian point of view.

6. Avdiivka-Pokrovsk

Of course, the Russian forces Group South is continuing its push in this area. After all, Toretsk is not the only aim: foremost, they know they can't get Toretsk without first securing the flanks of the that area - and these flanks are Chasiv Yar in the north, and the area stretching from Avdiivka towards Pokrovsk in the south.

Correspondingly, the Russians did advance about 1500 meters to the west and south of Novopokrovske. A unit of former prisoners (this time from Ukrainian jails) serving with the 47th Mechanised Brigade counter-attacked near Novoselivka Persha to slow-down the Russian advance. They lost an M1 and Bradley in the fighting while Russia lost two tanks, eight APC/IFVs, two artillery pieces and maybe two dozens of trucks.

Nevertheless, the Russians reached the first house in Yasnobrodivka and waved a flag to declare it 'liberated'. At this point in time, that's not (yet) the case.

7. Mariinka

The Russians are also having enough troops to keep the Ukrainians in this area busy: indeed, to tie down ZSU units that could otherwise be re-deployed somewhere else. Correspondingly, Ukraine is still fighting a delaying action in Krasnohorivka.

On the positive side, Russian attacks out of Marinka towards Heorhiivka are being destroyed before they reach the village (or, in worst case: once they're inside, like three weeks ago). The same is true of Russian att7acks out of Novomykhailivka and all the fields south of it. The Russians were unable to advance but I added a map just to indicate the heavy losses Russia suffered in vehicles, many of which were loaded with infantry.

And another reminder: Pudding-fans abroad, and the Russians reading this might want to ignore or even deny such facts, but there is plentiful of evidence that it took the Russians 'mere' 5 regiments and 6 battalions, 6,5 months of time, and at least 320 vehicles knocked out to take Novomykhailivka.

(….to be continued…)

***

Don's Weekly, 15 July 2024: Part 3

by Donald Hill

SARCASTOSAURUS

JUL 15, 2024

8. Zaporozhye

A video showed a Ukrainian drone attacking a Russian position in a basement. This position is in the center of Urozhaine, meaning the Russians at least reached that far north. It is unclear whether they were able to maintain a presence in other positions in the center, but Russian artillery strikes 200-800 meters to the south suggests that they didn’t.

9. Kherson

A Kherson fisherman does his part for Russian drone suppression.

The Russians shell and bomb civilians every single day in the Kherson region. In one attack last week a 16-year-old living 10 km from the river lost her arm. They often wait for first responders to arrive before attacking again in order to kill them. Last week, a drone dropped a bomb on a fire truck. Somehow the crew survived.

10. Crimea

A Ukrainian drone was reportedly destroyed by a Russian drone…*https://x.com/EjShahid/status/1812079256903500190*

….and then the Ukrainians hit another Russian S-300 or S-400 SAM-site in the Crimea, this time in the Fiolent area.

11. Black Sea

Ukraine seized a Turkish-owned, Cameroon-flagged ship for entering Sevastopol and loading stolen Ukrainian wheat to sell on behalf of Russia. The ship is being towed to Odesa and its Azerbainjani captain was arrested and could be sent to jail for five years. The ship had turned off its AIS locator transmissions and altered the ship’s logs. The ship had been inspected 40 times since 1999 and had been cited for violations 38 times. The ship had previously entered and left Sevastopol in November, 2023, and had unloaded Turkish cargo in May. Twentyone other ships have been issued arrest warrants in absentia for transporting stolen grain.

Unknown Location

A unique perspective as a Russian films a drone attack on his position.

A cruise missile is intercepted by MANPADS.

A Shahed drone is downed by a .50 cal (12.7mm) machine gun.

Unknown Date

This is a recording of the communications between a Russian Su-34 and an A-50 surveillance plane after the Su-34 is engaged by a Patriot missile. The video only has Russian subtitles. This thread has a general summary of the events with context. This post contains a literal translation.

Essentially, the Russian operator in the A-50 AEW aircraft thinks he can detect emissions from the MPQ-65 radar of a Patriot SAM-system and is thus calling out three missiles launched from around 80km at the Su-34. Of particular interest: the crew of the Su-34 reports it has no MPQ-65 on its radar warning receiver, so the A-50-crewman (while panicking) is warning the Su-34 to dive and evade. Then he reports tracking the Patriot missiles reaching an altitude of 25,000m and speed of more than 4,000km/h before diving on their target (the Su-34). The Su-34 descends from 2,000 down to 300 metres in order to avoid: still, one of missiles detonated directly behind the Su-34, causing damage (at least the loss of intercom and injury to the WSO).

…certainly something those interested in air warfare (which, in turn, means: everybody with serious interest in how and why is this war fought the way it is) should keep on their minds…

Internal Russian documents say that over 100 of their bombs were dropped on Russian territory, and 38 glide bombs landed in Russia from April 2023 to April 2024.

Sanctions on Russia have had various effects, ranging from low availability of products to higher costs. Russian airlines have been strongly impacted due to their reliance on western components. There have been several reports of airliners stopping in the fields beyond the runway due to worn out brakes. Some planes have been stripped for parts to keep others running. The Superjet 100 is a Russian-built plane with a history of safety issues. Active since 2011, the few foreign customers that bought them have phased them out of service. Last week, a Superjet 100 took its first flight since repairs and crashed shortly after takeoff. Russian media reports that both engines failed, probably due to bird strikes.

85 km from the front lines, a Russia repair and maintenance base containing 500 vehicles was created.

Back on July 13, a guard armed with a drone gun tried to jam a drone just before it impacted the oil tank. Even if he successfully jammed the GPS signal, the drone was so close to its destination that its inertial guidance could guide it accurately to the target.

(…to be continued…)

***

Don's Weekly, 15 July 2024: Part 4

by Donald Hill

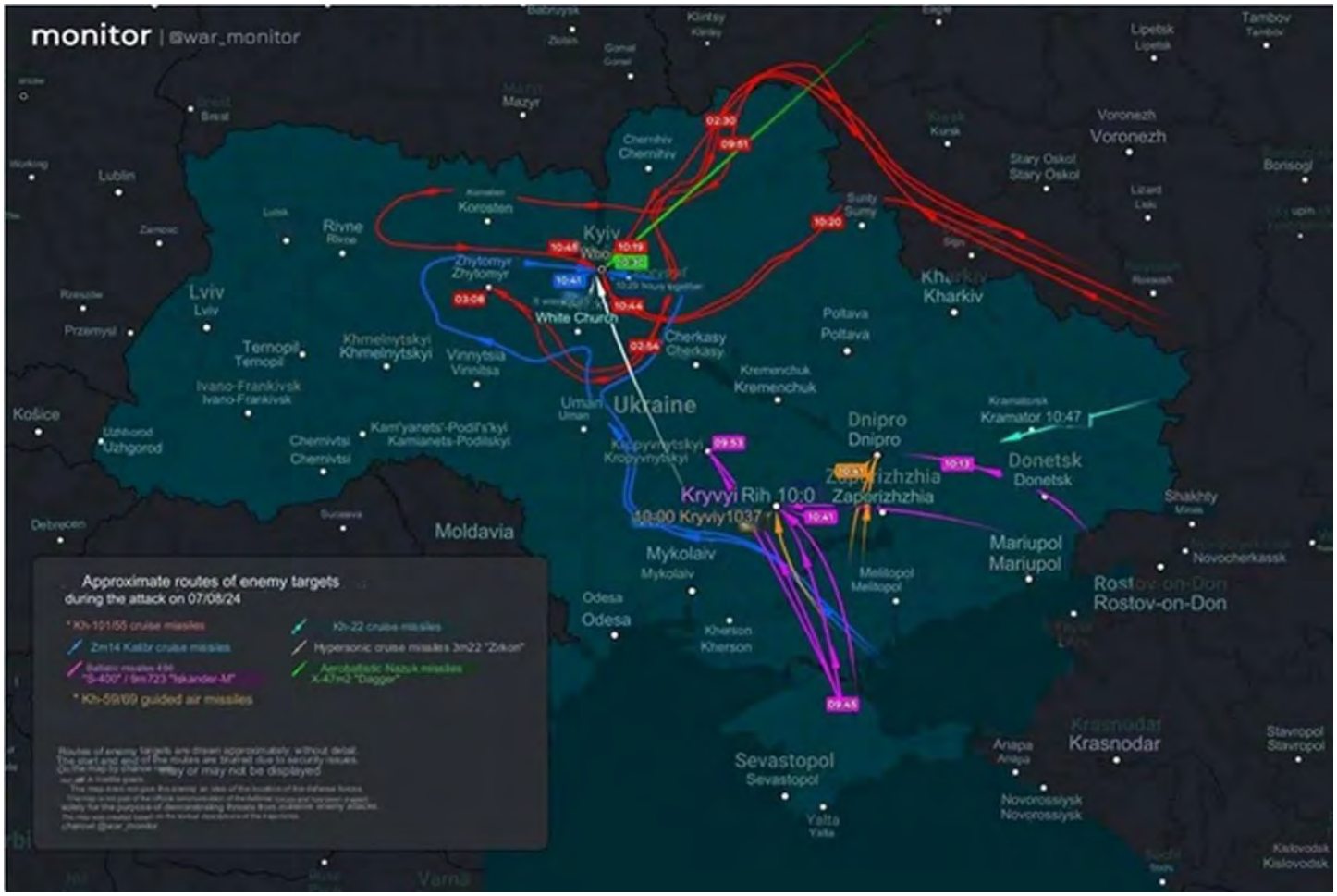
SARCASTOSAURUS

JUL 15, 2024

12. Ukraine

Civilian targets that have no military value are bombed and shelled by Russia every single day in Ukraine. Every single day. Not only since 24 February 2022, but since March 2024. It is difficult to track each instance and understand the horror of each individual that loses their home, their life, or the life of their children or family members. It's been almost 2 1/2 years since the attack on the maternity hospital in Mariupol. A pregnant woman and her baby died. I'll spare you the details. It was not the first health care facility that was attacked. As of February, 700 hospitals and clinics were damaged or destroyed. As of June, 9,560 civilians have been killed and 21,450 more have been injured. Of those casualties, 1,796 children have been killed and 1,202 were injured.

On July 8th, Russia launched another big missile strike on Ukraine.

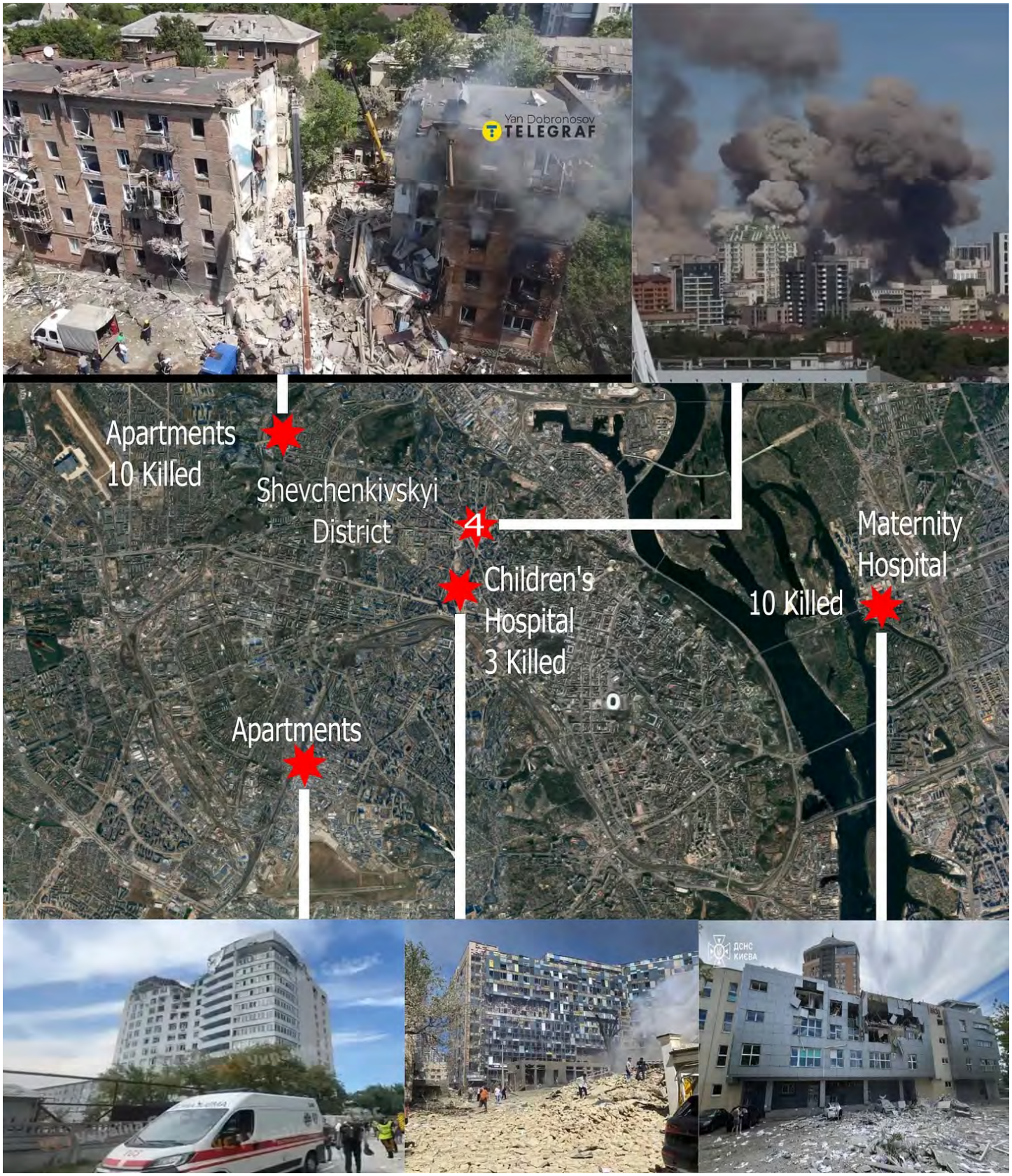

A reconstruction of the Russian ***missile strikes*** of 8 July.

Ten people died in Kryvyi Rih and one in Dnipro and 64 were wounded. But the attention was focused on Kyiv. This video captured the Russian missiles impacting Kyiv. Okhmatdyt children's hospital was hit with 627 patients inside. At least two adults were killed and at least 40 adults and 10 children were injured. More would have been killed but many of the patients were led to the basement after the air raid sirens went off less than an hour before the missile struck. One of the doctors that led them to the basement returned to see if any were left behind when the missile struck, killing her. A surgical team was operating on a baby with congenital face defects when the sirens sounded but kept operating because they couldn't quit in the middle of the operation. One of the doctors received minor shrapnel wounds and the patient's ventilator was destroyed. The child had to be transported to another hospital to finish the operation. Three other patients were undergoing heart surgery. One child that was evacuated from the intensive care unit subsequently died on July 10th in another hospital. Throughout Ukraine, more than 41 were killed and more than 170 were wounded. This video shows the efforts to recover those buried in the rubble.

Besides the children's hospital, a maternity hospital 8 km away was also targeted, killing ten. Two apartment buildings were also hit and four missiles landed close together in the Shevchenkivskyi district.

Andrew Perpetua tracked the impact of the Russian missiles on his map.

A family and their pets emerge mostly unharmed from an attack on their apartment. Ten other people in their building were not so lucky.

In grand total, during the last week, Russia used 700 bombs, 170 drones and 80 missiles in attacks on Ukraine. Here is a 90 second compilation of images from those attacks.

A train loaded with military equipment in the Kharkiv area was hit by a Russian missile attack.

An air defense system south of Dnipro was hit.

Drone hunting near Kyiv with civilian aircraft.

A member of the 3rd Assault Brigade saw Ukrainian soldiers using computer training devices to train on the Javelin anti-tank weapon and decided to set up his own training center for drones. One potential recruit was told that without specialized skills she could not join the unit, so she underwent the training, which includes drone assembly, computerized flying and flying drones through obstacles in a warehouse. At another training site they also taught drone assembly, computerized training, and they had an outdoor obstacle course that included dropping objects on a moving vehicle.

13. Diplomacy

Ukraine’s new ambassador to the UK:

One minute of Orban being Orban…https://x.com/PM_ViktorOrban/status/1811107434825388088

Trump said that if he’s elected he will end the war before he takes office by pressuring Ukraine to cede territory, according to statements he made to others. Orban returned from a visit with Putin to meet with Trump in Florida. This is Orban’s second visit to the US this year. Earlier he came not to meet with Biden, but with the Heritage Foundation, who published Project 2025, and Trump.

After saying that Ukraine could use UK-provided weapons ‘as they saw fit’, the UK clarified their position, saying Ukraine could only use their weapons inside Ukraine.

The US once again rejected a Ukrainian request to use US weapons to attack targets deep in Russia.

A year ago, Russia threatened to destroy undersea cables that carry 95% of the internet traffic. Russia had already destroyed the internet cables to Norway’s Svalbard archipelago in January, 2022. In April 2023, cables were cut in the Mediterranean Sea south of France. October 2023, was a busy month as cables south of France were cut for a second time, telecom cables in the Shetland Islands were cut, and both Russia and China were implicated in the destruction of gas pipelines and telecommunication cables in the Baltic.

This is part of Russia's hybrid war against the west that uses irregular warfare, cyberattacks, disinformation and electoral interference. In recent months, Russia has also been targeting buildings for destruction and personnel for assassination. One target was recently revealed to be the head of Rheinmetall. After US intelligence discovered the threat they informed Germany, who then disrupted the operation. Russia already assassinated the Russian helicopter pilot who defected and, against advice, chose to live in a Spanish community full of Russians and Ukrainians. And the US is acting on intelligence that Russian agents are looking for ways to disrupt military base operations. In a connected world not engaged in total war, it is difficult to effectively monitor Russian naval and human traffic that is actively searching for soft targets to destroy.

(….to be continuerd…)

***

Don's Weekly, 15 July 2024: Part 5

by Donals Hill & Tom Cooper

SARCASTOSAURUS

JUL 15, 2024

14. Equipment

Excavators are being used by both sides as close as 1-2 km behind the front lines digging defensive positions in treelines, which they use for cover. The gray excavator has already been sent to the 58th Brigade. The others are undergoing repairs and re-painting.

Russia removed about 300 130 mm artillery pieces from storage. They no longer make 130 mm ammo but North Korea and Iran do.

14.1 Soft Recoil Technology

Early cannons would recoil backwards when fired and had to be pushed back into position. They were then designed to have their barrels recoil, allowing the gun to stay in place and absorb the residual energy. If the gun was self-propelled, then the chassis carrying the gun had to absorb the energy, as well. The next development they are working on is soft recoil, in which the pressurized barrel is set forward in motion the instant before it is fired. That forward motion absorbs 60% of the energy, the recoil of the barrel absorbs some of the energy, and then the residual energy is absorbed by the mount or chassis. With soft recoil, the recoil energy is reduced enough that a much lighter chassis and recoil system can be used to carry and fire the gun.

This technology has been tested with both a 105 mm and 155 mm barrel. Back in April, a 105 mm gun mounted on a HUMMWV was sent to Ukraine to test the system in a combat environment. In addition to the howitzer mounted on the HUMMWV, there is a support HUMMWV that will carry the ammo.

The initial rate of fire is 10-12 rounds per minute and three rounds per minute of sustained fire. If the digitized firing system fails, the weapon can still be fired. The system can be set up, fire two rounds, and displace in three minutes. It has a range of 11.6 km. By comparison, the towed M119 105 mm gun has a range of 17.5 km. It has a crew of 3 and can be operated by a crew of two.

Test firing during development in the US.

In this video, you can see the barrel move forward before recoiling as the US National Guard fired it in 2019.

14.2 UMPKs

The Russians can’t stop claiming, and Pudding-fans abroad can’t stop repeating the Russian claims, that the VKS is deploying UMPK glide bombs based on

‘FAB-3000M-54’ - bombs calibre 3000kg - against Ukrainian positions (especially so in northern Kharkiv, but also in the Chasiv Yar area, and elsewhere).

No doubt, meanwhile, the Russians have managed to refine their UMPK glide bombs to the level where these are having serious effects upon the fighting on the ground. They’re not only terrifying, but where one hits, even if troops are not killed, they are injured, shaken, unable to fight. And the Russians are deploying dozens of UMPKs every single day.

Unsurprisingly considering their effects, the story about ‘UMPKs on FAB-3000M-54s’ is meanwhile bought even by the majority of the Ukrainian media.

Problem: if this is the case, then were are videos showing the Russians actually having an UMPK kit fitting the FAB-3000M-54, and then hanging it on any of their Su-34s, and actually deploying such a weapon?

So far, there were none to be seen. Instead, what the Russians are showing us all the time, are UMPKs based on FAB-1500M-54s - bombs calibre 1,500kg. For example, last year, we’ve been shown the original model:

Essentially, what this video-still is showing is the UMPK-kit strapped on a FAB-1500M-54 - and, so far, that was also what we’ve got to see every single time the Russians have released a new video of ‘UMPK on FAB-3000M-54’, too. So in the latest case, too.

Indeed, in combination with few other photos and videos (see below), this was the most interesting video of this kind, because it’s showing nearly everything relevant. From the fact that the Russians are first installing the bomb on their Su-34s, before

strapping the UMPK-kit to it, to the fact that, once released, the bomb first has to ‘flip upside down’ to attain correct attitude for its flight to the target.

But, and despite claims about this being ‘FAB-3000M-54’, there are still strong doubts.

Now, how to recognise a FAB-1500M-54 from the FAB-3000M-54?

That’s not easy. Theoretically, one could estimate by their dimensions.

FAB-1500M-54 is 2.840mm (or 2.8m) long, and its body has a diameter of 640mm (or 64cm, or 0.6m).

FAB-3000M-54 is 3,520mm (or 3,5m) long, and its body has a diameter of 820mm (or 82cm, or 0.8m).

….which means that, if positioned right next to each other, they would look like this:

Sorry for the ‘rusty-black’-painted example in the middle: was a reconstruction of a FAB-1500M-54 released by one of Tupolev Tu-22 bomber of the Libyan Arab Air

Force in the course of a strike on a French positions in Chad of 1987, ***drawn for this book***. With other words: yes, I know the Russians are nowadays painting their FABs of these calibres in a darker shade of grey-green, too.

….but, there are no videos or photos showing anybody running around UMPKs with a measuring tape in hands…

Instead, most of the times, what we get to see in terms of (claimed/reported) 'UMPK on FAB-3000M-54' are takes like this, where the comparison of dimensions is not easy.

Arguably, no idea about the exact dimensions of Su-27/30/34's intakes. But, when there are photos or video stills like this one:

…that's still not looking like 82cm in diameter. Rather the 64cm of the FAB-1500M-54. Plus, the weapon appears 'too short' for 3,5 metres.

Arguably, the front party of the part of the UMPK kit holding wings of the weapon in their place on the latest video, is looking different than the same part on the UMPK kit for the FAB-1500M-54 (foremost: it is much longer). But, that detail is ‘not convincing enough’: after all, there are also minor differences in UMPK kits used for FAB-250s and FAB-500s. Probably, these depend on who and where is manufacturing them, or from what batch is the kit in question.

Finally, what we get to see on videos like the one linked above, is still the ‘leaner and shorter’ UMPK on FAB-1500M-54, rather than ‘fat and longer’ UMPK on FAB-3000M-54.

The same is valid for the sequence from which this still was taken:

With other words: pending availability of better evidence, there’s still no clear evidence for the VKS having any UMPKs on FAB-3000M-54 in service.

Of course, we’re looking forward for constructive feedback in this regards.

***

№ 3.076

БОЛЕЕ 41 ГРИВНИ ЗА ДОЛЛАР: БЫСТРЫЕ ТЕМПЫ ОБЕСЦЕНЕНИЯ ПРЕВРАЩАЮТ ГРИВНУ В «ГОРЯЧУЮ КАРТОФЕЛИНУ»

17 июля, 2024

Вадим Башта, Адвокат Львовской коллегии адвокатов. Журналист киевских СМИ

Сергей Следзь, Редактор отдела микроэкономики и бизнеса ZN.UA, кандидат экономических наук

На валютном рынке — признаки легкой паники. Скорость роста курса американского доллара к гривне бьет все рекорды. В прошлую пятницу зафиксирован очередной прыжок. Психологический результат не замедлил: по итогам дня Национальный банк установил на 15 июля официальный курс на уровне 41,0434 грн/долл. Таким образом официальный курс впервые преодолел планку в 41 грн за доллар, установлен новый исторический рекорд. Евро в этот день зафиксировало уровень 44,69 грн. Что дальше?

1. Завтра будет дороже

В это трудно поверить, но еще в октябре прошлого года межбанк работал на уровнях немногим выше 36 грн/долл. Так что доллар набрал, а гривня потеряла 15% веса за очень короткий период.

Кроме форсажа курса национальной валюты, введение гибкого валютного курса и валютных послаблений поспособствовало и другим невеселым последствиям.

1. Теперь для поддержания валютного курса по сравнению с началом прошлого 2023 года (когда действовал фиксированный курс) нужно тратить намного больше свободно конвертируемой валюты.

2. Нарушена многолетняя традиция сильной гривни летом. В частности в минувшем летнем сезоне граждане больше продавали, чем покупали валюту. Но сейчас карманы простого человека едва ли не ежемесячно нуждаются в лишнем миллиарде долларов.

3. Период фиксированного валютного курса характеризовался постоянными и весьма глубокими колебаниями валютных курсов в обе стороны, был маяк НБУ. Теперь периоды укрепления гривни очень неглубоки и чрезвычайно непродолжительны.

4. Миллиарды долларов израсходованы не на подушку безопасности. Опустошение золотовалютных резервов (ЗВР) значительно ускорилось, вместе с тем транши партнеров получать все труднее.

5. Бюджет недополучил десятки миллиардов гривен вследствие ежемесячной реализации на рынке «дешевой» валюты в предыдущие периоды.

Конечно, фиксированный валютный курс не мог оставаться на отметке 36,6 грн/долл., но никто же не мешал регулятору просто время от времени двигать фигуру (валютный курс) на шахматной доске.

Разовое решение об установке тех же 41 или 42 грн за доллар США позволило бы:

1) — избежать многомесячного «праздника» на черном рынке и лишних миллиардов долларов затрат из государственной казны;

2) — найти для бюджета страны то, что сейчас ищут днем с огнем, — сотни миллиардов гривен;

3) — установить достаточно продолжительный ориентир на валютном рынке для всех его игроков до следующего изменения фиксированного курса.

Еще в конце прошлого года НБУ надеялся закончить 2024-й с показателем ЗВР более 45 млрд долл. Сейчас (по состоянию на 1 июля 2024 года) имеем 37,9 млрд долл. Падение продолжается третий месяц подряд после достижения исторического рекорда 43,76 млрд по итогам марта.

Конечно, это не только из-за задержки траншей партнеров, а прежде всего из-за существенного увеличения объемов валютных интервенций. В среднем от 100 до 150 млн долл. ежедневно стоит НБУ присутствие на рынке с момента изменения валютной стратегии. Хотя еще несколько лет назад такая сумма могла стабилизировать не один день, а полугодие.

2. Девальвационный налог на каждого

Правда, вторая половина 2024 года должна быть щедрой на валютные поступления от зарубежных партеров, и это облегчит судьбу НБУ. В июне внешняя помощь от международных партнеров Украине покрыла 37% потребностей в финансировании госбюджета. Это значительно больше, чем, например в мае — 0,4% потребностей.

Подтвержденные планы на последние месяцы года еще лучше.

Так что вряд ли Нацбанк утратил рычаги управления рынком.

Дело в другом — госбюджету нужны фантастические сотни миллиардов гривен, которые может обеспечить валютный рынок.

Ведь

> — планы закрыть бюджетные дырки налогами, вероятнее всего, отложат на начало следующего года из-за бюджетных процедур и сроков.

Да и

> — коммунальные тарифы пообещали больше не двигать как минимум до весны следующего года.

Вот и значит, что государству фактически приходится выбирать между

> — 1) банальным печатанием денег и 2) обложением своеобразным девальвационным налогом каждого украинца.

То есть **выбирать, по сути, не из чего**.

Соответственно

> **— все, что происходит на валютном рынке в последнее время, похоже на управляемое покорение новых валютных вершин, которые позволят поддержать государственный бюджет.**

Поэтому есть ожидания, что дальше, чем запланировано, доллар (по крайней мере) в этом году не выпустят.

Ведь триллионный депозитный навес в финансовых учреждениях как селевый поток, который сейчас держат под контролем рамками запланированной девальвации гривны.

> — Население подкупают более чем 10-процентным депозитным доходом в гривне и демотивируют близким к нулю процентным вознаграждением валютных вкладов. Высокие проценты по государственным ценным бумагам также в моменте сдерживают игроков.

Поэтому сейчас все спокойно и ситуация развивается по умеренному (хотя и дорогому) девальвационному сценарию регулятора.

> Соответственно курс доллара на осень будет зависеть не от соотношения спроса и предложения, а, скорее, в разумных пределах от потребностей госбюджета.

Хотя никуда не девались и риски частично утратить курсовую управляемость и помочь доллару вырваться на волю. (Конечно, самый важный из них — ситуация на фронте.)

При неблагоприятных обстоятельствах они могут превратить управляемую девальвацию в стремительную и неконтролируемую.

Но этот крайний сценарий текущего 2024 года точно реализован не будет.

А вот **следующий 2025 год сейчас действительно остается под большим вопросом**.

> **Хотя уже есть некоторые гарантированные внешние суммы и на этот период, но всего нужного объема поддержки госбюджета они не обеспечивают.**
>
> **Поэтому одна из задач НБУ — создать максимальную подушку безопасности на 2025 год.**

Нужно напрячь все силы, чтобы

> **— 1) экономически выжить и вместе с тем 2) обеспечить всем необходимым военных и 3) гарантировать социальную защиту населения.**

Правительство в начале этого 2024 года уже имело неприятный опыт жесткой экономии и приостановления всех возможных и невозможных расходов.

По большому счету сейчас ничего принципиально не изменилось, просто сегодняшние проблемы несколько приглушили значительные транши от цивилизованных стран мира.

3. Доноры Украины: доллар по 45

Чтобы экономически выжить, Украине придется прислушаться к международным донорам, после консультаций с которыми правительство подало в Верховную Раду трехлетнюю бюджетную декларацию на 2025–2027 годы.

Этот документ определяет приоритеты бюджетной политики в разных сферах на среднесрочную перспективу, и именно на его основе правительство будет готовить **проект госбюджета-2025**.

Относительно среднегодового курса гривни к доллару в документе заложены такие **ориентиры**:

- 2024 год — 40,7 грн;
- 2025 год — 45 грн;
- 2026 год — 46,5 грн;
- 2027 год — 46,4 грн.

Эти ориентиры практически совпадают с прогнозами МВФ. Судя по цифрам, этот большой донор также советует в следующем году приготовиться к скачку доллара.

Ориентиры МВФ

2024 год — 41,0 грн/долл.

2025 год — 45,8 грн/долл.

2026 год — 48,6 грн/долл.

2027 год — 50,4 грн/долл.

2028 год — 52,1 грн/долл.

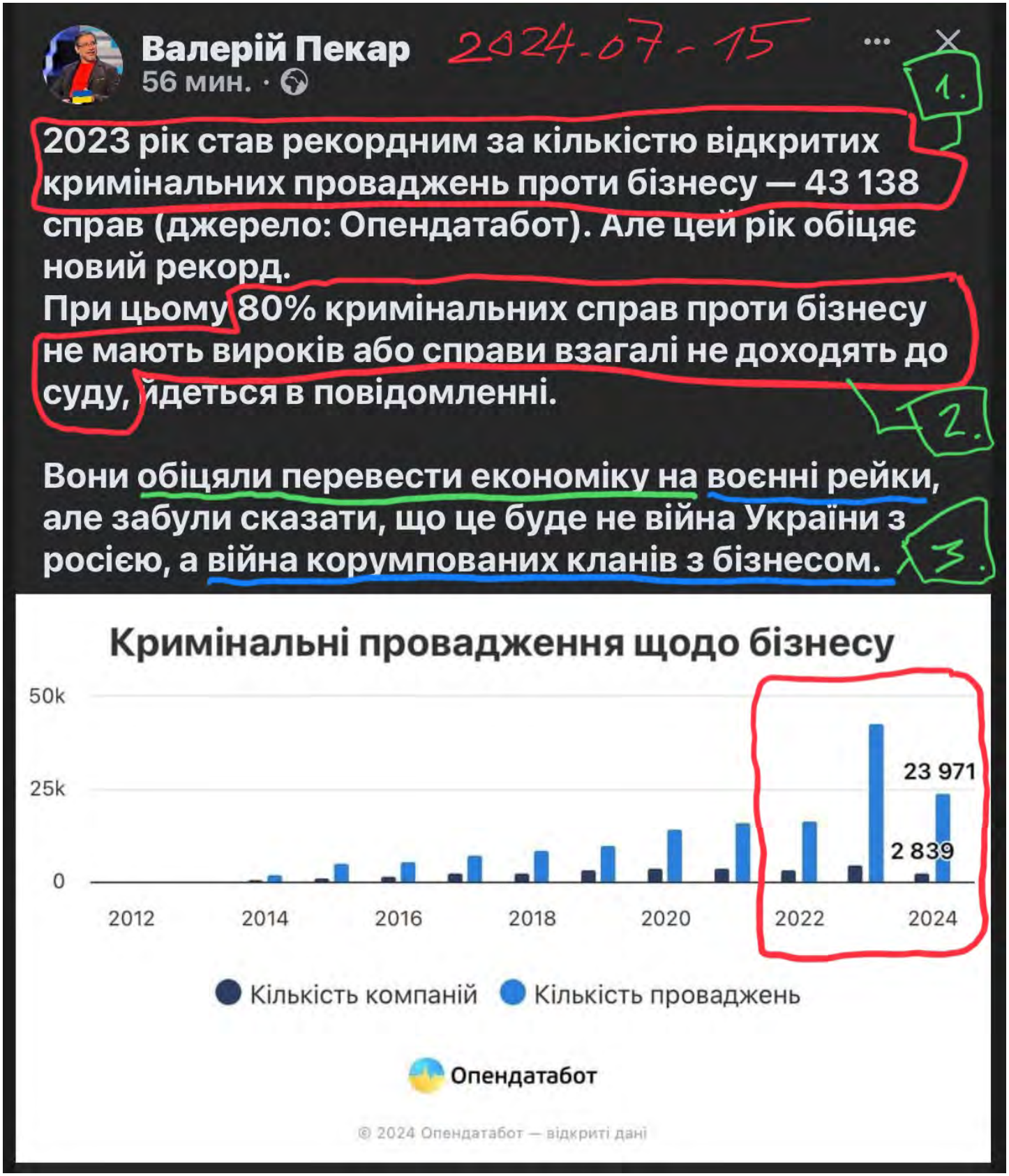
2029 год — 54,1 грн/долл.

Поэтому **действительно высокие темпы обесценения гривни у нас еще впереди**.

***

№ 3.077

Другий день гуляє новина про понад 43 тис. справи проти бізнесу в 2023 році

2024-07-16

Шрам

Її першоджерело:

https://opendatabot.ua/analytics/business-criminal

Понад 5 тисяч компаній стали фігурантами кримінальних справ у 2023 році за даними судового реєстру. Загалом рекордні 43 тисячі документів із відповідними згадками бізнесу зафіксовано минулоріч. Цьогоріч вже майже 3 тисячі компаній стали фігурантами таких справ.

5 015 українських приватних компаній були згадані в судовому реєстрі як фігуранти кримінальних справ за 2023 рік. Серед них шість компаній фігурували в справах про легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та чотири — в справах про колабораційну діяльність.

Зображення Дані

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Кількість компаній	4	24	753	1 441	1 842	2 610	2 783	3 321	3 941	4 115	3 321	5 015	2 839
Кількість проваджень	4	31	2 219	5 145	5 599	7 450	8 778	10 084	14 260	16 191	16 498	43 138	23 971

Давайте розберемося.

Цитата:

> — «Понад 5 тисяч компаній стали фігурантами кримінальних справ у 2023 році за даними судового реєстру. Загалом рекордні 43 тисячі ***документів*** із відповідними згадками бізнесу зафіксовано минулоріч».

Як бачимо, у першоджерелі на початку мова йде **не про 43 тис. справ** проти бізнесу, а про **43 тис. документи** в реєстрі судових рішень зі згадками бізнесу, і про 5 тис. компаній-фігурантів кримінальних справ.

Але вже в наступному реченні про 43 тис. справи проти бізнесу:

> — «2023 рік став рекордним за кількістю відкритих кримінальних проваджень проти бізнесу — 43 138 справ».

Декілька очевидних висновків:

1) 43 тис. справ і 43 тис. документів, як говорять в Одесі, це зовсім, навіть абсолютно різні речі.

2) що мається на увазі під терміном «справи», бо КПК містить визначення кримінальні провадження.

Автори рахували «справи» по номерам кримінальних проваджень, чи номерам судових справ? Якщо друге, то, наприклад, в Печерському суді і багатьох інших кожне нове клопотання слідчого/прокурора у кримінальному провадженні отримує новий номер судової справи, а в багатьох інших судах всі такі клопотання реєструються під одним номером. Крім того, в одному кримінальному провадженні можуть бути десятки, сотні клопотань до слідчих суддів, в інших одиниці

3) **автори даних не конкретизують, що таке «згадка бізнесу» у судовому рішенні,**

а варіантів може бути багато і сама по собі «згадка бізнесу» абсолютно не значить те, що провадження стосується саме бізнесу.

4) **Кримінальний кодекс не має такого визначення як «злочини проти бізнесу»**

— чи «вчинені бізнесом» від слова взагалі, а автори даних не наводять, чому ті чи інші провадження вони віднесли до такої категорії і які саме.

5) Автори даних не наводять того, **що мається на увазі під терміном «фігуранти» кримінальних проваджень**, а

— чинне законодавство не має такого визначення.

6) Автори не вказують, чи враховані ними кримінальні провадження про корупційні злочини, підслідні НАБУ, де предметом розслідування є, наприклад, отримання народним депутатом відкату у розмірі 10% (3,4 млн грн) від суми тендеру, де 1000% є згадки про «бізнес», інші їх провадження, в тому числі і фактові, де містяться згадки про бізнес, або бізнес є «фігурантом» проваджень.

З огляду на вказане та без отримання від авторів чітких відповідей на зазначені та інші питання,

— без оприлюднення повних матеріалів дослідження,

— новина про «43 тис. справи проти бізнесу в 2023», дуже м'яко кажучи, є цілковитою … (нецензурна лайка).

***

№ 3.078

ZN.UA

КАЖДАЯ ПЯТАЯ ГРОМАДА БЕЗ ГОЛОВЫ. КАК ОБЕСПЕЧИТЬ СТАБИЛЬНОСТЬ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В ВОЙНУ И ПОСЛЕ ПОБЕДЫ?

2024-07-16

Юрий Ганущак, *директор Института развития территорий, Автор и соавтор ряда законопроектов по вопросам реформирования местного самоуправления, бюджета и государственных закупок*

На сегодняшний день почти каждая пятая громада без избранного головы. Такие данные предоставила общественной инициативе «Голка» *Ассоциация городов Украины*.

> **— Причины бывают разные. К примеру, мэр Борисполя ушел служить в ВСУ, а мэр Обухова в 2022 году умер.**

Когда избранного громадой головы нет, его полномочия исполняет секретарь. Это депутат, которого избрали большинством голосов его же коллеги-

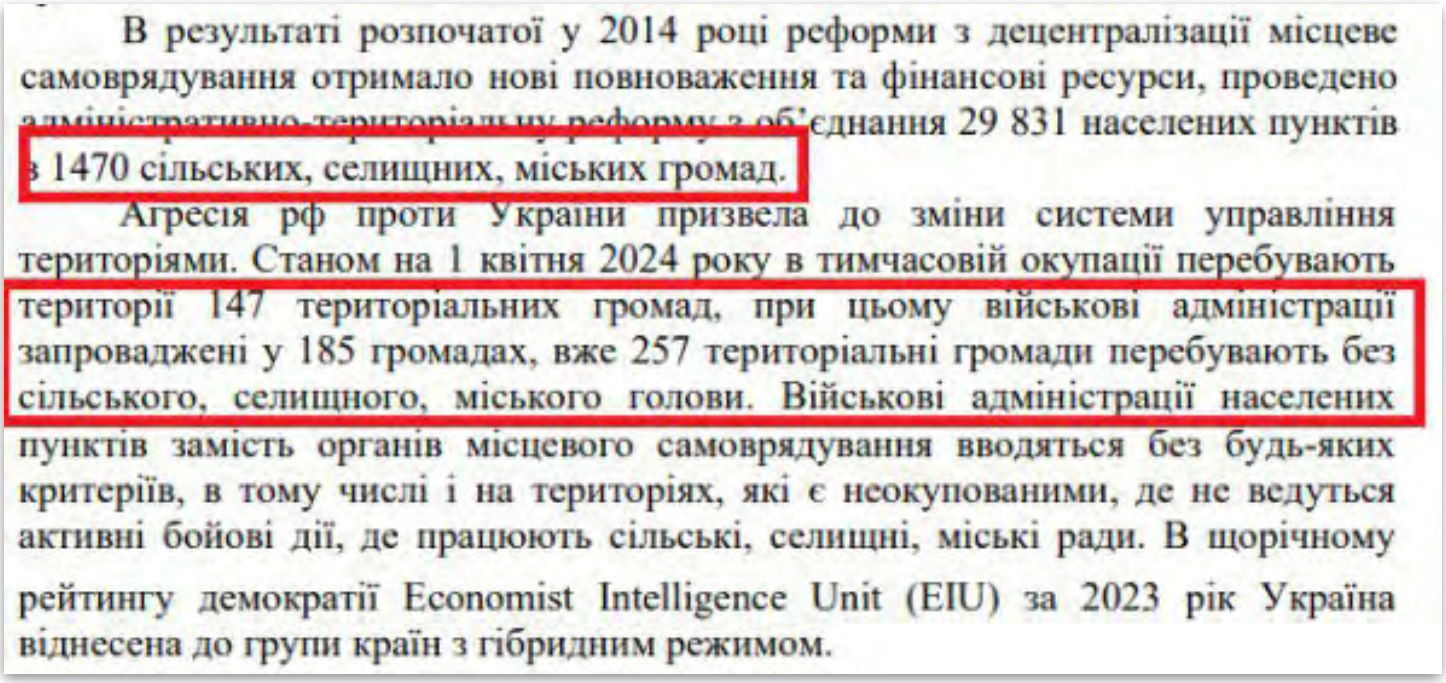
депутаты во время тайного голосования. Но здесь есть нюанс. Если избранного громадой мэра депутаты могут снять двумя третями голосов, то для снятия секретаря им нужно лишь 50% плюс один голос. Сами избрали, сами же могут и снять.

Даже в относительно мирное время, до 2022 года, выборы мэра, как того требовал закон, организовывать никто не спешил. Так, когда в 2017-м умер мэр Луцка Николай Романюк, никто не торопился обращаться в Верховную Раду и инициировать выборы. Дело в том, что для проведения выборов нужно обращение в парламент от того же таки секретаря рады, у которого здесь конфликт интересов.

В целом же в 2019 году почти 200 громад не просто так ждали выборов головы. Когда мэра нет, то начинаются «секретариады». Это когда одного секретаря стараются снять, чтобы назначить другого, и тогда может произойти хозяйственный коллапс. А должность секретаря интересна тем, что громада не выбирала его головой, но в статусе исполняющего обязанности мэра он может контролировать ресурсы громады, возглавлять раду, а параллельно возглавлять еще и исполком.

Мэр должен был контролировать раду, но в случае с секретарем ситуация другая.

Раду возглавляет… секретарь. Поэтому у него здесь — безграничное поле для коррупции.

В результаті розпочатої у 2014 році реформи з децентралізації місцеве самоврядування отримало нові повноваження та фінансові ресурси, проведено адміністративно-територіальну реформу з об'єднання 29 831 населених пунктів в 1470 сільських, селищних, міських громад.

Агресія рф проти України призвела до зміни системи управління територіями. Станом на 1 квітня 2024 року в тимчасовій окупації перебувають території 147 територіальних громад, при цьому військові адміністрації запроваджені у 185 громадах, вже 257 територіальні громади перебувають без сільського, селищного, міського голови. Військові адміністрації населених пунктів замість органів місцевого самоврядування вводяться без будь-яких критеріїв, в тому числі і на територіях, які є неокупованими, де не ведуться активні бойові дії, де працюють сільські, селищні, міські ради. В щорічному рейтингу демократії Economist Intelligence Unit (EIU) за 2023 рік Україна віднесена до групи країн з гібридним режимом.

Отрывок из «Концепции восстановления местного самоуправления» Ассоциации городов Украины

Во время войны появилась другая проблема — выборов нет.

Но есть возможность изменить закон так, чтобы громады не были заложниками «секретариад» и переворотов власти, когда мэра сносят.

Что нужно сделать сейчас и после победы? «Институт развития территорий» и общественная инициатива «Голка» подготовили материал для ZN.UA.

2. Как решить проблему?

Когда мэра нет, секретарь рады, пусть и временно, но фактически занимает две должности, что запрещено (статьей 50 Закона «О местном самоуправлении в Украине»).

Зарплату он получает одну — как секретарь.

Но он принимает властные решения и как спикер рады (готовит заседание) и вместе с тем является руководителем исполнительного органа рады, которым является голова, согласно Конституции Украины.

> — Это как если бы спикер парламента одновременно возглавлял и правительство, то есть совмещал законодательную и исполнительную ветви власти.

Из-за того, что у города есть бюджет, доступ к нему часто хочет получить какая-то депутатская группа, которая ставит на своего секретаря.

— **Такой калейдоскоп «секретариад» угрожает функционированию коммунальной и социальной инфраструктуры. Да и доверие к власти снижается.**

> У избранного громадой головы легитимность выше, чем у секретаря.
>
> Очередные местные выборы должны были состояться в 2025 году.
>
> Но в войну ожидать, что история с «секретариадами» по крайней мере в следующем году обнулится, не стоит.

Парламентарии уже сейчас могут изменить закон.

> Секретарь должен слагать полномочия депутата, когда начинает исполнять обязанности головы. В тех громадах, где в 2020 году выборы состоялись по партийной системе, список подвинется, и в раду зайдет новый депутат.

В таком случае недоверие должно быть, как и мэру, — две трети голосов. Так секретарь не будет заложником у рады и не будет переживать, что его легко снесут на сессии.

Это правила, которые можно ввести до победы. Но после победы систему надо менять кардинально.

3. Представительная vs исполнительная ветви власти

«Секретариады» осветили глобальные проблемы местного самоуправления. Прежде всего, это наложение полномочий представительной и исполнительной ветвей власти, которое тянется с советских времен.

Исполком, как и рада, принимает нормативно-правовые акты, имеющие ***дискреционный характер***. То есть когда есть несколько способов решить вопрос. **Очевидно, что в этом противостоянии преимущество у исполкома.**

Авторитаризм заложен уже в самой Конституции, которая предусматривает лишь один способ формирования исполнительной ветви — через прямые выборы мэра.

1) — И хотя такая форма распространена как в Европе, так и в США и называется «сильный мэр»,

2) — однако в Украине это приобрело гипертрофированный характер из-за конституционной нормы «председательства мэра на заседании рады», членом которой он не является.

3) — А с изменениями в законодательстве в связи с действием военного положения голове вообще предоставили право игнорировать раду при решении, в частности, и кадровых вопросов.

Тренд в усилении авторитаризма проявился и в военных администрациях.

1) — Если в зоне боевых действий такая ликвидация самоуправления — вынужденный шаг, то

2) — в громадах далеко от линии фронта в глазах общественности это не имеет логичного объяснения.

Ведь усилить безопасностный компонент на территории можно было бы, просто разместив обособленное территориальное подразделение районной военной администрации.

Однако саму районную, как и областную администрации нужно было бы обеспечить новым функционалом.

А именно:

— надзором за законностью решений органов местного самоуправления и, что особенно актуально, за координацией деятельности территориальных органов исполнительной власти, прежде всего полиции, ГСЧС и налоговой администрации.

Это предусматривает законопроект «О местных государственных администрациях» (№ ***4298***), который никак не может утвердить парламент.

4. Как разделить власть на местах?

Принцип распределения власти на три ветви от Монтескье должен распространяться не только на центральный, но и на местный уровень.

В идеале на местных выборах громада должна была бы избирать мэра, который возглавлял бы исполнительный орган власти и перед выборами подавал кандидатуры своих будущих заместителей со «скамьей запасных». И мэр не должен бы председательствовать на сессиях и голосовать с депутатами. А избранные громадой депутаты должны были бы избирать среди себя председателя рады (секретаря), которого могли бы снимать простым депутатским большинством. Рада, конечно, должна иметь право снимать мэра двумя третями голосов, но в таком случае его обязанности должен исполнять заместитель мэра. Тогда не будет ни у кого и мысли устраивать «перевороты» власти в громаде, которые делаются для того, чтобы секретарь стал и.о. мэра и получил контроль над радой и исполкомом одновременно.

Почему должна действовать именно такая система?

Раньше правитель как олицетворение исполнительной ветви власти существовал лишь для того, чтобы обеспечить решение рады, которое имело дискреционный, то есть политический характер. Представительный орган даже в войну всегда следил за тем, чтобы диктатор не вышел за рамки закона. Иначе в том же Риме сенат объявлял его тираном, а это утрата иммунитета от расправы со стороны граждан и собственной охраны.

Что нужно сделать в Украине, чтобы как можно быстрее пройти фазу авторитаризма, которую столетиями преодолевало большинство цивилизованных стран? Уже сам феномен местного самоуправления ломает монополию государства на власть и поэтому открывает перспективы для реформирования системы публичного управления, в частности на государственном уровне.

Кроме

1) — **очевидных и назревших изменений в Конституцию, которые упорядочивают местное самоуправление**, согласно требованиям Европейской хартии местного самоуправления,

2) — **нужно позаботиться о четком разделении полномочий представительного и исполнительного органов местного самоуправления**.

Нужно установить, что исполнительный орган может издавать лишь акты разового действия.

А вот рада — все нормативно-правовые акты и акты разового действия, которые касаются прежде всего распоряжения имуществом громады.

> Конечно, надо установить предохранители от бездеятельности рады, когда она, например, не утверждает положение о структурных подразделениях исполнительного органа или регламент исполнительного органа.
>
> Тогда исполнительный орган должен пользоваться типовыми документами, утвержденными правительством.

Такое размежевание типов властных актов определяет ограничения для исполнительного органа в случае, если рада не способна выполнять полномочия, имеющиеся сегодня более чем у полутора сотен громад.

В части бюджета исполнительный орган должен пользоваться нормами Бюджетного кодекса о порядке выполнения сметы расходов в случае, если бюджет не принят.

Из других вопросов, где законом предусмотрено принятие решений радой, правительство должно определить четкий алгоритм действий исполнительного органа, потому что любое неоднозначное решение уже коррупционно уязвимо.

Конституция предусматривает, что голова громады возглавляет исполнительный орган рады.

Орган в единственном числе. Сейчас это система органов. И формально он возглавляет лишь уже упомянутый коллегиальный орган — исполком.

А вот другие подразделения, которые имеют статус юридического лица, фактически могут принимать акты, действующие на третьих лиц, без участия головы и исполкома. С одной стороны, это облегчает управление в первую очередь при выполнении бюджета, поскольку руководитель подписывает финансовые документы самостоятельно в рамках бюджетных назначений.

С другой стороны, проблемы возникают в случае судебных производств, особенно если они предусматривают взыскания из бюджета, не предусмотренные бюджетными назначениями.

> — Тот же судебный процесс требует квалифицированного юридического сопровождения, которого, как правило, нет в структуре отраслевого подразделения.

Опять же, принятие решений, направленных на третьих лиц, то есть то, что называется осуществлением власти, легитимизировано только в отношении

головы, которого избирают все жители громады, а не в отношении руководителя подразделения, которому предоставлен статус юридического лица.

Поэтому логично ввести институт единого юридического лица — муниципалитета, управы (законодатель определится), который возглавляет голова.

А вот степень автономности других структурных подразделений этого муниципалитета должны определять закон и решение рады, исходя из уровня задач и загруженности.

А что с заместителями головы?

Функционал этих лиц предусматривает курирование отраслевых подразделений и временное исполнение обязанностей головы при его отсутствии. Легитимность заместителям председателя на сегодняшний день предоставляет рада, вводя их в уже упомянутый исполком. И это противоречит принципу разграничения полномочий и вносит политический фактор в такие назначения.

Логично было бы, чтобы заместителей назначал непосредственно голова, учитывая требование их профессионализма. Логично также возлагать исполнение полномочий на одного из заместителей в том случае, если голова не может выполнять свои полномочия, если, например, рада объявила ему вотум недоверия.

Однако **нужно легитимировать заместителей через процедуру опосредованных выборов вроде вице-президента США**.

Это когда на выборах головы претендент на эту должность оглашает список кандидатур, которых он назначит на должность заместителей в случае своей победы. Голова останется «сильным мэром», потому что имеет право ветировать решение рады и эксклюзивное право подавать на рассмотрение рады и бюджет, и изменения в него.

> 1) — Конечно, не все головы воспримут необходимость сотрудничать с радой, а не рассматривать депутатов как путающихся под ногами и мешающих реализовать его предвыборную программу.
>
> 2) — Поэтому и звучат призывы вернуться к мажоритарной системе выборов.

С отдельными депутатами легче договариваться, чем с организованными политическими группами.

Ведь тогда искусство мэра будет заключаться в том, чтобы трансформировать политические программы депутатских фракций в документально

оформленные планы действий, которые можно было бы реализовать, а не давать «откупную» депутату-мажоритарщику. А учитывая, что у рады не будет возможности влиять на кадровую политику в исполнительном органе, такая ситуация будет выглядеть более перспективной, чем лоббирование наиболее коррупционной и безответственной системы выборов — мажоритарной.

Определение организационных полномочий органов самоуправления дополнительно к размежеванию и распределению бюджетно-секторальных — составляющая реформирования местного самоуправления, которое принято называть децентрализацией власти. И здесь для украинской элиты есть еще много работы, ведь частично реализованы лишь административно-территориальная и бюджетная реформы.

А еще нужно провести деконцентрацию исполнительной власти, чтобы Украина выглядела привлекательной **хотя бы с учетом территориальной организации публичной власти** в процессе присоединения к европейскому сообществу.

Материал подготовлен в сотрудничестве с общественной инициативой «Голка».

***

№ 3.079

Про наркотики і трампістів

2024-07-17

Богданов

«Завдяки» номінуванню Венса багато хто згадав його епічні цитати. Особливо про кордон і наркотики. А дехто взагалі дізнався, що його прізвисько Містер Фентаніл. Бо він дуже часто говорить про цю речовину, звинувачуючи Мексику і Байдена у «фентаніловій епідемії».

Давайте я трохи нагадаю про цю історію, щоб проілюструвати рівень ***популістичної ідіотії***.

Фентаніл - це надпотужний синтетичний опіоїд, який використовується у анестезії. Якщо зловживати - спричиняє залежність, яка переважає героїн. Його дійсно переважно перекидають через кордон.

У Венса і його колег по «боротьбі» є мантра, що

— уряд Байдена спеціально пропускає вантажі фентанілу, щоб труїти американську молодь і республіканців. І тому треба будувати стіну, забороняти міграцію і тоді все буде О'кей. Десантіс, коли ще

боровся за номінацію, говорив, що треба воювати з фентанілом, а не з Путіним.

Звісно, це ***популізм, маячня і некомпетентність***.

Щоб задовольнити потреби такої країни як США потрібно лише кілька тон фентанілу на рік. Настільки це потужна речовина. Собівартість його виробництва - мізерна. Навіть перехоплення 95% вантажів залишить бізнес надприбутковим.

Щоб справді зупинити цю проблему мають бути дуже системні кроки, які базуються на нівелюванні усіх компонентів проблеми.

Це реальні експерти і правоохоронці придумали, якщо що.

Компонент № 1

Придушення *картелів* у Мексиці

Картелі, головні з яких - ***Сіналоа*** і ***Картель Нової генерації Халіско*** - діють на території ***Мексики*** доволі впевнено і давно перетворилися на справжні військово-комерційні корпорації.

Це вже не картель Ескобара і навіть не картель Калі, які можна було ліквідувати позбавивши центрального керівництва.

Здолати їх можна лише шляхом тотального знищення, а це - справжня війна.

Компонент № 2

Обмеження головних *інструментів* транспортування наркотиків. Жоден з цим інструментів не пов'язаний з мігрантами

1) ***Літаки***. У Сіналоа на початку 10-х, наприклад, конфіскували більше 500 легкомоторних літаків. П'ятисот. І картель пережив це спокійно.

2) ***Тунелі під кордоном***. Це новація Сіналоа, яку перейняли інші картелі для перевезення товарів і людей. Враховуючи маржу трафіку прорити кілька тунелей і втратити частину товару - не є проблемою. І мова не про ті тунелі, де ледь може пролізти людина.

   Коли екс-голова Сіналоа Ель Чапо вдруге тікав з мексиканської в'язниці для нього побудували тунель в 4 км ПРЯМО В КАМЕРУ. І тікав він по тунелю на мотоциклі. Були прецеденти тунелів під автомобілі. Виведені за кілька кілометрів від кордону по той бік.

3) ***Транспортування під час «експорту»***. Товарообіг між Мексикою і США - кілька сот мільярдів доларів. По морю чи автотранспортом перевезти вантаж коштовних наркотиків - нема проблем.

Навіть при ризику втратити товар чи якийсь окремий ланцюг.

Компонент № 3

Боротьба з *причинами злочинності і наркоманії* в самих США (ключовий)

Соціальна нерівність із напругою формують базу і для злочинності, і для попиту на наркотики.

В першу чергу - як казав дон Еладіо з «Пуститися берега» - від бідних та знедолених. Метамфетамін. Героїн. Фентаніл. Солі. А навіть у бідних і знедолених американців доходи набагато переважають доходи будь де у Західній півкулі.

І тому ринок просто невичерпний.

І так, **у злочинності і наркоманії переважно соціальні причини. Не вирішиш їх - не здолаєш злочинність**.

Компонент № 4

Блокування *постачання сировини* з Китаю в регіон

Якщо

1) — у 70-90-х головним товаром трафіку було те, що добре росте у регіоні - опіоїди, марихуана, кокаїн, то

2) — зараз домінують синтетичні речовини тощо.

Сировину везуть з Китаю до Мексики і інших країн регіону. Там варять мет і інші речовини. А далі - у США.

Одним з маршрутів.

Де є попит і збут. Так Китай, так би мовити, повертає борг “заходу” за опіумні війни.

***

По жодному з компонентів Трамп не працював під час першого терміну.

— А зараз його команда пропонують рішення в стилі *«офісу найпростіших рішень».*

— Які навіть для української школи популізму виглядають як крінж.

Отакі вони, наші потенційні партнери.

***

№ 3.080

Цей короткий допис Тома Купера, присвячений оперативній обстановці на фронтах великої війни, чимось нагадує літопис. Без коментарів, без особливих подробиць, просто факти.

«І прибули Олег та Ігор до гір київських, і побачив Олег, що тут Аскольд і Дір удвох княжать... І вбили вони Аскольда і Діра, а Олег став князем у Києві...», – йдеться у «Повісті минулих літ». «Глибоке... Українці продовжують нищити росіян, які все ще залишаються у центрі зруйнованого села. Вовчанськ… ЗСУ просувається на північ, росіяни успішно додають українцям роботи, затримуючи їх у центрі», – йдеться у Тома Купера. Факти різні, висновки робимо самі, емоцію конвертуємо у донат (деталі збору нижче).

Оригінал тут:

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-17-july-2024?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=146705514&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&triedRedirect=true&utm_medium=email

Переклад: Катерина Соболева

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні. 17 липня 2024 року

Вітаю всіх!

Перш ніж повернутися до аналітики, дам коротко інформацію про останні події на полі бою.

1. ВІЙНА У ПОВІТРІ/РАКЕТНА ВІЙНА

Минулого тижня воздушно-космічєскі сили та ВСрф намагалися завдати ударів по українських авіабазах на заході країни (насамперед по базі «Старокостянтинів», про це буде окремий матеріал). Також поклали електромережі в районі Нікополя (комбінованим повітряно-FPV-шним ударом).

Останні 4-5 днів воздушно-космічєскі сили були зайняті або розкидуванням боєприпасів на окремих ділянках української лінії фронту, або бомбардуванням районів за ними, щоб перекрити шляхи постачання підкріплення для ЗСУ. Найбільше постраждали райони південніше Вовчанська та Куп'янська. На півдні – в останні кілька днів воздушно-космічєскі сили сильно бомбили Урожайне, місто Херсон, а також численні наддніпрянські села, що стали плацдармами для українських операцій на східному (лівому) березі річки.

[ЗОБРАЖЕННЯ]

Удар КАБ по центру Куп'янська: погляд через тепловізор російського БПЛА. 16 липня.

Своєю чергою, у ніч з понеділка на вівторок 19-та ракетна бригада «Свята Варвара» ЗСУ знищила ще одну російську ЗРК С-300 в районі Маріуполя – тут доклалися «Shark»-и від ССО та ATACMS.

2. ПІВНІЧНА ХАРКІВЩИНА

13-14 липня ЗСУ відбили прикордонне село Сотницький Козачок. Інакше кажучи, викинули у цьому районі росіян за кордон.

Глибоке...

Українці продовжують нищити росіян, які все ще залишаються у центрі зруйнованого села.

Вовчанськ…

ЗСУ просувається на північ, росіяни успішно додають українцям роботи, затримуючи їх у центрі.

3. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп'янськ-Сватове...

Так, минулого тижня тут були новини та деякі російські просування, але з того часу нічого нового.

Сіверськ...

росіяни завершили захоплення Роздолівки, закріплюються там.

Часів Яр...

росіяни знову намагаються перетнути канал Сіверський Донець – Донбас. З іншого боку, вони все ще намагаються завершити захоплення Калинівки. Як мінімум, всі російські атаки над Кліщівкою та Андріївкою відбиті.

Торецьк...

Російська 27-ма мотострілецька дивізія має деякі повзучі успіхи на схід від Дружби та у районі Критий ринок. Тим часом авіаудари воздушно-космічеських сил та постійні обстріли стирають Торецьк з лиця землі. Далі на південь російська 132-га мотострілецька бригада продовжує наступати в центр Нью-Йорка. Контратака 425-го окремого штурмового батальйону «Скала» ЗСУ (масштабніша, ніж минулого тижня) відбила цей наступ, але витіснити росіян із селища не змогла: їх головним завданням було розширити своє проникнення у цей сектор і рухатися на захід (орієнтовно в напрямку Пантелеймонівки), і їм це вдалося.

Авдіївка-Покровськ...

Наступаючи з Новоолександрівки, частини російського угруповання військ «центр» (2-га та 41-ша загальновійськові армії) вийшли на схід від Воздвиженки, Лозуватського (імовірно, це село вже під їх контролем) та Прогресу. Південніше вони закріпилися у Євгенівці та Восході.

росіяни знаходяться в Новоселівці Першій – у північній та центральній частинах села. Звісно, протягом останнього тижня ЗСУ декілька разів там контратакували, але будь-які такі досягнення за своєю природою є тимчасовими.

Мар'їнка...

бій за Красногорівку триває. Це надзвичайно повільна битва: росіяни у типовій манері лізуть з центру на північ. Вони бомблять і обстрілюють, потім атакують, атакують і знову атакують, поки українці нарешті не залишать ще один чи два будинки... але росіяни повзуть вперед.

3. ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ

Старомайорське...

Найгірша новина надійшла 13 липня: **ЗСУ вийшли з Урожайного.**

Тепер усе село під контролем росії.

Причина:

удари російської авіації та FPV-дронів, а також артилерійські обстріли, які знищили всі позиції оборони. Не залишилося, що захищати...

Херсонщина-Дніпро...

тут маємо ще одну подібну новину, яка крутиться з учорашнього вечора:

два-три дні тому українські морські піхотинці мали завершити евакуацію з плацдарму у Кринках. Іншими словами, бої на лівому березі Дніпра, що тривали багато місяців, закінчилися.

***

№ 3.081-1

Чи потрібна філософія в Україні?

Частина 1. Навіщо взагалі потрібна філософія?

19 лютого 2009

СЕРГІЙ ДАЦЮК

1. Чи потрібна філософія в Україні? Навіщо взагалі потрібна філософія?

Філософія використовувалася державною владою в якості ідеології так довго, що вона втратила свій справжній сенс і своє глибинне призначення на цій території. Не тільки СРСР не потребував філософії, але і незалежна Україна також її не потребує, бо до утилітарного використання філософії задля рекламних маніпуляцій тепер долучився ще і бізнес. Ситуація стала аж надто загрозливою: сьогодні в найкрупніших вузах – Києво-Могилянці та Університеті Шевченка – зібрати студентів на доповідь зі складною філософською темою, якщо вона не торкається отримання диплому чи можливості зробити кар'єру, чим далі, тим більше скидається на вправи з "шаленості хоробрих".

Тобто

> — чисто духовні мотивації у відносинах з філософією втрачені вже навіть у студентства.

Зрештою ми вирішили спробувати відповісти на питання – навіщо взагалі та яка потрібна філософія і як вона можлива в Україні.

2. Що таке філософія і яка вона буває?

Філософія творить найзагальніші уявлення про все.

Отже філософія це перш за все ***онтологія*** – уявлення про буття, уявлення про світ, його походження та кінець, уявлення про першооснови (першоелементи) світу та способи їх сполучення між собою,

але також і ***гносеологія*** – знання про знання, а зараз вже і ***когнітологія*** – уявлення як про світ так і про позасвіт з точки зору засновків для знань.

І тільки потім – філософія це безліч пов'язаних з цими, але менш загальних питань.

Ці інші питання розглядаються в безлічі сфер знань

> – логіці, етиці, естетиці, психології, соціальній філософії, соціології, лінгвістиці і т.д.

Всі вони тільки тоді належать до філософії, коли зазнають перетворень на рівні фундаментальних засновків.

Філософія суть потуга до діяльності чистого духу в концептуалізації нових уявлень та в узагальненні існуючого опису світу. Духовна потуга філософії має справу з епохальними засновками та з пошуком духовної перспективи в кожну епоху, в той час як узагальнююча її потуга має справу з загальним

підходом до опису існуючого через пошук істини чи смислу. Ці дві принципово різні потуги філософії можна розрізняти в зв'язку з ідеями, висловленими Рорті в книзі "Філософія та дзеркало природи".

Філософія має свою спеціалізацію з точки зору способу самого філософствування

– філософська публіцистика, філософська есеїстика чи філософська проза, метафорична філософія структуралістів-філологів, академічна (викладацько-монографічна) філософія як спосіб викладацько-нормативної інтерпретації філософських ідей.

Всі ці спеціалізації можуть не завжди відповідати найголовнішим потугам філософії – духовній та узагальнюючій, бо справжня філософія – це завжди фундаментальна теоретична філософія, яку би форму чи спосіб філософствування вона не обирала.

Тут одразу ж виникає проблема в розумінні академізму в філософії.

Визначення "академічна філософія" ви не знайдете в жодній енциклопедії чи словнику, хоча воно і є вживаним. Традиційно академічна філософія це та, яку викладають в нормативних курсах академій чи університетів, яка присутня в монографіях філософів. Академічна філософія суть філософська універсальність в платонівському смислі, що зберігається через зв'язок традицій. Хоча термін "академічна філософія" вживається як певний синонім "теоретичності", проте саме теоретизації (з чіткім розумінням її критеріїв), на наш погляд, надто часто бракує сьогоднішньому академічному викладанню і монографічним текстам.

"Академічна" філософія є ідеальне уявлення і в реальності ніде не існує.

На універсальність академічної філософії в кожній країні накладаються інституційні обмеження, що диктуються державною політикою, які породжують так звану офіційну філософію. Окрім того, держава через бюджетне фінансування, бізнес через спонсорське стимулювання та ініціативні філософські середовища шляхом гуртування філософських шкіл винятково певного змісту зумовлюють розвиток деяких небагатьох напрямків філософії, що веде до виникнення такого явища як філософський мейнстрим. Отже так звана "академічна філософія" це сукупність офіційних філософій різних країн та філософського мейнстриму, який має міжнародний характер, дуже мало залежить від епохальних викликів і значно більше – від політико-корпоративної кон'юнктури та споживчої моди.

Знайдеться багато прихильників тези, що філософія когнітивних метафор, публіцистика чи есеїстика суть справжня філософія, бо вона більше зрозуміла масовому споживачу. Всупереч нерегулярним сполохам глибоких та яскравих

інсайтів всередині філософської есеїстики, публіцистики чи філософії когнітивних метафор, ми дотримуємося все ж таки непопулярної, але дійсно рятівної для філософії точки зору, що насправді потужна і "приречена на майбутнє" філософія – це винятково фундаментальна теоретична філософія, і масовому читачу вона зрозуміла не має бути. А все решта – популяризація, викладання чи ідеологізація філософії.

Чим більше філософська теорія не є зрозуміла масовому споживачу, тим вільніше почуває себе філософ в сфері чистого духу, бо саме така позиція і є чисто філософською.

Будь-які намагання писати простіше неодмінно ведуть до мотивацій поза межами філософії

> **– "філософія має приносити *користь* у будь-якій формі: *популярність*, *владу* чи *гроші*".**

Саме такі мотивації і знищують власне філософію в її духовному сенсі, бо істина відкривається лише безкорисному пошукачу.

Духовна потуга філософії в своїй повноті є спробою довести, що сила духу не потребує матеріального заохочення чи якихось інших виправдань матеріального змісту.

Перебороти упередження, що ідеї мають стати матеріальною силою, коли вони оволодіють масами, – ось духовна мета філософії.

Дух є сильним сам по собі, а не тому, що він якось виправдовує своє горіння прив'язкою до матеріального носія, матеріальними цілями чи матеріальними результатами.

Філософське мислення діє, оскільки воно мислить, тобто генерує нові ідеї та концепти, подібне до чого власне говорив ***Хайдегер*** в тому ж самому першому абзаці "Листа про гуманізм", звідки більшість пам'ятає зовсім іншу фразу – "мова дім буття".

3. Духовні потуги філософії, науки, мистецтва та релігії

Найзначимішою є духовна потуга філософії, яка принципово відмінна від духовних потуг науки, мистецтва чи релігії.

Найбільш орієнтованою на матеріальний зиск є технологія.

Але і наука також – "корисна", "цікава" і навіть "чиста" – теж орієнтована на безпосередню практичність та зиск (див. нещодавню статтю Симона ***Кордонського*** ***"Криза та наука"***).

Наукові досягнення безпосередньо служать державі та бізнесу, відтак ***наука та технологія*** є найбільш практичними та найменш духовно орієнтованими сферами діяльності. Бізнес та держава іноді відмовляють у підтримці науці, але в цілому наука, яка здебільшого не є культурно чи національно орієнтованою, може виживати за рахунок імпорту фінансування чи експорту мізків.

Духовною потугою мистецтва є творення краси, яка раз по раз перемагає нашу внутрішню дисгармонію та ентропію, через самовираження таланту. Оскільки продукти мистецької творчості є доволі запитаними, то мистецтво взагалі є прийнятним для актуалізації та поширення і доволі підтримуваним в різних суспільствах. І саме тому в твори мистецтва багатії радо вкладають гроші, бо так вони їх резервують та страхують, а підтримуючи бідних митців вони отримують можливість скористатися їх досягненнями і знову ж заробити на цьому. Повсякчас підтримує мистецтво і держава. Отже духовна потуга мистецтва живе у боротьбі з матеріальним зиском, в процесі спокуси митця матеріальним достатком, визнанням та славою.

Духовна потуга будь-якої релігії полягає у розповсюдженні та підтримці віри, а також в послідовному здійсненні спасіння. Ця духовна практика через наочний приклад духовного життя віруючих людей є не менш поширеною, ніж духовна практика мистецтва, і доволі масовою, щоб бути інституціоналізованою, підтримуваною державами, корпораціями та суспільством в цілому. Духовна потуга релігії завдяки такій інституалізації завжди зберігається в суспільстві – навіть там, де домінує атеїзм.

Духовна потуга філософії на цьому тлі є найбільш суперечливою, бо найменш зрозумілою з точки зору своїх продуктів та безпосередньої духовної практики.

Подібно тому, як

1) — релігійна духовність іноді намагається відокремитися від церковного життя,

2) — духовне життя філософії теж постійно намагається відокремитися від інституційної філософії.

Тому можна сказати, що філософія іноді розвивається поза межами філософських інституцій, хоча її представники доволі часто можуть входити чи працювати в таких офіційних інституціях.

Філософія є найменш захищеною державою, бізнесом та суспільством в цілому в порівнянні з наукою, мистецтвом чи релігією.

— Якщо майже ніколи не буває так, що в суспільстві повністю вмирає релігія, мистецтво чи наука, то філософія в тих чи інших суспільствах може вмирати, болісно народжуватися чи бути мертвонародженою – є цілі історичні періоди і цілі народи, які ніколи не знали філософії.

Але

— навіть наявність філософії в тій чи іншій країни не відроджує духовну потугу філософії, бо вона корениться тільки у фундаментальній філософії.

Вже давно філософію доволі часто використовують держави та корпорації, але їм вона потрібна в дуже інструментальному плані

– для складного усвідомлення своїх цілей державними та корпоративними лідерами та для спрощення їх в маніпулятивній комунікації з широкими масами залежних від держав та корпорацій людей.

В цьому випадку філософія виконує функцію ідеології і не може виконувати власне свої найголовніші функції – духовну та узагальнююче-описову.

Але завжди де-небудь, хоч і на маргінесі, філософія як потуга чистого духу має зберігатися поза філософським мейнстримом чи офіційною філософією.

4. Стан сучасної філософії

Якщо подивитись дуже спрощено, то в сучасному світі найбільш впливовими філософськими течіями є чотири:

– 1) Британія, 2) США, 3) скандинавські країни – аналітична філософія (аналіз мови, логіки та науки), 4) ФРН – герменевтика (вивчення "розуміння" взагалі та "розуміння текстів" зокрема) і феноменологія (фундаментальний аналіз життєвого світу в свідомості людини),

в США та Франції – постмодернізм (багатоконцептуальний підхід як опозиція будь-якому єдиному (тотальному) концепту).

Аналітична філософія та ***герменевтика*** в силу своєї специфіки особливо не претендували на фундаментальний розвиток філософії.

Феноменологія свого часу намагалася, але нині все слабше намагається виказувати претензії на фундаментальність.

Разом з тим,

1) — до ***деградації фундаментальної філософії*** призвів саме ***постмодернізм*** як філософський мейнстрим,

оскільки

2) — він ще впродовж 90-х років XX століття продовжував видавати себе за специфічний розвиток філософії.

В кінці XX століття відбувається занепад *фундаментальної філософії* – вона витісняється структуралізмом-постструктуралізмом-*постмодернізмом* і таким чином

— опиняється на узбіччі їх мислительних та дискурсивних практик.

Фундаментальна нездатність до фундаментальності (перепрошую за каламбур), яка бридливо сприймається постмодернізмом як тотальність, немов фундаментальність неодмінно має бути бінарною, одноманітно нормованою, однорівневою та ієрархічно влаштованою, а він, постмодернізм, нібито протистоїть цій бінарності, одноманітності та ієрархічності.

Нездатність до розвитку нових мислительних підходів, компетенцій та практик, втрата фундаментальної онтології у мовному та дискурсивному захопленні, неспроможність до теоретизації у процесі творення когнітивних метафор – ось що таке ***постмодернізм***.

Метафоризація та словесні ігри, плутанина дискурсів та структур, зверхнє ставлення до онтології і розчинення у популяризації еклектичного поєднання різних підходів – ось яка діяльність ***постмодерністів***.

Постмодерністи з великим задоволенням пишуть популярні філософські книги, дають інтерв'ю та виступають на телебаченні. Постмодернізм на утриманні у держави і бізнесу та у гонитві за популярністю і грішми фактично знищив фундаментальну філософію і тим самим віддав саму філософію на поталу натовпу. Духовна потуга філософії поза мейнстримом постмодернізму стала маргінальною.

5. Філософія та наука

Але що ж таке цей "фундаментальний теоретизм", відсутність котрого видається нам загрозливим симптомом відмирання самої філософії?

Традиційно його розуміють як науковість філософії.

Водночас філософська теорія принципово відмінна від наукових теорій.

Наукові теорії, як це показує Девід ***Дойч*** в своїй книзі "Структура реальності", є такими, що заміщаються більш загальними та більш глибокими.

Таким чином, хоча кількість знань в науці і зростає, теорії, як і раніше, дозволяють зрозуміти все зрозуміле, тобто осягнути весь корпус знань в тій чи іншій сфері за рахунок заміщення менш універсальних та глибоких теорій більш універсальними та глибокими.

Але філософські теорії зовсім не такі, бо вони не схожі на теорії замісних парадигм в науці.

Філософія є поліпарадигмальною сферою інтелектуальної діяльності, де не працює принцип парадигмального заміщення.

В філософії діє інший підхід – реонтологізація в такий спосіб, коли нова онтологія не заміщає старі, хоч виражає їх більш фундаментально.

— При цьому старі онтології не вмирають, а використовуються в тих сферах, де описані ними ситуації продовжують зберігатися.

Тобто, **філософія завжди була і завжди буде більш фундаментальною і принципово інакше влаштованою, ніж наука**.

Наука – це конкретно-історичний спосіб інтелектуальної діяльності, що тримається на об'єктно-предметному підході в теорії.

— Сьогодні наука переживає серйозну кризу не через свою можливу смерть, як це іноді можна прочитати – в цьому сенсі науці нічого не загрожує.

Просто об'єктна нормативна онтологія науки втрачає свою універсальність і свій монополізм на інтелектуальну практичну діяльність.

Окрім ***об'єктної нормативної онтології*** постають дві нових

1) – ***процесна*** та ***структурно-континуумна нормативні*** онтології,

2) — відтак ще як мінімум дві сфери інтелектуальної діяльності, засновані на двох різних нормативних онтологіях, з'являться впродовж наступних років.

І в цьому сенсі **філософія – це інтелектуальна сфера, де в свій час з'явилася наука** і де знову з'являться інші подібні сфери.

Тому

1) — зводити філософію до винятково ***наукової філософії*** це значить користатися тільки узагальнюючою її потугою,

2) — принципово відмовляючись від ***духовної потуги*** – роботи з теоретичної реонтологізації, яка дозволяє творити конструктивізм та

конструктивну філософію, що долає науку історично та перехоплює її інтелектуальне лідерство.

Можна сказати, що сьогодні філософія вислизає від науки, виходить з-під диктату очевидності, творить нову форму інтелектуальної діяльності – конструктивізм і нову форму самої очевидності – концептуальне бачення Світу і Позасвіту.

Адже там, де ми шляхом концептуального умобачення виходимо за межі часопростору, нам відкривається Позасвіт.

Розвиток сучасної філософії не пов'язаний більше з антропоцентризмом, отже духовна потуга філософії до переузагальнення за межами очевидного насправді є надлюдською, що зазвичай надто спрощено розуміють після Ніцше.

6. Яке призначення філософії?

Філософія в своїй історії багато разів переглядала своє призначення.

1) — Необхідність філософії як віднайдення походження та обґрунтування адекватності знань пов'язують з Кантом.

2) — Необхідність філософії як логіки понять, що сполучаються взаємозалежним діалектичним змістом, пов'язують з Гегелем.

3) — Необхідність філософії як рефлексії відношень свого Я та зовнішнього світу пов'язують з Фіхте.

4) — Необхідність філософії задля всесвітньо-історичної зміни світу, а не його пояснення, пов'язують з Марксом.

5) — Необхідність філософії як рефлексії своєї свідомості у процесі мислення щодо фундаментальних засновків пов'язують з Гусерлем.

6) — Необхідність філософії як спроби фундаментального обґрунтування в мовному тлумаченні буття пов'язують з Хайдегером.

7) — Необхідність філософії як пошуку смислу життя пов'язують з Ніцше чи в більш популярній формі – з екзистенціалістами Сартром та Камю.

8) — Необхідність філософії як пошуку різних першооснов (структур), які можуть бути виражені одна через одну, пов'язують зі структуралізмом.

9) — Необхідність філософії як методології діяльності пов'язують зі Щедровицьким.

Але все це – відповіді на виклики епох в постановках актуальних для свого часу проблем.

Чи існує якась універсальна необхідність філософії?

— Спробу такої відповіді зробили ***Дельоз*** та ***Гватарі*** у їх роботі "Що таке філософія?"

Їх відповідь полягає в тому, що філософія це творчість "концептів", яка найбільш послідовною є тоді, коли вона є іманентна та просторова, а не трансцендентна чи співставлена часу.

Поєднання таких концептів відбувається поза філософією – в плані іманенції.

Однак з виникненням уявлення про віртуальність змінюється сама іманенція – вона стає концептуально конструйованою,

відтак підхід Дельоза-Гватарі має бути розвинутий.

Необхідність такого розвитку продиктована загальноцивілізаційною кризою.

Тільки філософія може забезпечити перспективний цивілізаційний стрибок, бо стихійний розвиток людських суспільств зажди болісний та непевний.

— Якщо якась країна впродовж тривалого часу відмовляється від філософії – не тільки діями держави чи корпорацій, а саме відсутністю прихильності до нових філософських ідей – тоді така країна завжди буде на узбіччі цивілізаційного розвитку, завжди змушена буде підлаштовуватися під цивілізаційні стрибки інших країн.

Тому **найголовнішою функцією філософії, яка постає з її духовної потуги, є подолання цивілізаційної кризи**, спроба знайти відповіді на епохальні питання сучасності, запропонувати нове мислення та бачення Світу, а тепер вже і Позасвіту – новий світогляд чи навіть нову світоконструкцію.

Читати частини 2, 3

***

№ 3.081-2

Чи потрібна філософія в Україні?

Частина 2. Яка нам потрібна філософія?

26 лютого 2009

СЕРГІЙ ДАЦЮК

Українська філософія в контексті традицій, засновки українськості філософії та яка саме нам потрібна філософія.

7. Українська філософія в контексті традицій

Чому філософія так пізно з'являється в Росії та в Україні?

На це питання найбільш переконливу та послідовну відповідь дає Г.П.Федотов в своїй статті "Трагедія інтелігенції".

Це відставання було закладено саме в Київській Русі, яка приймає християнство в процесі греко-візантійського культурного впливу, в той час як Європа християнізується від Риму зі значно більш широким культурним впливом, тобто переймаючи в тому числі і філософію.

> **— Отримавши з Греції тільки Біблію, ми не отримали ні Гомера, ні Платона, ні Аристотеля.**
>
> І коли в XII столітті в Парижі уже кипіли філософські диспути, в Києві – відбувалися подвиги печерських іноків, які писали літописи та патерики.

Сакральною мовою була вибрана не грецька, подібно до того, як Європа обрала латинь і відповідно на ній отримала весь філософський корпус книг, а церковно-слов'янська, на якій книг не було і яка не була мовою науки та філософії аж до XVIII століття.

Грецька філософія могла прийти до нас, але «не судилося».

> **— Цей шлях заздалегідь визначив неможливість в Росії та в Україні своєї Реформації**, яка власне і проявилася в Європі як спроба зробити сакральні тексти загальнодоступними і слугувала каталізатором її філософського розвитку.

В 2007 році вийшла книга Петра ***Кралюка*** ""Білі плями" в історії української філософії".

Там зокрема автор характеризує українську філософію через погляди Дмитра ***Чижевського*** в його книжці "Нариси з історії філософії України" (1931), де

той запропонував підходи, які досі наслідують, коли вивчають українську філософію.

1) Філософію на території України почали вивчати з ***Київської Русі***, коли було прийняте християнство;

2) Перший український філософ – Григорій ***Сковорода*** ("філософія серця");

3) основна лінія філософського розвитку ніколи не проходила через Україну, українці не належать до "філософських народів";

4) відтак до українських філософів можуть бути віднесені письменники чи викладачі філософії, які хоча б що-небудь таке філософське писали. Таке розуміння філософії, яке автор загаданої книжки намагається спростувати, і досі панує в Україні.

На наш погляд, **повноцінною філософія в країні є тоді, коли серед академічної філософії, філософської публіцистики, філософської есеїстики та філологічно-літературної критики, перш за все, присутня фундаментальна філософія.**

Сьогодні в Україні видано небагато книг з філософії українських авторів, але

1) — жодна з них в повній мірі не належить до фундаментальної філософії, відтак зокрема і не здобула світового розголосу.

Цьому звичайно є багато причин, але найголовніша

2) – **немасштабність домагань філософів та нефундаментальність їх підходів**.

Загальне враження від української філософії – хоч минулого, хоч теперішнього – приземленість, відсутність божевільних ідей, які би захоплювали уяву, змушували змінювати своє життя в новому світовлаштуванні, пробивали бар'єри офіціозу та національні кордони.

Духовність може існувати тільки завдяки новим божевільним ідеям, які не сприймаються більшістю – це завжди було так і ніколи не буде інакше.

В тій чи іншій мірі до фундаментальної філософії світового рівня можуть бути віднесені всього три книги філософів, що мають українське походження:

— 1) Олександр Потебня "Мислення та мова" (1862), 2) Микола Бердяєв "Філософія свободи" (1911), 3) Лев Шестов (Лев Ісаакович Шварцман) "Афіни та Єрусалим" (1938).

Водночас

— українська академічна філософія, обстоюючи філософський лінгвоцентризм, започаткований та розвинутий у творах Вільгельма фон Гумбольдта, Мартіна Хайдегера та Олександра Потебні, не вважає ці книги українською філософією, бо написані вони російською мовою.

Тут розгортається катастрофа так званої українськості філософії, що проявляє себе у неадекватних відповідях на питання – що таке власне українська філософія та кого вважати українськими філософами.

— Давно хотілося запитати представників так званої офіційної філософії – чому Сковорода вважається українським філософом, а Шестов, Бердяєв, Шпет, Голосовкер вважаються російськими філософами? Яка між ними різниця?

Всі ці філософи вчилися або/та жили та викладали в Україні. Всі вони писали російською мовою. Чому ж тоді Сковорода – український філософ, а решта – ні?

Просто тому, що Сковорода жив у часи, коли російська імперія ще тільки починала асиміляцію українства? Так йому і цього вистачило, бо Сковорода значним чином був зросійщеним. Цього якось не хочуть традиційно визнавати, але це ж так. Тому, що Сковорода на відміну від інших мандрував Україною? Але мандрівка не є базовою філософською діяльністю. Тому, що Сковороду читали та пропагували в Україні? Так і решту – також. Тому що Сковорода був в опозиції до існуючої влади? Так і решта за це дуже поплатилися – Сковорода хоч жив в Україні, а більшість з названих решти взагалі вислали з радянської на той час країни.

Тому що сам Сковорода себе визнавав українським філософом і відтак є більш зручним для сучасної *державної ідеології*?

А чи повинна оцінка філософії іти під диктат ідеології?

Зверніть увагу, що

1) — ми зовсім не проти того, щоб вважати Сковороду українським філософом

2) – ми проти того, щоб не вважати українськими філософами Бердяєва, Шестова, Голосовкера чи Шпета.

Чому в Україні нема *філософських традицій*?

— Досить детально питання наступності в українській філософії ми розглядали в своїй студентській роботі *"Наступність, філософія та Київський університет".*

Перерив традицій в Україні пов'язаний з постійним переходом від одного імперського культурного впливу до іншого, та ще й всередині російської імперії ми пережили революцію початку XX століття. І в кожній такій зміні імперських впливів ми намагалися відрікатися від культури, яка привносилася тією чи іншою імперією, – так кожен раз гинула філософія, яка не встигала відновлюватися.

Чому в Україні немає *фундаментальної філософії*?

Та тому, наприклад, що **майже вся фундаментальна філософія початку XX століття в Росії створена саме нашими земляками, хоча і російською мовою**, а **ми в своєму примітивному лінгвоцентризмі відрікаємося від неї**.

Тобто

— ми робимо те, що не раз вже робили, – **відрікаємось від філософської культури свого минулого на черговому історичному переломі.**

Катастрофа в українській філософії закінчиться тоді, коли філософія перестане бути філологією та національно-мовною філософією, і стане тим, чим вона і має бути – роботою чистого духу.

Україні потрібно

— присвоїти свою українську філософію – філософію Бердяєва, Шестова, Голосовкера, Шпета та інших наших земляків, духовно привласнити ті ідеї та концепти, що творилися на цій території.

8. Засновки українськості філософії

Ґрунт **та** ***доля*****, а не мова – ось засновки українськості нашої філософії, бо тільки спільна доля та територіальна належність дозволяє філософу нести на собі духовні підвалини свого народу.**

Лінгвоцентризм української філософії – це її смерть.

1) — Філософія має творити мову, але не зводитися винятково до мовного змісту.

2) — Потрібно звільнити філософію від ідеологічних засад мовної політики.

Філософія має говорити мовою ідей та концептів, а не мовою державної ідеології чи мовної політики.

Там, де філософію перетворюють на державну ідеологію мовної націоналізації, на виняткове усвідомлення своєї окремішності та

неповторності, філософія функціоналізується і духовно вмирає.

В Україні філософія ще сяк-так творить державну та корпоративну ідеології,

— але філософія у нас зовсім не творить мову, бо не продукує нових ідей та концептів у словах.

Зазвичай творцем мови взагалі вважається народ.

— Але народ взагалі тільки придумує слова, які відображають очевидне, тобто народ творить мову очевидності, мову широковживаних понять і словосполучень.

Мова неочевидного і складного для уяви та мислення продукується дуже вузьким колом людей, які мислять філософськи.

Тому

1) — не узагальнююче-описова, а саме конструктивно-духовна потуга філософії є тим, що власне розвиває мову та водночас і логіку з точки зору їх ускладнення.

Але,

2) — якщо філософія дуже захоплюється інтерпретацією, а не творенням мови та мислеформ,

то

3) — вона стає філологією чи логікою – в залежності від своїх обмежених цілей.

В Україні досі *<u>української мови фундаментальної філософії</u>* нема.

Щоб вона з'явилася, потрібен переклад хоча б двох книжок

– це 1) "Наука логіки" ***Гегеля*** та 2) "Буття та час" ***Хайдегера***.

Неважко перекласти ***Канта***, бо апперцепція буде апперцепція, антиципація буде антиципація, а апріорне буде апріорне.

Неважко перекладати всяку структуралістську літературу, де дискурс, означуване і означуюче, "номада" чи різома – не потребують великих зусиль для перекладу.

А от з "Наукою логіки" чи з "Буттям та часом" так не вийде. Такі переклади не можуть бути індивідуальним проектом, бо це потребує надзвичайних зусиль багатьох спеціалістів країни в сфері філології та філософії з більшості її інститутів.

І справа тут не в грошах.

Впродовж останніх 10 років в Україні закордонні фонди робили декілька спроб профінансувати український переклад цих книг, але все впиралося у відсутність професійних перекладачів філософської літератури, бо переклад цих книг це виклик у мовотворенні.

Нажаль українські філософські інституції з 1991 року займалися чимось іншим.

Тому зараз ***<u>українська мова фундаментальної філософії</u>*** фактично мертва

– філософію заполонили інтерпретації, метафорика, публіцистика, есеїстика та гра словами.

Це все плата філософії за намагання бути популярною, але це занадто велика плата, бо вона нищить саму філософію.

9. Яка саме нам потрібна філософія?

Перш за все,

— нам потрібні ***<u>ідеї та концепти</u>***, а не інтерпретації.

Інтерпретації в філософії це наслідок надлишкової її академізації, тобто коли філософію максимально пристосовують до викладання, а не власне до філософствування, до осмисляючого роздуму, до вільного мислення про нові сутності.

Такі нові сутності мають поставати у вигляді нових ідей та концептів, а не компіляцій чи інтерпретацій уже існуючих філософських текстів.

По-друге,

нам потрібні ***<u>теорії</u>***, а не метафорика, публіцистика чи есеїстика.

Це зробити мабуть найважче. Бо так важко відмовитися філософу від популярності та розголосу ще за життя.

Філософські теорії роблять основну важку роботу в філософії, і якщо вони справді важливі, то їх автори стають відомими тільки після своєї смерті.

Метафорика, публіцистика та есеїстика, хоч і легковажні, зате роблять їх авторів відомими тим швидше, чим більше епатажними чи спрощено провокативними вони є.

Тим шляхетнішою є теоретична діяльність, бо це найдуховніша з філософій, цінність якої полягає в концептуальному мисленні, яке тільки і створює майбутнє.

По-третє,

нам потрібна ***<u>філософія сутностей</u>***, а не «гра слів».

Грою слів в філософії займаються тоді, коли не мають теоретичного уявлення про нові сутності, при цьому намагаються їх виразити за допомогою так званих метаморфем (Свасьян). Ці метаморфеми несуть дуже бідний і здебільшого метафоричний зміст, який дозволяє філософу досить вільно ним оперувати, нічого насправді не прояснюючи.

Ви дуже часто зустрічалися з метаморфемами – постмодернізм, гіперреальність, неокласика, метааонтропологія, ультрапатріотизм.

"Гіпер-", "ультра-", "нео-", "пост-", "мета-" – все це намагання сказати про зміну сутності, намагаючись при цьому зберігати сутність.

Така філософія сутнісно завжди вторинна.

Причому зауважте, що розуміння фундаментальної філософії завжди має епохальний зміст – те, що вважається фундаментальністю в одну епоху, в іншу вже може стати тематичною філософією, а фундаментальність таким чином переміщається на більш глибший та універсальний рівень.

***<u>Філософська фундаментальна теорія</u>* – ось що нам потрібно.**

Чи може з'явитися українська фундаментальна філософія не як спроба окремого філософа, а як запит вітчизняних філософських інституцій?

— В Україні ***<u>гуманітарної теорії</u>*** взагалі і ***<u>філософсько-онтологічної</u>*** зокрема не існує.

Вимоги ВАК навіть не дозволяють теорії з'явитися, бо дисертації філософи змушені розробляти винятково з позиції дослідника.

Отже,

1) — будь-яка вітчизняна філософська теорія в своєму оригінальному вигляді є в принципі недисертабельна в Україні.

Більше того

2) – вища освіта зайнята просто відвертим шахрайством щодо студентів **– їм в кращому випадку викладають чужі закордонні теорії та вчать вести дослідження на основі цих теорії.**

Але

3) — **жоден вуз не вчить будувати теорії**.

Українські студенти навіть не підозрюють, що теорії потрібно розробляти самим, а не тільки вичитувати з книжок чужинців.

> І коли такий студент стає кандидатом чи доктором філософських наук в Україні – він гине як філософ, оскільки без належного розвитку теорії чисто дослідницькі дисертації не є затребуваними в філософії, бо не важать нічого.

Це може здатися дуже різким, але **компілятивні нетеоретичні вітчизняні дисертації гуманітарних наук вже давно не потрібні навіть в самій Україні.**

> Це менш помітно в природничих науках, бо там теоретизування ще подекуди збереглося,

але

> **в соціально-гуманітарних науках ми можемо спостерігати справжню катастрофу** з теорією в дисертабельній діяльності.

Люди гуманітарної науки (студенти та вчені) іноді навіть не спроможні відрефлексувати свої інтелектуальні позиції:

> — їм навіть в голову не приходить здогадатися, що досліджувати за чужими теоріями і розробляти власні теорії – це принципово різні інтелектуальні сфери діяльності.

Іноді вони щиро впевнені, що роблять важливий внесок в науку чи філософію, всього лишень досліджуючи.

Втрата власних теоретичних розробок – це найперший наслідок відсутності філософії в тій чи іншій країні.

Відома байка про реакцію Г.П.Щедровицького на пропозицію закрити *відділ теоретичної філософії*, оскільки люди там взагалі роблять якісь дурниці, що теорією не є. На це Г.П. відповів, що завжди повинна бути кімната, на якій написано "Теорія", і завжди мають бути люди, які функціонально мають займатися теорією. Коли таке місце буде і такі люди будуть, то з часом з'явиться і теорія.

А коли такого місця не буде і люди ніде цим займатися не будуть, то і теорії не буде.

Власне саме зараз прийшов такий час

– таких місць, де було б написано "Теорія", майже не лишилось, і людей, які функціонально мали би займатися філософською теорією, не залишилося.

Отже сьогодні

Україна практично не має власних теоретиків в соціально-гуманітарній сфері, а гуманітарна наука в Україні перетворилася на чисту формальність, коли дисертації та наукові звання продаються і купуються.

В такій ситуації філософія втрачає свою найпрактичнішу функцію – бути *основою* теорій, зокрема і наукових.

Вітчизняна *фундаментальна філософія* практично відсутня і завдання її створення навіть не поставлене.

Тому наперекір всьому **давайте**

скажемо про необхідне

1. Нам потрібне представлення всіх напрямків сучасної філософії в тісній співпраці з філософіями інших країн.

В цьому сенсі ми не маємо іти за модою на структуралізм-постмодернізм чи на методологію.

2. **Нам потрібна, перш за все, вітчизняна *фундаментальна теоретична філософія*,**

1) — яка не зводиться за своєю спеціалізацією до метафорики, публіцистики, есеїстики чи викладацько-монографічного академізму.

2) — Нам потрібна не тільки наукова філософія, а таке філософське теоретизування, яке дозволяє бачити більш ширші горизонти, ніж наука.

3. Нам потрібна найсерйозніша з часів Канта фундаментальна реонтологізація, яка має призвести до принципової зміни уявлень про світовлаштування.

4. Нам потрібна нова культурна та цивілізаційна філософія, яка кладе в основу принцип мотиваційної толерантності та відсутності мотиваційного тоталітаризму споживацтва.

5. Нам потрібна нова соціальна філософія, яка вивчає не тільки соціальний рух мікроструктур країн та їх об'єднань, але і мережеві соціальні структури глобального світу.

***

Сьогодні фундаментальна філософія це концептуальна філософія поза іманенцією, поза очевидним світом – у конструктивному вимірі віртуальної онтології. Нам потрібна філософія поза межами антропоцентризму, філософія штучного інтелекту та допустимо інших типів інтелекту, що мають позаземне чи позачасопросторове походження. Сучасна філософія наступної епохи – це конструктивізм, як допустимість виходу в онтологічній уяві за межі часопростору, в багатореальністну дійсність, в розробку не тільки внутрісвітових, але позасвітових змістів.

Нова фундаментальна філософія виникає в тому місці, де живе дух, а це може бути і Україна, бо дух живе, де хоче.

Читати частини 1, 3

***

№ 3.081-3

Чи потрібна філософія в Україні?

Частина 3. Як можлива філософія в Україні?

5 березня 2009

СЕРГІЙ ДАЦЮК

Умови існування філософії в країні, позиція української офіційної філософії, існування української філософії без розвитку та повернення до фундаментальних засад і переосмислення їх задля зміни ситуації.

10. Умови існування філософії в країні

«Філософія потрібна не завжди і не всім».

Коли традиційні мотивації є доволі сильні, досягнення цих мотивацій є здійсненним через докладання звичайних зусиль, а кризи є рідкісним явищем, тоді філософія це лише спосіб проведення дозвілля.

Філософія мало потрібна людям, коли у них все гаразд, причому оце "гаразд" ще і визначається традиційним світобаченням.

Філософія стає критично необхідною, коли людство чи якась його частина заходить у глухий кут.

Тоді філософія раптом стає потрібною для подолання проблем, але згодом, виконавши свою місію, вона знов стає непотрібною.

Філософія також буває потрібною протягом тривалого часу, коли є така традиція:

> **1) — коли суспільство живе свідомо, коли воно постійно ставить собі цілі цивілізаційного та культурного *розвитку*,**
>
> **2) — а не інструментальні цілі економічного *зростання*.**

Разом з тим **навіть тимчасова критична потрібність філософії не означає однак її обов'язкового виникнення в тій чи іншій країні**.

Країни, які весь час або довгий час в своїй історії періодично **не встигали досягати розвитку *філософії***, змушені паразитувати на чужих філософських досягненнях.

Філософія як духовна потуга в таких країнах може повністю витіснятися релігійною та мистецькою духовними практиками, рідше – винятково дослідницькою науковою діяльністю, що однак не дозволяє такій спільноті створювати власні теоретичні концепти.

В країнах, що протягом своєї історії не мали масштабної духовної роботи, «філософія завжди невчасна».

> 1) — По-перше, вона там ***не потрібна державі***, якщо держава не перетворює її на ідеологію.
>
> 2) — По-друге, вона там зовсім ***не потрібна бізнесу***, якщо її неможливо продавати, тобто якщо вона не є популярною, масовою, якщо вона не перетворюється на філософську есеїстику чи публіцистику.
>
> 3) — Філософія там ***не потрібна простим людям***, **які вважають її заумним занудством**.

При цьому

> **формально філософія в таких країнах може існувати – у вигляді філософських інститутів та викладання у вищих учбових закладах.**

Але **така *інституційна чи академічна філософія* без наявності *прихильного ставлення*** до філософії як цінності всього суспільства **буде завжди неспроможна до розвитку**.

Навіть наявність в тій чи іншій мірі розвинутої науки не означає існування розвинутої філософії.

Тому **можливість в Україні розвитку філософії жорстко пов'язана з активною участю у цивілізаційному розвитку, в спробах прийняти виклики загальноцивілізаційної кризи.**

Така участь можлива лише за умови постановки в філософії дуже амбітного та масштабного завдання – створення нової онтології, тобто здійснення фундаментальної реонтологізації з новими вимогами до такої онтологічної теорії: ще більша простота онтологічних одиниць, це більш складні схеми їх збірки, багаторівневий характер онтології, здатність виражати набагато більший набір ситуацій, ніж це могли зробити попередні онтології.

Філософська теорія – це те, необхідність чого завжди є під питанням доцільності, здійсненність чого завжди є проблемним з точки зору можливості розвитку. Філософська теорія існує рідко – не у всі часи в світі взагалі, не у всіх країнах за весь час взагалі. Так виникає постановка принципової проблеми – існування теорії як такої, а особливо – філософської теорії – повинне мати чисто духовні засновки, а не якісь практичні вимоги чи моральні імперативи. І тут ми попадаємо у замкнене коло – відраза до філософії знищує духовний простір, відсутність духовного простору знищує цінність філософії, а відтак дуже швидко – і саму філософію. Це замкнене коло може розірвати загальносвітова криза – але це не обов'язково відбудеться саме в нашій країні.

11. Позиція української офіційної філософії

Українські філософські публіцистика та есеїстика, в яких важко знайти якусь одну прихильність до світових філософських трендів, стали власним жанровим мейнстримом спеціалізації в українській філософії. В ситуації інтелектофобії в Україні філософські публіцистика та есеїстика є надзвичайно важливими, оскільки вони створюють або знищують умови для розвитку філософії. Давайте коротко поглянемо на ці умови.

Впродовж останніх років представники офіційної філософії, працівники інституту філософії НАН України, спричинилися до написання двох важливих книг:

1) — Мирослав ***Попович*** – "Червоне століття", Київ-2005 та

2) — Віктор ***Малахов*** – "Право бути собою", Київ – 2008.

Ці книги важливі, перш за все тому, що вони

— відображають загальну позицію української *офіційної* філософії, яка значним чином є *державно-ідеологічною*.

Ці книги по-різному намагаються оцінити наше минуле, проаналізувати витоки сьогодення, дійти до філософських підвалин всього того, що відбувається в нашій країні.

Ці книги написані на високому філософському рівні.

1) — Автор згоден з постановкою проблем у цих книгах і навіть з більшістю концептуальних підходів до їх вирішення, разом з тим

2) — **дуже важко сприйняти *екзистенційну* їх позицію зокрема та *духовну* взагалі**.

Екзистенційна їх позиція може бути означена як ресентимент (Шелер).

Що це таке?

— ***Ресентимент*** **– багатогранне поняття, що означає виправдання неможливості чогось для себе у широкому смислі (для свого кола, своєї країни, свого часу), знаходження або змістовна реконструкція ворога чи непереборних обставин, які призначаються причинами поразки, це зрештою жалкування за втраченими можливостями та переживання жалю до себе у зв'язку з цим.**

Ресентимент це завжди спроба уникнути духовної позиції в теперішньому та ще й виправдати її відсутність у минулому.

Духовна позиція існує не завдяки чому-небудь, а *наперекір* всьому.

Духовна позиція філософа проявляється не в наявній культурі, не в тій чи іншій цивілізації, а у просторі чистого духу, де здійснюється культурний прорив та/чи цивілізаційний стрибок.

Звичайно

1) — наявність неперервної духовної практики робить появу духовної позиції в тій або іншій культурі чи цивілізації більш імовірною.

Але

2) — **відсутність протягом декількох поколінь малоймовірної, хоча б епізодичної, духовної позиції, помітної не тільки всередині своєї культури та/чи цивілізації, але і за її межами, веде до руйнування і зникнення *культури* та/чи *цивілізації***.

Тим цікавіші прояви духовної позиції у духовно занедбаній країні в духовно нищівний час.

В багатьох культурах і цивілізаціях протягом історії відбувалися людські трагедії.

— Філософію мають цікавити не стільки причини трагедій – в цьому нехай розбираються історики.

— **Філософію мають цікавити прояви духу під час таких трагедій.**

Тобто,

підхід філософа до будь-якої трагедії має бути не *ресентиментальний*, а *духовно-перспективний*:

1) — як наперекір всьому дух зміг подолати на перший погляд непереборні обставини і в яких ідеях та концептах це відбулося.

2) — Нам потрібні взірці духовної практики наперекір всьому, а не скиглення про причини з минулого неможливості духовних проявів сьогодні.

Ситуація така **– вже майже 20 років Україна має незалежність, яка не підкріплена жодним духовним досягненням в філософії, тобто глибинним та універсальним філософським досягненням, яке має глобальне та вічне значення.**

Питання стоїть так – **або ми пред'явимо духовне філософське досягнення, або ми здохнемо як культура**.

Наш ресентимент нікому не цікавий.

Можна, наприклад, філософськи осмисляти Голодомор-33, але в цьому осмисленні потрібно шукати не причини його, якими би глибокими вони не були, бо ми навряд чи щось зможемо додати до

— "дослідження психологічних наслідків існування в умовах страху та терору", зробленого Бруно ***Беттельхеймом*** в його книзі "Просвічене серце", виданій в США в 1960 році.

Потрібно шукати таку духовну позицію, яка б нам дозволила надалі більш ніколи не бути рабами в подібних ситуаціях.

1) — Не осмислений в позитивній філософії Голодомор-33 породив, наприклад, знов Холодомор-2009.

2) — І надалі такі ситуації будуть виникати знову,

допоки вони не будуть подолані без ресентименту мовою *позитивної філософії*.

Найстрашніша оцінка української філософії у тому, що її зовсім не цікавить майбутнє – української філософської футурології практично нема.

Отже

— духовна філософська робота, а відтак і розвиток філософії можлива в Україні з принципово іншої екзистенційної позиції, ні ж та, яку в своїх книгах заявляють деякі представники офіційної філософії.

Духовний підхід в філософії це не пошук причин духовного зубожіння, а радикальне повстання проти рабства через демонстрацію духовної потуги тут і зараз.

Духовність корениться в потягу до майбутнього, а не тільки до минулого.

Духовне філософське досягнення в ситуації світової різноцивілізаційної кризи не дуже цікаве в жанрі есеїстики чи публіцистики – воно цікаве саме в фундаментальній філософії – поза державною та бізнесовою підтримкою, без сподівання на визнання, без можливості бути актуально прочитаним та/чи зрозумілим.

12. Українська філософія – існування без розвитку

Аналітична філософія та ***герменевтика*** не мали особливого впливу на українську філософію.

Феноменологія мала суттєвий вплив на деяких представників української філософії, але не спричинила до появи розробок світового рівня.

Впродовж останнього часу деякий вплив мала

— ***російська методологія*** та

— **найбільший вплив** – ***французький структуралізм-постмодернізм***.

Ці два напрямки в 60-70-ті роки XX століття були для України носіями духовної потуги філософії, хоча вже в 80-90 роки XX століття вони втрачають свою духовну потугу.

Методологія відкрито протиставила себе філософії, відмовившись від духовних пошуків на користь практичної діяльності, яка постійно потребує своєї системної методологізації у вузькому колі посвячених та причетних.

Структуралізм перетворився на медійний постмодернізм і став розважати та тішити публіку своїми епатажними метафорами.

Де може відбуватися розвиток філософії, в яких середовищах?

Звичайно добре, коли в країні існують філософські інститути,

але

> **— розвиток філософії визначають саме філософські школи, які можуть бути як всередині, так і поза офіційними філософськими інституціями.**

Сьогодні автору відомі чотири філософські семінари, які з тією чи іншою періодичністю відбуваються стараннями деяких ентузіастів.

Разом з тим виникає дуже велике питання, чи спричиниться хоча б один з цих семінарів до виникнення філософської школи, адже тут потрібно дещо більше, ніж просто періодична філософська комунікація.

В Україні практично відсутня філософська практика у мас-медіа – у нас майже нема періодичної філософської публіцистики, майже нема популярної філософської есеїстики, в наших періодичних виданнях ви майже не знайдете філософських роздумів.

> — Це наша плата за бездуховний ресентимент, за відмову від мислення, за інтелектофобію та паразитування на чужих інтелектуальних досягненнях, за принижуюче ставлення до філософії.

Можливо ви будете сміятися, але «найбільшим матеріальним активом філософії в Україні є приміщення» Інституту Філософії імені Г.С.Сковороди НАН України у центрі міста Києва.

> Погано освічені, малокультурні, бездуховні, корупційні та брехливі політики не раз клали заздрісне око на цей актив, бо приміщення в центрі столиці це те, вартість чого може бути зрозуміла в споживацькому суспільстві.
>
> В той час, як те, чим займається інститут філософії, в споживацькому суспільстві навряд чи може бути зрозуміле.

Але саме у важкі часи варто не тільки зберегти це приміщення для філософської діяльності – варто зберігати саме явище "українську філософію".

Споглядаючи за постійними беззмістовними суперечками між *політиками*, в основі яких лежать прості мотиви – гроші, влада та популярність – можна дійти висновку, що ці люди ніколи не будуть підтримувати філософію в будь-якому вигляді.

Адже

— навіть нетривале знайомство з філософською *духовною практикою* поставить хрест на всіх їх примітивних мріях та сподіваннях, а можливо і на цілому їхньому житті.

Для них розвиток філософії в країні в певному сенсі є життєво небезпечний.

Отже

— в найближчій перспективі цій державі філософія не потрібна – їй потрібна державна ідеологія, а для цього їй здається надлишковим утримувати цілий Інститут Філософії.

Більш спроможним до підтримки філософії в Україні є бізнес.

Тут звичайно діє принцип персоналізації – спонсорська підтримка надається не філософії взагалі, а конкретному філософу.

І це дуже правильно.

Але

1) — за умови відсутності розуміння розвитку філософії на державному рівні,

2) — бізнес не може вирішити проблему загальної *деінтелектуалізації* країни.

Якщо філософська книга навіть видається в Україні – її нема кому читати, бо для цього потрібні філософські осередки хоча б в кожному великому українському місті.

Якщо ж видана цікава філософська книга, то широкий загал ніколи про це навіть не взнає, бо ні засоби масової інформації, ні комунікаційні спільноти, не маючи відповідної філософської практики, не зможуть ні оцінити, ні обговорити її належним чином.

Навіть в середовищах науки, мистецтва та релігії українська філософія не користується належною підтримкою, оскільки духовні потуги цих інтелектуальних сфер в Україні є надзвичайно слабкими.

В принципі, духовна позиція може виникнути в будь-якій інтелектуальній сфері. І тільки наявна криза змушує нас стимулювати саме філософію до зайняття такої духовної позиції. В ситуації масштабного занедбання української філософії це має відбуватися через додаткові зусилля зі всіх боків – філософів, вчених, митців та релігійних діячів.

13. Повернутися до фундаментальних засад і переосмислити їх

Сьогодні вже точно можна сказати – легковажне ставлення до філософії нищить власне філософію в Україні. Дрібні теми, компіляції та інтерпретації заполонили те, що ще колись було схоже на філософію. Нові божевільні ідеї не можуть з'явитися всередині офіційної української філософії вже досить довго. Розмах уяви філософів стримується намаганням дотримуватися дисертабельності.

Нам потрібно принципово змінити підходи до організації філософії.

Нам потрібно принципово змінити викладання філософії.

> **— Окрім нормативних курсів потрібно викладати основи теоретизації, тобто студентів потрібно вчити будувати теорії, створювати складні концепти.**

Філософія як сфера чистого духу в певному сенсі є не тільки *слугуванням істині* (наука), *красі* (мистецтво) та *добру* (релігія), але і чисто *духовному сходженню* вище як такому.

Якщо офіційна філософія не намагається зайняти духовну позицію, то потрібно це робити в інший спосіб.

Можливо, розвиток філософії в Україні сьогодні є можливий поза філософськими інституціями.

Тому

> **— філософія заслуговує на підтримку людей духу, які ще подекуди лишилися в країні, поза інституційною філософією, поза наукою, поза державною підтримкою.**

Нам сьогодні критично потрібний теоретичний семінар, в якому би міг бути запущений процес фундаментальної реонтологізації всіх інтелектуальних сфер.

Тобто нам **дуже потрібно, щоб українські вчені, українські митці та українські релігійні діячі зустрілися з українськими філософами всередині процесу фундаментальної онтологічної теоретизації**.

1) Саме такий процес має підтримати бізнес, саме до цього мають докласти зусилля люди, що здатні до теоретичної роботи. І це потрібно саме зараз, коли світ переживає найскладнішу цивілізаційну кризу.

   Нам потрібно створити засади для подальшого розвитку фундаментальних теорій в фізиці, біології, хімії та математиці.

2) Нам потрібно переосмислити перспективи науки і започаткувати принципово нові конкурентні для неї сфери інтелектуальної діяльності.

3) Нам потрібно створити нові мислительні компетенції та досягнути їх інтеграції в систему освіти.

4) Нам потрібно переосмислити основи людської цивілізації як такої та підготувати засади нового цивілізаційного етапу.

Проблеми, з якими ми стикнулися під час всесвітньої цивілізаційної кризи, неможливо вирішити засобами *політики*, *науки*, *мистецтва* чи *релігії*.

Нам потрібно спільними зусиллями повернутися до фундаментальних засад наших філософських уявлень і переосмислити їх наново.

Саме це і є тим процесом, всередині якого може постати нова українська філософія.

Читати частини 1, 2

***

№ 3.082

Кризис и наука

Кордонский

Много говорится о том, что сегодняшний кризис является системным, однако пока рассматриваются его следствия только по отношению к финансовой и собственно производственной сфере. Но если кризис действительно системен, то радикальными изменениями в структуре экономики и финансов изменения не ограничатся. Наука, например, переполнена вторыми-третьими производными от измеряемых и наблюдаемых феноменов. Более того, для обывателей и политиков именно эти деривaты воплощают науку. Какое-то очищение от не имеющих «физического смысла» сущностей и интерпретаций неизбежно должно произойти и в ней. Если кризис системен.

Основная функция науки — получение нового знания. Научным результатом может считаться только то, что хоть в малой степени меняет картину миру. Современная картина мира сформирована усилиями довоенных и первого послевоенного (после второй мировой войны) поколений ученых и уже много десятилетий меняется только в деталях. Она уже несколько десятилетий

кажется существующей сама по себе, независимо от людей, как «объективная реальность». Политики, исходя из этой «объективной реальности», действуют так, что мир не становится более стабильным, и объясняют это в основном тем, что еще остались люди, исповедующие иные, не научные представления о мире и действующие иррационально.

Функция существенной части занятых сегодня в науке заключается в подтверждении давно известного - «классического» - и в «научном обосновании» того, что имеет к науке минимальное отношение. Современные ученые доказали много гитик, имеющих к позитивному знанию примерно такое же отношение, как фьючерсы на нефть к бурению скважин.

Наука сегодня пытается конкурировать с мистикой и религиями на их поле, пытаясь «научно объяснить» то, что находится за пределами позитивного знания. Философствующие ученые творят мифы о начале мира и конце света, пытаются «рационально обосновать» права человека и его потребности, вычислить «правильные ценности», то есть явно занимаются не своим делом.

Научная картина мира сроднилась с политикой и технологиями, а через них и с экономикой. В результате наука во многом потеряла то, что отличало ее от других видов деятельности, то есть самое себя. Теперь уже политики и технологи, воспроизводя принятую ими научную картину мира, определяют, чем науке надо заниматься и в каких направлениях вести исследования для того, чтобы обеспечить «социальную и геополитическую стабильность, экономический рост и технологические изменения».

Усилия ученых (как элементов огромной машины деривативных научных институтов) направляются на создание бесконечно малых приращений к этой картине мира, а не на ее изменение. Весьма вероятно, что действительно новое знание, потенциально могущее сделать картину мира более адекватной, все-таки появляется, однако вычленить его не позволяет инерционная структура научно — технологического — экономического — информационного — политического комплекса.

Наука не прямо связана с экономикой, в отличие от политики и технологий. Рынок подхватывает то, что политики, инженеры и обыватели сочли полезным или интересным из результатов науки. И наука получает, в свою очередь, толику от реализации на рынке того, что политики и инженеры сочли достойным инвестирования.

В отношениях с политикой и технологиями современная наука разделилась на три функциональные части:

1) — «полезную науку», 2) — «интересную науку» и 3) бесполезный и не интересный остаток — так называемую «чистую», или ***академическую науку***.

1) — «Полезная наука» трансформирует научные результаты в технические устройства и в технологии по производству таких устройств.

> «Наукоемкие» машины, механизмы, препараты, а также витринное изобилие дивайсов разного рода, как и прибыли от их продаж, олицетворяют такую науку.
>
> «Полезная наука» в основном основывается на работах ученых первой половины XX века, трансформируя их открытия и откровения в разные «штуки и штучки», которые радикально изменили быт большинства людей за последние 50 лет. Кризис уменьшит потребности экономики в этих «штучках», что неизбежно уменьшит и запросы технологов к «полезной науке».

2) — «Интересная наука» производит иллюзии знания и понимания, которые транслируются СМИ и культурой — в широком смысле этого слова.

> Более того, «популяризация достижений науки» составляет значительную часть потока устрашающих образов и ассоциаций, обрушиваемых электронными и бумажными изданиями на обывателей и политиков.

«Интересная наука» занимается «раскрытием тайн природы и общества», а также обосновывает необходимость борьбы с экзотическими угрозами разного рода, от птичьего гриппа до сталкивающихся с Землей метеоритов. Содержание «интересной науки» исчерпывается мифологическими конструкциями о тайнах «начала» и «конца» мира, его устройстве, о происхождении биологического и социального многообразия, а также разного рода экологизмами: от угрожающего изменения климата до необходимости «сохранения вымирающих видов».

Ученые, специализирующиеся в «интересной науке», конструируют из подручного материала нечто, создающее у обывателя и политика якобы целостное представление о мире, природе и обществе, методах их изучения, попутно устрашая грядущими катастрофами: «загрязнителями окружающей среды», генами, атомами, вирусами-бактериями, которые в этой науке существуют только для того, чтобы вредить обывателям.

Политики, руководствуясь достижениями «интересной науки», убеждают избирателей в фактах существования «тайн природы и общества» и природных явлений, не подконтрольных людям (угроз), и соответственно, в необходимости выделения ресурсов для их нейтрализации. Объем вложений ресурсов в «интересную науку» во многом определяются тем, насколько ярко и театрально маститые представители «интересной науки» — герои телешоу представляют разного рода угрозы.

Запросы политиков к науке в результате кризиса если не уменьшатся, то модифицируются. Для заполнения медийного пространства потребуются иные «интересные ученые» — или их место займут мистики и священнослужители.

3) — Третья часть современной науки - «***чистая наука***» — бесполезна и неинтересна.

> В России представители такой науки делают вид, что заняты поисками вечных истин, которые якобы таятся в природе и обществе и которые могут быть вскрыты только усилиями особых людей — настоящих ученых-академиков. Эти особые люди должны находиться на содержании государства и получать от него ресурсы для поиска истины. Найденные истины обычно так герметичны и сложны, что недоступны пониманию чиновников и обывателей. Поэтому представителям «чистой науки» надо верить на слово и давать им все, что они просят. Иначе всем будет еще хуже, чем сейчас. Пропорции распределения ресурсов должны определяться самими учеными сообразно их академическому положению, научным и ученым степеням и званиям.

«Чистая наука» у нас в стране порождает множество людей, у которых на визитках обозначена причастность к поиску истины: кандидат наук, доктор наук, академик, лауреат премии и пр.

> 1) — Количество искателей истины, снимающих ренту с научного статуса, в России увеличивалось в последние годы в арифметической прогрессии.
>
> 2) — Такая откровенная «разводка», в общем-то, уже изжила себя почти везде в мире, сохранившись в первозданном виде только в научных изолятах, блюдущих свою замкнутость как основную ценность.

В других странах чистая наука воплотилась в институт перманентной проверки-верификации знаний и создания предпосылок для продолжения этой проверки.

> Под проверкой понимается явно избыточное с собственно научной точки зрения повторение описаний и экспериментов, сделанных или проведенных когда-то и где-то. Удачное наблюдение или эксперимент, квалифицированное описание или высказанная гипотеза воспроизводится группами исследователей много раз, на разных объектах и при разных условиях. При этом каждая из групп ссылается на все работы, проведенные коллегами, — как в случае совпадения с ранее полученными результатами, так и в случае различий в них.

Совокупность взаимных ссылок и цитирований составляет большую часть содержания этой науки, в котором новое знание чаще всего погребено под следами соблюдения научных ритуалов.

— Те исследователи и группы исследователей, на работы которых ссылаются больше всего, считаются успешными. Другие исследователи, пусть даже оригинальные, но не попавшие в сети взаимоцитирований, остаются на научной периферии.

Публикация обычно тривиальных результатов в изданиях с высоким импакт-фактором, как правило, дает грантодателям основание предпочесть одних исследователям другим.

Уровень присутствия ученых в публичном научном пространстве, тем самым, определяет и направления исследований, и объем их финансирования.

Особое положение в науке «в целом» складывается, когда совпадают или сближаются потребности политиков и технологов, «полезная» и «интересная» науки.

Внешне это проявляется, например, в возникновении научно-военно-промышленных лобби, в которых угрозы, формулируемые «интересной наукой» и принятые политиками, поддерживаются технологами, предлагающими технические (оружейные) решения для нейтрализации этих угроз.

— Ученые-мифотворцы, с одной стороны, и ученые-технологи, с другой, так или иначе консолидируются, претендуя на то, что именно их занятия и являются настоящей наукой, в отличие от академической науки.

— В совокупности, мифологические и технические представления и институализации науки чаще всего определяют то, какая часть ресурсов выделяется в экономике на ее развитие.

И «интересная», и «полезная» науки зависят от «чистой», так как в основном в ее среде обитают те ученые, которые, изображая поиск истины или публикуясь в разного рода научных изданиях с проходными статьями, тем не менее, просто работают, исследуют то, что им интересно.

— Но кризис жестче всего скажется на «чистой» науке, так как и грантодатели, и госбюджеты уже сильно похудели.

Представители академической науки, как правило, недовольны тем, что «интересной» и «полезной» наукам достается существенно больше ресурсов, чем им, и безуспешно пытаются доказывать технологам, политикам и чиновникам, что они важнее, аргументируя свою позицию главным образом тем, что первооткрыватели тоже были профессорами и академиками и писали статьи в научные журналы.

При этом **ученые, занятые своим делом, то есть получением выверенных представлений о мире оказываются в примерно таком же положении, как и в XVII веке.**

— Их результаты «не интересны», «бесполезны» и не «академически чисты».

Но культура научных исследований пока еще жива.

1) — Исследователи вынужденно приспосабливается к обслуживанию политиков и технологов, маскируясь — по ситуации — под полезных, интересных или академических ученых.

2) — Они ***имитируют полезность*** в прикладных лабораториях корпораций, халтурят в коллективах «интересной науки», занимающихся потеплением-похолоданием климата (а также сохранением биоразнообразия, созданием квантовых компьютеров, мегаускорителей и пр.), или демонстрируют преданность поиску истины при исполнении ритуалов «чистой науки».

3) — Ученые ***изворачиваются для того, чтобы отщипнуть толику*** от щедрот, выданных благодетелями на понятные им цели и потратить ее на те наблюдения и эксперименты, которые нужны «на самом деле».

Ученые зависят от корпораций, правительств и современных аналогов феодалов и императоров, финансирующих те направления исследований и виды работ, которые кажутся интересными администрациям фондов, ими учрежденных.

А **интересы — за немногим исключением — находятся в *политической, технологической или личных плоскостях*.**

— Так, один из отечественных «олигархов» относительно недавно «дал денег» ученым, занятым действительно интересной проблемой, чтобы они создали эликсир вечной молодости, совсем как какой-нибудь барон во времена Ньютона и Гука.

В целом сложилась ситуация, когда собственно наука как форма получения, хранения и трансляции знания практически погребена под *научными дериватами*.

До недавнего времени казалось, что ситуация безнадежна.

Однако **кризис, в который постепенно погружается мир, а не только его экономика, дает надежды на восстановление науки как особой, отличающейся от политики, технологии и экономики, формы организации социальной жизни и деятельности.**

1) — Может быть, в результате кризиса модифицируется потребность в результатах «полезной науки».

2) — Может быть, «интересная наука» займет подобающее ей место, освободив идеологическое и культурное пространство от своих мифов.

3) — Может быть, академическая наука выработает иные формы оценки качества работы, нежели индексы цитирования и научные степени и звания.

И может быть, (если технологам и политикам по настоящему припечет), то они найдут способы прямого обращения с запросами к тем, кто работает, а не просто гордо носит ученые погоны или публикуется в престижных журналах.

Если такое произойдет, то сегодняшняя институциональная организация науки — университеты, институты и академии, гранты и «система научной информации» - уйдет в социальное небытие.

Может быть, развивающийся кризис приведет к тому, что кажущиеся актуальными сегодня - трудами «полезных», «интересных» и «чистых» ученых - проблемы просто перестанут ими быть.

Появится другое видение мира, в котором будут иные проблемы, для решения которых то, что сегодня еще считается наукой, не будет нужно.

Тогда **наука как форма получения и трансляции знания - *может быть* - восстановит тот драйв, который у нее был до середины XX века**.

***

№ 3.083

Подивилась пару сюжетів про Ванса, потім - Hillbilly Elegy

2024-07-17

Ніколаєнко

Прояснилось, чому американці так носяться з потенційним віце-президентом. Таки втілення американської мрії - бідна родина, мати-наркоманка, виховувала бабуся. Попри все - здихався дурної компанії, ніколи не лізе першим у бійку, найкращий в класі з алгебри, кращий університет штату і юридична школа Єлю.

До речі, ця особиста історія багато пояснює і його ставлення до України. З такою дефіцитаркою світ не рятують.

Кіно на Netflix - прям вирощування нового героя для республіканців. Його так часто і називають у сюжетах - Next Generation.

В сюжеті BBC Ванса називають мостом, який Трамп будує з бідною частиною Штатів (broad working class). Американських журналістів ніби кидає в оцінці вибору - від рішення останнього моменту до ретельно продуманого плану. Ванс - все таки друг Трампа-молодшого.

Не знаю, хто там в нього Манафорт, але останній тиждень кампанії Трампа мені видається ідеально прорахованим - від образу жертви й обранця божого (це триндець як релігійність може впливати на результати виборів), удару в болючу тему безпеки (ну прям перекрив спогади про Black Lives Matter) до оцього правильного загравання з закоханою в свою мрію Америкою.

Питання тільки, куди вони Америку заведуть…

Треба зізнатись, що з моменту дебатів Трампа і Байдена, я постійно думками повертаюсь до старої статті ***Кернберга*** про лідерів, яких ми обираємо. І трохи її тут зацитую.

Американський психоаналітик ***Кернберг***

> нагадує в ній спостереження Тюрке за поведінкою великих груп і за розвитком тривоги, страху агресії, а також відчайдушним прагненням знайти лідера, який би заспокоїв і обнадіяв усю групу.

1) — Зазвичай це лідер із ***нарцисичними*** рисами, який би надав великій групі **заспокійливі кліше** (гм, ну ви зрозуміли вибір 2019) та підтримував їхнє щастя.

2) — Або це ***параноїдальний*** лідер, який би об'єднав групу в боротьбі проти зовнішнього ворога і знизив або зовсім **знищив внутрішній страх взаємної агресії** (це до Путіна).

На думку ***Кернберга***, велика **група повторює коливання між нарцисичним та параноїдальним розвитком**.

Далі буде парочка довгих цитат:

«Таким чином, ми бачимо, що дивним чином динаміка між ***параноїдальною*** та ***нарцисичною*** організацією на рівні індивіда, малої групи, великої групи та мас є загальною характерною рисою людини, в якій виражена боротьба між пошуком ідеального світу та страхом ворожого небезпечного світу.

Що цікаво, так це швидка здатність груп до переміщення під впливом лідера за певних умов….

1) — За оптимальних умов це ***нарцисична*** група, яку Канетті назвав ***«святковою масою»***.

У цій групі є ***нарцисичний лідер***, і спостерігається акцент на насолоді, взаємній толерантності, конвенціоналізмі без будь-якої глибокої ідеології, яка їх усіх об'єднує.

2) — За інших обставин, а саме коли велика маса відчуває загрозу від реальної ситуації (війна, стихійне лихо, боротьба між расовими та політичними підгрупами), може з'явитися організація на ***параноїдальному*** рівні».

«**Що потрібно, щоб стати успішним лідером?**

Існує кілька основних характеристик успішного лідера:

1) — високі розумові здібності,

2) — здатність швидко і чітко оцінювати людей, з якими ти працюєш: кому можна довіряти, а кому не можна.

В ідеалі повинна бути моральна система, що захищає лідера від розбещеності влади,

— комплекс значущих ***параноїдальних*** особливостей, щоб бути захищеним від амбівалентності по відношенню до лідерства, а

— також ***нарцисичні*** особливості, щоб бути здатним витримати критику та невдоволення, що пробуджуються лідерством.

Таким чином,

— переміщення 1) *нарцисичних* і 2) *параноїдальних* особливостей у контекст високої розумової здатності до об'єктних відносин та інтегрованої 3) *моральної системи* є ідеальною формою лідерства.

Але в той же час

— існує ризик, що за інших умов соціальної регресії на перший план виходять лідери, параноїдальний та нарцисичний потенціал яких набагато більший за той, який потрібен для нормального функціонування.

І тоді ми отримуємо

1) — ***параноїдальне лідерство***, яке розвивається в параноїдальні масові рухи, або

2) — ***нарцисичне лідерство*** щодо стабільних конвенціоналізованих суспільствах.

Але **найгіршою комбінацією при найважчій формі розладів особистості є поєднання вкрай нарцисичних і параноїдальних особливостей особистості лідера**, якого

3) — всі повинні *любити* (явно виражені нарцисичні особливості), і в той же час,

4) — якому всі повинні *підкорятися* (параноїдальні особливості).

Це «***синдром злоякісного нарцисизму***».

Синдром злоякісного нарцисизму є найгіршою комбінацією функціонування лідерства в тоталітарних системах».

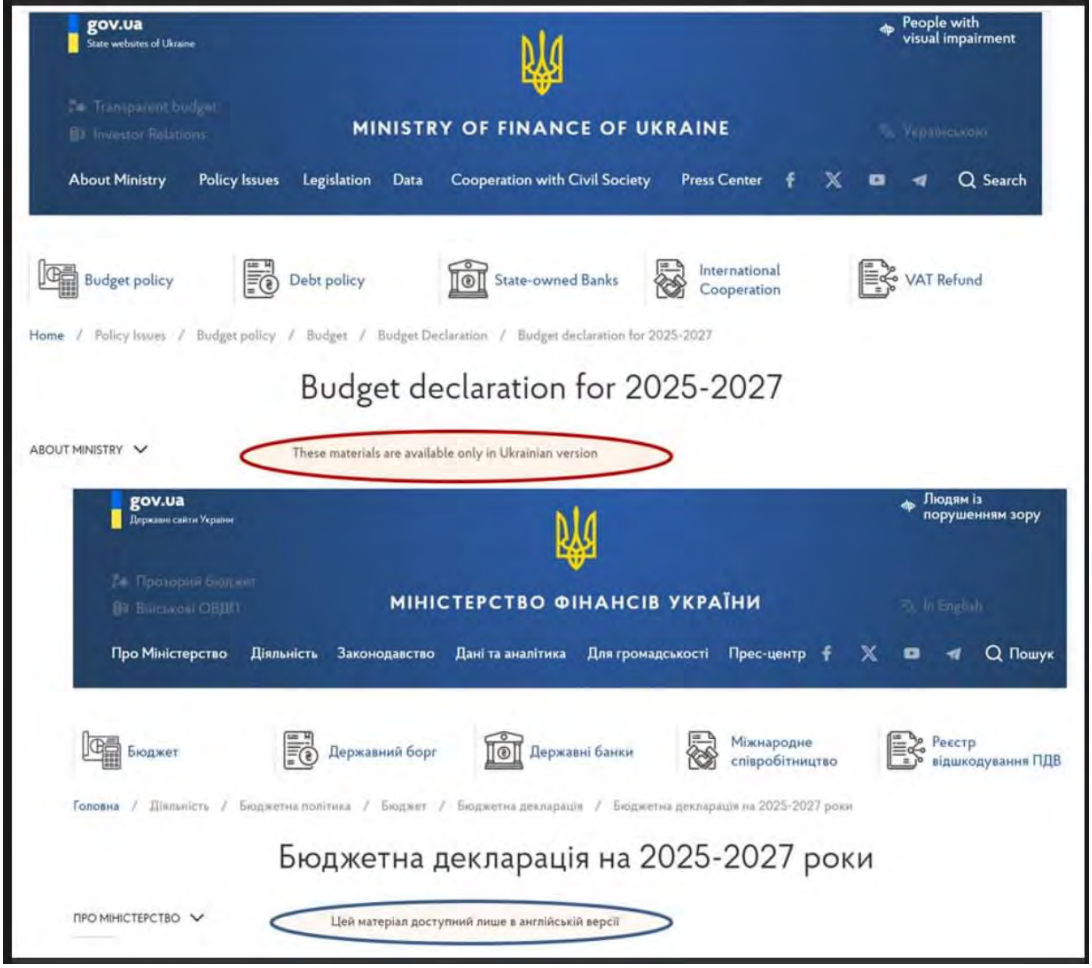
Як на мене, в останній фразі є дві пересторогі для нас…

***

№ 3.084

Ярослав Романчук 2024-07-18
5 мин. ·

Логічно, що Бюджетна декларація України має бути насамперед на сайті Міністерства фінансів. Іду туди дивлюсь. Ось що читаю українською:
«Бюджетна декларація. Цей матеріал доступний лише в англійській версії».
https://mof.gov.ua/uk/bjudzhetna-deklaracija (18 липня 2024р. о 14.10)
Це мене анітрохи не бентежить. Благо англійська, як рідна. Заходжу на англійську версію сайту Мінфіну.
Budget Declaration. These materials are available only in Ukrainian version
https://mof.gov.ua/en/bjudzhetna-deklaracija (18 липня 2024р. о 14.10)
Інших мовних версій немає. Як немає інших сайтів Міністерство фінансів.
Ось виявляється, якою загадковою може бути фіскальна політика та інформування про неї Міністерства фінансів. Може, це такий спосіб хоча б трохи відтягнути інформацію про різке зростання податків та збільшення неринкового сектора в Україні?

***

№ 3.085

СУБСИДИЯ НА АРЕНДУ ЖИЛЬЯ ДЛЯ ВПЛ. ЧТО ИЗМЕНИТСЯ?

2024-07-18

Виктор Конев, Академический филолог, журналист

Уравниловку **в размерах выплат ВПЛ на проживание будут отменять**

Правительство решило ***усовершенствовать систему*** предоставления субсидий на аренду для внутренне перемещенных лиц (ВПЛ), существенно ее перекроив.

Что и почему будет меняться, разбираемся.

Существующий механизм помощи на проживание для ВПЛ, определенный постановлением КМУ №332 от 20 марта 2022 года, **не решает многих проблем**, с которыми сталкиваются внутренне перемещенные лица при аренде жилья.

В Минсоцполитики решили исправить существующие недочеты, **запустив новый механизм поддержки ВПЛ.**

1. Что же не так с субсидиями на аренду для ВПЛ?

1) Во-первых,

— такой механизм **не учитывает разницу цен на аренду жилья в разных регионах Украины.**

Согласитесь, это весомый фактор, ведь даже в пределах одной области стоимость аренды в областном центре и пригороде может отличаться в разы.

Например, средняя цена месячной аренды двушки во Львове — 17 тыс. грн, по данным портала ЛУН, а в Дрогобыче — всего 9 тыс. Что уж говорить о столице, где разница в разы появляется просто при переезде с левого берега на правый: двушка в Деснянском районе — 10 тыс. грн в месяц, а в Шевченковском — уже 30 тыс. (в среднем за месяц, по данным ЛУН).

2) Во-вторых,

— нынешняя система **не защищает ВПЛ от внезапных изменений в условиях проживания или срочного выселения**.

Безусловно, мы все живем сейчас в сложных и быстроменяющихся условиях, обстоятельства возникают самые разные, но ВПЛ — это как раз та категория людей, которые уже и не по собственной воле переживают сложнейший период жизни. Для них стабильность на новом месте чрезвычайно важна, без нее новую жизнь просто не построить.

3) В-третьих,

— первоначальный дизайн **системы поддержки не стимулирует арендодателей** заключать официальные договоры с арендаторами. Что, сами понимаете, чревато не только риском нарушения их прав, но и непрозрачностью расходования средств государственной поддержки.

2. Как же изменится система «арендных» субсидий?

Планируется, что субсидия для ВПЛ будет назначаться по принципу, аналогичному назначению жилищной субсидии.

Она **будет рассчитываться индивидуально для каждой семьи с учетом установленной социальной нормы жилья, уровня дохода и стоимости аренды.**

Такой подход является социально справедливым, поскольку субсидия должна поддержать те семьи, которые больше всего в этом нуждаются.

«Субсидия должна учитывать количество членов в семье, цены на аренду жилья в конкретном регионе и способность оплачивать эту аренду. При этом предоставляться она будет при условии заключения официального соглашения, которое будет защищать права как арендатора, так и арендодателя», — отметила в ходе обсуждения новой модели замминистра социальной политики Дарья ***Марчак***.

Типовое соглашение об аренде для ВПЛ будет доступно для подписания прямо в отделении Пенсионного фонда или в личном электронном кабинете на сайте ПФУ.

В свою очередь Лилия ***Гретарсдоттир***, глава управления программ сотрудничества Департамента имплементации прав человека, правосудия и стандартов юридического сотрудничества Генерального директората по правам человека и верховенства права Совета Европы, отметила, что

> — Совет Европы оказывает поддержку украинцам, пострадавшим от войны, в том числе ВПЛ, и предлагает решения, касающиеся жилищного обеспечения.

«Сегодня обеспечение доступным жильем пострадавших от войны людей очень важно, учитывая большую потребность и серьезные вызовы, учитывая количество разрушенного имущества, наибольшее количество ВПЛ после Второй мировой войны и тот факт, что сотням пострадавших людей некуда возвращаться из-за временной оккупации или массовых разрушений в их громадах. Наш проект подтверждает обязательство поддержать Украину в решении этих насущных потребностей», — отметила Лидия Гретарсдоттир.

Существующий механизм субсидирования ВПЛ предусматривает выплаты на проживание в размере 2000 грн на каждого взрослого члена семьи и 3000 грн на несовершеннолетних детей.

Этого недостаточно, например, не только для Киева, но и для большинства областных центров.

Для решения этой проблемы, опираясь на опыт международных партнеров, которые уже реализовали подобные проекты, министерство разработало новый инструмент.

В проекте, определяющем ***новый механизм***, отмечается, что субсидия на аренду жилья будет назначаться тем семьям, расходы которых на аренду превышают 30% совокупного дохода.

Право на получение субсидий будут иметь категории ВПЛ, которые:

1) переместились с временно оккупированных или территорий боевых действий;

2) не имеют собственного жилья;

3) не являются получателями помощи на проживание в размере 2–3 тыс. грн (в марте этого года количество получателей таких выплат было существенно сокращено) и т.д.

Как отметил принявший участие в обсуждении проекта парламентарий Павел ***Фролов***, новый механизм будет реализован исключительно при условии сохранения финансирования выплат пособия на проживание ВПЛ и если источником покрытия расходов на выплату субсидий будет экономия средств по другим бюджетным программам или средствам доноров.

Проект будет экспериментальным, и на первом этапе планируется привлечь до 50 тысяч переселенцев для предоставления компенсаций за аренду жилья.

Всего в Украине, по данным Минсоцполитики, порядка

4,9 миллиона внутренне перемещенных лиц, из которых 3,6 миллиона — люди, переместившиеся впервые или повторно, после начала полномасштабного вторжения России в Украину. То есть все прекрасные новшества на первом этапе будут доступны совсем немногим ВПЛ.

Эксперимент начнется уже с сентября 2024.

При его успешной реализации объекты потенциальной субсидированной аренды жилья для ВПЛ могут быть добавлены в базу данных пригодной для проживания недвижимости в виде интерактивной карты, создание которой предусмотрено.

Сейчас проект финализируется для подачи на рассмотрение Кабмина и в случае утверждения правительством вступит в действие в течение следующих нескольких месяцев.

***

№ 3.086

Готовність до Трампа та України. Як саміт НАТО готував запобіжники для нової влади США

2024-07-15

СЕРГІЙ СИДОРЕНКО, ВАШИНГТОН-КИЇВ

Увага до Байдена на саміті США лишалася високою від усіх, включаючи Україну. Але багато хто вже думав про його наступника

У ніч на п’ятницю лідери держав-союзників роз’їхалися з Вашингтона, де завершився саміт НАТО.

Коли більшість із них були вже у повітрі або прямували до летовища, у вашингтонському конгрес-центрі почалася пресконференція господаря саміту, Джо Байдена.

Президент США не надто приховував, що саміт є для нього "передвиборчим". Він прагнув довести американським виборцям, що саме він, Байден, лишається лідером вільного світу; що він здатний витримувати навантаження саміту; а отже, має достатньо сил, щоб керувати країною ще чотири роки.

Утім, спілкування з пресою після завершення саміту перетворилася для Байдена на проблему. Йому часом було фізично важко говорити; він часом плутався і назвав віцепрезидентку Гарріс – Трампом, а Зеленського – Путіним. Словом, сумнів у готовності Джо Байдена до продовження роботи на посаді лише посилився.

Сама зустріч лідерів НАТО обійшлася без проривів і сенсацій – але це саме те, чого прагнули США. Саміт підтвердив, що США лишаються "драйвером" Альянсу, Байден лишається авторитетом для інших лідерів і носієм стабільності – однак його президентство невдовзі може закінчитися.

Надзавданням саміту було гарантування стабільності після зміни президента США.

І треба визнати, що як мінімум у питанні відносин НАТО з Україною ця мета була непогано втілена.

Попри те, що у відносинах Україна-НАТО також не сталося принципового прориву, саміт у Вашингтоні досяг максимуму можливого у тому, щоб "забетонувати" і розвинути досягнення та створити запобіжники проти їхнього скасування за нових політичних реалій.

І йдеться не тільки про формулювання щодо членства, а й про практичні інструменти. Втім, ефективність їхнього використання залежатиме передусім від самої України.

1. Саміт з тінню Трампа

Що буде з НАТО у разі приходу Дональда Трампа до влади у США?

Це питання у Вашингтоні лунало постійно, і відповідати на нього доводилося усім – і чинному господарю Білого дому, і генсеку НАТО, і європейським лідерам. Відповідь була відмінною.

Байден у публічних заявах і під час саміту, і перед ним доводив, що його поразка та перемога Трампа у президентських перегонах означатиме катастрофу для Альянсу, та й загалом для світу. Зокрема, під час саміту він назвав "коректними" припущення медіа про те, що Трамп послабить НАТО і змусить Україну поступитися територіями Росії. А перед тим – нагадував, як під час минулого президентства Трамп погрожував вивести США зі складу НАТО.

Чи був Байден щирий у своїх заявах? Дуже висока імовірність, що так, що це не лише передвиборча риторика.

У США серед демократів та тим більше серед представників політиків з команди Байдена склався майже консенсус, що Трамп – це гарантована катастрофа. Для Америки, для світу, а для НАТО й поготів.

Занепокоєння перемогою республіканського кандидата є і в Європі, хоча тут градус розпачу незрівнянно нижчий. Понад те, ключові європейські столиці вже почали готуватися до зміни влади у США, вважаючи її імовірність дуже високою, майже доконаною, і не приховують цього у неформальних розмовах

з журналістами. Публічно, втім, європейці цю тему не коментують, уникаючи докорів у втручанні в американські вибори.

У НАТО "рівень прийняття" щодо можливої зміни влади у Білому домі піднявся ще вище. Генсек Альянсу Єнс Столтенберг під час саміту навіть взявся переконувати журналістів, що побоювання щодо виходу США зі складу Альянсу є надмірними.

Він назвав і детально пояснив три причини своєї впевненості. Якщо викласти їх стисло, то, по-перше, вихід з НАТО зашкодить США і владі Трампа; по-друге, Конгрес не дасть Трампу цього зробити; і по-третє, Альянс настільки змінився, що Трамп і сам цього вже не має прагнути.

Але варто згадати, що в Альянсі є також такі країни, як Угорщина, чиї лідери не лише не бояться, а й мріють про перемогу Трампа на виборах.

2. Протиотрута для Трампа і Орбана

На політиці Угорщини та її прем'єр-міністра Віктора Орбана варто зупинитися окремо.

З 2017 року ми звикли до новин про те, що Угорщина вкотре заблокувала певне рішення НАТО про Україну чи двосторонню подію за участю України. Однак останнім часом Угорщина відмовилася від такої політики.

Лишається тільки зовнішня бравада. Зустріч НАТО у Вашингтоні укотре це довела.

На саміті у США, як відомо, лідери НАТО ухвалили рішення про нову формулу відносин з Україною і проголосили незворотним рух України до членства.

Під час ухвалення цього підходу за закритими дверима Віктор Орбан не мав щодо цього заперечень. Утім, коли рішення з боку Альянсу вже було узгоджене і дійшло до урочистого засідання за участю Зеленського, у форматі Ради Україна-НАТО – Орбан розпочав публічну гру.

Він взявся доводити, що "Україні не варто вступати до НАТО", цитує розмову Bloomberg. Джерела "ЄвроПравди" це підтверджують і додають, що Орбан переконував усіх, що вступ України – "це ескалація". А тепер найголовніше. Попри показну агресивну риторику, Орбан відразу попередив: мовляв, хоча рішення про Україну йому і не подобається, та він його не ветуватиме.

Саме таким є нинішній підхід Орбана.

Його уряд проводить агресивну політику стосовно України, проводить зустрічі з представниками РФ тощо, робить заяви, які дратують і обурюють –

але дії, які блокували наш рух до членства як в НАТО, так і в ЄС, наразі припинилися.

Хоча ніхто напевно не знає, як це надовго. Найпопулярнішою є версія, що Орбан чекає на нову визначеність, яка з'явиться з приходом до влади у США Дональда Трампа, на якого він орієнтується. Адже політику Трампа щодо України неможливо передбачити. У тому числі невизначеність стосується подальших відносин України і Альянсу.

По суті, усі головні рішення, які ухвалив саміт НАТО щодо України, були спрямовані саме на цю проблему.

У НАТО прагнули "зацементувати" досягнення у двосторонніх відносинах і максимально ускладнити їхній розворот.

Це також було однією з причин, які переконали Альянс змінити офіційну політику щодо України. "Європейська правда" вже розповідала про те, що саміт запровадив в офіційну риторику НАТО формулу, яка досі не вживалася щодо жодної іншої держави-кандидатки. Тепер в усіх "українських" рішеннях Альянсу має повторюватися, що "вступ України до НАТО є незворотним" (детальніше про це читайте в статті "НАТО неминуче").

Основний наслідок цієї зміни: те, що тепер відмова Україні у її вступу до Альянсу стає украй ускладненою. Має бути причина, з якою погодяться усі проукраїнські члени блоку, від Великої Британії до Литви, від Румунії до Фінляндії.

Наприклад, варіант "а давайте ми спробуємо задобрити Путіна і оголосимо, що Україна не відповідає безпековим пріоритетам НАТО і не зможе стати членом" – відтепер є неможливим. Він не злетить в Альянсі. І навіть якщо Трамп вирішить домовитися про таке, пообіцявши Кремлю переконати інших членів Альянсу – його рішення не матиме сили, бо не змінить офіційну позицію НАТО, і після завершення президентства Трампа і Альянсу, і США буде нескладно повернутися до попередніх політик і цілей у відносинах з Києвом.

Така короткочасна домовленість своєю чергою навряд чи зацікавить правителя держави-агресора.

До певної міри рішення саміту нагадує внесення до Конституції України норми про вступ України до ЄС і НАТО.

Можна говорити, що ті конституційні зміни не перевели нас на наступний етап дорогою до членства; не зняли жодної вимоги стосовно реформ; та й принцип консенсусу в НАТО нікуди не подівся. Але вони стали політичним запобіжником, який дуже сильно ускладнив чи навіть зробив неможливим розворот України – як після зміни влади у 2019 році, так і після початку повномасштабного вторгнення.

Подібний ефект очікується і від "українського" рішення НАТО.

3. Місія для України та інші засоби цементування

Зміна політичної формули двосторонніх відносин стала не єдиним рішенням, яке саміт НАТО ухвалив як "запобіжник проти Трампа".

До цього блоку належить і обіцянка довгострокового фінансування ЗСУ з бюджетом на 2025 рік у сумі 40 млрд євро. Це рішення не є безпроблемним, в Альянсі ще виникатимуть суперечки про його втілення ("ЄвроПравда" детально про це розповідала). Однак те, що лідери думають над стабільністю безпекової допомоги – безумовно, добре.

Не менш важлива зміна у контексті підготовки НАТО до епохи Трампа – це створення механізму координації допомоги Україні, яка доповнить, а за потреби повністю замінить формат "Рамштайн", який втілюють американці (а отже, вони можуть одного дня його зупинити).

Цей механізм отримав назву "Ініціатива НАТО з безпекової допомоги і навчання для України" (англійською – NATO Security Assistance and Training for Ukraine, NSATU).

Що він змінює?

Перш за все, відповідна структура НАТО тепер матиме інформацію про усі безпекові пакети, які держави Альянсу пообіцяли і які фактично надали Україні. Досі цієї інформації не мав ніхто, І навіть США, координуючи "Рамштайн", мали тут обмежений інструментарій.

Якщо спрощено, то тепер саме структури НАТО бачитимуть, де є найбільші прогалини у задоволенні потреби, заявлених Києвом. Де союзникам треба посилити роботу, куди найкраще спрямувати кошти тим країнам, які надають грошову допомогу на закупівлю зброї, а не матеріальну, тощо.

Командування цієї нової натовської структури буде розміщене у німецькому Вісбадені, а його керівником, як очікується, буде генерал Крістофер Каволі – американський військовий, нині головнокомандувач Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі, який опікується координацією допомоги ЗСУ і зараз, у рамках "Рамштайн". Це дозволить забезпечити максимальну можливу плавність переходу на нову систему координації, навіть якщо нова адміністрація США втратить до цього інтерес.

Ще один відносно новий інструмент, який Альянс анонсував деякий час тому, але все одно подає у рішенні саміту як свіже досягнення – це Спільний центр з питань аналізу, освіти та підготовки у Польщі (Joint Analysis, Training, and Education Centre, JATEC).

Це – спільна структура України й НАТО, покликана підвищити оперативну сумісність України з Альянсом. Україна "продає" союзникам його створення як свій внесок у стійкість НАТО і готовність протистояти російським загрозам – адже JATEC буде опікуватися не лише тренуванням українських військових, а й передачею досвіду ЗСУ у бойовому протистоянні з росіянами.

І, нарешті, саме у Вашингтоні Альянс схвалив рішення про посилення своєї присутності в Україні.

Останній час у НАТО обговорювали ідею створити у Києві структуру за назвою "місія НАТО" на заміну представництва Альянсу, що діє тут вже багато років. Від зміни назви рештою відмовилися, і причина цього доволі курйозна: у багатьох посадовців вона викликала аналогію з місією НАТО в Афганістані – потужною добре фінансованою структурою, яка, втім, зрештою, разом з усіма іншими афганськими програмами, перетворилася на історію провалу.

Це можна називати забобонами, але саме через такі міркування зміни назви вирішили уникнути. Але функціонально зміниться практично все.

1) — По-перше,

— у натовській дипмісії зміниться керівник, і новий посадовець матиме високий статус в ієрархії Альянсу – буде спецпредставником генсека.

Для великих західних бюрократій, таких як НАТО, це має значення.

Зараз союзники ведуть перемовини про те, хто обійме посаду. З кількох джерел "ЄвроПравда" має інформацію, що європейські союзники виступили з вимогою, що це не має бути американець, щоби збалансувати вплив США.

2) — Крім того,

— принципово зміниться натовська присутність у Києві – і чисельність, і рівень.

З'явиться велика кількість "прикомандированих офіцерів" від держав-союзників, відповідальних за ключові напрямки.

Словом, за роботу з Україною беруться серйозно. І це стало, напевно, ключовою зміною, яку приніс Вашингтонський саміт.

Причому перед новою структурою ставлять завдання добитися готовності України до вступу.

У тому числі – у проведенні реформ сектора безпеки і оборони.

Це, напевно, головна позитивна новина.

Бо якщо бюрократична машина починає працювати над тим, щоб Україна стала членом НАТО, то цей намір вже є не лише на рівні політиків, і його дійсно планують втілити. Звісно, якщо Україна сама буде лишатися на цьому шляху.

Автор: Сергій Сидоренко, редактор "Європейської правди", Вашингтон – Київ

***

№ 3.087

Основні теми доби 16.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Протягом доби на лінії фронту сталося 112 бойових зіткнень. Найбільша кількість боїв відбулася на Курахівському та Покровському напрямках, де російське командування ввело в бій оперативні резерви для прориву української оборони. За даними сервісу DeepState Live Map, армія РФ просунулась у Прогресі в районі залізничної гілки Авдіївка-Покровськ, і на південь – у Лозуватському та Новоселівці Першій. Також російські штурмові підрозділи захопили кілька кварталів у центрі селища Нью-Йорк на околиці Торецька.

За інформацією з лінії фронту, ЗСУ залишили плацдарм біля села Кринки на лівому березі Дніпра.

Після розбору завалів кількість жертв російського ракетного удару по Мирнограду сягнула 3.

Російська армія дедалі частіше завдає ударів FPV-дронам по ланах на прифронтовій території для знищення врожаю.

З початку місяця вже 3 російські дрони-камікадзе залетіли на територію Білорусі, принаймні один із них вибухнув.

Президент Зеленський провів засідання Ставки верховного головнокомандувача, де заслухав доповіді про ситуацію на лінії фронту, про комплектацію бригад і ротацію військ, а також про виробництво озброєнь.

Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив про надходження першої партії з 50 тис. снарядів із Чехії. За його слів, певну частину цих снарядів уже доставлено на лінію фронту. Він також повідомив про укладання угоди із чеською компанією про виробництво в Україні штурмових гвинтівок та будівництво патронного заводу.

2️⃣ Верховна Рада ухвалила закон про звільнення від ввізного мита та ПДВ енергетичного обладнання, для альтернативної енергетики тощо. Прем’єр-міністр Шмигаль заявив, що ці заходи прискорять децентралізацію енергетики. Власником найбільших потужностей сонячної енергетики є олігарх Ахметов. Асоціація виробників вітрової енергії оголосила, що обладнання для вітрових станцій не потрапило до списку пільг.

Також за основу ухвалено законопроєкт про нульову ставку екологічного податку за викиди вуглецю енергетичними об'єктами, що працюють на біопальному .

Ухвалено закон про скасування переведення годинників на літній час. Тож, Україна перебуватиме в одному часовому поясі з Росією.

Також ухвалено закон про дозвіл закуповувати ліки, які вже зареєстровано компетентним органом ЄС або країною із жорстким регулюванням фармпрепаратів.

Ухвалено закон про відновлення військового звання в офіцерів, яких було позбавлено через дисциплінарне покарання, під час воєнного стану – за умови позитивної атестації.

3️⃣ Ситуація в енергетиці залишається стабільно важкою через зростання споживання в умовах високої температури повітря. Укренерго попередило про знеструмлення в певні години до 70 % споживачів, проте ситуація має покращитися, оскільки на одному з атомних енергоблоків достроково завершено ремонт.

У Полтаві відбувся стихійний мітинг проти аварійних відключень.

За твердженням глави Укргідроенерго Сироти, на відновлення ДніпроГЕС у Запоріжжі, яка була зруйнована російським ракетним ударом, потрібно не менше 3 років.

4️⃣ Мінфін розмістив на аукціоні держоблігації на загальну суму майже 5 млрд грн.

Чиновники НБУ заявили, що банки вклали в облігації не менше ніж чверть активів, і стимулювати їх до придбання додаткових пакетів ОВДП "поки нема потреби".

5️⃣ Депутатка Верховної Ради Безугла, яка активно критикує військове керівництво, вийшла з фракції "Слуга народу" після позбавлення її посади заступника голови комітету з питань безпеки, оборони та розвідки. Депутат Веніславський подав заяву до Держбюро розслідувань про розголошення Безуглою інформації про закрите засідання Комітету.

6️⃣ Спеціалізована антикорупційна прокуратура та НАБУ спіймали на одержанні хабаря в розмірі $170 тис. двох прокурорів Офісу генпрокурора.

7️⃣ Спікер Держдепартаменту Міллер заявив, що адміністрація Байдена підтримує намір президента Зеленського залучити Росію до участі в другому саміті миру.

***

№ 3.088

Агония ненасытных тварей

2024-07-19

Монин

Выступая на прошлой неделе у Романенко я высказал мнение что если Правительство продолжит транжирить деньги в режиме в котором оно транжирило в мае и ранее в 2024 году на внутреннюю безопасность, то дыра в текущем бюджете нарисовывается в 600 млрд гривен.

Естественно она может быть меньше если

> — Реструктуризовать коммерческие долги и не платить 150 млрд гривен процентов за 2022-2024 года по ним. И парламент сегодня уже принял законопроект о возможности объявлять дефолт по выплатам.

Но основной мой посыл был что

— очевидно **нужно останавливать выплаты по смертям военных, которые по моему мнению потянули уже 200 млрд гривен, не согласованы с западными партнёрами и ведут Украину в гарантированный дефолт или к печати денег в больших объемах**.

Ибо

— если тратить 200 ярдов на выплаты по смертям и только 100 млрд гривен по обеспечению живых, то получишь исключительно увеличение погибших бойцов и ещё большие обязательства по бюджету денег на что просто нет и никакими поднятиями налогов это не обеспечить.

Но Наши ненасытные твари решили таки проводить свое и поставить раком всю экономику и всех налогоплательщиков.

Депутат ***Железняк*** опубликовал сравнительную таблицу внесения изменений в налоговый Кодекс который Кабмин планирует внести или уже внёс в ВР. я его именую «Поставить раком всех».

Я постарался разобрать этот труд ненасытных тварей, помня что они обещали в 2025 году поднять налоги на 4% ВВП через новые ставки и базы военного сбора

Приводу основные тезисы предлагаемого законопроекта:

1) Топливный кризис.

Все розничные торговцы топливом обязаны уплачивать авансом налог на прибыль в зависимости от объемов резервуаров топлива. 4000 гривен за метр кубический (0.5 МинЗП). Причем если налог на прибыль оказался меньше то плательщик не имеет возможности перенести в убытки след.периодов и потребовать возврат налоговых обязательств.

2) не налогооблагаемый минимум

при ввозе из-за границы снижен с 150 евро до 45 евро.

3) ОПГ инвентаризация.

Плательщикам вменили обязанность проводить инвентаризацию товаро материальных ценностей и налички по запросу налоговой. За отказ - арест имущества плательщика + отказ по факту в возмещении НДС для экспортеров.

4) даёшь налог на воздух следующим.

Налог на сладкие напитки 0.1 евро за литр.

5) Расширение базы налогов с зарплат.

местные власти могут теперь по зарплатам устанавливать минимальную налоговую базу с НДФЛ. Она не может быть меньше минимальной зарплаты. Если ты получил меньше установленной базы, то должен доплатить налог.

Подобный принцип уже работает для ЕСВ но до 1 МинЗП.

Теперь местный совет может установить 2-3 Мзп минимальную базу Налогообложения подоходным налогом своим решением.

6) военный сбор в кожну хату.

1. - поднятие военного сбора с 1.5% до 5% с зарплат
2. - новая база. для 1-2-4 группы ФОП 5% с 2МинЗП - 800 гривен в месяц
3. - новая база. для 3-й группы 1% военный сбор с дохода дополнительно к 5% Единого Налога.
4. - новая база налог на доход юр.лиц и юр.лиц 4 группы - 1% с дохода. Фактически это Налог на оборот 1% с оценочными доходами 2.5% ВВП.
5. - новая база 5% военный сбор при покупке банковских металлов.
6. - Новая база 15% военный сбор при покупке новых авто. Я так понимаю дополнительно к существующей 3-4-5% сбора при покупке авто в пенсионный фонд.
7. - новая база 5% доп военный сбор мобильных операторов дополнительно сбору в ПФ и НДС 20%
8. - Новая База 30% с реализации ювелирных изделий.
9. - новая база 5% военный сбор при продаже любой вторички-недвижимости даже один раз за год - то что не облагалось НДФЛ.

7) оплата военного сбора ежемесячно даже для фопов по новой форме которую разработает Минфин.

***

Тут я понимаю что каждый здравомыслящий схватился за голову и натурально офигел.

Пока непонятно сроки запуска, но

— Кабмин подает по слухам ещё и бюджетный законопроект с расширением гос расходов на 500 млрд гривен и дополнительной доходной частью в 140 млрд в 2024 году.

А это значит что в планах ненасытных тварей все это принять и запустить вероятно с сентября с колес ...

Ну и **печатать деньги**.

Ибо доп дефицит западные партнёры насколько мне известно пока не собираются покрывать .

***

№ 3.089

Основні теми доби 17.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За добу на лінії фронту сталися 144 бойові зіткнення. За даними сервісу DeepState Live Map, російські війська просунулися вздовж автотраси Донецьк-Дніпро в районі Карлівського водосховища. На околицях Торецька бої точаться на околиці селища Залізне. На північ від Часового Яру армія РФ захопила територію на східному березі каналу Сіверський Донець-Донбас поруч із Калиновим. Український Генштаб вперто мовчить про наступ російських військ.

Журналісти "Слідство.Інфо" встановили, що під час оборони села Кринки на лівому березі Дніпра безвісти зникли 788 військовослужбовців, офіційно загинули 262 особи. Бої тривають на островах у дельті Дніпра. Село було

повністю зникло ще пів року тому внаслідок потужних обстрілів та ударів керованими бомбами й утримувати його не було стратегічної необхідності.

МВС повідомило, що офіційно зниклими безвісти вважаються 43 тис. осіб – як військовослужбовців, так і цивільних осіб.

Військова адміністрація Херсонщини запровадила особливий режим в'їзду та виїзду "для організації контролю пропускного режиму на блокпостах".

Внаслідок російських обстрілів, ракетних та бомбових ударів у прифронтових та прикордонних населених пунктах загинули 2, поранені – приблизно 20 мирних жителів.

На думку низки аналітичних центрів та військових експертів, тон висловлювань російських онлайн-ЗМІ та телебачення змінився. Пропагандисти готують населення до тривалої війни.

Командувач Повітряних сил Олещук повідомив про відбиття чергової нічної повітряної атаки. Підрозділи ППО збили всі 16 дронів-камікадзе Shahed та 2 ракети повітря-земля Х-59/69. Протикорабельну ракету Х-35 збити не вдалося, бо вона летить на дуже малих висотах, що суттєво ускладнює її виявлення.

Президент Зеленський оголосив про повернення із полону 95 бійців. За інформацією експертів та активістів, серед тих, кого вдалося повернути, є особи, які активно співпрацювали з окупантами.

У день десятих роковин знищення малайзійського авіалайнера MH17 міністр закордонних справ Кулеба заявив, що Росії не вдасться уникнути відповідальності за злочини. ЄС закликав Росію визнати відповідальність за трагедію та співпрацювати з органами правосуддя.

2️⃣ Міністерство оборони оголосило, що через застосунок "Резерв+", у територіальних центрах комплектації та центрах адмінпослуг оновили свої військово-облікові дані 4,69 млн осіб. Заступник міністра оборони Чорногоренко повідомила, що військовозобов'язані особи все ще можуть оновити свої дані в застосунку й після 16 липня.

Верховна Рада підтримала в першому читанні законопроєкт про звільнення від кримінальної відповідальності військовослужбовців, які вперше самовільно залишили свою частину.

Міністр економіки Свириденко оголосила про запуск механізму бронювання працівників підприємств через портал "Дія".

3️⃣ Верховна Рада схвалила в першому читанні законопроєкт про виплату компенсацій за втрачене житло певним категоріям внутрішніх переселенців.

4️⃣ Держспецзв'язку зобов'язав провайдерів мобільного зв'язку забезпечити безперервну та стійку роботу мережі впродовж не менше 10 годин під час вимкнення електропостачання.

5️⃣ Офіційний курс гривні знижено до нового історичного мінімуму – $1 за курсом НБУ коштує вже 41,46 грн, €1 – 45,34 грн. Чиновники Нацбанку стверджують, що для збереження стабільності національної валюти нібито створені геть усі можливі умови, й у разі подальшого падіння курсу регулятор здійснить кроки для збереження стабільності валютного ринку.

Голова парламентського комітету з питань бюджету Підласа вважає, що уряд мусить, у разі потреби, тимчасово зупинити виплати за зовнішнім боргом до завершення реструктуризації ВВП-варантів.

Попри важку ситуацію в економіці та різке скорочення чисельності населення, уряд не має наміру скорочувати чиновників та виплати на цілі, які не пов'язані з обороною. Фактично Україна живе за бюджетом мирного часу.

Єврокомісія погодила виділення першого траншу макрофінансової допомоги (кредитів та грантів) Україні в розмірі €4,2 млрд. З урахуванням цих коштів допомога ЄС із початку 2024 р сягне €12 млрд.

Японія планує надати Україні кредит у розмірі $3,3 млрд, який погашатиметься коштом прибутків від заморожених російських активів. Країни "Великої сімки" затвердили фінансування України за такою схемою на загальну суму $50 млрд.

6️⃣ Вищий антикорупційний суд заарештував депутата від президентської партії Задорожного за здирництво хабаря з можливістю виходу під заставу в 3 млн грн із носінням електронного браслета стеження.

7️⃣ НАТО призначила старшим представником в Україні помічника генерального секретаря з питань операцій, оборонної політики та планування Тернера.

Проєкт бюджету Німеччини на 2025 рік передбачає скорочення воєнної допомоги Україні з €8 млрд до €4 млрд. Водночас заплановано незначно збільшити оборонний бюджет країни – з €52,0 до €52,3 млрд.

Уряд Нідерландів оголосив, що кілька винищувачів F-16 буде передано України вже незабаром.

Президент Зеленський ввів у дію рішення РНБО про затвердження Стратегії морської безпеки України. Стратегія передбачає створення міжнародної платформи "Безпечне Чорне море" за участю країн Чорноморського регіону, Середземномор'я та "Глобального Півдня", а також укладання "безпекових

угод" із країнами цих регіонів, які мають містити механізми забезпечення свободи судноплавства в Азовсько-Чорноморському басейні.

8️⃣ Латвія та Литва заборонили в'їзд до країни автомобілів із білоруськими номерами.

Водночас президент Лукашенко розширив безвізовий режим для громадян країн ЄС, Великобританії та США.

Польща проводить поблизу кордону з Білоруссю повномасштабні бойові навчання за участю 17 тис. військовослужбовців, прикордонників та співробітників силових відомств для запобігання проривам незаконних мігрантів.

9️⃣ Європарламент ухвалив резолюцію на підтримку України, у якій засудив неузгоджені з керівництвом ЄС поїздки та переговори угорського прем'єр-міністра Орбана. Їх названо зловживанням Угорщиною своїм головуванням у ЄС та кричущим порушенням договору про Євросоюз, а також принципів спільної зовнішньої політики блоку. У відповідь на лист Орбана з "мирними пропозиціями" глава Євроради Мішель заявив, що угорське головування не має мандату на ведення переговорів від імені ЄС. За інформацією видання Politico, 63 депутати Європарламенту вимагали від керівництва ЄС позбавити Угорщину права голосу. Віцепрезидентка Єврокомісії Юрова стверджує, що юридичних підстав для припинення головування Угорщини немає. Також немає легітимних способів виключити Угорщину зі складу ЄС.

У Раді безпеки ООН Угорщина була єдиною із країн ЄС, яка не засудила Росію за ракетний удар по клініці "Охматдит". На полях російського форуму зі сталого розвитку в Нью-Йорку міністри закордонних справ Угорщини та Росії обговорили проміжні результати реалізації домовленостей, які було досягнуто під час переговорів між президентом Путіним та прем'єр-міністром Орбаном. Пресслужба МЗС РФ додала, що всупереч "вкрай складній міжнародні ситуації" взаємини Угорщини та Росії і далі успішно розвиваються.

Російська компанія "Лукойл", яка постачає до Угорщини ⅔ всієї необхідної їй нафти, припинила транспортування через територію України після посилення санкцій РНБО.

🔟 За інформацією американських ЗМІ, дедалі більше діячів Демократичної партії радять президентові Байдену знятися з президентських перегонів на користь іншого кандидата. Однак Байден, який знову заразився коронавірусом, поки відмовляється і наполягає, що має шанси на перемогу.

***

№ 3.090

Основні теми доби 18.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За інформацією Генштабу, на лінії фронту за добу сталося 130 бойових зіткнень. Російські війська й далі наступають на Покровськ. Сервіс DeepState Live Map повідомив, що армії РФ вдалося просунутися вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ і трохи південніше – у Новоселівці Першій. Також російські війська досягли певних успіхів у наступі на с. Невське на півночі Луганщини та в Степовій Новоселівці в напрямку на Куп'янськ. Командування групи військ "Хортиця" нарешті визнало втрату села Урожайне на південь від Великої Новосілки. У зведеннях Генштабу немає жодної згадки про відступ українських підрозділів, лише про бої на всіх напрямках.

Російська армія вночі завдала удару балістичною ракетою "Іскандер-М" по Одещині з території окупованого Криму. Вдень було завдано удару по центру Чугуєва на Харківщині. Вранці російська авіація завдала удару по околицях Харкова. У Донецькій області армія РФ знову обстріляла ракетами прифронтове місто Мирноград. Унаслідок російських обстрілів, ракетних та бомбових ударів багато мирних жителів загинули та дістали поранень.

Українські морські дрони успішно атакували базу російської берегової охорони на озері Донузлав в окупованому Криму.

2️⃣ Президент Зеленський наполягає, що дипломатичне завершення війни нібито стане можливим у разі посилення тиску більшості країн на Росію для примусу її до переговорів. За його твердженням, захоплені армією РФ території в тому випадку не треба буде відвойовувати. Він також заявив, що робочі групи незабаром почнуть обговорювати пункти "формули миру", які не увійшли до порядку денного першого "саміту миру".

3️⃣ Верховна Рада ухвалила кілька законів, які викликали вкрай негативну реакцію суспільства, журналістів та соцмереж.

Перший – підвищення акцизів на моторне паливо, зокрема на скраплений газ. Ці нововведення вплинуть на всю логістику та призведуть до підвищення цін практично на всі товари та послуги. Зростання цін на пальне підвищить вартість виробітку електроенергії генераторами в умовах повсюдних тривалих відключень електропостачання.

Ще один законопроєкт яки було прийнято за основу, стосується можливості для корупціонерів піти на угоду зі слідством і сплатити штрафом лише невелику частку вкрадених коштів із подальшим звільненням від кримінальної відповідальності. НАБУ та Спеціалізована антикорупційна прокуратура наполягають, що цей варіант можна застосовувати лише у разі, коли підсудний повідомляє важливі відомості про організаторів злочинних "схем".

Глава фракції "Слуга народу" Арахамія стверджує, що законопроєкт нібито було прийнято на пропозицію партнерів із ЄС для затвердження програми кредитування Ukraine Facility.

Прийнято закон про запровадження тимчасового мораторію на виплати з обслуговування зовнішнього боргу до 1 жовтня 2024 р. Йдеться про виплати за ВВП-варантами, які кредитори не хочуть реструктуризувати.

Депутати затвердили процедуру похоронного ритуалу на Національному меморіальному цвинтарі, а також перелік осіб, яких можна на ньому поховати.

Ухвалено закон про добудову музею Голодомору із залученням коштів уряду Канади.

Також ухвалено закон про декриміналізацію дрібних крадіжок майна вартістю до 3000 грн із заміною кримінальної відповідальності на адміністративний штраф.

4️⃣ Кабмін вніс до Верховної Ради законопроєкт про зміни до Податкового кодексу щодо збільшення ставки військового збору з 1 % до 5 % та зобов'язання для підприємців третьої групи сплачувати 1 % збору в період воєнного стану. Також влада має намір суттєво підвищити й інші збори. На думку чиновників, таке підвищення податків дасть змогу "залучити" до бюджету додатково 140 млрд грн на рік. Чиновники Мінфіну стверджують, що цей "пакет" є "найм'якшим варіантом" фінансування військових витрат, оскільки уряд не підвищує ПДВ через розширення бази військового збору та збільшення його ставок.

Прийнято ухвалу про скорочення граничної чисельності працівників Податкової служби з одночасним збільшенням удвічі їхніх окладів.

Уряд затвердив законопроєкт щодо розширення підстав для застосування електрошокерів співробітниками поліції.

Прийнято постанову про заборону відключення електропостачання в прикордонних та прифронтових районах.

5️⃣ Шевченківський суд подовжив термін утримання під вартою олігарху Коломойському до 2 вересня 2024 р із можливістю виходу під заставу в розмірі 1,98 млрд грн.

Суддя цього ж суду призначив запобіжний захід у вигляді цілодобового домашнього арешту колишньому співробітнику Головного управління розвідки Червінському відразу після того, як його відпустив під заставу апеляційний суд Кропивницького. Червінському пред'явлено звинувачення у вимаганні хабаря в бізнесмена в розмірі $100 тис. у 2020 році. Адвокати Червинського стверджують, що відео, на підставі якого суд ухвалив рішення про арешт, записано незаконно, відредаговано та сфальсифіковано.

6️⃣ МЗС України та Управління верховного комісара ООН із прав біженців оголосили про запуск платформи 'Україна – це Дім' для допомоги українцям, які планують повернутися на батьківщину. Метою "платформи" оголошено інформування біженців про можливість повернення на батьківщину та життя в Україні.

7️⃣ Більшість країн Європи підтримали британський план санкцій проти танкерів російського "тіньового флоту". Йдеться про приблизно 600 танкерів, які перевозять 1,7 млн барелів нафти щодня в обхід санкцій "Великої сімки" та ЄС. Британія застосувала санкції до ще 11 російських танкерів, які перевозять нафту під прапорами Панами, Габону та Островів Кука.

8️⃣ Главу Єврокомісії фон дер Ляєн та голову Європарламенту Метсолу переобрано на ще один строк..

9️⃣ На з’їзді Республіканської партії колишній президент Трамп погодився стати кандидатом на президентських виборах.

Трамп звинуватив адміністрацію Байдена в створенні міжнародних криз та знову пообіцяв "припинити війну в Україні".

Генеральний секретар НАТО ***Столтенберг*** упевнений, що Північноатлантичний Альянс не припинить існування в разі обрання Трампа.

Президент ***Зеленський*** переконаний, що йому вдасться налагодити комунікацію з Трампом у разі його перемоги на виборах, хоча це й буде "важкою роботою".

Серед представників Демократичної партії дедалі голосніше лунають голоси на користь зняття ***Байденом*** своєї кандидатури.

З'їзд партії, який має висунути кандидатів у президенти та віцепрезиденти, відкладено на початок серпня на пропозицію лідера демократичної більшості Сенату Шумера. Поки незрозуміло, кого може бути висунуто кандидатом, проте віцепрезидентка Гарріс, яку підтримує Байден, за опитуваннями програє Трампу.

***

№ 3.091

Основні теми доби 19.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ На лінії фронту за добу сталося 135 бойових зіткнень. Російські війська ведуть наступ на Покровськ, одночасно атакують ще на 5 напрямках щоби запобігти перекиданню українських підкріплень на цю ділянку фронту. За даними сервісу DeepState Live Map, армія РФ просунулася вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ у с. Прогрес та захопила Роздолівку на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут.

За день у прифронтових населених пунктах загинули щонайменше 8 мирних жителів, понад 30 – поранено.

Росія щодня проводить повітряні атаки на об'єкти інфраструктури та населені пункти.

Підрозділи ППО збили балістичну ракету "Іскандер-М" поблизу Одеси. Авіаційна ракета вибухнула в Миколаєві – загинуло не менше ніж 4 осіб, 24 –

дістали поранень та травм. У ніч на 20 липня Росія здійснила атаку 16 дронами-камікадзе, 3 балістичними ракетами "Іскандер-М" та однією крилатою ракетою "Іскандер-К". Підрозділи ППО збили 12 ударних БПЛА, решта ракет та безпілотників досягли цілей. На Харківщині області загинули 2 мирні жителі, 3 – дістали поранень. Зруйновано енергетичні об'єкти на Чернігівщині та Полтавщині, тисячі споживачів залишились без електро- та водопостачання.

Українські безпілотники атакували великий військовий аеродром "Міллерово" в Ростовській обл. РФ Губернатор області повідомив, що ППО збила "всі 26 БПЛА", які брали участь в атаці.

2️⃣ У Львові найманий убивця стріляв в одну з лідерів партії "Свобода" Фаріон. Поранення були несумісні із життям і вона померла в лікарні. Партія заявила, що вбивство скоєно за наказом із Москви. Теракт, без сумніву, має метою розхитування ситуації всередині країни. Російська пропагандистка Симоньян заявила, що "Фаріон було утилізовано".

3️⃣ Видання "Закон і бізнес" повідомило, що шоумен Притула – голова однойменного благодійного фонду, після повномасштабного вторгнення придбав у Києві не менше ніж 3 квартири. До 2022 року він разом із дружиною вже володів 6 квартирами в центрі столиці. Фонд Притули активно залучає кошти громадян на армію, проте фінансові звіти про витрачання зібраних коштів є непрозорими.

4️⃣ НБУ знизив курс гривні до 41,49 грн/$ та 45,19 грн/€. В обмінних пунктах долар уже продають дорожче за 41,90 грн, євро – дорожче за 45,90 грн. На тлі падіння курсу гривні швидко зріс продаж валюти з міжнародних резервів – компанії та банки намагаються зберегти доходи, купуючи долари. За тиждень на міжбанківській біржі Нацбанк продав $950,2 млн тоді як тижнем раніше – $532,3 млн. Купівля валюти як весь останній час, була мізерною – за тиждень НБУ придбав лише $0,3 млн.

5️⃣ У Великій Британії відбувся саміт Європейської політичної спільноти, у якому взяв участь президент Зеленський.

Міністри оборони Великобританії Гілі та України – Умеров підписали кредитну угоду сроком 15 років на суму £2 млрд для фінансування закупівлі озброєнь. За цільовим використанням коштів слідкуватиме спільна комісія із представників двох країн.

Після зустрічі із Зеленським британський прем'єр-міністр Стармер заявив, що його уряд "подвоїть" підтримку України. Зеленський закликав Стармера надати дозвіл на завдання ударів британською зброєю по території РФ. Водночас міністр Гілі наголосив, що Велика Британія не має наміру

допомагати Україні в націлюванні далекобійних ракет на територію РФ, проте не забороняє їхнє застосування.

Канцлер Німеччини Шольц відкинув заклик Зеленського щодо допомоги в знищенні російських ракет в українському повітряному просторі.

6️⃣ Президент Зеленський заявив, що залишить посаду "не раніше, ніж закінчиться війна". Ця заява означає, що він зацікавлений у тому, щоб війна тривала безкінечно. Термін його каденції офіційно сплив 21 травня, однак він відмовився залишити посаду, всупереч рішенню Конституційного суду від 2014 року. Воно жорстко обмежує президентські повноваження строком у 5 років, на відміну від парламенту, який має працювати до складання присяги наступним складом депутатів.

7️⃣ Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто назвав "незрозумілим та неприйнятним" припинення транзиту через Україну нафти російської компанії Лукойл, проти якої запроваджено санкції РНБО. Зі слів угорського міністра, уряд розробив тимчасові заходи щодо забезпечення країни нафтою, проте вони не розв'язують цю проблему в довготривалій перспективі. Заборона транзиту боляче вдарила й по Словаччині, економіка якої також залежить від постачання російської нафти.

Прем'єр-міністр Угорщини Орбан має намір і далі виконувати "мирну місію", попри критику Європарламенту, Єврорадиі та Єврокомісії. Орбан наполягає, що Європа кардинально зміниться після президентських виборів у США, на яких переможе Трамп.

Президент Зеленський на саміті Європейського політичного співтовариства попередив, що Росія намагатиметься підірвати єдність Європи за допомогою "певних країн-членів ЄС", маючи на увазі Угорщину.

8️⃣ Багато великих світових компаній, авіаперевізники та банки тощо, постраждали від глобального збою в комп'ютерних системах після оновлення антивірусного програмного забезпечення компанії CrowdStrike. Компанія є партнером Microsoft, а антивірус розроблено для корпоративних клієнтів операційної системи Windows.

***

№ 3.092

ДРУГИЙ САМІТ МИРУ. ЧОГО ВІД НЬОГО ОЧІКУЮТЬ УКРАЇНЦІ ТА ЯК ОЦІНИЛИ ПЕРШИЙ

19 липня, 2024

Тетяна Силіна, Редактор відділу міжнародної політики ZN.UA

Після першого Саміту миру в Швейцарії минув лише місяць, але команда Володимира Зеленського вже активно веде підготовку до наступного форуму.

Повернувшись зі США, президент на прес-конференції в понеділок повідомив, що

> **1) — найближчими місяцями (липень — вересень) за результатами швейцарського Саміту відбудуться три зустрічі на рівні міністрів і радників із безпеки.**

Він також підтвердив:

2) — другий Саміт Банкова планує провести до виборів президента США.

І хоча західні партнери України дають зрозуміти, що «конференц-дипломатія» — не найкращий спосіб досягнення миру, в Києві, схоже, на другий саміт покладають іще більші надії, ніж на інавгураційний.

Хоча, як уже засвідчила перша репетиція Саміту миру, завищені очікування призводять до великих розчарувань.

Саміт у Швейцарії не досяг трьох основних цілей, що їх ставив Київ.

У Бюргенштоці

1) — не вдалося згуртувати навколо української Формули миру Глобальний Південь,

водночас

2) — сама Формула не стала основним і єдиним мирним планом міжнародної спільноти для припинення геноцидної війни Росії проти України.

3) — А говорити про повну ізоляцію Путіна (хоча він і дуже обмежений у контактах із закордонними лідерами), як і раніше, на жаль, не доводиться.

Багато держав Глобального Півдня, що залежать як від Китаю, так і від РФ, не лише продовжують співробітництво з Москвою, а й дедалі гучніше заявляють про необхідність безпосереднього залучення Росії до обговорення шляхів завершення війни в Україні. Заклики до цього лунали навіть із трибуни Бюргенштока.

1) — Китай, поки Україна з партнерами готувала Саміт миру в Швейцарії, встиг перекроїти свій «мирний план» із 12 пунктів на «спільний» із Бразилією «Мирний план Глобального Півдня» й разом із Росією почав активно залучати прибічників на цей альтернативний «миротворчий» майданчик.

2) — Путін публічно підтримав китайські ініціативи, що пропонують, по суті, заморожування війни, зняття західних санкцій як із РФ, так і з її поплічників, припинення військової допомоги Україні з боку Заходу та відмову нашої країни від вступу до НАТО.

3) — З «миротворчою місією», яка просуває китайсько-російські плани, кількома столицями проїхався Віктор Орбан, прем’єр Угорщини, яка головує нині в ЄС.

Ось на такому тлі попри великий скепсис навіть партнерів — як найближчих і найвідданіших, так і наймогутніших, але поглинених власними виборами, — Київ продовжує готувати другий Саміт миру.

У межах великого соціологічного дослідження, яке ZN.UA провело разом із Центром Разумкова, ми не лише поцікавилися в українців, як вони оцінюють результати форуму в Швейцарії, а й запитали в них, чи потрібно проводити другий Саміт миру, чи варто запрошувати на нього Росію та чи є сенс для України взяти участь у китайських «мирних ініціативах».

1. Саміт миру — дубль-2. Чи потрібен він?

Із висловлювань як представників президентської команди, так і самого Зеленського можна дійти висновку, що другий Саміт має стати вирішальним:

> **— ледь не зупинити війну й принести в Україну довгоочікуваний мир.**

Про Саміт миру-2 в Києві заговорили ще до відкриття першого — вочевидь, заздалегідь передбачаючи досить скромні результати дебюту. В Бюргенштоці Володимир Зеленський заявив, що підготовка до наступного форуму «займе місяці, не роки», оскільки «в нас немає часу на тривалу роботу».

> **— Чому всю цю роботу не було виконано за півтора року, що минули від оприлюднення «Формули миру Зеленського» до «Саміту миру в Швейцарії», й тепер «вирішальний» форум готують поспіхом, президентська команда не пояснює.**

Хоча західні партнери прозоро натякають Києву, що «будь-яка зустріч має бути ретельно організована, з чітко визначеними цілями та контрольованими очікуваннями»,

> **— про «чітке» або хоч якесь визначення цілей і «контрольованість» очікувань казати наразі не доводиться.**

Проте після Бюргенштоку ми поцікавилися в українців: «Чи треба Україні ініціювати другий Саміт миру?». Більшість респондентів (61,4%) підтримала наміри президента своєї країни, відповівши «Так». (Рис.1)

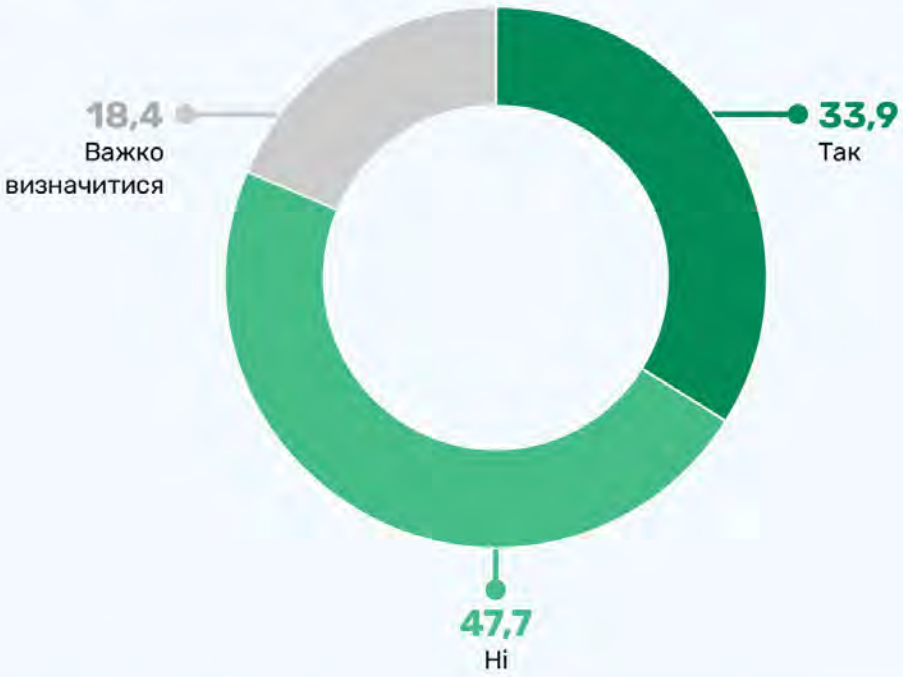
Щоправда, перед цим ми поставили їм інше запитання. Нагадали співгромадянам, що з десяти пунктів Формули миру президента Зеленського на Саміт у Бюргенштоці було винесено лише три — про продовольчу та ядерну безпеку, а також обмін полоненими, — й запитали, чи вважають вони, що цей саміт наблизив Україну до закінчення війни і до миру?

Майже половина опитаних (47,7%) відповіла «Ні». (Рис.2) Й лише третина респондентів (33,9%) сказала «Так». Важко визначитися було 18,4% учасникам соцдослідження.

Рис. 2

ZN.UA

15–16 ЧЕРВНЯ В ШВЕЙЦАРІЇ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ ПРЕЗИДЕНТА ЗЕЛЕНСЬКОГО ПРОЙШОВ САМІТ МИРУ. НА НЬОМУ БУЛО ПІДТРИМАНО ТРИ З ДЕСЯТИ ПУНКТІВ ЙОГО ФОРМУЛИ МИРУ – ПРО ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ, ЯДЕРНУ БЕЗПЕКУ ТА ОБМІН ПОЛОНЕНИМИ. ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЧИ НАБЛИЗИВ ЦЕЙ САМІТ УКРАЇНУ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ І ДО МИРУ?

Опитування проводилося соціологічною службою Центру Разумкова на замовлення ZN.UA з 20 по 28 червня 2024 року. Опитано 2027 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Хід думок співвітчизників іноді досить важко зрозуміти та пояснити. Соціологи кажуть про амбівалентність українців. Ось, судіть самі.

Припустімо, про те, чому половина (51,1%) тих, хто не зміг визначитися з відповіддю на запитання «Чи наблизив Саміт миру в Швейцарії Україну до завершення війни і до миру?», вважає, що потрібно провести ще й другий саміт, іще можна якось здогадуватися: можливо, ці люди не втрачають надії все-таки розібратися, навіщо ті саміти потрібні.

Чому переважна більшість (71,5%) тих, хто побачив у Бюргенштоці наближення до завершення війни, виступає за проведення другого саміту, теж цілком зрозуміло: вони сподіваються стати ще ближчими до миру.

Та чому водночас 10,9% українців із цієї ж когорти опитаних сказали «ні» другому Саміту? Невже вони вважають, що ми й так уже достатньо наблизилися до миру?

Зрозумілими є резони тих 20,7% українців, які розчаровані результатами першого саміту й тому не бачать сенсу в проведенні другого. Та чим керуються ті 58,1% наших співгромадян, які вважають, що саміт у Швейцарії не наблизив Україну до закінчення війни, але виступають за проведення ще одного форуму миру? Надія помирає останньою? Сподіваються, що наступний саміт буде успішнішим? Мабуть, це запитання вже до соціальних психологів. Хай там як, підтримка українського суспільства для проведення другого Саміту миру в президента є.

3. Чи варто кликати Росію?

І підготовка до Саміту триває повним ходом. Принаймні в цьому нас запевняє глава держави. Графік найближчих зустрічей для розроблення «планів дій», озвучений Зеленським, такий: кінець липня — початок серпня — Катар, енергетична безпека; серпень — Туреччина, свобода судноплавства/ продовольча безпека; вересень — Канада, гуманітарні питання обміну полоненими та повернення дітей.

«Після цих трьох пунктів, якщо вони спрацюють, — поділився планами глава держави, — буде готовий повністю план реалізації всіх пунктів (Формули миру. — Т.С.). Я ставив завдання, щоб у листопаді в нас був повністю готовий план». «Якщо ці три пункти ми реалізуємо, якщо буде повністю готовий план з нашого боку, з боку партнерів, я вважаю, — сказав Зеленський, — усе буде зроблено. Ми будемо готові максимально наблизити другий саміт. І вважаю, що представники Росії мають бути на ньому».

А що стосовно участі РФ у самітах миру думають українці? Відповідаючи на запитання: «Чи вважаєте ви правильним рішення не запрошувати Росію на Саміт миру в Швейцарії?» більшість українців (60,4%) попри те, що домогтися повної ізоляції Росії, на жаль, так і не вдалося, відповіли «Так» (Рис.3). Трохи більш як п’ята частина респондентів (22,3%) правильним це рішення не вважає. Ще 17,3% із відповіддю визначитися не змогли.

Щодо запрошення Росії на наступний Саміт миру (в разі його проведення), то неприйняття українцями такого розвитку подій помітно нижче, ніж у попередньому випадку. Хоча противників такого рішення однаково більше, ніж тих, хто погодився з можливою присутністю представників країни-агресора на другому Саміті миру, — 42,5% проти 35,6% (Рис.4). Важко визначитися з відповіддю на це запитання було кожному п’ятому українцю (21,9%).

Рис. 4

Ще на завершальній прес-конференції в Бюргенштоці Володимир Зеленський стосовно можливої присутності Росії на Саміті миру-2 сказав: «Це буде говорити про те, що вони хочуть миру. Їхня присутність там буде говорити про те, що вони вирішили закінчити війну».

Що ж має змінитися й викликати в російського керівництва бажання якщо не миру, то хоча б участі в мирному форумі, ініційованому Україною? Чому Росія раптом погодиться розглядати на ньому укладені не в Москві «плани дій» із виконання пунктів Формули Зеленського? Або що конкретно має хоча б примусити росіян до цього? Пояснення президентської команди стосовно цього не пролунали. Як не було сказано й про те, якими будуть дії Києва, якщо Росія відхилить запрошення на другий Саміт миру.

До речі, в МЗС РФ минулого тижня вже заявили, що Москва не братиме участі в таких заходах, де відбувається «свідоме ігнорування інших ініціатив щодо врегулювання української кризи», й назвали українську Формулу миру «тупиковою й ультимативною». Під «іншими ініціативами», вочевидь, мають на увазі російські або, в найгіршому разі, китайські.

3. Чи потрібен Україні китайський план?

Після «миротворчої» самодіяльності Орбана та кількох його закордонних поїздок, під час яких у валізці угорського комівояжера під «планом миру»

імені його самого лежали китайські «мирні ініціативи», головний дипломат Євросоюзу Жозеп Боррель чітко поставив усі крапки над і в позиції ЄС: «Для Європи немає іншого плану, крім плану Зеленського. Це єдиний план для нас, для європейців».

Та, на жаль, не для китайців, бразильців, індусів, саудитів, південних африканців і багатьох представників інших континентів. Навіть Швейцарія, готельєр першого Саміту миру, після його закінчення дала зрозуміти, що на її столі — не лише український план миру. Її міністр закордонних справ Іньяціо Кассіс повідомив, що обговорюватиме підсумки форуму «з тими, в чиї двері ми стукали» (з країнами, які не були присутні на ньому або не підписали його підсумкового комюніке, — насамперед, вочевидь, Китаєм, Бразилією, Індією). Ще завершального дня Саміту в Бюргенштоці глава швейцарської дипломатії висловив припущення, що Росія може вести паралельні переговори щодо закінчення війни в Україні, а Китай — очолити ці процеси. Водночас Кассіс зазначив, що Швейцарія вітала б альтернативні зусилля з установлення миру.

Китай спокійно та планомірно, без метушні та непотрібного інформаційного галасу створює такий альтернативний майданчик для обговорення «мирних ініціатив» щодо «української кризи». В нього давно є власний план і нібито спільний план із Бразилією, до групи підтримки якого набір охочих простимульований та, як і раніше, відкритий — переважно з незахідного світу — на супротив західному. В якому з цих двох таборів «миротворців» виявиться більше, наразі невідомо. Але активна участь Китаю в закінченні війни в Україні залежно від планів і намірів Пекіна може як допомогти нам (що навряд чи станеться), так і дуже сильно нашкодити (що є набагато ймовірнішим). Україна й Росія — лише гирки, що балансують на шальках терезів Китаю в його глобальному протистоянні зі США. Російська «гирка» для Пекіна, як і раніше, на жаль, набагато вагоміша за українську.

Не можна зовсім виключати, що на певному етапі Україні запропонують узяти участь у «мирній конференції» під егідою Китаю. Занадто вже великою є частина світу, що дослухається до голосу Пекіна. Тож ми вирішили дізнатися думку українців стосовно цього.

Та хоча дві третини українців, як показало дослідження ZN.UA, цілком усвідомлюють, наскільки важливою є роль Китаю у впливі на Росію, а отже, й рішенні Кремля продовжувати або зупинити війну з Україною, наші співгромадяни не намагаються глибоко вивчити позицію Пекіна. Так, на наше запитання: «Чи відомий вам зміст мирної ініціативи Китаю, формат якої він узгодив із Росією та запропонував Україні?» лише 7,5% респондентів відповіли: «Добре відомий» (Рис.5). Іще 39,5% українців «дещо про це знають». І більш як половина опитаних (53%) виявилися взагалі не в курсі. Та чому тут дивуватися, якщо рік тому під час іншого соцдослідження на замовлення ZN.UA з’ясувалося, що на момент опитування більш як половина наших співгромадян — 56% — не мали ані найменшого уявлення про зміст

мирного плану президента своєї країни, водночас 28,4% взагалі почули про нього вперше від інтерв'юерів...

Однак недостатня поінформованість не завадила більш як половині респондентів дати чітку відповідь на запитання ZN.UA: «Чи варто Україні взяти участь у мирній ініціативі Китаю, формат якої він узгодив із Росією та запропонував Україні?». Лише 17,4% опитаних відповіли «Так» (Рис.6). Тих, хто вважає, що від китайських «мирних ініціатив» Україні потрібно триматися подалі, виявилося значно більше: 40,2% сказали «Ні». І майже стільки ж (42,3%) учасників опитування чесно обрали «Важко визначитися».

4. «Листи щастя» Орбана

Віктор Орбан, чи то окрилений головуванням Угорщини в ЄС, чи то простимульований кимось зі своїх друзів (Путіним? Сі? обома?), на думку українців, звісно, чхати хотів. Як і на правила й договори ЄС. І цим добряче роздратував Брюссель і більшість європейських столиць. Там багаторазово відхрестилися від «миротворчої місії» угорського прем'єра, наголошуючи, що Орбан не мав мандата ЄС на таку «дипломатію». І ми б не приділяли цьому «дуаєну європейської політики» (як величають його підлеглі) особливої уваги, якби не його епістолярна творчість.

Західні ЗМІ вже детально розкрили зміст кількох листів Орбана до голови Європейської Ради Шарля Мішеля, в яких угорський голуб миру поінформував колег із ЄС про свої переговори з лідерами України, Росії, Туреччини, Китаю й Дональдом Трампом. Із них ми, зокрема, отримали ще одне підтвердження того, що «стамбульський» драфт «мирного договору» між Україною та Росією весни 2022-го в Путіна, як і раніше, на столі й він не проти його реанімувати.

У розпорядженні ZN.UA є копія першого з цих листів, датованого 2 липня й написаного після зустрічі Орбана із Зеленським. Він свідчить про те, що не лише публічно, а й за зачиненими дверима вище керівництво України, як і раніше, наполягає на безальтернативності української Формули миру.

У листі Орбан інформує колег про те, що «Україна має намір діяти відповідно до логіки свого Мирного плану і звести дискусії щодо різних мирних планів в єдиний трек, зосереджений виключно на українській пропозиції». Орбан також зазначає, що в Києві «усвідомлюють, що цей процес є марним без участі Китаю і що участь КНР залежить від залучення Росії».

Крім того, Орбан повідомляє, що «президент України має чітке бачення підсумків війни». «Він переконаний, що Збройні сили РФ будуть змушені оголосити загальну мобілізацію не пізніше середини наступного року, що призведе до внутрішньої дестабілізації». За свідченням угорського прем'єра, Зеленський вважає, що «Збройні сили України стійкі, підготовлені і здатні підтримувати боєздатність навіть у довгостроковій перспективі за умови продовження поставок західного озброєння». Й те, що згодом дуже здивувало Путіна: за словами Орбана, Зеленський вважає, що «час грає на боці України, а не Росії».

Як пише глава угорського уряду, який приїздив до Києва з пропозицією щодо припинення вогню, Зеленський оцінює таку можливість як «вкрай сумнівну»: «Його попередній досвід режиму припинення вогню, укладеного з Росією, є доволі негативним. Припинення вогню може призвести до заморожування конфлікту, послаблення санкцій та підриву позиції України на мирних переговорах».

Як свідчить угорський візитер, не схвалив український президент й «ініціативи обмеженого припинення вогню» на два-три тижні на час проведення літньої Олімпіади в Парижі, що дала б змогу «відновити бойові дії у разі несприятливого розвитку подій».

Як пише Орбан, на думку Зеленського, «реалістичний варіант полягає в тому, що замість припинення вогню певні райони буде виключено з переліку військових цілей шляхом переговорів». За свідченням автора листа, президент України вважає, що «росіяни будуть готові погодитися на такі домовленості, як це було у випадку із зерновими коридорами». А наступним кроком може бути «виключення енергетичної інфраструктури». На думку самого Орбана, «реалістичність такого сценарію є сумнівною».

Завершується ж лист угорського «миротворця» його висновком про те, що «шанси на успішне встановлення миру за участю Європи зменшуються з наближенням президентських виборів у США»: «Перемога республіканців несе ризик швидкої угоди між Росією і Сполученими Штатами без участі Європи. Також зростає ймовірність того, що США перекладуть на Європу фінансовий тягар підтримки України. Ці міркування повинні спонукати нас забезпечити місце для Європи за столом переговорів до президентських виборів у Сполучених Штатах. З мого досвіду, відповідні європейські лідери могли б провести змістовні переговори про це з президентом Зеленським».

Нагадаємо, що у своїх наступних листах до голови Євроради Орбан також закликав провести переговори з Китаєм про «мирну конференцію щодо України» й відновити дипвідносини з Росією. А також здійснити «політичний наступ» на Глобальний Південь, в очах якого ЄС «втратив повагу» до його позиції щодо війни в Україні. Крім того, угорський прем'єр, повернувшись з-за океану, де він зустрічався з екпрезидентом США, висловив упевненість у тому, що Дональд Трамп «після перемоги на виборах не чекатиме на інавгурацію, а відразу буде готовий діяти як мирний переговірник. У нього є щодо цього детальні й обґрунтовані плани».

5. Відгомін Бюргенштока

Загалом, як бачимо, «миротворці» полізли звідусіль як гриби після дощу. Згадаймо тут іще хоча б прем'єра Індії. Після незабутніх обіймів із Путіним Нарендра Моді, який навіть попри особисте запрошення президента Зеленського не знайшов можливості вшанувати своєю присутністю Саміт миру в Швейцарії, раптом заявив про готовність Індії «надати всю можливу підтримку» для «швидкого відновлення миру та стабільності».

Турецький лідер Реджеп Ердоган, який то так, то сяк приміряє на себе лаври миротворця, теж, нещодавно знову поспілкувавшись зі «своїм другом» Путіним (у Астані на полях саміту ШОС 3–4 липня) повідомив про готовність закласти основу для угоди про припинення вогню між Росією й Україною, а потім сприяти укладанню мирної угоди між ними.

В цій атмосфері невгамовного, але наразі безплідного пошуку «миротворчості» можна зрозуміти керівництво України в його прагненні «звести дискусії щодо різних мирних планів у єдиний трек» і сфокусувати його на українській Формулі миру. Не факт, що для цього потрібно знову проводити саміт, але якщо він уже запланований, то, гадаємо, команді президента буде корисно ознайомитися з тим, як українці оцінюють результати першого Саміту миру, що вони вважають досягненнями швейцарського форуму та які побачили недоліки. Робота над помилками — це завжди корисно.

Респонденти нашого дослідження мали змогу обрати два із запропонованих варіантів відповідей, і найбільшим досягненням Саміту миру в Швейцарії вони назвали те, що його взагалі вдалося провести. Таких (і це, до речі, підтвердило оцінку ZN.UA) виявилося більш як п'ята частина опитаних — 22,3% (Рис.7).

Рис. 7

ZN.UA

ЩО ВИ ВВАЖАЄТЕ НАЙБІЛЬШИМ ДОСЯГНЕННЯМ САМІТУ МИРУ? (МОЖНА ОБРАТИ ДВІ ВІДПОВІДІ)

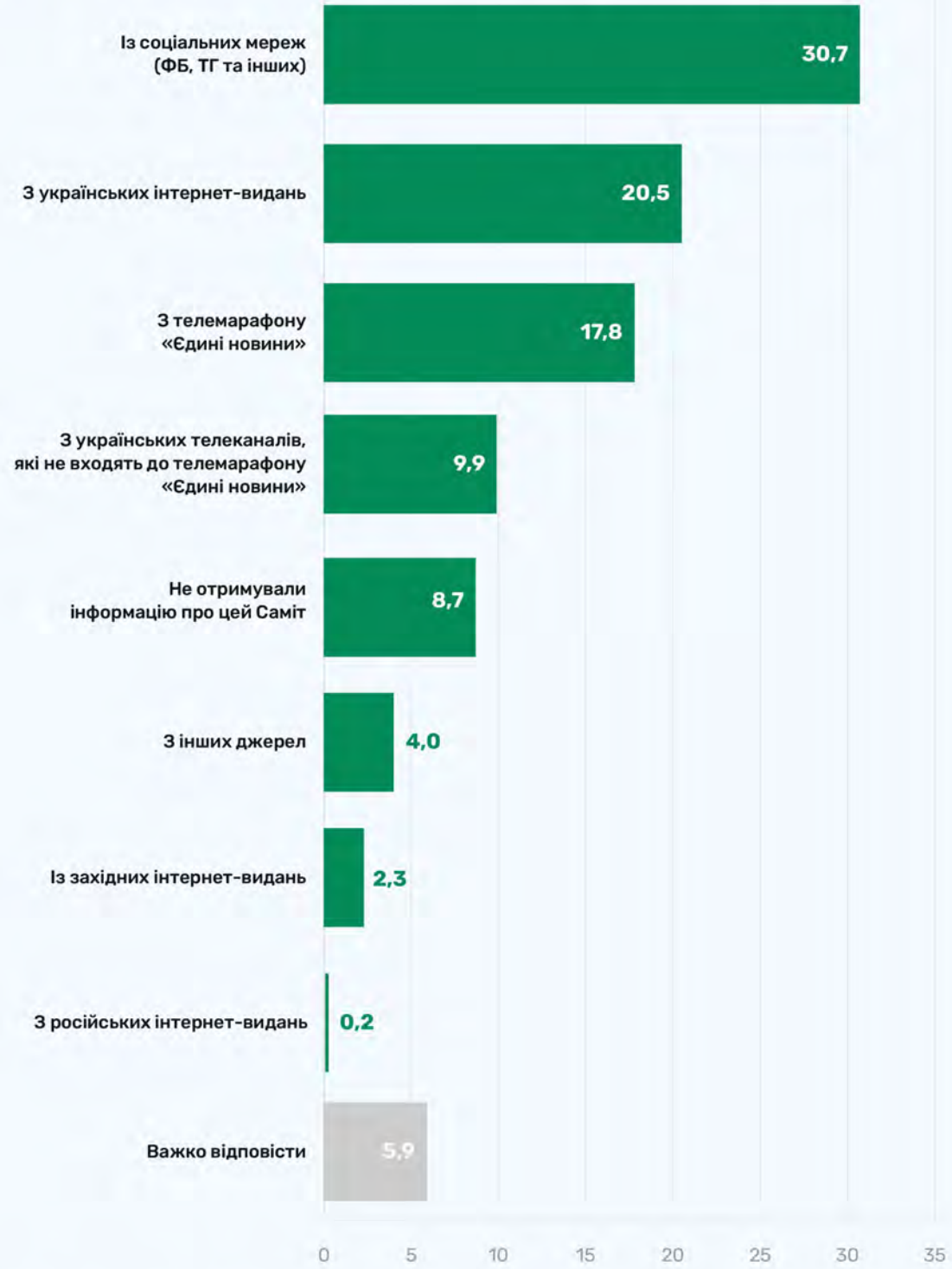

Опитування проводилося соціологічною службою Центру Разумкова на замовлення ZN.UA з 20 по 28 червня 2024 року. Опитано 2027 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2.3%.

Рис. 8

ZN.UA

З ЯКИХ ДЖЕРЕЛ ВИ ОТРИМУВАЛИ БІЛЬШІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ПРО САМІТ МИРУ В ШВЕЙЦАРІЇ ТА ЙОГО РЕЗУЛЬТАТИ? (ОДНА ВІДПОВІДЬ)

Опрос проводился социологической службой Центра Разумкова по заказу ZN.UA с 20 по 28 июня 2024 года. Опрошены 2027 респондентов в возрасте от 18 лет. Теоретическая погрешность выборки не превышает 2,3%.

Не побачила жодних досягнень Саміту ще майже п’ята частина опитаних — 19,2%.

Цікаво, що 12,9% тих, хто не побачив досягнень саміту, взагалі не мали інформації про нього: просто-таки за радянською класикою — «не читав, але

засуджую». (Звідки українці переважно отримували інформацію про Саміт миру в Бюргенштоці та його результати, можна побачити на Рис.8.)

Найчастіше основним досягненням Саміту українці називали «привернення уваги до України в світових ЗМІ» (19,9%); «включення до комюніке Саміту пункту про те, що всі військовополонені мають бути звільнені шляхом повного обміну» (19,1%) й «демонстрацію для Росії, що багато країн світу підтримують мирну ініціативу України» (19%).

Інші запропоновані ZN.UA варіанти відповіді особливої популярності в респондентів не мали. «Великою кількістю країн, що зголосилися взяти участь у Саміті», вражені лише 13,4% українців, іншим це число (92), ймовірно, здалося не настільки значним проти загальної кількості членів ООН (193), аби казати про нього як про «перемогу української дипломатії».

Варіант «Включення до комюніке Саміту пункту, згідно з яким Запорізька атомна електростанція має бути передана під контроль України й працювати під наглядом МАГАТЕ» обрали лише 10,4% респондентів. Чи то українці вже звикли до перманентної ядерної загрози (адже рік тому в соцопитуванні на замовлення ZN.UA «радіаційну та ядерну безпеку» назвали серед трьох найважливіших пунктів мирного плану президента Зеленського аж 33% респондентів). Чи то не вірять у роль у цьому процесі МАГАТЕ, генсек якого Рафаель Гроссі взагалі проігнорував саміт у Бюргенштоці.

До речі, минулого тижня Генасамблея ООН ухвалила резолюцію з набагато чіткішими та жорсткішими формулюваннями щодо безпеки ядерних об’єктів України, ніж комюніке Саміту миру: резолюція вимагає, щоб РФ терміново вивела своїх військовослужбовців та інший несанкціонований персонал із ЗАЕС і негайно повернула станцію під повний український контроль для забезпечення її технічної та фізичної безпеки. Втім, що комюніке Саміту, що всі резолюції ООН стосовно війни РФ проти України разом узяті, — всі ці документи, на жаль, не мають ані найменшого впливу на агресора, який наплював навіть на основні положення Статуту ООН.

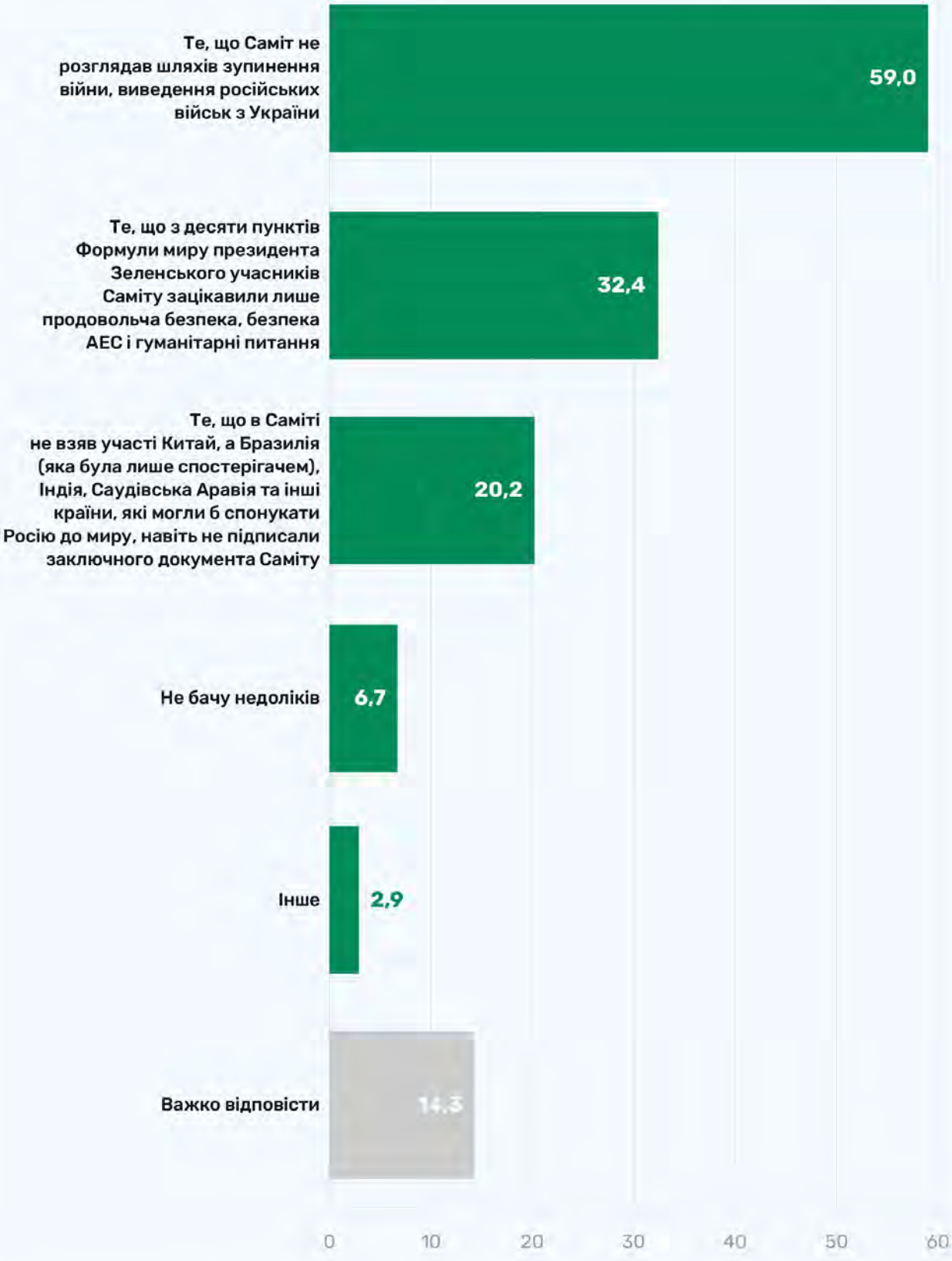
Найсуттєвішим недоліком Саміту миру більшість українців (59%) вважає те, що «Саміт не розглядав шляхів зупинення війни, виведення російських військ з України» (можна було обрати два варіанти відповіді) (Рис.9).

Водночас досить несподіваним виявилося те, що серед респондентів, які вважають, що Саміт наблизив Україну до миру, відсоток тих, хто назвав вищезгаданий недолік найістотнішим, іще вищий — 62,2%. У чому ж тоді для цих українців полягає «наближення до миру», залишається загадкою.

Рис. 9

ZN.UA

ЩО ВИ ВВАЖАЄТЕ НАЙБІЛЬШИМ НЕДОЛІКОМ САМІТУ МИРУ?
(МОЖНА ОБРАТИ ДВІ ВІДПОВІДІ)

Опитування проводилося соціологічною службою Центру Разумкова на замовлення ZN.UA з 20 по 28 червня 2024 року. Опитано 2027 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Розчарувало наших співгромадян і те, що «з десяти пунктів Формули миру президента Зеленського учасників Саміту зацікавили лише продовольча безпека, безпека АЕС і гуманітарні питання».

Третина (32,4%) респондентів зазначила цей варіант як найбільший недолік Саміту. Лише 6,7% українців виявилися повністю задоволені форумом, який відбувся у Швейцарії, й не виявили жодних недоліків.

Те, що в Саміті не взяв участі Китай, а Бразилія (яка була лише спостерігачем), Індія, Саудівська Аравія та інші країни, які могли б спонукати Росію до миру, навіть не підписали в Бюргенштоці заключного документа, вважає найбільшим недоліком Саміту п’ята частина наших співгромадян (20,2%).

Найпоширенішою серед учасників опитування є думка про те, що президент Зеленський ініціював саміт із метою «збільшити підтримку України в світі». Цей варіант відповіді обрали 29,8% респондентів (Рис.10). Іще 22,4% вважають: головним для президента було «продемонструвати Росії, що більшість країн світу підтримує його Формулу миру».

Рис. 10

ZN.UA

ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, З ЯКОЮ МЕТОЮ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ ІНІЦІЮВАВ САМІТ МИРУ У ШВЕЙЦАРІЇ? (ОДНА ВІДПОВІДЬ)

Опитування проводилося соціологічною службою Центру Разумкова на замовлення ZN.UA з 20 по 28 червня 2024 року. Опитано 2027 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2.3%.

Тих, хто вважає, що метою Саміту було «відкрити шлях до мирних переговорів з Росією», — лише 8,4%. Хоча слово «переговори» дедалі частіше вживається в західних ЗМІ та з'являється в коментарях тамтешніх політиків. Саме тому ми присвятили цьому окрему частину нашого соцдослідження.

Лише 13,6% українців уважають, що метою саміту було «посилити тиск світового співтовариства на Росію». Хоча саме на цьому неодноразово наголошували численні представники Банкової, інформуючи громадськість про бажані результати саміту, поки він готувався.

«Посилення тиску» ми справді отримали. Щоправда, завдяки не Саміту миру, а «Великій сімці», Сполученим Штатам і Євросоюзу.

Рішення щодо заморожених активів РФ, нові обмежувальні заходи та розширення вторинних санкцій представники «колективного Заходу» ухвалили без прив'язки до форуму в Швейцарії.

Глобальний Південь, усупереч зусиллям Києва та його партнерів, «тиснути» на Росію не почав. Ні до Саміту миру, ні після.

1) — Ставка Банкової на Глобальний Південь у примусі Росії до миру та міжнародної ізоляції Путіна не зіграла.

Як

2) — не виправдалися й розрахунки на те, що Формула миру президента Зеленського після саміту в Швейцарії стане «міжнародним мейнстримом» — безальтернативним планом припинення війни в Україні.

То чим тоді керується Банкова, поспішаючи організувати другий Саміт миру, не домігшись хоч якихось значущих успіхів на першому?

Звісно, ми багато чого не знаємо. Нам невідомі подробиці неафішованих зустрічей представників Києва та Москви, деталі висунутих одне одному непублічних умов, обіцянок і межі обговорюваних можливих компромісів.

Однак

— настільки явна активізація в підготовці другого Саміту миру за відсутності вагомих результатів першого породжує безліч запитань.

Зрозуміло, що, спостерігаючи за перипетіями президентських перегонів у Штатах і побоюючись, що після 5 листопада американцям іще довго буде не до українських проблем, у Києві можуть прагнути провести цей форум до виборів у США.

Але навіщо? Щоб що?

Якими є передумови успіху запланованого поспіхом заходу?

— Особливо з огляду на те, що представники Банкової включно із самим президентом неодноразово давали зрозуміти, що другий саміт має стати вирішальним.

Чому на анонсованих на найближчі два місяці трьох зустрічах у Катарі, Туреччині й Канаді обговорюватимуть лише вже розглянуті в Бюргенштоці три пункти Формули миру Зеленського?

1) — Звідки потім за той «огризок часу», що залишився до листопада, візьмуться «плани дій» щодо інших семи пунктів українського мирного плану, причому набагато важливіших для завершення війни?

Хто й де над ними працюватиме?

2) — Чому всі ці «плани дій» не були підготовлені до першого саміту, хоча робочі групи для їх розроблення були вже створені й часу було набагато більше, ніж зараз до 5 листопада?

Знов-таки,

3) — **з урахуванням розмитого та беззубого стосовно агресора-Росії комюніке швейцарського саміту, яке до того ж підписали навіть не всі його учасники, на чому ґрунтуються озвучені українською владою очікування, що другий саміт стане преамбулою до «завершення війни та справедливого й тривалого миру»?**

Хто, як і чому примусить до миру Росію,

4) — якщо лідер «колективного Заходу» не дає Україні згоди хоча б на удари по російських військових аеродромах — навіть після удару агресора по найбільшій українській дитячій лікарні «Охматдит», а лідер Глобального Півдня планує власну «мирну конференцію» на основі плану, що передбачає втрату Україною не лише територій, а й суверенітету?

Що невідомо нам, але відомо президенту України, який так упевнено активізує підготовку до другого Саміту миру?

Українці теж мають право це знати.

***

№ 3.093

Основні теми доби 20.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Генштаб констатував різке загострення бойових дій – за добу на лінії фронту сталися 172 бойові зіткнення. За інформацією сервісу DeepState Live Map, російські війська на Покровському напрямі повністю захопили селище Прогрес на залізничній гілці Авдіївка-Покровськ і просунулися в селах Лозуватське та Новоселівка Перша. На околиці Донецька ЗСУ втратили ще кілька кварталів Красногорівки. Армія РФ також веде наступ на Борову на Харківщині й мала просування в селах Андріївка та Піщане. Успіх російських військ обумовлений повсюдним застосуванням потужних керованих авіабомб, які перетворюють на пустелю позиції ЗСУ та населені пункти.

2️⃣ Російська армія в ніч на 21 липня вкотре атакувала Україну 39 ударними безпілотниками, 3 балістичними ракетами "Іскандер-М" та 2 авіаційними ракетами Х-59/69. За інформацією командування Повітряних сил, підрозділи ППО збили 36 безпілотників та придушили дві засобами радіоелектронної боротьби ракети Х-59, які не влучили в цілі. Один зі збитих безпілотників був нового типу. Основною ціллю атаки був Київ. Унаслідок ракетної атаки пошкоджено об'єкти критичної інфраструктури в Шосткінському районі Сумщини.

Вихід із ладу 2 енергоблоків Ростовської АЕС стали причиною повсюдних знеструмлень у Краснодарському краї та окупованому Криму, що спричинило невдоволення населення.

3️⃣ Міністерство оборони затвердило норми надання домедичної допомоги для військовослужбовців та співробітників Сил оборони та безпеки, а також перелік лікарських засобів, які застосовуються для допомоги постраждалим.

4️⃣ Колишній прем'єр-міністр Великої Британії Джонсон опублікував у виданні Daily Mail план, який міг би реалізувати колишній президент США Трамп у разі обрання на посаду на наступних президентських виборах. Джонсон вважає, що Трамп буде змушений надати Україні всю потрібну зброю, щоби після відступу Путіна розпочати з ним переговори з позиції сили. Водночас ЗСУ мають відкинути російські війська, як мінімум, до лінії зіткнення до 24 лютого 2022 р. Після такої перемоги Україна має без тяганини стати членом ЄС і НАТО, до того ж її армія могла б замінити американських солдатів у Європі та стати кістяком європейської системи безпеки. Однак Путін уже неодноразово заявляв, що не має наміру вести переговори ні про що, крім капітуляції України.

Президент Зеленський зателефонував Трампу, закликав його не вірити представникам країн, які намагаються виправдати дії Росії та запросив відвідати Україну.

В інтерв'ю BBC Зеленський заявив, що план Трампа щодо закінчення війни за 24 години залежить від того, якою ціною буде досягнуто миру і хто за це заплатить. Він наголосив, що Україна ніколи не погодиться віддати території, і жодна людина не зможе змусити націю це зробити. Мер Києва Кличко заявив, що в разі згоди на територіальні поступки Зеленському доведеться провести референдум, і цей крок буде для нього політичним самогубством.

Спікер нижньої палати Конгресу від Республіканської партії Джонсон вважає, що Трамп може закінчити війну, "якщо продемонструє силу" та висуне ультиматуми супротивникам США в усьому світі.

На думку держсекретаря Блінкена, Україна зможе вистояти, навіть якщо Трамп обмежить воєнну допомогу, оскільки має підтримку обох провідних партій Конгресу.

Під тиском західних партнерів Зеленський заговорив про вибори. З його слів, "потрібно буде знаходити те чи інше рішення" щодо проведення виборів, якщо війна затягнеться, оскільки є великі складнощі із голосуванням військовослужбовців, переселенців та громадян, які залишилися на окупованих Росією територіях.

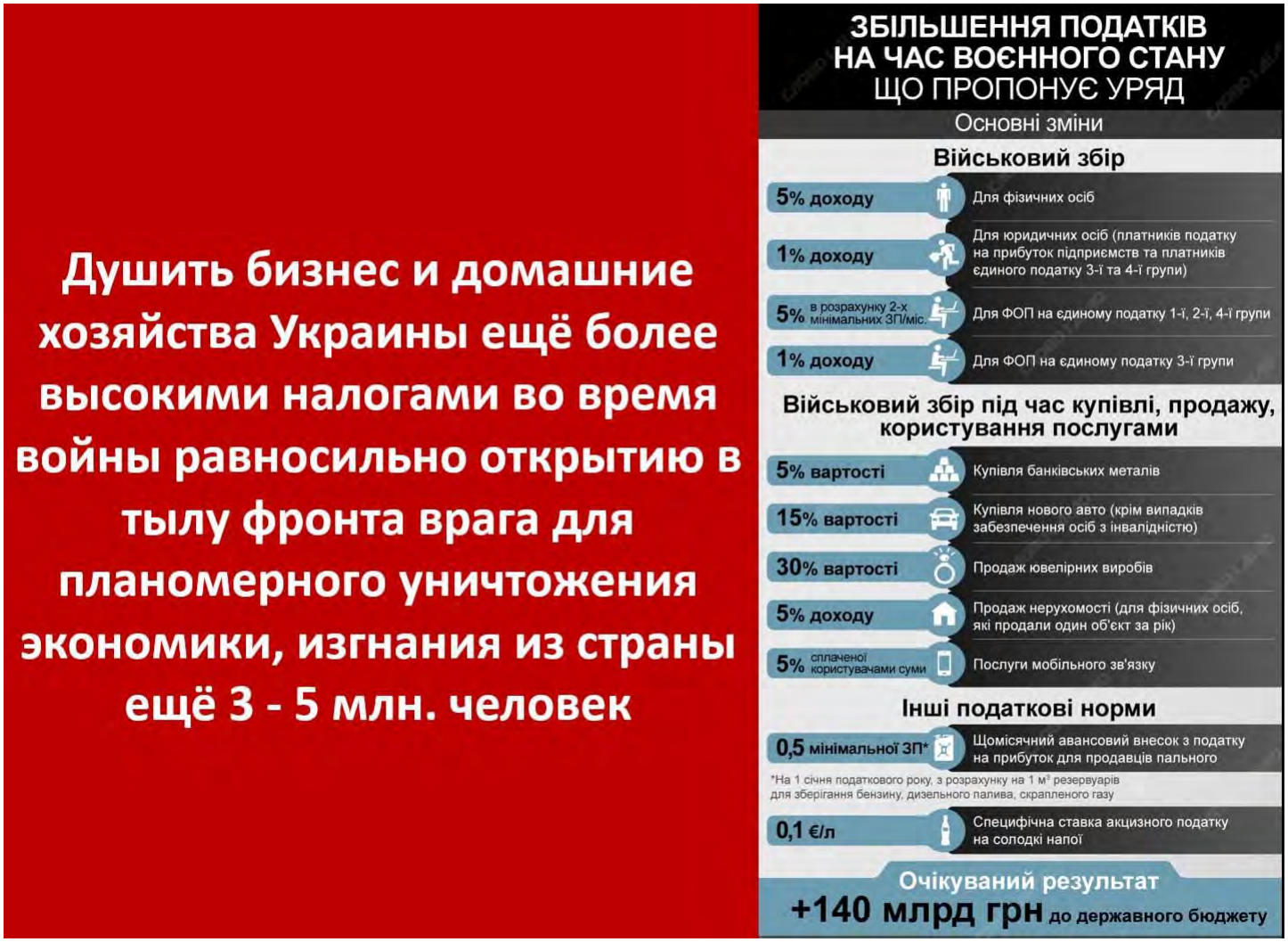
5️⃣ Авіація Ізраїлю здійснила наліт на єдиний єменський порт Аль-Худейда на Червоному морі, що контролюють "хусити", яких підтримує Іран. Іран надає їм новітні системи озброєнь, ударні безпілотники та балістичні ракети великої дальності тощо. Дії хуситів практично паралізували морський трафік Червоним морем та Суецьким каналом. Вони завдають ударів по торгових суднах морськими та повітряними безпілотниками, а також протикорабельними ракетами. Удари було завдано навіть по танкерах, які перевозять російську нафту, оскільки вони плавають під прапорами третіх країн. Ізраїльський удар у відповідь на атаку Тель-Авіва спричинив детонацію

боєприпасів у порту, а також займання сховищ нафти та терміналу, через який хусити експортують нафту.

***

№ 3.094

Бюджетно-налоговая загадка с вариантами ответов

2024-07-22

Романчук

До широкомасштабной войны (2021) Правительство Украины собрало налогов на сумму эквивалентную $66,9 млрд. Государственные расходы составили $80,9 млрд. Разница - $14 млрд.

В первый год войны (2022) Правительство Украины собрало налогов на сумму эквивалентную $55,1 млрд. Государственные расходы составили $105,9 млрд.

Разница - $50,8 млрд.

На второй год войны (2023) Правительство Украины собрало налогов на сумму эквивалентную $58,5 млрд. Государственные расходы составили $133 млрд.

Разница – $74,5 млрд.

На третий год войны (2024) Правительство Украины планирует собрать налогов на сумму эквивалентную $66,8 млрд. Государственные расходы оцениваются на $111,5 млрд.

Разница - $44,7 млрд.

На четвёртый год войны (2025) Правительство Украины планирует собрать налогов на сумму эквивалентную ~$70 млрд. Государственные расходы оцениваются на $93,7 млрд.

Разница - $23,7 млрд.

В 2024г., на третий год широкомасштабной, кровопролитной войны украинское Правительство планирует собрать столько же налогов, сколько в 2021г., до данной фазы геноцидной войны.

Только тогда

1) — **в Украине было на ~10 млн. больше человек.**

— Тогда не было под оккупацией врага, непосредственно ***в зоне военных действий ~18-20% территории страны***.

2)— Тогда производители товаров/услуг не испытывали разрушительных ***энергетических дизрупций,***

3) — острейшего напряжения на ***рынке труда***.

4) — Тогда они могли более- менее свободно совершать платёжные операции за рубеж.

5) — Тогда не было высоких рисков для традиционного украинского экспорта.

6) — И среднегодовой курс гривны в 2021г. был ₴27,3/$1. Тогда, до войны, украинцы не донатили на ВСУ миллиарды долларов в самых разных формах.

И вот родное Правительство в широком определении (Кабинет министров, Офис президента, Верховная Рада, Национальный банк, министерства экономического блока) повышают налоги.

Война никуда не исчезла, а по планам Правительства в 2024г. украинцы должны заплатить в $-долларовом эквиваленте на $11,7 млрд. больше налогов, чем в 2022г. На одиннадцать миллиардов семьсот миллионов долларов больше!

А теперь варианты оценки поведения украинского Правительства.

1) Правительство считает, что рентабельность украинского бизнеса высока, запас прочности у него есть.

Ничего страшного, если он раскошелится на дополнительные $5 – 10 млрд.

2) Правительство считает, что домашние хозяйства Украины ещё имеют запас прочности, т. е. сбережения и активы.

Поэтому ничего страшного не произойдёт, если с них снять дополнительные $5 – 10 млрд.

3) Правительство считает, что **тем, кому надо, оно предоставит налоговые льготы** для производства нужным, с его точки зрения товаров/услуг.

— Плюс даст кредит по линии 5-7-9%, а

— ещё создаст благоприятный таможенный и регуляторный режим.

А остальные, как то производители/ потребители сладкой воды, топлива, табачных, ювелирных изделий, а также услуг сотовой связи – пусть платят больше. Мы, VIP-распорядители чужого, решаем, какой должна быть структура капитала украинской экономики. Мы решаем, производство/ потребление каких товаров/услуг является греховным, избыточным, а каких нет.

4) **Правительство считает, что не нужно сокращаться госрасходы, в первую очередь, невоенные.**

Ведь дают же партнёры деньги в долг. Потом прощают. Опять дают. Будут давать, куда денутся.

А кто нас заставит сокращать госрасходы? Политических выборов нет – и выбора у украинцев тоже нет. Плати по полной – или получить штрафы и другие формы наказания.

5) Правительство тщательно проанализировало финансовое состояние налогоплательщиков, провело аудит своих расходов и установило, что на кривой Лаффера до точки оптимального, т. е. быстрого экономического роста нам безболезненно, а даже полезно повысить налоговую нагрузку на 3-5 процентных пункта ВВП.

6) Правительство, взвесив параметры расходов домашних хозяйств и бизнеса, сравнив их с государственным потреблением и инвестированием, решило, что VIP-распорядители и потребители чужого управляют деньгами качественнее.

Они при магии бюджетного мультипликатора, инвестиционного акселератора, обеспечивают более высокие темпы роста, работают с более высокой рентабельностью, дают лучшую производительность

труда, чем частный бизнес. Поэтому чем больше денег в руках Правительства, тем благополучнее, веселее, безопаснее всей Украине.

7) Правительство не само это придумало. Нам посоветовали умные люди из МВФ, Всемирного банка, ЕБРР, ООН, BlackRock, McKinsey, Morgan Stanley и German Economic Team.

А ещё сам Дж. Стиглиц наши деяния своим нобелевским перстом освятил.

Вместе с П. Кругманом, Дж. Саксом, М. Маццукато, Д. Родриком, Т. Пикетти, О. Бланшаром и другими VIP-персонами ***Модели Государства всеобщего интервенционизма.***

Вот такой получается мощный социалистический интернационал.

Он сосредоточил все свои усилия на экономике Украины.

Этим жрецам и выгодополучателям чужих денег совсем невдомёк, что душить бизнес и людей ещё более высокими налогами во время войны – это равносильно открывать в тылу фронт врага, планомерно уничтожать экономику и выгонять из страны ещё 3 – 5 млн. человек.

***

№ 3.095

В чем заключается тактика РФ в этой войне?

2024-07-22

Кущ

Полная оккупация Украины, исходя из баланса сил, технически невозможна.

— Даже если это чисто гипотетически представить, то Россия получила бы Ольстер времен ИРА, только в сотни раз больше.

В чем тогда заключается цель войны?

Исходя из реальной, а не пропагандистской российской аналитики, цель РФ

- через анексию части придти к переориентации целого, изменить геополитическое позиционирование Украины.

Это достигается Москвой с помощью

1) — войны на истощение, как метода 2) — шокового слома пассионарной части украинского общества, возникшей после 2014 года.

В понимании России - это является приведением к реализму в восприятии реальности в рамках *дихотомии*:

> **— «Россия может продолжать войну, Запад не может остановить войну».**

Война и поступательная аннексия территорий, в этом контексте, используется РФ как инструмент слома пассионарной части и смены геополитического позиционирования Украины в целом.

Российские политические элиты хотят предьявить своему обществу успех в войне в виде Украины, изменившей свое геополитическое позиционирование.

Именно поэтому,

> **— Россия использует войну не для достижения классических целей, а как инструмент геополитической трансформации, то есть как метод видоизменения под свои цели постсоветского геополитического континуума.**

Это определяет и характер самой войны.

Еще Лиддел ***Гарт*** писал о том, что для достижения успеха в войне

> 1) — нельзя наносить удар по основному направлению, так как противник максимально готов к такому сценарию.
>
> 2) — Нельзя входить в позиционные бои.

Нужно расшатывать противника ударами с разных сторон и маневренными атаками.

Россия сейчас, делает все с точностью до наоборот:

> — атаки по укрепленному фронту, ожидаемые направления удара, минимальная маневренность.

Хотя начинала РФ войну практически по Лидделу ***Гарту***:

> **— неожиданная атака с севера на Киев, удары с разных направлений, динамичное маневрирование.**

Похоже, что не достигнув системного шока в результате блиц-крига, Россия изменила и саму стратегию войны:

> **— теперь она рассматривает ее как инструмент длительной трансформации.**

При чем,

— как своей экономики и общества, так и евразийской архитектоники в целом.

Что уже привело к вызреванию концепции Глобального Евразийского острова, и к структурным трансформациям российской экономики, и к общественно-политическим сдвигам в сторону создания в России Империи 2.0.

Так в свое время поступил Франко в ходе войны в Испании.

— Не сумев быстро захватить Мадрид, он умышленно перешел к формату затяжной войны (от деревни к деревне, от городка к городку) для глубокой трансформации государства и общества в целом, а также для перемалывания нелояльного к его режиму населения.

Отличие заключается в том, что в Испании была гражданская война.

Но весь фокус в том, что и

— **Путин воспринимает нынешнюю войну как "гражданскую"**. И, следовательно, как резец по "отсечению лишнего" и внешне-внутренней трансформации.

Именно поэтому, российская армия реализует на первый взгляд крайне невыгодную для нее тактику:

— фронтальное наступление на хорошо укрепленные позиции и бои в городах.

Условно говоря,

— выдавливание шаг за шагом вместо охвата и ударов с разных направлений.

В понимании Путина, война не должна завершиться до того момента, когда Украина будет готова к изменению своего геополитического полиционирования.

Исходя из этого мирный план или матрица мира, может состоять в

наложении наших принципиальных позиций на то, что Россия не считает принципиальным.

И, наоборот:

то, что Россия считает принципиальным накладывается на те позиции, где для нас возможен компромисс.

Чисто гипотетически рассмотрим такой пример.

Возврат территорий (в том числе, сохранение такой возможности в будущем) для нас принципиален.

Вопрос геополитического позиционирования - компромисс.

Для РФ:

Контроль за оккупированными территориямм - компромисс.

Геополитическое позиционирование Украины - жесткая позиция.

Здесь возможен некий общий коридор для переговоров.

А в каком случае переговоры невозможны?

Есть два варианта.

Первый

- Украина ставит геополитическое позиционирование на вершину пирамиды своих приоритетов.

Условно говоря, свобода геополитического позиционирования любой ценой, прежде всего человеческих.

Второй вариант

- РФ меняет стратегию в контексте целей войны и на первое место приоритетов ставит оккупацию некоей константы территорий Украины или даже их всех.

Уже из этой ролевой игры, становится понятно, что

заключение мира возможно, если Украина сформирует новую концепцию своего геополитического позиционирования, а РФ официально не объявит о цели войны в виде полной оккупации.

***

№ 3.096

Основні теми доби 22.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Протягом доби на лінії фронту сталося 119 бойових зіткнень. Російська армія не припиняє наступ на Покровськ, Курахове, Торецьк, а на Харківщині – на Вовчанськ, Куп'янськ та Борову. За даними сервісу DeepState Liive Map, підрозділи ЗСУ відкотилися на східному фланзі оборони Вугледару, у районі Нью-Йорка на околицях с. Пантелеймонівка, а також у районі с. Піщане на захід від автодороги Куп'янськ-Сватове. У зведеннях Генштабу немає інформації про втрачені території та населені пункти.

22 липня армія РФ завдала ракетного удару по підприємству на Одещині. У ніч на 23 липня Росія атакувала Сумщину. 8 дронами-камікадзе та авіаційною ракетою Х-59. Підрозділи ППО збили 7 БПЛА, а ракета не досягла цілі. Унаслідок атаки пошкоджено електропідстанцію.

"Губернатор" Севастополя повідомив, що в районі мису Фіолент нібито було знищено 15 українських безпілотників.

2️⃣ Прем'єр-міністр ***Шмигаль*** повідомив про досягнення домовленостей із комітетом кредиторів щодо **реструктуризації українських єврооблігацій**.

З його слів, це дасть можливість заощадити за 3 роки $11,4 млрд на обслуговуванні боргу та ще $22,7 млрд – до 2033 р.

Кредитори погодилися списати чверть боргу, й 12 % – умовно.

Водночас Україна зобов'язана виплатити "відступні" та премії, погасити відсотки за 2021 рік, а також випустити нові єврооблігації.

Після повідомлення про реструктуризацію вартість українських держзобов'язань зросла, що автоматично означає здешевлення обслуговування

та відсоткових виплат. За інформацією ЗМІ, МВФ не вважатиме дефолтом невиплату за ВВП-варантами.

3️⃣ Після скасування мораторію Податкова служба запланувала до кінця року провести понад 3,3 тис. перевірок підприємств та приватних підприємців.

4️⃣ Міністр оборони Латвії Спрудс оголосив про постачання Україні ще 500 БПЛА за програмою "дронової коаліції". Про приєднання до коаліції оголосила Чехія.

В.о. міністра оборони Болгарії Запрянов повідомив про можливість постачання Україні снарядів та військового обладнання, які є надмірними для армії – у разі компенсації цих постачань союзниками.

Глава МЗС Польщі Сікорський звернувся до колег із країн ЄС із закликом скасувати обмеження на застосування Україною далекобійної зброї.

5️⃣ Міністр закордонних справ Кулеба виїхав до Китаю на переговори. Їхньою головною темою оголошено "пошук шляхів припинення російської агресії" та роль КНР у досягненні миру.

Зі слів єврокомісара Борреля, на наступний "саміт миру" треба запросити Росію, водночас саміт має відбутися не на умовах Путіна.

6️⃣ Євросоюз подовжив на 6 міс. – до 31 січня 2025 р – дію санкцій проти РФ, які було запроваджено у відповідь на вторгнення до України в лютому 2022 р.

ЄС став повноправним учасником Реєстру збитків України від російської агресії, що дасть змогу забезпечити належну виплату компенсацій Росією.

7️⃣ Посол у Великій Британії, колишній головнокомандувач ЗСУ Залужний виступив із доповіддю на форумі Royal United Services Institute. Він наголосив, що виживання західної цивілізації в протистоянні з тиранами, зокрема, України, залежить від швидкості технологічних інновацій. За його словами, дотримання вчорашніх правил війни не призведе до успіху, причому не лише завтра, а й навіть сьогодні. Залужний підкреслив, що Захід має засвоїти нові правила війни, інакше західна цивілізація загине.

8️⃣ Президент Азербайджану Алієв оголосив про готовність замістити постачання російського газу до ЄС після припинення транзитного контракту Нафтогазу з Газпромом наприкінці 2024 року.

Угорщина знову заблокувала використання коштів Європейського фонду миру, з якого фінансуються постачання зброї Україні. Угорщина та Словаччина отримують із Росії до 70 % потрібної нафти. Глави урядів цих країн

загрожують Україні припиненням постачання пального та електроенергії в разі припинення транзиту нафти, що належить російській компанії "Лукойл".

Голова Нафтогазу Чернишов стверджує, що в нафті, що прокачується, немає сировини, що належить "Лукойлу", тож санкції ніяк не вплинули на обсяги транзиту.

Індонезійська державна компанія Pertamina вперше за багато років розпочала закупівлю російської нафти. Пресслужба компанії наголошує, що ціна нафти не перевищує "стелю", яку встановлено санкціями "Великої сімки".

***

№ 3.097-1

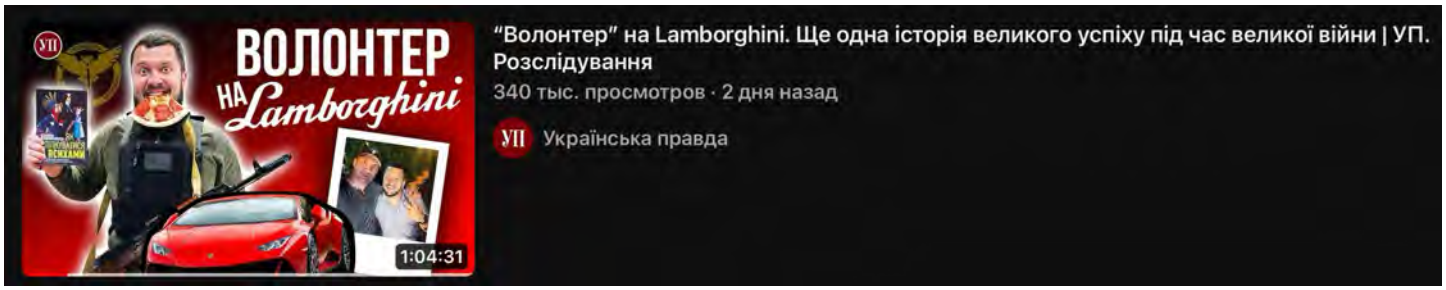
Бодрий ранок, хунта! Нижче в пості "Наших грошей" настільки хамська виходка розпильників, що у мене аж нігті по клаві цокають. Ми вимагаєм прийняти закон 11057 про публікацію кошторисів, а вони нам "ось вам кошторис, пажалста, тока в ньом ніхуя нєт, сасітє".

2024-07-24

Ніколов

Хто ж винен? Я не дарма на колажі поставив дві фотографії. Це мер Кличко, який формально відповідає за все у столиці, і його перший зам Поворозник, який відповідає за *медичну сферу* столиці разом з її ремонтами.

Про Кличка у мене давно нема ніяких ілюзій, передивіться кіно Михайла Ткача про зустрічі мера з рішалами і якісь сумочки, що заносять до кличківського готелю.

Посилання

Про ***Поворозника*** **люди знають набагато менше, але він ще колоритніший штемп.**

Перед вторгненням у розпал «битви ОП і Кличка за Київ» поліція затримувала його за хабар за надання дозволу на будівництво. Але справу зам'яли, Поворозник з неї вийшов свідком і фактично незалежним від Кличка заступником. Ходить така пояснювальна легенда. Мовляв, Поворозника призначали в КМДА ще до обрання Зеленського. І робили це рішенням уряду. Тобто Кличко не може звільнити його самотужки, треба рішення уряду.

І якщо б при Порошенку-Гройсмані він міг отримати необхідний вирок своєму заму, то при єрмаковському Шмигалі - зась.

Тобто **пульт керівництва першим замом Кличка тепер знаходиться в центрі прийняття урядових і правоохоронних рішень.**

...Я справді не знаю як побудовані потоки в вертикалях Кличка.

Я просто **бачу, що з Хрещатика нам усім ссуть в очі. На жаль, так само як і купа інших держструктур, підпорядкованих уряду і ОП, та інших регіональних феодалів**.

І да.

Не здивуюсь, якщо будівельний підрядник госпіталю "Абсолют клімат", що належить власнику фітнес-клубів Вячеслав ***Березовському***, заявиться на тендер по ремонту ***Охматдиту*** після рашистського обстрілку.

Нєнуашо - опитнєйша фірма, досвід здобуває прямо щас, все летить-біжить, кошториси варяться, НАБУ хоч і має матеріалів по саме не балуй - не мішає.

***

№ 3.097-2

"А шо, так можна було?" (тм)

2024-07-24

Ніколов

Київський госпіталь ветеранів у боротьбі за можливість втиху пиляти сотні мільйонів застосував раніше не бачений "Нашими грошами" прийом.

Госпіталь уклав угоди на ремонт своїх приміщень за 102 мільйони з тією самою фірмою "Абсолют-клімат", з якою торік укладав угоди на 1 мільярд.

> Тоді ми знайшли в їхніх кошторисах ціни будматеріалів, завищені у 2-4 рази. Депутати Київради створили слідчу комісію.

А @Центр Протидії Корупції подав заяву в НАБУ.

І був частковий результат - угоду на ремонт фасаду розміром півмільярда гривень навіть розторгли, тобто ми не дали розпиляти хоча б частину замаху.

Але решта угод на внутрішній ремонт продовжили виконуватись. І тепер до них додались нові угоди на 102 млн грн.

Але мабуть в КМДА дуже сильно не хотіли нових питань по їхнім кошторисам. І тому зробили те, що ви бачите на скріні. Вони **оприлюднили документ, де мають бути ціни будматеріалів, але без самих цін**. В місцях, де мали б стояти цифри - просто нічого, білий папір.

І виходить що формально закон виконаний, кошторисний документ оприлюднений. Але в ньому тупо нічого нема.

А потім Кличко жаліється, що його пресує Офіс президента за нікчемними приводами аби віджати з київських потоків.

Ну-ну.

https://nashigroshi.org/2024/07/24/pislia-skandalu-z-zavyshchenniam-tsin-hospital-klychka-povoroznyka-skhovav-tsiny-budmaterialiv-dlia-novoho-remontu-za-102-mil-yony/

***

№ 3.097-3

Після скандалу з завищенням цін госпіталь Кличка-Поворозника сховав ціни будматеріалів для нового ремонту за 102 мільйони

2024-07-24

Ганна ***Кислякова***, «Наші гроші»

КНП «Медичний центр реабілітації та паліативної допомоги» КМДА (раніше Київський міський клінічний госпіталь ветеранів) 10 липня за результатами тендерів замовив ***ТОВ «Абсолют-Клімат»*** капітальний ремонт приміщень другого та четвертого поверхів головного корпусу за 102,42 млн грн. Про це повідомляється у системі «Прозорро».

До кінця року коштом місцевого бюджету мають відремонтувати другий поверх за 70,96 млн грн та четвертий поверх за 31,46 млн грн.

Підсумкові відомості ресурсів **оприлюднені без зазначення відпускних цін, вказано тільки назву, одиницю виміру та кількість.**

Хоча самі ціни є неодмінною частиною цього документу.

Це не дозволяє порівняти ціни будівельних матеріалів та устаткування з ринковими цінами на предмет можливого завищення.

«Капітальний ремонт приміщень 4-го поверху головного корпусу КНП «Київський міський клінічний госпіталь ветеранів війни» за адресою Максименка, 26 у Оболонському районі міста Києва» (Коригування)

Підсумкова відомість ресурсів

№ Ч.ч.	Шифр ресурсу	Найменування	Одиниця виміру	Кількість	Поточна ціна за одиницю, грн.	відпускна ціна, грн.
					всього, грн.	всього, грн.
1	2	3	4	5	6/7	8/9
		III. Будівельні матеріали, вироби і комплекти				
49	+С111-950 варіант 4	RFID карта доступу , SEVEN -R 71 тонка	шт	52		
50	&С111-829-17-М	CD 60/27/0,6 профіль	м.п.	630,56		
51	&С111-1628-4 варіант 9	F-профіль	м	405		
52	+290902-224 варіант 15	F-роз'єм для коаксіального кабелю RG-6, F 6T (twist), Trilink	шт	29		
53	+290902-224 варіант 17	F-роз'єм для коаксіального кабелю RG-6, 90-IECM-FF (B), Trilink	шт	28		

Нагадаємо, торік госпіталь замовляв ремонт приміщень з 5 по 11 поверхи.

Ремонт кожного з них коштував 71-72 млн грн, так само як і нинішній ремонт 2 поверху. І ціни будматеріалів тоді були суттєво завищені. Наприклад, композитні панелі замовляли в чотири рази дорожче, дюбель фасадний – в три рази, а сталеві радіатори та стельові плити «Армстронг» – в два рази дорожче.

Експертизу кошторисної частини проектної документації другого та четвертого поверхів проводило ***ТОВ «Рембудконсалтінг»***, відповідальним експертом була Тетяна ***Алампієва***.

Микола Поворозник і Віталій Кличко

Роботу Департаменту охорони здоров’я координує перший заступник голови КМДА Микола Поворозник.

1) В 2020 році він фігурував у гучній справі про нібито вимагання хабаря в $125 тис від забудовника.

2) На час розслідування, яке вела СБУ, Кличко відсторонив його від виконання обов’язків.

3) Але в 2021 році він повернувся на свою посаду. Справу про хабар було скеровано до суду, але Поворозник вже не був фігурантом у жодному статусі.

У квітні 2024 року на сайті КМДА повідомили, що міський голова Віталій Кличко звернувся до НАБУ з результатами внутрішнього аудиту щодо ремонту Госпіталю ветеранів.

1) — Аудитори виявили порушення на суму 820 тис грн, які вже були усунуті замовником шляхом коригування виконавчої документації та встановлення незмонтованого раніше обладнання.

2) — Також замовник усунув порушення, що спричинили ризик втрат на 102,19 млн грн, достроково розірвавши договір підряду на капітальний ремонт фасадів, покрівлі та заміни вікон головного корпусу.

Директором «Медичного центру реабілітації та паліативної допомоги» є Борис ***Борисов***,

— уповноваженою особою з питань закупівель – Олена ***Пономарьова***.

— Департамент охорони здоров'я КМДА очолює Валентина Гінзбург.

— Директором і засновником столичної «Абсолют Клімат» є В'ячеслав ***Березовський***.

Нагадаємо, **у липні Верховна Рада прийняла в першому читанні законопроект 11057 про зобов'язання замовників публікувати кошторисні ціни будматеріалів у системі "Прозорро"**.

***

№ 3.098

МЕМОРАНДУМ З МВФ та БЮДЖЕТНА ДЕКЛАРАЦІЯ: ГІШПАНСЬКИЙ СОРОМ

2024-07-15

Слава Черкашин

10 июль в 23:31

Чиновник эпохи позднего Зеленского зрелище довольно экзотичное, причудливое. Для внутреннего (внутриукраинского) потребления обязательны показная вертикальная лояльность, ношение военного мундира и систематическая генерация позитивного контента. Смыслы и глубокое содержание не приветствуются (или, как минимум, не востребованы, новость живет 48 часов).

Однако, людям из Вашингтона и Брюсселя все вышеперечисленное сродни туземных танцев с бубнами, поэтому существует и внешняя - экспортная сторона государственного служащего.

В ней *must have*:

> **— планы по послевоенному восстановлению Украины (астрономические числа приветствуются), челобитные “на нужды”; твердая (пусть и напускная) решимость проводить любые реформы.**

Подобные высокие двойные стандарты не всем по силам.

Периодически наблюдаются драматические срывы (психологические), сломы (мировоззренческие) и прорывы (реальности).

К разряду последних следует отнести последние два документа

1) – *Бюджетную декларация* на 2025-2027 (БД) и

2) — обновленный *Меморандум с МФВ* от 17.06.2024, по-испански стыдливо выложенный на сайте Минфина спустя три недели после подписания.

Более подробное описание каждого из документов выложу позднее, а сейчас главные факты и комментарии, естественно в основном налоговые.

Ежегодно (2025-2027) правительство будет генерить дополнительный, а значит с нарушением бюджетного и налогового законодательства, пакет налоговых инициатив стоимостью 340 млрд грн.

Из анонсированных фискальных мер

1. Бюджетная декларация:

1) — пересмотр элементов военного сбора (понимаем, поднятие ставки и включение в его уплату широкого спектра налогоплательщиков, включая малый бизнес); 2) — отмена льгот по налогу на прибыль предприятий; 3) — борьба с налоговым уклонением и наращивание соответствующего инструментария (обмен информацией, ужесточение контроля трансфертных цен);

2. Меморандум:

— рост ставок акцизов, расширение перечня подакцизных товаров (+сладкие газированные напитки); чуть отдаленно – рост рентных платежей, экологического налога, налогообложение криптоактивов и появление более высоких (>18%) ставок НДФЛ.

Не обошлось без креатива, появиться налог на медицинский каннабис (коноплю) и авансовая уплата налога на прибыль с автозаправочных станций.

Также будут бороться с налоговыми схемами и избеганием налогообложения (евродиректива ATAD и загадочные лучшие международные практики).

Реформа «проклятой тройки» (налоговая, таможня, БЭБ) в обоих документах сведена к лайтовым перезагрузкам ведомств с участием международных экспертов, евроинтеграции и набору малозначащих словосочетаний таких как «усиление антикоррупционных мер», «повышение доверия», «сотрудничество с бизнесом» (БД) или «План цифрового развития», «поиск новой организационной структуры», «глобальный опрос плательщиков», «построение системы управления налоговыми рисками» (Мемо).

Отдельный акцент на «канонизации» ***Нацстратегии доходов***.

Все вышеперечисленное означает, что

1) – за три следующих года налогоплательщики дополнительно и в экстренном режиме заплатят в бюджет более 1 триллиона гривен

2) – стабильность и прогнозируемость законодательного процесса, государственной политики, а значит во многом и инвестиционная привлекательность покидают страну (очевидно и многие из нынешних украинских беженцев)

3) — приоритеты налоговой и таможенной политики носят непрозрачную и недружелюбную к бизнесу идеологию, а также имеют нечеткий, поверхностный характер, подменяя настоящие реформы и жесткую перезагрузку налоговой и таможенной служб, БЭБ

4) – акцент на государственный контроль и принуждение, отсутствие обратной связи создает экономику «топливных генераторов и высоких налогов».

Негативные ожидания и замерзание (+33 градуса за окном не помеха) экономического восстановления становятся почти неизбежными.

Некрасиво подозревать, когда вполне уверен

(Stanisław Jerzy Lec)

***

№ 3.099

Основні теми доби 23.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Ситуація для українських військ на Покровському напрямку й далі гіршає.

За даними сервісу DeepState Live Map, за добу ЗСУ відступили в районі Новоселівки Першої, Прогресу та Лозуватського. На Куп'янському напрямку російські війська окупували село Піщане. Генштаб повідомив про 152 бойові зіткнення на лінії фронту. Запеклі бої точаться практично на всій протяжності лінії бойових дій на Харківщині, Луганщині та Донеччині.

Російська авіація посилює удари керованими авіабомбами (КАБ) – за добу на позиції ЗСУ та прифронтові населені пункти вона скидає приблизно 100 таких бомб. Упродовж доби в прифронтовій зоні загинуло не менше ніж 3 мирних жителів, понад 15 – поранено та травмовано.

Головнокомандувач ЗСУ Сирський стверджує, що Росія до кінця року зосередить в Україні до 690 тис. військовослужбовців і планує і далі вести наступ на всіх напрямках.

Проблеми на Покровському напрямку багато в чому пов'язані з низькою боєздатністю підрозділів, однією з головних причин якої є недбалість лікарів військово-лікарських медкомісій. Для виконання плану мобілізації вони визнають цілком придатними навіть чоловіків передпенсійного віку з "букетом" хронічних хвороб, які не здатні витримати навіть найпростіші фізичні навантаження. На передову відправляють осіб зі слабим зором, епілептиків та чоловіків з іншими тяжкими захворюваннями, тоді як у тилу купа "негідних за станом здоров'я" відкупилися від військової служби.

Посол у Молдові Шевченко повідомив про обговорення з владою країни можливості депортації до України "ухилянтів", які нелегально залишили країну після лютого 2022 р.

2️⃣ Командування Повітряних сил повідомило, що під час нічної російської повітряної атаки вдалося збити 17 із 23 ударних безпілотників типу Shahed. Балістичну ракету "Іскандер-М" та ракету невстановленого типу на Харківщині збити не вдалося. В Ізмаїлі на Одещині дрони зруйнували портові інфраструктурні об'єкти, 3 людей дістали поранення.

Українські дрони пошкодили в порту Кавказ Краснодарського краю РФ пором "Слов'янин", який перевозить до Криму військові вантажі, у залізничних вагонах тощо.

Президент ***Зеленський*** повідомив про проведення засідання ***Ставки*** верховного головнокомандувача, яке **було присвячено ударам на далекі відстані та виробництву ракет.**

3️⃣ У відповідь на петицію бізнесу про зміну ***Національної стратегії доходів***, **метою якої є тотальна фіскалізація, урядовці відповіли, що не мають наміру геть нічого не змінювати, оскільки документ "описує довготривалі цілі".**

4️⃣ За інформацією низки ЗМІ, ***Верховна Рада*** **пішла на місяць на канікули**.

Спікер ***Стефанчук*** спробував спростувати це повідомлення. Він заявив, що депутати нібито готуватимуть законопроєкти й обійматися міжпарламентською діяльністю, оскільки під час воєнного стану канікули не передбачені.

Перед відходом у відпустку депутати від президентської фракції просто залишили засідання регламентного комітету, щоб не допустити винесення на розгляд парламенту постанови про звільнення зі складу комітету з нацбезпеки, оборони та розвідки депутатки Безуглої.

Також завдяки депутатами фракції "Слуга народу" зірвано розгляд законопроєкту про заборону діяльності в Україні підрозділу Російської православної церкви – УПЦ (Московського патріархату).

5️⃣ Директор компанії олігарха Ахметова ДТЕК ***Сахарук*** оголосив про плани відновити до жовтня 60–70 % генерації, яку було пошкоджено російськими обстрілами насамперед завдяки отриманню обладнання електростанцій, які було виведено з експлуатації країнами ЄС.

Водночас він **порадив громадянам "розраховувати на себе", якщо вони хочуть пережити наступну зиму**.

6️⃣ В очікуванні зниження облікової ставки НБУ банки скоротили купівлю ОВДП. Мінфін на аукціоні зміг розмістити держоблігації лише на суму 1,46 млрд грн. Це в 6 разів менше, ніж вдалося продати тиждень тому.

7️⃣ Міністр закордонних справ ***Кулеба*** на переговорах у Китаї з главою МЗС Ваном **заявив, що Росія поки не готова до мирних переговорів**.

Він наголосив, що

— мир в Україні відповідає стратегічним інтересам Китаю. Кулеба також заявив, що

— українська влада підтримує позицію ***Китаю*** щодо ***Тайваню***, а

— також **принцип "єдиного Китаю"**.

Політика одного Китаю [ред. | ред. код]

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Політика одного Китаю полягає в офіційному визнанні тільки однієї китайської держави, попри існування двох країн, які проголосили себе Китаєм. Це означає, що для встановлення дипломатичних відносин з Китайською Народною Республікою (КНР) держава повинна розірвати офіційні відносини з Республікою Китай (РК), і навпаки[1][2].

Політика одного Китаю відрізняється від «принципу єдиного Китаю», який полягає в тому, що як Тайвань, так і материковий Китай є невіддільними частинами єдиного «Китаю»[3]. Принцип єдиного Китаю у формі, закріпленій «консенсусом 1992 року», є наразі офіційною позицією уряду КНР, та в різні періоди визнавався такою Республікою Китай, залежно від того, яка політична партія перебувала при владі. Згідно з цим «консенсусом», обидва уряди визнали існування тільки однієї суверенної держави, що охоплює території материкового Китаю і Тайвань, але не вирішили який з двох урядів є законним урядом цієї держави. Аналогічна ситуація склалася в Кореї.

Принцип єдиного Китаю зазнає критики з боку прихильників руху за незалежність Тайваню, який наполягає на проголошенні «Республіки Тайвань» і розвитку окремої від материкового Китаю ідентичності через «тайванізацію». Вплив цього руху на уряд РК спричинює політичну нестабільність: після того, як у 1949 році Комуністична партія Китаю витіснила РК з материкового Китаю в ході китайській громадянської війни і заснувала КНР, націоналістичний уряд Республіки Китай, який закріпився на Тайвані, продовжував стверджувати, що він є єдиним легітимним урядом Китаю. У період президентства Лі Ден Хуея до конституції РК були включені додаткові статті, згідно з якими до об'єднання держави ця конституція може застосовуватись лише на території Тайваню[4]. Проте, чинний президент РК Їнцзю Ма 8 жовтня 2008 року знову підтвердив претензії на материкову частину Китаю.

Політи

Державний Bank of China припинив співпрацю з Московською біржею після запровадження проти неї санкцій США.

За даними агентства Bloomberg, китайські компанії скоротили постачання чіпів до Росії через побоювання введення проти них вторинних американських санкцій.

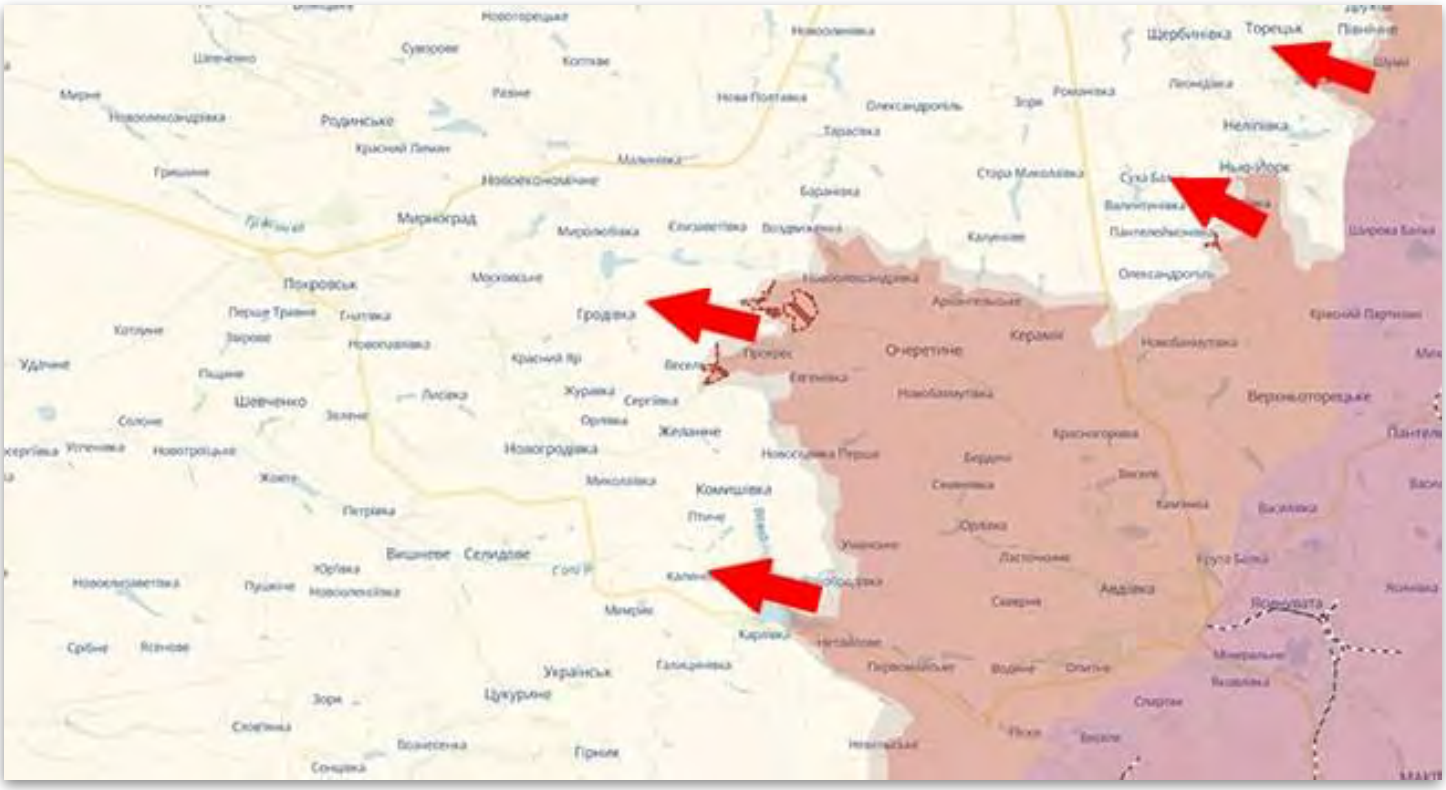
8 Польський міністр оборони ***Косіняк-Камиш*** заявив, що **між Польщею та Україною є досить серйозні розбіжності.**

Він наголосив, що **Україна не зможе вступити до ЄС не розв'язавши проблему "волинської різанини".**

***

№ 3.100

Основні теми доби 25.07.2024 в Україні та навколо України

1 Генштаб у ранковому зведенні повідомив про важкі бої на Покровському напрямку. За даними сервісу DeepState Live Map, українські війська відкотилися на кілька кілометрів на околицях залізничної гілки Авдіївка-Покровськ у районі сел. Прогрес на околицях Бажаного, Веселого, Іванівки, Лисичного, а також південніше – у Новоселівці Першій. Пресофіцерка 31-ї бригади повідомила, що бійцям вдалося вийти з оточення в районі Прогреса.

Українські війська також відступили в районі Пантелеймонівки на Торецькому напрямку.

За добу, за офіційною інформацією, на лінії фронту сталося 147 бойових зіткнень, російська авіація скинула 151 керовану авіабомбу на українські позиції та прифронтові населені пункти. Загинуло не менше ніж 3 мирних жителів, понад 20 – дістали поранення і травми.

2️⃣ За інформацією командування Повітряних сил, під час нічної повітряної атаки підрозділи ППО збили 20 із 22 дронів-камікадзе. Балістичну ракету "Іскандер-М" збити не вдалося, вона вибухнула на Донеччині.

Російські дрони було націлено на енергооб'єкти на Житомирщині та Чернігівщині, унаслідок вибухів було знеструмлено кілька тисяч абонентів. У Ніжині внаслідок влучання дрона в будівлю гуртожитку постраждали 15 осіб.

У мережі Інтернет опубліковано відео, де ППО Румунії вночі 25 липня збиває російські дрони, які залетіли з України. МЗС країни викликало російського посла для надання пояснень і висловило протест щодо порушення повітряного простору. НАТО не побачило у вторгненні російських БПЛА в повітряний простір Румунії ознак "навмисного нападу", хоча назвало ці дії "потенційно небезпечними".

Україна атакувала в Криму військовий аеродром Саки, там пролунали вибухи та сталася детонація боєприпасів. Вибухи також було чутно в Окунівці на західному узбережжі Криму та в Сімферополі.

3️⃣ НБУ зберіг облікову ставку на рівні 13 %. За оцінкою чиновників регулятора, інфляція до кінця року зросте до 8,5 %, і це не дасть можливості знизити облікову ставку, як прогнозувалося раніше. Водночас прогноз зростання ВВП покращено с 3,0 % до 3,7 %, а на 2025 р – погіршено з 5,3 % до 4,1 %. Прогноз валютних резервів до кінця року знижено з $41,2 млрд до $37,3 млрд.

Заступник глави НБУ Ніколайчук оцінив у 0,4 % прискорення темпів зростання інфляції у 2024 р. через збільшення акцизів на паливо, цигарки та алкоголь. Інфляція також зросте завдяки збільшенню податків і військового збору, що планує впровадити уряд, проте високопосадовець не зміг оцінити наслідки цього рішення.

На тлі швидкого падіння курсу гривні банки в червні ввезли до країни $1,33 млрд – це на $0,15 млрд більше, ніж у травні ($1,18 млрд). Глава НБУ Пишний оголосив, що стійкість валютного ринку нібито було відновлено зусиллями регулятора.

Заступник глави Нацбанку Гелетій пояснив швидку девальвацію гривні зростанням попиту на валюту, а також збільшенням видатків бюджету в умовах зменшення надходження валютного виторгу до країни.

4️⃣ МВС оголосило про затримання можливого вбивці колишньої депутатки від партії "Свобода" Фаріон. Підозрюваним названо 18-річного молодика з Дніпра, який нібито упродовж тривалого часу стежив за жертвою і тричі протягом місяця змінював квартири у Львові. Батько затриманого воює на фронті, він назвав свого сина патріотом. Низка експертів вважають, що

блискавичне розслідування може закінчитися геть нічим, як це вже сталося з більшістю інших резонансних убивств.

5️⃣ Міністерство енергетики назвало інформацію про аварійне відключення енергоблока Південноукраїнської АЕС минулого тижня "російською інформаційно-психологічною операцією". Проте Укренерго та МАГАТЕ підтвердили, що блок було розвантажено після виходу з ладу трансформаторів струму. Це спричинило масштабні знеструмлення в центрі та на півдні країни.

Після протестів проти масштабних відключень електропостачання в кількох великих містах України президент Зеленський доручив прем'єр-міністрові Шмигалю розглянути петицію щодо збереження тарифу на електроенергію до кінця війни.

Вищий антикорупційний суд зобов'язав НАБУ відкрити кримінальне провадження щодо глави Укренерго Кудрицького за фактами зловживання службовим становищем і незаконного збагачення.

6️⃣ Голова Верховної Ради ***Стефанчук*** вважає ухвалення закону про демобілізацію до закінчення війни "не на часі".

Він також заявив, що закон про відкуп від кримінальної відповідальності за корупцію буде відредаговано до другого читання з урахуванням пропозицій Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

7️⃣ **Пентагон за результатами аудиту виявив завищення вартості озброєнь, які було передано ЗСУ, на суму $2 млрд.** У 2023 р. аудит виявив невраховану амортизацію військового обладнання на загальну суму $6,2 млрд.

8️⃣ Видання Politico повідомило, що уряд Угорщини ще навесні непублічно взяв кредити на суму приблизно €1 млрд у китайських державних банків. Це ставить країну в безпосередню залежність від Китаю, який розширює мережу своїх агентів впливу на Заході. Держборг Угорщини зріс до рекордного рівня €140 млрд (73,5 % ВВП) за дефіциту бюджету 6,7 % ВВП. Єврокомісія заморозила кошти фондів ЄС для Угорщини до усунення владою проблем із верховенством права та скасування законів, спрямованих на збереження монопольної влади партії FIDEZ на чолі з прем'єр-міністром Орбаном. Для розблокування цих коштів Орбан і його міністр закордонних справ "викручують руки" Україні, блокуючи виділення мільярдів євро Європейського фонду миру (EPF) на закупівлю озброєнь для ЗСУ.

За інформацією видання The Financial Times, Єврокомісія не підтримала Словаччину та Угорщину, які вимагають від України скасування заборони на транзит нафти російської компанії "Лукойл" нафтогоном "Дружба".

9️⃣ США пригрозили санкціями індійським банкам, які співпрацюють із Росією і беруть участь у закупівлях нафти вище за "цінову стелю", яку встановили ЄС та "Велика сімка" (G7).

Єврокомісія під тиском США заборонила фізичним та юридичним особам країн ЄС схему обміну активами, яку запропонувала Росія. Такі угоди стали неможливими після запровадження американських санкцій щодо Московської біржі та Національного розрахункового депозитарію.

Україна відмовилася брати участь у засіданнях Ради Безпеки ООН, на яких упродовж липня головує Росія.

🔟 Посол у Туреччині Боднар переконаний, що **припинення вогню без виведення російських військ з окупованих територій дасть Росії час для посилення угруповання військ із подальшим відновленням наступу.**

Після візиту до Китаю міністр закордонних справ Кулеба заявив, що Китай дав "чіткий сигнал" про те, що він не шукає тимчасових рішень, а працює над "стійким та стратегічним дозволом" війни. Водночас Китай усіляко допомагає Росії та називає війну в Україні "конфліктом".

Президент Чехії Павел вважає, що переговори щодо миру, про які постійно говорять українські чиновники, неможливо провести без залучення Китаю та Росії.

***

№ 3.101-1

https://mcip.gov.ua/news/kartka-vyyavlennya-obyekta-kulturnoyi-spadshhyny-cze-yakisno-novyj-mehanizm-zahystu-kulturnoyi-spadshhyny/

«Картка виявлення об’єкта культурної спадщини» – це якісно новий механізм захисту культурної спадщини

2024-07-23

Навесні 2024 року Міністерство культури та інформаційної політики своїм наказом оновило *Порядок обліку об’єктів культурної спадщини*, яким внесені зміни до процедури виявлення та внесення до Державного реєстру об’єктів культурної спадщини.

- Видання Главком (*Могильний*) опублікувало критичний аналіз нових змін регулювання цієї сфери. Проте, на думку фахівців МКІП, деякі висновки автора статті не є об’єктивними. Разом з тим вважаємо, що кейс зі знесенням «садиби Зеленських» у Києві – це дійсно привід розібратись та зрозуміти ситуацію глибше.

Найважливішим нововведенням нового Порядку є процедура оперативного повідомлення про виявлення об'єкта культурної спадщини до органу охорони культурної спадщини. Цю можливість мають громадські організації, фахівці та самі працівники органів охорони культурної спадщини.

Саме з моменту подання "Картки виявлення об'єкта культурної спадщини" до органу охорони культурної спадщини й розпочинається відлік щодо прийняття рішень щодо такого об'єкта.

Це не тільки пришвидшує й активізує процес виявлення об'єктів культурної спадщини, але й дозволяє швидко оприлюднити інформацію про такий об'єкт, а також зобов'язує органи охорони вчиняти дії щодо збереження таких об'єктів, їх дослідження і постановки на облік або шляхом підтримки ініціатив громадськості, або ж шляхом виділення чи залучення коштів для дослідження і подальшого внесення їх до Державного реєстру.

Також до переліку матеріалів, що розглядаються при прийнятті рішення про внесення об'єкта до Переліку об'єктів культурної спадщини, окрім історичної довідки та фотофіксаії, ввели облікову картку, яка апробована ще попереднім Порядком обліку. Це сприяє належній процедурі укладання охоронного договору на "щойно виявлений об'єкт культурної спадщини", а також скорочує строки подання такого об'єкта до Державного реєстру. Адже всім відома сумна практика, коли щойно виявлені об'єкти перебувають багато років у такому статусі, але не мають належної облікової документації та охорони.

При цьому ініціатор подання "Картки виявлення" може розробляти і подавати облікову картку з історичною довідкою та фотофіксацією саме за фактом «подання», а не чекати «фідбеку» від органу охорони. Тому суб'єктивне трактування процедури авторами статті про те, що «профільні громадські організації не можуть за власної ініціативи готувати документацію для внесення об'єкта до Переліку» насправді не відповідає дійсності. Нові зміни до порядку обліку навпаки зробили таку процедуру більш послідовною, публічною та відкритою для залучення фахівців у сфері охорони культурної спадщини.

Новим Порядком також суттєво розширено коло виконавців облікової документації. Це дає можливість громадським організаціям напряму залучати до її розроблення відповідних фахівців на всіх етапах, а не звертатись до наукових установ, які зазвичай не можуть оперативно реагувати на виклики. Також не виправдала себе практика подання облікової картки від ГО напряму на Міністерство (без повідомлення місцевих органів охорони), оскільки без рішення уповноваженого місцевого органу охорони щодо внесення об'єкта до переліку щойно виявлених об'єктів культурної спадщини такий об'єкт не може бути внесений до Реєстру як пам'ятка.

І тут теж були виявлені ситуації, які аналітики визначають як «корупційні ризики». Особливо гостро ситуація стосувалась відповідності оформлення облікових карток та актів збереження, а також перевірки достовірності поданої інформації. Цей аспект призводив до так званого «зависання» об'єкта у невизначеному статусі, якщо відповідний уповноважений орган не візував облікову картку та акт збереження, і не вносив об'єкт до Переліку щойно виявлених об'єктів.

Додатковим чинником необхідності нового регулювання процедури розгляду подання стало введення на рівні законодавства вимоги щодо обов'язковості врахування рекомендації ***Українського інституту національної пам'яті*** до кожного поданого на розгляд об'єкта.

Відтак ми у МКІП спробували врегулювати такі виклики через нові процедури. Окрім того, з 2024 року розпочато тестування Інформаційно-комунікаційної системи обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини України «Державний реєстр нерухомих пам'яток України», яка повинна акумулювати дані про нерухому культурну спадщину України.

Наразі МКІП продовжує аналізувати всі можливі ризики та вдосконалюватиме процедури Порядку обліку, зокрема й у контексті дослідної експлуатації Інформаційно-комунікаційної системи обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини України «Державний реєстр нерухомих пам'яток України». І тут для нас важлива експертна думка фахівців, які задіяні у цих процесах – насамперед працівників органів охорони культурної спадщини, а також громадських активістів, які реально працюють над збереженням пам'яток та історичних міст України.

Нагадаємо, при цьому, Державна регуляторна служба України дійсно визначила, що проєкт наказу, яким затверджено новий порядок, не містить норм регуляторного характеру, а його прийняття не потребувало обговорення. Але МКІП все одно проводило фахові консультації з експертами профільних дорадчих органів. Зокрема проєкт змін до Порядку обговорювався на засіданні ***Науково-методичної ради*** з питань охорони культурної спадщини. Зауваження членів ради та Експертної комісії врахували при розробці тепер вже діючого Порядку.

Закликаємо усіх небайдужих подавати свої пропозиції щодо вдосконалення правових механізмів захисту культурної спадщини.

***

№ 3.101-2

https://glavcom.ua/country/culture/zakhist-kulturnoji-spadshchini-minkult-karandjejeva-povernuv-pravila-chasiv-janukovicha-1011170.html?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR0oByoJjg8Qrz4OHZpgoVQxTR4R225rnFwIZMayYdGshw1N1ez-0NJdgUg_aem_jHFZyMYE8vXyMHxTpn9ExQ#lywvn2wlmw7ohaqg9e8

Знесення садиби Зеленських. Мінкульт Карандєєва повернув правила часів Януковича?

2024-07-22

Георгій Могильний

glavcom.ua

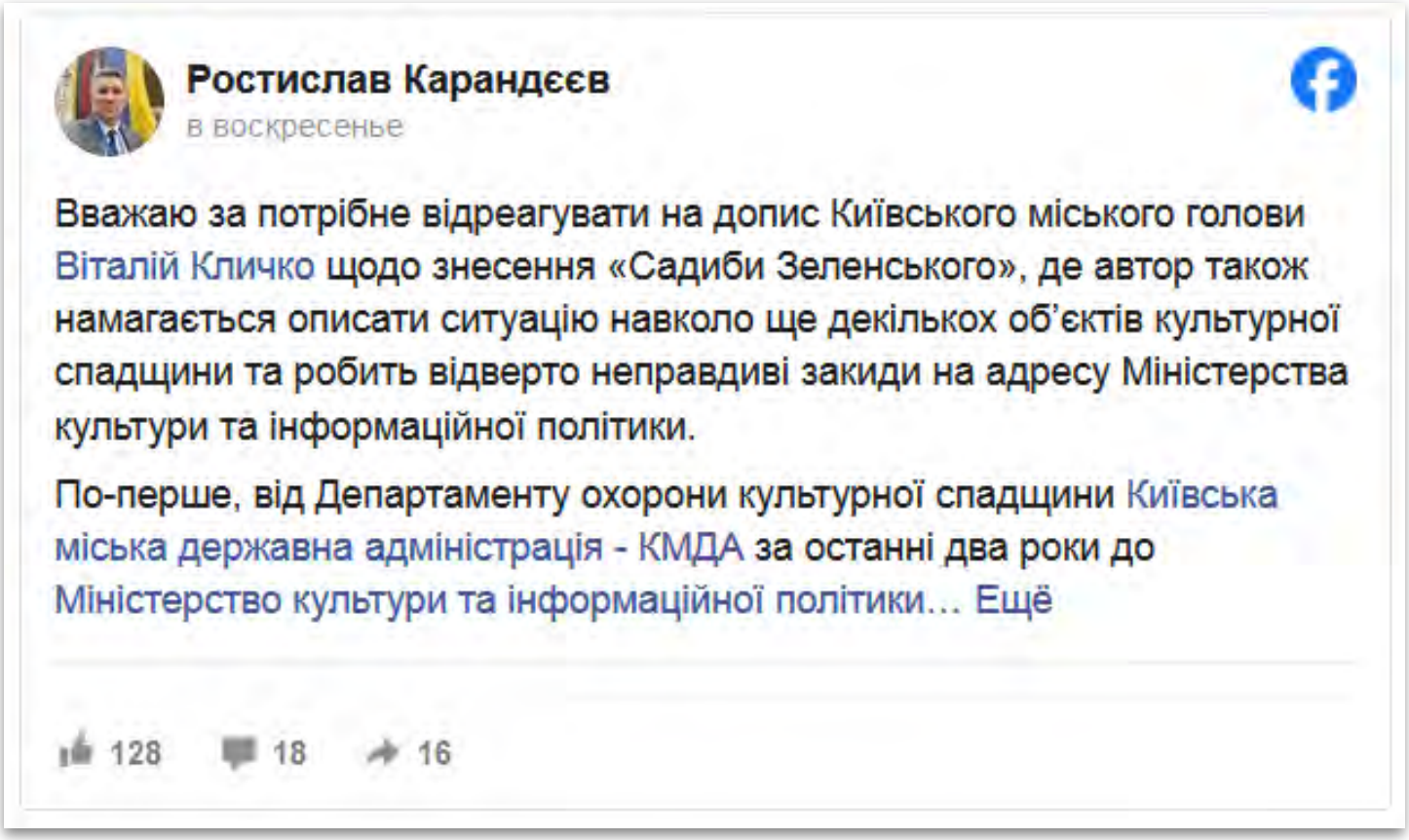
Цієї весни 2024 з’явився наказ, який позбавив права громадян захищати культурну спадщину

1. Наказ Мінкульту позбавив громадян права захищати культурну спадщину

У столиці на вихідних спалахнув скандал. *Знесли садибу Зеленських*.

Мер Києва Віталій *Кличко вже встиг назвати те, що відбулося «цинічною провокацією»* і зазначив, що профільний департамент КМДА за кілька днів до

того відправив до Мінкульту документи, аби захистити будівлю і надати статус пам'ятки: «Активісти приходять під будівлю мерії. Мовляв, «Кличко зніс пам'ятку». Але чому обурені демонстранти не йдуть і не ставлять питань парламенту, який вже понад 5 років так і не ухвалив поданий містом законопроєкт, щоб столиця мала важелі впливу на недобросовісних власників старовинних будівель? Чому не звертаються до уряду, від якого місто вже стільки років вимагає повернути у власність громади будинок Сікорського, який перебуває на балансі Міноборони. Той же Кабмін заблокував передачу громаді Гостинного двора, який місто разом з активістами повернуло з приватної власності в державну. А пам'ятка теж стоїть без реконструкції і руйнується».

Відповідь від в.о. міністра культури Ростислава Карандєєва не забарилася. Він назвав це неправдивими закидами, звинуватив у всьому столичну владу, яка неналежно працює на цьому напрямку.

Насправді *знесення садиби Зеленських* – це привід подивитися на проблему захисту культурної спадщини ширше.

Ворог намагається знищити історію України і культурну спадщину. Тому захист пам'яток – один зі стовпів захисту національної безпеки і збереження національної ідентичності. Коли забудовник, у якого знайшли російський шлейф, нищив у центрі Києва будівлю «Квіти України», то кияни *змогли захистити* її. Вони домоглися того, щоб будівлі оперативно дали статус пам'ятки. Тоді допоміг Мінкульт, діяли інші правила.

Будівля «Квітів України» перебуває під арештом через кримінальне провадження, яке триває і досі
колаж: holka.org.ua

Ключову роль у процесі захисту пам'яток завжди відігравала громадськість. Так от цієї весни з'явився наказ, який позбавив права громадян захищати культурну спадщину. І Мінкульту таку політику дозволив ухвалити Мін'юст та Державна регуляторна служба.

Остання, нагадаємо, *прикривала постанову-клон містобудівної «реформи» 5655*. А це теж було потрібно забудовникам, яким, до речі, культурна спадщина часто заважає робити свої бізнес-проєкти і тому прокуратура роками у судах захищає *Пирогів*, *Китаїв*, *Музей видатних діячів України*, *Літературний сквер*. (У цих справах є серйозні питання і депутатів Київради, та до того, яку позицію влада міста займає у судах).

Нові процедури несуть корупційні ризики. Тут урядовці проігнорували Державну антикорупційну програму та вимоги щодо проведення публічних консультацій під час створення таких документів. На це має реагувати НАЗК.

Громадська ініціатива «Голка» вивчила нові урядові політики щодо культурної спадщини і з'ясувала, що **влада повернула правила гри, які затверджували в часи Януковича.**

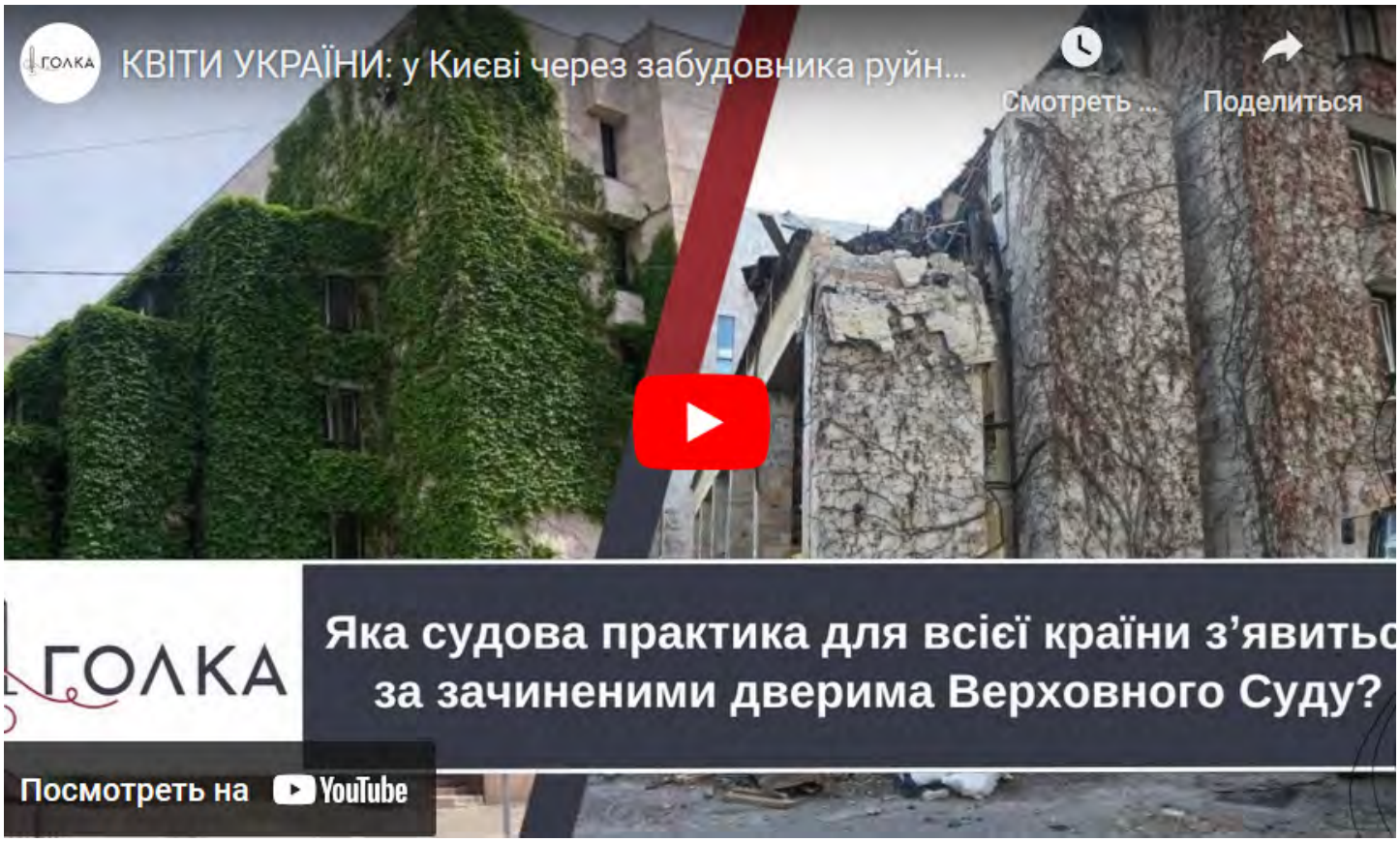
2. Статус пам'ятки і роль громадян

Коли будівля внесена у Державний реєстр нерухомих пам'яток України, то якщо хтось її руйнуватиме – це кримінал. Більше того, власник має таку

будівлю берегти. Це передбачено законом «Про охорону культурної спадщини».

Як тільки забудовник дізнається про те, що будівлі можуть надати статус пам'ятки – її можуть швидко знести. Тоді не буде чого вносити у Реєстр і замість історичної будівлі буде якась комерційно вигідна нерухомість.

- Саме це і сталося з «Квітами України» у центрі Києва. Незадовго до того, як будівля потрапила у Реєстр – фасад встигли знищити.

відео

Для того, щоб подібне не відбувалося, є спеціальний статус *«щойно виявлений об'єкт культурної спадщини»*. Він дозволяє будівлі «дожити» до того часу, як пройдуть необхідні процедури і будівлю внесуть у Держреєстр пам'яток. У цей проміжний період споруда потрапляє до спеціального переліку. І за її руйнування тоді теж передбачена кримінальна відповідальність.

Процедура у таких випадках дійсно мала б бути максимально простою та швидкою.

- Але далеко не кожна історична будівля має значну культурну цінність, щоб отримати статус пам'ятки. Тому є ризики зловживань банального здирництва з власників рядових історичних будівель.

Через це треба встановити жорсткі строки до органів охорони культурної спадщини, які готують документи для розгляду питання внесення об'єкта до Реєстру.

Мінкульт, коли 11 років тому вирішив змінити радянські правила, затвердив новий Порядок, який не передбачав участі громадськості у таких процесах.

При цьому громадськість мала можливість…

- добитися прямо протилежного – зняти з будівлі охоронного статусу. Можемо припустити, що цю лазівку залишили в інтересах забудовників, які могли знайти «правильну громадськість», яка ініціює зняття статусу пам'ятки з потрібного об'єкту.

Справжня революція відбулася після президентських виборів 2019 року, коли Мінкульт ще за прем'єра Володимира Гройсмана, затвердив нову редакцію Порядку.

І ось тут нарешті з'явилася громадськість, коли мова йде про внесення об'єкта до Переліку і надання статусу щойно виявленого об'єкта культурної спадщини.

- Список документів, які для цього треба було подати, зменшили до мінімуму.
- Варто було мати лише фотофіксацію об'єкта та історичну довідку, яку мала підписати людина з науковим ступенем з відповідною спеціальністю (мистецтвознавство, архітектура, історія тощо).

Відмовити можна було тільки за відсутності документів або відсутності в історичній довідці обґрунтувань автентичності об'єкта або його цінності.

Але тут був дуже суттєвий недолік.

- **Строки розгляду звернення громадян не встановили**. А затягування з розглядом документів – це шанс власнику знищити або реконструювати об'єкт так, як він того і хотів.

Але навіть за таких умов вихід був.

- Громадськість могла подавати документи до Мінкультури на присвоєння статусу пам'ятки місцевого значення без розгляду питання на рівні державних адміністрацій.

Це потребувало додаткового виготовлення 1) облікової картки та 2) акту стану збереження об'єкта.

Але зробити це – цілком реально.

- Наприклад, саме у такий спосіб було зупинено руйнування модерністської будівлі павільйону «Квіти України» у Києві.

Колишній міністр культури Олександр ***Ткаченко*** пішов у відставку рік тому. З того часу міністерство очолює виконуючий обов'язків Ростислав ***Карандєєв***.

Навесні Мінкульт змінив Порядок.

3. Як Мінкульт заблокував участь громадян?

Відтепер профільні громадські організації не можуть за власної ініціативи готувати документацію для внесення об'єкта до Переліку.

- Вони мають звернутися до відповідного органу охорони культурної спадщини, подавши ***Картку виявлення*** об'єкта культурної спадщини.

Тут вже з'явилися строки для розгляду – 10 робочих днів є, аби орган прийняв рішення щодо віднесення чи невіднесення об'єкта до нерухомих об'єктів культурної спадщини і необхідності складання на нього облікової картки.

Але як саме це рішення має прийматися і які підстави «невіднесення» – новим Порядком не врегульовано.

Уже на цьому етапі чиновники в інтересах власника потенційно цінного об'єкту можуть повністю заблокувати ініціативу громадськості – **без зареєстрованої *Картки* неможливо здійснити подальші процедурні кроки**.

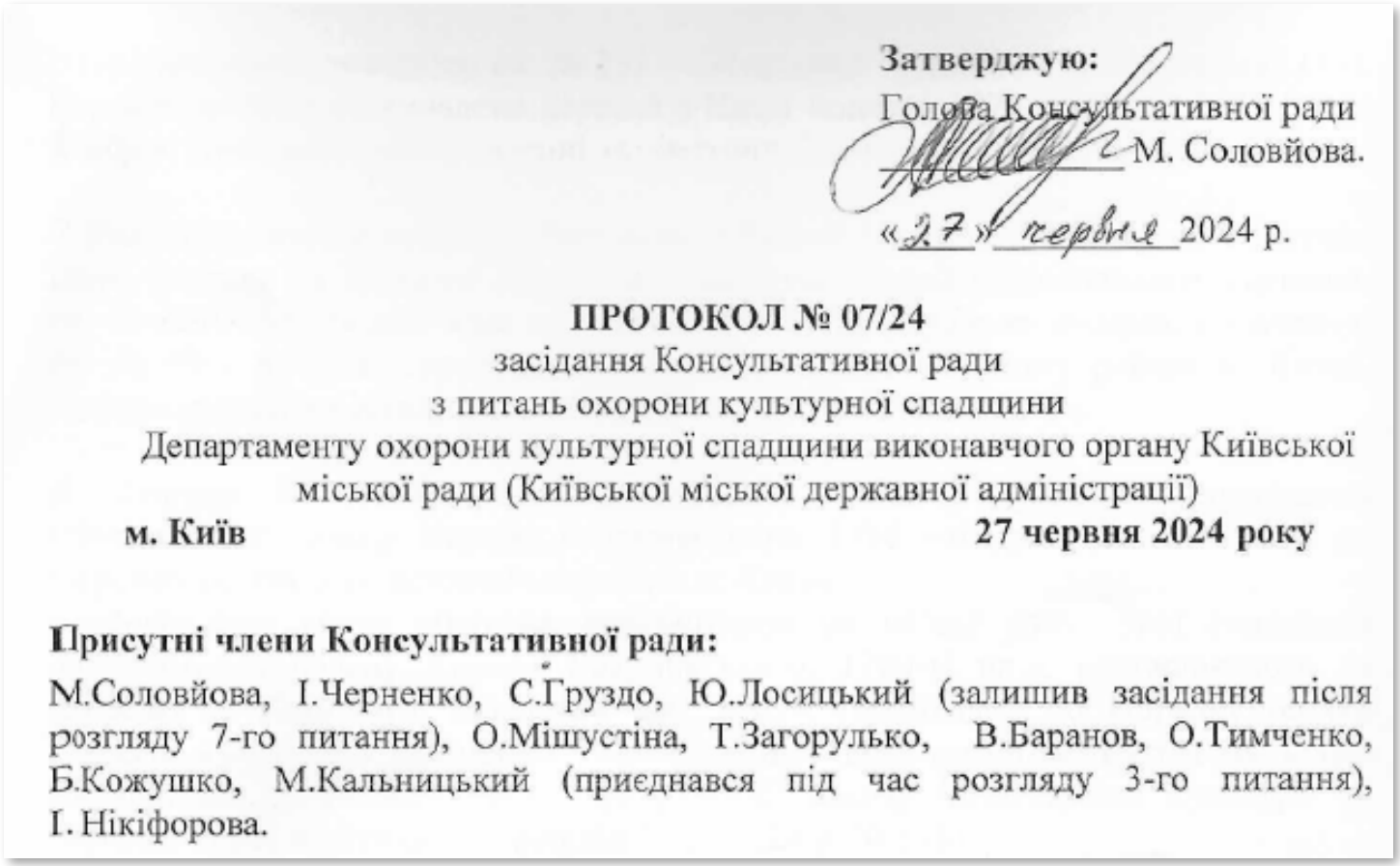
І головне,

- **за те, що об'єкт не потрапив вчасно до Переліку, індивідуальної відповідальності більше немає**.

Знову все ховається за колективною безвідповідальністю.

Чиновник мав би просто перевірити правильність підготовки документів, як це було з 2019 року,

- а тепер ці документи має розглядати ***Консультаційна раді*** при органі охорони культурної спадщини.

Затверджую:
Голова Консультативної ради
М. Соловйова.
«27» червня 2024 р.

ПРОТОКОЛ № 07/24
засідання Консультативної ради
з питань охорони культурної спадщини
Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

м. Київ **27 червня 2024 року**

Присутні члени Консультативної ради:
М.Соловйова, І.Черненко, С.Груздо, Ю.Лосицький (залишив засідання після розгляду 7-го питання), О.Мішустіна, Т.Загорулько, В.Баранов, О.Тимченко, Б.Кожушко, М.Кальницький (приєднався під час розгляду 3-го питання), І. Нікіфорова.

По суті, якщо дивитися на процедуру, то ми повернулися до редакції, затвердженої у часи Януковича.

І така рада має перевірити наявності в об'єкту цінності та відповідність його критеріям для пам'яток. І якщо рада приймає колегіально рішення, що об'єкт не відповідає вимогам до пам'яток, то орган охорони культурної спадщини відмовляє у внесенні будівлі до Переліку.

- Такі ради діють на підставі типового положення, яке затверджене Мінкультом в епоху Леоніда Кучми.
- Тому ніякого впливу громадськості на формування ***Консультативної ради*** не передбачено – її склад на власний розсуд затверджує керівник органу охорони культурної спадщини, який одночасно і є головою цієї ради. Ніякої прозорості і відкритості її роботи також не передбачено.

Тобто,

- маємо колегіальний орган, що за закритими дверима може прийняти будь-яке рішення шляхом голосування, тим самим знявши відповідальність з чиновників за їх наступні дії.
- Ризик значно посилюють затверджені Кабміном критерії до пам'яток, що являють собою набір суб'єктивних понять та неконкретних вимог.

Наприклад,

- об’єкт повинен «значною мірою зберегти свою форму та матеріально-технічну структуру, історичні культурні нашарування».

«Значною мірою», це на скільки? Для когось вистачить і 10%, а для когось потрібно 90%. Чим «значний вплив» на розвиток культури відрізняється від просто «впливу»? Як переконатися, що певні люди чи події зробили саме «значний внесок» у розвиток культури, а не просто «внесок»?

Все це дозволяє легко маніпулювати цінністю об’єкта і не нести за це відповідальності.

Єдине, що може тут врятувати

- **це відбір в експертні та консультативні органи відомих незалежних спеціалістів та повну відкритість у їхній роботі.**

Підхід з обов’язковою перевіркою відповідності об’єкта критеріям для пам’яток на стадії внесення у Перелік є доречним у наших реаліях, бо це може стати потужним запобіжником від побудови корупційних схем для здирництва з власників будівель.

Але перевірка має бути побудована без зазначених вище корупційних ризиків. Запропонований Мінкультом варіант точно не мінімалізує цих ризиків і разом з цим дозволить знищувати культурну спадщину.

- Якщо на рівні державних адміністрацій хтось буде блокувати внесення споруди до Переліку, то до Мінкульту вже звертатися не можна, як це було раніше.

Залишилися лише окремі відголоски старих можливостей, на кшталт

- права Мінкультури направити облікову документацію із відповідним протоколом Експертної комісії до уповноваженого органу для прийняття рішення про занесення об’єкта культурної спадщини до Переліку.

При цьому розглядаються виключно питання про внесення до Реєстру щойно виявлених об’єктів культурної спадщини та об’єктів, що набули статус пам’ятки за старим законодавством. Тож регулювання повертається до того стану, яким було у часи Януковича.

5. Як протягували потайки нові зміни?

Громадськість не знала про наміри Міністерства.

Все відбувалося під виглядом виконання Державної антикорупційної програми (захід 2.5.2.1.4), що передбачала лише внесення змін в існуючий Порядок.

І не будь-яких змін, а цілком конкретних:

- моніторингу та контролю у разі затримок понад три роки з розглядом питань про внесення до Реєстру об’єктів з Переліку, і
- приведення Порядку у відповідність до законів про заборону пропаганди тоталітарних режимів та російської імперської політики.

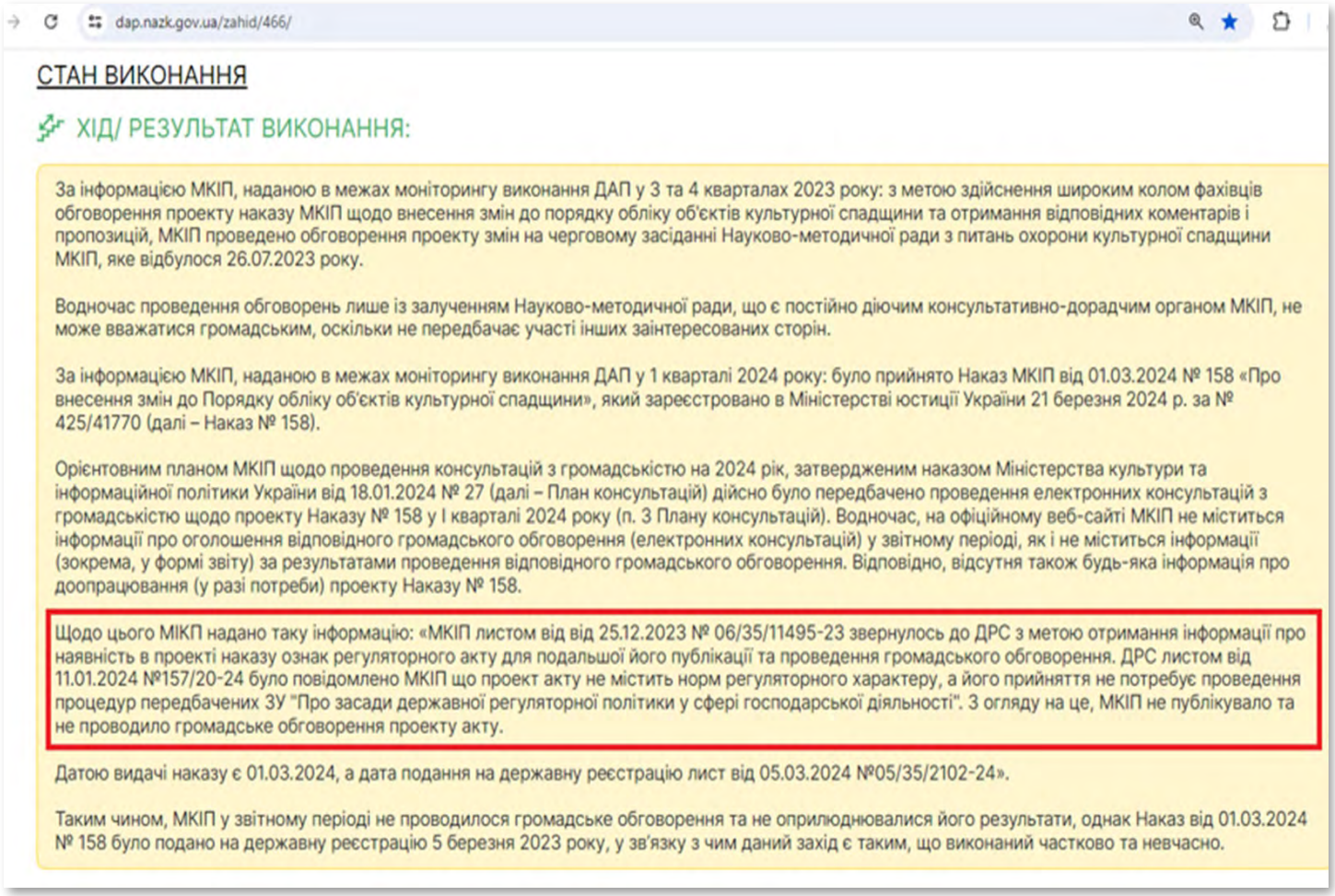
При цьому, згідно з Державною антикорупційною програмою, проєкт такого наказу Мінкульту мав пройти громадські обговорення (захід 2.5.2.1.5). Міністерство навіть це передбачило в Орієнтовному плані консультацій на 2023 рік, а потім і у плані на цей рік, коли підготовка проєкту наказу затягнулася (пункти 5 та 3 відповідно).

НАЗК поки на запит «Голки» не надало відповідь. Щойно вона надійде – вона буде оприлюднена.

Слід додати, що Порядок є регуляторним актом. У 2019 році, коли чинний в.о. міністра культури Карандєєв був держсекретарем у Мінкультури, проєкт попередньої редакції Порядку проходив всі процедури, як регуляторний акт, подавався на погодження у Державну регуляторну службу, та був нею погоджений.

Але обов’язкові консультації з громадськістю Мінкульт перед виданням наказу цього разу не проводив.

Такі порушення Мінкульт пояснив НАЗК наявністю листа Державної регуляторної служби, що «проєкт акту не містить норм регуляторного характеру, а його прийняття не потребує проведення процедур передбачених законом України «Про засади державної регуляторної політики…».

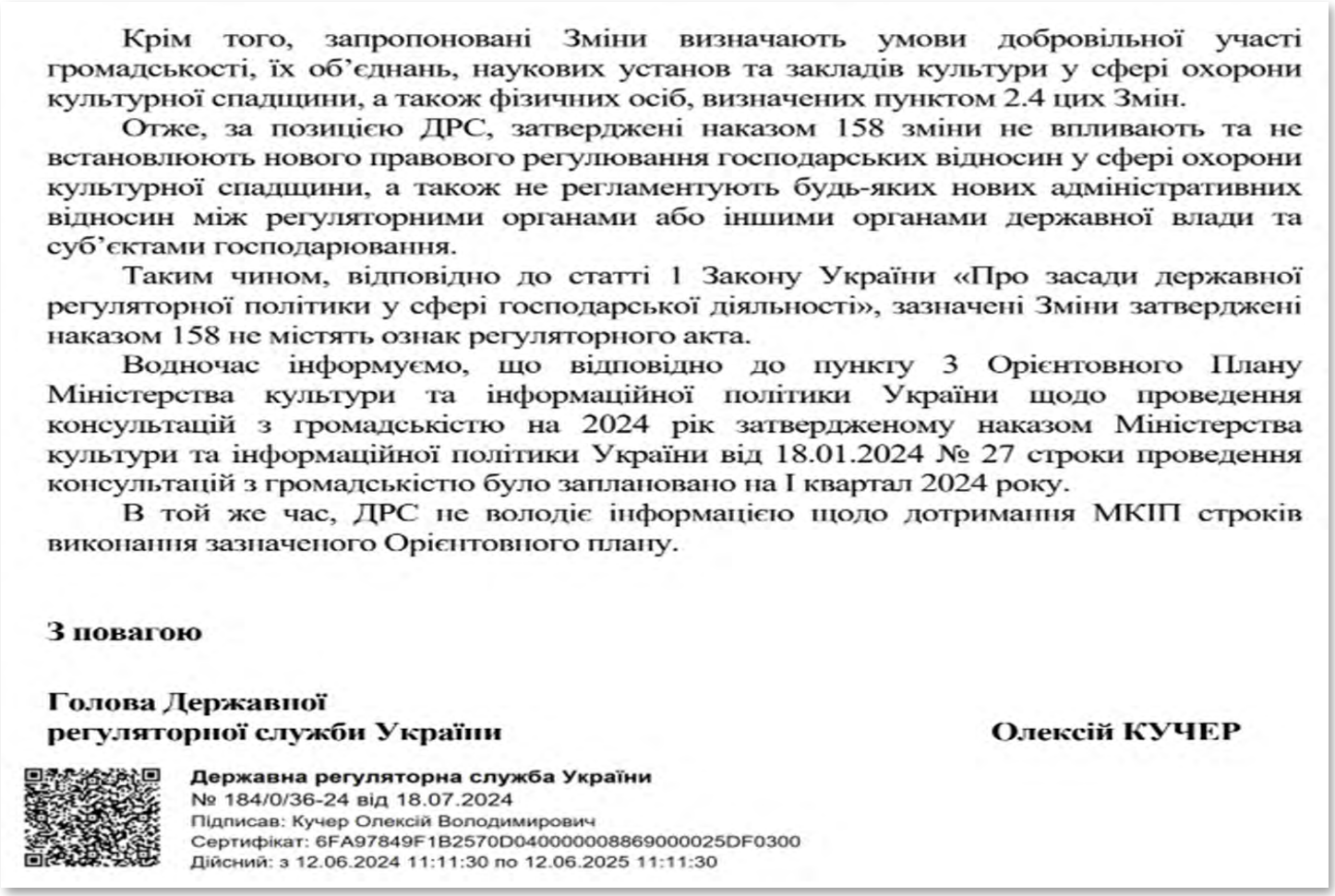
Стан виконання одного із заходів Державної антикорупційної політики за даними модулю моніторингу НАЗК

Виходить цікава ситуація. У 2019 році Державна регуляторна служба під керівництвом Ксенії Ляпіної встановила, що Порядок є регуляторним актом. А зараз чомусь ситуація змінилася.

Тут варто нагадати, що Державна регуляторна служба так чинить не вперше. Громадська ініціатива «Голка» писала, що для того, аби в інтересах забудовників провести урядовий «експеримент» і протягнути постанову-клон скандальної містобудівної реформи 5655, теж в аналогічний спосіб оминули громадськість.

У своїй відповіді на запит громадської ініціативи Державна регуляторна служба зазначила, що проаналізувала документ Мінкульту повторно, але й далі заперечує, що документ містить зміни, які регулюють господарські відносини та відносини між органами влади та суб'єктами господарювання.

При цьому, розділ ІІІ нового Порядку встановлює вимоги до суб'єктів господарювання, що мають право розробляти облікову документацію на пам'ятки (п. 3.3), вимоги до оформлення суб'єктами господарювання відповідної документації (п. 3.2, 3.4-3.6) та порядок її передачі Замовнику (п. 3.7).

Крім того, запропоновані Зміни визначають умови добровільної участі громадськості, їх об'єднань, наукових установ та закладів культури у сфері охорони культурної спадщини, а також фізичних осіб, визначених пунктом 2.4 цих Змін.

Отже, за позицією ДРС, затверджені наказом 158 зміни не впливають та не встановлюють нового правового регулювання господарських відносин у сфері охорони культурної спадщини, а також не регламентують будь-яких нових адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання.

Таким чином, відповідно до статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», зазначені Зміни затверджені наказом 158 не містять ознак регуляторного акта.

Водночас інформуємо, що відповідно до пункту 3 Орієнтовного Плану Міністерства культури та інформаційної політики України щодо проведення консультацій з громадськістю на 2024 рік затвердженому наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 18.01.2024 № 27 строки проведення консультацій з громадськістю було заплановано на І квартал 2024 року.

В той же час, ДРС не володіє інформацією щодо дотримання МКІП строків виконання зазначеного Орієнтовного плану.

З повагою

Голова Державної регуляторної служби України **Олексій КУЧЕР**

Державна регуляторна служба України
№ 184/0/36-24 від 18.07.2024
Підписав: Кучер Олексій Володимирович
Сертифікат: 6FA97849F1B2570D040000008869000025DF0300
Дійсний: з 12.06.2024 11:11:30 по 12.06.2025 11:11:30

Уривок з відповіді Державної регуляторної служби

Але наказ Мінкульту ніколи б не вступив у дію з усіма описаними вище корупціогенними нормами і порушеннями процедури консультацій з громадськістю, якби його не погодив Мін'юст під керівництвом Дениса Малюськи.

Мін'юст ознайомився з документом і виявив понад 100 (!) різних помилок в формулюваннях, які виправлялися окремим наказом.

- Але зауваження були лише до форми, а не до змісту чи процедури підготовки.

Цей випадок у роботі Мін'юсту цікавий тим, що є можливість порівняти принципи роботи Мін'юсту зараз і влітку 2019 року, коли погоджували попередню редакцію Порядку.

- 5 років тому Мін'юст повернув все Мінкультури і зобов'язав пройти процедуру консультацій з громадськістю, як для регуляторного акту.

- І проєкт наказу вимушено подали у Державній регуляторній службі на погодження вже після видання самого наказу. Завдяки цьому було враховано пропозиції, що надіслали Реанімаційний Пакет Реформ та ГО «Разом проти корупції».

Тому, **якщо говорити про те, як державні інституції працюють за тими ж законами під час війни, – висновки невтішні**.

- Є систематичні спроби протягувати через уряд нормативні акти з порушенням законодавства і зі свідомим приховуванням їх проєктів від громадськості.

- Ключові державні органи, що мають забезпечувати контроль за дотриманням законодавства при нормотворчості, діють прямо протилежно і забезпечують **«дах нормативним оборудкам»** низки міністерств.

Начальниця управління погоджувально-дозвільної документації Мінкульту Наталія ***Войцещук*** у коментарі зазначає:

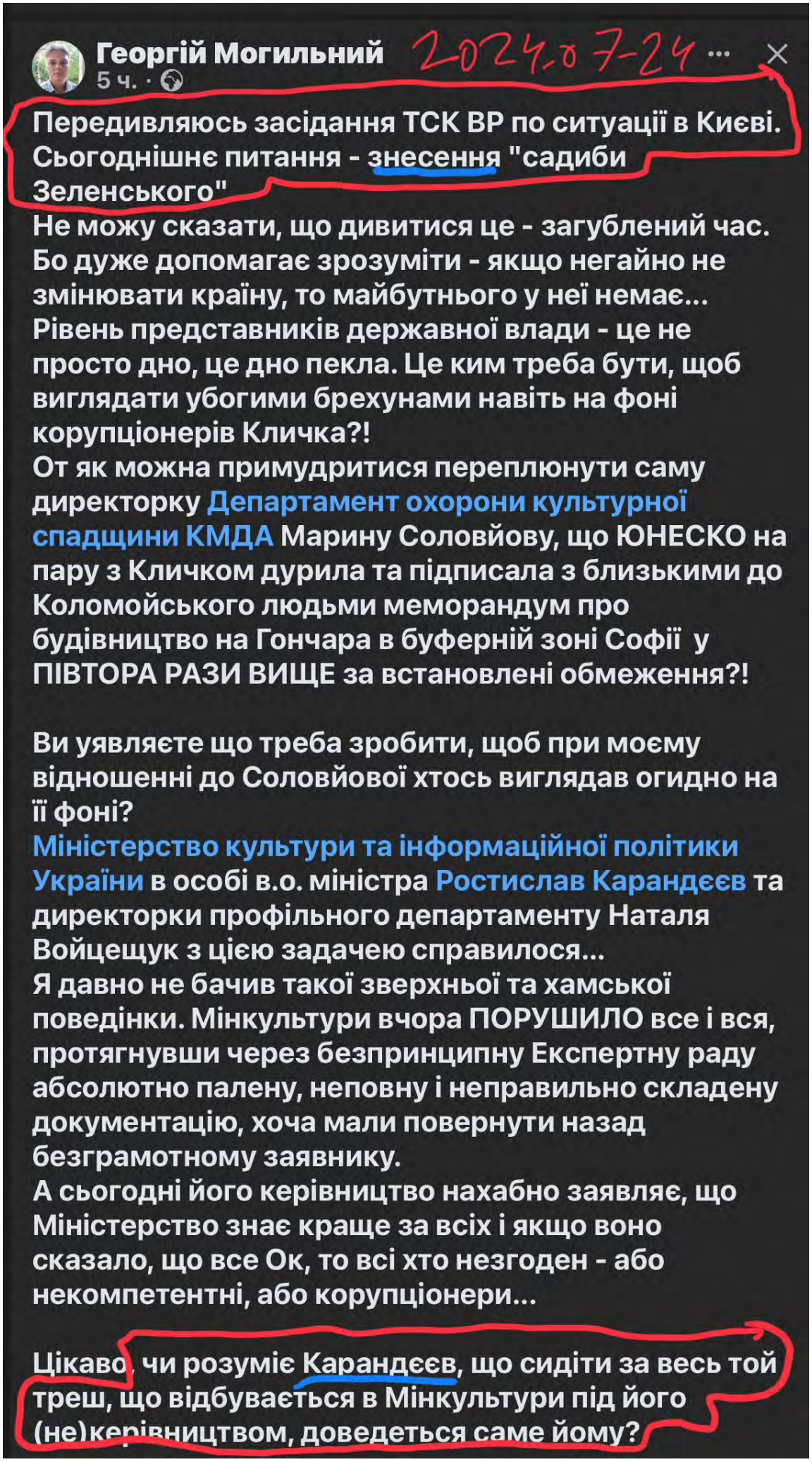
> «Нові зміни до порядку обліку навпаки зробили процедуру більш послідовною, публічною та більш відкритою для залучення фахівців у сфері охорони культурної спадщини. Так, можливо, що не всі можливі випадки і ситуації були при цьому враховані. Тому ми уважно розглянемо і промоделюємо висловлені зауваження та ризики аналітиків. Також зауваження та пропозиції з'являться (і вони вже є) від органів охорони та розробників облікової документації, ініціаторів подання об'єктів у процесі практичної реалізації цієї версії Порядку обліку, особливо у зв'язку з тестуванням Інформаційно-комунікаційної системи обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини України «Державний реєстр нерухомих пам'яток України».

*Георгій **Могильний**, аналітик громадської ініціативи «Голка»*

***

№ 3.101-3

Георгій Могильний 2024.07-24 ...
5 ч. ·

Передивляюсь засідання ТСК ВР по ситуації в Києві. Сьогоднішнє питання - знесення "садиби Зеленського"
Не можу сказати, що дивитися це - загублений час. Бо дуже допомагає зрозуміти - якщо негайно не змінювати країну, то майбутнього у неї немає...
Рівень представників державної влади - це не просто дно, це дно пекла. Це ким треба бути, щоб виглядати убогими брехунами навіть на фоні корупціонерів Кличка?!
От як можна примудритися переплюнути саму директорку Департамент охорони культурної спадщини КМДА Марину Соловйову, що ЮНЕСКО на пару з Кличком дурила та підписала з близькими до Коломойського людьми меморандум про будівництво на Гончара в буферній зоні Софії у ПІВТОРА РАЗИ ВИЩЕ за встановлені обмеження?!

Ви уявляєте що треба зробити, щоб при моєму відношенні до Соловйової хтось виглядав огидно на її фоні?
Міністерство культури та інформаційної політики України в особі в.о. міністра Ростислав Карандєєв та директорки профільного департаменту Наталя Войцещук з цією задачею справилося...
Я давно не бачив такої зверхньої та хамської поведінки. Мінкультури вчора ПОРУШИЛО все і вся, протягнувши через безпринципну Експертну раду абсолютно палену, неповну і неправильно складену документацію, хоча мали повернути назад безграмотному заявнику.
А сьогодні його керівництво нахабно заявляє, що Міністерство знає краще за всіх і якщо воно сказало, що все Ок, то всі хто незгоден - або некомпетентні, або корупціонери...

Цікаво, чи розуміє Карандєєв, що сидіти за весь той треш, що відбувається в Мінкультури під його (не)керівництвом, доведеться саме йому?

***

№ 3.102

BBC NEWS РУССКАЯ СЛУЖБА

Головна Війна в Україні Історії відео

Затримано колишнього заступника міністра оборони Росії Дмитра Булгакова

2024-07-27

Ніколов

Знаєте що мене найбільше бісить в повідомленнях про те, що Путєн дозволив своєму ФСБ заарештувати за корупцію чергового генерала Шойгу?

Те який меседж він посилає своїм елітам.

Путєн не рве ніякі інші відомства – тільки Міноборони, яке про@бало підготовку «второй вєлікой» до бліц-кригу на Київ.

Це сигнал про те, що на армії більше красти не можна.

Не тут.

Бо йому потрібна бойова, а не воровата армія. Вдовгу. Недарма Путєн призначив новим міністром оборони економіста, а його заступницею – свою двоюрідну племінницю.

Ну і геть добиває повна відсутність значимих покарань для вітчизняних корумпантів.

— Резнікову – індульгенція.

— Його зама, і навіть рядових керівників департаментів – вже випустили з СІЗО по справам, які починало СБУ.

«У нас праблєми с карупцією нєт, єто узкоє іпсо, за работу таваріщі»((((

— Ось це і є сигнал *Зеленського*, отриманий по всім вертикалям.

— Ось це і є про роботу над помилками.

— Ось це і є про те, що буде робитись після війни, коли б вона не зупинилась.

Автопереклад https://www.bbc.com/russian/articles/cg3jx593p0xo

***

Затримано колишнього заступника міністра оборони Росії Дмитра Булгакова

Генерал Булгаков незадовго до відставки - на параді Перемоги на Червоній площі в Москві 9 травня 2022 року

Колишнього заступника міністра оборони Росії Дмитра Булгакова, який відповідав за матеріально-технічне забезпечення, затримано й заарештовано в Москві в межах кримінальної справи про корупцію, повідомила ФСБ. Булгаков став сьомою високопоставленою людиною із системи Міноборони, яку заарештували з квітня.

Подробиць справи спецслужба не уточнила. Слідчий комітет Росії, повідомляючи про арешт 69-річного генерала Булгакова, також не уточнив деталі, зазначивши лише, що це кримінальна справа «корупційної спрямованості».

Колишній заступник міністра за рішенням суду перебуває в СІЗО «Лефортово» в Москві. Коли відбувся суд, ні ФСБ, ні СКР не уточнили.

Генерал армії Булгаков обіймав посаду заступника міністра оборони з 2008 року до вересня 2022 року. Він відповідав за матеріально-технічне забезпечення Збройних сил РФ. У 2016 році йому було присвоєно звання Героя Росії.

У квітні цього року у справі про корупцію заарештували заступника міністра оборони Тимура Іванова. Міністр оборони Сергій Шойгу не увійшов до нового складу уряду і став секретарем Радбезу Росії, а його колишніх заступників було звільнено.

Булгаков пішов ще восени 2022 року. Міноборони пояснило його відставку переходом на іншу роботу. Про нову посаду генерала повідомлень не надходило (якщо не брати до уваги участі в дорадчому органі при міністерстві). Це була перша відставка в Міноборони після початку війни в Україні.

Булгаков багато років відповідав за тил Збройних сил, керував системою матеріально-технічного забезпечення, діяльністю з організації забезпечення військ озброєнням, військовою технікою та матеріальними засобами, їхнього зберігання, експлуатації, модернізації, ремонту та утилізації, військових перевезень, пише «Интерфакс».

У 2015-2017 роках Булгаков курирував питання, пов'язані з будівництвом залізничної лінії в обхід України, а також відповідав за постачання російських військ у Сирії, зазначає «Коммерсант».

Посилаючись на анонімне джерело, «РИА Новости» стверджує, що Булгаков, використовуючи службове становище, лобіював інтереси АТ «Грязинський харчовий комбінат» із Липецької області. У квітні були заарештовані троє топ-менеджерів комбінату. Їх звинувачують у неналежній організації послуг із забезпечення харчування для потреб Міноборони.

За твердженням співрозмовника «РИА Новости», у війська постачали пайки із заниженою енергетичною цінністю - м'ясо яловичини нібито замінювали свининою і курятиною.

Булгакова підозрюють у розтраті в особливо великому розмірі, пише ТАСС, посилаючись на матеріали справи.

Напередодні Тверський суд Москви відправив під арешт гендиректора Військово-будівельної компанії Андрія Бєлкова, затриманого за звинуваченням у зловживанні повноваженнями. За даними «Коммерсанта», його справа пов'язана зі зловживаннями під час закупівлі томографа за завищеними цінами в період, коли Бєлков очолював одну з організацій Міноборони. Роботу Бєлкова курирував заарештований екс-заступник міністра оборони Іванов, зазначало видання.

Протягом місяця після арешту Іванова в СІЗО опинилися ще три генерали - начальник головного управління кадрів Міноборони Юрій Кузнєцов, колишній командувач 58-ю армією Іван Попов і начальник головного управління зв'язку Міноборони Вадим Шамарін, а також начальник управління департаменту Міноборони із забезпечення держоборонзамовлення Володимир Вертелецький.

Таким чином,

Булгаков став сьомою високопоставленою людиною із системи Міноборони, яку було заарештовано з квітня. Усіх їх взяли під варту. Генерала Попова суд за клопотанням слідства в липні відпустив із СІЗО під домашній арешт.

***

№ 3.103-1

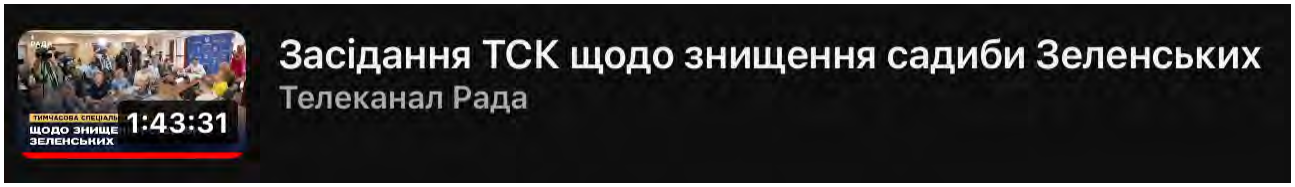
Аналітика Знищення Садиби Зеленських: хто винен і хто відповість

2024-07-25

Євген ДЕМ’ЯНОВ

Народні депутати України з’ясовували обставини та причини знищення історичних будівель у столиці

Відео

К и ї в , схоже, пробив дно щодо поводження з пам’ятками історії:

— нахабне знесення забудовником 19 липня Садиби Зеленських довело відому тезу, що безкарність породжує вседозволеність.

Саме про цей акт вандалізму точилася палка дискусія в середу, 24 липня, на засіданні ***Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України*** з питань моніторингу та оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади в місті Києві – столиці України під час воєнного стану.

1. Попередження було проігноровано

Ми не маємо жодних намірів привласнювати лаври міфологічної Кассандри, але «Каштан NEWS» ще кілька місяців тому почав бити в дзвони з приводу того, що навколо Садиби Зеленських збираються серйозні хмари. На жаль, наші проблемні публікації на цю тему київські можновладці не помітили або проігнорували. Допоки не вдарив грім, а точніше — на дах багатостраждального будинку не опустився ківш екскаватора, що вщент зруйнував пам'ятку архітектури, яку так і не визнали офіційно ті чиновники, які за своїми службовими обов'язками мали це зробити.

2. Честь мундира

Натомість присутні на засіданні ТСК могли спостерігати, як керівниця ***Департаменту охорони культурної спадщини КМДА*** Марина ***Соловйова*** **намагалася захистити честь власного мундира за принципом «я не я, і хата не моя».**

Адже чого варта заява пані ***Соловйової*** про те, що

> — вона «лише на засіданні ТСК із подивом дізналася, що член Консультативної ради Департаменту Микола ***Віхарев*** має конфлікт інтересів, оскільки є одним із проєктантів ***ЖК «Тургнєнєв»***, **будівлю**

якого планують звести на місці вже зруйнованого історичного будинку».

Консультативна рада з питань охорони культурної спадщини, що працює при профільному Департаменті КМДА, **протягом 2,5 років під різними приводами так і не спромоглася надати охоронний статус Садибі Зеленських.**

3. Заяву — на стіл

Звичайно, на таку поведінку Марини ***Соловйової*** відреагували члени ТСК.

Зокрема,

— не стримав емоцій голова комісії, народний депутат України Віталій ***Безгін***, який запропонував директорці Департаменту, аби вона написала заяву на звільнення з посади.

«Мені здається, **на ключових посадах в КМДА і профільних департаментів панує тотальна безвідповідальність і тотальна бездіяльність**. І до вирішення цього треба системно підходити і думати, що робити…

Якщо в місті безлад, руїна, то люди, які за нього відповідають, мають нести як мінімум політичну відповідальність: від голови КМДА до керівників департаментів», — сказав Віталій Безгін.

На його переконання, через непрофесійність необхідно розпустити нинішній склад Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини КМДА, а також звільнити й керівництво Департаменту.

«Петицію (щодо звільнення керівництва Департаменту, — ред.) ми точно будемо підтримувати… Я точно думаю, що має бути рішення про зміну керівництва Департаменту», — зазначив Віталій Безгін.

4. КМДА грала в мовчанку

Відверте обурення з приводу дій, а точніше — бездіяльності відповідальних осіб, висловив і в.о. міністра культури та інформаційної політики України Ростислав ***Карандєєв***.

Як зазначив очільник відомства, посадовці Київської міської державної адміністрації не вжили достатніх заходів для збереження незаконно знесеної 19 липня забудовником старовинної Садиби Зеленських та проігнорували належну комунікацію з Міністерством культури та інформаційної політики.

«Ми не знайшли, на жаль, реакції наших колег у місті. На нашу адресу надійшло останнім часом 12 звернень від представників громадськості щодо цього будинку. Ці звернення були передані у місто нашим колегам. На жаль, на жодне з них ми не отримали відповіді», — сказав Ростислав ***Карандєєв***.

Він зазначив, що міністерству, зокрема, хотілося б почути від своїх столичних колег, як відбувається розгляд цих звернень, а також ухвалюються (ухвалювалися) рішення щодо Садиби Зеленських.

Також міністр звернув увагу на той факт, що

1) — **проєкту реконструкції історичної будівлі ніхто в міністерстві не бачив**, ніхто не знає, де він, а отже

2) — виникає цілком слушне запитання — **на основі чого забудовник вчинив дії щодо демонтажу цієї будівлі.**

«Ми не знаємо, що робило місто, щоб зберегти цю будівлю, — обурено говорив Карандєєв, — цей об'єкт мав бути захищений згідно з чинним законодавством, хоча і не був включений до переліку об'єктів історичної спадщини. Він не мав бути знищеним, а — лише реконструйованим».

5. Арешт не знімали

В унісон міністерству висловили свою позицію й правоохоронці.

Перша заступниця керівника Київської міської прокуратури Марія ***Вдовиченко*** нагадала, що злочин 19 липня скоєно, незважаючи на арешт, який було накладено ще в січні цього року на будівлю, що на вулиці Кониського, 22.

Це відбулося в межах кримінального провадження, розпочатого столичними правоохоронцями за фактом умисного незаконного знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини (ч.2 ст. 298 КК України). Зазначені процесуальні дії забороняли користування, розпорядження майном, що потрапило під санкцію, та його відчуження.

«Наявний приклад (знищення Садиби Зеленських, — ред.) говорить про те, що таких прикладів в Києві дуже багато і час просити законодавців внести зміни до Закону «Про охорону культурної спадщини», — зазначила Марія Вдовиченко та додала, що це позитивно вплине на збереження історичних пам'яток не лише в Києві, а й в Україні загалом.

6. Внутрішній ворог гірше зовнішнього

За даними активістів, які чинять спротив нахабному знищенню пам'яток історії, від початку повномасштабної війни в Києві було зруйновано 23 історичні будівлі. Водночас лише дві з них стали ціллю російських ракетних атак, а решту знищили вандали-забудовники.

«На сьогоднішній день ніхто до відповідальності не притягнутий. Це свідчить про системну проблему в Києві щодо збереження пам'яток історії», — констатували активісти.

7. Меморандум, як дишло

Іншою проблемою, на яку вказали захисники столичної архітектури, є невиконання так званих меморандумів на відновлення знищених або пошкоджених в місті забудовниками історичних об'єктів.

У цьому контексті варто нагадати, що днями **КМДА хизувалася перед громадськістю черговим таким меморандумом, який уклала з вандалом-забудовником**. Мовляв, заспокойтеся, кияни, він зобов'язався відбудувати знищену будівлю.

«Знесення будівлі і її відновлення — це самообман, це — фікція. На мою суб'єктивну думку, якщо історична будівля зруйнована, то ми її відновленням намагаємося наздогнати потяг», — прокоментував ситуацію голова ТСК Віталій ***Безгін***, зазначивши, що необхідно, аби Департамент охорони культурної спадщини КМДА надав документи про стан виконання кожного такого меморандуму.

Крім того, **члени ТСК зазначили, що Київ має оновити містобудівну документацію**, а до цього потрібно визначити тимчасовий порядок дій, а також переглянути оренду площ в історичних будівлях, **розпустити та сформувати нову *Консультативну раду при Департаменті охорони культурної спадщини***.

У свою чергу, **народні депутати України пообіцяли в стислі терміни внести зміни до законодавства про охорону культурної спадщини та історичних будівель**.

***

№ 3.103-2

Владимир Бондаренко
5 ч. ·

2024-07-24

суд избрал меру пресечения фунту Гречке, на которого повесили разрушение старинного дома на Кониського (Тургенєвська) 22

напомню, Гречко Михайло Михайлович (1992 р.н.) – двоюродный брат Бесагі Віктора Вікторовича, который с братом Володимиром владеет 50% в ТОВ «Тургенєв Білд», которое строит ЖК «Тургенев» на месте разрушенного дома. Первую секцию жилдома они построили на соседнем участке на на Кониського (Тургенєвська) 22-А. Построить то они построили но ввести в эксплуатацию не могут из-за кучи нарушений, начиная что целевое земучастка – под торговлю, плюс втулили 10 этажей вместо 8 по проекту и МУО (подписано Ганной Бондар нардеп СН от Вавриша, к слову). Потому и поторопились со сносом хотя там арест и даже прикасаться нельзя было

Кличко прекрасно знает застройщика, например, на фото Кличко вместе с Виктором Бесагой открывают лестницу с Пейзажки на Воздвиженку, которую Бесага забацал за 15 млн грн горбюджетных денег

Кроме братьев Бесаг в фирме ТОВ «Тургенєв Білд» с половины сидят ещё Микола Негрич (зять Голиці екс-начальник главка житлозабезпечення КМДА) и некий Татарчук Павло Олександрович

Негрич и Татарчук также бенефициары "ДЕМІЇВКА-ІНВЕСТ", которая владеет фирмой "ВАЛДІ-ХОЛДИНГ" (базар на трое), другой совладелец там – АТ "ГЕЛІОР", в котором 50% владеет Спасибко Олександр Валерійович (экс-зам Кличка по земле и стройке). Он тоже изображен на фото с Бесагой и Кличком. Спасибко учился в красном корпусе на истфаке вместе с Денисом Комарницким – "смотрящий" за Киевом

ну а отвечать будут фунты...

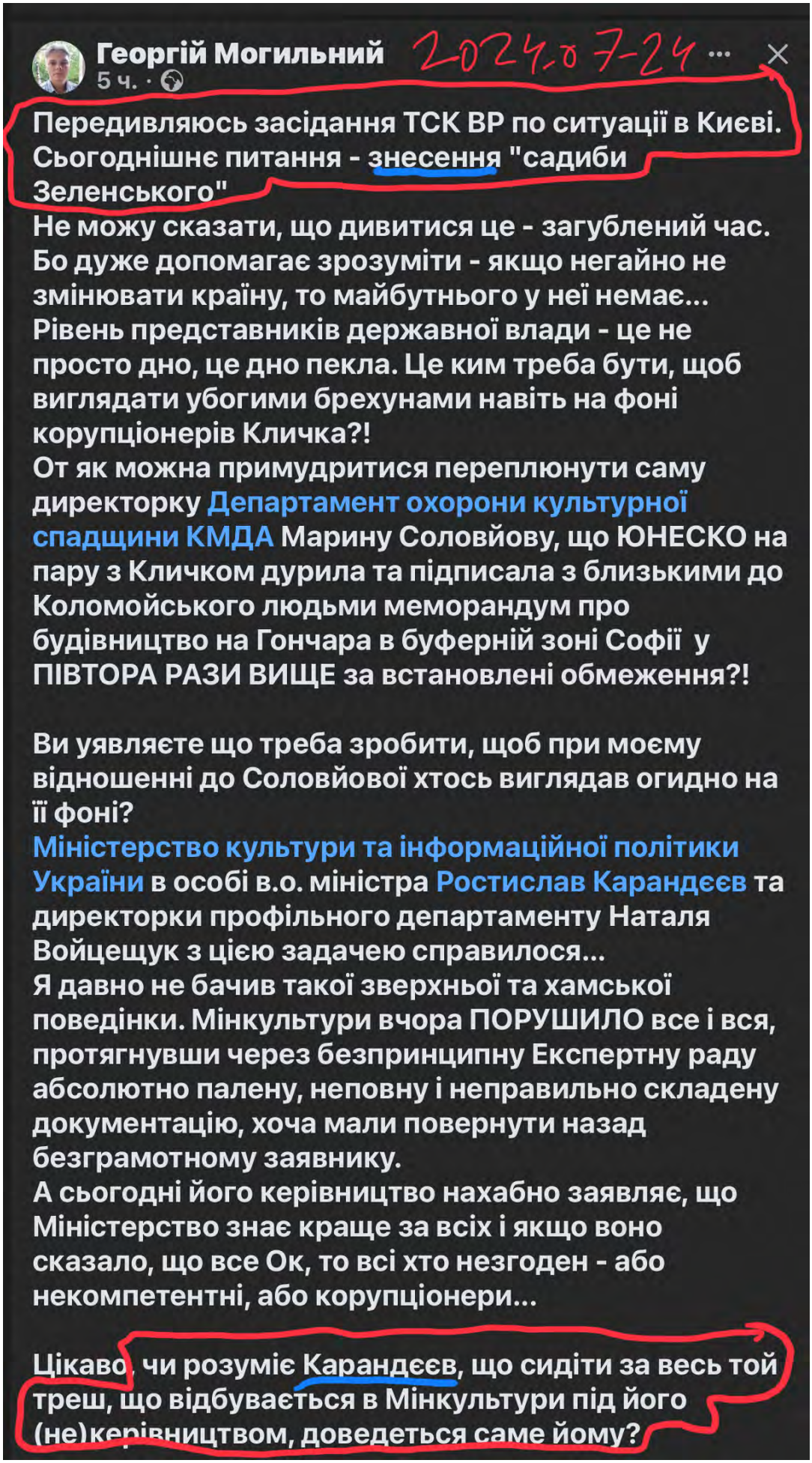
это настоящий расклад а не то что нам впаривают кличковские пеарщики

кстати другой фунт подписал и некий меморандум с городом про восстановление разрушенного дома. хотя любому понятно что это бумажка не стоит даже бумаги на коей писана. и что они там могут строить если там аресты?

забыл: Гречко с братом внесли 240 тыс грн в предвыборный фонд ТЕРЕНТЬЄВА МИХАЙЛА ОЛЕКСАНДРОВИЧА (депутат Киевсовета (ЄС-УДАР-БЛЧ) голова земельной комиссии, директор КП «Інженерний центр», фігурант уг.дела по дезертирству). ТЕРЕНТЬЄВ помощник Комарницкого (смотрящий)

***

№ 3.103-3

Георгій Могильний
2024.07-24
5 ч. ·
Передивляюсь засідання ТСК ВР по ситуації в Києві. Сьогоднішнє питання - знесення "садиби Зеленського"
Не можу сказати, що дивитися це - загублений час. Бо дуже допомагає зрозуміти - якщо негайно не змінювати країну, то майбутнього у неї немає...
Рівень представників державної влади - це не просто дно, це дно пекла. Це ким треба бути, щоб виглядати убогими брехунами навіть на фоні корупціонерів Кличка?!
От як можна примудритися переплюнути саму директорку Департамент охорони культурної спадщини КМДА Марину Соловйову, що ЮНЕСКО на пару з Кличком дурила та підписала з близькими до Коломойського людьми меморандум про будівництво на Гончара в буферній зоні Софії у ПІВТОРА РАЗИ ВИЩЕ за встановлені обмеження?!
Ви уявляєте що треба зробити, щоб при моєму відношенні до Соловйової хтось виглядав огидно на її фоні?
Міністерство культури та інформаційної політики України в особі в.о. міністра Ростислав Карандєєв та директорки профільного департаменту Наталя Войцещук з цією задачею справилося...
Я давно не бачив такої зверхньої та хамської поведінки. Мінкультури вчора ПОРУШИЛО все і вся, протягнувши через безпринципну Експертну раду абсолютно палену, неповну і неправильно складену документацію, хоча мали повернути назад безграмотному заявнику.
А сьогодні його керівництво нахабно заявляє, що Міністерство знає краще за всіх і якщо воно сказало, що все Ок, то всі хто незгоден - або некомпетентні, або корупціонери...
Цікаво, чи розуміє Карандєєв, що сидіти за весь той треш, що відбувається в Мінкультури під його (не)керівництвом, доведеться саме йому?

***

№ 3.104-1

У своєму пості від 20 червня я вже звертав увагу на неприпустиму зміну риторики міністра Кулеби щодо Китаю

2024-07-27

Гончар

І ось учора ***Зеленський*** повідомив, що

> — побачив **«чіткий сигнал, що Китай підтримує територіальну цілісність та суверенітет України".**

Я намагався знайти цей сигнал в офіційних повідомленням китайської сторони. Напевне ***Кулеба*** надав президенту якесь рентгенівське бачення, бо я нічого геть не знайшов в жодному з трьох повідомлень агенції Сіньхуа, видання «Женьмінь Жибао», яке просто зробило передрук з Сіньхуа.

Найсвіжіші повідомлення 23 липня 2024 року на офіційному сайті МЗС КНР стосуються вітального листа Сі до учасників 6-го Китайсько-російського енергетичного ділового форуму та привітання Кагаме з обранням його президентом Руанди. Все.

Те що тиражує китайська пропаганда, це

> — «Д. Кулеба отметил, что Китай - великая страна. Украина и Китай установили стратегическое партнерство и взаимно являются важными торгово-экономическими партнерами. Украинская сторона поддерживает позицию Китая по тайваньскому вопросу и будет продолжать

придерживаться принципа одного Китая» (мовою оригіналу російської версії Сіньхуа).

І жодного слова про територіальну цілісність України!

Навіть у загальних рисах, як це традиційно робить китайська пропаганда – «Китай підтримує територіальну цілістність», не вказуючи, що це стосується конкретної держави.

Звісно, можливо, що в притаманній китайцям манері, Ван І міг тихо шепнути на вухо Кулебі, що "Крим - це Україна", але ми про це нікому, ніде і ніколи не скажемо публічно, а так ви майте на увазі, навіть призиденту своєму можеш повідомити. Згідно Сунь Цзи "війна - це шлях хитрощів і обману". А Китай веде війну, і не на боці України.

Та й зверніть увагу, де Ван І приймав Кулебу – не в Пекіні.

В Китаї символіка має велике значення. Прийомом українського міністра в Гуанчжоу китайці хотіли продемонструвати низьку пріоритетність України для Піднебесної.

І хоча Кулеба похвалявся перед візитом, що це перший візит міністра закордонних справ України за останні 12 років, це не подвигло китайську сторону прийняти його, як годиться, в Пекіні на рівні, що відповідає офіційному візиту.

Ну й символіка, яку провів Кулеба з візитом 12-річної давнини, не дуже позитивна.

То був візит міністра Грищенка часів Януковича після підписання Декларації про стратегічне партнерство між Україною та Китаєм. До речі, в офіційній базі даних знайти цей документ неможливо, бо насправді це була декларація про стратегічне партнерство між Компартією Китаю та партією регіонів Януковича. До речі, Кулеба чомусь забув, що Стратегія національної безпеки не визначає Китай як стратегічного партнера України. Погано особі на посаді міністра не знати базові документи своєї держави.

Ну також варто було би Кулебі пам’ятати, що

— 2016-го року був візит міністра закордонних справ України П. Клімкіна до Китаю.

— Приймав його той же Ван І, і не в Гуанчжоу, а в Пекіні, хоча це був робочий, а не офіційний візит.

Загалом **ганебненько виглядає, коли український міністр працює в ролі пропагандиста осоновного союзника Росії**.

В Пекіні та Москві радісно підморгують один одному та ще й відверто демонструють братерство по зброї

- дві пари стратегічних бомбардувальників - російські Ту-95МС та китайські Н-6 - показували "Кузькіну мать" США поблизу Аляски.

П.С.

Про Китай і його бачення України, а також політику Пекіна щодо нашої країни незабаром у спеціальному огляді Центру «Стратегія XXI». Це буде для нагадування "забудькуватим" особам на посадах міністра та президента

***

№ 3.104-2

Китай чітко висловився щодо українського суверенітету та зброї для Росії – Зеленський

2024-07-24

Під час візиту міністра закордонних справ Дмитра Кулеби до Китаю було отримано чіткий сигнал про підтримку суверенітету та цілісності України з боку КНР.

Про це повідомив під час вечірнього звернення в середу, **24 липня,** президент України Володимир ***Зеленський***.

"Є чіткий сигнал, що Китай підтримує територіальну цілісність і суверенітет України. А також було підтверджено й те, що мені говорив лідер Китаю Сі Цзіньпін, – що Китай не постачатиме зброї Росії", - заявив ***український лідер***.

Зеленський зазначив, що візит українського посадовця на такому рівні до Китаю відбувся уперше за багато років і це, за його словами, добре.

"На детальну доповідь міністра я очікую після повернення в Україну", - зауважив президент.

Нагадаємо, українські дипломати вперше від початку війни прибули до Китаю. Це перший двосторонній візит міністра закордонних справ до Китайської народної республіки.

***

№ 3.105-1

День енергетичного бабака, Або скоро ми всі будемо російським ІПСО

2024-07-26

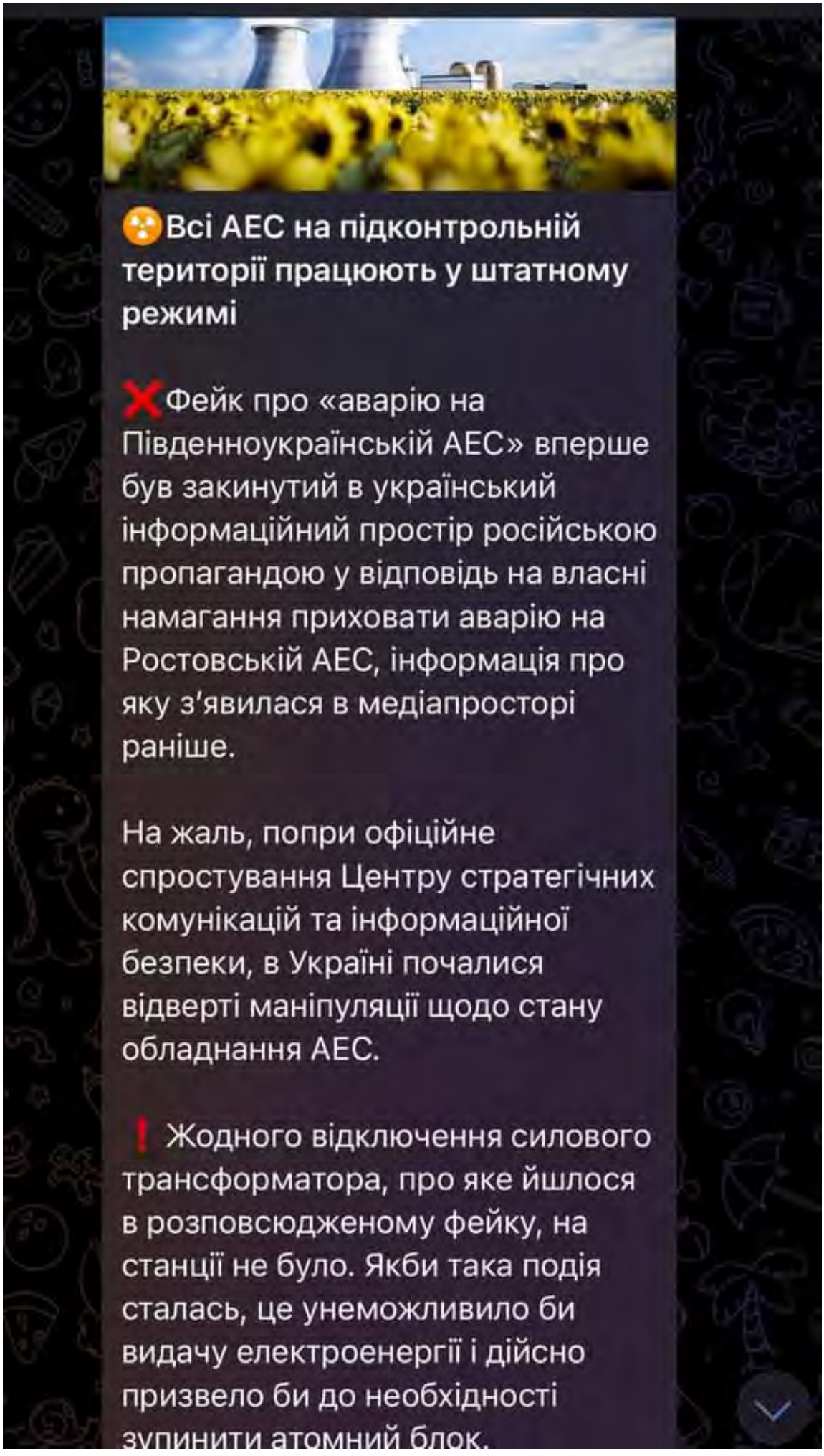
Ніколаєнко

Пам’ятаєте, тиждень тому ми сиділи без світла по 15-18 годин.

У четвер директор Центру дослідження енергетики Oleksandr Kharchenko заявив, що 16 липня на Південноукраїнській атомній електростанції (ПАЕС) згоріли два трансформатори струму.

А в п’ятницю в Раді була година запитань до уряду і депутат-слуга ***Костюк*** запитав у міністра енергетики, що тут от, мовляв, всякі вкиди ідуть, журналісти якогось експерта цитують, то чи правда це.

«Там вчора центр протидії дезінформації опублікував спростування, що все це є фейк. Саме цікаве, що спершу ця інформація з’явилась на російських каналах. Тобто російські канали… бо ми навіть коли даємо комунікацію, ми ніколи не вказуємо об’єкт, не вказуємо конкретну станцію чи підстанцію, ми даємо більш загальну комунікацію», відповів ***Галущенко***.

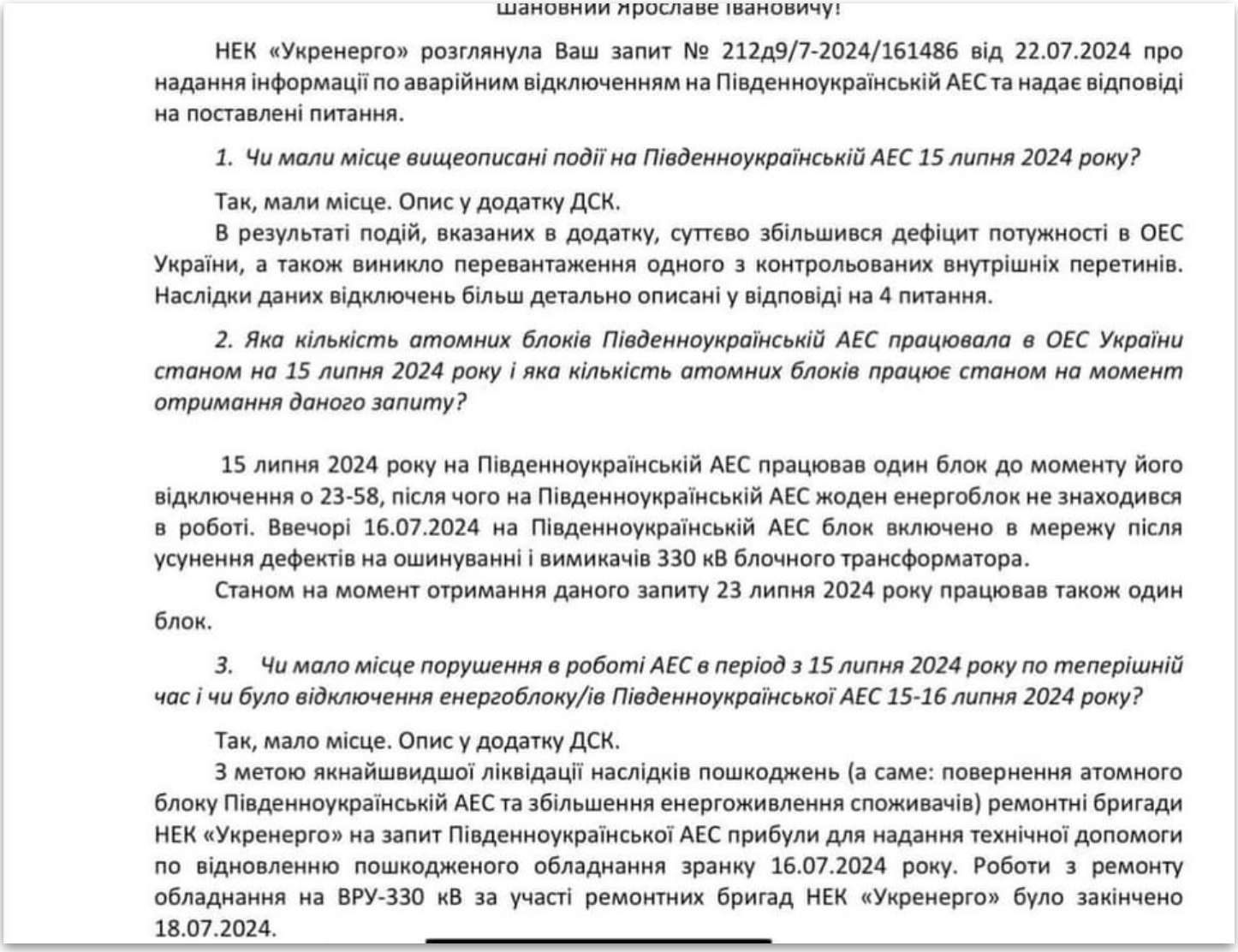
«На російському каналі з'явилась ця інформація про Південноукраїнську станцію. Потім.., я навіть не хочу коментувати цих експертів, воно залетіло в

український медіапростір. Це неправда, блок в мережі і працює. Питання для чого це робиться, але я думаю, ми його переадресуємо компетентним органам, які мають працювати з тими людьми і питати, нащо вони вносять в наш медіапростір російські наративи», - наголосив міністр.

Ну лякати журналісті та експертів спецслужбами - це, звісно, аж ніяк не наслідування країни, з якою воюємо.

Списувати всі свої проколи на російську ІПСО - це вже стала традиція Міненерго. Тим більше, коли йдеться про улюблену атомку міністра. Розвивати треба тільки її, бо ніде так не зручно красти. Ми будуємо два нові атомні блоки замість вкластись в газові турбіни та децентралізовану генерацію.

Але вчора Ярослав ***Железняк*** у своєму Telegram опублікував відповідь на депутатський запит до "Укренерго". У цій відповіді йому підтвердили "позаштатну подію", яка сталася на Південноукраїнській АЕС 15 липня.

Шановний Ярославе Івановичу!

НЕК «Укренерго» розглянула Ваш запит № 212д9/7-2024/161486 від 22.07.2024 про надання інформації по аварійним відключенням на Південноукраїнській АЕС та надає відповіді на поставлені питання.

1. Чи мали місце вищеописані події на Південноукраїнській АЕС 15 липня 2024 року?

Так, мали місце. Опис у додатку ДСК.

В результаті подій, вказаних в додатку, суттєво збільшився дефіцит потужності в ОЕС України, а також виникло перевантаження одного з контрольованих внутрішніх перетинів. Наслідки даних відключень більш детально описані у відповіді на 4 питання.

2. Яка кількість атомних блоків Південноукраїнській АЕС працювала в ОЕС України станом на 15 липня 2024 року і яка кількість атомних блоків працює станом на момент отримання даного запиту?

15 липня 2024 року на Південноукраїнській АЕС працював один блок до моменту його відключення о 23-58, після чого на Південноукраїнській АЕС жоден енергоблок не знаходився в роботі. Ввечорі 16.07.2024 на Південноукраїнській АЕС блок включено в мережу після усунення дефектів на ошинуванні і вимикачів 330 кВ блочного трансформатора.

Станом на момент отримання даного запиту 23 липня 2024 року працював також один блок.

3. Чи мало місце порушення в роботі АЕС в період з 15 липня 2024 року по теперішній час і чи було відключення енергоблоку/ів Південноукраїнської АЕС 15-16 липня 2024 року?

Так, мало місце. Опис у додатку ДСК.

З метою якнайшвидшої ліквідації наслідків пошкоджень (а саме: повернення атомного блоку Південноукраїнській АЕС та збільшення енергоживлення споживачів) ремонтні бригади НЕК «Укренерго» на запит Південноукраїнської АЕС прибули для надання технічної допомоги по відновленню пошкодженого обладнання зранку 16.07.2024 року. Роботи з ремонту обладнання на ВРУ-330 кВ за участі ремонтних бригад НЕК «Укренерго» було закінчено 18.07.2024.

«15 липня 2024 року на Південноукраїнській АЕС працював один блок до моменту його відключення о 23-58, після чого жоден блок на Південноукраїнській АЕС не знаходився в роботі. Ввечері 16.07.2024 на Південноукраїнській АЕС блок включено в мережу після усунення дефектів

на ошинуванні та вимикачів 330 кВ блочного трансформатора», - йдеться у відповіді.

"Внаслідок цього відключився перший енергоблок з навантаженням 1000 МВт, а також три лінії електропередач. Сталося коротке замикання вимірювального трансформатора струму з наступним руйнуванням та загорянням. Як наслідок в південно-східному регіоні були уведені графіки аварійних відключень, а в центральних регіонах, зокрема і в місті Києві, суттєво збільшився час відключення споживачів від енергомережі", - написав ***Железняк***.

Здавалось би, вже нічим крити. Можна просто закрити обличчя руками від сорому.

Але ні… міністерство продовжує стояти на своєму, … що це російський фейк.

«Жодного відключення силового трансформатора, про яке йшлося в розповсюдженому фейку, на станції не було. Якби така подія сталась, це унеможливило би видачу електроенергії і дійсно призвело би до необхідності зупинити атомний блок», - написали в ***Міненерго***.

Я не знаю, як у кого, але в мене новини від Міненерго скоро перейдуть в розряд новин від Арестовича.

А, ну і між колег вже виникає сталий жарт: хто сьогодні працює російським ІПСО.

UPD.

Апофігей феєрії - аварію підтвердило МАГАТЕ

***

№ 3.105-2

Update 239-IAEA Director General Statement on Situation in Ukraine

26 Jul 2024

Vienna, Austria

The nuclear safety and security situation at the Zaporizhzhya Nuclear Power Plant (ZNPP) remains highly challenging during the military conflict, including efforts to ensure adequate maintenance of key safety systems and other vital equipment, Director General Rafael Mariano Grossi of the International Atomic Energy Agency (IAEA) said today.

Over the past week, the IAEA experts stationed at the ZNPP have conducted several walkdowns focused on monitoring maintenance activities across the site, as well as the availability of necessary spare parts for the plant.

“These are areas which are of vital importance for sustainable nuclear safety and security, even though they are often overshadowed by more urgent difficulties, including the extremely vulnerable off-site power situation at the Zaporizhzhya Nuclear Power Plant,” Director General Grossi said.

“At all nuclear power plants around the world, maintenance is essential to prevent the degradation of reactor structures, systems, and components. This has been an especially difficult task to implement during the war. But if not conducted regularly and comprehensively, it could further increase the risk of a nuclear accident in the future. We are continuing to follow this issue very closely,” he said.

In recent days, the IAEA team observed ongoing maintenance of the components of the main electrical transformer of reactor unit 3, which were being disassembled for servicing. Once the maintenance is completed, tests will be performed to ensure the operability of the transformer prior to it returning to operation.

The IAEA experts also monitored planned maintenance activities in the reactor hall and the nuclear auxiliary building of unit 6, including the refuelling machine crane and the heat exchangers. The team was also able to observe the maintenance of some electrical as well as instrumentation and control equipment. They did not report any issues related to nuclear safety or security related to the observed maintenance activities. When visiting the same unit's turbine hall, the team was once again not granted access to its western part.

In other areas of relevance for nuclear safety and security, the IAEA team observed emergency diesel generator (EDG) testing at unit 4, which was performed within the established nuclear safety criteria.

While visiting the ZNPP's training centre to observe activities there, the IAEA team noted that the centre is also providing training for specialists performing metal integrity inspections at the ZNPP, using ultrasonic equipment. The centre plans to expand its capabilities to include training on the use of industrial radiography for the non-destructive testing (NDT) of metal integrity.

Over the past week, the IAEA experts have continued to hear explosions and gunfire at various distances from the site.

Following a series of outages earlier this month that also affected the availability of water, power has been restored in the nearby city of Enerhodar, where most ZNPP staff live. At the ZNPP site, the IAEA experts have had more regular access to tap water this week, following shortages last week.

Elsewhere in Ukraine, the IAEA experts present at the Khmelnytskyy, Rivne and South Ukraine Nuclear Power Plants (NPPs) and the Chornobyl site reported that nuclear safety and security is being maintained despite the effects of the ongoing conflict. The teams continued to report air raid alarms heard from the sites.

One of the three reactor units at the South Ukraine NPP has completed its planned maintenance and refuelling activities and was successfully restarted, while a planned outage at another unit is nearing completion.

Last week, the IAEA team at the South Ukraine NPP reported that its unit 2 was temporarily shut down following the actuation of electrical protections due to a transformer problem in the 330 kV open switchyard, located outside the NPP site. As a result of a short circuit, there was damage to the ceramic insulator, causing an oil leak that caught fire due to an electric arc. After the electrical connection was restored, the reactor was restarted and commenced supplying electricity to the grid after about 17 hours, reaching full power just over 24 hours after the shutdown.

The IAEA teams at the Rivne and South Ukraine NPPs rotated late last week and the Khmelnytskyy NPP team rotated on Wednesday.

***

№ 3.105-3

Обновление 239-Заявление Генерального директора МАГАТЭ о ситуации в Украине

Ситуация с ядерной безопасностью на Запорожской АЭС (АЭС) остается очень сложной во время военного конфликта, включая усилия по обеспечению надлежащего обслуживания ключевых систем безопасности и другого жизненно важного оборудования, заявил сегодня генеральный директор Международного агентства по атомной энергии (МАГАТЭ) Рафаэль Мариано Гросси.

За последнюю неделю эксперты МАГАТЭ, дислоцированные на АЭС, провели несколько мероприятий, посвященных мониторингу технического обслуживания на объекте, а также доступности необходимых запасных частей для завода.

"Это области, которые имеют жизненно важное значение для устойчивой ядерной безопасности, даже несмотря на то, что они часто омрачаются более неотложными трудностями, включая чрезвычайно уязвимую ситуацию с электроэнергией за пределами Запорожской АЭС", - сказал генеральный директор Гросси.

"На всех атомных электростанциях по всему миру техническое обслуживание имеет важное значение для предотвращения деградации реакторных конструкций, систем и компонентов. Это была особенно сложная задача, которую нужно было реализовать во время войны. Но если не проводить регулярно и всесторонне, это может еще больше увеличить риск ядерной аварии в будущем. Мы продолжаем очень внимательно следить за этим вопросом", - сказал он.

В последние дни группа МАГАТЭ наблюдала за текущим обслуживанием компонентов главного электрического трансформатора реакторного блока 3, которые разбирались для обслуживания. После завершения технического обслуживания будут проведены испытания для обеспечения работоспособности трансформатора до его возвращения в эксплуатацию.

Эксперты МАГАТЭ также следили за запланированными мероприятиями по техническому обслуживанию реакторного зала и ядерного вспомогательного здания блока 6, включая заправочный кран и теплообменники. Команда также смогла наблюдать за техническим обслуживанием некоторых электрических, а также контрольно-измерительных приборов и управляющего оборудования. Они не сообщили о каких-либо вопросах, связанных с ядерной безопасностью, связанными с наблюдаемой деятельностью по техническому обслуживанию. При посещении турбинного зала того же подразделения команде снова не был предоставлен доступ к его западной части.

В других областях, имеющих отношение к ядерной безопасности, группа МАГАТЭ наблюдала испытания аварийного дизельного генератора (EDG) в блоке 4, который проводился в соответствии с установленными критериями ядерной безопасности.

Во время посещения учебного центра ZNPP для наблюдения за деятельностью там, команда МАГАТЭ отметила, что центр также проводит обучение специалистов, выполняющих проверки целостности металла на АЭС, с использованием ультразвукового оборудования. Центр планирует расширить свои возможности, включив в него обучение по использованию промышленной рентгенографии для неразрушающего контроля (NDT) целостности металла.

На прошлой неделе эксперты МАГАТЭ продолжали слышать взрывы и стрельбу на разных расстояниях от места.

После серии отключений в начале этого месяца, которые также повлияли на доступность воды, электричество было восстановлено в близлежащем городе Энерходар, где проживает большинство сотрудников АЭС. На площадке АЭС эксперты МАГАТЭ имели более регулярный доступ к водопроводной воде на этой неделе, после нехватки на прошлой неделе.

В других местах Украины эксперты МАГАТЭ, присутствующие на Хмельницких, Ровенских и Южно-Украинских атомных электростанциях (АЭС) и Чернобыльском объекте, сообщили, что ядерная безопасность поддерживается, несмотря на последствия продолжающегося конфликта. Команды продолжали сообщать о тревогах о воздушных налетах, слышанных с объектов.

Один из трех реакторов на АЭС Южной Украины завершил свои запланированные работы по техническому обслуживанию и заправке и был успешно перезапущен, в то время как запланированное отключение в другом подразделении близится к завершению.

На прошлой неделе команда МАГАТЭ на АЭС Южной Украины сообщила, что ее **блок 2 был временно отключен после включения электрических средств защиты из-за проблемы с трансформатором** на открытой распределительной площадке 330 кВ, расположенной за пределами площадки АЭС.

1) — В результате короткого замыкания произошло повреждение керамического изолятора, что вызвало утечку масла, которая загорелась из-за электрической дуги.

2) — После восстановления электрического соединения реактор был перезапущен и начал подачу электроэнергии в сеть примерно через 17

часов, достигнув полной мощности чуть более чем через 24 часа после отключения.

Команды МАГАТЭ на Ровенской и Южно-украинских АЭС ротировались в конце прошлой недели, а команда Хмельницкой АЭС - в среду.

***

№ 3.106-1

Слава министру, у нас есть свет! Как заявил наш герой, атомщики отремонтировали блок на 13 суток раньше срока, отчего всей ОПГ подобает дать ордена, а кому не хватило-медали

Енергоатом 🇺🇦

⚡⚡⚡ **Один з вітчизняних енергоблоків підключено до енергомережі після ремонту з перезавантаженням ядерного палива**

Після планово-попереджувального ремонту, на 13 діб раніше встановленого терміну, до енергомережі України підключено один з атомних енергоблоків. Роботи проводилися з завантаженням свіжого та вивантаженням відпрацьованого палива. Наразі триває набір потужності.

Після виходу на повну потужність енергосистема зміцниться додатковими мегаватами електроенергії, що позитивно вплине на ситуацію зі світлом у країні.

💬 *«Енергоатом виконує необхідні роботи на енергоблоках, намагаючись якомога швидше провести ремонти. Звісно ж, без втрати у якості. Компанія та наші співробітники розуміють важливість ядерної енергетики для всієї країни та енергобалансу»*, – зазначив **очільник Енергоатома Петро Котін.**

Енергоатом працює для України та українців! 🇺🇦

2024-07-26

Михаил ***Шустер***

А мы давайте разберемся с природой сиего чуда

Есть два типа ремонта, 1) капитальный и 2) средний.

> **— Капитальный включает полную выгрузку топлива для контроля корпуса реактора, его проводят раз в 4 года.**
>
> **— При среднем топливо выгружают частично, поэтому он короче.**

За время своего существования, АЭС провели примерно 500 капитальных и средних ремонтов в пропорции 1:4.

За это время выяснились все детали, поэтому ремонт можно планировать с точностью в 1 день плюс ефрейторский запас 2.

Сократить ремонт на 13 суток невозможно, потому что это не зависит от человека. Способов это сделать не существует физически.

Значит**, мы имеем дело с манипуляцией.**

1. Лучший сценарий - если 13 дней опережения графика изначально в него заложены.

> Тогда это обычное разведение лохов: еще чуть - и причасных причислят к лику святых. Вычислить это легко: взять график ремонта, сравнить с графиками предыдущих лет и спросить "почему разница".

2. Отказ от запланированных сверхрегламентных работ.

> Это может быть связано с отсутствием комплектации, или просто с желанием выслужиться. Если это работы по продлению срока эксплуатации - последствия могут быть подобные отключению ЮУ АЭС, которое министр яростно отрицает. Там сгорели два трансформатора тока, которые должны были заменить и не заменили.

3. К слову сказать, отключения неизбежны.

> Наблюдая за тендерами Прозорро вижу, что ремонты не укомплектованы страшно сказать насколько.

Например,

> **— капитальные ремонты главных циркнасосов не проводятся уже 2 года из-за отсутствия ремкомплектов. Поскольку их негде взять, это не изменится ни в этом, ни в следующем году. ГЦН - очень серьезная машина, 4 мВт.**
>
> **Это очень серьезный вопрос для серьезных органов.**

4. Ремонт можно разбить на 6-ть этапов:

1) -разгрузка, расхолаживание, дренирование
2) -разуплотнение реактора
3) -операции с топливом
4) -уплотнение реактора
5) -сверхрегламентные работы
6) -пусковые операции

Четыре из них имеют зазор планирования плюс-минус 2 часа, предел экономии 10 часов (по нашим данным, умудрились сэкономить на проверке НФХ, это преступление).

Сверхрегламентные работы - это модернизация или замена оборудования, которые невозможно выполнить за время планового ремонта. Их выполняют эпизодически, зазоры планирования большие из-за неопределенности. Как сказано выше, их можно похерить, сговорившись с регулятором.

5. Операции с топливом выполняет перегрузочная машина со скоростью, которую нельзя изменить (можно, но рисковано и наказуемо).

А раз так, продолительность ремонта зависит от количества перестановок топлива из реактора в бассейн выдержки и обратно, перестановок внутри бассейна, из бассейна в пеналы КГО и в контейнеры ЦХОЯТ.

Чтобы сэкономить 13 суток, нужно отказаться от полной выгрузки из реактора (т.е. заменить КР на СР) и оставить топливо в бассейне выдержки, не выгружая на ЦХОЯТ.

Все перечисленное относится к сфере ненаучной фантастики и уголовных преступлений. Вы удивитесь, но Закон о ядерной энергии ничем не хуже любого другого.

Заключение

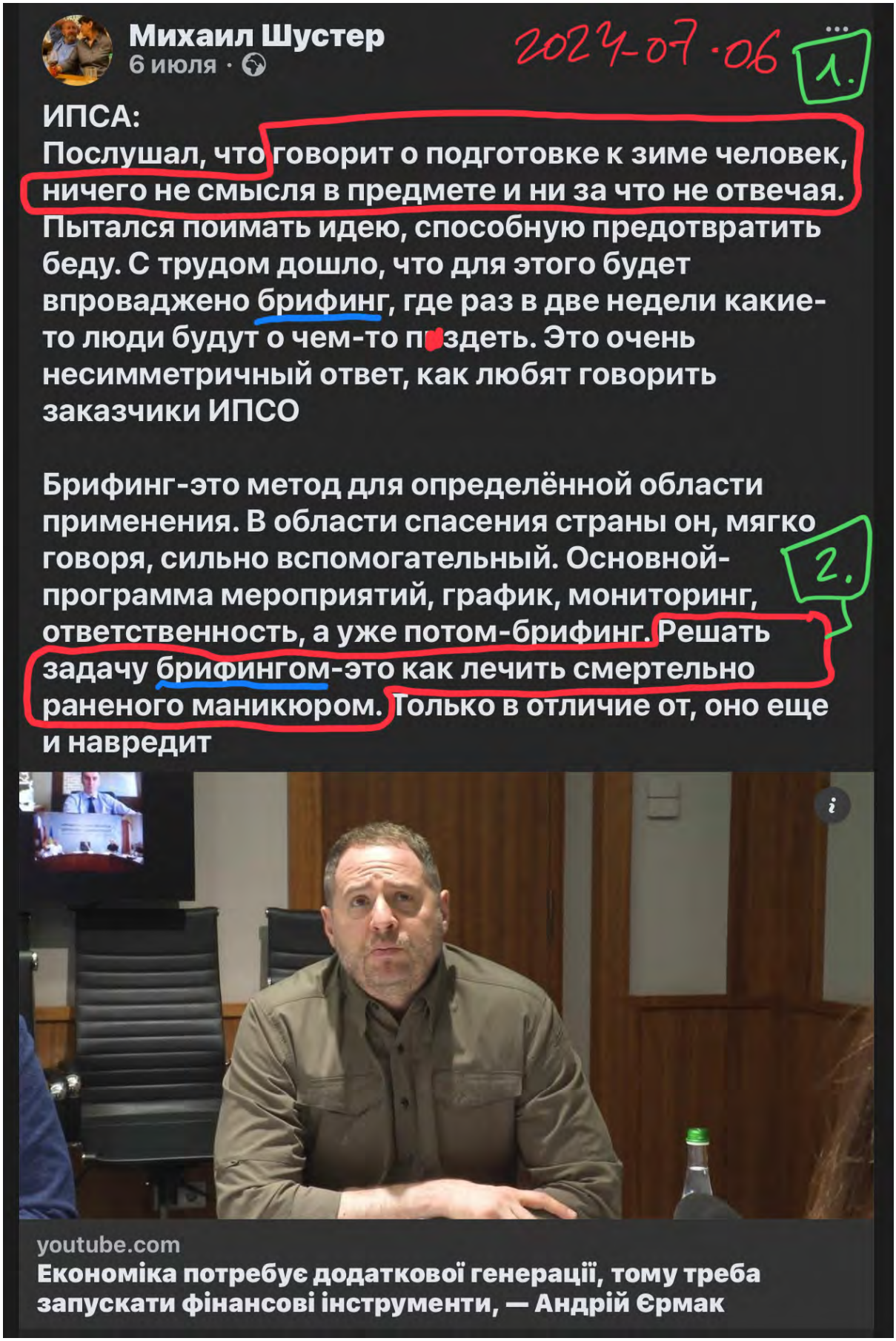
Все пункты, кроме первого - недопустимый риск.

Чтобы сохранить свое место, люди делают ставку на авось и закладывают мину под нормальных людей, которые придут выгребать их говно.

Боюсь, оно уже невыгребимо.

***

№ 3.106-2

Михаил Шустер
6 июля ·
2024-07-06
1.
ИПСА:
Послушал, что говорит о подготовке к зиме человек, ничего не смысля в предмете и ни за что не отвечая. Пытался поймать идею, способную предотвратить беду. С трудом дошло, что для этого будет впроваджено брифинг, где раз в две недели какие-то люди будут о чем-то п здеть. Это очень несимметричный ответ, как любят говорить заказчики ИПСО
Брифинг-это метод для определённой области применения. В области спасения страны он, мягко говоря, сильно вспомогательный. Основной-программа мероприятий, график, мониторинг, ответственность, а уже потом-брифинг. Решать задачу брифингом-это как лечить смертельно раненого маникюром. Только в отличие от, оно еще и навредит
2.
youtube.com
Економіка потребує додаткової генерації, тому треба запускати фінансові інструменти, — Андрій Єрмак

Видео

***

№ 3.107

Мабуть ви не раз чули як наші політики хвалились, що Україна володіє величезними покладами стратегічних мінералів. І саме наявність цих покладів робить нас привабливими для міжнародних добувних компаній

2024-07-27

Вернивский

І насправді, для зацікавлених сторін з інших країн світу це також не таємниця, що Україна є ресурсно багатою країною. Тільки от незважаючи на цей загальновідомий факт, якоїсь великої черги з інвесторів не спостерігається взагалі.

Розкажу про одну з причин відсутності інтересу. Про неї я нещодавно дізнався і це стало для мене відкриттям.

В Україні можна отримати спецдозвіл на розробку родовища, але це не гарантує що ви отримаєте також земельну ділянку під якою знаходиться це родовище. От такий абсурд. Бо за нашим законодавством, це об'єкти різних прав, які оформляються різними документами. І ви можете отримати дозвіл на розробку родовища, але якщо воно знаходиться на ділянці, якою володіє інший власник, той самий фермер, чи там є ліс, чи навіть якісь будівлі, то отримати таку ділянку буде дуже складно, а частіше за все майже неможливо.

От приведу вам реальний приклад.

Канадська компанія Black Iron ще в 2010 придбала ТОВ «Шиманівське стіл» зі спецдозволом на розробку Шиманівського родовища. Однак, вже 14 років компанія не може отримати ділянку для розробки цього родовища. Бо одна частина належить Міноборони, а інша Криворізькій міськраді. Тому підприємству необхідно було окремо домовлятись і з Міноборони, і з міськрадою.

І це при тому, що ще в 2020 наш президент похвалився, що ця канадська компанія інвестує в економіку України більше 1 млрд дол.

А заступник Офісу президента Ігор *Жовква* став *інвестнянею* цього проекту.

Однак, а ні президент, а інвестняня так і не допоміг вирішити проблему доступу до землі.

І до цього часу проект так і не реалізований, бо компанія не може отримати земельну ділянку.

Абсурд.

З іншої сторони. А чи можна це питання вирішити? Звичайно!

В першу чергу потрібне вольове, можливо непопулярне, рішення.

На ділянках, де є родовища зі стратегічними мінералами, держава має право вилучати землю у власника. Або викупити по ринковій ціні, або ж запропонувати власнику альтернативний участок. Як це було зроблено в США. Додатково самостійно зробити висновок оцінки впливу на довкілля. І вже далі інвестору продавати готовий продукт. А не лише саме родовище після чого він має потім самостійно вирішувати проблеми із землею.

От тільки єдині хто дійсно піднімає проблематику цього питання та пропонує якісь рішення це виключно профільні громадські асоціації.

В той же час **держава взагалі нічого не робить для вирішення цих питань.**

І ніхто навіть не намагається питання вирішити озвученим вище способом, чи якимось іншим альтернативним рішенням.

Зате ці люди люблять їздити по міжнародних конференціях в пошуках інвесторів, а потім розповідати про відсутність апетиту.

***

№ 3.108

Вразила мене історія публічно спійманих на брехні міністра енергетики та підлеглих йому чиновників. Вразила аналогіями, та висновками з них

2024-07-28

Корсун

Хто не в курсі – я коротко нагадаю суть зашквару.

Пару тижнів тому усі ми потерпали від тривалих блекаутів і підозрювали, що явно щось трапилося – але нам, смердам, знати про це не положено.

Експерт ***Харченко*** повідомив, що на Південно-Українській АЕС сталася аварія, згоріли трансформатори. Аварія не критична, і насправді за 24 години все відновили.

Але

> — міністр синхронно з підлеглим «Енергоатомом» заперечували факт аварії, називаючи з трибуни Верховної Ради викриття Харченка «російським іпсо».

Потім народний депутат ***Железняк*** опублікував відповідь Укренерго, де українською по білому було написано: «так, була аварія, так, вийшли з ладу трансформатори, так, відключили енергоблок».

Але

— чиновники продовжували заперечувати вже підтверджений факт і продовжували називати правду «російським іпсо». Ще й звернулися до РНБО та СБУ «вжити заходів щодо щодо тих, хто поширює чутки…».

Ну а потім міжнародна організація МАГАТЕ офіційно підтвердило факт аварії - тому що це їхня робота.

Думаєте, міністр визнав брехню, пояснив причини, покаявся? У жодному разі. Думаєте, йому загрожує відставка чи хоча б покарання за завідоме неправдиве інформування СБУ?

Та щас.

За майже аналогічним сценарієм розвивалася історія зі зламом Дії у 2022.

Хак відбувся у січні 2022-го. Міністр Дії та його підлеглі посіпаки заперечували цей факт, попри докази зі зливу у даркнеті частини бази вкрадених даних.

Експерт Корсун повідомив про ці докази, його називали «агентом кремля» та внесли в «миротворець» - правда, за критику іншого державного додатку, https://cutt.ly/ielko5J8 (на сьогодні вже видалили).

Але у липні 2023 нардеп від правлячої партії Федієнко (який також є палким прихильником цифроміністра Федорова) пише офіційний запит міністру оборони Резнікову, де українською по білому пише «У ніч з 13 на 14 січня 2022 року були зламані Дія…» https://cutt.ly/Cee4Ftrj

Експерт Корсун знов вказує на цей факт як на черговий доказ зламу Дії. І знов отримує порцію звинувачень у «розповсюдженні російської іпсо».

І ось у липні 2024 факт зламу Дії підтверджується судом штату Меріленд, Генпрокуратурою та ФБР США, ця справа висвітлюється виданнями Wall Street Journal, USA Today, а також «Голосом Америки», а підозрюваного росіянина оголошено у розшук та оголошено винагороду у $10 млн. за його затримання https://cutt.ly/aelkrDSi

Що робить цифроміністр та його підлеглі? Звісно, заперечують очевидні факти. Смішно намагаються відбрехатися, начебто «злив даних 13,5 мільйонів громадян не може бути правдою тому що на той час в Дії було лише 1,5 мільйони». Хоча у новинах за той період особисто сам Федоров вихвалявся «у Дії вже більше 13 мільйонів користувачів». Маніпуляція настільки недалека, що спростовується за кілька секунд гугління.

Думаєте, зізналися, пояснили, покаялися? Комусь загрожує відставка?

Отже, примітивне заперечення фактів, які не вигідні владі – це не разові випадки, це їхня стратегія, так вони розуміють «кінець епохи брехні». Не

знаю чи їх цьому їх навчають, чи це інстинктивна реакція одноклітинного організму на подразнення.

Але

> — ключова проблема браку довіри полягає у тому, що коли тебе ловлять на маленькій брехні – автоматично виникає переконання, що у великих питаннях ти так само брешеш.

А проходження наступної зими – дуже велике питання для українців, особливо для тих, хто замкнений у межах України і не має можливості виїхати «перезимувати» десь на Балі чи Таїланд.

Отак і виходить, що

— системна брехня чиновників перетворюється у питання виживання нації.

А брехнею завжди намагаються прикрити корупцію, саботаж, некомпетентність, розкрадання.

Явища, розвиток яких в Україні якраз повністю співпадає з цілями кремля.

***

№ 3.109-1

Основні теми доби 27.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Російська армія веде наступ на Покровськ. Спроби ЗСУ зупинити просування російських військ поки успіху не мають. За даними сервісу DeepState Live Map, за добу штурмові підрозділи армії РФ просунулися вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ у районі сіл Веселе, Сергіївка та Бажане, а також південніше – у Новоселівці Першій та в Яснобродівці в районі Карлівського водосховища неподалік автотраси Донецьк-Дніпро. ЗСУ втратили ще кілька кварталів Красногорівки на околиці Донецька та відступили до с. Водяне на східному фланзі оборони Вугледару. За даними сервісу War Mapper, армія РФ уже повністю захопила Красногорівку, а також Роздолівку на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут у напрямку на Сіверськ. Запеклі бої точаться на всій лінії фронту на Харківщині, Луганщині та Донеччині. За інформацією Генштабу, за добу на лінії фронту сталося 129 бойових зіткнень. Офіційні джерела замовчують інформацію про відступ українських військ, водночас президент Зеленський оголосив про заходи для зміцнення оборони на Покровському напрямку.

Внаслідок обстрілу прикордонного міста Глухів на Сумщині дістали поранення мирні жителі. Російська армія за добу здійснила понад 200

обстрілів українських населених пунктів. 2 людини загинули, понад 15 – дістали поранень та травм.

2️⃣ Командувач Повітряних сил Олещук повідомив про знищення в ніч на 28 липня 7 із 8 дронів-камікадзе типу Shahed, а також авіаційної ракети Х-59. Майже всі цілі було збито над Одещиною. Вдень 27 липня Росія завдала удару балістичною ракетою по Харківщині.

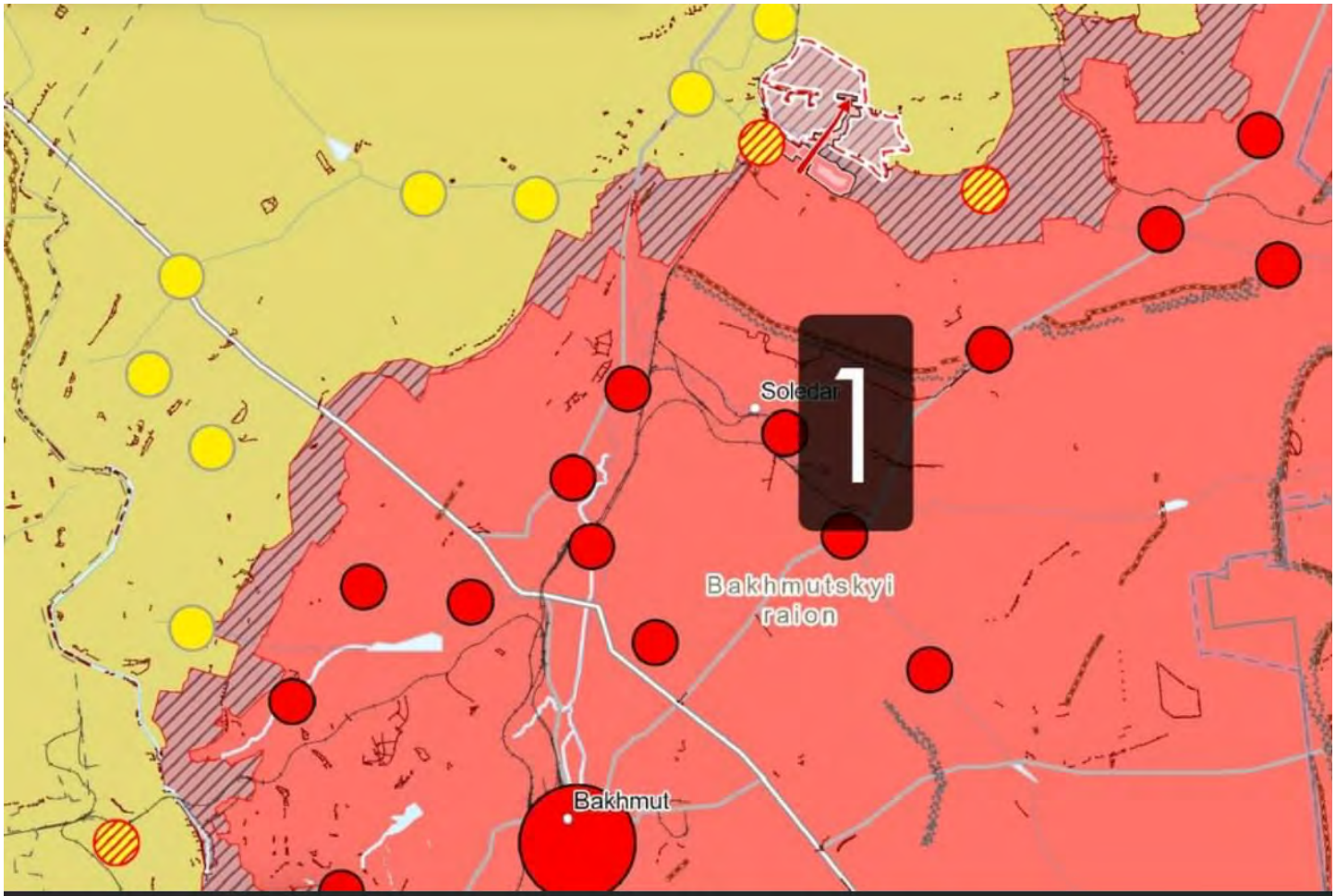
Українські дрони атакували нафтобазу в Курській обл. РФ.

3️⃣ Угорський прем'єр-міністр Орбан учергове відзначився скандальними заявами під час виступу на заході "літній університет Тушваньош". Він звинуватив Польщу в "найлицемірнішій і ханжеській політиці у всій Європі". З його слів, колись сутністю європейської політики була вісь "Париж-Берлін", а тепер "Європою керує альянс Лондона, Варшави, Києва, країн Балтії та Скандинавії". Орбан нарік, що польська влада намагається перетворити країну на головну твердиню США в Європі. Він також стверджував, що вибухи на російських газогонах "Північний потік" та "Північний потік-2" було здійснено "під американським керівництвом", а Європа відмовилася від захисту власних інтересів, насамперед у сфері енергетичної безпеки, що робить економіку країн ЄС "неконкурентоспроможною". Угорський прем'єр-міністр наголосив, що мир в Україну може бути принесено лише ззовні, оскільки обидві сторони прагнуть перемогти й не мають наміру домовлятися. На його думку, Україна є сильною державою, але вона ніколи не стане членом ЄС та НАТО. Орбан наголосив, що й далі буде проводити політику умиротворення, попри критику з боку Євросоюзу.

***

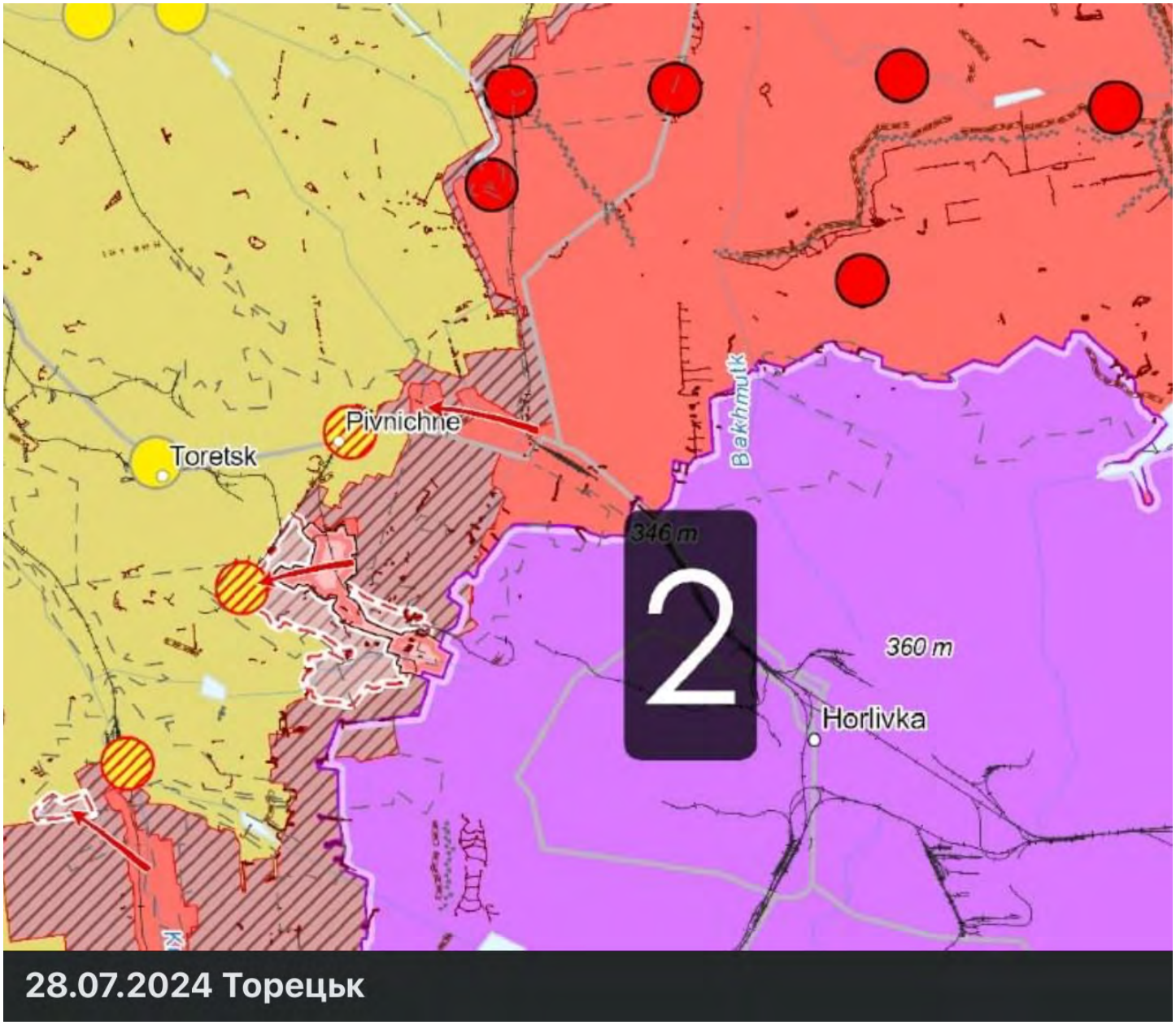
№ 3.109-2

Ситуація на лінії фронту від сервісу WarMapper станом на ранок 28.07.2024

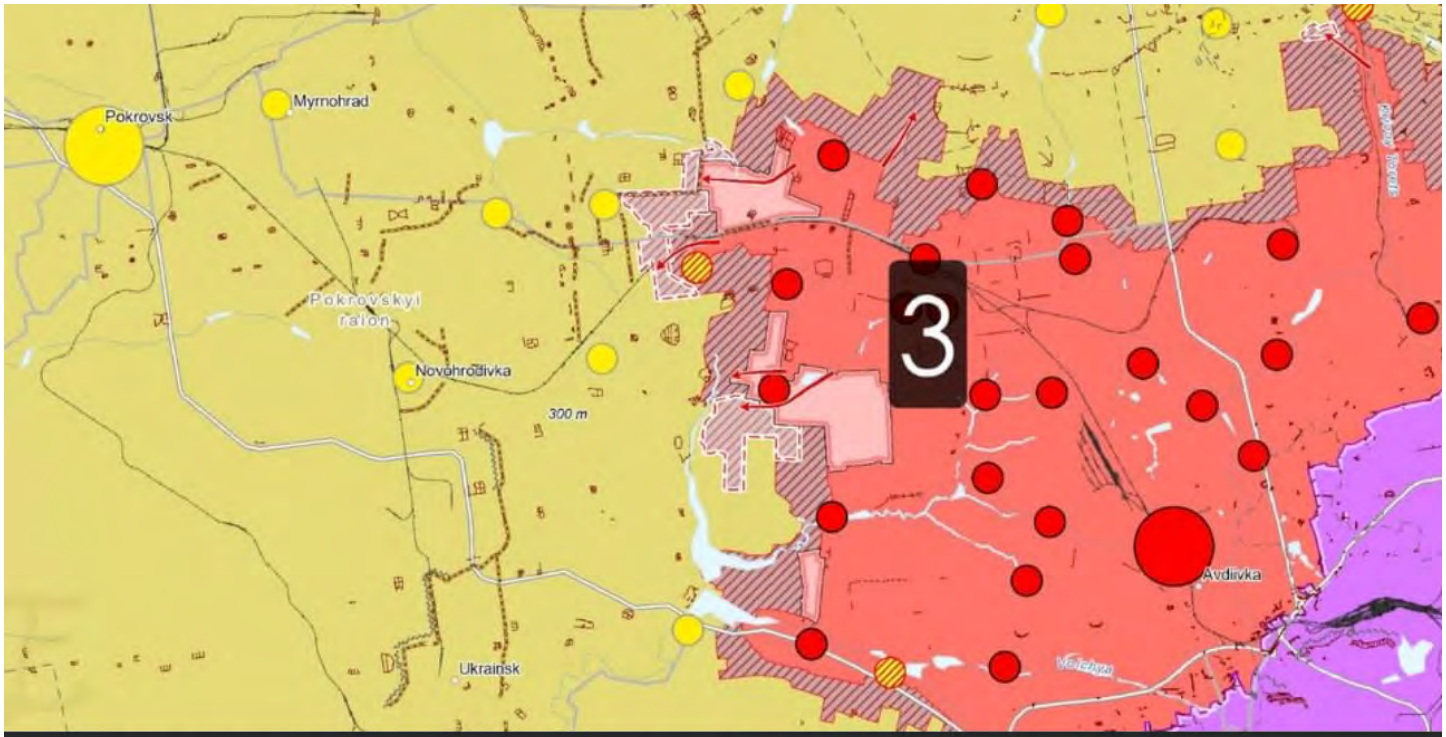

28.07.2024 Сіверський нарямок. Роздолівка

1. Закріпившись у Роздолівці, російські війська просунулися на північ та захопили українські окопи за населеним пунктом.

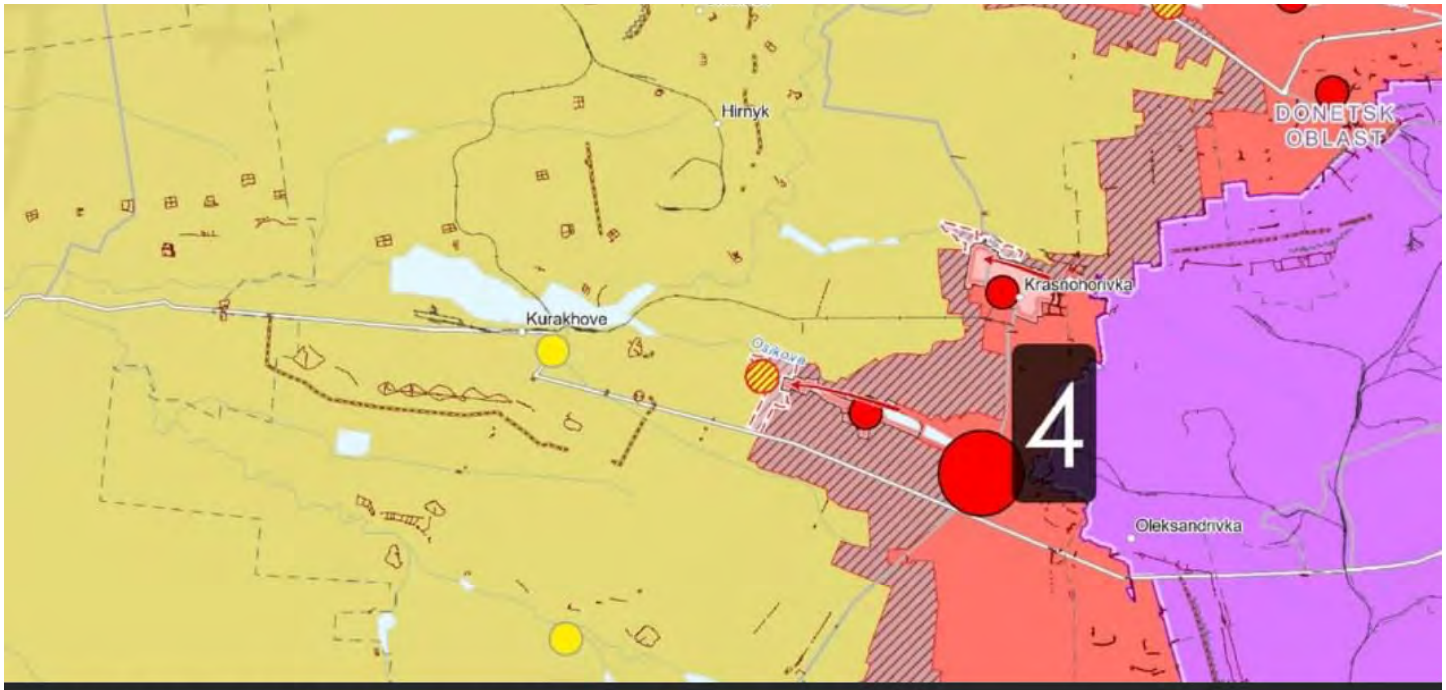

2. Росія просунулася на схід від Торецька.

28.07.2024 Покровський напрямок

3. Російські наступальні дії тривають на захід від Авдіївки, де російські сили тепер ближче до міста Покровськ, ніж до самої Авдіївки. Передові підрозділи армії РФ дісталися укріплень української лінії оборони, які було зведено після втрати Авдіївки.

28.07.2024. Красногорівка, Максимільянівка

4. Росія захопила решту Красногорівки та закріпилася у східній частині Максимілянівки.

***

№ 3.110

Украинский философ Андрей Баумейстер уверен, что за время войны его страна превратилась в тоталитарное государство Мы попросили объяснить его, что это значит

2024-07-25

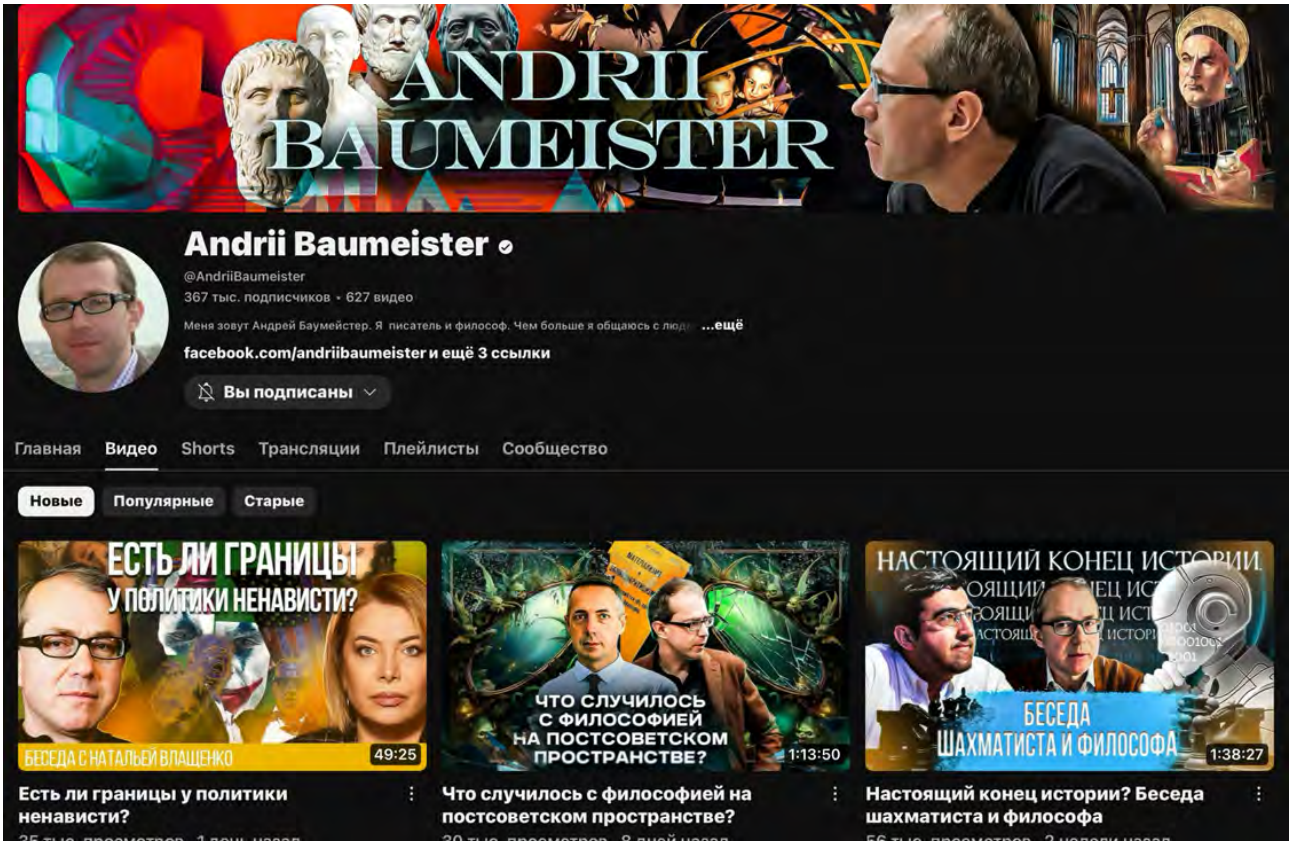
Meduza , *Беседовала Елизавета* ***Антонова***

Андрей *Баумейстер* — политический философ, один из главных публичных интеллектуалов Украины. В своих видео на ютьюбе он регулярно — и зачастую довольно жестко — комментирует решения, которые во время войны принимают власти страны.

Более того,

> — он считает, что **за время российского вторжения Украина проделала путь от демократии к тоталитаризму**.

Спецкор «Медузы» Елизавета Антонова поговорила с ***Баумейстером***.

1.

«Проиграют все: и Украина, и Россия»

— Вопрос, который волнует всех. Как может закончиться эта война — и возможна ли, на ваш взгляд, победа Украины?

— На этот вопрос никто не знает ответ. Но Украина не может победить Россию на поле боя. Все идет к тому, что будут территориальные потери. Однако мне кажется, что и России предстоят очень тяжелые последствия после территориальных приобретений, которые будут подаваться россиянам как «победа». Страна потеряет возможность быть инновационной, современной, той, на которую ориентируются.

Проиграют все: и Украина, и Россия.

— Что для Украины могло бы быть победой в текущих обстоятельствах?

— На этот вопрос так много ответов, и каждый подразумевает чью-то манипулятивно-пропагандистскую позицию.

Отвечу, как я думаю.

Сейчас победа для Украины — это сохранить людей и думать стратегически о возможности воссоздания страны.

Чем дольше длится война, тем меньше у Украины возможностей восстановиться в границах 1991 года — даже если говорить о потенциале на десятилетия вперед.

Отстроить Украину будет невозможно.

Понятно, что будут какие-то доноры, тендеры, коррупционные скандалы, разворовывание денег, будут что-то строить и показывать, что вот построили какой-то район города — в Харькове, в Днепре, где-то еще, — но ты не отстроишь климат, атмосферу.

1) — Многие уже не вернутся в Украину, а это миллионы людей.

2) — Многие уедут, если им разрешат это сделать, — я имею в виду мужчин.

А у страны с резко сократившимся населением без перспектив серьезного экономического, интеллектуального, культурного развития при затягивании войны шансы состояться как современное государство тают.

Поэтому **победа Украины, какой бы ни был итог войны, — это сохранение потенциала для развития.**

Если же Украина выйдет из войны в таком состоянии, что уже не сможет самостоятельно двигаться в какую-то сторону исторического развития, это будет поражением.

Сейчас похоже, что **украинские политики этого не понимают**.

— Украинские политики, с которыми мне удается поговорить, объясняют продолжение войны двумя ключевыми причинами.

1) — Первая — любое прекращение огня без гарантий безопасности Украине только подарит России время на перегруппировку, чтобы снова напасть.

2) — И вторая — Киев оглядывается на мнение украинского общества, а по опросам большинство украинцев не готово к территориальным уступкам, которых требует Путин.

Что вы об этом думаете?

— Давайте разберем их детально.

Переформулировав первый тезис, можно сказать: Путину нельзя доверять, он не остановится. Но так или иначе война закончится мирными переговорами, и этот тезис бумерангом будет бить по украинским политикам — сейчас или в будущем. Так или иначе придется идти на переговоры.

Кроме того, мы [украинцы] должны смотреть критически и на себя.

В логике такой постановки вопроса Украина — это страна или власть, которой можно доверять, а Россия — это власть, которой нельзя доверять.

Соответственно, договороспособная, ответственная за свои решения Украина противостоит тоталитарной, безответственной, вероломной и лживой системе.

Но это упрощенная, черно-белая картина мира.

Безусловно, [полномасштабное] вторжение в Украину в 2022 году — акт, который был замаскирован ложью. Российский МИД транслировал на весь мир тезис, что Россия нападать не собирается. В этом смысле Путин солгал, и это лживая система.

С другой стороны, и Украина не раз срывала свои обещания.

В феврале 2014-го был договор [президента Виктора Януковича] с лидерами Майдана и европейскими послами.

Речь шла о внеочередных выборах украинского президента, и здесь действительно, скорее всего, [если бы те выборы состоялись], Янукович проиграл бы и тогда страна вошла бы в другой [политический] режим.

«Минские соглашения» все-таки были признаны международными институциями — представители Франции и Германии следили за переговорами. [Но] к концу 2021 — началу 2022 года Украина постепенно публично отказалась придерживаться этих договоренностей.

Наконец, стамбульские документы, которые не так давно опубликовала The New York Times, говорят о том, что [весной 2022-го] все шло к определенным договоренностям, и те, кто прочел их, видят, что они были вполне компромиссными для обеих сторон.

Говорить, что Путину нельзя доверять, конечно, верно. Но с другой стороны, можно ли доверять нам, украинцам? Всегда ли мы как государство Украина придерживаемся своих обещаний и международных договоров?

— Мне кажется, Украина под руководством Януковича, Порошенко и Зеленского — все-таки разные государства.

И говорить, что Украина ведет себя непоследовательно, лукавство, потому что Украина при Зеленском не равно Украина при Януковиче.

Минские соглашения **заключал не Зеленский, 1) он столкнулся с их последствиями, с одной стороны, 2) а с другой — с *общественным мнением*, с которым не может не считаться.**

— Допустим, соглашусь.

Но это достаточно удивительный взгляд на политику.

Политика рассматривается не только на уровне личностей, но и на уровне институций преемственности власти.

Тогда получается, что страна зависит от президента — и есть прерывность власти.

Если мы говорим о Януковиче, то он как раз был личностью, которую принудили к уступке. Субъектами переговоров была оппозиция и лидеры европейских стран — министры иностранных дел ведущих стран ЕС. Это был треугольник, где не Янукович был инициатором переговоров, не он решал, какие должны быть решения приняты, — его вынудили, и он на это пошел под давлением лидеров оппозиции, Майдана и европейских лидеров. Были даны обещания.

Точно так же с Минскими соглашениями при Порошенко — избранном на внеочередных выборах наследнике Майдана. Соответственно, Порошенко, уже будучи избранным президентом Украины, продолжал политику субъектов договоров, принятых на Майдане.

И ***Зеленский***, в конце концов, приходил для того, чтобы реализовать Минские соглашения.

Соответственно, я вижу здесь преемственность от лидеров Майдана к Порошенко.

Ну а когда ***Зеленский*** за три года у власти не реализовал Минские соглашения, у него сильно упал рейтинг. Я вижу в этом определенную последовательность и не вижу, что это разные Украины. И если не считать Януковича, который был пассивным, а не активным участником тех переговоров, в трех названных мной случаях действовали те же силы.

Второй [приведенный вами] тезис слишком мягкий.

Эти украинские политики вам завуалированно и в очень мягкой форме говорят, что проблема ***Зеленского*** в плане переговоров сейчас даже не Путин, а именно та радикальная активная часть Украины, с которой очень сложно взаимодействовать.

У ***Зеленского*** полномочия длятся, пока идет война.

Как только война закончится, будет угроза гражданского конфликта внутри Украины, и у Зеленского не будет инструментов контроля над этими группами людей.

Он понимает, что, **пока идет война, у него достаточно полномочий и перед Западом, и перед своими гражданами, потому что он — президент воюющей страны**.

Потому что война отчасти оправдывает ряд жестких решений внутри страны.

Как только война прекратится, все это исчезнет.

Поэтому я бы сказал: **Зеленский опасается внутригражданского паравоенного конфликта.**

— Мне всегда казалось, что угроза гражданской войны нарастает тогда, когда человек у власти отказывается ее отдавать.

— На эту тему можно дискутировать.

Когда идет вопрос в лоб и ответ в лоб, происходит чудовищное упрощение ситуации.

Те, кто прочтет наше интервью, особенно те, кого оно будет раздражать, могут уцепиться за любую из фраз — и с той, и с другой стороны. Поэтому я все-таки ориентируюсь на думающих читателей.

Зеленский не выбирал эту ситуацию, он был поставлен в нее роком, судьбой. Он человек, который адаптируется, человек шоу-бизнеса. Фактически это постоянная адаптация, он никогда не идет впереди процесса.

Потрясающие коррупционные скандалы во время войны и часто абсурдные решения власти говорят о том, что никто стратегически не мыслит.

Но так украинское общество не формируется как солидарное, — происходит большой внутренний раскол, преследование диссидентов, атака на бизнес, на Украинскую православную церковь.

Все это не рассчитано на консолидацию общества в ситуации опасности. Я не вижу, чтобы Зеленский действовал рационально. Я думаю, что это скорее игра ва-банк, азартная, иногда непродуманная, ситуативная.

— Я еще вернусь к тенденциям в украинском обществе, а теперь спрошу, какие последствия этой войны, на ваш взгляд, ждут российское общество?

— Скажу как обыватель: мне хотелось бы, чтобы для России последствия были более серьезными и болезненными.

Хотелось бы говорить, что творческие, активные люди уедут, Россия останется с соглашателями, с прокремлевскими группами людей, и у такой страны нет будущего. Все те, кто пишет доносы, принимает решения в судах, возглавляет театры, киностудии, города и области, — все они участвуют в репрессивной машине.

Но я прекрасно понимаю, как коротка человеческая память, и, когда режим уйдет в небытие, эти люди будут говорить о том, что «так нужно было», «у меня семья была», «у меня же люди в подчинении, я должен им платить зарплату» или «я поменял свою точку зрения, ведь люди меняются».

— Что-то подобное было в Советском Союзе в конце пятидесятых — начале шестидесятых, когда в одном доме мог жить следователь НКВД бывший и его жертва, которую он пытал.

Лет через 10–15 ситуация в России будет другой. Часть людей вернется, часть уже возвращается, не найдя себя, часть останется навсегда в других странах. Это [будет] разобщенное, враждебное общество, общество тотального взаимного недоверия.

В таком обществе очень трудно быть творческим, солидарно взаимодействовать для создания каких-то серьезных проектов.

— Как вам кажется, что может остановить Путина?

— Здесь, я думаю, должна быть больше активность больших игроков.

Я думаю, у Путина остается осадочек, когда его ближайшие партнеры из стран Глобального Юга не вполне симпатизируют тому, что происходит. Что Путина может принудить — это критическая масса таких высказываний со стороны союзников [России]. Когда он осознáет, что дальнейшее обострение, увеличение числа жертв и разрушений не очень «удобно» воспринимается даже его партнерами.

Например, недавно [премьер Индии] Нарендра Моди посещал Москву. Он сказал, что войной ничего не решить, а потом сказал о страданиях и смерти детей — как раз после попадания ракеты в самую крупную в Украине детскую больницу.

Против Запада Путин настроен идти до конца, но опять же это уравнение со многими неизвестными.

— Мы не знаем, как поведет себя [Дональд] Трамп, если станет президентом, и изменится ли что-то в расстановке сил во Франции и Германии.

Но нарастание недовольства со стороны партнеров и союзников Путина будет подталкивать его к переговорам.

2. «Что такое государство в XXI веке? Обладает ли оно правом на тело и душу подданного?»

— Вы один из немногих публичных интеллектуалов, кто критикует украинское общество и власть в военное время, за что получаете большое количество хейта.

В частности, вы обращаете внимание на несоответствие действий провозглашенным ценностям свободы и демократии.

Но возможна ли свобода и демократия в военное время?

— Во-первых, я не один из немногих, украинское общество вообще очень критично. Если пройтись по ютьюбу, по различным пабликам и телеграм-каналам, то я еще говорю достаточно мягко и не позволяю себе резких слов. А там и о президенте Зеленском, и об украинской власти говорят такое… Люди выпускают пар или проклинают власть, это общий фон.

А поскольку я философ, не очень публичный человек, моя аудитория по сравнению с миллионными аудиториями некоторых блогеров не очень большая.

Но очевидно, эта позиция задевает часть украинских интеллектуалов.

А ведь я с украинскими политиками много работал, читал им лекции, проводил практикумы и лично знаю многих представителей нынешней власти в Верховной раде.

— Кого, если не секрет?

— Я преподавал ***теорию и практику аргументации*** в «Школе стратегического архитектора» при Могилянской бизнес-школе многим будущим министрам и даже одному из премьеров.

У меня учились представители «Слуги народа» и «Голоса». Многие мне пишут, в том числе с передовой. Поэтому на эту часть вашего вопроса я отвечу так: не совсем публичный и не все хейтят.

А по поводу того, насколько фундаментальные свободы согласуются с военным положением, скажу, что есть альтернатива.

До какой меры мы можем нарушать свободы в ситуации военного положения?

Есть ли правовые границы?

Действия украинской власти внутри показывают, что представлений об этих границах не существует.

Кроме того, есть представление о солидарности между гражданами.

Оно не на уровне законов, а на уровне оправданности действий власти, как говорят философы — «на уровне легитимации».

Таких вещей, как моральность, справедливость, отношение к человеку как к личности.

Здесь мы перешли все границы и инструментализировали всех и вся, дегуманизировали многие группы людей.

А если попробовать сделать наоборот? Что, если более свободное общество сильнее в ситуации военного вызова?

Я уже в конце 2022 года говорил о том, что если мы начинали эту войну как свобода против тирании, демократия против тоталитарного режима, то сегодня сражаются две тоталитарные системы:

> **— маленькая тоталитарная система и большая тоталитарная система.**

1) — Только маленькая тоталитарная система — с элементами хаоса, запорожской удали, смешанной с махновщиной — непредсказуемой, хаотичной.

2) —,А другая — вертикальная, тупая, жесткая, чиновничья, напоминающая Советский Союз, но на другом уровне.

Отвечая на ваш вопрос кратко, скажу, что **Украина с фундаментальной свободой уважения к личности, к человеческому достоинству в борьбе с тоталитарной Россией была бы сильнее, чем Украина, нарушающая фундаментальные свободы, достоинство человека.**

— Возможно ли такое в реальном мире?

— А почему нет?

Кто сказал, что в войну нужно воровать? Кто сказал, что в войну нужно бороться с церковью? Кто сказал, что в войну нужно пренебрегать интересами своих граждан, внутренних переселенцев, и ставить их в сложную ситуацию? Кто сказал, что нужно заниматься рэкетом и захватом, дележом собственности в период войны?

> — У нас по статистике за год с 2023 года выросло количество запросов в суды о рейдерских атаках на бизнес. Это что такое? Бизнес становится беззащитным перед государством. **Люди, представители церкви беззащитны перед государством.**

У нас обвинения в коллаборации такие же нелепые, как и в России, много узников совести и политзаключенных.

Точно так же СБУ незаконно публикует все, что изъяли во время обыска, — еще до приговора. Иногда пишут: психологическо-лингвистическая экспертиза показала, что это враг Украины и сотрудничал с Кремлем. А [на деле] это человек старше 60, который что-то в фейсбуке или телеграм-канале пишет. Чем это отличается от того, что происходит в соседней стране? Нужно, чтобы было по-другому.

— Вы настаиваете на 1) праве каждого решать, воевать или уехать, и критикуете украинскую власть за 2) чрезмерно жесткую политику по отношению к тем, кто принял решение уехать.

Но как тогда обществу защищаться от захватнической агрессии врага, если некому воевать, и как в данной ситуации еще может вести себя государство?

— Вопрос философский: **что вообще такое государство в XXI веке?**

Обладает ли государство правом на тело и душу своего подданного?

При открытости свободного западного мира в XXI веке может ли государство обладать полной собственностью на тела и души и распоряжаться своими гражданами как крепостными, привязанными по факту получения паспорта или по факту рождения на этой земле, обязанными своей жизнью?

Или в XXI веке государство должно быть другим?

И если у государства все больше не хватает людей, готовых погибнуть за это государство, тогда что?

Давайте проведем мысленный эксперимент и представим себе ситуацию X, когда в Украине не останется больше никого, кто добровольно хочет воевать за свою страну. По своим убеждениям или из-за страха — мотивы могут быть разные.

Что тогда должно делать государство, принуждать дальше? **Тогда зачем такое государство?**

— Мне кажется, глобальная проблема заключается в том, что в XXI веке мир оказался не готов к такому архаическому подходу и такой агрессивной войне, которую ведет Россия.

— Эта ситуация развивалась несколько десятилетий. Путин в своей риторике любит использовать это. Любит давать пространные лекции, пропагандистски склеивая факты.

Но то, что вопросы европейской безопасности и продвижения НАТО на восток можно было решать еще 10–15 лет назад и что Украина вместе с западными партнерами могла бы занимать другую, более взвешенную позицию на международной арене в последние годы, тоже факт.

Когда ты ведешь себя так, будто можешь разорвать страшного зверя, играешь милитаристской риторикой…

Нужно посмотреть, как главные игроки вели себя в последние 15 лет, особенно в последние два-три года.

Компромиссы — это когда каждый может сделать шаг назад.

Но большие игроки, Россия и Штаты, столкнулись, и никто не хотел уступать.

Потому что американская внешняя политика изначально была политикой давления — никаких компромиссов. В психологии Путина тоже — давить, угрожать и никаких компромиссов.

Вот о чем говорят еще ряд аналитиков:

> **— «быть бескомпромиссным и крутым парнем за счет другой страны, где не твои города разрушаются, не твои люди гибнут», — это серьезный счет, который история предъявит всем.**

Еще раз оговорюсь, что прямая вина в военной агрессии лежит на Путине.

Никто не возлагает ответственность на Европейский союз, Америку или Китай.

Никакие геополитические соображения, никакие рассуждения о продвижении НАТО на восток не оправдывают жестокого вторжения одной страны в другую.

Военной агрессии нет никаких оправданий.

Но дальше идут рассуждения.

Мера ответственности Соединенных Штатов не равна российской, но в отношениях международной политики их роль тоже очень неприглядна.

— Что могло бы быть компромиссом со стороны США?

— Здесь мне отвечать сложно. Чтобы отвечать за Соединенные Штаты или за действия Украины в переговорах, я должен быть человеком, принимающим решения.

Как философ и человек, который пытается мыслить, я могу говорить что-то ответственно, а что-то — нет.

> Что нужно сделать Украине, например на какие компромиссы она должна пойти, — это могут говорить переговорщики.

Если бы у меня были полномочия, тогда я имел бы право рассуждать о компромиссах на самом детальном уровне.

А **без таких полномочий рассуждать «в общих чертах» — значит проявлять безответственность**.

— А вы готовы были бы выступить в роли переговорщика?

— Я — нет.

Я рассматриваю свою роль как советника, человека, который показывает какие-то основания и последствия каких-то решений, человека, который анализирует.

А **принимают решения те, кто имеет на это полномочия**.

— Вы допускаете для себя какое-то политическое будущее?

— Я прекрасно понимаю, что могу делать хорошо. Я умею объединять людей.

А **политика сегодня — разъединять по линиям ненависти**.

Если политика будет объединять людей по типу взаимодействия, в аристотелевском понимании политики как общения ради высших целей, общего блага, то в такой политике я с удовольствием приму участие как советник, помощник, но не как действующее лицо.

Потому что я буду мешать политикам, я буду в лоб говорить — как сейчас некоторые вещи говорю вам.

Сегодня мы очень чувствительны к конфликтам и в наших регионах, и на Западе. Все построено по типу принципиального несогласия и конфликта — по любому вопросу, от гендера до геополитики, от ценности взгляда на историю до еще каких-то бытовых вещей.

3. «Отношусь к Арестовичу как к единомышленнику»

«Я не хочу, чтобы из Украины делали путинскую Россию» Алексей Арестович собрался баллотироваться в президенты — он обещает избирателям мир с Россией. Мы попросили его объяснить, что происходит

— Вопрос по поводу Алексея Арестовича…

— Он много лет слушал мои лекции в институте Фомы Аквинского и в Могилянской академии. Я читал там классическую немецкую и античную философию, он с большим успехом участвовал в семинарах.

Мы с Алексеем начинали процесс, который сегодня в украинской Википедии называется публичным поворотом, — когда интеллектуал выходит за границы университета.

В Украине с 2015 года и до [полномасштабной] войны расцвело **потрясающее явление**.

> **— Средний класс — политики, бизнесмены, айтишники, юристы — шли в образовательное пространство и увлекались чтением, историей, философией, вели дискуссии.**

Алексей в 2014-м предложил мне как своему преподавателю со стажем вместе записать первые философские этюды.

После этого возникли новые образовательные площадки, и уже мои коллеги осознали, что можно читать лекции, обучать, проводить практикумы вне университета — не со студентами, а с реализованными, активными, зрелыми людьми.

Это я объясняю, какая история меня связывает с Алексеем Арестовичем.

— Я хотела спросить, как вы к нему относитесь. Но, кажется, вы уже частично ответили.

— **Я к нему отношусь во многом как к единомышленнику.**

По ряду вопросов мы спорим, но это свободный человек, который вправе высказывать свое мнение.

Я часто вижу в ютьюбе, как на имени Арестовича каналы и личности набирают очки, осуждая его.

Это говорит о личной популярности человека.

Но я думаю, что придет время более серьезного анализа того, что он делает и говорит. Пока мы наблюдаем эмоциональный всплеск за и против.

— Как вы оцениваете его политические шансы?

— Достаточно оптимистично. Вопрос, в какой роли — президента, лидера политической фракции в парламенте или просто влиятельного аналитика.

Преимущество Алексея в том, что он настолько многогранен, что не нуждается в создании под себя какой-то искусственной избирательной машины.

Из кого-то искусственно делают политика — как Макрона сделали президентом Франции. На него работают технологи, если такой человек попадает во власть — ок. Если не попадает, он исчезает и о нем забывают. Это люди, которые без политики никому не интересны.

Алексей же и без политики выживет прекрасно.

1) — У Алексея медийность, плюс он может хорошо анализировать, связывать различные блоки знаний.

2) — Быстрый ум, который достаточно самостоятелен, — в этом преимущество.

Но думаю,

3) — нужно будет еще работать над большей системностью, последовательностью позиций.

— Сейчас у Арестовича рекордный антирейтинг среди публичных политиков.

— Я с ним общаюсь и советую ему выдержать этот шквал. Он говорит, что все в порядке, но я-то знаю, как тяжело выдерживать эти волны ненависти

и глупости. Люди цепляются за каждую фразу, вырывают слова из контекста, манипулируют, а многие просто отрабатывают зарплаты.

4. «Мне советовали уехать из Украины ради безопасности»

— Вас и самого критикуют в Украине за то, что вы уехали из страны спустя месяц после начала полномасштабного вторжения. Почему вы уехали?

— Выехал я легально. Могу сказать, что я не собирался выезжать, но ряд моих учеников и людей, к которым я прислушиваюсь, мне очень советовали это сделать ради моей безопасности.

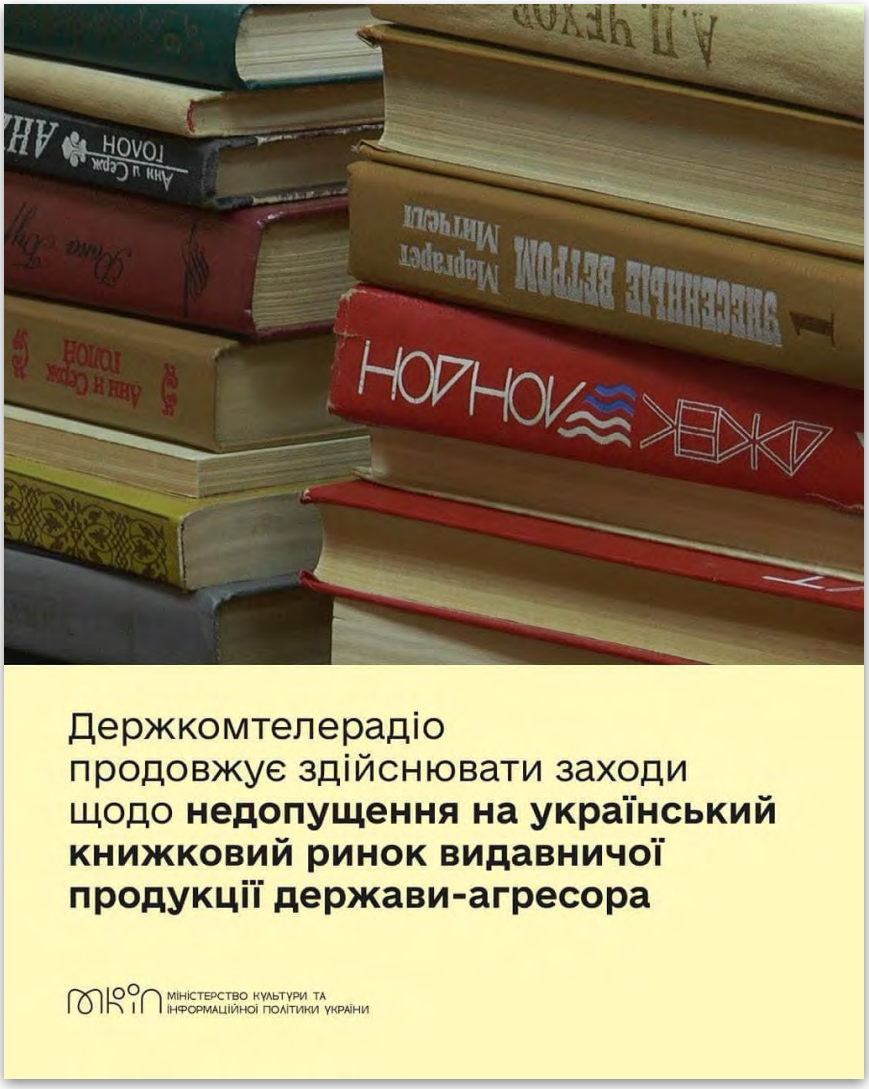
И сейчас я понимаю, что сделал правильный выбор.

Потому что, когда война началась и как только у меня появилась возможность писать видео, там, под Киевом, я сразу высказывал свои идеи и ощущения от начала войны, моя позиция была четкой и однозначной (*речь об осуждении путинского вторжения и критике в отношении политики украинских властей, — прим. «Медузы»*).

Она не поменялась с тех пор.

Я, кстати, даже получал смешные предложения от некоторых учеников эвакуировать меня в Москву. На что я говорил, ну что за глупости, ни в коем случае. Я ни доли секунды не рассматривал такой вариант.

Говорить то, что думаю, заниматься с людьми со всего мира, встречаться с ними вживую и пытаться озвучивать свою позицию открыто я бы не смог ни в Украине, ни уж тем более в России.

— В Украине вас критикуют в том числе за защиту русскоязычного культурного наследия. Почему вам кажется это принципиальным сегодня?

— Потому что я знаю нашу историю. Для меня нет более магического, мистического, метафизического города, чем Киев. Когда я иногда смотрю на фотографии Киева начала XX или конца XIX века, я чувствую вибрации на физическом уровне — это мой город, мои ощущения. Я знаю, кто жил в этом городе, или в Одессе, или в Екатеринославе (*так раньше назывался Днепр, — прим. «Медузы»*), или в Елисаветграде (*так назывался город Кропивницкий до 1924 года, — прим. «Медузы»*), или в Харькове. Я много изучал историю и биографию этих людей. Я понимаю, что это большая культура, которую невозможно разделить.

Для меня каждый город — это люди, которые там писали. В Елисаветграде родился Арсений Тарковский, киевляне — это Шпет, Шестов, Бердяев, Булгаков, Вертинский, Сикорский. В этом городе работали Нестеров, Врубель, Васнецов.

И если мы смотрим хотя бы на 50 лет назад в историю, ощущаем себя частью большой традиции, где нет ограниченных, глупых, полукомсомольских

агиток, когда друзья и враги рассортированы по принципу, кто писал на украинском, кто не писал, кто был за украинский народ, кто против.

В начале XX века не понимали, что такое украинский народ — в том значении, которое сейчас вкладывают в это понятие. Например, претензия к [Михаилу] Булгакову, что он в «Белой гвардии» не очень любит украинцев. А за что он должен их любить? Он вырос в киевской культуре начала XX века. Да, в его семье были и украинофилы, некоторые люди работали на украинскую идею, но это был общий хор из разных голосов. Киев начала века XX — культурная полифония.

Достаточно хотя бы чуть-чуть знать историю и дышать воздухом культуры, чтобы не принять этот узкий национализм.

— Чисто по-человечески мне понятна эмоция отрицания культуры врага, русской речи, которая для многих ассоциируется с насилием. Например, украинская медсестра, которая вернулась из российского плена, рассказывала мне о ретравматизации оттого, что слышит русский язык.

— Я по-другому спрошу. Если эта женщина была в окопах на передовой — там все говорят на украинском? Ее не шокировала русская речь украинских солдат и офицеров? Это наша общая украинская культура. Многие украинские военные говорят на русском, потому что не хотят лицемерить, они не прячутся, это где-то в тылу мэры и прочие чиновники должны из себя что-то изображать.

Еще до 2014 года был этот тренд на усиление ненависти.

Уже при ***Зеленском*** **принимались «странные законы по русскому языку», под влиянием активистского меньшинства.**

Война — катализатор ненависти, ее инструментализируют группы националистов для того, чтобы решить свои вопросы, как им кажется, бесповоротно.

> **1) — А государственная машина идет на поводу узких националистических групп для того, чтобы — так работает пропаганда — соединять ракету, попавшую, например, в детскую поликлинику, с Пушкиным.**
>
> 2) — И то, что в реальности лежит по разные стороны — агрессия людей, антикультура, антицивилизация, которая разрушает мирные города, — соединяют с Достоевским, Булгаковым и Пушкиным.

Те или иные группы людей постепенно начинают втягиваться в эту игру, потому что у них, как у собак Павлова, включается этот рефлекс.

Это рефлекс, а не мышление.

Никто не думает:

> — слушайте, у нас на купюрах князья, они украинцы? А что, Сковорода — украинский философ? А Леся Украинка — социал-демократка и переводила Маркса, — может, ее декоммунизировать? Если бы какие-то пропагандисты ходили по этой цепочке, те бы возненавидели и Лесю Украинку, и Сковороду. Это действие пропагандистской машины. Кто эту ассоциацию создал, усилил и растиражировал по телеграм-каналам, на телевидении и радио?

Я, например, все книги и статьи написал на украинском и много делал для развития украинской философской терминологии.

Я человек тройной идентичности: русская, украинская и немецкая.

Мои предки приехали в Екатеринослав [Днепр] примерно в XVIII веке.

Когда создают одну идентичность, человека редактируют до ствола дерева без ветвей и листвы. Он становится простым как доска — и это очень опасно.

***

Массы активистов возмущены тем, что я указал на очевидный факт: наше государство постепенно сползает к тоталитаризму. Точнее, оно уже «там»…

2024-07-26

Баумейстер

Процесс начался давно, задолго до февраля 2022 года. Поэтому война - только одна из причин.

Но я сейчас не хочу обсуждать эти причины. Формат краткого поста не позволяет это сделать.

Но если кто-то из вас спросит о признаках и свойствах тоталитарного мышления, посмотрите «комментарии» и «высказывания» всех этих «активистов» и их последователей по поводу моего интервью «Медузе».

Эти люди готовы воспевать и сакрализировать тех, кто сеет злобу и вражду. Но они как ладана боятся слов о гражданской солидарности и уважительном отношении друг к другу.

Злоба и ненависть для них - норма. Они не хотят анализировать и понимать. Они хотят оскорблять, бодать железными рогами и топтать свинцовыми копытами.

Как это описано в «Государстве» Платона.

Тут ничего не поделаешь. **Создавать и строить они не умеют**.

Но вот что мне хочется им сказать:

«Дорогие железнорогие и буйнокопытные активисты, ваши истерики и ваши припадки ненависти говорят о том, что у вас что-то идет не так.

Вы чувствуете глубокую неуверенность и внутренний страх. Вы интуитивно понимаете, кто вы и что вы. И это вас сильно беспокоит. Но вы не знаете, как справиться с вашими страхами и припадками паники.

Я вам сочувствую и все хорошо понимаю. Спасибо, что высоко цените мои мысли и высказывания, за то, что внимательно за ними следите.

Поэтому я буду продолжать. Продолжать говорить и писать то, что я думаю и чувствую.

Я буду продолжать делать свое дело как можно лучше. С осознанием полной ответственности и долга.

Украина заслуживает того, чтобы быть свободной страной свободных людей. И я постараюсь внести свою скромную лепту в это важное дело.

Ваши истерики и ваша злоба меня не запугают и не заставят замолчать. Напротив, они показывают, что я на верном пути.

Когда у вас случатся минуты прояснения, спросите себя, чтобы вы могли сделать для объединения людей. Для того, чтобы сделать свою страну лучше, образованнее и солидарнее»…

Это я хочу сказать буйным активистам.

А вам, мои дорогие друзья, я хочу сказать слова благодарности за искреннюю поддержку и то сердечное тепло, которое вы мне дарите.

Спасибо!!

P.S.

Редактор «Медузы» выбрал, конечно, слишком провокационное название для интервью. Но это уже его выбор…

***

***

Баумейстер і труднощі філософії

2024-07-29

Данілюк-Єрмолаєва

Як визначити, що людина — відбірне м&дѐло в 2024 році?

1. Ти втік із України як криса і розказуєш із Німеччини, користуючись статусом біженця з усіма ніштяками — про «український тоталітаризм».

2. Тебе нахвалює елітний рот прислужниці Медведчука, яка легалізувала тут Портнова та родину Шаріят — ватниця бабНаташа із Житомира.

3. Ти даєш інтерв'ю «***Медузі***», яка неодноразово була помічена в антиукраїнських ІПСО на Захід.

Типаж цього ***Баумейстера*** — простий як двері. І дуже популярний в українських вищих навчальних закладах.

> — Це колишня радянська людина — не можна сказати, що зовсім без інтелекту.
>
> — Але якась елементарна совість та такт там зовсім відсутні.

Певний час в умовах відсутності якісних перекладів, конкуренції, знання іноземних мов і доступу до західних вчених — подібні колишні радянські люде могли вважатись за «велике цабе».

Але через власну пиху і впевненість у тому, що вони унікальні вони перестали йти в ногу з часом та розвиватись. Їм вистачає і російськомовних підписників із колишнього СРСР.

Хто хороший філософ і публіцист — це *Бернар-Анрі Леві*, якому не влом розказати західному світу, що таке Україна, суть нинішньої війни з РФ. І врешті особисто познайомитись із «Редісом» з Азова, яким пропаганда РФ уже 10 років лякає Захід.

Більше того вони заходили пласту населення, який відчував у собі порожнечу, прагнув її чимось заповнити. Але не виходив за рамки «бившей луччей совєцкой наукі в мірє і русского язика».

> — І так попадав у капкан баумейстерів, арестовичів та простих пацюків з алкомордами.

Совки а-ля Баумейстер за 30 років втратили всі конкурентні переваги. Не знали української історії, культури, літератури і зараз в пенсійному віці вчити її не збираються. Набагато ліпше поїхати в Німеччину, приєднатись там до кодла «русских немцев» і срати на колишню Батьківщину уже із країни НАТО та ЄС.

«Медуза» ротом цього совка, який неодноразово соромився сказати, що він малорос із Черкас, а називав себе «метафизическим киевлянином Булгакова» — прагнула поширити три тези.

1) — Перше, що **«Росія жертва»**. Бо неодноразово страждала від недоговороздатності України, яка її зраджувала.

2) — Друге. Що **«Україна — це те саме, що і РФ»**. А отже схиляння західних урядів не підтримувати українців у цій війні.

3) — Третє. Була **«реклама капітуляції в Стамбулі»**. Андрюша стеле, що «все йшло до певних домовленостей, і ті, хто прочитав їх, бачать, що вони були цілком компромісними для обох сторін». Якщо щось було ок для Арахамії і Подоляка із братом асвабадітєлєм СВО — то не ок для решти українців.

4) — Чотири. РФ треба терміново знайти якихось заробітчан-інфоц&г@н, аби показати, що ось **«є люди в Україні — які за нас»**. І люблять РФ попри все. Походу успіхи не дуже, бо в США знайшли ***Арестовича*** і увімкнули до ***Собчак***. У Німеччині знайшли совка ***Баумейстера*** і склепали статтю в «***Медузі***».

Тож що таке Баумейстер і бабНаташа, яка стала за нього горою.

Це приклад успішного соціального інженерингу СРСР періоду Хрущова та Брєжнєва, коли штучно вивели породу гомо сапієнс, яким начхати на усе.

Аби було удобно, аби не треба було еволюціонувати в шось ліпше. У них нема самоідентифікації. Вони не мають чіткої відвід і на питання «Хто я?».

Просто жери з корита. Сери в це корито. І хрюкай на все, що вважаєш підозрілим.

Всі ці «філософи» зламались 30 років тому. Тому нічого берегти їх як «совєцьку стєнку з Чехословакії» в нових інтер'єрах.

***

№ 3.111

Почему во время войны многие чиновники и депутаты покупают недвижимость и автомобили, а не наоборот. И при чем здесь приватизация

2024-07-28

Кущ

Как вы уже заметили, электронные декларации многих публичных лиц прирастают активами во время войны.

Морально-этический аспект этого, я не обсуждаю.

Важно другое - почему они это делают?

Потому что выгодно.

Недвижимость падает в цене, особенно элитная.

Владелец коттеджа по Киевом, который устал от войны в киевских ресторанах и который решил переместиться в рестораны парижские, даст неплохую скидку покупателю, разбогатевшему во время войны.

По авто тоже есть нюансы: например, снятие налогов при импорте под предлогом заботы о волонтерах в начале войны.

Когда из страны за пару месяцев вымели под покупку авто до 3 млрд дол и поляки таращили глаза на вереницы элитных авто в сторону нашей границы с западного направления.

Почему, никто из публичных лиц не продает свою недвигу (ну за исключением тех, кто решил телепортироваться под чужими документами)?.

Ответ простой - это невыгодно и без крайней нужды никто этого делать не будет. А крайней нужды в этих кругах никогда не бывает.

Но почему того наши чиновники с такой маниакальной настойчивостью хотят продать остатки ликвидных государственных активов во время войны?

Ведь если бы это были их активы, они бы этого не делали. А государственные, что, можно? Там другая логика?

Во время войны, на контрцикле развития, ты никогда не получишь даже минимальную цену мирного времени.

Зачем сейчас продавать, например, Объединенную горнохимическую компанию за 3,6 млрд грн или менее чем за 100 млн дол?

Ведь это уникальная компания, которая контролирует добычу титана - стратегического сырья.

Это основа будущей кластерной модели экономики и одного из ключевых кластеров - титанового. В рамках которого, можно реанимировать и Запорожский титано-магниевый комбинат.

Понятно, что сейчас никто не будет в Запорожье запускать переработку титана - нет электроэнергии, рядом линия фронта, удары россиян с воздуха.

В таких условиях, купят по-дешевке лишь те, кто будет и дальше усиливать сырьевой характер нашей экономики, поставляя титан как ценной сырье на предприятия в других странах.

А ведь по титану, эффект мультипликатора (роста стоимости готового товара по сравнению с сырьем), один из самых больших - более чем 1:100.

Зачем нам отдавать 99 долларов, получая лишь один?

> — И разве 3,6 млрд грн спасут бюджет? Мы тратим до 300 млрд грн в месяц или почти 10 млрд грн в день.

То есть, денег от приватизации в 3,6 млрд грн хватит менее чем на полдня расходов Минфина.

Может лучше подождать до окончания войны и не разбазаривать национальное достояние, раз уже его уже один раз вернули, забрав у известного олигарха в госсобственность.

***

№ 3.112

Я в своих статьях касательно Израиля писал о том, что следующее обострение может произойти вокруг Голанских высот

2024-07-28

Кущ

Как видите - так и прозошло.

Почему Голанские высоты?

С одной стороны - это критически важная для Израиля территория. Не просто господствующее нагорье, но в первую очередь - водный бассейн Генисаретского озера (Галилейского моря).

То есть, все водные ресурсы Израиля зависят от этого региона.

Во-вторых, это территория, которая в соответствии с международным правом оккупирована Израилем и по данному вопросу принят ряд резолюций ООН.

То есть, международное право еще в меньшей степени на стороне Израиля, чем в контексте его позиции по отношению к Палестине и Сектору Газа.

Поэтому сплетение в единый клубок радикализации в Ливане и на Голанский высотах, может быть частью иранского плана.

Если эта связка сработает, по уровням эскалации, в войну может вступить не только Хезболла в Ливане (вдобавок к Ансар-Алла в Йемене и Хамасу в Газе), но и прокси-силы Ирана в Сирии (не просто так там начались обстрелы американской военной базы) и южном Ираке.

С учетом военного присутствия РФ в Сирии, Израиль не сможет провести наземную операцию против Дамаска.

В то же время, в случае широкой наземной операции Израиля в Ливане, шиитские прокси силы Ирана могут атаковать Голанские высоты и попытаться захватить их, чтобы формально передать под юрисдикцию Сирии, реставрация которой ожидается в ближайшее время на встрече Эрдогана и Асада в РФ.

То есть,

> **— Израиль атакует Ливан, а Иран через прокси силы атакует Голанские высоты.**

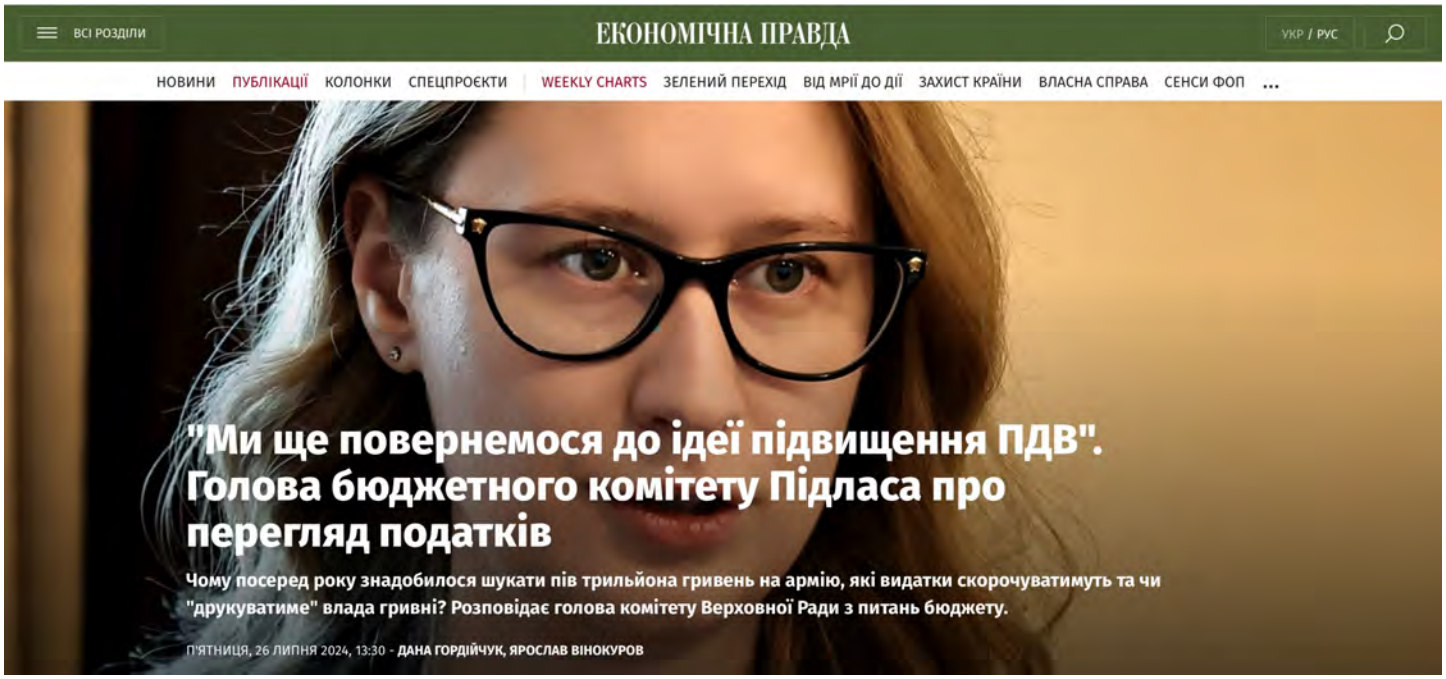
При этом, может начаться прямое столкновение Ирана и Израиля в воздухе - обмен ракетными ударами и попытки ВВС Израиля уничтожить стратегические иранские объекты.

Очевидна и цель Ирана - показать, что Израиль осуществил акт агрессии против Ливана, а силы, поддерживаемые Ираном - лишь выполняют на Голанских высотах требования ООН по возвращении их под юрисдикцию Сирии.

***

№ 3.113

"Ми ще повернемося до ідеї підвищення ПДВ". Голова бюджетного комітету Підласа про перегляд податків

П'ЯТНИЦЯ, 26 ЛИПНЯ 2024

- ДАНА ГОРДІЙЧУК, ЯРОСЛАВ ВІНОКУРОВ

Чому посеред року знадобилося шукати пів трильйона гривень на армію, які видатки скорочуватимуть та чи "друкуватиме" влада гривні? Розповідає голова комітету Верховної Ради з питань бюджету.

"Ми ще повернемося до ідеї підвищення ПДВ". Голова бюджетного комітету Підласа про перегляд податків

Чому посеред року знадобилося шукати пів трильйона гривень на армію, які видатки скорочуватимуть та чи "друкуватиме" влада гривні? Розповідає голова комітету Верховної Ради з питань бюджету.

Пів трильйона гривень – саме стільки не вистачає Україні для фінансування Сил оборони до кінця 2024 року. Додаткові кошти уряд шукатиме, зокрема, у кишенях платників податків. Відповідні законопроєкти Міністерство фінансів уже подало у Верховну Раду.

Підвищувати податки в Україні треба "вже вчора", адже відповідні зміни мають запрацювати з 1 вересня. Якщо парламент не встигне ухвалити необхідні рішення, то військові ризикують залишитися без зарплат уже наприкінці вересня, зазначає голова бюджетного комітету Роксолана Підласа.

"Коли робили наближення видатків, то в розписі "переставляли" кошти з клітинки видатків на зарплату у вересні, жовтні, листопаді в клітинку закупівлі зброї на початку року", – пояснює вона.

Про те, що державі доведеться підвищувати податки, було відомо ще на початку року. Проте уряд до останнього відкладав непопулярне рішення. Тож тепер депутатам та урядовцям потрібно в авральному режимі рахувати

можливі варіанти податкових змін і шукати компроміс між різними політичними силами, громадянами та бізнесом.

Де народні депутати та урядовці зібралися шукати 500 млрд грн? Які податки зростуть і наскільки? Чи буде держава фінансувати видатки "друком" гривні? Про це Підласа розповіла в подкасті "Хроніки економіки". Нижче – скорочена та відредагована версія розмови.

До кінця поточного року державі не вистачає близько 500 млрд. грн. для фінансування Сил оборони. Саме тому уряд вже вніс до парламенту законопроєкти, якими планує збільшити видатки бюджету. Щоправда, заплатити за таке збільшення доведеться усім громадянам.

Підвищення податків – чи не єдиний спосіб профінансувати армію, що воює із загарбником. Наразі уряд розглядає підвищення ставки військового збору із зарплат (з 1,5% до 5%) та запровадження цього збору для цілої низки платників податків: від ФОПів та бізнесу до операторів мобільного зв'язку та покупців банківських металів.

Проте цей план ще не остаточний, каже голова бюджетного комітету Роксолана Підласа. У стінах Ради законопроєкт про підвищення податків ще точно зазнає змін. Проте чи вдасться уникнути зростання податків як такого? І чому влада до останнього тягнула з рішенням про підвищення податків для громадян? На ці та інші запитання Роксолана відповіла у нашому подкасті.

1. Про прорахунки у формуванні бюджету, джерела додаткових надходжень і "друк" гривні

— Звідки виникла додаткова потреба в 500 мільярдах гривень і на що їх витратить уряд?

— Більшість з цієї суми, а саме 495 мільярдів гривень, підуть на потреби оборони, зокрема зарплати військовослужбовців, закупівлю та ремонт військової техніки в різних органах оборони: Збройних силах, Національній гвардії, Держприкордонслужбі, ГУР МО, СБУ і так далі.

Крім того, один мільярд гривень планується виділити додатково на пілотний проєкт із зубного протезування і стоматологічного лікування ветеранів коштом держави.

400 мільйонів виділяються на грошову допомогу українцям, звільненим з полону. Додатковий 101 мільйон – на виконання покарань пенітенціарними установами. У першу чергу – через зростання вартості комунальних послуг. Ще 4,5 мільярда – на поповнення Резервного фонду державного бюджету.

— У 2024 році кошти з Резервного фонду виділяються передусім на будівництво фортифікацій.

— Під час ухвалення бюджету у Резервний фонд заклали близько 42 мільярдів гривень. Протягом цього року Кабмін збільшив його розмір до 56 мільярдів. Однак з цієї суми наразі залишилися лише 592 мільйони. Резервний фонд створюється для непередбачуваних видатків. Хоча більшу частину цих грошей дійсно витратили на потреби оборони та фортифікації.

— Пів трильйона гривень – це шалені видатки. Як ми опинилися в ситуації, що посеред року не вистачає настільки значної суми? Чому виник такий прорахунок?

— Основною причиною є відсутність поставок зброї від Сполучених Штатів Америки в першому кварталі. Ми зробили наближення видатків оборони на майже 5 мільярдів доларів. Тобто видатки з вересня, жовтня, листопада і грудня були наближені на початок року і використані для закупівлі зброї, яку ми змушені були купувати за власний кошт, тому що від США тоді нічого не надходило.

Крім того, Верховна Рада проголосувала за додаткові доплати для військовослужбовців, які проводять понад 30 днів на "нулі", – 70 тисяч гривень. Ба більше, коли бюджет на 2024 рік лише ухвалювався, там передбачали 1,5 трильйона гривень на оборону, хоча у 2023 році провели 1,8 трильйона гривень видатків. Тобто вже тоді була різниця і ми розуміли, що потрібно буде додавати видатки на 2024 рік.

— Торік бюджет теж збільшували на сотні мільярдів гривень, однак тоді чомусь не йшлося про необхідність підвищення податків. Чим минулорічна ситуація відрізняється від цьогорічної?

— Наприкінці 2023 року разом із змінами до бюджету ми ухвалювали супровідні зміни. Зокрема, запровадили додатковий податок для банків, а також перерозподілили частину податку на доходи фізосіб (ПДФО) з місцевих бюджетів у центральний. Як і цього року, намагалися залучити більше коштів на внутрішньому ринку.

Роксолана Підласа: "Про емісію або, якщо просто, "друк" грошей наразі не йдеться. Це б ставило під загрозу нашу програму з МВФ, де емісія можлива тільки тоді, коли в нас є нестача міжнародного фінансування"

— Ви сказали, що про необхідність збільшувати видатки на оборону було відомо ще на початку року, але комунікації від влади майже не було. Ба більше, напередодні прем'єр-міністр Денис Шмигаль заявляв, що уряд не обговорює підвищення податків. Чому тягнули до останнього моменту?

— Я говорила про те, що потрібно буде підвищувати податки, ще на початку року. Тоді ще був скандал з цього приводу про мої блузки і так далі. Якщо пригадуєте, то на початку року була дискусія про те, що потрібно мобілізувати 500 тисяч осіб. І це були зовсім інші цифри (722 млрд грн – ЕП), інші додаткові видатки, на які нам довелося б шукати набагато більший ресурс, ніж зараз.

Мені здається, що Мінфін чекав, поки Верховна Рада ухвалить закон про мобілізацію, щоб оцінити її вплив на додаткову потребу у видатках бюджету. Крім того, ішов четвертий перегляд програми з МВФ, який потрібно було пройти перед тим, як реєструвати зміни до бюджету, аби не зірвати програму і фінансування гуманітарних видатків.

Я не критикую Мінфін за те, коли вони внесли законопроєкт (про зміни до бюджету – ЕП). Звісно, його можна було ініціювати в лютому, але на той момент уряд мав недостатньо інформації, щоб якісно спланувати зміни.

— Чи зможе Міноборони освоїти додаткові сотні мільярдів гривень на закупівлі озброєнь до кінця року? Чи є шанс, що з цих 500 мільярдів буде використано не все?

— 1) По-перше, я хочу нагадати, що мова йде не лише про Міністерство оборони, а й про Національну гвардію, ГУР, СБУ, поліцію, прикордонників і так далі.

2) По-друге, можна робити прогноз, спираючись на досвід 2023 року, коли ми збільшили видатки до 1,8 трильйона гривень на сектор безпеки та оборони і приблизно на таку суму вони були проведені, навіть трошки більше.

— Звідки брати ці кошти? Ми торкнулися питання підвищення податків, але ж це далеко не єдине джерело покриття цих видатків.

— Нові податки – це лише четверта частина від ресурсу, який планується покрити.

1) За прогнозами Мінфіну, вони мають принести близько 125 мільярдів гривень.

2) Ще 126 мільярдів плануємо заощадити на скороченні видатків на обслуговування і погашення державного боргу.

3) Додаткові 160 мільярдів Мінфін сподівається залучити від розміщення облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП).

4) Близько 89 мільярдів отримаємо від перевиконання існуючих податків і зборів, а також від надходжень, які згенерує підвищений акциз на пальне і тютюн.

— Економія на боргу виникла завдяки тому, що ми домовилися про реструктуризацію?

— Не тільки.

Мінфін досить консервативно планує видатки на обслуговування державного боргу і закладає зазвичай більше, ніж буде потрібно. У ці 126 мільярдів частково входить ще й те, що не потрібно платити відсотки за макрофіном для Європейського союзу – ЄС надав нам субсидію на оплату цих відсотків.

Так само ми закладали можливість, що потрібно буде платити відсотки за кредитом від США, але цей кредит був підтриманий Конгресом як безвідсотковий.

Нарешті, у нас є економія на виплаті відсотків за низкою цінних паперів, виплати за якими прив'язані до інфляції та облікової ставки.

Зараз ці показники менші за прогнозовані, коли випускалися ці цінні папери, тому платимо менше.

— Як ми можемо залучити додаткові 160 мільярдів на внутрішньому ринку, якщо банки вже перенасичені ОВДП? Чи розглядається повернення до емісії Нацбанку, тобто "друку" гривні?

— **Найбільшими тримачами і покупцями ОВДП є комерційні банки**.

Якщо дивитися суто на математику, у мене є застереження щодо цього плану залучення додаткових 160 мільярдів.

У нас є річний план запозичень.

— За сім місяців 2024 року Мінфін мав залучити 307 мільярдів, а до 23 липня залучив 280 мільярдів і в липні буде ще один аукціон.

Невелика різниця від плану, але ми не бачимо величезного потенціалу для перевиконання.

З іншого боку, тут не можна застосовувати лише математичну логіку, адже є політична сторона питання.

Я вважаю, що

1) — ***Національний банк*** має включитися в процес і допомогти залучити ці кошти. Не через ***емісію***, а

2) — **через комунікацію з комерційними банками**.

Ми про це говоримо в робочому порядку з Міністерством фінансів.

Вони висловлюють упевненість в тому, що зможуть ці 160 мільярдів залучити.

Про емісію або, якщо просто, "друк" грошей наразі не йдеться.

— Це б ставило під загрозу нашу програму з МВФ, де емісія можлива тільки тоді, коли в нас є нестача міжнародного фінансування.

Зараз у розрізі донорської допомоги в нас рік закритий.

У першому кварталі в нас було більше можливостей і простору для того, щоб здійснити її, ніж зараз, бо допомога не надходила.

2. Про підвищення податків, скорочення видатків і момент закінчення коштів

— Плани щодо підвищення податків циркулювали давно. Спершу вони передбачали підвищення ПДВ. У фінальному урядовому варіанті про це не йдеться. Чому Мінфін зупинився на такому варіанті?

— Це політичне рішення. Обговорювалося багато варіантів, підвищення ПДВ серед них – достатньо привабливий варіант з кількох причин.

1) — По-перше, це не новий податок, тож його легко адмініструвати, чим уникаємо відкладеного ефекту.

2) — По-друге, ПДВ – бюджетоутворюючий податок, імпортний і внутрішній ПДВ цьогоріч планово принесуть 788 мільярдів гривень, а може, і більше. Підвищення ставки на 2-4 відсоткові пункти дасть відчутний ефект.

Мій політичний прогноз: ми ще повернемося до ідеї щодо підвищення ПДВ. Та пропозиція, яку ми обговорюємо зараз, ще зазнає змін. Народні депутати не проголосують повністю за версію уряду.

Я не кажу, що це дозволить повністю відмовитися від підвищення військового збору.

Якісь речі з пропозиції уряду точно потрібно залишати, але ми можемо переглянути **дрібніші пропозиції**.

Наприклад,

— ***податок на солодку воду*** можна взагалі не ухвалювати. Дуже багато шуму навколо цього, а надходження – лише 7 мільярдів на рік, хоча ми не дуже знаємо, як це адмініструвати.

— Також є питання щодо ***оподаткування імпортним ПДВ посилок вартістю до 150 євро***. Ця пропозиція викликає дуже багато негативу. Думаю, за неї буде складно проголосувати у Верховній Раді.

— Ви сказали, що не плануєте відмовлятися від ідеї підвищення ПДВ. Що ще буде викликати зауваження в комітеті і що ще зміниться до розгляду в залі?

— Можу лише з 95-% впевненістю сказати, що параметри проєктів будуть змінені.

Щонайменше через те, що надходження пораховані за умови, що вони почнуть діяти з 1 серпня, а проголосувати зміни ми вже не встигнемо.

Наш комітет буде відповідати за зміни до закону "Про державний бюджет на 2024 рік".

Моє основне завдання – переглянути використання коштів за всіма бюджетними програмами і визначити ті з них, де фінансування може бути додатково скорочене.

Тобто

> —.до цих 126 мільярдів у частині скорочення на обслуговуванні і погашенні державного боргу ми плануємо додати також кілька мільярдів скорочення з інших видатків.

Не можу конкретно сказати, що це буде, але це точно будуть програми, які не використовуються.

— Багато таких програм, які не використовуються?

— Видатки на оборону, соціальну складову, освіту, медицину та обслуговування державного боргу становлять 89% видатків бюджету.

Коли ми говоримо про скорочення видатків, ідеться про решту 11%, які і так фінансуються коштом міжнародної допомоги.

У нас є 41 програма на суму близько 20 мільярдів гривень, за якими за шість місяців 2024 року не використали кошти.

З них половина – це

> — субвенція місцевим бюджетам.

Також це

> — здійснення правосуддя 1) Апеляційною палатою Вищого суду з питань інтелектуальної власності, 2) Фонд розвитку закладів фахової передвищої та вищої освіти, 3) Національна програма інформатизації.

— Чи будуть переглядатися видатки в секторі оборони?

— Це чутливе питання.

Виглядає так, що політично Верховна Рада не буде скорочувати видатки на сектор безпеки і оборони.

> 1) — З одного боку, це добре, тому що в нас є зобов’язання фінансувати оборону на найвищому рівні.
>
> 2) — З іншого – у цьому є недолік, бо це часто не дозволяє нам оцінювати ефективність видатків.

Проте **я не думаю**, що ефективність видатків у попередніх періодах має бути підставою, щоб давати чи не давати гроші на оборонні видатки в майбутньому.

Якщо ми бачимо, що кошти на закупівлю снарядів використовувалися неефективно, це не означає, що ми більше не будемо купувати снаряди чи треба скоротити на це видатки. Ми не можемо собі цього дозволити.

— У документах Мінфіну сказано, що зміни мають набути чинності з 1 серпня, чого точно не станеться. Коли критично необхідно ухвалити ці зміни, щоб вони набули чинності?

— Потрібно, аби зміни до бюджету були підписані і запрацювали до середини вересня.

Коли робили наближення, то в розписі "переставляли" кошти з клітинки видатків на зарплату у вересні, жовтні та листопаді в клітинку закупівлі зброї на початку року. Тобто щоб в кінці вересня виплатити грошове забезпечення військовослужбовцям, потрібно ухвалити бюджет і підписати його до середини вересня.

Якщо ми говоримо про податкові зміни, то вони набувають чинності, як правило, з першого числа наступного за ухваленням місяця. Аби це було можливо з 1 вересня 2024 року, потрібно їх ухвалити в кінці серпня. Думаю, у нас буде така можливість.

Сподіваюся, що 20 серпня ми зберемося, проголосуємо за законопроєкт про заборону релігійних організацій, пов'язаних з країною-агресором, і перейдемо до питання податків та бюджету. Це буде перше читання, після якого буде ще друге. Спробуємо скоротити строки подання правок між ними до семи днів. Не гарантую, що народні депутати це підтримають, але ми будемо намагатися.

До того ж, питання податків – це питання компромісу. Його можна знайти до голосування в першому читанні і не відкладати на останній момент.

— Чи можемо ми бути спокійні після цього голосування, що до кінця року нам не доведеться знову змінювати бюджет та підвищувати видатки через нестачу коштів?

— Сподіваюся, що нам не доведеться ще раз переглядати бюджет 2024 року.

Є мало причин, які можуть змусити нас це зробити, основна – це підвищення інтенсивності бойових дій. Хотілося б цього уникнути, але, звісно, якщо буде потреба, Верховна Рада та уряд завжди готові це робити оперативно.

***

Роксолана Андріївна Підласа

Народилася	25 січня 1994 (30 років) Черкаси, Україна
Громадянство	Україна
Діяльність	Народна депутатка України IX скликання Верховна Рада України
Alma mater	Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана Київська школа економіки
Членство	Верховна Рада України IX скликання
Посада	Народна депутатка України IX скликання Верховна Рада України
Термін	з 29 серпня 2019 року
Попередник	Посада запроваджена
Партія	Безпартійна

- **Висловлювання** у Вікіцитатах
- **Медіафайли** у Вікісховищі

Роксолана Андріївна Підласа (нар. 25 січня 1994, Черкаси) — українська політична діячка та економістка, **Голова** Комітету з питань бюджету Верховної Ради України.[1] Колишня **радниця** Міністра економічного розвитку і торгівлі України. Започаткувала Національну програму стажувань в центральних органах виконавчої влади[2].

21 липня 2019 року на парламентських виборах обрана у народні депутати за списком партії «Слуга народу» (№ 100 у списку)[3].

Колишня заступниця голови Комітету з питань економічного розвитку у Верховній Раді України IX скликання (2019—2022)[4].

Народилася у місті Черкаси.

Закінчила Київський економічний університет ім. Гетьмана **за фахом *«Міжнародна економіка»***.

Отримала **другу вищу освіту** в Київській школі економіки за фахом «Публічна політика та врядування».

В 2014 році стажувалась в Представництві Європейського Союзу в Україні. В 2014—2015 роках працювала в Американській торговельній палаті в Україні. В 2015—2016 роках — проектна менеджерка Українського кризового медіа-центру, де спеціалізувалась на **комунікації реформ в сфері енергетики**[5].

В 2015 році була учасницею програми Державного департаменту США «International Visitor Leadership Program» за напрямом **«стратегічні комунікації»**.

З березня 2016 року працювала в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі як **незалежна консультантка та керівниця команди комунікацій** (з квітня 2016 року)[6]. В грудні 2017 року була призначена на посаду радника Міністра на громадських засадах[7].

В період з 2016 по 2018 рік Роксолана Підласа відповідала за координацію публічної діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, взаємодію з засобами масової інформації. **Керувала командою комунікацій** Міністерства[8].

З грудня 2018 виконувала функції **речника** Міністерства економічного розвитку і торгівлі України[6][9].

В 2018 році Роксолана Підласа ініціювала запуск Національної **програми стажувань** в центральних органах виконавчої влади[10]. Роксолана Підласа обіймала посаду **секретаря Координаційного комітету Національної програми стажувань в центральних органах виконавчої влади**[11] та здійснювала загальне керівництво Програмою[2].

2. Громадська діяльність

2011-2014 — **членкиня молодіжної ГО** «Європейський молодіжний парламент — Україна». В 2014 році була обрана віцепрезиденткою з міжнародних відносин[12][13]. Відповідала за представлення організації на міжнародній арені та підготовку делегацій ЄМП-Україна до міжнародних сесій Європейського молодіжного парламенту. В 2012 році Роксолана Підласа була головною організаторкою серії регіональних конференцій ЄМП в 15 містах України[14][15]. Конференції мали на меті залучити молодь до обговорення найбільш актуальних проблем України та ЄС, а також до демократичних дебатів за прикладом Європейського парламенту[14].

Роксолана Підласа **взяла участь в понад 30 конференціях** Європейського молодіжного парламенту в Україні, Косово, Латвії, Німеччині, Португалії, Сербії, Фінляндії, Франції. Виступала у якості делегатки, пізніше — голови комітету та віце-президента.

Після російського вторгнення в Україну, займалась волонтерською діяльністю — організувала логістичний хаб, який доставив в Україну майже 600 тонн гуманітарної допомоги з країн ЄС[16][*ангажоване джерело*].

3. Політика

На парламентських виборах 2019 року була обрана народним **депутатом** від партії «Слуга народу» (№ 100 у виборчому списку)[3].

На посаді заступниці голови комітету з питань економічного розвитку займалась **питаннями 1) приватизації, 2) публічних закупівель, 3) антимонопольною реформою, законодавством у сфері 4) інтелектуальної власності**[17].

Згідно з аналітикою руху ЧЕСНО за рік роботи парламенту 9 скликання законопроекти Підласої ухвалювали досить часто. 2020 року 30 з 77 поданих Підласою ініціатив стали законами[18]. Також більшість поданих нею поправок зазвичай враховують[19][*відсутнє в джерелі*].

В травні 2022 року Підласа виступала на Всесвітньому економічному форумі в Давосі з закликом розблокувати українські морські порти та відновити експорт агропродукції з України[20][21].

Ініціювала денонсацію Договору про зону вільної торгівлі з СНД[22].

13 грудня 2022 Верховна Рада України обрала Підласу **головою** Комітету з питань бюджету[23].

17 січня 2024 в ефірі ICTV заявила, що для фінансування мобілізації потрібно розглянути можливість **введення прогресивної ставки** військового збору, а також ввести **податок "на розкіш"** при купівлі дорогих телефонів та автівок[24].

***

№ 3.114-1

Украинский философ Андрей Баумейстер уверен, что за время войны его страна превратилась в тоталитарное государство Мы попросили объяснить его, что это значит

2024-07-25

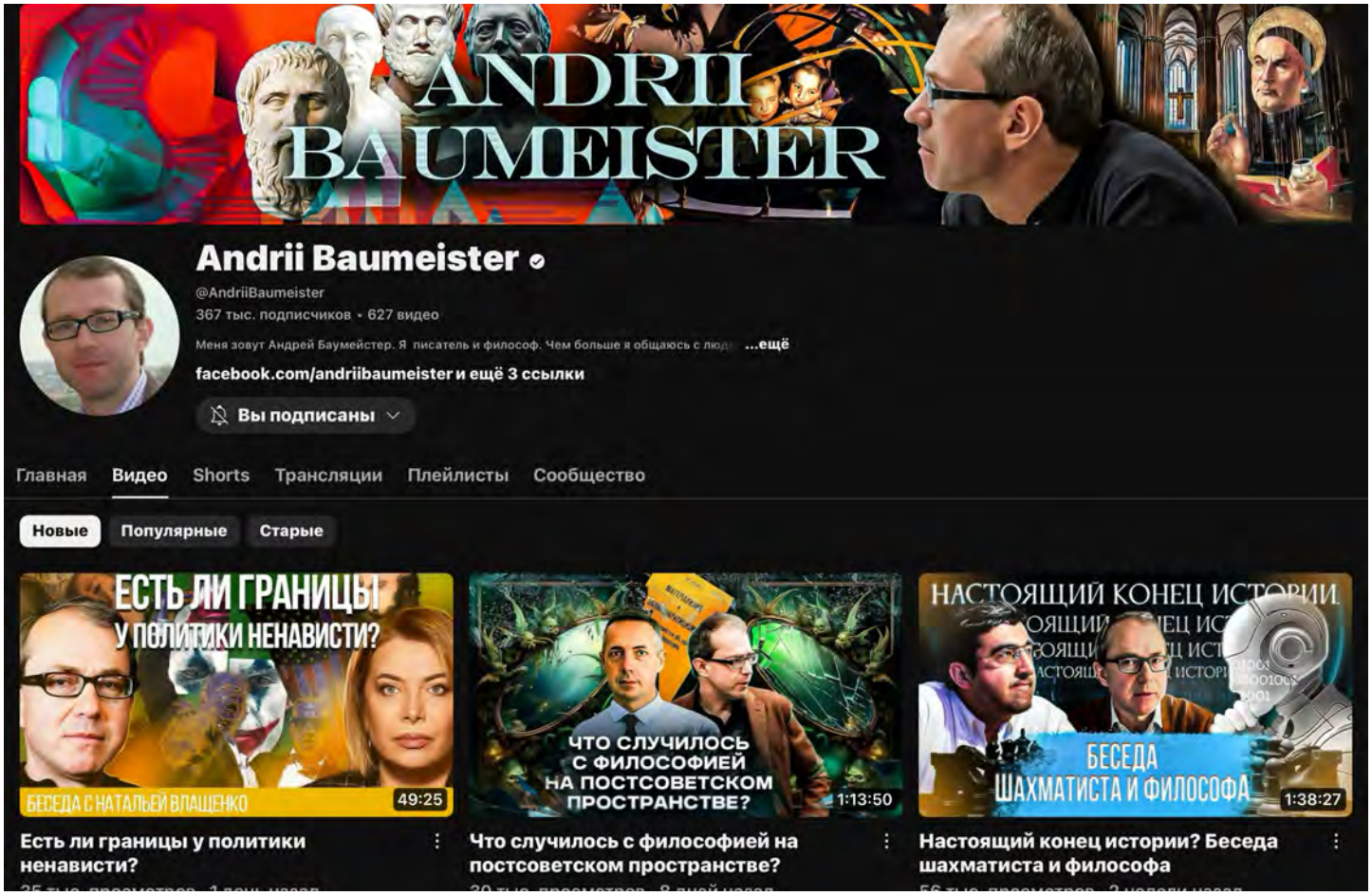
Meduza , *Беседовала Елизавета* ***Антонова***

Андрей *Баумейстер* — политический философ, один из главных публичных интеллектуалов Украины. В своих видео на ютьюбе он регулярно — и зачастую довольно жестко — комментирует решения, которые во время войны принимают власти страны.

Более того,

— он считает, что **за время российского вторжения Украина проделала путь от демократии к тоталитаризму**.

Спецкор «Медузы» Елизавета Антонова поговорила с ***Баумейстером***.

1. «Проиграют все: и Украина, и Россия»

— Вопрос, который волнует всех. Как может закончиться эта война — и возможна ли, на ваш взгляд, победа Украины?

— На этот вопрос никто не знает ответ. Но Украина не может победить Россию на поле боя. Все идет к тому, что будут территориальные потери. Однако мне кажется, что и России предстоят очень тяжелые последствия после территориальных приобретений, которые будут подаваться россиянам как «победа». Страна потеряет возможность быть инновационной, современной, той, на которую ориентируются.

Проиграют все: и Украина, и Россия.

— Что для Украины могло бы быть победой в текущих обстоятельствах?

— На этот вопрос так много ответов, и каждый подразумевает чью-то манипулятивно-пропагандистскую позицию.

Отвечу, как я думаю.

Сейчас победа для Украины — это сохранить людей и думать стратегически о возможности воссоздания страны.

Чем дольше длится война, тем меньше у Украины возможностей восстановиться в границах 1991 года — даже если говорить о потенциале на десятилетия вперед.

Отстроить Украину будет невозможно.

Понятно, что будут какие-то доноры, тендеры, коррупционные скандалы, разворовывание денег, будут что-то строить и показывать, что вот построили какой-то район города — в Харькове, в Днепре, где-то еще, — но ты не отстроишь климат, атмосферу.

1) — Многие уже не вернутся в Украину, а это миллионы людей.

2) — Многие уедут, если им разрешат это сделать, — я имею в виду мужчин.

А у страны с резко сократившимся населением без перспектив серьезного экономического, интеллектуального, культурного развития при затягивании войны шансы состояться как современное государство тают.

Поэтому **победа Украины, какой бы ни был итог войны, — это сохранение потенциала для развития.**

Если же Украина выйдет из войны в таком состоянии, что уже не сможет самостоятельно двигаться в какую-то сторону исторического развития, это будет поражением.

Сейчас похоже, что **украинские политики этого не понимают**.

— Украинские политики, с которыми мне удается поговорить, объясняют продолжение войны двумя ключевыми причинами.

1) — Первая — любое прекращение огня без гарантий безопасности Украине только подарит России время на перегруппировку, чтобы снова напасть.

2) — И вторая — Киев оглядывается на мнение украинского общества, а по опросам большинство украинцев не готово к территориальным уступкам, которых требует Путин.

Что вы об этом думаете?

— Давайте разберем их детально.

Переформулировав первый тезис, можно сказать: Путину нельзя доверять, он не остановится. Но так или иначе война закончится мирными переговорами, и этот тезис бумерангом будет бить по украинским политикам — сейчас или в будущем. Так или иначе придется идти на переговоры.

Кроме того, мы [украинцы] должны смотреть критически и на себя.

В логике такой постановки вопроса Украина — это страна или власть, которой можно доверять, а Россия — это власть, которой нельзя доверять.

Соответственно, договороспособная, ответственная за свои решения Украина противостоит тоталитарной, безответственной, вероломной и лживой системе.

Но это упрощенная, черно-белая картина мира.

Безусловно, [полномасштабное] вторжение в Украину в 2022 году — акт, который был замаскирован ложью. Российский МИД транслировал на весь мир тезис, что Россия нападать не собирается. В этом смысле Путин солгал, и это лживая система.

С другой стороны, и Украина не раз срывала свои обещания.

В феврале 2014-го был договор [президента Виктора Януковича] с лидерами Майдана и европейскими послами.

Речь шла о внеочередных выборах украинского президента, и здесь действительно, скорее всего, [если бы те выборы состоялись], Янукович проиграл бы и тогда страна вошла бы в другой [политический] режим.

«Минские соглашения» все-таки были признаны международными институциями — представители Франции и Германии следили за переговорами. [Но] к концу 2021 — началу 2022 года Украина постепенно публично отказалась придерживаться этих договоренностей.

Наконец, стамбульские документы, которые не так давно опубликовала The New York Times, говорят о том, что [весной 2022-го] все шло к определенным договоренностям, и те, кто прочел их, видят, что они были вполне компромиссными для обеих сторон.

Говорить, что Путину нельзя доверять, конечно, верно. Но с другой стороны, можно ли доверять нам, украинцам? Всегда ли мы как государство Украина придерживаемся своих обещаний и международных договоров?

— Мне кажется, Украина под руководством Януковича, Порошенко и Зеленского — все-таки разные государства.

И говорить, что Украина ведет себя непоследовательно, лукавство, потому что Украина при Зеленском не равно Украина при Януковиче.

Минские соглашения **заключал не Зеленский, 1) он столкнулся с их последствиями, с одной стороны, 2) а с другой — с *общественным мнением*, с которым не может не считаться.**

— Допустим, соглашусь.

Но это достаточно удивительный взгляд на политику.

Политика рассматривается не только на уровне личностей, но и на уровне институций преемственности власти.

Тогда получается, что страна зависит от президента — и есть прерывность власти.

Если мы говорим о Януковиче, то он как раз был личностью, которую принудили к уступке. Субъектами переговоров была оппозиция и лидеры европейских стран — министры иностранных дел ведущих стран ЕС. Это был треугольник, где не Янукович был инициатором переговоров, не он решал, какие должны быть решения приняты, — его вынудили, и он на это пошел под давлением лидеров оппозиции, Майдана и европейских лидеров. Были даны обещания.

Точно так же с Минскими соглашениями при Порошенко — избранном на внеочередных выборах наследнике Майдана. Соответственно, Порошенко, уже будучи избранным президентом Украины, продолжал политику субъектов договоров, принятых на Майдане.

И ***Зеленский***, в конце концов, приходил для того, чтобы реализовать Минские соглашения.

Соответственно, я вижу здесь преемственность от лидеров Майдана к Порошенко.

Ну а когда ***Зеленский*** за три года у власти не реализовал Минские соглашения, у него сильно упал рейтинг. Я вижу в этом определенную последовательность и не вижу, что это разные Украины. И если не считать Януковича, который был пассивным, а не активным участником тех переговоров, в трех названных мной случаях действовали те же силы.

Второй [приведенный вами] тезис слишком мягкий.

Эти украинские политики вам завуалированно и в очень мягкой форме говорят, что проблема ***Зеленского*** в плане переговоров сейчас даже не Путин, а именно та радикальная активная часть Украины, с которой очень сложно взаимодействовать.

У ***Зеленского*** полномочия длятся, пока идет война.

Как только война закончится, будет угроза гражданского конфликта внутри Украины, и у Зеленского не будет инструментов контроля над этими группами людей.

Он понимает, что, **пока идет война, у него достаточно полномочий и перед Западом, и перед своими гражданами, потому что он — президент воюющей страны**.

Потому что война отчасти оправдывает ряд жестких решений внутри страны.

Как только война прекратится, все это исчезнет.

Поэтому я бы сказал: **Зеленский опасается внутригражданского паравоенного конфликта.**

— Мне всегда казалось, что угроза гражданской войны нарастает тогда, когда человек у власти отказывается ее отдавать.

— На эту тему можно дискутировать.

Когда идет вопрос в лоб и ответ в лоб, происходит чудовищное упрощение ситуации.

Те, кто прочтет наше интервью, особенно те, кого оно будет раздражать, могут уцепиться за любую из фраз — и с той, и с другой стороны. Поэтому я все-таки ориентируюсь на думающих читателей.

Зеленский не выбирал эту ситуацию, он был поставлен в нее роком, судьбой. Он человек, который адаптируется, человек шоу-бизнеса. Фактически это постоянная адаптация, он никогда не идет впереди процесса.

Потрясающие коррупционные скандалы во время войны и часто абсурдные решения власти говорят о том, что никто стратегически не мыслит.

Но так украинское общество не формируется как солидарное, — происходит большой внутренний раскол, преследование диссидентов, атака на бизнес, на Украинскую православную церковь.

Все это не рассчитано на консолидацию общества в ситуации опасности. Я не вижу, чтобы Зеленский действовал рационально. Я думаю, что это скорее игра ва-банк, азартная, иногда непродуманная, ситуативная.

— Я еще вернусь к тенденциям в украинском обществе, а теперь спрошу, какие последствия этой войны, на ваш взгляд, ждут российское общество?

— Скажу как обыватель: мне хотелось бы, чтобы для России последствия были более серьезными и болезненными.

Хотелось бы говорить, что творческие, активные люди уедут, Россия останется с соглашателями, с прокремлевскими группами людей, и у такой страны нет будущего. Все те, кто пишет доносы, принимает решения в судах, возглавляет театры, киностудии, города и области, — все они участвуют в репрессивной машине.

Но я прекрасно понимаю, как коротка человеческая память, и, когда режим уйдет в небытие, эти люди будут говорить о том, что «так нужно было», «у меня семья была», «у меня же люди в подчинении, я должен им платить зарплату» или «я поменял свою точку зрения, ведь люди меняются».

— Что-то подобное было в Советском Союзе в конце пятидесятых — начале шестидесятых, когда в одном доме мог жить следователь НКВД бывший и его жертва, которую он пытал.

Лет через 10–15 ситуация в России будет другой. Часть людей вернется, часть уже возвращается, не найдя себя, часть останется навсегда в других странах. Это [будет] разобщенное, враждебное общество, общество тотального взаимного недоверия.

В таком обществе очень трудно быть творческим, солидарно взаимодействовать для создания каких-то серьезных проектов.

— Как вам кажется, что может остановить Путина?

— Здесь, я думаю, должна быть больше активность больших игроков.

Я думаю, у Путина остается осадочек, когда его ближайшие партнеры из стран Глобального Юга не вполне симпатизируют тому, что происходит. Что Путина может принудить — это критическая масса таких высказываний со стороны союзников [России]. Когда он осознáет, что дальнейшее обострение, увеличение числа жертв и разрушений не очень «удобно» воспринимается даже его партнерами.

Например, недавно [премьер Индии] Нарендра Моди посещал Москву. Он сказал, что войной ничего не решить, а потом сказал о страданиях и смерти детей — как раз после попадания ракеты в самую крупную в Украине детскую больницу.

Против Запада Путин настроен идти до конца, но опять же это уравнение со многими неизвестными.

— Мы не знаем, как поведет себя [Дональд] Трамп, если станет президентом, и изменится ли что-то в расстановке сил во Франции и Германии.

Но нарастание недовольства со стороны партнеров и союзников Путина будет подталкивать его к переговорам.

2. «Что такое государство в XXI веке? Обладает ли оно правом на тело и душу подданного?»

— Вы один из немногих публичных интеллектуалов, кто критикует украинское общество и власть в военное время, за что получаете большое количество хейта.

В частности, вы обращаете внимание на несоответствие действий провозглашенным ценностям свободы и демократии.

Но возможна ли свобода и демократия в военное время?

— Во-первых, я не один из немногих, украинское общество вообще очень критично. Если пройтись по ютьюбу, по различным пабликам и телеграм-каналам, то я еще говорю достаточно мягко и не позволяю себе резких слов. А там и о президенте Зеленском, и об украинской власти говорят такое… Люди выпускают пар или проклинают власть, это общий фон.

А поскольку я философ, не очень публичный человек, моя аудитория по сравнению с миллионными аудиториями некоторых блогеров не очень большая.

Но очевидно, эта позиция задевает часть украинских интеллектуалов.

А ведь я с украинскими политиками много работал, читал им лекции, проводил практикумы и лично знаю многих представителей нынешней власти в Верховной раде.

— Кого, если не секрет?

— Я преподавал ***теорию и практику аргументации*** в «Школе стратегического архитектора» при Могилянской бизнес-школе многим будущим министрам и даже одному из премьеров.

У меня учились представители «Слуги народа» и «Голоса». Многие мне пишут, в том числе с передовой. Поэтому на эту часть вашего вопроса я отвечу так: не совсем публичный и не все хейтят.

А по поводу того, насколько фундаментальные свободы согласуются с военным положением, скажу, что есть альтернатива.

До какой меры мы можем нарушать свободы в ситуации военного положения?

Есть ли правовые границы?

Действия украинской власти внутри показывают, что представлений об этих границах не существует.

Кроме того, есть представление о солидарности между гражданами.

Оно не на уровне законов, а на уровне оправданности действий власти, как говорят философы — «на уровне легитимации».

Таких вещей, как моральность, справедливость, отношение к человеку как к личности.

Здесь мы перешли все границы и инструментализировали всех и вся, дегуманизировали многие группы людей.

А если попробовать сделать наоборот? Что, если более свободное общество сильнее в ситуации военного вызова?

Я уже в конце 2022 года говорил о том, что если мы начинали эту войну как свобода против тирании, демократия против тоталитарного режима, то сегодня сражаются две тоталитарные системы:

> **— маленькая тоталитарная система и большая тоталитарная система.**

1) — Только маленькая тоталитарная система — с элементами хаоса, запорожской удали, смешанной с махновщиной — непредсказуемой, хаотичной.

2) —,А другая — вертикальная, тупая, жесткая, чиновничья, напоминающая Советский Союз, но на другом уровне.

Отвечая на ваш вопрос кратко, скажу, что **Украина с фундаментальной свободой уважения к личности, к человеческому достоинству в борьбе с тоталитарной Россией была бы сильнее, чем Украина, нарушающая фундаментальные свободы, достоинство человека.**

— Возможно ли такое в реальном мире?

— А почему нет?

Кто сказал, что в войну нужно воровать? Кто сказал, что в войну нужно бороться с церковью? Кто сказал, что в войну нужно пренебрегать интересами своих граждан, внутренних переселенцев, и ставить их в сложную ситуацию? Кто сказал, что нужно заниматься рэкетом и захватом, дележом собственности в период войны?

> — У нас по статистике за год с 2023 года выросло количество запросов в суды о рейдерских атаках на бизнес. Это что такое? Бизнес становится беззащитным перед государством. **Люди, представители церкви беззащитны перед государством.**

У нас обвинения в коллаборации такие же нелепые, как и в России, много узников совести и политзаключенных.

Точно так же СБУ незаконно публикует все, что изъяли во время обыска, — еще до приговора. Иногда пишут: психологическо-лингвистическая экспертиза показала, что это враг Украины и сотрудничал с Кремлем. А [на деле] это человек старше 60, который что-то в фейсбуке или телеграм-канале пишет. Чем это отличается от того, что происходит в соседней стране? Нужно, чтобы было по-другому.

— Вы настаиваете на 1) праве каждого решать, воевать или уехать, и критикуете украинскую власть за 2) чрезмерно жесткую политику по отношению к тем, кто принял решение уехать.

Но как тогда обществу защищаться от захватнической агрессии врага, если некому воевать, и как в данной ситуации еще может вести себя государство?

— Вопрос философский: **что вообще такое государство в XXI веке?**

Обладает ли государство правом на тело и душу своего подданного?

При открытости свободного западного мира в XXI веке может ли государство обладать полной собственностью на тела и души и распоряжаться своими гражданами как крепостными, привязанными по факту получения паспорта или по факту рождения на этой земле, обязанными своей жизнью?

Или в XXI веке государство должно быть другим?

И если у государства все больше не хватает людей, готовых погибнуть за это государство, тогда что?

Давайте проведем мысленный эксперимент и представим себе ситуацию X, когда в Украине не останется больше никого, кто добровольно хочет воевать за свою страну. По своим убеждениям или из-за страха — мотивы могут быть разные.

Что тогда должно делать государство, принуждать дальше? **Тогда зачем такое государство?**

— Мне кажется, глобальная проблема заключается в том, что в XXI веке мир оказался не готов к такому архаическому подходу и такой агрессивной войне, которую ведет Россия.

— Эта ситуация развивалась несколько десятилетий. Путин в своей риторике любит использовать это. Любит давать пространные лекции, пропагандистски склеивая факты.

Но то, что вопросы европейской безопасности и продвижения НАТО на восток можно было решать еще 10–15 лет назад и что Украина вместе с западными партнерами могла бы занимать другую, более взвешенную позицию на международной арене в последние годы, тоже факт.

Когда ты ведешь себя так, будто можешь разорвать страшного зверя, играешь милитаристской риторикой…

Нужно посмотреть, как главные игроки вели себя в последние 15 лет, особенно в последние два-три года.

Компромиссы — это когда каждый может сделать шаг назад.

Но большие игроки, Россия и Штаты, столкнулись, и никто не хотел уступать.

Потому что американская внешняя политика изначально была политикой давления — никаких компромиссов. В психологии Путина тоже — давить, угрожать и никаких компромиссов.

Вот о чем говорят еще ряд аналитиков:

> **— «быть бескомпромиссным и крутым парнем за счет другой страны, где не твои города разрушаются, не твои люди гибнут», — это серьезный счет, который история предъявит всем.**

Еще раз оговорюсь, что прямая вина в военной агрессии лежит на Путине.

Никто не возлагает ответственность на Европейский союз, Америку или Китай.

Никакие геополитические соображения, никакие рассуждения о продвижении НАТО на восток не оправдывают жестокого вторжения одной страны в другую.

Военной агрессии нет никаких оправданий.

Но дальше идут рассуждения.

Мера ответственности Соединенных Штатов не равна российской, но в отношениях международной политики их роль тоже очень неприглядна.

— Что могло бы быть компромиссом со стороны США?

— Здесь мне отвечать сложно. Чтобы отвечать за Соединенные Штаты или за действия Украины в переговорах, я должен быть человеком, принимающим решения.

Как философ и человек, который пытается мыслить, я могу говорить что-то ответственно, а что-то — нет.

> Что нужно сделать Украине, например на какие компромиссы она должна пойти, — это могут говорить переговорщики.

Если бы у меня были полномочия, тогда я имел бы право рассуждать о компромиссах на самом детальном уровне.

А **без таких полномочий рассуждать «в общих чертах» — значит проявлять безответственность**.

— А вы готовы были бы выступить в роли переговорщика?

— Я — нет.

Я рассматриваю свою роль как советника, человека, который показывает какие-то основания и последствия каких-то решений, человека, который анализирует.

А **принимают решения те, кто имеет на это полномочия**.

— Вы допускаете для себя какое-то политическое будущее?

— Я прекрасно понимаю, что могу делать хорошо. Я умею объединять людей.

А **политика сегодня — разъединять по линиям ненависти**.

Если политика будет объединять людей по типу взаимодействия, в аристотелевском понимании политики как общения ради высших целей, общего блага, то в такой политике я с удовольствием приму участие как советник, помощник, но не как действующее лицо.

Потому что я буду мешать политикам, я буду в лоб говорить — как сейчас некоторые вещи говорю вам.

Сегодня мы очень чувствительны к конфликтам и в наших регионах, и на Западе. Все построено по типу принципиального несогласия и конфликта — по любому вопросу, от гендера до геополитики, от ценности взгляда на историю до еще каких-то бытовых вещей.

3. «Отношусь к Арестовичу как к единомышленнику»

«Я не хочу, чтобы из Украины делали путинскую Россию» Алексей Арестович собрался баллотироваться в президенты — он обещает избирателям мир с Россией. Мы попросили его объяснить, что происходит

— Вопрос по поводу Алексея Арестовича…

— Он много лет слушал мои лекции в институте Фомы Аквинского и в Могилянской академии. Я читал там классическую немецкую и античную философию, он с большим успехом участвовал в семинарах.

Мы с Алексеем начинали процесс, который сегодня в украинской Википедии называется публичным поворотом, — когда интеллектуал выходит за границы университета.

В Украине с 2015 года и до [полномасштабной] войны расцвело **потрясающее явление**.

> **— Средний класс — политики, бизнесмены, айтишники, юристы — шли в образовательное пространство и увлекались чтением, историей, философией, вели дискуссии.**

Алексей в 2014-м предложил мне как своему преподавателю со стажем вместе записать первые философские этюды.

После этого возникли новые образовательные площадки, и уже мои коллеги осознали, что можно читать лекции, обучать, проводить практикумы вне

университета — не со студентами, а с реализованными, активными, зрелыми людьми.

Это я объясняю, какая история меня связывает с Алексеем Арестовичем.

— Я хотела спросить, как вы к нему относитесь. Но, кажется, вы уже частично ответили.

— Я к нему отношусь во многом как к единомышленнику.

По ряду вопросов мы спорим, но это свободный человек, который вправе высказывать свое мнение.

Я часто вижу в ютьюбе, как на имени Арестовича каналы и личности набирают очки, осуждая его.

Это говорит о личной популярности человека.

Но я думаю, что придет время более серьезного анализа того, что он делает и говорит. Пока мы наблюдаем эмоциональный всплеск за и против.

— Как вы оцениваете его политические шансы?

— Достаточно оптимистично. Вопрос, в какой роли — президента, лидера политической фракции в парламенте или просто влиятельного аналитика.

Преимущество Алексея в том, что он настолько многогранен, что не нуждается в создании под себя какой-то искусственной избирательной машины.

Из кого-то искусственно делают политика — как Макрона сделали президентом Франции. На него работают технологи, если такой человек попадает во власть — ок. Если не попадает, он исчезает и о нем забывают. Это люди, которые без политики никому не интересны.

Алексей же и без политики выживет прекрасно.

1) — У Алексея медийность, плюс он может хорошо анализировать, связывать различные блоки знаний.

2) — Быстрый ум, который достаточно самостоятелен, — в этом преимущество.

Но думаю,

3) — нужно будет еще работать над большей системностью, последовательностью позиций.

— Сейчас у Арестовича рекордный антирейтинг среди публичных политиков.

— Я с ним общаюсь и советую ему выдержать этот шквал. Он говорит, что все в порядке, но я-то знаю, как тяжело выдерживать эти волны ненависти и глупости. Люди цепляются за каждую фразу, вырывают слова из контекста, манипулируют, а многие просто отрабатывают зарплаты.

4. «Мне советовали уехать из Украины ради безопасности»

— Вас и самого критикуют в Украине за то, что вы уехали из страны спустя месяц после начала полномасштабного вторжения. Почему вы уехали?

— Выехал я легально. Могу сказать, что я не собирался выезжать, но ряд моих учеников и людей, к которым я прислушиваюсь, мне очень советовали это сделать ради моей безопасности.

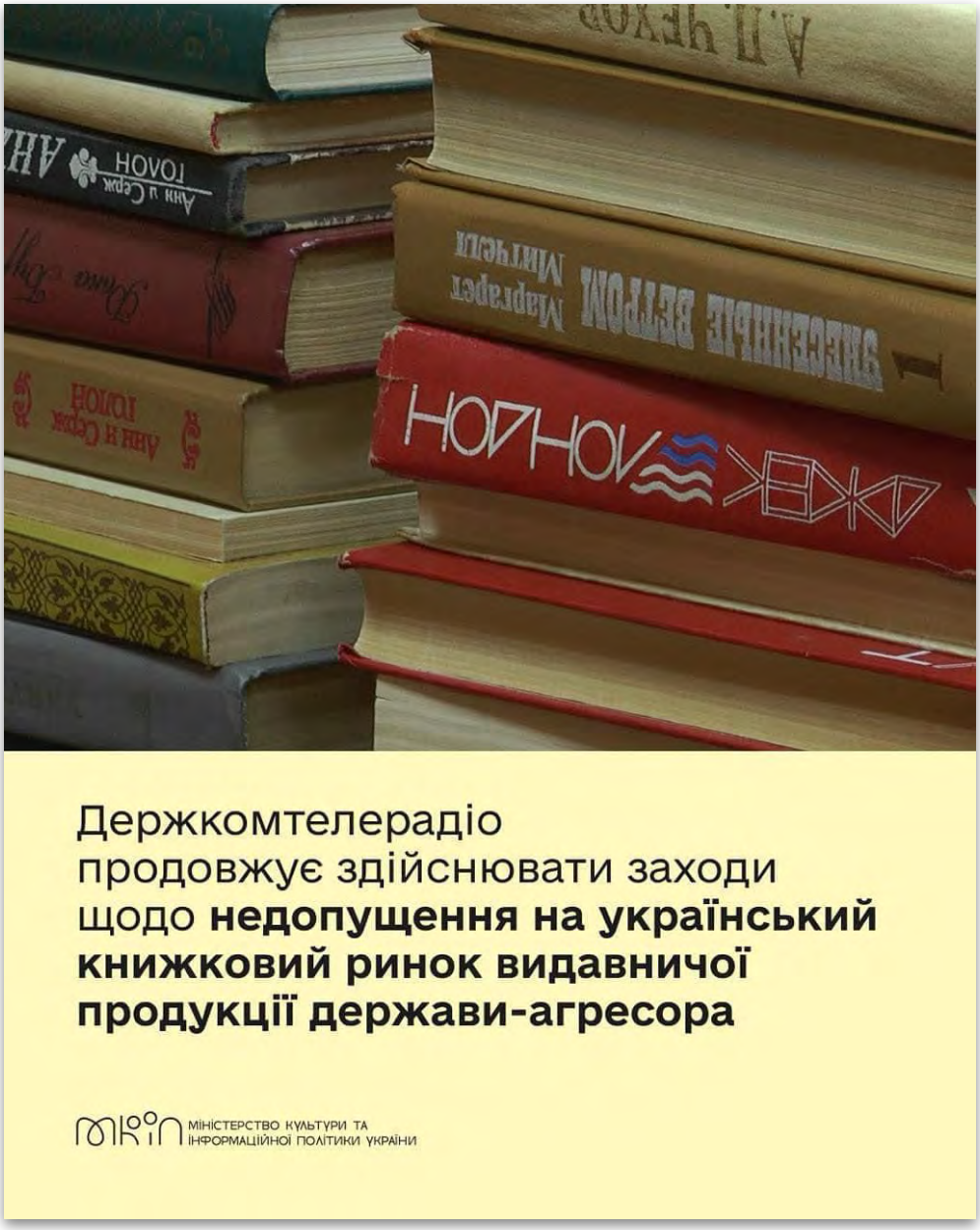
И сейчас я понимаю, что сделал правильный выбор.

Потому что, когда война началась и как только у меня появилась возможность писать видео, там, под Киевом, я сразу высказывал свои идеи и ощущения от начала войны, моя позиция была четкой и однозначной (*речь об осуждении путинского вторжения и критике в отношении политики украинских властей, — прим. «Медузы»*).

Она не поменялась с тех пор.

Я, кстати, даже получал смешные предложения от некоторых учеников эвакуировать меня в Москву. На что я говорил, ну что за глупости, ни в коем случае. Я ни доли секунды не рассматривал такой вариант.

Говорить то, что думаю, заниматься с людьми со всего мира, встречаться с ними вживую и пытаться озвучивать свою позицию открыто я бы не смог ни в Украине, ни уж тем более в России.

— В Украине вас критикуют в том числе за защиту русскоязычного культурного наследия. Почему вам кажется это принципиальным сегодня?

— Потому что я знаю нашу историю. Для меня нет более магического, мистического, метафизического города, чем Киев. Когда я иногда смотрю на фотографии Киева начала XX или конца XIX века, я чувствую вибрации на физическом уровне — это мой город, мои ощущения. Я знаю, кто жил в этом городе, или в Одессе, или в Екатеринославе (*так раньше назывался Днепр, — прим. «Медузы»*), или в Елисаветграде (*так назывался город Кропивницкий до 1924 года, — прим. «Медузы»*), или в Харькове. Я много изучал историю и биографию этих людей. Я понимаю, что это большая культура, которую невозможно разделить.

Для меня каждый город — это люди, которые там писали. В Елисаветграде родился Арсений Тарковский, киевляне — это Шпет, Шестов, Бердяев, Булгаков, Вертинский, Сикорский. В этом городе работали Нестеров, Врубель, Васнецов.

И если мы смотрим хотя бы на 50 лет назад в историю, ощущаем себя частью большой традиции, где нет ограниченных, глупых, полукомсомольских агиток, когда друзья и враги рассортированы по принципу, кто писал на украинском, кто не писал, кто был за украинский народ, кто против.

В начале XX века не понимали, что такое украинский народ — в том значении, которое сейчас вкладывают в это понятие. Например, претензия к [Михаилу] Булгакову, что он в «Белой гвардии» не очень любит украинцев. А за что он должен их любить? Он вырос в киевской культуре начала XX века. Да, в его семье были и украинофилы, некоторые люди работали на украинскую идею, но это был общий хор из разных голосов. Киев начала века XX — культурная полифония.

Достаточно хотя бы чуть-чуть знать историю и дышать воздухом культуры, чтобы не принять этот узкий национализм.

— Чисто по-человечески мне понятна эмоция отрицания культуры врага, русской речи, которая для многих ассоциируется с насилием. Например, украинская медсестра, которая вернулась из российского плена, рассказывала мне о ретравматизации оттого, что слышит русский язык.

— Я по-другому спрошу. Если эта женщина была в окопах на передовой — там все говорят на украинском? Ее не шокировала русская речь украинских солдат и офицеров? Это наша общая украинская культура. Многие украинские военные говорят на русском, потому что не хотят лицемерить, они не прячутся, это где-то в тылу мэры и прочие чиновники должны из себя что-то изображать.

Еще до 2014 года был этот тренд на усиление ненависти.

Уже при ***Зеленском*** **принимались «странные законы по русскому языку», под влиянием активистского меньшинства.**

Война — катализатор ненависти, ее инструментализируют группы националистов для того, чтобы решить свои вопросы, как им кажется, бесповоротно.

> **1) — А государственная машина идет на поводу узких националистических групп для того, чтобы — так работает пропаганда — соединять ракету, попавшую, например, в детскую поликлинику, с Пушкиным.**
>
> 2) — И то, что в реальности лежит по разные стороны — агрессия людей, антикультура, антицивилизация, которая разрушает мирные города, — соединяют с Достоевским, Булгаковым и Пушкиным.

Те или иные группы людей постепенно начинают втягиваться в эту игру, потому что у них, как у собак Павлова, включается этот рефлекс.

Это рефлекс, а не мышление.

Никто не думает:

> — слушайте, у нас на купюрах князья, они украинцы? А что, Сковорода — украинский философ? А Леся Украинка — социал-демократка и переводила Маркса, — может, ее декоммунизировать? Если бы какие-то пропагандисты ходили по этой цепочке, те бы возненавидели и Лесю Украинку, и Сковороду. Это действие пропагандистской машины. Кто эту ассоциацию создал, усилил и растиражировал по телеграм-каналам, на телевидении и радио?

Я, например, все книги и статьи написал на украинском и много делал для развития украинской философской терминологии.

Я человек тройной идентичности: русская, украинская и немецкая.

Мои предки приехали в Екатеринослав [Днепр] примерно в XVIII веке.

Когда создают одну идентичность, человека редактируют до ствола дерева без ветвей и листвы. Он становится простым как доска — и это очень опасно.

***

№ 3.114-2

Массы активистов возмущены тем, что я указал на очевидный факт: наше государство постепенно сползает к тоталитаризму. Точнее, оно уже «там»…

2024-07-26

Баумейстер

Процесс начался давно, задолго до февраля 2022 года. Поэтому война - только одна из причин.

Но я сейчас не хочу обсуждать эти причины. Формат краткого поста не позволяет это сделать.

Но если кто-то из вас спросит о признаках и свойствах тоталитарного мышления, посмотрите «комментарии» и «высказывания» всех этих «активистов» и их последователей по поводу моего интервью «Медузе».

Эти люди готовы воспевать и сакрализировать тех, кто сеет злобу и вражду. Но они как ладана боятся слов о гражданской солидарности и уважительном отношении друг к другу.

Злоба и ненависть для них - норма. Они не хотят анализировать и понимать. Они хотят оскорблять, бодать железными рогами и топтать свинцовыми копытами.

Как это описано в «Государстве» Платона.

Тут ничего не поделаешь. **Создавать и строить они не умеют**.

Но вот что мне хочется им сказать:

«Дорогие железнорогие и буйнокопытные активисты, ваши истерики и ваши припадки ненависти говорят о том, что у вас что-то идет не так.

Вы чувствуете глубокую неуверенность и внутренний страх. Вы интуитивно понимаете, кто вы и что вы. И это вас сильно беспокоит. Но вы не знаете, как справиться с вашими страхами и припадками паники.

Я вам сочувствую и все хорошо понимаю. Спасибо, что высоко цените мои мысли и высказывания, за то, что внимательно за ними следите.

Поэтому я буду продолжать. Продолжать говорить и писать то, что я думаю и чувствую.

Я буду продолжать делать свое дело как можно лучше. С осознанием полной ответственности и долга.

Украина заслуживает того, чтобы быть свободной страной свободных людей. И я постараюсь внести свою скромную лепту в это важное дело.

Ваши истерики и ваша злоба меня не запугают и не заставят замолчать. Напротив, они показывают, что я на верном пути.

Когда у вас случатся минуты прояснения, спросите себя, чтобы вы могли сделать для объединения людей. Для того, чтобы сделать свою страну лучше, образованнее и солидарнее»…

Это я хочу сказать буйным активистам.

А вам, мои дорогие друзья, я хочу сказать слова благодарности за искреннюю поддержку и то сердечное тепло, которое вы мне дарите.

Спасибо!!

P.S.

Редактор «Медузы» выбрал, конечно, слишком провокационное название для интервью. Но это уже его выбор…

***

№ 3.114-3

Баумейстер і труднощі філософії

2024-07-29

Данілюк-Єрмолаєва

Як визначити, що людина — відбірне м&дґло в 2024 році?

1. Ти втік із України як криса і розказуєш із Німеччини, користуючись статусом біженця з усіма ніштяками — про «український тоталітаризм».

2. Тебе нахвалює елітний рот прислужниці Медведчука, яка легалізувала тут Портнова та родину Шаріят — ватниця бабНаташа із Житомира.

3. Ти даєш інтерв'ю «***Медузі***», яка неодноразово була помічена в антиукраїнських ІПСО на Захід.

Типаж цього ***Баумейстера*** — простий як двері. І дуже популярний в українських вищих навчальних закладах.

> — Це колишня радянська людина — не можна сказати, що зовсім без інтелекту.
>
> — Але якась елементарна совість та такт там зовсім відсутні.

Певний час в умовах відсутності якісних перекладів, конкуренції, знання іноземних мов і доступу до західних вчених — подібні колишні радянські люде могли вважатись за «велике цабе».

Але через власну пиху і впевненість у тому, що вони унікальні вони перестали йти в ногу з часом та розвиватись. Їм вистачає і російськомовних підписників із колишнього СРСР.

Хто хороший філософ і публіцист — це *Бернар-Анрі Леві*, якому не влом розказати західному світу, що таке Україна, суть нинішньої війни з РФ. І врешті особисто познайомитись із «Редісом» з Азова, яким пропаганда РФ уже 10 років лякає Захід.

Більше того вони заходили пласту населення, який відчував у собі порожнечу, прагнув її чимось заповнити. Але не виходив за рамки «бившей луччей совєцкой наукі в мірє і русского язика».

> — І так попадав у капкан баумейстерів, арестовичів та простих пацюків з алкомордами.

Совки а-ля Баумейстер за 30 років втратили всі конкурентні переваги. Не знали української історії, культури, літератури і зараз в пенсійному віці вчити її не збираються. Набагато ліпше поїхати в Німеччину, приєднатись там до

кодла «русских немцев» і срати на колишню Батьківщину уже із країни НАТО та ЄС.

«Медуза» ротом цього совка, який неодноразово соромився сказати, що він малорос із Черкас, а називав себе «метафизическим киевлянином Булгакова» — прагнула поширити три тези.

1) — Перше, що **«Росія жертва»**. Бо неодноразово страждала від недоговороздатності України, яка її зраджувала.

2) — Друге. Що **«Україна — це те саме, що і РФ»**. А отже схиляння західних урядів не підтримувати українців у цій війні.

3) — Третє. Була **«реклама капітуляції в Стамбулі»**. Андрюша стеле, що «все йшло до певних домовленостей, і ті, хто прочитав їх, бачать, що вони були цілком компромісними для обох сторін». Якщо щось було ок для Арахамії і Подоляка із братом асвабадітєлєм СВО — то не ок для решти українців.

4) — Чотири. РФ треба терміново знайти якихось заробітчан-інфоц&г@н, аби показати, що ось **«є люди в Україні — які за нас»**. І люблять РФ попри все. Походу успіхи не дуже, бо в США знайшли ***Арестовича*** і увімкнули до ***Собчак***. У Німеччині знайшли совка ***Баумейстера*** і склепали статтю в «***Медузі***».

Тож що таке Баумейстер і бабНаташа, яка стала за нього горою.

Це приклад успішного соціального інженерингу СРСР періоду Хрущова та Брєжнєва, коли штучно вивели породу гомо сапієнс, яким начхати на усе.

Аби було удобно, аби не треба було еволюціонувати в шось ліпше. У них нема самоідентифікації. Вони не мають чіткої відвід і на питання «Хто я?».

Просто жери з корита. Сери в це корито. І хрюкай на все, що вважаєш підозрілим.

Всі ці «філософи» зламались 30 років тому. Тому нічого берегти їх як «совєцьку стєнку з Чехословакії» в нових інтер'єрах.

***

№ 3.114-4

5 дней назад было опубликовано мое интервью "Медузе"

2024-07-29

Страсти не утихают. Такое ощущение, что за последнее время произошло два "важнейших" события: мое интервью и открытие олимпиады в Париже. По медийному шуму и накалу страстей кажется, что эти два "события" даже конкурируют друг с другом. И грустно, и смешно...

Хочу указать на несколько важных моментов в связи с интервью и с его "обсуждением".

- Обсуждать идеи и мировоззренческие позиции сегодня способно все меньшее количество людей. Вместо этого: оскорбления, переход на личности, угрозы или простоватая ирония (в стиле господина Пекаря). Или видео-донос (в стиле Муджабаева).

- Мало кто читал само интервью. Большинство возмущенных двигается в фарватере "лидеров мнений". В основном читают или слышат броские заголовки. Так, редактор "Медузы" дал всему интервью броский заголовок, но тема тоталитаризма в Украине в беседе была затронута вскользь и больше метафорически.

Вот извлечение из текста интервью:

"Я уже в конце 2022 года говорил о том, что если мы начинали эту войну как свобода против тирании, демократия против тоталитарного режима, то сегодня сражаются две тоталитарные системы: маленькая тоталитарная система и большая тоталитарная система.

Только маленькая тоталитарная система — с элементами хаоса, запорожской удали, смешанной с махновщиной — непредсказуемой, хаотичной. А другая — вертикальная, тупая, жесткая, чиновничья, напоминающая Советский Союз, но на другом уровне.

Отвечая на ваш вопрос кратко, скажу, что Украина с фундаментальной свободой уважения к личности, к человеческому достоинству в борьбе с тоталитарной Россией была бы сильнее, чем Украина, нарушающая фундаментальные свободы, достоинство человека".

Я сказал об особой форме украинского тоталитаризма:

— с элементами хаоса, запорожской удали и махновщины.

То есть **перед нами не лагерный барак сталинизма. А, скорее, деспотический карнавал с элементами государственного насилия**.

- Сразу же ухватились за "уравнивание агрессора и жертвы".

Излюбленный прием пропагандистов.

Но речь в интервью идет не об УРАВНИВАНИИ, а о СРАВНЕНИИ.

Например,

— когда мы благородство противопоставляем низости и сравниваем благородный и низкий поступки, мы не уравниваем благородство и низость.

— Когда мы сравниваем свободное и несвободное общество, мы не уравниваем их.

— Когда мы говорим, что Украина в борьбе с тоталитарным обществом сама стала тоталитарной, мы не уравниваем оба общества.

Мы анализируем то, что с нами произошло, и как это состояние преодолеть.

Во времена, когда утрачено понимание нюансов, когда все стало плакатным и плоским, ухватить различие между этими словами многим уже не под силу...

Мое осуждение российской агрессии (неизменное с февраля 2022), разумеется, осталось "незамеченным".

Зато критика своего собственного государства (мне кажется, одна из задач интеллектуала, по крайней мере в последние лет 150) была воспринята как работа на врага, предательство и работа на Кремль.

1) — "Настоящие" интеллектуалы должны встать как один и называть черное белым во чтобы то ни стало.

2) — В этом и заключается их «патриотизм»: быть пропагандистами, а не мыслителями.

И поэтому Владимир ***Ермоленко*** предлагает не называть меня ни "философом", ни "украинским философом".

— Нам мало чиновников-надзирателей из МОНа и Министерства культуры. Так давайте создавать клуб "мобилизованных интеллектуалов", которые раздают по своему усмотрение патенты на "настоящего украинского философа".

МОН дает научные регалии, Минкульт вручает "заслуженных" и народных", а Владимир ***Ермоленко*** со своей тусовкой будет давать (тем, кто этого заслужил) звание "настоящий философ Украины".

А почему нет? Мне выдавать патенты таким как ***Ермоленко*** в голову не приходило. А ему вот пришло. Это говорит о его очень либеральной картине мира и либеральных ценностях.

Критики, ужасаясь моих слов о тоталитарности украинского государства, "не заметили" позитивный аспект моей мысли:

> **— свободная демократическая Украина была бы сегодня значительно сильнее в борьбе с Россией.**

Подлинно-консолидированное общество, в котором мы все "свои", сильнее общества, в котором (на государственном и "активистском" уровнях) продолжают делить украинцев на все новые и новые сорта и классы.

Итак, я в интервью утверждаю:

> — моя критика украинского государства работает на его усиление.

Свободная страна против диктатуры - это гораздо сильнее, чем маленькая тоталитарная система против большой тоталитарной системы.

Кстати, эту мысль я высказываю давно, в разных интервью (год, полтора назад). Но, конечно, "заметили" только сейчас. Почему заметили? Об этом ниже.

- Многие ухватились за слово "тоталитаризм" и сразу стали требовать от меня предъявления концлагерей и политзаключенных. В то время, как уже каждый блогер сегодня призывает не мерять войну в Украине мерками Второй Мировой войны, моим критикам хочется видеть в тоталитаризме черты сталинизма и национал-социализма 30-х годов прошлого века.

Но существуют различные типы тоталитаризма. Сам термин "тоталитаризм" очен спорен (в точном смысле слова: о нем "спорят ученые").

Отличать сегодня тоталитаризм от авторитаризма можно и нужно, но для этого необходимы спокойные и взвешенные дискуссии. А не дикий ор и угрозы.

> - Я использовал слово "тоталитаризм" как легко-узнаваемое и "пробуждающее". Я убежден (и могу это научно обосновать), что сегодня термин "авторитаризм" (в его различных формах) заменил слово "тоталитаризм" (тоже в его различных формах).

Пример похожего терминологического "трансфера":

> — с 20-х годов прошлого века стали говорить не о "капитализме", а о "рыночной экономике" или "либеральной экономике" (под давлением великой депрессии). Сегодня слово "капитализм" снова стали использовать преимущественно левые, критикуя "неолиберализм" (часто левые авторы отождествляют оба понятия).

А теперь представьте, что в интервью или посте кто-то упоминает эти термины ("либерализм", "капитализм", "неолиберализм", "либеральная экономика", "либертарианство" и тому подобное).

Что делают интеллектуалы в таком случае? Дискутируют, спорят.

Что делают "лидеры мнений" в социальных сетях? Оскорбляют и унижают.

Например: "Он сказал "неолиберализм". Теперь я понимаю какой он ученый. Он тупой правый"! Или: "Он сказал "капитализм". Теперь вы видите, что это тупой левак!".

В научном мире дискуссии о терминах и концепциях - это "трудовые будни". В мире пропаганды и хейта цепляться к словам и терминам - это условие борьбы с "врагами". Во втором случае понимание и объяснение невозможно. Главное: включить насосы ненависти и натравить толпу на выбранную для травли личность.

> - Что касается содержания слова "тоталитаризм" в применении к Украине. Да, о термине можно спорить. Но возьмите, например, 6 свойств тоталитаризма Фридриха-Бжезинского (1956) или четырнадцать признаков "вечного фашизма" Умберто Эко, и начинайте ставить галочки.

Да, в случае РФ вы найдете много совпадений. Но и в случае с Украиной их будет немало…

Тоталитарные (авторитарный) системы научились имитировать демократические процедуры (выборы, партии и все такое). Но это хитрая уловка. Никто не будет всерьез считать выборы в РФ демократическими. А в Украине? Проехали...

Что в Украине уже есть:

1) - **Тотальный контроль государства** практически во всех важнейших сферах общественной и культурной жизни (с возрастающими интервенциями в приватную сферу жизни граждан).

Началось это задолго до февраля 2022. Даже лозунг "Армия, язык и вера" - лозунг не для демократической страны. Сильная армия - прямое дело государства. Но в 2014 идти в президенты, акцентируя темы языка и веры, значит уже рассчитывать на раскол и вражду внутри общества.

2) - **В Украине уже есть господствующая идеология** с ее идеей "национального воспитания" и унифицированной идентичности (унифицированная история, унифицированная культура и унифицированное мышление). Пример: Зеленский пришел делать другую Украину,

разнообразную и толерантную. Но уже к 2021 году получился второй Порошенко с той же "армовирой".

3) - **В Украине уже давно действует механизм запугивания инакомыслящих** и диссидентов (а практически - всех несогласных с унифицированной государственной идеологией). В Украине нет открытых публичных дискуссий по вопросам будущего страны. В ютьюбе и телеграме есть. Но в "классических" СМИ и на публичных площадках - нет.

4) - **В Украине нет оппозиционных СМИ** (и это случилось еще до февраля 2022). И по-сути нет оппозиционных партий.

5) - **В Украине государство вмешивается в дела бизнеса** все больше и больше. А во времена, когда нужно поддерживать отечественный бизнес, давление только усилилось.

6) - **В Украине арестовывают митрополитов и епископов и силой захватывают монастыри и храмы**.

Ну да, я забыл. Это же "не правильные" православные. Это "московские попы" и "агенты Кремля". Ну, тогда можно. Только вначале нужно их так назвать. Назвали и сделали. А другие христиане, братья по вере, и интеллектуалы-христиане скромно опускают глаза и делают вид, что ничего не происходит.

7) - Наконец, у нас появился новый страшный символ, своя Берлинская стена, - узкая и "непредсказуемая" река Тиса... Она станет в будущем именем-нарицательным...

Повторяю, о терминах "тоталитаризм" и "авторитаризм" можно и нужно спорить. Но есть вещи, о которых спорить невозможно. А именно: Украина все дальше от стандартов демократии и свободы. И списывать все на "военное положение" уже нельзя...

Да, кстати, и включение в пантеон героев и общественных образцов таких людей как Донцов, Сциборский или Бандера, уж никак не свидетельствует о демократических стандартах в процессе формирования идентичности. Все эти авторы были сильно против либерализма и демократии. Они были за подчинение личности группе, нации ("Нациократия" - название программного труда Сциборского, недавно переизданного в Украине).

Я сам сторонник консерватизма. Но одно дело изучать Берка, Жозефа де Местра, Шатобриана, Бенедетто Кроче, Д'Анунцио или Чорана. А другое дело закладывать в фундамент национальной идентичности идеи и тексты, от которых в Европе давно открестились и которые считают НЕСОВМЕСТИМЫМИ с идеалами свободы и демократии.

Расширенный вариант текста я опубликую на своем Patreon-канале. Кстати, там же я опубликовал полную версию видео-беседы с журналисткой "Медузы". Мои патроны имели возможность сравнить полную видео-беседу, что вошло в тестовую версию для издания и что потом стали обсуждать активисты и их горячие поклонники.

В завершение могу сказать, что меня эти потоки ненависти не испугали и не смутили. Напротив, я буду отстаивать свои убеждения и идеи с той же твердостью.

Но, в отличие от моих хейтеров, буду это делать не в истерической и грубой манере, с потоком оскорблений и обвинений, а, по-прежнему, в стиле спокойного анализа и открытости к дискуссии. Как это и подобает философу и ответственному гражданину своей страны...

***

№ 3.115

Призрак переговоров, или удачный момент для поездок в Китай

2024-07-26

Тишкевіч

Для начала несколько процессов, о которых писали украинские СМИ

1. Риторика Зеленского касательно завершения войны стала более обтекаемой.

— В частности президент Украины допускает скорое завершение «горячей фазы» войны. Что можно трактовать как вариант при котором боевые действия либо 1) — становятся неинтенсивными либо 2) прекращаются на время.

Из недавней истории — аналог АТО.

2. Вероятность «Трампа» и разговоры о возможном «завершении войны».

— И, как производная, телефонный разговор президента Украины с кандидатом на пост президента США

3. Изменение риторики Путина,

— который с одной стороны

1) — выставляя ультиматум Украине уйти из Донецкой, ***Запорожской*** и ***Херсонской*** областей. С другой стороны

2) — вброс через "оппозиционные СМИ" инсайдов суть которых допускает передачу ***последних двух назад «при условии сохранения коридора в Крым»*** - это попытка обозначить границы компромиссов

4. Активизация потенциальных посредников.

— Речь идёт, как минимум, о ***Венгрии***, ***Саудовской Аравии*** (которая демонстративно приехала на ***Саммит Мира***).

5. Демонстративные кульбиты Лукашенко,

— который лихорадочно пытается деэскаллировать ситуацию на границе и подаёт сигналы о готовности к диалогу с западом

1) — обращения министра иностранных дел к Польше,

2) — первый за 3 года случай массового освобождения политзаключённых и

3) — анонс дальнейшего «помилования»,

4) — изменение риторики в отношении Зеленского)

То есть **мы имеем непривычную для более ранних этапов активность сразу многих акторов**.

При этом,

Россия, естественно, пытается использовать момент для создания удобных для себя стартовых позиций на возможных переговорах. Речь идёт о:

1) — давлении на фронте — Путину крайне необходима «большая победа». То есть захват внушительных территорий либо относительно крупного населённого пункта.

2) — попытках уничтожения гражданской инфраструктуры. Тут концентрация была на энергосистеме, газовых хранилищах, что скажется на характере отопительного сезона. А так же новая волна атак на портовую инфраструктуру.

3) — активизация российских информационных операций по раскачке ситуации внутри Украины.

В первую очередь **используя управленческие провалы украинских властей (в том числе местных) Кремль пытается вызвать тотальное недоверие системе государственного управления**.

И тут возникает вопрос Китая. Достаточно интересный кейс.

Напомню, что

— так называемый **«китайский план урегулирования» был трансформирован в «китайско-бразильский алгоритм»**.

Причём

— **КНР демонстрирует готовность к коррекции предложений** исходя из ситуации и позиции сторон.

Последние месяцы Пекин активно работает над набором «голосов в поддержку» своего плана.

— Это не саммит мира, просто руководители стран, сотрудничающих с Китаем высказываются «за», о чём регулярно подчёркивают «Жэньминь Жибао» и «Синхуа».

Причём достаточно специфично

— информация подаётся в русскоязычной и англоязычной версиях (китайская содержит несколько иные посылы).

Кстати,

— упомянутый ***Лукашенко*** публично заявил о поддержке китайского плана на саммите ШОС, а его министр иностранных дел сделал то же во время визита в Пекин.

В отношении России Китай продолжает проводить политику попыток получить максимальное число выгодных для себя уступок в экономике.

Причём **явно спешит**, периодически, используя публичную демонстрацию, списывая это на страх «вторичных санкций».

Речь идёт о:

1) — переводе расчётов в юани («вторичные санкции в отношении транзакций в долларах выглядят правдоподобно, а вот по российскому рублю смешно),

2) — участие китайских компаний в работе ТОС (территории опережающего развития),

3) — вопросы по реке Туманная, где РФ согласилась на судоходство но не спешит демонтировать (либо перестраивать мост) который этому мешает.

4) — цен на углеводороды и другое сырьё. КНР заинтересована в сохранении статуса «покупателя последней надежды», поэтому, например, легко пошла на срыв строительства Арктик-СПГ2. Естественно, заявив, что опасается «вторичных санкций». Да только китайские корабли развернулись на следующий день после того как Кремль сказал «нет» в ответ на очередные предложения что делать с мостом, упомянутым в предыдущем пункте.

Можно упомянуть ещё с десяток пунктов, но суть в том, что

— Китай резко усилил давление в продвижении своих интересов. Как будто он ограничен во времени.

С другой стороны

1) — РФ **демонстрирует** неуступчивость,

2) — что в условиях дальнейшего продолжения изоляции со стороны Запада выглядит странным.

Если только не предположить, что

— в **Кремле рассчитывают на изменение ситуации на протяжении ближайших 8-10 месяцев.**

В том числе Путин во время визита в КНДР и Вьетнам дважды публично назвал китайский «план урегулирования» неприемлемым для России.

Таким образом, есть

1) — движение к началу консультаций о переговорах (пока не самих переговорах),

2) — есть необходимость вовлечения в процесс Китая (она была изначально и признавалась как Украиной так и США).

У Украины, увы, накоплен достаточно большой багаж проблемных вопросов в отношениях с Китайской Народной Республикой.

Начиная от как минимум шести крупных кейсов, берущих начало в 2012-15 годах, Мотор-сичью, заканчивая комментариями отдельных чиновников 2023 года касательно фамилии китайского посланника. (конфликтную базу описал ещё в ***2021*** в тексте *"Українсько-китайські відносини: що означає нове перезавантаження"*). Фон не лучший.

Но тут подходим к моменту и интересам.

Имеем условно ситуацию когда «чёрная кошка, пробежавшая между Москвой и Пекином». Имеем интересы КНР по завершению войны в Украине обусловленные развитием китайских проектов в регионе.

Одним словом,

> **— имеем удачный момент, когда интересы превалируют над негативным багажом. И это возможность донести свою позицию и быть услышанным.**

Поэтому, в том числе как демонстрация готовности Китая быть вовлечённым в процесс урегулирования (а так же как сигнал России), впервые с 2012 года министр иностранных дел Украины летит в Пекин.

Поездка не перевернёт китайскую позицию и не приведёт к тому что Си подпишется под «формулой Зеленского» во всей её полноте. Этого не сделали даже участники «Саммита мира».

Но она крайне важна, поскольку может сместить позицию Китая в сторону большего учёта украинских интересов при возможном обсуждении формата приостановки боевых действий.

Насколько существенным будет этот сдвиг, зависит от того, насколько перспективными для КНР покажутся будущие контакты (и проекты) с Украиной.

И тут имеем ещё один удачный момент.

Речь идёт о позиции США, которые (в отличие от наших европейских партнёров)

> — крайне резко пытаются удержать Украину от развития совместных проектов с Китаем.

Кстати, **торговля идёт, но без институциональной базы в виде устойчивых форматов сотрудничества, что крайне странно, если не сказать абсурдно, учитывая, что КНР — торговый партнёр №1 для Украины.**

Таким образом, **визит Кулебы в КНР сегодня — это не только вопросы возможных мирных переговоров.**

Это вопросы того, что будет «после войны».

Договорённостей «тут и сейчас» не будет. Но такие визиты создают базу.

В том числе для будущей институализации сотрудничества.

Что само собой делает КНР заинтересованным в сохранении и развитии *украинской государственности*.

***

№ 3.116

Українсько-китайські відносини: що означає нове перезавантаження

23.07.2021 від UIFuture

1. Україна і Китай: вийти із зони нерозуміння

У 2021 році виповнюється 10 років від моменту, коли керівники України і КНР заявили про початок етапу «стратегічного партнерства» між державами. У зв'язку з цією подією, а також 100 річним ювілеєм КПК, відбувся телефонний дзвінок президента Зеленського Сі Цзіньпіну[1]. Президент України заявив

про важливість участі китайських інвесторів у інфраструктурних проєктах, висловив зацікавленість у залученні інвестицій з Китаю і нарощуванні товарообігу. Голова КНР зі свого боку висловився про можливість участі китайських компаній у проєкті «Велике будівництво». Факт телефонної розмови (першої між Зеленським і Сі Цзіньпіном), загальна його позитивна тональність, помножена на невизначеність, що виникла на західному напрямку української зовнішньої політики, змушують замислитися над питанням про можливість створення нової, раціональної та успішної політики співпраці з Китаєм.

2. Китай і Україна – «складнощі» стратегічної співпраці

Торгівля – зростання обсягів, питання щодо структури

Китайська народна республіка – найбільший торговий партнер України. За перші чотири місяці 2021 року товарообіг між країнами досяг (за даними Укрстату) 5,683 мільярдів доларів США. При негативному для України сальдо в 0,105 мільярда. Цей, досить хороший показник (сальдо) став можливий завдяки зростанню світових цін на основні товарні групи українського експорту, що більш ніж на 80% складається з чотирьох сировинних груп. Китайський імпорт більш диверсифікований. Для ілюстрації наведу таблицю ключових товарних позицій.

Український експорт (січень-квітень 2021)			Імпорт з КНР (січень-квітень 2021)		
Товарна позиція	Обсяг ($ млн)	Динаміка до аналогічного періоду 2020 року	Товарна позиція	Обсяг ($ млн)	Динаміка до аналогічного періоду 2020 року
26 руди, шлаки і зола	1 061,25	49 %	85 електричні машини	727,76	15 %
10 зернові культури	951,811	170 %	84 реактори ядерні, котли, машини	561,422	49 %
15 жири та олії тваринного або рослинного походження	342,259	23 %	87 засоби наземного транспорту крім залізничного	151,289	46 %
23 залишки і відходи харчової промисловості	222,894	57 %	64 взуття	131,522	28 %
84 реактори ядерні, котли, машини	78,407	-21 %	38 різноманітна хімічна продукція	123,449	1,7 %

Як видно з таблиці, **український експорт має переважно сировинний характер.**

І, якщо проаналізувати дані останніх п’яти років, **можна говорити про тренд на його примітивізацію**.

Так, наприклад,

— товарна позиція «84 реактори ядерні, котли, машини» – єдина «технологічна» позиція у ТОП-10 груп українського експорту з високою доданою вартістю втрачає в обсягах щорічно.

Китай натомість, продає переважно технологічні товари з високою доданою вартістю, постійно розширюючи асортимент.

Причому, **за деякими позиціями їхні поставки КНР є безальтернативними.**

Так, наприклад,

— більше 90% українського імпорту напівпровідників забезпечується поставками китайських партнерів[2].

3. Інвестиції: ціна конфліктів

Високий рівень товарообігу, позитивна динаміка торгівлі створюють прекрасну базу для зростання інвестиційної активності. Однак, реальні цифри більш ніж скромні. У березні 2020 року радник з торгово-економічних питань Посольства КНР в Україні Лю Цзюнь говорить про $300 млн інвестицій, що надійшли з КНР за останні п’ять років[3] .

Але, **якщо проаналізувати структуру вкладень, то велика частина коштів зосереджена у двох ключових проєктах:**

1) Продаж Геннадієм ***Боголюбовим*** компанії Consolidated Minerals (Consmin) китайському партнеру China Tian Yuan Manganese Limited. Цей постачальник марганцевих руд має активи у Африці, Австралії, але не в Україні[4].

2) $185 млн витрачених китайською CNBM International на покупку ***сонячних електростанцій*** в Україні[5]

З іншого боку

— **маємо зупинений проєкт продажу акцій «Мотор Січ»**, що був фактично зупинений владою України і вже вилився в арбітражний позов на $ 3,6 мільярда до держави з боку китайських інвесторів.[6]

Останнє, на жаль, є не єдиною проблемою у відносинах Києва і Пекіна.

Серед конфліктних тем можна назвати:

1. Меморандум на $3 мільярди про співпрацю між Міністерством аграрної політики України та китайським Експімбанком, який передбачав залучення китайських коштів у галузь в обмін на щорічні поставки 2-2,5 млн тон кукурудзи (в рахунок оплати кредиту). У розвитку цього був укладений договір між Держкорпорацією ДПЗКУ і тим же Експімбанком на 1,5 млрд доларів. Сьогодні проєкт знаходиться в стані, як дипломатично зазначили працівники посольства КНР, «обговорення взаємних претензій сторін».

2. Ідею КНР створити глибоководний порт в Криму для розвитку проєкту «Один пояс, один шлях». Проєкт передбачав до $3 мільярдів китайських інвестицій. Проєкт не стартував у зв'язку з окупацією півострова.

3. Меморандум між CITIC Construction Co., Ltd і Мінрегіонбудом України про притягнення до $15 мільярдів у проєкти з модернізації та трансформації системи ЖКГ. Проєкт не був реалізований.

4. Контракт 2011 року на будівництво залізничної гілки до аеропорту «Бориспіль» (китайська кредитна лінія під державні гарантії України). Були отримані перші 52 мільйони. За ці гроші створений проєкт і викуплена земля. Пізніше українська сторона вирішила перерозподілити кошти на інші інфраструктурні проєкти. У 2015 році з'ясувалося, що частина коштів (у період 2012 – 2013 рр) була вкрадена. Залізнична гілка побудована за інші кошти. Сторони перебувають у стані суперечки щодо виплат за перший транш.

5. У 2019 Укравтодор розірвав контракт з китайською Xinjiang Communications construction Group Co., Ltd., яка проводила роботи на автодорозі М-03 і М-12 у зв'язку з порушеннями строків будівництва[7].

6. Меморандум про проєктування та будівництво мосту в Кременчузі. Китайські кошти (і підрядники) в Україну так і не зайшли. Міст спроєктований і будується турецькою компанією DOĞUŞ İNŞAAT VE TİCARET A.Ş[8]

Таким чином,

— у «балансі» інвестиційних проєктів КНР є 300 млн успішно вкладених коштів (частина котрих – покупка активів Боголюбова в Африці та Австралії), мінімум 4 нереалізованих проєкти сумарною вартістю до 5-6 мільярдів і суперечки за інвестиційними і кредитними договорами на суму більше 4 мільярдів доларів.

4. Глобальні проєкти КНР і місце України

Ідея створити глобальну систему логістичного співробітництва і в перспективі промислової кооперації була озвучена керівництвом КНР у кінці 11 п'ятирічки. А вже у 2013 році пропозицію було офіційно озвучено Сі Цзіньпіном. Спочатку декларувалася мета – створення міжнародного поясу взаємодії (на основі двосторонніх і багатосторонніх механізмів) за участі Китаю.

Україна спочатку розглядалася китайським керівництвом як один з вузлів глобального проєкту.

— Це найкращим чином ілюструється схемами вибудовування «Поясу і Шляху» 2013 – 2016 років.

Існувало дві концепції, що різняться етапами включення держав у проєкт і маршрутами логістичних ланцюгів, що вибудовуються.

В обох випадках Україна – одна з важливих частин глобальної системи.

У початкових, чорнових планах – це варіант участі, як однієї з точок входу з подальшим відгалуженням на Білорусь і європейську частину Росії.

У другому варіанті приблизно того ж періоду – складова «євразійського економічного мосту» – транспортної та промислової лінії, що зв'язує материкові райони КНР з країнами ЄС.

І знову Україна – ланка, принаймні у ключовому транспортному коридорі «Поясу і Шляху».

Формально українське керівництво демонструвало бажання розвивати співпрацю.

— Спочатку ідея участі в ініціативі «Пояс і Шлях» була озвучена ще Віктором ***Януковичем*** у другій половині 2013 року.

Після ***Революції Гідності*** риторика України в цьому питанні не змінилася:

— у **2015** навіть приступали до розробки «плану дій» у даному напрямку.

— До питання повернулися у **2017** році і Мінекономіки навіть підписало відповідний меморандум з китайською стороною[9].

Однак,

— шанс скористатися наявними можливостями ініціативи і китайський інтерес у регіоні були втрачені.

Частково це пов’язано з анексією Криму і війною на сході України.

Зокрема

1) — реалізація проєкту глибоководного порту в Криму стала неможливою.

2) — **Альтернативний майданчик і ідею українська сторона не озвучила.**

Єдиний крок – використання китайських компаній, як підрядників з поглиблення дна в порту Південний.

— Вартість робіт – близько $14 млн[10].

— Але це використання китайського підрядника, а жодним чином не реалізація проєкту зі створення логістичного хабу для китайської продукції вартістю близько $3 млрд.

Те ж стосувалося залізничних перевезень.

— Україна, продовжуючи торгувати з РФ, не закриваючи залізничне сполучення, **не комунікувала з китайською стороною щодо питань розвитку транзитних перевезень у напрямку Китай-ЄС.**

— **Швидше навпаки**.

У 2016 була спроба відправити вантажний потяг за маршрутом Україна-КНР (в обхід території РФ). Але через погане опрацювання економіки транспортування, потяг, що прибув на територію КНР, так і «застряг» – клієнтів на відправку вантажів в зворотному напрямку не знайшли[11].

Регулярні перевезення були відновлені лише у 2020 році, через територію Білорусі і РФ[12]

Друга причина обережності китайської сторони

– негативний досвід реалізації ряду інвестиційних проєктів і вкрай низький рівень політичних контактів.

З української сторони ці контакти за останні роки практично не виходили навіть на рівень міністра.

Наприклад,

— від 2014 року було лише дві зустрічі президента країни з Сі Цзіньпіном.

— Обидві за часів Петра Порошенка і обидві короткі на дискусійних майданчиках у третіх країнах.

Варто зазначити, що

— у традиціях китайської політики і дипломатії приділяється велика увага рівню повноважень, компетенцій і посади партнера у переговорах.

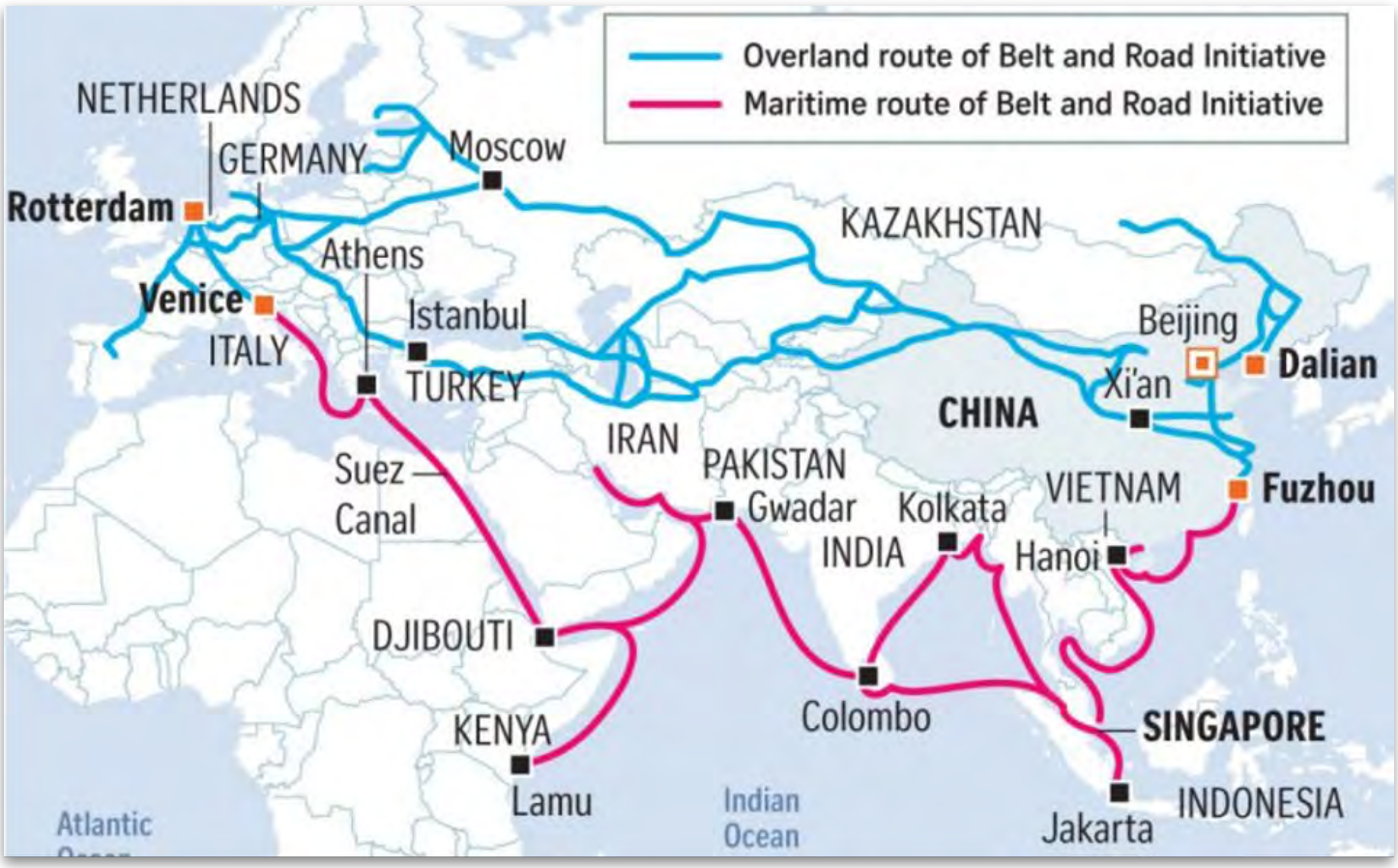
Все вищеперераховане не сприяє залученню України у глобальну систему, що вибудовує Китай.

Тож не дивно, що сьогодні Україна залишилася поза ключовими напрямками проєкту «Пояс і Шлях».

Азіатська нитка «Китай-Балкани-ЄС» вибудовується через Туреччину, Болгарію, Угорщину, країни балканського регіону.

А пряма гілка транзиту КНР-РФ-Німеччина проходить через Білорусь і Польщу.

Україна стала територією, яка випадає з глобальної системи, що вибудовується Пекіном.

У даному випадку йдеться про втрачену українською стороною комерційну вигоду.

Для прикладу можна взяти тільки транзит.

— За останні 7 років (з 2013 до 2018 рр) вантажопотік контейнерів за маршрутом КНР – ЄС зріс з 35-40 тисяч TEU до 707 тисяч TEU. Для того щоб зрозуміти скільки втратила Україна варто подивитися на показники білоруської залізниці. Перевезення контейнерів за «європейським

маршрутом» перевищило 550 тисяч TEU у 2020 році. Це дозволило місцевій залізниці заробити близько 250 млн доларів. КНР останні 8 років фінансово і поставками обладнання брала участь у модернізації мережі залізниць. Завершена електрифікація всіх експортних напрямків. Для білоруської залізниці (в рахунок пільгової кредитної лінії) розроблені і поставлені 30 електровозів, ще 11 замовлені з датами поставки у 2021- 2023 роки.

У 2021 році кількість транзитних вантажів у білоруському напрямку зросла у 1,6 разів.

За результатами року може бути досягнута «психологічна позначка» в 1 млн TEU (з урахуванням білоруських вантажів), відправлених залізницею. Для порівняння – 1 млн TEU – зразкові обсяги річної перевалки контейнерів усіма портами України[13].

Підсумовуючи, можна констатувати, що

— у 2013-2020 роках китайський напрямок для українських політиків залишається «рівнянням з багатьма невідомими».

1) — З одного боку, є бажання скористатися інтересами КНР у регіоні, можливостями від співпраці за китайськими лініями підтримки у рамках ініціативи «Пояс і Шлях».

2) — З іншого – відсутність чіткої практичної позиції і небажання оперативно приймати рішення, що здатні залучити китайські ресурси в українську економіку.

2021 рік може стати роком зміни ситуації.

Однак, Україні доведеться діяти з урахуванням:

1) геополітичної ситуації і висловлених керівництвом КНР політичних амбіцій зі зміни міжнародної системи відносин

2) вже існуючого поясу держав-партнерів КНР у світі і в регіоні, створених ланцюгів взаємодії між ними.

3) політикою стримування Китаю, яка стала пріоритетним напрямком для США

4) ідеєю G7 і окремо країн ЄС запропонувати глобальні альтернативи китайському проєкту «Пояс і Шлях»

5) власного складного досвіду співпраці з КНР і окремими китайськими компаніями.

5. Китай і Україна: позиції глобальних гравців

Розмірковуючи про можливості розвитку відносин України і Китаю варто враховувати, що ситуація 2021 року суттєво відрізняється від ситуації 2013 року, коли вперше заговорили про проєкт «Пояс і Шлях».

В першу чергу це стосується балансу сил у світовій політиці, що задає межі можливого маневру України.

Серед ключових процесів на глобальному рівні варто відзначити:

1. Плани 14 п'ятирічки в КНР та політичні цілі, озвучені Сі Цзіньпіном на святкуванні сторіччя КПК. Китай вперше публічно визнав себе глобальним політичним гравцем, який має на меті формувати новий тип міжнародних відносин. Програма «Пояс і Шлях» позначена вже не лише як економічна, а радше як геополітичний проєкт. Пекін заявив про готовність до ескалації відносин з рядом західних держав і (чого не було ніколи за останні 100 років) про можливість використання армії для захисту «національних інтересів».

2. Підписання у листопаді 2020 року договору про створення Regional Comprehensive Economic Partnership, RCEP – зони вільної торгівлі в яку увійшли держави Азії і Океанії. У разі практичної реалізації проєкту це стане найбільшою в світі зоною вільної торгівлі. А з огляду на активну роль КНР у підготовці угоди (на фінальному етапі) – найбільшої світової ЗВТ з істотним впливом Китаю.

3. Зміна зовнішньої політики США, відмова від максимально широкої присутності у світі на користь виділення геополітичних пріоритетів. У якості одного з таких у Вашингтоні виділяють політику стратегічного стримування Китаю. Мова йде про економіку, політичне та військове стримування, недопущення потрапляння третіх країн до зони впливу КНР. І, що найголовніше, готовність на компроміси з глобальними та регіональними центрами для спільного обмеження китайської експансії.

4. Криза політичного розвитку ЄС, поглиблення протиріч всередині союзу, що виявилося, з одного боку у процесі Brexit, а з іншого у продукуванні форм «національної демократії» у ряді країн Східної Європи (Польща, Угорщина, частково Румунія).

5. Поява нових регіональних центрів сили:

   ◦ ***Туреччина*** де-факто перетворилася у регіональну супердержаву і останніми роками активно формує зону свого політичного та економічного впливу, незупиняючись перед загрозою конфліктів з США, державами Європейського Союзу.

◦ У Східній Європі реалізується проєкт «Тримор'я» – коаліція держав, які за задумом США можуть стати з одного боку противагою посиленню впливу Німеччини і Франції в регіоні, а також бути обмеженням для амбіцій Кремля щодо створення зони своєї периферії.

Якщо підійти до перерахованих процесів з точки зору їхньої проекції на можливий розвиток Україно-Китайського співробітництва, то серед найважливіших подій останнього року можна назвати:

1. Заява Т. Ердогана про початок будівництва каналу Стамбул. Завершення цього найбільшого інфраструктурного проєкту істотно змінить баланс сил у чорноморському басейні і збільшить економічний вплив Туреччини в регіоні.

2. Розвиток проєкту «Пояс і Шлях» у регіоні. Зокрема створення нового маршруту через країни Кавказу (Азербайджан, Грузія), суттєве посилення КНР у Білорусі (серед іншого початок роботи цілого ряду СП у галузі машинобудування, нових матеріалів і ВПК) і різке зростання обсягів контейнерних перевезень за маршрутом ЄС-РФ-КНР, що вже у 2021 році може створити загрозу «перенавантаження» базових залізничних маршрутів.

3. Нова політика Вашингтона і Брюсселя щодо Москви. США і ЄС вибрали підхід «розмова про цінності і realpolitik» – зберігаючи риторику про «демократію» і права людини розвивати співпрацю з РФ щодо ключових напрямів, не допускаючи, серед іншого, посилення російсько-китайської політичної взаємодії. Для України це означає зміну характеру співробітництва з боку західних партнерів. Намічається зменшення рівня безумовної підтримки на користь створення системи залежності масштабів допомоги від результатів реформ в Україні та готовності офіційного Києва діяти відповідно до рекомендацій західних партнерів.

4. Заява G7 про намір заснувати фонд інфраструктурних проєктів для країн, що розвиваються, з метою створити альтернативу китайському проєкту «Один пояс, один шлях».

5. Ініціатива Європейського союзу щодо формування власного набору інфраструктурних проєктів для протидії посиленню китайського впливу серед країн, що є традиційними партнерами ЄС[14].

6. Висловлювання Макрона, Меркель, Байдена про доцільність надання реальної перспективи членства в ЄС і НАТО для держав Західних Балкан. Причому, в якості причини такого рішення назване посилення Китаю у даному регіоні.

Останній пункт варто відзначити окремо, оскільки дані ідеї були озвучені водночас із заявами кандидатів на пост канцлера Німеччини про відсутність

реальних перспектив отримання запрошення стати членом ЄС і НАТО для України.

Щодо Балканських держав, де вже сильні позиції КНР, риторика США і Євросоюзу носить характер «пропозиції альтернативи» у вигляді перспектив членства, поглиблення співпраці.

У випадку з Україною політика стримування Китаю (який не встиг закріпитися за допомогою масштабних проєктів) носить, швидше, директивний характер.

Офіційному Києву «не рекомендують» певні дії.

З огляду на залежність нашої країни від фінансової та іншої підтримки західних партнерів і відсутність значущих і успішних українсько-китайських проєктів, директивний тон комунікації до сьогодні приносив результат.

Типовий приклад – конфлікт навколо продажу акцій «Мотор Січ».

6. 2021 рік: Нова риторика України та пошук можливостей на китайському напрямку

Українські вибори 2019 року китайська сторона сприйняла з певною часткою оптимізму і надією на активізацію двосторонніх відносин.

Однак

— до кінця 2020 року **суттєвої динаміки не спостерігалося**.

Був досягнутий певний прогрес у сфері логістики (нарешті запущене регулярне залізничне сполучення декількома маршрутами, активізована співпраця поштових операторів), проходять консультації з питань взаємної торгівлі.

Великі довгострокові проєкти підготовлені не були.

Контакти між країнами залишалися на досить низькому рівні.

З осені 2020 року Україна стала частиною китайської системи «дипломатії вакцин» – отримала кілька партій препаратів китайських виробників.

На політичному рівні зберігалося нерозуміння можливих механізмів розвитку відносин.

Типовим прикладом такого підходу є

— кейс з підписом України під заявою ООН про порушення прав людини в Сіньцзян-Уйгурському автономному окрузі КНР.

Україна підписала документ, але буквально через кілька тижнів «відкликала» свій підпис.

У західній пресі (в першу чергу в американських ЗМІ – Reuters, AP) з'явилася інформація, що такий крок офіційного Києва став результатом «шантажу» з Пекіна з питань подальших поставок вакцин від COVID-19[15]. Україна і Китай заперечують такий зв'язок.

Водночас

— кінець 2020 і початок 2021 року, а особливо другий квартал, стали періодом пожвавлення контактів між країнами.

За цей час:

1) 23 грудня відбулося очікуване з грудня 2017 (!) року четверте засідання Міжурядової комісії зі співробітництва між Україною та Китаєм

2) ввідбулися три зустрічі (онлайн) представників українських міністерств зі своїми китайськими колегами.

3) Міністерство інфраструктури України та Міністерство комерції КНР підписали угоду про розширення співпраці в реалізації інфраструктурних проєктів на території нашої країни[16]

4) Міністр Закордонних справ Виступив на Баоаському економічному форумі з тезами про відкритість України для китайських інвестицій[17]

5) Відбулися консультації на рівні робочих груп з розвитку співробітництва в медицині, освіті, торгівлі.

6) В Україні на базі Університету ім. Грінченка пройшов Українсько-китайський форум.

7) І, нарешті, відбулася перша телефонна розмова між президентом Володимиром Зеленським та головою Сі Цзіньпіном.

8) Активізувалася робота посольства України в КНР і посольства Китаю в Україні з пошуку нових варіантів співпраці між країнами.

Така динаміка свідчить про

1) — **збереження інтересу до нашої країни з боку Китаю** і

2) — спроби знайти формати розвитку відносин з боку офіційного Києва.

Активізація україно-китайського діалогу створила інформаційну хвилю в українських ЗМІ.

Причому, на тлі

> — проблем у розвитку відносин ЄС, США, відсутності динаміки з питань Донбасу, негативного фону обговорення теми СП-2, частина спікерів і журналістів почали вживати фразу «поворот на схід».

Реальність дещо інша – Україна і Китай дійсно можуть істотно активізувати відносини.

Але вихід на довгострокові проєкти (за винятком кредитних ліній) стратегічного характеру навряд чи можливий у короткостроковій перспективі.

1) Перша причина в «обережному» характері китайської політики розвитку відносин. На першому етапі завжди йде пропозиція кредитних ліній, вкладень в інфраструктуру. Подальша перспектива, також входження державних корпорацій в місцеву економіку стає можливою лише після того, як у Пекіні оцінять готовність партнера до тіснішої співпраці і його здатність виконувати взяті на себе зобов'язання.

2) Друга – у відсутності в українського керівництва стратегічного бачення ступеню розвитку відносин з КНР в інфраструктурі, економіці, політиці. Наразі мова йде швидше про отримання доступу до фінансових ресурсів, які можна направити на інфраструктурні проєкти і нарощування продажів сировинних груп товарів на китайський ринок.

3) Третя – позиція США і ЄС, їхня політика стримування зростання впливу Китаю. І, як наслідок, тиск на українське керівництво щодо «китайського питання».

7. Можливості розвитку відносин

Виходячи з перерахованого вище, для України виглядає логічним алгоритм поетапного розвитку відносин з аналізом ризиків і можливостей кожного етапу.

Схематично це виглядає так:

1. Доведення рівня співпраці з КНР до середнього рівня контактів по лінії європейських партнерів. Простіше кажучи, Україна може наростити динаміку контактів і взаємодії з Китаєм, входячи в існуючі майданчики (фінансові, економічні, політичні та культурні) співробітництва країн ЄС та КНР.

2. Тактичні проєкти в економічній сфері. З одного боку це можуть бути кредитні лінії на інфраструктурні проєкти в Україні, фінансування

модернізації української промисловості. З іншого – пропозиція свого функціоналу щодо доповнення частини логістичних проєктів «Поясу і Шляху».

3. Ініціювання багатосторонніх (за участю держав-сусідів, у тому числі з країн ЄС) стратегічних проєктів з розвитку існуючих транспортних коридорів і створення нових.

4. З урахуванням динаміки реалізації проєктів і ідей з перших трьох етапів, виробити власну довгострокову політику співпраці з КНР як мінімум на 10-15 років.

У вигляді практичних кроків це може виглядати таким чином.

A. Ліквідація «білих плям» у двосторонніх відносинах

Україна істотно відстає від сусідніх держав (у першу чергу країн ЄС) у питанні інституалізації співробітництва. Це стосується рівня дипломатичного представництва (в КНР немає посла – є лише тимчасовий повірений), кількості робочих груп за напрямками (інвестиції, інфраструктура, торгівля, митні процедури), кількості (і рівня) експертних дискусійних майданчиків. Як першочергові заходи можна назвати:

1) Призначення посла України в КНР. Питання не в персоні (тимчасовий повірений – пані Ліщинська – досить активна), а в статусі і повноваженнях. У традиціях китайської політики звертати увагу на такі формальні питання. Тому затягування з призначенням посла природним чином знижує рівень можливих контактів.

2) Поновлення переговорів і вступ України в Азіатський банк інфраструктурних інвестицій. Учасниками цієї інституції в статусі Non-regional members є більшість країн ЄС, а також Великобританія і Канада.

3) Розпочати консультації про можливість активної участі України (можна без формального членства) у форматі 16+1 (формат співпраці КНР з країнами Східної Європи і Балканським регіоном).

4) Створення постійно діючих робочих груп (міжвідомчих) з питань спрощення митних процедур, співпраці митних органів. Це, з одного боку, може стати драйвером розвитку торгівлі, а з іншого може допомогти в питаннях боротьби з контрабандою в Україну. Коли простіше буде легально відправити товар, економічна доцільність контрабандних схем зникне.

5) Опрацювати ідею організації регулярних (щорічних) торгово-економічних форумів, організаторами яких можуть стати МЗС, Мінекономіки, ТПП. А також проведення регулярних виставок українських товарів на території КНР.

6) Завершити переговори щодо спрощення візового режиму між країнами і, найкращий варіант – вийти на рівень готовності до запуску безвізового режиму, як мінімум для ділових поїздок, а ідеально – для всіх громадян.

Ще один блок завдань – вийти на компроміси з питань угоди з «Мотор Січ» а також суперечок щодо «зернового кредиту».

В останньому випадку, можлива пропозиція нового формату співпраці, тим паче, що Україна і так нарощує поставки зерна на китайський ринок.

Серед завдань, які забезпечать можливість реалізації подальших кроків щодо поглиблення співпраці можна назвати:

1) організувати та провести зустріч лідерів України та КНР з метою поглиблення співробітництва;

2) створити у державних структурах окремі координаційні підрозділи для реалізації спільних проєктів (у МЗС, Міністерстві інфраструктури, Міністерстві економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства);

3) заснувати українсько-китайський проєктний офіс для надання оперативної, актуальної та релевантної інформації про Україну й встановлення міцних контактів між експертно-журналістським середовищем у Києві та Пекіні;

4) створити в обох державах українсько-китайські культурні центри, які не будуть структурними підрозділами дипломатичних установ;

5) посилити наявну систему підготовки фахівців з питань азіатського регіону зі спеціальнім фокусом на Китай.

B. Тактичні проєкти – те, що можна зробити зараз

До таких проєктів відносяться напрямки, що цікаві китайському бізнесу і державі «тут і зараз». Функція української сторони – запропонувати те, що знаходиться в області національних інтересів. Окремо варто зазначити можливу участь України в проєктах «Поясу і Шляху», де виникають проблеми зростання.

Найбільш яскравим прикладом останнього можна назвати перевантаженість білоруської залізниці китайським транзитом. У 2021 році обсяги транзитних контейнерних перевезень білоруською залізницею перевищать 800-850 тисяч TEU (максимум – близько 1 млн TEU). Вузьким місцем такого транзиту є необхідність міняти колісні пари на кордоні з ЄС. Сьогодні простій потягу (черга) на переході в Бресті може досягати 10-12 діб. Білорусь має резерви у вигляді ще двох залізничних переходів з Польщею, але вони вже завантажені більш ніж на 60% і зможуть наростити обсяги транзиту максимум на 100

тисяч TEU. Вихід – модернізація інфраструктури, що вже почалася, але затягнеться як мінімум, на рік-півтора.

На цьому тлі активно грають Литовські і Латвійські залізниці, пропонуючи альтернативний шлях – на Калінінград. Транзит по цьому напрямку у 2021 році зріс більш ніж у 10 разів.

Україна може запропонувати свій варіант участі в транзиті китайських товарів – маршрут або з території Білорусі (гілки з Гомеля, Лунінця, Бресту) або безпосередньо з території РФ. Така ініціатива знайде розуміння у китайської сторони і можна за 2021-22 роки вийти на об'єм до 150-200 тисяч TEU транзиту транспортним коридором ЄС-КНР. Це дасть не менше $70-75 млн прибутку українській залізниці.

У якості інвестиційних проєктів, цікавих для китайського бізнесу, можна запропонувати такі формати:

1) Створення сільськогосподарських СП. Здебільшого підприємств, які виробляють продукцію з високою доданою вартістю – напівфабрикати або готові продукти. Типовий приклад – Україна експортує «відходи харчової промисловості», ту ж соняшникову макуху, з якої в КНР виготовляють комбікорми. Але готовий комбікорм транспортувати вигідніше. До того ж, це ліквідація дефіциту подібного продукту на українському ринку.

2) Енергетика. КНР активно вкладається в сферу енергетики. Є успішні проєкти китайських компаній у створенні і експлуатації СЕС, є готові рішення для модернізації ТЕС і енергетичної інфраструктури (лінії електропередач, підстанції). Україна потребує таких технологій і засобів на модернізацію. Тут доцільним може бути робота з пільговими кредитними лініями (під державні гарантії)

3) Логістика і транспорт – створення транспортної інфраструктури є пріоритетом інвестиційної активності КНР уздовж «Поясу і Шляху». Україна потребує розвитку мережі залізниць, з'єднання в єдину транспортну (наземну) систему всіх портів країни, розвитку і модернізації мережі автошляхів.

4) Окремою темою можна назвати електрифікацію української залізниці. Зокрема за ключовими транзитними напрямками. Такі проєкти будуть цікаві КНР як з точки зору довгострокових інвестицій, так і з точки зору ліквідації проблем у розвитку потенціалу сухопутного залізничного коридору КНР-ЄС.

5) Питання розвитку атомної енергетики можна віднести до суперечливих. З одного боку є напрацювання і інтерес КНР до таких проєктів. Україна теоретично може вибирати між європейськими, американськими, японськими російськими та китайськими технологіями. На жаль, компанії

з ЄС і США не можуть похвалитися швидкою реалізацією масштабних проєктів за останні роки. Співпраця з РФ політично недоцільна. Китай має власні напрацювання та досвід побудови великої кількості АЕС у стислі терміни. Але, з огляду на «чутливість» теми, вибір партнера лежить, швидше, у політичній сфері.

6) Портова інфраструктура. Залучення китайських кредитів на модернізацію українських портів. Другий варіант – використовувати механізм концесій для залучення китайських транспортних компаній.

7) Туризм. Потік туристів з КНР вже генерує значну частку доходів світової туристичної індустрії. З огляду на розміри Китаю, динаміку зростання міжнародних поїздок громадян КНР, даний напрямок можна назвати одним з ключових для України на найближчі роки. Поява китайських туристів може компенсувати дохід, що випадає через зменшення чисельності туристів з РФ і Білорусі. Перепона полягає у слабкому транспортному сполученні і практично цілковитій відсутності інфраструктури для китайських туристів (включаючи гідів, персонал і т.ін.). Вийти з ситуації на початковому етапі можна шляхом запрошення в Україну китайських туристичних операторів і операторів готельного бізнесу. Готель, який належить китайській компанії, вже своїм існуванням стимулюватиме зростання туристичних потоків з КНР. Спільні «пакетні програми» українських і китайських операторів можуть у короткі терміни згенерувати туристичні потоки і створити необхідну інфраструктуру.

8) Туристична сфера і питання транзиту можуть стати відправною точкою у співпраці з реконструкції українських аеропортів. У країні є не менше 15 майданчиків (в обласних центрах), які потенційно можуть стати логістичними хабами для китайських товаровиробників (і європейських). Таким чином Україна може запропонувати два напрямки: або китайські кредитні ресурси на реконструкцію аеропортів та інфраструктури, або ж використовувати механізми концесії і запропонувати компаніям з КНР створити логістичний вузол на території країни.

Реалізація хоча б частини з перерахованих проєктів створить передумови для обговорення глобальних ініціатив, у які втягуються і треті країни.

С. Багатосторонні формати співпраці

Даний напрямок передбачає ініціювання та реалізацію великих довгострокових проєктів, у які залучені відразу кілька учасників. Вже сьогодні можна говорити про такі актуальні напрямки:

Вузька колія. Одним із проблемних місць залізничного транзиту з КНР є необхідність дворазової заміни колісних пар у вагонах: на кордоні КНР з країнами колишнього СРСР і назад на «вузьку колію» на кордоні з

ЄС. Україна може ініціювати відразу кілька масштабних проєктів, що частково знімають цю проблему:

1. Європейська колія від українських портів Одеської області через територію Молдови до Румунії. І друга гілка – до кордонів Польщі та / або Словаччини. У такому випадку країна автоматично стає перевалочним пунктом для частини транзиту китайських товарів. Мова йде про товаропотоки на Балкани і, частково в країни Західної Європи. Вантажі до портів можуть доставлятися як безпосередньо з території КНР, так і з «кавказької гілки» проєкту «Пояс і Шлях» – з портів Грузії і Туреччини. Другий зацікавлений вантажовідправник – Турецька республіка.

2. Проєкт Україна-Білорусь-Польща з розвитку «поєднаного» транзиту – вузька колія через територію України і Білорусі до польського кордону і ще одна гілка з розрахунком на запуск судноплавства по Дніпру – від Нижніх Жар (де Білорусь і Туреччина планують будівництво річкового порту) до кордонів ЄС. Це інвестиції в залізницю, а також у розвиток річкового транспорту.

3. Залізнична гілка «Кордон РФ – кордон ЄС» з європейською колією. Це дає можливість «перехопити» частину вантажопотоку, що йде за існуючим транспортним коридором «Поясу і Шляху».

«Зелений» транспорт. Одним із пріоритетних проєктів для китайської економіки позначений електротранспорт.

Україна може ініціювати проєкт часткової локалізації виробництва електричних автомобілів, пасажирського транспорту на своїй території. Загальним з сусідніми державами напрямком можуть бути спільні розробки в області розвитку «зеленого» автомобілебудування.

Другий напрямок – воднева енергетика (і транспорт). Україна має всі шанси стати ключовим постачальником водню для ЄС. Але ми не маємо напрацювань зі створення водневого транспорту та розвитку водневої енергетики. КНР має такі напрацювання але не має інфраструктури для виходу з ними на ринки третіх країн. Співпраця у цій сфері виглядає безконфліктною з точки зору всіх ключових учасників – ЄС, КНР і України. Водночас це гарантує нашій державі технологічний розвиток вітчизняної економіки.

Ігор Тишкевич, експерт програми "Міжнапродна та внутрішня політика" UIF

[1] https://www.president.gov.ua/ru/news/vidbulasya-persha-telefonna-rozmova-volodimira-zelenskogo-z-69509

[2] https://sinologist.com.ua/drobotyuk-o-ukrayinsko-kytajske-ekonomichne-spivrobitnytstvo-pidsumky-2010-2018-rr/

[3] https://inventure.com.ua/analytics/formula/kitajskie-investicii-v-ekonomiku-ukrainy-za-5-let-sostavili-300-mln-dollarov
[4] https://delo.ua/business/gennadij-bogoljubov-prodal-avstralijskuju-kompaniju-kitajcam-325142/
[5] https://sinologist.com.ua/drobotyuk-o-ukrayinsko-kytajske-ekonomichne-spivrobitnytstvo-pidsumky-2010-2018-rr/
[6] https://mc-osa.com.ua/ua/
[7] https://delo.ua/business/pochemu-ukravtodor-rastorg-kontrakt-s-podrjadchi-350343/
[8] https://www.facebook.com/Ukravtodor.Gov.Ua/posts/3484295145003711
[9] https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=53b0b352-76b5-4a21-8511-748df9c6765f&title=SpivrobitnitstvoZKitaiskoiuNarodnoiuRespublikoiu
[10] http://abcnews.com.ua/ru/education/kak-provodiat-uglublenie-dna-v-portu-iuzhnyi-foto
[11] https://biz.nv.ua/ukr/economics/ternistij-shovkovij-shljah-ukrajini-vantazhnij-potjag-v-obhid-rosiji-zastrjag-u-kitaji-106058.html
[12] https://delo.ua/business/v-obhod-rf-reshili-ne-ezdit-v-ukrainu-pribyl-gr-374166/
[13] https://portnews.ru/news/307652/
[14] https://www.dw.com/uk/u-yes-pidhotuiut-alternatyvu-infrastrukturnym-proiektam-kytaiu/a-58238412
[15] https://apnews.com/article/united-nations-china-europe-ukraine-health-a0a5ae8f735b92e39c623e453529cbb9
[16] https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-ta-kitaj-pidpisali-ugodu-pro-spivpracyu-u-galuzi-budivnictva-infrastrukturi
[17] https://china.mfa.gov.ua/news/ministr-zakordonnih-sprav-ukrayini-dmitro-kuleba-vistupiv-na-boaoskomu-azijskomu-forumi

***

№ 3.117

Основні теми доби 2807.2024 в Україні та навколо України

1 **Російська армія не припиняє наступ на *Покровськ*.**

За даними сервісу DeepState Live Map, упродовж доби штурмовими діями російські війська розширили ділянку прориву вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ у районі сіл Желанне та Веселе, а також змогли просунутися північніше – між селами Воздвиженка та Лозуватське. ЗСУ втратили ще кілька кварталів Красногорівки, бої точаться на північній околиці міста. Генштаб у ранковому зведенні 29 липня повідомив про 129 бойових зіткнень на лінії фронту.

Протягом доби в прифронтових населених пунктах унаслідок обстрілів та бомбових ударів поранено понад 20 мирних жителів.

2 Російська авіація двічі за ніч скинула керовані авіабомби на Харків та прилеглі райони. Вдень по місту було завдано удару 2 ракетами.

Командувач Повітряних сил Олещук повідомив, що підрозділи ППО під час нічної атаки збили 9 із 10 БПЛА-камікадзе типу Shahed та авіаційну ракету Х-59, які були націлені на Кривий Ріг. Їх було збито над Дніпропетровщиною, Херсонщиною та Кіровоградщиною.

Російська влада повідомила про знищення 39 українських безпілотників у повітряному просторі 5 областей. У Білгородській та Орловській областях сталося знеструмлення внаслідок влучання дронів у дві підстанції.

3 Нацбанк за тиждень продав на міжбанківській біржі $785,1 млн, купив лише $0,5 млн. Продаж на міжбанківській біржі є однією з основних причин зменшення міжнародних резервів України.

Водночас **влада завзято "не помічає", неповернення до країни експортерами валютного виторгу**.

На думку низки впливових бізнесменів та майже всіх підприємців, проблема "порожнього бюджету" штучно створена владою. Замість підвищення податків підприємці пропонують владі скоротити непрофільні витрати та роздутий держапарат, а натомість підвищити культуру сплати податків. Співзасновник Монобанку Гороховський наголосив, що "під час попередніх воєн розстрілювали всіх, хто краде та мародерствує".

4️⃣ Президент ***Зеленський*** **оголосив, що влада підготує до кінця листопада 2024 план досягнення миру в Україні.**

Він назвав "терпіння, підтримку та дипломатичний тиск" основними чинниками "справедливого завершення війни". Водночас російський президент Путін показово ігнорує мирні ініціативи та впевнений у перемозі, тому не реагує на українські "пропозиції".

5️⃣ Палестинський терористичний рух Хезболла завдав ракетного удару по футбольному полю в населеному пункті на Голанських висотах, які контролює Ізраїль. Загинули 11 осіб, діти тощо, кілька десятків – дістали поранень. Цей теракт може стати поштовхом до ще однієї великої війни між Ізраїлем та Ліваном, з території якого Хезболла здійснює атаки.

Президент Туреччини Ердоган погрожує Ізраїлю вторгненням у разі подальшої "окупації" Палестини. У червні міністр закордонних справ Фідан під час візиту до Китаю повідомив, що Туреччина має намір долучитися до блоку БРІКС, до якого також входять Росія, Індія, Південна Африка, Бразилія, а також кілька країн "Глобального Півдня". Міністр закордонних справ Ізраїлю Кац попередив, що в разі нападу на країну Ердоган повторить шлях диктатора Іраку Хусейна.

6️⃣ Заступник міністра закордонних справ Польщі ***Бартошевський*** після заяв угорського прем'єр-міністра ***Орбана*** запропонував Угорщині вийти зі складу ЄС та НАТО та приєднатися до "стратегічного партнера" – Росії.

***

№ 3.118

Це найконкретніша дата в досягненні замир'я, яку я поки чув від Верховного головнокомандуючого

2024-07-29

Ніколов

Вже ніяких соплєй про саміти-х@яміти, які деякі особливо натхненні люди вважали успішним успіхом. Чиста конкретика по датам і по очікуваному результату:

1) — початок процесу в кінці листопаду і сподівання на

2) — завершення "гарячої стадії" війни до кінця року.

Я так розумію, що припинення активних бойових дій відкриє вікно можливостей для виборів.

Але що характерно.

Всі ці меседжі Зеленський озвучує виключно в інтерв'ю закордонним ЗМІ.

> **— Про завершення "гарячої стадії" він сказав BBC.**
>
> **— Про мирний план в листопаді сказав японському NHK.**

Тобто **українці дізнаються про такі важливі процеси виключно в репостах з іноземних ЗМІ.**

Хоча це процеси які безпосередньо впливають на прийняття рішень про майбутнє. І індивідуальне людей, і колективне країни.

І да, **не треба самовтішатись думкою про те, що Зеленський просто ляпає язиком аби здаватись нашим союзником договороздатним адекватом. Для цього не треба називати ні дат, ні конкретики.**

***

ДО КІНЦЯ ЛИСТОПАДА УКРАЇНА СТВОРИТЬ ПЛАН ДІЙ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ МИРУ – ЗЕЛЕНСЬКИЙ

28 липня, 2024

"Терпіння, підтримка і дипломатичний тиск - це три фактори для справедливого завершення війни".

Президент України Володимир ***Зеленський*** заявив, що Київ планує розробити план щодо завершення війни до кінця листопада поточного 2024 року.

Про це повідомляє NHK.

"Терпіння, підтримка і дипломатичний тиск - це три фактори для справедливого завершення війни", – зазначив Зеленський.

За його словами, "якщо США та європейські країни збережуть єдність, це буде додатковим тиском і покаже Москві, що у неї немає жодного шансу".

Президент також підкреслив, що

> — не може реагувати на заклики до припинення вогню, поки РФ продовжує окуповувати українську територію.

Він також додав, що

> — Київ "розпочне детальні переговори з відповідними країнами щодо територіальної цілісності та інших питань".

Глава держави розраховує, що до кінця листопада 2024 Україна створить ***план дій для досягнення миру***.

Раніше Президент України Володимир ***Зеленський*** припускав, що "гарячу стадію" війни можна завершити до кінця поточного 2024 року.

Він наголосив, що **має наміри розробити план** завершення гарячої стадії війни, зауваживши, що

> **— в разі досягнення кінцевої мети плану це буде "дуже правильно і дуже сильно".**

***

№ 3.119

Переговоры о мире или пекинская ловушка: для чего Кулеба поехал в Китай и какими будут последствия

2024–07-24

Константин Довгань

Министр иностранных дел Украины Дмитрий Кулеба сейчас находится в длительной, фактически, 3-дневной поездке в Китай. Апогеем визита стала встреча Кулебы с китайским коллегой Ван И.

Поездка Кулебы в Гуанчжоу – это вообще первый визит украинского топ-чиновника в Китай с начала полномасштабной войны. И первый двусторонний визит главы МИД Украины в Китай с 2012 года. Визит проходит по приглашению Ван И и продлится до 25 июля.

Заметным следствием встречи стал ритуальный обмен любезностями, Китай отметил на необходимости борьбы "за все хорошее и против всего плохого" и даже пообещал увеличить экспорт украинского зерна.

24 Канал рассказывает, для чего Кулеба поехал в Китай и каких результатов можно ожидать.

Читайте также Кулеба прибыл в Китай и назвал главную цель своего визита

1. Почему Кулеба поехал в Китай

Восстановление экспорта украинского зерна, кстати, один из 14 пунктов так называемого “мирного плана Си”. К его реализации Китай не приложился никак, более того, промолчал, когда российские ракеты обстреливали зерновые терминалы с зерном для Китая, а заодно и китайское консульство в Одессе.

Де-факто Украина возобновила собственный зерновой экспорт в Черном море самостоятельно, когда нанесла военное поражение Черноморскому флоту

оккупантов и загнала его в Новороссийск (китайский флот в это время проводил совместные военные учения с россиянами). Бенефициаром этой значительной победы стал также и Китай. И сейчас Пекин пафосно рассказывает об увеличении украинского экспорта.

Украина вместо этого заявила об **"основательных и предметных переговорах о двусторонних отношениях, международной повестке дня и "самое главное – о пути к миру"**.

> Хотя условия и время еще не назрели, мы поддерживаем все усилия, которые способствуют миру, и готовы продолжать играть конструктивную роль для прекращения огня и возобновления мирных переговоров, – заявление Ван И по итогам встречи с Дмитрием Кулебой 24 июля 2024 года в Пекине, цитируется по официальному пресс-релизу МИД КНР.

За мишурой официоза скрывается главный вопрос: для чего Украина потратила столь ценный инструмент в почти неделю времени (если с дорогой) своего эффективного министра-переговорщика на ритуальные беседы с Китаем, который для себя все давно решил.

2. Китай давно выбрал сторону

Напомним, что **на Саммите НАТО в Вашингтоне Пекин был официально назван приспешником России, при этом сам приспешник этого особо не скрывает.**

Сейчас Китай имеет чрезвычайно тесные и теплые отношения с оккупантами, которые портит только страх китайских банков перед вторичными санкциями. Зато, с точки зрения геополитики, Китай давно, хоть и неформально, признал Украину и всю Восточную Европу зоной влияния России и ведет себя соответственно.

1) Так, Китай якобы имеет собственный мирный план, но почему-то стесняется его активно продвигать и даже заговаривать о нем на международных переговорных площадках (так было на недавнем Саммите ШОС в Астане).

2) При этом Китай блокирует мирные инициативы Украины – Пекин сам пытался саботировать Саммит мира в Швейцарии и требовал от своих союзников делать то же самое.

Дошло до того, что разъяренный **украинский президент прямо назвал вещи своими именами и обвинил Китай в работе на Россию**.

Все это указывает на то, что Китай давно выбрал сторону и сторона эта далека от правильной, более того, она формирует "новую ось зла", где мощному Пекину отводится ключевая роль.

Де-факто, **это признание, что Китай является враждебным для Украины государством.**

Таким образом, если целью дипломатической миссии господина Кулебы было открыть глаза Китаю на то, что он делает плохо и убедить его действовать хорошо (а именно так фактически и было заявлено перед стартом визита), то это очень наивно. Там и без украинского дипломата разберутся.

В Китае любят подчеркивать свою мудрость и древность, и здесь они действительно правы – КНР на целых 42 года старше украинского государства, а потому не любит поучений, хоть бы они и были правильными. Со стороны такие визиты больше напоминают попытку "отбелить" репутацию Китая и показать, что с формальным пособником агрессора России до сих пор можно вести дело.

Учитывая это, наиболее правильным вариантом отношений Украины с Китаем являются чисто прагматические экономические контакты и жесткая экономия ценных дипломатических ресурсов, в соответствии с древней библейской максимой – "не бросайте жемчуга...". Здесь имеем ценный пример: жесткая и прагматичная политика в отношении Китая нашего последовательного союзника Литвы.

3. Тема Тайваня в официальном сообщении Китая

Также не мешало бы посетить Республику Китай на Тайване какому-нибудь украинскому чиновнику, фотосессия украинского депутата с украинскими

союзниками (а Тайвань является нашим союзником) была бы куда полезнее аналогичной в Таиланде.

Более того, она бы не только напомнила Пекину визит Нэнси ***Пелоси***, но и дала урок дипломатического этикета, который, напомним, является улицей с двусторонним движением, где "украинский кризис" (так называет вторжение России официальный Пекин), может в какой-то момент встретиться с "кризисом китайским", словно в известном меме.

Но что мы видим в официальном заявлении Китая по итогам визита Кулебы.

> — **Украинская сторона поддерживает позицию Китая по тайваньскому вопросу и в дальнейшем будет придерживаться принципа единого Китая**, – об этом говорится в сообщении МИД КНР.

Обратите внимание!

Именно эта формулировка соответствует и позиции США. О непризнании независимости Тайваня в январе 2024-го года заявлял президент Соединенных Штатов Джо Байден. Неоднократно о соблюдении принципа "единого Китая" заявлял и госсекретарь США Энтони Блинкен.

Напомним, что задачей украинских дипломатов является заботиться об украинских интересах в мире, а на Тайване они могли бы заключаться в открытии, например, консульства или торгового представительства (которое, кстати, там имеет Россия).

Важно!

Украина не признает независимости Тайваня и не имеет официальных дипломатических отношений с этой страной.

Такой вариант отношений с Китаем украинские дипломаты давно рассматривают, но воздерживаются от него ради большей игры. И здесь мы ступаем немного на поле конспирологии, но сейчас имеем очень много знаков, чтобы их игнорировать.

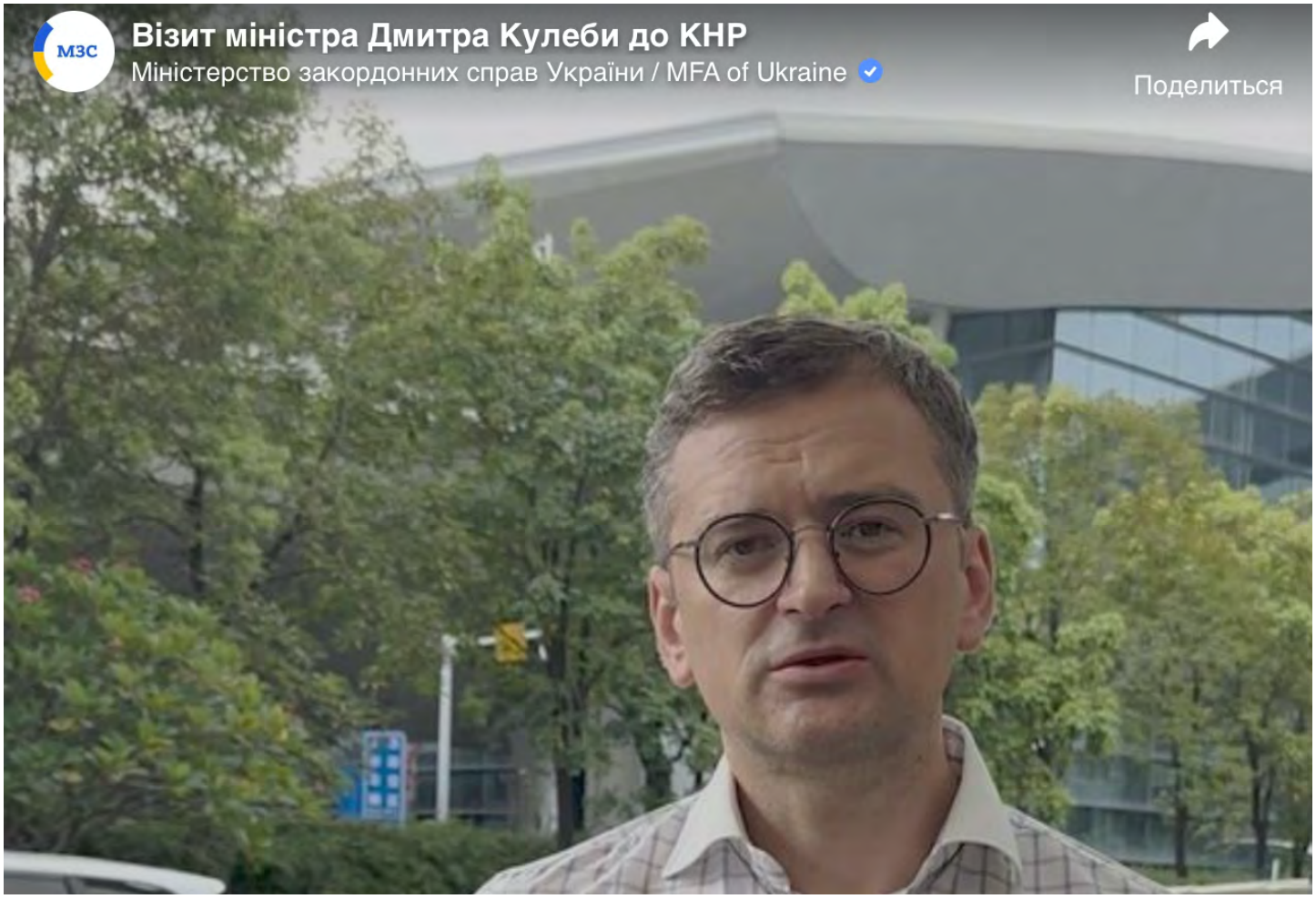
4. Обсуждали ли в Китае мирные переговоры с Россией

Здесь все просто. Имеем за последний месяц встречи Путина и Си в Астане. Челночные набеги Орбана в Киев, Москву, Пекин и США, заявление Зеленского о возможности переговоров с Россией уже во время второго Саммита мира и даже окончания активной фазы войны до конца 2024 года.

Сюда же заносим даже статью Бориса Джонсона в таблоиде Daily Mail по итогам его встречи с Дональдом Трампом – потенциальным будущим президентом США.

Все это указывает на то, что "что-то" происходит. И это могут быть потенциальные мирные переговоры. По крайней мере, это дает основания Ван И сказать 24 июля, что "в последнее время как Украина, так и Россия прислали в разной степени сигналы о готовности к переговорам".

Украина желает и готова к диалогу и переговорам с Россией. Но такие переговоры должны быть разумными, содержательными и направленными на достижение справедливого и прочного мира,
– китайский пресс-релиз цитирует Дмитрия Кулебу.

Что сказал Кулеба перед встречей с китайскими чиновниками: смотрите видео

Вполне возможно, что сейчас на встрече с Кулебой голосом Ван И говорила Москва, только не тем, что мы знаем по выступлениям Путина, Лаврова и Мединского, а голосом реалий.

А они заключаются в том, что время для России истекает

> **– сейчас она еще по инерции атакует и приносит в жертву тысячи людей, однако уже явно не рассчитывает на глобальный успех и точно не имеет плана победы.**

Задача дипломатии "оси зла" – найти для России такой вариант, который можно было бы хоть под каким-то углом назвать "победой". Украина имеет полное право это выслушать, за такое можно заплатить даже "золотыми тремя днями" Кулебы.

В украинской версии этот тезис прозвучал как:

"Дмитрий Кулеба доказал последовательную позицию Украины, которая заключается в готовности вести переговорный процесс с российской стороной на определенном этапе, когда Россия будет готова вести переговоры добропорядочно, но отметил, что пока такой готовности с российской стороны не наблюдается".

***

№ 3.120-1

Отже, сьогоднішній огляд буде присвячений озвученій Головнокомандувачем ЗСУ генералом Сирським у свому інтерв'ю британському виданню "The Guardian" цифрі "перспективної" чисельності російської "Объединённой группировки вс рф на юго-западном твд"...

2024-07-26

Машовець

За його словами, до кінця поточного року (2024-го) російське військово-політичне керівництво, й зокрема військове командування, планує наростити чисельність цього стратегічного угрупування російського війська до 690 тисяч військовослужбовців...

Тому, на мій погляд... варто розібратися - як це МОЖЕ відбуватися, ДЛЯ ЧОГО це може відбуватися й загалом, як це МОЖЕ вплинути на загальний перебіг війни...

1. Спочатку декілька зауважень загального характеру та "вихідних" даних...

1) - Зразу треба підкреслити, озвучена генералом Сирським цифра, це - ПЛАНИ російського командування (побажання, намагання, задуми й т.д., термін можна підібрати такий, який вам більше подобається). Це ЩЕ не реальність... й багато в чому, вона, на данний момент, виглядає проблемною. Про причини та умови цього, поговоримо трохи нижче...

2) - Динаміка зміни чисельності стратегічного угрупування збройних сил ри-фи, яке діяло й продовжує діяти на теренах України та прилеглій до неї

території, свідчить про поступове й ЦІЛЕСПРЯМОВАНЕ нарощування його чисельності, зокрема

3) - кінець зими - весна 2022-го року - від 150-и до 175-и тисяч в\сл (з яких 16-20 тисяч становили резерви оперативного та стратегічного рівнів)

4) - кінець осені - початок зими 2023-го року - 475-476 тисяч в\сл (з яких 55-60 тисяч становили резерви вказаного рівня)

5) - на даний момент чисельність коливається, від 525 тисяч, до 530 тисяч, в залежності від обсягу та розмаху завдань, яке виконує це угрупування в той чи інший відрізок часу (причому, резервний компонент особливо не зріс - 60-65 тисяч в\сл)

6) - кінець 2024-го року - ПЛАНУЄТЬСЯ 690 тисяч в\сл, з яких, наскільки я розумію, резервний компонент (включаючи й оперативний, й стратегічний рівні) повинен скласти - не менше 100 тисяч в\сл...

7) - Далі... Як на мене, аби забезпечити такого роду нарощування чисельності діючої частини свого війська (так, адже в Україні діє лише ЧАСТИНА ви-си ри-фи), військово-політичному керівництву ри-фи (кремлю) потрібно буде реалізувати черговий етап мобілізаційного розгортання (воно ж "в миру" - мобілізація) своєї армії. Інша можлива "методологія" нарощування чисельності "діючої армії" - просто не дасть бажаного результату... Зростання СТАЛОЇ чисельності "діючої армії" на умовні 150-160 тисяч військовослужбовців потребуватиме від кремля проведення мобілізації приблизно ЗАГАЛОМ десь на 250-300 тисяч нових "чмобіків".

8) - Ну й на завершення "загального" розділу... для тих, хто уявляє собі мобілізаційне розгортання (воно ж - мобілізація), як виключно процес "забривания в солдаты", коротко про мету та об'єкти застосування цього процесу...

Мобілізаційне розгортання (мобілізація) у стратегічному сенсі має за мету - приведення держави (власне, УСІХ її складових - від системи управління, до державного цирку та "театру опери й балету") у воєнний стан. В першу чергу, це, звісно, стосується її збройних сил...

Стосовно війська, сенсом мобілізаційного розгортання є набуття ним спроможностей вести всі види та типи бойових дій на оперативному та стратегічному рівнях. Саме у цьому контексті й відбувається нарощування чисельності війська у контексті переходу від "армії мирного часу" до війська воєнного часу...

Більше того, мобілізація, саме у площині нарощування чисельності війська, проводиться лише тоді, коли в ній дійсно існує РЕАЛЬНА потреба.

Бо інакше, проведення мобілізації за принципом "щоб було" - призводить до колапсу та катастрофи держави... Адже, в ході мобілізації, не тільки з економіки та її продуктивної сфери "виймається" значна кількість працездатного населення й вони, починаючи з моменту об'яви мобілізації, перестають будь-що виробляти та продукувати (товари, послуги й т.д.), а й власне держава вимушена витрачати на їх утримання у війську значні обсяги власних ресурсів, які іноді зростають у геометричній прогресії..

Зрозуміло, що у цьому сенсі, "армія мирного часу" та військо, яке знаходиться у процесі мобілізаційного розгортання... це зовсім різні речі. Причому, мобілізаційно-розгорнуте військо ДОВГО утримувати держава, навіть якщо вона - США, просто не зможе... його потрібно буде - або пускати в хід, або знову розпускати "по домівках"...

2. Тепер, спробуємо відповісти на вище сформульовані питання, стосовно нарощування кремльом чисельності діючої частини свого війська...

Як воно може відбуватися... на практиці?

Частково, я уже відповів на це питання у попередньому розділі. Але, спробуємо дещо деталізувати...

Нарощування чисельністі війська (особливо за такими його крітеріями, як - обсяг та розмах), так чи інакше, напряму залежить від СПОСОБУ(МЕТОДУ) ЙОГО КОМПЛЕКТУВАННЯ...

На сьогодні, якщо спростити усі його види, в російській "діючій армії" існує лише три...

1) - добровільний
2) - примусовий
3) - змішаний (комбінація у різних пропорціях перших двох)...

На даний час, формально російське військо (точніше, та його частина, яка воює в Україні) комлектується виключно на "добровольной основе".

Але, насправді - змішаним способом (з відчутним ухилом у примусовий). Якась частина, це відверті "мобікі" (тобто, примусово забрані у військо "до конца эс-ве-о"), контрактники (добровольці за гроші), ну й різного роду "зігануті", включаючи "приватні військові струткури" мо ри-фи (це, просто й..бнуті). Причому, що харктерно - контракти у російських в\сл, майже автоматично "пролонгированы", як й у "мобіків", на термін "до конца эс-ве-о" (по суті, добровольці за гроші, перетворені у "высокооплачиваемых мобиков")...

Я вже, не кажу про такі фінти вухами, як примусове (різними методами) переведення строковиків "на контракт" з відправкою їх на війну, ловля та

"приманювання" різного роду мігрантів, спокушання їх російським "картоном" про громадянство, вербування іноземців й т.і.

Й все одно... людей не вистачає. Опосередковано про це свідчить "різко прискорена", останнім часом, гонитва, так званих, "контрактних виплат" у російських регіонах...

Тобто, нинішня ситуація із укомплектуванням діючої частини російського війська, особливо тих формувань, які безпосередньо задіяні у веденні бойових дій, виглядає не так "безхмарно", як це здається, якщо судити виключно за її формальною чисельністю...

Більше того... у контексті нарощування чисельності російського стратегічного угрупування, яке діє в Україні, обов'язково треба враховувати й рівень його ВТРАТ. Він, звісно, коливається. Однак, через особливу методологію, яку застосовує російське військове командування, щодо організації та ведення бойових дій (наступати скрізь й завжди), цей рівень стабільно залишається порівнянно високим...

Іншими словами, для того, аби СУТТЄВО (а 150-160 тисяч ДОДАТКОВИХ "тушканов", це, як не крути - суттєво) наростити чисельныть цього угрупування,

російському командуванню необхідно, зробити, принаймні, дві речі:

1) - мати можливість ПОСТІЙНО компенсувати ПОТОЧНІ втрати
2) - й, ОДНОЧАСНО, на регулярній основі (ну або "ривком") ДОДАВАТИ певну чисельність особового складу...

Ось чому, коли ми ведемо мову про нарощування чисельності на 150-160 тисяч, треба мати на увазі, що в реальності потреба складає, принаймні, у 1.5-2 рази більше...

Саме тому, я стверджую... що це можливо виключно "мобілізаційним" (тобто примусовим) способом... бо інші способи - просто не дадуть можливість досягнути бажаного кремлем (зі слів генерала Сирського) результату... У гучні заяви про щомісячні "30-35 тисяч добровольців-контрактників"... хоч вбийти, я не вірю...

на сьогодні - поки все

Післязавтра - Частина Друга...

спробуємо розібратися... а нафіга пігдогам так напружуватись із цим нарощуванням чисельності, коли вони й так мають можливість наступати...

***

№ 3.120-2

Отже... сьогодні продовжуємо "про 690 тисяч"...

2024-07-28

Машовець

спробуємо зрозуміти

- ДЛЯ ЧОГО противнику таке суттєве нарощування чисельності особового складу (а 150-160 тисяч, це достатньо суттєвий показник) свого стратегічного угрупування, яке зараз веде бойові дії в Україні?

В першій частині ми вже з'ясували, що найбільш ймовірним методом нарощування чисельності особового складу "объединённой группировки вс рф на юго-западном твд" на вказану кількість є продовження процесу мобілізаційного розгортання (мобілізації) російського війська.

Адже, якщо озвучена генералом Сирським цифра відповідає дійсності (ну або дуже близька до такої), то реальна потреба російського війська у "свіжому мНясі" становить у 1.5-2 раза більшу цифру ніж озвучена - 300-320 тисяч "тушок"... аби, дійсно, збільшити чисельність цього угрупування до покажчика у 690 тисяч...

Набрати їх, нині існуючими методами (від контрактної "заманухи", до ловів мігрантів "по подвортням" своїх великих міст), російське військове командування... до кінця поточного року, явно, не зможе. А це означає, що доведеться "забривать в солдаты" ОДНОМОМЕНТНО значну кількість людей...

Разом з тим, існує цілий ряд факторів (як об'єктивних, так й суб'єктивних), які жодним чином не сприяють організації та проведенню на болотах будь-яких мобілізаційних викрутасів. Про них, більш детально ми поговоремо у третій частині...

А зараз спробуємо розібратися... «навіщо козі баян...»

За великим рахунком, будь-яке мобілізаційне розгортання війська є лише ЧАСТИНОЮ більшого процесу... який називається стратегічним розгортанням військ.

1) — Сама по собі, мобілізація є лише його першою частиною,

2) — другою є ОПЕРАТИВНЕ розгортання військ.

Тобто, створення та розгортання військових угрупувань на визначених (запланованих) операційних напрямках або загалом на твд (театрі воєнних дій).

Зрозуміло, що якщо ви воюєте "по-серьйозному", то

> **— мобілізація та оперативне розгортання військ (збройних сил) є ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНИМИ процесами. Одно без іншого, просто не існує й не застосовується...**

За своїм сенсом та суттю, стратегічне розгортання військ (збройних сил держави), загалом, є процесом переходу збройних сил зі стану мирного часу у воєнний стан й підготовки їх, безпосередньо, до застосування у війні (збройному конфлікті)...

Якщо ви нападаєте, або впевненні, що на вас ось-ось нападуть, то це розгортання здійснюється ДО війни (заздалегідь). Якщо на вас напали "а ви не чекали", то стратегічне розгортання здійснюється вже після початку бойових дій...

Зрозуміло, що за великим рахунком, російське військо повинно було "стратегічно розгорнутися" ДО 24.02.2022-го року (тобто, провести приховані мобілізацію та оперативне розгортання до початку свого широкомасштабного вторгнення)...

Але,

— **нинішній кремлівський режим був настільки впевненний у своїй швидкій перемозі (бліцкрігу), що вирішив обійтися без всіх цих "надмірних" мобілізаційних речей** (які, об'єктивно, суттєво навантажують систему державного управління, соціальну сферу та саме військо, особливо, порушену, на той час, російську систему мобілізації) й напав на Україну, по суті, своїм військом мирного часу...

Однак, **витверезення наступило швидко...**

> **— й вже осінню 2022-го вони "стартували" у сенсі повноцінного стратегічного розгортання.**

Тобто, була об'явлена мобілізація й почали реалізовуватись елементи оперативного розгортання збройних сил ри-фи (перегруппування військ, створення необхідних елементів бойового та оперативного управління військами на конкретних операційних напрямках, розпочались операції прикриття, щодо переміщення, зосередження та розгортання визначених формувань й т.д.).

Й саме з цього моменту... чисельність російського стратегічного угрупування, яке було розгорнуте та діяло на теренах України, почало зростати. Спочатку повільно, поступово... потім - із зростаючим темпом... й на сьогоднішній день, цей процес продовжує тривати (його основні покажчики, я виклав у першій частині).

У зв'язку з цим... деякі вітчизняні експерти схильні вважати це проявом реалізації нинішнім російським військово-політичним керівництвом у триваючій російсько-українській війні, так званої, стратегії "перманентної мобілізації" (вони називають її "теорией комдива Свечина", за ім'ям російсько-радянського військового теоретика, який, власне, був її палким прибічником й розробником практичних основ цієї системи)....

Її суть полягає в тому, що

> — в державі заздалегідь, ще перед війною, створюється система "безперервної мобілізації", яка складається з цілої низьки елементів (починаючи з "пунктів мобілізації" різного рівня, "центров воинского всеобуча", закінчуючи загальнодержавним "планом-графіком" мобілізації визначених верств та груп населення, із чітким позначенням строків, обсягів та напрямків призову громадян, іх безперервним військовим навчанням та підготовкою).

Простіше кажучи, ***теорія "перманентної мобілізації"*** визначає та аргументує той факт, що

> — перед тривалою війною із сильним противником, в державі, повинен бути створений працездатний й ефективний МЕХАНІЗМ БЕЗПЕРЕРВНОЇ мобілізації, який би дозволяв не тільки компенсувати ПОТОЧНІ втрати в ході ведення такого роду війні, а й нарощувати чисельність "діючої частини армії" (тобто, того стратегічного угрупування, яке власне й веде бойові дії) вже підготовленим мобілізаційним резервом...

При цьому, за думкою "комдива Свечина", у війні такого роду, більші шанси на перемогу має та сторона, яка найбільш повно й якісно реалізує можливості цього механізму.

Тобто,

> — переграє свого противника у цій своєрідній мобілізаційній гонитві (він називав це "мобилизационным напряжением").

Так ось, цілий ряд наших експертів вважають... що

> — нинішне поступове нарощування чисельності російського стратегічного угрупування в Україні й є проявом (елементом) такого роду стратегії (теорії) кремля...

Тобто, логіка тут проста та зрозуміла...

1) - Шивдкого, "сокрущающего" (як це визначають самі російські військові теоретики) удару у них в Україні, не вийшло... й навряд чи вийде надалі

2) - Переходимо до війни "на истощение, будем брать измором"

3) - В рамках її ведення починаємо мобілізаційну гонку (нарощуємо чисельність)

4) - Противник (Україна)... її не витримує. (адже ри-фи, за замовчуванням, має більший та потужніший мобілізаційний резерв).. й капітулює...

На перший погляд, здається все чітко й логічно...

Але, як завжди... є нюанси... які

роблять такого роду стратегію, якщо вона, звісно, дійсно реалізується кремлем, а не є його черговим сімулякром...скажімо так, проблематичною...

- Нюанс 1...

Теорія "перманентної мобілізації" передбачає наявність - або ВЖЕ ПІДГОТОВЛЕНОГО мобрезерву, або механізму підготовки резервістів, який здатний працювати у "безперервному режимі" із постійно зростаючими обсягами "обробки" резервістів. З цим, на болотах - проблеми.

Людей, для того, щоб їх "обрала присяга", в них, можливо й дофіга... Але вони, переважно, потребують того, що у нас називається БЗВП. Окрім того, підходячих місць та "инструкторско-методического" складу, який би був здатний це робити безперервно та у темпах, які визначаються, як "очень быстро и много" - також, замало...

Іншими словами, "емність" нині існуючої на болотах системи мобілізації, має свої межи, які, очевидно, напряму впливають на темпи та обсяги ціє самої "перманентної мобілізації" й відповідно - на темпи нарощування "чисельності діючої армії"

Нюанс 2

Генерал *Залужний* зовсім не випадково у своїй відомій статті писав про необхідність "пошуку нових (малось на увазі, технологічних) методів та способів збільшення розміру втрат противника"...

З боку російського командування, й загалом його військово-політичного керівництва, було би верхом необачності вважати, що й нині, в Україні, такого роду "пошук" - не ведеться, або над цим не розмірковують у відповідних структурах наших країн-партнерів...

Цілком можливо, що

— реалізуючі цю саму теорію"мобілізаційного напруження", в один "НЕпрекрасный", звичайно, для себе... момент, росіяни опиняться перед жорсткою реальністю - їхня система перманентної мобілізації просто буде не здатна КОМПЕНСУВАТИ в потрібних розмірах обсяги власних втрат (тобто, перестане виконувати своє головне завдання), не кажучи про якесь нарощування...

А це цілком може статися... по двом причинам

1) — по тій, про яку я сказав вище, а також

2) — через неуємне бажання російського командування постійно "лізти вперед" (наступати скрізь й завжди)... Й кожна спроба наступати "в батальйоних колонах", як це було нещодавно у смузі оборони нашої 79-ї одшбр, цей момент лише наближає...

Нюанс 3

Повертаючись до думки про той факт, що саме по собі мобілізаційне розгортання є лише елементом стратегічного розгортання й повинно поєднуватись із оперативним розгортанням, варто зазначити, що наскирдувати "додаткових" 150-160 тисяч в цьому контексті, звісно, можливо... але, в такому разі, постає цілком логічне, наступне питання - а куди їх потім везти, де зосереджувати та розгортати... в складі яких угрупувань, а головне - навіщо?

Щоб так само укласти в посадках, як під Авдіївкою чи "Часіком"? Очевидно, що хотілось би "якось по-іншому". Наприклад, щось таке "оперативно-наступальне", так би мовити "глибоке" та "охоплюче" (іншими словами, те саме - "сокрущающее").

Ну в такому разі, постає цілком закономірне питання - а чи існують в якомусь місці на фронті РЕАЛЬНІ передумови для такого "корисного" та "толкового" використання цих самих додаткових 150-160 тисяч? А чи здатне на сьогоднішній день, чи навіть, "до кінця нинішнього року", при необхідності, російське командування їх створити?

Й таких нюансів, ще є... перераховувати не буду...

Трохи підсумуємо...

На відміну від наших певних експертів, які впевненні в тому, що російське військово-політичне керівництво "очаровалось" теорією "комдива Свечина", я вважаю, що нинішне нарощування чисельності російського стратегічного угрупування (звісно, якщо воно дійсно станеться), обумовлено трохи іншими речами, ніж бажанням "перемогти у мобілізаційній гонитві"...

Як на мене, це якраз свідчить про протилежне - про поспіх та прагнення створити ОДМОМЕНТНУ, а головне ВИРІШАЛЬНУ перевагу в силах та

засобах (або на всьому фронті, або на якихось визначених\запланованих операційних напрямках), задля того, аби перейти від сталих, позиційних форм організації та ведення бойових дій, до маневрених та глибоких операцій, принамйні, до здійснення спроби такого переходу...

Або, як альтернативний варіант - противник нарощує чисельність свого угрупування, вбачаючи можливість такої спроби з боку ЗСУ...

За це, до речі, говорять строки та терміни, цього запланованого (зі слів генерала Сирського) нарощування чисельності (мобілізаційного розгортання) ви-си ри-фи - кінець нинішнього 2024 року... Це явно, поза межами... активного етапу літньо-осінньої кампанії противника.

Як на мене, за всіма "розкладами", у період вересень -жовтень нинішнього року, варто очікувати чергової спроби противника "досягнути рішучого перелому у війні". Цілком можливо, що більша частина цього "нарощування" й призначена для цього, а термін "до кінця року" визначає лише строк загального закінчення цього процесу. Але, в такому разі... він або ВЖЕ провів черговий прихований етап мобілізаційного розгортання, або розпочне його найближчим часом ("вже завтра")...

***

№ 3.120-3

Отже... сьогодні заключна Частина 3 "про 690 тисяч"

2024-07-30

спробуємо зрозуміти, як воно може вплинути на загальний (стратегічний) хід війни...

На перший погляд, відповідь лежить на поверхні...

Адже, збільшення чисельності російського стратегічного угрупування, яке діє на теренах України, нічого доброго нам не принесе, за замовчуванням. Особливо, в контексті перспектив продовження противником активних (у сенсі, наступальних) дій (операцій)... на визначених операційних напрямках.

Але, насправді, РЕАЛЬНА, а не УДАВАНА ситуація із цим угрупуванням противника залежить не тільки від його чисельності... а від цілого ряду факторів. Головним з яких є методологія його використання...

У попередніх двох частинах, я висловив власну точку зору, стосовно двох основних моментів, пов'язаних із цим ГІПОТЕТИЧНИМ нарощуванням чисельності угрупування противника...

1) - Скоріш за все, це можливо, переважно, в рамках реалізації чергового етапу мобілізаційного розгортання (мобілізації) ви-си ри-фи... Інакше -

або доведеться розтягувати у часі це нарощування (тоді термін "до кінця 2024-го року" явно буде не витриманий), або розміри та обсяги цього нарощування доведеться суттєво "переглядати" (й відповідно, плани, пов'язаі із його використанням).

2) - Окрім того, як на мене, основним призначенням нарощування чисельності російського стратегічного угрупування в Україні, ймовірно, є спроба перейти від сталих, позиційних форм організації та ведення бойових дій до серії більш-менш "глибоких" (принаймні, оперативного рівня та масштабу) операцій, з метою якомого скорішого завершення війни (примусу України до прийняття сформульованих пуйлом умов). В силу цілого ряду причин зовнішньополітичного та ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНОГО характеру, кремль став ПОСПІШАТИ й тому, довготривала й масштабна війна перестала бути для нього "зручною" стратегією її ведення...

Або, як альтернативну причину цього нарощування чисельності російського стратегічного угрупування в Україні варто розглянути прагнення російського командування вже весною (літом) наступного року "парірувать" чергову спробу України змінити свою стратегію ведення війни з оборонної на наступальну.

Й таким чином, довести її військово-політичному керівництву (ну й звісно, її держав-партнерів) усієї "безперспективності" спроб "щось змінити" у поточній військово-політичній (стратегічній) ситуації у війні. Тобто, неможливості "щось повернтуи" чи "щось відбити". Й це, на думку кремля, очевидно, об'єктивно повинно спонукати Україну та її союзників "погодитись" на всі "завоювання" кремля...

Як на мене, перший варіант "основного призначення", озвученого генералом Сирським запланованого нарощування чисельності російських військ в Україні, виглядає більш ймовірним, ніж другий...

Просто тому, що "ідеологія" теорії та практики радянсько-російської "школи" військового мистецтва вимагає пошуку та застосування найбільш активних та ефективних способів й методів "решительного разгрома войск противника".

Перехід від позиційного "тягни-толкая" в тактичній зоні із більш-менш сталою лінією фронта, з надію на те, що противник (ЗСУ та загалом Україна) якось та колись "посипляться", до серії "глибоких проривів та охватів", у цьому сенсі, є найбільш відповідною стратегією...

Хоча б тому, що кремль, на сьогоднішній день, просто "сам для себе" не може гарантувати із стовідсотковою впевненістю того, що Україні, у якійсь момент, можуть припинити допомогати "враждебные буржуины" (які, до речі, совокупно переважають усі ресурсні, фінансові, економічні та технологічні

спроможності кремля вести затяжну війну, навіть, на додаток із "частичным участием" Кітаю)...

Разом з тим, намагаючись визначити характер впливу цього нарощування чисельності російських військ, розгорнутих в Україні, на загальну (військово-політичну\стратегічну) ситуацію у війні, варто мати на увазі, не тільки сутто військову (воєнну) сферу, а цілий ряд інших, так чи інакше, пов'язаних із спроможністю кремля її, взагалі, вести, або "моделировать" свою стратегію в ній. Наприклад, фінансову, воєнно-ЕКОНОМІЧНУ складову чи соціально-політичну, технологічну й т.д.

Щодо, власне, воєнної сфери

Такого роду нарощування чисельності стратегічного угрупування російських військ в Україні, яке озвучив генерал ***Сирський***, очевидно, сприятиме набуттю його командуванням цілого переліку можливостей та спроможностей.

Я їх зараз не буду перераховувати всі, але назову **два, як на мене, ключових, у світлі вищеописаного призначення цього нарощування й загального перебігу війни, а саме:**

1) - Набуттю російським командуванням можливості провести оперативне розгортання відповідних наступальних угрупувань військ не тільки на 1-2 операційних напрямках, як зараз, а, як мінімум, на 3-4-х (нехай й в порівнянно обмеженому масштабі). 150-160 тисяч "тушок", це, принамні, ще одне додаткове угрупуванні військ (УВ), цілком співставне із такими "монстрами", як "Запад", "Юг", або "Центр".

2) - Набуттю російським командуванням можливості наростити оперативну щільності своїх військ (тобто, збільшити середні покажчики кількості особового складу та бойової техніки військ(сил) своїх армій та армійських корпусів, розгорнутих в Україні та у безпосередній близкості від неї), за рахунок чого, не тільки ешелонувати бойові порядки своїх військ на більшій кількості напрямків та відтинків, а й почати формувати у більших масштабах та інтенсивніше резервні компоненти (на тактичному та оперативному рівнях, з чим у них, на сьогоднішній день, скажімо так, існують певні складнощі...)

Однак, вся ця "красота" має сенс виключно тоді, коли російське командування дійсно збирається міняти основні форми й методи застосування своїх військ у війні з Україною - з поступового "прогризання" української оборони у стилі "від посадки до посадки", на "стремительные и сокрущающие удары в глубину обороны противника"... ну або тоді, коли виникне реальна потреба знову "зацементувати" власну оборону додатковими резервами на якомусь операційному напрямку, де, на його думку, "ЗСУ знову спробують наступати"

В усіх інших випадках, це нарощування буде позбавлене сенсу.

Бо збільшенням "живої" (до визначеного моменту) сили, яка залучається лише для того, аби мати можливість - й надалі штурмувати "домік лісника" чи "півпосадки під Часіком" приведе виключно до того, що й ці "гіпотетичні" 150-160 тисяч "зточаться" так само, як й їхні попередники...

Немає ніякої різниці для "зміни загальної ситуації у війні", скількі конкретно російськи військовослужбовців загинуло, наприклад, в боях за Вовчанськ - три, п'ять, десять тисяч... грає роль лише співвідношенні між цими втратами та "якістю" (рівнем, обсягом) досягнутого результату.

Якщо, ви вклали (або у землю, або на койку у шпиталі) у лобових атаках, для того, щоб захопити третину прикордонного містечка, приблизно десь повнокровну дивізію... то якщо ви не поміняєте сам підхід до такого роду своїх дій, а лише збільшити чисельність штурмових груп та рот... то, очевидно, бажаного успіху ви досягнете (якщо, взагалі, досягнете), принаймні, не з меншими втратами...

Підсумуємо...

Збільшення чисельності особового складу російського стратегічного угрупування військ, розгорнутого в Україні, безумовно, на загальному перебігу війни, для нас з вами, відіб'ється "різко негативно" ... Адже, сприятиме суттєвому розширенню можливостей та спроможностей російського командування відповідного рівня планувати, організовувати та ПРОВОДИТИ ті чи інші свої дії (особливо, наступального характеру).

Однак, вплив цього нарощування на загальну ситуацію у війні, зовсім не обмежується виключно військовою сферою.

Для неї має значення цілий ряд "пов'язаних" із цим ІНШИХ факторів.

> Починаючи з фінансового (адже цю ДОДАТКОВУ ораву треба одягати, кормити, поїти, нарешті озброювати та оснащати чимось... це - кошти, знову кошти й ще раз кошти...), закінчуючи соціально-політичним.

Станом на середину лютого нинішнього року, за даними видання "Лівий Берег", ри-фи ВЖЕ витратила на війну з Україною не менше 1.3 ТРИЛЬЙОНА американських долЯрів (з них, принаймні, 211 мільярдів - лише на розгортання та утримання на окупованих територіях свого стратегічного угрупування військ, коли воно явно не дотягувало до 500 тисяч "голів", зараз воно більше, й на дворі далеко не ЛЮТИЙ). Додавання до цього кодла ще 150-160 тисяч "тушок" означає - додавання витрат, причому суттєве...

При цьому, в самій ри-фи інфляція продовжує зростати, промислове виробництво, не дивлячись на просто "ахіренне вкачування бабла" з російського бюджету у військове виробництво, продовжує "замєдляЦЦа"

(темпи зростання, яке "давав" тамошній впк, спочатку стабілізірувались й зараз потроху почали зменшуватись, вони ще ростуть, але все менше й менше). З самим дефіцітіком болотяного бюджета щось також таке недобре коїться, та й загалом, податки на болотах - кардинально зростають...

А ще є соціально-політичний чинник (цих ДОДАТКОВИХ "вітязей" на боротьбу з "натівсько-бІндероФскою гідрою" ще десь й колись тре наловити, тобто мобілізувати, а це навряд чи викличе у російському суспільстві особливо позитивні почуття та емоції)...

Ну й т.д.

Ну й на завершення...

коротка оцінка всього цього нарощування у стилі "не дивлячись ні на що..."

Ми маємо справу із "останньою" спробою кремля змінити "парадігму війни" в стратегічному сенсі. Тобто, досягнути СПРАВЖНЮ ціль війни - ліквідувати Україну, як державу...

Обраний метод - розтягнуте у часі удушення...

Спочатку військовим шляхом **примусити погодитись на закінчення війни на своїх умовах** (для цього, власне, й потрібне це нарощування), після чого - в Україні (або, краще сказати, в тому, що від неї залишиться), очевидно, розпочнуться, за думкою кремля - "необратимые социально-политические процессы дезинтеграционного характера", щодо її системи державного управління й всього державного устрою (що цілком, ймовірно й до чого кремлівські спецслужби докладуть максимум зусиль). Наприкінці, кремлю залишиться лише "добити"...

Тому, **нам варто готуватися до дуже важких й динамічно-напруженних найближчих 5-6-и місяців, кремль, по суті... їде ва-банк.**

Його найближче й на даний час ГОЛОВНЕ завдання - примусити Україну погодитись на визначені ним підсумки війни...

***

№ 3.121

10 Альтернатив поднятию налогов

2024-07-30

Монин

Я уже раз озвучивал свои тезисы в эфире у Романенко, когда Зрадники только запели про неминуемость поднятия налогов.

Но теперь сильно расширю с учётом новой открывшейся ситуации:

1) ***экономное расходование средств бюджета***.

Пример 1-й квартал 2024 года - 120 млрд экономия.

2) убирание ***схем НБУ***.

Потеря бюджету 200 млрд гривен за 2 года по мнению Гонтаревой. Моя оценка меньше но суть верна. 93 млрд гривен в 2023 году.

3) ***Снижение стоимости депозитных сертификатов НбУ***

и вслед сразу снижение стоимости госбумаг в гривне. Что минимизирует расходы на обслуживание внутреннего долга. Экономия до 50 млрд в год.

4) ***реструктуризация евробондов***

- резерв 130-140 млрд в этом году (уже есть) и если нам спишут-уменьшат проценты - то и минимизация обслуживания в последующие года на 50+ млрд гривен ежегодно (уже есть)

5) ***передоворится с МВФ проценты не по коррупционным 8.5%, а по обычным стандартным 2-3% как было всегда***.

Экономия 30-35 млрд гривен в год на обслуживании ежегодно в 2025 году и следующих.

6) ***Минимизация безумных тендеров.***

7) ***Девальвация гривны*** (то что сейчас делает. Нацбанк).

24 млрд долларов внешнего финансирования во 2-й половине 2024 года по курсу 41-42 против помощи по курсу 39-40 это + 48 млрд гривен в 2024 году.

+ ***дополнительные налоги по импортному акцизу и импортному НДС*** (это еще плюс 30 млрд гривен)

8) ***печать 2% ВВП денег - 150 млрд гривен***.

В 2022 м напечатали 7.7% ВВП чтобы финансировать войну - «и ничего никто не умер». Тем более что если основная сумма госрасходов - это закупки ЗСУ значит это пойдет через производство и создание добавленной стоимости дополнительной Укр экономики

9) ***Отказ чиновников от всех квартальных и годовых премий*** на время войны и в дальнейшем после войны если рост экономики ниже 5-7% в год.

10) ***Списание/реструктуризация ВВП варрантов Яресько***.

Сокращение расходов на послевоенный рост на 80-100 млрд ежегодно.

***

итого если посчитать Денег они дают намного больше чем 138 млрд гривен озвученных Минфином до конца года. Не считая побочных эффектов от ухода в теневую экономику, от такого действия и отсутствия инвестиций в будущем в следующих годах, при совершенно неадекватных ставках/рисках экономики Украины.

В тоже время если

1) — ***Зеленский*** основным сценарием считает подписание некого договора о прекращении/заморозки конфликта

тогда и

2) — бюджет 2025 года сразу получает огромные резервы в расходах когда не нужно содержать 1 млн армию и можно сократиться до 300тыс, остальных вернув в экономику, и тогда тем более нет смысла в повышенных налогах после войны, как то рисует сейчас власть.

Например

— ***собственные военные расходы можно сократить до уровня Израиля 8% ВВП*** (У Израиля 7%ВВП) и 4% ВВП тратить на зарплаты вместо текущих 12% ВВП и 4% на перевооружение.

Кроме того

— ***мы в ближайшие года ещё от Запада будем получать военки думаю на 5-10% ВВП бесплатно в бюджет***. (в 2023 году было 10% ВВП. в 2024 году прогноз тоже около 10% ВВП).

А если

1)?— с Европой или Трампом договорится что Украинские львы будут Щитом Европы вместо Американского Контингента,

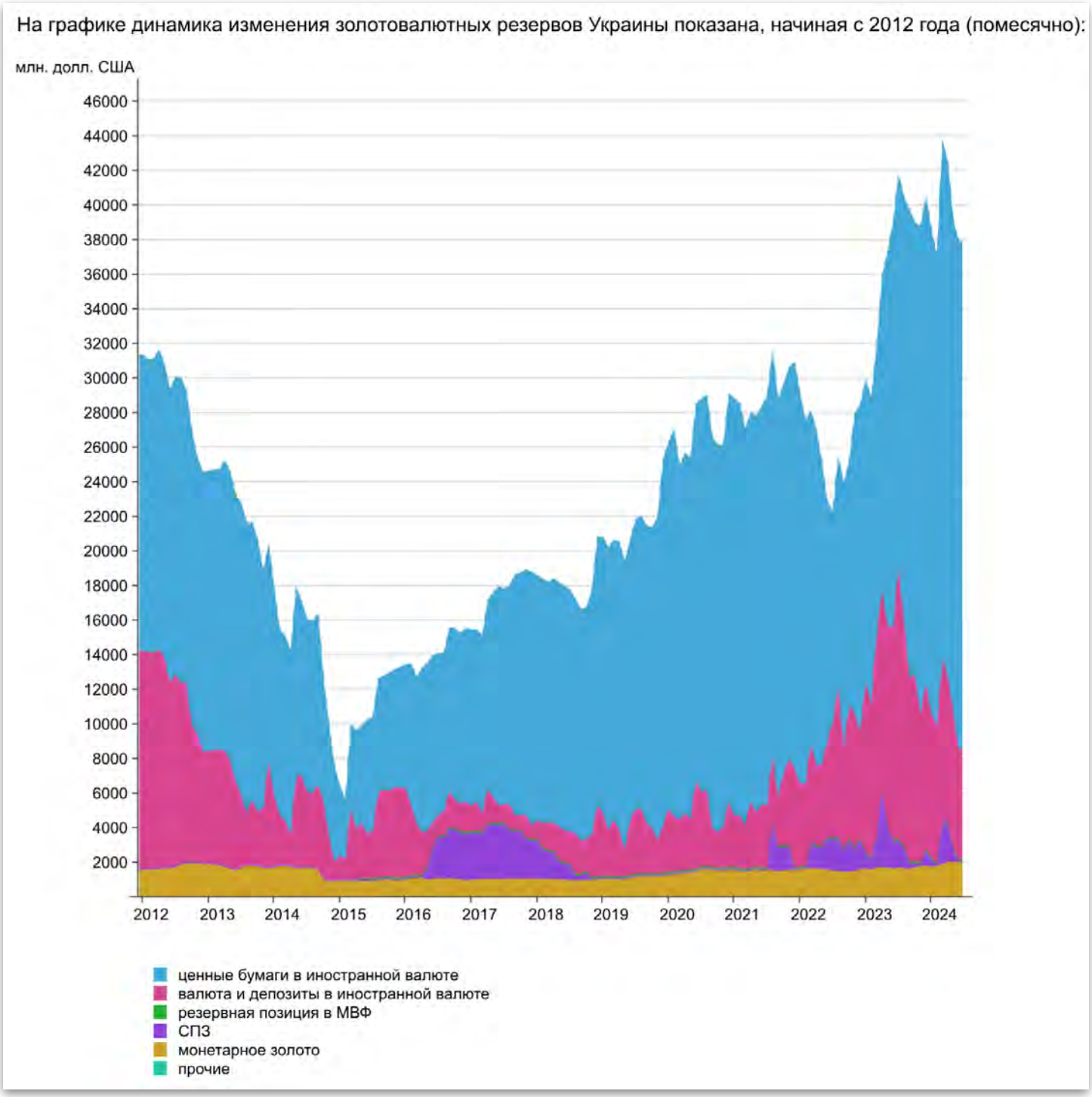
то

2) — можно вообще Все расходы На Оборону Оплачивать за Западный Счёт выполняя одну из самых важных функций для Старой Европы - Безопасность ее границ.

***

№ 3.122

Резервный фонд Кабмина на 2024-й год, за счет средств которого в период войны осуществляют внеплановое восстановление и строительство укреплений - эквивалент 1,3 млрд дол, а валютные резервы НБУ - 40 млрд дол

2024-07-27

Кущ

Да, с моей стороны - это сознательная манипуляция.

Но сделана она лишь с одной целью - стимулировать переосмысление роли государственных резервов во время войны.

Матрицы мирного времени и структурные маяки МВФ тут уже не вполне подходят.

Согласитесь, это не вполне нормальная ситуация, когда

— экономике и социальной сфере с каждым месяцем все сложнее, но при этом растет уровень обездвиженных валютных резервов НБУ.

Которые, в основном, вложены в низкодоходные финансовые инструменты западных стран, преимущественно в американские трежерис.

Уже сейчас, до 5 млрд дол из резервов НБУ можно было бы вложить в программы восстановления.

Потому что

> — у нас даже всемирно и печально известное село Ягодное под Черниговом, разрушенное росийскими войсками еще в начале войны, до сих пор (!!!), то есть, спустя два года, полностью не восстановлено.

Как извлечь эти деньги из резервов?

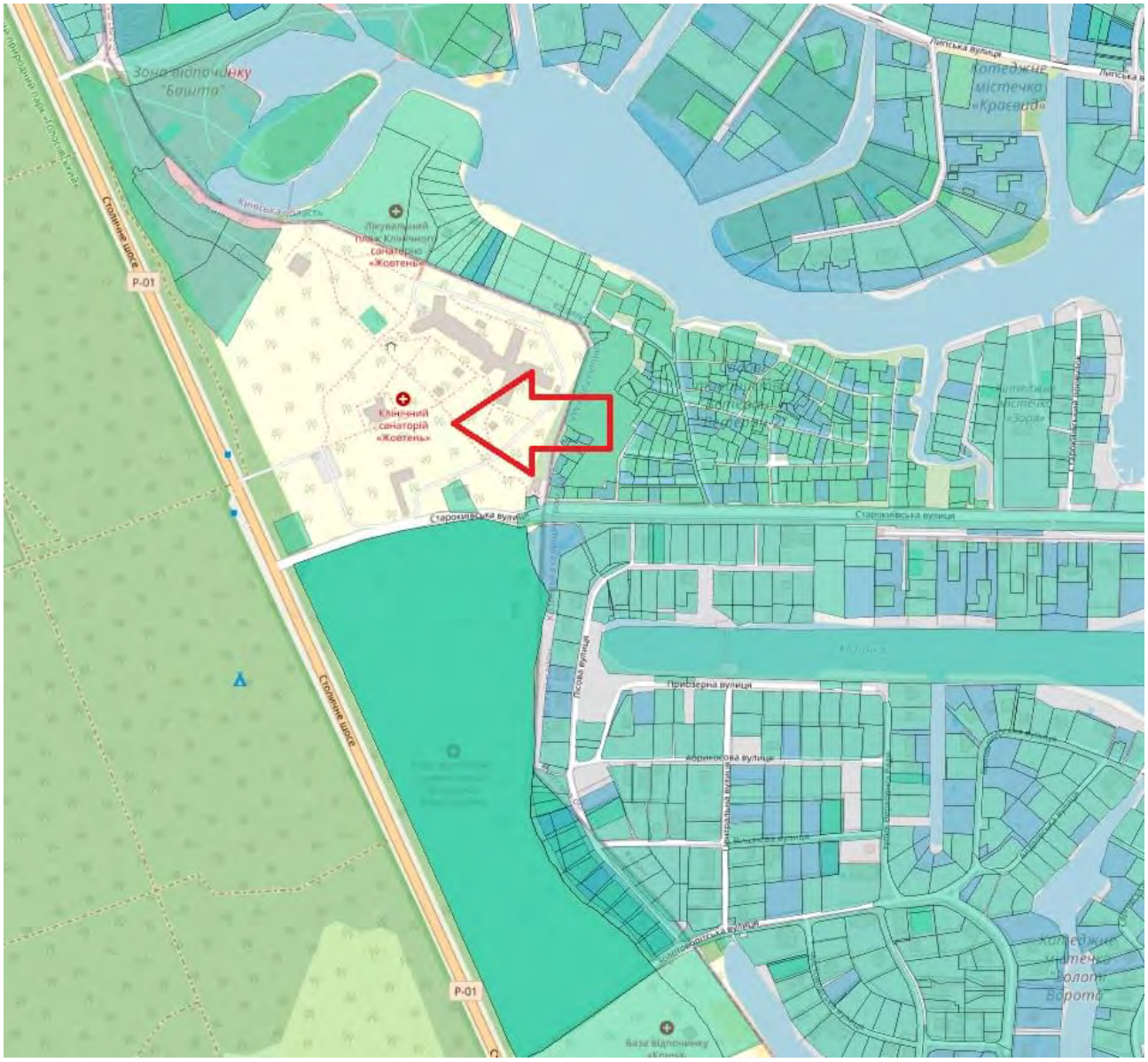
> **— Путем покупки Нацбанком валютных военных облигаций напрямую у Минфина.**

5 млрд дол = восстановлению десятков населенных пунктов в наиболее пострадавших областях Украины.

***

№ 3.123

Клячик красавчик, точно будет презом. всех олигархов удовлетворяет и их близких

2024-07-30

Бондаренко

на днях земкомиссия киевсовета (головует Миша ***Трерентьев*** – пидозра в дезертирстве) одобрила передачу фирме «ДЕВЕЛОПМЕНТ СОЛЮШН» земельну ділянку 7,91 га (кадастровий № 8000000000:90:400:0006) для будівництва на 27 км. Столичного шосе у Голосіївському районі міста Києва.

Срочно выносят на сессию.

> — это земля санатория «Жовтень», который украли у государства и уже несколько лет ДБР жуёт сопли.
>
> — Саму недвигу санатория арестовали и передали в АРМУ, но кличку это не мешает (ссылки в 1 комментарии)

фирму «ДЕВЕЛОПМЕНТ СОЛЮШН» контролирует Борюся ***Кауфман*** (Одесса-мама).

Редкий жулик даже по нашим меркам:

— уложил ***Финбанк***,

— ***Платинум-банк*** (директором была ***Рожкова*** – 1й зам НБУ),

— ***Укрбудінвестбанк*** (с зятем ЮВТ ***Чечёткиным***).

— фронтит русского оружейника ***Кесаева***, ***медведчука*** и ***Ложкина*** в табачном монополисте «***Тедис***» (АМКУ простил им штраф 3,5 ярда, там «работал» сын ***Ю.Луценко***),

— «смотрел» от ***Ложкина*** за ***Одессой***,

— по глупости зачем-то украл ***местный аэропорт*** – НАБУ давно жуёт это дело, алэ вроде к добру, кстати

— ***новый закон про откупиться штрафом от коррупционных преступлений*** это кауфманские проделки во многом, т.к. могут конфисковать «Тедис» а там выручка больше 60 ярдов в год, а долю 49,9% теневые владельцы повесили на него лично, как респектабельного фунта, а теперь могут конфисковать)

***Кличко* конечно знает про дело санатория «*Жовтень*», но землю отводит.**

Кстати

— 27 км. Столичного шосе это Конча-Заспа прям на въезде в Золотые Ворота (остров Лёпочкина), самая дорогая земля в стране…

на фото: Б.Кауфмана выводит из суда Игорь Котвицкий (карман Авакова, жена без декларации вывозила $17 млн кэшем в марте 2022, а он лично вывез $40 млн Злочевского

***

№ 3.124

Влада дає корупціонерам відкупитися від в'язниці? Що треба знати про новий законопроєкт уряду щодо угод зі слідством

2024-07-30

ЦЕНТР ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

В середині липня 231 народний депутат (поіменний список *тут*) проголосував у першому читанні за *законопроєкт*, який нібито мав на меті підвищити ефективність укладення угод зі слідством, а насправді ж дарує можливість топкорупціонерам відкупитися від покарання.

При цьому фігуранти

1) — не мають обов'язково викривати організаторів схем особливо тяжких корупційних злочинів і

2) — можуть лише частково відшкодувати збитки чи шкоду.

Розповідаємо, чому **така редакція законопроєкту є шкідливою і фактично знищить інструмент укладання угод про винуватість у справах щодо топкорупції**.

1. Що таке угода зі слідством?

Угода про визнання винуватості – це домовленість між прокурором і підозрюваним чи обвинуваченим. Останній погоджується визнати себе винуватим за певних умов. Ініціювати укладення угоди може як сторона захисту, так і прокурор.

Для підозрюваного чи обвинуваченого основна цінність угоди полягає в тому, щоб або зменшити собі строк ув'язнення, або отримати умовне позбавлення волі, або отримати покарання, не пов'язане з позбавленням волі (наприклад, штраф). Усе залежить від тяжкості злочину, ступеня вини конкретного фігуранта та показань, які він може надати слідству.

Для прокуратури та суспільства ключові вигоди від угоди – це економія ресурсів і часу на розслідування та судовий розгляд, швидка невідворотність покарання, відшкодування завданих збитків чи нанесеної шкоди та – найважливіше – викриття інших фігурантів справ, зокрема організаторів корупційних схем.

Для того, щоб угода була успішною, добровільної згоди двох сторін недостатньо. Далі таку домовленість має затвердити суд і обов'язково пояснити, в чому ж інтерес суспільства від її укладення. У випадку зі справами про топкорупцію це – робота Вищого антикорупційного суду (ВАКС).

2. Де криється "зрада" в новому законопроєкті № 11340?

Задачею законопроєкту "на папері" було вирішити дві ключові проблеми, які виникають із угодами про визнання винуватості в корупційних справах (детальніше про це розповімо нижче).

Проте **Кабмін і депутати вирішили використати цю нагоду, щоб спростити життя корупціонерам**.

А саме передбачити, що підозрюваний чи обвинувачений у корупції може отримати завдяки угоді м'якше покарання або взагалі умовний строк **без необхідності викриття інших осіб, задіяних у схемі.**

Укладати такі угоди хочуть дозволити навіть із організаторами корупційних схем.

У цьому разі такі організатори отримають можливість звільнитися від відбування покарання з випробуванням чи покарання нижчого від нижчої межі, передбаченої за певний корупційний злочин.

Для цього використали спеціальну конструкцію "та/або",

> — вказавши, що **«підозрюваний/обвинувачений може викрити інших осіб та/або відшкодувати повністю або частково завдані збитки або заподіяну шкоду»**.

Тому ключовою "зрадою" в прийнятому в першому читанні законопроєкті є те, що **"умови" для укладення угоди прописали так, що залишили величезне поле для зловживань**.

При цьому

> — народні депутати та урядовці прикрилися тим, що нібито саме такі "умови" для вдосконалення інституту угод від нас вимагає ЄС.

Зокрема, після піднятого публічного скандалу, пов'язаного з прийняттям недолугої редакції законопроєкту, віцепрем'єр-міністр із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольга ***Стефанішина*** почала виправдовуватися, що

> — нібито саме такий законопроєкт відповідає світовій практиці та був вимогою ЄС.

3. Що насправді передбачають наші домовленості з ЄС?

Український уряд до III кварталу 2024 року зобов'язався внести зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів щодо угод зі слідством.

> — Це передбачено у вимогах ініціативи ЄС Ukraine Facility (це програма фінансування України на 50 мільярдів євро).

В документі чітко прописано:

"Реформа передбачає внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів щодо удосконалення процедури про угоди зі слідством".

І все. Крапка.

Фактично **влада «зіграла в наперстки» з нашими міжнародними партнерами.**

Вони **використали вимогу ЄС покращити інститут угод зі слідством для того, щоб цей інструмент вбити**.

А коли це стало публічним і викликало обурливу реакцію в українського суспільства, влада вирішила прикритися іменем партнерів, що нібито вони від нас вимагають саме такі зміни.

4. Хто відповідальний за те, що в парламенті з'явився цей текст?

Законопроєкт до ВРУ всередині червня вніс Кабінет міністрів України за підписом Дениса ***Шмигаля***.

Його розробкою займалося Міністерство юстиції України під головуванням Дениса ***Малюськи***.

Також немає сумнівів, що такий важливий законопроєкт не могли робити без погодження Офісу президента.

А хто у нас відповідальний там за координацію правоохоронного блоку та законодавчих ініціатив, пов'язаних з кримінальним процесом? Правильно – Олег ***Татаров***, який і сам свого часу отримував підозру в корупційній справі про хабар експерту.

Ну і важлива роль у цій "схемі" була відведена профільному комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності. Його очолює "слуга народу" Сергій ***Іонушас***.

5. Влада хотіла протягнути через парламент текст, в якому зашита можливість організаторів топкорупційних схем "відкупитися"?

Усе виглядає саме так.

Махінації від влади почалися ще на етапі проходження тексту законопроєкту через профільний парламентський комітет "слуги" ***Іонушаса***.

Комітет розглянув законопроєкт «раптово» і кулуарно.

Уже на наступний день його внесли у порядок денний і одразу ж проголосували в першому читанні. При цьому спікер Руслан ***Стефанчук*** взагалі пропонував голосувати за текст без обговорення.

А потім депутати ще й хотіли протягнути скорочену процедуру для розгляду законопроєкту, щоб його можна було остаточно проголосувати вже наступного тижня. На щастя, остання ініціатива набрала лише 215 голосів і не пройшла.

Зараз уже, здається, всі учасники процесу публічно визнають, що в тексті є проблеми і його необхідно змінювати.

Але ж у розробці законопроєкту та комітетському слуханні брали участь професійні юристи, які, без сумніву, ще до моменту голосування прекрасно знали, які наслідки несе пропонований текст урядового законопроєкту.

У зв'язку з цим виникає декілька логічних запитань:

1) Чому профільний комітет погодив проєкт закрито і поквапом?
2) Чому депутати так поспішали, що навіть готові були голосувати за текст без обговорення і за скороченою процедурою?

3) Чому профільний комітет вирішив враховувати позицію САП та НАБУ лише після голосування в першому читанні і суспільного розголосу?

4) Чому лише зараз, після скандалу, текст цього квазіреформування інституту угод передали для оцінки Європейській Комісії?

Видається, що

— такий поспіх із законопроєктом був пов'язаний із бажанням влади урятувати народних депутатів, справ щодо корупції яких останнім часом все більшає.

Інша причина дуже швидкого руху законопроєкту

– неабиякий інтерес ***Офісу президента***.

Адже, узаконивши механізм легального відкупу від в'язниці, Офіс зможе вирішити численні проблеми з народними депутатами.

1) — По-перше, останні, перебуваючи під слідством НАБУ і САП, несуть небезпеку, бо можуть викрити корупційні дії як представників Офісу президента, так і інших осіб у владі.

2) — По-друге, уже давно не секрет, що з часом Офісу все важче збирати голоси на потрібні закони. А в умовах, коли депутати з провладної фракції систематично попадаються на корупції і влада не може їх відмазати, то взагалі може назріти бунт.

6. Як на законопроєкт відреагували антикорупційні органи?

САП та НАБУ вказують, що законопроєкт у такій редакції взагалі не відповідає меті укладання угод зі слідством і не стимулює рядових фігурантів викривати організаторів корупційних схем.

Вони **наголошують на необхідності передбачити дві умови при укладенні угод** у тексті проєкту, який мають підготувати до другого читання.

Простими словами вони **передбачають наступне:**

1) – організатор корупційного злочину може отримати умовний строк або м'якше покарання, ніж передбачає закон, **лише за умов**, що він викриває іншого організатора та відшкодовує збитки;

2) – особа, яка є співучасником злочину, але не є його організатором, може отримати умовний строк або м'якше покарання, ніж передбачає закон, **виключно** якщо вона викриє інших осіб та відшкодує збитки.

При цьому правоохоронний комітет провів зустріч з керівниками антикорупційних органів «чомусь» тільки після голосування за текст у першому читанні та публічного скандалу.

За результатами зустрічі сторони домовилися внести необхідні зміни.

Після доопрацювання НАБУ і САП оприлюднять свою оцінку тексту законопроєкту до другого читання.

7. Як насправді мають працювати угоди?

Концепція угоди про визнання винуватості виникла в англо-американській системі. Але вже давно вона активно застосовується в багатьох європейських країнах. Для того, щоб угоди працювали на практиці, вони мають бути привабливими для обох сторін.

Однак ця привабливість не має перекривати собою завдання кримінального провадження – зокрема забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду. При цьому кожний, хто вчинив злочин, має бути притягнутий до відповідальності, жоден невинуватий не повинен бути засудженим і до кожного учасника кримінального провадження має бути застосована належна правова процедура.

У ***США*** переважна більшість справ вирішується за угодами.

Зокрема, в останньому звіті "Plea Bargaining Task Force" Американської асоціації юристів йдеться про те, що понад 90% усіх засуджень проходять через визнання провини.

Яскравим прикладом застосування угоди є справа Джека Абрамоффа, колись впливового лобіста й консультанта у Вашингтоні. Його звинувачували в ухиленні від сплати податків, обмані клієнтів, змові з метою підкупу посадовців та фінансових махінаціях.

У 2006 році Абрамофф визнав себе винним і отримав 5 років і 10 місяців ув'язнення та штраф у розмірі 21 мільйон доларів.

Але найважливішим було те, що він викрив багатьох конгресменів у незаконних діях. Зокрема, його свідчення стали одним із ключових епізодів, що призвели до відставки й ув'язнення Боба Нея (Bob Ney), впливового представника республіканської більшості в Палаті представників США. На початку червня 2010 року Абрамофф вийшов на свободу і влаштувався на роботу в кошерну піцерію Tov Pizza в місті Балтімор.

Обкладинка журналу TIME, на якій зображений Джек Абрамофф після визнання винуватості: "Чоловік, який купив Вашингтон"

Ще одним прикладом може бути географічно ближча до нас ***Румунія***.

Місцевий бізнесмен і власник великої медіагрупи Раду Будеяну в 2020 році уклав угоду з Національним антикорупційним управлінням (DNA). Будеяну зізнався, що був посередником під час передачі 3,8 мільйона доларів хабаря міністру регіонального розвитку і туризму Олені Удреа. За це він отримав дворічний тюремний строк умовно.

Натомість колишню керівницю міністерства та одну з найвпливовіших жінок Румунії Олену Удреа на початку квітня 2022 року засудили до шести років ув'язнення за хабарництво та зловживання службовим становищем. Вона втекла з країни до рішення суду й була спіймана в Болгарії, звідки її екстрадували назад до Румунії. Зараз вона відбуває покарання в жіночій колонії.

8. Чому угоди так не працюють в Україні?

У нашій державі угоди зі слідством запровадили понад десять років тому.

Але в корупційних справах вони працюють обмежено, бо умови угод, які за законом може запропонувати прокуратура, часто не приваблюють фігурантів справ.

Далі розберемося, **чому так відбувається**.

Спершу потрібно пояснити, що *кримінальні правопорушення* діляться на два види:

1) кримінальні *проступки* та 2) *злочини*.

Злочини ж бувають

1) нетяжкі, 2) тяжкі та 3) особливо тяжкі.

Все залежить від того, яке *основне покарання* передбачено в санкції відповідної статті:

1) кримінальний проступок – штраф не більше ніж 51 тисяча гривень або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

2) нетяжкий злочин – штраф не більше ніж 170 тисяч гривень або позбавлення волі до п'яти років.

3) тяжкий злочин – штраф не більше ніж 425 тисяч гривень або позбавлення волі до десяти років.

4) особливо тяжкий злочин – штраф понад 425 тисяч гривень або позбавлення волі на строк понад десять років чи довічне ув'язнення.

На сьогодні Кримінальний процесуальний кодекс України (стаття 469) встановлює, що угода зі слідством може укладатися виняткова в провадженнях щодо:

1) кримінальних проступків, нетяжких злочинів, тяжких злочинів;

2) особливо тяжких злочинів, віднесених до підслідності НАБУ, але лише за умови викриття підозрюваним чи обвинуваченим подібного корупційного злочину іншої особи;

3) особливо тяжких злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб, організованою групою чи злочинною організацією або терористичною групою за умови викриття підозрюваним, який не є організатором схеми. При цьому інформація від нього має бути підтверджена іншими доказами.

Окрім того, для корупційних кримінальних правопорушень (їхній перелік міститься в примітці до статті 45 Кримінального кодексу) закон встановлює певні особливості, зокрема:

1) – у таких справах не можна призначати більш м'яке покарання, ніж передбачено законом;

2) – у таких справах не можна звільняти від відбування покарань з випробуванням, окрім випадку, коли це передбачено в угоді зі слідством. При цьому в такій угоді має бути узгоджено покарання на строк не більше ніж п'ять років.

Тепер давайте детальніше розберемося, чому **такі обмеження для справ про корупцію не дозволяють у повній мірі використовувати потенціал угод зі слідством**.

9. Якими є ключові проблеми угод зі слідством у корупційних справах?

Угоди не працюють, бо прокурор не може запропонувати взамін покарання нижче нижчої межі, передбаченої в санкції статті Кримінального кодексу.

У справах про топкорупцію сьогодні не передбачена можливість призначити основне покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті Кримінального кодексу.

> Наприклад, якщо санкція передбачає від 7 до 12 років ув'язнення, то запропонувати за угодою строк, менший за найнижчу цифру, прокурор просто не може.

Наприклад,

> у справах про "привласнення майна в особливо великих розмірах" або про "хабар в особливо великому розмірі" усе, що може запропонувати прокурор по угоді – це мінімум 7 років або 8 років реального ув'язнення.

Хто ж піде на такі умови?

Інша справа була б, якби замість перспективи отримати від 7 до 12 років, прокуратура могла б запропонувати покарання в 3–4 роки реального ув'язнення, але з обов'язковим визнанням винуватості, відшкодуванням збитків чи шкоди та викриттям організаторів та інших фігурантів схем.

У своєму *торішньому інтерв'ю* для "Дзеркала тижня" керівник САП Олександр ***Клименко*** якраз звернув увагу на те, що

> — слідство дуже часто дістається до менеджерів середньої ланки в схемі, але не верхівки.

Щоб дістатися верхівки, потрібно отримати викривальні свідчення від виконавців.

Однак **законодавство виписане так, що менеджерам не вигідно підписувати угоду** зі слідством, адже все, що їм можуть запропонувати натомість – ті самі 7–8 років ув'язнення, які вони можуть отримати і без угоди. На такі умови ніхто не хоче йти, і тому угоди не працюють.

Угоди не працюють, бо прокурор не може запропонувати умовний строк.

На сьогодні прокурор справді не може запропонувати умовне покарання замість важливих для слідства показань та одночасного відшкодування збитків фігурантами великих корупційних схем. Навіть для виконавців, якщо йдеться про особливо тяжкі корупційні злочини.

У корупційних справах суд може звільнити від відбування покарання з випробуванням. Однак обов'язково має бути узгоджено покарання, яке не повинно перевищувати п'яти років позбавлення волі.

Водночас

> — **санкції в особливо тяжких корупційних злочинах починаються із 7-ми або 8-ми років ув'язнення, тому пропонувати умовне покарання в таких справах не можуть**.

Відповідно, і

> — **давати викривальні свідчення немає стимулу**.

Які найголовніші зміни пропонує *урядовий законопроєкт* про угоди зі слідством?

1) Можливість укладати угоди в особливо тяжких злочинах, підслідних НАБУ, за умови повного або часткового відшкодування підозрюваним або обвинуваченим завданого збитку або заподіяної шкоди. При цьому немає необхідності обов'язково викривати іншу особу, що вчинила корупційний злочин. Тобто в разі остаточного ухвалення законопроєкту в чинній редакції достатньо буде відшкодувати збиток чи шкоду (повністю або частково), а також опційно сплатити штраф.

2) При цьому розмір штрафу буде варіюватися залежно від тяжкості злочину та становитиме від мінімальних 204 тисяч гривень для проступків і до максимальних 204 мільйонів гривень для особливо тяжких злочинів. Застосувати штраф як додаткове покарання суд зможе у випадках, коли таке покарання не передбачено в санкції статті.

3) Можливість призначення умовного покарання, якщо сторони угоди погодяться, що обвинуваченому варто призначити іспитовий строк і звільнити від основного покарання. При цьому вони також мають узгодити основне покарання у вигляді позбавлення волі до 8 років або інше більш м'яке покарання. Іспитовий строк у такому випадку встановлюється судом тривалістю від 2 років до 6 років.
   Наразі можливість умовного покарання передбачена лише тоді, коли сторони угоди домовляться про звільнення від покарання з іспитовим строком від 1 до 3 років. При цьому вони також мають узгодити основне покарання у вигляді позбавлення волі до 5 років або інше більш м'яке покарання.
   Загалом це хороша зміна, однак тільки в тому разі, якщо умовою для угод щодо злочинів, вчинених у співучасті, все одно залишатиметься обов'язкове викриття інших осіб, а для організаторів таке обов'язкове викриття має стосуватись виключно інших організаторів. При цьому викривальні показання повинні бути підтверджені іншими доказами.

4) Можливість призначити основне покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті Кримінального кодексу. При цьому підозрюваному/обвинуваченому знову ж таки не обов'язково викривати інших осіб, достатньо відшкодувати повністю або частково завдані збитки або заподіяну шкоду. Укладати такі угоди зможуть навіть з організаторами схем. Щоправда, отримати умовне покарання фігуранти таких угод не зможуть.

Законопроєкт передбачає штраф як додаткове покарання, а не основне.

Отже,

— **просто відкупитись не вийде, бо все одно призначать тюремний строк?**

Ні,

— оскільки під виглядом штрафів та відшкодування якраз можуть легалізувати "відкуп".

Така ситуація може мати місце у випадку, коли заможні організатори мільярдних корупційних схем домовляться з прокурором про умовне покарання. Їм не становитиме труднощів відшкодувати встановлені експертизами збитки. І ще докинути згори дві сотні мільйонів у вигляді штрафу. А отриману судимість вони сприйматимуть як тимчасові негаразди.

Проте взамін не потрібно буде викривати інших співорганізаторів, як і отримувати нехай і мінімальне, але тюремне покарання. Тому сам по собі штраф та відшкодування збитків чи шкоди без обов'язку для організаторів викрити інших співорганізаторів (якщо вони є) та відбути хоча б мінімальне тюремне покарання, по суті й можна назвати "відкупом", просто легалізованим державою.

Якщо можна буде відкупитися від покарання, то ці витрати просто закладатимуть у корупційну маржу в схемах. Практика показує, що люди бояться лише в тому разі, коли вони розуміють, що можуть потрапити до в'язниці й ця перспектива у випадку викриття є невідворотною.

При цьому навіть за умови викриття інших осіб та повного чи часткового відшкодування самі штрафи як додаткове покарання все одно повинні залишатися значними. Очевидно, що в особливо тяжких корупційних злочинах такий штраф повинен вимірюватися сотнями мільйонів гривень.

Чому ми не можемо довірити прокурорам можливість самим визначати, якими мають бути умови угоди зі слідством?

Угоду зі слідством має підтримати прокурор у справі, потім особисто погодити керівник САП, а далі її має затвердити ВАКС, тобто існує декілька етапів перевірки. Навіщо обмежувати дискрецію прокурорів і так чітко виписувати умови укладання угод?

Законодавство приймається не на строк повноважень конкретної особи, а на довгострокову перспективу. Прозорість і справедливість угод зі слідством не має залежати від того, хто обіймає крісло прокурора, керівника прокуратури чи судді. Питань щодо доброчесності чинного керівника САП не виникає, проте за протилежним прикладом не потрібно далеко ходити.

Попередній голова САП Назар ***Холодницький*** був притягнений до дисциплінарної відповідальності за

— розголошення таємниці досудового розслідування, порушення прокурорської етики й гальмування деяких розслідувань, а згодом через кризу довіри подав у відставку.

На той час Центр протидії корупції навіть вів *Реєстр злитих справ САП*, щоби зафіксувати, де саме пан ***Холодницький*** допомагав фігурантам уникати відповідальності.

Найкращим запобіжником від повторення подібних історій є чітко виписані в законодавстві рамки для укладення угод.

Цю думку поділяє і сама Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Вона наполягає на тому, щоб однозначно формулювати умови, на яких укладаються угоди зі слідством, у вигляді одночасного викриття інших осіб та відшкодування збитків.

10. Хто, крім влади, отримає вигоду від законопроєкту в проголосованій редакції?

Однозначно **можливість "відкупитися" від в'язниці протягує чинна влада. Саме вона є головним ініціатором і вигодонабувачем від цієї схеми.**

Роблять це для того, **щоб убезпечити «себе любих» від в'язниці**, адже антикорупційні органи останнім часом все частіше ловлять на корупції виконавців від цієї самої влади.

> — І у високих владних кабінетах бояться, що в якийсь момент ці виконавці почнуть здавати головних організаторів схем.

Але не варто забувати, що **також свою вигоду отримають фігуранти вже існуючих топкорупційних справ**, які теж зацікавлені саме в такій редакції законопроєкту про "вдосконалення" угод зі слідством:

1) колишній народний депутат *Максим Микитась*, який фігурує одразу в декількох справах антикорупційних органів. Зокрема, Микитася обвинувачують у схемі з квартирами для Нацгвардії на понад 81 мільйон гривень. Окрім того, ексдепутат є обвинуваченим у справі про пропозицію ймовірного хабаря в 22 мільйони євро меру Дніпра Борису Філатову за сприяння з контрактами на добудову метро, а також у провадженні щодо можливих розкрадань 312 мільйонів гривень під час будівництва складів Міноборони.

2) одеські бізнесмени *Борис Кауфман і Олександр Борухович*, а також ексмер Одеси Олексій Костусєв у справі про ймовірно незаконне заволодіння майном Міжнародного аеропорту "Одеса" та 2,5 мільярда гривень доходу від його діяльності.

3) ексголова Верховного Суду *Всеволод Князєв*, якого звинувачують в отриманні хабаря від олігарха Костянтина Жеваго. Ці кошти Князєв нібито отримав за ухвалення Верховним Судом рішення на користь олігарха щодо купівлі 40,19% акцій Полтавського ГЗК.

4) агробарон *Олег Бахматюк*, якого обвинувачують у передачі 722 мільйонів гривень хабаря колишньому голові ДФС Роману Насірову, а також у незаконному заволодінні 1,2 мільярда гривень виділеного стабілізаційного кредиту для ВіЕйБі банку.

5) колишній очільник Державної фіскальної служби *Роман Насіров*, якого звинувачують в отриманні хабаря розміром 722 мільйони гривень від Олега Бахматюка, а також у зловживанні службовим становищем через незаконні розстрочення податків фірмам, пов'язаним з екснардепом Олександром Онищенком.

6) мер Одеси *Геннадій Труханов*, якого обвинувачують у незаконному заволодінні 92,6 мільйона гривень місцевого бюджету. Це ціна, яку сплатили за будівлю збанкрутілого заводу "Краян" і яку обвинувачення вважає завідомо завищеною. Також Труханов має підозру у справі про незаконне заволодіння коштами місцевого бюджету та земельними ділянками Одеси.

7) олігарх *Костянтин Жеваго*, якого підозрюють у передачі 2,7 мільйона доларів за ухвалення Верховним Судом рішення на його користь щодо купівлі 40,19% акцій Полтавського ГЗК.

8) нардеп *Ярослав Дубневич*, якого звинувачують в організації схеми заволодіння 93 мільйонами гривень Укрзалізниці та підозрюють в організації заволодіння газом на понад 2,1 мільярда гривень та легалізації незаконно отриманих коштів.

А також

— колишній "господар" Одеси *Володимир Галантерник*, "бурштинові" депутати *Борис Розенблат і Максим Поляков*, ексголова Нацбанку *Кирило Шевченко*, колишній керівник Фонду держмайна *Дмитро Сенниченко*, нардеп від "Слуги народу" *Олександр Юрченко*, олігарх *Олександр Онищенко*, депутат Київради від "Слуги" *Владислав Трубіцин*, колишні народні депутати *Микола Мартиненко* та *Сергій Пашинський*, чинний народний депутат від "Слуги народу" *Андрій Одарченко*, депутат Полтавської облради від "Батьківщини" *Сергій Бєлашов*, забудовник *Сергій Копистира*, ексрадник Офісу президента *Артем Шило*, колишній керівник Держспецзв'язку *Юрій Щиголь* і багато інших фігурантів топкорупційних справ.

Звичайно, для укладення угоди цим фігурантам потрібне буде не тільки власне бажання йти на угоду, а й добра воля прокуратури такий документ погодити, а потім його ще має затвердити суд.

Однак ухвалення законопроєкту в чинній редакції може дати перерахованим особам шанс "відкупитись" від можливої відповідальності за звинуваченнями в корупції.

11. Що треба поліпшити в законопроєкті до другого читання?

У законопроєкті до другого читання **необхідно повернути правило**, за яким **обвинувачений у корупції не може зменшити собі покарання, якщо не здасть організаторів або співучасників схеми**.

Або ж не **надасть інформацію щодо іншого корупційного злочину**.

Простіше кажучи:

> **— хочеш м'якшого покарання – маєш викрити того, хто стояв над тобою у схемі.**

Також треба

> — обмежити можливість для організаторів корупційних схем укладати угоди з умовним позбавленням волі або з призначенням покарання нижче нижчої межі, встановленої в санкції статті Кримінального кодексу.
>
> — Організатор повинен мати право на укладення такої угоди лише за умови, коли він викриває іншого організатора.

Парламентарям необхідно уточнити, чи можлива розстрочка виконання штрафу як додаткового покарання.

Також потрібно передбачити обов'язок для підозрюваного/обвинуваченого довести, що кошти, сплачені як штраф за угодою зі слідством, були отримані ним законним шляхом.

Також у законопроєкті ніяк не враховуються коливання курсу валют, адже вкрадені кілька років тому кошти можуть суттєво знецінитися і навіть при повному відшкодуванні збитків та сплаті штрафів корупціонери все одно залишатимуться "в плюсі".

Необхідно також встановити заборону для засуджених по корупційних злочинах, які визнали свою вину, на десятиліття обіймати державні посади.

А пов'язаним із ними компаніям необхідно заборонити участь в угодах з бюджетними коштами.

Потрібно також застосовувати ***спеціальну конфіскацію*** до майна осіб, які погоджуються на угоди зі слідством.

Зокрема, будь-які активи засудженого за вчинення корупційного злочину мають бути конфісковані, якщо йому не вдасться підтвердити законність підстав, на яких набуто права на такі активи.

Такі доповнення та зміни забезпечать справедливіший механізм укладення угод про визнання винуватості та сприятимуть ефективнішій боротьбі з корупцією.

***

№ 3.125

Основні теми доби 29.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ На лінії фронту за добу сталися 149 бойових зіткнень. Ситуація для українських військ і далі ускладнюється – як на напрямку головного удару на Покровськ і Торецьк, так і на другорядних напрямках – на Велику Новосілку, Курахове, Сіверськ, Борову, Куп'янськ, де російська армія атакує великими силами та має локальні успіхи. За даними сервісу DeepState Live Map, у районі залізничної гілки Авдіївка-Покровськ російські штурмові підрозділи просунулися в районі сіл Лозуватське, Тимофіївка та Желанне, а також розширили ділянку наступу в районі станції Прогрес, де українські війська ледве встигли вийти з оточення. Також підрозділи армії РФ захопили до 2 квадратних кілометрів території поблизу автодороги Мар'їнка-Вугледар у районі с. Костянтинівка, кілька кварталів селищ Північне, Залізне та Південне на околицях Торецька, а на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут – мали локальний успіх в атаках у районі селищ Переїзне, Виїмка та Спірне.

Генштаб повідомив про завдання ударів по 4 електропідстанціях у Курській області РФ, які забезпечують російську військову логістику. Перебої електропостачання виникли в 3 районах області.

2️⃣ 29 липня виповнилося 2 роки з моменту скоєння російського теракту проти українських військовополонених у колонії в Оленівці. За оцінкою низки експертів, українські військовослужбовці загинули та дістали поранення внаслідок вибуху термобаричного боєприпасу в бараку. Росія не допустила до місця злочину представників ООН, Міжнародного Червоного Хреста та гуманітарних організацій.

3️⃣ Кабмін затвердив положення про портал "Армія+" для надання державних послуг у сфері безпеки та оборони.

4️⃣ Чиновники уряду та депутати від президентської партії "Слуга народу" стверджують, що підвищення податків та зборів є єдиним способом наповнення бюджету. У той самий час Рахункова палата відзвітувала, що план надходжень до бюджету в першому півріччі перевиконано на 18,8 %, тоді як витрати зменшилися на 11 %.

Міністр фінансів Марченко наполягає на подальшому підвищенні податкового тиску на бізнес та громадян, без якого, на його думку, ситуація із виплатами у сфері оборони стане критичною. Водночас він ,навіть, не заїкається про скорочення непрофільних витрат та держапарату. Марченко висловив готовність обговорювати з депутатами Верховної Ради, які саме податки треба підвищити, проте саме підвищення вважає неминучим. Голова парламенту Стефанчук висловив готовність обговорити збільшення ПДВ замість воєнного збору.

Марченко стверджує, що "майже вся інтернет-торгівля та електронна комерція" працюють "у тіні", тому наполягає на зниженні до €45 вартості міжнародних посилок, які надходять до України, що не вимагають митного оформлення та сплати ПДВ.

На думку міністра, купівля автомобілів під час війни не є нагальною потребою, тож покупці під час першій реєстрації автівки мають сплатити військовий збір у розмірі 15 % вартості. На резонне запитання, що це призведе до витіснення легального ринку в тінь, Марченко заявив, що такі випадки мають розслідувати правоохоронці.

Спецпредставник США в Україні Пріцкер, річна каденція якої добігає кінця, вважає підвищення податків недоцільним. Вона наполягає, що Україна має збільшити доходну частину бюджету завдяки реформуванню митниці та боротьбі із "сірим" ринком.

Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що уряд очікує $3,9 млрд допомоги від США найближчими тижнями.

5️⃣ Глава Нацкомісії з регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг Тарасюк назвав нереальним введення в експлуатацію 1 ГВт маневреної генерації до кінця 2024 року, як це анонсував у червні президент Зеленський.

6️⃣ Прем'єр-міністр Словаччини Фіцо пригрозив повністю припинити постачання палива до України, якщо вона не відновить постачання нафти російській підсанкційній компанії "Лукойл" нафтогоном "Дружба". Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто звинуватив єврочиновників у тому, що вони нібито підштовхнули Україну до припинення транзиту, до чого українська влада "сама не допетрала б". Заступник міністра енергетики Грінчук заявила, що заборона стосується лише однієї компанії, нафта решти постачальників прокачується до Європи без обмежень.

7️⃣ Німеччина в кооперації з Данією передала Україні ще 8 танків Leopard I A5, а також 21 тис. боєприпасів для зенітних танків Gepard та 2 броньовані ремонтно-евакуаційні машини Bergenpanzer 2.

США оголосили про надання Україні двох пакетів воєнної допомоги. У складі першого пакета вартістю $200 млн ЗСУ отримають зі складів армії США ракети ППО та РСЗВ, артилерійські снаряди, мінометні міни, стрілецьку зброю, системи захищеного зв'язку, а також усі супутні компоненти та логістичні послуги.

Другий пакет є замовленням для підприємств військово-промислового комплексу. Його номенклатура загалом збігається з першим пакетом, проте постачання розпочнеться лише після виготовлення цих озброєнь.

Призначено начальника Командування США для допомоги Україні. Воно буде розміщено на американській військовій базі в Німеччині.

Командування сил США в Європі перекидає танки та БМП із Німеччини до Познані в Польщі для посилення оборони східного крила НАТО.

На думку оглядачів The New York Times, Україна зможе використати до кінця року не більше 10 винищувачів F-16, оскільки лише невелика кількість пілотів закінчила льотну підготовку. Однією з основних проблем навчання пілотів та технічного персоналу є мовний бар'єр. Командування ЗСУ та Повітряних сил не переймалося цією проблемою до 2023 року, тож льотчики здебільшого змушені вивчати мову з нуля, перш ніж розпочати навчання. Уся документація, написи на приладах та обладнанні зроблено англійською, інструктори також проводять вишкіл пілотів виключно англійською мовою.

***

№ 3.126

Кризис ликвидности как способ поднять налоги через обман "Денег нет"

Показники	2023 рік, млрд грн	**2024 рік, млрд грн**
ДОХОДИ, у т.ч.:	1518,6	**1531,0**
Податкові надходження, у т.ч.:	742,3	**995,7**
Неподаткові надходження, у т.ч.:	504,3	**490,8**
Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України"	71,9	**38,6**
Власні надходження бюджетних установ	353,9	**336,2**
Офіційні трансферти від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	269,9	**41,5**
ВИДАТКИ	1937,6	**2096,1**
Загальнодержавні функції (без обслуговування боргу та виплат за державними деривативами)	42,3	**52,0**
Обслуговування боргу та виплати за державними деривативами	117,7	**133,3**
Оборона	942,1	**984,3**
Громадський порядок, безпека та судова влада	225,2	**295,2**
Економічна діяльність	68,9	**65,2**
Охорона навколишнього природного середовища	2,4	**3,8**
Житлово-комунальне господарство	20,7	**26,6**
Охорона здоров'я	96,3	**103,5**
Духовний та фізичний розвиток	16,7	**18,9**
Освіта	152,0	**168,7**
Соціальний захист та соціальне забезпечення	253,3	**244,6**
ФІНАНСУВАННЯ, у т.ч.:	413,6	**561,1**
Запозичення	881,8	**756,2**
внутрішні	285,7	**242,6**
зовнішні	596,1	**513,6**
Погашення	250,3	**259,9**
внутрішні	225,6	**188,5**
зовнішні	24,7	**71,5**
	631,6	496,3

2024-08-01

Монин

Итак вышел отчет исполнения за пол года, который я представляю Вашему вниманию.

Здесь Вы можете видеть состояние исполнения Сводного бюджета страны (гос бюджет + местные бюджеты).

1. Итак что мы имеем

1) ***с Налоговыми поступления все превосходно***. +253 млрд за первое полугодие.

По году будет 520-550 млрд в плюс.

2) жесточайший ***провал грантовых поступлениях*** (финансировании). 41.5 млрд против 270...

Или минус 228.5 млрд.

3) ***провал перечисления денег от НБУ*** **благодаря схемам Пишнобанкинга** в 2023 году,

которые стоили бюджету 93 млрд доходов.

4) ***ложь Пидласы*** которая рассказывает что нам Запад не даёт военную помощь и мы закупили за свой счёт.

— Собственные доходы бюджетных установ где проходит поставка военки бюджет почти такая же как год назад (-16 млрд гривен всего). Закупки же бюджета по обороне за полгода за свой счёт там вообще на 90 млрд были меньше чем год назад в 2023 году.

5) теперь ***расходы - сравнительно небольшой рост*** на уровне 159 млрд за пол года что существенно ниже роста налоговых поступлений (253 млрд).

— Основной прирост идёт по внутренней безопасности +70 млрд а по обороне только +42 млрд... Формируя ложь что Денег на войну не хватает.

6) но я бы хотел Вас обратить на **самое интересное тут в этой таблице - а именно раздел финансирование бюджета**.

— По внутреннему финансированию у нас примерно как год назад. Зато по внешнему кредитному финансированию -129 млрд гривен сальдо за пол года.

То есть

— нам дали кредитов внешних на 83 млрд меньше и мы отдали тела кредитов 71 млрд против 24 в основном МВФ. Или отдали 47 млрд гривен больше.

2. Подводим итоги

Кризис ликвидности по сравнению с 2023 году:

- 228 млрд грантов и -129 млрд гривен кредитов. Или - 357 млрд.

То есть

— если бы Украину финансировали как год назад у Минфина на счетах было бы огромное количество денег. Даже больше чем год назад.

3. Теперь о прогнозах до конца года

Украине должно зайти 38+ млрд внешнего финансирования.

1) — В 1-м полугодии зашло только 13.8 млрд.

2) — Во втором должно зайти 24+ млрд.

Но

— если в 2023 году средний курс был 36.6 и финансирование внешнее 42.5 млрд то в 2024 году среднее финансирование вероятно зайдет по курсу 41.

Причем

1) — грантов по итогам года ожидаем не меньше чем год назад.

2) — А общая сумма внешнего финансирования в переводе в гривну будет около 1560 млрд гривен как и в 2023 году.

То есть другими словами

— тот провал в ликвидности в 357 млрд Украине вернётся во второй половине 2024 года.

Налоговые поступления вырастут за год на 500+ млрд.

И это даёт возможность Минфину итого увеличить свои расходы в 2024 году на 500 млрд в год (в первой половине рост только 160 млрд).

А теперь основной вопрос Минфину? Зачем поднимать налоги?

1) — Распилить на крови ещё 140 млрд по карманам?

2) — Или оставить в работе все схемы ?

3) — И ещё их расширить?

У кого какие мысли?

***

№ 3.127-1

Зеленський вважає, що не добре відвойовувати всі території людьми і зброєю

Переговоры с Россией и референдум по территориям: главное из интервью Зеленского французским СМИ

Полина Буянова

Владимир Зеленский дал интервью французским СМИ / Getty Images

Владимир Зеленский дал интервью французским агентствам AFP, Le Monde, L'Equipe и Libération. Президент прокомментировал в частности темы переговоров с россиянами и проведения второго саммита мира.

ТЕТЯНА ОЛІЙНИК — СЕРЕДА, 31 ЛИПНЯ 2024, 20:31

Президент Володимир Зеленський не вважає добрим відвойовувати все збройним шляхом і людськими ресурсами: можна зробити це дипломатично.

Джерело: Зеленський в інтерв`ю французьким журналістам

Деталі:

Зеленського запитали про те, чи відбуваються зараз розмови у Офісі президента стосовно можливості поступитися територією заради довготривалого і справедливого миру.

Пряма мова:

> "Ви повинні зрозуміти, що будь-які питання територіальної цілісності України – це питання, яке не може вирішувати Президент або будь-яка особа у світі, або всі президенти світу без українського народу. Це неможливо. Це протирічить Конституції України. І тому це питання виключно наше, внутрішнього характеру. Але це питання може розглядатися тільки тоді, коли хтось буде офіційно порушувати це питання.

Знаєте, хтось нещодавно казав: "Як вам така ідея, що Україна віддає свої території, а замість цього щось отримає – якісь гарантії безпеки, може НАТО, може ЄС тощо?" І тому таких може бути меседжів дуже багато, але ви повинні знати, що ніхто офіційно нічого не пропонував Україні. А Україна ніколи не буде відмовлятися від своїх територій. Вона не має права офіційно, влада, відмовлятися від своїх територій. Тому що це є порушення Конституції України".

Деталі:

За словами глави держави, поступитися територіями Росії не є найкращим варіантом для України.

Пряма мова:

> "Скажу вам **чесно**, це не найкращий варіант, тому що ми маємо справи з Путіним. І для нього це буде, авжеж, перемога, забрати частину наших територій. Але все одно, пройде якийсь час, і якщо це заморожений конфлікт, він може прийти знову і зробити це. І тому це дуже-дуже складне питання.

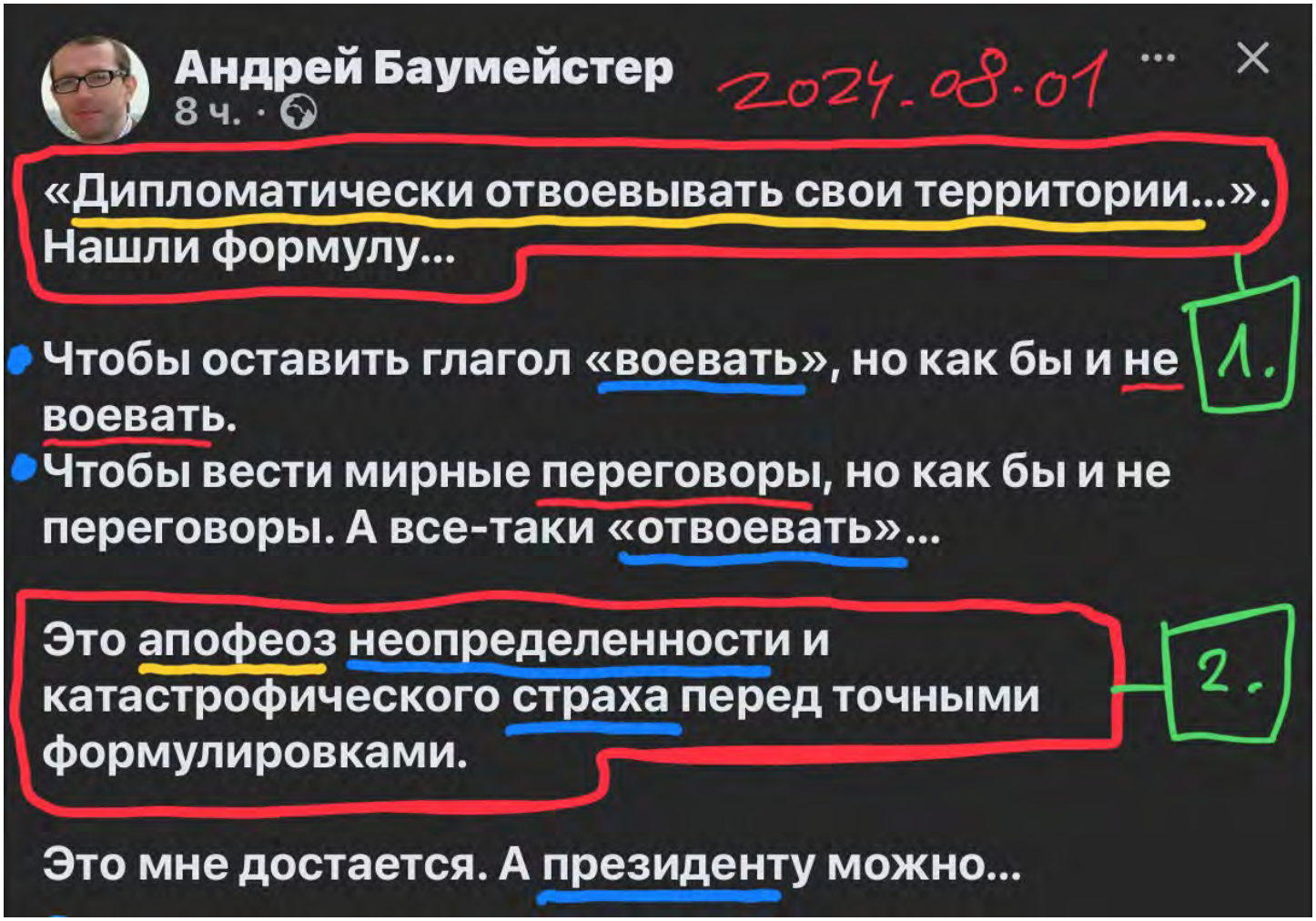
Я вважаю, що не всі території треба руками відвойовувати, і не всі території треба відвоювати зброєю. Я вважаю, що на це можна витратити багато часу і багато людей. І я вважаю, що це не дуже добре.

І тому, я вважаю, **дипломатично можна відвойовувати свої території**.

Для цього ми, **чесно кажучи**, і будували ***Формулу миру***. Коли можна політично тиснути всім світом на Путіна".

***

№ 3.127-2

***

№ 3.127-3

Volodymyr Zelensky: Giving up Ukrainian territories is 'a very, very difficult' question

Volodymyr Zelensky: Giving up Ukrainian territories is 'a very, very difficult' question

In an interview with Le Monde, Ukrainian President Volodymyr Zelensky discusses the possible outcome of the war and calls on China to put pressure on Russia to open the way to negotiations.

Interview by Thomas d'Istria (Kyiv, Ukraine, correspondent)
Published yesterday at 5:23 pm (Paris), updated yesterday at 5:30 pm · 7 min read · Lire en français

Subscribers only

Volodymyr Zelensky, Ukrainian president, in Rivne, Ukraine, July 30, 2024. SAMUEL GRATACAP FOR LE MONDE

In an interview with Le Monde, Ukrainian President Volodymyr Zelensky discusses the possible outcome of the war and calls on China to put pressure on Russia to open the way to negotiations.

Interview by Thomas d'Istria (Kyiv, Ukraine, correspondent)

Published yesterday at 5:23 pm (Paris), updated yesterday at 5:30 pm

https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/07/31/volodymyr-zelensky-giving-up-ukrainian-territories-is-a-very-very-difficult-question_6706167_4.html

Over two-and-a-half years since the start of Russia's full-scale invasion of his country, Ukrainian president Volodymyr Zelensky spoke with *Le Monde*,

Libération, L'Equipe and Agence France-Presse about the situation on the front line, which he describes as "difficult," and the possible outcome of the war, during a visit to Rivne in the northwest of the country.

— Why didn't you attend the opening ceremony of the Paris Olympics?

— I would have gladly accepted Emmanuel Macron's invitation, but our country is going through a difficult period. The Russians are striking our territory. They don't care that the Olympic Games are taking place right now. They've been hitting our energy infrastructure for several months.

The Olympics can probably be described as a political event, but for me, it's first and foremost a great celebration. For all the athletes, of course, and for France, most of all. For our team, taking part in the Olympic Games in wartime is already a victory. But for our country, it's no celebration.

— Fifteen Russian and 18 Belarusian athletes have been authorized by the International Olympic Committee to compete under a neutral banner. Are you satisfied with this decision?

— Sometimes, we are surprised to see that, even though sanctions have been imposed, Russia is making money from its energy resources, or that some of its banks are operating. These are not sanctions, they are half-sanctions. Hence the importance of prohibiting the official participation of its team in the Olympic Games, and I thank all those who opposed it. But here too, we're talking about half-sanctions. Admittedly, there are far fewer Russian and Belarusian athletes, but no one is fooled.

***

В интервью Le Monde президент Украины Владимир Зеленский обсуждает возможный исход войны и призывает Китай оказать давление на Россию, чтобы открыть путь к переговорам.

За два с половиной года после начала полномасштабного вторжения России в свою страну президент Украины Владимир Зеленский говорил с Le Monde, Liberation, L'Equipe и Agence France-Press о ситуации на линии фронта, которую он описывает как "трудную", и о возможном исходе войны во время визита в Ровно на северо-западе страны.

— Почему вы не присутствовали на церемонии открытия Олимпийских игр в Париже?

— Я бы с радостью принял приглашение Эммануэля Макрона, но наша страна переживает трудный период. Русские наносят удар по нашей территории. Их не волнует, что Олимпийские игры проводятся прямо сейчас. Они нападают на нашу энергетическую инфраструктуру в течение нескольких месяцев.

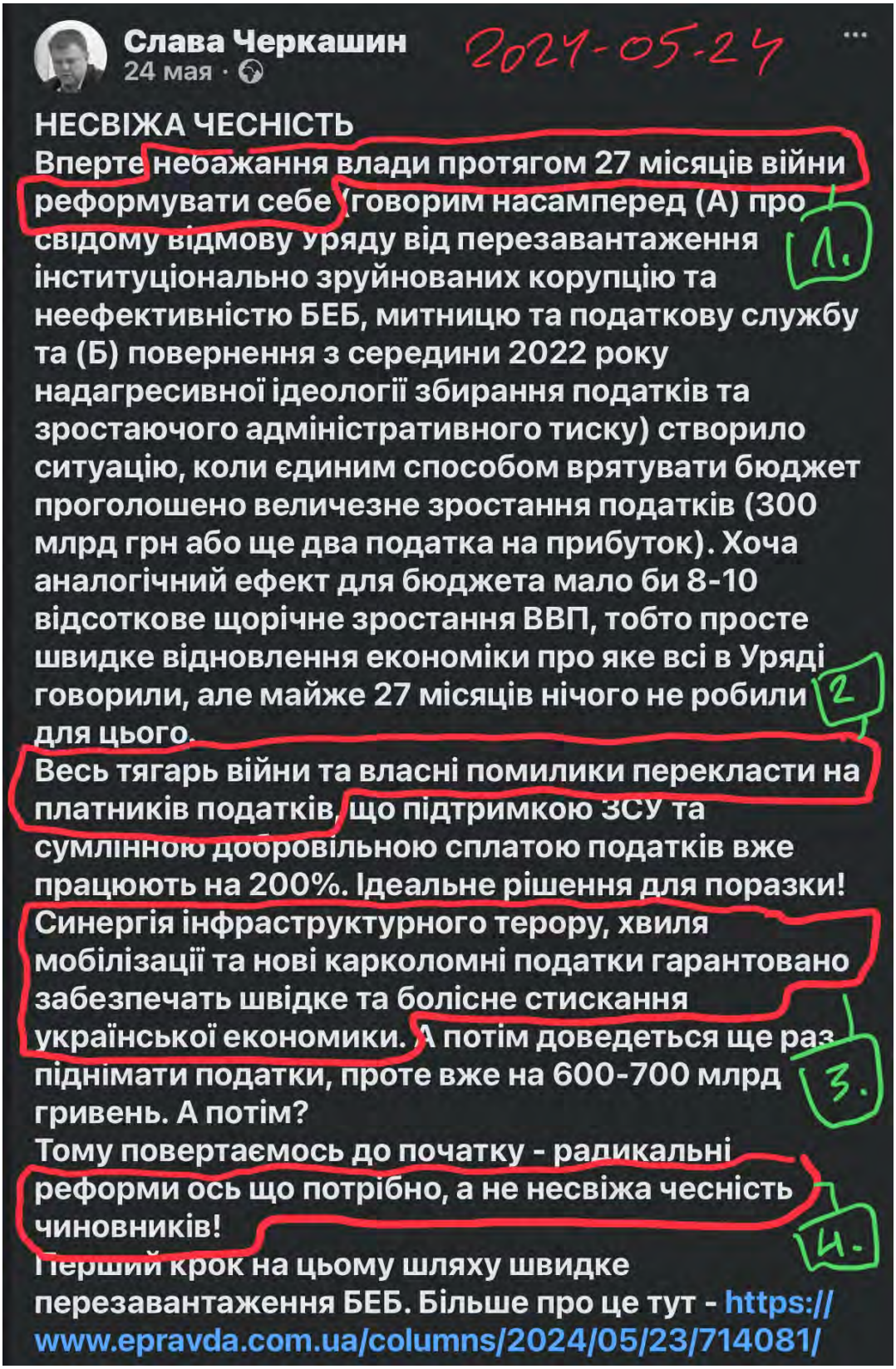
Олимпиаду, вероятно, можно назвать политическим событием, но для меня это, прежде всего, отличный праздник. Для всех спортсменов, конечно, и для Франции, больше всего. Для нашей команды участие в Олимпийских играх в военное время уже является победой. Но для нашей страны это не праздник.

— Пятнадцать российских и 18 белорусских спортсменов были уполномочены Международным олимпийским комитетом соревноваться под нейтральным знаменем. Вы довольны этим решением?

— Иногда мы удивляемся, увидев, что, несмотря на введенные санкции, Россия зарабатывает деньги на своих энергетических ресурсах или что некоторые из ее банков работают. Это не санкции, это полусанкции. Отсюда важность запрета официального участия своей команды в Олимпийских играх, и я благодарю всех, кто выступал против этого. Но и здесь мы говорим о полусанкциях. По общему признанию, российских и белорусских спортсменов гораздо меньше, но никого не обманывают.

***

№ 3.128

***

№ 3.129

Чи потрібна Україні зміна фіскального курсу?

2024-06-18

Черкашин

Останнім часом бізнес чує шокуючі новини про майбутнє зростання податків - не менше 300 млрд гривень до кінця року.

Але це нібито раптове нещастя має коріння у послідовній помилкової політиці держави (так званій «політиці мобілізації доходів»), що реалізувалася в останні два роки війни. Її провідником стала Національна стратегія доходів до 2030 року (НСД-2030), що була взята урядом на озброєння наприкінці минулого року. Саме вона стала наріжним каменем та базисом сакралізації будь-яких подальших зростань податків державою.

Трансформація відбувалась поступово. Спочатку вдалося ідеологічно призабути всі політичні обіцянки 2019 року, що були спрямовані на потенційне збільшення економічної свободи в країні. Саме тому податок на виведений капітал став «арештантом» спецрежиму Дія.City замість повної заміни збанкрутілого податку на прибуток підприємств. А «нульова декларація для бізнесу на рівні 5%», що мала повернути в країну довіру інвесторів та мільярди доларів, що ховалися в офшорах, трансформувалася у свій антипод - профіскальну одноразову (спеціальну) декларацію, яка, навіть попри продовження на пів року, стала загальносвітовим прикладом, як не треба проводити податкові амністії.

Коли розібрались з ідеологією радикальних реформ та свободи (вони були визнані непотрібними), бізнес отримав хрестові походи проти ухилянтів:

1) - малий бізнес та спрощена система оподаткування отримали мітку головного податкового «зрадника», що підлягав тотальній фіскалізації розрахунків у 2021-23 рр., а також запровадженню товарного обліку для власників касових апаратів;

2) - спроба викорінення «скруток» ПДВ (попри заяви з депутатів та податківців, які тривають й досі) легітимізувало масові блокування податкових накладних у рамках існування недосконалої автоматизованої системи моніторингу. У жовтні 2022 року від цього постраждав кожний шостий платник ПДВ в країні, але винних у цьому знайдено не було;

3) - в середині минулого року остаточно згорнули мораторій на податкові перевірки з відповідним поверненням штрафів, а зрештою й масок-шоу.

Але вершиною «фіскального заколоту» стала саме ***Національна стратегія доходів до 2030***, отримавши прописку у Меморандумі з МВФ від 1 грудня 2023 року та **ставши своєрідною дорожньою картою зростання податкового та адміністративного тиску**.

Аналіз фахівців аналітичних центрів спільно з CASE-Україна за підтримки ICAP Єднання вказує на **ключові проблеми стратегії, що можуть значно затримати економічне відновлення**, а саме:

1) — у 2024 році заможні українці отримують дві значно підвищені від 18% ставки податку з доходів;

2) — компанії чекає новий податок на надприбуток (аналогічний тому, як обклали банки) та скасування всіх пільг з податку на прибуток з переходом на правило миттєвої амортизації окремих активів (деякі види машин та обладнання);

3) — планується стягування екологічного податку з викидів вуглецю (CO2) та його зростання для всіх промислових компаній;

4) — оподаткують доходи від крипти та віртуальних активів (по ставці 18%);

5) — з'явиться новий податок на споживання - буде запроваджений акциз на підсолоджені цукром напої, зростатимуть акцизи на тютюнові вироби та алкогольні напої (наближення ставок до мінімальних ставок ЄС);

6) — податківцям буде наданий повний доступ до інформації про обсяг та обіг коштів всіх платників податків, зокрема й фізичних осіб на їх рахунках у банках;

7) — нереформована митниця поверне право здійснювати оперативну розшукову діяльність та проводити досудове розслідування у справах про контрабанду товарів (ще один орган для перевірок, штрафів та кримінальних проваджень для бізнесу);

8) — головне – це стискання спрощеної системи оподаткування (ССО). З 2027 року всі юрособи будуть виштовхуватися з ССО, до цього три роки (2024-2026 рр.) ставка податку для юросіб (з 3% або 5% від доходу) буде поступово збільшуватися до 18% від прибутку. ССО перестане бути режимом спрощення, бо всі ФОП – спрощенці: по досягненню річного порогу продажів у 1 млн грн усіх чекатиме примусова реєстрація платником ПДВ, касові апарати остаточно стануть обов'язковими (тотальна фіскалізація), як і обов'язок ведення обліку та документально підтверджувати походження товарів. Другу та третю групи платників єдиного податку (ЄП) об'єднають в одну групу, яка сплачуватиме податок в діапазоні 3%-17% за видами діяльності (реалізується суперечлива польська модель режиму разового платежу). Перша група платників єдиного податку буде скорочена (з неї вимкнуть високомаржинальні види діяльності), їй скасують фіксовану суму податку та застосують % від доходу (скільки невідомо).

Агровиробників - юросіб (четверта група) чекає три роки перехідного періоду при зростанні ставки до еквіваленту 18% від прибутку та перехід з 2027 року на загальну систему оподаткування.

У сухому залишку

— економічна влада сьогодні створила вкрай негативний баланс очікувань, а стосунки між бізнесом та владою замість партнерських будуються на принципах посилення втручання держави у економіку та презумпції вини платника податків (винуватість апріорі, доки не буде доведено зворотне).

Це сформувало **стійкий суспільний запит на неприйняття поточного фіскального курсу країни та необхідність появи адекватної альтернативи.**

Одним з таких перших кроків безумовно є визнання державою того, що «політика мобілізації доходів» та, відповідно, й Національна стратегія доходів потребує справедливого та неупередженого перегляду.

***

№ 3.130

Відверте невміння та небажання захищати інтереси українських платників податків все більше панують у фіскальній повістці Уряду

2024-06-19

Черкашин

Більш того,

— КМУ остаточно перетворився з органу що формує державну податкову політику у звичайного підлеглого організацій - донорів України (Dogsbody for IMF).

Принцип "Гроші в обмін на реформи" став політичним наративом до безумовного виконання, проте який не передбачає критичної оцінки суті та наслідків цих реформ. Саме тому у меморандумах з МВФ кулуарно та без діалогу з бізнесом з’явилися надшкідливі вимоги про «політику мобілізації доходів» (відмова від будь-яких кроків з фіскальної підтримки) чи «усунення надто широких і щедрих спрощених режимів» (майже страта єдиного податку).

Таке зовнішнє керування поряд з системним безсиллям Уряду захистити нас від «поганих ідей» будує надскладне, нестабільне та недружнє податкове законодавство, що не здатне обслуговувати ослаблену війною економіку та продукувати будь-яке економічне відновлення. Глухий кут, тупик. Водночас «тупик - це чудовий привід, щоб ламати стіни». Стіни нерозуміння реальних потреб країни, що побудували байдужі чиновники.

***

№ 3.131

Многие восприняли мой вчерашний пост о результативном голосовании в ВРУ законопроекта 10 439 - Про модернизацию БЭБ - как его критику и неприятие. Это не так

2024-06-21

Черкашин

Над документом работали десятки людей, между первым и вторым чтением было внесено огромное количество полезных и нужных правок. Иными словами, создан шанс еще раз трансформировать ведомство.

Теперь про то, почему перезагрузка БЭБ в большой опасности. Реализация проекта доверена структуре полностью скомпрометированной, а именно нынешнему правительству, что долгое время доказывало обществу свою несостоятельность и институциональную импотентность проводить реформы (речь идет о налогово-фискальном блоке КМУ). Пример, сознательный отказ во время войны назначать полноценных руководителей налоговой, таможни и БЭБ. По факту, институт исполняющих обязанности стал политическим инструментом для ручного управления ведомствами, что способствует неэффективности, безответственности, коррупции. Другой пример, действующий КМУ - автор "людоедской" Нацстратегии доходов до 2030 года, убивающей упрощенную систему.

В такой продуктивной среде наиболее вероятными исходами реформы БЭБ являются два сценария, назовем их условно

— "Мельник-результат" и

— "Билоус-результат".

1) — Первый - опция "два кандидата" (сохраненная в Законе) дает неплохой шанс бюрократам на появления в кресле директора Бюро человека с избыточной преемственностью (аналог первого руководителя ведомства). Итог - смена вывески без смены идеологии.

2) — Второй сценарий - конкурс и удача вынесут в кресло первого лица БЭБ неиспорченного системой человека. Но его 18 месяцев (вот почему нужна быстрая переаттестация) будут окружать проверенные кадры и надежные процедуры. Итог - выжигание всего нового в ведомстве и возврат к механизму "временно исполняющих обязанности".

В обоих случаях (уточняю, если будут реализованы эти сценарии, а не иные) шанс на перезагрузку БЭБ потерян.

***

№ 3.132

Неполиткорректное. Петиція та відповідь

2024-07-18

Черкашин

Не было ни малейшего сомнения в почти гениальной способности действующего правительства послать по непристойному маршруту буйные умы, требующие оголтелого, да что там, нагло-беспардонного пересмотра святая святых сегодняшней налоговой политики, а именно Национальной стратегии доходов (НСД).

Пересмотра НЕ БУДЕТ, потому что сей благий документ:

1) - имеет благородное происхождение, а именно Меморандум с МВФ;

2) - каждая его буква несет глубокий (если не сакральный, непогрешимый) смысл так как согласованы с МВФ, впитали международную налоговую практику, европейские процессы интеграции, рекомендации Всемирного банка и ОЭСР;

3) - не подлежит малейшим правкам, так как не является законодательным актом, а собственно когда появятся таковые (эпигоны НСД), то будут безусловно покрыты демократическими процедурами на принципах прозрачности и подотчетности власти (стыдливо опущен факт полностью кулуарного принятия самой Стратегии в конце 2023 года).

Поздравляю авторов.

Ответ написан по высочайшим стандартам бюрократической мысли, искренне и с полной подменой содержания/смысла формой.

Всем налогоплательщикам - пристегнуть ремни (экономику будет лихорадить) и готовиться к борьбе за выживание.

***

Все лучшее тут - https://petition.kmu.gov.ua/petitions/6286?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR2D8f8VJLkWaa_7qwAsaELBjJ2j2ioSC0iV7NLDWVfgCrliQ3PHWn3iKuE_aem_h-S84AV5kVwscglB92laug

Петиція

Національна стратегія доходів на 2024-2030 роки, яку підготувало Міністерство фінансів України, викликає значну стурбованість оскільки документ готувався без залучення громадськості, бізнесу та аналітичної

спільноти і, як наслідок, стратегія була розроблена у дуже сумнівному вигляді з однобоким висвітленням цілого ряду критичних для платників податків питань. 1) Наділення фіскалів повноваженнями судової та правоохоронної системи. Перше питання, яке викликає здивування та несприйняття – це пропозиція Міністерства фінансів України наділити податкові та митні органи повноваженнями, які властиві правоохоронним органам (оперативно-розшукова діяльність) та судовим органам (право виносити одноосібне рішення про стягнення боргу та про доступ до банківської таємниці). Хоча ми погоджуємось з Міністерством фінансів України в оцінці спроможності правоохоронних та судових органів, ми вважаємо помилковим шлях наділення фіскальних органів дискреційними повноваженнями слідчих та судових органів, оскільки самі фіскальні органи за своєю інституційно спроможністю перебувають на такому ж, якщо не гіршому, ненадійному рівні, як і правоохоронні органи та судова система. Більше того пропозиція наділяти фіскальні органи повноваженнями судів та слідчих органів у стратегічних документах до 2030-го року може сформувати в українському суспільстві та серед наших західних партнерів враження, що керівництво країни не планує (не очікує), що ситуація зі спроможністю інститутів верховенства права хоч якось покращиться протягом наступних семи років аж до моменту вступу України до ЄС. Подібні пропозицій Міністерства фінансів України повинні бути усунуті зі стратегічних документів, як помилкові та шкідливі. 2) Звуження використання спрощеної системи оподаткування. Загальна система оподаткування базується на дискреції та презумпції вини, тобто на загальній системі оподаткування фіскальні органи покладають тягар доказування на підприємців, а фіскалам достатньо тільки висунути звинувачення, щоб створити підприємству додаткові витрати, або навіть заблокувати його діяльність. Презумпція вини у податковому та митному адмініструванні суперечить міжнародним практикам, загальнонаціональному законодавству України (Податковому та Митному кодексам) та слугує одним із ключових факторів придушення економічного розвитку. Лише спрощена система оподаткування не дозволяє використовувати ті «важелі впливу», які фіскали активно використовують по відношенню до підприємців, які працюють на загальній системі оподаткування. У Національній стратегії доходів на 2024-2030 роки Міністерство фінансів пропонує звузити використання спрощеної системи оподаткування, аргументуючи це потребою ліквідувати схеми ухилення від оподаткування. Водночас, згідно цілого ряду досліджень основне ухилення від оподаткування відбувається саме через інституційну неспроможність фіскальних органів (податкової та митниці), в той час як зловживання на спрощеній системі оподаткування мають незрівнянно менший масштаб. Ми цілковито підтримуємо необхідність усунення зловживань зі спрощеною системою оподаткуванню, проте пропонуємо Міністерству фінансів в першу чергу направити зусилля на системне викорінення практики презумпції вини на загальній системі оподаткування, щоб зменшити корупційні ризики та обтяжливість податкового адміністрування при переході на загальну систему оподаткування. Окрім цього пропонуємо Міністерству

фінансів зробити головний акцент на перезавантаженні фіскальних органів, за сприянням яких і відбувається масштабне ухилення від оподаткування. І лише після виконання пріоритетних за масштабом завдань (викорінення практики презумпції вини та якісне перезавантаження, митниці, податкової та Бюро економічної безпеки) ставити на порядок денний питання перегляд використання спрощеної системи оподаткування, яка на сьогодні є єдиним податковим режимом, де у відносинах держава-платник податків не порушується презумпція невинуватості платника податків. 3) Розширення дискреційних можливостей для інституційно слабких фіскальних органів. Національна стратегія доходів на 2024-2030 роки пропонує широке поле додаткових дискреційних можливостей для фіскальних органів, що в умовах неробочих та ненадійних фундаментальних інститутів (судова та правоохоронна система) та збереженню, в основному, діючих податкових органів з їхньою корпоративною культурою, є тотожним збільшенню корупційних можливостей. Нацстратегію потрібно направити на вилучення з податкових та митних практик надмірних дискреційних функцій, а не навпаки. 4) Міжнародні стандарти податкового обліку. Національна стратегія доходів на 2024-2030 роки приділяє багато уваги гармонізації зі стандартами ЄС, а також активного застосування ІТ-рішень. Проте такий важливий та високорівневий стратегічний документ до 2030-го року чомусь обходить увагою базове питання – невідповідність українського податкового обліку міжнародним стандартам. Гармонізувати, зокрема, обмін митною інформацією, а також використання стандартизованого у ЄС первинного фінансового документу як-то e-invoice неможливо без приведення українського податкового обліку у відповідність до міжнародних стандартів обліку. Пропонуємо Міністерству фінансів України більше ретельно опрацювати питання переведення українського податкового обліку до міжнародних практик ще до моменту вступу України до ЄС, що одночасно буде сприяти викоріненню практики презумпції вини у податковому та митному адмініструванні оскільки міжнародні практики податкового обліку набагато більш дружні по відношенню до платників податків, порівняно з національними стандартами обліку. З огляду на викладене звертаємось із вимогою переглянути Національну стратегію доходів на 2024-2030 роки після публічних консультацій із бізнес-асоціаціями та громадськістю.

Відповідь

Переглянути Національну стратегію доходів на 2024-2030 роки після публічних консультацій із бізнес-асоціаціями та громадськістю

Відповідно до статті 40 Конституції України, статті 231 Закону України “Про звернення громадян” та Порядку розгляду електронної петиції, адресованої Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 р. № 457, Кабінетом Міністрів України розглянуто Вашу електронну петицію від 5 квітня 2024 р. № 41/006286-24еп

“Переглянути Національну стратегію доходів на 2024–2030 роки після публічних консультацій із бізнес-асоціаціями та громадськістю”, розміщену на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади), яку підтримали понад 25 тис. громадян.

Національну стратегію доходів до 2030 року (далі — Національна стратегія), схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1218, розроблено на виконання Меморандуму про економічну та фінансову політику між Україною та МВФ від 24 березня 2023 р., а також з метою забезпечення макроекономічної та фінансової стабільності у період воєнного стану і після його припинення, удосконалення процесів податкового та митного адміністрування, адаптації національного податкового і митного законодавства України до законодавства ЄС.

Основні положення Національної стратегії узгоджені з МВФ, враховують міжнародну практику оподаткування, євроінтеграційні процеси, рекомендації Світового банку та ОЕСР.

Слід зазначити, що Національна стратегія не є законодавчим актом, який формує нові правила роботи для бізнесу, вона визначає довгострокові цілі у сфері податкової та митної політики, які реалізовуватимуться поетапно.

На першому етапі запланована внутрішня реформа податкових та митних органів, яка спрямована на їх цифровізацію, удосконалення податкового та митного адміністрування, впровадження системи управління податковими ризиками, реалізацію антикорупційних заходів тощо.

Другий етап полягатиме у відновленні довіри платників податків, подальшому посиленні доброчесності податкових та митних органів, що є критичним для успішності реалізації Національної стратегії.

Третій етап сконцентрований на впровадженні заходів податкової та митної політики.

Процес підготовки нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію Національної стратегії, відбуватиметься публічно і передбачатиме проведення консультацій з усіма заінтересованими сторонами відповідно до регламентних вимог у максимально відкритий та прозорий спосіб, а також із залученням міжнародних партнерів (МВФ, Світовий банк, ОЕСР).

Загалом Національною стратегією передбачено продовження приведення українського податкового законодавства у відповідність з міжнародними стандартами у рамках набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС.

Інформація щодо питань, порушених у Вашій петиції, додається.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

вул. Грушевського, 12/2, Київ, 01008, тел. (044) 256 7624, телефакс (044) 254 0584, www.kmu.gov.ua

Д. Є. БОЯРЧУКУ

16791/0/2-24 від 12.07.2024

Шановний Дмитре Євгенійовичу!

Відповідно до статті 40 Конституції України, статті 23[1] Закону України "Про звернення громадян" та Порядку розгляду електронної петиції, адресованої Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 р. № 457, Кабінетом Міністрів України розглянуто Вашу електронну петицію від 5 квітня 2024 р. № 41/006286-24еп "Переглянути Національну стратегію доходів на 2024–2030 роки після публічних консультацій із бізнес-асоціаціями та громадськістю", розміщену на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади), яку підтримали понад 25 тис. громадян.

Національну стратегію доходів до 2030 року (далі — Національна стратегія), схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1218, розроблено на виконання Меморандуму про економічну та фінансову політику між Україною та МВФ від 24 березня 2023 р., а також з метою забезпечення макроекономічної та фінансової стабільності у період воєнного стану і після його припинення, удосконалення процесів податкового та митного адміністрування, адаптації національного податкового і митного законодавства України до законодавства ЄС.

Основні положення Національної стратегії узгоджені з МВФ, враховують міжнародну практику оподаткування, євроінтеграційні процеси, рекомендації Світового банку та ОЕСР.

Слід зазначити, що Національна стратегія не є законодавчим актом, який формує нові правила роботи для бізнесу, вона визначає довгострокові цілі у сфері податкової та митної політики, які реалізовуватимуться поетапно.

На першому етапі запланована внутрішня реформа податкових та митних органів, яка спрямована на їх цифровізацію, удосконалення податкового та митного адміністрування, впровадження системи управління податковими ризиками, реалізацію антикорупційних заходів тощо.

Другий етап полягатиме у відновленні довіри платників податків, подальшому посиленні доброчесності податкових та митних органів, що є критичним для успішності реалізації Національної стратегії.

Третій етап сконцентрований на впровадженні заходів податкової та митної політики.

Процес підготовки нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію Національної стратегії, відбуватиметься публічно і передбачатиме проведення консультацій з усіма заінтересованими сторонами відповідно до регламентних вимог у максимально відкритий та прозорий спосіб, а також із залученням міжнародних партнерів (МВФ, Світовий банк, ОЕСР).

Загалом Національною стратегією передбачено продовження приведення українського податкового законодавства у відповідність з міжнародними стандартами у рамках набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС.

Інформація щодо питань, порушених у Вашій петиції, додається.

Додаток: на 9 арк.

З повагою

Прем'єр-міністр України **Денис ШМИГАЛЬ**

***

№ 3.133

БЮДЖЕТНА ДЕКЛАРАЦІЯ 2025—2027

(економічний та фіскальний аспект)

2024-07-18

Черкашин

1. Бізнес чекає вагоме зростання податкового навантаження у 2025 році у порівнянні з поточним роком, приріст доходів бюджету-2025 складає 646,5 млрд грн або +36,6 відсотків.

Увага, надзвичайне зростання податкового навантаження! На 3 роки передбачено розроблення щороку пакета додаткових заходів із збору податків в обсязі близько 340 млрд грн. Частка податкових надходжень у ВВП зросте на 3,1%.

2. Основні макропоказники у 2025 році свідчать про свідоме замороження економіки - реальне зростання складе лише 2,7% ВВП. Загалом за три наступні роки ми подолаємо лише трохи більше ніж половину наслідків 2022 року (падіння-22 склало 28,8%, відновлення 2025-2027 - 16,4%). Це надзвичайно низки темпи.

3. Дефіцит держбюджету-2025 прогнозується на рівні 18,2% ВВП в 2025 році (Держбюджет-2024 ухвалено з дефіцитом 1,57 трлн грн, або 20,6% ВВП). Проте у 2025-2027 рр. прогнозується пікове за траєкторією скорочення дефіциту державного бюджету – з 20,6% до 6,7% або на 13,9% від ВВП. Таке вкрай амбітне, з ознаками утопії, завдання (скоротити дефіцит на майже 1 трлн грн), скоріше за все й є головною причиною шквалу податків, що чекатиме українців найближчі 3 роки.

4. Стратегічна ціль боргової політики - зниження рівня державного та гарантованого боргу до 90% ВВП у 2027 році (на кінець цього року 110%), для чого Уряд хоче максимізувати надходження від ОВДП у 2025-2027 роках. Ще один виклик реальності (масштаб скорочення у 20% ВВП).

5. Курс гривні: 2025 рік - 45 грн/дол; 2026 рік - 46,5 грн/дол, 2027 - 46,4 грн/дол. Нажаль, навіть сьогоднішні курси валют з цим не згодні.

6. Базовий сценарій - активні бойові дій як мінімум впродовж усього 2025 р.

7. У 2025-2027 рр. Уряд утримається від запровадження будь-яких податкових та адміністративних заходів, які можуть негативно вплинути на базу податкових надходжень (жорстка податкова політика, відсутність нових стимулів та преференції для бізнесу).

8. Пріоритетні завдання податкової політики сконцентровані на виконанні Нацстратегії доходів до 2030 року, яку заборонено міняти або удосконалювати, зокрема: скасування пільг з податку на прибуток, проте запровадження норм щодо повного вирахування витрат (миттєвої амортизації); за практикою ЄС більш активна протидія ухиленню від сплати податків; удосконалення правил трансфертного ціноутворення відповідно до рекомендацій ОЕСР; запровадження міжнародного автоматичного обміну інформацією для податкових цілей; перегляд ключових елементів військового збору, в тому числі зростання ставки (охоплює всі доходи фізичних осіб та інвесторів, зокрема КІК), кола його платників, бази та об’єктів оподаткування.

9. Пріоритетні завдання митної політики також базуються на Нацстратегії доходів до 2030 року (посилення антикорупційних заходів та підвищення довіри до митних органів; підтримки та співпраці з бізнесом; розвиток міжнародного митного співробітництва; інституційний розвиток митних органів; розвиток ІТ та забезпечення технічними засобами контролю). Загалом є побоювання, що нормального перезавантаження контролюючих органів не планується - фасадні зміни, що майже ні на що не вплинуть.

10. Соціальні стандарти заморожуються на 3 роки (зниження купівельної спроможності і добробуту найбільш вразливих верств населення) - розміри прожиткового мінімуму на 2025—2027 рр. на рівні 2024 року (2 920 грн, мін. пенсія - 2 361 грн). Соціальні послуги не єдиний постраждалий (-45,2 млрд

грн), скорочення видатків чекатиме Мінінфраструктури (-16,3 млрд грн) та охорону здоров'я (-11,9 млрд грн).

11. У 2025—2027 роках розмір мінімальної заробітної плати - 8000 гривень.

12. Хоча рівень корупції залишається високим, все одне відновлюють будівництво доріг - Дорожній фонд: фінансування у 2025 році – 43,8 млрд грн, у 2026 і 2027 рр. відповідно 124 та 233,8 млрд грн. Чекаємо нових розслідувань від Bihus.Info.

Підсумовуємо. Україну чекатиме надмірно жорстка фіскальна політика, що поряд з війною стане головною причиною незадовільних темпів економічного відновлення, сукупний попит залишатиметься в пригніченому стані, а стандарти життя будуть погіршуватися. Але все це задовольняє поточний Уряд, а платники податків мовчать.

***

№ 3.134

Новая политика мобилизации доходов становится неизбежным приговором любому сколько-нибудь существенному восстановлению национальной экономики

2024-07-21

Черкашин

Сознательно создается растущая по глубине колея зависимости от внешней помощи и болезненное сжатие возможностей внутренних.

1) Обязательства перед кредиторами и 2) война (скорее всего, в такой последовательности считает КМУ) являются достаточным основанием для:

- полного отказа от поиска альтернативных решений ни по их сути (разве внезапное поднятие налогов единственный вариант), ни по их форме (почему акцент на изъятие доходов экономически активных украинцев и особенно малого предпринимательства, а не равномерное распределение между корпоративным сектором и населением). Более того, нет никаких подтверждений что подобные попытки предпринимались за последние 2,5 года;

- вопиющей, нарочитой закрытости от общества и ошеломляющей внезапности принимаемых решений (ни объяснений, ни диалога, ни времени хоть как-то приспособиться). Глухая стена, неопределенность и выживание - участь тех, кто несмотря ни на что продолжает жить, работать и платить налоги в Украине.

Мобилизация доходов - заранее провальная политика с немощной формой ее реализации и весьма грустными последствиями.

А именно

> **— некая форма экономического концлагеря, где работают только госсектор и ВПК на внешнем финансировании, а также существует мощная (сопоставимая или большая официальной) теневая экономика.**

Украина точно такого не заслуживает.

Более того, из года в год налогоплательщики сверх всех планов и разнарядок доходов бюджета увеличивают добровольную уплату налогов.

Вот что нужно поддержать и культивировать, а не наращивать контроль государства, усиливать административное и налоговое давление, ограничивать экономические свободы.

Чем раньше власть это признает, тем лучше.

Немедленная политическая ответственность авторов этого фискального чудовища начнет процесс признания и осознания совершенной ошибки.

***

№ 3.135

Щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану

(проект Уряду № 11416 від 18.07.2024)

2024-07-23

Черкашин

Проект має на меті «наповнення дохідної частини бюджету для належного функціонування економіки та гарантування виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони». Для цього пропонується:

Негативні та потенційно шкідливі норми

1. Надагресивна трансформація елементів військового збору:

• зростання базової ставки у 3,33 рази – з 1,5 до 5%

• залучення до щомісячної сплати ВЗ широкого спектру платників податків – від малого та мікробізнесу (ФОП — платників єдиного податку 1-ої — 4-ої

групи) до юросіб, зокрема агросектору (платників податку на прибуток та єдиного податку 3-ої та 4-ої групи)

• додаткове обкладання ВЗ:

- операції з придбання у банків банківських металів (5%)

- роздрібну торгівлю ювелірними виробами із золота, платини і дорогоцінного каміння (30%)

- придбання легкових авто (зокрема оснащених електричними двигунами), що підлягають першій держреєстрації в Україні (15%), авто для фронту також коштуватиме +15%

- послуги мобільного зв'язку (5%)

- продажу нерухомого майна фізособами - з другої продажи протягом року (5%)

Наслідки

1.1. надзвичайне (нищівне для мікро бізнесу) зростання податкового тиску, грубе порушення принципів стабільності податкового законодавства та зручності сплати податків:

• +3,5% до ставки ВЗ на фонд заробітної плати для всіх роботодавців (ризики дефіциту оборотних коштів та заборгованість по виплаті зарплат, банкрутства компаній), а також тиск на інвестиції, пасивні доходи економічно активних громадян, зокрема втеча гривневих депозитів з банків;

• новий податок – ВЗ у розмірі 1% від всього доходу - на економічну діяльність компаній на загальній системі оподаткування (у додаток до 18% або 25% податку на прибуток), компаній на 3-ої групі єдиного податку (на додаток до 3% або 5% ЄП) та юросіб агросектору на 4-ої групи;

• на малий та, особливо, мікробізнес у вигляді підприємницької діяльності:

- ВЗ у розмірі 5% від двох МЗП на місяць (або 800 грн/місяць) для ФОП - платників єдиного податку 1-ої, 2-ої та 4-ої групи

- 1% від доходу для ФОП - платників ЄП 3-ої групи (на додаток до 3% або 5% ЄП)

Тягар зростання податків акцентовано зроблено на доходах саме фізичних осіб та представниках малого та мікро бізнесу! Це падіння рівня життя, банкрутства або втеча у тіньову економіку.

1.2. болюче зростання цін цілий ряд суспільно важливих товарів та послуг:

легкові авто (зокрема імпорт для потреб ЗСУ +15%), послуги мобільного зв'язку та нерухомість.

2. Під час війни будь-яка місцева рада зможе встановити «свій» рівень мінімальної зарплати (але не менше МЗП, встановленої Законом про бюджет) для відповідної території в цілях оподаткування ПДФО доходів у формі зарплати (п. 33 Підр. 1 Розділ XX ПКУ).

Наслідки

величезне ускладнення ведення обліку та нарахування податків з зарплати для роботодавців (особливо, якщо в компанії є багато філіалів та працюють наймані працівники з різних територіальних одиниць); приховане зростання податкового тиску на фонд зарплати (поряд з підняттям ВЗ).

3. Залучення до оподаткування товарів, що ввозяться в Україну фізичними особами, передаються у міжнародних поштових або експрес-відправленнях, якщо сумарна фактурна вартість понад 45 євро. Чинна пільга: для ручної поклажі та/або супроводжуваного багажу – до 1000 євро у разі повітряного сполучення, до 500 євро - інші пункти пропуску через держкордон, до 150 євро – для всіх товарів незалежно від обраного режиму ввезення (ст. 191, 196.1 ПКУ).

Наслідки

3.1. надважке ускладнення адміністрування міжнародних посилок та проїзду громадян через кордон (ризик масових затримок та штрафів);

3.2. зростання податкового тиску на всі верстви населення, зокрема соціально незахищені та сім'ї з дітьми, що мають можливість отримувати допомогу із-за кордону або економити на транскордонних покупках товарів (соціальна напруга у суспільстві);

3.3. пряме порушення вимог законодавства ЄС (критерій 45 євро працює лише у випадках пересилання товарів від однієї приватної особі поза ЄС іншої особі у межах ЄС – ст. 1 Директиви 2006/79/ЕС. Проте особистий імпорт регулює ст. 7 Директиви 2007/74/ЄС, що встановлює вартісну межу ввезення товарів без оподаткування митними платежами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі на рівні 430 євро через пункти пропуску повітряного і морського сполучення та 300 євро - через інші пункти пропуску. При цьому, цей поріг не може бути нижчим за 150 євро! Саме ці (що відповідають вимогам ЄС) норми містить раніше поданий у ВРУ урядовий 5810 від 20.07.21. Більш того, у Пояснювальній записці зазначено: «законопроєкт не містить положень, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції», що не відповідає дійсності.

4. Щомісячні авансові внески з податку на прибуток платниками, які здійснюють роздрібну торгівлю пальним

– 0,5 МЗП за кожний куб метр (4 грн за літр) резервуарів для зберігання палива на місці роздрібної торгівлі, сума внеску не повертається (19-1.1.52-1, 137.12, 141.14 ПКУ).

Наслідки

4.1 ускладнення адміністрування та вартості дотримання норм законодавства для бізнесу;

4.2. вибухове зростання вартості палива (з майже одночасним збільшенням акцизів);

4.3 збільшення тіні у секторі палива.

5. Інвентаризація ОЗ та ТМЦ, зняття залишків ТМЦ та готівки на вимогу контролюючого органу під час проведення перевірки в строки та в обсязі, що зазначені у такій вимогі, та за присутності посадових осіб контролюючого органу. Відмова від інвентаризації – арешт майна, задекларована сума до бюджетного заборона на відшкодування ПДВ (сума зараховується до складу податкового кредиту наступного періоду) (пп. 16.1.17, 20.1.9, 81.4, 94.2.8-1, 200.11 ПКУ).

Наслідки: ризики зловживань та тиску на бізнес через свідоме встановлення нереальних строків та обсягів інвентаризації за для арешту майна (буде трактуватися як відмова) та відмові у відшкодуванні ПДВ.

Водночас умовно нейтральними або позитивними нормами можна вважати лише дві норми проекту 11416:

удосконалення норм та розширення сфери листування контролюючих органів з платниками податків засобами електронного зв'язку в електронній формі – всі великі платники податків, всі платники ПДВ або акцизного податку, фінансові агенти та бажаючі – за окремою заявою (зміни до ст. 42 ПКУ), що призведе до поширення дистанційних електронних процедур адміністрування;

розширено перелік підакцизних товарів - води мінеральні та газовані з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин, ставка 0,1 євро за 1 літр напою, платниками акцизу будуть виробники та імпортери напоїв (212.1.11 і 1.9, 215.1 ПКУ). Це сучасна провідна світова та європейська практика – обкладання акцизами шкідливих для здоров'я продуктів.

Підводимо підсумки

Більшість норм проекту 11416 роблять його надмірно фіскалізованим, опонуючим духом та буквою відновленню економіки, що воює.

Більш того,

— збільшуються саме прямі податки, що є найбільш шкідливими для економічного відновлення та зростання.

Проект має дискримінаційний акцент на утиск доходів звичайних громадян та малого (мікро) бізнесу, ризики зникнення середнього класу.

Документ знищує базовий принцип стабільності оподаткування, передбачений статтею 4 Податкового кодексу, що матиме негативні наслідки для інвестицій та умов ведення бізнесу в країні.

Проект порушує вимоги законодавства ЄС.

Він впливатиме на загальне зростання цін, зокрема окремі суспільно важливі товари та послуги, та падіння рівня життя кожного українця. Лише до кінця поточного року вартість новацій буде коштуватиме платникам податку 125 млрд грн (розрахунки авторів - Мінфіну). За фіскальною вагою це якщо б в Україні зненацька з'явився ще один податок на прибуток підприємств.

Сліпа і не зрозуміла рішучість Уряду швидко робити неправильні речі призводить то того, що

— Україна залишиться найбільш економічно невільною державою Європи з недружньою, швидко змінюваною та репресивною податковою системою, що обслуговується досі нереформованими контролюючими органами, яким останнім часом надаються нові дискреційні повноваження, створюючи широке поле для корупції, зловживань та тиску на бізнес.

***

№ 3.136

Продовжуємо аналізувати головні фіскальні документи, під егідою яких українцям пропонують три роки високих податків. На черзі оновлений

Меморандум з МВФ про економічну та фінансову політику від 17 червня 2024 року (далі - МЕФП).

Джерело:

https://mof.gov.ua/uk/memorandum_of_economic__financial_policies-677

Ключові мессиджі (пункт документу + зміст зобов'язання та коментар):

Пункт 5 Лист про наміри:

> Україна просить пролонгацію 3-х маяків - оцінка заборгованості сектору теплопостачання (до жовтня); аналіз ефективності податкових пільг (до вересня) та прийняття Закону про створення суду для розгляду адміністративних справ проти державних органів (грудень, вимога бізнесу). Дивно, що скорочення непотрібних або не ефективних податкових преференцій не на часі, бо саме вони могли б стати важливим компенсатором втрат бюджету замість зростання податків, зокрема військового збору

Пункт 4 МЕФП:

> Економіка сповільняється, прогноз-2024 погіршується:

• зростання ВВП 2,5-3,5% (за 7 місяців це другий негативний перегляд: у березні-24 оцінка 3-4%, у грудні-23 була 3-5%)

• інфляція: 8% (у грудні-23 оцінка була 10%, у березні-24 – 8,5%)

• сальдо поточного рахунку: мінус 10,6 млрд дол (у 2023 дефіцит 9,2 млрд)

• міжнародні резерви: 41,8 млрд дол (у березні-24 оцінка була краще 42,5)

Пункти 12, 23 МЕФП:

> Податкового стимулювання бізнесу та зниження податкового тиску не буде - влада продовжить утримуватися від податкових амністій та будь-яких податкових та адміністративних заходів, які можуть зменшити базу податкових надходжень протягом дії програми з МВФ, а також від включення нових категорій платників податків до існуючих пільгових режимів

Пункт 13 МЕФП:

> Податкові новації вступу до ЄС - приведення акцизів на тютюнові вироби та пальне до вимог ЄС (вже відбувається, але мінімальні акцизи на пальне не мають строків імплементації, це виключно ініціатива Уряду); встановлення акцизів на солодкі газовані напої (проект № 11416 від 18.07.2024); до 01.01.2026 запрацює система маркування та відстеження підакцизних товарів, а також з'явиться оподаткування медичного канабісу та авансова сплата податку на прибуток на АЗС (останнє взагалі не має відношення до євроінтеграції)

Пункт 15 МЕФП:

Реформи що зосереджені на податковій політиці та адмініструванні, щоб додатково мобілізувати 3-4% ВВП додаткових надходжень протягом 2024-27 років (зростання податкового навантаження сягатиме 340 млрд грн щороку або понад 1 трлн грн за три роки)

Пункт 17 МЕФП:

Ключові партнери України запевнили у своїй подальшій підтримці після червня 2025 року (є перспектива для економічної та фінансової стабільності)

Пункт 24 МЕФП:

До кінця вересня 2024 року з’явиться методологія і шаблон оцінки всіх податкових пільг (Структурний маяк)

Пункт 25 МЕФП:

Національна стратегія доходів до 2030 року та політика мобілізації доходів передбачає протягом наступних декількох років посилене оподаткування:

- викидів вуглецю (підняття екологічного податку, найбільший тягар припаде на промисловий сектор)

- видобувних галузей (зростання рентних платежів)

- віртуальних активів за правилами ЄС, зокрема що стосується обміну інформацією щодо операцій з ними

у перспективі:

- запровадження більш прогресивного податку на доходи фізичних осіб (з’являться ставки ПДФО, що будуть більше 18%) з попереднім посиленням захисту конфіденційності податкових даних у системах ДПС (й це у додаток до вибухового зростання військового збору)

- впровадження правил боротьби з практиками ухилення від сплати податків за вимогами Директиви ЄС щодо протидії ухиленню від сплати податків (ATAD) та найкращі міжнародні практики запобігання ухиленню від сплати податків (бізнес чекатиме нові обтяжливі регуляції на кшталт контролю ТЦУ або ділової мети на операції всередині країни, зростаюча обтяжливість податкового законодавства)

Пункт 26 МЕФП:

Реформа податкової служби: (1) План цифрового розвитку ДПС (до кінця 2024), включає поступову консолідацію інформаційних ресурсів та їх адміністрування незалежним адміністратором (захист даних платників

податків); (2) перехід на використання податковими органами анонімізованих даних про платників податків (маскування даних за для припинення торгівлі податковими даними) до моменту виявлення ризику невиконання податкових зобов'язань (до кінця 2026 року); (3) інші заходи – нова організаційна структура ДПС (до кінця 2024); глобальне опитування платників; система управління податковими ризиками; IT-рішення для SAF-T UA (електронний формат подання даних великими платниками податків при перевірці); підвищення ефективності обміну інформації з іноземними органами; оцінка результативності та ефективності Антикорупційної програми ДПС

Пункт 27 МЕФП:

Реформування Державної митної служби: (1) законопроєкт щодо модернізації системи адміністративної відповідальності за порушення митних правил – більше штрафів (до кінця 2024 року); (2) проєкт змін до Митного кодексу, що створить правову основу для звільнення митників, включаючи роль перевірки на доброчесність у рамках періодичної переатестації; впровадить набір персоналу митниці на контрактній основі; процес відбору керівництва на основі заслуг з перевіркою на доброчесність (Структурний маяк, кінець жовтня 2024); визначення критеріїв оцінки Антикорупційної програми ДМС (до кінця вересня 2024)

Загалом реформування обох відомств (податкової та митниці) відверто не на часі для Уряду, а заклики провести глибинне перезавантаження ДПС та ДМС ретельно ігноруються. Як власне й будь-які намагання призначити повноцінних керівників відомств під час війни (ознаки саботажу).

Пункт 30 МЕФП:

Зміни до пенсійної системи - запровадження другого рівня пенсійної системи, коли з'являться умови; утримання від нових спецпенсій або пільг, підвищень виплат та змін із зменшення пенсійного віку; буде законопроект з інтеграції різних програм соціальної допомоги в єдиний уніфікований пакет на основі індивідуальних потреб

Пункти 32-34 МЕФП:

Увага! Звуження кредитної програми Фонду розвитку підприємництва "5-7-9"

Пункт 37 МЕФП:

Реформа управління державними інвестиціями - Стратегічна інвестиційна рада (CIP) до кінця вересня 2024 року розгляне перелік державних інвестиційних проєктів для включення до бюджету на 2025

рік; центральна роль Мінфіну на всіх етапах управління державними інвестиціями (Структурний маяк, кінець грудня 2024);

Пункт 54 МЕФП:

З 2025 року НБУ відновлює щорічну оцінку стійкості банків, яка включатиме аналіз якості активів та стрес-тестування за базовим та несприятливим сценаріями із залученням зовнішніх аудиторів

Пункт 56 МЕФП:

Фонд гарантування вкладів, Мінфін та НБУ підготують рамкову програму фінансового оздоровлення банків (Структурний маяк, кінець грудня 2024)

Пункт 58 МЕФП:

Законопроєкт про приватизацію державних банків (до кінця вересня 2024), готується продаж «Сенс Банку» та «Укргазбанку» (до кінця вересня 2024 буде призначений фінансовий радник)

Пункти 59-60 МЕФП:

На ринку небанківських фінансових послуг буде відновлено (до кінця вересня 2024) вимоги щодо обов'язкового контролю якості послуг, які надаються аудиторськими компаніями, та перевірка НБУ аудиторських звітів; будуть посилені покарання за порушення небанківськими фінансовими установами вимог фінмоніторингу (законопроект до кінця грудня 2024)

Пункт 61 МЕФП:

ВАЖЛИВО! Регулювання НБУ електронних платежів між фізособами - створення публічного реєстру для фіксації порушень з боку держателів карток і торговців, а також його використання учасниками ринку та держорганами - кіберполіція, СБУ, БЕБ (до кінця грудня 2024). З 2025 року почнеться хвиля полювання на фізичних осіб – порушників, що маскують бізнес під особисті платежі!

***

Чинна податкова політика продовжить послаблювати економіку надзвичайним підняттям податків, зростанням розміру Уряду та його втручання у економічне життя.

Головним механізмом знову, як й до війни, стає

1) — агресивна ідеологія збору податків з бізнесу та економічно активних громадян, що будуть проваджувати у життя нереформовані відомства (ДПС, ДМС та БЕБ).

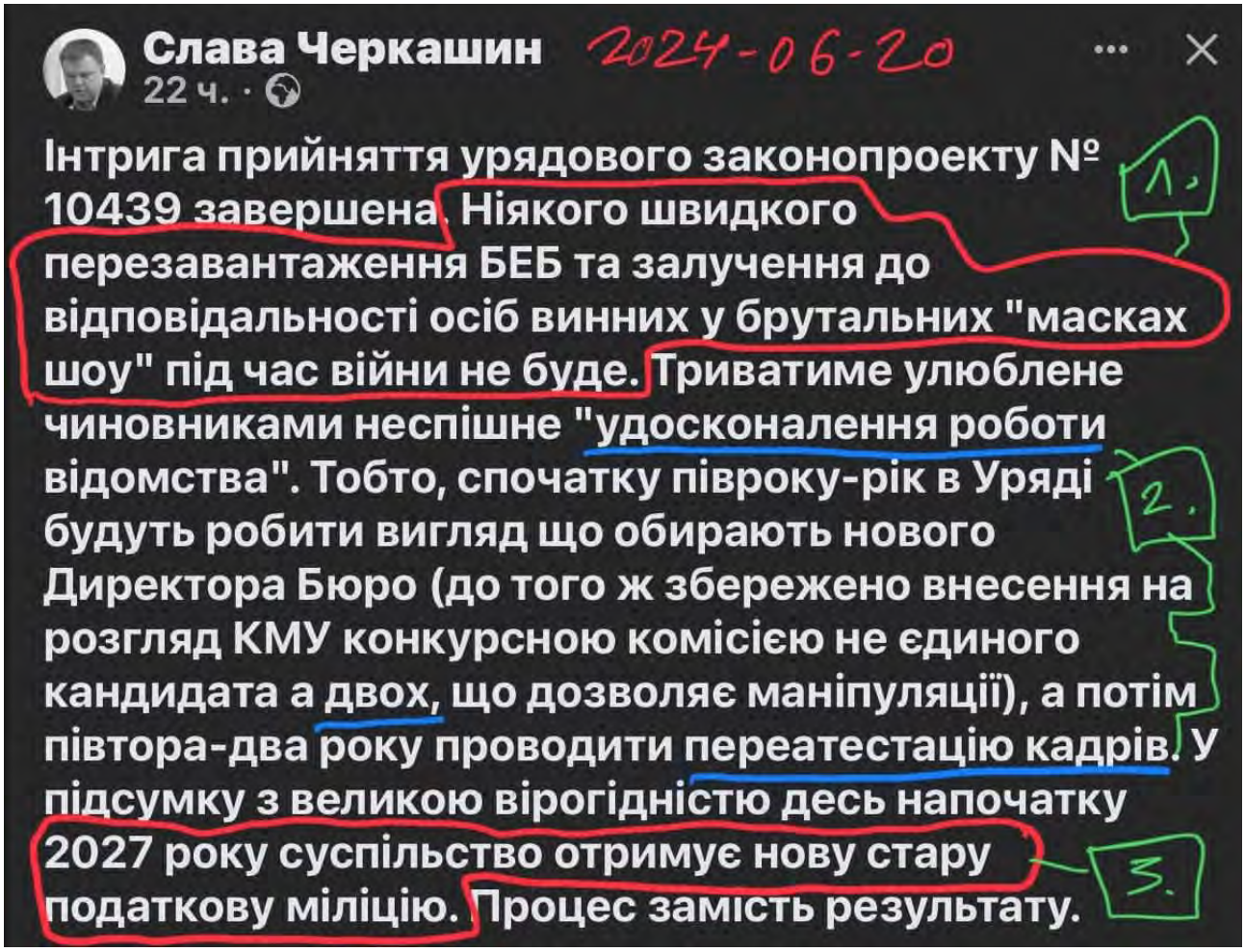
Ставка зроблена на

2) — державний тиск та контроль, замість зростання та швидкого відновлення.

Якщо влада не почує голос розуму та не скасує свій хрестовий похід з мобілізації доходів, з країни від податків буде бігати не менше людей, аніж від війни та мобілізації.

***

№ 3.137

***

№ 3.138

Основні теми доби 31.07.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ За добу на лінії фронту, за інформацією Генштабу, сталися понад 150 бойових зіткнень. Найбільшу активність російські війська виявляють на Покровському та Торецькому напрямках. Сервіс DeepState Live Map повідомив, що армія РФ захопила село Тимофіївка в районі залізничної гілки Авдіївка-Покровськ, а також просунулася в районі сіл Іванівка, Веселе та Бажане.

ЗСУ були змушені залишити позиції на південь від Красногорівки.

Запеклі бої точаться в центрі селища Нью-Йорк на околиці Торецька, російські війська також розширили ділянку наступу на Торецьк у районі села Пантелеймонівка.

Президент Зеленський заслухав доповідь головнокомандувача ЗСУ Сирського про ситуацію на Покровському напрямку.

У Донецьку на зльоті було знищено російський військовий гелікоптер Мі-8. Якщо буде доведено, що його було уражено дроном, то це стане серйозним технологічним проривом для українських розробників БПЛА.

Росія вперше застосувала в бойових діях північнокорейський самохідний протитанковий комплекс Bulsae-4.

Російський президент Путін підписав указ про збільшення зі 195 до 400 тис. руб. одноразової виплати особам, які підписали контракт з армією РФ. Це підтверджує інформацію головнокомандувача ЗСУ Сирського про плани збільшення угруповання російських військ в Україні до кінця року з 530 до 690 тис. військовослужбовців та підготовку до масштабних наступальних операцій.

Міністр юстиції ***Малюська*** оголосив, що 3,6 тис. ув'язнених виявили бажання служити в ЗСУ – це 13 % засуджених, які відбувають покарання в колоніях.

2️⃣ Вночі підрозділи ППО знищили 7 БПЛА типу Shahed. Уламками було пошкоджено будинки, поранено 2 осіб на Київщині. 2 балістичні ракети "Іскандер-М" збити не вдалося.

На території Румунії виявлено уламки російських безпілотників, які збили українські підрозділи ППО під час повітряної атаки в ніч на 26 липня.

На небі над Україною з'явилися винищувачі F-16. За інформацією The Times, Нідерланди передали ЗСУ перші 6 літаків. Росія вже понад пів року веде "полювання" на них та аеродроми їхнього базування.

Після візиту до Пекіна міністра закордонних справ Кулеби китайська влада оголосила про посилення з 1 вересня контролю над продажем БПЛА, які можуть бути використані у військових цілях, таких як DjI та Autel.

3️⃣ Президент ***Зеленський*** підписав закон про **дозвіл уряду тимчасово зупинити виплати за зовнішнім боргом "у разі потреби"**.

Закон містить статтю про переведення до державного боргу єврооблігацій на суму $700 млн, які випустив "Укравтодор". Отже, платники податків, а не компанія, мусять сплачувати борг, що виник унаслідок реалізації програми Зеленського "Велике будівництво" коштом кредитів.

За даними ***Міністерства фінансів***, за підсумками І півріччя бюджетні витрати на:

1. цілі оборони склали 50,4 %,
2. правоохоронні та судові органи – 14,8 %,
3. соціальний захист – 11,6 %,
4. медичне страхування 4,7 %,
5. освіту – 1,6 %,
6. субвенції до місцевих бюджетів – 5,2 %.
7. Виплати з погашення та обслуговування держборгу коштували бюджету понад 7 %.

Прем'єр-міністр ***Шмигаль*** заявив, що

— влада має намір профінансувати витрати на оборону завдяки підвищенню податків та збільшенню внутрішніх та зовнішніх запозичень.

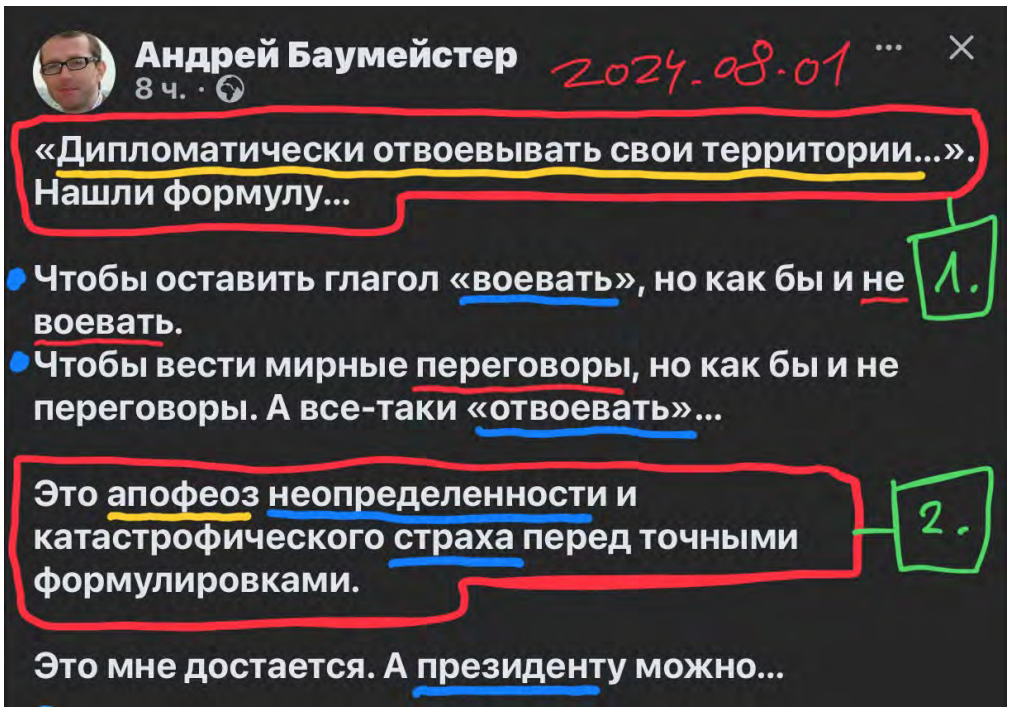
4️⃣ Після знищення в Тегерані лідера палестинського руху ХАМАС Ханії лідер Ірану аятолла Хаменеї наказав завдати прямого удару по Ізраїлю. США відхрестилися від участі в знищенні Ханії. Прем'єр-міністр Ізраїлю Нетаньяху оголосив про готовність вести війну до досягнення всіх цілей, що було поставлено. Глава Пентагону Остін оголосив, що США захищатимуть Ізраїль у разі прямої агресії.

На церемонії інавгурації іранського президента Пезешкяна був присутній прем'єр-міністр Грузії Кобахідзе. Речник грузинського парламенту Павліашвілі заявив, що Іран не є співучасником Росії у війні проти України. З 1 серпня в країні запрацює реєстр "іноземних агентів", який створено на підставі проросійського закону, що продавила партія влади "Грузинська мрія". Держсекретар США Блінкен оголосив про заморожування допомоги Грузії в розмірі $95 млн у відповідь на крен країни в бік Росії.

Бійці українського спецпідрозділу Головного управління розвідки провели операцію на території Сирії, де знищили обладнання та техніку на російській військовій базі. За інформацією низки ЗМІ, співробітники ГУР узяли участь у знищенні найманців ПВК "Вагнера" в Малі, а також брали участь у кількох операціях проти російської військової присутності в Африці.

5️⃣ Уряд Болгарії подовжив до кінця 2024 р програму допомоги українським біженцям.

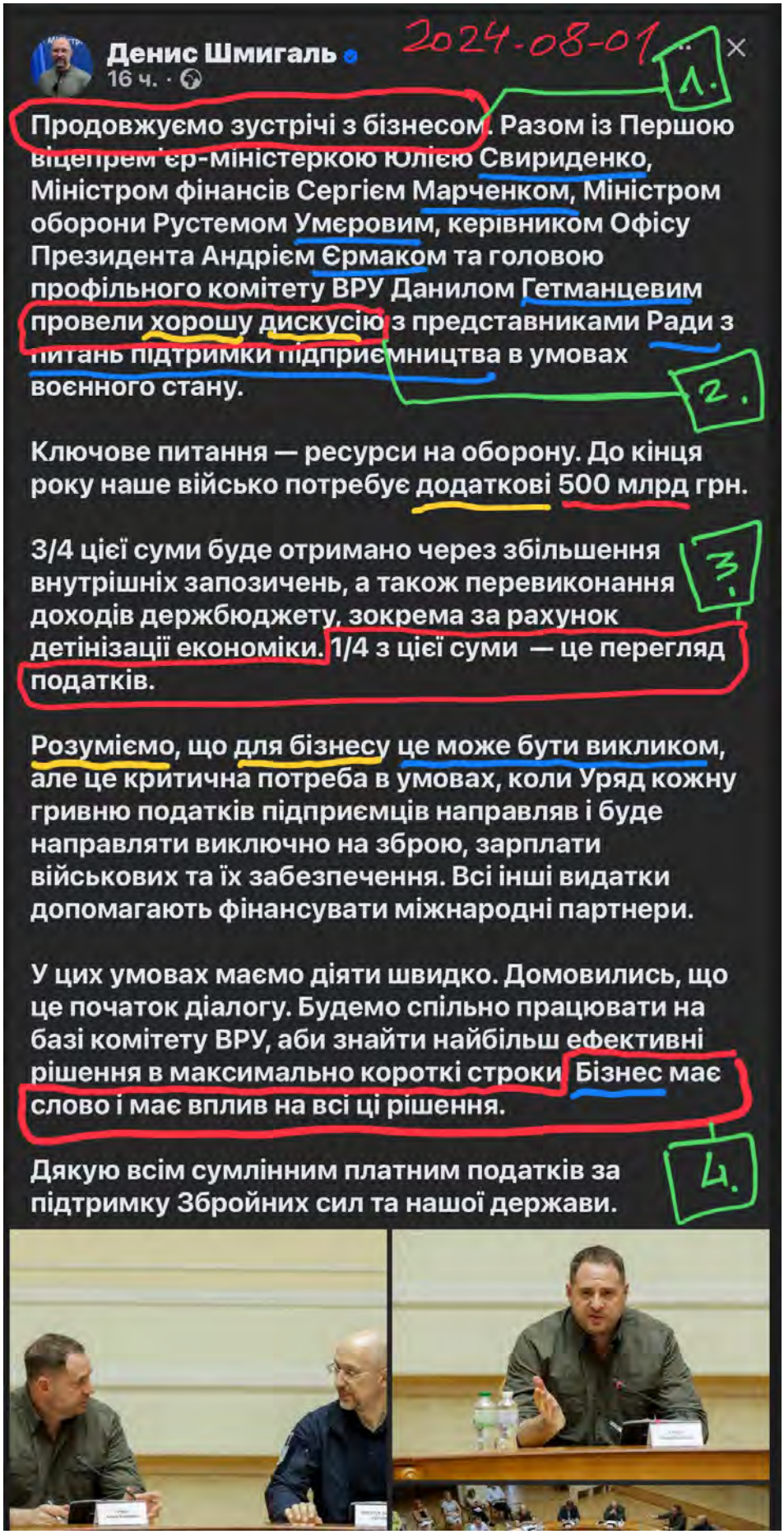
6️⃣ Президент ***Зеленський*** дав інтерв'ю агенції ***France Presse*** (AFP).

1) Він заявив, що відвойовуватиме території "недобре", а треба використовувати й дипломатичні методи.

2) З його слів, "якщо весь світ прагне", щоб Росія взяла участь у другому "саміті миру", то "ми не заперечуватимемо".

3) Зеленський назвав осінь "часом результатів", якими він вважає укладання чергових "безпекових угод".

7️⃣ Після зустрічі глави президентського Офісу Єрмака та міністрів із "представниками бізнесу" українські чиновники оголосили про запуск порталу, який буде відбивати стан кримінальних справ, які правоохоронні органи відкрили проти компаній та підприємців.

8️⃣ Унаслідок українських дронових атак на нафтопереробні заводи та пункти перевалки нафтопродуктів Росія на 2 місяці заборонила експорт бензину.

Через загрозу санкцій США турецький експорт у РФ за пів року обвалився на 30 %.

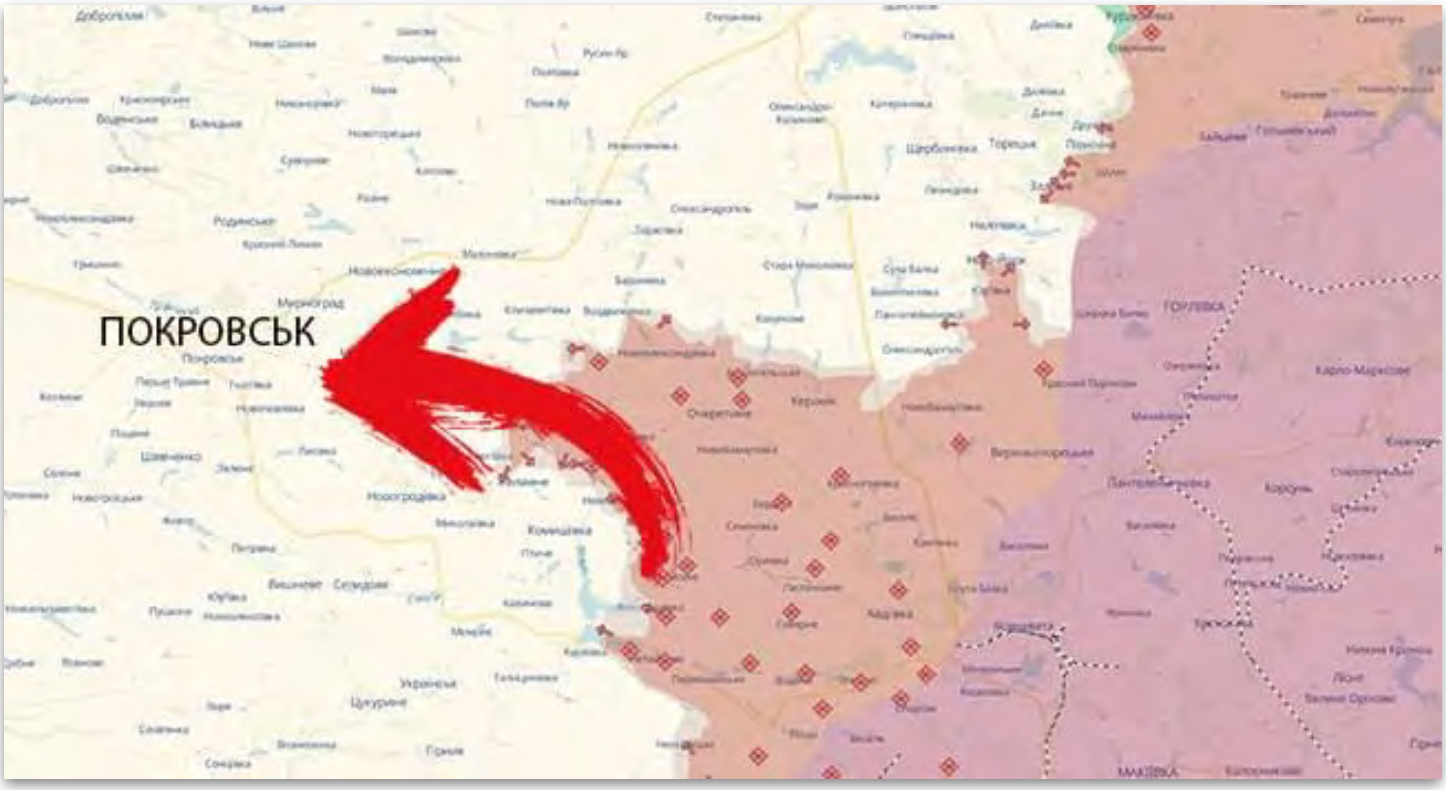
Хоча збитки Газпрому за півріччя зросли до 480 млрд руб. його виторг проти минулого року збільшилася на 7 % і сягнув 2,9 трлн руб.ь

9️⃣ Українського колаборанта ***Деркача***, колишнього депутата Верховної Ради, буде висунуто кандидатом у російську Раду Федерації від Астраханської області.

***

№ 3.139

Основні теми доби 01.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Російські війська швидко просуваються у напрямку ***Покровська***. На цій ділянці фронту за добу сталися не менш ніж третина зі 129 бойових зіткнень. За інформацією сервісу DeepState Live Map, армія РФ просунулась вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ приблизно на 1 км, захопила село Веселе та впритул наблизилася до Желанного та Сергіївки.

Спроби ЗСУ зупинити наступ успіху не мають.

Однією з причин, крім панування російської авіації у повітрі, є неякісні фортифікаційні споруди.

> — На певних ділянках їх просто немає, тоді як влада прифронтових населених пунктів ремонтує асфальт та висаджує квіти.

Окупаційна влада Криму повідомила про відбиття української повітряної атаки. За інформацією із Севастополя, було атаковано суднoремонтний завод, уламки збитої ракети пробили дах одного з довколишніх будинків.

2️⃣ За даними Нацбанку, населення у липні купило рекордний обсяг валюти – $2,78 млрд в еквіваленті, продало – $1,66 млрд. З початку року чистий продаж валюти банками склав $6,36 млрд в еквіваленті.

3️⃣ НБУ опублікував черговий інфляційний звіт, в якому спрогнозував виїзд із країни у 2024-2025 роках ще 700 тис. осіб. Також чиновники вважають неминучим підвищення тарифів на газ та теплопостачання, всупереч закону, ухваленому у серпні 2022 р.

4️⃣ За інформацією агентства Bloomberg, західні партнери висловлюють дедалі більші побоювання через вплив глави Офісу президента Єрмака на всі сфери життя України, що невпинно зростає. На думку журналістів агентства, Зеленський передав Єрмаку розв'язання майже всіх проблем, й це перетворило його на фактичного "виконавчого директора" країни. Єрмак стверджує, що всі рішення нібито приймає Зеленський особисто, проте журналісти наголошують, що їх готує Єрмак та його підлеглі.

Зеленський повідомив про підготовку "рішень на урядовому рівні". І хоча перестановки в уряді має затверджувати парламент, багато журналістів та експертів підкреслюють, що рішення про заміну міністрів приймає особисто Єрмак.

Українські ЗМІ все частіше пишуть про факти корупції у всіх ешелонах влади, причому багато публікацій вказують на Офіс президента як центр цих корупційних схем.

Соцмережі та ЗМІ сколихнули скандали з тендерами на відновлення лікарні "Охматдит" та будівництво Національного меморіального цвинтаря. На думку низки журналістів, ці тендери є типовими прикладами відмивання коштів чиновниками та близькими до них особами.

Одним із членів наглядової ради фонду "Охматдит" є український телеведучий Горбунов, який активно співпрацював із компанією Зеленського "Квартал 95".

5️⃣ У Туреччині спущено на воду корвет ВМС України "Гетьман Іван Виговський". У перше плавання він зможе вийти лише у 2026 році, а передавання його ВМС заплановано на початку 2027 року. Це вже другий корвет, який Туреччина будує для України.

6️⃣ В аеропорту Стамбула відбувся найбільший з часів холодної війни обмін ув'язненими між Росією, Білоруссю та країнами Заходу. Росії вдалося повернути своїх шпигунів, зокрема співробітника спецслужб Красікова, який убив у Берліні чеченського польового командира Хангошвілі.

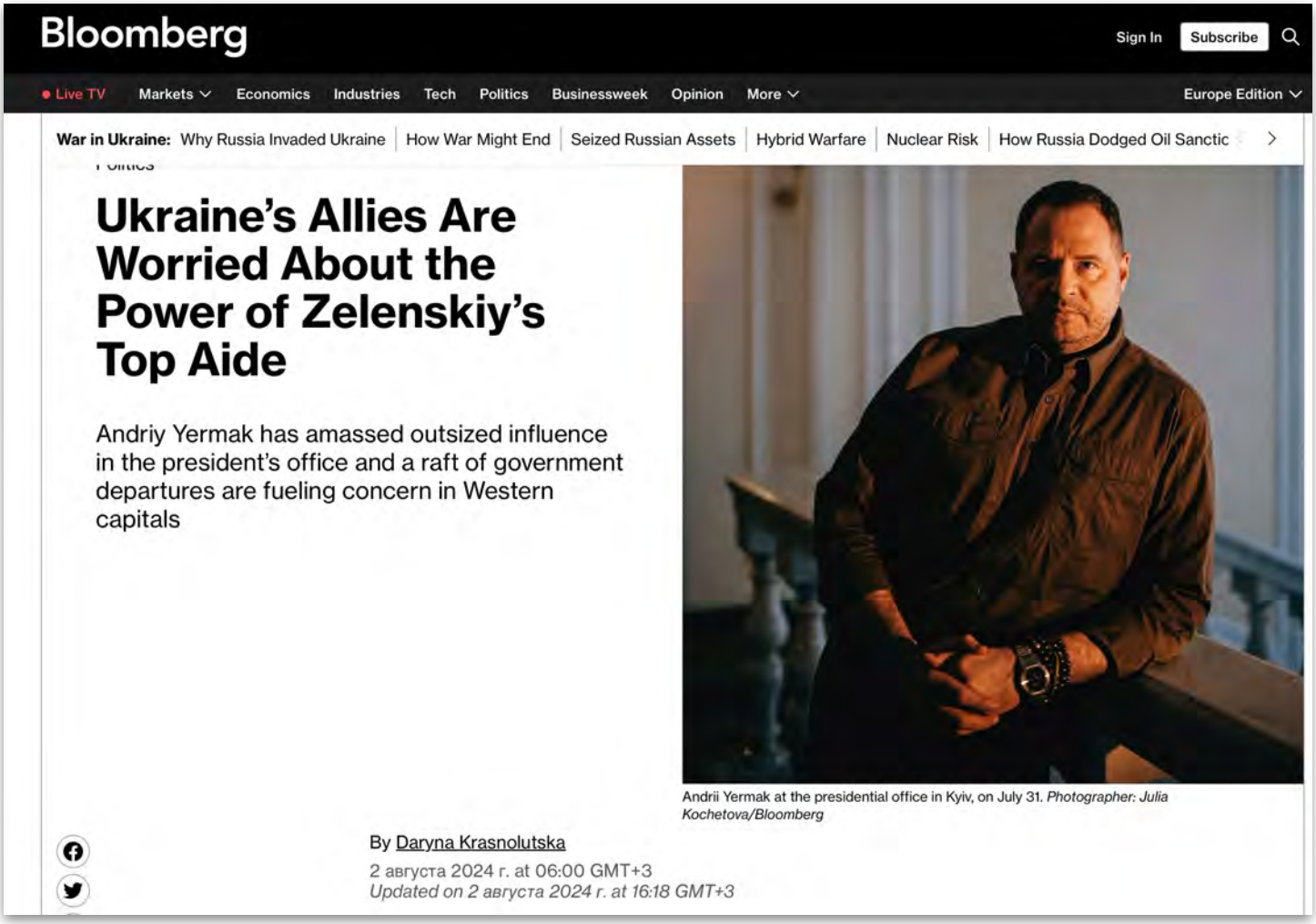
Росія в обмін видала політв'язнів та журналістів, яких було заарештовано за звинуваченням у шпигунстві на користь Заходу. На думку низки експертів, обмін був потрібен команді Байдена для підвищення рейтингу кандидата в президенти від Демократичної партії Харріс. Щоб відвести підозри у політичному підґрунті цього кроку, радник Байдена з нацбезпеки Салліван заявив, що обмін ніяк не пов'язаний із переговорами щодо припинення війни в Україні. За інформацією низки ЗМІ, американська адміністрація для проведення обміну "ламала об коліно" союзників. Канцлер Шольц підтвердив, що рішення про обмін вбивці Красікова "було непростим". Росія може легко наростити "обмінний фонд" завдяки арештам інакодумців та громадян західних країн.

7️⃣ Прессекретар російського президента Пєсков заявив, що Росія нібито є "відкритою" для переговорів про припинення війни в Україні, проте Путін не довіряє українській владі, тому РФ поки не планує участі в українському "саміті миру".

***

№ 3.140-1

Союзники України стурбовані владою головного помічника Зеленського - Bloomberg

2024-08-02

Демчук

Андрій Єрмак накопичив величезний вплив в офісі президента, і ряд відставок уряду викликають занепокоєння в західних столицях.

Пише агентство Bloomberg:

> https://www.bloomberg.com/news/features/2024-08-02/war-in-ukraine-zelenskiy-s-powerful-top-aide-is-worrying-nato-eu-and-imf

"Оскільки російський наступ триває вже третій рік, деякі міжнародні прихильники України дедалі більше стурбовані тим, наскільки багато рішень зосереджено в руках 52-річного Єрмака, колишнього кінопродюсера, який став єдиним найбільш наближеним до президента Зеленського і який має прямий вплив на все що діється в Україні - від зовнішньої політики до військового планування".

Автори статті пригадують дивний випадок, який трапився під час Всесвітнього саміту миру у Швейцарії. Лідери кртаїн світу вишикувались у три шеренги для так званого "сімейного" фото і високий український чиновник у зеленій уніформі стояв у центрі групи. Після такого казусу чимало лідерів захотіли поцікавитись у які ігри грає київська влада за завісою.

Натомість сам Андрій Єрмак в інтерв'ю агентству Bloomberg заперечив свій зростаючий вплив.

> "Я не беру участь у кожній роботі, **я лише координую**. Так, я дуже пишаюся тим, що президент запитує мою думку, але він запитує мою думку, тому що я отримую результати", - сказав пан Єрмак.

Президент України Володимир Зеленський у своїх інтерв`ю називає Єрмака "потужним менеджером", а нападки на Єрмака розцінює як інформаційні атаки на самого себе.

У статті ***Bloomberg*** пишеться й про те, що

> — "піднесення Єрмака" супроводжувалося падінням багатьох інших високопосадовців і робилося це часто руками самого Єрмака.

"Мандат Андрія Єрмака ширший, ніж у будь-кого з його попередників. Він відігравав центральну роль у прийнятті всіх ключових рішень у воєнний час:

> — заміна головнокомандувача генерала ***Залужного***, постачання зброї, переговори про гарантії безпеки, нагляд за обміном полоненими... та чимало інших питань контролює пан Єрмак" - пише Bloomberg.

Агентство ***Bloomberg*** з посиланням на джерела, стверджує, що у травні 2024 Єрмак зіграв важливу роль у відставці міністра інфраструктури Олександра ***Кубракова***, чиновника, який колись мав прямий зв'язок із Зеленським і був близький до адміністрації Байдена.

Від себе я б згадав про

> — звільнення з посади не лише головкома, але і міністра закордонних справ Вадима ***Пристайка***, генпрокурора Руслана ***Рябошапку***, секраря РНБО Олександра ***Данилюка***, тощо...

Bloomberg не є першим міжнародним ЗМІ, які пишуть про узурпацію влади в Україні Андрієм Єрмаком.

Видання ***Politico*** також писало про ***Єрмака*** і охрестило його **"зеленим кардиналом"**.

Цікаво, які висновки з цих публікацій зробить Зеленський... і чи зробить?

***

№ 3.140-2

Ukraine's Allies Are Worried About the Power of Zelenskiy's Top Aide

Andriy Yermak has amassed outsized influence in the president’s office and a raft of government departures are fueling concern in Western capitals

When world leaders gathered in Switzerland in June to discuss the war in Ukraine, the choreography offered a glimpse into the power games playing out behind the scenes in Kyiv as Volodymyr Zelenskiy seeks to maintain support.

As the presidents and prime ministers gathered for the family photo in the picturebook Alpine setting, a towering Ukrainian official in green fatigues was positioned in the center of the group, barely an arm’s length from his boss.

Anyone who’s dealt with the Ukrainian president is likely to recognize Andriy Yermak, the chief of staff who is constantly at his side. His incongruous position — in front of US Vice President Kamala Harris, between the Swiss president and the future head of NATO — indicates the growing influence of Zelenskiy’s closest adviser within Ukraine’s wartime hierarchy. An adviser to Yermak said the lineup for the picture was organized by the Swiss hosts and Yermak’s inclusion reflected his role in the meeting.

As Russia’s assault stretches deep into its third year, some of Ukraine’s international backers are growing concerned about just how much decision making is concentrated in the hands of 52-year-old Yermak, a one-time film producer, who has become the sole gatekeeper to the president with a direct say in everything from foreign policy to military planning.

“I'm not involved in every job, I'm only coordinating,” Yermak said in an interview at his office in Kyiv on Wednesday. “Yes, I'm very proud that the president asks my opinion, but he asks for my opinion because I get results.”

Yermak, front second left, and Zelenskiy, front center, with world leaders during the Summit on Peace in Ukraine, at the Burgenstock resort near Lucerne, on June 15.Photographer: Michael Bulholzer/Pool/AFP/Getty Images

The concerns about Yermak are surfacing at a perilous moment for Zelenskiy.

Ukraine is struggling to fend off a renewed Russian offensive and bracing for the next winter with its energy infrastructure in tatters, while the US election and the possibility of Donald Trump's return to the White House pose questions over how long Kyiv will be able to count on the support of its allies. The president himself is also vulnerable to accusations that he lacks legitimacy — his term would have ended on May 20 had martial law not postponed an election.

The idea that Zelenskiy lacks a proper mandate to lead the Ukrainian war effort is a talking point pushed by his enemies in the Kremlin. But like most of the best propaganda, it taps into real questions over how viable it is to suspend the normal democratic process over the long run, especially with signs of frustrations with the government starting to emerge.

"This all is done simply to attack me," Zelenskiy told Bloomberg Television in a July 3 interview, in which he called Yermak a "powerful manager."

The president bridled at criticism that Yermak's ascent has amassed power in too few hands, saying that scrutiny over his chief of staff fits too cozily with a Kremlin-led disinformation campaign. "He does what I tell him to do — and he fulfills the tasks," he said.

Zelenskiy, center, and Yermak followed by soldiers after an awards ceremony in Avdiivka, Donetsk region, in April.Source: Ukrainian Presidential Press Office/AP

Yermak's rise has been accompanied by the fall of many others near the top — a parliamentary speaker, a central bank governor and his predecessor as chief of staff among them — often at the hands of the top aide, according to the people familiar with the issue who spoke on condition of anonymity.

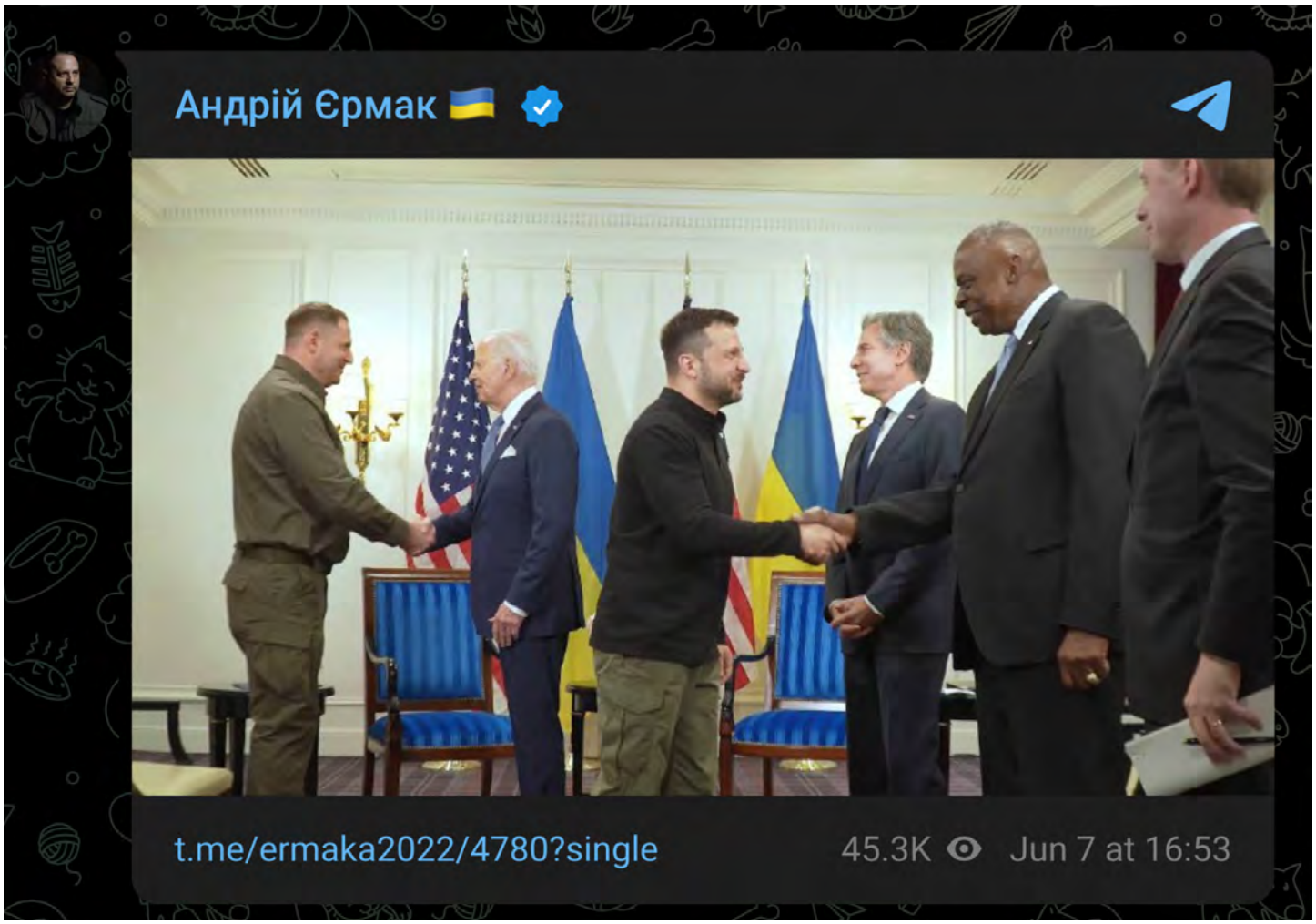
A further shakeup is in the offing. The Ukrainian leader confirmed last month that he's considering a cabinet overhaul, though he declined to comment on widespread speculation that he may swap out Prime Minister Denys Shmyhal.

"The head of the presidential administration informally has always had a great deal of power in Ukraine," said Oxana Shevel, an associate professor of political science at Tufts University near Boston, who added that mistrust of Yermak among the Ukrainian public may limit the aide's options in future.

1. Rubbing Shoulders

One delegation described a headstrong official with vast influence, often pushing ambitions that outstrip reality, including a demand for a large fleet of F-16 jets. Though the first fighter planes arrived this week, that project has been beleaguered by delays, spare-parts shortages and a language barrier between Ukrainian pilots and trainers that's significantly scaled back initial targets, Bloomberg reported last month.

Yermak isn’t one to operate in the shadows of power and — at six feet, three inches (190 centimeters) — he towers over Zelenskiy. His social media profile is replete with one-on-one images of Yermak with Pope Francis, French President Emmanuel Macron and others — often with his boss nowhere in sight.

A June 7 post on his Telegram channel showed Yermak shaking hands with US President Joe Biden, while Zelenskiy nearby greeted Secretary of Defense Lloyd Austin — a protocol reversal that triggered wry commentary in Kyiv.

The dynamic has prompted a common quip among Ukrainians on the chief of staff: “He’s not number one, but he’s not number two either.”

The power dynamic is a serious matter for NATO allies and international donors — including the European Union and the International Monetary Fund — who have made transparency a benchmark condition for transferring funds.

Yermak meeting Macron at the Elysee Palace in Paris, in February.Photographer: Ukrainian Presidency/Handout /Anadolu/Getty Images

The personnel moves attributed to Yermak have raised concern that any further tightening among Zelenskiy and his inner circle could sap energy for badly needed reforms — even measures to fight corruption and bolster the rule of law, according to people familiar with assessments in Western capitals.

But Yermak's mandate is broader than that of any of his predecessors. He's been central in every key wartime decision: replacing Zelenskiy's top general, sourcing weapons supplies, negotiating security guarantees, overseeing prisoner swaps and — at the Swiss summit — winning over the Global South to Kyiv's cause.

Some officials have compared his role to a chief executive officer, with Zelenskiy acting as chairman.

Yermak during an audience with Pope Francis at the Apostolic Palace in the Vatican in June.Source: Vatican Media/Vatican Pool/Getty Images

“Of course I read and hear about people talking about my power, but please, tell me, how am I using this power? To work 24 hours, seven days, to take on more obligations and more risks,” Yermak said in the interview. Zelenskiy, he added, “is a person who thinks it's important to listen and to know the different opinions. He always makes the decisions himself.”

2. The Kubrakov Affair

Allies have been watching closely. The replacement of Ukraine’s popular top general, Valeriy Zaluzhnyi, in February raised hackles in NATO capitals over a shakeup just as Kyiv confronted a fresh Russian offensive.

In May, Yermak was instrumental in the removal of Infrastructure Minister Oleksandr Kubrakov, an official who once had a direct line to Zelenskiy and was close to the Biden administration, according to people familiar with the ouster.

The presidential office failed to adequately explain the departure among other personnel changes, leaving foreign governments to puzzle over the move, the people said.

Pointedly, the US ambassador to Ukraine, Bridget Brink, posted a message on social platform X lauding Kubrakov on May 9, the day the minister was dismissed in a parliamentary vote. Brink thanked Kubrakov “for a great partnership” over the

past two years as he worked to support Ukraine's exports, energy infrastructure and economic growth.

"I look forward to staying close to help Ukraine win the war & win the future," the ambassador posted.

The flagship diplomatic effort in Switzerland, where Yermak took such a position of prominence didn't go to plan either. At the end of the two-day summit in Lucerne, a culmination of months of diplomacy, Ukraine failed to win over key nations that attended, including India, Indonesia, South Africa and Saudi Arabia.

Nevertheless, Zelenskiy has tolerated Yermak's sometimes ruthless methods because he regards him as a problem solver who offers swift, straightforward solutions without burdening the president, according to people familiar with the relationship. Zelenskiy's trust for Yermak was on par with that of his wife, Olena

Zelenska. Yermak even used to join the couple on overseas holidays before the war, they said.

Another official from a NATO government said the chief-of-staff role in Ukraine's presidential system is always vulnerable to speculation over conspiracies — and that Yermak had a solid reputation for getting things done.

The proximity between Zelenskiy and his top aide is reflected in the close quarters of the presidential compound on Bankova street, once a thriving section of downtown Kyiv that is now a fortified warren of barriers and checkpoints. Zelenskiy and his inner circle have called it home since the war began.

"He's a very strong personality," Yermak said of his boss. "Everything he has, he made it himself. Nobody helped him. And I can say the same about me."

Yermak's resume reflects a privileged Soviet upbringing. His father worked in the Soviet embassy in Afghanistan in the late 1980s. After graduating from the Institute of International Relations at Kyiv's Taras Shevchenko University with a law degree, Yermak set up a firm specializing in intellectual property rights in the late 1990s.

His work for Ukraine's biggest television station, Inter, brought him into contact with Zelenskiy, who was an executive producer. He tracked Zelenskiy's rise from a comic actor and star of the television comedy `Servant of the People' — in which he depicted a school teacher who becomes president — to high office.

Yermak's first task after he joined Zelenskiy's newly elected administration in 2019 was as a liaison to Rudy Giuliani, Trump's chief lieutenant in Ukraine as the then-president sought to push authorities in Kyiv to investigate Biden in the runup to their 2020 election contest.

The top aide was initially the main channel for Giuliani as he tried push Zelenskiy to announce an investigation. Their exchanges led to Trump's July 2019 phone call with Zelenskiy, which triggered accusations of soliciting interference from a foreign government and culminated in Trump's first impeachment.

3. 'Russia Is Not Motivated'

His next assignment was as Ukraine's chief negotiator as part of the Minsk agreement that sought to defuse tensions with Russia over its backing of separatists in eastern Ukraine. The encounters with Kremlin officials earned Yermak a reputation for taking uncompromising positions in the diplomatic process, often viewing the world in black and white, according to people familiar with the discussions with Russian officials.

Yermak's more recent diplomatic foray has been as the architect of Ukraine's peace blueprint, which aims to bring allies outside the West on board with Kyiv's

demands to end the war before a negotiation process with a more isolated Russia begins.

Despite the setback in Switzerland, Yermak said he'd press ahead in getting the backing of partners — with a follow-up summit where Russia, though it's dismissed the blueprint, could be present. Speaking to journalists days after the summit, the chief aide conceded that Ukraine is at a disadvantage when it comes to the Kremlin's resources — but that Kyiv could still win.

"Russia is not motivated," Yermak told journalists on a conference call. "In the end, victory is on the side of people who are motivated."

***

— With assistance from Reinie Booysen, Courtney McBride, Ilya Arkhipov, Irina Reznik, Olesia Safronova, Volodymyr Verbianyi, Andrea Palasciano, Alberto Nardelli, Natalia Ojewska, Torrey Clark, Stuart Livingstone-Wallace, and Maxim Edwards

(Updates with comment from Yermak adviser in third paragraph)

***

№ 3.140-3

Союзники Украины обеспокоены силой гопомощника Зеленского

Андрей Ермак накопил огромное влияние в офисе президента, и множество правительственных отъездов вызывают обеспокоенность в западных столицах.

Когда мировые лидеры собрались в Швейцарии в июне 2024, чтобы обсудить войну на Украине, хореография дала представление о силовых играх, разыгрываемых за кулисами в Киеве, когда Владимир Зеленский стремится сохранить поддержку.

Когда президенты и премьер-министры собрались для семейного фото в картинке Alpine, возвышающийся украинский чиновник в зеленой одежде был расположен в центре группы, едва на расстоянии вытянутой руки от своего босса.

Любой, кто имеет дело с украинским президентом, скорее всего, узнает Андрея Ермака, начальника штаба, который постоянно находится на его стороне. **Его несоответствующая позиция — перед вице-президентом США Камалой Харрис, между президентом Швейцарии и будущим главой НАТО — указывает на растущее влияние ближайшего советника Зеленского в военной иерархии Украины.** Советник Ермака сказал, что

состав для картины был организован швейцарскими ведущими, и включение Ермака отражает его роль на встрече.

По мере того, как нападение России тянется глубоко в третий год, некоторые из международных сторонников Украины все больше обеспокоены тем, насколько принятие решений сосредоточено в руках 52-летнего Ермака, бывного кинопродюсера, который стал единственным привратником президента с прямым правом голоса во всем, от внешней политики до военного планирования.

> "Я не участвую в каждой работе, **я только координирую**", - сказал Ермак на собеседовании в своем офисе в Киеве в среду.
>
> "Да, я очень горжусь тем, что президент спрашивает мое мнение, но он спрашивает мое мнение, потому что я получаю результаты".

Опасения по поводу *Ермака* всплывают в опасный момент для *Зеленского*.

Украина изо всех сил пытается отразить возобновленное российское наступление и готовится к следующей зиме со своей энергетической инфраструктурой, в то время как выборы в США и возможность возвращения Дональда Трампа в Белый дом ставят вопросы о том, как долго Киев сможет рассчитывать на поддержку своих союзников.

Сам президент также уязвим для обвинений в том, что ему не хватает легитимности - его срок закончился бы 20 мая 2024, если бы военное положение не было отложено выборов.

Идея о том, что ***Зеленскому*** не хватает надлежащего мандата для руководства украинскими военными усилиями, является темой для разговора, которую продвигают его враги в Кремле. Но, как и большинство лучших пропагандистских, он задает реальные вопросы о том, насколько жизнеспособно приостановить нормальный демократический процесс в долгосрочной перспективе, особенно с признаками разочарования в том, что правительство начинает появляться.

> "Все это делается просто для того, чтобы напасть на меня", - сказал Зеленский Bloomberg Television в интервью 3 июля, в котором он назвал Ермака "сильным менеджером".

Президент обуздал критику того, что восхождение Ермака накопило власть в слишком немногих руках, заявив, что контроль над его начальником штаба слишком удобно сочетается с проводимой Кремлем кампанией дезинформации.

> "Он делает то, что я ему говорю, и он выполняет задачи", - сказал он.

Рост Ермака сопровождался падением многих других на вершине - спикера парламента, губернатора центрального банка и его предшественника в качестве начальника штаба среди них - часто от рук главного помощника, по словам людей, знакомых с этим вопросом, которые говорили на условиях анонимности.

Дальнейшая встряска в начале. Украинский лидер подтвердил в прошлом месяце, что он рассматривает возможность капитального ремонта кабинета, хотя он отказался комментировать широко распространенные предположения о том, что он может заменить премьер-министра Дениса ***Шмыхаля***.

"Настоящий глава администрации президента неофициально всегда имел большую власть в Украине", - сказала Оксана Шевел, доцент кафедры политологии Университета Тафтса недалеко от Бостона, которая добавила, что недоверие к Ермаку среди украинской общественности может ограничить возможности помощника в будущем.

1. Потирая Плечо

Одна делегация описала упрямого чиновника с огромным влиянием, часто продвигая амбиции, которые превосходят реальность, включая спрос на большой флот самолетов F-16. Хотя первые истребители прибыли на этой неделе, этот проект был огражден задержками, нехваткой запасных частей и языковым барьером между украинскими пилотами и тренерами, который значительно сократил первоначальные цели, сообщил Блумберг в прошлом месяце.

Ермак не из тех, кто работает в тени власти, и - на высоте шесть футов, три дюйма (190 сантиметров) - он возвышается над Зеленским. Его профиль в социальных сетях изобилует изображениями Ермака один на один с Папой Франциском, президентом Франции Эммануэлем Макроном и другими - часто с его боссом, которого нигде не видно.

> Сообщение от 7 июня на его канале ***Telegram*** показало, как ***Ермак*** пожимает руку президенту США Джо ***Байдену***, в то время как ***Зеленский*** поблизости поприветствовал министра обороны Ллойда ***Остина*** - разворот протокола, который вызвал кривые комментарии в Киеве.

Динамика вызвала общую шутку среди украинцев по поводу начальника штаба: «Он не номер один, но и не номер два».

Динамика власти является серьезным вопросом для союзников по НАТО и международных доноров, включая Европейский союз и Международный валютный фонд, которые сделали прозрачность эталонным условием для перевода средств.

Кадровые переезды, приписываемые Ермаку, вызвали обеспокоенность тем, что любое дальнейшее ужесточение среди Зеленского и его ближайшего окружения может истощать энергию для столь необходимых реформ - даже мер по борьбе с коррупцией и укреплению верховенства закона, по мнению людей, знакомых с оценками в западных столицах.

Но мандат ***Ермака*** шире, чем у любого из его предшественников. Он был центральным в каждом ключевом решении военного времени:

— замена высшего генерала ***Зеленского***, поиск поставок оружия, переговоры о гарантиях безопасности, надзор за обменом заключенными и - на швейцарском саммите - победа над Глобальным Югом для Киева.

Некоторые чиновники сравнивали его роль с ролью главного исполнительного директора, при этом ***Зеленский*** выступает в качестве председателя.

"Конечно, я читаю и слышу о людях, которые говорят о моей силе, но, пожалуйста, скажите мне, как я использую эту силу? Работать 24 часа, семь дней, чтобы взять на себя больше обязательств и больше рисков", - сказал Ермак в интервью.

Зеленский, добавил он, "это человек, который считает важным слушать и знать разные мнения. Он всегда принимает решения сам".

2. Дело Кубракова

Союзники внимательно следили за нима. Замена популярного украинского топ-генерала Валерия ***Залужного*** в феврале 2023 вызвала забастовки в столицах НАТО из-за потрясений в то время, когда Киев столкнулся с новым российским наступлением.

В мае 2024 ***Ермак*** сыграл важную роль в отстранении министра инфраструктуры Александра ***Кубракова***, чиновника, который когда-то имел прямую линию к Зеленскому и был близок к администрации Байдена, по словам людей, знакомых с отстранением.

По словам людей, президентский офис не смог должным образом объяснить уход среди других кадровых изменений, оставив иностранные правительства озадачиваться этим шагом.

В точку, посол США в Украине Бриджит ***Бринк*** опубликовала сообщение на социальной платформе X, восхваляющее Кубракова 9 мая, в день, когда министр был уволен на парламентском голосовании. Бринк поблагодарил Кубракова «за отличное партнерство» за последние два года, поскольку он работал над поддержкой экспорта Украины, энергетической инфраструктуры и экономического роста.

— "Я с нетерпением жду возможности остаться рядом, чтобы помочь Украине выиграть войну и выиграть будущее", - написал посол.

Флагманские дипломатические усилия в Швейцарии, где Ермак занял такую известную позицию, также не пошли по плану. В конце двухдневного саммита в Люцерне, кульминацией нескольких месяцев дипломатии,

— Украине не удалось завоевать ключевые страны, которые приняли участие, включая Индию, Индонезию, Южную Африку и Саудовскую Аравию.

Тем не менее, Зеленский терпел иногда безжалостные методы Ермака, потому что он считает его решателем проблем, который предлагает быстрые, простые решения, не обременяя президента, по словам людей, знакомых с отношениями.

— Доверие Зеленского к Ермаку было на одном уровне с доверием его жены Елены Зеленской. По их словам, Ермак даже присоединялся к паре на зарубежных праздниках перед войной.

Другой чиновник из правительства НАТО сказал, что роль начальника штаба в президентской системе Украины всегда уязвима для спекуляций по поводу заговоров - и что Ермак имеет солидную репутацию за то, чтобы что-то делать.

Близость между Зеленским и его главным помощником отражается в окрестностях президентского комплекса на улице Банковой, когда-то процветающего участка центра Киева, который в настоящее время является укрепленным барьером и контрольно-пропускным пунктом. Зеленский и его окружение называли его своим домом с начала войны.

— "Он очень сильная личность", - сказал ***Ермак*** о своем начальнике.

— "**Все, что у него есть, он сделал сам. Никто ему не помог. И я могу сказать то же самое о себе**".

Резюме *Ермака* отражает привилегированное советское воспитание.

1) — Его отец работал в советском посольстве в Афганистане в конце 1980-х годов.

2) — После окончания Института международных отношений Киевского университета имени Тараса Шевченко со степенью юриста Ермак

3) — в конце 1990-х годов создал фирму, специализирующуюся на правах интеллектуальной собственности.

Его работа на крупнейшей украинской телевизионной станции «***Интер***» привела его в контакт с ***Зеленским***, который был исполнительным

продюсером. Он отслеживал подъем Зеленского от комического актера и звезды телевизионной комедии "Слуга народа", в которой он изображал школьного учителя, который становится президентом, до высокого поста.

Первой задачей Ермака после того, как он присоединился к недавно избранной администрации Зеленского в 2019 году, было в качестве связи с Руди ***Джулиани***, главным лейтенантом Трампа в Украине, поскольку тогдашний президент стремился подтолкнуть власти Киева к расследованию Байдена в преддверии их выборов 2020 года.

Главный помощник изначально был основным каналом для ***Джулиани***, когда он пытался подтолкнуть ***Зеленского*** объявить о расследовании.

Их обмены привели к телефонному разговору Трампа с Зеленским в июле 2019 года, который вызвал обвинения в вымогательстве вмешательства со стороны иностранного правительства и завершился первым импичментом Трампа.

3. "Россия Не Мотивирована"

Его следующим назначением было в качестве главного переговорщика Украины в рамках ***Минского соглашения***, которое стремилось разрядить напряженность с Россией из-за ее поддержки сепаратистов на востоке Украины. По словам людей, знакомых с дискуссиями с российскими чиновниками, встречи с чиновниками Кремля принесли Ермаку репутацию бескомпромиссных позиций в дипломатическом процессе, часто рассматривая мир в черно-белом виде.

Недавний дипломатический набойд Ермак был архитектором мирного плана Украины, который направлен на привлечение союзников за пределами Запада с требованиями Киева прекратить войну до начала переговоров с более изолированной Россией.

Несмотря на **неудачу в Швейцарии**, ***Ермак*** сказал, что он будет двигаться вперед, чтобы получить поддержку партнеров - с **последующим саммитом**, на котором может присутствовать ***Россия***, хотя и отклонила план.

Выступая перед журналистами через несколько дней после саммита, главный помощник признал, что Украина находится в невыгодном положении, когда дело доходит до ресурсов Кремля, но что Киев все еще может победить.

"Россия не мотивирована", - сказал ***Ермак*** журналистам во время конференц-звонка. "В конце концов, победа на стороне людей, которые мотивированы".

***

№ 3.141-1

Vitaly Klitschko acknowledges his performance as a mayor is not perfect. | Sergei Supinsky/Getty Images

2024-08-01

Олександр Гречко

22 ч.

Дуже. Потужний. Текст.

Можна сказати, що тут дорожнобудівельним катком проїхали по Кличку і не заглядати йому в рота як колись поважному боксеру, котрий вперто роками доводить столицю до ручки.

Тут про те, як мер Кличко бідкається, що не може впливати на забудовників, які знищують Київ, хоч періодично з ними й тусується. Киває колишній боксер, що більшість проблем через центральну владу, яка нібито думає про вибори, хоча, очевидно сам марить ними.

Гроші з бюджету Києва вимиваються на усілякі місточки, які нібито потрібні ветеранам, щоб ловити рибку. Але парків і зон відпочинку в столиці повно. А те, що деградує інфраструктура і розвалюється метро, де курував потоками його однопартійна Брагінський, так то нічого.

Рекомендую до читання, бо тут ще й коментарі людей, яким доля нашого міста все ж не байдужа.

Критики Віталія Кличка критикують рекорд чемпіона з боксу на посаді мера Києва

Кличко вбачає політичну вендету в скаргах на те, що його адміністрація не зупинила руйнування спадщини міста та не покращила інфраструктуру.

КИЇВ — Це не російська ракета перетворила на руїни елегантний особняк Зеленських 19 століття в центрі Києва; український забудовник зніс його, щоб збудувати ще одну багатоповерхівку.

Активісти, які намагалися зупинити бульдозер 19 липня, щоб зберегти спадщину міста, заявили, що їх відбили вантажівки.

Біля руїн, де колись був класичний фасад гірчичного кольору , на дерев'яній табличці написано: «Ця будівля була зруйнована з ініціативи Віталія Кличка».

Для зовнішнього світу колишній чемпіон світу з боксу у важкій вазі Кличко — на прізвисько Доктор Залізний Кулак — є одним із найбільш впізнаваних і лаконічно привітних облич українського опору смертельному нападу президента Росії Володимира Путіна. Проте все більшу кількість киян він підводить як міський голова, посаду якого він обіймав 10 років.

Багато скарг зосереджені на його неспроможності зупинити безжальних забудовників у знищенні спадщини міста — знищенні особняка Зеленського (не пов'язаного з президентом Володимиром Зеленським) та інших історичних будівель — і на ймовірній причетності його адміністрації до великих інфраструктурних проблем, таких як тріщини в тунелях метро.

«Міський голова – це директор міста, його топ-менеджер. Топ-менеджер завжди відповідає за все, що відбувається в компанії. Кличко не поділяє відповідальності за те, що відбувається в його місті», – сказав POLITICO київський активіст Дмитро Перов, який понад вісім років бореться проти знесення історичних будівель.

Кличко відбиває у відповідь

Кличко заперечує звинувачення в тому, що його адміністрація полегшує життя майновим магнатам, і описує критику як політичну вендету. Дійсно, майстер кулачного спорту наполягає на тому, що він є тим, хто підштовхнувся до мотузок, не маючи законного простору для маневру над хвилею будівництва.

«Моя перша професія навіть не спортсмен, а гід по Києву. Я знаю, наскільки важливо зберегти культурну спадщину, і роблю все, що в моїх силах», – сказав Кличко POLITICO.

«Легко просто сказати, я як мер несу відповідальність за все в місті. З одного боку, так, але є нюанси. Місто не дає дозволи на будівництво і не має впливу на забудовників, які є власниками історичних будівель», – додав Кличко.

За словами Кличка, винна центральна влада. За десять років перебування на посаді він сказав, що місто запропонувало законопроект, який би дозволив місту Києву конфіскувати історичні будівлі у власників, які ними нехтували, або принаймні штрафувати їх.

«Знесення особняка Зеленських – це цинічне знищення історичної будівлі її власником. На жаль, у міста немає правових інструментів, щоб змусити власників будинків їх реконструювати. Ми не можемо біля кожного з них поставити поліцейського. Це приватна власність», – пояснив Кличко.

Отже, чи означає це, що ніхто не винен? Кожен на когось показує пальцем.

Загалом з початку російського вторгнення в Києві було зруйновано 23 історичні будівлі, і лише дві з них російськими ракетами. За решту відповідальність можуть взяти українські забудовники, вважає народний депутат Ганна Бондар.

Кличко звинувачує будівельний бізнес, центральну владу та правоохоронні органи в маніпуляціях і саботуванні роботи його адміністрації.

Центральна влада заперечує провину на Кличку, посилаючись на неспроможність мерії підготувати юридичну документацію, яка б дозволяла захистити будівлі. Тим часом у Києві будівництво не припиняється, оскільки триває війна.

«Фото з Кличком не означає, що ми друзі»

«У Кличка як мера повне нерозуміння часу, неправильні пріоритети, відсутність міської політики. Він піддається запитам людей, які сумнівно отримали кошти, не розуміє викликів майбутнього і навіть сьогодення», – сказала POLITICO депутат Київради Ксенія Семенова. Семенова є постійним противником Кличка, який бореться з забудовниками в суді.

Українські журналісти неодноразово повідомляли про зв’язки Кличка з відомими забудовниками, відповідальними за будівництво міста, стверджуючи, що він не лише вводив у Київраду своїх однопартійців афілійованих із ними людей, а й навіть літав із забудовниками на одних приватних літаках . .

«Це брехня. Я знаю багатьох людей у цьому місті. Але мої стосунки з ними суто професійні. Фото з Кличком не означає, що ми друзі», – сказав Кличко.

Якщо забудовник працює на місто, будує школи, реконструює будинки і змінює місто на краще, міська рада з ним співпрацює, додав Кличко; Якщо забудовник діє як власники особняка Зеленських, місто подає позов до суду.

«Також ми підписали меморандум із власниками особняка, щоб вони відреставрували особняк. Зараз ми працюємо над дорожньою картою реконструкції», – сказав Кличко, стверджуючи, що місто не знало про майбутній знесення.

Активіст Перов стверджував, що один із департаментів Київської міської ради в червні видав планово-архітектурні вимоги на проектування та будівництво від забудовників Зеленського. Місто стверджує, що суд змусив його діяти, і що ці специфікації не становили офіційного дозволу на знесення.

Метро тріскається

Знищення особняка Зеленського – лише останній епізод у ланцюжку проблем, які наростають з початку російського вторгнення і навіть раніше.

На початку цього року київській владі довелося закрити шість станцій метро, які з'єднували один із найбільш густонаселених районів міста з рештою міста, після того, як у тунелях з'явилися тріщини, що призвели до викиду ґрунтових вод.

Директора метрополітену, однопартійця Кличка, звільнили з посади в березні після публікації українськими журналістами розслідування про його незаконне збагачення.

Минулого тижня виконувач обов'язків директора посадили під домашній арешт за підозрою у службовій недбалості. Тунелі були добре побудовані, але недбалість протягом останніх 10 років призвела до тріщин, заявили в прокуратурі Києва .

У Київраді заявляють, що при будівництві були допущені помилки за попередньої влади. У раді додали, що введення під домашній арешт в.о. начальника метрополітену ускладнює роботу всієї підземки та потенційно гальмує реконструкцію закритих станцій.

Київ також стикається з поверхневими проблемами.

Деякі з ключових мостів столиці стоять занедбані, але мер вирішив побудувати новий, який жодним чином не вирішує транспортних проблем міста, оскільки веде до рекреаційного острова посеред Дніпра.

Відповідаючи на запитання про логіку будівництва нового мосту під час війни, Кличко сказав, що проект розпочався ще до вторгнення, і до початку

військових дій Київ отримав весь міст, виготовлений зі сталі заводу «Азовсталь», який зараз зруйнували росіяни. Тому він вирішив попросити коштів, щоб закінчити його, а не дати йому згнити.

«Рекреаційні зони важливі як велике зняття стресу під час війни. Крім того, наші поранені бійці мені сказали, що їм потрібне місце для реабілітації на свіжому повітрі… Хлопці просили місце, де можна порибалити і так далі», – сказав ***Кличко***.

Аргумент щодо браку місця викликає сумніви. У Києві понад 740 парків і скверів і кілька десятків пляжів на Дніпрі.

Альтернативи гірші

Кличко **визнає, що його робота на посаді мера не є ідеальною, але каже, що відтоді, як він очолив цю посаду, він**

1) — значно покращив місто,

2) — збільшивши бюджет до 70 мільярдів гривень (1,6 мільярда євро) з лише 20 мільярдів гривень,

3) — зробивши місто ще більшим. прозорість, відкриття десятків зон відпочинку,

4) — боротьба з корупцією.

Однак центральна влада намагається підірвати довіру киян до нього, стверджує він.

"У когось на думці віртуальні вибори", - сказав Кличко.

Місцеві вибори в Україні були заплановані на 2025 рік, але, як і всі інші, вони заборонені Конституцією під час воєнного стану. У певний момент Кличко був одним із головних конкурентів Зеленського, якби той вирішив балотуватися в президенти, і у нього виник конфлікт із президентським офісом щодо того, хто має контролювати столицю.

«Будь-які політичні амбіції сьогодні – марення! Треба відкинути все це і об’єднатися, інакше ми втратимо країну», – сказав він.

До війни Кличка двічі переобирали кияни, і він досі користується одним із найвищих рейтингів підтримки в країні, хоча цього року довіра почала падати.

«Кияни продовжують голосувати за нього, тому що його пропаганда активно промиває мізки людям, змушуючи їх помилково вважати, що інші альтернативи ще гірші. І він відомий, він стабільний. У 2020 році він також представив себе як єдиного життєздатного проукраїнського та

проєвропейського кандидата проти серйозно проросійських», – сказав POLITICO Олег Симороз, київський активіст та ветеран війни.

Кілька років Симороз боровся з незаконним будівництвом у Києві. З початком російського вторгнення він приєднався до армії для захисту міста від росіян.

«Кличко стверджує, що могутні антагоністи намагаються його дискредитувати. Реально він має більшість і стабільні голоси в міській раді. Навіть так звані «опозиційні» партії голосують разом з його політичною силою з більшості питань, як-от позиції щодо бюджету та земельних питань», – сказав Симороз.

«Зараз із введенням воєнного стану та появою Київської військової адміністрації він стверджує, що в нього забрали всю виконавчу владу, але насправді більшість рішень все одно приймає його Київрада, і він зберігає майже повний контроль над повсякденне управління містом, про що легко свідчити його підпис під більшістю виконавчої документації міста. Крім того, він призначив (і продовжує призначати) більшість чиновників, які згодом потрапили на корупційні оборудки із забудовниками», – додав активіст.

Кличко заявив, що без узгодження з центральною владою його повноваження обмежені. Але він все одно не дозволить розробникам робити все, що вони хочуть.

Симороз, який втратив на війні обидві ноги, тепер почувається в пастці у своїй квартирі. Київ – непросте місце для людей з обмеженими можливостями, але закриття станцій метро в його районі зробило майже неможливим пересування.

«Кияни щодня годинами стоять у заторах. Мені все так боляче. Я воював проти російських окупантів. Але часом здається, що наше місто вже окуповане людьми, які діють проти міста», – поскаржився Симороз.

***

№ 3.141-2

Vitaly Klitschko’s critics come out swinging over boxing champ’s record as Kyiv mayor

Klitschko sees a political vendetta in complaints his administration failed to stop destruction of the city’s heritage and to improve infrastructure.

Vitaly Klitschko acknowledges his performance as a mayor is not perfect. | Sergei Supinsky/Getty Images

AUGUST 1, 2024 4:00 AM CET

BY VERONIKA MELKOZEROVA

KYIV — It wasn't a Russian missile that reduced the elegant 19th-century Zelenskiy mansion in downtown Kyiv to rubble; a Ukrainian developer demolished it to build yet another high rise.

Activists who tried to stop the bulldozer on July 19 to preserve the city's heritage said they were beaten back by heavies.

A wooden tablet next to the ruins, where a mustard-colored classical façade once stood, reads: "This building was destroyed at the initiative of Vitaly Klitschko."

To the outside world, former world heavyweight boxing champion Klitschko — nicknamed Dr. Ironfist — is one of the most identifiable and laconically affable faces of Ukraine's resistance against Russian President Vladimir Putin's murderous assault. To a growing number of Kyivans, however, he's letting them down as city mayor, a post he has occupied for 10 years.

Many complaints focus on his failure to stop ruthless developers from leveling the city's heritage — destroying the Zelenskiy mansion (unconnected to President

Volodymyr Zelenskyy) and other historical buildings — and on his administration's alleged involvement with major infrastructure problems like cracking metro tunnels.

"The mayor is the director of the city, its top manager. A top manager is always responsible for everything that happens in the company. Klitschko does not share responsibility for what is happening in his city," Kyiv activist Dmytro Perov, who has been fighting against the demolition of historical buildings for more than eight years, told POLITICO.

Klitschko hits back

Klitschko denies allegations that his administrations makes life easy for the property tycoons and describes the criticism as a political vendetta. Indeed, the master pugilist insists he is the one pushed up against the ropes with no legal room to maneuver over the wave of construction.

"My first profession is not even an athlete, but a Kyiv city guide. I know how important it is to preserve cultural heritage, and I do everything I can," Klitschko told POLITICO.

"It is easy to just say, as a mayor, I bear responsibility for everything in the city. On one hand, yes, but there are nuances. The city does not issue permits for construction, and has no influence on the developers who own historical buildings," Klitschko added.

According to Klitschko, the blame lies with central authorities. Over his decade at the helm, he said the city proposed a bill that would that would allow the city of Kyiv to confiscate historical buildings from owners who neglected them, or at least fine them.

"The demolition of the Zelenskiy mansion is a cynical destruction of a historical building by its owner. Unfortunately, the city does not have any legal instruments to force building owners to reconstruct them. We cannot put a police officer next to each of them. This is private property," Klitschko explained.

So, does that mean it's no one's fault? Everyone is pointing the finger at someone else.

Overall, 23 historical buildings were destroyed in Kyiv since the start of the Russian invasion, and only two of them by Russian missiles. Ukrainian construction developers can take responsibility for the rest, said Hanna Bondar, a Ukrainian lawmaker.

Klitschko blames the construction businesses, central government and law enforcement for manipulating and sabotaging his administration's work.

Central authorities retort the blame lies with Klitschko, citing the inability of the mayor's office to prepare legal documentation that would allow for protection of the buildings. Meanwhile, the construction continues unabated in Kyiv as the war rages on.

'A photo with Klitschko doesn't mean we're friends'

"As a mayor, Klitschko has a complete misunderstanding of the time, wrong priorities, and lack of city policy. He falls for the requests of people who dubiously received funds, has no understanding of the challenges of the future and even the present," Kyiv council lawmaker Ksenia Semenova told POLITICO. Semenova is regular opponent of Klitschko, who fights developers in court.

Ukrainian journalists reported several times about Klitschko's ties with high-profile developers, responsible for the construction of the city, claiming he not only brought people affiliated with them into the Kyiv council as members of his party but even flew on the same private jets with developers.

"This is a lie. I know many people in this city. But my relations with them are strictly professional. A photo with Klitschko does not mean we're friends," Klitschko said.

If a developer works for the city, constructs schools, reconstructs buildings and changes the city for the better, the city council cooperates with them, Klitschko added; If a developer acts like the owners of the Zelenskiy mansion, the city files a claim in court.

"We also signed a memorandum with the owners of the mansion, forcing them to restore the mansion. Now we're working on a road map of reconstruction," Klitschko said, claiming the city was not aware of the impending demolition.

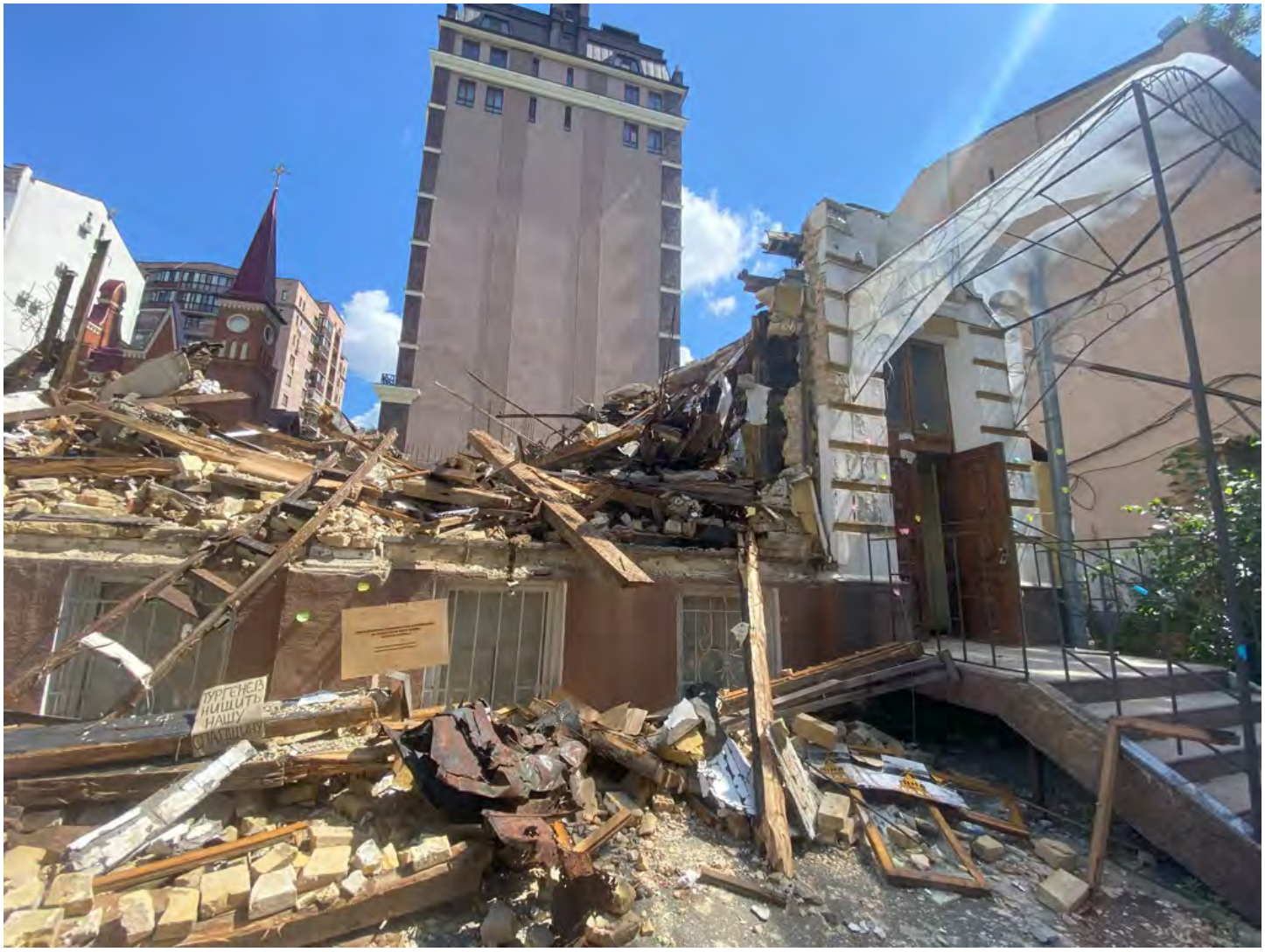
Perov, the activist, argued one of the departments of Kyiv city council issued planning and architectural requirements for designs and construction from the Zelenskiy developers in June. The city claims a court forced its action, and that those specifications did not amount to official permission for demolition.

Metro crack up

The destruction of the Zelenskiy mansion is only the latest episode in a chain of problems mounting up since the start of the Russian invasion, and even before.

Earlier this year, Kyiv authorities had to close six metro stations that connected one of the most populated districts with the rest of the city after cracks appeared in tunnels, releasing ground water.

The metro director, a member of Klitschko's party, was dropped from his post in March after Ukrainian journalists published an investigation into his illicit enrichment.

The destruction of the Zelenskiy mansion is only the latest episode in a chain of problems mounting up since the start of the Russian invasion, and even before. | Veronika Melkozerova/POLITICO

The acting director who took over was put under house arrest last week on suspicion of professional negligence. The tunnels had been well built but negligence over the course of the past 10 years led to cracks, Kyiv prosecutors said.

Kyiv's city council hits back that mistakes were made during construction, under the previous administration. The council added that putting the acting metro chief under house arrest complicates the work of the whole subway system and potentially stalls the reconstruction of closed stations.

Kyiv faces problems above the surface too.

Some of the capital's key bridges are neglected, but the mayor decided to build a new one that in no way solves city's traffic problems, as it runs to a recreational island in the middle of the River Dnipro.

When asked about the logic for the new bridge construction during war, Klitschko said the project started before the invasion, and by the start of hostilities Kyiv had received the whole bridge, made from steel from the Azovstal mill, now destroyed by the Russians. So, he decided to ask for funds to finish it rather than let it rot.

“Recreational zones are important as a major stress relief during war. Furthermore, our wounded soldiers told me they need a place for outdoor rehabilitation … Guys asked for a place where they could go fishing and so on,” Klitschko said.

The argument over lack of space is questionable. Kyiv has more than 740 parks and squares and several dozen beaches on the Dnipro River.

The alternatives are worse

***Klitschko* acknowledges his performance as a mayor is not perfect, but says he has improved a lot in the city since he took over the office, increasing the budget to 70 billion hryvnia (€1.6 billion) from only 20 billion hryvnia, making the city more transparent, opening dozens of recreational zones, and fighting corruption.**

However, the central government has been trying to undermine Kyivans’ trust in him, he argues.

“Someone has virtual elections on their mind,” Klitschko said.

Local elections were planned for 2025 in Ukraine but, as with all other elections, they are forbidden by the constitution during martial law. Klitschko was at one point one of the top competitors to Zelenskyy should he have decided to run for president, and he had a conflict with the presidential office on who should control the capital.

“Any kind of political ambitions nowadays are delirious! We should put all of that aside and unite or else we would lose the country,” he said.

Before the war, Vitaly Klitschko was reelected twice by Kyivans and still enjoys one of the highest rankings of support in the country, even though this year the trust has started to ebb. | Genya Savilov/Getty Images

Before the war, Klitschko was reelected two times by Kyivans and still enjoys one of the highest rankings of support in the country, even though this year the trust has started to ebb.

“Kyivans continue to vote for him because his propaganda actively brainwashes people into mistakenly believeing the other alternatives are even worse. And he is well-known, he is stable. In 2020 he presented himself also as the only viable pro-Ukrainian and pro-European candidate against the seriously pro-Russian ones,” Oleh Symoroz, a Kyiv activist and war veteran, told POLITICO.

For several years, Symoroz fought illegal construction in Kyiv. With the start of the Russian invasion, he joined the army to protect the city from the Russians.

“Klitschko claims powerful antagonists are trying to discredit him. In reality, he has a majority and stable votes in the city council. Even the so-called “opposition” parties vote together with his political force on most of the issues, like positions on budget and land issues,” Symoroz said.

“Now with the introduction of martial law and the appearance of a Kyiv military administration, he claims all the executive powers were taken away from him, but

in reality, his Kyiv council still makes most of the decisions and he retains almost total control over the day-to-day running of the city, a fact that is easily proven by his signature under most of the city's executive documentation. Furthermore, he appointed (and continues to appoint) most of the officials, later caught in corrupt deals with developers," the activist added.

Klitschko said without coordinating with the central government, his powers were limited. But he would still not allow developers to do whatever they want.

Symoroz, who lost both his legs in the war, now feels trapped in his apartment. Kyiv is far from an easy place for disabled people, but the closure of metro stations in his district made it almost impossible to move around.

"Kyivans are stuck in traffic for hours every day. It is so all painful for me. I fought against Russian occupiers. But sometimes it seems that our city is already occupied by people, who act against the city's sake," Symoroz complained.

***

№ 3.142

Три речі, які тривожать в контексті обміну поміж росією та заходом

2024-08-03

Сюмар

1. Легалізоване право на насилля

Даруйте, але якщо путіну так легко забрати своїх шпигунів та вбивць, то він це означає, що він і далі відправлятиме у західні столиці своїх шпигунів і вбивць. І це відкриває скриньку Пандорри… Ну і звісно сигнал власним шпигунам і вбивцям: вас не кидаємо, якщо ви виконуєте накази і залишаєтеся вірними режиму.

Достатньо показово, як російські пропагандистські ЗМІ називають вбивцю Красікова «ліквідатором терориста», героїзуючи його образ. І як не соромляться розповідати, що Красіков - фсбшний подєльнік путіна, який виконував його найкривавіші накази. Фактично, це зізнання в терористичній сутності російської влади вже навіть без прикрас.

2. Електоральна логіка, яка превалює над держаними інтересами та міжнародною безпекою

Очевидно, що цей обмін був потрібен Джо Байдену для виборчої кампанії. Зустріч і обійми американського журналіста Евана Гершковича, звільненого з російського полону, мав стати красивим і людяним елементом виборчої

кампанії. І таки став ним, хоча вже в скарбничці Камали Гарріс, яка разом з Байденом перша обіймала Гершковича.

І те, що ціною цього був міжнародний злочинець Красіков, а також певний шок у столиці Німеччини, з якою Вашингтон домовився про звільнення Красікова, виявилося вже другорядним фактором. Бо картинка переважає сутність, І їй, виборчій картинці, програли інтереси міжнародної безпеки.

Хоч я жодним чином не знецінюю того факту, що США боряться за кожного свого громадянина і що тут йдеться про людську долю.

3. Захід починає вибудовувати стосунки з росією поза українським контекстом

Цим обміном Захід продемонстрував, що має власні інтереси і переговорні позиції з росією. І що війна в Україні, найбільша війна після другої світової війни, розв'язана росією, може в цих стосунках не враховуватися. Росія тримає в заручниках тисячі українських полонених, жоден з них став предметом цих переговорів.

Більше того, Захід визволив з полону російського режиму політв'язнів, які вже з перших своїх публічних заяв починають керуватися знову таки не правовою, а саме електоральною логікою. Я про заяву Володимира Кара-Мурзи про необхідність розділити санкції проти росіян і проти російської влади, і росіянам їх пом'якшити.

Це загравання з потенційним електоратом, а це означає, що його розглядають як альтернативу путінському режиму і можливу наступну політичну владу в москві.

Для мене це свідчення того, що Захід так і не зрозумів сутності російського імперського менталітету, де запит на «сильну і жорстоку» руку та, відповідно, перманентну війну, формує сам російський народ. І що ліберальні часи там ставалися саме в момент певного зламу і були винятком, а не правилом.

Тому я значно більше ставлю на умовного патрушева, аніж на умовного кара-мурзи чи навального… І це точно варто враховувати в сучасному контексті агресивності ядерної держави, виробляючи стратегію приборкання цього монстра.

І останнє. Цей обмін про те, що потепління можливе, що з путіним готові домовлятися, а не карати, і що Захід обирає примирення, а не покарання. І це позиція слабкого, бо не покаране зло завжди повертається…

Ставки в цій грі - можлива третя світова війна…

***

№ 3.143

Основні теми доби 02.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Упродовж доби на лінії фронту сталися 123 бойові зіткнення. Понад третину боїв точилися на Покровському напрямку. Російська армія збільшує інтенсивність штурмів, і веде наступальні дії ще на п'яти напрямках. За даними сервісу DeepState Live Map, українські війська відступили в районі села Желанне на залізничній гілці Авдіївка-Покровськ, а також майже повністю втратили селище Залізне на околиці Торецька.

Президент Зеленський заслухав доповідь головнокомандувача ЗСУ Сирського про ситуацію на лінії фронту, насамперед на напрямку головного удару армії РФ на Покровськ та Торецьк.

Протягом доби в прифронтових населених пунктах загинули 5 мирних жителів, понад 20 – дістали поранення та травми.

Координаційний штаб із питань поводження з військовополоненими повідомив про повернення на контрольовану територію тіл 250 загиблих українських військовослужбовців. Передавання тіл відбулася за посередництва Міжнародного Комітету Червоного Хреста.

2️⃣ Командувач Повітряних сил Олещук повідомив про знищення 24 з 29 ударних дронів, які запустила Росія по цілях в Україні в ніч на 3 серпня. 2 протирадіолокаційні ракети Х-31П, які було націлено на Одеську область та 2 ракети С-300 на Донеччині збити не вдалося. Підрозділи ППО працювали в 6 областях України. На Вінниччині дрон вибухнув на інфраструктурному об'єкті.

Президент Зеленський звернувся до західних партнерів із закликом надати дозвіл на завдання ударів по аеродромах на території РФ. З його слів, лише з початку цього тижня російська авіація скинула на українські позиції та населені пункти понад 600 керованих авіабомб (КАБ).

Українські дрони-камікадзе в ніч на 3 серпня атакували велику нафтобазу в Ростовській області РФ, де зберігається паливо для російських військ, що ведуть бойові дії на Донбасі. На аеродромі "Морозовськ" дронами вражено склад керованих авіабомб. Це вже третя українська атака на аеродром, попередні – у квітні та червні – мали частковий успіх.

Удари також завдано по нафтобазах у Курській та Білгородській областях. Міністерство оборони РФ відзвітувало про знищення 75 українських безпілотників у повітряному просторі над 5 областями та Азовським морем.

Генштаб повідомив, в окупованому Криму що ракетним ударом було знищено підводний човен "Ростов-на-Дону" та 4 пускові установки комплексу ППО С-400. Підводний човен зазнав суттєвих пошкоджень унаслідок ракетної атаки у вересні 2023 року, після чого його було відправлено на ремонт до Севастополя.

3️⃣ Президент Зеленський оголосив про "нові рішення" в Міністерстві оборони, які нібито суттєво скоротять бюрократію в підрозділах ЗСУ.

4️⃣ Головою Нацкомісії з регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг обрано заступника міністра енергетики Власенка.

5️⃣ Нацбанк погіршив прогноз зростання споживчих цін станом на кінець року з 8,2 % до 8,5 % через збільшення витрат підприємств через зростання тарифів на електроенергію, підвищення податків та акцизів, а також через вичерпання запасів зерна для експорту на фоні помірної посухи протягом цього літа. Чиновники НБУ спрогнозували збільшення дефіциту бюджету з 20,7 % до 22,8 % ВВП без урахування грантів. Водночас з урахуванням грантів, вони покращили прогноз дефіциту держбюджету до 16,3 % ВВП, хоча місяць тому оцінили його в 18,4 %. Вони вважають, що фіскальна політика залишиться "м'якою", попри заплановане урядом суттєве збільшення військового збору та ПДВ. Кабмін підписав угоду з урядом Франції про надання гранту в розмірі €0,2 млрд.

Україна виплатила понад $200 млн власникам ВВП-варантів за згоду на реструктуризацію, а також відсотки за перевищення темпів зростання ВВП у 2021 році. Угода з кредиторами передбачає можливість викупу частини варантів за номінальною вартістю впродовж 3 років.

Нацбанк і далі марнує валютні резерви їхнім продажем на підтримання курсу гривні. Першого тижня серпня регулятор продав на міжбанківській валютній біржі $767,4 млн, проте нічого не купив.

Кредитне агентство Standard & Poor's знизило кредитний рейтинг України до "вибіркового дефолту" після оголошення Кабміном про невиплату купона за єврооблігаціями на підставі закону, ухваленого Верховною Радою. Кілька днів тому до "дефолтного" рівня знизило рейтинг України ще одне агентство – Fitch.

6️⃣ Спікер Верховної Ради Стефанчук після зустрічі з представниками бізнесу заявив про необхідність перезавантаження та реформування Податкової та Митної служб.

7️⃣ Після гучного скандалу з добором компанії для відновлення лікарні "Охматдит" міністр охорони здоров'я Ляшко повідомив, що буде оголошено новий тендер через майданчик публічних закупівель "Prozorro". Водночас розпорядник коштів на будівництво Національного меморіального цвинтаря намагається обґрунтувати свій вибір фірми-одноденки, яку планує залучити для виконання робіт.

8️⃣ Президент Туреччини Ердоган ратифікував угоду про зону вільної торгівлі з Україною, яку було підписано ще в лютому 2022 року. Угоду було укладено завдяки серйозним поступкам України.

9️⃣ Хорватія запропонувала Угорщині та Словаччині використати потужності свого нафтопроводу для доставлення нафти неросійського походження. У відповідь угорський міністр Сійярто назвав Хорватію "ненадійним транзитером", а словацький міністр Бланар висловив сумніви, що ціна та обсяги постачання підійдуть місцевому заводу Slovnaft.

🔟 Кандидат у президенти США від Республіканської партії Трамп розкритикував обмін ув'язненими, який здійснила адміністрація Байдена. З його слів, він досяг би такого результату без видавання Росії вбивці – співробітника спецслужб Красікова. Трамп наголосив, що Путін здобув більше, ніж віддав.

Російський опозиціонер Кара-Мурза, якого обміняли й передали Німеччині, заявив про "несправедливі західні санкції", які спрямовані проти "росіян", а не проти "режиму Путіна". Він назвав війну Росії проти України "війною Путіна", переклавши всю відповідальність за воєнні злочини на російського президента.

Демократична партія США офіційно висунула кандидатом на пост президента віцепрезидентку Гарріс. ЗМІ, які наближені до партії, уже випинають її роль у

звільненні ув'язнених, проте єдині переговори про обмін за її участю не принесли жодного результату.

***

№ 3.144

Основні теми доби 03.08.2024 в Україні та навколо України

1 Російські війська прорвалися через канал Сіверський Донець-Донбас та зав'язали бої у міській забудові Часового Яру.

Тривають запеклі бої на 5 напрямках. Найбільша кількість зіткнень зафіксована на Покровському та Торецькому напрямках, хоча неспокійно й на решті ділянок фронту на Донбасі та Харківщині. Генштаб у ранковому зведенні 4 серпня повідомив про 140 зіткнень за добу.

Російські телеграм-канали опублікували фото розчленованого тіла українського військовослужбовця. Генпрокурор Костін заявив, що Росія повторює злочини нацистів.

Командувач Повітряних сил Олещук повідомив про відбиття чергової повітряної атаки. Було знищено всі 5 ударних дронів, проте 2 ракети "повітря-земля" Х-59 і 2 ракети С-300 збити не вдалося.

Вдень Росія завдала удару 2 балістичними ракетами "Іскандер-М" або "Іскандер-1000" по району Одеси.

Російським ударом пошкоджено залізничну інфраструктуру на Полтавщині. Низка поїздів харківського напрямку прямують із суттєвими затримками.

2️⃣ Президент ***Зеленський*** стверджує, що його "формулу миру" буцімто можна реалізувати, а війну "завершити" на українських умовах.

Він не пояснив, що саме він вважатиме "закінченням" війни.

Спецпредставник Китаю з врегулювання в Україні Лі після візиту до Бразилії оголосив, що китайсько-бразильський "мирний план" нібито "позитивно оцінили" 110 країн.

3️⃣ Більшість країн, Україна тощо, рекомендували своїм громадянам терміново залишити Ізраїль напередодні удару по країні, який анонсував іранський лідер аятола Хаменеї.

Президент ***Зеленський*** оголосив, що посольство розпочало евакуацію громадян з районів Лівану, які можуть підпасти під атаки ізраїльських військ через розміщення підрозділів терористичного палестинського руху Хезболла.

До регіону перекинуто додаткові авіаційні та морські сили США та країн ЄС. За інформацією видання Axios, президент Байден у телефонній розмові з прем'єр-міністром Нетаньяху пригрозив припинити надання воєнної допомоги Ізраїлю, якщо не буде досягнуто угоди про припинення вогню в секторі Газа та не відновлено переговори про повернення заручників. Нібито Байден та його помічники вкрай розчаровані знищенням Ізраїлем лідерів ХАМАС, Хезболли та "Ісламського джихаду", що спричинило серйозну ескалацію в регіоні. Переговори в Єгипті між представниками Ізраїлю та ХАМАС знову не дали результатів.

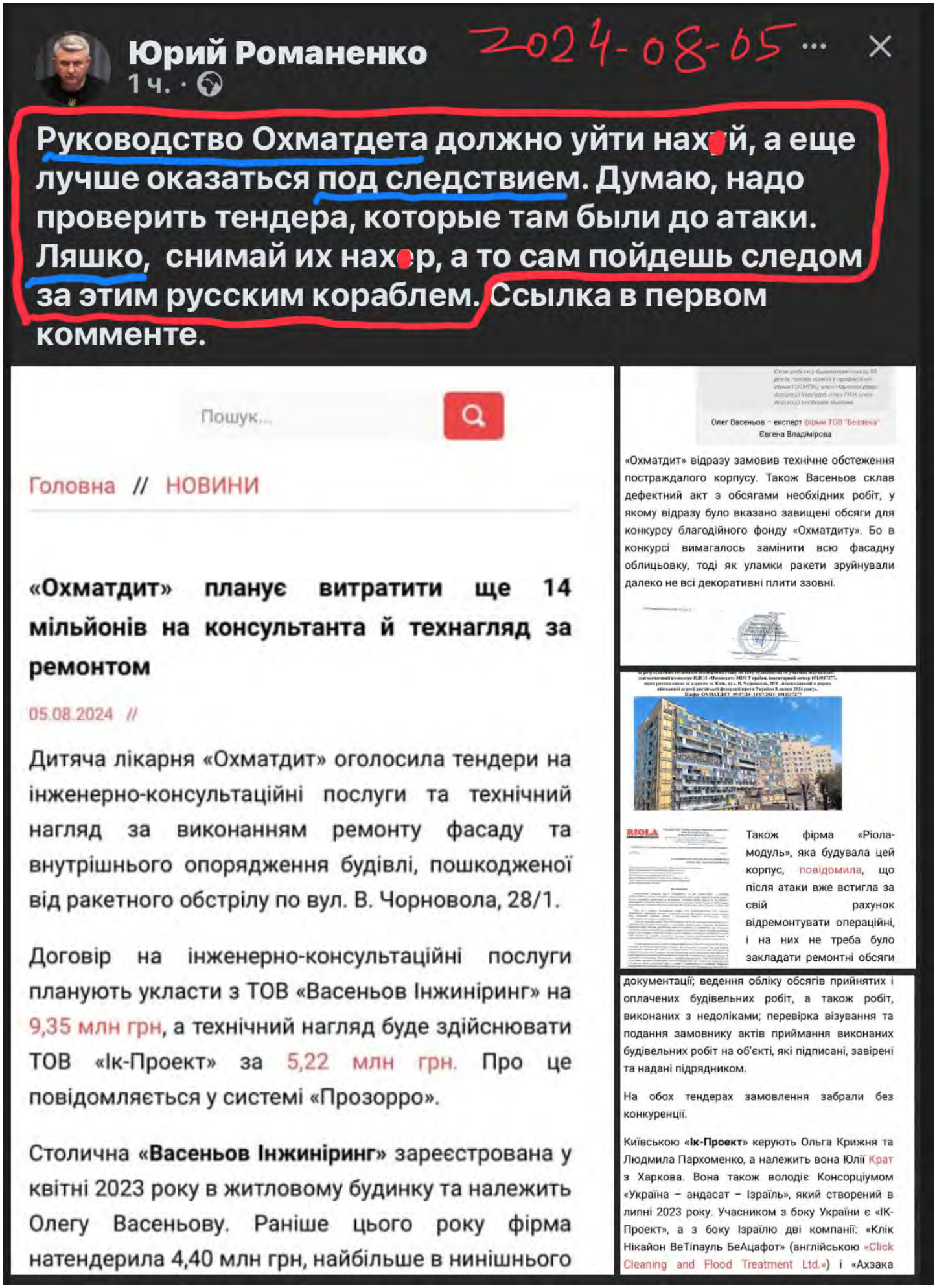
США та інші союзники Ізраїлю чекають на іранський удар найближчими днями.

Корпус вартових ісламської революції (КВІР) оголосив, що удар по "терористичному сіоністському режиму" у відповідь на вбивство лідера ХАМАС Ханії "буде завдано у певний час, у певному місці".

***

№ 3.145

«Охматдит» планує витратити ще 14 мільйонів на консультанта й технагляд за ремонтом

2024-08-05

Ганна Кислякова, Юрій ***Ніколов***, «Наші гроші»

Дитяча лікарня «Охматдит» оголосила тендери на інженерно-консультаційні послуги та технічний нагляд за виконанням ремонту фасаду та внутрішнього опорядження будівлі, пошкодженої від ракетного обстрілу по вул. В. Чорновола, 28/1.

Договір на ***інженерно-консультаційні послуги*** планують укласти з ТОВ «Васеньов Інжиніринг» на ***9,35 млн грн***, а ***технічний нагляд*** буде здійснювати ТОВ «Ік-Проект» за ***5,22 млн грн.***

— Про це повідомляється у системі «***Прозорро***».

Столична «Васеньов Інжиніринг» зареєстрована у квітні 2023 року в житловому будинку та належить Олегу Васеньову. Раніше цього року фірма натендерила 4,40 млн грн, найбільше в нинішнього замовника. Зараз «Охматдит» планує у складі інженерно-консультаційних послуг замовити Васеньову «консультації з питань залучення підрядних організацій».

Олег ***Васеньов*** – експерт фірми ТОВ “Безпека” Євгена Владімірова

Олег Васеньов – це той самий експерт, якому

1) — «Охматдит» відразу замовив технічне обстеження постраждалого корпусу.

Також

2) — Васеньов склав ***дефектний акт*** з обсягами необхідних робіт, у якому відразу було вказано завищені обсяги для конкурсу благодійного фонду «Охматдиту». Бо в конкурсі вимагалось замінити всю фасадну облицьовку, тоді як уламки ракети зруйнували далеко не всі декоративні плити ззовні.

220_ДЦ_ВОБ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Національна дитяча спеціалізована лікарня "ОХМАТДИТ" МОЗ України

(назва організації, що затверджує)

(посада, підпис, ініціали, прізвище)

2024 р.

ДЕФЕКТНИЙ АКТ

Сучасний лікувально-діагностичний комплекс НДСЛ «Охматдит» МОЗ України, інвентарний номер 1013017277, який розташовано за адресом м. Київ, вул. В. Чорновола, 28/1 , пошкоджений в період військової агресії російської федерації проти України 8 липня 2024 року

Умови виконання ic=1,2

№ п/п	Найменування робіт та витрат	Одиниця виміру	Кількість	Примітка
1	2	3	4	5
	Локальний кошторис 02-01-01 на загальнобудівельні роботи			
	Заміна конструкцій фасадів			
1	ТИП 1 «Навісний вентильований фасад з лицюванням плиткою «TERREAL»	м2	4 242,65	
18	Ремонт стель шпаклювання -фарбування	м2	400,00	
19	Вогнезахист бетонних конструкцій стелі	м2	1 913,88	
20	Заміна пошкодженого медичного лінолеума	м2	11 961,75	
21	Заміна пошкоджених підлог з керамограніту	м2	500,00	

Склав _____

(посада, підпис (ініціали, прізвище))

Перевірив _____

(посада, підпис (ініціали, прізвище))

Олег Васеньов

ФОП ВАСЕНЬОВ ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ

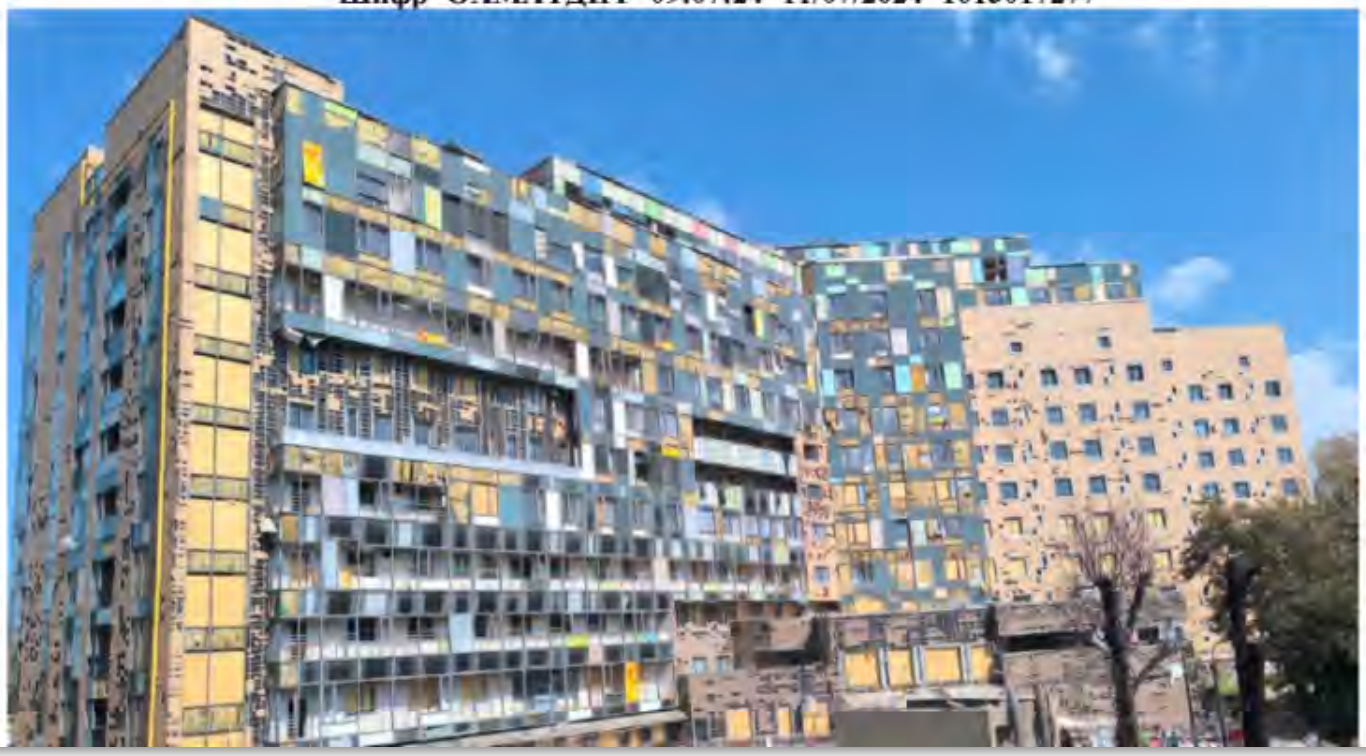
04116, м. Київ, вул. Митрофана Довнар-Запольського, 3/1, кв. 15 **D-U-N-S: 506872891**
ЄДРПОУ 2771601091 UA553052990000026003045003523 ПАТ КБ "Приватбанк" МФО 305299
Паспорт:№ 005500007 виданий 8017 дата видачи 02.12 2020 року
IDUKR0055000077197511190087 5 «7511194M3012028 UKR «8VASENOV «OLEH»,
тел.: **+38(098) 089-28-07 +38 (066) 589-20-32** email **olegstroyka75@gmail.com**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
ФОП Васеньов О.В_
Керівник
_____ Васеньов О.В.
М.П.
«15» липня 2024 р.

ТЕХНІЧНИЙ ЗВІТ

за результатами технічного обстеження стану об'єкту будівництва «Сучасний лікувально-діагностичний комплекс НДСЛ «Охматдит» МОЗ України, інвентарний номер 1013017277, який розташовано за адресом м. Київ, вул. В. Чорновола, 28/1 , пошкоджений в період військової агресії російської федерації проти України 8 липня 2024 року».

Шифр- ОХМАТДИТ -09:07:24- 11/07/2024- 1013017277

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«РІОЛА-МОДУЛЬ ЛТД»
(ТОВ «РІОЛА-МОДУЛЬ ЛТД»)
вул. Шлюзова, буд. 4, м. Вишгород, Вишгородський р-н, Київська обл., 07300
тел. (044) 579 22 86 (87), e-mail: office@modul.com.ua,
UA853223130000026000100439(3 в АТ «УКРЕКСІМБАНК»
Код ЄДРПОУ 21650831

ПРОЕКТУВАННЯ • ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПІДРЯД • МОНОЛІТНІ РОБОТИ • МЕТАЛОКОНСТРУКЦІЇ • МОНТАЖ ОБЛАДНАННЯ

24.07.2024 № 731

БЛАГОДІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ОХМАТДИТ – ЗДОРОВЕ ДИТИНСТВО»

Процедура закупівлі на виконання робіт: *"Поточний ремонт (невідкладний) фасаду та внутрішнього опорядження будівлі Сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" МОЗ України, інвентарний номер 1013017277, який розташовано за адресою м. Київ, вул. В. Чорновола ,28/1, пошкоджений в наслідок військової агресії російської федерації проти України 8 липня 2024 року"*

Лист-пояснення

Висловлюємо вдячність НДСЛ «ОХМАДИТ» та БФ «ОХМАТДИТ – ЗДОРОВЕ ДИТИНСТВО» за надану можливість надати допомогу найбільшій лікарні в Україні, а саме – подати комерційну пропозицію на відновлення (поточний ремонт фасаду та внутрішнього опорядження) Сучасного лікувально-діагностичного комплексу НДСЛ "Охматдит" МОЗ України, пошкодженого в наслідок військової агресії російської федерації проти України 8 липня 2024 року.

Весь час з моменту пошкодження лікарні, ТОВ «РІОЛА-МОДУЛЬ ЛТД» надавало першочергову оперативну допомогу у відновлені систем життєзабезпечення лікарні, зокрема, було оперативно виконано роботи з підключення лінійного прискорювача, ліфтів, комп'ютерного томографа та операційних.

Також на прохання лікарні ТОВ «РІОЛА-МОДУЛЬ ЛТД» виконала першочергові заходи, направлені на усунення пошкоджень – тимчасове закриття вікон, демонтаж пошкодженої фасадної плитки, частково відновлення «чистіх» приміщення та операційних, для можливості тимчасового розміщення дітей для лікування, а саме: Блок Б, В на 7 поверху; Блок В на 4 поверсі; Блок Б, В на 2 поверху; Блок В на 0 поверху, що підтверджується подякою від НДСЛ "Охматдит" МОЗ України, за надання допомоги у відновлені систем життєзабезпечення лікарні та першочергових заходах з усунення пошкоджень після терористичної атаки (копія додається).

1. Протягом всього часу з моменту терористичної атаки ТОВ «РІОЛА-МОДУЛЬ ЛТД» як компанія, що збудувала новий корпус лікарні, не могла стояти осторонь, тож крім надання невідкладної допомоги, ми разом із субпідрядниками та постачальниками обладнання та матеріалів провели оцінку завданих збитків, результатом чого є домовленості про безкоштовне (окрім фасадів) відновлення чистих приміщень, про що було повідомлено у надісланих листах. В продовжені підтвердження безкоштовного виконання частини робіт, ТОВ «РІОЛА-МОДУЛЬ ЛТД» бажає зазначити у Комерційній пропозиції інформацію про безкоштовне (окрім фасадів) відновлення чистих приміщень. **Але, у зв'язку з неможливістю у наданому (Шаблоні) Комерційній пропозиції вказати інформацію про безкоштовне виконання частини робіт**, без відповідного коригування самого Шаблону Комерційній пропозиції, **надаємо інформацію про безкоштовне відновлення чистих приміщень**, шляхом додання відповідних стовпчиків до Шаблона Комерційній пропозиції – **«Безкоштовно» та «Залишок», а саме:**

Т В О ДИРЕКТОРА

№ ч.ч.	Найменування робіт	Одиниця виміру	Кількість	Ціна одиниці, тис грн. з ПДВ	Загальна вартість, тис.грн. з ПДВ	**Безкоштовно, об'єми**	**Залишок, об'єми**
1	2	3	4	5	6		
10	Монтаж оздоблення стін з НР панелей	м2	11 483,28			250	11 233,28
15	Заміна конструкцій стелі з НРЦ панелей	м2	3 827,76			50	3 777,76
17	Заміна конструкцій стелі з металокасет	м2	5 741,64			200	5 541,64
20	Заміна пошкодженого медичного лінолеума	м2	11 961,75			1 961,75*	10 000,75

* *об'єми, які можуть бути відновленні*

Тому повідомляємо (шляхом надання даного листа-пояснення) про відповідне зменшення вартості робіт, за рахунок часткового безкоштовного їх виконання, яке вплинуло на загальну суму Комерційної пропозиції у бік зменшення.

Також фірма «Ріола-модуль», яка будувала цей корпус, повідомила, що після атаки вже встигла за свій рахунок відремонтувати операційні, і на них не треба було закладати ремонтні обсяги будматеріалів. «Ріола» пропонувала виконати роботи за 179 млн грн, однак її пропозицію замовник проігнорував, та обрав переможцем запорізьку фірму «Буд-технолоджі» з дорожчою пропозицією за 307 млн грн.

Після того скандалу приватний конкурс благодійного фонду «Охматдит» вирішили скасувати, гроші благодійників перерахувати у держбюджет і відповідно оголосити новий тендер у системі «Прозорро».

Якби приватний конкурс завершився підписанням угоди з «Буд-технолоджі», то послуги Васеньова як інженера-консультанта на 9,4 млн грн коштували б близько 4% від ціни будівельного контракту 368 млн грн (307 млн плюс ПДВ).

2. Що ще замовляють Васеньову за 9 млн грн

Технічний нагляд у виконанні «Ік-Проект» передбачатиме, зокрема,

1) проведення перевірок ***відповідності обсягів та якості*** виконаних будівельних робіт проектно-кошторисній документації;

2) ведення ***обліку обсягів*** прийнятих і оплачених будівельних робіт, а також робіт, виконаних з недоліками;

3) перевірка візування та подання замовнику ***актів приймання*** виконаних будівельних робіт на об’єкті, які підписані, завірені та надані підрядником.

На обох тендерах замовлення забрали без конкуренції.

Київською «Ік-Проект» керують Ольга Крижня та Людмила Пархоменко, а належить вона Юлії Крат з Харкова. Вона також володіє Консорціумом «Україна – андасат – Ізраїль», який створений в липні 2023 року. Учасником з боку України є «ІК-Проект», а з боку Ізраїлю дві компанії: «Клік Нікайон ВеТіпауль БеАцафот» (англійською «Click Cleaning and Flood Treatment Ltd.») і «Ахзака ВеНігуль Мевнім Давид Міллер» (англійською «Buildings and Building Management David and Miller Ltd.»). Консорціум відомий тим, що здійснюватиме технічний нагляд за капітальним ремонтом шляхопроводу на автомобільній дорозі Т-10-19 у Київській області, який виконує турецька компанія за 444,24 млн грн.

З 2016 року «Ік-Проект» натендерив 43,36 млн грн, найбільше в департаменті інфраструктури Херсонської ОДА.

***

№ 3.146

Основні теми доби 04.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Оперативна ситуація на Донбасі дедалі гіршає для ЗСУ.

Російська армія швидко наступає на Мирноград та Покровськ уздовж залізничної гілки з Авдіївки.

Упродовж доби українські підрозділи відступили на цій ділянці на відстань до 1 км у районі 4 сіл. Також армія РФ захопила кілька кварталів селищ Північне та Залізне на околиці Торецька. ЗСУ відкотилися з урочища Ступки-Голубовські-2 на схід від Часового Яру. Російські штурмові групи просочуються до центру міста, форсуючи канал Сіверський Донець-Донбас. Запеклі бої точаться ще на 5 напрямках. Російська авіація активно застосовує керовані авіабомби для ударів по позиціях ЗСУ та прифронтових населених пунктів.

2️⃣ Президент Зеленський в день Військово-повітряних сил оголосив про офіційне взяття на озброєння винищувачів F-16.

Командувач Повітряних сил Олещук повідомив про знищення всіх 24 ударних БПЛА, якими Росія атакувала Україну в ніч на 5 серпня.

3️⃣ Військова диктатура Малі оголосила про розривання дипломатичних відносин з Україною через підтвердження військової підтримки повстанців – туарегів, які розгромили підрозділ російського ПВК "Вагнера".

Міністр закордонних справ Кулеба вирушає в турне країнами Африки. Він відвідає Малаві, Замбію та Маврикій для заохочення до участі цих держав у другому "саміті миру".

***

№ 3.147-1

Що таке поразка?

2024-08-05

СЕРГІЙ ДАЦЮК, Філософ

З Древньої Греції через Корнелія Тацита, потім через міністра МЗС Італії часів Муссоліні Галеаццо Чано і в класичному її вигляді у Джона Кеннеді прийшла до нас відома фраза: "У перемоги сто батьків, а поразка – сирота". Ніхто в Україні не хоче думати та говорити про поразку. Це – магія подібності або симпатична магія: не наклич біду та словом. Але магічними заклинаннями "Слава Україні!" тут не допоможеш, бо слави, скоріше за все, не буде. І героям з фронту в такій ситуації буде байдуже до їх прославляння "Героям слава!".

1. Формування передустановок для дискурсу поразки

Ніхто не хоче брати на себе відповідальність за здійснення поразки, за розмову про поразку, за думання про поразку. Тому давайте домовимося: поразка у війні може статися сама по собі, без відповідальності українців.

Раптом що – валіть усе на мене, на Арестовича, на Романенко, бо ми про це говорили давно, публічно, детально. Це ми за все відповідаєм, бо думали і говорили про це давно. Тим більше, що значна частина українців саме нас і звинувачують. Тому тут навіть додаткових зусиль не потрібно.

Це вже зараз Президент прямо говорить про мирні переговори з Росією і потім сам себе спростовує, а відомий консультант-футуролог Валерій Пекар говорить в інтерв'ю: "Ми чуємо одну і ту саму, вже давно прожовану жуйку про "кордон 1991-го року", яка вже нікого не надихає."

Справді? Не надихає? А що надихає? Відстояти Україну хоча б у якихось кордонах?

Наступне питання журналістки Софії Середи Валерію Пекару – це ж просто смакота для знавців: "Чому немає суспільного дискурсу про те, що таке

перемога і що таке поразка?"

Як немає? Ось вам за липень 2023 року моя стаття "Проблема та напрямки стратегії перемоги" з критикою установки вийти на кордони 1991 року. А ось за березень 2024 року моя стаття "Як ми уявляєм перемогу?". Посилання на ютуб-канали Романенка та Арестовича, де всі часи війни такий дискурс твориться, самі знайдете.

І це не стало суспільним дискурсом лише у дуже специфічної аудиторії Валерія Пекара та його інтерв'юера. Але це стало суспільним дискурсом у тих, хто дивиться ютуб-канали Юрія Романенка та Олексія Арестовича, де ми разом давно про це говорили. Припустимо ви, шановні читачі, не любите нас і любите Валерія Пекара. Буває. Але говорити про те, що відображуваний його специфічною аудиторією дискурс і є суспільним – це занадто зухвало.

Неадекватність "Маніфесту сталого миру", на який посилається Валерій Пекар, просто неймовірна. Цей Маніфест – дитяча казка, причому для вередливих дітей. Хочу повідомити шановним розробникам цього маніфесту свою думку, що сталий мир у світі не проглядається ні у короткостроковій, ні у середньостроковій, ні можливо навіть у довгостроковій перспективі. Допоки Україна та Росія не зміняться, не вийдуть на взаємну роботу щодо змін світу та його структур, війна між ними не лише буде продовжуватися, але до цієї війни доєднаються і інші країни.

Не думаю, що їм як футурологам моя малофахова думка допоможе. Їх аудиторія давно ні з ким, крім таких, як вони самі, не дискутує: замкнулися в собі, самі себе хвалять, інших цькують та шельмують, і в дискусії з іншими не вступають. Причому дехто навіть вважається публічним інтелектуалом. Але неможливо вважатися публічними інтелектуалом і при цьому уникати публічних дискусій, вести розмови лише серед своїх і давати інтерв'ю в теплих ваннах.

Західна футурологія з вірою в перспективу світового домінування західної цивілізації – добре проінвестована, політично підтримувана, дискурсійно у ЗМІ та у наративах фільмів та серіалів забезпечена візія. Хоча неадекватність цієї візії стає все більш очевидною.

Нажаль домінування західної цивілізації у світі завершується. ЄС та НАТО – майбутнього не мають, тому виступають як феномен українського політичного фетишизму, руйнівного і кривавого для України. Публічно вірити у це, виступати за гранти з підтримкою чи якось інакше використовувати це все можна. Але от планувати життя своїх сімей і країни в цілому не варто. Навіть з усієї любові до більшості політиків чи Валерія Пекара і його колег-футурологів.

Я хочу піддати критиці жуйку самого Валерія Пекара: "треба подорослішати". Це так, щоб вам, шановні читачі не говорити, що ви – діти малі чи просто ідіоти, а Валерій – дорослий. Це ресентиментальна риторика, яка нічого, крім самолюбування, не містить.

Інфантильність – це установка на вступ до НАТО, це установка на вступ до ЄС, це установка на допомогу партнерів замість спиратися на власні сили. Образа на союзників та партнерів, які переслідують свої вигоди, – теж інфантильність. Образа на не таке політичне чи військове керівництво – знову інфантильність. Установка на покарання Росії дорослими державами, установка на відміну російської культури, установка на умови перемовин, яких ми не заслужили, – це все інфантильність. Навіть цькування та шельмування неправильних патріотів – це інфантильність.

Немає сенсу закликати усіх подорослішати, коли сам не виглядаєш як дорослий, коли навіть не намагаєшся говорити складну і неприємну правду. Дорослий, який хоче подорослішання дитини, ніколи не говорить дитині "подорослішай!". Він говорить з нею по-дорослому, розкриваючи багатосторонні обставини наявних ситуацій і безліч мотивів у неї залучених, чесно розповідаючи про можливі неприємні перспективи і потрібні зміни, відтак дитина поступово занурюється у дорослий дискурс, оцінює дорослі складні ситуації, приймає разом з дорослим дорослі рішення.

Тому розмова про поразку України у війні – це доросла розмова з дорослими. Дітям та громадянам з націонал-патріотичними акцентуаціями, фетишистськими установками на радикальну українізацію, фантазіями про розгром Росії і компенсації усього і вся від Росії – не треба читати далі.

2. Що таке поразка?

Мужність і адекватність – не лише в тому, щоб перемагати, але і щоб визнавати свої поразки. Проте в певних уявленнях-угляданнях-баченнях визнання поразки нема.

Що таке поразка? Це уявлення дискурсу стратегування в угляданнях розвитку та розривних стрибків. В угляданнях шляху змін чи всередині вічної боротьби нема поразок. В ресентименті теж нема поразок, а є лише зрада, яка має прізвище та ім'я. В трайбалістському ресентименті, якщо група програла на полі бою, вона переходить до партизанської війни і допоки живий хоча б один, боротьба-війна триває.

Як зараз не визнають поразку націонал-патріоти? Просто: Україна в їх уяві не програла, але програли: 1) совок в Україні; 2) Українська непатріотична влада; 3) проросійськи налаштовані українці. А правильні патріоти ніц не програли і не мають навіть думати про можливу поразку. Але так можна вважати лише

груповим чином чи індивідуально.

В індивідуальному плані можна зовсім уникати уявлення про перемогу чи поразку як цілей чи бажаних станів. Але в інституалізованій колективності цілі або досягаються, або ні, і відповідно влада або делегується під досягнуті цілі, або ні. Тому перемога та поразка – невідворотні атрибути інституалізованих колективних воєн і їх припинення чи завершення.

Тобто держава у війні завжди або перемагає, або зазнає поразки. А от рухи, групи, нації, класи, партії можуть продовжувати боротьбу і без держави.

3. Яке питання у нинішній війні головне?

Микола Рябчук в своїй статті *"Чого хочуть українці?"* вважає, що найважливішим є питання: "Чого хочуть українці у війні?".

І відповідає – не миру, а перемоги. Але українцям заважають залишки СРСР.

Я ж вважаю, що більш важливим є питання:

> **"Яка саме Україна завершить війну: багатоманітна і вільна чи моноетнічна і тоталітарна?"**

Отже маємо дилему:

1) — перемога України за будь-яку ціну чи,

2) — навпаки, за будь-яку ціну має бути збережена вільна багатоманітна України, хай навіть ціною неприємного компромісу з ворогом.

Ця дилема не є простою, тому що нема такого стратега в Україні, який би міг зіграти на цій дилемі. Тому передумова виходу з війни є відповіддю на питання: у що українці вміють грати краще – у довгу війну чи у швидкі зміни?

4. Чому мені не сподобалася стаття *Рябчука*?

Пан Рябчук **веде *націонал-патріотичну пропаганду* за старою схемою:**

— **усе добре – це незалежна Україна, усе погане – це СРСР**.

Радянська корупція в порівнянні з незалежно-українською корупцією – це небо і земля.

Несолідарний трайбалізм, корупція, олігархія, націоналістичний ресентимент та інтелектофобія – це невід'ємні атрибути саме державного проекту Незалежної України.

Це засадничі вади УНР-України, а не якісь неподолані радянські вади.

Красти, визискувати, корумпувати класово солідарну державу СРСР було ганьбою.

А робити те саме у олігархічно-націоналістичній державі Україна – припустимо.

Зараз усі корупціонери – патріоти. Непатріотичних корупціонерів ми уже українізували і декомунізували.

Націонал-патріотична оманлива пропаганда нічим не краща комуністичної оманливої пропаганди. Просто вони про різне і по-різному вводять в оману. Ну не вдасться відбілити і спасти другу українську республіку, кінець їй.

Рябчук пише:

> "Єдиною ***перевагою*** українців у цьому смертельному протистоянні є бойовий дух, відданість певним засадам та ідеалам, громадянська свідомість і патріотична мобілізація."

Це зумисно каламутні вирази. Про переваги не пишуть так невиразно.

Ресентимент шкодить бойовому духу, а піднімає бойовий дух лише свобода та гідність.

Громадянська свідомість найбільш ефективна під час війни як солідарна, а не лише націонал-патріотична.

А **патріотична мобілізація точно вже не спрацювала, бо Україна вдалася до примусової**.

"Відданість певним ідеалам" не означає конституційної ідеологічної багатоманітності і явно не вказує на гідність та свободу.

Що таке взагалі:

> — певні ідеали, які є перевагою? Для кого певні? Про що вони запевняють?

Для мене ідеалами є гідність, свобода, багатоманітність.

І коли я чую:

> **"Нація понад усе", я знаю, що мене вводять в оману.**

"Понад усе" – це нація понад Богом, понад гідністю, понад свободою?

Не всяка нація чи навіть Україна понад усе, а лише – гідна, вільна, багатоманітна.

Націонал-патріотична, ресентиментальна, олігархічна, корумпована Україна – для мене не "понад усе".

Імперія живе без свободи.

Але нація не виживає без свободи.

Основний сенс нації саме в цьому, а не в мові, не в культурі та не у вибірковій колективній пам'яті.

Усе це і є певні ідеали, про які автор хоче уникнути розмови.

Про можливе перемир'я ***Рябчук*** пише:

> *— "Для того, щоб усе це здійснилося, російська влада мусила би кардинально змінити ставлення до України або ж повністю змінитися сама."*

Ні, пане ***Рябчук***.

Щоб усе це здійснилося,

> **— в Україні мають відбутися такі зміни, щоб Росія не мала вибору і теж змінилася.**

Оце є стратегічна ініціативна суб'єктність, а не фантазії про зміни в Росії.

Мені засадничо не сподобалось, що автор виходить з наявного, з нинішньої ситуації.

Хіба ж це погано? – запитаєте ви.

Так, під час війни це – поразка. Уся стаття Рябчука породжує невідворотність поразки.

Чому?

Війна для будь-якого народу це момент історичних та стратегічних змін.

Ми справді вважаєм, що стратегічні зміни – це те, що хочуть українці?

> 1) — Мені здається, що українці хочуть того, що їм навіюють в ***Телемарафоні***.
>
> 2) — **Телемарафон розганяє "перемогу"**, українці хотітимуть перемоги.

Але

> 3) — **будувати на цьому якісь висновки чи стратегії не варто**.

Мені здається, що історична стратегія війни – це те, чого за великим рахунком прагне еліта, інтелектуали, духовні лідери, як їх не називай.

Стратегія – це гра, де ти сам змінюєш правила.

> 1) — Як тільки ти почав виходити з наявного, як тільки заговорив про те, що немає вибору, ти вже програв.
>
> 2) — Поки ти звинувачуєш ворога, картаєш партнерів, союзників, бідкаєшся відсутністю ресурсів і не говориш про власні зміни правил, ти програєш.

Коли я читаю у ***Рябчука***:

> — **"Росія не залишила нам вибору"**, **я не можу погодитися.**

Вибір є завжди, просто часто не вистачає мислення, уяви і готовності до змін.

Лише в установці на продовження наявного «нема вибору».

Але вибір завжди є, і завжди можна інакше.

Коли Україна на межі знищення, ми взагалі можем ВСЕ:

> — жорстко припинити розкол України, змінити Конституцію, замінити чи взагалі відмінити посаду Президента, радикально припинити корупцію та бюрократію, створити Військовий Уряд, поставити Гетьмана-стратега, ввести режим тотальної мобілізації *усіх 11 фронтів* і т.д.

Не факт, що українці цього хочуть.

Але

> **— якщо Україна не зміниться, нам кінець, навіть якщо ми переможем.**

Ще раз для тих, хто не зрозумів і почне говорити про законність чи "партнери нас не зрозуміють":

> **— нас знищують тотально, тому ми можем ВСЕ – прямо, публічно, без всяких таємних змов чи путчів.**

Отже: "стратегія – це гра, де ти сам змінюєш правила", "вибір завжди є в мисленні та уяві", "завжди можна інакше", "коли ти на межі смерті – можна все".

4. Суть поразки України у війні

Україна зазнала нищівної цивілізаційної поразки. Це стратегічна, політична, економічна соціальна, культурна, демографічна, моральна і духовна поразка проекту "Незалежна Україна 1991 року".

Можлива поразка у війні

– це не жертви героїв-фронтовиків, не втрата територій, не руйнування економіки, не втрата публічної політики, не тотальна пропаганда і не шельмування націонал-патріотами непатріотичних інтелектуалів.

Я взагалі відмовляюся обговорювати *другорядні речі*:

— умови псевдомиру на перемовинах про припинення війни, скільки територій Україні залишать, які збройні сили нам дозволять мати, як скоро буде наступна війна.

Якщо вам буде від цього легше, поразки у війні зазнають обидві країни – і Україна, і Росія, але я говоритиму лише про Україну.

Можлива **поразка України у війні**

– це не лише військова, політична, культурна чи громадсько-соціальна поразка, як її зазвичай подають.

Це

— не поразка влади – не того вибрали,

це

— не поразка еліти – не таку еліту мали,

— не поразка 25% суспільства – не на ті активні суспільні сили спиралися.

Можлива **поразка під час війни відбувається в головах людей**.

Це поразка не стільки існуючого державного проекту, скільки **поразка цивілізаційної установки на субстратегію підпорядкування** – до варягів, до Росії, до СРСР, до ЄС.

Поразка в тому, що **незалежна Україна йшла кудись туди (у ЄС і НАТО), а прийшла нікуди.**

«Коли не знаєш, навіщо кудись йдеш, тоді завжди ідеш не туди».

Шукати старі скарби по старих картах можна, але за умови, якщо ці скарби не знайшли до тебе. Всі скарби вже знайдені, з нами ніхто не поділиться. А відтак краще створювати свої скарби, ніж чужі шукати.

Поразка України – це поразка

> **— етнічно-національного трайбалістсько-несолідарного групістсько-корупційного глитайсько-олігархічного нестратегічно-інтелектофобного аграрно-деіндустріального державницького проекту.**

Тобто — **поразка України сталася вже**.

І вона майже не залежить від поразки у нинішній війні Росії проти України.

Я розумію, що зрадофіли одразу ж скажуть, що «це капітулянтство».

Але капітулянтами тут є самі зрадофіли.

Капітуляція – це зрада свободі та гідності, а не архаїчному минулому.

Нація – це майбутнє, а не минуле.

Гідність – солідарна, а не групістська, з договорної спільнодії, а не з трайбалізму та ресентименту. Групізм, трайбалізм та ресентимент – це зрада політичної нації.

В цьому сенсі не буває національної гідності, бо Гідність – сягання не з оптики громадянина чи навіть людини, а з оптики істоти, яка сприймає Поклик (Бога, Нірвани, Дао, реліктового випромінювання Великого Вибуху – не має значення, бо це лише слова про те, де ми ніц не знаєм).

Зокрема гідність нації – це те, наскільки нація творить із себе людство, а не розбивається на групи правильних і неправильних патріотів.

Україна програла ще до війни.

Чи могла Україна **виграти війну під час війни, до війни її програвши**?

Так, могла...

Шляхом Дива Господнього, бо нібито притомні українські керманичі і активісти робили багато всього, щоб програти. Тож чому Господь не шле Україні диво? Хіба зрадник? Господь шле своє диво гідним бідним. А ми щоразу лише вдаєм, що ми бідні та гідні. Бо не від бідності ми бідні, а від дурної затятості у дурні. Бо не від блага ми гідність шукаємо, а від надутої пихи та зарозумілості. Ми – роззяви без уяви. Навряд чи знайдеться в світі ще один такий народ, який був би водночас настільки ницим і пихатим. Саме цей розрив душі і духу рве Україну. Ницу душу тягне дух у височину, але сподобляє її лише на пиху. Дух, що тіло рве до бою, з душі робить купу гною.

Українці незалежної України жили негідно, тому і заслужили свою поразку.

І Майдану Гідності вистачило ненадовго. І героїчна війна тут нічого не змінює, бо все сталося задовго до війни. Ми ж думаєм, що всяка війна гідна, якщо вона героїчна.

Але істина така, що

1) — чим більше героїзму, тим менше гідності.

2) — Чим більше героїв, тим менше майстрів, професіоналів, управлінців, інтелектуалів.

- Негідно не зберегти і не створити достатньо зброї проти ворожих сусідів, якщо всі знали, що ми воюватимемо.
- Негідно жебракувати зброю по світу під час війни: "Подайте, не минайте".
- Негідно визискувати простий люд тарифами, податками та добровільними пожертвами до та під час війни і не карати злодіїв та корупціонерів при владі.
- Негідно просувати несолідарні концепції націонал-патріотизму, бо це розколює суспільство.
- Негідно закривати державні кордони та людоловити на війну, бо війна за свободу втрачає сенс.
- Негідно зрікатися культури, навіть варварської чи ворожої, бо хто зрікається чужої, втратить і свою.
- Негідно змушувати фронтовиків помирати з примусовою мовою і примусовою ідеологією. Якби жила людина в мирний час, то в неї була би можливість вільного перевибору, але от помирати людина має вільною в мові і вільною в ідеології.

Це поразка другої республіки, яка повторила долю "вагону УНР" і "землянки УПА".

Друга республіка відмовилася від гуманітарних досліджень, від власних гуманітарних та соціальних інавацій, від міжнародного лідерства в інноваціях політики та економіки, від багатомірної соціальної солідарності, від самоврядності, самофінансування та самозахисту громад, від незалежності політики міст щодо політики держави, від культурного прориву на основі поліетнічності та смислової багатоманітності, від подальшої індустріалізації та постіндустріалізації, від інженерії, інженерної інфраструктури та від інженерної освіти.

Це **повна економічна деградація країни і провал економічної політики під час війни**.

Україна сьогодні без зовнішньої допомоги нежиттєздатна. Росія виживає і воює навіть потерпаючи від санкцій.

А Україна програє навіть з зовнішньою допомогою.

1) Недемократична Росія має відкриті кордони і стимульовану мобілізацію. 2) А демократична Україна має закриті кордони і примусову мобілізацію.

- **Це демографічний протест громадян проти дій держави: відмова від народження дітей, зовнішня еміграція, вимирання від знищення системи захисту здоров'я та від руйнівної соціальної політики.**
- **Це масове отупіння як загальний світовий процес споживацького суспільства, дискомунікації соціальних мереж і знищення освіти як цілісного осмисленого на перспективу процесу.**
- **Це культурна кастрація смислового простору і руйнування солідарного культурного середовища: декомунізація і дерусифікація – бездумна, безсенсова, безперспективна.**

Громадянське суспільство сьогодні розколоте націонал-патріотами.

Заборони, обмеження, масові шельмування неугодних, особливо інтелектуалів, стали повсякденними нормами. Фактично йде робота на підготовку громадянської війни.

5. Хто отримав поразку в нинішній війні?

Держава, бо **програла**, стратегічно, смисловим та перспективним чином, інституційно, ресурсно та комунікаційно

– все менше українців підтримують її, все більше тікають та ховаються від неї, корумпують та визискують її і навіть мародерять на ній.

Суспільство, бо виявилося несолідарним і піддалося розколу по безлічі ознак:

— тилу і фронту, влади і народу, держави і бізнесу, націонал-патріотів та громадянських патріотів, російськомовних і україномовних, емігрантів та резидентів, ухилянтів та мобілізованих.

Отримав поразку *державницький проект УНР*, який де-факто намагалися продовжити в Україні.

Отримали і не усвідомили свою поразку *націонал-патріоти* як найбільш активна суспільна група, бо не змогли силою своїх ідей солідаризувати та мобілізувати громадян на війну довше, як на рік війни, натомість влаштували

патріотичні суперечки, цькування та шельмування неправильних патріотів, радикальну мародерську українізацію, протиставивши себе решті неправильних українців.

Зазнали поразки *інтелектуали*, які не змогли переломити тренд архаїзації, інтелектофобії, ресентименту в країні.

Отримали поразку наші *партнери та союзники*, для яких Україна стала валізою без ручки.

6. Причини поразки Україні у війні

Основна причина будь-якої поразки

– 1) відмова від спонтанного з доброю уявою мислення на користь нормативних псевдокреативних традицій; 2) відмова від різноманітності необумовлених воль на користь примітивної групової трайбалістської волі; 3) відмова від багатоманітності вір на користь нетрансцендентної, а отже мертвої, віри в уявлювану спільноту нації та у її велич; 4) відмова від протуберативної патії і від індивідуальних досягнень інваційної чуттєвості на користь ресентиментального комплексу (підозра, заздрість, ревнощі, бідкання, плач, комплекс жертви, зрадофільство, прокляття, звинувачення усіх, крім себе, неспровоковані спалахи злоби, злопам'ятність, зловтіха, ненависть, помста).

До ресентименту дотичні:

— 1) глитайство, 2) трайбалізм, 3) інтелектофобія.

Це відбувається за рахунок знищення

— 1) легітимних місць в країні, де думають та стратегують; 2) де намагаються договірним чином узгоджувати різноманітність воль; 3) де дають можливість поставати новим-інакшим вірам, не знищуючи наявні віри; 4) де практикують активність патії поза модним нині масовим емоційним інтелектом, який по суті витісняє інтелект спонтанного мислення і робить неможливим індивідуальні по своїй природі винаходи, відкриття та шедеври.

Політика в Україні не є сферою думання та стратегування.

Відтак **українська політика без інтелекту**

– це політика олігархії, корупції та зовнішнього управління. Політика минулого, теперішнього та майбутнього в Україні осмислюється надзвичайно рідко. Та і осмислення не мають впливу на українську еліту через відсутність критично-стратегічного простору комунікації.

Замість 1) радянського тоталітарного брехливого простору комунікації створено 2) національ-патріотичний простір, ще більш тоталітарний і брехливий.

Тому – **найбільше в Україні нестратегічних дискомунікацій (срачів)** саме про це:

— хто кому пан, хто кого зрадив, хто чий агент.

Освіта незалежної України підготувала цю війну.

Вся українська література та українська історія як простір прямого та убічного ресентименту заражали дітей агресією до всього універсального, цілого та цілісного, замість того, щоб рефлексувати та осмислювати справжні причини колоніальності України як відмову від мислення, інтелектуалізму та стратегування.

Дітей в школі не вчили мислити, а вчили ненавидіти, групуватися у трайбалістські зграї, протистояти чужому та карати інакшомислення. Війна – це продовження освіти незалежної України. І поразка у війні – це наслідок інтелектофобності та ресентименту такої освіти.

Росія нищить людей, руйнує міста, захоплює території, але українці самі руйнують та не творять нові-інакші смисли та перспективи, при цьому ще і не хочуть цього визнавати.

Агресія Росії у війні оприявнила внутрішню інтелектуальну стратегічну цивілізаційну поразку України.

Поразка України все одно би відбулася – якщо не зараз, то через деякий час. Росія своєю війною просто пришвидшила цю поразку.

Соціальні причини поразки – глибші за політичні, за геополітичні, за стратегічні. Соціальні причини поразки – у толеруванні архаїчності та у легітимації примітивності, відтак у домінування примітивних уявлень лише національ-патріотичної колективності, відтак у практикуванні ресентименту, глитайства і трайбалізму та терпимості до олігархії та корупції.

Соціальний простір Україні нині мертвий.

Нація взагалі нежиттєздатна у сучасному світі як концепт смислу та перспективи, а не тому що ми якось погано робили націю, хоча і це також.

Цивілізаційна причина поразки України – у тотальній несамостійності України в усьому, крім мовно-культурного примусу, який видають за доволі сумнівний успіх.

Неусвідомлення цього в чорній дірі ресентименту власне і породжує інтелектофобію. Інтелектуал – єдиний цивілізаційно-патріотичний агент майбутнього, але він якраз і підозрюється у зраді в націонал-примітивному суспільстві.

7. Хто відповідальний за поразку України?

Велика спокуса – у поразці України звинуватити лише Росію, а не взяти на себе відповідальність за помилки, за відмову від мислення і від стратегування, за нікчемну нестратегічну політику, за громадянський тоталітаризм націонал-патріотів, які стали на шлях більшовиків-енкаведистів-кагебістів, за жахливий стан розколотого громадянського суспільства.

Більшість навіть тих, хто видає себе за фахівців, загалом не винуваті, бо загалом мало чого розуміли, не бачили похмурих перспектив, користувалися примітивними теоріями або чужими запозиченими моделями.

Не винуваті тут українські політики, бо навіть ті, хто читав роботи мої та моїх колег, не могли протистояти трайбалізму своїх партій.

Олігархічно-корупційна політика здавалась їм природною, бо нібито не можна було інакше.

Не винуваті українські експерти, бо за гранти транслювали результати чужого мислення, утримуючись від свого.

Якщо хочете щиро, то це я за все відповідальний, бо все це знав, про все це писав, але **не зміг переломити тренди примітивізації суспільної свідомості, несолідарної масової індоктринації, мотиваційної кастрації**:

> — недодумав, недотеоретизував, недостратегував, недопереконав суспільство, недогледів за дилетантами-футурологами, недоробив інавацій.

Не гординя це, а проста констатація. Я достатньо старий, аби дурно пишатися, хай навіть і так негативно. Але не згодилися мої сягання інакшого та трансценденції в обхід націонал-примітивізму.

Власне ця поразка України і є моєю поразкою перед націонал-патріотами, олігархами, корупціонерами та обивателями-інтелектофобами, яку не зміг перемогти інтелектуалізм мого нечисленного середовища.

8. Держави Україна вже нема

Боляче це говорити, бо я вклав значну частину мого життя в осмислення та в стратегічні перспективи України, але все одно констатую: **не просто довоєнної України, а України як держави, як другої республіки, вже нема.**

А та Україна, яка живе в серцях багатьох непримітивних патріотів, житиме в колективній солідарній пам'яті, в конструктивній уяві інтелектуалів, в позитивних мотиваціях думаючих українців.

Україна як українська нація, тобто як уявлювана спільнота, ще доволі довго буде. Ну і Україна довго залишатиметься в мові, в культурі та в ресентиментальній колективній пам'яті, як цього і хотіли націонал-патріоти. Зрештою Україна як ілюзія – теж буде наявна.

9. Якщо держави України вже нема, то за що тоді воювати?

Воювати завжди варто лише за свободу та гідність, а взагалі, – за смисли та перспективи.

А свобода та гідність, смисли та перспективи не мають кордонів 1991 року.

Свобода не буває в рамках держави, нації, корпорації чи церкви.

Бувають волелюбні міста, волелюбні групи-прошарки-клуби-рухи, волелюбні родини, навіть бувають волелюбні корпорації (але доволі рідко). Волелюбних і водночас самозакоханих націй не буває. Тут кожному і нації загалом треба вибирати, що любити: себе чи свободу, бо дуже часто свобода потребує самозречення, а егоїзм потребує неволі не лише для інших, але і для себе.

Воювати потрібно зрештою навіть не за ЄС, не за західну цивілізацію, а за людство в цілому.

Розумію, не всім це до смаку. Але смак спільної свободи завжди інакший, ніж смак свободи лише для своїх чи лише проти чужих. У свободи своїх нема. У свободи національності нема. У свободи нема мови чи культури.

Саме тому у війні за свободу говорять: **за нашу і вашу свободу.**

10. Що робити?

Щоб покаяння не стало ресентиментом, оберненим на себе, потрібно приймати «інакше» як невідворотність вже.

Звичайно модель "Можна все" можна реалізувати в будь-який момент війни, навіть на краю прірви.

Але, читаючи ***Пекара*** і ***Рябчука***,

— я не бачу такої енергетики ні в мисленні, ні в комунікації, ні в діях.

Тому **потрібно гідно пережити катастрофу.**

З усіх сил утриматися від громадянської війни.

Пережити поразку ментально і взяти за неї відповідальність, не перекладаючи її ні на кого більше.

Мислити масштабно, піддати сумніву усі засновки світу, цивілізацій та націй, уявити та створити весь світ і його структури наново.

Вступити в комунікацію з мислячими росіянами – не з хорошими, а саме з мислячими – і запропонувати Західній цивілізації, Китаю, Індії, арабському світу та Африці проект людства.

Цивілізаційну поразку України неможливо виправити в політиці та з позиції суспільного активізму.

Це дії цивілізаційного масштабу *стратегічної еліти*, якої в Україні не було, нема і навряд чи вона буде можлива в найближчій перспективі.

Третя республіка України як чисто політичний проект була би непоганою умовою стратегічної цивілізаційної роботи,

але

1) — це може не відбутися через надто серйозні помилки, викривлення та розколи в Україні, а

2) — також через вкрай низьку цивілізаційну енергетику національного проекту України.

Є велика імовірність переходу території України в режим програмно-проектних регіонів з розподіленим зовнішнім управлінням, де центральна влада навіть номінально нічого не вирішуватиме, а суспільний активізм буде породжувати лише конфлікти та протистояння.

Тоді **лишається надія на потомків, які будуть робити усе інтелектуальніше і стратегічніше.**

Можливо їм напрацювання мої та моїх колег знадобляться.

На руїнах України постане щось інакше.

І можливо називати його теж потрібно буде інакше.

Карма імені "Україна" дуже погана.

***

№ 3.147-2

Чого хочуть українці?

2024-08

Микола Рябчук

Письменник, публіцист, критик

письменник і публіцист, почесний президент Українського ПЕНу, співзасновник часопису «Критика», провідний науковий працівник Інституту політичних та етнонаціональних досліджень НАНУ. Від 2014 року очо...

Ранішу, значно коротшу версію цієї статті опубліковано 8 травня 2024 року в *Raam op Rusland*.

Якщо приглянутися (бодай на фейсбуку), чого українці бажають одні одним на уродини чи за інших оказій, побачимо найчастіше побажання не «миру», а «перемоги».

Для українців ці два слова майже тотожні, їх справді важко уявити одне без другого:

— без перемоги мир – це капітуляція;

Росія не залишила нам вибору, відверто проголосивши за мету війни знищення української нації та держави.

***

На перший погляд, це суто риторичне запитання. Бо й справді, чого, як не миру, можуть хотіти люди на третьому році повномасштабної війни, що вже спричинила десятки тисяч загиблих, сотні тисяч поранених, мільйони біженців і тотальне руйнування цивільної, зокрема енергетичної, інфраструктури?

Однак якщо приглянутися (бодай на фейсбуку), чого українці бажають одні одним на уродини чи за інших оказій, побачимо найчастіше побажання не «миру», а «перемоги».

Для українців ці два слова майже тотожні, їх справді важко уявити одне без другого: без перемоги мир – це капітуляція; Росія не залишила нам вибору, відверто проголосивши за мету війни знищення української нації та держави.

Певний час цю мету маскували облудною риторикою про «денацифікацію і демілітаризацію» України, «загрозу розширення НАТО», «захист російськомовних співвітчизників» та іншими нісенітницями, на які повелося чимало іноземців, а декотрі ведуться й досі. Українці, на щастя, ніколи не мали ілюзій щодо цієї мети, а тим більше не мають тепер, після всього, що росіяни накоїли на окупованих територіях і коять далі по всій Україні, застосовуючи ракети, бомби та снаряди і неприховано заперечуючи саме право українців та України на існування.

1. «Остаточне розв’язання» українського питання

Це геноцид специфічної форми, яку поверховий погляд не одразу й розпізнає, бо ж підставою для винищення певної групи є не етнічна ознака (українське походження), а ідентичнісна (українська самосвідомость), тобто певна ідеологія, що її росіяни арбітрально затаврували як «нацизм» і тим самим вивели з-під дії конвенції про геноцид, бо ж на знищення тих чи тих груп за ідеологічною ознакою конвенція формально не поширюється. (Совєтський Союз свого часу наполіг на усуненні цього положення із конвенції, занепокоєний можливістю підвести під неї знищення соціяльних груп: «куркулів», «націоналістів», «класових ворогів».) На відміну від євреїв, які

для нацистів були заразою в тілі людства і тому їх слід було знищувати лише за етнічне походження, незалежно від ідентичности/самосвідомости конкретних осіб, українці для путіністів не є об'єктом знищення тільки через етнічність. Чимало людей із українським походженням сьогодні роблять кар'єру в Росії, як і колись у Російській імперії чи в СССР. Усе, що від цих людей вимагається, – «лише» визнання себе різновидом росіян, тобто відмова від окремої української ідентичности. Об'єктом російського геноциду є «тільки» ті українці, які не визнають себе за «росіян» і не відмовляються від окремої української ідентичности. Такі українці, з погляду путіністів, є раковою пухлиною на тілі російського народу, патологією, яку можна вилікувати, змінивши їхню збочену, перверсивну самосвідомість і примусово повернувши їм «справжню» втрачену російську ідентичність. Знищенню підлягають лиш ті, що не лікуються – не відмовляються від української ідентичности («специфічного розладу свідомости», за означенням одного з путінських ідеологів Владіслава Суркова) і тим самим підтверджують, що вони, за кремлівською таксономією, є «нацистами».

Визнання за українцями (як окремим, відмінним від росіян народом) права на існування є так само проблемним для путіністів, як і визнання права на існування за євреями – для гітлєрівців. Але оскільки методи «остаточного розв'язання» українського питання в одному випадку й «остаточного розв'язання» єврейського питання в другому технологічно відрізняються, то й усвідомити сутнісно геноцидну мету путінської війни в Україні багатьом іноземцям доволі складно: їм усе кортить знайти якісь раціональні мотиви в російській аґресії і, відповідно, раціональні шляхи розв'язання проблеми: через мирні переговори, територіяльні поступки, український нейтралітет тощо. Тим часом для українців, які значно краще розуміють справжні мотиви й мету російської аґресії, всі ці миротворчі пропозиції здаються у найкращому разі інфантильними, а в найгіршому – лицемірними. Хоч як нам хочеться миру, мусимо прагнути перемоги, тобто продовження опору, бо іншого реального вибору просто не існує.

Саме тому, попри неймовірну втому і колосальні втрати, українці й на третьому році повномасштабної війни вірять (89 % проти 4 %), що Україна врешті-решт переможе (за два роки оптимізму трохи поменшало, хоч і не дуже: у 2022 році співвідношення було 95 % до 1 %); при цьому 66 % опитаних (66–67 % у Центрі й на Заході, 64–65 % на Півдні та Сході) розуміють перемогу України саме як повне звільнення всіх незаконно окупованих територій, у тому числі Донбасу і Криму (2022 року цей показник був трохи вищим – 71 %, зміна доволі помірна). У тому ж таки загальнонаціональному опитуванні (лютий 2024 року) 73 % респондентів ствердили, що готові терпіти війну скільки буде потрібно (цей показник виявився навіть на два відсотки вищим, аніж 2022 року, і то затятість населення вельми подібна в усіх реґіонах: від 79 % на відносно безпечному Заході до 68–70 % на обстрілюваних щодня Півдні та Сході). При цьому 24 %

опитаних вірять у перемогу України впродовж року, ще 38 % – у межах двох років; три чверті переконані, що Україна подолає всі труднощі, причому третина вважає, що це вдасться зробити за декілька найближчих років, і лише 11 % уважають, що Україна ніколи не впорається з наявними труднощами.

Соціяльний оптимізм українців дещо зменшився порівняно з осінню 2022-го – весною 2023 року, коли його підживлювали успіхи на фронті й сподівання на подальший успішний контрнаступ, тож він був найвищим, проте й сьогодні оптимізм є доволі високим. Лише 13 % опитаних уважають, що «найкращі часи для нашої країни були в минулому», натомість 67 % бачать їх у майбутньому; більшість опитаних вірять, що їхні діти, живучи в Україні, зможуть отримати добру освіту, працю, правовий захист, охорону здоров'я, якісне дозвілля; 64 % опитаних називають за найоптимальнішу для України європейську модель розвитку, натомість російська модель не знаходить навіть одного відсотка симпатиків.

2. Межі витривалости

Шістдесятимільярдний пакет військової допомоги Україні, що його нарешті ухвалив у квітні американський Конґрес після піврічної міжпартійної тяганини, дещо поліпшив українські шанси на успіх у протистоянні з набагато сильнішим ворогом.

Хоча зрозуміло, що, за всієї важливости цієї підтримки, гроші самі по собі не закінчать війни.

> 1) — По-перше, потрібні тижні, якщо не місяці, щоб ту зброю знайти, замовити й отримати, щоб доставити її на фронт і навчити новомобілізованих солдатів нею користуватися.
>
> 2) — А по-друге, треба ще якось тих нових солдатів змобілізувати, бо ж українська влада допіру на третьому році повномасштабної війни нарешті спромоглась ухвалити давно потрібний закон про мобілізацію. На кожній ділянці існує чимало проблем, тож радикальні зміни в перебігу війни найближчим часом малоймовірні. Українці й далі відступають, а росіяни й далі посилюють тиск, намагаючись якнайкраще використати вікно можливостей, яке торік відкрили трампісти.

Брак боєприпасів, очевидно, є найбільшою проблемою України: тисяча або дві тисячі снарядів, що їх ЗСУ можуть випустити щодня, – це невелика частка (одна п'ята або, за деякими даними, навіть одна десята) від того, що за цей же час перепадає українцям від їхніх противників. Так само й декілька десятків радянських літаків старого зразка не можуть протистояти сотням змодернізованих російських МІҐів і СУ; а безпілотники, якими українці атакують військові об'єкти на російській території, навряд чи здатні конкурувати з балістичними ракетами, що їх Росія застосовує проти всіх об'єктів, зокрема й цивільних, по всій Україні. Поєдинок багато в чому

скидається на бій боксера легкої ваги з боксером-важковаговиком, де першому до того ж іще й зв'язали одну руку – заборонили атакувати об'єкти в Росії західною зброєю.

Війна на виснаження прогнозовано вигідніша для країни зі значно більшим населенням і незрівнянно більшими ресурсами. «Поки гладкий схудне, худий здохне», – стверджує популярна українська приказка. У короткостроковій перспективі Росія як автократія має більше переваг не лише щодо України, а й щодо західних демократій, підзвітних електоратові, заклопотаних парламентськими голосуваннями та жорстко обмежених правовими вимогами й процедурами. Усіх цих проблем у перфектній диктатурі Владіміра Путіна просто не існує. Опозицію в Росії повністю знищено, громадську думку ефективно посаджено на пропаґандистську голку, економіку тотально переналаштовано на тривалу війну.

Єдиною перевагою українців у цьому смертельному протистоянні є бойовий дух, відданість певним засадам та ідеалам, громадянська свідомість і патріотична мобілізація.

Але й вона має певні межі.

> — Щонайменше тридцять одна тисяча українських солдатів загинули у боях, як визнав Володимир ***Зеленський***, хоч експерти небезпідставно вважають реальну цифру істотно вищою – принаймні вдвічі.
>
> — А що кількість поранених зазвичай перевищує кількість загиблих утричі, то й загальний показник утрат для України становить, правдоподібно, від ста до двохсот тисяч.

У липневому інтерв'ю журналістам «The Guardian» головнокомандувач Збройних сил України генерал Олександр ***Сирський*** ствердив, що російські втрати особового складу принаймні втричі вищі від українських.

> — За офіційними українськими даними, росіяни втратили в Україні вже близько шестисот тисяч вояків пораненими й загиблими, тож, відповідно, можемо оцінити українські втрати приблизно у двісті тисяч.

Багато хто з полеглих становив найвідважнішу і найвідданішу частину українського війська, часто це були люди, які без вагання пішли на фронт добровольцями в перші дні повномасштабної війни. Час, коли на призовних пунктах вишиковувалися черги з охочих записатися до війська і коли багатьом відмовляли, бо бракувало обмундирування і зброї, давно минув. Одна річ – хотіти звільнення всіх українських земель від окупантів, інша річ – самим за це звільнення боротися. Ухиляння від мобілізації стало в Україні поширеним явищем. Неспроможність уряду вчасно звернути увагу на цю проблему, належно провести через парламент необхідні закони й ефективно інформувати про неї через медії лише посилила загальний нелад і розгубленість. За даними

соціологів, засуджують ухилянтів лише 29 % опитаних, а 46 % – не засуджують. І хоча, застерігають дослідники, це не думка всієї країни, бо ж опитуванні не торкнулося військовослужбовців, проте загальна тенденція доволі тривожна.

Українці, як і раніше, жертвують величезні кошти на різні військові потреби, активно долучаються до громадських ініціятив, спрямованих на підтримку військових зусиль; більшість підтримує ідею боротьби до повного звільнення всієї території України та її мешканців і гнівно відкидає будь-які пропозиції щодо можливих поступок аґресорові. Але дедалі менше людей готові добровільно ризикувати життям заради цієї гідної та бажаної для багатьох мети. Можна назвати таку позицію цинічною чи просто людською, але в кожному разі її можна зрозуміти: всі втомилися від виснажливої війни, всі зазнали неймовірних втрат і горя, й ніхто не сподівається її завершення в осяжному майбутньому.

Неефективне управління ротацією та відновленням військ, а також гучна, ампліфікована медіями корупція в різних сферах на різних рівнях (попри справді реальні зусилля уряду й правоохоронних органів протидіяти їй) теж спричиняються до поширення цинізму й аномії в суспільстві.

Бо, як зауважила у «Дзеркалі тижня» (від 15 липня 2024 року) Інна ***Ведернікова***,

> **— «воюють не лише армії, а й державні машини».**

Й українська «машина», хоч і далеко меншою мірою, ніж російська, все ще має у собі релікти совєтчини.

> — Україна сьогодні, **безумовно, не така корумпована, як раніше**, але й ситуація тепер цілком інакша.

Війна істотно підвищила суспільний запит на справедливість і доброчесність, зробивши питання корупції надзвичайно чутливим, а реакцію на нього – напрочуд гострою. Тож хоч би якою була користь від незалежних медій, свобода слова вимагає від влади й особливих комунікаційних навичок, які, на жаль, не сягають того рівня, який диктує надзвичайна ситуація.

Як наслідок, **довіра населення до державних інституцій упала майже на довоєнний рівень, хоча є декілька важливих винятків:**

> — Збройні сили України, Служба безпеки, Національна поліція, Служба з надзвичайних ситуацій усе ще мають переважну підтримку населення (від 75 до 90 %, згідно із соціологічними опитуваннями); так само залишається позитивним, хоча й істотно нижчим, ніж у 2022-му, ставлення до президента, міністра закордонних справ, незалежних медій і, nota bene, до місцевої влади.

Вперше за час повномасштабної війни відсоток тих, хто вважає, що події в Україні розвиваються у неправильному напрямі, перевищив відсоток тих, хто сприймає напрям як загалом правильний:

— 38 % супроти 37 %. Цей показник істотно погіршився проти лютнево-березневих показників 2023 року, коли тільки 21 % опитаних розвиток подій видавався хибним, тоді як 61 % уважали, що з ним усе гаразд.

Проте він усе ще істотно кращий від передвоєнного, коли (у грудні 2021 року) 66 % опитаних стверджували, що країна рухається в неправильному напрямку, і лише 20% – що в слушному.

3. Між двома імперативами

Усі ці зміни можна вважати у певному сенсі амбівалентними: з одного боку, вони відбивають фрустрацію, втому й розчарування, спричинені виснажливою війною та відсутністю успіхів на різних фронтах і в різних галузях.

А з другого боку, вони демонструють проєкцію неґативних емоцій на площину практичної політики, на конкретні інституції та діячів, але не на певні нормативні засади і підставові цінності, які залишаються непохитними й непідважуваними: справедливість, свобода, гідність, національний суверенітет.

Відповідно, й реакція респондентів на запитання про можливість мирних переговорів та межі допустимих компромісів виявляється теж показово амбівалентною. З одного боку, українці, які розуміють справжні мотиви й мету російської аґресії, не готові на нормативному рівні до жодних поступок державі, яка їх щодня вбиває й навіть не приховує наміру знищити остаточно. А з другого боку, об’єктивні реалії – і на фронті, і в тилу, і на міжнародній арені – підштовхують нас до мирних (начебто) переговорів, на яких ми не готові, однак, нічим поступитися: і з відчуття справедливости (тобто з небажання задовольняти зухвалі вимоги аґресора), і з міркувань безпеки (тобто з розуміння, що жодні поступки насправді не задовільнять противника, налаштованого на «остаточне розв’язання» українського питання).

Ця дилема

> **– між практично можливим і нормативно бажаним – існувала в українській свідомості (й політиці) від початку російського вторгнення.**

Ще у травні 2022 року в загальнонаціональних опитуваннях

— 59 % респондентів погоджувалися з тим, що, **«окрім військового, Україна має шукати і дипломатичний шлях завершення війни з Росією, щоб мінімізувати людські жертви»**, натомість

— 35 % уважали, що **«Україна може перемогти Росію лише військовим шляхом, незважаючи на кількість жертв»**.

— Сьогодні другу позицію підтримують лише 23 % респондентів, тимчасом як 72 % сприймають дипломатичний шлях як бажаний – щоправда, не замість військового, а лише як додаток до нього.

Нещодавно цю тезу підтримав генерал Вадим ***Скибицький***, заступник голови воєнної розвідки України.

Він визнав, що

— на полі бою є багато проблем і ситуація може погіршитися, бо, з одного боку, російська армія не є вже тією бундючною, але неефективною організацією, якою була в 2022 році, сьогодні вона діє як «єдиний організм, з чітким планом і під єдиним командуванням».

А з другого боку,

— Україна все ще відчайдушно потребує боєприпасів, тоді як партнери у багатьох випадках не можуть їх найближчим часом надати (наприклад, увесь ЄС поки що виробляє втричі менше артилерійських снарядів, ніж Росія). А це означає, підсумовує ***Скибицький***, що за таких обставин Україна не може виграти війну на полі бою самотужки.

Навіть якби ми змогли відтіснити російські війська до кордонів, – а це вельми віддалена перспектива, – війна на цьому все одно не закінчиться. Такі війни можуть закінчитися лише договорами <...> Наразі обидві сторони намагаються зайняти «найвигіднішу позицію» перед потенційними переговорами.

Але повноцінні переговори навряд чи розпочнуться раніше, ніж у другій половині 2025 року <...> В обох сторін, зрештою, може закінчитися зброя. Проте якщо сьогоднішня ситуація [з постачанням. – М. Р.] кардинально не зміниться, в України вона закінчиться швидше.

Ця заява, здається, не зовсім збігається з офіційною позицією ***українського уряду***, котрий

— **категорично заперечує будь-які можливі мирні переговори** з нинішнім російським керівництвом на чолі з обвинуваченим військовим злочинцем Владіміром Путіним.

Український парламент навіть

— **формалізував цю заборону, ухваливши відповідний закон**.

Однак нещодавню «обмовку» президента ***Зеленського*** з цього приводу (під час виступу в Інституті Роналда Рейґана) також не позбавлено певної двозначности:

> — *«Коли ви говорите про територію, то ви повинні розуміти, що нам потрібно насамперед рятувати людей і державу»*.

Вадим ***Скибицький***, схоже, так само коливається між двома імперативами.

З одного боку:

> 1) — «Ми будемо продовжувати воювати. У нас немає вибору. Ми хочемо жити».

Але з другого:

> 2) — «Результат війни <...> залежить не тільки від нас».

Фактично це та сама позиція, яку і в 2022, і в 2024 роках підтримали більшість респондентів (хоч і в різній пропорції), відповідаючи на запитання соціологів:

> — «Чи ви згодні, що **поряд** із військовими засобами Україна повинна шукати й ***дипломатичний*** шлях завершення війни з Росією, щоб ***мінімізувати людські жертви***?».

Наголос тут зроблено, зрозуміло, на «поряд», а не на «замість», тобто йдеться про допоміжні засоби як доповнення до військових, а не як їх заміну.

Але якою на практиці мала би бути та комбінація основних засобів і додаткових?

4. Гіпотетичні домовленості

Сферу можливого доволі складно окреслити, оскільки щодо неї наразі немає нічого хоч трохи подібного до консенсусу. Легше домислити певний консенсус стосовно того, що однозначно неможливе і неприйнятне для українського політичного класу й суспільства загалом. Українці, в принципі, могли би погодитися на припинення вогню і заморожування конфлікту на актуальних лініях зіткнення («корейський» варіянт), якби США чи інші солідні міжнародні актори ефективно ґарантували своїми збройними силами непорушність цього перемир’я з противником, якому ані найменшою мірою не можна довіряти. Українці, в принципі, могли би відмовитися від проголошених намірів звільнити окуповані території збройними методами, але в жодному разі не відмовлятися від цих територій (і своїх громадян на них) на користь аґресора за будь-якою формальною угодою. Перемир’я не означає відмови від справедливого розв’язання конфлікту (повернення територій, виплату репарацій, притягнення воєнних злочинців до

відповідальности); воно означає лише визнання неможливости розв'язати цю проблему воєнними методами тепер і відкладання її на невизначене майбутнє, до гіпотетичної появи в Росії поступливішого, раціональнішого уряду чи якоїсь іншої кардинальної зміни міжнародних обставин. До настання цих змін та справедливого розв'язання конфлікту ні Україна, ні її міжнародні партнери в жодному разі не повинні нормалізувати відносини з Росією. Усі чинні сьогодні санкції мають діяти, доки окуповані землі буде повернуто, репарації виплачено, а воєнних злочинців покарано. Формальне членство в НАТО не є для України самоціллю; реальною метою є система дієвих безпекових ґарантій від міжнародних партнерів на противагу імпотентним «запевненням» Будапештського меморандуму 1994 року.

Для того, щоб усе це здійснилося, російська влада мусила би кардинально змінити ставлення до України або ж повністю змінитися сама. Обидва варіянти здаються малоймовірними, якщо (і допоки) українці не посприяють цьому на полі бою, а партнери не допоможуть ефективними санкціями. Жодні переговори, а тим більше домовленості з Москвою не матимуть сенсу, якщо їх не підкріплюватимуть чіткі й дієві ґарантії безпеки від міжнародних партнерів. І це, схоже, є головною проблемою для західних «миротворців», які підштовхують Україну до замирення, проте нітрохи не готові підтримати його сталість і непорушність своїми збройними силами.

В оприлюднених цього року начебто-документах із російсько-українських мирних переговорів, що відбувались у перші місяці російського повномасштабного вторгнення (у березні–квітні 2022 року), чимало складних питань так і залишилися без відповіді, й одне з них, можливо, найголовніше, стосувалося надійних посередників і ґарантів сталого перемир'я. Попри поширені чутки про нібито «тиск Заходу» (і навіть особисто Бориса Джонсона), що буцімто змусив Київ відмовитися від переговорів і зробити вибір на користь війни, насправді головною проблемою було небажання Заходу «бути втягнутим у переговори з Росією, особливо ті, що створили би для країн НАТО нові зобов'язання щодо ґарантування безпеки України», – як змушений був визнати навіть Семуел Чарап, один із завзятих прихильників «мирних переговорів».

Насправді українці поки що не мають іншого вибору, крім того, який зі смутком окреслив генерал Скибицький: продовжувати боротьбу. Щоби перемогти в ній, слід перетворити її з боротьби між «гладким» і «худим» на боротьбу між тупими і розумними, повільними і швидкими, – таке собі історичне змагання могутніх динозаврів із дрібними, але винахідливими ссавцями. Бо поки менша совєтська армія воюватиме з більшою совєтською армією, результат війни буде передбачуваний. Українці вже зробили декілька важливих кроків у бік від совєтськости, проте цього релікту в Україні все ще надто багато – і в армії, і в суспільстві, і в органах влади – для справді швидкого, стрімкого й бажаного для всіх прориву.

***

№ 3.148

Никита Потураев: "Слуга народа" присягала народу Украины, а не Московскому патриархату

2024-08-05

МИЛАН ЛЕЛИЧ

О работе Верховной рады и "Слуге народа", запрете Telegram и телемарафоне, а также о резонансном законопроекте о религиозных организациях – в интервью РБК-Украина рассказал ***глава комитета ВР по вопросам гуманитарной и информационной политики***, депутат от СН Никита Потураев.

Законопроект №8371 "О внесении изменений в некоторые законы Украины о деятельности в Украине религиозных организаций" – о запрете РПЦ и аффилированных с ней организаций – стал одним из самых скандальных за последнее время. И даже !дважды провоцировал блокирование трибуны парламента – крайне редкое явление за время полномасштабной войны.

Борьба между сторонниками и противниками законопроекта длится уже несколько месяцев на всех уровнях: от сессионного зала и соцсетей до попыток повлиять на американский политикум, чем активно занимаются оппоненты законопроекта. Несмотря на то, что изначально он был разработан по поручению президента Владимира Зеленского, его фракция "Слуга народа" резко поделилась по отношению к этой инициативе. В неофициальных разговорах с РБК-Украина нардепы от СН даже говорят, что за все время их каденции еще не было такого законопроекта, который бы столь сильно их разделял.

"Если этот закон приведет к гибели монобольшинства, значит, такова и цена была этому монобольшинству", – говорит РБК-Украина Никита Потураев, один из главных "двигателей" законопроекта. И развернуто объясняет, как именно он должен работать, чего он касается, а чего не касается. В частности, отмечает депутат, речь идет не о запрете УПЦ МП, а о запрете в Украине Русской православной церкви.

Но разговор с Потураевым РБК-Украина начало не с церковно-религиозных вопросов, а с того, какие настроения сейчас царят в парламенте и монобольшинстве, также мы затронули разные аспекты информационной политики Украины: от создания профильного министерства до запрета Telegram и перспектив телемарафона.

***

– Верховная рада приостановила свою работу на несколько недель. Как вы оцените работу ВР за первую половину года? Насколько действенно монобольшинство, какие в общем настроения? Многие ваши коллеги признаются, что у них давно есть ощущение определенной апатии, неопределенности, Офис президента не понимает депутатов и наоборот, коммуникация слабенькая. Голоса часто не набираются без помощи других фракций и групп и так далее.

– Думаю, принципиально ничего не изменилось. Все же надо настраиваться на работу, не жаловаться, потому что ВР – не фронт, нужно просто выполнять то, на что подписывались, выполнять присягу и делать то, что нужно. У нас в комитете так работа и устроена, потому атмосфера в комитете и в нашей депутатской подгруппе нормальная.

– А во фракции вообще?

– Я не со всеми общаюсь, но считаю, что лучшее лекарство от усталости и какой-то депрессии – делать то, что нужно делать: приходить и голосовать за важные законы. Много свободного времени вне работы в комитете – есть куча других дел: фронту помогай, занимайся округом и т.д.

Человеку становится грустно, когда ему нечего делать. А нечего делать – это личный выбор.

– Может, в настроениях депутатов играет роль и фактор политической неопределенности со своим будущим? Вы уже пять лет депутаты, сколько продлится каденция, когда будут выборы и в каком формате – никто не знает.

– Я опять-таки не понимаю этих настроений. Человек на фронте не знает, встретит ли он следующий день. А тут неопределенность с будущим… Да забудьте о собственном будущем, о чем вы, люди?.. А как люди в Харькове или Покровске живут?

Что касается **эффективности парламента, я думаю, она остается достаточно высокой**.

У нас сейчас законопроекты кластеризуются следующим образом:

> все, что касается обороны – это голосуется в первую очередь, это вопросы, связанные с обеспечением армии, условиями для производителей оружия, финансированием и т.д. Это законы первого ряда.

Второе – это законы евроинтеграционные. Там не все зависит от парламента. Есть определенное количество законопроектов, которые обязано представлять правительство.

Возьмем ситуацию с "законом об откупе", как его окрестили в соцсетях. Мы должны рассматривать именно правительственный проект. Ясно, что он несовершенен и вызывал критику. И были определенные сроки, когда ему предстояло зайти в зал. Но его следует принять в первом чтении, чтобы потом во втором чтении вносить правки и улучшать. Если во втором чтении он будет оставлять коррупционные лазейки, я за него голосовать не буду. Но я знаю профильный комитет, думаю, они там все починят. Ну и все, что будет вызывать критику со стороны европейских партнеров, нужно будет исправить.

И возвращаясь к приоритетам, только в третью очередь идут законопроекты комитетов. Какими бы важными они ни были.

– Монобольшинство номинально существует. А сколько на практике составляет ядро, дающее голоса? И насколько критична поддержка в частности со стороны обломков бывшей ОПЗЖ?

– Это зависит от законопроекта. Где-то дают голоса ОПЗЖ, где-то, как по акцизам, дает "Голос", например. Где-то депутатские группы. Мы на пике даем 215-219 голосов. Ядро – это около 180-190 голосов. Но списочный состав остается, 233 депутата, поэтому официально монобольшинство существует.

– Многие говорят, что этот бренд "Слуга народа" себя исчерпал. Во-первых, изменились реалии: мы сейчас живем совсем в другом мире, чем в 2019 году. И, во-вторых, огромное количество скандалов, ударивших по команде власти, были сгенерированы именно депутатами от СН: постоянные истории о том, что кто-то купил себе квартиру-машину, кто-то в отпуск поехал на острова и т.д. Вы согласны с этим? И что на любые выборы, когда бы они не случились, должна пойти уже не СН, а что-нибудь другое?

– Я считаю, что **бренд себя не исчерпал**.

Вопрос в том, как с ним дальше работать. Если будет желание просто сбросить его как балласт, набрать какую-то новую партию, и делать вид, что все нормально, эта новая будет лучше, чем вот та старая нехорошая – люди же это увидят, ничего политически это не даст.

Ясно, что какой бы ни был новый бренд, связанный с действующей властью, все равно он будет за собой тянуть все, что было плохого на СН. Я не считаю, что это будет политически верное решение – бросить этот бренд. Но если будет желание бросить, то его бросят.

– Верно ли, что если назначение главы Минкульта, без приставки "и.о." произойдет, то именно в рамках более широких перестановок в Кабмине? И видите ли вы какого-нибудь потенциального кандидата, кроме Ростислава *Карандеева* (в.о. главы Минкульта с июля 2023 года, - ред.)?

– Кандидатов можно поискать и найти. Другое дело, что **я не вижу желающих**. В чем дело – ты сейчас зайдешь во власть, в любую причем, это касается даже оппозиционных сил в парламенте – и ты получаешь пожизненное РЕРство (статус политически значимого лица, – ред.), совсем небольшие зарплаты. И чем это компенсируется? Ты однажды зашел во власть, а потом всю жизнь будешь испытывать определенные проблемы.

Довольно многие вещи, которых требовали и наши партнеры, и определенное количество общественных активистов, привели к тому, что **будущее государственной службы под большим вопросом**. Никто и близко не жирует, специалист в любой отрасли, из любого министерства даже сейчас может найти лучшие условия, лучшие деньги и карьерные перспективы, чем заходить на государственную службу. И так, в принципе, **в украинской госслужбе в какой-то мере действовали механизмы негативного отбора** – не всегда, но часто приходили те, кто не мог больше нигде устроиться.

– Вы поддерживаете создание отдельного министерства информполитики?

– Я это как не одобрял раньше, так не одобряю и сейчас. Я не вижу никакой необходимости плодить министерства, это дополнительные бюджетные деньги, дополнительное время.

Есть в Конституции прописанный госкомитет по вопросам телевидения и радиовещания. Можно его взять, и на его базе создать мощную структуру, которая серьезно занималась бы информполитикой.

Туда можно было бы передать и центр противодействия дезинформации и центр стратегических коммуникаций, чтобы делать мощную структуру, которая занималась бы информполитикой, как внутренней, так и по вражеским атакам на информационном фронте.

– Сейчас *информационная политика* в Украине в принципе есть?

– Конечно, есть.

– Как вы оцениваете ее качество?

– Я считаю, что **она неплохая**.

Там есть дыры, там есть некоторые ошибки, но достаточно активно все коммуницируют – и Офис, и Кабмин, и госорганы, и Рада, и комитеты. Но не все одинаково качественно.

Мне бы здесь хотелось как раз мнение медийщиков узнать: чувствуется ли нехватка информации, затруднен ли к ней доступ и т.д.

– Нередко, особенно в кризисных ситуациях, месседжи есть, но они не согласованы между собой. Официальные лица говорят разное, люди слышат разное, плюс есть российское ИПСО, невысокая общая информационная культура населения и имеем, что имеем.

– И будем иметь. Ибо **таких ресурсов, как у ка*апов, у нас нет, и не будет**.

– Сейчас мы проигрываем информационную войну России?

– **Не проигрываем**, **но мы постоянно находимся на грани.**

Сейчас уже начали широко использовать ***искусственный интеллект***, гораздо быстрее, чем я прогнозировал. Я считаю, что мы не готовы к этому по состоянию на сегодняшний день, и Запад не в полной мере был готов.

– А Россия готова?

– Россия готова, и Китай готов. Более того, они себя не сдерживают в использовании искусственного интеллекта. А Европа напротив, идет по пути регуляции. Она нужна, но другого варианта, не считая использования AI, чтоб противодействовать AI, просто нет в природе. Чтобы они могли находить дипфейковые видео, которые, например, уже широко используются в предвыборной кампании в США, используются и против нас. И это первые волны, дальше будет шторм. А **мы к этому не готовы**.

– Для большинства украинцев главный источник получения информации – социальные сети, среди которых уверенно лидирует *Telegram*. Периодически возникает история с регуляцией этого мессенджера. По вашему мнению, нужно ли его регулировать, если да, то насколько жестко, есть ли у Украины ресурсы, чтобы это сделать, в принципе?

– Ресурсов нет на регуляцию. И не будет. И возможности нет и не будет, потому что это не в нашей юрисдикции. Это касается любых соцсетей. Что будет, если мы никак не будем обращать внимание на эти угрозы – не будет

Украины. Потому что ни о какой информационной гигиене мы говорить не можем.

– Если нет ресурса и возможности, то как мы тогда можем реагировать?

– **Отключать**.

– Так, как с "Вконтакте" и "Одноклассниками"?

– Да.

– И техническая возможность такая у нас есть?

– Конечно.

– С другой стороны, *Telegram*, особенно с начала полномасштабного вторжения, очень активно используют все органы госвласти, от местных советов до президента. Кроме того, секрет Полишинеля, что та же власть активно использует и анонимные телеграмм-каналы для продвижения своих месседжей. Как с этим быть?

– Это проблема, которая будет дорого всем стоить, и тем, кто этим пользуется, в первую очередь. Все заплатят свою цену. Цена будет высокой, и дай бог, чтобы у нас хватило, чем рассчитаться за эти ошибки. Потому что это все ошибки.

Когда у тебя 80% населения пользуется немодерированной соцсетью, причем принципиально немодерируемой, руководство которой не вступает в коммуникацию с твоим государством, по которому достаточно доказательств, что она остается аффилированной с Россией, под влиянием российских спецслужб, это большая ошибка, которая, повторю, будет дорого стоить.

Я не вижу другого варианта, как не проиграть – не то что информационную войну, а войну вообще – кроме как написать достаточно простой законопроект, суть которого будет в том, что **либо сети или платформы устанавливают диалог с украинским государством, либо государство их просто закрывает**.

– Вскоре вы, как народные депутаты, зайдете в бюджетный процесс, и, в частности, снова встанет вопрос финансирования *телемарафона*. По вашему мнению, оправдывает ли телемарафон в его нынешнем виде выделенные на него средства?

– Я считаю, что уже **не оправдывает**.

С другой стороны, у нас НСТУ (Национальная общественная телерадиокомпания Украины, - ред.) тоже обладает значительным бюджетом. Можно ли сказать, что НСТУ не оправдывает эти деньги? Можно, и кое-кто так даже говорит. Кроме того, НСТУ является источником проверенной,

достоверной информации. Бывают ли у них ошибки? Конечно, бывают. Бывают ли у них отклонения от абсолютной политической нейтральности? Бывают. Но такое случается повсюду, и на BBC тоже. Потому что каждый человек, работающий в медиа – это живой человек, со своими вкусами, предпочтениями, видением ситуации, и определенная личностная оптика все равно есть. И это нормально.

На мой взгляд, что бы о марафоне не говорили, что там есть искажение политической нейтральности, там есть дисбаланс в представлении политических сил – есть объективные факты, заставляющие нас признать, что есть. Я это не приветствую, я считаю, что там должны быть представлены все политики, **которые стоят на проукраинских позициях**.

Но марафон состоит теперь из частных производителей, есть только один государственный канал, "Рада". А частных производителей никто никогда не мог упрекнуть, что они должны жестко придерживаться политической нейтральности, потому что это частные медиа. Опять-таки я считаю, что такие перекосы – это некрасиво, они вызывают замечания со стороны западных партнеров.

Но **что касается качества информации – то я считаю, что марафон представляет качественную информацию, в том смысле, что он не транслирует фейки**.

Это профессиональные команды, журналисты, ответственно относящиеся к своей работе, и они не транслируют фейков.

Когда говорят, что марафон – в розовых очках, он не говорит о проблемах...

Во-первых, я с этим не согласен, потому что **в марафоне говорят о проблемах.** А у других медиа, что, только о проблемах и говорят? Да нет. Говорят о разном.

Поэтому я считаю, что к марафону есть обоснованные вопросы, да, я считаю, что в марафоне кризис, согласно показателям, которые снижались весь 2024-й, безусловно. Можно ли что-нибудь с этим делать? Очевидно, что можно и нужно искать какие-нибудь решения. И когда возникнет вопрос о финансировании, также задать вопрос: а какие планы – что страна получит на эти деньги?

– Очевидно, что депутаты зашли в клинч по *законопроекту о религиозных организациях*. Какой выход из этой ситуации и когда он наступит? И может ли этот вопрос привести к действительно серьезному расколу внутри "Слуги народа"? Потому что некоторые ваши коллеги говорят: еще не было вопроса, который так бы нас раскалывал, как этот законопроект.

– Если этот закон приведет к гибели монобольшинства, значит, такова и цена была этому монобольшинству. Потому что фракция называется "Слуга народа". Присягу кому давали? Народу Украины. Не Московскому патриархату точно.

Если у нас, согласно всей социологии, кто бы ее ни проводил, меньше десяти процентов себя ассоциируют с Московским патриархатом, то это означает, что раскола в обществе нет. Выходит 92 на 8. Где раскол?

А если парламент так драматично перестал отражать общественные настроения – при том, что он должен отражать общество, то в нормальной ситуации проводятся выборы и парламент приводится в соответствие с настроениями общества. У нас сейчас ситуация, когда выборы провести невозможно.

Следовательно, парламент должен измениться сам по себе. Каждый депутат, все фракции и группы, должны отрефлексировать, что изменилось в обществе. Общество требует решения этого вопроса.

А парламент не хочет этот вопрос решать. Кто тогда, выходит, провоцирует гражданское недовольство? А такое поведение не хуже ка*апов провоцирует на людей на социальный взрыв.

– И какой выход?

– К счастью, после этой акции протеста Согласительный совет принял протокольное решение, что следующее пленарное заседание начнется с рассмотрения этого законопроекта. Это значит, что **мы в шаге от победы.**

Если парламент провалит это голосование, то общество должно поименно спросить с каждого, кто его провалит.

– Голоса за принятие по состоянию на данный момент есть?

– Голоса есть. Более того, я считаю, что это была ошибка – отложить это еще на несколько недель. Проголосовать можно было в тот день или на следующий. Было бы 240 голосов минимум, а так я считаю, было бы 250+ голосов в зале, и все, вопрос был бы закрыт.

Эти недели до голосования мы используем с максимальной эффективностью. У нас было очень конструктивное обсуждение с Русланом ***Стефанчуком***, **он мощный юрист**, и как юрист сделал несколько предложений, действительно улучшающих законопроект. Они не изменяют основные механизмы, но делают текст лучше.

Прежде, чем мы вынуждены были отложить этот законопроект, мы проводили консультации с Госслужбой этнополитики и свободы совести. Мы вместе с

ними наработали четыре поправки, потом они почему-то начали писать, что их все не устраивает…

Ни я, ни члены комитета, ни представители других фракций и групп, задействованных в процессе, ничего не поняли. Как, мы двое суток подряд работаем, нарабатываем поправки, все доходят до того, что ок, четыре поправки точно вносим. А после этого ДСЭСС говорит: нет, нас опять все не устраивает. Так не делается просто.

– Почему в принципе сложилась такая проблематичная ситуация? Законопроект первоначально был разработан по поручению президента, вы – президентская фракция. Кто блокирует, кроме обломков ОПЗЖ, которые против – но у них нет сил, чтобы заблокировать законопроект?

– Есть и в нашей фракции, конечно, группа людей, которые против этого законопроекта.

У них разные мотивы.

Но происходящее вокруг законопроекта в последнее время выходит за любые рамки. Потому что уже и наши правоохранители говорят, что они знают, что прибегают к подкупу депутатов и так далее. Там очень грязная игра идет.

Оппозиция этому законопроекту есть, но она не монолитна, потому что там есть разные мотивы.

К сожалению, **сейчас добавились к тому же коррупционные мотивы.**

Хочу сказать, что

> — **компетентные органы это знают, поэтому я бы посоветовал тем, кто пытается и коррупционные мотивы включить, быть осторожными, потому что доиграются до больших неприятностей.**

Но опять-таки у нас есть 130 подписей, от наших депутатов, мы знаем, что есть депутаты, которые не поставили подписи, но голосовать будут точно – поэтому мы посчитали, что из "Слуги народа" проголосует 150 человек точно. Это много, и этого достаточно, чтобы законопроект прошел в зале вместе с голосами других фракций и групп. Потому что некоторые депутаты, которые на первом чтении еще сомневались, не проголосовали, уже даже подписи поставили, а кто-то публично заверил, что поддержит законопроект во втором чтении. Как бы тяжело ни было, но 240, а то и больше голосов, точно есть.

– Среди критики в адрес законопроекта, со стороны тех, кто полностью поддерживает саму его идею, есть следующий аргумент: если аффилированность с РФ будет установлена только в отношении руководящих органов УПЦ, то этого будет недостаточно, или же аффилированными признают тысячи и тысячи отдельных приходов – а

это будет означать тысячи исков. И в том, и в другом варианте будет плохо.

– Это был недостаток этого закона, это механизм ДСЭСС, который был уже в первом чтении.

– Но как это все должно быть на практике?

– ДСЭСС запускает исследование.

Во втором чтении мы заменили норму о религиоведческой экспертизе на норму об исследовании.

Потому что

> — если все строить на религиоведческой экспертизе, будет проблема – тогда как раз и могут появиться упреки, что вы по религиозному принципу кого-то там…

Но будет не по религиозному принципу, а по принципу того, чем они занимаются.

И в каких организационных – а не религиозных – отношениях находятся с московскими религиозными организациями.

Этот закон – он о связях, не о религии, не о вере.

Итак, ДСЭСС провели исследование, и по его итогам обнаружили, что есть признаки аффилированности. Никаких десятков тысяч исков не может быть. ДСЕСС не будет судиться против всех одновременно приходов. Главные связи аффилированности – они наверху, это понятно. Там-то и будет идти главная борьба. И это если они сами не разорвут эти связи – потому что в таком случае не будет нужды идти в суд.

Абсурдность ситуации в том, что они говорят: **так мы разорвали связи с Москвой!**

Так а почему вы тогда так бешено боретесь против этого закона, если вы эти связи разорвали?

Это же чистая явка с повинной. Это значит, что вы ничего не разорвали. Вы как были частью РПЦ, так и остаетесь частью РПЦ. Вот и все.

Но любая церковь как сетевая религиозная организация имеет типичные уставы. И если будут изменены уставы сверху и каскадом вниз, то не обязательно будет бегать каждый раз в суд.

Конечно, этот законопроект несовершенен.

Потому что **общество на самом деле требует запрета УПЦ**.

– Но этот законопроект – не о запрете УПЦ, его неправильно так называть?

– Абсолютно. Этот законопроект – о запрете РПЦ.

В первом чтении была норма о том, что запрещаются связи с религиозными организациями, которые находятся в государстве-агрессоре. Но мы начали получать неформальные, но мощные сигналы от других религиозных организаций, которые к России никакого отношения не имеют, что они немного напряжены и смущены этой нормой. Эта обеспокоенность дословно звучала так: будь этот закон исключительно о РПЦ, мы бы не беспокоились. А так он потенциально для всех опасен.

Я их спрашивал: вы что, можете себе представить, что страна, из которой происходят ваши старшие религиозные организации, напала на Украину? Это же абсурд, это невозможно себе представить. Люди кивали головами, улыбались, но говорили, что их это все равно беспокоит.

Поэтому, учитывая эти замечания, мы намеренно усложнили механизм. Мы сохранили подход ДСЭСС, что нельзя иметь связи с церквями, которые находятся в государстве-агрессоре. Но при этом мы дописали, что список таких религиозных организаций содержится в третьей статье, где написано, что запрещена в Украине только одна религиозная организация – РПЦ. Таким образом, мы сняли предостережения, которые мы слышали от других церквей.

Итак, если коротко, механизм таков:

> — исследование, если устанавливается аффилированность – далее предписание, 30 дней дается, если не выполнено предписание – ДСЕСС идет в суд.

Никогда не планировалось, что ДСЭСС будет идти в суд против тысяч приходов, только против тех структур, где собственно и есть центр этих связей.

– Видите ли вы на перспективу нескольких ближайших месяцев другие вопросы, кроме этого, которые могут привести к серьезным расколам в монобольшинстве? К примеру, вопрос повышения налогов.

– Я не знаю, кто может быть сейчас против наполнения государственного бюджета.

> — Если этот вопрос раскалывает фракцию, значит, она этого заслуживает, значит, такое качество этой фракции.

Это тоже вопрос национальной безопасности.

> — Вопрос наполнения бюджета, чтобы можно было платить деньги нашим бойцам – это такой же вопрос национальной безопасности, как и

защита нас от вражеского информационного влияния через недобросовестные религиозные организации.

Это одно и то же.

Я не понимаю позиции определенных фракций, которые не голосовали за повышение акциза на горючее и рассказывали, что мы "убиваем бизнес" и так далее.

> — Если мы сейчас не решим финансовые вопросы, то бизнес убьют пришедшие россияне. А не повышение на полторы гривны прайса на бензин.

Думаю, если спросить бизнесмена: как ему лучше, чтобы россияне его убили возле генератора, наполненного бензином, или лучше, чтобы наша армия за него воевала и не дала прийти россиянам, а он, может, на час-два меньше будет пользоваться генератором, то любой украинский бизнесмен, который в сто раз сознательнее депутатов, не голосовавших за повышение акцизов, выберет второе. Будет жив, будет работать, может, на пару часов меньше без генератора.

***

Микита Русланович Потураєв (4 вересня 1970, Дніпро) — український політик, експерт з комунікацій, політичного і медіа-консалтингу. Народний депутат України IX скл., голова Комітету ВРУ з питань гуманітарної та інформаційної політики (із 17 червня 2020 року).

Онук радянського, українського ученого-механіка, академіка АН УРСР Потураєва Валентина Микитовича.

У 1992 році закінчив філологічний факультет Дніпровського національного університету за спеціальністю «Англійська мова та література». Кандидат політичних наук.

Є співзасновником громадської організації «Квантум фьючер лаб». Працював на керівних посадах у медіахолдингу Stalight Media, був директором «Фокус Медіа». Раніше обіймав посаду першого заступника голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення[1].

Радник президента Зеленського з політичних питань[2].

Кандидат у народні депутати від партії «Слуга народу», обраний на 2019 року, № 97 у списку[3]. На час виборів: директор ТОВ «Фокус Медіа», безпартійний. Проживає в місті Дніпро[4].

Заступник голови комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики (з 29 серпня 2019 року)[5], голова підкомітету з питань інформаційної політики.

Трудовий шлях

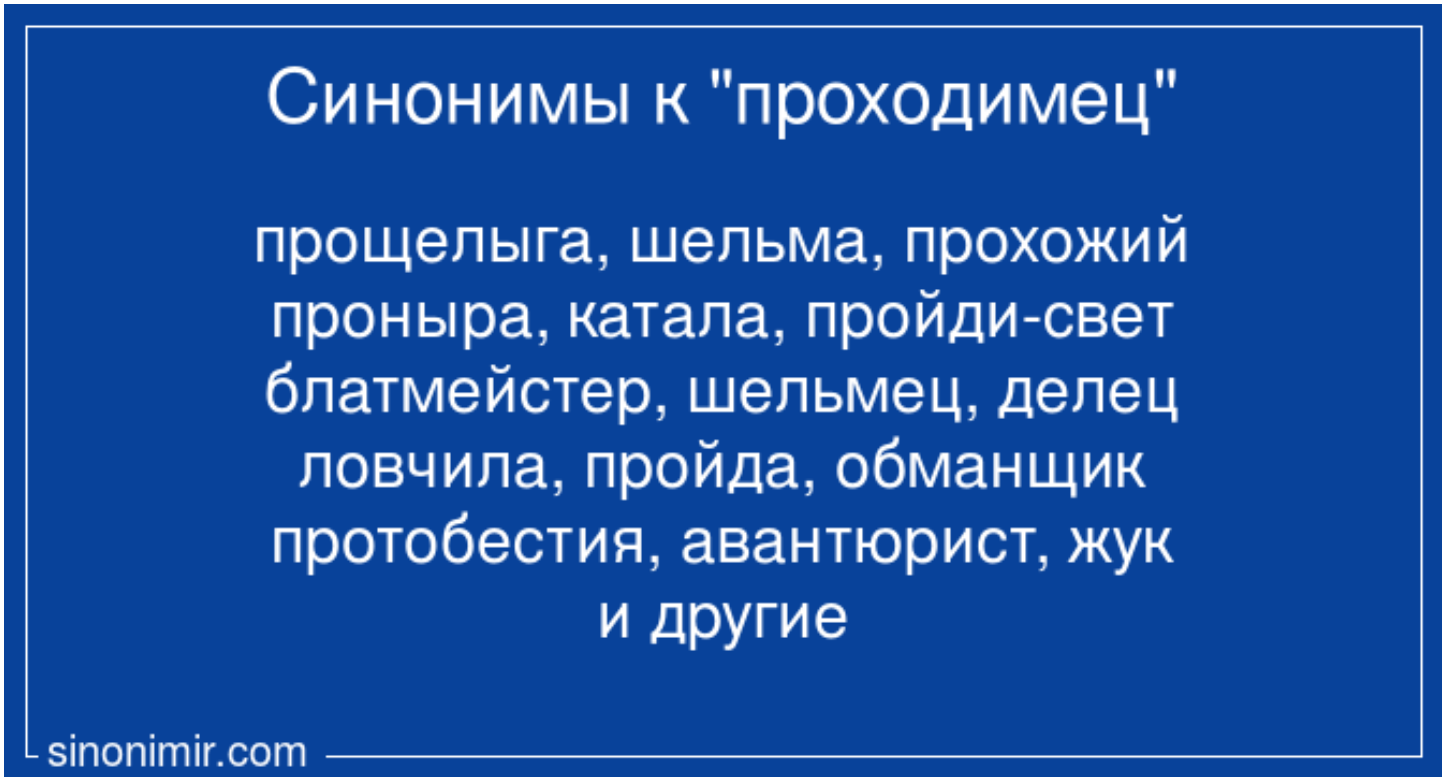
- З 1990 — в молодіжній редакції Дніпропетровської обласної телерадіокомпанії.
- З 1992 — редактор ТО «Відеофільм» Дніпропетровської ОДТРК.
- 1993—1994 — редактор редакції інформації, зав. відділу економіки програм, Дніпропетровська міська студія телебачення.
- 1994—1995 — заступник голови департаменту зв'язків зі ЗМІ, Дніпропетровський бізнес-центр «Коміндо».
- 1995—1996 — головний редактор редакції інформації, головний редактор редакції програм на замовлення УТ-1, телекомпанія «Приват ТБ Дніпро».
- 1996 — автор і ведучий телевізійних програм, телекомпанія «Дніпровий град», 11 канал.
- 1996—1997 — викладач катедри журналістики факультету систем і засобів масової інформації та комунікації, Дніпропетровський державний університет.
- 1997—1998 — голова департаменту зв'язків із громадськістю, ФПК «Єдині енергетичні системи України».
- 1998 — керівник політичних і виборчих проєктів, Центр сприяння розвитку місцевого самоврядування і громадських зв'язків «Третій сектор».
- 1998—1999 — керівник і продюсер проєктів, Рекламно-інформаційна агенція «Інститут інформації».
- 1999—2000 — випусковий редактор, автор і ведучий програм, телекомпанія «Вуличне телебачення».
- 2000—2001 — член, перший заступник голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення[6].
- з 2019 — радник президента України Зеленського.
- з 2019 — народний депутат України IX скликання.
- з 2020 — голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики.

2 листопада 2021 задекларував купівлю автомобіля «Subaru Forester» за 1,1 млн грн[7].

Погляди

2015 року в зламаному листуванні Суркова з російською агентурою ***Потураєв*** фігурує як «точка входа» — особа, яка може становити інтерес для Кремля та просувати в Україні російські інтереси, вказано, що з ним проведено попередні розмови про проблему проросійської позиції в Україні, і ця тема викликала у нього інтерес, він зацікавлений у співпраці й готовий запропонувати ідеї та проєкти[8].

На посаді голови комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєв неодноразово відзначився просуванням антиукраїнських ініціатив[9][10][11].

***

№ 3.149-1

1,8 млрд на Національне військове кладовище підуть одеському субпідряднику з музею Голодомору

Ескізний проект кладовища зробив дніпропетровський архітектор Сергій Дербін

2024-08-05

Анна ***Сорока***, «Наші гроші»

Державна установа ***«Національне військове меморіальне кладовище» Мінветеранів*** 1 серпня 2024 за результатами тендеру повідомила про намір укласти угоду з Консорціумом «Білдінг ЮА» про будівельні роботи вартістю 1,76 млрд грн. Про це повідомляється у системі «Прозорро».

До кінця 2025 року мають виконати першу чергу будівництва Національного військового меморіального кладовища в межах Гатненської територіальної громади Фастівського району Київської області. За проектом, перша черга включає сектори поховань, дві колумбарні стіни, центральну площу, адміністративну та господарську будівлі, будівлю охорони, котельню, автостоянки, інженерні мережі тощо.

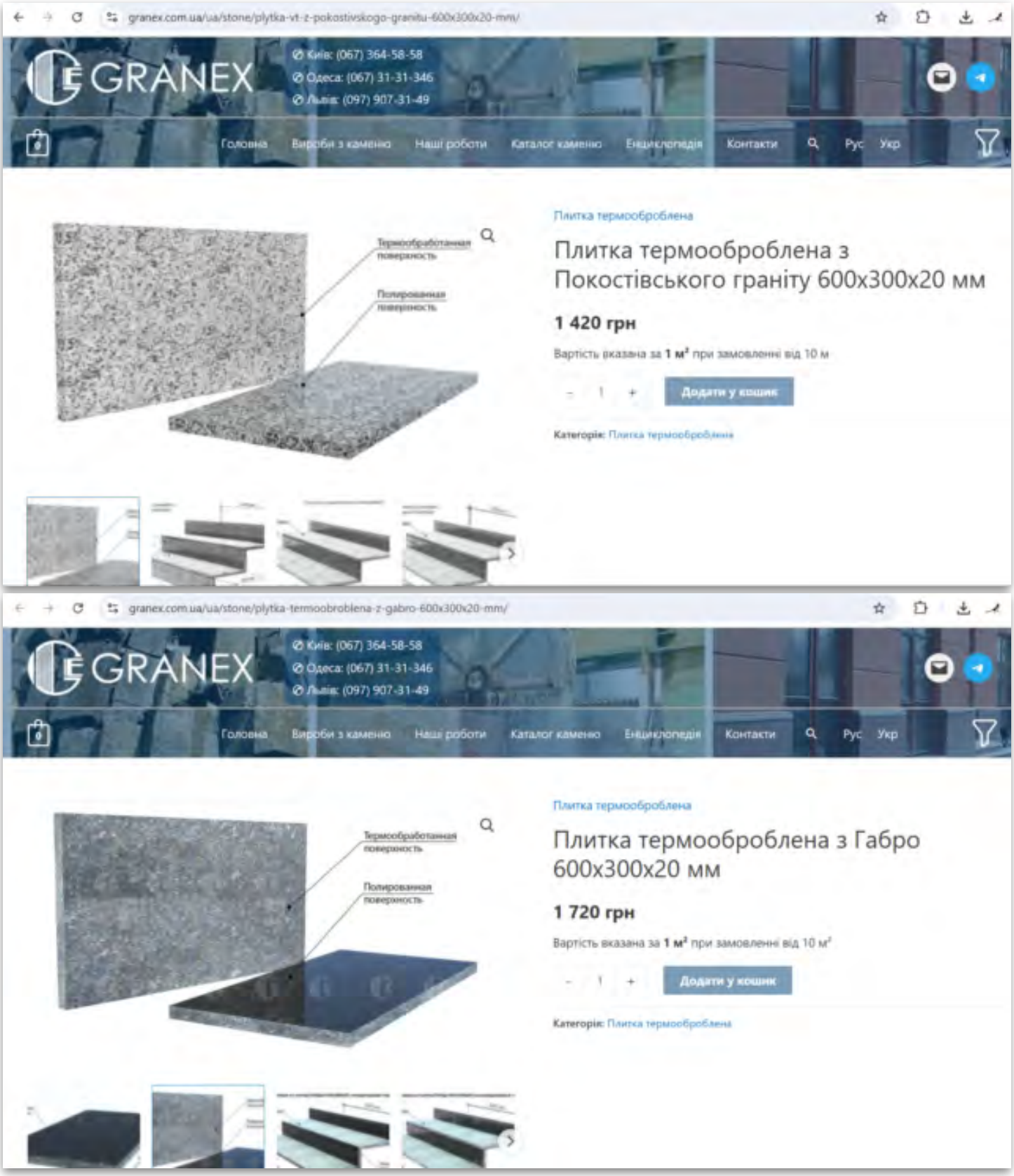
У підсумковій відомості ресурсів найбільша сума 312 млн грн припадає на різні вироби з натурального каменю сірого кольору вулканічного походження. Ймовірно, йдеться про граніт. Хоча останнім часом точилась публічна дискусія щодо вибору для кладовища каменю «пісковик» (див. Національне військове меморіальне кладовище: граніт чи пісковик?)

Ціни каменю сірого кольору вулканічного походження для військового кладовища

Ціни каменю згідно опису в кошторисі складно порівняти з ринковими.

Наприклад, якийсь «виріб з натурального каменю сірого кольору вулканічного походження, дрібнозернистий поверхні, 1000-400*400*80мм, (Україна)» обійдеться у 3 740 грн/кв. м (тут і далі ціни вказано з ПДВ). Ймовірно, тут пропущені слова «з термообробкою» поверхні.

Зараз у відкритих джерелах можливо знайти сіру термооброблену плитку меншою товщиною 20 мм із Покостівського граніту по 1 420 грн/кв. м або з Габро по 1 720 грн/кв. м.

Таблиця цін каменю

Ціни багатьох ідентифікованих будматеріалів переважно ринкові

Так, щільний асфальтобетон типу 1 марки А від ПрАТ «Асфальтобетонний завод «АБ Столичний» вказаний у відомості по таких цінах: крупнозернистий А-40 – 5 009 грн/т, дрібнозернистий А-10 – 5 253 грн/т. Це дорівнює березневому прайс-листу заводу.

Бетон В15 М200 із заповнювачем 20-40 мм коштує 3 126 грн/куб. м. Це дорівнює квітневому прайс-листу групи «Ковальська» на бетон В15 рухливістю Р4 і морозостійкістю F50. По деяких інших позиціях бетонних сумішей у примітках прямо вказано, що взята ціна «Ковальської».

Сталева арматура круглого та періодичного профілю А500С діаметром 12 мм врахована по 37 760 грн/т. Нещодавно освітяни Голосіївської РДА замовила укриття з такою арматурою періодичного профілю по 37 840 грн/т. Фірма «Булат Метал» продає її по 33 800 грн/т.

Щебенево-піщана суміш С7 коштує 1 072 грн/куб. м. У червневому моніторингу «НІРІ» її середня ціна по Україні складала 971 грн/куб. м. Інформації по Київській області там немає, а в сусідніх із нею областях ціни відрізнялися в таких межах: Вінниччина – 373-1 244 грн/куб. м, Черкащина – 335-437 грн/куб. м, Житомирщина – 243-777 грн/куб. м.

Заповнювач швів Mapestone PFS-2 врахували по 71 грн/кг. В українських інтернет-магазинах його відшукати не вдалось, а в Чехії він продається по 473 чеські крони за мішок вагою 25 кг, тобто по 33,30 грн/кг. Це вдвічі дешевше, але не включає доставку з-за кордону в Україну.

Низка будматеріалів описана неповно або ж їхніх ринкових цін немає у відкритих джерелах.

Наприклад, огорожа типу 2 з нержавіючої сталі коштує 46 541 грн/м, а типу 3 з оцинкованої сталі – 25 608 грн/м, однак про них більше нічого не відомо. Натомість сталева нержавіюча та гальванізована фасадна анкерна система кріплення виробів з натурального каменю по 4 926 грн/кв. м описана доволі детально, проте оцінити її комплектну ціну може тільки спеціаліст.

Договірна ціна динамічна, тобто платити можуть по цінах, що відрізняються від кошторису.

У кошторис врахована середня зарплата робітника 19 087 грн. За даними Пенсійного фонду, показник середньої зарплати для обчислення пенсії нижчий – 15 433 грн, а середня зарплата за вакансіями у будівельній галузі на порталі «Work.ua» в Києві у півтора раза вища – 30 000 грн.

Вимоги до досвіду нормальні, але конкуренції не було

Консорціум отримав підряд без конкуренції, бо на відкриті торги більше ніхто не прийшов.

Для участі у тендері треба було мати чистий дохід (виручку) за 2021-2023 роки (сумарно або один із трьох років) у обсязі не менше 100% очікуваної суми, тобто не менше 1,80 млрд грн. Також потрібно були принести мінімум один аналогічний договір за останні п’ять років на будівництво, реконструкцію, реставрацію або капремонт. Вартість договору чи договорів

мала бути не менше 15% очікуваної суми, або не менше 270 млн грн. При цьому учаснику необхідно було підтвердити, що він має досвід виконання таких робіт у певних мінімальних обсягах: улаштування покриттів з асфальтобетону і гранітних плит, установлення бортових каменів, облицювання стін гранітними плитами, фарбування металевих конструкцій або поверхонь, монтаж колон одноповерхових чи багатоповерхових будівель і кранових естакад, а також установлення арматури окремими стрижнями та улаштування бетонної підготовки. Крім того, вимагалась наявність певної своєї або залученої техніки, зокрема асфальтобетонного заводу.

Одеський напрямок грошей

Проект будівництва за 40 млн грн робила одеська фірма «Терра Інжиніринг».

Київський консорціум «Білдінг ЮА» був створений 4 липня 2024 року, тобто через один день після оголошення нинішнього тендеру. 80% у консорціумі належить одеській фірмі ТОВ «Євроелітбуд». По 10 відсотків належать ТОВ «Акам» (виробник граніту) і ПрАТ «Броварське шляхово-будівельне управління № 50» (асфальтні роботи).

Директором консорціуму й одеської фірми «Євроелітбуд» є Сергій Саушин. Власниками фірми є одесити Олександр Ісаєв і Наталя Побережець. За даними системи «YouControl», до 2018 року частка Наталі Побережець у фірмі належала одеситу Михайлу Горшкову.

Ще Побережець володіє ТОВ «Будвіжн». До 2022 року воно під назвою «БРК Трансальянс» належало Святославу Пузняку. У 2016-2019 роках Пузняк керував ТОВ «Трансальянсгруп», засновниками якого були Ерадзе Гіулі з Грузії, Сергій Данилевський та Георгій Біркадзе (представник Офісу президента, який інформував координатора «Великого будівництва» Юрія Голика про перебіг кримінального провадження НАБУ стосовно розкрадань на «Великому будівництві»).

Серед аналогічних договорів консорціум приніс договір «Євроелітбуду» за 2020 рік, який був субпідрядником ТОВ «Основа» на будівництві музею «Меморіал жертв Голодомору». За словами Ісаєва, він «працював як керівник проєкту в 2019-22 роках на цьому об’єкті».

Самостійно «Євроелітбуд» із 2023 року отримав лише два державні підряди на суму 30 млн грн – один на ремонт районної клініки в Іванкові Київської області, другий на поставку робочого одягу в Одесі.

Дніпровська компанія «Акам» належить директору Олексію Міхєєву з Дніпра та АТ «ЗНВКІФ «Технології», яким через кіпрську «Licita Trading Co Limited» володіє Софія Кононенко з Кіпру. До весни 2024 року бенефіціаром замість неї був Вадим Єрмолаєв, який володів корпорацією «Алеф». Нагадаємо, у грудні 2023 року Єрмолаєв потрапив під санкції РНБО України. Всього з 2019

року «Акам» натендерив 970 млн грн на будівельних роботах і модульних укриттях.

«Броварське ШБУ №50» на 85% належить Віктору Гавриленку, який у 2002-2003 роках очолював ВАТ ДАК «Автомобільні дороги України». За даними «Smida», до 3 кварталу 2023 року Гавриленко мав 74% акцій підприємства, а ще 9% володіла Таміла Свірідова з росії.

Загалом із 2016 року компанія отримала підрядів щодо ремонту доріг на 3,62 млрд грн.

***

№ 3.149-2

Національне військове кладовище у Гатному спроектують за 40 мільйонів

Ескізний проект кладовища зробив дніпропетровський архітектор Сергій Дербін

2024-02-06

Анна ***Сорока***, «Наші гроші»

Державна установа «Національне військове меморіальне кладовище» Міністерства у справах ветеранів України 29 січня 2024 за результатами тендеру уклала угоду з ПП «Терра Інжиніринг» на

— проектні роботи вартістю 40,38 млн грн.

Про це повідомляється у системі «Прозорро».

До 30 травня мають виконати проектні роботи стадій «Проект» і «Робоча документація» першої черги будівництва Національного військового меморіального кладовища в межах Гатненської територіальної громади Фастівського району Київської області та пройти експертизу. Мова про ділянку площею 267 га (кадастрові №3222481200:05:002:0457 та №3222481200:05:002:0458).

Перша черга включає перший-другий пускові комплекси:

1. стела в'їзного знаку №1, колумбарна стіна №1, сектори поховань, зупинка громадського транспорту, відкрита автостоянка №2, стоянка для автобусів, ангар, артезіанські свердловини №1 та №3, насосні станції №1 та №3, резервуар запасу води №1, котельня, трансформаторні підстанції №1 та №2, громадський туалет №1, локальні очисні споруди №2-4, газорегуляторний пункт №1, під'їзна дорога №1, інженерні мережі, проїзди, майданчики для контейнерів для зберігання твердих побутових відходів, огорожа;

2. адміністративна будівля, каплиця, будинок трауру №1, господарська будівля, будівля пункту охорони, крамниця ритуальних атрибутів, центральна площа, центральний монумент, колумбарна стіна №2, сектори поховань, відкрита автостоянка №1, артезіанські свердловини №2 та №4, насосні станції №2 та №4, локальні очисні споруди №1 і №6, інженерні мережі, проїзди, майданчики для контейнерів для зберігання твердих побутових відходів, огорожа.

Кошторисна **вартість будівництва першої черги складає 1,54 млрд грн**, у тому числі першого пускового комплексу – 655,82 млн грн і другого пускового комплексу – 887,87 млн грн.

Що до тривалості будівництва першої черги, то вона складає 2,5 року:

— рік і 1,5 року відповідно.

Очікувана вартість закупівлі складала 40,54 млн грн. Під час аукціону найнижчу ціну 36,98 млн грн запропонувало ТОВ «Терра Проджект». Однак тендерна документація передбачала обов'язковий огляд об'єкта для визначання специфіки проектування і поточних умов, який мав бути підписаний представниками учасника і замовника. Фірма подала акт без підпису представників замовника, тому її відхилили. У вимогах до замовника «Терра Проджект» заявила, що їй не вдалося зв'язатися із ним через некоректні контактні номери, тому вона оглянула об'єкт без його присутності. Замовник назвав вигаданим те, що фірма не могла з ним зв'язатися, бо більше ніхто не скаржився на недіючі номери, а інші учасники подали акти з підписами представників обох сторін. Також фірма поскаржилась в АМКУ,

проте комісія не задовольнила скаргу, адже вимога тендерної документації не була виконана.

Таким чином, переможцем став наступний учасник «Терра Інжиніринг» із ціною 40,38 млн грн. Дорожчим конкурентом було ТОВ Науково-виробничий центр «Дорбудтехнологія».

Нагадаємо,

1) торік проектні роботи попередньої стадії ***«Ескізний проект»*** PD01:0651-7295-8229-4678 виконало ТОВ «Інжиніринг-Холдинг» за 271 тис грн.

2) Позитивний експертний звіт EX01:7792-4563-2605-5771 щодо неї виконало ДП «Укрдержбудекспертиза» за 889 тис грн.

Державна установа «Національне військове меморіальне кладовище» **була створена в листопаді 2022 року**. Зараз її директором є Ярослав ***Пронюткін***, який відомий як адвокат.

Одеською «Терра Інжиніринг» володіють Алла Осмокеску з Ізмаїла та Юрій Ларькін із Рівненщини, а керує Валентин ***Євдокименко*** з Одеси.

Фірма зареєстрована за адресою вул. Комітетська, 11А. Вона має там нерухомість, яку, згідно судового реєстру, використовує Управління капітального будівництва Одеської міської ради, яка там само зареєстроване.

За даними сайту «368.media», Валентин ***Євдокименко*** є ***колишнім заступником начальника Управління охорони об'єктів культурної спадщини Одеської ОДА***. А за даними системи «YouControl», він також керує ПП «Інждорбуд» Степана Шафрана та Оксани Антонюк.

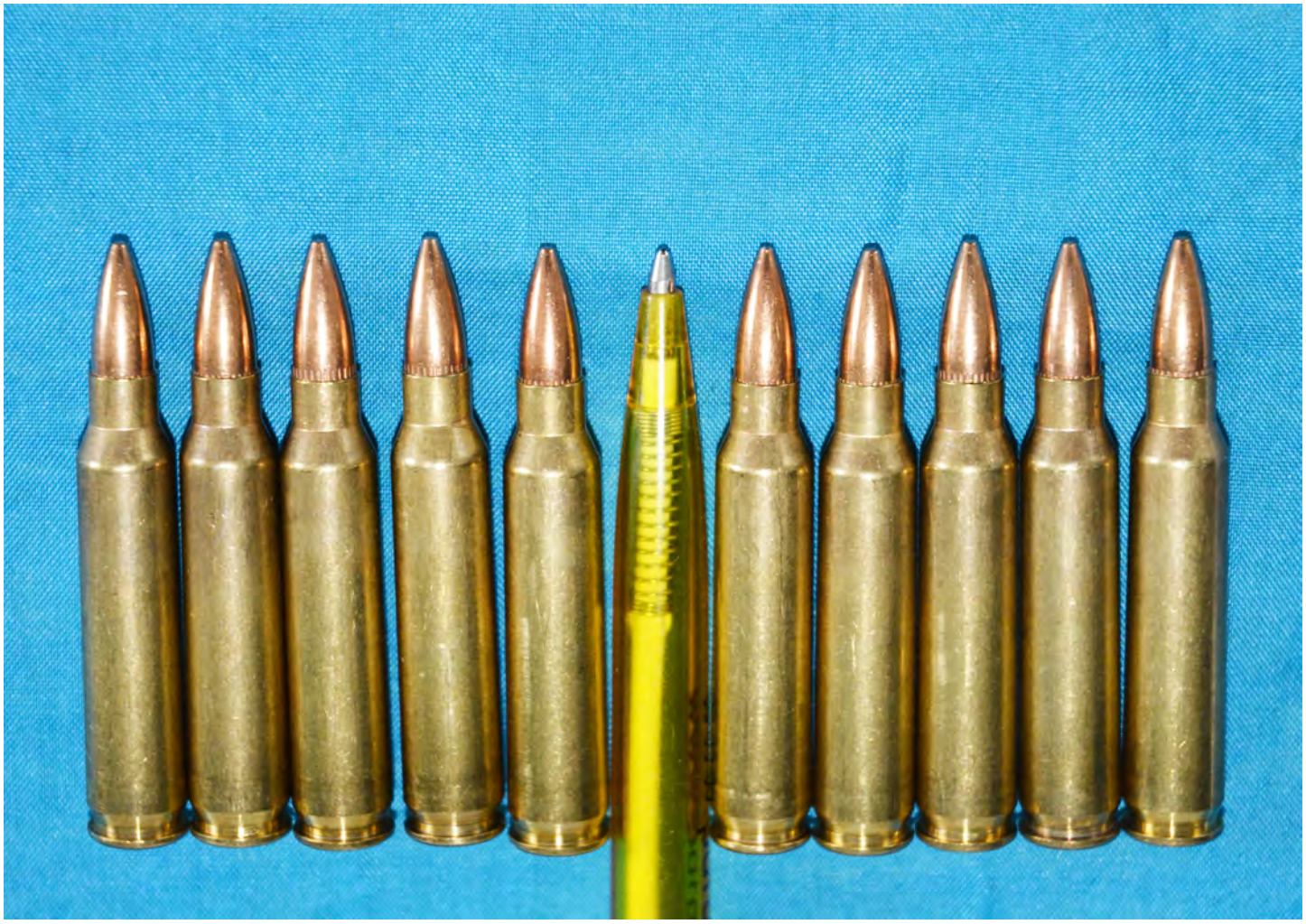
Алла Осмокеску до 2020 року фігурувала як дружина у деклараціях Юрія Осмокеску – начальника криміналістів слідчого відділу Ізмаїльського ВП ГУНП в Одеській області.

Усього з 2016 року «Терра Інжиніринг» отримала державних підрядів на 220,53 млн грн.

***

№ 3.150-1

Seven favourite hidden narratives of Russian propaganda

July 29, 2024 -

Valerii Pekar Vladyslav Rashkovan - Articles and Commentary

In spite of over two years of conflict, Russian narratives concerning Ukraine continue to shape the thoughts of people around the world. In order to overcome this, it is important to know the facts surrounding Ukraine and its fight against unprovoked aggression.

We know that Russia has invested decades of efforts into create a distorted image of Ukraine in different parts of the world – from Europe and America to Africa and Asia. Those efforts were visible before 2022 and became much more amplified after the full-scale Russia's invasion of Ukraine.

There are many projects dedicated to debunking such nonsense and false narratives, like Texty, The Reckoning Project, East Stratcom Taskforce, the Atlantic Council's "Narrative Warfare" and "Undermining Ukraine", as well as "We are Ukraine", UAQA and others. Thanks to these resources the majority of the population inside and outside of Ukraine can separate Russian lies from facts.

Nevertheless, when analysing narratives about Ukraine and its war against unprovoked Russian aggression, one can find some stories much more digestible than others and more difficult to be labelled as pure propaganda from Russia or its political and media satellites. The text below will be useful to those who need arguments in such disputes.

1. **Ukraine is just a proxy of NATO, which wages war with Russia in Ukraine**.

This approach totally negates the agency of Ukraine. Ukraine has fought with Russia's imperialist policies for centuries. Since the first days of the full-scale invasion in February and March 2022, when western support had not yet been organized, Ukraine's society declared its will to resist. The US, European countries and other partners started to support Ukraine only when they saw that Ukrainians were really eager to resist, and that the state, economy and army were resilient enough.

Moreover, it is Ukraine that sets the goals of the war. Ukrainian society and political leaders have proposed a formula for peace and defined their attitudes regarding various peace proposals. A permanent demand for more well-defined and strict western positions and policies has been a constant part of the Ukrainian side's argument. While Ukraine's partners unfortunately often appear slow and too careful, the country has defined the framework for its future.

2. **Ukraine is an ally of the colonialist US and Europe, while Russia is a successor to the anti-colonialist USSR. Thus, this is a war between good and evil, where Ukraine fights on the side of evil.**

This narrative is spread in the postcolonial countries of Asia, Africa and Latin America, where colonialism is still a part of historical memory. These countries consider the USSR as a promoter of anti-colonialism because they do not know that in its own area of interest (Central and Eastern Europe, the Baltic states, the Caucasus, and Central and Northern Asia) the USSR historically demonstrated the worst sort of colonialism.

Ukraine's war is a typical war of independence, an anti-colonial war for its right to define its own future, internal and foreign policies, international alliances, etc. At the same time, Ukraine supports the decolonization of Russia, which continues its colonialist policy towards numerous indigenous peoples inside Russia. This is emphasized in resolutions of the European Parliament, the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, and the OSCE Parliamentary Assembly. So, Ukraine is on the anti-colonial side – against colonial Russia.

3. **Ukraine is a country of extremely aggressive people who continue to fight when it has been possible to establish peace. Therefore, Ukraine does not want peace, it wants war.**

To establish peace it is necessary that two sides are ready. Putin has repeatedly emphasized that he is not ready for peace negotiations. The aggressive steps of his army and his personal demands like the demilitarization of Ukraine simply just open the door to further escalation, not to peace. The war crimes of the Russian army from Bucha to Mariupol proved that life in the occupied territories means the everyday threat of murder, rape, kidnapping, hostage-taking and looting.

Many Ukrainian warriors are common civil people who joined the army to protect their cities, homes and families. Ukraine did not demonstrate any kind of aggression before the Russian invasion and never thought to invade Russia's territory. What Ukraine needs is to liberate its own land from the occupiers – from the Kharkiv region to Crimea. The restoration of Ukraine's territorial integrity and the liberation of Ukrainian land is a key element of the peace formula proposed by the Ukrainian leadership.

4. Ukraine is a nationalist state. Nationalism is an evil ideology that brought many disasters including world wars, and now we see its rise in Ukraine.

While the popularity of right-wing nationalistic parties is growing across Europe, in Ukraine the last elections with a certain success for the right was 2012, when they got 8.2 per cent of seats. Since then, extreme right parties have lost in parliamentary elections in 2014 and 2019 (winning just 1.3 per cent of seats and then just 1 of 450 seats respectively). This reflects the real level of popularity of right-wing nationalist ideas in Ukraine's multinational and multiconfessional society.

At the same time, state symbols are extremely popular in Ukraine as symbols of resistance against Russian aggression. The national blue-and-yellow flag; the state coat of arms (the old Rus' trident of the princes of Kyiv); the national anthem; and the map of its territory symbolize unity, resilience and opposition to Putin's statements that Ukrainians people do not exist, or that Ukraine is a part of the Russian people. Ukraine has a long history and Ukrainians are proud of it.

5. Ukraine is an autocracy like Russia. Democracies should not support any party in a war between autocratic regimes.

Ukraine is a parliamentary democracy with regular free elections and a high level of political competition (although, according to the Constitution, elections cannot be held in wartime due to legal, security and other reasons). In its more than 30 years of independence, Ukraine has now seen its sixth president and its current parliament was elected in 2019 with 76 per cent being new faces. This contrasts with Russia, where Putin's regime has kept power for almost 25 years – a clear sign of an autocratic state.

One of the major reasons for Putin's invasion is indeed democracy in Ukraine, which undermines his statements that democratic values do not match the mentality of Eastern Europeans. Ukrainian democracy is the major foundation of Ukraine's resilience. It is a true nail in the coffin or a silver bullet when it comes to Putin's autocratic regime in Russia.

6. **Ukraine cannot defeat Russia because it has much fewer resources. Russia never loses wars. Russia is too big and has nuclear weapons, so it will prevail anyway.**

There are numerous examples of a smaller country overcoming a bigger one, from Vietnam to Afghanistan. Also, Russia lost many wars in the past (the Crimean War, Russo-Japanese War and Winter War are the most prominent examples), including one in Afghanistan during the nuclear era.

Russia is a big but very archaic state; its resources are not unlimited. It can mobilize unskilled people but cannot produce weapons comparable to western ones. Only hidden backdoors to circumvent sanctions allow Russia to buy components to continue the war, which will be over as soon as these backdoors are closed.

7. **Ukrainians are too emotional when telling of their experiences. Their trauma deprives them of the ability to judge, so that is why they cannot accept negotiations and establish peace.**

It is true that the emotional tone of Ukrainian storytelling shocks western readers. All the basic stories about the war already have been told, and repetition does not attract attention. But for Ukrainians this is a lived experience which continues day by day, 24/7, without any breaks. If you lose another friend or relative after the first one, this is not the same story, it is a whole new one.

When considering peace and war, Ukrainians look to be too much engaged from the western point of view. This is because several generations of Europeans and Americans have never seen a war in their own territory. Despite this, their ancestors had the same emotional perceptions during the Second World War. At the same time, emotions do not prevail in Ukraine, where war and peace are being discussed in the media and at various events every day. Pragmatism is a strong feature of Ukrainians, not emotions. The country is striving for nuclear and ecological safety; food and energy security; the release of prisoners and those children and adults deported by Russia; the liberation of national territory; the cessation of hostilities; the prevention of escalation and repetition of aggression; and the restoration of justice. All of this is not about emotions. Instead, it is all about saving the lives of Ukrainians and the survival of Ukraine as a country.

In a nutshell, despite the enormous resources that Russia has invested in disinformation and spreading its narratives, it is not very difficult to recognize and refute them, or at least not spread them.

***

*Valerii **Pekar** is a co-founder of the Nova Kraina Civic Platform, the author of four books, an adjunct professor at the Kyiv-Mohyla Business School and a former member of the National Reform Council.*

*Vladyslav **Rashkovan** is Alternate Executive Director of the International Monetary Fund, former Deputy Governor of the National Bank of Ukraine and the co-author of two books.*

***

Семь любимых скрытых повествований российской пропаганды

Несмотря на более чем двухлетний конфликт, российские повествования об Украине продолжают формировать мысли людей во всем мире. Чтобы преодолеть это, важно знать факты, окружающие Украину и ее борьбу с неспровоцированной агрессией.

Мы знаем, что Россия приложила десятилетия усилий для создания искаженного образа Украины в разных частях мира - от Европы и Америки до Африки и Азии. Эти усилия были заметны до 2022 года и значительно усилились после полномасштабного вторжения России в Украину.

Есть много проектов, посвященных разоблачению такой ерунды и ложных повествований, таких как Texty, The Reckoning Project, East Stratcom Taskforce, Atlantic Council's "Narrative Warfare" и "Undermining Ukraine", а также "We are Ukraine", UAQA и другие. Благодаря этим ресурсам большинство населения внутри и за пределами Украины может отделить российскую ложь от фактов.

Тем не менее, при анализе повествований об Украине и ее войне против непровоцированной российской агрессии можно найти некоторые истории гораздо более усваиваемыми, чем другие, и их труднее назвать чистой пропагандой из России или ее политических и медийных спутников. Приведенный ниже текст будет полезен тем, кому нужны аргументы в таких спорах.

1. **Украина - это всего лишь доверенность НАТО, которая ведет войну с Россией на Украине.**

Такой подход полностью отрицает агентство Украины. Украина на протяжении веков боролась с империалистической политикой России. С первых дней полномасштабного вторжения в феврале и марте 2022 года, когда западная поддержка еще не была организована, общество Украины заявило о своей воли противостоять. США, европейские страны и другие партнеры начали поддерживать Украину только тогда, когда увидели, что украинцы действительно стремятся сопротивляться, и что государство, экономика и армия достаточно устойчивы.

Более того, именно Украина ставит цели войны. Украинское общество и политические лидеры предложили формулу мира и определили свое отношение к различным мирным предложениям. Постоянный спрос на более четко определенные и строгие западные позиции и политику был постоянной частью аргумента украинской стороны. Хотя партнеры Украины, к сожалению, часто кажутся медленными и слишком осторожными, страна определила рамки для своего будущего.

2. **Украина является союзником колониальных США и Европы, в то время как Россия является преемником антиколониалистского СССР. Таким образом, это война между добром и злом, где Украина сражается на стороне зла.**

Это повествование распространяется в постколониальных странах Азии, Африки и Латинской Америки, где колониализм все еще является частью исторической памяти. Эти страны считают СССР сторонником антиколониализма, потому что они не знают, что в своей собственной области интересов (Центральная и Восточная Европа, страны Балтии, Кавказ, Центральная и Северная Азия) СССР исторически продемонстрировал худший вид колониализма.

Война Украины - это типичная война за независимость, антиколониальная война за ее право определять свое собственное будущее, внутреннюю и внешнюю политику, международные альянсы и т. д. В то же время Украина поддерживает деколонизацию России, которая продолжает свою колониальную политику в отношении многочисленных коренных народов внутри России. Это подчеркивается в резолюциях Европейского парламента, Парламентской ассамблеи Совета Европы и Парламентской ассамблеи ОБСЕ. Итак, Украина находится на антиколониальной стороне - против колониальной России.

3. **Украина - страна чрезвычайно агрессивных людей, которые продолжают бороться, когда удалось установить мир. Поэтому Украина не хочет мира, она хочет войны.**

Для установления мира необходимо, чтобы две стороны были готовы. Путин неоднократно подчеркивал, что он не готов к мирным переговорам. Агрессивные шаги его армии и его личные требования, такие как демилитаризация Украины, просто открывают дверь к дальнейшей эскалации, а не к миру. Военные преступления российской армии от Бучи до Мариуполя доказали, что жизнь на оккупированных территориях означает повседневную угрозу убийства, изнасилования, похищения, захвата заложников и граборство.

Многие украинские воины - это обычные гражданские люди, которые вступили в армию, чтобы защитить свои города, дома и семьи. Украина не демонстрировала никакой агрессии до российского вторжения и никогда не думала о вторжении на территорию России. Украине нужно освободить свою землю от оккупантов - от Харьковской области до Крыма. Восстановление территориальной целостности Украины и освобождение украинской земли

является ключевым элементом формулы мира, предложенной украинским руководством.

4. **Украина - националистистское государство. Национализм - это злая идеология, которая принесла много бедствий, включая мировые войны, и теперь мы видим ее подъем в Украине.**

В то время как популярность правых националистических партий растет по всей Европе, в Украине последние выборы с определенным успехом для правых были в 2012 году, когда они получили 8,2 % мест. С тех пор крайне правые партии проиграли на парламентских выборах в 2014 и 2019 годах (завоевав всего 1,3 % мест, а затем только 1 из 450 мест соответственно). Это отражает реальный уровень популярности правых националистических идей в многонациональном и многоконфессиональном обществе Украины.

В то же время государственные символы чрезвычайно популярны в Украине как символы сопротивления российской агрессии. Национальный сине-желтый флаг; государственный герб (старый русский трезубок князей Киевских); национальный гимн; и карта его территории символизируют единство, стойкость и оппозицию заявлениям Путина о том, что украинский народ не существует или что Украина является частью русского народа. Украина имеет долгую историю, и украинцы гордятся ею.

5. **Украина - это такая же автократия, как и Россия. Демократии не должны поддерживать какую-либо партию в войне между автократическими режимами.**

Украина - это **парламентская демократия с регулярными свободными выборами и высоким уровнем политической конкуренции** (хотя, согласно Конституции, выборы не могут проводиться в военное время по юридическим, защитным и другим причинам). За более чем 30 лет независимости Украина стала своим шестым президентом, а ее нынешний парламент был избран в 2019 году, причем 76 процентов были новыми лицами. Это контрастирует с Россией, где режим Путина сохранял власть почти 25 лет - явный признак автократического государства.

Одной из основных причин вторжения Путина является действительно демократия в Украине, что подрывает его заявления о том, что демократические ценности не соответствуют менталитету восточноевропейцев. Украинская демократия является основным фундаментом устойчивости Украины. Это настоящий гвоздь в гроб или серебряная пуля, когда речь идет об автократическом режиме Путина в России.

6. **Украина не может победить Россию, потому что у нее гораздо меньше ресурсов. Россия никогда не проигрывает войны. Россия слишком большая и имеет ядерное оружие, так что она все равно победит.**

Есть множество примеров того, как меньшая страна преодолевает большую, от Вьетнама до Афганистана. Кроме того, Россия проиграла много войн в прошлом (Крымская война, русско-японская война и Зимняя война являются наиболее яркими примерами), в том числе одну в Афганистане в ядерную эпоху.

Россия - большое, но очень архаичное государство; ее ресурсы не безграничны. Он может мобилизовать неквалифицированных людей, но не может производить оружие, сравнимое с западным. Только скрытые бэкдоры для обхода санкций позволяют России покупать компоненты для продолжения войны, которая закончится, как только эти бэкдоры будут закрыты.

7. **Украинцы слишком эмоциональны, когда рассказывают о своем опыте. Их травма лишает их возможности судить, поэтому они не могут принять переговоры и установить мир.**

Правда, эмоциональный тон украинского повествования шокирует западных читателей. Все основные истории о войне уже рассказаны, и повторение не привлекает внимания. Но для украинцев это живой опыт, который продолжается день за днем, 24/7, без каких-либо перерывов. Если вы потеряете другого друга или родственника после первого, это не та же история, это совершенно новая.

Рассматривая мир и войну, украинцы, похоже, слишком вовлечены с западной точки зрения. Это связано с тем, что несколько поколений европейцев и американцев никогда не видели войны на своей территории. Несмотря на это, их предки испытывали такое же эмоциональное восприятие во время Второй мировой войны. В то же время эмоции не преобладают в Украине, где война и мир обсуждаются в средствах массовой информации и на различных мероприятиях каждый день. Прагматизм - это сильная черта украинцев, а не эмоции. Страна стремится к ядерной и экологической безопасности; продовольственной и энергетической безопасности; освобождению заключенных и детей и взрослых, депортированных Россией; освобождению национальной территории; прекращению боевых действий; предотвращению эскалации и повторения агрессии; и восстановлению правосудия. Все дело не в эмоциях. Вместо этого все дело в спасении жизней украинцев и выживании Украины как страны.

***

В двух словах, **несмотря на огромные ресурсы, которые Россия вложила в дезинформацию и распространение своих нарративов, не очень трудно распознать и опровергнуть их**, или, по крайней мере, не распространить.

***

№ 3.150-3

Пропага́нда (от лат. *congregātiō de propagandā fidē* — конгрегация распространения веры[1]) — распространение взглядов, фактов, аргументов, слухов, информации (включая **искажённой**) или **заведомо ложных** сведений с целью **формирования нужного** общественного мнения и **манипулирования** общественным сознанием[2][3][4].

В отличие от обычных способов преподнесения информации пропаганда является преднамеренной и делает акцент на манипулирование **для достижения заранее поставленных целей**[5], при этом первоначальная цель пропаганды обычно не скрывается[6].

Пропаганда предполагает **избирательное преподнесение** фактов, аргументов, символики, при которых, по мнению распространителей, достигается необходимый эффект, также возможно искажение фактов или их умалчивание. В попытках достичь максимального эффекта пропагандисты могут прибегать ко лжи и отвлечению внимания[5]. Максимальная эффективность также обеспечивается психологическими и риторическими приёмами, и тем, что эти приёмы[7], как и сам факт наличия пропаганды, остаются незамеченными целевой аудиторией[8][7][9].

Изначально термин «пропаганда» был нейтральным и использовался для обозначения массового распространения информации, однако впоследствии термин всё больше приобретал уничижительный оттенок и стал ассоциироваться с манипулированием и дезинформацией[10]. «Пропагандистом» называют человека, создающего, осуществляющего или распространяющего пропаганду[11]. Противодействием пропаганде занимается контрпропаганда, которая сама по себе тоже является пропагандой[12].

Различают «белую[англ.]», «серую» и «чёрную» пропаганду[8][6]. «Белая» пропаганда предполагает предоставление более или менее достоверной информации из официальных источников[6] и обычно предназначена для представления самого источника пропаганды в лучшем свете или для подчёркивания превосходства каких-либо идей или идеологий[8]. Хорошим примером «белой» пропаганды являются высказывания по части национальной гордости[8]. «Серая» пропаганда предполагает тщательный подбор аргументов для воздействия на эмоции людей[8] и отличается тем, что

её источник сложно определить, либо же он скрывается[6] (спонсор пропаганды остаётся неизвестен), сам факт наличия пропаганды в данном случае также сложно определить[8]. При «чёрной» пропаганде источники скрываются[6] (или заявляются ложные)[13], а информация распространяется неверная[6], врага в случае «чёрной» пропаганды обычно пытаются демонизировать[8].

***

Пропага́нда (лат. *propaganda* дослівно — «яка підлягає поширенню (віра)», від лат. *prōpāgo* — «поширюю») — форма комунікації, спрямована на поширення в суспільстві — світогляду, теорії, твердження, фактів, аргументів, чуток та інших відомостей для впливу на суспільну думку на користь певної спільної справи чи громадської позиції[2].

У широкому розумінні — поширення соціально-політичних, природничо-наукових та інших знань з метою їх втілення у суспільну свідомість; у вузькому розумінні — ідеологічно спрямована діяльність будь-якої партії для формування у конкретних верств населення певних поглядів і уявлень (світогляду).[3]

Пропаґанду зазвичай повторюють та розповсюджують через різні засоби масової інформації, щоб сформувати обраний результат суспільної думки. Значення пропаганди різних партій особливо зростає у період виборчої кампанії.

На відміну від об'єктивної подачі інформації, ***зловмисна пропаґанда*** подає інформацію вибірково, щоб спонукати до певних узагальнень, або використовує емоційне забарвлення повідомлення, аби спровокувати радше чуттєву, ніж раціональну реакцію на висловлене. Бажаним результатом пропаганди є зміна ставлення до її суб'єкта. Пропаґанду і її зловмисний варіант можуть використовувати як форму політичної боротьби.

Варто зауважити, що термін «пропаґанда» набув яскраво негативного емоційного забарвлення лише завдяки непрофесійній діяльності частини журналістів. Пропаґанда у своєму початковому емоційному значенні мала нейтральне забарвлення.

***

№ 3.150-4

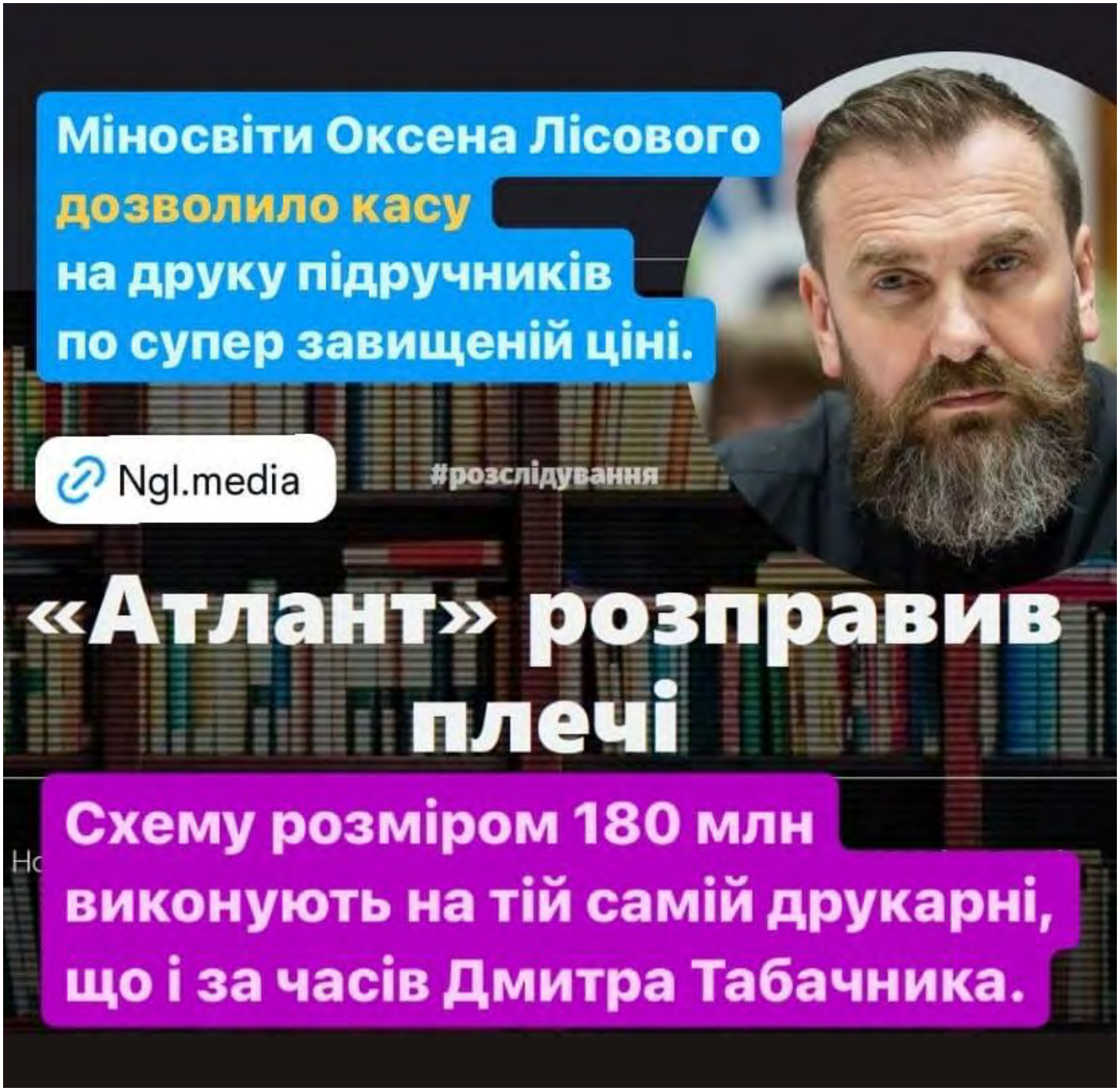

Видео

***

№ 3.151-1

Це бляха такий довбаний скандал, що словами передать неможливо. Міністерство Лісового зливає десятки мільйонів на підручники в те саме місце, що і міністерство Табачника

2024-08-06

Ніколов

Чудово розумію, що зараз міністерські включать «режим окуня», мовляв це наша держустанова шось там не дослідила, ми щас як перевіримо все, як доповімо потім.

Але друзі. Невже у когось є тінь сумніву в тому, що клерки Міносвіти, що стопіцот років сидять на своїх посадах, як акваріумні рибки втрачають свою інституційну пам'ять при заміні міністрів? Що вони не в курсі хто є ху на видавничому ринку? Що вони не панімають що і почім в цій історії?

Це **дуже хєрова історія**.

І я дуже радий, що NGL.media її розколупало. І це ще один урок для журналістів. Завдяки всюдисущості "Прозорро" і держреєстрів неважливо де

ви сидите. Ви можете розкручувати теми про корупцію в закупівлях з будь-якої точки України. Хоч з Києва, хоч зі Львова, хоч з вашої власної домівки.

***

№ 3.151-2

«Атлант» розправив плечі

2024-08-05

Єлизавета Чип

Facebook

Нове видавництво за сприяння *Міносвіти* підкорює ринок шкільних підручників

На українському ринку навчальної літератури з'явилося нове видавництво «Атлант», яке буквально за лічені місяці отримало від *Міносвіти* більше 100 замовлень на випуск шкільних підручників загальною вартістю майже 180 млн грн.

Лише за останні два місяці державна наукова установа Міносвіти «Інститут модернізації змісту освіти» уклала 83 угоди на видання підручників з ТОВ «Видавництво Атлант». Ці угоди на загальну суму майже 163 млн грн укладені впродовж червня-липня 2024 напряму, без оголошення тендерів.

Усі ці підручники призначені для шкіл з мовами навчання національних меншин (польською, угорською, румунською), а також для учнів з особливими освітніми потребами.

Типовим прикладом є укладена 27 червня угода вартістю 5,4 млн грн на видання майже 12 тис. підручників «Здоров'я, безпека та добробут» для шестикласників з особливими освітніми потребами і

Для учнів з діагнозом F70. У міжнародній класифікації хвороб F70 означає легку розумову відсталість.

В угоду включені технічне завдання і планова калькуляція, де розписані усі витрати і прибуток видавництва. Очікувано найбільшою статтею витрат є поліграфічні послуги – 4,8 млн грн. Ще 370 тис. грн передбачені на загальні витрати і гонорари авторам. Рентабельність всіх етапів виробництва, згідно з калькуляцією, не перевищує 5% та становить менше 260 тис. грн.

Таким чином

> **— один підручник від «Атланта» обійдеться платникам податків у 455 грн.**

Щоб з'ясувати виправданість таких витрат на поліграфічні послуги NGL.media звернулися до кількох українських друкарень з проханням надати розрахунки вартості їхніх послуг з друку підручника за таким же технічним завданням (наклад, обсяг, щільність паперу, колір тощо).

У результаті виявилось, що

> **— вартість поліграфічних послуг у калькуляції «Атланту» завищена у щонайменше два рази.**

1. Які ціни в інших друкарнях?

Проте найцікавішою виявилась цінова пропозиція ***харківської друкарні ТОВ «ПЕТ»***, де друкує свої підручники ***видавництво «Атлант».***

Саме ця друкарня випустила усі підручники за минулорічними угодами «Атланту» з «Інститутом модернізації змісту освіти» і у грудні 2023 року ІМЗО уклав 21 угоду з видавництвом «Атлант», усі підручники за цими угодами друкувалися у ТОВ «ПЕТ»

Отримавши від NGL.media технічне завдання з аналогічними показниками, ТОВ «ПЕТ» висловило готовність впродовж місяця видрукувати 12 тис. підручників за 871,2 тис. грн. Це майже у п'ять разів дешевше, аніж закладені «Атлантом» 4,8 млн грн.

Якщо врахувати додаткові витрати, гонорар і рентабельність, закладені «Атлантом», вартість одного підручника, оплаченого бюджетним коштом, могла б скласти 109 грн, а не 455 грн.

2. «Це очевидно будь-кому на ринку»

Угода на видання підручника «Здоров'я, безпека та добробут» для школярів з особливими освітніми потребами – це лише одна з 83 угод, які впродовж червня та липня 2024 року «Інститут модернізації змісту освіти» уклав з ТОВ «Видавництво Атлант». Загальна вартість цих угод – майже 163 млн грн.

— **Враховуючи ще 21 уже виконану угоду, укладену у грудні минулого року, загальна вартість отриманих «Атлантом» бюджетних замовлень становить 178 млн грн.**

Визначити конкретні переплати по всіх цих угодах складно, бо для порівняння довелося би розраховувати сотні калькуляцій на підручники різних накладів і обсягів для кількох друкарень.

Проте декілька експертів видавничого ринку, яких NGL.media попросили проаналізувати десять найбільших угод, стверджують, що

— очевидним є **завищення вартості поліграфічних послуг у два-три рази**.

«Звичайно, варто було б детально аналізувати кожну з цих угод, але проглянувши надіслані вами техзавдання і планові калькуляції, можу впевнено сказати, що вартість завищена у два-три рази, а подекуди і більше. Це очевидно будь-кому на нашому ринку»,

– сказав NGL.media технічний директор одного з українських видавництв і цей співрозмовник, як і інші опитані NGL.media експерти попросили про анонімність, оскільки це досить вузький ринок, яке також користується послугами ТОВ «ПЕТ».

Виходячи з таких оцінок,

— прибуток «Атланту» від кількамісячної співпраці з державним «Інститутом модернізації змісту освіти» може сягнути 100-120 млн грн.

Директорка ***ТОВ «Видавництво Атлант»*** Лєля ***Мінакова*** фактично відмовилась від коментарів з приводу завищення вартості виготовлення підручника «Здоров'я, безпека та добробут», наполягаючи у письмовій відповіді NGL.media, що «такий факт відсутній».

Натомість директор державної наукової установи «Інститутом модернізації змісту освіти» Євген ***Баженков*** у відповіді на запит NGL.media заявив, що його організація не впливає на вибір друкарні.

«Видавництва, у тому числі ТОВ «Видавництво Атлант», самостійно визначають поліграфічне підприємство, яке спроможне виконати державне замовлення щодо друку підручника у визначений термін на умовах видавництв», – стверджує він.

3. Об'єднання титанів

Видавництво ***«Атлант»***, яке так стрімко увірвалося на ринок навчальної літератури, засноване менше року тому у Києві.

Проте його засновниками і власниками є троє бізнесменів, які уже давно і дуже успішно освоїли цей ринок

– Віктор ***Круглов***, Олег ***Фурман*** та Олег ***Костенко***.

Віктор Круглов є власником видавничої групи «Основа» і видавництва «Ранок». «Основа» щороку випускає понад 200 нових найменувань навчальних, довідкових і пізнавальних книжок, а «Ранок» є традиційним постачальником підручників для Міносвіти. Наприклад, у 2021 році «Ранок» отримав на підручники 121 млн грн, посівши перше місце за сукупною вартістю підрядів від Міносвіти. Друге місце (82 млн грн) у цьому рейтингу отримало видавництво «Генеза», яким володіє Олег Фурман, а третє місце (81 млн грн) дісталося видавничому центру «Оріон» Олега Костенка. Ці три видавництва кілька років поспіль отримували більше половини всіх грошей, які уряд виділяє на видання шкільних підручників.

«Ранок» і «Генеза» продовжують лідирувати і у 2024 році, вже отримавши від Міносвіти понад 190 млн грн і 170 млн грн відповідно, а от третє місце з портфелем замовлень на 163 млн грн, отриманих лише за два місяці, посів «Атлант».

Формально Круглов, Фурман і Костенко є конкурентами на ринку навчальної літератури.

Проте це не завадило їм об'єднати інтереси у новому бізнес-проекті, який менше ніж за рік уже отримав від Міносвіти 104 угоди на 178 млн грн.

— Очолила новостворене видавництво «Атлант» Лєля ***Мінакова***, колишня заступниця голови правління державного холдингу ***«Укрвидавполіграфія»*** – найбільшої в Україні видавничо-поліграфічної компанії, що курує роботу 23 профільних підприємств.

Наразі «Атлант» отримував підряди лише на підручники для школярів з особливими освітніми потребами та мовами навчання національних меншин.

Щодо іншомовних підручників, «Атлант» укладає договори на переклад і адаптацію з видавництвами, які володіють авторськими правами на українську версію.

— Аналіз уже виданих «Атлантом» підручників показав, що такі угоди воно укладало з видавництвами своїх власників – «Ранок» та «Генеза».

З підручниками для школярів з особливими освітніми потребами ситуація трохи інша.

Такі підручники готує авторський колектив і подає на конкурс державного «Інститутом модернізації змісту освіти», який у результаті відбору рекомендує їх для видання державним коштом.

Такі підручники отримують відповідний гриф Міносвіти.

Автори ж тим часом реєструють авторське право на підручник, а видавництво «Атлант» укладає з ними угоди на його використання. Такі угоди і дозволяють отримувати держпідряди.

4. Друкарня з досвідом

NGL.media переглянули уже видані ***«Атлантом»*** підручники, угоди на які були укладені в грудні минулого 2023 року, і з'ясували, що **усі вони надруковані *харківським ТОВ «ПЕТ»***.

Юридично ТОВ «ПЕТ» існує більше 28 років, але до видавничої справи прийшло не одразу, про що свідчить повна назва підприємства «Побутелектротехніка».

> — За даними ***YouControl***, компанія зайнялася поліграфічною діяльністю лише у 2011 році. Тоді ж про неї заговорили у медіа.

Рахункова палата виявила, що

> 1) — протягом 2010-2011 років усі видавництва, яким Міносвіти доручало видання підручників, замовляли поліграфічні послуги у ***ТОВ «ПЕТ»***.

Проте

> 2) — компанія **не мала достатніх виробничих потужностей**.

За даними ***Рахункової палати***, вартість технічної бази «Побутелектротехніки» на той час складала 227 тис. грн і була представлена двома друкарськими машинами (аркушевої і рулонної), а штат підприємства налічував 18 осіб, з яких було лише два друкарі та два їхніх помічника.

> 3) — **Замовляла друк в реальних друкарнях, *залишаючи* собі 60-90% коштів,** виділених на видання підручників.

У той час ***Міністерство освіти*** очолював Дмитро ***Табачник***, який втік з України після перемоги Євромайдану.

У 2015 році кореспонденти ТСН розшукали його в ізраїльському місті Натанія.

Виявилося, що він жив у розкішній квартирі разом з Михайлом ***Шифріним*** – незмінним ***власником ТОВ «ПЕТ»***.

Михайло ***Шифрін*** є громадянином Ізраїлю.

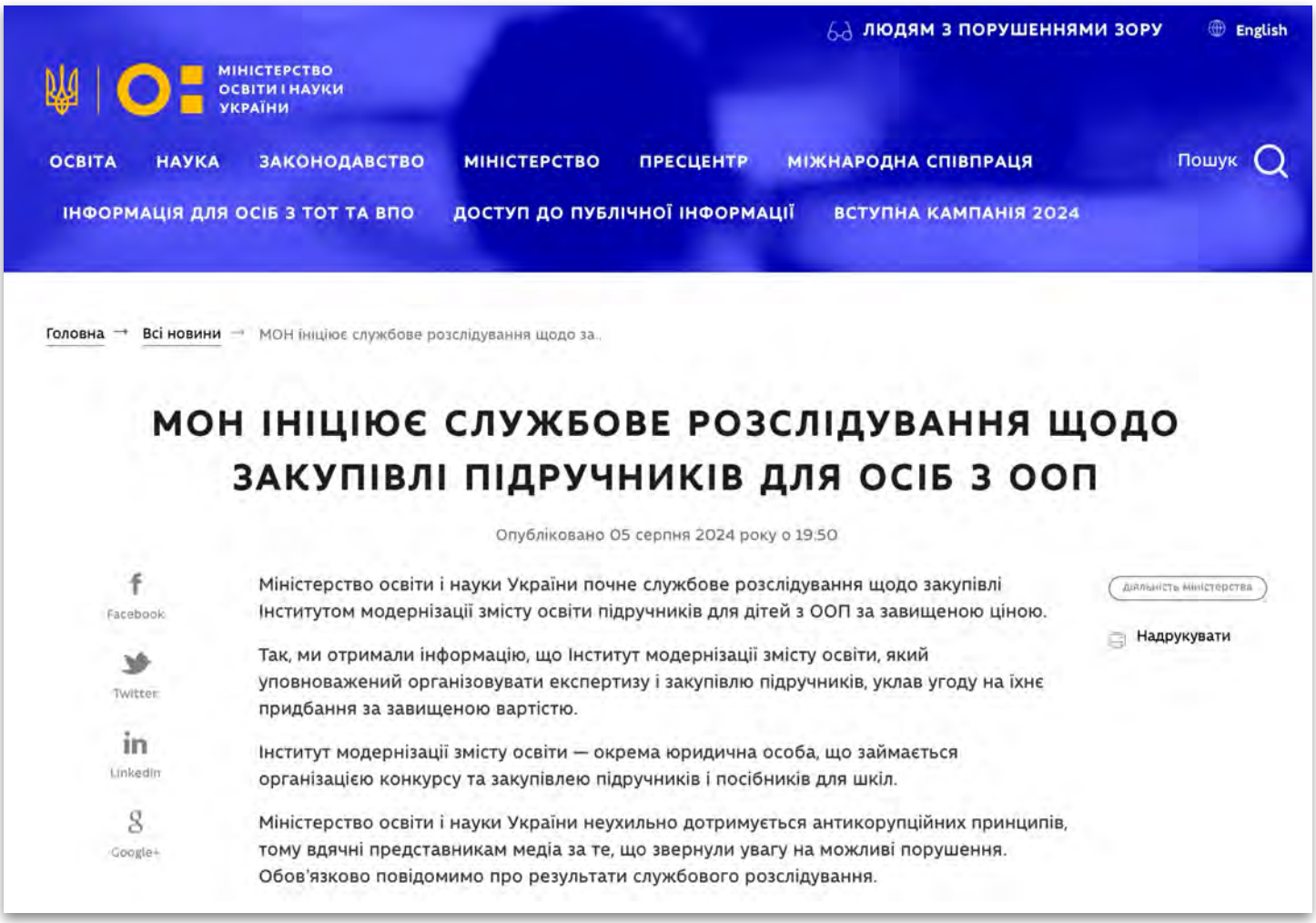
> *З початку повномасштабного вторгнення росіян в Україну він постійно живе у цій близькосхідній країні. В інтерв'ю місцевим медіа він розказує*

про свій новий проєкт – видання Тори та інших священних єврейських книг українською мовою, а також про значні збитки через російську агресію. За його словами, внаслідок російського ракетного удару по Харкову в його друкарні було пошкоджене дороге обладнання.

Друкарня ТОВ «ПЕТ» розташована у харківському Будинку друку – комплексі споруд, де за часів СРСР були розташовані друкарні та редакції місцевих газет. Нині з державних тут лишилося одне підприємство ДАК «Укрвидавполіграфія». Цей комплекс споруд справді серйозно постраждав від ракетної атаки росіян у липні 2022 року.

P.S.

Після публікації цього розслідування ***Міністерство освіти і науки України*** *заявило*, що почне службове розслідування щодо закупівлі Інститутом модернізації змісту освіти підручників для дітей з особливими освітніми потребами за завищеною ціною.

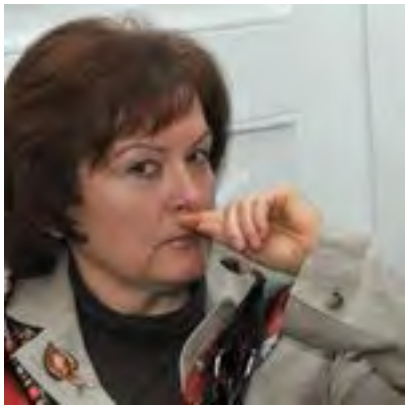

***

№ 3.151-3

КВЕСТ У ЛАБІРИНТАХ МІНОСВІТИ

2012-04-06

Ольга Скрипник

Оглядач відділу освіти, науки, медицини та екології DT.UA (до 2019)

Олексій Сова

Оглядач відділу освіти, науки, медицини та екології DT.UA (до 2019)

Пропонуємо всім разом погратися у квест, щоб знайти кишені-невидимки, які міністерство так старанно приховувало від усіх.

Приємно усвідомлювати, що наша держава, всупереч економічним проблемам і зяючим діркам у бюджеті, знаходить можливість віддавати все найкраще дітям. Буквар для першокласників вартістю 647 гривень - чудове цього підтвердження.

Саме на таких позиціях стоїть Міністерство освіти і науки, молоді та спорту (МОНМС). За словами ***міністра Дмитра Табачника***, така висока вартість букваря обумовлена малим накладом - його випустили всього 300 екземплярів. Не треба аплодисментів - держава просто виконала свій обов'язок, зробила все, аби забезпечити підручниками кожного школяра. На думку міністра, 300 учнів, для яких випустили цей золотий буквар, мають таке ж, як і решта дітей, право на навчання. Хіба можна обмежувати права дітей?!

Ну і як після цього в чомусь обвинувачувати міністерство? Вся його політика, особливо фінансова, чиста, як сльоза дитини, якій не дістався підручник за ціною телевізора.

Як не намагалися політики, видавці, журналісти довести, що ціна букваря - як, втім, і багатьох інших ***підручників*** - набагато вища не те що вартості звичайної книжки, а навіть сувенірного, щедро ілюстрованого видання, **чиновники міністерства залишалися непохитними: «немає в цьому ніякої корупції».**

Малювали схеми, позначаючи стрілочками, звідки й куди рухається рукопис, поки не перетвориться на підручник, але так і не знайшли місця, де б могла зачаїтися корупція - хоча б гіпотетично.

Ми готові допомогти чиновникам.

Завдяки щасливій випадковості, в розпорядженні *DT.UA* опинилися таблиці замовлення й розподілу, а також схеми розрахунків за підручники, виготовлені за бюджетні кошти у 2010- 2011 рр.

Проаналізувавши документи, експерти стверджують, що кишені, «на які скидався кеш», не менш місткі й помітні, ніж на гірській трасі під Ялтою - їх можна пропустити хіба що з заплющеними очима.

Пропонуємо всім разом погратися у квест, щоб знайти кишені-невидимки, які міністерство так старанно приховувало від усіх - від ревізорів, правоохоронних органів і платників податків, за чий рахунок видаються підручники.

Рушимо за міністерськими стрілочками, які стартують від рукописів майбутніх підручників. Для допитливих тут знайдеться багато цікавого. Судячи з документів, конкурси рукописів проводилися як Бог на душу покладе, - ніхто особливо не заморочувався, щоб виконати нормативні вимоги.

Стало нормою брати у виробництво рукописи, які не подавалися на конкурс, платити гонорари експертам, чиї висновки до уваги не бралися, тощо.

> 1) — Про стиль роботи свідчить і той факт, що за два останні роки 40% рукописів українською мовою та 75% - іншими мовами навчання були «призначені» переможцями - через відсутність альтернативи.
>
> 2) — Очевидно, у міністерстві люблять, щоб за принципом «у єдиного учасника» проводилися не тільки тендери, а й конкурси рукописів.

Із підручниками не краще - до списку видань включали не переможців конкурсів, а ті, котрі посіли 2-ге-4-те місця.

— Торік, наприклад, для 11-го класу не видали 50 підручників-переможців конкурсу, зате включили до плану для 10-го класу 20 тих, котрі конкурс програли.

Джерела DT.UA в Міносвіти стверджують, що через організаційні та кадрові прорахунки Інститут інноваційних технологій і змісту освіти (ІІТЗО) провалив конкурсний відбір 48 підручників і не провів належної експертизи понад 70.

Рішення про підписання договорів на видання окремих підручників приймалися кулуарно, непрозоро: 24 підручники було видано з порушенням законодавства, - вони не подавалися на конкурс або не стали його переможцями.

На це з бюджету витратили 31 млн. грн. Крім того, було виплачено 20,3 тис. грн. гонорару десятьом експертам, чиї роботи через їх низьку якість не були використані.

Далі стрілочка міністерської схеми упирається в тендери. Тут абсолютно все ясно й прозоро - комітет з конкурсних торгів ІІТЗО вибрав процедуру закупівлі в єдиного учасника. Чи це стосувалося видання підручників і навчальних посібників, чи їх зберігання й доставки - однаково.

Аби допомогти учасникам нашого квесту, повідомляємо, що 2011 року середня вартість одного екземпляра становила 21,5 грн., що перевищило показник 2010-го в 1,25 разу. Міністерство заклало 8% на інфляцію, яка до речі, за офіційними даними, була набагато нижчою, отож звідки такий стрибок цін?

Багато експертів шукали, де тут собака заритий, і окремим, слід віддати їм належне, вдалося знайти.

Останні два роки поліграфічні послуги з видання підручників активно надавало ***ТОВ «Побутелектротехніка»***,

1) — яке посіло торік місце головного партнера міністерства на цьому напрямі.

Що, очевидно, й дозволило фірмі у 2011 році

2) — **підвищити вартість своїх послуг більш ніж удвічі**.

Замовлення фірма отримувала не за гарні очі, як може хтось подумати. Власниками виняткових авторських прав на видання підручників є всього кілька видавництв - харківська «Гімназія», київські «Грамота», «Генеза», «Освіта» та інші, які й мають вибирати поліграфічну базу для їх виготовлення.

Аудитори ***Рахункової палати*** встановили, що саме Державне спеціалізоване видавництво «Освіта» провело тендер, у якому брали участь два претенденти

- харківська «Побутелектротехніка» і хмельницька приватна аграрно-виробнича фірма «Інтрада». Держзамовлення - 12 найменувань підручників загальним накладом понад 850 тис. екземплярів.

1) — Перемогли харків'яни, які мали, згідно з наданими ними документами, потужну технічну базу - вартістю аж 227 тис. грн.

2) — Крім іншого, у списку значилися дві друкарські машини - аркушева й рулонна, а в штаті з 18 осіб - два друкарі та два їхні помічники.

Ревізори засумнівалися, що такий великий обсяг робіт можна виконати на такій базі, й пошукали приклад для порівняння.

З'ясувалося,

— у видавництві «Поліграфкнига» вартість друкарських машин (залежно від марки) коливається від 750 тис. до 13 млн. грн. за одиницю. До того ж нормативи виробництва вимагають, щоб у процесі виготовлення підручників кожну машину обслуговувало чотири людини за зміну. І без калькулятора було зрозуміло, що харків'яни встигнуть виконати замовлення хіба що до другого пришестя.

Однак «Побутелектротехніка» отримала держзамовлення на виготовлення підручників і від інших видавництв - «Грамота», «Гімназія».

Як з'ясувалося, ревізори хвилювалися абсолютно даремно - фірма таки виконала замовлення. Як? Не напружуючись.

Просто «знайшла тих, хто легко з цим упорався».

А що ще залишалося робити ***громадянинові Ізраїлю Михайлу Ш.,*** засновникові й директорові поліграфічної фірми «Побутелектротехніка»?

Він краще за інших знав, що і фірма, і її виробничі потужності зареєстровані за адресою його квартири.

1) — На виготовлення п'яти найменувань підручників переможець тендера отримав від видавництв близько 2,5 млн. грн. і передав замовлення виконавцеві, заплативши за це 373,2 тис. грн., тобто 17% суми.

2) — А понад 2 млн. грн. залишив собі. За труди.

Ревізори встановили, що **такі схеми діяли і 2010 року.**

За виготовлення п'яти найменувань підручників (очевидно, це улюблене число) три видавництва перевели на рахунки фірми «Побутелектротехніка» майже 6 млн. грн.

— Гігант поліграфії переадресував держзамовлення двом профільним підприємствам, відстібнувши їм 1,9 млн. грн.

— Собі ж залишив 66% від суми - близько 4 млн. грн.

Середня вартість виготовлення одного підручника масовим тиражем у 2010 році коливалася від 5,6 до 6 грн, торік ціни зросли до 14-16.

Експерти вважають, що виною всього не так об'єктивні, як суб'єктивні причини, а саме: апетити тих, хто стоїть біля керма книгодрукування для шкіл.

Підручник «Українська мова» Волинська обласна друкарня пропонувала надрукувати за 8,49 грн., але видавництво «Освіта» віддало перевагу фірмі «Побутелектротехніка», яка зробила це за 14,6 грн. Врешті-решт, за 120 тис. тиражу держбюджет змушений був заплатити на 735 тис. грн. більше, ніж могло бути. Аудитори називають це дипломатично - неефективне використання коштів.

Тільки дві угоди на виготовлення десяти найменувань підручників із грифом «за державним замовленням» принесли на рахунки харківської фірми 6 млн. грн.

Воістину, апетит приходить під час трапези,

- спочатку переможець тендера залишав на своїх рахунках 59% від суми, виділеної на підручник, - за такий відсоток пішли «Математика» для 2-го класу й «Географія» для 10-го класу. А «Захист Вітчизни», наприклад, пощастило організувати з мінімальними для себе втратами: видання цього підручника принесло справжню вікторію - 92%. (На десятитисячний тираж було виділено 137,7 тис. грн. Фактичні витрати, згідно зі звітами, становили
10,1 тис. грн.)

Наші держчиновники та бізнесмени завжди дуже ревно ставляться до повідомлень про тендери, контракти й доходи, звинувачуючи ЗМІ у підрахунку грошей у чужих кишенях. І ніяке законодавство про доступність публічної інформації, про необхідність контролю за використанням бюджетних коштів не може переконати їх у тому, що для цивілізованої країни - це норма.

Ми вирішили дізнатися, як із цим справи у європейських країнах, для чого звернулися до колег із міжнародного проекту SCOOP.

Данські журналісти стверджують: у них уся інформація про держзамовлення абсолютно доступна для ЗМІ, - фірми, котрі перемогли в конкурсі, зацікавлені в тому, аби платники податків знали, як реалізуються проекти. Це доводить їхню спроможність, підвищує авторитет, гарантує вдалі контракти в майбутньому.

А поляків наше запитання здивувало. У них вибір підручників - прерогатива педагогів, які, на відміну від чиновників, насправді знають, хто з авторів найкраще виклав навчальний матеріал. Саме на їхню думку орієнтуються, складаючи плани. Затівати ігри з виданням непопулярних у вчительських колах підручників ніхто не ризикне, бо попит, як відомо, регулює пропозицію.

У МОНМС стверджують, що і в нас точнісінько так.

Ну, майже, так. Львівська область, яка сусідить із Польщею, замовила для своїх першокласників букварі, підготовлені трьома різними колективами авторів. Обласне управління зібрало заявки вчителів, підрахувало: найпопулярніший отримав 90,3% голосів, інші - 5,7 і 4%.

В область же завезли тільки один підручник - той, котрий посів останнє місце в рейтингу. І хоча замовили його 1120 штук, отримали у 21 раз більше - 24 тис.

Міністерство, очолюване Д.Табачником, так любить Галичину, що надіслало у Львівську область майже 50 тис. підручників, яких школи взагалі не замовляли.

На подарунок не пошкодували 654 тис. державних гривень. Очевидно, з цієї причини забракло коштів на підручники, яких школи справді потребують, - учням 3-х і 4-х класів не дісталося жодного, хоча область замовила для них понад 570 тисяч.

З такими сюрпризами знайомі не тільки львів'яни.

Приміром, школи Одеської області отримали таку кількість підручників (рівень стандарту) «Русский язык» для 10-го класу, що тепер забезпечені ними на 160%. Перебір коштував держскарбниці 48,20 тис. грн. Але міністерству для дітей нічого не шкода. Біда лише в тому, що ті ж десятикласники так і не дочекалися підручників 34 найменувань, сумлінно вписаних учителями у бланки замовлень. За попередніми розрахунками, їх виготовлення коштувало б 885,50 тис. грн., яких на той момент у міністерстві чомусь не знайшлося.

Правда, остаточна вартість може дуже відрізнятися від планованої - у книговиданні багато що залежить від підводних течій на ринку паперу. А тому наступне завдання для учасників квесту - дізнатися, як звичайний офсетний папір перетворюється на грошові знаки.

Із достовірних джерел DT.UA в Антимонопольному комітеті стало відомо, що папір для підручників ТОВ «Дніпропетровська паперова фабрика» продавала за максимальною ціною. (Цей виробник вважається монополістом на ринку України.) У 2010 році для виготовлення книжкової продукції тонна офсетного паперу реалізовувалася за 7,1-7,7 тис. грн. (без урахування ПДВ), а на

підручники - за 11 тис. грн. Нічого особистого, як повідомили АМК виробники, - просто в червні-липні підвищується попит.

Але ревізорам це видалося зовсім непереконливим, і вони розіграли невелику детективну партію. Невдовзі отримали рахунок-фактуру з дніпропетровської фабрики, яка пропонувала свою продукцію по 8 тис. грн. за тонну (без урахування ПДВ). Завважте, це прайс 2011 року, коли ціни, порівняно з попереднім роком, підвищилися.

Враховуючи річну середньозважену вартість офсетного паперу, фінінспектори дійшли висновку, що з держбюджету було заплачено у 2010 році - на 40%, а у 2011-му - на 30% більше за його комерційну вартість. Так, тільки 2010 року видавництво «Освіта» за 1113 т заплатило понад ринкову вартість більш як 3,7 млн. грн. А 2011 року переплата за 1268 тонн становила близько 3,3 млн. грн.

Аудитори дійшли висновку, що тільки при купівлі паперу неефективно було використано 7 млн. грн. бюджетних грошей, що призвело до подорожчання підручників.

І на завершення нашого квесту завдання складніше - визначити принцип, за яким Міносвіти забезпечує школи підручниками. Складність у тому, що жодній логіці не піддаються дії міністерства, яке регулярно збирає від обласних управлінь освіти заявки, котрі враховують усе - кількість учнів, класів, мов навчання, прогнози контингенту тощо, - але абсолютно ігнорує їх під час розподілу. Як, утім, і під час замовлення підручників, хоча учителі сумлінно складають списки авторів, які вміють доступно й легко викладати матеріал. Ніхто не може пояснити, чому забезпеченість підручниками, виданими за держзамовленням у 2010-2011 роках, коливається від 68 до 183%. Чим керувалося міністерство, спрямовуючи 1,2 млн. грн. «книжкових» грошей на купівлю шкільних автобусів? Схоже, це був піар-крок, який дозволяв позувати перед телекамерами після того, як план (2010 року) випуску підручників безнадійно провалили.

Є ще одна порочна ланка в ланцюжку від рукопису до шкільної бібліотеки. Навіть якщо підручники надруковані, це зовсім не означає, що їх ще теплими доправлять споживачам. Наприклад, згідно зі звітами «Укрвидавполіграфії», доставку підручників в Одеську область завершили у грудні 2010 року, - за такий трудовий ентузіазм премії наприкінці року дають. А ревізори виявили, що школи отримали книжки аж напередодні весняних канікул. Здавалося б, невелика різниця, однак це той випадок, коли час - гроші. Обласні книжкові бази на перше вересня отримали всього 72% підручників, але невідомо, коли їх розвезли по школах. Учні не можуть без них обійтися не те що три чверті, а навіть місяць. Що роблять у таких випадках батьки? Купують за власні кошти. Більшість їх під час масового опитування, проведеного в Одеській та ще кількох областях, зізналися, що готові викласти за підручник 15-20 гривень. Але дефіцит підняв ціни утроє-вчетверо, що обернулося серйозними

проблемами для багатьох сімей, особливо тих, котрі споряджали в школу не одного, а двох-трьох своїх дітей. А звідки, власне, взялися ці вільні радикали на книжковому ринку? ІІТЗО з готовністю видавав дозволи на додаткові наклади видавництвам, щоб так звані комерційні підручники з космічною швидкістю долітали до міст і селищ. Невже чиновники не знали, що десятки тисяч екземплярів, виготовлених на держзамовлення, припадають пилом на базах?! А тепер уявіть, що їх би доставили до першого вересня. І кому тоді потрібні додаткові тиражі? І де потім шукати додаткові доходи?!

Настав час назвати суми, якими розпоряджалися чиновники:

> у 2010 році з держбюджету на підручники виділили 200 млн. грн., а в 2011-му - 120 млн. грн. Таке різке зменшення фінансування суперечить бадьорим заявам про піднесення економіки й поліпшення життя, що ними постійно нам погрожує прем'єр-міністр. За даними Міносвіти, яке неохоче їх озвучує, виділені суми становлять усього лише 31,2 і 12,6% від необхідного.

Але недостатнє фінансування - зовсім не привід для наших чиновників раціонально використовувати державні кошти.

Аудитори дійшли висновку, що останні два роки МОНМС неефективно використало 16,3 млн. грн., а з порушенням законодавства - 44 млн. грн.

> На ці кошти, за найскромнішими підрахунками, можна було додатково видати майже 3,5 млн. підручників.

Схоже, нинішній рік теж буде багатим на книжкові сюрпризи. Чого варті - у прямому й переносному сенсах - підручники для першокласників за ціною телевізорів. Щоб потішити іменитих авторів, гроші знайшли. А для дітей-інвалідів нашкрябати не вдалося - у Київській області, приміром, вісім спецшкіл отримали всього 1,2% замовлених підручників за два роки. У видавництвах скорочують відділи, які працюють зі шрифтом Брайля, - немає грошей на держзамовлення для сліпих дітей. Не насмішкою, а знущанням на цьому тлі виглядає дорогий розцяцькований буквар. Мова не тільки про той, який готують для першокласників. На книжкових полицях уже припадають пилом букварі тих самих авторів, такі ж дорогі, але… для 2-го класу.

Страшно подумати, що буде з фінансуванням підручників, якщо в міністерстві, схиляючись у глибокому реверансі перед вищою владою, вирішать випустити серію цих букварів - від першого класу й до випускного.

***

№ 3.152-1

В сети в очередной раз «нарисовался», мягко говоря, неоднозначный персонаж – некто Никита Потураев, глава

комитета Рады по вопросам гуманитарной и информполитики.

2024-08-05

Карпец

Подписывайтесь на тг-канал: https://t.me/alexkarpets

Нарисовался он в виде большого интервью (коммент 1), в котором опять прозвучала бредовая идея о «выключении соцсети «Телеграм».

Интервью посвящено преимущественно «священной борьбе» с УПЦ, которую огульно обвиняют в «работе на Москву», хотя тысячи прихожан и представители клира церкви с борются с врагом.

Если в отношении конкретных представителей этой церкви есть обоснованные подозрения в противоправных деяниях, то в отношении их в установленном законом порядке надо возбуждать дела, проводить следствие и доказывать подозрения в суде. Но запрет скопом всей религиозной организации есть навязывание так называемой «коллективной ответственности», что является одной из наиболее преступных практик сталинизма.

Попытка запретить церковь встретила реакцию отторжения у наших заокеанских партнеров. Хотя бы поэтому нашим «депутатам» следовало бы думать о последствиях своего политиканства.

Что же касается соцсети «Телеграм», то приводим цитату из интервью ***Потураева***, где он отвечает на вопросы издания ***«РБК-Украина»***:

«– Для большинства украинцев главный источник получения информации – социальные сети, среди которых уверенно лидирует Telegram. Периодически возникает история с регуляцией этого мессенджера. По вашему мнению, нужно ли его регулировать, если да, то насколько жестко, есть ли у Украины ресурсы, чтобы это сделать, в принципе?

– Ресурсов нет на регуляцию. И не будет. И возможности нет и не будет, потому что это не в нашей юрисдикции. Это касается любых соцсетей. Что будет, если мы никак не будем обращать внимание на эти угрозы – не будет Украины. Потому что ни о какой информационной гигиене мы говорить не можем.

– Если нет ресурса и возможности, то как мы тогда можем реагировать?

– Отключать…

– И техническая возможность такая у нас есть?

– Конечно.

– С другой стороны, Telegram, особенно с начала полномасштабного вторжения, очень активно используют все органы госвласти, от местных советов до президента. Кроме того, секрет Полишинеля, что та же власть активно использует и анонимные телеграмм-каналы для продвижения своих месседжей. Как с этим быть?

– Это проблема, которая будет дорого всем стоить, и тем, кто этим пользуется, в первую очередь. Все заплатят свою цену. Цена будет высокой, и дай бог, чтобы у нас хватило, чем рассчитаться за эти ошибки…

Когда у тебя 80% населения пользуется немодерированной соцсетью, причем принципиально немодерируемой, руководство которой не вступает в коммуникацию с твоим государством, по которому достаточно доказательств, что она остается аффилированной с Россией, под влиянием российских спецслужб, это большая ошибка, которая, повторю, будет дорого стоить.

Я не вижу другого варианта, как не проиграть – не то что информационную войну, а войну вообще – кроме как написать достаточно простой законопроект, суть которого будет в том, что либо сети или платформы устанавливают диалог с украинским государством, либо государство их просто закрывает».

Возникает вопрос: X (twitter) и FB уже «установили диалог с украинским государством» и лично с Потураевым? а если нет, то когда Потураев их будет «закрывать»?

Думается, что в этих платформах наших политиканов «пошлют», а при попытке их «выключить» Украина получит большие проблемы с зарубежными партнерами.

Хотя проблем у нас сейчас хватает и без этих «компьютерных игрушек», которыми балуются великовозрастные инфантилы при власти, изображая бурную деятельность в безопасных для их здоровья месте и сфере, тогда как сотни тысяч рискуют своей жизнью в куда более тяжелых условиях, чем «комитет Рады по борьбе с Телеграмом и церковью Онуфрия».

Об указанном персонаже еще на заре нынешней власти в августе 2019 года подробно шла речь в Интернет-издании «Фраза» в публикации «ЗЕбилократия против свободы слова»

***

№ 3.152-2

ЗЕбилократия против свободы слова

2019-08-19

Александр ***Карпец*** «Фраза», Публицист, журналист

Да уж, приехали! Не успели избавиться от нацюковско-барыжного режимчика Порошенко, этакой ПЭДРОкратии, как начинает, похоже, формироваться новый ЗЕбилократический режимчик из тех ЗЕбилов, которые пролезли наверх на скандальном рейтинге Зеленского. *(Если кто не понял, ЗЕбилократия — это власть ЗЕбилов).*

Пока сам Зеленский рекламирует шаурму, увольняет житомирских лесников, раздает кому ни попадя обещания устроить распродажу сельскохозяйственной земли и прочую большую приватизацию, а также рассуждает о миллиардах долларов, которые в результате подобного рода «реформ» поплывут в страну (вот только в чьи карманы?!), дорвавшийся до депутатских мест ЗЕбилоидный элемент уже примеривается к рулению страной, в том числе к тому, как бы это набросить намордник на свободу слова в Украине.

Оно, конечно, правильное решение. Если устраивать масштабный дерибан недодерибаненного, то желательно позатыкать рты всем, кому можно, прежде всего именно медиа, поскольку реальной, более или менее серьезной оппозиции в Раде не будет, если судить по результатам парламентских выборов, то есть оппонировать намечаемой Зе-либерастии смогут только СМИ. Дежурный повод для затыкания ртов, которое вежливо называют «регулированием медиа-рынка», имеется в виде московской агрессии. Подходы уже опробованы при Порошенко, но ЗЕбилократы решили пойти

дальше порохоботов, введя затыкание ртов в законодательство, да еще и отдав контроль над медиа-сферой выходцам из одного из олигархических медиа-холдингов.

Очевидно, **история нынешнюю пацанву при власти ничему не научила.**

> — Янукович и компания пытались набросить намордник на свободу слова, но окончилось Майданом, аннексией, войной и бегством Януковича.
>
> — Затем то же самое пытались проделать при Порошенко, это тоже окончилось плачевно, а сам Порошенко хотел бы куда-то сбежать, но некуда.

Вы будете смеяться, но сейчас **ситуация сложилась даже более опасная**.

При Порошенко правящий режим в парламенте реального большинства не имел.

Порошенко с Парубием могли сколько угодно «гонять дурку» на тему своей «правящей коалиции», но реальной коалиции у них не было, как не было и реального большинства голосов. Поэтому все попытки протащить нормативы, в частности о внесудебной блокировке интернет-сайтов, отзыве лицензий и регистраций СМИ и так далее, оканчивались безрезультатно, поскольку имелось достаточное количество оппонентов подобных начинаний. Сейчас же ЗЕбилократия взяла в парламенте простое большинство и теоретически может проголосовать за что угодно, особенно если учесть, что фракция «слуг народа», как уже неоднократно приходилось писать, состоит из кого попало. Попадаются там вроде и вменяемые люди, но пока их количество оценивается более чем скромно.

В очередной раз обратить внимание на угрозу свободе слова в Украине пришлось в связи с интервью, которое дал новоизбранный от «Слуги народа» депутат некто Никита ***Потураев***, ранее уже успевший отметиться в скандалах.

> Например, он стал известен тем, что на полном серьезе предложил переименовать Россию в Московию. Причем даже не совсем понятно, кому именно он сделал такое предложение. Если это было сделано для внутриукраинского пользования, то бог с ним. Но если с подобными предложениями выходить на уровень, например, Меркель или Макрона, то к нам совершенно справедливо отнесутся, как к идиотам. Этак можно и Малайзию Гондурасом обозвать в припадке неадекватного креатива. Конечно, Путин — подонок редкий, но зачем же всю Украину выставлять в крайне неприглядном свете, ведь у нас живут не только такие «потураевы», но и адекватные люди?!

В последний раз упомянутый персонаж прославился на коллективном тренинге новоизбранных депутатов «зеленской» партии «Слуга народа» в Трускавце, где **заявил присутствовавшим, что «все они — никто и зовут их никак».**

> Сей бенефис напомнил старый советский анекдот. В нем прапорщик спрашивает новобранца: «Ты кем был до армии?». Тот ответствует: «Учителем!». На что прапорщик ответствует: «А теперь ты — говно!».

Примечательно, что никто из новоизбранных «слуг народа» публично не выразил своего отношения к неадекватным «закидонам» этого персонажа. Наверное, сильно хотят власти и денег, а потому боятся лишний раз рот открыть... Впрочем, пусть «слуги народа» сами между собой разбираются.

Тот факт, что этот ***Потураев***, по его словам,

> — занимался идеологией партии «Слуга народа», является, опять-таки, проблемой этой партии. На своем веку пришлось наблюдать множество партий, начиная с КПСС, а потому переживем и эту.

Но, судя по его заявлениям, **теперь он берется рулить всей медиа-сферой страны, а это уже серьезно.**

> — Причем серьезно прежде всего потому, что, повторим, действенной парламентской оппозиции, похоже, не будет, и СМИ должны стать главной преградой на пути разного рода ЗЕбилократических маразмов, которые может «отмочить» новая власть.

А о том, что именно эта власть готовит в сфере СМИ, можно судить из интервью указанного ***Потурава*** интернет-изданию «Детектор-медиа». Кстати, выбор именно этого сайта для публикации планов новой власти в области СМИ является весьма показательным, но в подробности пока вдаваться не будем.

Еще раз кратко напомним, кто такой этот ***Потураев*** **и чем он, по словам Маяковского, «истории-матери ценен».**

Всезнающий интернет сообщает, что

> выходец из Днепропетровска с дипломом филолога 50-летний Никита Потураев с 1990-х годов подвизался в сфере журнализма, затем пошел во властно-олигархические структуры.
>
> Возглавлял пресс-службу «Единых энергосистем» Юлии ***Тимошенко***. Затем работал на вторую предвыборную кампанию Кучмы, который сажал Юлю на нары.

Уже здрово, правда? Помнится, товарищ Ленин справедливо называл подобное «политической проституцией»...

— За верную службу ***Кучме***, надо полагать, получил в 2000 году должность первого зампреда ***Нацсовета по телерадиовещанию***, а перед этим занимался раскруткой проекта «***Озимое поколение***», которое связывали с олигархом Виктором ***Пинчуком***, зятем Кучмы, сотрудничая при этом с политтехнологами из агрессивной Московии.

— В 2009-2010 годах занимался пиаром «***Фронта змі***н» ***Яценюка***, который после президентских выборов 2010 года объединился с «Батьківщиной» Юлии Тимошенко.

Но объединенная «Батьківщина» ушла в глухую оппозицию к режиму ***Януковича***, Юлю посадили на нары, а на оппозицию начался бандитско-ментовский наезд.

— Наш герой ***Потураев*** **переметнулся на сторону власти**, стал советником тогдашнего главы Совета министров Крыма Василия ***Джарты***, одиозного деятеля донецко-макеевского разлива.

— Затем Потураев числился советником днепропетровского ***губернатора-регионала Удода***.

— Потом получил какую-то канцелярскую должность в ***Министерстве инфраструктуры***, которое тогда возглавлял Боря ***Колесников***, видный деятель режима Януковича и лепший друг Ахметова.

— В 2014 году ***Потураев*** раскручивал ***Тигипко*** и его проекты, которые провалились.

— Потом ***УКРОП Коломойского***, который тоже провалился.

И вот теперь он занимался раскруткой ***партии Зеленского***, получив за это 97-е, прямо скажем, не самое передовое место в списке, но поскольку по спискам партия взяла аж 130 мандатов, стал нардепом.

Политико-проститутский жизненный путь этого персонажа очевиден.

Любому, кто хоть немного соображает в украинской политике и реалиях, начиная с конца 1990-х, будет очевидно, что

1) — пацан держался поближе к деньгам и к власти и в итоге таки преуспел.

2) — Независимой журналистикой явно не увлекался, иначе не преуспел бы.

Кроме того, в своих постах в Интернете и в публичных заявлениях он часто предлагает кого-то расстрелять, посадить на кол, в лучшем случае отправить на фронт, на Донбасс. Сам он, насколько можно понять, принимать участие в боевых действиях не торопится.

Вопрос об адекватности возникает сам собой.

Равно как и два вопроса к гражданину ***Зеленскому***:

> 1) — на хера... пардон!.. зачем ему в списке его партии подобный контингент?
>
> 2) — это одно такое «новое лицо» пришло к власти на рейтинге Зе или там таких еще много?

И еще один вопрос к ***Зеленскому***:

> 3) — то, что этот Потураев предлагает в сфере СМИ, является позицией партии и лично Зеленского, то есть будет внедряться в жизнь, или это художественная самодеятельность только лишь указанного персонажа?!

Ибо **предлагает он вещи, до которых не дошли даже Янукович с Порошенко, но зато в общем и целом реализованные в Московии у Путина.**

И если ***Зеленский*** и его партия **намерены построить в Украине «путинляндию», но только в желто-блакитных цветах и с тризубом, то сразу оговоримся, что из этого не получится ничего, кроме раскола страны и руины, чем указанный Путин непременно воспользуется**.

Итак, что же в своем интервью предлагает ***Потураев***, уверяющий, что именно он будет рулить медиа-сферой в «Эпоху ЗЕбилократии».

Предлагается резко сократить полномочия и численность парламентского комитета по свободе слова, а основные его функции в области законодательства в сфере СМИ и определение правил игры в медиа передать новосоздаваемому комитету по гуманитарной политике. Этот комитет должен возглавить нынешний гендиректор «1+1» Александр Ткаченко (9-й номер списка «Слуги народа»), а ведущую роль в нем будет исполнять, насколько можно понять, Потураев. Именно комитет по гуманитарной политике будет вырабатывать нормативную базу по медиа-сфере, каковая, будучи утвержденной в парламенте, будет внедряться на практике соответствующим министерством.

Таким образом, налицо не просто централизация рычагов управления медиа, а централизация в руках «коломойской группировки» в «Слуге народа», поскольку Ткаченко — это на 100% человек Коломойского, а Потураев, напомним, работал на Коломойского в УКРОПЕ.

Вызывает, мягко говоря, недоумение передача медиа-сферы в специально создаваемый под Ткаченко (чтобы он красивую должность получил?) комитет по гуманитарной политике, в котором, по идее, должны вариться культура

с духовностью, молодежь со спортом и так далее вплоть до пенсий и субсидий.

С одной стороны, это бред сивой кобылы! Но, с другой стороны, все достаточно просто и понятно. Ведь комитет по свободе слова, согласно европейской практике и отечественным традициям, положено отдавать оппозиции. Правда, в нынешней ситуации отсутствует некая единая оппозиция, поскольку будет три враждующих между собой оппозиции — Тимошенко с «Батьківщиной», Медведчук с Оппоплатформой и недобитый Порошенко с «Евросолидарностью». Кстати, раздробленность оппозиции, фактически ее отсутствие, — на руку Зеленскому и «слугам» и крайне опасно для страны, в частности для свободы слова.

Таким образом, теперь малозначимый, имеющий право только произносить лозунги комитет по свободе слова отдадут оппозиции — неважно какой, все равно толку никакого! — а главные рычаги влияния передадут в провластный комитет, да еще, повторим, к «коломойским», что конкретно напрягает. Но это далеко не все...

Едва ли не самым главным предложением является создание всеобъемлющего регулятора, который будет надзирать за работой всех без исключения СМИ. Поясним: в настоящий момент Нацсовет по телевидению и радиовещанию выдает лицензии на право вещания и регулирует деятельность только телеканалов и радиостанций. Интернет-сайты под регулирование подпадают разве только в том случае, если они по собственному желанию регистрируются как печатные СМИ в госрегистрационной службе и органах юстиции. Таким образом, интернет-издания остаются фактически нерегулируемым сегментом медиа, попытки их зарегулировать предпринимались неоднократно, но пока безуспешно.

Новый орган под условным названием Нацсовет по медиа должен заниматься всеми медиа — по словам Потураева, так решили он и упомянутый Ткаченко. По ходу, пацаны от избытка скромности явно не помрут.

Интересная деталь: сам Ткаченко на эту тему публично пока нигде не высказывался. Возможно, в этом нет необходимости, если за него это делает Потураев. А возможно, и потому, что Ткаченко якобы готовят на место мэра Киева, для чего это место сейчас пытаются очистить от Кличко. Такая широта интересов впечатляет: и медиа порулить хочется, и Киевом...

Поскольку все более важным и пока относительно свободным медиа остаются интернет-издания, печатные СМИ неуклонно исчезают, телерадиопространство уже давно и так зарегулировано, то очевидно, что главные усилия предполагаемый орган направит именно на интернет-медиа. Предполагается, что этот орган будет регистрировать интернет-издания якобы бесплатно, причем в обязательном порядке.

Попытки ввести регистрацию сайтов предпринимались и ранее, но под давлением СМИ эту затею откладывали. Очевидно, «слуги народа» решили, что они умнее януковичей и порохоботов... Но и это еще не все.

Если верить Потураеву, «слуги народа» намерены предоставить будущему регулятору право без решения суда блокировать сайты, если содержание этого сайта будет признано незаконным, направленным на подрыв конституционного строя, представляет угрозу территориальной целостности, причем блокировать без суда, решением самого только регулятора.

Еще не так давно Блок Порошенко и «Народный фронт» пытались протолкнуть подобный норматив. Новоявленные «демократы» тоже норовят решать вопросы без суда и следствия. Разница лишь в том, что Блок Порошенко и «Наркофронт» реального большинства не имели и провести такой норматив не могли, зато «зеленские» формальное большинство имеют, а потому могут принять любую, пардон, херню, особенно если учесть, мягко говоря, неоднозначный личный состав «слуг народа». Иными словами, можно будет прикрыть любой неугодный сайт решением кучки индивидов, заседающих в Нацсовете.

Во времена Порошенко возмутились СМИ и общество, а потому подобный законопроект просто положили под сукно. Но сейчас, пока среди массового обывателя царит, «зебиломания», переходящая в «зебилофрению», оный обыватель сдуру может даже поддержать подобную инициативу.

Предлагается жестко, вплоть до закрытия телеканалов, реагировать на разного рода инициативы, наподобие недавней попытки телеканала NewsOne провести телемост с российским телеканалом. В результате так называемые патриоты подняли свой обычный дебильный кипеш, Зеленский и компания откровенно — пардон! — «усрались» с перепугу — и все!

В то же время еще раз кратко подчеркнем сказанное ранее. Этот телемост следовало провести, и участвовать в нем обязан был лично Зеленский в первую очередь. Именно он должен был донести до российского обывателя, что их «братская» страна пришла с войной в Украину, вмешалась во внутренний социальный конфликт, что эта агрессия привела к тысячам смертей, к миллионам беженцев, к огромным разрушениям и материальным потерям, что именно тот Путин, которому среднестатистический россиянин молится, является главным виновником того, что два близких народа на долгие годы стали врагами. Да, при этом Зеленскому пришлось бы перекрикивать московских пропагандонов, а это не в «квартале» прикалываться. Зато это был бы сильнейший ход, укрепивший, кстати, позиции самого Зеленского и в Украине, и в России. Но под идиотические вопли, в том числе таких вот «потураевых», этот шанс был упущен, а украинское руководство, на сей раз уже с Зеленским во главе, в очередной раз показало себя трусливым и неадекватным.

К тому же даже Потураев признает, что подобные ущемления СМИ будут крайне негативно восприниматься в Европе, а Европейский суд по правам человека, решения которого обязательны для Украины, непременно восстановит поруганные права.

Любопытная деталь. Потураев оговорился, что право на существование в Украине имеют только медиаструктуры Ахметова, Коломойского и Пинчука, то есть тех олигархов, с которыми Зеленский, если верить сливам в СМИ, «вась-вась».

Словом, из откровений Потурава следует, что «слуги народа» собираются продолжать политику Порошенко в сфере медиа.

***

№ 3.152-3

Частина 1

Микита Потураєв: «Я не бачу наразі можливості існування в Україні потужних мовників, крім чотирьох»

2019-08-11

Світлана Остапа

… Суспільне, «1+1», StarLightMedia та «Україна» мають залишитися, для існування інших на ринку коштів немає, вважає новообраний народний

депутат від «Слуги народу» Микита Потураєв. Частина перша великого інтерв'ю.

Микита ***Потураєв*** просить називати себе радником команди президента, а не радником президента, адже жодного указу щодо нього не було. За його словами, і спілкується він більше саме з командою, хоча іноді і з президентом. Він також розповів, як опинився в команді Зеленського. «Ми знали, що є запит, є нові покоління, вони активні, вже хочуть брати на себе відповідальність за країну, хочуть усунути старих політиків. Але було ясно, що якщо туди не вбудувати щось, що стане точкою кристалізації, то закінчиться так само, як на Майдані: народний протест, очолюваний старими політиками, не змінив систему. Тому ми ще у 2018 році замислилися, хто може бути? І відповідь була абсолютно очевидна — Вакарчук або Зеленський», — пригадує він.

Новообраний народний депутат Микита Потураєв планує працювати в парламентському комітеті з питань гуманітарної політики, який ще називають гуманітарним та інформаційним комітетом, разом із генеральним директором «1+1 медіа» Олександром ***Ткаченком***, який теж став народним депутатом від «Слуги народу» і який, можливо, очолить цей комітет. Як повідомив Микита Потураєв, майбутні члени комітету вже мають напрацьовану мапу дій і в першу чергу планують готувати законопроєкт про аудіовізуальні послуги.

Микита Потураєв не вважає, що політика на будь-якому рівні може відбуватися без участі медіа. Каже, що слова глави Офісу президента Андрія Богдана про непотрібність журналістів як посередників у спілкуванні політиків з електоратом — це його особиста думка. Водночас додає, що пряме спілкування із суспільством — це запит суспільства. «Журналісти теж перестали чути людей, тому що хочуть отримати перегляди, рекламу», — наголошує він. Також політтехнолог, а тепер уже й політик абсолютно не згоден, що «1+1» відіграв вирішальну роль у перемозі Володимира Зеленського, і вважає, що олігархи — це єдине, що підтримує найбільш затратні українські медіа на плаву.

Про все це — в першій частині інтерв’ю Микити Потураєва.

1. Про розподіл парламентських комітетів

— Микито, «Слуга народу» збирається зменшити кількість парламентських комітетів. Із чим це пов’язано? Чи залишаться комітети свободи слова та прав людини?

— Це наші плани. В опублікованому (у виданні «НВ». — Ред.) матеріалі немає комітету з питань свободи слова і комітету з питань прав людини, бо головування в цих комітетах ми плануємо віддати опозиції. Ми вважаємо, що свобода слова — надто важлива історія, щоб її об’єднувати з якимось іншим

комітетом. Комітет із прав людини — теж, тому що в нас багато питань по правах людини на окупованих територіях — і в Криму, і на Донбасі. Тому це мають бути окремі комітети.

— А хто очолить комітет свободи слова?

— Нехай опозиція вирішує.

— А назва «комітет гуманітарний та інформаційний» — це вже остаточна чи ви будете ще її уточнювати?

— Поки що його робоча назва — комітет із питань гуманітарної політики.

— Тобто тепер саме цей комітет буде займатися медійними законопроєктами? Зокрема про аудіовізуальні послуги, друковані ЗМІ, інтернет-видання, Нацраду та інші?

— Так, у тому числі.

— А які плануються перші законопроєкти цього комітету? Бо новообраний депутат від «Слуги народу» Олександр Ткаченко озвучив, що вони вже є.

— Законопроєкт про аудіовізуальні послуги, який має замінити собою закони про Нацраду та про телебачення і радіомовлення, друковані ЗМІ. **В Україні мають існувати тільки суспільні і приватні медіа**, на мою думку.

— Який комітет буде розглядати питання інформаційної безпеки?

— Деякі питання інформаційної безпеки не може готувати лише один комітет. Якщо питання стосується не інформації як такої, а інформаційного простору, інформаційної безпеки, то треба залучати депутатів із комітету нацбезпеки та оборони і з ними напрацьовувати документи. Тому що кібербезпека з точки зору вірусних атак — це не наше. Це має бути в комітеті ІТ й частково в комітеті національної безпеки та оборони. Якщо ми хочемо прийняти акт про інформаційну безпеку, наприклад, щодо всесвітньої мережі, то має створюватися міжкомітетська робоча група, де будуть депутати з різних дотичних до цього питання комітетів.

— За інформацією видання «НВ», гуманітарний та інформаційний комітет може очолити Олександр Ткаченко, який багато років працював генеральним директором одного з найпотужніших олігархічних каналів. Чи зможе в такому разі комітет напрацювати закон про деолігархізацію ЗМІ?

— Він (Олександр Ткаченко. — Ред.) же там не один. Там ще є я. У нас зараз немає єдиної версії, чи взагалі ми зможемо це вивести окремим законом. У нас просто не було часу вивчити останню директиву ЄС, яка нещодавно

вийшла. Бажано було би норми про деолігархізацію вписати в законопроєкт про аудіовізуальні послуги.

— Тобто це може бути не окремий закон про деолігархізацію?

— Так. Я супротивник багатьох законів і неодноразово про це казав. **Я прихильник кодифікації**, й Олександр ***Ткаченко***, до речі, теж. Щоб був один великий медійний акт, у якому було би все, що стосується медіа. Бо коли таких законів десятки, то виникає купа зв'язків, двочитання, тричитання тощо.

— Тобто ви будете із Ткаченком у гуманітарному та інформаційному комітеті? Заступником?

— Так, ми плануємо і вже працюємо там над ідеями. Скоріш за все я піду в цей комітет. **Мене цікавить не посада, а результат.** Олександр, звичайно, людина з індустрії, але обстоює інтереси не тільки «1+1». Я, власне, теж.

Але я не бачу наразі можливості існування в Україні потужних мовників, крім чотирьох: Суспільне, «1+1», StarLight (холдинг StarLightMedia об'єднує три великі телеканали з топшістки: ICTV, СТБ, Новий канал. — Ред.), «Україна». Я не про те, що треба закривати, просто не бачу, де взяти гроші для їх існування. З ринку? Де їх взяти?

2. Про скандальні заяви колег

— Як ви ставитеся до заяви медіаруху «Медіа за усвідомлений вибір», який застерігає команду президента Володимира Зеленського від провокацій, спрямованих проти засобів масової інформації? І до того, що глава Офісу президента Андрій Богдан сказав, що йому взагалі журналісти не потрібні як посередники, він може напряму спілкуватися без них.

— Заяву (медіаруху. — Ред.) не читав, але не погоджуюся, тому що насправді заява (Андрія Богдана про звільнення. — Ред.) була, президент її наявність підтвердив. Андрій час від часу висловлює такі яскраві думки, але це його особиста позиція.

— Тобто президент так не думає?

— Ну, що думає президент, треба запитати в нього. Я не вважаю, що політика на будь-якому рівні може відбуватися без участі медіа. Але це теж моя особиста думка. В Андрія може бути своя думка. Насправді, як казав Зеленський: «Десь посередині зійдемося». Тому я не вважаю, що то (поширення заяви Богдана про звільнення. — Ред.) була свідома маніпуляція. Думаю, що був витік інформації з ОП, взагалі не розумію, від кого.

— Юля Мостова сказала, що від Тимошенка. А нам він сказав, що це не він (розмова відбулася до публікації Катериною Коберник скриншотів листування із Кирилом Тимошенком. — Ред.)

— Ну, от, хтось каже, що Кирило, він каже, що ні. Тому я не впевнений.

— Чи не вважаєте ви, що інтерв'ю, яке Дмитро Разумков дав російському «Коммерсанту», що належить близькому до Путіна олігарху, шкодить іміджу партії «Слуга народу»?

— Ні, не вважаю. Я сам спілкувався з Володимиром Соловйовим (журналіст «Коммерсанта». — Ред.), він народився в Одесі, виріс у Кишиневі, тільки потім переїхав працювати в Москву. Ми маємо спілкуватись із тими виданнями, де можна просунути не викривлену українську точку зору. І правду про те, що відбувається в Україні.

— Тобто Разумков не дав би інтерв'ю Скабєєвій?

— Це треба в нього запитати. Я би йому не радив цього робити. Я, до речі, відмовляюся. Мене дещо дивує позиція деяких моїх знайомих з оточення Порошенка, яких я давно знаю, які почали їздити на ефіри до Скабєєвої (наприклад, у ток-шоу Ольги Скабєєвої брав участь Володимир Цибулько. — Ред.). Ноги моєї не буде там у жодному випадку. Багато разів давав коментарі, включався в ефіри каналу «Дождь». Думаю, «Коммерсантъ» теж не буде перекручувати. Звісно, в Росії майже не залишилося медіа, які можна вважати професійними: «Новая газета», «Дождь», із певними запитаннями «Коммерсантъ» та «Эхо Москвы», але точно не федеральні канали.

3. Про роботу в команді Зеленського

— Ви раніше працювали медіаменеджером (на керівних посадах каналів, які зараз входять до StarLightMedia, директором «Фокус медіа»), першим заступником голови Нацради з питань телебачення і радіомовлення, на президентських виборах 2010 року були в команді Арсенія Яценюка, створювали партію «Укроп». Як ви опинилися в команді Зеленського?

— Усе просто. Торік у травні Андрій ***Богдан*** із Кирилом ***Тимошенком*** запросили мене. Потім була пауза. Зустріч була типу просто обговорення того, що відбувається.

— А Кирило Тимошенко не родич Юлії Тимошенко із Дніпра?

— Ні, абсолютно, вони навіть не однофамільці, як то кажуть.

— Вас одразу запросили *радником із політичних питань*?

— Ні, не одразу. Там **була група, скажімо так, ідеологічно-медійних радників із питань і змістовного наповнення кампанії, точніше з медійних аспектів кампанії**.

А ***Тимошенка*** знаю взагалі дуже давно, це взагалі син моїх дніпропетровських друзів. Я ще знав його дідуся, директора одного із дніпропетровських підприємств, не оборонного.

А з Андрієм ***Богданом*** познайомився в Гени ***Корбана***, здається, у Фонді оборони країни.

Богдан був дуже активний, великий за обсягами волонтер, багато грошей тоді віддавав на фронт.

Андрій дуже багато зробив у 2014–2016 роках. Відправляв машини, які потрібні були і добробатам, і армії, оплачував і приганяв. А ще вирішував питання медицини, обмундирування. Багато просто сам робив, а дещо через Фонд оборони країни.

— На цій першій зустрічі вже говорили про те, що Зеленський іде у президенти?

— На тій зустрічі обговорювалась електоральна ситуація у країні взагалі. Але я тоді сказав, що в мене є абсолютно чітке розуміння, що якщо Володимир Зеленський висунеться, то отримає щонайменше четверте місце, гарантовано — третє. А можливо, й друге.

— Тобто не було впевненості, що переможе?

— Ні, впевненості не було, і я як відповідальний фахівець не міг бути занадто самовпевненим. Можливо, Андрій потім казав, що вірив іще задовго до того. Але на той момент було ще не дуже зрозуміло.

Були дуже хороші стартові умови.

Я як політолог знав, завдяки чому вони склалися.

Тобто ми бачили, що у країні продовжується революція. Але вже не на Майдані, а в суспільстві. Вона полягала в тому, що йде кардинальна зміна поколінь. Тобто замість пострадянських поколінь виходять на політичну арену покоління українських українців, тобто людей, які народилися в Україні або, щонайменше, народилися в останні роки існування Радянського Союзу. Які взагалі не мають досвіду радянського способу життя, що дуже важливо. І ми були переконані, що запит на зміну еліт, який був продемонстрований під час Революції гідності, нікуди не подівся.

У принципі, ми це ще в «Укропі» обговорювали. І хоча й говорили, що це партія одного Коломойського, насправді ні, тому що Коломойський був одним із тих, хто підтримував партію. Вона була також і на самофінансуванні.

Тому ми знали, що є запит, є нові покоління, вони активні, вже хочуть брати на себе відповідальність за країну, хочуть усунути старих політиків. Але було ясно, що якщо туди не вбудувати щось, що стане точкою кристалізації, то закінчиться так само, як на Майдані: народний протест, очолюваний старими політиками, не змінив систему. Тому ми ще у 2018 році замислилися, хто може бути. І відповідь була абсолютно очевидна — Вакарчук або Зеленський.

— Ми чули іншу версію подій, що, побачивши популярність Зеленського кілька років тому, дехто вирішив зняти серіал «Слуга народу» *(серіал стартував у листопаді 2015 року)*, **щоби ця популярність стала незворотною під вибори президента-2019. Це може бути правдою?**

— **Це абсолютно безпідставні легенди**.

Тому що ми познайомилися з командою торік у жовтні.

А Юра ***Костюк*** мені розповідав, що в них ідея із серіалом зародилася бозна-коли, ще після Помаранчевої революції.

> — Спочатку вони думали, що це має бути повнометражний фільм. Потім вирішили, що це все ж таки має бути серіал. Спочатку головний герой мав бути ФОПом, який стає мером міста. Почали писати сценарій, потім їм ця ідея не сподобалась і вони вирішили, що нехай це буде вчитель, який став президентом. Тому до того серіалу йшли дуже довгим шляхом.

Я пам’ятаю ту травневу зустріч 2018-го з Богданом і Тимошенком, про яку щойно згадував.

Якби це був такий хитромудрий план, то вони би так не поводилися. Вони точно ще «коливалися». Вони ставили питання: чи варто, для чого, що з того буде, що буде з їхнім бізнесом — це ж для них самих абсолютно драматичні зміни.

— Нещодавно ви стали народним депутатом за списком партії «Слуга народу». Ви продовжуєте виконувати обов’язки *радника президента з політичних питань*? Чому саме політичних, адже ви переважно коментуєте питання, які стосуються *медіасфери*?

— Щодо мене ж навіть указу ніколи не було, якщо хтось звернув увагу.

— Тобто ви на громадських засадах?

— На громадських засадах.

Я завжди просив, щоб мене титрували не «радник президента», а ***радник команди президента***, що більше відповідає дійсності.

Тому що із президентом я іноді спілкуюсь, але більше спілкуюся з командою, в широкому сенсі цього слова.

З Костюком, Тимошенком, Корнієнком і, звісно, з Разумковим. Це велика команда, яка склалася ще на виборах. Зараз хтось в Офісі президента, хтось очолить Раду.

Те, що я більше коментую ***медійні*** питання, — це те, що на поверхні.

Є питання, які справді більше стосуються ***політики***.

— Чи є у вас якісь повноваження у партії «Слуга народу»? Ви член партії чи залишаєтеся безпартійним? У фракції є якась посада?

— Ні, ну, з партією взагалі інша концепція.

Робити зі «Слуги народу» КПРС ніхто не буде.

У команді є члени партії, я до них не відношусь і не планую вступати в партію.

Та й, у принципі, **концепція розвитку партії не в тому, щоби набрати дуже багато членів, а в тому, щоби мати кістяк членів партії, а навколо — коло прихильників**.

Тих людей, які можуть працювати на різних посадах, так чи інакше реалізуючи **великий план великих змін**, який **спільно напрацьований іще під час президентської кампанії. І потім він був допрацьований під час парламентської кампанії, й тепер дуже швидко буде показаний у вигляді законопроєктів.**

У фракції посади не маю, а навіщо вона мені потрібна? Додаткове навантаження за ті ж гроші? Ні, дякую.

— Чи розподілили новообрані депутати від «Слуги народу» між собою питання, за які вони відповідатимуть у парламенті?

— **Розподіл відбувся** ще раніше.

Коли ми формували партійний список, розіслали анкету з метою виявлення пріоритетів. Люди розподілилися по комітетах і почали працювали ще під час кампанії, У кожного комітету вже напрацьована дорожня мапа.

У Трускавці ми врешті змогли зібрати всіх, у тому числі мажоритарників.

Мажоритарникам до зустрічі у Трускавці ми розіслали анкету з вибором трьох пріоритетів (перший, другий, третій). Бо були люди, з якими було зрозуміло, де вони зможуть принести максимальну користь, а іншим треба було визначитися.

Після Трускавця можна сказати, що близько 90 % представників «Слуги народу» вже знають, у яких комітетах вони працюватимуть.

4. Про виборчу кампанію Зеленського та «Слуги народу»

— Чи не вважаєте ви, що партія «Слуга народу» отримала таку велику підтримку на виборах, завдячуючи популярності лідера політсили Володимира Зеленського, а не програмі та ідеології цієї політичної сили?

— Підтримка була й за рахунок популярності лідера, й за рахунок програми партії, в якій ішлося про перетворення України, зміну корумпованої еліти на некорумповану, прихід нових лідерів тощо.

Треба розуміти, що це ідеологія програми і президента Зеленського, і партії. І списочники, й мажоритарники багато їздили країною й комунікували з людьми, розповідали, що це за партія, чого прагне, що буде робити і як. Але, звісно, локомотивом був Зеленський.

— Володимира Зеленського та його команду звинувачували в експлуатації розважального формату заради політичних цілей. Чи не вбачаєте, що це була незаконна агітація, тобто агітація, не оплачена з виборчого фонду?

— Не вважаю.

— Тобто, якщо законом не заборонено, то можна?

— Не можна заборонити художній твір.

Це не було агітацією, і це не може бути агітацією в жодному випадку, це художній твір.

Це все одно що заборонити використовувати мову. Всі би ходили мовчки. Або, може, натягнути на всіх паранджу, бо обличчя теж є агітацією? Я ж соціологію бачу: не читають програму, лише чують, що кажуть політики. І не можна ж знову-таки самих себе обдурювати, вважаючи, що типу дебати — це майданчик для змістовної дискусії. Дебати — це шоу, воно з'явилося в Америці як телевізійне шоу, там є зміст, звісно, але він друго- чи третьорядний.

Тому **я не вбачаю, що це була агітація**.

Не погоджуюся не тому, що працював із Зеленським.

Якщо забороняти використовувати під час виборів художні твори із Зеленським, отже треба й заборонити співати Вакарчуку, а від Apple вимагати видалити з iTunes усі альбоми «Океану Ельзи». Вибачаюся, так ми можемо, як у тому анекдоті, до мишей дійти.

— В інтерв'ю Lb.ua ви сказали: «Святих немає. Одним батогом лояльності теж не досягти. А пряники нам немає з чого готувати — у нас немає олігархічних грошей. Тому будемо працювати над тим, щоб була

така внутрішньополітична культура». Тобто ви категорично заявляєте, що «Слуга народу» не матиме фінансової підтримки олігарха Коломойського?

— **«Слуга народу» її не мала**.

Вже колись напівжартома казав:

> — усе дуже просто, якби в мене як у технолога були гроші ***Коломойського***, я б виграв вибори Зеленського з першого туру, а не з другого.

— А ви не вважаєте вагомою підтримкою партії підтримку загальнонаціонального телеканалу «1+1»? Поки що в Україні майже всі великі партії створювалися за рахунок олігархів, у тому числі їхніх медіаресурсів...

— Тоді, значить, ми виграли завдяки олігархічному консенсусу.

— Це був сарказм?

— Звісно. Ми були представлені в усіх медіа, які в нас належать олігархам, не тільки «1+1», але й ***Пінчук*** не закривав двері перед тим самим ***Разумковим*** під час президентської кампанії, й навіть «Україна» відкрила двері. Я абсолютно не згоден, що «Плюси» відіграли вирішальну роль.

5. Про диджиталізацію і традиційні медіа

— Тепер поговорімо про інформаційну сферу. Команда президента неодноразово наголошувала на диджиталізації. Ви (команда) це використовуєте для прямого спілкування з аудиторією, тобто прибираєте посередника у спілкуванні з аудиторією. Вам не здається, що це ілюзія спілкування, бо воно однобоке: ви повідомляєте аудиторії все, що хочете, й відповідаєте на ті питання, які ви хочете? А ЗМІ все ж ставлять подекуди не дуже зручні запитання. Можливо, саме через це у вашій команді хочуть обійтися без ЗМІ, адже тепла ванна лояльних медіа приємна всім політикам?

— Ну, по-перше, ідея про те, що можна взагалі обійтися без медіа, — це особиста думка Андрія Богдана. Не бачу, як можна запроваджувати політику західного зразка, цивілізованого зразка без того, щоб у формуванні будь-якої політики брали участь медіа, тому що медіа мають бути завжди залучені як медіатори. Якщо ми вже за політику нарешті, то звісно, що вона без медіа не робиться — це перше. Друге — диджиталізація не лише про спілкування, комутацію суспільства, вона взагалі про інші речі. Вона про державу смартфонів, про прозорість, про знищення екосфери, в якій чудово почувається корупція.

Що стосується прямого спілкування із суспільством, так це запит суспільства, ось у чому секрет. Ми бачимо з даних опитувань, які ми проводили, в тому числі на фокус-групах люди казали, що ми хочемо, щоби президент із нами говорив, ми його обрали, хочемо, щоб він пояснював, що він робить і навіщо, щоб саме він нам давав цілісну картину того, що відбувається у країні. Тобто це не стільки бажання Офісу чи особисто президента — це відповідь на запит людей, запит суспільства.

Що стосується того, хто може ставити більш чи менш незручні запитання, я можу сказати, що насправді найбільш незручні запитання ставить суспільство.

Наприклад, суспільство ставить запитання:

> — «Що ви будете робити з тарифами? Що ви будете робити з війною? Коли сядуть перші корупціонери?».

Я не можу собі уявити гостріших запитань, які потребують відповіді.

Запитання, скільки ви заплатили Київській школі економіки, цікавить журналістів і абсолютно не цікавить людей. Це хибний шлях, коли ти починаєш відповідати на запитання, які можуть дати більше переглядів, більше лайків в інтернеті.

Наприклад, сьогодні загинуло четверо наших бійців, от на це ти маєш відповідати, а не про те, скільки коштував Rixos у Трускавці чи скільки ви заплатили за тренінг.

Звісно, що відповідати на запитання журналістів треба.

Але ще під час президентської кампанії люди казали вголос, майже кричали: «Нас не чують!». Це значить, що журналісти теж перестали чути людей, тому що хочуть отримати перегляди, рекламу.

А це значить — не задовольнити суспільний запит.

У цьому сенсі медіа теж відірвалися від людей, запит яких насправді про зовсім інші речі. А медіа про це не запитують у влади, до речі, а мали би в першу чергу.

— Ви також вважаєте, що через диджиталізацію традиційні медіа втрачають довіру та роль «четвертої влади», адже часто просто не встигають перевіряти інформацію. На вашу думку, в будь-якому випадку рано чи пізно традиційні медіа припинять своє існування?

— На мою думку, така небезпека є й такі сигнали вже є з точки зору впливовості. Саме тому треба і новим політикам, і традиційним медіа думати, як можливо встановити зв’язки із суспільством нового типу. Ну, тобто для політиків рішення очевидне — напряму говорити. Прямий зворотній зв’язок

виражається в тих самих переглядах, але потім він проявиться в результатах соціологічного опитування.

— А багато хто вважає, що взагалі традиційним медіа недовго залишилося…

— Ні, я в це не вірю. Вважаю, що **в медіа є дві функції, які не бачу, як замінити, — це функція агрегації та верифікації**.

Люди лінуються, їм простіше зайти на платформу й отримати інформацію. Спочатку продовжувалися перегляди традиційних каналів, а потім люди стали отримувати програми із сайтів, потім з'явилася платформа агрегатів.

Тобто **агрегація важлива.**

Агрегація (англ. *Aggregation*) у статистиці – об'єднання пов'язаних категорій, зазвичай в рамках загальної гілки ієрархії, що служить для надання інформації в більш широкому контексті, ніж той, в якому збираються докладні дані спостережень.

Не менш важлива інша функція — верифікація.

Є люди, які споживають інформацію, здебільшого не маючи психологічних запобіжників. Довіряють усьому, не дуже переймаються, так би мовити, комунікаційною інформаційною гігієною. Ми не навчаємо критичного мислення. Ми думаємо, це автоматично виходить від того, чого навчають у наших школах, а це не так. На Заході є навчальні курси у школах, а в нас поки що немає…

— Є експериментальний курс, запроваджений у школах. Не у всіх, але є.

— Можливо, але це має бути й у школах, і в вишах, тим більше це важливо для України, яка постійно під інформаційними атаками Росії.

Тому що навіть якщо вдасться перевести цю війну з гарячої фази в холодну, то матимемо холодну війну з Росією, яка розтягнеться не знаю на скільки років. І весь цей час триватимуть інформаційні атаки. Саме тому це для нас має бути пріоритетом.

Ми, до речі, про це говорили із Сергієм ***Бабаком*** (новообраний народний депутат України від «Слуги народу». — Ред.), він абсолютно поділяє мою думку. Тому думаю, що **він це врахує, продовжуючи реформу освіти.**

Поки це всі погані новини, але є й хороші, які полягають у тому, що дуже багато українців (ми це бачимо із соціології) схильні до того, щоб отримувати інформацію, не перевіряючи її. Перевіряти — це вже зайва робота для них, люди просто не мають часу й бажання це робити. І тоді вони підуть за інформацією туди, де вона вже буде перевірена.

Тому вважаю, що **запит на ці дві функції — агрегацію та верифікацію — не зникне. Тому й медіа, які виконують ці функції, так швидко не зникнуть.**

До речі, традиційні медіа теж змінюються.

Приміром, «Дзеркало тижня» дев'яностих років і сьогоднішнє. При тому, що це консервативний тижневик зі старими традиціями, історією, але сьогодні він дуже відрізняється від того, яким був на першому етапі свого існування.

Тобто медіа або все ж таки трансформуються й виживуть, або не трансформуються й тоді вмиратимуть.

У нас ще непогано справи йдуть, наші медіа, особливо ті, що в інтернеті, де не потрібно багато грошей, адаптуються і є конкурентноздатними, аудиторію не втрачають, а подекуди й нарощують.

У другій частині інтерв'ю дізнавайтеся про позицію Микити Потураєва про російськомовний канал для Криму та Донбасу, закон про мову, мовні квоти, регулятора медіа, реєстрацію інтернет-видань, Суспільне мовлення, державну підтримку кінематографії.

***

№ 3.152-4

Частина 2

Микита Потураєв: «Я не бачу підстав для перегляду фундаментальних положень закону про функціонування державної мови»

2019-08-12

Світлана Остапа

… Але деякі «баги» в мовному законі треба виправляти, тому що «жоден закон не є священною коровою», вважає новообраний народний депутат від «Слуги народу» Микита Потураєв. Частина друга великого інтерв'ю.

У першій частині великого інтерв'ю «Детектору медіа» новообраний народний депутат від «Слуги народу» розповів про свій прихід у команду президента Володимира Зеленського, про нюанси виборчої кампанії Зеленського та «Слуги народу», про майбутній розподіл комітетів у Верховній Раді, про своє ставлення до резонансних заяв колег, про роль журналістів у комунікаціях суспільства з владою, а також про діджиталізацію та традиційні медіа.

У другій частині дізнавайтеся позицію Микити Потураєва про російськомовний канал для Криму та Донбасу, закон про мову, мовні квоти, регулятора медіа, реєстрацію інтернет-видань, Суспільне мовлення, державну підтримку кінематографії.

6. Про прозорість фінансування та нового регулятора

— Ви неодноразово озвучували певний порядок денний в інформаційній політиці та безпеці. Зокрема говорили, що потрібно забезпечити умови прозорості фінансування наших ЗМІ, захистити медійний ринок від вторгнення через бізнес, прямо чи опосередковано пов'язаний із агресором. Яким чином ви збираєтеся це зробити? Чи реально

ухвалити відповідний закон, коли олігархи мають своїх людей у парламенті?

— Як вже говорив, **я не прихильник того, щоби наприймати купу законів. Сподіваюся, нам вдасться зашити все це в один комунікаційний акт**, не важливо, як він буде називатися.

І справа тут не в олігархах.

> Олігархи — це те, що підтримує наші найбільш затратні медіа на плаву. Якби не наші олігархи, то зараз би в нас народ дивився російське телебачення. Тому що запит на розважальне ТБ ніхто не скасовував.

У нас є напрацювання з приводу фінансової прозорості. Головним чином це прозора економіка, прозоре фінансування.

Має бути прозорість і чистота грошей.

— За аналогією з банківською сферою?

— **Бажано було б, тому що там найбільш стійке законодавство, яке дозволяє відстежити й боротись із, так би мовити, сумнівними, брудними грошима в галузі. У банках це роблять, бажано робити це в медіа.**

Яким чином і куди вписати історію із забезпеченням незалежності редакційної політики з вироблення інформаційних продуктів — це інша справа.

Тому що нічого не заважає писати законодавство щодо регулятора.

Ми ж бачимо ***Нацраду*** **регулятором не лише телебачення, а всіх медіа.**

Але маємо чітко визначити, що є медіа, щоб ми не перетворитися на ***Роскомнадзор***, який прагне ліцензувати блогерів.

— Чи маєте приблизне визначення того, що є медіа? Ви публічно сказали про необхідність визначити, які медіа підлягають регулюванню. Чи означає це, що всі інтернет-медіа будуть зобов'язані реєструватися? У кого реєструватися, хто їх контролюватиме?

— По-перше, воно є в напрацьованому законопроєкті про аудіовізуальні послуги, й досить непогане.

Я просто не переконаний, що воно вичерпне. Це така чутлива сфера.

Один необережний рух — і ти ***Роскомнадзор***, а це точно не наш шлях.

— Ви будете визначати, які медіа потребують регулювання?

— Треба спочатку визначити, що є медіа.

— Чи потребують регулювання інтернет-медіа?

— Так. Звісно, що потребують.

— І реєстрації?

— Так, безкоштовної.

— У кого вони мають реєструватися?

— У нового регулятора.

— Крім Нацради, чи будуть створені ще якісь регулятори та реєстратори медіа? Якими саме медіа буде опікуватися Нацрада з питань телебачення і радіомовлення?

— Нехай цей ***регулятор*** називається Національна рада з питань медіа.

Вона опікуватиметься всіма медіа.

Я вважаю, ми разом із ***Ткаченком*** вважаємо, що **просто всіма**.

Це має бути єдиний регулятор для всього медіаринку. Для чого мати багато регуляторів? Хай буде один.

— Тобто це не інший регулятор, а реформована Нацрада? Вона буде контролювати всі медіа, правильно я зрозуміла?

— Ні, не додатковий, а **новий**, із якісної точки зору зроблений на базі того, що вже є.

Звісно, контролювати, а як інакше?

Нацрада ж зараз контролює ТРК.

— Як ви будете змінювати принципи формування *Нацради*? Які будуть вимоги до членів Нацради? Хто зможе їх призначати / обирати?

— Потрібно разом сідати з медіагромадськістю й визначатися.

Обирати потрібно на конкурсі.

Я вважаю, що політичне квотування має піти в минуле. Це моя особиста думка, але я її як завтрашній парламентар буду відстоювати.

Вважаю, що ***квотний принцип***, **якщо ми створюємо будь-якого регулятора, має піти в минуле.**

Має бути конкурсний принцип призначення, а не політичний.

Через конкурсну комісію при залучені міжнародних представників. За прозорими конкурсними умовами, із чітко визначеними критеріями. На мій погляд, 9 людей вистачить, можливо, буде більше — 15.

7. Про російськомовний канал для «боротьби за уми»

— Ви також говорили про можливе об'єднання Суспільного мовлення й іномовлення. Ви розумієте, що діяльність цих мовників, які фінансуються з держбюджету, регулюють різні закони? Іномовлення ж не має права мовити всередині країни (крім тимчасово окупованих територій).

— Можливо, що й так.

Не можу сказати, що в мене наразі є конкретне рішення.

Я тільки знаю, що нам не треба плодити зайвих каналів. Звісно, треба виправляти закони.

Як можна заборонити людям дивитись іномовлення всередині країни, приміром, через супутник?

— У який спосіб ви збираєтеся запускати російськомовний канал для «боротьби за уми» українців і росіян? 1) — Це буде новий канал чи на базі якогось існуючого? 2) — Із яких джерел фінансуватиметься? 3) — Хто відповідатиме за його діяльність? Супутниковий / цифровий?

— Про це і йдеться. У нас просто немає стільки грошей, щоб запускати ще один канал. Треба іномовленню сфокусуватися на двох мовах — англійській та російській.

— Тобто це буде російськомовний канал на базі UATV?

— Так.

— Мовлення в цифрі й на супутнику?

— Так.

— І фінансування з держбюджету? Поки що іномовлення фінансується з держбюджету.

— Звісно, що так.

Ми зараз відпрацьовуємо проєктну схему. проєкт ще не закінчено.

У нас узагалі не може бути державних ЗМІ.

Чи іномовлення може бути державним? Я вважаю, що ні.

— Наразі воно державне.

— А я вважаю, що **воно не має бути державним, воно має ввійти до складу Суспільного**.

— Воно й мало там бути раніше, відповідно до закону про Суспільне мовлення 2014 року. Потім його вивели, вирішили, що не потягнуть реформувати все разом. У багатьох країнах іномовлення входить до складу суспільного.

— Я вважаю, що має бути у складі Суспільного. Не можу сказати, що гарантую, що воно буде так. Тому що **це моя думка як одного із проєктантів.**

— Ви ще говорили, що буде створено якийсь продакшен, що вироблятиме контент для російськомовного каналу, до якого увійдуть медіапродукти різних медіагруп.

— **Я казав не про продакшен, а про агрегатора**, про такий своєрідний Netflix (американський провайдер інтернет-служби «на вимогу» потокового мультимедіа, який пропонує до перегляду фільми, серіали тощо. — Ред.).

Вважаю, що **нам потрібен подібний агрегатор.**

Він не буде дорого коштувати. Ми повинні мати платформу, на якій будуть медіапродукти і приватних компаній, і Суспільного мовника. На неї може зайти людина хоч з окупованої території України, хоч із Росії, Аргентини, Канади, США, Нової Зеландії і взяти там український медіапродукт і російською, й англійською, й українською мовами. Це важливо, до речі, і для діаспори.

— Якщо це буде виробництво комерційних каналів, їм потрібно буде заплатити за те, що вони розміщуватимуть свій продукт на цій платформі?

— Це те, про що ми зараз говоримо із приватними мовниками, це ще потребує юридичного обговорення.

— Ви просите їх давати цей продукт безкоштовно, в рамках своєї соціальної місії?

— Думаю, що їм можна щось відшкодовувати.

— Давати державні гранти?

— Не гранти. Гранти даєш на те, щоби щось виробили. Думаю, старий контент вони можуть давати безкоштовно. Новіше можуть віддавати за частину вартості, за умови відшкодування.

Це одна з можливих схем.

А державні гранти, можливо, краще нам давати ATR. Треба подивитися, що із «Чорноморкою», чи жива вона. Чи не буде надто дорого поновити її мовлення в нормальному обсязі та нормальній якості. У таких випадках потрібно, звісно, підтримувати. Що стосується Донбасу — це вже завдання Суспільного, того ж «UA: Донбасу».

8. Про міністерство гуманітарної політики та інформаційну безпеку

— Прокоментуйте інформацію про *об'єднання кількох міністерств в одне* — гуманітарної політики. Чи правда, що його очолить радник президента з гуманітарних питань Володимир Бородянський?

— Не виключаю цього. Звісно, що не може вже бути визначено єдину кандидатуру. Бородянський — один зі співавторів цього великого проєкту, звісно, один із тих, хто може очолити таке міністерство.

— Михайло Федоров в *інтерв'ю* Liga.net каже, що був би не проти створити на базі Міністерства інформполітики *ІТ-міністерство*. Наскільки твердим є намір об'єднати Міністерство інформаційної політики, Міністерство молоді та спорту і Міністерство культури в Міністерство гуманітарної політики?

— **Тверде, як алмаз**.

Можливо, варто створити інший центральний орган виконавчої влади, який буде опікуватися питаннями IT, диджитальної економіки тощо, але це не про Міністерство інформаційної політики.

— Хто має займатись *інформаційною безпекою* в державі? Наразі вже три українські інформаційні канали — «112 Україна», NewsOne і ZIK — зосереджено в руках Тараса Козака — соратника Віктора Медведчука, відкрито проросійського політика, кума президента РФ, одного з лідерів «Опозиційної платформи — За життя». *Медіарух «Медіа за усвідомлений вибір» вбачає* в цьому загрозу для національної безпеки та інформаційного простору України. Чи ви поділяєте ці застереження? Що, на вашу думку, мають у цій ситуації вчинити державні органи?

— І ми вбачаємо загрозу для національної безпеки.

А що мають чинити державні органи? Ми ж про це вже почали дискутувати. Ввести військову цензуру? Чомусь усі проти. Прозорість фінансування — це важлива складова. Але вона не єдина. Прозорість фінансування, редакційна угода, можливо, як додаток до ліцензії для кожного медіа. Відповіді немає, як можна це зробити, щоб не звести нанівець свободу слова.

Я вважаю, що в окремих випадках регулятор повинен мати право жорсткіше реагувати, приміром, на показ того ж фільму Олівера Стоуна.

Але якби Нацрада навіть мала таке право зараз і вимкнула канал, то вони пішли би з істерикою у Страсбург, Брюссель, Європейський суд з прав людини.

І ми майже на 100 % програли би.

Бо в нас не прописані критерії, що таке *шкідливий контент*.

Це складна й небезпечна річ.

Вони користуються тим, що в ЄС демократичні країни, які відстоюють права і свободи людини.

— Чи буде партія «Слуга народу» підтримувати продовження блокування російських соцмереж, вебсайтів, вебсервісів із окупованих територій? Якщо так, то за якими механізмами має відбуватися таке блокування? На підставі рішень РНБО та указів президента чи в інший спосіб?

— **Безумовно**.

Із приводу блокування вебсайтів: я вважаю, це все має перейти до регулятора.

Якщо регулятор визнає контент незаконним, таким, що спрямований на підрив конституційного ладу і становить загрозу територіальній цілісності, то, звісно, вони мають блокуватись.

Але, знову-таки, **потрібно виписати критерії такого контенту**.

Приміром, де злочин у тому, щоби товкти воду у ступі про мир. А хто проти миру? Всі ж за мир. І що з тим робити? Піди доведи, що це те саме, що кажуть у Скабєєвої, або у Дмітрія Кисельова, або Соловйова.

Наприклад, медведчуківські канали говорять же про цілісність країни, тільки з особливим статусом. Чи можу я сказати, що особливий статус — це злочин, якщо його попередня Верховна Рада підтримала? І де в мене докази, що це злочин?

9. Про медійні реформи та мовний закон

— Закон про аудіовізуальні послуги є одним із зобов'язань України перед ЄС. Український уряд узяв на себе зобов'язання гармонізувати українське законодавство з європейським протягом двох років до вересня 2017 року. Так само й угода про Асоціацію України з ЄС передбачає імплементувати Директиву ЄС про аудіовізуальні медіа послуги протягом двох років після завершення ратифікації угоди. Тобто закон «Про аудіовізуальні послуги» Україна має ухвалити до 1 вересня 2019 року. Чи ви готові перереєструвати

й підтримати той законопроєкт, який був напрацьований робочою групою при парламентському комітеті з питань свободи слова та інформаційної політики та зареєстрований Вікторією Сюмар?

— Звісно. Вони його напрацювали, але вийшла нова Директива ЄС. І ми ще не зробили апдейт того, що напрацьовано. Там зроблено дуже багато роботи, і якісно зроблено, чого ж не брати.

— Яка позиція партії «Слуга народу» щодо мовного закону? Чи будете ви підтримувати перегляд цього закону? Чи будете ініціювати правки, які?

— Ми зараз дискутуємо на цю тему, тому що є певні проблеми. Є проблема з тим самим іномовленням. Як воно буде мовити кількома мовами. В ATR є дитячий канал «Ляле», на якому транслюються мультики кримськотатарською. І це мультики не українського виробництва, бо ми не виробляємо стільки мультиків, скільки їм треба. І казати, що закон простимулює вітчизняне виробництво, — це просто маячня, це безвідповідальна позиція. Тому що ми не виробляємо стільки годин анімації, кінопродукту, дитячих серіалів, скільки потрібно українським мовникам. Не розумію, як люди з індустрії, які входили до групи, яка писала цей закон, не передбачили цих больових точок.

— Я знаю, що в комітеті свободи слова хотіли, щоб закон про мову узгоджувався з уже чинними законами про квоти, планували відстрочити набуття чинності.

— Це, до речі, знову повертає нас до питання про повний цикл публічної політики. Коли мені кажуть про обговорення і громадську думку, кажу, що все це імітація. Повний цикл публічної політики передбачає не обговорення із громадськістю, а врахування інтересів усіх сторін, а це значить, що як би кому не хотілось, а треба було вислухати Ткаченка («1+1 медіа»), Богуцького (StarLightMedia), Корогод («Україна»), Іслямова (ATR) та інших. Треба було дійти згоди. Просто дуже поспішали, бо кортіло прийняти закон про мову до виборів. І що, допомогло це їм перемогти партію «Слуга народу»? Аж ніяк.

Ми не бачимо підстав для перегляду квот на загальнонаціональних, розважальних каналах. Ми не бачимо підстав для перегляду квот на радіо. Я взагалі не бачу підстав для перегляду фундаментальних положень закону про функціонування державної мови. Але ось ті баги треба виправити. Тому що взагалі жоден закон не є священною коровою. Закон має відповідати життю, а не життя відповідати закону. Бо люди приходять у Раду й починають думати, що вони типу конструюють життя. А це не так. А потім ми дивуємося, чому в нас закони не виконуються. Тому що є принцип англосаксонського права, наріжний камінь для розуміння успішної та сталої демократії: закони мають писатися під ті процеси, які вже є в житті. А не навпаки. Якщо ти намагаєшся регламентувати життя, то життя завжди сильніше за тебе. Єдиний шлях — це масові репресії. Дякуємо, проходили.

— Якою є позиція партії щодо Суспільного мовлення? Усі роки існування Національна суспільна телерадіокомпанія України не отримує з бюджету ту суму, яка гарантована законом (0,2 % видатків загального фонду Держбюджету за попередній рік) — депутати під час голосування за бюджет постійно закладають меншу суму на Суспільне. Чи будете ви наполягати на повному фінансуванні Суспільного? Чи плануєте змінювати законодавство щодо фінансування Суспільного? Наприклад, підтримувати законодавчу ініціативу, яку просуває, зокрема, «Детектор медіа», щодо фінансування Суспільного за рахунок ренти за користування радіочастотним ресурсом, яку вже сплачують до держбюджету мобільні оператори й телерадіомовники?

— Я вважаю, що це була слушна пропозиція, щоб зафіксувати за Суспільним певний відсоток від певного податку, в даному випадку йдеться про певний збір. Не бачу в цій ідеї нічого такого ризикованого або поганого. Так буде стабільніше. Тому я думаю, що розглянемо найближчим часом, яке рішення буде оптимальним для Суспільного.

Думаю, Суспільне має погодити з акціонерами бізнес-план на рік. Цьому має передувати спокійна, відверта розмова про те, що заважає реформі. Визначити, що заважає, а потім його виправити, щоби перестало заважати. Якби в нас суспільне мовлення існувало раніше, якби Віктор Андрійович Ющенко свого часу не боявся його створити, зараз, можливо, ми не мали би проблем із Медведчуком. Тому що якби ми мали потужного Суспільного мовника, з аудиторією, яка би йому довіряла, який би мав частку телеаудиторії 10 % або, щонайменше, 5 %, то ні в кого не було би спокуси лізти в інформаційний простір. Тому що ясно було би, що з таким Суспільним мовником конкурувати неможливо. І ми би не мали проблем із медведчуківськими каналами, які маємо саме через слабкість Суспільного мовника. Саме через те, що він запізно був організований та наразі має жалюгідні рейтинги.

Тепер маємо проблему, на жаль. Але її треба вирішувати. Навіть у такому гостро конкурентному середовищі, навіть за умови, що в нас на Суспільному гроші тільки державні й наших західних друзів, а проти нас грає Росія, яка здатна вливати і вливає через навколомедведчуківські структури мільйони доларів у його канали, все одно не вірю, що неможливо з ними поборотись і виграти цю битву. Ми маємо із Ткаченком і Бородянським вдалий довід витягання з ями СТБ та ICTV. Ми почали з того, що в СТБ була частка 2 %, а вже за рік зробили майже 5 %, а ще за один рік 8 %. Тому що робили все правильно. Тому що в нас був проєкт і було все прораховано. Ми знали все про аудиторію, досконало знали всі її запити, знали точно, в якій ніші можна почати, як її потім розширювати, які там ще є аудиторії і що з ними робити. Тому і виграли. І в цьому випадку це можна зробити теж.

— Чи буде партія «Слуга народу» підтримувати ініціативи щодо скасування обмежень на показ російських фільмів і серіалів, на показ контенту

із фігурантами з так званого чорного списку Міністерства культури (діячі культури, які загрожують нацбезпеці)? Чи були дієвими, на вашу думку, такі заборони?

— Заборони були дієві. І звісно, що маємо захищати нашого глядача від російського контенту. Що стосується окремих людей, які потрапляли у список. Якщо ми беремо не художні твори, а окремих людей, то те саме, що з наративами, треба просто мати чіткі критерії, чому вони потрапляють у «чорний список». Щоб не через «Миротворець» туди люди потрапляли чи ще якимось дивним шляхом. Сама по собі практика людей, які небажані у країні, існує в усіх, у тому числі в цивілізованих країнах. Тому, вибачте, ми тут нічого не порушуємо. Тим паче, що в нас фактично війна. Так що ми в повному своєму праві обмежувати в'їзд для людей, які несуть сюди ворожі меседжі, або є уособленням ворожої пропаганди, або просто порушують українське законодавство. Звісно, що ця практика має бути продовжена, але й критерії мають бути.

— Якою є позиція партії «Слуга народу» щодо державної підтримки кінематографії? Чи вважаєте ви доцільним фінансувати з державного бюджету кіноіндустрію? У 2017 році було ухвалено закон про державну підтримку кінематографії, але досі не запрацювала система рибейтів (cash rebates — повернення кіновиробникам із держбюджету частини коштів, витрачених іноземними знімальними групами в Україні) — ваша партія готова прискорити на законодавчому рівні впровадження такої системи?

— Ми плануємо з Олександром Ткаченком форсувати вирішення цього питання. Підтримка кінематографії обов'язкова, й системи рибейтів у тому числі.

***

№ 3.152-5

Політтехнолог Зеленського: «Усі олігархи повинні однаково страждати»

2019-08-02

Анна Стешенко Діана Буцко

Серед нових облич у партії «Слуга народу» є й кілька досвідчених.

Один з них – політтехнолог й медіаексперт Микита *Потураєв* (№97 у списку). У команді президента він є радником з політичних питань.

Разом з іншими колегами по партії Микита Потураєв узяв участь у школі майбутнього депутата у Трускавці – не лише як учень, а й як старший наставник.

Його емоційна промова про те, що «слуги народу» – «політичні ніхто», які завдячують своєю перемогою виключно Володимиру Зеленському, жваво обговорювалася спочатку самими депутатами, а пізніше ще й у соцмережах.

Сам Потураєв вважає таку бесіду елементом виховання.

У Трускавці LB.ua поговорив з Микитою Потураєвим про причини перемоги Володимира Зеленського та його партії, плани команди та посилення обмежень у ЗМІ.

1. «Що ж стосується ризиків «тушкування» або корупційності, то вони є, будемо відверті»

— Анна Стешенко: 28 липня, у неділю, коли майбутні нардепи приїхали у Трускавець, їх зібрали на першу закриту зустріч. Ви сказали, що насправді на парламентських виборах перемогли не кандидати у депутати, а президент, і порадили спуститися з небес на землю. Які основні меседжі ви намагалися донести майбутнім представникам «Слуги народу» у Верховній раді цією промовою?

— Сподіваюсь, що щось таки доніс. Якщо люди перебувають десь у навколозоряному просторі, то повернути їх звідти важко. Сенс мого виступу полягав у тому, щоб сказати людям: безперечно, кожен зробив великий вклад у спільну перемогу. Більшість мажоритарників проводила багато зустрічей. Особистий контакт з людьми – це дуже важка і навіть виснажлива справа. Соціологія показувала: суспільство відчувало, що еліта повністю відірвалася від виборців, не чула справжніх болей та питань людей. І під час зустрічей виборці цього не приховували.

Усі зробили вклад. Але треба розуміти, визнаючи цінність цього внеску, що все ж таки головний драйвер перемоги – це президент. Партія виграла, тому що ми, керівники кампанії, послали дуже простий сигнал суспільству – проголосуйте за партію «Слуга народу», яка буде працювати разом з главою держави.

1) — Тому перший меседж того виступу: усі є співавторами перемоги, але головна людина, якій ми завдячувати успіхом, – це Зеленський. І це не лестощі – це соціологічно встановлений факт.

2) — По-друге, **під час мого виступу прозвучала фраза: «Ви – ніхто»**. Але ніхто з точки зору політичного процесу. Майбутні депутати ще не є суб'єктами політичного процесу, тому що ніколи не були в політиці. Я, до речі, і сам ще не став політичним суб'єктом, але ми потроху стаємо на цей шлях.

— Діана Буцко: Тобто ваші депутати почали хапати зіркову хворобу і забувати, хто їх привів в політику? Тому цією промовою ви їх хотіли приземлити?

— На щастя, не хапають, але приземлити треба. У депутатів, які мають професійні здобутки і успішно провели кампанію, могло скластися хибне уявлення, що вони вже політики. Тому я їм пояснив, що поки це не так.

— А.С.: Майбутні депутати скаржаться, що у команді є різні люди, деякі з відверто дивним бекграундом.

— Контраверсійні. Люди з особистою історією.

— Д.Б.: Тобто ви погоджуєтеся, що у вас є такі люди. Кого ви до них відносите?

— У першу чергу себе.

— Д.Б.: Маєте на увазі роботу на Коломойського, Тігіпка?

— І на Тимошенко, на Пінчука, Кучму. З «SCM» (промислово-фінансова група Ріната Ахметова, – LB.ua) співпрацював. З Вілкулом у Дніпропетровську. З міністром інфраструктури Володимиром Козаком у Києві.

Моя історія відображає розвиток політконсалтингу, медіа і журналістики в нашій країні.

Вона що, ідеальна?

— А.С.: Скільки контраверсійних людей у вашій команді? Депутатів, які можуть стати «тушками»?

— В особистій історії могло трапитися щось таке, чим сьогодні ти не пишаєшся. Скільки таких людей, я навіть не хочу рахувати. Але з засобів масової інформації бачу, що їх небагато. Ґрунтовних питань до будь-якого нашого депутата зі списку або мажоритарки у мене не виникало.

Що ж стосується ризиків «тушкування» або корупційності, то вони є, будемо відверті. Про святих людей я читав тільки у Біблії – у житті не зустрічав. Хіба що, можливо, у монастирях, але я там просто не буваю.

Ми знімемо недоторканність, запрацюють антикорупційні органи. Не знаю, чи розуміють це колеги, але ми будемо постійно під надзвичайно пильною увагою компетентних органів. Нічого приємного в тому немає, але, якщо ти розумієш, чому на це погодився, то можна змиритися. Це ціна, яку я готовий заплатити, тому що більше п'яти років себе не бачу у політиці.

2. «Ти не можеш вимагати від людини, яка отримує 1 тисячу євро на місяць, не втрачати свідомість від 50 тисяч доларів»

— Д.Б.: Хочу поставити вам питання, яке ми задавали різним членам команди президента, але жоден так і не відповів. Команда Зеленського у своїх руках зосереджує всю владу, у тому числі і цілковитий контроль над правоохоронними органами. Будь-який народний депутат, якщо буде скасована недоторканність, стане цілковито залежним. Як парламентарю захиститися, якщо він захоче голосувати всупереч позиції фракції?

— Тобто я маю давати відповідь, як сам думаю захиститися. Якщо не буду погоджуватися з якимось рішенням, то не буду це підтримувати. І нехай до мене тільки хтось прийде. Хочу на це подивитися. Я вже своє відбоявся.

— Д.Б.: Прийдуть до вас правоохоронці і скажуть: «Ви дещо забули задекларувати».

— Побачите мою декларацію – я нічого не забуду. Мені нема чого приховувати.

— Д.Б.: Ви ж розумієте, що справу можна сфабрикувати.

— Можна. Але недоторканність у наших умовах є кормовою базою корупції. З цим нічого нам неможливо зробити.

— Д.Б. Як думаєте, скільки ваших депутатів вдасться корумпувати?

— Сподіваюсь, що жодного. Це хибний шлях. Одна людина мені казала: «Ви маєте враховувати, що 20% депутатів будуть корумпованими». Я ж відповів, що у нього немає підстав таке казати. Хіба є така статистика?

Але я ж недарма сказав, що святих немає. Одним батогом лояльності теж не досягнеш. А пряники нам немає з чого готувати – у нас немає олігархічних грошей. Тому будемо працювати на тим, щоб була така внутрішньополітична культура.

Звичайно, коли ти на власні очі вперше в житті бачиш мільйон баксів кешем – це справляє велике незабутнє враження.

— Д.Б.: Ви бачили?

— Так, бачив і навіть більше.

Після першого разу (хоча мільйон був не мій) залишилося незабутнє враження на все життя.

Коли тобі кажуть: «Чувак, цей мільйон може бути твоїм, тільки зроби дещо», то піти на поступки комусь може здатись взагалі не складним.

Хоча мільйон депутатам сьогодні ніхто не запропонує.

— Д.Б.: Хай навіть 10-20 тисяч. Ви справді думаєте, що вони будуть відмовлятися в ім'я ідей?

— Якби у нас була філософія Партії регіонів, я б вам дуже легко відповів, як вирішити це питання. Прийшов би до депутата і сказав би: «Значить так, чувак. У тебе зарплата буде 10 штук баксів на місяць, але якщо будеш щось за нашою спиною робити, то тебе в лісосмузі закопають і більше не знайдуть».

Так вирішувала справи Партія регіонів. Хоча немонетарні мотивації у них теж були.

У нас можливе тільки немонетарне заохочення, тому що нам немає де взяти 10 тисяч доларів на щомісячну «зарплату», яка приблизно такою має бути. Хоча у наших умовах хай не 10 тисяч, але і не одна. Ти не можеш вимагати від людини, яка отримує 1 тисячу євро на місяць, не втрачати свідомість від 50 тисяч доларів.

Тому треба створювати нематеріальні мотивації. У нашому випадку - це дати людині перспективу. Цінності важливі. Отримати можна не лише посаду, отримати можна знання, які згодом конвертувати у доходи. Я ж з вами тут сиджу не тому, що я такий красивий, а тому що навчаюся все життя і чогось вартую у своїй професії.

— Д.Б.: І чого ви навчились у Коломойського?

— Я з ним зустрічався один раз в житті. Знаєте коли? Коли було коротке перемир'я між Пінчуком і Коломойським. Мене Віктор Михайлович покликав до кабінету і познайомив з Ігорем Валерійовичем.

Коли я створював партію «УКРОП» разом з Геною Корбаном (давній соратник Коломойського, – LB.ua) і Борею Філатовим (міський голова Дніпра, – LB.ua)…

— Д.Б.: Ви хочете сказати, що Коломойський не керував цим процесом?

— Ні, це партія «УКРОП».

— Д.Б.: Яку хто фінансував?

— Ігор Валерійович, безумовно, один з тих людей, які підтримували партію.

— Д.Б.: До речі, це ви привели у партію «Слуга народу» колишніх «укропівців»?

— Та вони самі прийшли. Нікого я не приводив. Я не працюю на мікрорівні.

Ми конструктори, творці ідеології, стратегії перемоги. Давно вже не їжджу регіонами і не проводжу місцеві кампанії.

До речі, «УКРОП» має сильні фракції в обласних, міських та районних радах. На життєздатність партії абсолютно не впливає наявність грошей чи спонсорів високого рівня. Це може позначитися на роботі центрального апарату. Партія не існувала за рахунок грошей одного олігарха. Ви розумієте, що Коломойський не платив усім цим людям у регіонах зарплату?

— Д.Б.: А ви розумієте, що без ресурсу олігархів створити потужну партію неможливо. І головний їхній ресурс – медіа.

3. Без ресурсу олігархів президентом може стати несистемна людина

«У середньому українці читають менше однієї книги на рік, тому й виходить серіальний світ»

— Д.Б.: Без ресурсу «1+1» Зеленський не став би президентом.

— Він був президентом, навіть якби цей серіал лише на YouTube транслювався.

— Д.Б.: Як ви прийшли до таких висновків?

— Це я зрозумів ще у 2017 році, коли ми у соціологічне дослідження від журналу «Фокус» внесли прізвища ***Вакарчука*** і ***Зеленського***.

У суспільстві сталися тектонічні зміни - антисистемна революція. Систему відправили в нокдаун, але вона відновилася, а заміни еліт не відбулася.

У нас з товаришами є політологічний кружок, де й зародилася гіпотеза, що запит на зміну еліт нікуди не подівся.

Улітку 2017 року соціологічна компанія «Соціс» Гриніва (Ігор Гринів – народний депутат, політтехнолог Петра Порошенка, – LB.ua) вставила в опитування Вакарчука, а ми вже – Володю і Славу.

— Д.Б.: Чому саме їх?

— **Ми дійшли висновків, що це антиелітарне повстання**.

Наша гіпотеза полягала в тому, що,

> — **коли повстання не отримає лідерів і не реалізується через голосування, то воно закінчиться на Майдані.**
>
> У нас в країні 300 тисяч ветеранів війни, щонайменше 3 мільйони зброї на руках. Бавитися з цим не можна.

Далі ми подумали, хто ці лідери.

Відповідь прийшла швидко – ***Вакарчук*** і ***Зеленський***, бо

> — **у них обох потужні наративи.**

Наратив – це не те, що ти про себе розповідаєш, а те, що про тебе розповідають інші.

Без цього немає політики.

Політична діяльність наративна, тобто це історія, яку протягом певного проміжку часу розповідають людям.

Від того, наскільки ця історія цікава, залежить успішність політики.

Це, даруйте, серіальний світ. У середньому українці читають менше однієї книги на рік, тому й виходить серіальний світ.

Наратив Слави зрозумілий. Він співак №1, публічний діяч, уособлення громадянської позиції – двох Майданів.

У Зеленського *подвійний наратив* – як перекручена спіраль ДНК.

У цьому наративі закладений *політичний сатирик* №1 у країні, який зі своїми товаришами безжально висміював політиків. Судячи з рейтингів, «заходило» це більшій частині населення.

Другий наратив – Василь *Голобородько*.

— Д.Б.: Міг би без другого наративу виграти?

— Можливо і не виграв би.

Якщо ми уявимо собі електоральну карту України, то у неї вже напередодні виборів була особливість.

1) — Станом на травень 2018 року, виборці на захід від Збруча готові були голосувати за Вакарчука.

2) — Усі ті, які жили на схід від Дніпра, могли підтримати Володимира Зеленського.

3) — А посередині, між Збручем і Дніпром, жили виборці Василя Петровича Голобородька.

Коли я ці цифри побачив, то зрозумів, що Володимир може виграти.

Ані він сам, ані Шефіри чи будь-хто з «Кварталу» тоді, мені здається, до кінця не вірив у це. А у другому турі Зеленський вигравав у будь-кого.

— Д.Б.: І у Вакарчука?

— Так. Тому що в Центрі України чиї виборці були? Голобородька.

4. «Усі олігархи повинні однаково страждати»

— Д.Б.: Які з ваших попередніх роботодавців зацікавлені у перекуповуванні депутатів «Слуги народу»?

— Сподіваюся, що жоден. А навіщо?

Уперше за всю історію країни вони побачать, що до всіх однакове ставлення й рівні правила.

— Д.Б.: Тоді поясню. Наприклад, «Інтерпайп» Пінчука зацікавлений, щоб на компанію не накладала санкції Москва і не було заборони на торгівлю з Росією. Уряд чи парламент можуть лобіювати це питання.

Що означають однакові правила для всіх?

Що новий «Роттердам+» неможливий ні для кого.

Що ж стосується труб «Інтерпайпу». Є український закон про санкції, є аналогічний російський проти нас. Якщо держава каже, що ми не торгуємо якоюсь продукцією з Росією, то це правило має стосуватися всіх – і Коломойського, і Пінчука, й Ахметова.

Усі повинні однаково страждати. Якщо ви скажете, що ми не здатні на рівноправність, то заперечу.

Я пам'ятаю, що

> — **після Помаранчевої революції рівні права виявилися не потрібні Віктору Андрійовичу, а не олігархам**.
>
> Знаю, хто з ким розмовляв і на що був готовий піти.
>
> **А виявилося, що «Лікарня майбутнього» – більш потрібний проект.**

— Д.Б. Якщо монополіст погоджується грати за рівними правами, то може втратити частину бізнесу і перестати бути монополістом. Влада олігархам потрібна для захисту монополії.

— По-перше, **монополій у нас мало**.

Справді, **є нездорові речі в енергосфері**. **І це мабуть все.**

Антитрастові закони в інших країнах не відбирають власність, а лише монопольний контроль.

На такі правила ми будемо погоджуватися, бо це основа економічної рівності.

— Д.Б.: Ви, як політтехнолог, який працював з усіма цими монополістами, справді вірите, що вони погодяться втратити контроль?

— Звісно, вірю. Тому що їх можна переконати у тому, що це вигідно. Якщо ж вони не погодяться, то протягом дня не те, що перестануть бути олігархами, а перетворюються у ні в кого.

Сидіти в глухій обороні, не витягуючи противника у свій простір – шлях до поразки.

— С.К.: Виборці від вас чекають радикальних змін? Якщо цього не станеться, то для вас це може мати наслідки. Скільки ви своїй команді часу даєте?

— **У нас є рік**.

— А.С.: Що ви за цей рік повинні зробити?

— Соціологія каже, що **ми повинні показати успіхи у боротьбі з корупцією, причому у найвищому ешелоні влади**.

Ріст економіки, який, як казав Віктор Ющенко, можно на хліб змастити. Чи відчути у своєму холодильнику.

— А.С.: Ціни на газ?

— Над цим профілем працюють спеціалісти.

Проблема не у тому, що тарифи високі, а що доходи маленькі.

Бажано застосовувати ринкові механізми, аби **не допустити подальшого підвищення вартості, і застосовувати субсидії для найменш забезпечених**.

— А.С.: Що ще?

— **Донбас**, звісно.

— А.С.: Ви повинні закінчити війну за рік?

— На щастя, усе не так погано. Люди хочуть миру, але не на умовах капітуляції. Усі розуміють, що ключі від миру лежать у Кремлі.

Перший орієнтир - припинення вогню. Ми домовилися з росіянами, що з 21 липня діє режим повного припинення вогню. Його дотримання, згідно з Мінськими домовленостями, запускає розведення військ.

Зараз масових обстрілів немає, але час від часу з того боку починають стріляти, не дозволяючи перейти до наступного етапу.

— Д.Б. Ви тільки тепер це зрозуміли?

— Ми давно це розуміли. Просто сидіти в глухій обороні, не витягуючи противника у свій простір – шлях до поразки. Ми повинні бути активними, постійно показувати готовність до наступних кроків.

Як наприклад у Станиці Луганській. Мовляв, ми свою частину виконали, а ви не можете, тоді які до нас претензії?

Зеленський показує, що він готовий. Ми, як держава, проявляємо дії. Криза в іншій країні.

5. «Кожна людина в країні повинна чесно дати відповідь на питання: «Ми на війні чи ні»?»

— Д.Б.: В інтерв'ю ви говорили, що маєте *план перемоги на «інформаційному фронті»*. Що це за план?

— По-перше,

— ми повинні забезпечити умови прозорості фінансування наших ЗМІ, захистити медійний ринок від вторгнення через бізнес, прямо чи опосередковано пов'язаний з агресором.

Ми розуміємо, що у структурі власності цих каналів не знайдемо російських фірм, але питання в іншому, де пан ***Козак*** (соратник Медведчука, який є офіційним власником каналі «112», NewsOne, ZIK) взяв гроші на купівлю каналів, та за які гроші він їх фінансує. Тим більше, що там точно є «чорний нал».

Наступний момент

– **ми повинні з'ясувати, що у застарілому законодавстві стримує економічний розвиток медіа та заважає їм заробляти**.

Наше медійне законодавство 90-х років безнадійно відстало від життя.

Нам треба визначити, що є медіа, при цьому не перетворюватися на ***Роскомнадзор***, який ліцензує навіть блогерів.

Проте якщо кремлівський порядок денний транслюватимуть під виглядом нібито незалежного українського влогу, то ми почнемо тоді з провайдерами розмовляти.

— Д.Б.: Почнете забороняти Шарія, і він кричатиме про політичні переслідування. З іншого боку, ви говорите про обмеження проросійських видань, а Офіс президента постійно зливає інформацію «Страні.ua».

— Мене турбує ця проблема.

— Д.Б.: То де ж знайти межу між свободою слова і захистом інформаційного простору?

— У цьому нам допоможуть західні партнери. Але однозначної відповіді немає. Це не означає, що її не треба шукати.

Як зробити зброю – відомо. Вкладаєш 3-5 мільярдів доларів в рік і у тебе працює ВДТРК зі своїми спутниковими каналами Russia Today, купа підгодованих блогерів та ще всякого контентного лайна.

Як від цього захищатися, поки ніхто не навчився. Ідеального рішення одразу не знайдеться.

Але краще неідеальне, яке ми будемо вдосконалювати, ніж продовжувати жити з незахищеною спиною, повернутою до противника.

— Д.Б.: Ви пропонуєте реформувати Національну раду з питань телебачення й радіомовлення і надати їй більше повноважень. Як працюватиме механізм обмеження прокремлівської пропаганди?

— Для ефективної протидії,

1) — **необхідно мати право перекрити канал комунікацій – теле- чи радіопрограму. Провайдер повинен протягом 24 годин відключати заборонений контент.**

Наступний крок

2) – у медіа повинно бути право того ж дня оскаржити у суді рішення Нацради. Причому ЗМІ мусять мати право на прискорену процедуру судового розгляду.

— Д.Б.: Як це виглядатиме технічно? Нацрада моніторить програму «112 каналу», бачить фільм Олівера Стоуна і відразу відключає транслятор?

— Так.

— Д.Б.: Без жодного попередження?

— Так.

— Д.Б.: І канал не зможе вийти в ефір доти, доки через суд не скасує рішення?

— Так.

— Д.Б.: Це може бути розцінено як диктатура.

— Ні, це війна.

Кожна людина в країні повинна чесно дати відповідь на питання: «Ми на війні чи ні»? Якщо відповідь ствердна, то треба воювати, а не здаватися, не сидіти в окопі, притиснувши там руки до голови.

— Д.Б.: Міністерство інформаційної політики ви збираєтесь ліквідувати?

— **Через його повну недієздатність і відповідно – непотрібність.**

— Д.Б.: Ви також говорите, що хочете запустити окремий канал на Донбас і Крим. Можливо, збираєтесь для цього використати іномовлення UATV?

— По-перше, іномовлення створили чомусь при Міністерстві інформполітики, хоча у нас взагалі не повинно бути державних засобів масової інформації.

Тим більше у нас вже є «Суспільне», хоча й з проблемами по контенту і рейтингу.

— Д.Б.: Недофінансування «Суспільного» вас не тривожить? Лише рейтинг?

— Їм мали виділити 1 млрд 800 млн гривень, а дали – 1 млрд 8 млн. це не рахуючи грантових грошей. У них бюджет 33 мільйони євро на рік. Я, як телевізійник, знаю, що можна зробити за ці гроші і більш якісне телебачення. Але спишемо це на хворобу росту.

Далі питання – навіщо МІП створювали, якщо є «Суспільне»? Круглі столи проводити? Канал ATR отримав минулого року аж 35 мільйонів гривень. Знаєте від кого? Від міністерства соціальної політики у рамках програми на підтримку кримськотатарського народу.

— Д.Б.: Як працюватиме ваш канал?

— Давайте спочатку розберемося з тим, що є.

Досі не розумію, скільки грошей було виділено на цей державний канал UATV, яке у них є обладнання.

Зрозуміло, що його варто включати до складу «Суспільного», а фінасувати може окрема структура.

По-друге, треба розібратися зі структурою.

Можливо, UA:Донбас чи UA:Крим зробити пріоритетним для окупованих територій, а приватним, наприклад - ATR, давати гранти через Кабінет міністрів або інші структури.

— Д.Б.: Чесно кажучи, не дуже розумію, як у вашому світогляді поєднується бажання обмежити канали Медведчука і підтримка запровадження статусу російської мови як регіональної.

— Я такого ніколи не казав. Це Андрій виказав свою точку зору.

— Д.Б.: Ви казали, що підтримуєте Богдана *(Потураєв говорив в інтерв'ю «Апострофу»: «Я насправді солідарний з Богданом. І розумію, що він мав на увазі», – LB.ua)*.

— Я сказав, що підтримую його право висловити таку точку зору, засновану між іншим на законі про особливий статус Донбасу.

— Д.Б.: То ви підтримуєте запровадження регіональних мов?

— Я проти. Ми не повинні піддаватися на усілякий шантаж, навіть озброєний.

У нас працює пріоритет європейського законодавства над національним. Ми повинні створювати умови для розвитку корінних народів. Крім українців, це ще й кримли. Решта – національні меншини.

Прикидатися, що у нас немає російської національної меншини, не варто. Бо саме через це ми маємо цих гоблінів на Донбасі у формі російської армії тільки без розпізнавальних знаків.

Є російське національна меншина. Ми повинні зрозуміти, де вона живе і яка її чисельність, і на тій території забезпечити правами. А про регіональні мови забути, бо це шлях до великих проблем.Українська головна і єдина державна мова в країні. Інакше і бути не може.

— Д.Б.: Чому ви підтримуєте аудит закону про українську мову?

— Уже змінив свою думку.

Поговорив з фахівцями, експертами. **Невідповідності Європейській хартії мов не бачу.**

Деякі речі можна уточнити іншими законами.

***

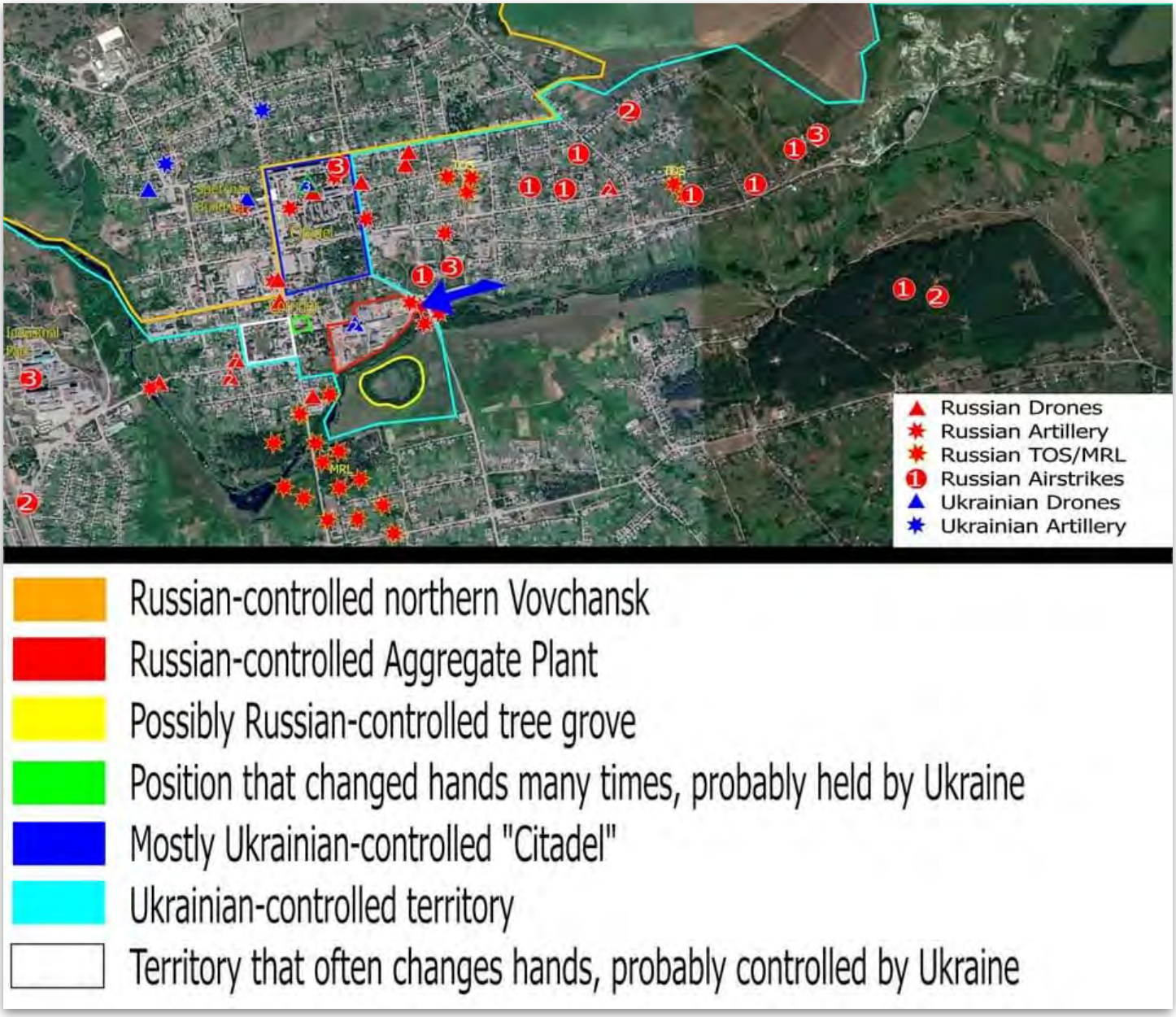
№ 3.153

05.08.2024. Огляд подій в Україні та навколо України за тиждень. Фронт

Дональд Гілл, 05 серпня 2024 року

1. ПІВНІЧНА ХАРКІВЩИНА

Російські авіаудари минулого тижня були важкими, але не призвели до помітних змін у Вовчанську та навколо міста. Українські війська намагалися атакувати східний периметр агрегатного заводу, але були змушені відступити під інтенсивними обстрілами. На зображенні, що наведено нижче, видно, як українці використовують дорогу, яка перетинає річку Вовчанськ за 300 метрів від західного паркану агрегатного заводу. Вогонь росіян зі стрілецької зброї їх не бентежив.

(мапа боїв у Вовчанську)

У селі Глибокому змін не було.

(фото українських бійців з дрона у Глибокому)

Російський дідусь, що воює в "цитаделі", сказав, що він останній у своєму підрозділі з 300 осіб, а з 30 військовослужбовців, яких було перекинуто на заміну, залишилися живими лише 10.

https://x.com/Gerashchenko_en/status/1815305409026015559

Він каже, що мухи панують у повітрі через велику кількість трупів. (Згідно з мапою, він перебуває в північній частині "цитаделі", де атакували 3 українські дрони. Контур цього трикутника має зелений колір)

На відео показано удар ТОС (важкою вогнеметною системою) термобаричними боєприпасами по центру Вовчанська.

https://t.me/pograni4nik_iz_ada/6171

2. ЗАХІДНА ЛУГАНЩИНА

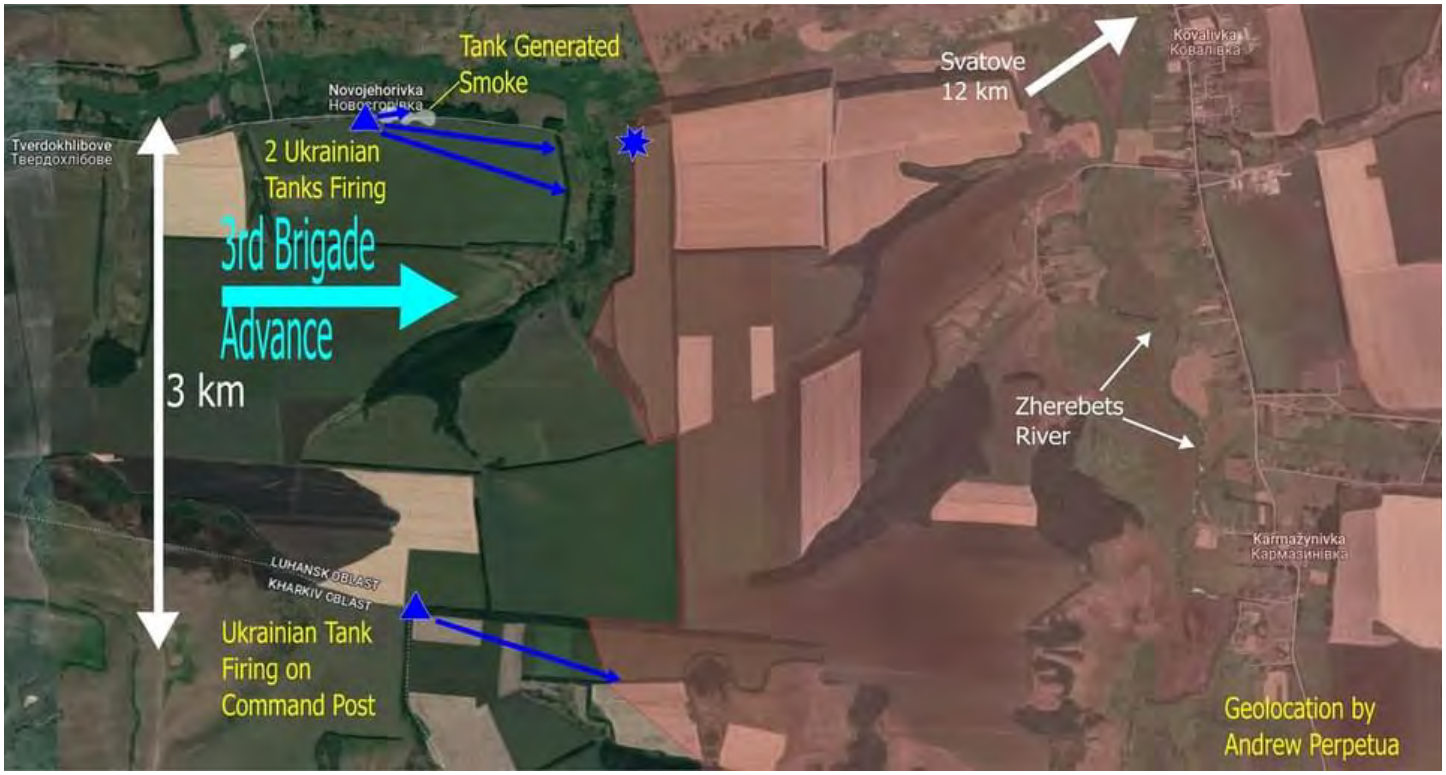
За тиждень російська армія багато атакувала, але лінія фронту майже не зсунулася з місця. 3-тя штурмова бригада влаштувала контратаку, але важко визначити, наскільки українським бійцям вдалося просунутися, причому спочатку вони зачищували окопи, які вже було позначено, що вони перебувають під їхнім контролем.

2,5 км на північний захід від Синьківки, на нижньому відео показана російський удар термобаричними боєприпасами на українські оборонні позиції в лісі.

https://t.me/pograni4nik_iz_ada/6171

Петропавлівку було атаковано двома російськими бомбами.

https://t.me/bortzhyrnal/538

(мапа: Бої 3-ї бригади на плацдармі на річці Чорний Жеребець)

У липні 2023 року росіяни перетнули річку Жеребець та просунулися на 3–5 км по фронту 15 км завдовжки, перш ніж їх було відкинуто, але вони все ж утримували плацдарм у 2 км на захід від річки. Українська розвідка вказала, що російські сили чисельністю 10 тисяч осіб мають намір просунутися до Борової із цього плацдарму, тож 3-тю штурмову бригаду було скеровано для зривання цього наміру.

3-тя бригада проводила активну оборону, тобто вони не просто сиділи в окопах та стріляли в росіян, коли ті наближалися. Вони використовували дрони для виявлення та знищення російських військ на передньому та тиловому рубежах, перш ніж ті могли організуватися в наступальні зведення.

Багато бригад так роблять, але 3-тя бригада пішла далі і проводила наступальні атаки, тобто вони влаштували невеликі штурми для знищення російських підрозділів на передових позиціях. Іноді вони захоплювали та утримували лісопосадку або окоп. Іноді вони відступали знову. Територіальне захоплення не обов'язково було метою. Метою було зірвати російські операції. Тобто, російські війська вимушені реагувати на дії 3-ї бригади, і не можуть зосередитися на наступі.

Можливо, що серія їхніх малих атак може створити умови для відкидання росіян до річки Жеребець у майбутньому. Це обмежена мета, яку вони здатні досягти. Але багато залежить від дій росіян та стану підрозділів зліва і справа від 3-ї бригади. Бригада в змозі це зробити завдяки своєму керівництву, навчанню та укомплектованості особовим складом.

Це 18-хвилинне відео показує результативну атаку 3-ї бригади.

https://www.youtube.com/watch?v=wURh-J-U1ZU&rco=1

Створення відео є важливою частиною їхніх зусиль для підтримання бригади коштом пожертв та добору поповнень особовим складом. Звичайні люди готові жертвувати та приєднуватися до підрозділу з доведеною репутацією.

(кадр з відео 3-ї окремої штурмової бригади)

3-тя бригада знала, де розташовані певні мінні поля та російські позиції з попередніх операцій. 2 українські танки обстрілюють відомі позиції та створюють димову завісу для піхоти, розпорошуючи дизельне пальне у свою вихлопну систему.

https://www.youtube.com/watch?v=JirS1i7GoaE

Коли піхота заходить на зачищення порожнього окопу, бійців підтримує дрон. Він виявляє дві теплові сигнатури та скидає на них вибухівку. Двоє росіян були на спостережному пункті, й один із них втік, щоби повідомити про просування українців.

(кадр з відео про евакуацію бійця з передової)

Українця поранено в обидві ноги. Це не тільки зменшує силу штурмового підрозділу на одну особу, ще й на двох, які мусять його евакуювати. Командир дає наказ передовій групі доставити його до другої групи, яка має надати йому допомогу. Два бійці, які транспортували пораненого, мусять повернутися до першої групи й узяти із собою одного її бійця як заміну. Важко тягти пораненого за руки та ноги в неглибокому окопі під обстрілом ворога. На відміну від російських атак, 3-тя бригада підтримує свої штурмові підрозділи постійною розвідкою за допомогою дронів, підтримуючим ударами дронів, артилерії/мінометів та час від часу прямим вогнем від танків та БМП/БТРів. Усе це координується через ефективні комунікаційні системи.

(Колаж: Дві білі цятки в жовтому колі зліва – це теплові сигнатури російського кулеметного розрахунку, які видно через інфрачервону камеру. Жовте коло праворуч – це той самий вид через стандартну камеру, що виявляє світлові хвилі видимого діапазону.)

Підрозділ перебуває під щільним вогнем російського кулемета. Піхота доповідає про це через закритий канал, а дрон надалі виявляє позицію кулеметника. Розвідку і виявлення координат у цій війні забезпечують дрони, а не піхота. Мінометний снаряд точно влучає, і росіяни втікають. Перша група українців і далі веде наступ, проходячи повз (розтрощені) російські трупи та кинуту зброю. Коли і як їх убили, невідомо, але це була інша частина.

(кадр з відео 3-ї бригади про атаку за підтримки танку)

Українці виявили командний пункт, можливо, через електронне випромінювання або завдяки огляду дроном. Вони відправили танк, щоб обстріляти позицію трьома пострілами. Невідомо, скільки росіян було вбито або поранено, але перехоплені комунікації від інших росіян свідчать про те, що вони більше не мають зв'язку з командним пунктом. Ймовірно, що особовий склад та/або обладнання було вражено танковим вогнем. Це порушило здатність командування російського підрозділу координувати свої оборонні операції.

(кадр з відео 3–ї бригади де показано командний пункт)

Український командний пункт перехопив низку російських переговорів, що свідчили про підготовку до контратаки. Командир дав завдання кожному підрозділу, куди рухатися, куди спрямувати зброю і наказав відділенню (з камерою) розгорнутися в порожню лісопосадку з перехрестям подібним до літери "Т" перед тим, як туди повернуться росіяни. Під час перетину поля їх атакував російський 120 мм міномет. Оператора камери поранено в ногу чимось, можливо, уламком від мінометного вибуху, але він рухається далі. Командир дає наказ розосередитися, щоб 120 мм міною не було вражено всіх бійців.

(Фото з ІЧ камери дрона: Жовті кола – це російська піхота. Зелене коло – це вхідний мінометний снаряд, що все ще гарячий від пострілу й летить повітрям, що дає змогу ІЧ-камері його виявити.)

Вони переховуються в окопі й знаходять рацію, яку залишили росіяни, що відступали. Вони слухають, як росіяни намагаються організувати свої сили. Українець, який розмовляє російською, використав радіо, щоб сказати, що поранені росіяни перетинають поле до їхньої позиції. Після перетину вони атакують росіян, а український солдат знову вигукує російською, щоб їх заплутати. Командир потім дає наказ мінометній команді атакувати російські

позиції далі вздовж лісопосадки. Між мінометним вогнем з одного кінця і невеликою штурмовою групою з іншого кінця російська оборона розвалюється. Коли командний пункт сказав, що росіяни побігли від 33 до 32 контрольної точки на мапі, які було позначено для полегшення комунікації. Дрони переслідують росіян, що відступають.

Бійця української штурмової групи було легко поранено, але він прямував далі в гарному настрої. У них закінчувалися боєприпаси, а день завершився з незначними пораненнями, і їх відправили в тил щонайменше з трьома полоненими, яких захопив інший підрозділ, що займе їхнє місце на лінії.

3. СІВЕРСЬК

Завдяки потужним бомбардуванням та піхотним атакам, Росія спромоглася просунутися приблизно на кілометр у двох районах на південь від Сіверська.

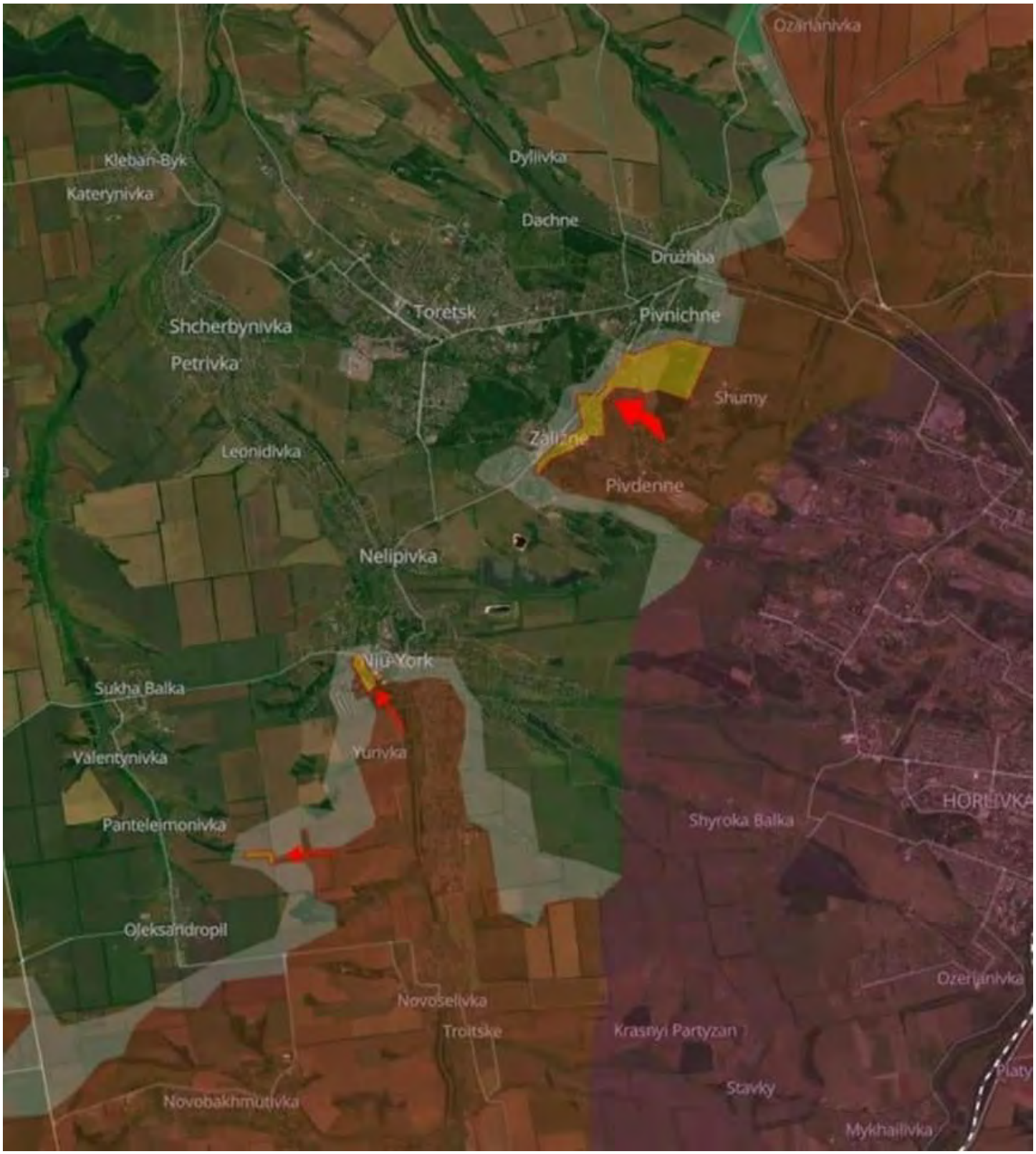

(мапа боїв на Сіверському напрямку)

4. ТОРЕЦЬК

Попри те, що українська піхота зачищала багатоповерхівки, а "Бредлі" батальйону "Скала" надавали вогневу підтримку, Росії вдалося просунутися

на 700 метрів і зміцнити контроль над центром Нью-Йорка. Вони також змогли захопити 1 км² в районі селища Північного.

(мапа боїв в околицях Торецька)

Російські війська не використовують велику кількість техніки в цьому секторі, але ж низка бойових машин було знищено.

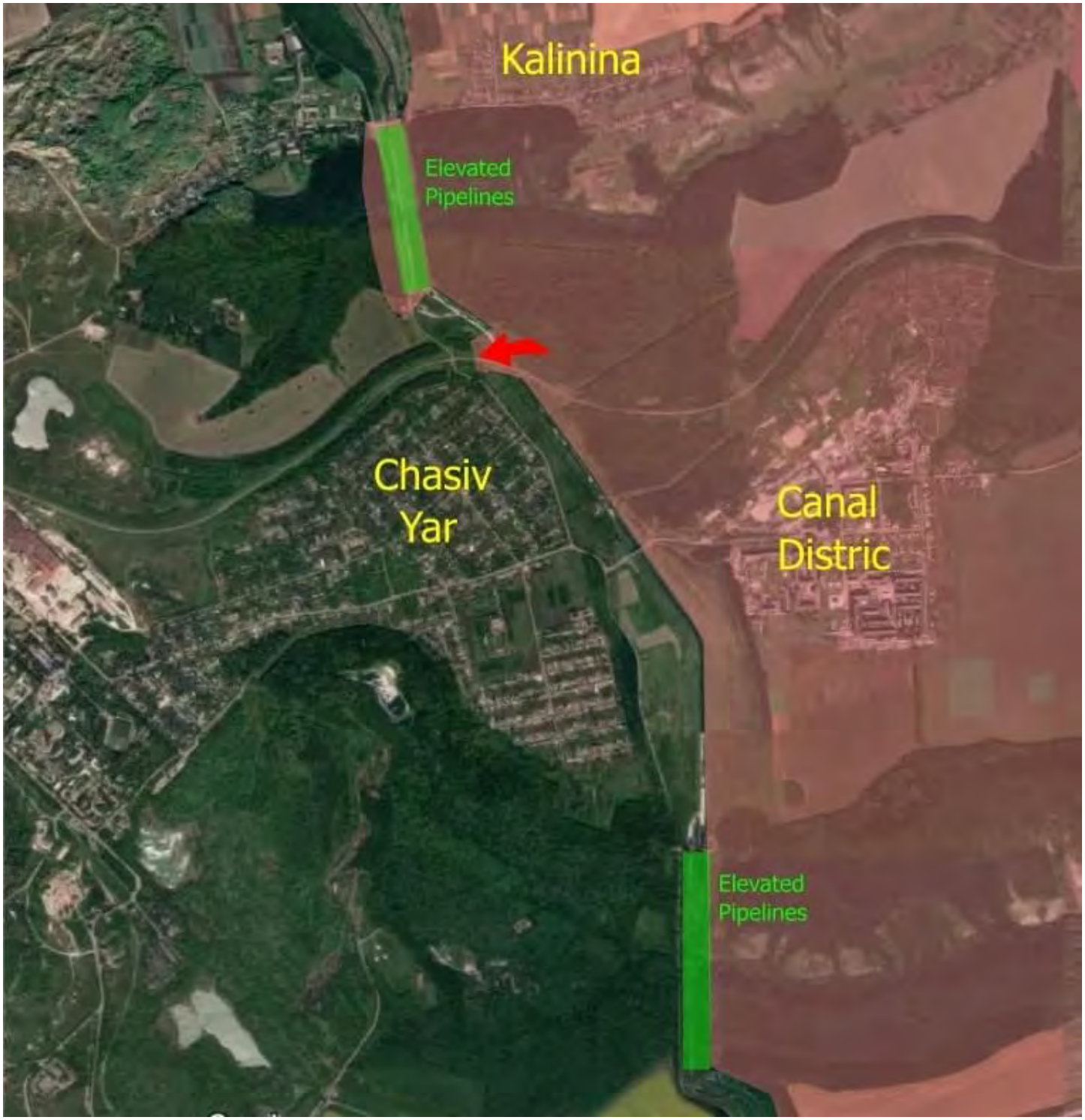
https://x.com/NOELreports/status/1818198106011206052

Багато українських цивільних осіб, літні люди насамперед, залишаються у своїх домівках, навіть коли їхній населений пункт стає зоною бойових дій. Деякі з них мають когось або щось, про що потрібно дбати. Низка не має куди піти або не в змозі розпочати життя з нуля. І, оскільки це зона бойових дій, похід до кладовища є великою небезпекою.

https://x.com/Gerashchenko_en/status/1818733206411079729

5. БАХМУТ

Канал Сіверський Донець – Донбас здебільшого є бетонною канавою, якою тече вода, але у двох місцях біля Часового Яру вона проходить через підняті труби, коли працюють помпи. Російські штурмові підрозділи вдерлися під піднятими трубопроводами на північ від Часового Яру й підтримують просування артилерією та атаками дронів. Але вони також перетнули частину бетонної канави на місці, де колись був міст, також на північ від Часового Яру. Російським військам допомогла лісосмуга, у якій зроблено 100-метровий проміжок для каналу. Такий самий ризик із лісами є біля піднятих трубопроводів на південь міста. Ще не відомо, чи перетне Росія будь-де між цими проміжками, де розрив у лісі становить від 150 до 450 метрів.

(*мапа боїв у Часовому Яру)*

6. АВДІЇВКА-ПОКРОВСЬК

Коли Росія перетнула кордон на Харківщині, низку українських наземних і безпілотних підрозділів було туди перекинуто на підкріплення. Зараз командування ЗСУ знову скерувало в до цієї ділянки фронту підрозділи дронів, підрозділ Мадяра тощо, який було залучено на Харківщини. Цьому сектору потрібна їхня допомога, оскільки російські війська просувається тут швидше, ніж у будь-якому іншому місці. Цього тижня Росія консолідувала та трохи розширила свої здобутки минулого тижня. Підрозділи на передовій скаржаться на нестачу води, їжі та боєприпасів через українські атаки дронів у тилу, але російські просування здебільшого є результатом залучення нових підрозділів, а не підтримки тих, що вже там діють.

(мапа, що демонструє просування російських військ цього тижня)

Колону з 26 російських піхотинців біля Сокола вразив дрон, вони сховалися в сусідній лісопосадці. Під час перебування в лісопосадці їх уразила ракета DPICM. Тих, хто вижив, було знищено дронами.

https://x.com/NOELreports/status/1818226318674202785

Це не вперше, коли Росія накопичує протитанкові міни на відкритій місцевості. Це не востаннє, коли Україна їх підірве.

https://x.com/i/lists/1708104956195053609

"Бредлі" обстрілює російські позиції. 47-а бригада каже, що втратила багато цих БМП, але не вказала, скільки саме.

https://x.com/RALee85/status/1819784077823672689

7. МАР'ЇНКА

Красногорівка повністю перейшла під контроль Росії, але російська техніка, яка їде до міста, і далі зазнає серйозних втрат.

https://x.com/NOELreports/status/1818395838055321793

В інших місцях Росія не змогла захопити жодної території, але 38 одиниць бронетехніки було пошкоджено або знищено. 33-я бригада атакувала ще одну колону,

https://x.com/NOELreports/status/1818305815368937574

а 79-я бригада вступила в бій використала весь свій арсенал для знищення колони з 10 танків, 47 бронетранспортерів за підтримки піхоти на 10 мотоциклах та гольф-карах.

https://x.com/RALee85/status/1818315655755514213

(Кадр з відео: Російський вертоліт Мі-8 зазнав аварії на схід від Донецька й на південь від Макіївки, за 30 км від лінії фронту.

https://pbs.twimg.com/media/GTzcZhWWkAEy39t?format=jpg&name=medium

Російський звіт стверджує, що його було вражено українським дроном під час зльоту.

https://x.com/Osinttechnical/status/1818618624036188429

Український звіт це підтверджує.

https://x.com/ArmedMaidan/status/1818661132850110547

Це був Мі-8МТВ-2 Борт 59, про що було повідомлено цього тижня.)

8. ПАДІННЯ УРОЖАЙНОГО

Під час літнього наступу України, визволення Старомайорського тривало місяць, а Урожайне було звільнено за два тижні після нього.

https://x.com/MilitarySummary/status/1690726765562417152

З листопада 2023 року до січня 2024 року Росія завдавала авіаударів по цих двох селах майже кожен третій день. Наприкінці лютого авіаудари стали щоденними й часто-густо – дуже потужними. Російські атаки були помірними у квітні, але збільшились у травні, як і бомбардування, і вже 1 травня росіяни захопили плацдарм в Урожайному. У той час, як бомбардування та атаки здебільшого було зосереджено на Урожайному, наприкінці травня несподівано було атаковане та захоплене Старомайорське. Російські бомбардування Урожайного в травні-липні були просто величезними, і в середині липня ЗСУ були вимушені відкотитися.

https://x.com/MilitarySummary/status/1809159307742658707

(Мапи: бої за Урожайне з 1 жовтня до 14 липня)

Бої в селі переважно велися з підвалів зруйнованих будинків та руїн бетонних будівель,

https://x.com/MilitarySummary/status/1811757251331248138

а також у лісосмугах за межами села.

https://x.com/MilitarySummary/status/1813472247941587158

Це відео, яке було зафільмовано в середині червня демонструє, як російські війська стріляють з окопу по українській піхоті, у той час, як російська артилерія б'є далі на північ, а українська техніка залишає місто.

https://x.com/MilitarySummary/status/1800506838569419010

(Фото: (Верхній лівий кут) Український солдат слухає російські дрони, (праворуч) інший використовує електронний пристрій, намагаючись заглушити дрон. (Нижній лівий кут) Українець рухається з бункера до окопу.)

Зі слів солдата 58-ї бригади, відступ планувався, коли його підрозділ був відправлений до села 8 липня, і вони пережили чотири дні потужних бомбардувань.

https://x.com/donets777/status/1813942206157529305

До 12 липня підрозділ перед ними відступив, і його позицію почали атакувати дрони. У цей момент поранених можна було евакуювати лише вночі. Вранці вони отримали наказ відступити на одну позицію далі, що вони й зробили, як тільки почалося чергове бомбардування.

(Ілюстрація: (Верхній лівий кут) Вид на російську техніку з українського бункера.

https://www.nytimes.com/2024/07/30/world/europe/russia-urozhaine-staromaiorske-ukraine.html

(Верхній правий кут) Солдат використовує перископ для огляду російських позицій. (Нижній правий кут) Український патруль проходить повз пожежу, яка виникла внаслідок російського мінометного обстрілу. (Нижній лівий кут) Українець із пораненою ногою робить себе імпровізоване взуття, щоб дістатися до місця евакуації)

14 липня три російські БМП прорвали передову лінію, щоб зайняти позиції в українському тилу і блокувати відступ. Це супроводжувалося просуванням росіян на квадроциклах Desertcross 1000–3, які швидко увірвалися до села й розпочали атаку. Українським підрозділам було наказано відступати через

заміновані поля, оскільки Росія контролювала дороги. Їм було наказано залишити важке озброєння, щоб рухатися швидше. До точки евакуації було кілька кілометрів. Звідти поранених тягли 5 км до точки, де їх могли підібрати транспортні засоби.

Російські дрони зависали над полем бою, як грифи, та коригували артилерійський вогонь. Водночас українські дрони зависали над різними групами українців, що намагалися дістатися до безпечного місця, і за допомогою радіо керували ними, щоби вони могли оминути російські позиції. Потім дрони шукали українців, які не змогли повернутися.

З усім тим артилерійські удари завдали великої шкоди. Загиблих було залишено позаду, як і кількох поранених. Ті, хто міг, дісталися самотужки до пункту збору поранених. Низці поранених довелося повзти через стерню полів у сильну спеку. Комусь знадобилося 12 годин, щоб дістатися до безпечного місця, а інші вже не повернулися.

Із середини травня до середини липня 58-ма бригада втратила приблизно сто бійців загиблими та зниклими безвісти. Дані про поранених не надавалися. Немає даних про втрати росіян, але з 1 жовтня по 14 липня вони втратили понад 150 одиниць бронетехніки, артилерії, засобів ППО або РЕБ, які було пошкоджено або знищено в цьому секторі.

9. МАРІУПОЛЬ

16 липня ATACMS знищили генератор, командну вантажівку, радар та пускову установку ЗРК С-300 за 17 км на південний захід від Маріуполя.

https://www.kyivpost.com/post/35971

10. ХЕРСОН

Український дрон перехопив російський дрон.

https://x.com/HoutRuud/status/1818242545207411070

З другої спроби вони таки зіткнулися. Крило російського дрона було пошкоджено, і він випустив парашут. Оскільки він летів над правим берегом, Україна зможе його відновити.

Дрон "Shark" бачить російські намети, що розташовані на відкритій місцевості біля гирла Дніпра. Бомба JDAM перетворює намети на кратер.

https://x.com/NOELreports/status/1818395823836979557

Риття окопів рятує життя. Ця українська мінометна команда виконала хорошу роботу.

https://x.com/RALee85/status/1818789823223644345

Спека. Російські війська будують місце для зберігання води.

https://x.com/ChrisO_wiki/status/1818659169110503694

11. КРИМ

3 літаки Су-30СМ було пошкоджено внаслідок української атаки на авіабазу Саки.

https://x.com/NOELreports/status/1818259541147926660

(мапа-схема атаки літовища Саки)

13 вересня 2023 року українці сильно пошкодили підводний човен класу "Кіло". Після кількох місяців ремонту росіяни залатали пошкоджений підводний човен достатньо, щоби перемістити його в до іншого, [безпечнішого] місця.

https://www.navalnews.com/naval-news/2024/06/russian-submarine-hit-by-missiles-now-in-new-hiding-place-in-sevastopol/

(мапа перекидання підводного човна до місця ремонту)

(супутникові знімки, що підтверджують затоплення човна)

У травні поблизу причалу не було зануреного об’єкта. У серпні причал було пошкоджено, й Україна повідомила, що потопила підводний човен.

https://www.navalnews.com/naval-news/2024/06/russian-submarine-hit-by-missiles-now-in-new-hiding-place-in-sevastopol/

Коли підводний човен у Севастополі було пошкоджено у вересні 2023 року,

https://x.com/thewarzonewire/status/1819821401681141886

британський уряд заявив, що на ремонт підуть роки.

https://www.newsweek.com/russia-black-sea-fleet-rostov-don-submarine-destroyed-sevastopol-crimea-ukraine-1934272

Український уряд повідомив, що минулого тижня підводний човен було потоплено.

https://www.ukrinform.net/rubric-ato/3891715-ukraine-hits-russias-rostovondon-submarine-s400-air-defense-system-in-sevastopol.html

Також повідомляється про ураження системи С-400.

https://x.com/NOELreports/status/1819741599548518860

4 підстанції було виведено з ладу, що спричинило вимкнення світла для 50 тисяч людей в Україні.

https://unn.ua/en/news/fires-broke-out-at-4-power-substations-in-crimea-kerch-and-suburbs-are-without-power

https://youtu.be/W6_yBYNFUL0

Через те, що росіяни зруйнували дамбу в Новій Каховці, водосховище спорожніло. Це мало наслідком пересихання каналів, тож було припинено зрошення полів, земля повернулася до своїх посушливих витоків, а населення та військові зіткнулися з нестачею води. Російські солдати на островах та березі Дніпра п'ють із річки та покинутих криниць. Холера спалахнула серед російських вояків у середині червня, причому деякі з них загинули.

https://sprotyv.mod.gov.ua/en/occupation-authorities-hide-the-cholera-outbreak-in-crimea

На сьогодні не було повідомлень про зараження населених пунктів, але лідер татар попереджає про небезпеку поширення хвороби.

https://www.ukrinform.net/rubric-society/3891732-crimean-tatar-leader-warns-of-worsening-epidemiological-situation-of-crimea.html

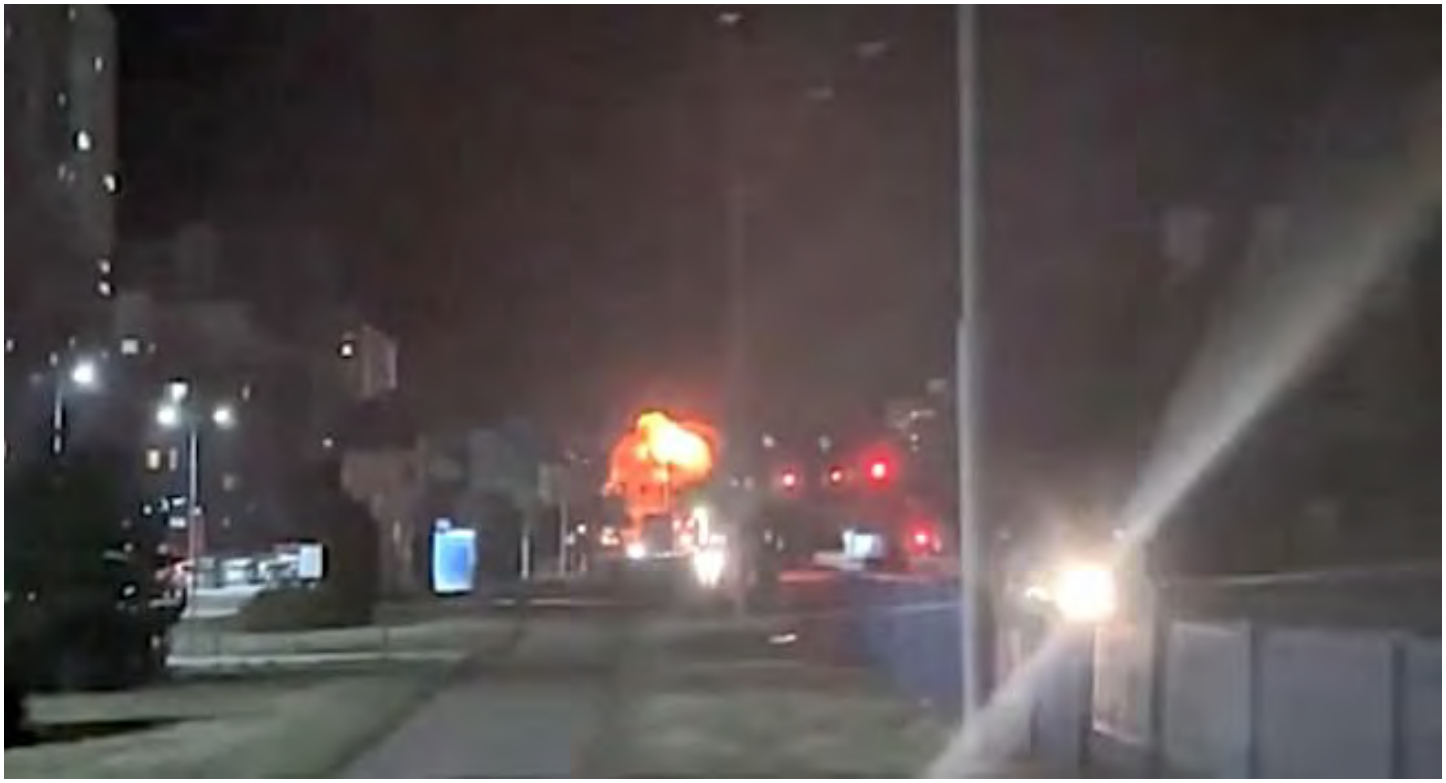
Невдовзі після того, як минулого року була зруйновано дамбу, повінь спричинила нестачу води серед російських військ та призвела до обмеженого спалаху холери.

https://www.newsweek.com/russian-army-soldiers-cholera-outbreak-kakhovka-dam-flooding-destruction-1807620

***

№ 3.154

Основні теми доби 05.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Упродовж доби на лінії фронту сталися 133 бойові зіткнення. Майже третина боїв точилася на Покровському напрямку. За інформацією сервісу DeepState Live Map, російські війська просунулися в районі села Желанне вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ, а на околицях Торецька – захопили кілька кварталів селищ Північне та Залізне та територію на схід від селища Нью-Йорк. Запеклі бої тривають ще на 5 напрямках.

Губернатор Курської області РФ повідомив про спробу прориву ЗСУ на 2 дільницях кордону. Російські телеграм-канали повідомили про ще одну спробу прориву українських підрозділів через кордон у Білгородській області.

Внаслідок ракетних ударів по Торецькому та Покровському району загинув 1 мирний житель, 8 осіб – дістали поранень. Також загинув мешканець Херсонщини, 5 людей поранено і травмовано.

2️⃣ Вночі Росія здійснила ще одну повітряну атаку України. Командувач Повітряних сил Олещук повідомив, що підрозділи ППО збили в повітряному просторі 5 областей і над Києвом 15 з 16 ударних БПЛА типу Shahed, 2 балістичні ракети "Іскандер-М" із 4 запущених, а також 2 авіаційні ракети Х-59.

Вранці 6 серпня балістичною ракетою "Іскандер" було завдано удару по житлових кварталах Харкова, постраждали 8 осіб. Ще один ракетний удар Росія завдала по Сумщині.

Представник Держдепартаменту США Міллер заявив, що рішення про знищення російських ракет у повітряному просторі України мають ухвалити всі країни НАТО консенсусом.

3️⃣ За інформацією сервісу OpenDataBot, у першому півріччі в Україні народилося менше ніж 88 тис. дітей, у той час як померли майже 251 тис. людей.

4️⃣ США надали Україні грант у розмірі $3,9 млрд. Нацбанк повідомив, що завдяки продажу валюти на міжбанківській біржі "для покриття структурного дефіциту" міжнародні резерви за місяць зменшилися до $37,2 млрд, проте після отримання гранту вони знову перевищили $40 млрд.

5️⃣ Представники бізнесу наполягають, щоб влада замість підвищення податків зосередилася на детінізації та реформі Податкової та Митної служб. Низка експертів зазначають, що джерелом коштів для фінансування оборони може бути кардинальне скорочення субвенцій місцевим бюджетам та контроль за держзакупівлями. Місцева влада марнує ці кошти, що підтверджує аналіз тисяч тендерів, у яких активісти виявили корупційні ризики. Один із таких тендерів – на ремонт лікарні "Охматдит" – було скасовано після журналістського розслідування та жорсткої реакції користувачів соцмереж.

6️⃣ ЄС запровадив санкції проти 28 білоруських чиновників за репресії проти опозиціонерів.

7️⃣ **Армія Ізраїлю ліквідувала "міністра економіки" Гази – одного з лідерів терористичного руху ХАМАС.**

ООН звільнила 9 співробітників своєї місії в секторі Газа UNRWA за зв'язок зі збройними формуваннями. Влада Ірану закрила для польотів цивільної авіації повітряний простір над країною, що може свідчити про підготовку до удару по Ізраїлю. Чиновники США закликали Іран утриматися від ескалації "у критичний момент для Близького Сходу". Президент Ірану Пезешкіян на зустрічі із секретарем Ради безпеки РФ Шойгу заявив, що Ізраїль має покарати за вбивство лідера ХАМАС Ханії. За інформацією кількох західних ЗМІ, Росія передала Ірану новітній комплекс радіоелектронної боротьби "Мурманськ БН", що може придушувати сигнал GPS на відстанях до 5 тис. км. Такий самий комплекс працює в Калінінградській області РФ, і саме він, ймовірно, є причиною перешкод у роботі систем навігації в повітряному просторі над Північною Європою. За інформацією The New York Times, Росія вже постачає Ірану засоби ППО. Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто передав попередження Ізраїлю від Ірану про атаку.

***

№ 3.155

ШИЗОФРЕНІЧНА ІЛЮЗІЯ ПЕРЕГОВОРІВ

2024-08-06

Тарас ***Стецьків***

Саме цим терміном, на мій погляд, можна найбільш точно описати те, що відбувається навколо російсько-української війни протягом останніх трьох місяців.

Приблизно з кінця квітня 2024 ми спостерігаємо глобальний парад миротворчих ініціатив, покликаних завершити, або, принаймні зупинити цю війну.

План радників Трампа, пропозиції Помпео, Джонсона, китайсько-бразильські ініціативи і ще купа миротворчих сигналів з різних країн створюють інформаційних фон, який має переконати всіх, що переговори між Росією і Україною ось ось почнуться, що вони неминучі і це є головним шляхом до закінчення війни.

Окремі політики навіть побачили, що вже склалися умови для початку переговорів і що Україна вже знаходиться у хорошій позиції для їх початку.

Саме складне і незрозуміле, що українська влада на чолі з президентом *Зеленським* якось невиправдано швидко втягнулася у ці розмови про переговори.

> **Саме розмови бо жодних підстав навіть для їх початку не спостерігається і близько.**

Зрештою саме на цю обставину звернуло увагу китайське МЗС після візиту Кулєби, заявивши, що переговори це звичайно дуже добре і Китай радо б виступив посередником і миротворцем, але

> **— умови сьогодні ще не склалися для їх початку.**

Тоді для чого президент України публічно заявляє, що до кінця листопада він підготує якийсь мирний план закінчення війни, який буде представлений на ймовірному другому саміті миру, куди запросять Росію, яка невідомо чи приїде?

> — Щоб показати гнучкість і готовність України до різних варіантів і сценаріїв? Від втоми, виснаження і недостачі західної зброї? Щоб, як висловився Подоляк, не страждала репутація України на міжнародній арені, коли всі говорять про мир, а Україна мовчить?

Тут, що називається, треба розібратися в самій суті проблеми, яка породила теперішню «переговорну сверблячку».

На моє переконання, **суть цієї проблеми полягає у стратегії адміністрації Байдена, якої вона притримувалася з самого початку війни. А може і ще раніше.**

Ця стратегія полягала в

— обережній, дозованій підтримці України, щоб та не програла,через постійне побоювання ядерної ескалації з боку Росії і втягування Заходу у безпосереднє воєнне зіткнення з нею.

Стратегія ця помилкова бо, як влучно висловився Тімоті Еш,

— “не дати Україні програти означає, що Україна вже програла”.

Такий підхід тільки заохотив Путіна, дав йому необхідний час і впевненість у нерішучості Заходу.

З цієї помилки випливала наступна:

— підтримувати Україну треба для того, щоб посадити її за стіл переговорів з РФ у максимально вигідній позиції.

Назвати Путіна диктатором і вбивцею та водночас думати про те, щоб вести з ним переговори - ну яким ще іншим словом назвати таку лінію крім того, яке винесене в заголовок цієї статті.

До слова сказати Трамп, який самовпевнено вірить у свою здатність укладати угоди, не дуже відрізняється в цьому від своїх опонентів в США. В додаток, він просто не бачить переваг для себе від надання максимальної військової підтримки Україні, щоб та перемогла на полі бою.

Базова помилка політичних еліт в США (а ширше всього Заходу) полягає в їхньому небажанні зрозуміти, що неможливо забезпечити сталий і довготривалий мир в Європі, не давши Україні можливості виграти війну. Тобто нанести поразку російській армії на території України.

Поразка РФ на полі бою, а не переговори є ключем до миру в Європі!

Тепер повернемось до Путіна.

— Він у жодному випадку не розглядає переговори як спосіб завершення війни. Всі сигнали про нібито його готовність до такого варіанту - це ФСБешний розводняк для наївних.

Росія історично йшла на переговори лише в одному випадку:

— тільки тоді, коли їм ставало погано, коли вони відчували, що не можуть далі воювати у такому темпі як раніше і їм потрібен перепочинок для того зализати рани і накопичити сили.

Проте це не єдина ціль Путіна. Його головна ціль:

— ймовірними переговорами, навіть самими розмовами про це розкласти і розвалити українське суспільство зсередини.

А паралельно

— розділити Захід в підходах до завершення війни.

Поясню схематично, як це може виглядати на практиці.

В сучасних реаліях перебігу і динаміки російсько-української війни початок будь яких реальних мирних переговорів (з посередниками чи без) між Росією і Україною неможливий без згоди України на територіальні поступки, принаймні без фіксації актуальної лінії фронту.

Причому

— це не дає жодної гарантії їх успішного завершення чи якогось прийнятного компромісу.

Припустимо, такі переговори розпочинаються.

В процесі їх перебігу українське суспільство неминуче поділиться на дві нерівні частини: на тих, хто за мир і компроміс і тих, хто за перемогу над окупантом.

Чим довше йтимуть переговори (а Росія їх навмисне затягуватиме), тим більше ті в Україні, хто «за мир» будуть далі ділитися і дробиться в питанні, на які компроміси можна піти, щоб припинити війну. Погодитись тільки на Крим. Чи і на Донбас теж. А може ще нейтральний статус. Може без НАТО, але з якимись гарантіями від великих держав. Варіантів буде безліч.

Найбільш небезпечне, що в процесі довготривалих переговорів буде відбуватися масивна демобілізація українського суспільства з рішучості до боротьби в налаштованість на будь який компроміс. Це штука психологічна, і коли така інфекція достатньо сильно роз'їсть нас зсередини - Росія вийде з переговорів, звинувативши Україну (!) в недоговороздатності.

А ми опинимось в набагато гіршому становищі, ніж були на початку таких «переговорів».

На додачу точно знайдеться частина суспільства, яке звинуватить Зеленського, що він, мовляв, не так вів переговори.

Або ж Росія продиктує нам свої, вкрай принизливі для нас, умови миру. А посередники можуть змусити нас на це погодитись, щоб закрити українське питання.

Так Росія поступала ЗАВЖДИ. І немає жодних підстав думати, ніби щось змінилося в її підлій імперській ментальності.

(1)

І **нехай ніхто не плекає ілюзії, що компроміс у вигляді втрати частини території закінчить війну і принесе мир.**

1) По перше, втрачені території вже ніколи не будуть українськими, там Україна просто зникне. Тому приклад розділеної Німеччини чи Кореї в нашому випадку просто недоречний.

2) — По друге, це означатиме поразку Заходу і консолідацію автократії у всьому світі та їх підготовку до подальшого наступу на всіх можливих фронтах.

3) — По третє, Путін через деякий час порушить будь який мир чи перемир'я і піде далі. Бо його ціль знищити Україну і розвалити після цього Захід.

Тому **єдиним правильним рецептом завершення російсько-української війни і рецептом сталого миру є чим швидше позбутися ілюзії переговорів з путінською Росією і дати Україні всі необхідні інструменти для перемоги на полі бою. А краще стати з нею пліч о пліч в боротьбі проти тиранії.**

(2)

Треба раз і назавжди позбутися ще однієї ***ілюзії,***що компроміс з РФ за рахунок України допоможе відтягнути Росію від союзу з Китаєм. Коли в США попробують піти цією дорогою і зрозуміють хибність цього шляху, може бути вже запізно.

(3)

Третя *ілюзія,* яку слід відкинути, це те, що в **Росії у разі поразки наступить безлад, хаос, розпад і відбудеться неконтрольоване розповзання ядерної зброї.**

— Ці страшилки існують ще з часів розпаду СРСР. Єдиний шанс для теперішньої Росії змінитися - це програти війну. Якщо вона залишиться такою як є, вона буде вічною загрозою миру і безпеці в світі.

А

— українській владі слід зрозуміти, що в теперішній фазі війни на виснаження для виживання України вирішальне значення має не тільки здатність української армії оборонятися, а й стійкість тилу.

Треба за будь яку ціну втримати внутрішню згуртованість суспільства, підтримку армії і союз з владою, що дещо похитнувся.

Тому в жодному разі

> — не можна дати заколисати себе ілюзіями переговорів чи ставати на цей слизький шлях, який призведе до поразки і катастрофи.

1) — Якщо розмови про переговори є тактичним кроком для маневру і виграшу позиції - це можна зрозуміти.

2) — Якщо це зміна стратегії, то подібний крок і подібна риторика йде повністю в руслі ідеології, заданої Путіним, спрямованої на внутрішній розлом українського суспільства.

В такому разі **поразка на полі бою стане лише питанням часу**.

***

№ 3.156

Огляд... у зв'язку із подіями на Суджанському (Курському) напрямку, думаю, варто звернути увагу на склад сил й засобів противника, які він має (або може мати протягом найближчого часу) розгорнутими на цьому напрямку...

2024-08-07

Машовец

1. Спочатку трохи "вихідної" інформації...

> Оцінювати та аналізувати той потік інформації, який вчора зранку хлинув з того напрямку, у зв'язку із останніми подіями, як на мене, поки не варто... По одній простій причині - він дуже рясно пересипаний з обох сторін відвертою дезою, різного роду "спец-інформацією" й просто брехнею...

Хто, куди й наскільки глибоко... геть не зрозуміло...

Єдине, що можливо впевнено сказати, це те... що на даному напрямку, протягом 2-х минулих діб обидві сторони дуже активно та інтенсивно застосовували увесь спектр конвенціональної зброї, включаючи бойову авіацію, а також - артилерійське та ракетне озброєння.

Окрім того, в ройсійському прикордонні відбулась серія боїв різного масштабу та розмаху, в результаті чого ЗСУ вдалося взяти полонених...

Також, можливо стверджувати, що ЗСУ діють, принаймні на двох тактичних напрямках:

1) - у бік с.Зелений Шлях, вздовж східного берегу р.Снагість

2) - й у бік, власне, м.Суджа, вздовж дороги Р-200, північніше р.Олешня

Інформація, щодо просування, або його відсутності - також дуже спірна та непідтверджена. Є дані, про "просування на 7-7.5 км", а є дані про, взагалі, відсутність будь-якого просування (тоді, постає питання - звідки взялися полонені...?)

Обсяг та склад українськиї сил та засобів, які приймають участь в цих діях, також, поки виглядає, скажімо так... дискусійно. То "мова їде", про 300 бійців (по суті, батальйон...), то про якісь "тисячі солдатів та десятки одиниць техніки"...

У зв'язку з цим, на даний час, можемо лише тільки опосередковано стверджувати про те, що розмах та обсяг цих дій, а також їх зміст такий, що викликав у російського командування необхідність "перемещать на данное направление резервные силы и средства"...

2. Тому, варто більш уважно придивитись до того, що саме противник має на цьому напрямку й може притягнути туди додатково...

> Перше, що варто зауважити... це той факт, що події відбуваються у смузі дії угрупування військ (УВ) противника "Север", або краще сказати - визначеного комплекту військ(сил) "Ленинградского военного округа" (ЛВО), які розгорнуті на території трьох російських прикордонних областей - Брянськой, Курской та Белгородской

Так, це саме воно зараз "вперлося" у м.Вовчанськ й намагається прорватися на тили нашого Куп'янського угрупування по дирекції Вовчанськ - Білий Колодязь - Великий Бурлук, але поки, не може, навіть, форсувати р.Вовча в районі, або в межах самого міста...

Тому, як на мене, не думаю, що нинішні події на Судженському напрямку, скажімо так, носять випадковий, у оперативному відношенні, характер... Це - явно складові одного чіткого задуму (плану) ЗСУ, щодо протидії противнику загалом й на Харківському, й на Сумському операційних напрямках...

Загалом, до складу УВ "Север" (ЛВО) входять...

1) - 6-а загальновійськова армія (ЗВА), яка має у своєму складі, принаймні, 2 окремих мотострілецьких бригади - 25-у та 138-у омсбр (обидві, зараз, задіяні в районі Вовчанська)

2) - 11-й армійський корпус (18-а мотострілецька дивізія\мсд, а також - 7-й окремий мотострілецький полк\омсп)

3) - 44-й армійський корпус (72-а мсд + 128-а омсбр)

4) - 14-й армійський корпус (АК) - 80-а та 200-а омсбр, які знаходяться на інших операційних напрямках й поки, в повній мірі, у подіях на Харківському операційному напрямку не задіяні...

А також, ряд інших частин та підрозділів, зі складу УВ та "воєнних округів"... діючих на інших операційних напрямках.

Окрім цього, варто зазначити, що, безпосередньо, на Судженському напрямку були розгорнуті підрозділи 71-го мотострілецького полку (мсп) зі складу 42-ї мсд 58-ї ЗВА "Южного военного округа" (ЮВО).

Так, ви не помилились, це "частково" ті самі "дон-дон" підрозділи, які, протягом кількох крайніх діб, через "смертельную угрозу", яка виникла для них внаслідок масованого та інтенсивного застосування ЗСУ засобів ураження, різко "покращили" свої позиції на цьому напрямку...

Як стає зрозуміло, головні сили УВ "Север", на даний час задіяні саме по напрямку на Вовчанськ та Липці (тобто, на Харківському, а не Сумському операційному напрямку, де відбуваються останні події)...

1) - обидві бригади 6-ї ЗВА - там

2) - 44-й АК, також... за виключенням пари батальйонів

3) - й 11-й АК там же, можливо... без 7-го омсп

Більше того, там же задіяні й передані у "тимчасове користування" його командуванню резерви, які штатно не входять до складу ЛВО - 155-а окрема бригада морської піхоти (обр МП), 83-а окрема десантно-штурмова бригада (одшбр)...й навіть, 2-а окрема бригада спеціального призначення (обр СпП)...

Загалом, виключно за моїми власними оцінками, УВ "Север", на даному етапі має у своєму розпорядженні:

1) - до 72-75-и тисяч особового складу (о\с)

2) - приблизно, до 320-350 танків

3) - десь, до 760-770 бойових броньованих машин (ББМ)

4) - під 800-820 артилерійських систем (АС)

5) - й до 150-160 одиниць реактивних систем залпового вогню (РСЗВ)...

Я, звісно, можу й помилятися...

але, на мій суб'єктивний погляд, "порядок цифр" - десь такий...

3. Тепер... трохи конспірології...

> Зрозуміло, що "без особливої потреби" росіяни, офіційно, не заявляли би, про пересування на Судженський напрямок якихось, поки не названих, резервів...

А це вже фіксується (звісно, у Белгородской обл., а також безпеосередньо у Курской та Брянской, по напрямку - на Курскую обл.).

Очевидно, **російське командування "таки встревожили" ці події у його прикордонні, на Курщині...**

Думаю, ключовим фактором, для їх подальшого розвитку стане питання - наскільки серьйозно воно їх сприймає насправді, а не на словах...

Так, допустити реальне переміщення частини військ (сил) УВ "Север" з Харківського на Сумський операційний напрямок - цілком можливо... Але , в якому обсязі й якому складі...? Чи не може це бути, таким собі "підігруванням" ЗСУ у складанні в них хибних уявлень, щодо реакції російського командування на події у Курской обл.?

Загалом, здатне, це вплинути на ситуацію "під Вовчанськом"...?

Звісно, здатне...

Однак, наскільки вагомо...?

Отже, **поки... запитань "у зв'язку" із подіями на Судженському напрямку - більше, ніж реальних, а головне - АРГУМЕНТОВАНИХ відповідними результатами, відповідей...**

Тому, уважно слідкуємо за розвитком подій...

***

№ 3.157-1

ZN.UA

УКРАЇНА РИЗИКУЄ ЗАЛИШИТИСЯ БЕЗ СТРАТЕГІЧНО ВАЖЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА ТИТАНУ

2024-08-06

Анна Борщевська

співзасновниця Центру вивчення і протидії гібридним загрозам, спеціалістка зі стратегічних комунікацій

Олександр Савченко

Ректор Міжнародного інституту бізнесу

Урядом України прийнято рішення виставити на продаж через онлайн-аукціон *Об'єднану гірничо-хімічну компанію (ОГХК)* і включити до об'єктів великої приватизації *Демурінський гірничо-збагачувальний комбінат*.

Ми не противники приватизації як такої та поділяємо думку, що приватний власник більш ефективний, ніж держава.

Однак за умови, що цей власник керується законами економічної доцільності, а не діє всупереч їм, з метою знищити виробництво, контроль над яким він отримає.

Такі інвестиції мають назву корозійних.

За такими інвестиціями приховано стоїть, як правило, капітал агресивної держави, що здійснює гібридні операції по економічній лінії з метою знищити економіку країни-жертви.

Іншими словами, ***корозійні інвестиції*** — це інвестиції в економіку іншої країни, що переслідують не економічні, а політичні цілі із знищення чи підкорення обраної агресором держави.

> — Метою корозійних інвестицій на перший погляд є окремі підприємства, але насправді із сукупністю вражених економічних об'єктів знищуються окремі галузі економіки та/або досягається поставлена політична мета. Реальний задум агресора стає зрозумілим на завершальній стадії конкретної операції, коли запобігти руйнівним наслідкам складно, а в певних випадках і неможливо.

Аналіз показує, що з 1995-го по 2021 рік із понад 1,5 тис. стратегічних підприємств України, які рішенням Кабінету міністрів було передано на приватизацію, близько 42% ліквідовані або перебувають на стадії банкрутства. Найбільш уразили корозійні інвестиції переробну промисловість — близько 50% втрат, видобувну промисловість і кар'єри — майже 47%, наукову та технічну діяльність — близько 35%.

У цій статті розглянуто потенційну **небезпеку чергової корозійної інвестиції.**

В оголошеному урядом аукціоні може взяти участь будь-яка фізична або юридична особа, характеристики якої не протирічать вимогам пункту 2 статті 8 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна».

За всієї зовнішньої юридичної вивіреності цього підходу він **абсолютно не враховує реалій воєнного часу, особливостей і небезпеки наслідків продажу невідомим «формально чистим» структурам покладів такої**

стратегічної сировини, як руди титану, цирконію та гафнію, в умовах довгострокової війни.

Виставлені на приватизацію об'єкти критично необхідні РФ, і протягом тривалого часу вона вдається до спроб встановити над ними контроль.

Добивши напівзруйновану та виснажену переробну титанову промисловість України, росіяни позбавлять нас надії на повоєнний розвиток титанової галузі на роки наперед. Відбудова титанової промисловості — надзвичайно комплексне і багаторівневе завдання, від вирішення якої залежить не лише економіка, а й національна безпека України та, без перебільшення, великою мірою і країн Заходу.

Приватизація відразу всіх потужних державних видобувних підприємств містить дві стратегічні загрози:

1) встановлення країною-агресором контролю над видобувними підприємствами;

2) позбавлення сировини потужних стратегічних для економіки України підприємств переробної промисловості.

Для початку трохи бази, без розуміння якої «титанова трагедія» може незаслужено залишитися без уваги і реакції суспільства.

Основою металургійної титанової промисловості (металевий титан) є виробництво губчастого титану (титанова губка) — проміжного продукту в процесі виготовлення металевих титанових зливків.

Ця перша стадія переробки сировини на металевий титан є вузьким горлечком у всьому процесі. Річ у тім, що титанову губку, без якої неможливо виготовити металевий титан, виробляють лише сім країн світу: Китай (220 тис. тонн губчастого титану на рік), Росія (понад 50 тис. тонн), Казахстан(близько 15 тис. тонн), Японія (60 тис. тонн), Саудівська Аравія (належить японській компанії, 12 тис. тонн), Індія (300 тонн) і Україна (проєктна виробнича потужність 20 тис. тонн).

Як бачимо, з усіх країн-виробників надійними партнерами Заходу є лише Японія і Україна. Власне, Запорізький титано-магнієвий комбінат є єдиним в Європі виробником губчастого титану.

1. Український титан на службі у Росії

Під час кожного зльоту ворожої авіації чи ракетної атаки Росія приносить у наші домівки руйнування, трагедії, смерті, а також… український титан. Саме так, металевий титан, без якого не існує жоден воєнно-промисловий комплекс (ВПК), у Росії десятиліттями виплавлявся з української сировини.

Так, у ракеті Х-101, якою було завдано удару по «Охматдиту», до 70% ваги (без урахування палива та бойової частини) припадало на титан.

Чи є в цьому металевому титані частка української сировини? Коротка відповідь — дуже ймовірно.

У ЗМІ неодноразово з'являлися матеріали про те, що український титан продається у РФ.

> Чиновники замість того, щоб надати суспільству вичерпні роз'яснення на конкретне питання, а з чого саме росіяни виробляють ракети, вдаються до розмитих розмірковувань щодо ролі ільменітової сировини у випуску хімічної продукції.

А віднедавна коронною фішкою стає відповідь на будь-яку критику влади і на будь-яке запитання: це російська ІПСО.

> Уже сама така поведінка відповідальних осіб опосередковано свідчить про те, що звинувачення з боку журналістів небезпідставні.

На це вказують і інші ознаки.

> 1) — **По-перше, саме Україна була основним постачальником титанової сировини до РФ.**

2013 року, напередодні початку російської агресії, з України поставлялося 98,9% від загального російського імпорту титанової сировини. Зауважимо, що на той час Росія взагалі не мала хімічного виробництва, яке потребувало б титанового концентрату. Тобто вся ця сировина йшла на виготовлення металевого титану, а в подальшому на виробництво літаків, ракет, кораблів та іншої продукції ВПК.

Не зупинились, а, навпаки, зросли в абсолютних цифрах поставки і після початку агресії. Як показує аналіз міжнародних відкритих баз даних, у тому числі і даних ООН, з 2013-го по 2021 рік саме Україна залишалась основним постачальником титанової сировини в Росію. Середньорічні поставки з України в цей період становили близько 80% від загальної кількості російського імпорту, а в деякі роки ця частка перевищувала 90%.

Тобто поставки титанової сировини під час війни, після тимчасової окупації Криму та під час і після запеклих боїв на Донбасі, не припинялися.

Не припинилися вони і після зміни влади, тримаючись у 2019–2020 роках на рівні близько 80% від загального російського імпорту. Тільки в передвоєний 2021 рік до Росії було поставлено 100 тис. тонн титанової сировини, що становило близько 47% від усього обсягу, отриманого Росією.

Виходячи з цих цифр, можна впевнено сказати, що ракети, які прилетіли нам на голови 24 лютого 2022 року, виготовлені з української титанової сировини.

> 2) — По-друге, в умовах, коли прямі поставки до РФ стали неможливими, частина титанової сировини поставляється не її споживачам, а посередникам, які до використання цієї сировини жодного стосунку не мають. Не будемо наводити окремі приклади. Їх багато і вони системні. У цьому легко переконатися, дослідивши інформацію з відкритих міжнародних баз даних.
>
> 3) — По-третє, з дивних причин не задіюються існуючі механізми, які ефективно протидіяли б непрозорій торгівлі стратегічною сировиною, зокрема можливості Державної служби експортного контролю України (ДСЕКУ).

2. Чому мовчить Держслужба експортного контролю?

Експорт Україною рутилових концентратів, а також інших компонентів для виготовлення металевого титану і навіть готової продукції з металевого

титану з невідомих, але дивних причин не контролюється Державною службою експортного контролю України. Це створює передумови для забезпечення російської промисловості (у тому числі ВПК) якісною українською сировиною та для розвитку міжнародних кримінальних посередницьких схем із реалізації цих постачань.

«Незрозумілим і нелогічним» виглядає непоширення процедури отримання дозволу ДСЕКУ на експорт переліченої вище титанової продукції.

Така процедура зобов'язує українського експортера вказати кінцевого отримувача експортованої продукції. Процедура покладає обов'язок на відповідні спецслужби перевірити цього кінцевого отримувача, а також зобов'язує ДСЕКУ проконтролювати і зафіксувати факт поставки продукції саме зазначеному споживачеві.

Дивна і нелогічна ситуація:

> — ільменітові концентрати, 95% яких йде на білила, гуму, паперову продукцію та пластик, мають проходити дозвільну процедуру, а рутилові концентрати, як і напівфабрикати для виготовлення металевого титану, — чомусь ні.

Будь-які спроби поставити їх під експортний контроль супроводжуються заявами певних експортерів, підприємців і чиновників про намагання знищити цим титанову галузь. Суспільству безапеляційно, маніпулятивно і абсолютно неправдиво нав'язується хибна думка, що саме ільменіт і тільки ільменіт має підпадати під експортний контроль, а решта переліченого не має жодного стосунку до виробництва Росією зброї.

В Україні є три потужні постачальники титанової сировини на експорт: Державне підприємство «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», гірничо-збагачувальні комбінати, які належать до структур Дмитра Фірташа, і ТОВ ВКФ «Велта» (точніше, група компаній «Велта») Андрія Бродського.

Чи складно за цих умов з'ясувати, через кого саме відбуваються поставки стратегічної сировини агресору, і зупинити бізнес на крові? Ні, нескладно. Потрібна лише політична воля.

Першим простим і показовим кроком у цьому буде поставити під експортний контроль усього переліку стратегічної титанової сировини, яка може використовуватися для виробництва зброї.

Україна не повинна перетворитися на сировинний придаток світової економіки

На сьогодні в титановій галузі економіки склалася така ситуація.

У державній власності перебувають:

1) три найбільші з працюючих підприємства видобувної галузі (титанова сировина);

2) стратегічні підприємства переробної галузі (виробник губчастого титану Запорізький титано-магнієвий комбінат, найбільший в Україні виробник хімічних добрив і барвників ПАТ «Сумихімпром», один із найбільших виробників цирконо-гафнієвої продукції, в тому числі для атомної енергетики, Державне науково-виробниче підприємство «Цирконій»);

3) провідні профільні наукові заклади.

Створено всі передумови для розбудови вертикально інтегрованого промислового виробництва конкурентоспроможної кінцевої продукції.

Це довгий ланцюг підприємств із різних галузей економіки, і базується він на вітчизняному видобутку сировини.

Саме випуск кінцевої продукції приносить надприбутки. Приватизація всіх видобувних підприємств, які належать державі та з яких розпочиналася ця стаття, може завдати нищівного удару по потенційно надприбутковій переробній промисловості України.

Відберіть у державної переробної промисловості її сировинну базу, і ціла галузь із неймовірним науковим і економічним потенціалом просто зникне. Замасковані під «ринкові відносини» відмови у постачанні руди і концентратів з «приватизованих підприємств» на вітчизняні підприємства можуть стати реальним наслідком цієї приватизації.

Її ініціатори не можуть цього не знати.

2. Що ще можна зробити?

Для того щоб максимально запобігти потенціальним загрозам, щонайменше потрібно зробити от що.

1) — По-перше, **переглянути доцільність проведення приватизації** або як мінімум не виставляти на продаж усіх стратегічних родовищ титановмісних руд і виробництв концентратів.

2) — По-друге, встановити і закріпити законом або підзаконним актом відповідних органів державної влади допуск претендентів до участі в аукціоні з продажу найбільших в Україні родовищ стратегічних матеріалів лише після ретельного моніторингу спеціальними службами (Службою зовнішньої розвідки України, Службою безпеки України, Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України) з розглядом цього питання на засіданні РНБО України.

3) — По-третє, відкрити інформацію про тих, хто претендує на ОГХК і надра України. Суспільство має право на прозорість процесу торгів, на яких продаються його багатства.

***

№ 3.157-2

Yuri E. Zhukovsky 2024-08-06
7 ч. ·

"Український" уряд зібрався віддати на прихватизацію українську титанову промисловість.
https://zn.ua/ukr/macroeconomics/ukrajina-rizikuje-zalishitisja-bez-stratehichno-vazhlivoho-virobnitstva-titanu.html
Це при тому, що українську стратегічну титанову сировину на росії і так отримують через перекупників.
"Приватна" - в наших умовах означає "безконтрольна". Зловживання прикриваються та виправдовуються "комерційною таємницею". А першою жертвою стають економічні наслідки т.з. "роздержавлення", котрі безбожно фальсифікуються, аж до банкрутства підприємства - в інтересах конкурентів, як правило, східних сусідів.

Я абсолютно не згоден з лібертаріанським посилом авторів статті "Ми не противники приватизації як такої та поділяємо думку, що приватний власник більш ефективний, ніж держава."
Занадто багато існує прикладів "проти".
Але "політкоректність" - страшна штука, особливо якщо її неправильно застосовують...

zn.ua
Україна ризикує залишитися без стратегічно важливого

***

№ 3.158-1

Бодрий ранок, хунта! Я не буду спекулювати на тому, що поліція Одеси може обійтись без кондиціонерів, коли в Україні нема світла. Бо нам треба світло і перемога над рашистами, а не дурість

2024-08-07

Ніколов

Але я не буду применшувати дискурс, коли казатиму, що одеська поліція пронизана корупційними скрєпами Малоросії. Бо толерує дикі маржі у власних кошторисах. Бо подивиться рашист на цю історію і скаже: "Так а чєм еті бандєровци атлічаються от нас? Мишебратья!"

З особливим задоволенням додам, що цю історію розкопала журналістка Олеся Ланцман, яка нещодавно проходила тижневий вишкіл на тренінгу Слідство.Інфо)))

Злодєі! Уважних журналістів, що вчитуються в кошториси, стає все більше! Завязуйте з малоросійськими практиками)))

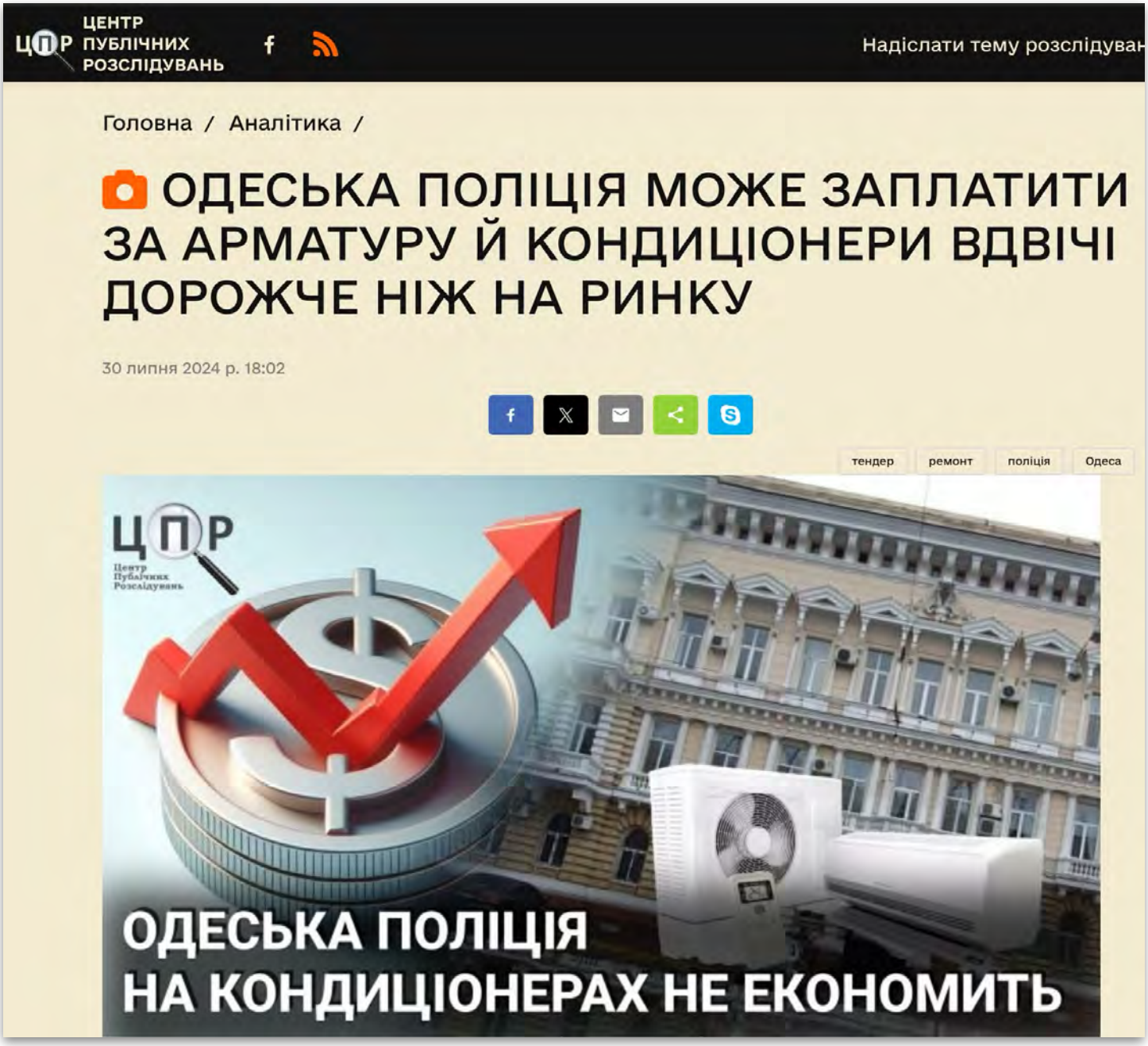
***

Головне управління Національної поліції в Одеській області замовило ремонт своїх приміщень за 57 млн грн.

Журналістка ***«Центру публічних розслідувань»*** проаналізувала кошторис і знайшла багато позицій, в яких дбайливі руки поліцейських замовників запакували купу маржі для приватних підрядників. Тут і сталева арматура по 50 тисяч при ринковій ціні 32 тис грн за тону. І особливо випукло в кондиціонерах. Для поліції в південному місті кондиціонери необхідні, це зрозуміло. Бо люди падатимуть і не працюватимуть в жару. Тому їх тут замовили два десятки. Але виявилось, що по тім цінам в кошторисі за них заплатять стільки грошей, що можна було б купити тих самих кондиціонерів у півтора рази більше. Наприклад, на колажі ви бачите, що китайські спліт-системи Gree внесли в кошторис по 70 тисяч гривень, а на ринку вони вільно продаються значно дешевше.

Коротка версія розслідування

https://nashigroshi.org/2024/08/07/odes-ka-politsiia-zamovyla-armaturu-ta-kondytsionery-po-zavyshchenykh-tsinakh/

Повна версія розслідування

https://cpi.org.ua/analytics/odeska-policiya-mozhe-zaplatiti-za-armaturu-j-kond/

***

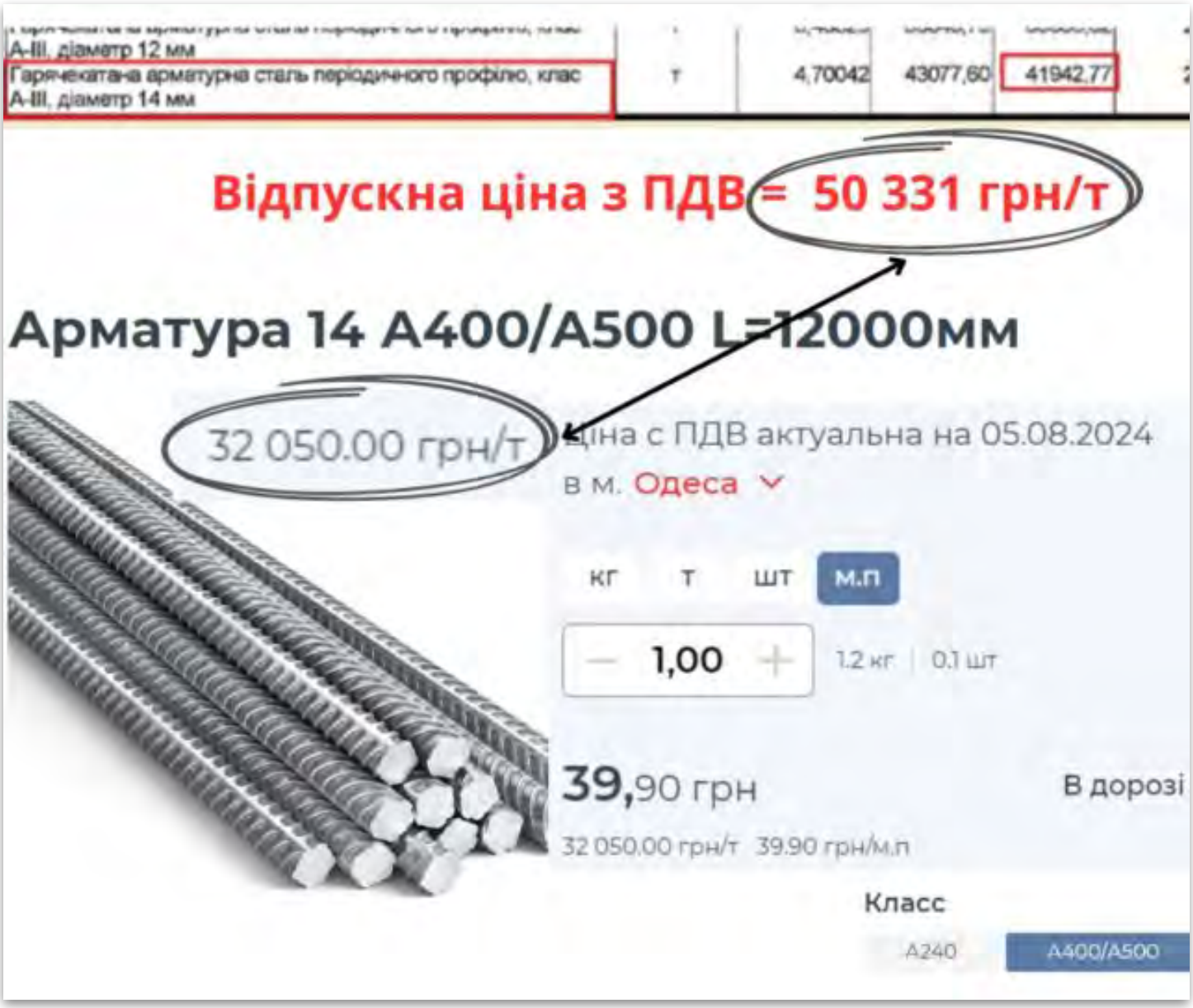
№ 3.158-2

Одеська поліція замовила арматуру та кондиціонери по завищених цінах

2024-08-07

ГУ Національної поліції в Одеській області за результатами тендеру замовило ТОВ «Будівельна Група «Гарант Якості» реконструкцію комплексу будівель за 56,58 млн грн. Про це пише Олеся Ланцман у виданні «Центр публічних розслідувань». Наступного дня після укладання договору поліція домовилась з підрядником про зниження вартості на 3,17 млн грн коштом зниження

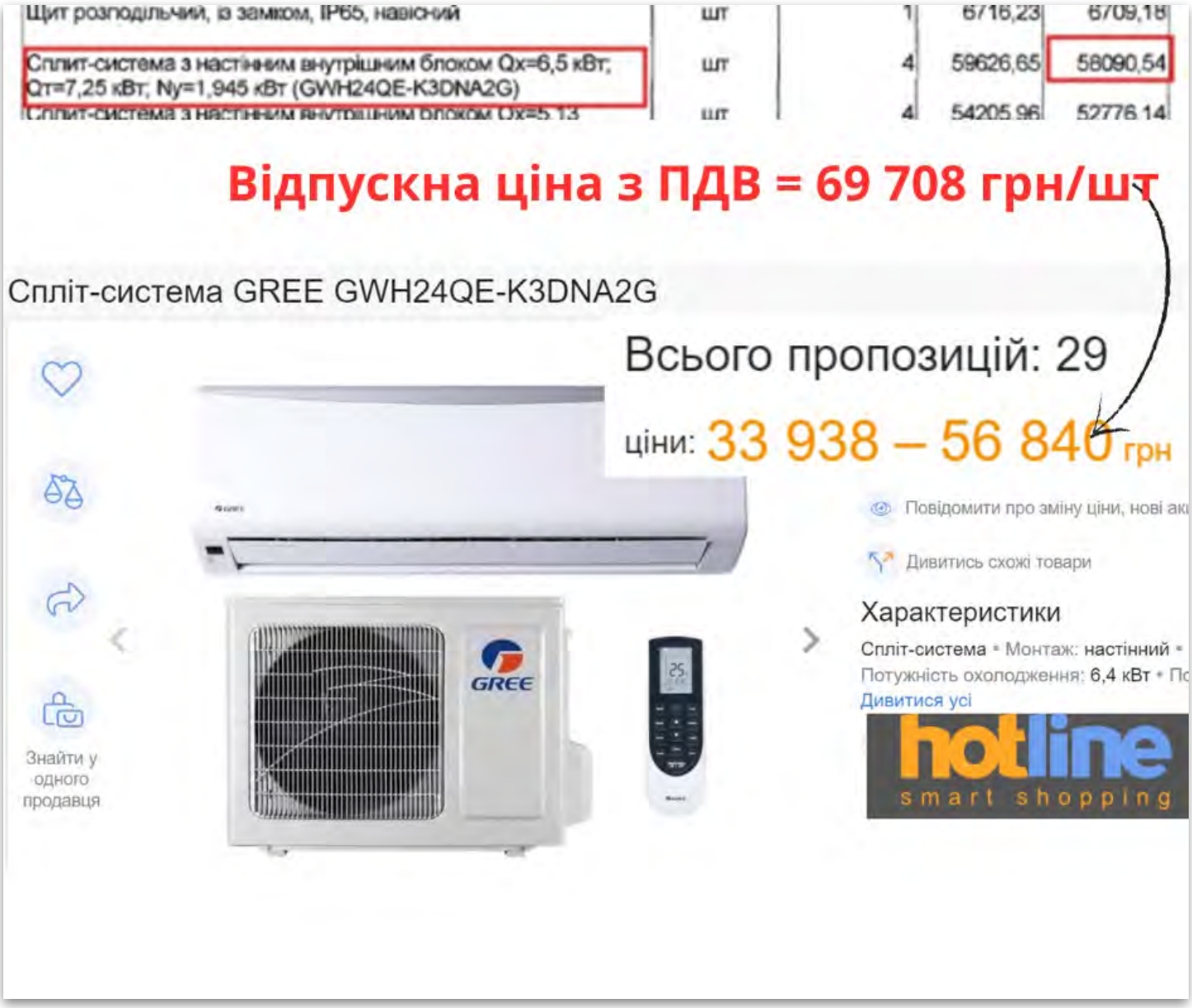
деяких складових кошторису. Однак і після внесених змін журналістка «Центру публічних розслідувань» знайшла деякі будматеріали та обладнання по завищеній ціні.

Як з’ясувалося, арматуру класу А-III діаметром 14 мм врахували по 50 331 грн/т (тут і далі ціни вказано з ПДВ). На ринку її можна купити по 32 050 грн/т, що на 36% дешевше.

Згідно з кошторисом в будівлі поліції буде встановлено як мінімум 18 кондиціонерів. Найдорожча у кошторисі спліт-система коштує понад 69 708 грн. Таких систем планують поставити 4 штуки.

Проста перевірка на hotline показує середню ринкову ціну цих спліт-систем на рівні 47 тис грн. А в одному з магазинів, з яким вдалось зв’язатись журналістці, підтвердили, що мають тотожні за 34 тис грн. Це майже вдвічі дешевше ніж в кошторисі.

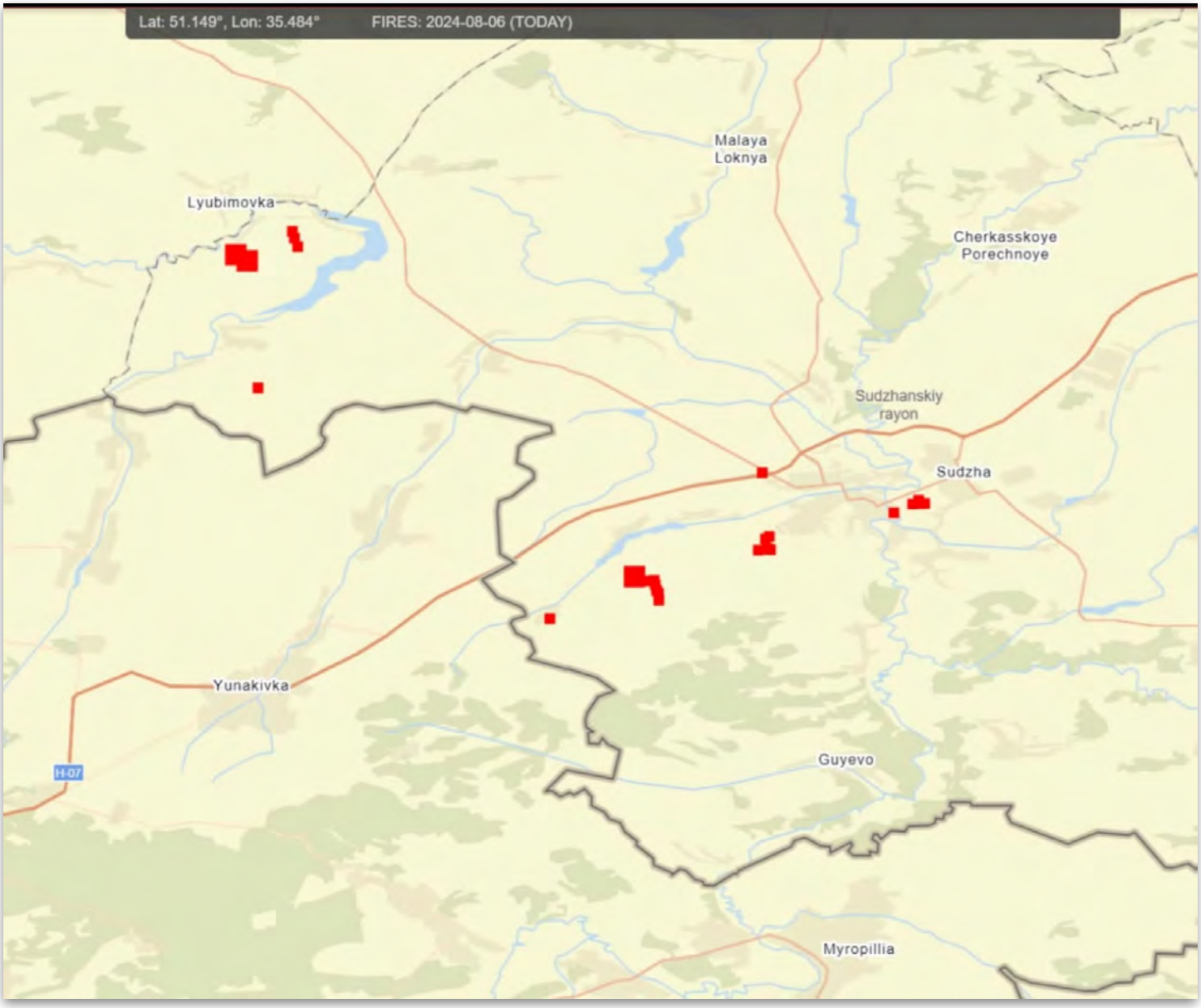
Вартість будматеріалів в договорі визначена «динамічною», що означає можливість зміни вартості по ходу будівництва. Відтак остаточні ціни знатиме тільки замовник.

ТОВ «Будівельна група «Гарант якості» працює на ринку з 2018 року. Компанія належить Геннадію Лебедєву з Миколаєва. З 2022 року вона натендерила на 82,48 млн грн, уклавши п’ять угод. Її перша угода з «Укренерго» була на 2,56 млн грн. Три наступні угоди з ДБР у Миколаєві склали 26,51 млн грн. Найбільший контракт на 53,41 млн грн укладений з нинішнім замовником.

***

№ 3.159

Те, що відбувається у Курській області, можна було б назвати черговим перехопленням ЗСУ стратегічної ініціативи, але це ще й важливий злам концепції оборонної війни

2024-08-07

Бережной

Колишня концепція, на якій, як показали події, будували стратегію у Кремлі, не допускала загрози контрнаступу України на слабко захищені агресором ділянки його кордону.

Але ця загроза вже реалізована, тому

1) — перекидання під Курськ боєздатних підрозділів з інших ділянок фронту – неминучість. Це послабить тиск РФ на Донбаському та Зрапорізькому фронтах.

Крім того,

2) — стає набагато ймовірнішим оголошення загальної мобілізації в РФ, якої Кремль безумовно намагався уникнути.

Це також **серйозний удар по російським "поняттям", згідно з якими блатний, який отримав публічний удар по яйцях на своїй території, втрачає авторитет.**

Така ситуація **змушує Пу знову "підвищити ставки"**,

але

3) — **для цього у нього залишилася тільки тактична ядерна зброя**, причому не на рівні словесних загроз, а її практичне застосування, наприклад, на території РФ.

Ситуація також змушує Захід переглянути політику (втім не обов'язково на нашу користь)

і

4) — **розширює наші можливості в рамках опортуністичного дискурсу, який пропонує Трамп**

— **(припинення вогню "по лінії розмежування" стає для РФ в принципі неприйнятним)**.

Нагадаю, що я не є воєнним експертом і все сказане ґрунтується на моєї особистої моделі того, що відбувається.

На мою думку, втім, нічого особливо оригінального я не написав.

***

№ 3.160

Головні події тижня 29.07-04.08.2024

1. ФРОНТ

1) • **Протягом тижня на фронті сталося понад 900 бойових зіткнень**.

Найбільша інтенсивність бойових дій – на Покровському та Торецькому напрямках. Російська армія веде штурмові дії великими силами. Українські війська відступають на кількох ділянках фронту й поки не взмозі зупинити російський наступ на напрямках головного удару. Російська авіація активно застосовує керовані авіабомби. Президент Зеленський не коментує проблеми на лінії фронту, а Генштаб мовчить про відступ.

2) • Росія щоночі атакує Україну великою кількістю дронів-камікадзе. І хоча дуже багато з них збито, ті, що залишилися, завдають серйозної шкоди.

3) Україна у відповідь завдає ударів по російських аеродромах, складах боєприпасів та палива на окупованій території, включаючи Крим, а також по цілях у глибині Росії.

4) • Президент РФ Путін збільшив до 400 тис.руб. одноразові виплати військовослужбовцям-контрактникам. Головнокомандувач ЗСУ Сирський повідомив про плани збільшення чисельності армії РФ до 690 тис. військовослужбовців до кінця 2024 року, що свідчить про намір продовжити наступ. Держдума ухвалила закон про тотальний контроль спецслужб над російським сегментом Інтернет.

5) • Перші винищувачі F-16 поставлені на озброєння Повітряних сил ЗСУ.

6) • Кабмін затвердив положення про портал "Армія+" для надання держпослуг у сфері безпеки та оборони.

7) • Президент ***Зеленський*** **анонсував "нові рішення" до *Міноборони* для скорочення бюрократії та паперової звітності.**

8) • Китай оголосив про посилення контролю за продажем БПЛА, які можуть використовуватися у бойових діях. На Росію це практично не вплине, оскільки вона закуповує компоненти.

2. ЕКОНОМІКА

1) • Президент ***Зеленський*** **підписав закон про можливість призупинення виплат із зовнішнього боргу "у разі потреби"**. Міжнародні агенції знизили рейтинг України до "обмеженого дефолту". Держборг з ВВП-варантів частково реструктуризовано завдяки негайним виплатам кредиторам. Борг "Укравтодору" у розмірі $0,7 млрд став державним.

2) • **Кабмін та депутати обговорюють підвищення податків** для наповнення бюджету, попри перевиконання плану надходжень.

3) • НБУ опублікував інфляційний звіт. Чиновники регулятора прогнозують виїзд із країни у 2024-2025 роках, ще 700 тис. людей, погіршили прогноз зростання споживчих цін до 8,5% й планують суттєве зростання дефіциту держбюджету.

4) • Населення у липні купило рекордний обсяг валюти.

3. КОРУПЦІЙНІ СКАНДАЛИ

1) • Західні партнери висловлюють **стурбованість зростанням впливу глави Офісу президента *Єрмака*** на всі питання, що пов'язані з держуправлінням, війною, економікою та законодавством.

2) • Скандали з тендерами на відновлення лікарні "Охматдит" та будівництво Національного меморіального цвинтаря. МОЗ оголосило про новий тендер на відновлення лікарні через "Prozorro".

4. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

1) • **Україна активізує дипломатичні зусилля для залучення африканських країн до участі у другому "саміті миру". Президент Зеленський вважає "формулу миру" життєздатною**, всупереч категоричній відмові Росії від участі у "саміті".

2) • Ситуація на Близькому Сході загострюється через знищення Ізраїлем лідерів угруповань ХАМАС та Хезболла. Іран загрожує масованим ударом по Ізраїлю. Загострення може призвести до зростання нафтових цін, й, відповідно, доходів Росії.

3) • **Росія має проблеми в економіці через санкції, що зростають.** Глава Центробанку Набіулліна оголосила про рекордне підвищення ключової ставки. Держдума ухвалила закон про міждержавні платежі у криптовалюті для спрощення обходу санкцій.

***

№ 3.161

Основні теми доби 05.08.2024 в Україні та навколо України

1 Російська влада повідомила про вторгнення підрозділів ЗСУ до Курської області та продемонструвала підбитий український БТР. Російська авіація завдала бомбового удару по прикордонному місту Суджа. У ЗМІ з'явилися повідомлення про захоплення в полон російських військовослужбовців та знищення російської військової техніки. Українські безпілотники діяли в Курській, Орлівській та Білгородській областях. Український Генштаб зберігає мовчання щодо цієї операції.

Сили оборони збили в повітряному просторі над Сумщиною російський військовий вертоліт.

За інформацією Генштабу, упродовж доби на лінії фронту сталися 136 бойових зіткнень, понад третини з них – на Покровському напрямку. За даними сервісу DeepState Live Map, російські війська захопили територію на східному фланзі українського району оборони у Вугледарі, просунулися в селі Желанне поруч із залізничною гілкою Авдіївка-Покровськ, а також узяли під контроль левову частку селища Нью-Йорк поруч із Торецьком. Інтенсивні бої дії точилися ще на 4 напрямках, зокрема, на обох берегах Сіверського Дінця

на захід від Кремінної, на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут, а також на околицях Часового Яру.

Бійці спецпідрозділу Головного управління розвідки висадили десант на Тендрівській косі на захід від Скадовська, знищили підрозділ російських військ та станцію радіоелектронної боротьби, після чого відійшли без втрат.

Президент Зеленський стверджує, що Міністерство оборони законтрактує у 2024 році понад 1 млн дронів. Проблема з дронами на передовій стоїть дуже гостро, оскільки вони є витратним матеріалом. Потреб фронту здебільшого забезпечують волонтери. Зі слів Зеленського, ЗСУ в липні застосували більше дронів, ніж російські війська.

Командувач Повітряних сил Олещук повідомив про відбиття ще однієї російської повітряної атаки. Вночі підрозділи ППО збили всі 30 запущених армією РФ ударних безпілотників Shahed. Влада регіонів повідомляє про руйнування, що виникли внаслідок падіння уламків БПЛА.

До 12 осіб зросла кількість постраждалих унаслідок російського удару по Харкову балістичною ракетою ОТРК "Іскандер". 1 особа – загинула.

Генштаб повідомив про плани створення патронатних служб у кожній бригаді ЗСУ для допомоги сім'ям загиблих, що зникли безвісти та полонених військовослужбовців на базі програми військово-цивільного партнерства.

2️⃣ **Уряд виділив із резервного фонду 500 млн грн на облаштування навчальних полігонів для стрільб структурних підрозділів МВС**

– Нацгвардії, Держприкордонслужби та Національної поліції.

Фінансування взято із коштів Мінфіну, які було призначено для виплат з обслуговування держборгу.

3️⃣ Кабмін прийняв постанову про відмову від запровадження графіків вимкнень для споживачів, що користуються електроенергією власної генерації.

Глава "***Укренерго***" ***Кудрицький*** стверджує, що для побудови стійкої до російських атак енергосистеми потрібно побудувати 10–12 ГВт генерувальних потужностей.

Він оцінив потребу у фінансуванні цього проєкту у €12–13 млрд.

4️⃣ ***Укрзалізниця*** **оголосила про збитки – уперше з початку року, всупереч покращенню операційної ефективності у 2023 році.**

Компанія вимагає підвищення тарифів на перевезення вантажів для збереження беззбитковості, насамперед низькомаржинальних – таких як марганцева руда.

На думку низки експертів, **проблеми компанії виникли після підвищення тарифів на електроенергію.**

5️⃣ Мінфін розмістив на аукціоні держоблігації на загальну суму майже 12,8 млрд грн із майже тією ж прибутковістю, що й тиждень тому.

6️⃣ ***Вища рада правосуддя*** звільнила колишнього голову Верховного Суду ***Князєва***, якого було спіймано на хабарі, та колишнього голову Макарівського райсуду Київської області ***Тандира***, який у стані алкогольного сп'яніння на смерть збив на блокпосту бійця Нацгвардії під час комендантської години.

Між скоєнням ними правопорушень та рішенням ВСП минуло безліч часу – понад рік.

7️⃣ Глава Нафтогазу Чернишов заявив, що обсяги постачання нафти до Словаччини та Угорщини залишилися на колишньому рівні, попри запровадження санкцій проти російської компанії "Лукойл".

Якщо інформація є дійсною, дії глав урядів цих країн є спробою підірвати антиросійські санкції на шкоду інтересам ЄС.

Російські компанії відвантажують нафту на експорт танкерами за ціною, вищою від "стелі", встановленої ЄС та "Великою сімкою" – на підставі указу президента Путіна, яким заборонено продаж нафти за умовами західних санкцій.

8️⃣ Уряд Нігеру, за Малі оголосив про негайне розірвання дипломатичних відносин з Україною після підтвердження участі бійців українських спецпідрозділів у знищенні найманців ПВК "Вагнера".

Цей крок відбувся на тлі вояжу міністра закордонних справ *Кулеби* країнами Африки.

> — Кулеба намагається заручитися підтримкою "формули миру" Зеленського урядами країн "Глобального Півдня" та їхньої згоди брати участь у другому "саміті миру". МЗС
>
> — України назвало "недалекоглядним та поспішним" рішення Малі про розривання дипвідносин.

9️⃣ **Російська влада сповільнила на території РФ відтворення відео сервісу YouTube і планує повністю вимкнути всі сервіси Google.**

— Цей крок став можливим завдяки встановленню на майданчиках усіх без винятку провайдерів апаратних систем контролю трафіку. Повний контроль за російським сегментом Інтернету закріплено законом, який Держдума ухвалила кілька днів тому.

Подібний закон намагаються "протягнути" в Україні депутати від президентської партії "Слуга народу".

🔟 Палестинський рух ХАМАС обрав новим лідером голову бойового крила Сінвара – "архітектора" нападу на Ізраїль, після вбивства в столиці Ірану Тегерані колишнього лідера Ханії. Ізраїльські спецслужби прагнуть знищити Сінвара.

Держсекретар США ***Блінкен*** заявив, що ескалація на Близькому Сході може завадити укладенню мирної угоди щодо Гази. Ця угода адміністрація Байдена вважає вкрай важливою напередодні президентських виборів. Водночас речник Держдепартаменту Міллер пообіцяв Ізраїлю захист у разі нападу Ірану. До регіону перекинуто 4 американські авіаносні угруповання щоби запобігти великій війні, яка може спалахнути будь-якої миті.

***

№ 3.162

Мировой кризис и наша война

2024-08-06

Тышкевич

(попытка рассмотреть ситуацию с точки зрения интересов строн и доступных им ресурсов)

Азиатские фондовые рынки пошли в рост после пятидневного падения. Существенно выросли котировки Nikei 225 (по состоянию на 8-00 по Киеву добавил на 8,61%), в «плюсе» были Гонконгский Hang Seng, индийский Nifty50, стабилизировались SE SENSEX и SSE. Реакцию европейских и американских площадок увидим ближе к обеду. И, если положительная динамика в Азии сохраниться, оттуда тоже могут прийти успокаивающие новости.

Однако, для большинства населения данные цифры ничего не говорят. Для части СМИ, кроме оценок вероятности наступления финансового кризиса (а некоторые говорят об экономическом) остальное так же не интересно.

Кризис (тут пусть экономисты спорят какой именно) действительно вероятен — из множества факторов вспомните хотя бы COVID с реакцией правительств ряда стран в виде условного «заливания деньгами». Пустыми деньгами, часть из которых поглотил фондовый рынок.

Даже этот факт может привести к масштабным проблемам. Проблемам, которые напрямую отразятся на нас. В том числе на ходе войны в Украине.

Для того, чтобы понять, давайте предположим, что мировой финансовый кризис (и он не перерос в экономический) идёт.

Появляются сразу несколько новых вводных

1) **Падают цены на сырьевые товары.**

   Это означает, с одной стороны

   А) — **уменьшение цен на нефть и газ**, что влияет на доходы российского бюджета, а значит способность вести войну.

   С другой стороны

   Б) — **падают цены на зерно и металл** (кстати, зерновой рынок уже проседает), что естественно уменьшает доходы украинского бюджета.

2) **Финансовый кризис — это режим экономии для ключевых экономик мира.**

   И вот тут неприятное для нас. Пакеты финансовой помощи Украине достаточно заметны, чтобы стать жертвой брежневской фразы «экономика должна быть экономной» -- попасть под урезание. Важно отметить, что это может не коснуться оружейных поставок, по крайней мере, связанных с производством новой техники (то ли напрямую для

Украины, то ли для замещения поставленных) — процесс стимулирования экономики за счёт развития ВПК может показаться нашим партнёрам полезным.

3) **В период экономической неустойчивости государства стремятся выйти из необязательных конфликтов**, таким образом уменьшив риски для собственной экономики и политики.

   Исключение — ситуация когда противоречия между государствами носят принципиальный характер (и тут не важно, экономика это, политика или технологическая конкуренция) и одна из сторон имеет некий «запас прочности».

   В таком случае есть искушение «дожать» оппонента — усилить давление пока ты имеешь для этого возможности. И далее договориться на выходных для себя условиях.

Таким образом

— **имеем ситуацию, которая напрямую влияет на ход войны в Украине.**

Рассмотрим это в разрыве по ключевым группам заинтересованных стран

1. Российская Федерация

1) Россия теряет значительную часть нефтегазовых доходов. И тут речь не только в падении мировых цен, но, в том числе в желании «покупателей последней надежды» - Китая и Индии получить дополнительную скидку на российское сырьё.

2) Но при этом РФ имеет некоторый финансовый запас, позволяющий продолжать воевать как минимум ближайшие 2 года.

3) Действующие технологические ограничения не позволяют России поддерживать более года уровень производства военной техники. В первую очередь артиллерийских систем и ракет. Уменьшение внешнеторговых поступлений естественным образом ограничивает возможности импорта.

4) При этом падение цен на углеводороды делает невыгодной поставку в ЕС газа и нефти из ряда регионов. То есть увеличивается «вес голоса» европейских политиков, выступающих за скорейшую заморозку войны в Украине с восстановлением (пусть частичным) сотрудничества с РФ

Таким образом, вполне вероятна ситуация, при которой в Кремле, с одной стороны будут активно вести консультации о скорейшем начале мирных переговоров.

С другой, используя имеющиеся ресурсы, ещё больше нарастить давление на фронте, чтобы получить максимально выгодную позицию на их старте.

2. Соединённые Штаты Америки

1) **В случае финансового кризиса США максимально ограничат масштабы безвозвратной экономической помощи Украине.**

А в вопросах военных поставок продолжат переход на «кредитную» философию. То есть стимулировать развитие своей экономики (производство вооружений и техники, в том числе для восполнения запасов) поставляя оружие Украине с необходимостью оплаты, пусть и отложенной.

2) С точки зрения экономической помощи, **Вашингтон будет активно выступать за расширение масштабов передачи Украине доходов от арестованных российских активов**.

Просто потому что это безопасно для собственной финансовой системы.

3. Европейский Союз

1) **Страны ЕС в случае кризиса так же перейдут исключительно на «кредитную» логику предоставления помощи Украине.**

   Но тут стоит помнить, что военная промышленность Европы на данный момент имеет ограниченные возможности для кратного увеличения производства.

2) **Про пакеты помощи, аналогичные чешской инициативе «сбора на боеприпасы» вероятнее всего можно будет забыть**, как минимум до выхода из кризиса.

3) **Экономическая помощь от ЕС будет уменьшаться.**

   Тем более, что решения о её предоставлении принимаются консенсусом. И в период кризиса найдётся достаточное количество европейских государств, которые будут выступать за экономию.

4) С другой стороны, **алгоритм передачи Украине доходов от арестованных российских активов будет работать**.

   Тут логика аналогичная логике США — это безопасно.

5) И, наконец, уже описанный выше процесс обсуждения возможности возврата РФ на нефтегазовый рынок ЕС.

4. Китай и Индия

1) **Роль этих государств резко возрастает.**

   Поскольку они являются «покупателями последней надежды» по целому ряду товарных позиций (и речь не только о нефти и газе), их позиция напрямую влияет на способность России продолжать войну.

2) **Вторая составляющая формулы — насколько в Пекине и Дели посчитают продолжение войны в Украине угрозой для их торговли (и расширения экономического влияния) во время кризиса.**

   Если да, то можно ожидать резкого усиления их «мирных инициатив».

3) **Третья составляющая — противостояние КНР и США.**

   Обе супердержавы вероятнее всего будут искать точки соприкосновения и варианты нормализации отношений. Ведь торговые войны во время кризиса — слишком дорогое занятие.

4) **При этом КНР будет усиливать своё давление на РФ**, стремясь подмять российскую экономику под китайскую и сделать Кремль де-факто зависимым от Пекина.

   Для США такой сценарий слишком рискованный. Поэтому Вашингтон будет стремиться остановить процесс. В том числе за счёт заморозки войны в Украине и частичного вывода России из-под санкций. В идеале — повторения политики «ножек Буша» начала 90-х.

Таким образом,

1) — в Европе может появиться достаточное число сторонников «заморозки» либо «завершения горячей фазы» войны в Украине.

2) — В том числе с требованиями к Киеву пойти на существенные компромиссы с Москвой.

Позиция США по вопросу мирных переговоров по украинскому вопросу будет зависеть от баланса трёх процессов:

1. Продолжение войны РФ против Украины во время кризиса снижает военный потенциал России. То есть снимет «российскую угрозу» для НАТО на определённое количество лет. Как следствие — можно и нужно продолжать военную (но не экономическую!) помощь Украине, поскольку это (а) кредитные линии — то есть возвратные деньги, (б) стимулирует американскую экономику, (в) играет на руку американским интересам в Европе и мире.

2. Усиление китайского влияния на РФ является прямой угрозой для интересов США. И война должна быть остановлена ранее, чем процесс «китаизации» России приобретёт необратимый характер.

3. Китайский трек американской политики. В случае выхода на механизмы эффективного взаимодействия с КНР, завершение войны в Украине может стать возможным, желаемым и выгодным обеим сторонам событием.

С учётом сказанного выше, оценим позиции Украины

В условиях финансового кризиса наша страна окажется в ситуации:

1) Резкого усиления давления России на фронте. И, возможно, более интенсивных попыток разрушить гражданскую инфраструктуру;

2) Существенного падения доходов от внешнеэкономической деятельности;

3) Кратного уменьшения объёмов пакетов безвозмездной помощи. То есть если сегодня можно говорить о нескольких миллиардах долларов в год, то с случае развития кризиса, речь будет идти, в лучшем случае о сотнях миллионов;

4) Сохранения либо увеличения кредитных линий на покупку вооружений. Что логично — такие механизмы стимулирую промышленность ЕС и США;

5) Сокращения объёмов кредитования украинской экономики (особенно, со стороны США);

6) Сохранения либо увеличения поступлений в виде доходов от арестованных российских активов;

7) Увеличения интереса КНР и Индии к событиям в Украине и возможностям завершения войны;

8) Увеличения давления со стороны ряда европейских и американских политиков в вопросе скорейшего завершения войны. В том числе в формате, предусматривающего уступки России. Но в вопросе «глубины компромисса» не будет единого мнения и игры «на стороне России».

Война приобретёт характер «последнего рывка» с надеждой, что у противника закончатся силы. Внешние игроки, образно выражаясь, будут согласны посмотреть «последний раунд», от которого, собственно, и будет зависеть формат будущих соглашений.

При этом

1) — РФ будет иметь финансовую подушку и возможность мобилизации экономики (с политическими рисками для Кремля), но будет иметь существенные ограничения в технологиях, в том числе военных.

2) — Украина сможет рассчитывать на поступление относительно современного, технологически сложного оборудования, но будет существенна ограничена с точки зрения общего экономического потенциала. Говоря простыми словами у одних люди и деньги на наём людей, но старое оружие, у других возможно новое оружие, но меньше людей и денег для их найма.

Такой баланс создаёт новы рамки работы для политического руководства страны.

Посмотрите ещё раз на основные пункты.

1)

Для Украины остаются доступными доходы с российских активов. Это плюс.

Минус в том, что применяется формула выплат в счёт «и будущих доходов».

Поэтому

важной задачей является попытка добиться передачи самих активов. Что крайне сложно, поскольку политика и экономика ЕС и США базируются на ключевом принципе — неприкосновенность собственности. Но возможно и если это выйдет, то Украина получит компенсационный механизм от уменьшения объёмов прямой финансовой помощи.

2)

Второй важнейший вопрос, связанный с успешностью первого — это дополнительные деньги на выплаты военным.

И **коренной пересмотр государственной информационной политики в этой сфере**.

— В условиях экономического кризиса для части населения война станет и возможностью обеспечить хороший доход семьям. Значит об этом стоит говорить. Кстати, русские активно используют тему «подъёмных» при заключении контракта и это работает.

3)

Третья задача — **новые подходы к санкционным механизмам**.

Сегодня это

— ограничения российской экономики путём самоограничений со стороны стран ЕС и США.

Но,

— если посмотреть индексы технологической сложности экономик, доступность востребованных технологий (воспользоваться можно, например, The Atlas of Economic Complexity от The Growth Lab at Harvard University либо The Observatory of Economic Complexity (OEC)),

то

— из 50 доступных для освоения технологий у РФ и Украины совпадает более 30.

— Из 50 наиболее востребованных (в мире) технологических товаров, которые могут экспортировать РФ и Украина совпадает более 35.

В таком случае вполне логично будет

1) — менять подходы к оценке эффективности санкций и

2) — приоритета лоббирования их усиления либо ослабления.

Для нас важно технологическое развитие и не только ослабление РФ, но и своё усиление.

Значит

3) санкции,

А) затрагивающие совпадающие (либо потенциально совпадающие — то есть доступные к производству) **технологические товары для нас приоритетны.**

Б) Второй уровень — доступные технологии.

На этом фоне должен меняется подход к лоббированию санкций.

— Мы говорим, что видим возможные потери наших европейских и американских партнёров.

— И предлагаем инвестировать в Украину, чтобы вместе с ними заменить РФ на части внешних рынков.

А. Для нас это технологии и внешняя торговля. А так же ослабление России не только на время войны.

Б. Для наших партнёров — понимание где и как они заработают, в том числе компенсировав потери от введения санкций.

И тут период кризиса, может быть хорошей точкой старта для разговора о подобных проектах.

А инвестиции, это в том числе деньги на выплаты военным.

Есть правда, один минус

> **— в воюющую страну идти опасаются.**

Нужны дополнительные стимулы.

И такими не может быть политика «ощипывания гусей».

***

№ 3.163-1

Турция окончательно ратифицировала соглашение о зоне свободной торговли с Украиной

2024-08-02

Кущ

Обзор по токсичности этого соглашения для Украины - завтра.

Если коротко

> **- стремление Украины подписывать соглашения с более развитыми в промышленном плане экономиками, вызывает искреннее «недоумение»**.

Создается впечатление, что

> — для таких украинских чиновников как ***Микольская*** или ***Качка*** - это сродни спорту или собиранию фишек.

На самом деле,

> **— если у вас сырьевая экономика, то вам не нужны никакие соглашения и зоны свободной торговли.**

Потому что

> **— вы экспортируете биржевые сырьевые товары (комодитис), которые и так купят: не в Европе, так в Африке, не в Африке, так в Азии.**

Зато,

— **заключая соглашение о ЗСТ, вы открываете свой внутренний рынок для дешевого промышленного и потребительского импорта и превращаетесь в глобальный проходной двор**.

Это ставит крест на национальной промышленной политике и навсегда консервирует сырьевой характер экономики.

Имея ***дешевый импорт***,

1) — **никакой промышленности у вас не будет,**

зато

2) — **возникнет огромное отрицательное торговое сальдо, как в Украине.**

Поэтому,

— **умные страны вначале создают конкурентную промышленность и лишь затем, заключают соглашения о ЗСТ для продвижения своей продукции на внешних рынках.**

Как это делает та же ***Турция***.

Но **никак не наоборот**.

Интересный пример - ***Норвегия***.

Страна тоже сырьевая, правда население небольшое, сырье дорогое (нефть и газ, а не руда и кукуруза) и нет олигархов и рентоориентированных политических элит.

Поэтому можно собрать 1 трлн дол в национальном резервном фонде на 5 млн жителей.

У Украины никакого ***резервного фонда*** **для аккумулирования сырьевых доходов нет,**

поэтому

— 200 млрд дол за годы независимости просто ушли за рубеж.

Так вот ***Норвегия*** продолжает оставаться в соглашении Европейской ассоциации свободной торговли (не путать с ЕС).

Данное соглашение - осколок давнего британского проекта, но не суть важно.

В это соглашение входит лиш четыре страны:

— сырьевая Норвегия, Швейцария (специализация на мировых финансовых услугах), Лихтенштейн (финансовый хаб) и Исландия (тоже небольшая сырьевая экономика, только вместо нефти - дары моря).

И у Норвегии "не свербит" со всеми подряд заключать соглашения о ЗСТ.

Ну и в контексте ЗСТ Украины и Турции есть две новости:

1) хорошая и 2) плохая.

Хорошая

- Турция отменит пошлины на 93% украинских промышленных товаров и на 7% аграрных.

Плохая новость

- **Украина почти не экспортирует промышленную продукцию.**

И после создания ЗСТ с Турцией, вряд ли будет:

— без пошлин турки вынесут нас в одну калитку как трансгендер итальянскую боксерку.

Прощай украинский 1) легпром, 2) зародыши украинской электроники, 3) бытовой техники и 4) остатки автопрома.

***

№ 3.163-2

Микольська Наталія Ярославівна (6 листопада 1980, смт. Ясіня Рахівського району Закарпатської області) — українська технологічна підприємиця, юристка, заступниця Міністра економічного розвитку і торгівлі України — Торговий представник України (з 8 квітня 2015[1] по 22 серпня 2018[2]). Засновниця платформи SheExports та Центру Trade+ у Київській школі економіки.

Друга особа на посаді Торгового представника України[3] в урядах Яценюка і Гройсмана (після Валерія П'ятницького)[4].

З 1996 по 2001 навчалася у Львівському національному університеті ім. Івана Франка (спеціаліст, правознавство).

З 2001 по 2002 навчалася у Europa-Kolleg Hamburg[en], Німеччина (магістр європейських студій, право і політика).

З 2018 по 2019 була гостьовою дослідницею Стенфордського Університету (Ukrainian Emerging Leaders Program, Центр демократії розвитку і

верховенства права [Архівовано 11 вересня 2019 у Wayback Machine.]) під керівництвом професора Фукуями[5].

Стажувалася у Deutsche Telekom (2002) та Уряді Альберти, Канада (2003).

Кар'єра

09/2002 — 01/2003: Начальник відділу міжнародних відносин Українсько-німецького спільного підприємства «Авто Хаус Львів».

09/2003 — 08/2011: Старший юрист ЮФ «Василь Кісіль і Партнери».

12/2003 — 04/2015: адвокат[6].

01/2012 — 04/2015: Радник, керівник практики міжнародної торгівлі ЮФ «Sayenko Kharenko».

8 квітня 2015 призначена на посаду заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі України — Торгового представника України. На цій посаді Н. Микольська відповідає за просування експорту товарів і послуг, а також вихід вітчизняних виробників на нові ринки. Окрім того, до її обов'язків уходить представлення інтересів України у Світовій організації торгівлі[7]. У 2015 році створила Офіс з просування експорту[8] за участі команди під керівництвом Мар'яни Каганяк.

Про своє рішення піти з Уряду Наталія Микольська повідомила 3 лютого 2016 року. До цього спричинився корупційний скандал в українській владі *(див.: Айварас Абромавичус#Відставка на тлі корупційного тиску)*[9]. Проте, вона залишилась працювати далі.

Під її керівництвом проходили переговори щодо зон вільної торгівлі, в тому числі була підписана угода про ЗВТ між Україною та Канадою та завершені переговори про ЗВТ з державою Ізраіль.

22 серпня 2018 Наталія Микольська пішла з посади заради дослідницької роботи за стипендіальною програмою у Стенфордському університеті[2].

09/2018 — 07/2019: Гостьова дослідниця Стенфордського університету (Ukrainian Emerging Leaders Program, Центр демократії розвитку і верховенства права) під керівництвом Ф. Фукуями.

Інша діяльність

Наталія є засновницею платформи з розширення економічних можливостей жінок SheExports та Центру «Trade+» у Київській школі економіки.

Представниця від України до комісії експертів з вирішення спорів у рамках Договору про зону вільної торгівлі (СНД)[10]; членкиня Британського інституту міжнародного та порівняльного правознавства (British Institute of

International and Comparative Law); членкиня Міжнародної асоціації юристів (International Bar Association); експертка Інституту Міжнародної Дистрибуції (International Distribution Institute) з питань франчайзингу в Україні; членкиня Асоціації правників України.

27 лютого 2022 року Микольська заснувала проєкт Dattalion, який збирає докази злочинів російських військових на території України[11].

Є авторкою понад 70 статей та коментарів, опублікованих в Україні та закордоном[12].

Звання та відзнаки

Названа одним з найкращих юристів в Україні у сфері міжнародної торгівлі та митного права за версією міжнародного рейтингу *Ukrainian Law Firms 2014*, *Best Lawyers International 2014*, а також *Who's Who Trade and Customs Lawyers 2014*[13]. У 2014 році національне професійне видання «Юридична практика» визнало Н. Микольську «юристом № 1 у сфері міжнародної торгівлі в Україні» [14][15].

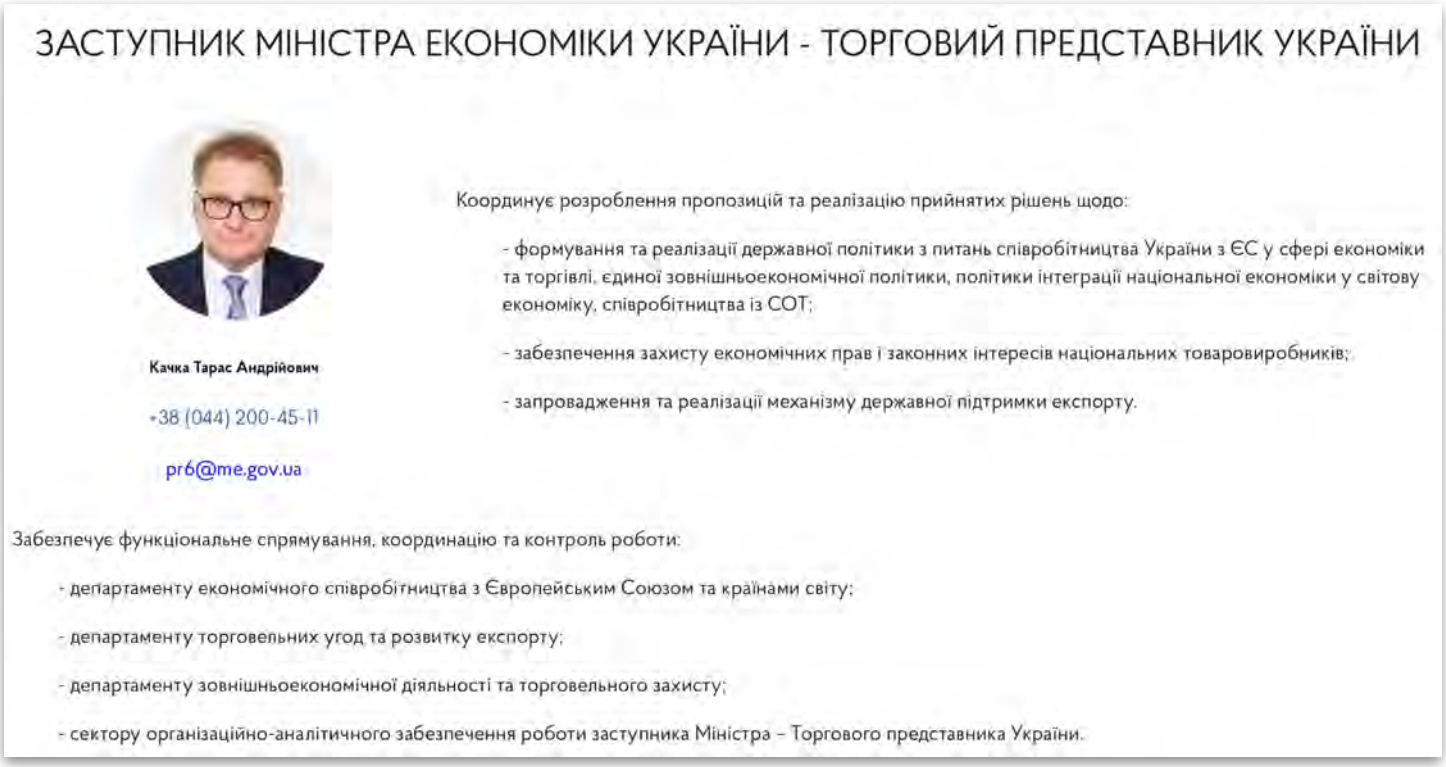
Микольську називають одним із найвідоміших українських експертів у галузі зовнішньоторговельних відносин. Відзначають її унікальний досвід у сфері міжнародної торгівлі, зокрема, у представництві інтересів українського бізнесу в СОТ, захисті національних та іноземних виробників у межах торгових розслідувань[7].

Увійшла до списку із 25 жінок, «які допомагають, змінюють та рятують життя людей», складеному британською газетою Metro у 2023 році[11].

***

№ 3.163-3

Тарас Андрійович Качка (нар. 1979, Кіровоградська область) — український громадський діяч, заступник Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України[1]. З вересня 2019 року — Торговий представник України.

Тарас Андрійович Качка	
Народився	1979
Національність	українець
Діяльність	громадський активіст
Alma mater	КНУ імені Тараса Шевченка і Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая
Заклад	Міністерство економіки України

Отримав ступінь бакалавра права Міжнародного науково-технічного університету (Київ) та магістра права у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, навчався в Національному інституті державного управління (Варшава).[2]

Віцепрезидент зі стратегічного розвитку (з січня 2014), та в. о. президента (листопад 2014 — квітень 2015) Американської торговельної палати в Україні.

Працював менеджером з питань регуляторної політики у міжнародних корпораціях, а також у Міністерстві аграрної політики та продовольства України, Міністерстві юстиції України (заступник директора Державного департаменту з питань адаптації законодавства Міністерства юстиції)[3].

Був уповноваженим з питань підприємництва при Державній фіскальній службі України (на громадських засадах). Керував «Українським медіа

центром реформ» та входив у Цільову команду з податкової реформи при Міністерстві фінансів.

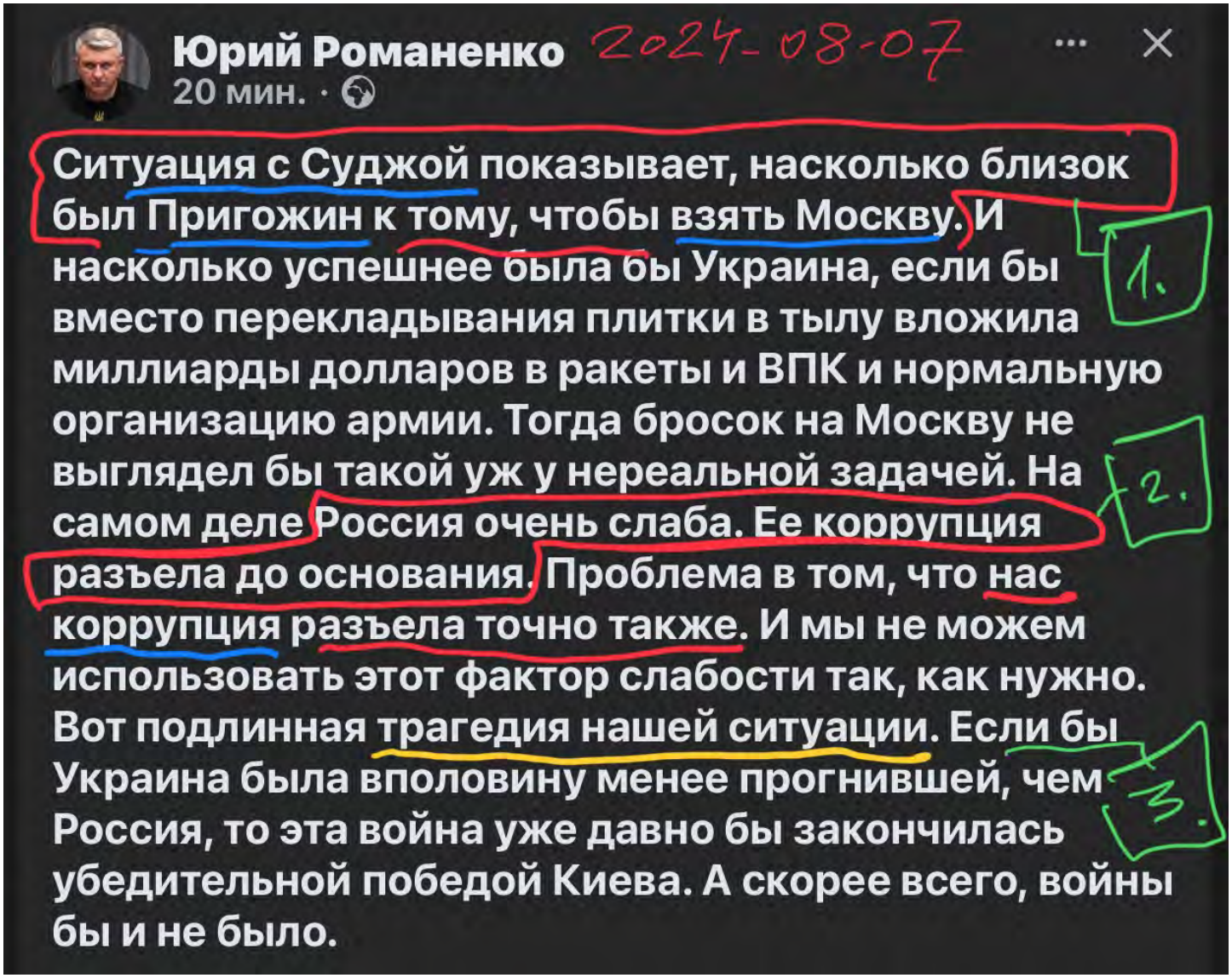
Політична діяльність

З 6 вересня 2019 — заступник Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України — Торговий представник України[1].

У листопаді 2023 року Тарас Качка, заступник міністра економіки та торговий представник України, висловив занепокоєння щодо блокування трьох основних пунктів пропуску на кордоні з Польщею («Корчова – Краковець», «Гребенне – Рава-Руська» та «Дорогуськ – Ягодин») польськими перевізниками, підкреслюючи значний негативний вплив цього на український бізнес та економіку. Він зазначив, що ця ситуація може призвести до нестачі водіїв та вантажівок, впливаючи на всіх виробників – українських, польських та німецьких. Качка наголосив на необхідності розблокування експортних маршрутів через Польщу для відновлення нормальної діяльності та вказав на готовність України до переговорів з польським урядом та Єврокомісією для вирішення проблеми.[4][5]

***

№ 3.164

***

№ 3.165

Первичное распределение капитала как часть "национальной идеи"

2024-08-07

Куц

За годы независимости из Украины вывели примерно 200 млрд дол.

Страна прошла через четыре волны первичного накопления капитала

1. Приватизация 90-х, распределение общенародной собственности в пользу небольшого круга лиц, формирование ФПГ и олигархического полит-экономического уклада.

2. Перераспределение активов кланом Януковича в 2010-2013.

3. Банкопад и перераспределение активов банков-банкротов через Фонд гарантирования вкладов и Нацбанк. Объем перераспределения - порядка 30% ВВП.

4. Перераспределение активов по маркеру "российского следа".

Описание данного процесса по персоналиям не является предметом данного поста, отмечу лишь, что **конфискованные активы так и не начали работать в пользу общества и продолжают обслуживать узкую группу лиц, которые имеют соответсвующие полномочия**.

Все эти четыре "волны" практически полностью размыли нашу цивилизационную основу развития:

— неуважение к праву собственности, отсутствие механизмов защиты прав инвестора/собственника.

Также нивелирован «принцип безоговорочной защиты таких прав», то есть априори, без предварительных условий и оговорок.

Отсюда и

— 1) крайне неэффективная судебная система, 2) деформированная и неработающая правовая система, 3) репрессивный характер правоохранительных органов.

На чем многие годы основывалась британская система учета прав собственности - так называемая модель Торренса?

Которая сделала ее самой популярной в мире.

1) — На абсолютной правоте собственника, титулы собственности которого отражены в соответсвующих государственных реестрах.

2) — И на ответственности государства за нарушение таких прав, вплоть до полной компенсации ущерба пострадавшему.

В Украине политическая мотивация или гибрид "национальной идеи" на протяжении 30 лет заключалась

1) — в почти ницшеанском заходе во власть,

2) — а потом на отношении к власти в стиле, "что я тварь дрожащая или право имею". Право снимать политическую ренту и участвовать в очередном "первичном распределении капитала".

Чтобы в итоге вывести "заработанное" за рубеж, в те страны, где право собственности уважают.

Именно там и находятся основные капиталы страны, так как, если оставить их в Украине - их заберут в рамках очередной "волны перераспределения".

У нас так и не появился девелоперский подход в части развития государства,

> — настоящий полит-экономический билдинг, когда капитал реинвестируется в страну, а политические элиты приходят во власть для того, чтобы оставить след в истории, а не лишь для того, чтобы оставить наследство вплоть до десятого колена.

Естественно, ни о каком инвестировании в экономику, в условиях бесконечного перераспределения капитала, речь не идет: инвестиций не будет как внутренних, так и внешних.

Наш гибридный анархокапитализм за 30 лет так и не перешел от принудительного первичного перераспределения капитала к рыночному вторичному.

В таких условиях, любой актив внутри страны максимально хеджируется и диверсифицируется за счет международного структурирования бизнеса:

> — украинские холдинги в Нидерландах, на Кипре или BVI.

Именно в отношении к правам собственности и заключается одно из наших ключевых цивилизационных поражений,

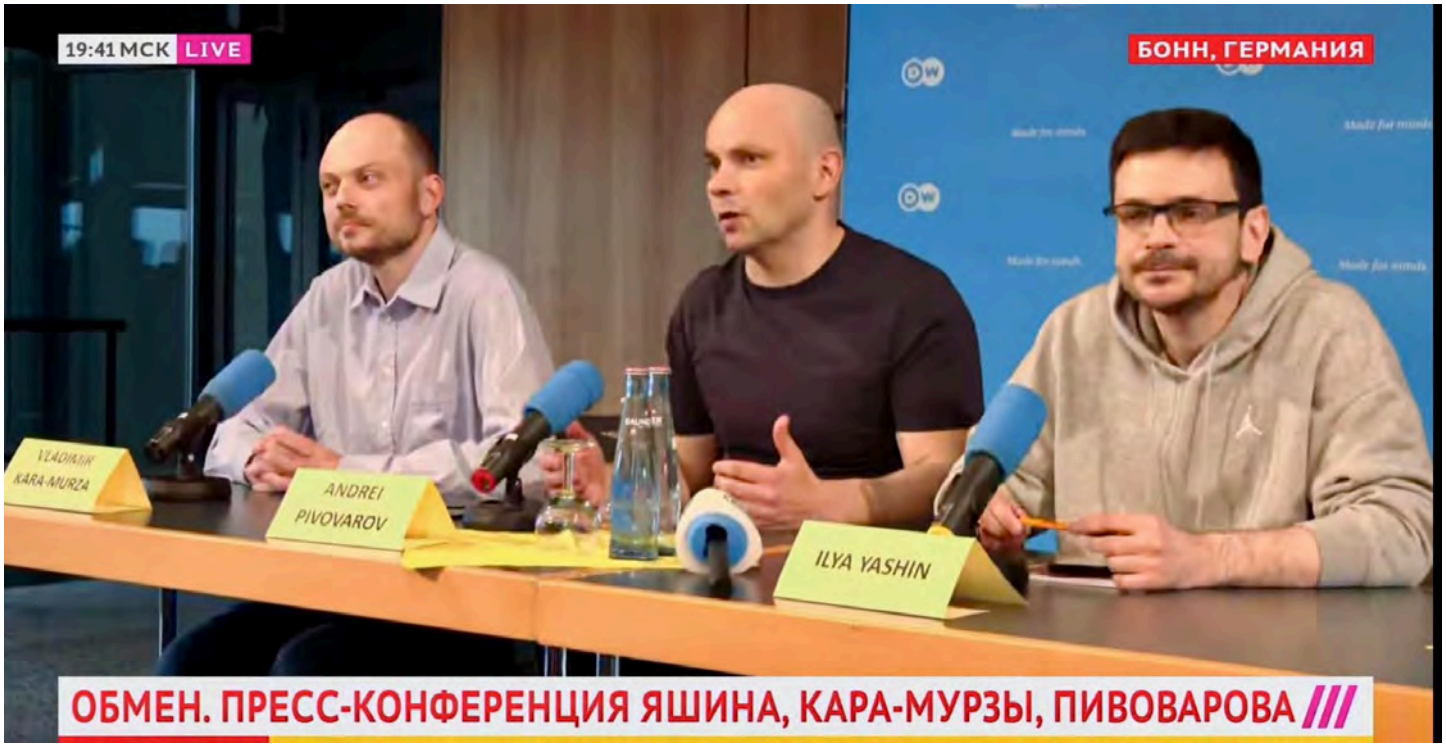
потому что

право собственности и его нерушимость - это краеугольный камень как современной цивилизации в целом, так и любой успешной страны в частности.

***

№ 3.166

Кожна подібна прес-конференція російських лібералів змушує пригадати російську класичну літературу. Гєрасім, Раскольніков і Гумберт Гумберт відповідають на наші запитання

2024-08-04

Мирослава ***Барчук***

Рік тому Olesya *Ostrovska* написала для NV безжально точний текст по це.

Сьогодні він знову актуальний:

Уже в перші тижні повномасштабного вторгнення великою несподіванкою стала поведінка російських інтелектуалів і діячів культури: їхнє мовчання, їхнє самовиправдання, їхній запит на співчуття до себе. Ця поведінка була настільки химерною як для українського сприйняття, що підштовхнула до аналізу ключових текстів російської літератури саме з такої перспективи. Чого нас може навчити класична російська література? Які тут є моделі поведінки? Які образи і метафори? Як це все визначає слова і дії сучасних російських інтелектуалів?

Подивімося на три видатні тексти російської літератури, між якими, як мені здається, є міцний зв'язок. Ідеться про «Злочин і кара» Фьодора Достоєвського, «Лоліта» Владіміра Набокова і «Муму» Івана Тургєнєва. Усі три твори написані або від імені, або з великою симпатією до головного героя, який вчиняє злочин — вбивство або розбещення.

Мабуть, сучасну уяву найбільше вражає роман ***Набокова***:

> — якщо відкинути літературну тонкість, то суть справи тут така:
>
> дорослий чоловік захоплюється дівчинкою-дитиною, відчуваючи до неї як естетичний, так і сексуальний потяг.

Відтак, він обманює матір дівчинки, яка невдовзі гине. Гумберт Гумберт отримує опікунські права, отже контроль, над дитиною і переходить до

сексуального насильства над нею. Набоков описує ці події з великим співчуттям до свого головного героя. Ми бачимо естетично чутливого, тонкого інтелектуала, охопленого шляхетним чуттєвим екстазом. Автор також дає зрозуміти, що Гумберт — вигнанець зі своєї країни, можливо, один із багатьох гнаних білих емігрантів, який втратив дім, спадщину і колишнє гідне життя. Це викликає симпатію. Натомість сама Лоліта, як і її мати, описані радше як грубуваті, меркантильні особи.

Висвітлення контрасту між глибиною і естетичною складністю почуттів Гумберта Гумберта та вульгарністю його жертв теж схиляє читача до симпатії герою, якого відтак складно сприйняти саме як злочинця. Читаючи, ми неминуче симпатизуємо глибоко нещасному і водночас чутливому до прекрасного, здатному резонувати з невидимими для простого ока потоками чуттєвості (далеко не кожен зуміє розпізнати німфетку!), головному герою.

Українці чекають дії, особливо інтелектуальної, і впевнені, що така дія стане визволенням і для самих росіян

Набоков, як відомо, був запеклим критиком творчості Достоєвського: йому, начебто, належить риторичне питання, як можна бути таким видатним письменником і так погано писати?

Однак, Набоков продовжує моральну оптику саме Достоєвського.

У романі «Злочин і кара» всі симпатії автора, а відтак і читача, — на боці убивці, а доля жертв настільки байдужа, що здебільшого говорять про убиту«проценщицу», цілковито забуваючи, що Раскольніков вбиває не лише лихварку, але і її вагітну сестру, яка стає випадковим свідком першого вбивства. В центрі уваги тут — складні моральні сумніви, химерне поєднання глибокої доброти і жорстокості. Наприклад, Раскольніков, сам по суті жебрак, віддає усі свої гроші нещасній вдові іншого героя — п’яниці і дрібного чиновника Мармеладова й, водночас, поводиться як холодний аб’юзер (хоча автор не забуває дати нам зрозуміти, що з найвищих моральних міркувань) з його донькою Сонечкою. Зрештою, і сам Мармеладов — це наче слабка еманація Раскольнікова, тут та сама моральна неоднозначність: крайня доброта, поєднана з крайньою ницістю.

Що тут вражає?

В обох випадках — і Набокова, і Достоєвського — судження про героя не є наслідком його вчинків.

Вчинки — це начебто щось зовнішнє і другорядне, результат катастрофічного зіткнення оголених нервів з матеріальною дійсністю, а суть людської істоти визначається її внутрішнім світом. І Раскольніков, і Гумберт Гумберт — люди високої складності, особистість кожного з них поєднує екстремальні протилежності, їхня моральна або естетична вразливість бринить десь у

небесній височині, недоступній звичайній вульгарній людині. Саме ця надзвичайна піднесеність визначає їхню суть, вони і є оголений нерв. Конкретні земні вчинки цієї суті не визначають, отже і судити за вчинками недоречно і неможливо. Це антираціональний погляд, де конкретна матеріальна реальність несуттєва, духовне переважає дійсне. Таке сприйняття злочинця створює безмежний резерв його прощення. І навіть не те, щоб прощення, а просто вибачення, бо хто ми, щоб судити і прощати?

Інакшою є диспозиція в оповіданні Івана Тургєнєва «Муму»:

— двірник Гєрасим — чесна, проста й прямолінійна душа.

Тут ідеться не про складність і карколомне поєднання екстремумів. Ми бачимо добру людину в тяжких обставинах. Інвалідність і самотність уже роблять життя Гєрасима безрадісним, однак не це виявляється фатальним тягарем. Доброго чоловіка розчавлює безжальна і свавільна влада: бариня, яка володіє Гєрасимом як майном, наказує йому позбутися єдиної істоти, з якою той має теплий емоційний зв'язок, — його собаки.

Він намагається виконати забаганку барині, не завдаючи шкоди дорогій істоті, але прив'язаність невинного створіння, собаки, повертає її до нещасного чоловіка: вона тікає від нового власника і знову прибивається до Гєрасима. Всі спроби вберегти собаку марні, саме її любов до Гєрасима прирікає і її, і його на жахливу долю: підкоряючись страшній і безжальній владі барині, ніби античному фатуму, Гєрасим власноруч убиває найдорожче створіння. Не повстає, не рятується втечею, а вбиває і морально гине разом з нею. Це водночас убивство і самогубство.

Ця подвійна трагедія не може залишити черствим жодного читача, і вона ж вказує на винуватця злочину — це не Гєрасим.

Він вбиває, але винувата безжальна знеособлена влада барині, чий характер лишається десь за рамками оповіді, тому вона для нас — лише абстракція.

***

Здається, саме так бачать своє становище російські діячі культури й інтелектуальних кіл. Це люди великої складності як Гумберт і Раскольніков, і вже тому гідні симпатії та щирого інтересу, яких непереможна влада поставила в жахливі обставини Гєрасима. Їх вражає, що українські візаві відмовляються співчувати Гєрасиму й таким чином проявляють чудеса жорстокосердості.

Самі ж українці сприймають своїх російських відповідників ні не як Раскольнікова, ні не як Гєрасима, а як Фауста.

Тобто того, хто заради наповненого, повнокровного життя, реалізації мрій укладає контракт з дияволом. Сам прикликує зло і зі своєї волі йде з ним на угоду.

Отже є суб'єктом зі своєю аґентністю, а тому може й мусить шукати виходу із самим же собою створених обставин.

Інша справа, що в легенді про Фауста як раз ідеться про неможливість розірвати угоду з дияволом, тому така спроба була б видатним дерзанням.

Такого дерзання і не видно з української сцени.

Цей розрив між двома образами — Гєрасима і Фауста — визначає будь-яке зіткнення українських та російських інтелектуалів.

Українці чекають дії, особливо інтелектуальної, і впевнені, що така дія стане визволенням і для самих росіян, і для тих, хто страждає від їхньої бездіяльності.

В Україні, особливо в літературній і академічній спільнотах, з великою повагою ставляться до спадщини польського переосмислення своєї країни, яке здійснило коло Єжи Гєдройця в 1950—1970-х роках, та чекають чогось подібного й тут.

Однак виглядає, що російські інтелектуали або не знають про цей приклад, або сприймають навіть таку дію як страшну перспективу, бо це завжди вчинок Гєрасима.

Отже, як бути?

Думаю, українським дієвцям культурної та інтелектуальної сцен не залишається нічого іншого, як постійно **нагадувати, наполягати, що російські візаві не є лише невинними жертвами.**

Що **вони мають владу діяти в полі ідей.**

Це неприємна роль для українців, яким доводиться проти своєї волі перетворюватися на якихось Ериній, богинь помсти, які вічно переслідують того, хто міг би вчини гідно, але не зробив цього.

Але відмовитися від цієї ролі означає знати і самовільно перетворитися на таких самих Гєрасимів.

***

№ 3.167-1

ЗНЕСЕННЯ САДИБИ ЗЕЛЕНСЬКИХ. ХТО Ж НАСПРАВДІ ВИНЕН І ЯК ЦЬОГО МОЖНА БУЛО УНИКНУТИ?

2024-08-08

Георгій Могильний

експерт з питань містобудування, аналітик громадської ініціативи «Голка»

Знесення садиби Зеленських у Києві спричинило резонанс. Влада Києва кивала на центральну владу, а Мінкультури — на Віталія Кличка. Не

обійшлося й без залучення Тимчасової спеціальної комісії, яку створили як політичний інструмент замість того, щоб ***запроваджувати*** реальні реформи.

Влада Києва свого часу не ухвалила історико-архітектурний опорний план міста, щоб керувати забудовою столиці в ручному режимі.

Але **законодавство змінилося і вже кілька років поспіль м'яч виключно на полі *Мінкультури*.**

> — Але тут саботують виконання Державної антикорупційної програми, й розроблення підзаконних актів, необхідних для захисту культурної спадщини.

Громадська ініціатива «Голка» на прикладі садиби Зеленських дослідила, як працює система в інтересах забудовників.

1. (Не)обов'язкова державна антикорупційна політика

«*Неконтрольована забудова*» історичних центрів міст і пов'язані з цим корупційні ризики — проблема загальнодержавного рівня.

В Антикорупційній ***стратегії*** на 2021-2025 роки (п. 3.5.2) для її подолання передбачено встановлення

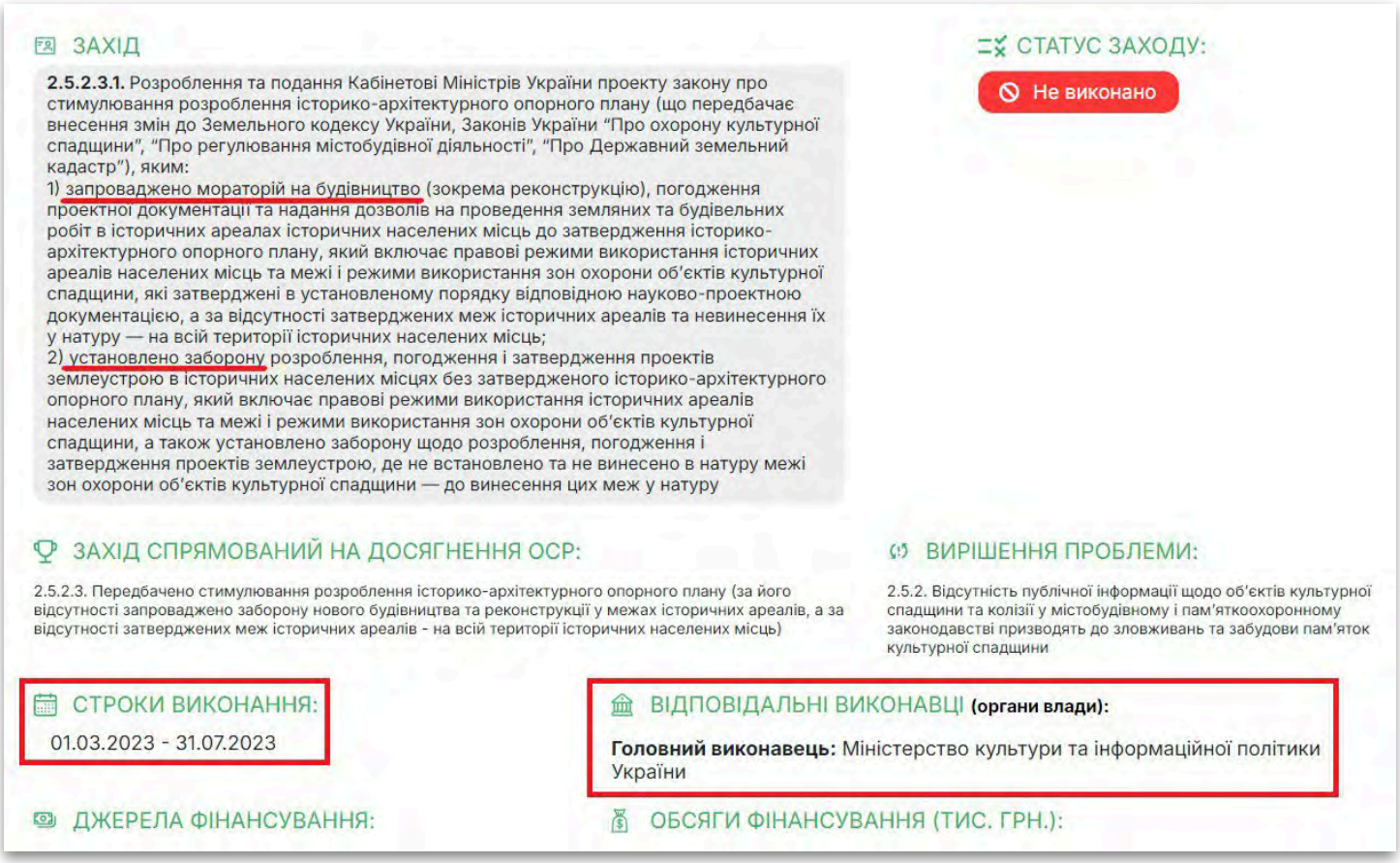
> — заборони нового будівництва та реконструкції в межах історичних ареалів у разі відсутності ***історико-архітектурних опорних планів (ІАОП).***

Для виконання Антикорстратегії Кабмін у Державній антикорупційній ***програмі*** передбачив розроблення відповідного законопроєкту. Виконавець — Мінкультури.

> — А зроблено все мало бути й подано на розгляд Кабміну для подальшого внесення до парламенту ще рік тому, у 2023 році.

Мінкультури нічого не зробило.

Національне агентство з питань запобігання корупції, що контролює виконання Державної антикорупційної програми, просто поставило в своїй системі ***моніторингу*** позначку «Не виконано», й на цьому всі заспокоїлися.

Дані системи моніторингу виконання Державної антикорупційної програми

Затвердженого ІАОП у Києві немає.

А ***садиба Зеленських*** була розташована в ***центральному історичному ареалі***, й **знесли її під виглядом реконструкції**.

Виконання заходів Державної антикорупційної програми забезпечило б будівлі захист від знищення.

1) — **Виконання цих заходів є обов'язковим** (ст. 18-1 Закону «Про запобігання корупції»), за забезпечення їх виконання персональну відповідальність несе т.в.о. міністра Ростислав ***Карандєєв*** (ст. 18-2).

2) — **Історичну будівлю знищено, а керівництво Мінкультури досі на своїх посадах.**

І проблема не тільки в поодинокій втраченій будівлі.

За день до подій у Києві Мінкультури ***повідомило*** про скасування судом науково-проєктної документації щодо режимів використання історичного ареалу ***Львова*** й пов'язані з цим ризики.

— Якби міністерство виконувало свої обов'язки, то такі рішення судів не знімали б обмеження на висотне будівництво в історичному місті, а призводили до прямо протилежного — повної заборони на будівництво в історичному ареалі.

2. Який статус міг захистити будівлю в умовах, коли Мінкультури саботує виконання Державної антикорупційної програми?

Головний наратив, який активно популяризували протягом усього періоду боротьби за збереження цієї історичної будівлі,

> **— «врятувати можна лише надавши їй статус об'єкта культурної спадщини».**

Але **такі заяви є «помилковими».**

До ***об'єктів культурної спадщини*** належать лише ***пам'ятки*** та ***щойно виявлені об'єкти культурної спадщини***.

А відповідно до державних будівельних норм (***ДБН Б.2.2-12:2019***, п. 13.2.4)

> — забороняється знесення також значних і рядових ***історичних будівель*** на територіях ***історичних ареалів*** та зон охорони пам'яток.

Для обліку історичних будівель не передбачено спеціальних реєстрів чи переліків.

> 1) — Вони мають відображатися в ***історико-архітектурному опорному плані*** та іншій науково-проєктній документації щодо охорони пам'яток.
>
> 2) — У разі відсутності такої затвердженої документації виникають складнощі з доведенням відповідного статусу історичної будівлі.

Якби садиба Зеленських отримала статус об'єкта культурної спадщини, це був би найнадійніший спосіб захисту її від знесення.

> Але для цього будівля повинна мати цінність, що відповідає ***встановленим Кабміном*** критеріям.
>
> Знайти в неї цю цінність не вдалося, хоча її ретельно шукали й намагалися довести профільні громадські організації «Мапа Реновації» та «Спадщина Київ».

Будинок не відповідав критеріям пам'яток історії, бо єдина пов'язана з ним відома людина — професор російської мови та літератури Малінін, який відкрито пропагував російську імперську політику в своїх роботах.

І вимогам до пам'яток архітектури він також не відповідав.

Це була пересічна будівля кінця XIX століття, що внаслідок надбудови та часткового демонтажу не могла розглядатися навіть як цінний зразок історичної забудови вулиці.

— 2004 року вона з одноповерхової перетворилася на двоповерхову, а

— в 2018—2021 роках стала вдвічі вужчою й на чверть коротшою, повністю втративши історичну форму та пропорції.

Проте за результатами наукових досліджень садибу Зеленських іще станом на літо 2021 року було визначено як ***значну історичну будівлю***.

Культурна спадщина 20.07.2024 17:23

19 липня у Києві почали зносити історичний будинок на вул. Конiського, 22 (відомий громадськості як «будинок Євменія Зеленського» або «садиба Зеленських»). Руйнування історичної забудови – цинічне порушення пам'яткоохоронного і містобудівного законодавства та Державних будівельних норм.

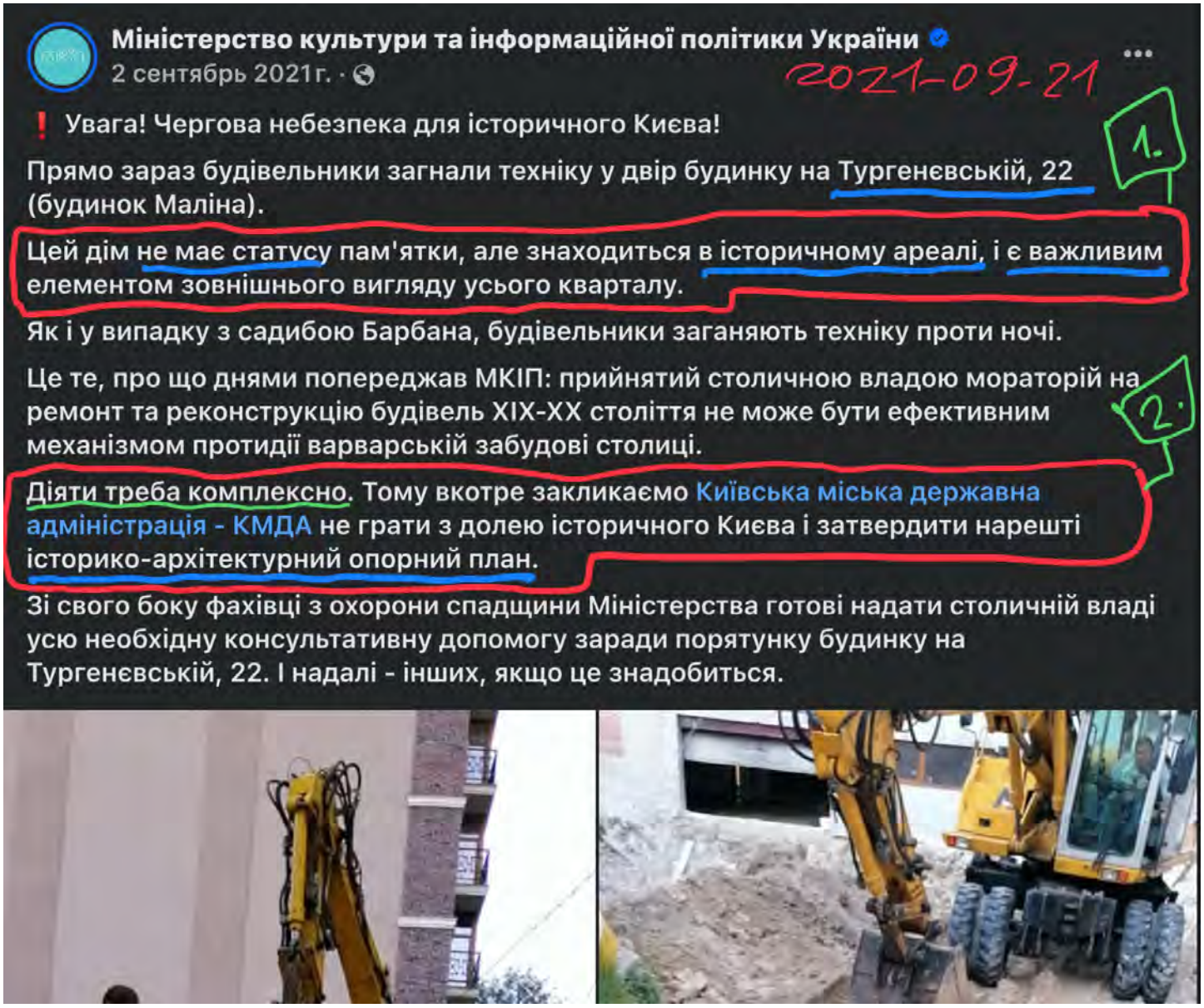

Наразі будинок не має юридичного статусу пам'ятки чи «щойно виявленого об'єкта культурної спадщини», як це передбачено пам'яткоохоронним законодавством. Водночас за даними Історико-архітектурного опорного плану міста Києва цей будинок розташований в історичному ареалі міста і визнаний значною історичною будівлею під назвою «Садибний житловий будинок» другої половини XIX ст.

Про що відразу після демонтажу публічно ***заявило*** Мінкультури, посилаючись на дані **проєкту** ***історико-архітектурного опорного плану Києва***.

— Ось тільки цей документ лише погоджений Міністерством 2021 року, але не затверджений Київрадою.

Проєкт ІАОП без його затвердження Київрадою не здатний захистити історичні будівлі від знесення.

Мінкультури ***заявляло*** про це ще 2 вересня 2021 року, коли було перше загострення ситуації навколо садиби Зеленських.

Фрагмент проєкту ІАОП Києва, садибу Зеленських позначено як значну історичну будівлю

З 26 травня 2022 року будівля також перебуває в охоронній зоні пам’ятки архітектури місцевого значення, розташованої на протилежному боці вулиці за адресою ***Кониського, 19***.

Це є наслідком набрання чинності змінами до статті 32 Закону «Про охорону культурної спадщини», внесеними ***Законом №1423-IX про дерегуляцію земельних відносин***.

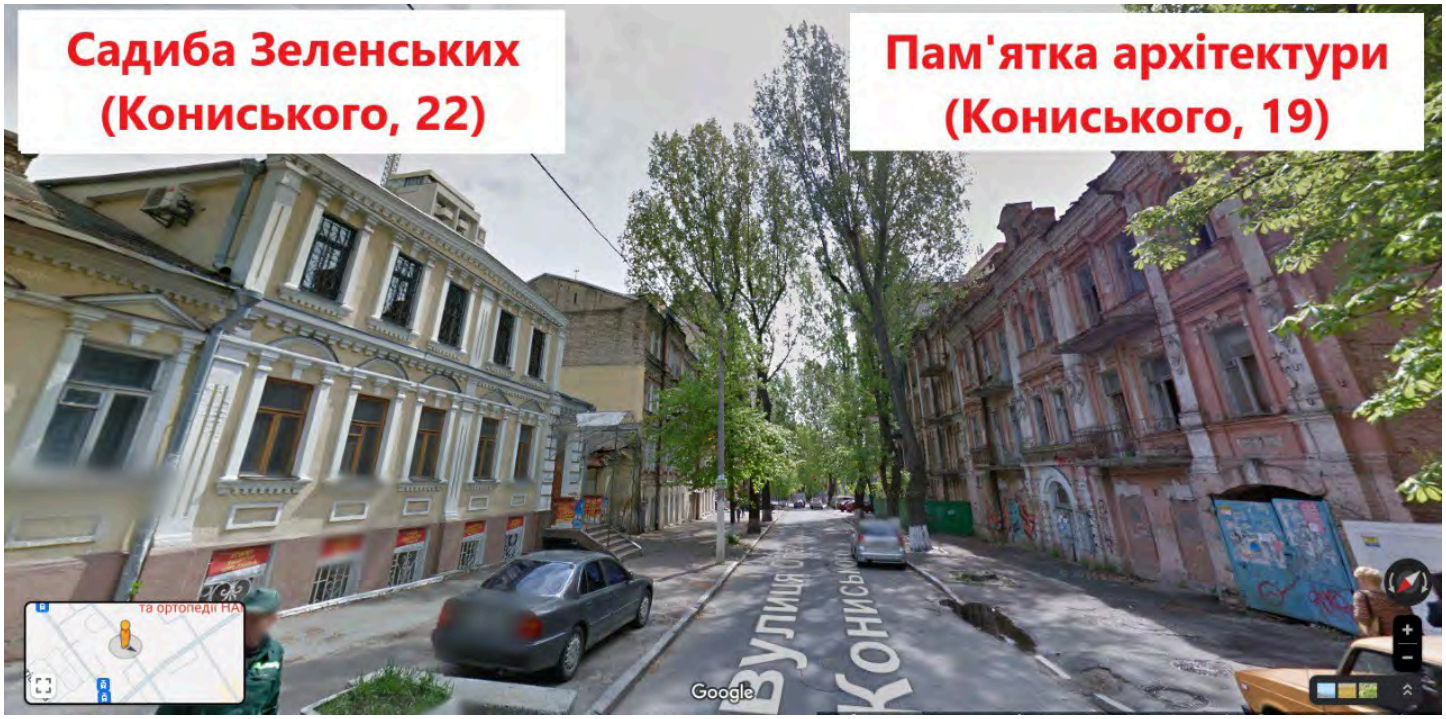
Зазначені зміни,

1) — по-перше, імперативно встановили охоронні зони на відстані 100 м від території пам’яток, якщо для них це не встановлено окремою науково-проєктною документацією.

2) — По-друге, імперативно заборонили в таких випадках будівництво, якщо його висота перевищує різницю між відстанню до пам’ятки та подвійною висотою пам’ятки.

Садиба Зеленських розміщена настільки близько до пам’ятки на ***Кониського, 19***, що можна й без вимірювання відстаней і висот констатувати:

— вона в охоронній зоні й будувати на її місці щось вище за стару будівлю заборонено законом.

Панорама вулиці із садибою Зеленських і пам’яткою архітектури на Конiського, 19

Зносити ***садибу Зеленських***, щоб звести на її місці багатоповерховий будинок, не мало сенсу.

Але

> **— чиновники й активісти жодного разу не озвучували інформації щодо розташування будівлі в охоронній зоні пам’ятки та обмеження висоти будівництва на її місці.**

Тому

> — *забудовник міг просто не знати про зміни законодавства й нові обмеження.*

3. Чому навіть арешт у межах кримінального провадження не врятував будівлі від знищення?

Захистити садибу від знесення мав би арешт, накладений ***ухвалою*** Шевченківського райсуду в січні цього року.

Але не врятував.

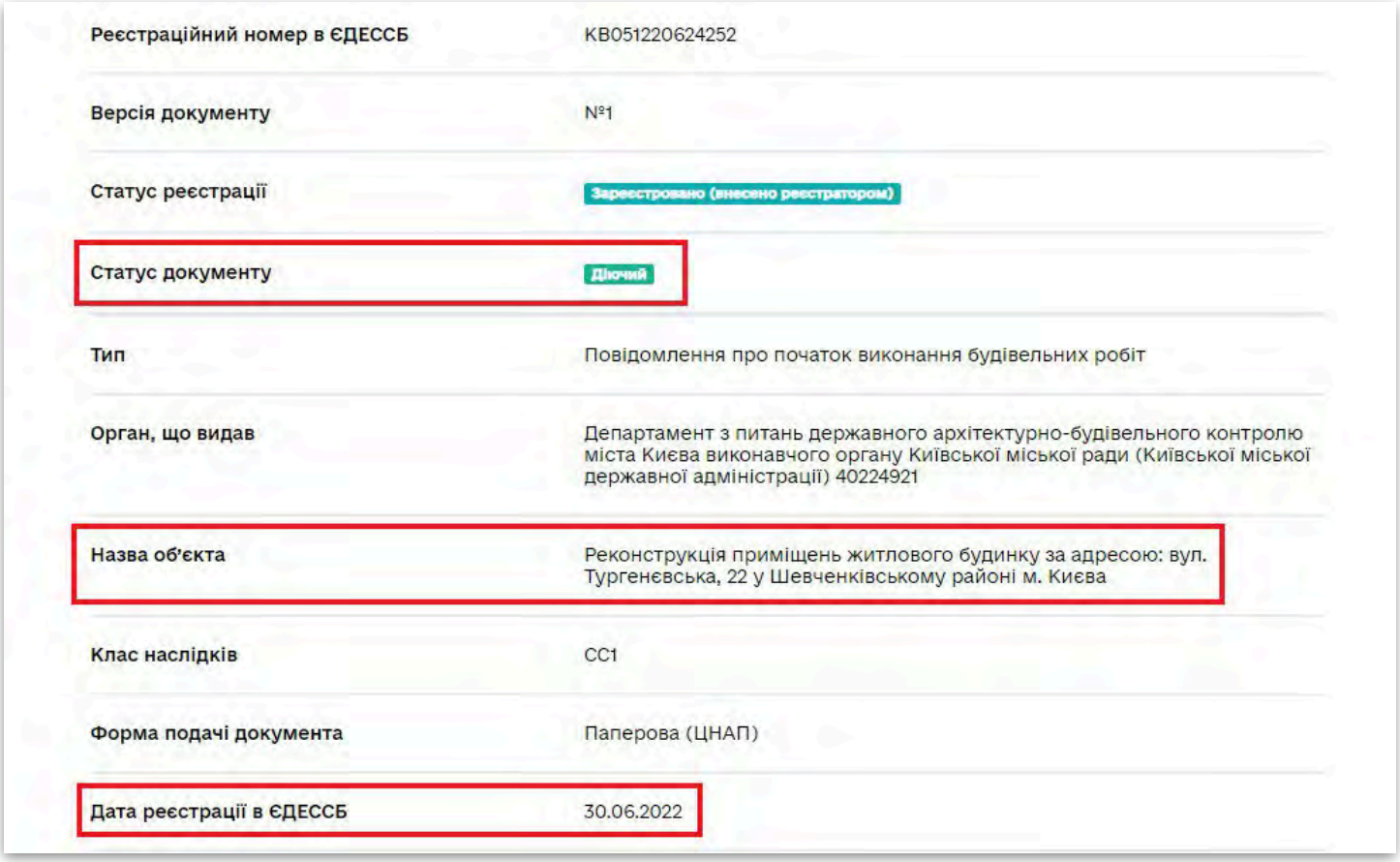
Щоб зрозуміти, чому так, треба розмотувати цей клубок із кінця.

Під час ***засідання*** з обрання запобіжного заходу співвласник садиби та його адвокат заявили, що

— там **відбувалася реконструкція на підставі передбачених законодавством документів, а арешт на будівлю було накладено незаконно.**

Чи відповідає це дійсності? На жаль, так.

Ще більш як два роки тому, 30 червня 2022 року, профільний департамент КМДА зареєстрував ***повідомлення*** про початок ***будівельних робіт із реконструкції приміщень житлового будинку.***

Реєстраційний номер в ЄДЕССБ	КВ051220624252
Версія документу	№1
Статус реєстрації	Зареєстровано (внесено реєстратором)
Статус документу	Діючий
Тип	Повідомлення про початок виконання будівельних робіт
Орган, що видав	Департамент з питань державного архітектурно-будівельного контролю міста Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) 40224921
Назва об'єкта	Реконструкція приміщень житлового будинку за адресою: вул. Тургенєвська, 22 у Шевченківському районі м. Києва
Клас наслідків	СС1
Форма подачі документа	Паперова (ЦНАП)
Дата реєстрації в ЄДЕССБ	30.06.2022

Запис у Єдиній державній електронній системі в сфері будівництва про чинне повідомлення про початок будівельних робіт

Хоча документ і виданий на реконструкцію приміщень, на його підставі можна знести будівлю до фундаменту та залишитися чистим перед законом.

На рівні законодавства не встановлено, які саме будівельні роботи належать до цього виду будівництва.

А за ***ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проєктної документації на будівництво»***

1) — для ***реконструкції*** достатньо часткового збереження елементів несучих конструкцій.

Тож забудовнику

2) — достатньо залишити в землі бодай одну цеглину від старого фундаменту як цей самий «частково збережений елемент несучої конструкції» — й ***де-факто*** **нове будівництво** перетворюється на ***де-юре*** **реконструкцію**.

Чи була якась корупція в КМДА під час реєстрації цього повідомлення?

— Ні, бо в нас повна дерегуляція для невеликих об'єктів. Якщо подане повідомлення заповнене правильно, його зобов'язані зареєструвати.

Цього документа ніколи не приховували. Він є в публічному доступі в Єдиній державній електронній системі у сфері будівництва.

Але

— його існування не афішують.

Ба більше,

— маніпулюють заявами, що на **демонтаж будівлі дозволів не надавали.**

Чиновники формально не обманюють

— повідомлення не є дозвільним документом.

Але замовчують, що

— згідно з чинним законодавством для знесення такої історичної будівлі дозволи й не потрібні.

Арешт на будівлю в січні цього 2024 року було накладено як на речовий доказ руйнування *об'єкта культурної спадщини*.

Але садиба Зеленських ніколи не була *об'єктом культурної спадщини*.

Як пояснює в ***заяві*** міська прокуратура, клопотали про накладення арешту, оскільки зазначена земельна ділянка входить до меж історичного ареалу й тому на проведення будівельних робіт потрібен дозвіл Мінкультури.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, № 9-10, ст.25)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 1909-IX від 18.11.2021
№ 2268-IX від 22.05.2022
№ 2247-IX від 12.05.2022
№ 2566-IX від 06.09.2022}

Ось тільки вже згаданим вище *Законом №1423-IX про дерегуляцію земельних відносин*

— **вимогу на отримання дозволу Мінкультури скасували** ще з 1 січня 2023 року (ч. 7 ст. 32 Закону «Про охорону культурної спадщини»).

Отже,

— арешт було накладено на доказ злочину, який теоретично не могло бути скоєно в цьому випадку.

Від порушення цього неправомірного арешту теоретично не могло бути істотної шкоди, тож його порушення відповідно до ч. 2 ст. 11 Кримінального кодексу не є кримінальним правопорушенням.

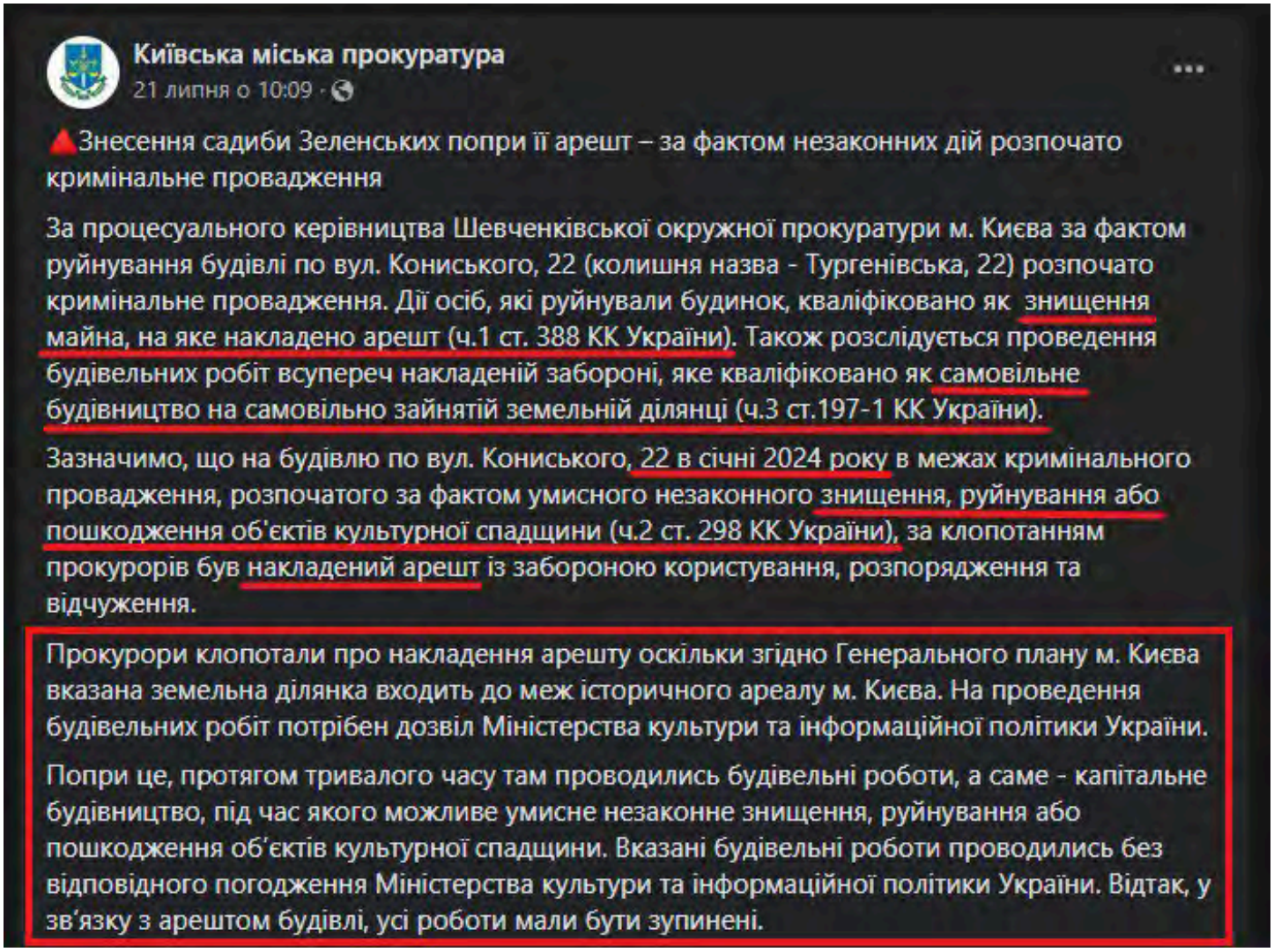
Також знесення ***садиби Зеленських***, усупереч твердженням прокуратури,

— не може бути самовільним будівництвом на самовільно зайнятій земельній ділянці.

У забудовника

1) — було передбачене законодавством повідомлення про початок будівництва, а

2) — право користування земельною ділянкою не потрібне в разі реконструкції в межах наявних фундаментів *(ч. 4 ст. 34 Закону «Про регулювання містобудівної діяльності»)*.

Повідомлення Київської міської прокуратури про знесення будівлі

Описана вище ситуація демонструє реальну глибину проблеми.

Майже в центрі Києва брутально знесено значну історичну будівлю, а

— правоохоронцям, аби зняти суспільну напругу, доводиться фальшувати кримінальну справу проти забудовника.

І це є наслідком незбалансованої дерегуляції в будівництві, яку послідовно проводить Верховна Рада в інтересах будівельного лобі.

Виправити ситуацію можна було, скасувавши реєстрацію повідомлення про початок будівництва або надавши докази, що садиба Зеленських є значною історичною будівлею та її заборонено зносити.

Для скасування реєстрації повідомлення про початок будівництва обов'язково потрібно було провести перевірку та встановити факт порушень під час будівництва.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 13 березня 2022 р. № 303
Київ

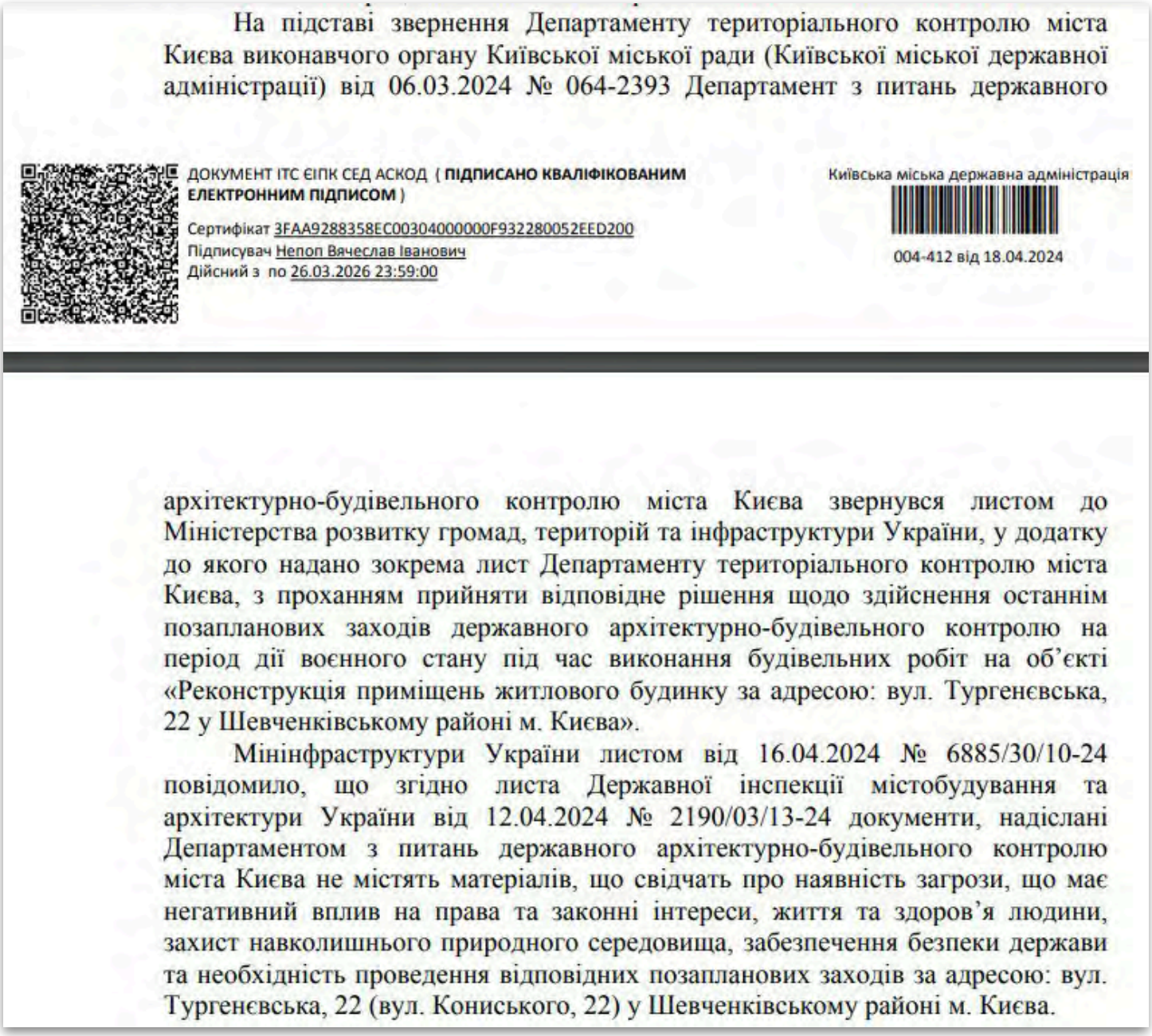
Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану

В умовах воєнного стану Кабмін (за відсутності повноважень) фактично ***забороних*** перевірки, дозволивши проводити лише позапланові на підставі рішення ***Мінінфраструктури*** і лише

> **— «за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов'язань».**

На перший погляд проблем не повинно бути — будівництво, що загрожує збереженню традиційного характеру історичного середовища, за визначенням має негативний вплив на права та законні інтереси людини.

Навесні цього 2024 року ***КМДА*** здійснила спробу провести перевірку будівництва на ***Конюського***. Інформація про це є в ***листі*** КМВА щодо реалізації петиції про захист садиби Зеленських.

На підставі звернення Департаменту територіального контролю міста Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 06.03.2024 № 064-2393 Департамент з питань державного

ДОКУМЕНТ ІТС ЄІПК СЕД АСКОД (**ПІДПИСАНО КВАЛІФІКОВАНИМ ЕЛЕКТРОННИМ ПІДПИСОМ**)
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000F932280052EED200
Підписувач Непоп Вячеслав Іванович
Дійсний з по 26.03.2026 23:59:00

Київська міська державна адміністрація
004-412 від 18.04.2024

архітектурно-будівельного контролю міста Києва звернувся листом до Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, у додатку до якого надано зокрема лист Департаменту територіального контролю міста Києва, з проханням прийняти відповідне рішення щодо здійснення останнім позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю на період дії воєнного стану під час виконання будівельних робіт на об'єкті «Реконструкція приміщень житлового будинку за адресою: вул. Тургенєвська, 22 у Шевченківському районі м. Києва».

Мінінфраструктури України листом від 16.04.2024 № 6885/30/10-24 повідомило, що згідно листа Державної інспекції містобудування та архітектури України від 12.04.2024 № 2190/03/13-24 документи, надіслані Департаментом з питань державного архітектурно-будівельного контролю міста Києва не містять матеріалів, що свідчать про наявність загрози, що має негативний вплив на права та законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища, забезпечення безпеки держави та необхідність проведення відповідних позапланових заходів за адресою: вул. Тургенєвська, 22 (вул. Кониського, 22) у Шевченківському районі м. Києва.

Фрагмент листа КМВА щодо реалізації петиції про захист садиби Зеленських

Мінінфраструктури проводити перевірку не дозволило, послався на відповідь ***Державної інспекції містобудування та архітектури***, згідно з якою

— «в документах не міститься матеріалів, що свідчать про наявність загрози, яка має негативний вплив».

Можна було б звинувачувати ***Департамент архбудконтролю КМДА*** у свідомому зливі питання в інтересах забудовника,

— **якби не один нюанс**.

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

_____ м. Київ № _____

Про проведення позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду) на період воєнного стану

Відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», пункту 1 Положення про Державну інспекцію архітектури та містобудування України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 р. № 1340, пункту 1, підпункту 7 пункту 4 Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 р. № 1400),

НАКАЗУЮ:

1. Департаменту просторового планування територій та архітектури забезпечити:

протягом 5 робочих днів від дати отримання звернення від фізичних чи юридичних осіб, органів державного архітектурно-будівельного контролю, правоохоронних органів стосовно необхідності здійснення позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду) направлення запиту з відповідними матеріалами до ДІАМ для надання письмового обґрунтування щодо наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища, забезпечення безпеки держави та необхідності проведення відповідного позапланового заходу (далі – обґрунтування

СЕД АСКОД
Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
№ 424 від 19.05.2023
Підписувач Кубраков Олександр Миколайович
Сертифікат 26B2648ADD3032E104000000662432009F5CAD00
Дійсний з 06.12.2022 0:00:00 по 05.12.2024 23:59:59

проведення позапланового заходу) або відсутності підстав для нього;

протягом 5 робочих днів від дати отримання обґрунтування проведення позапланового заходу ДІАМ підготовку проєкту наказу Мінінфраструктури про погодження здійснення позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду);

протягом 3 робочих днів від дня підписання наказу направлення копії наказу Мінінфраструктури про погодження здійснення позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду) до ДІАМ та до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю (у разі необхідності).

2. Сектору зовнішніх комунікацій забезпечити протягом 2 робочих днів від дня підписання наказу Мінінфраструктури про погодження здійснення позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду) оприлюднення його на офіційному вебсайті Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Н. Козловську.

Віце-прем'єр-міністр
з відновлення України – Міністр Олександр КУБРАКОВ

Відповідно до ***наказу*** Міністерства,

1) — не заявник, а ДІАМ має вивчати ситуацію й надавати письмове обґрунтування щодо наявності чи відсутності загроз.

Тобто

2) — Мінінфраструктури з ДІАМ розглянули питання із садибою Зеленських і дійшли висновку, що демонтаж історичної будівлі не несе загрози, яка має негативний вплив на права та законні інтереси людей.

За наявності документів, що підтверджують статус садиби Зеленських як значної історичної забудови та заборону її знесення, виникала можливість ефективно протистояти демонтажу, навіть якщо в забудовника було зареєстроване повідомлення про початок будівництва.

За той час, поки Києвом керував міський голова Віталій ***Кличко***, бюджетним коштом було підготовлено два проєкти ІАОП:

1) — перший було подано в Мінкультури 2016 року,

2) — другий — 2021-го.

Ніщо не заважало ще 2017 року затвердити необхідний документ як внесення змін до чинного Генерального плану міста.

Але цього не сталося.

ІАОП невигідний і впливовому будівельному лобі, бо встановлює обмеження на найприбутковішу забудову в історичному центрі, й міській владі, бо позбавляє можливості ручного керування.

А громадськість не могла примусити Київраду це зробити, бо

— законодавство не встановлює жодних вимог до строків розроблення та затвердження цього документа.

Із проєктом ІАОП 2021 року вже складніше

— його не можна було затвердити, доки КМДА не забезпечить розроблення науково-проєктної документації щодо визначення меж та режимів використання історичних ареалів.

На цьому ***наголошувало*** саме Мінкультури під час погодження проєкту.

Щодо погодження
науково-проектної документації

Міністерство культури та інформаційної політики України розглянуло подану листом КО «Інститут генерального плану м. Києва» КМДА від 17.06.2021 № 312-2344 (вхідна реєстрація МКІП від 22.06.2021 № 876/20.1-21) доопрацьовану науково-проектну документацію «Збереження та охорона історико-культурної спадщини. Історико-архітектурний опорний план м. Києва» (том 8 Генерального плану м. Києва), розроблену на замовлення Департаменту містобудування та архітектури КМДА, і, діючи в межах повноважень, визначених Законом України «Про охорону культурної спадщини» та Положенням про Міністерство культури та інформаційної політики України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 року № 885, враховуючи схвалення Науково-методичної ради з питань охорони культурної спадщини МКІП (протокол позачергового засідання НМР від 14 липня 2021 року № 10) та погодження Департаменту охорони культурної спадщини КМДА (лист від 20.01.2021 № 066-197), **погоджує її.**

При цьому просимо КМДА виступити замовником виготовлення окремої науково-проектної документації «Межі та режими використання території історичних ареалів м. Києва» та прискорити її подання на розгляд МКІП, зважаючи на необхідність її затвердження у встановленому порядку до винесення на розгляд сесії Київської міської ради проекту Генерального плану м. Києва.

Додатки: *вказана науково-проектна документація у _4_ прим.*

Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції **Світлана ФОМЕНКО**

Міністерство культури та інформаційної політики України
№875/6.11.1 від 28.07.2021
Фоменко С.В. (Заступник Міністра з питань європейської інтеграції)
28.07.2021 14:38

Голота К. А. (044) 272-46-59

Лист-погодження проєкту ІАОП Мінкультури

Але з 26 травня 2022 року цю *документацію* неможливо розробити й затвердити.

Внесені ***Законом №1423-IX*** **зміни вимагали від Кабміну**

— **затвердити *порядок* розроблення та затвердження й визначити склад і зміст такої документації.**

Цього досі не зроблено, бо Мінкультури зірвало підготовку проєктів для затвердження урядом.

Варіант із розробленням та затвердженням меж і режимів використання зон охорони згаданої вище пам'ятки на ***Конисього, 19***, **також неможливий з тієї самої дати.**

Мінкультури

— **зірвало підготовку проєктів для затвердження Кабміном і щодо розроблення цієї документації.**

І це ще не всі «заслуги» профільного *міністерства*.

Відповідно до Закону «Про охорону культурної спадщини», саме воно відповідає за

> 1) — **формування політики у сфері охорони культурної спадщини** та
>
> 2) — має **виключне повноваження видавати обов'язкові до виконання приписи та розпорядження про зупинку робіт, що проводяться з порушенням вимог законодавства в *історичних ареалах*.**

Як вже зазначалося,

> — ***міністерство*** відразу після руйнування ***садиби Зеленських*** заявило, що **це значна історична будівля і її знесення заборонено**.

Але — воно

> — **мало змогу задовго до цього надати роз'яснення щодо історичного статусу будівлі та заборони її знесення**.

В міністерстві про проблему чудово знали, але нічого не робили.

Як ***заявив*** на засіданні Тимчасової спеціальної комісії ВР Ростислав ***Карандєєв***,

> — останнім часом до ***Мінкультури*** надійшло 12 звернень від представників громадських організацій, які висловлювали занепокоєність долею цього будинку.

Але

> **— міністерство не виконувало своїх повноважень, а пересилало звернення громадськості до *КМДА*.**

Для повноти картини слід зазначити, що за даними Єдиної державної електронної системи в сфері будівництва, Департамент містобудування та архітектури КМДА шість разів відмовляв у видачі містобудівних умов та обмежень, без яких забудовник не має права проєктувати об'єкт, більший за наявну історичну будівлю.

Одне з рішень було оскаржено в суді, й

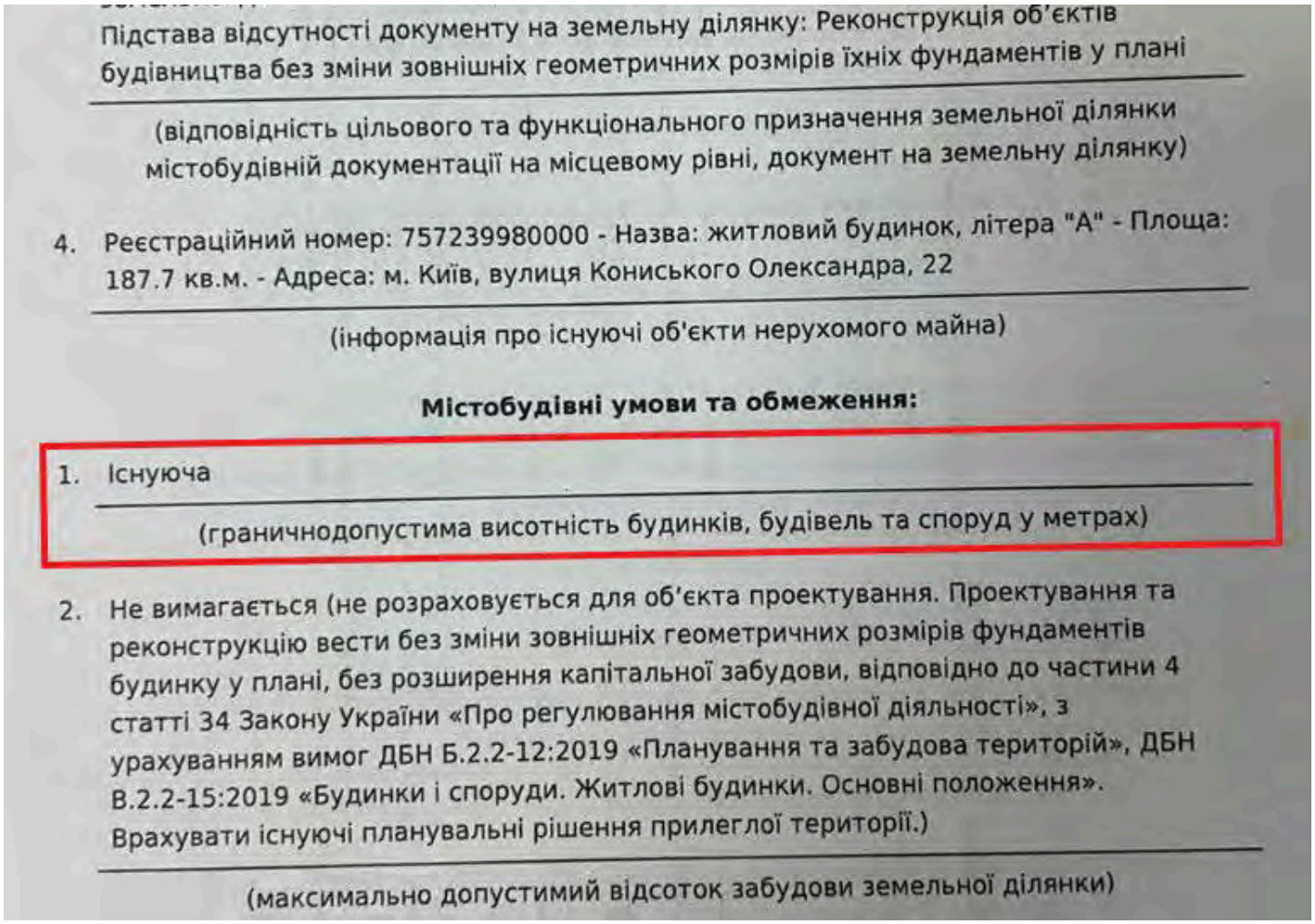
> — матеріали свідчать, що **відмови надавалися незаконно з підстав, не передбачених законодавством**.

Містобудівні умови та обмеження було видано лише в червні цього року на виконання ***рішення*** апеляційного суду.

Деякі ***медіа*** з посиланням на голову ГО «Спадщина Київ» розповсюдили інформацію про те, що КМДА дозволило зводити будинок на 9-12 поверхів.

Проте ця інформація не відповідає дійсності

> — забудовнику цим документом прямо заборонено будувати вище за висоту наявної історичної будівлі.

Підстава відсутності документу на земельну ділянку: Реконструкція об'єктів будівництва без зміни зовнішніх геометричних розмірів їхніх фундаментів у плані

(відповідність цільового та функціонального призначення земельної ділянки містобудівній документації на місцевому рівні, документ на земельну ділянку)

4. Реєстраційний номер: 757239980000 - Назва: житловий будинок, літера "А" - Площа: 187.7 кв.м. - Адреса: м. Київ, вулиця Кониського Олександра, 22

(інформація про існуючі об'єкти нерухомого майна)

Містобудівні умови та обмеження:

1. Існуюча

(граничнодопустима висотність будинків, будівель та споруд у метрах)

2. Не вимагається (не розраховується для об'єкта проектування. Проектування та реконструкцію вести без зміни зовнішніх геометричних розмірів фундаментів будинку у плані, без розширення капітальної забудови, відповідно до частини 4 статті 34 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», з урахуванням вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», ДБН В.2.2-15:2019 «Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення». Врахувати існуючі планувальні рішення прилеглої території.)

(максимально допустимий відсоток забудови земельної ділянки)

Фрагмент містобудівних умов та обмежень на реконструкцію садиби Зеленських

Як свідчить цей аналіз, ситуація принципово відрізняється від раніше озвученої органами влади та пам'яткоохоронною громадськістю.

Якщо брати ситуацію в Києві загалом, то

> — й місцева влада під керівництвом Віталія ***Кличка***, й ***Мінкультури*** **мали змогу захистити історичну забудову від знищення забудовниками.**

Але не зробили цього.

Місцева влада не скористалася своїм правом затвердити *історико-архітектурний план.*

Тобто

— **йдеться про політичну відповідальність,** і кияни мають на наступних виборах дати оцінку таким діям.

Мінкультури

— **не виконало своїх обов'язків і прямо порушило вимоги законодавства.**

І за це

— Ростислав ***Карандєєв*** і керівники відповідальних підрозділів **щонайменше мають бути звільнені**.

Безпосередньо в ситуації із садибою Зеленських місцева влада та правоохоронні органи намагалися захистити будівлю, іноді навіть порушуючи заради цього букву закону.

Проте внаслідок недоліків законодавства не змогли цього зробити.

Мінкультури

1) — **мало повноваження врятувати будівлю, але не діяло.**

А ***Мінінфраструктури*** й ***Державна інспекція архітектури та містобудування***

2) — ще й палиці в колеса ***КМДА*** встромляли, **заборонивши проведення перевірки будівництва.**

Підіб'ємо підсумки

Щоб вирішити проблему, потрібно виявити причину її виникнення.

А те, що зараз відбувається в публічній площині,

— це пошук цапа-відбувайла з політичним підтекстом, спрямований на приховування причин проблеми із захистом історичної забудови.

Пам'яткоохоронна громадськість із невідомих причин також активно бере участь у цій грі, вводячи в оману суспільство щодо суті події.

Щоб забудовники далі не знищували нашої історії, потрібно зробити такі кроки.

1. Виконати програмні антикорупційні документи й на рівні закону встановити ***мораторій*** на будівництво в ***історичних ареалах*** у разі відсутності затвердженого ***історико-архітектурного опорного плану***.

2. Скасувати раніше ***незаконно встановлені Кабміном обмеження для позапланових перевірок архбудконтролю***.

3. ***Кабміну*** разом із ***Мінкультури*** підготувати й затвердити ***підзаконні акти***,

   — без яких уже понад два роки повністю заблоковано розроблення науково-проєктної документації, необхідної для захисту культурної спадщини.

4. ***Верховній Раді*** **припинити незбалансовану дерегуляцію в будівництві**.

   Якщо забудовники отримали змогу вільно знищувати історичні будівлі навіть без хабарів чиновникам, — це не зміни на краще.

5. Ну і, звісно, мають бути **кадрові наслідки** в ***уряді*** і ***Мінкульті***.

   Т.в.о. *Карандєєв* ні за 1) форматом відповідальності, ні за 2) персоналією не відповідає наявним у сфері викликам.

Із повним ***текстом*** дослідження «Голки» можна ознайомитися на сайті громадської ініціативи.

***

№ 3.167-2

Знесення «садиби Зеленських». Хто ж насправді винен і як цього можна було уникнути?

Міський голова Києва Віталій Кличко та т.в.о. Міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандєєв

2024-08-08

Георгій Могильний

Знесення «садиби Зеленських» у Києві викликало резонанс. Влада Києва кивала на центральну владу, а Мінкультури – на Віталія Кличка. Не обійшлося і без залучення Тимчасової спеціальної комісії, яку створили ще раніше у Верховній Раді як політичний інструмент замість того, щоб запроваджувати реальні реформи.

Влада Києва могла б раніше прийняти історико-архітектурний опорний план міста і тоді було б чітко видно, що і де можна робити. Але документ не приймали, щоб можна було керувати забудовою центру столиці в ручному режимі. І така ситуація роками була комфортною для місцевої влади, поки вона внаслідок змін законодавства не втратила основні можливості впливу на забудову.

Вже кілька років як м’яч у питаннях будівництва в історичних ареалах – виключно на полі Мінкульту. Але міністерство саботує і виконання Державної антикорупційної програми, і розробку підзаконних актів, необхідних для захисту культурної спадщини. Знали там і про проблему з садибою Зеленських та були зобов’язані реагувати, але бездіяли.

У цій історії відзначилися і Мінінфраструктури з Державною інспекцією архітектури та містобудування. Вони не дозволили профільному департаменту

КМДА провести перевірку будівництва, вирішивши що руйнування історичної будівлі не несе загрози правам та інтересам людей.

Громадська ініціатива «Голка» на прикладі садиби Зеленських дослідила, як працює система в інтересах забудовників.

Неконтрольована забудова історичних центрів міст та пов'язані з цим корупційні ризики – проблема загальнодержавного рівня. В Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки (п. 3.5.2) для її подолання передбачено встановлення заборони нового будівництва та реконструкції у межах історичних ареалів у разі відсутності історико-архітектурних опорних планів (ІАОП).

Для виконання Антикорстратегії, Кабміном в Державній антикорупційній програмі було передбачено розробку відповідного законопроєкту. Виконавець – Мінкультури. А зроблено все мало бути і подано на розгляд Кабміну для подальшого внесення у парламент – ще рік назад.

Мінкультури нічого не зробило. Національне агентство з питань запобігання корупції, що контролює виконання Державної антикорупційної програми, просто поставило в своїй системі Моніторингу відмітку «Не виконано» і на цьому всі заспокоїлись.

Дані системи моніторингу виконання Державної антикорупційної програми

Затвердженого ІАОП в Києві немає. А садиба Зеленських була розташована в центральному історичному ареалі і знесли її під виглядом реконструкції.

Виконання заходів Державної антикорупційної програми забезпечило би будівлі захист від знищення.

Виконання цих заходів є обов'язковим (ст. 18-1 Закону «Про запобігання корупції»), за забезпечення їх виконання персональну відповідальність несе т.в.о. міністра Ростислав Карандєєв (ст. 18-2). Історична будівля знищенна, а керівництво Мінкультури досі при своїх посадах.

Головний наратив, що активно популяризувався протягом всього періоду боротьби за збереження цієї історичної будівлі – врятувати можна лише надавши їй статус об'єкта культурної спадщини.

Але такі заяви помилкові. До об'єктів культурної спадщини відносяться лише пам'ятки та щойно виявлені об'єкти культурної спадщини. А відповідно до державних будівельних норм (ДБН Б.2.2-12:2019 п. 13.2.4), забороняється знесення також значних та рядових історичних будівель на територіях історичних ареалів та зон охорони пам'яток.

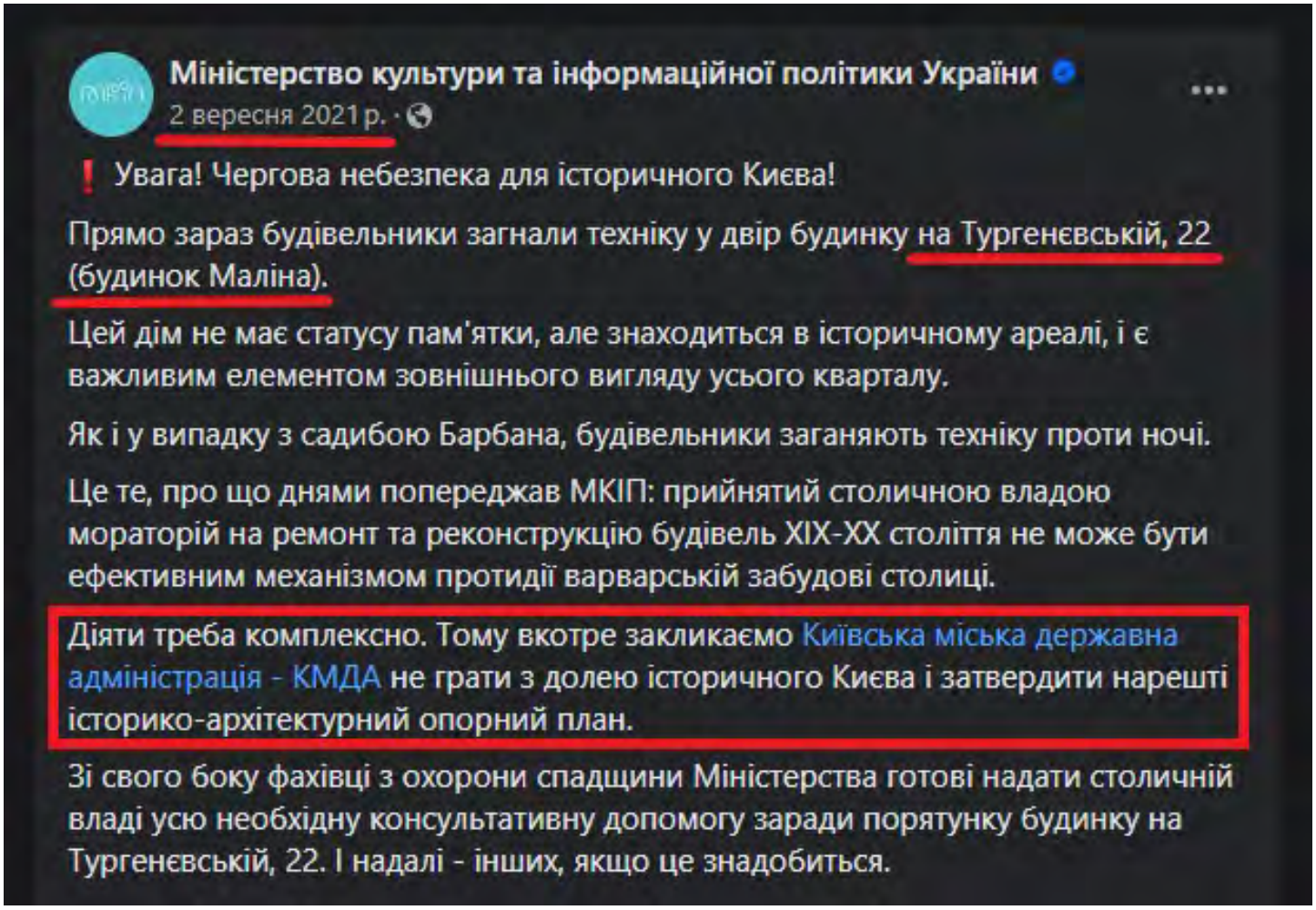
Для обліку історичних будівель не передбачено спеціальних Реєстрів чи Переліків. Вони лише мають відображатися в історико-архітектурному опорному плані та іншій науково-проєктній документації щодо охорони пам'яток. У разі відсутності такої затвердженої документації, виникають складності з доведенням відповідного статусу історичної будівлі.

За результатами наукових досліджень, садиба Зеленських ще станом на літо 2021 року була визначена, як значна історична будівля. Про це відразу після його демонтажу публічно заявило Мінкультури посилаючись на дані проєкту історико-архітектурного опорного плану Києва. Ось тільки цей документ лише погоджений Міністерством в 2021 році, але не затверджений Київрадою.

Фрагмент проєкту ІАОП Києва, Садиба Зеленських відмічена, як значна історична будівля

Проєкт ІАОП без його затвердження Київрадою не здатний захистити історичні будівлі від знесення. Мінкультури заявляло про це ще 2 вересня 2021 року коли було перше загострення ситуації навколо садиби Зеленських. Цю будівлю тоді називали «будинком Маліна».

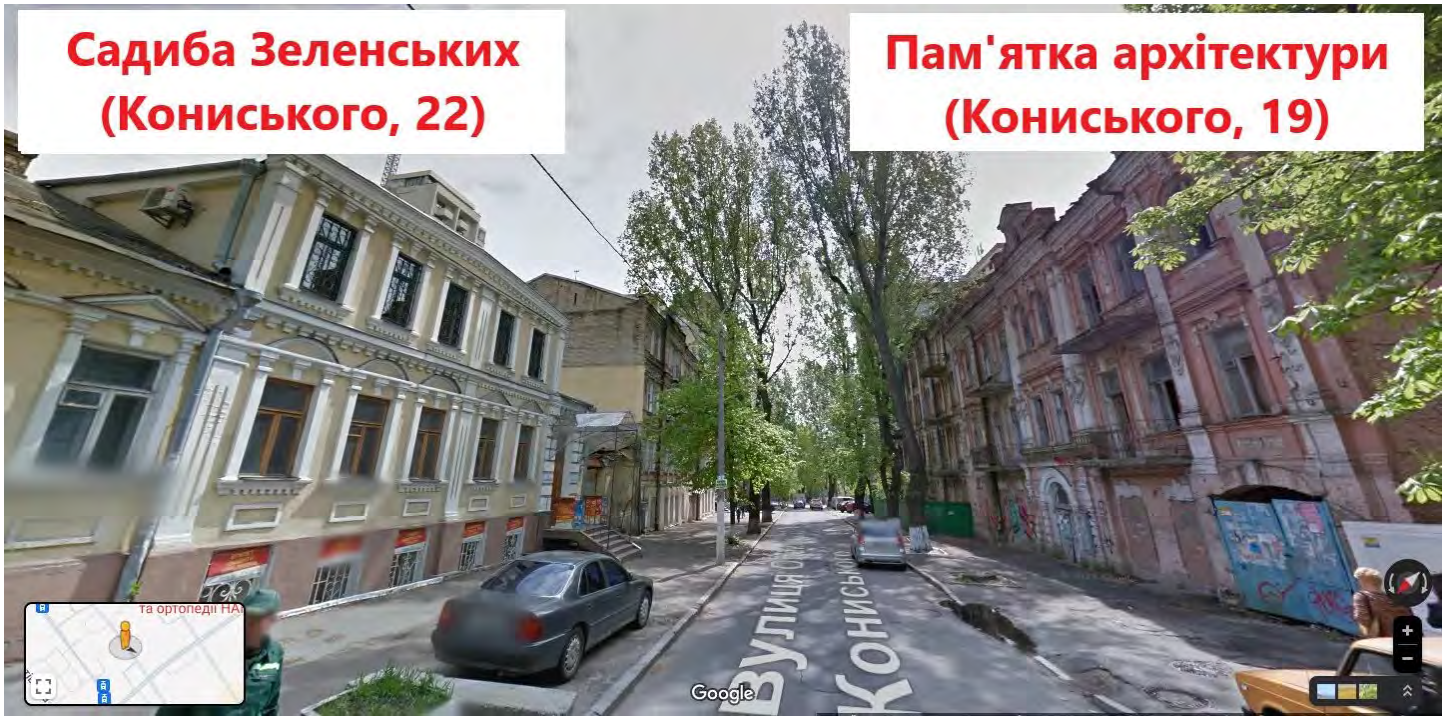

Публічна заява Мінкультури у вересні 2021 року щодо ситуації з садибою Зеленських («будинком Маліна») на Кониського (Тургенєвській), 22

З 26 травня 2022 року будівля також знаходить в охоронній зоні пам’ятки архітектури місцевого значення, що розташована на протилежному боці вулиці на Кониського, 19. Це є наслідком набрання чинності змін в статтю 32 Закону «Про охорону культурної спадщини», що внесені Законом 1423-IX про дерегуляцію земельних відносин.

Згадані зміни, по-перше, імперативно встановили зони охорони на відстані 100 м від території пам’яток, якщо для них це не встановлено окремою науково-проєктною документацією. По-друге, імперативно заборонили в таких випадках будівництво, якщо його висота перевищує різницю між відстанню до пам’ятки та подвійною висотою пам’ятки.

Садиба Зеленських знаходиться настільки близько до пам’ятки на Кониського, 19, що можна і без вимірювання відстаней та висот констатувати – вона в охоронній зоні і будувати на її місці щось вище за стару будівлю заборонено Законом.

Панорама вулиці з садибою Зеленських та пам'яткою архітектури на Кониського, 19.

Знесення садиби Зеленського з метою побудувати на її місці багатоповерховий будинок не мало сенсу. Але інформація щодо розташування будівлі в охоронній зоні пам'ятки та обмеження висоти будівництва на її місці жодного разу не озвучувалась чиновниками і громадськими активістами. Тому забудовник міг просто не знати про зміни законодавства і нові обмеження.

Якби садиба Зеленських отримала статус об'єкта культурної спадщини – це найбільш надійний спосіб захисту будівлі від знесення. Але для цього будівля має відповідати встановленим Кабміном критеріям до пам'яток.

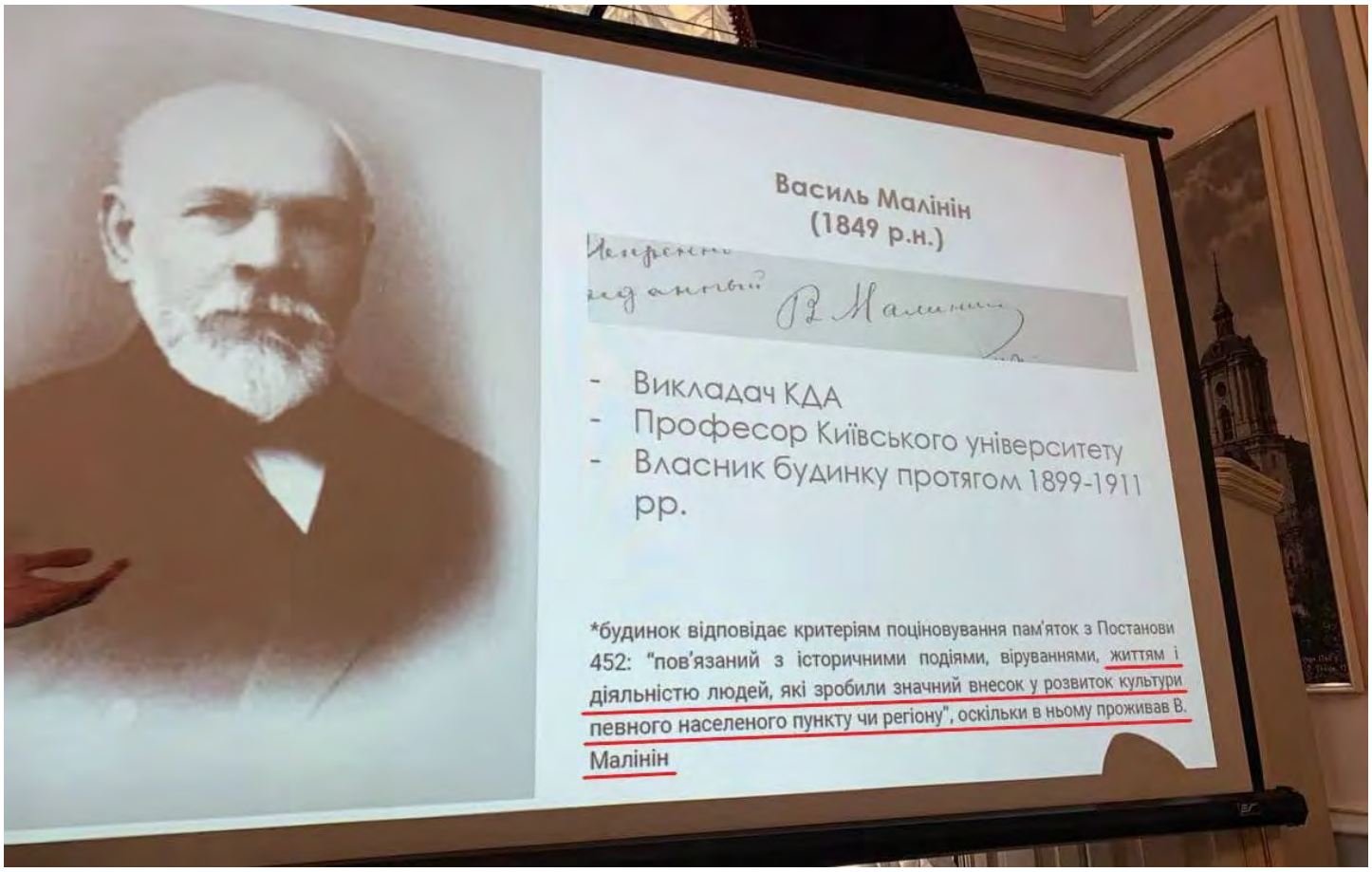
Наданню статусу пам'ятки (внесенню в Державний реєстр пам'яток) обов'язково передує процес надання статусу щойно виявленого об'єкта культурної спадщини (внесення у відповідний Перелік). Діючий з 20.08.2019 до 12.04.2024 Порядок обліку передбачав на цьому етапі перевірку лише наявності в історичній довідці обґрунтувань автентичності об'єкта та його цінності. Перевірки на відповідність критеріям при занесенні в Перелік в той період не передбачалось – це перевірялось потім при внесенні в Реєстр.

Але навесні Мінкультури це вікно можливостей закрило – новий Порядок зобов'язує перевіряти об'єкт на відповідність критеріям вже на етапі внесення в Перелік.

ГО «Мапа Реновації» подала історичну довідку в Департамент охорони культурної спадщини КМДА по будівлі на Кониського ще в грудні 2022 року.

В зазначеній довідці будівля називалася «Будинок Малініна», містилася інформація, що вона не відповідає критеріям для отримання статусу пам'ятки архітектури, але відповідає критеріям для пам'ятки історії. Мовляв, там проживав професор Київської духовної академії та Київського університету

Василь Малінін. І цей Малінін «зробив значний внесок у розвиток культури» Києва. Який саме значний внесок у розвиток культури зробив Малінін, ГО «Мапа Реновації» в своїй історичній довідці не деталізувала.

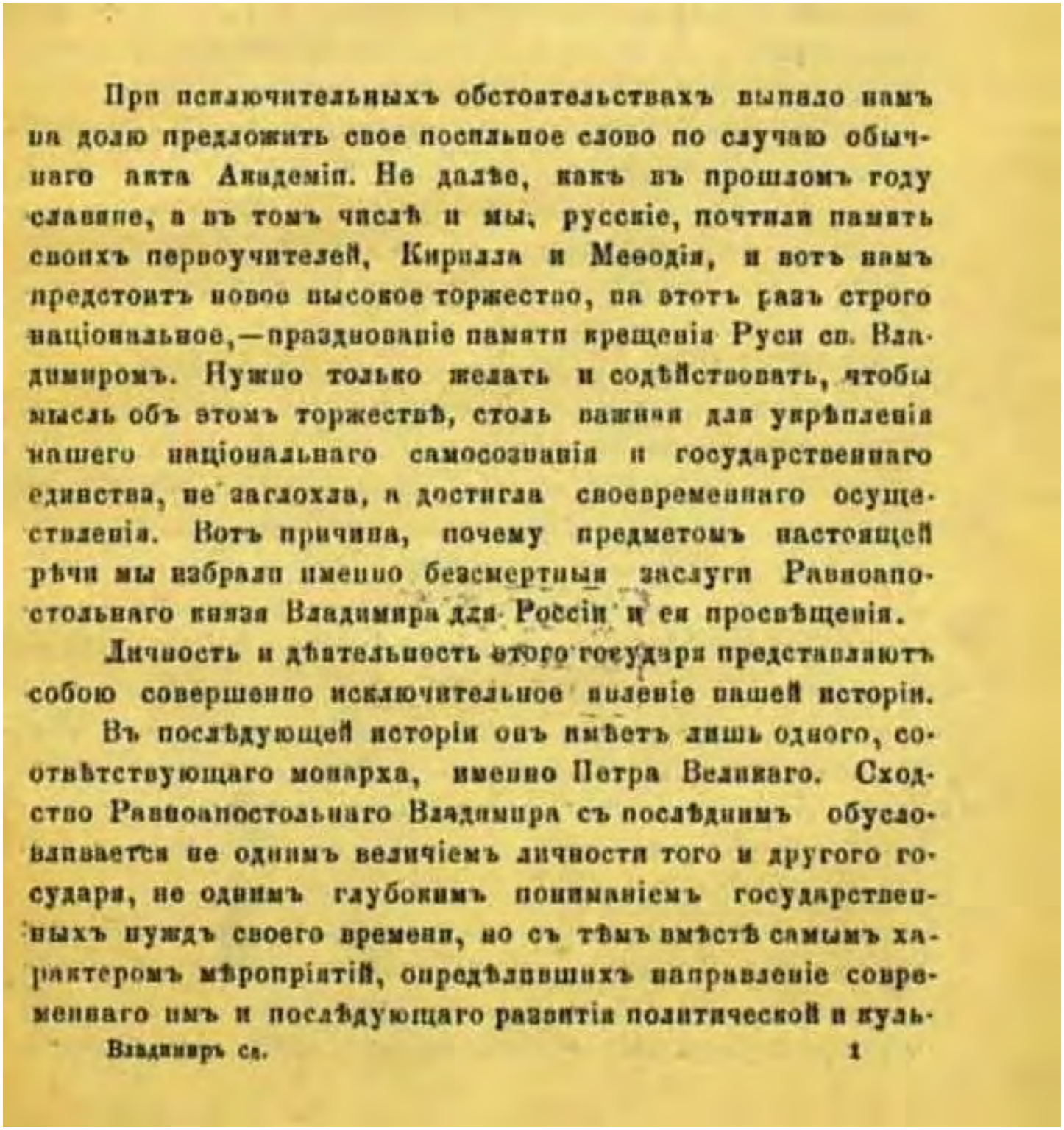

Фрагмент презентації ГО «Мапа Реновації» на Консультаційній раді 25.04.2024 при розгляді питання про внесення будинку до Переліку.

Проте, не становить складності знайти інформацію про Малініна в Інтернеті. Навіть його книжки можна знайти он-лайн.

Малінін викладав у Києві російську та церковно-слов'янську мови та історію російської літератури. Докторський ступінь він отримав за вихваляння концепції «Москва – третій Рим» і її автора. Як приклад його роботи, нижче наведений фрагмент доповіді Малініна «Володимир Святий, як просвітитель Росії».

В ній цей київський професор називає хрещення Русі Володимиром – «строго національним» святом «русскіх», каже про важливість його для Росії, її національного усвідомлення та державного єднання. Київський князь Володимир для нього – це государ Росії, з яким за величчю та значенням з усіх наступних монархів порівняний лише Петро І. Вихваляти політику Петра І Малінін також не забуває.

При исключительныхъ обстоятельствахъ выпало намъ на долю предложить свое посильное слово по случаю обычнаго акта Академіи. Не далѣе, какъ въ прошломъ году славяне, а въ томъ числѣ и мы, русскіе, почтили память своихъ первоучителей, Кирилла и Меѳодія, и вотъ намъ предстоитъ новое высокое торжество, на этотъ разъ строго національное,—празднованіе памяти крещенія Руси св. Владимиромъ. Нужно только желать и содѣйствовать, чтобы мысль объ этомъ торжествѣ, столь важная для укрѣпленія нашего національнаго самосознанія и государственнаго единства, не заглохла, а достигла своевременнаго осуществленія. Вотъ причина, почему предметомъ настоящей рѣчи мы избрали именно безсмертныя заслуги Равноапостольнаго князя Владимира для Россіи и ея просвѣщенія.

Личность и дѣятельность этого государя представляютъ собою совершенно исключительное явленіе нашей исторіи.

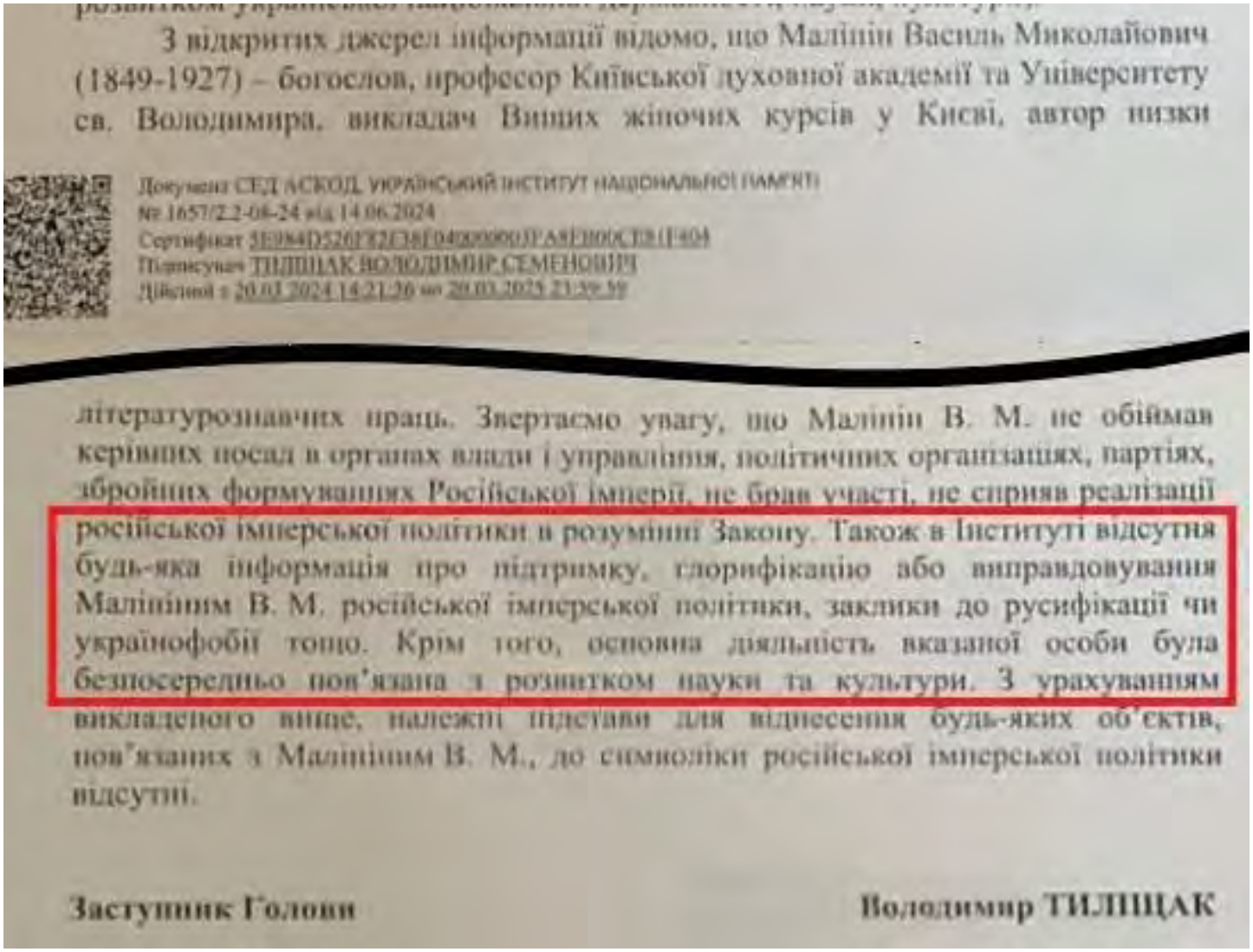
Въ послѣдующей исторіи онъ имѣетъ лишь одного, соотвѣтствующаго монарха, именно Петра Великаго. Сходство Равноапостольнаго Владимира съ послѣднимъ обусловливается не однимъ величіемъ личности того и другого государя, не однимъ глубокимъ пониманіемъ государственныхъ нуждъ своего времени, но съ тѣмъ вмѣстѣ самымъ характеромъ мѣропріятій, опредѣлившихъ направленіе современнаго имъ и послѣдующаго развитія политической и куль-

Владиміръ св. 1

Сторінка доповіді професора Малініна «Володимир Святий, як просвітитель Росії»

Під час засідання 25 квітня цього року, члени Консультаційної ради підняли питання щодо робіт Малініна і заявили про неприпустимість увіковічення пам’яті подібної людини. В результаті, було прийнято рішення звернутися до Українського інституту національної пам’яті і почекати його висновку.

УІНП питання уважно вивчив на основі «відкритих джерел інформації», і 14 червня надав відповідь за підписом заступника Голови Володимира Тиліщака, що в них немає ніякої інформації про підтримку, глорифікацію або виправдування Малініним російської імперської політики.

З відкритих джерел інформації відомо, що Малінін Василь Миколайович (1849-1927) – богослов, професор Київської духовної академії та Університету св. Володимира, викладач Вищих жіночих курсів у Києві, автор низки

Документ СЕД АСКОД УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ
№ 1657/2.2-08-24 від 14.06.2024
Сертифікат 3E084D5267F82C38F04000000[illegible]
Підписувач ТИЛИЦАК ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ
Дійсний з 20.03.2024 14:21:26 по 20.03.2025 23:59:59

літературознавчих праць. Звертаємо увагу, що Малінін В. М. не обіймав керівних посад в органах влади і управління, політичних організаціях, партіях, збройних формуваннях Російської імперії, не брав участі, не сприяв реалізації російської імперської політики в розумінні Закону. Також в Інституті відсутня будь-яка інформація про підтримку, глорифікацію або виправдовування Маліним В. М. російської імперської політики, заклики до русифікації чи українофобії тощо. Крім того, основна діяльність вказаної особи була безпосередньо пов'язана з розвитком науки та культури. З урахуванням викладеного вище, належні підстави для віднесення будь-яких об'єктів, пов'язаних з Маліним В. М., до символіки російської імперської політики відсутні.

Заступник Голови **Володимир ТИЛИЦАК**

Фрагмент висновку УІНП щодо професора Малініна

Але те що УІНП чорне назвав білим, свідчить лише про величезні проблеми в роботі цієї інституції. І жодним чином це не робить незаконними і корупційними дії Департаменту охорони культурної спадщини КМДА.

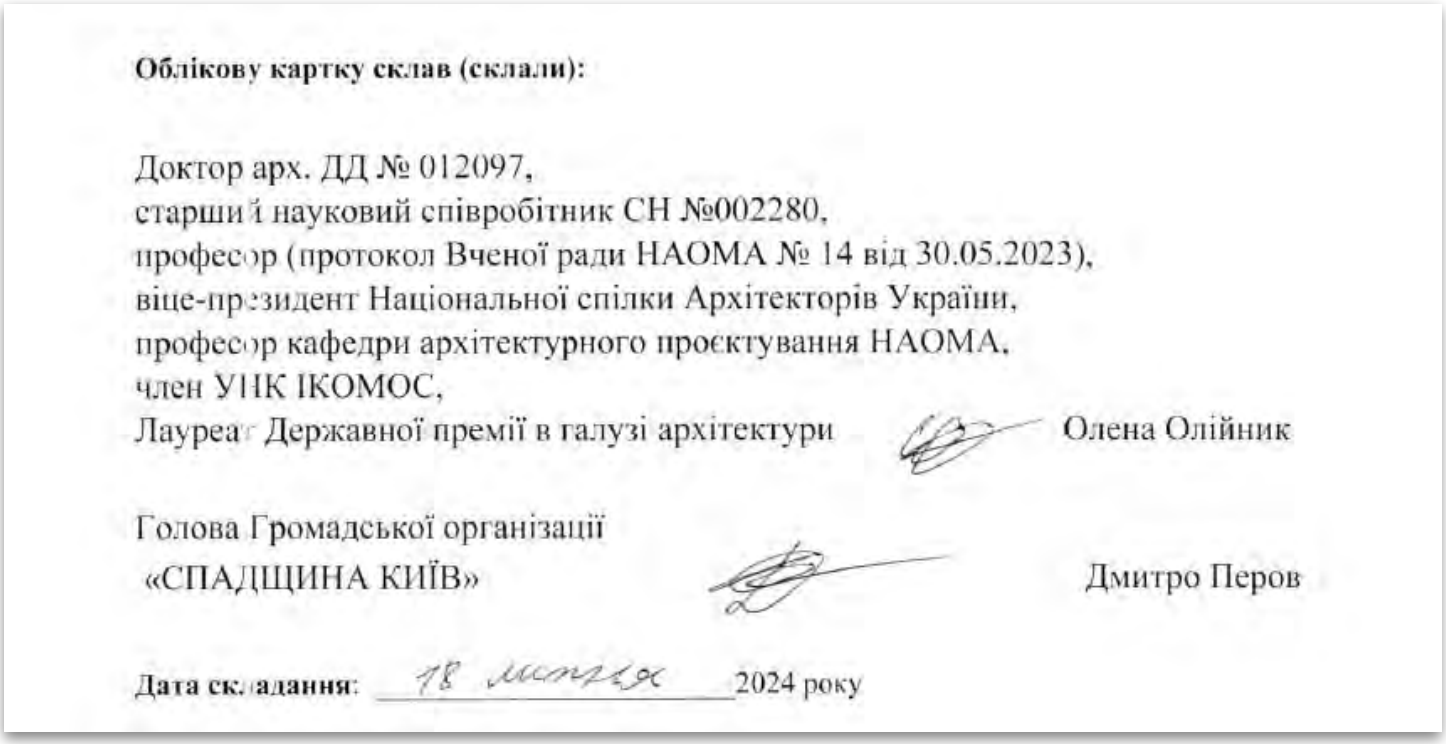
Департамент ніякого іншого рішення, крім відмови в занесенні будівлі в Перелік, за таких обставин не міг прийняти. Роботи Малініна в підтримку російської імперської політики загальнодоступні і їх зміст від висновку УІНП не змінюється.

Друга спроба забезпечити садибі охоронний статус була здійснена ГО «Спадщина Київ». Голова ГО Дмитро Перов 17 липня подав документи на розгляд в КМДА про що відразу публічно повідомив у мережі Facebook.

Ще один аналогічний пакет документів ГО «Спадщина Києва» було подано 19 липня у Мінкультури. І ввечері цього дня історична будівля була брутально зруйнована.

Абсурдно звинувачувати чиновників, що будівлю знесли, бо вони цього разу затягнули розгляд питання – в них об'єктивно не було часу встигнути.

Облікову документацію для ГО «Спадщина Київ» готувала доктор архітектури, професор, член Українського національного комітету Міжнародної ради з охорони пам'яток та історичних місць Олена Олійник. Спеціалістка такого рівня мала гарантовано знайти докази відповідності вимогам до пам'яток, якщо вони існують.

Облікову картку склав (склали):

Доктор арх. ДД № 012097,
старший науковий співробітник СН №002280,
професор (протокол Вченої ради НАОМА № 14 від 30.05.2023),
віце-президент Національної спілки Архітекторів України,
професор кафедри архітектурного проєктування НАОМА,
член УНК ІКОМОС,
Лауреат Державної премії в галузі архітектури Олена Олійник

Голова Громадської організації
«СПАДЩИНА КИЇВ» Дмитро Перов

Дата складання: 18 жовтня 2024 року

Фрагмент облікової документації, поданої ГО «Спадщина Київ» до Мінкультури

Нажаль, слід констатувати, що навіть пані Олійник не знайшла нічого, щоб обґрунтувати цінність, достатню для надання «Садибі Зеленських» статусу пам'ятки. Підготовлена нею документація наповнена голослівними твердженнями, маніпуляціями та прямими фальсифікаціями. Наведемо кілька прикладів.

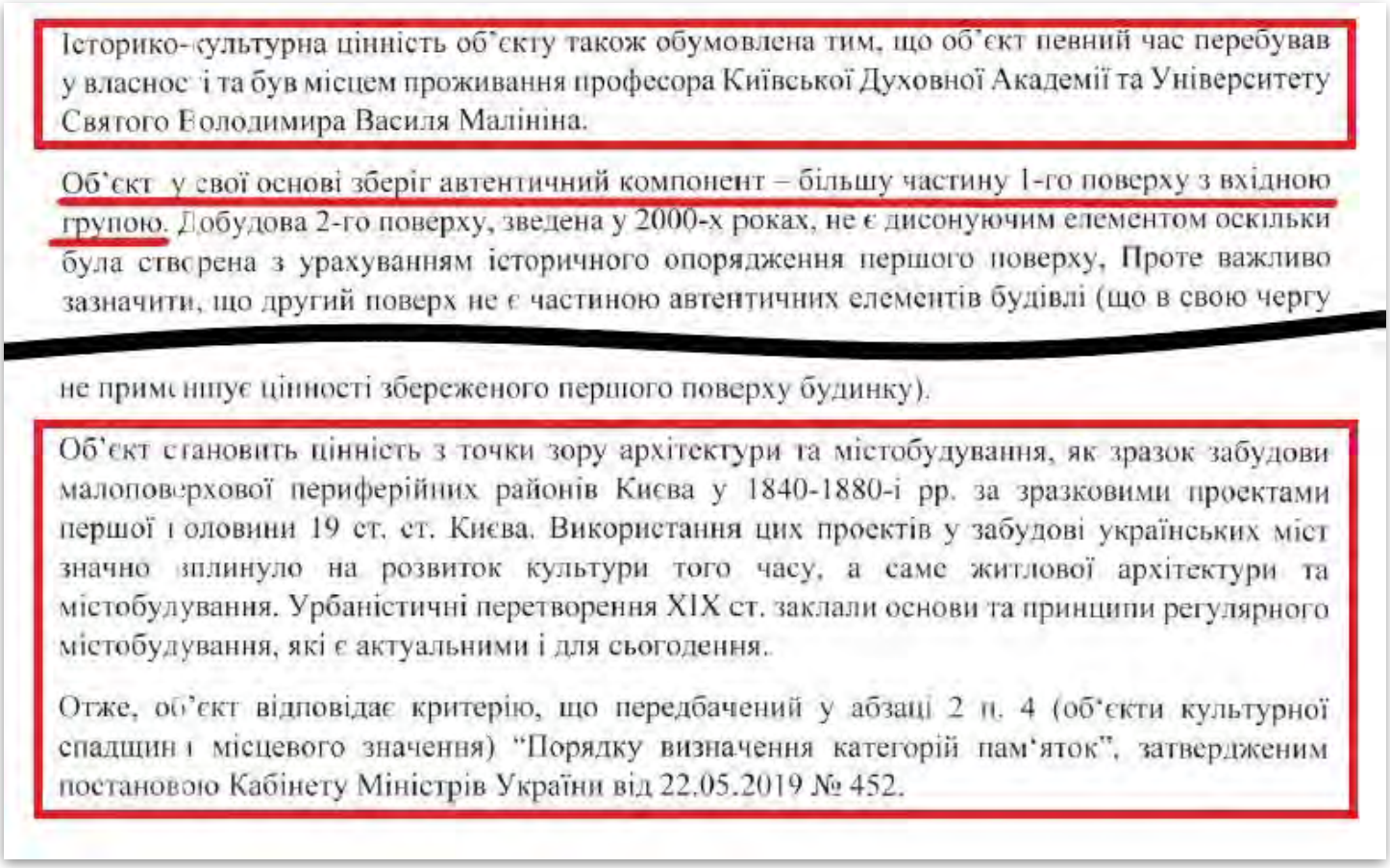
Історико-культурна цінність в тому числі обґрунтовується проживанням вже знайомого професора Малініна.

Об'єкт за твердженнями Олійник зберіг «більшу частину 1-го поверху», хоча після незаконного демонтажу 2018 та 2021 років залишилося менше 40% першого поверху. Це свідома фальсифікація з ціллю ввести в оману щодо автентичності будівлі. Щоб відповідати вимогам до пам'ятки, будівля мала значною мірою зберегти, серед іншого, свою форму. Але в результаті перебудов та демонтажу вона стала на чверть коротшою, в два рази вужчою і з одноповерхової перетворилася на двоповерхову.

Також в обліковій документації стверджується, що будівля на Кониського мала вплив на розвиток культури Києва. І цей вплив на розвиток культури Києва вона, начебто, мала тим, що є зразком традиційної масової забудови за

«зразковим» (тобто, типовим) проєктом. Але якщо використання типових проєктів вплинуло на розвиток культури, це хіба свідчить, що кожна типова історична будівля за визначенням мала вплив на розвиток культури?

Варто зазначити, що навіть заяви про будівництво садиби саме за зразковим проєктом – лише припущення, що не підтверджуються жодними документами. В історичній довідці вказано, що такі висновки зроблено за результатами візуального огляду інтер'єрів, екстер'єрів та зрізу стін. Проте, в матеріалах відсутні фотографії з доказами. Там взагалі немає жодної фотографії, зробленої авторкою дослідження, самі фото взято з інтернету і найсвіжіша датована травнем 2022 року.

Історико-культурна цінність об'єкту також обумовлена тим, що об'єкт певний час перебував у власності та був місцем проживання професора Київської Духовної Академії та Університету Святого Володимира Василя Малініна.

Об'єкт у своїй основі зберіг автентичний компонент – більшу частину 1-го поверху з вхідною групою. Добудова 2-го поверху, зведена у 2000-х роках, не є дисонуючим елементом оскільки була створена з урахуванням історичного опорядження першого поверху. Проте важливо зазначити, що другий поверх не є частиною автентичних елементів будівлі (що в свою чергу не применшує цінності збереженого першого поверху будинку).

Об'єкт становить цінність з точки зору архітектури та містобудування, як зразок забудови малоповерхової периферійних районів Києва у 1840-1880-і рр. за зразковими проектами першої половини 19 ст. ст. Києва. Використання цих проектів у забудові українських міст значно вплинуло на розвиток культури того часу, а саме житлової архітектури та містобудування. Урбаністичні перетворення XIX ст. заклали основи та принципи регулярного містобудування, які є актуальними і для сьогодення.

Отже, об'єкт відповідає критерію, що передбачений у абзаці 2 п. 4 (об'єкти культурної спадщини місцевого значення) "Порядку визначення категорій пам'яток", затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 452.

Фрагмент облікової документації, поданої ГО «Спадщина Київ» до Мінкультури

Перед руйнуванням 19 липня, садиба Зеленських представляла собою двоповерхову обкладену цеглою будівлю з асиметричним фасадом на 5 вікон і прибудованою збоку вхідною групою. То яким чином вона могла залишатися зразком типової одноповерхової зрубної дерев'яної будівлі в стилі класицизм з ідеально симетричним фасадом на 7 вікон, площа забудови якої була в 2.5 рази більшою за сучасну будівлю?

Той самий рідкісний зразок одноповерхової зрубної дерев’яної будівлі в стилі класицизм з ідеально симетричним фасадом на 7 віком. Фото: FB Антон Короб.

Те що Експертна комісія при Мінкультури розглянула подану ГО «Спадщина Київ» документацію та рекомендувала надати будівлі статус пам’ятки, жодним чином не доводить відповідну цінність будівлі. Це було виключно політичне рішення, що супроводжувалося порушеннями вимог законодавства. Ну а абсурдність надання статусу пам’ятки вже знесеній будівлі, як начебто існуючій, не потрібно і пояснювати.

Мінкультури взагалі не мало повноважень розглядати документацію на будівлю перш ніж Департамент охорони культурної спадщини КМДА не занесе її в Перелік, як щойно виявлений об’єкт культурної спадщини. Раніше таке повноваження було, але навесні Мінкультури саме себе його позбавило.

І заяви Мінкультури, що після розгляду на експертній комісії вони направили документи до КМДА де будівлю тепер мають занести в Перелік – це свідома провокація з метою підставити КМДА. Департамент охорони культурної спадщини КМДА не має права занести будівлю в Перелік на вимогу Мінкультури, бо Мінкультури власноруч позбавив його цього права новим Порядок.

Садиба Зеленських не отримала статус пам'ятки тому, що це було неможливо за діючим законодавством. Вона за своєю цінністю не відповідала вимогам до пам'яток і була лише значною історичною будівлею.

Якщо цій будівлі було принципово присвоїти статус пам'ятки – треба було вимагати у Кабміна та Мінкультури змінити критерії, а не у Департаменту охорони культурної спадщини КМДА вимагати порушити законодавство.

Захисти садибу від знесення мав би арешт, накладений ухвалою Шевченківського райсуду в січні цього року. Але не врятував. Щоб зрозуміти чому так, треба розмотувати цей моток з кінця.

Під час засідання з обрання запобіжного заходу, співвласник садиби та його адвокат заявили, що там відбувалася реконструкція на підставі передбачених законодавством документів, а арешт на будівлю було накладено незаконно.

Чи відповідає це дійсності? Нажаль, так.

Ще понад два роки назад, 30 червня 2022 року, профільний Департамент КМДА зареєстрував повідомлення про початок будівельних робіт з реконструкції приміщень житлового будинку.

Реєстраційний номер в ЄДЕССБ	KB051220624252
Версія документу	№1
Статус реєстрації	Зареєстровано (внесено реєстратором)
Статус документу	Діючий
Тип	Повідомлення про початок виконання будівельних робіт
Орган, що видав	Департамент з питань державного архітектурно-будівельного контролю міста Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) 40224921
Назва об'єкта	Реконструкція приміщень житлового будинку за адресою: вул. Тургенєвська, 22 у Шевченківському районі м. Києва
Клас наслідків	СС1
Форма подачі документа	Паперова (ЦНАП)
Дата реєстрації в ЄДЕССБ	30.06.2022

Запис в Єдиній державній електронній системі в сфері будівництва про чинне повідомлення про початок будівельних робіт

Хоча документ і виданий на реконструкцію приміщень, на його підставі можна знести будівлю до фундаменту і залишитися чистим перед законом.

На рівні законодавства не встановлено, які саме будівельні роботи відносяться до цього виду будівництва. А за ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво», для реконструкції достатнє часткове збереження елементів несучих конструкцій. Тому забудовнику потрібно залишити в землі бодай одну цеглину від старого фундаменту, як цей самий «частково збережений елемент несучої конструкції» – і де-факто нове будівництво перетворюється на де-юре реконструкцію.

Чи була якась корупція в КМДА при реєстрації цього повідомлення? Ні, бо в нас повна дерегуляція для невеликих об'єктів. Якщо подане повідомлення заповнене правильно – його зобов'язані зареєструвати.

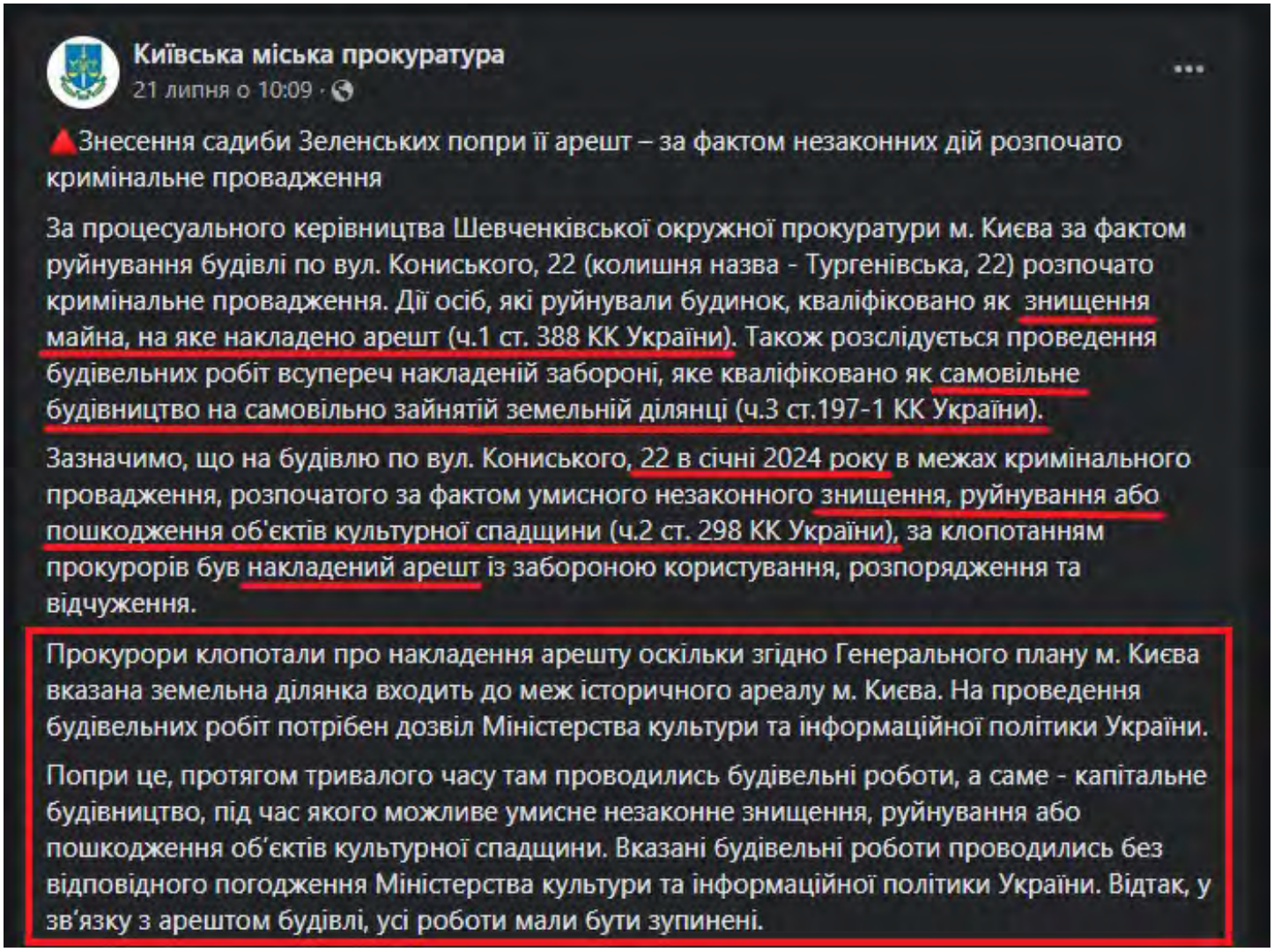
Цей документ ніколи не приховувався. Він є у публічному доступі в Єдиній державній електронній системі в сфері будівництва. Але його існування не афішується. Більше того, маніпулюють заявами, що на демонтаж будівлі дозволи не надавалися. Чиновники формально не обманюють – повідомлення не є дозвільним документом. Але вони замовчують, що за чинним законодавством для знесення подібної історичної будівлі дозволи і не потрібні.

Арешт на будівлю в січні цього року було накладено, як на речовий доказ руйнування об`єкту культурної спадщини. Але садиба Зеленських ніколи не була об'єктом культурної спадщини.

Як пояснює міська прокуратура у своїй заяві, клопотали про накладення арешту, оскільки вказана земельна ділянка входить до меж історичного ареалу і тому на проведення будівельних робіт потрібен дозвіл Мінкультури. Ось тільки вже згаданим вище Законом 1423-IX про дерегуляцію земельних відносин, вимогу на отримання дозволу Мінкультури скасували ще з 1 січня 2023 року (ч. 7 ст. 32 Закон «Про охорону культурної спадщини»).

Таким чином, арешт було накладено як на доказ злочину, якого теоретично не могло бути скоєно в даному випадку. Від порушення цього неправомірного арешту теоретично не могло бути істотної шкоди, тож і його порушення відповідно до частини другої ст. 11 Кримінального кодексу не є кримінальним правопорушенням.

Також знесення садиби Зеленських, всупереч твердженням прокуратури, не може бути самовільним будівництвом на самовільно зайнятій земельній ділянці. У забудовника було передбачене законодавством повідомлення про початок будівництва, а право користування земельної ділянкою непотрібно у випадку реконструкції в межах існуючих фундаментів (ч. 4 ст. 34 Закону «Про регулювання містобудівної діяльності»).

Повідомлення Київської міської прокуратури щодо знесення будівлі

Описана вище ситуація демонструє реальну глибину проблеми. Майже в центрі Києва брутально знесена значна історична будівля, а правоохоронцям доводиться для зняття суспільної напруги фальшувати кримінальну справу проти забудовника. І це є наслідком незбалансованої дерегуляції в будівництві, що послідовно проводиться Верховною Радою в інтересах будівельного лобі.

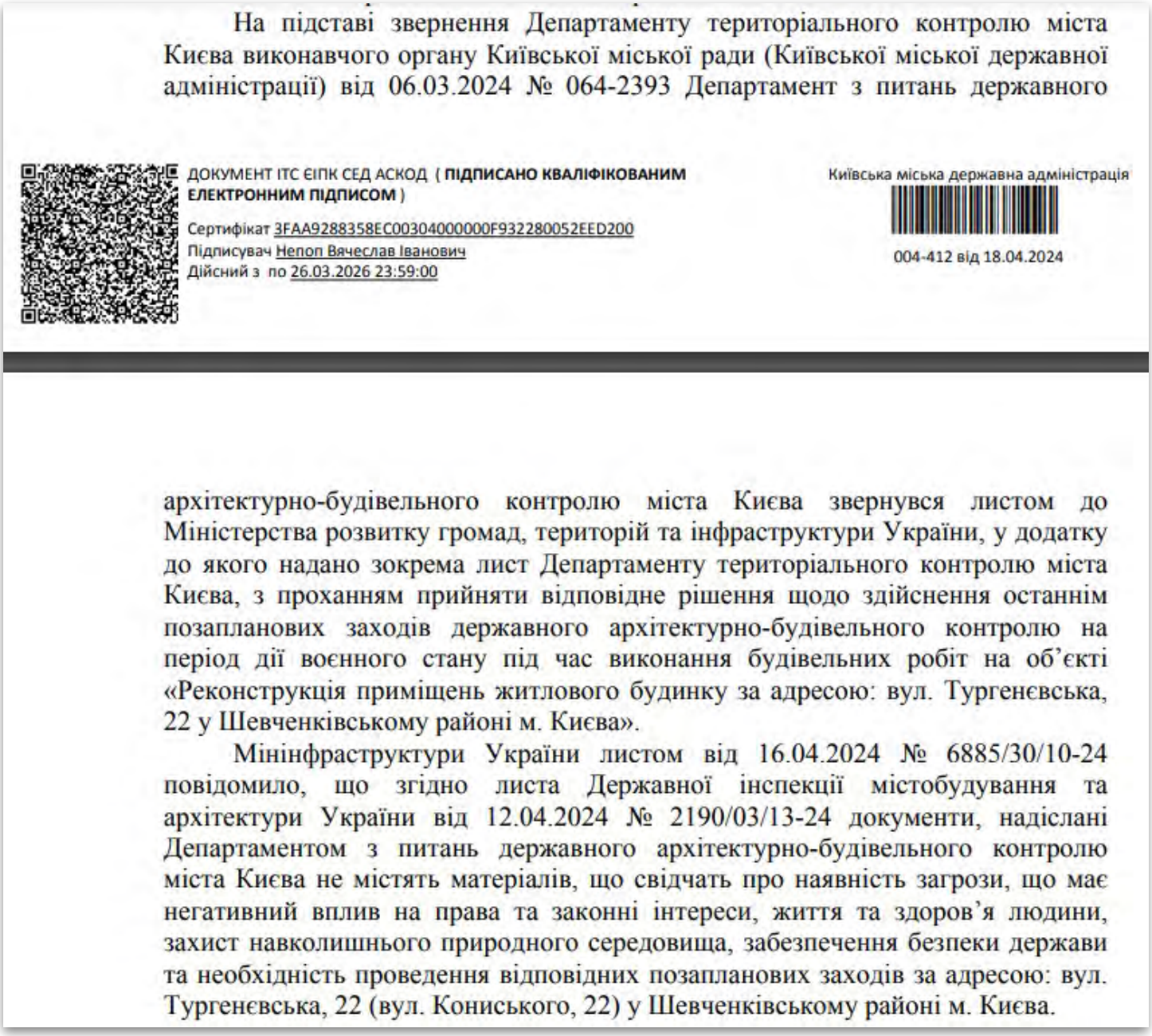
Виправити ситуацію можна було скасувавши реєстрацію повідомлення про початок будівництва або надавши докази, що садиба Зеленських є значною історичною будівлею і її заборонено зносити.

Для скасування реєстрації повідомлень про початок будівництва, обов'язково мала бути проведена перевірка та встановлений факт порушень при будівництві.

В умовах воєнного стану, Кабмін (за відсутності повноважень) фактично заборонив перевірки, дозволивши проводити лише позапланові на підставі рішення Мінінфраструктури і лише «за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов'язань». На перший погляд, проблем

не повинно бути – будівництво, що загрожує збереженню культурної спадщини, за визначенням має негативний вплив на права та законні інтереси людини.

Навесні цього року, КМДА зробила спробу провести перевірку будівництва на Кониського, інформація про що зазначена у листі КМВА щодо реалізації петиції про захист «садиби Зеленських».

На підставі звернення Департаменту територіального контролю міста Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 06.03.2024 № 064-2393 Департамент з питань державного

ДОКУМЕНТ ІТС ЄІПК СЕД АСКОД (**ПІДПИСАНО КВАЛІФІКОВАНИМ ЕЛЕКТРОННИМ ПІДПИСОМ**)

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000F932280052EED200
Підписувач Непоп Вячеслав Іванович
Дійсний з по 26.03.2026 23:59:00

Київська міська державна адміністрація

004-412 від 18.04.2024

архітектурно-будівельного контролю міста Києва звернувся листом до Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, у додатку до якого надано зокрема лист Департаменту територіального контролю міста Києва, з проханням прийняти відповідне рішення щодо здійснення останнім позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю на період дії воєнного стану під час виконання будівельних робіт на об'єкті «Реконструкція приміщень житлового будинку за адресою: вул. Тургенєвська, 22 у Шевченківському районі м. Києва».

Мінінфраструктури України листом від 16.04.2024 № 6885/30/10-24 повідомило, що згідно листа Державної інспекції містобудування та архітектури України від 12.04.2024 № 2190/03/13-24 документи, надіслані Департаментом з питань державного архітектурно-будівельного контролю міста Києва не містять матеріалів, що свідчать про наявність загрози, що має негативний вплив на права та законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища, забезпечення безпеки держави та необхідність проведення відповідних позапланових заходів за адресою: вул. Тургенєвська, 22 (вул. Кониського, 22) у Шевченківському районі м. Києва.

Фрагмент листа КМВА щодо реалізації петиції про захист садиби Зеленських

Мінінфраструктури проводити перевірку не дозволило, пославшись на відповідь Державної інспекції містобудування та архітектури, що в документах не міститься матеріалів, що свідчать про наявність загрози, яка має негативний вплив.

Можна було би звинувачувати Департамент архбудконтролю КМДА у свідомому зливі питання в інтересах забудовника, якби не один нюанс.

Відповідно до наказу Міністерства, не заявник, а ДІАМ має вивчати ситуацію і надавати письмове обґрунтування щодо наявності чи відсутності загроз.

Тобто, Мінінфраструктури з ДІАМ розглянули питання з будинком Зеленських і прийшли до висновку, що демонтаж історичної будівлі не несе загрози, що має негативний вплив на права та законні інтереси людей.

У разі наявності документів, що підтверджують статус садиби Зеленських як значної історичної забудови та заборону її знесення, виникала можливість ефективно протистояти демонтажу навіть за наявності у забудовника зареєстрованого повідомлення про початок будівництва.

За час керівництва Києвом міським головою Віталієм Кличком, за бюджетні кошти було підготовлено два проєкти ІАОП – перший було подано в Мінкультури в 2016 році, другий – в 2021. Ніщо не заважало ще в 2017 році необхідний документ затвердити, як внесення змін до чинного Генерального плану міста.

Але цього не сталося. ІОАП невигідний і впливовому будівельному лобі, бо встановлює обмеження на найбільш прибуткову забудову в історичному центрі, і міський владі, бо позбавляє можливості ручного керування. А громадськість не могла примусити Київраду це зробити, бо законодавство не встановлює ніяких вимог до строків розробки та затвердження цього документу.

З проєктом ІАОП 2021 року вже складніше – його неможна було затвердити, поки КМДА не забезпечить розробку науково-проєктної документації щодо визначення меж та режимів використання історичних ареалів. Про це наголошувало саме Мінкультури при погодженні проєкту.

Щодо погодження
науково-проектної документації

Міністерство культури та інформаційної політики України розглянуло подану листом КО «Інститут генерального плану м. Києва» КМДА від 17.06.2021 № 312-2344 (вхідна реєстрація МКІП від 22.06.2021 № 876/20.1-21) доопрацьовану науково-проектну документацію «Збереження та охорона історико-культурної спадщини. Історико-архітектурний опорний план м. Києва» (том 8 Генерального плану м. Києва), розроблену на замовлення Департаменту містобудування та архітектури КМДА, і, діючи в межах повноважень, визначених Законом України «Про охорону культурної спадщини» та Положенням про Міністерство культури та інформаційної політики України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 року № 885, враховуючи схвалення Науково-методичної ради з питань охорони культурної спадщини МКІП (протокол позачергового засідання НМР від 14 липня 2021 року № 10) та погодження Департаменту охорони культурної спадщини КМДА (лист від 20.01.2021 № 066-197), **погоджує її.**

При цьому просимо КМДА виступити замовником виготовлення окремої науково-проектної документації «Межі та режими використання території історичних ареалів м. Києва» та прискорити її подання на розгляд МКІП, зважаючи на необхідність її затвердження у встановленому порядку до винесення на розгляд сесії Київської міської ради проекту Генерального плану м. Києва.

Додатки: *вказана науково-проектна документація у _4_ прим.*

Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції **Світлана ФОМЕНКО**

Міністерство культури та інформаційної політики України
№875/6.11.1 від 28.07.2021
Фоменко С.В. (Заступник Міністра з питань європейської інтеграції)
28.07.2021 14:38

Голота К. А. (044) 272-46-59

Лист-погодження Міністерством проєкту ІАОП

Але з 26 травня 2022 року неможливо цю документацію розробити та затвердити. Внесені Законом 1423-IX зміни вимагали від Кабміну затвердити порядок розробки та затвердження і визначити склад та зміст такої документації. Цього досі не зроблено, бо Мінкультури зірвало підготовку проєктів для затвердження урядом.

Варіант з розробкою та затвердженням меж та режимів використання зон охорони згаданої вище пам'ятки на Кониського, 19, також був неможливий з тієї самої дати. Мінкультури зірвало підготовку проєктів для затвердження Кабміном і щодо розробки цієї документації.

Відповідно до Закону «Про охорону культурної спадщини», саме воно відповідає за формування політики в сфері охорони культурної спадщини та має виключне повноваження видавати обов'язкові до виконання приписи та розпорядження про зупинку робіт, що проводяться з порушенням вимог законодавства в історичних ареалах.

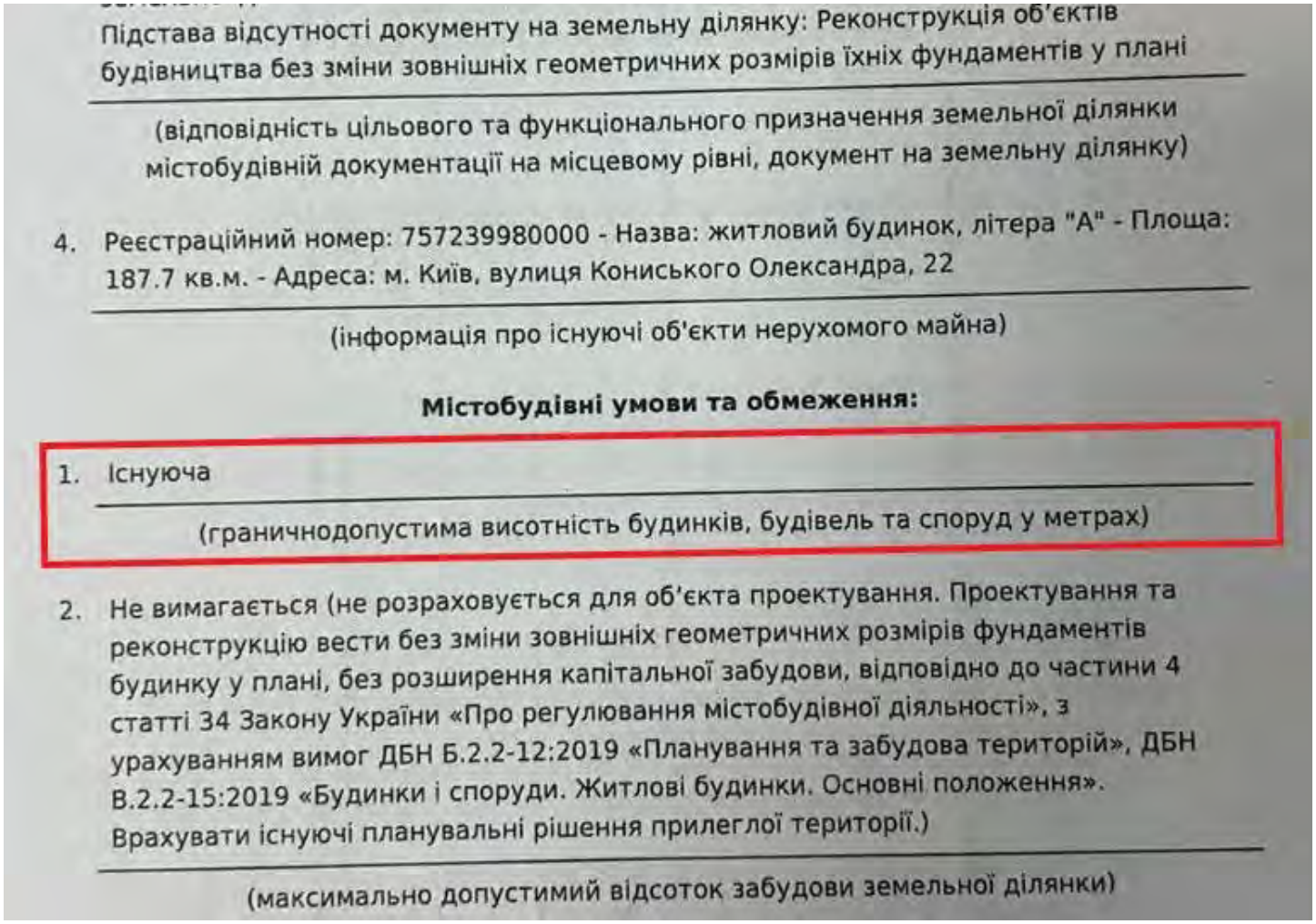
Як вже зазначалося, Міністерство відразу після руйнування садиби Зеленських заявило, що це значна історична будівля і її знесення заборонено.

Але воно мало можливість задовго до цього надати роз'яснення щодо історичного статусу будівлі та заборони її знесення.

В Міністерстві про проблему відмінно знали, але нічого не робили. Як заявив на засіданні Тимчасової спеціальної комісії ВР Ростислав Карандєєв, за останній час на адресу міністерства надійшло 12 звернень від представників громадських організацій і об'єднань, які висловлювали занепокоєність долею цього будинку. У відповідь на це, Міністерство не виконувало свої повноваження, а пересилало звернення громадськості в КМДА.

Для повноти картини, слід зазначити, що за даними Єдиної державної електронної системи в сфері будівництва, Департамент містобудування та архітектури КМДА відмовляв 6 разів у видачі містобудівних умов та обмежень, що є необхідними для проектування об'єкта, більшого за існуючу історичну будівлю. Одне з рішень було оскаржено в суді і матеріали свідчать, що відмови надавалися незаконно з підстав не передбачених законодавством.

Містобудівні умови та обмеження було видано лише в червні цього року на виконання рішення апеляційного суду. Деякі медіа з посиланням на голову ГО «Спадщина Київ» розповсюдили інформацію, що КМДА дозволило будувати будинок на 9-12 поверхів. Проте, дана інформація не відповідає дійсності – забудовнику цим документом прямо заборонено будувати вище за висоту існуючої історичної будівлі.

Підстава відсутності документу на земельну ділянку: Реконструкція об'єктів будівництва без зміни зовнішніх геометричних розмірів їхніх фундаментів у плані

(відповідність цільового та функціонального призначення земельної ділянки містобудівній документації на місцевому рівні, документ на земельну ділянку)

4. Реєстраційний номер: 757239980000 - Назва: житловий будинок, літера "А" - Площа: 187.7 кв.м. - Адреса: м. Київ, вулиця Кониського Олександра, 22

(інформація про існуючі об'єкти нерухомого майна)

Містобудівні умови та обмеження:

1. Існуюча

(граничнодопустима висотність будинків, будівель та споруд у метрах)

2. Не вимагається (не розраховується для об'єкта проектування. Проектування та реконструкцію вести без зміни зовнішніх геометричних розмірів фундаментів будинку у плані, без розширення капітальної забудови, відповідно до частини 4 статті 34 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», з урахуванням вимог ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», ДБН В.2.2-15:2019 «Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення». Врахувати існуючі планувальні рішення прилеглої території.)

(максимально допустимий відсоток забудови земельної ділянки)

Фрагмент містобудівних умов та обмежень на реконструкцію садиби Зеленських

Щоб вирішити проблему, потрібно виявити причину її виникнення. А те що зараз відбувається в публічній площині – це пошук цапа відбувайла з політичним підтекстом, направлений на приховування причин проблеми із захистом історичної забудови.

Щоб забудовники далі не знищували нашу історію, потрібно зробити наступні кроки.

1) Виконати програмні антикорупційні документи і на рівні Закону встановити мораторій на будівництво в історичних ареалах у разі відсутності затвердженого історико-архітектурного опорного плану.

2) Скасувати для позапланових перевірок архбудконтролю раніше незаконно встановлені Кабміном обмеження.

3) Кабміну разом з Мінкультури підготувати та затвердити підзаконні акти, без яких вже понад два роки повністю заблокована розробка необхідною для захисту культурної спадщини науково-проєктної документації.

4) Верховній Раді припинити незбалансовану дерегуляцію в будівництві. Якщо забудовники отримали можливість вільно знищувати історичні будівлі навіть без хабарів чиновникам – це не зміни на краще.

Спеціально для “Дзеркала тижня“

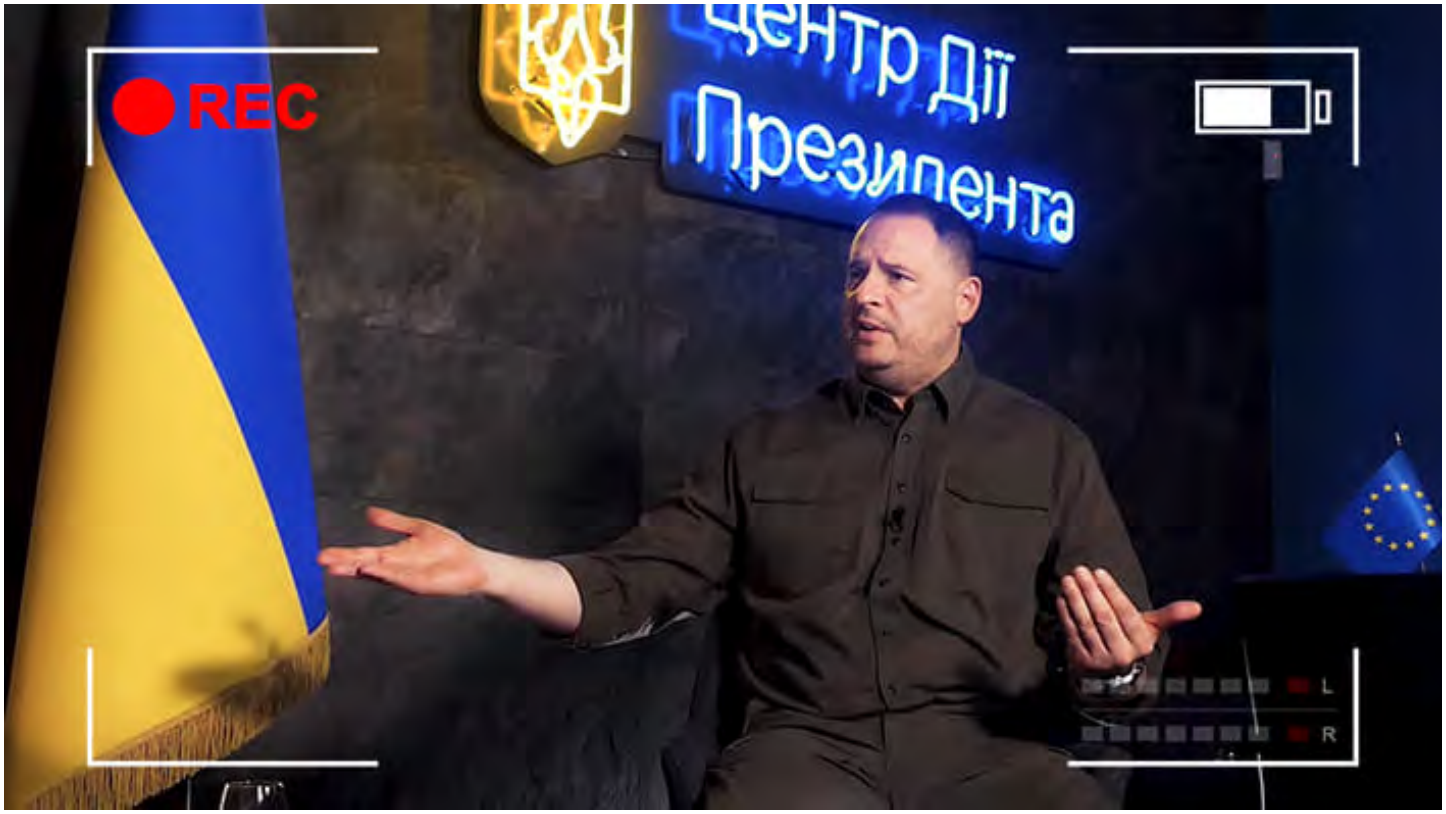

Георгій ***Могильний***

***

№ 3.168

Андрей Ермак о Трампе, Китае, переговорах с Путиным и своих полномочиях. Большое интервью

2024-08-09

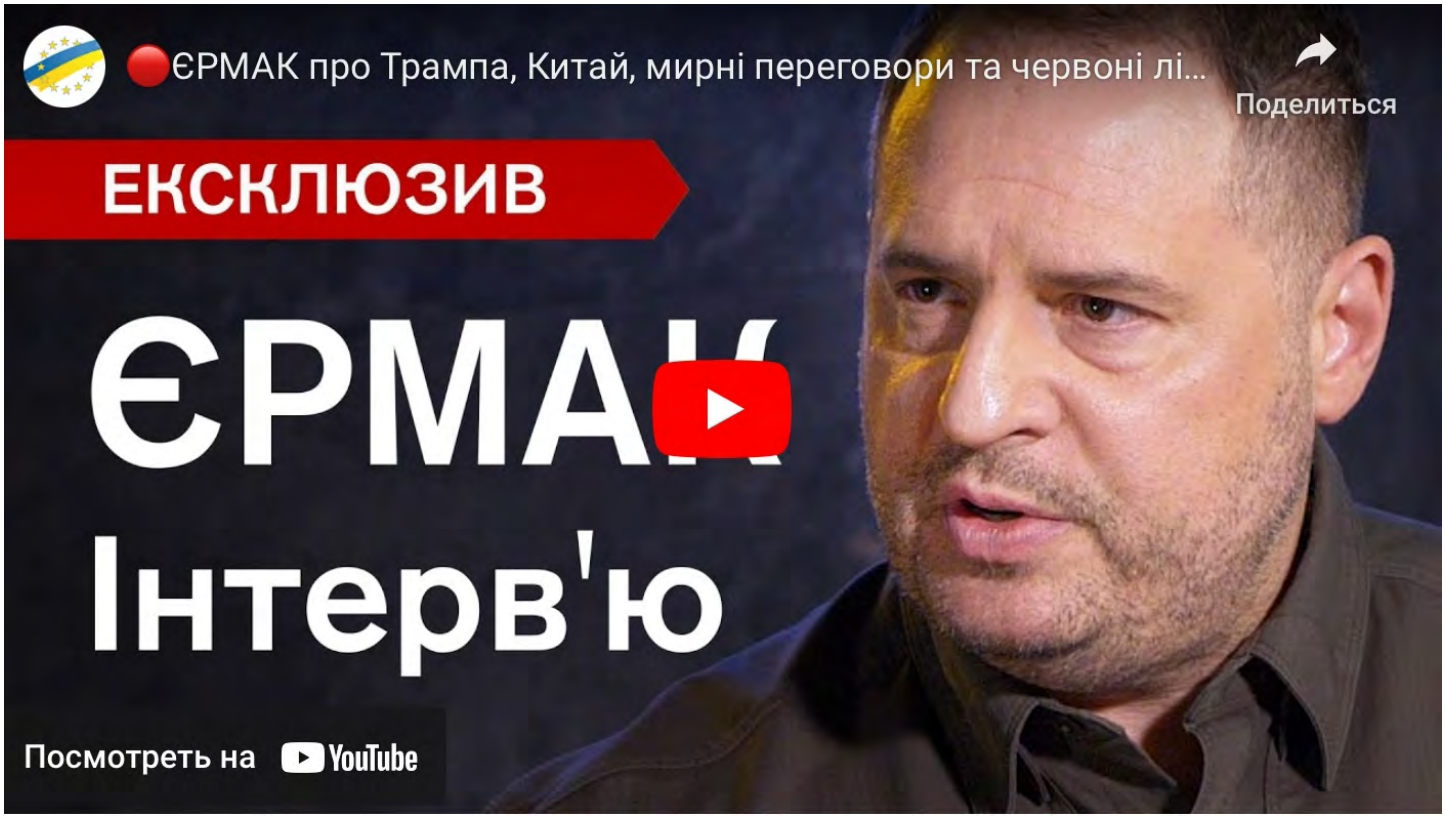
СЕРГЕЙ СИДОРЕНКО,

Складно, а може, й неможливо знайти у чинній українській владі посадовця, який мав би більш суперечливий імідж, ніж керівник Офісу президента Андрій Єрмак. Опоненти зазвичай дорікають, що Єрмак має дуже високі повноваження і на формування політики держави часто має більше впливу, ніж профільні міністри.

Андрій Єрмак надзвичайно активний і у сфері зовнішньої політики. Контакти з Білим домом, "саміти миру", президентські переговори – це лише частина тем, де його роль де-факто є ключовою. І хоча у партнерів України це не викликає зауважень (західні дипломати повторюють, що готові працювати з будь-ким, кого визначить президент), у суспільстві сформувалося чимало питань, які "Європейська правда" вирішила поставити очільнику ОПУ.

Це – перше велике інтерв'ю Андрія ***Єрмака***, присвячене виключно тематиці зовнішньої політики.

Радимо також подивитися відео розмови, у якій не бракує гострих запитань. І ми сподіваємося, що Андрій Єрмак так само дасть інтерв'ю українським ЗМІ і щодо суперечливих питань внутрішньої політики.

🔴ЄРМАК про Трампа, Китай, мирні переговори та червоні лінії. Велике інтерв'ю про зовнішню політику

А для тих, хто віддає перевагу читанню, ми публікуємо також стислішу текстову версію інтерв’ю. Висновки з нього лишаємо за читачами.

1. "Головним дипломатом країни є президент"

– Як ви думаєте, чому я до вас прийшов говорити про зовнішню політику?

– Думаю, ви бачите, що багато подій пов'язані з президентом України і, відповідно, з Офісом президента. Я думаю, з цим пов'язаний ваш інтерес до сьогоднішньої розмови.

– Не маю сумніву, що ви знаєте: у суспільстві є запитання, чому керівник Офісу президента так багато займається зовнішньою політикою.

– Я скажу так:

> — у багатьох країнах, наприклад у США, президенти делегують дуже багато питань ***радникам*** з національної безпеки чи зовнішньої політики. В нас такий формат традиційно не дуже використовувався.

Та сьогодні багато таких **функцій виконуються Офісом** президента України.

Ніхто ж не буде сперечатися, що **головним дипломатом країни є саме президент Володимир Зеленський**.

Тому я, як ***керівник Офісу президента***, **виконуючи доручення президента, цим опікуюся**.

У цьому сенсі

— **я працюю як радник з національної безпеки** – як колега Джейк ***Салліван*** з США, Єнс ***Пльотнер*** з Німеччини тощо.

– То, може, варто змінити законодавство, запровадити таку посаду і написати, що її обіймає керівник Офісу або заступник?

– Це **не мої *повноваження*** – змінювати законодавство або навіть виступати із законодавчими ініціативами.

А зараз, коли триває війна, **найголовніше – досягати результату**.

А головний результат

– це перемога, справедливий мир, відновлення територіальної цілісності, гарантії безпеки щодо майбутніх нападів, повернення наших людей.

Словом, сьогодні є більш важливі питання.

– А яким є розподіл повноважень між вами і очільником МЗС Дмитром *Кулебою*?

– По-перше, я хочу сказати, що у нас дуже гарні відносини з міністром Дмитром ***Кулебою*** і взагалі з МЗС.

Але треба не забувати, що проти нас працює велика машина країни-агресора.

В кожній країні світу, особливо на так званому Глобальному Півдні, у них (*Росії*) є багато агентів впливу

– і в дипломатії, і в медіа,

— і ті, хто спілкується з регіональними елітами.

Традиційна дипломатія (*Кулеба*) має межі у протистоянні цій машині.

Я не бачу проблем щодо розмежування повноважень між нами.

Це спільна робота.

І повторюся:

— **головним дипломатом країни є президент**.

– Ви кажете, ви не втручаєтеся в повноваження МЗС. А де межа? Чим займається МЗС, міністр і де починаються ваші задачі?

– **Мої повноваження закінчуються там, де закінчується доручення президента**.

– А вони бувають дуже різні.

– А вони бувають різні. І це командна робота.

До речі, якщо ви слідкували за останнім візитом президента до США, то

> — **його успішною частиною була не тільки поїздка до Вашингтона, а й до штату Юта**, де він мав зустріч у тому числі з багатьма губернаторами США.
>
> — А один з них – *Тім Волз* – став кандидатом у віцепрезиденти, у Камали ***Гарріс***.

2. "Трамп розуміє, що це за війна, Америка буде підтримувати Україну"

– Оскільки вже ми перейшли до питання Сполучених Штатів, то логічно спитати. А ви спілкуєтеся зі штабом кандидата Трампа?

– Ми спілкуємося з обома партіями. Ми дуже цінуємо підтримку всього американського народу і двопартійну підтримку в Конгресі.

І безумовно, сьогодні **ми працюємо з оточенням, зі штабом** як кандидата Дональда ***Трампа***, так і кандидатки від Демократичної партії, віцепрезидентки Камали ***Гарріс***.

– Ви вже згадали про знайомство з Тімом *Волзом*. А із Джей Ді *Венсом*, кандидатом у віцепрезиденти від Трампа, ви знайомі?

– Ні. Ми з ним не знайомі.

Але ви знаєте, що президент Зеленський почав працювати, коли Трамп був президентом. І ви знаєте, нещодавно відбулася телефонна розмова Зеленського і Трампа. Вона була дуже тепла.

І президент мав можливість розповісти Дональду Трампу про те, що відбувається в Україні, про цю війну. І мені здається, він з великою увагою це слухав.

Ця розмова продемонструвала добрі стосунки і велику повагу, яку має Дональд Трамп до України, до нашого президента.

Вибори в Сполучених Штатах – це справа американського народу. Але нам дуже важливо, щоб обидва штаби, обидва кандидати, люди навколо них чітко розуміли, що відбувається в Україні. Чітко розуміли, на якій стадії війна, чітко розуміли нашу стратегію.

І **дуже важливо, щоб в обох кандидатів дійсно був план української перемоги і була стратегія, підкреслю, саме перемоги**.

– Кажуть, Дональд Трамп навіть сказав президенту Зеленському, щоб той не слухав розповідей про його готовність поступитися Путіну.

– Так, він це сказав. Що не треба звертати увагу на фейк-ньюз, які з'являються про це. Що він чітко розуміє, що це за війна, і що Америка підтримувала і буде підтримувати Україну. І це дуже важливо.

– Дональд Трамп приїде до України під час виборчої кампанії?

– Не знаю і думаю, що це буде важко, але таке запрошення він має.

– Чи реалістично, що у разі перемоги він приїде до нас ще до інавгурації?

– Тут шансів більше, і це стосується будь-якого кандидата, який переможе. Мені здається, і для цього є аргументи, що

> підтримка України – це найуспішніша американська інвестиція за останні роки.

– Не можу не спитати про відмінність між кандидатами у віцепрезиденти. Є Тім Волз, який розуміє, що Україна має перемогти, каже про це публічно, підтримує нас. І є Джей Ді Венс, який оперує тезами, вигідними Росії.

– Ми розуміємо, що це різні люди, але нам треба працювати, нам треба змінювати цю позицію.

І те, що я бачив у медіа останніми днями, свідчить, що навіть риторика Джей Ді Венса змінюється.

Я, чесно кажучи, не вірю, що коли-небудь (у майбутньому. – ЄП) у Сполучених Штатах може бути президент, який би не розумів, що таке Росія, і який би на ідеологічному рівні не був налаштований щодо підтримки України.

Зараз між США і Україною вже відбулися історичні зміни.

Ми стали партнерами, дійсно, в нас **дуже потужні союзницькі відносини**.

І я не вірю в те, що будь-який наступний президент Сполучених Штатів буде налаштований інакше.

3. "Є умови, без яких цей другий Саміт миру не може відбутися"

– Поговорімо про завершення війни, про перемогу України. Відбувся перший Саміт миру, і ми чуємо постійно від президента Зеленського, від

вас, що необхідно провести другий, причому якнайшвидше, вже цього року. Куди ми поспішаємо?

– Перший самміт був інавгураційним.

Дуже важливо, що на ньому було більш ніж 100 країн і міжнародних організацій, переважно на рівні лідерів. Що всі ці країни були єдині у виступах щодо української незалежності, територіальної цілості в міжнародно визнаних кордонах, суверенітету.

Так, ви можете сказати, що деякі країни не приєдналися до фінального комюніке. Ми були готові до цього, знали їхню позицію і продовжуємо працювати.

Що стосується другого саміту:

> президент наполягає, що другий саміт може відбутися тільки тоді, **коли буде готовий спільний план**.

Що таке **спільний план**?

"Формула миру" Зеленського з десяти пунктів була анонсована у 2022 році. Але тоді це були просто назви пунктів. А після зустрічі на рівні радників з нацбезпеки у ***Джедді*** було узгоджене рішення створити тут, у Києві, десять робочих груп на рівні послів і експертів, які вже напрацювали реалізацію кожного з цих пунктів.

> 1) Що треба для виконання кожного пункту, 2) конкретні кроки і 3) строки.

Серед 10 пунктів "формули миру" є ті, щодо яких у світі є спільна позиція – з них ми почали на першому саміті.

І є більш важкі – такі як відповідальність, виведення російських військ, відновлення територіальної цілісності тощо.

Зараз є завдання президента працювати над організацією тематичних конференцій, які би зафіксували ці напрацювання робочих груп на високому рівні – або міністрів, або радників, або, наприклад, омбудсменів для гуманітарних питань, або спікерів парламентів – щоб у підсумку **скласти цей спільний план**.

Ми не хочемо, щоб ця робота тривала місяцями.

– То все-таки, другий саміт буде цього року?

– Подивимось.

Ми хочемо, щоб це було, але є умови, без яких цей другий саміт не може відбутися (зокрема, країнами має бути узгоджений цей спільний план. – ЄП).

Але,

1. по-перше, не треба ставитися до другого саміту як до чемпіонату світу. Мовляв, зустрічі на рідні радників – це відбірковий етап, перший саміт – півфінал, другий саміт – фінал, і на ньому все закінчиться.

Звісно, дуже би цього хотілося, але ми реалісти.

– Тобто буде другий "фінал"?

– Це буде залежати від того, скільки країн підтримають наш план.

Потенціал ми вже побачили на першому саміті.

2. По-друге, ми чітко розуміємо, що ніякого сенсу у прямих перемовинах з країнами не існує. Це не дає результат, який потрібен Україні.

– Але ж вже були заяви, що країна-агресор може взяти участь у другому саміті!

– Я зараз поясню.

Та спершу наголошу:

я сподіваюся, що робота з країнами, які наразі не приєдналися до комюніке, призведе до того, що вони підтримають наш план.

Бо він відповідає тому, що ці країни озвучують публічно! Усі вони говорять про принципи ООН, про міжнародне право, про територіальну цілісність. І їхня підтримка важлива для тиску на РФ.

Що стосується участі країни-агресора.

Дійсно,

можлива участь у другому Саміті миру представника Росії, **якому може бути переданий оцей план**.

Але це не означає початку перемовин з Росією.

Ні, **не про це йдеться!**

Ми хочемо, щоб

навіть ось така зустріч, на якій можна передати цей план, відбувалася не у форматі Україна-Росія, а за присутності всіх країн, які підтримали наш план.

– Путін може бути тим представником Росії, з яким ми готові зустрітися?

– Я думаю, що дуже рано про це говорити, хто може.

– Це означає, що відповіді "ні" щодо зустрічі з Путіним немає. Бо раніше звучало, що ми в принципі не будемо з ним контактувати.

– Цю відповідь не я даю, а дає рішення Ради національної безпеки і оборони.

4. "Україна в складі ЄС – це є інтересом Китаю"

– Ми вже почули від офіційних представників РФ, що Росія не поїде на цей саміт.

– А як ви собі уявляєте, що Росія так казатиме, **якщо**

> на другому саміті буде представник Китаю, буде представник Бразилії і, безумовно, всі представники країн, які були на першому саміті?

Якщо навіть такі країни будуть там присутні!

– Дуже просто. Вона просто туди не приїде.

– …Ви знаєте, якщо подивитися без емоцій, то українські умови повністю відповідають вимогам міжнародного права. Україна не хоче нічого більшого, лише справедливості.

Вимоги України дорівнюють умовам міжнародного права. А навіть країни, які займають позицію незрозумілу – назвемо це так, щоб їх не ображати, – вони ж усі говорять, що хочуть долучитися, допомогти, щоб війна завершилася, щоб прийшов справедливий мир.

То ось вам план!

Якщо ви за територіальну цілісність, чому нема тут вашого підпису, чому нема вашої підтримки?

І повірте, ніхто, або максимальна більшість країн світу, не зможуть сказати на біле – чорне.

– Зможуть. Але я хочу перепитати про цей майбутній план. На перший Саміт миру ми винесли тільки три пункти "формули миру". На другий саміт ми плануємо винести всі 9-10 пунктів?

– Я не можу цього сказати чітко.

Але якщо буде хоча б маленька можливість, що другий саміт наблизить нас до закінчення війни, до справедливого миру, а це означає – щоб не було інших тлумачень – української перемоги…

Бо що таке перемога?

1) Перемога – це відновлення ***територіальної цілісності*** України.

2) Перемога – це ***гарантії безпеки***.

3) Перемога – це ***повернення всіх наших людей***.

4) Перемога – це відповідальність ***воєнних злочинців***.

5) Перемога – це отримання ***компенсацій*** для відновлення нашої країни.

6) Перемога – це повернення всіх українських ***дітей***.

7) Перемога – це ***нова структура безпеки в Європі***, де Україна **точно** відіграватиме **одну з провідних ролей.**

– Те, що ви кажете, суперечить одне одному. Те, як ви описали перемогу – безспірно. Але ви кажете, що (1) навколо цих пунктів може об'єднатися весь світ включно з Китаєм і Бразилією, але це не так, це неправда.

– **На сьогодні – так**, я **згоден**.

– (2) Питання покарання воєнних злочинців чи виплати репарацій об'єднують хіба що половину учасників Саміту миру. (3) План виведення російських військ ніхто не береться скласти без Росії. А ви кажете, що «ми намалюємо план перемоги, під ним підпишуться всі держави». Це не так!

– **Згоден** з вами, що не всі пункти мають перспективу бути підтриманими більшістю країн.

Але, наприклад, «***притягнення до відповідальності»*** не потребує підтримки всіх країн. І ми розуміємо, що деякі країни в силу своїх національних, історичних питань на це не підуть. Це не означає, що вони не підтримують Україну, і до цього треба ставитися з повагою.

А є головні пункти, для яких дуже важливо мати більшість країн.

Наприклад, коли ви говорите про «вивід військ» як проблемний пункт, то я спитаю: а як інакше відновити територіальну цілісність? А її всі підтримують.

Так, **тут потрібна ювелірна робота**.

Треба знайти підхід і до країн, які ще не приєдналися до комюніке. Вони повинні побачити свій національний інтерес у тому, що Україна є сильною незалежною державою у міжнародно визнаних кордонах.

Наприклад, **я вважаю, що «Україна в складі ЄС є дуже важливим ринком для Китаю»**, і це є інтересом Китаю.

5. "У нас дуже поганий досвід залучення посередників"

– Від деяких партнерів доводиться чути, що необхідно шукати компроміс, а отже, йти на поступки. Україна готова на поступки у втіленні 10 пунктів мирного плану?

– За президента Зеленського ніколи не буде нового "Мінська", не буде такого, чого не прийме українське суспільство, що не відповідає інтересам України.

– Повторю запитання: Україна готова йти на поступки у формулюванні пунктів плану миру?

– Яких саме?

– Давайте перерахуємо. Територіальна цілісність?

– В усіх пунктах "формули" є абсолютно чіткі відповіді…Яка може бути інша територіальної цілісності, ніж міжнародно визнаний кордон України?

– Мені потрібна пряма відповідь на питання про те, чи готова Україна йти на поступки.

– А як ви вважаєте, українське суспільство, люди, які втратили своїх близьких, люди на фронті готові йти на компроміс?

– А якщо опитування покажуть, що суспільство готове, то і ви будете теж готові?

– Якщо сьогодні спитати людей, які на фронті, які в Херсоні, які в Харкові, чи готові вони (на компроміс) – то я думаю, що, по-перше, вони здивуються цьому запитанню.

І **ми вже одного разу пішли на компроміс. Ми мали "Мінськ", Нормандський формат.**

> А Росія використала це як час для підготовки (до нового вторгнення. – ЄП).

Будь-який заморожений конфлікт, будь-яке невирішене або несправедливо вирішене питання завжди є ризиком вибуху в майбутньому.

Сьогодні, між іншим, річниця початку агресії проти Грузії. У них немає війни, є окуповані території. Але чи їм стало спокійніше жити? Ні.

Я вважаю, що **план президента Зеленського сам по собі є безкомпромісним**.

> **Ми не готові до компромісів** у тому, що стосується 1) незалежності України, 2) територіальної цілісності, 3) суверенітету.

– Багато країн хочуть бути посередниками у наших перемовинах із Росією. В нас є якісь критерії, хто теоретично може бути, хто ні? Один з

критеріїв очевидний – посередник не має підтримувати Росію під час цієї агресії. Мабуть, є й інші?

– У нас дуже поганий досвід з посередниками.

Нормандський формат показав, що мати посередника, який просто сидить за столом – не допомагає. Навіть попри те, що наші німецькі й французькі друзі від щирого серця хотіли допомогти.

> Це як діалог зі злочинцем без кримінального кодексу.
>
> Він зведеться до аргументів злочинця проти аргументів суспільства. В такому сенсі нам не потрібні посередники.

Але якщо, наприклад, у нас є міжнародно узгоджений план щодо повернення українських дітей, є критерії, умови, домовлено, хто є гарантом безпеки цих дітей і так далі, то для втілення такого плану можуть бути країни, які підтримують наш загальний мирний план, але при цьому мають якісь відносини з державою-агресором.

Ось такі країни можуть нам допомогти.

Але не так, щоб допомагати при цьому агресору, не відбілювати її репутацію.

І такі країни є! Є Катар, є Ватикан, який робить спроби допомогти.

– У нас був досвід переговорів із Росією щодо так званого "зернового коридору" за посередництва Туреччини та ООН.

– У нас не було перемовин з Росією. У нас були перемовини з Туреччиною і ООН, а ООН і Туреччина мали перемовини з Росією.

Це був успішний досвід. Коридор пропрацював рік, з багатьма проблемами – але треба визнати, що він працював.

Повторення подібного формату – можливе.

6. "Я не кажу, що у нас із Китаєм все добре"

– Чи існують червоні лінії для відбору країн та організацій, які можуть відігравати роль посередника? Та ж Туреччина або Китай можуть ними бути?

– Країни, які мають вплив на Росію – так, точно можуть бути.

– Між тим США публічно називають Китай державою, яка уможливлює ведення Росією війни. Це не має значення?

– Це має значення. Ви знаєте, що міністр ***Кулеба*** нещодавно був у Китаї, говорив зі своїм колегою (міністром Ваном Ї), зокрема про це.

Спецпредставник Китаю (Лі Хуей) був у Києві декілька місяців тому, ми декілька годин дуже відверто про це говорили.

Я ж не кажу, що у нас усе добре. Але Китай точно має величезний вплив на Росію.

– Але Китай боїться сказати, що він підтримує територіальною цілісність України. Цього не було навіть у заяві китайського МЗС після зустрічі з Кулебою.

– Це так, цього не було.

> Але спецпредставник Лі Хуей у Джедді про це говорив.
>
> На зустрічах на рівні робочих груп посол Китаю теж говорив, що Китай підтримує територіальну цілісність України.

Та ви праві, **в офіційних заявах після зустрічі міністрів я теж цього не побачив**. Що ж, треба працювати.

Я нагадаю, що до повномасштабного вторгнення Росії були Франція, Німеччина, які дуже хотіли нам допомогти, але в них теж була інша позиція, ніж наша. Наразі вони повністю змінили свою позицію, стали нашими союзниками.

Тож я реаліст, але вірю, що роз'яснення нехай навіть сто разів, пошук спільних інтересів дають результат. Не тільки з Китаєм.

З Індією ми маємо певний прогрес, і я думаю, що в майбутньому ви побачите деякі результати.

Це треба робити з Бразилією.

Інший приклад – візит президента Південної Африки з групою африканських лідерів, який багато чого змінив.

Так, це не означає, що завтра вони стануть повністю проукраїнськими, але це робота, яка приводить до результату.

7. "Наша мета у відносинах з Угорщиною зрозуміла, але дуже складна в реалізації"

– Поговорімо про Угорщину. Ми тривалий час чекали на зустріч Зеленського і Орбана, вона відбулася. Що далі?

– Дуже добре, що вона відбулася.

Я був у той час у Сполучених Штатах, але знаю, що була дуже відверта розмова.

– А потім Орбан поїхав до Москви і Китаю?

– Так, Орбан поїхав до Москви, до Китаю.

Ми про ці плани не знали. І його риторику ми не підтримуємо, не поділяємо.

Але давайте нагадаю:

> Угорщина є нашим сусідом, Угорщина є членом Європейського Союзу і НАТО. Це вимагає від нас працювати над тим, щоб мати нормальні, робочі, сусідські відносини з Угорщиною.

Це непросто.

Є моменти, де у нас різні позиції, але ми повинні говорити, і добре, що цей діалог відбувається.

Угорщина була на Саміті миру, приєдналась до комюніке саміту.

– Глава угорського МЗС Петер Сійярто був на Саміті миру, але не прийшов навіть на спільне фотографування, його не бачили у пленарній залі, він тікав від усіх.

– **Кому потрібно – ті його бачили**.

> Він був на нашій панелі щодо повернення викрадених ***дітей***. Запізнився, але прийшов і виступив дуже добре. Він сказав, що Угорщина готова робити все необхідне, запропонував залучати їх, якщо треба.

Я не кажу, що в нас нема (проблемних) питань. Їх дуже багато. Але наш стратегічний інтерес – мати з ними нормальні добросусідські відносини.

Це не означає, що ми повинні йти на якісь компроміси зі своїми принципами.

Ні, треба говорити, роз'яснювати, знаходити якісь спільні проєкти, які не стосуються країни-агресора, але стосуються нас і наближають нас до мети.

А наша мета (у відносинах з Угорщиною. – ЄП) – щоб коли буде голосування в НАТО щодо запрошення України чи щодо вступу України в Альянс, голосування в ЄС щодо нашого просування до членства – нам не довелося чекати, доки хтось із наших партнерів погодиться вийти попити каву.

Оце наша мета. Вона зрозуміла, але дуже складна в реалізації.

Тому над нею треба щоденно працювати – тільки так можна отримати результат.

– Ви усвідомлюєте, що Орбан насправді не зацікавлений у вирішенні так званого питання угорської меншини? Що його не турбує меншина, а Україна – це інструмент, щоб шантажувати Брюссель і вибивати гроші?

– Я відповім так:

> нам треба зробити, щоб не було подібних питань і припущень. Щоб не було жодного шансу цей момент використовувати. І Україна зробила практично все для цього.

– Щоб мати позитивні зрушення у відносинах з Угорщиною, Україна має щось зробити. Потрібні певні поступки. Зокрема, 11 пунктів, які Сійярто передав вам на зустрічі в Ужгороді, потребують зміни законодавства України. Є якісь червоні лінії у цих поступках?

– Я розповім про ту зустріч.

> Коли ми залишилися утрьох з Петером Сійярто і Дмитром Кулебою, у нас була дуже відверта розмова.

І ми сказали: «дивись, ви хочете повернутись максимально до законодавства, яке було декілька років тому.

> У нас є чітке розуміння, в яких питаннях це неможливо».

Але поясніть, в чому ви бачите проблему зараз? І ми готові шукати вихід, виходячи водночас з того, що угорська спільнота на Закарпатті – це в першу чергу українські громадяни.

Тож десь ми готові піти вам назустріч, де ми не бачимо ризиків для України, а десь – готові запропонувати вам рішення, виходячи з наших національних інтересів. І готові з вами його обговорювати.

Але, звичайно ж, **це не питання моє або міністра закордонних спра**в.

Тому

> **для цієї роботи ми створили групу, до якої ходять усі профільні міністри. Вони про це говорять, робота триває.**

І я знаю, що прем'єр Віктор Орбан відзначив під час зустрічі з нашим президентом, що він позитивно оцінює те, як відбувається ця розмова.

– У чому полягають наші червоні лінії?

– Єдина червона лінія – наші національні інтереси.

> Це і суверенітет, і єдність країни. Про це можна годину говорити. Але загалом – це наші національні інтереси та наша безпека.

– Тим часом ми зупинили транзит нафти концерну "Лукойл". Є враження, що ми це зробили для того, щоби зробити Орбану боляче.

– Перш за все, санкційна політика не повинна послаблюватися.

Санкції працюють, і вони точно роблять боляче Росії та її військовій машині, і з кожним роком їм буде ще більш боляче.

Тому про послаблення санкцій можна буде говорити лише тоді, коли Росія виведе війська і припинить агресію.

Ну а наші санкції проти "Лукойлу" – це жодним чином не інструмент проти Угорщини.

– Чи нам треба взагалі припинити транзит російської нафти і газу?

– В перспективі – безумовно.

Коли саме – не можу відповісти, я не фахівець. Але з безпекової політичної позиції можу сказати: все те, що дає можливість військовій машині Росії продовжувати працювати – безумовно треба припинити.

8. "Усі кажуть, що це Офіс президента. Але це плітки"

– Не можна не згадати про Польщу і очікування, що польська ППО допомагатиме Україні збивати ракети та дрони. Цього немає.

– По-перше, Польща наш друг і союзник.

Можу сказати, що консультації з нею про це тривають, і я не хотів би говорити більше про це дуже сенситивне питання.

– Є також очікування від Заходу щодо дозволу на удари далекобійною зброєю вглиб РФ. Тут рух є?

– Ми вважаємо, що мати право на такі удари – це абсолютно справедливо.

Коли російська ракета прилітає по "Охматдиту" – як можна обмежувати нашу відповідь на це?

– Але США ці обмеження накладають.

– Питання непросте.

Треба почати з того, що без допомоги партнерів, в першу чергу з США, у нас була би, м’яко кажучи, зовсім інша ситуація. І треба з повагою до цього ставитися.

І якщо для того, щоб змінити думку Вашингтона – як це відбувалося з Patriot, з F-16, з багатьма питаннями, – треба сто разів зустрітися, сто разів з повагою пояснити, то це просто треба робити.

– На завершення давайте поговоримо про перемогу. Для мене особисто очевидно, що Україна переможе. Питання, коли це станеться і яку ціну

заплатить увесь світ. І на жаль, Україна заплатить найбільшу ціну. А наші партнери починають усвідомлювати необхідність перемоги?

– Сергію, я хочу повернутися у 2014 рік.

У 2014 році, коли Росія все це почала, мабуть, Захід не побачив від нас, що ми об'єднані, що ми готові до якихось потужних дій.

Чому 24 лютого 2022 року стало таким безпрецедентним, чому цього не відбувалося у 2014-му? Чи є в цьому тільки провина Заходу?

Безумовно, українська нація здивувала Захід тим, як прості люди руками зупиняли танки, як з першої години президент почав звертатися до парламентів.

Ми показали, що не здамося, що для нас це питання виживання.

Ви мене питаєте, як змінюється підтримка перемоги Заходом?

Вони ж стежать за тим, що ми робимо, як ми говоримо, наскільки ми послідовні, **наскільки ми об'єднані**.

– Слухайте, але ж об'єднання *(в українській політиці)* немає. Ми бачимо, що влада – як кажуть, Офіс президента – блокує відрядження народних депутатів від опозиції. Як депутатів "Євросолідарності" не пустили на з'їзд Трампа. Ми бачимо, що, на жаль, влада часом діє проти інтересів України, коли йдеться про внутрішню боротьбу.

– Сергію, ви ж професійна людина і оперуєте фактами. Коли ви говорите, що хтось кудись там не поїхав, ви ж чітко розумієте і знаєте наше законодавство.

Який вплив?

Ясно, що сьогодні, що б не відбувалося – всі говорять, що це Офіс президента. Але ви ж не та людина, яка живе якимись плітками.

Міф про наше роз'єднання – в інтересах тільки Росії, і він не відповідає дійсності.

Я не погоджуюсь абсолютно, що в нас сьогодні немає об'єднання.

– Як Андрій Єрмак ставиться до обмеження зовнішньополітичної діяльності народних депутатів? Андрій Єрмак, який не впливає на це рішення, окей.

– Якщо ви сьогодні запитаєте у, я не знаю, більшості депутатів, то Андрій Єрмак за дорученням президента запропонував депутатам Верховної Ради – і я дуже вдячний, що вони підтримали, – створення депутатських груп, які допомагають нам працювати.

І я дуже високо ціную все, що роблять депутати щодо досягнення тих цілей, які нас приводять до нашої перемоги.

І в США депутати приїхали не до Вашингтона, не до Нью-Йорка, а приїхали до різних штатів. Я не впливав, поїхали вони чи не поїхали – але я підтримую цю діяльність, роблю все, що в моїй компетенції, бо вона сьогодні разом з усіма іншими веде нас до результату, який нам потрібен.

Депутати дуже допомагали по "формулі миру", деякі депутати були з нами на Мальті (на зустрічі радників. – ЄП). Навіть деякі депутати презентували результати робочих груп. вони не просто були присутні, вони виступали, їх чули.

До критики – якщо це просто критика в демократичному суспільстві – я ставлюся абсолютно нормально, з повагою. Для цього ми пройшли дві революції. Але якщо це критика, яка веде нас до результату.

Коли це обвинувачення, просто образи – це не є критикою.

Український народ хоче: якщо ти сьогодні на ***державній посаді***, незалежно від того, депутат, керівник ***Офісу***, міністр і так далі – роби все для того, щоб ця війна закінчилася українською перемогою, прийшов справедливий мир.

А потім будемо розбиратися.

Коли дійде час до виборів, український народ скаже, хто йому подобається, а хто не подобається.

***

№ 3.169

Хроника "либеральных реформ" в Аргентине, бессмысленных и беспощадных

2024-08-10

Кущ

Я уже многократно говорил, что единственным результатом этих реформ будет

1) — **десоциализация государства, деиндустриализация экономики и кризис предпринимательства**

вследствие

2) — **резкого падения платежеспособного спроса.**

Парадокс, но

— **именно предприниматели привели Милея к власти**.

А теперь многие аргентинцы покупают еду в кредит.

Если нет денег, никто не приобретает товары и услуги малого бизнеса. Да и среднего тоже.

А большой бизнес - переориентируется со сложного производства на экспорт аграрного сырья.

В Украине это тоже происходило, когда

> — многие олигархи перестали идти по пути роста добавочной стоимости на своих предприятиях и все вдруг стали колхозниками.

Итак,

> — за январь-июль 2024 года, промпроизводство в Аргентине упало белее чем на 16%.

В июне вообще зафиксирован рекордный спад. **И это был уже 13-й месяц падения промышленного производства.**

Спад по секторам:

1) - металлургия: -31,2 (почти как в Украине в первый год войны).
2) - пищевая промышленность: -8,0%;
3) - машины и оборудование: -33,1%;
4) - деревообработка, полиграфия: -24,2%;
5) - минеральные продукты: -35,6%;
6) - химия: -12,3%;
7) - автомобилестроение: -32,2%.
8) - прочее оборудование: -37,4%;
9) - резиновые и пластмассовые изделия: -29,3%;
10) - мебельная промышленность: - 36,3%;
11) - металлические изделия: -20,7%;
12) - одежда,, обувь: -19,1%;
13) - текстиль: -24,9%;
14) - табачные изделия: -35,3%;
15) - прочее транспортное оборудование: -14,4%;

Все логично:

> **— падает спрос - сокращаются инфраструктурные расходы - падает автомобилестроение - сокращается производство металла.**

Падает покупательная способность населения - сокращается потребление ключевых товаров, даже хлеба и хлебобулочных изделий и макаронов (-16%).

На 21% упало производство говядины, на 12,3% — молочных продуктов.

Зато резкий рост производства растительного масла - сразу на 24,5%. Потому что оно идет на экспорт. Как и Украина, Аргентина из промышленно развитой страны превращается в "страну семечки".

Аргентина своими руками разрушает свой базовый аграрно-промышленный кластер:

— падение производства сельхозтехники на -40,9%.

Перейдут на импортную, для покупки которой придется продать еще больше аграрного сырья.

Огромный спад в строительстве:

-35,2%. Следствие остановки инфраструктурных проектов.

По данным Indec: на 56,7% упали продажи керамической сантехники, на 55,9% — гранитной и известняковой мозаики, на 54,7% — асфальта, на 47,0% — керамической напольной и настенной плитки и на 45,0% обработанного бетона.

На 44,6% сократилось потребление чугуна и строительной стали, на 35,6% — пустотелого кирпича, на 32,8% — портландцемента, на 31,6% — прочих материалов (включая краны, бесшовные стальные трубы и строительное стекло), на 31,4% — гипсокартона, на 26,1% — гипса и на 4,9% — строительных красок.

Очень показательная история экономического самоубийства.

— По некоторым позициям Аргентина упала ниже, чем Украина. И без войны, зато с реформами, которые также могут обладать разрушительной силой.

Была такая книга "Исповедь экономического убийцы".

Думаю Милей напишет сиквел: "Исповедь экономического самоубийцы". Я б ее почитал.

что-то мне подсказывает, что после войны многие захотят провести у нас похожие реформы.

***

№ 3.170

ZN.UA

ПРО ПЕРЕГОВОРИ, ТЕРИТОРІЇ ТА РЕФЕРЕНДУМИ

2024-08-09

Ігор Коліушко

громадський діяч, голова Центру політико-правових реформ

Останні кілька місяців, здається, тільки з праски не чути розмов про переговори і зупинення війни між Україною та країною-агресоркою. Звичайно, в різних людей різна мотивація говорити про це. Але є чимало іноземних політиків, експертів, активістів, які не є ретрансляторами волі диктатора країни-агресорки, але які з різних причин (економічних, гуманітарних, ще якихось)

> — хочуть 1) завершення гарячої фази нашої війни і тому пропонують 2) починати переговори.

Їхня логіка, як правило, зводиться до того, що

> — **«коли ні одна, ні інша сторона конфлікту не може досягнути переваги силою зброї, то нераціонально безмежно довго вбивати людей на фронті, треба йти на переговори і домовлятися про якийсь компроміс»**.

Часто ці люди навіть добре поінформовані про те, хто на кого напав, хто бореться за справедливі цілі, а хто ні.

Однак кажуть:

> «Можете звільнити свою територію силою, прошу дуже, ми за, але йде час, ви не можете, а люди гинуть, тому треба зупиняти це в інший спосіб — переговорами».

Ну, а оскільки в переговорах завжди треба шукати компроміс, то нам пропонують також **бути готовими до якихось жертв, наприклад, територіальних.**

На перший погляд ніби дійсно все логічно, проте ця логіка надто поверхова, шаблонна. Вона не враховує специфіки цієї війни.

З численних наявних проблем розглянемо детальніше лише два питання

> **— 1) умови початку переговорів і 2) правові аспекти можливості «територіальних жертв» під час цих переговорів.**

1. Умови переговорів

Як відомо, Україна здобула статус незалежної держави в 1991 році цілком легітимним шляхом. Це стало результатом реалізації права української нації на самовизначення. Український народ, маючи понад тисячолітню (лише відому) історію сталого проживання на своїй території, незважаючи на втрату державності в минулому і залежність від сусідніх державних центрів, як і багато інших народів Європи, доріс до усвідомлення себе модерною нацією наприкінці XIX століття і розпочав боротьбу за самовизначення, яка тривала майже все XX століття.

У результаті держава Україна та її кордони у 90-х роках минулого століття були визнані всією міжнародною спільнотою, міжнародними документами, зокрема ООН, і двосторонніми договорами між Україною та РФ.

(1)

Однак **московський диктатор уже в XXI столітті, фальсифікуючи історію та ігноруючи міжнародне право, проголосив свою нацистську доктрину, яку ми називаємо рашизмом.**

Згідно з нею

> **— українського народу немає, відповідно української нації та її права на самовизначення також немає, а вся територія, яку вони займають, згідно з якимись середньовічними договорняками має належати його імперії, а ті, хто всупереч його «геніальному вченню» називає себе українцями, мають бути знищені різними геноцидними методами.**

І почав реалізовувати це з 2014 року, дійшовши до повномасштабного вторгнення 2022-го.

І от у таких умовах ці логічні західні та східні політики та експерти пропонують починати переговори.

При цьому не пояснюють,

> — як вести переговори, коли одна із сторін не визнає існування іншої сторони та, відповідно, її суб'єктності в міжнародних відносинах.

Навіть якщо вести переговори через посередників, це нічого не змінює.

> — **Будь-яка домовленість, досягнута на таких переговорах, нічого не варта**.

Тому

— всі, хто щиро виступає за переговори як метод припинення війни РФ проти України, насамперед мають добитися від московського диктатора заперечення всієї наговореної та написаної ним маячні про неіснування українського народу, «штучність» Української держави, «історичну належність» нашої території чи її частин до його імперії, добитися визнання ним знову міжнародного права, закономірности й правочинности існування України як незалежної держави, недоторканности її території в міжнародно визначених кордонах…

Тільки за цієї умови можна починати говорити про переговори.

«Дивно», що, чуючи звідусюди вимоги про переговори,

> **— ми не чуємо у відповідь від кожного з наших дипломатів, кожного з наших державних посадовців роз'яснення цієї умови початку переговорів.**

(2)

Окрім з'ясування

> **1) питань історичности та суб'єктности, для початку переговорів**

також не менше значення має питання

2) ставлення до міжнародного права.

Бо якщо переговори мають відбуватися не на його основі, а на основі якихось ad-hoc домовленостей, то виходить, що

— цим нас як жертву агресії штовхають, наприклад, до захоплення Курської АЕС, щоб можна було вести переговори про звільнення Запорізької АЕС, до захоплення Курської та Білгородської областей, щоб можна було вести переговори про звільнення незаконно захоплених територій Херсонської та Запорізької областей тощо.

Окремо розглянемо правовий аспект питання про українські території як предмет майбутніх переговорів.

Ми читаємо в зарубіжних медіа, чуємо від зарубіжних ораторів **формулу «мир в обмін за території»**.

Тобто

— ми маємо віддати якісь території України за те, щоб агресор припинив нас обстрілювати, руйнувати і вбивати.

1) — По-перше, за такого сценарію виходить, що агресія мала сенс — напали, захопили і легітимізували всі територіальні надбання на «мирних переговорах».

Можна готуватися до наступного акту агресії з метою захопити ще якісь території. До речі, це відбуватиметься не тільки з боку Москви і не тільки відносно України. Це буде прецедент для всього Світу і нікому ще не відомо, хто і коли захоче ним скористатися. Чи хочемо ми такого майбутнього для Світу?

2) — По-друге, ніхто не говорить, які саме території він має на увазі.

Як відомо, на сьогодні окупованими є частини Таврії, Слобожанщини, Донбасу і весь Крим. Всі ці чотири частини постраждалих територій були окуповані по-різному, в різний час і мають різне значення для майбутнього. Причому для майбутнього не тільки України, а й усього Чорноморського та Східноєвропейського регіонів.

Очевидно, ігнорувати це неможливо, але **ініціатори переговорів не розкривають карт.**

2. Правові аспекти можливості «територіальних жертв»

Ще складнішим є юридичний аспект таких переговорів з точки зору Конституції України та нашого законодавства.

На перший погляд тут виходить «замкнене коло», яке їх узагалі унеможливлює,

— для того щоб припинити війну, нам кажуть, треба пожертвувати територіями.

Але згідно з Конституцією

1) — зміна території України вирішується **виключно** ***всеукраїнським референдумом***.

Але

2) — щоб провести всеукраїнський референдум, треба припинити режим воєнного стану, а щоб зробити це, необхідні мир і безпека.

Коло замкнулося.

Проте

з юридичного погляду, принаймні теоретично, вихід із цієї ситуації можна знайти шляхом розділення всього переліченого вище на два етапи

— 1) спочатку мир і тому припинення воєнного стану, а через кілька років, 2) після відновлення безпеки і повернення біженців і переміщених осіб, проведення референдуму.

Не фокусуємося на деталях, наприклад, на проблемі управління «спірними територіями» в перехідний період чи гарантіях таких домовленостей, хоча насправді вони самі по собі вкрай важливі і складні.

Однак

— мені не доводилося чути чи читати від ініціаторів переговорів подібних пропозицій чи інших варіантів юридично спроможних сценаріїв.

Щодо ***референдуму про зміну території України***, якщо подивитися в наше законодавство, **виникає ще кілька питань**.

Закон «Про всеукраїнський референдум» визначає відповідно до Конституції можливість проведення референдуму про зміну території України (частина 1 статті 3).

«Всеукраїнський референдум щодо зміни території України — це форма прийняття громадянами України, які мають право голосу, рішення щодо затвердження прийнятого Верховною Радою України закону про ратифікацію міжнародного договору про зміну території України» (частина 1 статті 18). Однак при цьому закон вказує, що «не можуть бути

предметом всеукраїнського референдуму питання, спрямовані на… порушення… територіальної цілісності України» (частина 2 статті 3).

Це обмеження нібито випливає з конституційних норм:

«Територія України в межах існуючого кордону є цілісною та недоторканною» (стаття 2). Ціла низка статей Конституції спрямовані на захист чи гарантування територіальної цілісності України (17, 65, 102, 132…), аж до статті 157: «Конституція України не може бути змінена, якщо зміни… спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України».

Конституційний суд України в своїх рішеннях неодноразово наголошував на важливості принципу територіальної цілісності та неможливості її порушення в непередбачений Конституцією спосіб.

Наприклад, через регіональні референдуми чи договори, які не затверджені всеукраїнським референдумом.

Проте **з усього цього окремі конституціоналісти роблять два різні висновки.**

1) — Одні кажуть, що всі ці норми разом означають неможливість зменшення території України взагалі, що зміна території України можлива тільки в бік збільшення.

З такого тлумачення трохи дивуються іноземні експерти, читаючи норму нашої Конституції про те, що виключно всеукраїнським референдумом вирішується питання про зміну території України (стаття 73). «Це що, ви так від розширення території держави захистилися?» — питають вони.

Тому є

2) —інше тлумачення, яке випливає з твердження, що ***«тільки неправомірне зазіхання на зміну території України є порушенням територіальної цілісності і тому є неприпустимим»***.

Тобто

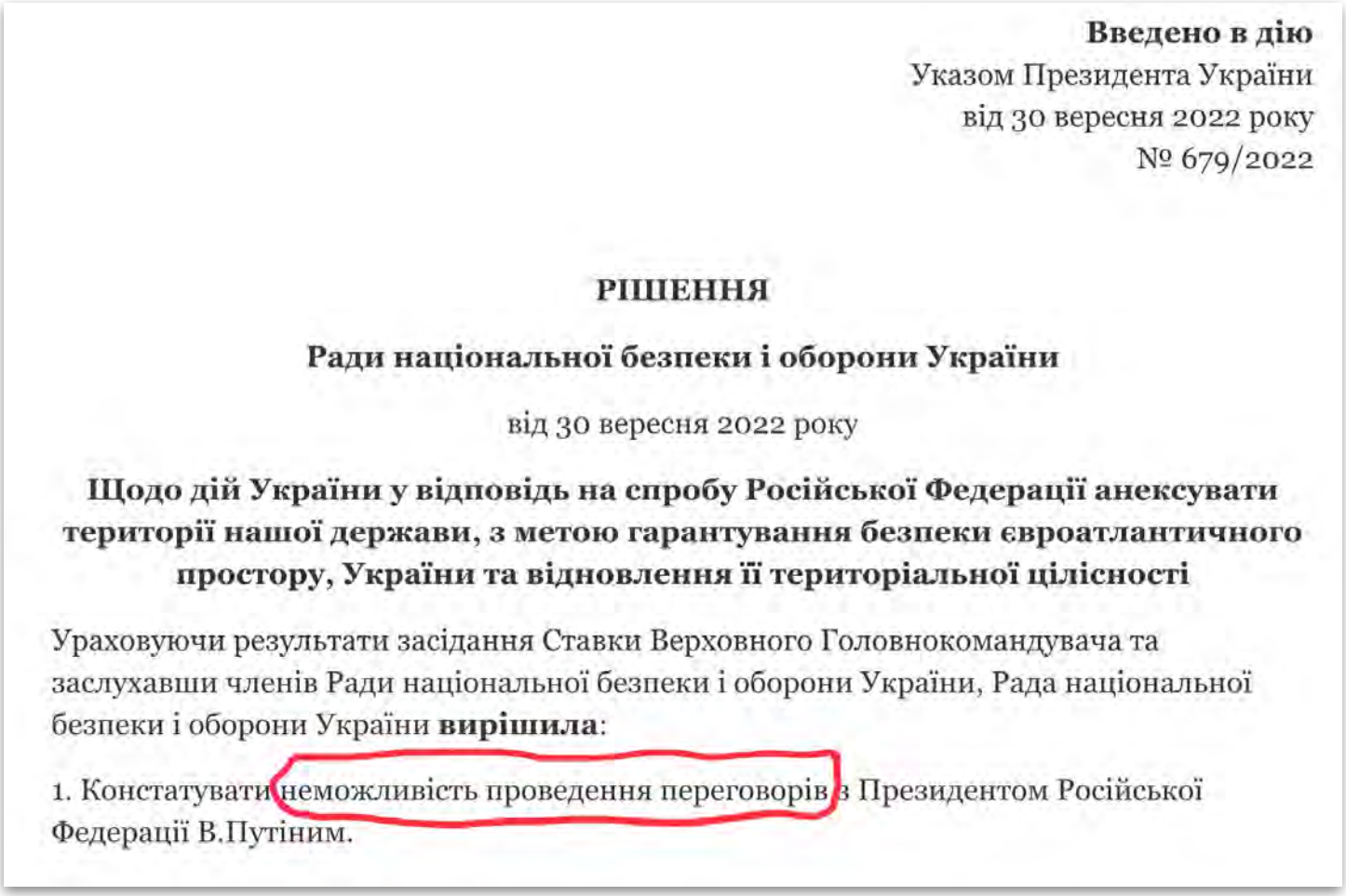
— укладення уповноваженим ***державним органом*** міжнародного договору, який передбачатиме 1) зміну території України, після надання йому 2) згоди Верховною Радою та 3) затвердження на всеукраїнському референдумі **не вважатиметься неприпустимим порушенням територіальної цілісності** України незалежно від напрямку зміни території (збільшення чи зменшення).

Звичайно, **остаточну ясність у ці питання може внести тільки *Конституційний суд***.

Тим більше що Законом «Про всеукраїнський референдум» передбачено його контроль щодо відповідності Конституції України питання всеукраїнського референдуму, в тому числі у разі референдуму щодо зміни території України (стаття 21).

Заключна ремарка

Ця стаття написана не для того, щоб підтримати якусь позицію в дискусії, потрібні переговори воюючій країні чи ні.

Введено в дію
Указом Президента України
від 30 вересня 2022 року
№ 679/2022

РІШЕННЯ

Ради національної безпеки і оборони України

від 30 вересня 2022 року

Щодо дій України у відповідь на спробу Російської Федерації анексувати території нашої держави, з метою гарантування безпеки євроатлантичного простору, України та відновлення її територіальної цілісності

Ураховуючи результати засідання Ставки Верховного Головнокомандувача та заслухавши членів Ради національної безпеки і оборони України, Рада національної безпеки і оборони України **вирішила**:

1. Констатувати неможливість проведення переговорів з Президентом Російської Федерації В.Путіним.

На мою думку, було б

— **нерозумно виступати проти переговорів у принципі**, нас дуже багато сил у Світі не зрозуміли б із такою позицією.

Однак **принципово важливо, особливо для «країни в стані війни»**, говорячи про переговори, **мати позицію** щодо того,

— 1) коли їх можна починати, 2) хто може бути їхніми суб'єктами, 3) які юридично обґрунтовані положення чи пропозиції можуть бути предметом цих переговорів, 4) який механізм гарантування їхніх результатів 5) тощо.

Особливий акцент на юридичній обґрунтованості пропозицій:

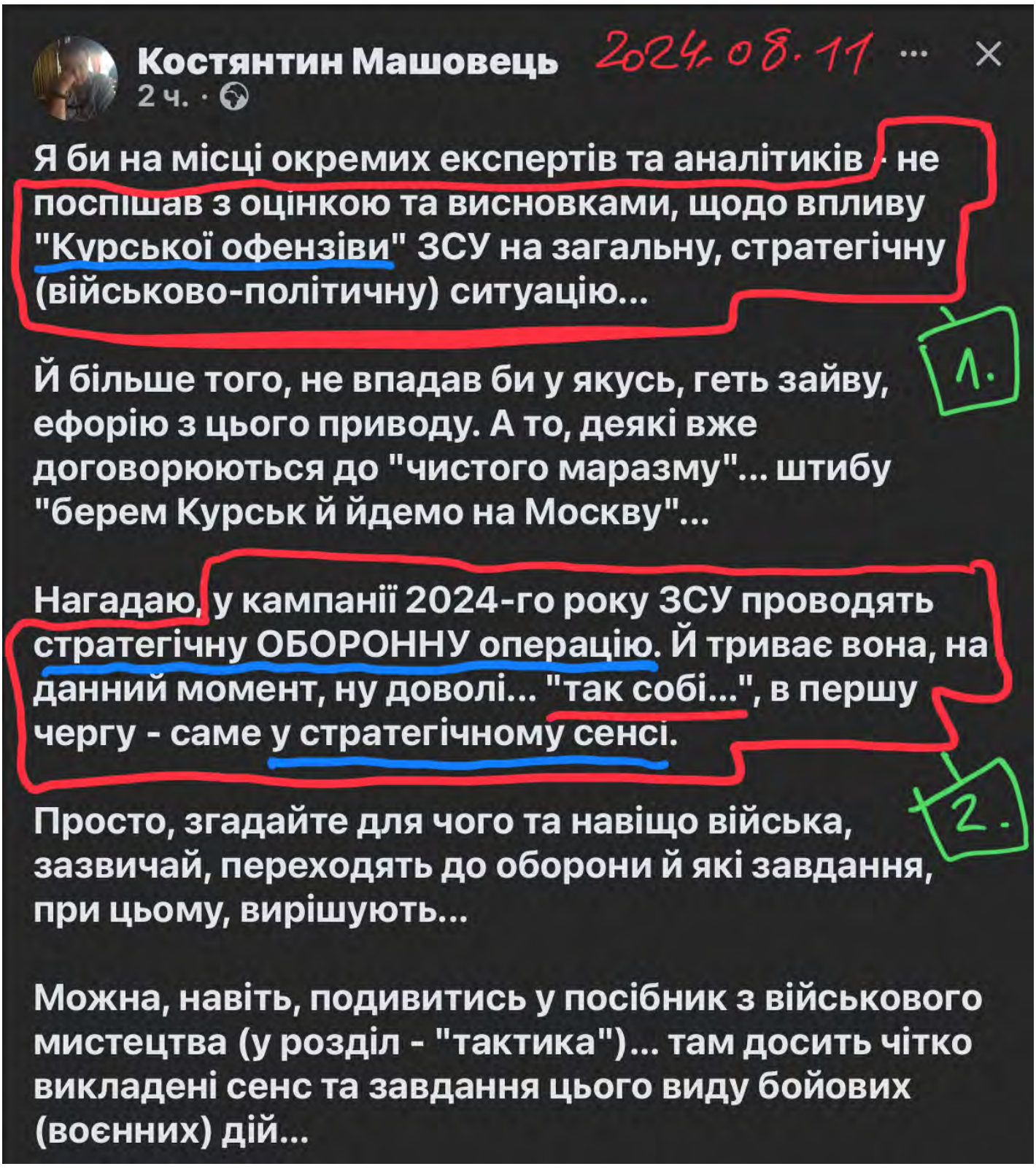
— **переговори не можуть іти про чиїсь мрії, історичні реконструкції чи інші «хотєлки»**.

Не менш **важливо, щоб ця позиція була відома і зрозуміла насамперед українському народу, а також світовій спільноті.**

Тільки так ми можемо захищатися від ризику в якийсь момент несподівано для самих себе стати учасниками якихось невигідних для нас переговорів і втратити на них те, за що вже заплачено тисячами життів українців і за що борються наші героїчні Збройні сили, — свободу і незалежність України, можливість самим вибирати наш шлях у майбутнє.

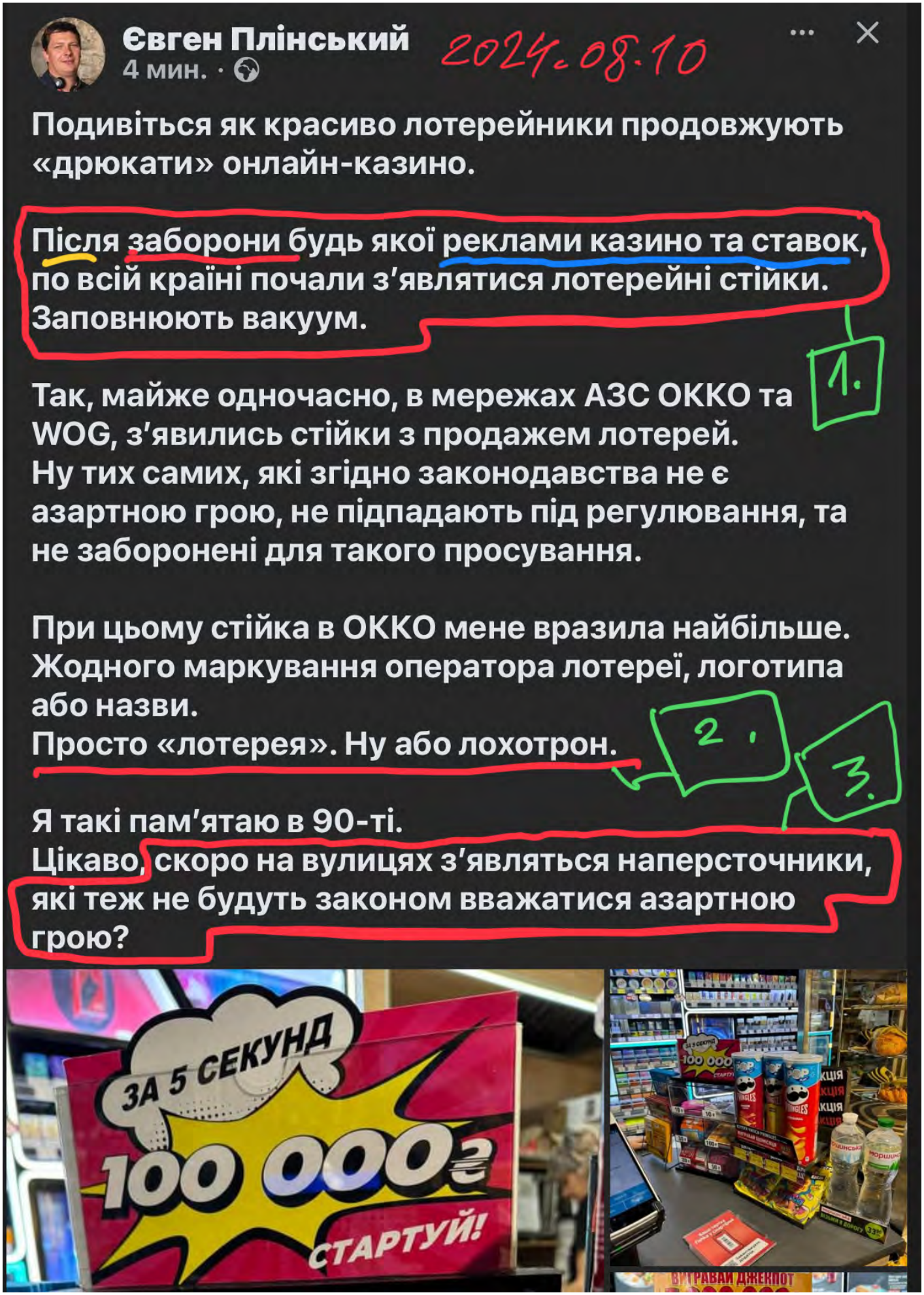
***

№ 3.171

***

№ 3.172

Євген Плінський
4 мин. ·
2024.08.10

Подивіться як красиво лотерейники продовжують «дрюкати» онлайн-казино.

Після заборони будь якої реклами казино та ставок, по всій країні почали з'являтися лотерейні стійки. Заповнюють вакуум.

1.

Так, майже одночасно, в мережах АЗС ОККО та WOG, з'явились стійки з продажем лотерей.
Ну тих самих, які згідно законодавства не є азартною грою, не підпадають під регулювання, та не заборонені для такого просування.

При цьому стійка в ОККО мене вразила найбільше.
Жодного маркування оператора лотереї, логотипа або назви.
Просто «лотерея». Ну або лохотрон.

2.

3.

Я такі пам'ятаю в 90-ті.
Цікаво, скоро на вулицях з'являться наперсточники, які теж не будуть законом вважатися азартною грою?

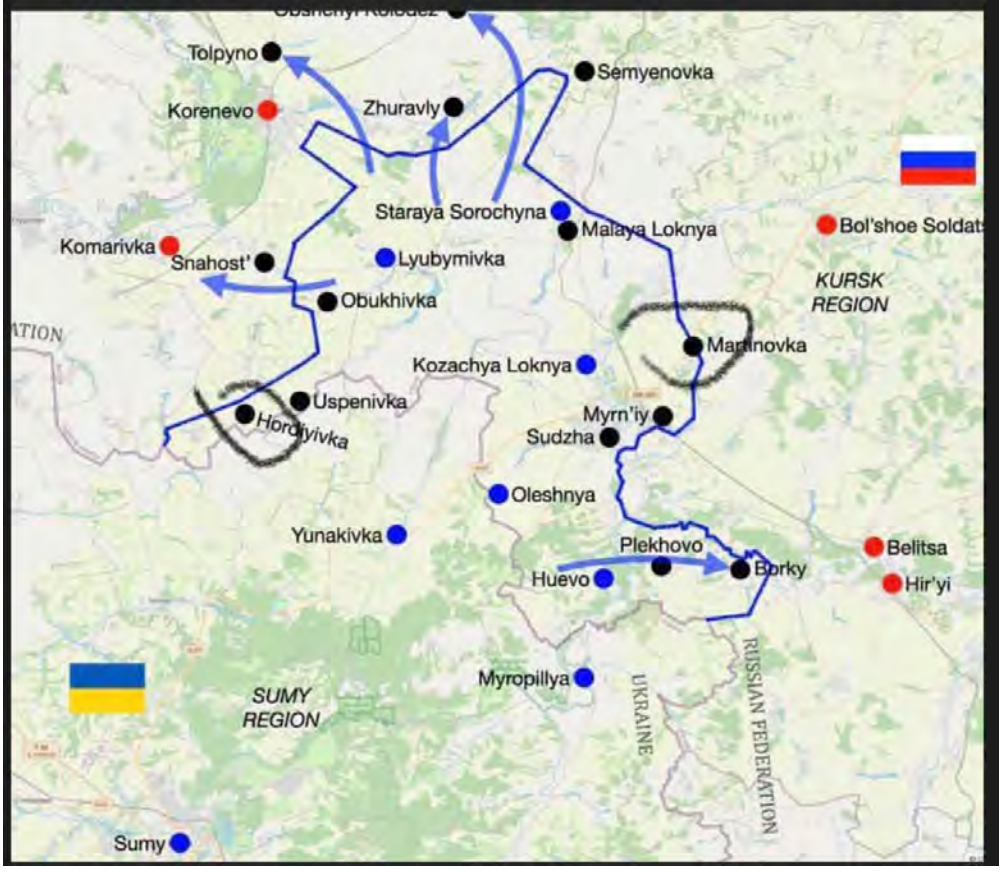
***

№ 3.173

Агил Рустамзаде 2024-08-11
6 ч. ·

Ситуация в Курской области

Мониторинг ситуации в Курской области указывает, что РФ пока не может купировать украинское наступление. Российские источники утверждают что украинские силы увеличили зону огневого контроля в н.п Мартыновка и Гордеевка(на карте выделено черными линиями).
На это влияют три основных фактора.
1. Нет лишних резервов.Для начала наступательных действий РФ, ей необходимо перебросить хотя, бы15-25 тысяч военнослужащих с других участков фронта.
2. Отсутствие полноценной ситуационной осведомленности. Украинские ПВО не дают возможности работать разведывательным дронам. Отсюда и сложность для РФ обнаруживать и поражать цели различными средствами поражения. На выходе получается только немногочисленные удары дронами « Ланцет».
3. Метод ведения боевых действий украинскими силами(мелкие мобильные группы) с эффективным использованием систем РЭБ, ПВО и средств огневого поражения.

***

№ 3.174

Том КУПЕР: ВІЙНА В УКРАЇНІ. 10 серпня 2024

2024-08-11

Український наступ на Курську область Російської Федерації точно триває.

Тобто зараз вже на 100% точно відомо:

> **— це не “рейд”.**

Хоча:

> — так, “рейдів” у ньому багато (бо “українці не були б українцями, якби не здійснювали рейдів у своїх наступальних операціях”).

Але, дозвольте мені підійти до ситуації у звичній манері: крок за кроком.

***

Доволі іронічно – хоча й цілком відповідно до того, що вже відомо про “процедури” ЗСУ – зробити висновок, що ця операція проводиться в “кращих традиціях радянської військової доктрини”. І, чи то для посилення іронії, чи то для чогось іншого, не можна заперечувати, що дисциплінарний і мікроменеджер генерал Сирський (начальник українського Генштабу, або “Генштабу-У”) тим часом легко перевершує в цій дисципліні навіть генерала

Герасимова (начальника російського Генштабу). Передусім тому, що так, він краще адаптує нові технології до своїх процедур, а не лише тому, що він набагато кращий дисциплінарний працівник.

Це не що інше, як "припущення", якщо хочете, але так, я наважуся зайти так далеко, щоб сказати: дійсно, ця операція є "ідеальним прикладом радянської військової доктрини, з невеликою кількістю сучасних інгредієнтів" – як "концепція РУК" VSRF.

Результатом є "добре підготовлена" (майже ідеальна розвідка) і краще спланована операція, ніж зазвичай. Що також краще підходить для ЗСУ – не тільки через те, як підготовлені офіцери і солдати, але й тому, що (на відміну від будь-якої збройної сили Заходу/НАТО) вони не можуть розраховувати на серйозну повітряну підтримку з боку ПСУ (що, зауважте, не означає, що ПСУ та/або армійська авіація ЗСУ не залучаються).

ЗСУ також краще підходить те, що вони ведуть мобільну війну, замість того, щоб продиратися через 20-кілометрові російські мінні поля… не кажучи вже про необхідність відсиджуватися в окопах, перебуваючи під постійними обстрілами російської артилерії та/або десятками ударів з ПТРК на день…

Отже, ми бачимо, як (6 серпня) ЗСУ спочатку проникали через кордон: піддавали передові російські позиції масованим ударам з ПЗРК, поки їхні війська оточували передові позиції противника. Як тільки це було зроблено, ЗСУ просунулися на північ через кордон, розгромивши там щось близько трьох погано підготовлених батальйонів ЗС РФ (тобто: два були розгромлені, а третій розбитий при спробі контратаки).

Це було 6-7 серпня. Одночасно ЗСУ здійснювали рейди вглиб російського тилу, збиваючи з пантелику Генштаб у Москві, повернувши на схід, проникнувши в Суджу і захопивши її, а також перетнувши першу російську лінію оборони, збудовану – і добре укріплену – в цьому районі, в найбільш сприятливому місці: там, де вона була лише погано захищена, тобто майже не зайнята військами (це було завершено до кінця 7 серпня). Щоб вивести росіян з рівноваги, тим часом ЗСУ "роздули" нові рейди, сіючи хаос у російському тилу аж до Корінного, а потім у напрямку таких населених пунктів уздовж траси E38, як Іванівське, Льгов і Чермошний.

Це було "круто", бо випередило повільно реагуючий російський GenStab:

> **— його застали зненацька, коли він не мав жодного уявлення про те, що відбувається.**

Оскільки він не мав уявлення про те, що відбувається, він також не мав плану на такий випадок.

А VSRF просто не може воювати, якщо у нього немає плану:

— його офіцери навчені діяти відповідно до чітко прописаних процедур.

Якщо їх немає, вони нічого не роблять… або тікають (як де-факто зробили всі офіцери 488-го мотострілецького полку).

Далі (з вечора 7 серпня) де-факто відбулося те, чого де-факто "очікували" в Генштабі:

> **— російський Генштаб продовжував використовувати E38 для перекидання своїх підкріплень – і це в полі зору українських БПЛА. Це дозволило GenStab-U знищити кілька підрозділів VSRF за допомогою далекобійного озброєння, такого як M142 HIMARS та GLMRS.**

У поєднанні з відключенням електроенергії в районі Курчатова (незрозуміло, чи це було викликано навмисним влучанням, чи тим, що росіянам вдалося збити український БПЛА, який потім врізався в одну з місцевих підстанцій, як стверджують росіяни), це спричинило масову паніку серед місцевого населення.

Десятки тисяч людей тим часом тікають на схід. Не дивно, що підкріплення ЗС РФ, які все ще намагаються дістатися до зони бойових дій, наштовхуються на довгі автомобільні маршрути "внутрішньо переміщених осіб", що уповільнює їхнє просування…

The - meanwhile 'famous' - column of a Russian motor-rifle battalion savaged by HIMARS or GLMRS strike while underway in the Oktyabrskoe, 5km east of Rylsk, late on 7 August. Several other columns were hit in similar fashion, elsewhere (see yellow/red 'explosions' on the map below).

…що, в свою чергу, виграє час для ЗСУ для розгортання додаткових сил (включно з артилерією) на території Росії, а потім услід за своїми ранніми рейдами серйозно просунутися вперед. Хоча з учорашнього дня російські ПРБС-індустріалісти (звісно, за наказом Кремля) наполягають на тому, що ЗС РФ "зупинили" український наступ, насправді ЗСУ лише "зараз" (тобто останні 36 годин) серйозно просуваються вперед: розширюють свій "плацдарм в Росію" від лінії, що з'єднує Снєгост, Новоіванівку, Малу Локню, Черкаське Поречне і Мартинівку – в північному і східному напрямках.

Тут є ще одна деталь, яка сильно нагадує радянську доктрину:

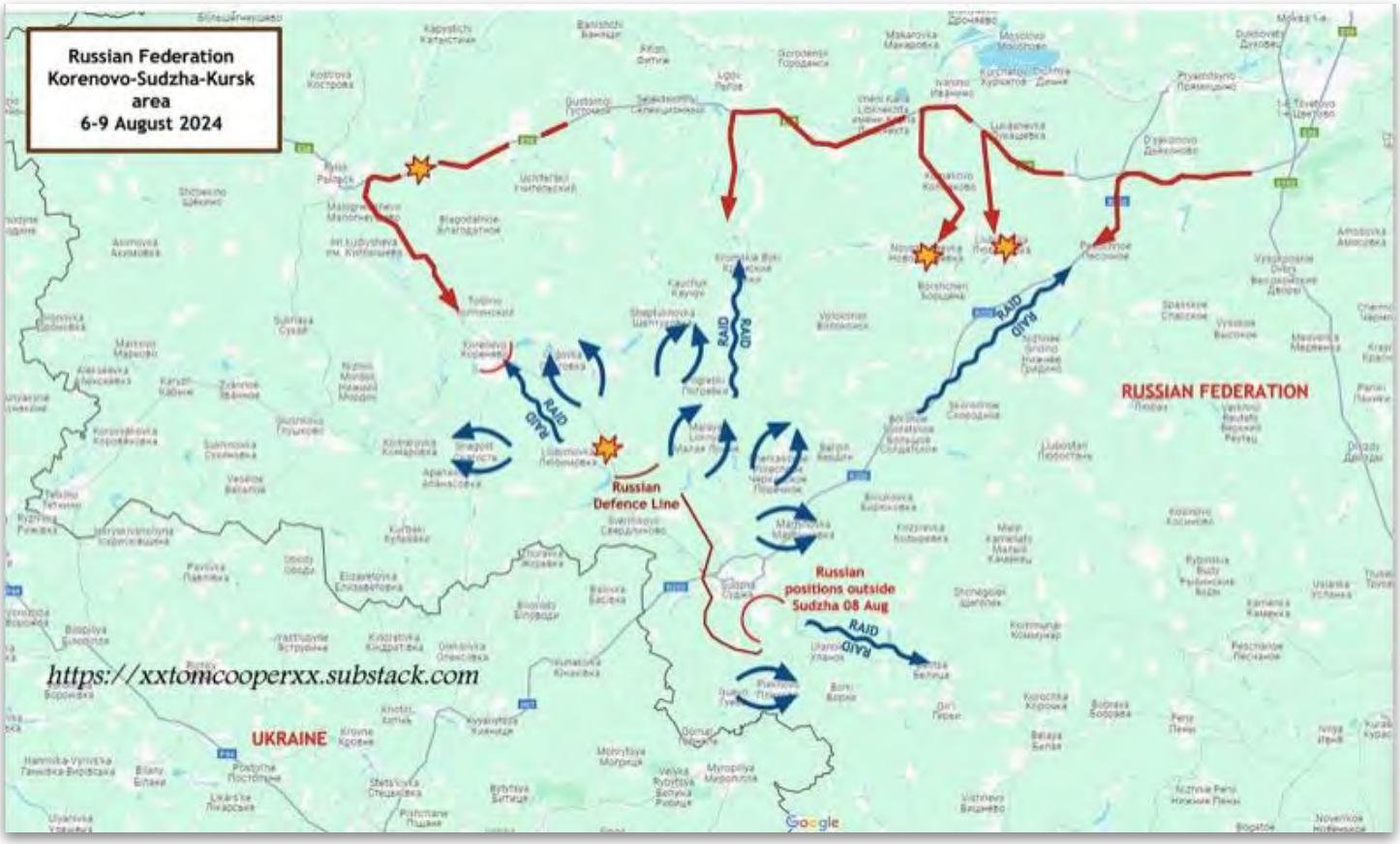
> **— наступаючі українські підрозділи не витрачають час і сили на лобові атаки на міські райони.**
>
> **— Спочатку вони просуваються між ними, проводячи розвідку і рейди, потім оточують і проникають всередину, перш ніж "розвалити їх зсередини".**

Таким чином, за винятком того, що роблять БПЛА і рейдові підрозділи, ніяке просування насправді не відбувається "прямо по дорозі".Більше того, і щоб додати солі до рани, ЗСУ відкрили великий наступ через пересічену

місцевість на південь від Суджі і забезпечили собі село Плехово, що на південь від Суджі.

Таким чином,

> **— підрозділи ЗС РФ, які все ще тримаються в районі Махнівки, безпосередньо на південь від Суджі, опинилися під загрозою оточення з обох флангів…**

Єдиним “незвичним” аспектом цієї операції буде “економія сил”:

> **— у ЗСУ просто немає “десятків” бригад і батальйонів у запасі.**

Тим не менш, за спиною передового угруповання стоїть щось на кшталт “оперативно-маневреної групи” (ОМГ) радянського зразка:

> — кілька підрозділів, здатних “використати” ситуацію і чекати нагоди, щоб просунутися вглиб Росії.

Чому це так?

Тому що, напевно, вже зрозуміло навіть ключовим копам у Москві (а якщо це не так:

> — вони ще більша купка некомпетентних, ніж я можу собі уявити, і навіть читання цієї аматорської реконструкції їм не допоможе), що не 5, і не 15 українських бригад були задіяні.

Прорив був досягнутий лише трьома, плюс кілька окремих батальйонів, одна артилерійська бригада і кілька підрозділів БПЛА на підтримку.

Приблизно так:

- західний сектор (Коренове і район на південь від нього):

> 82-а десантно-штурмова бригада (може здатися “дивним” вибір підрозділу для наступу на таку відкриту місцевість, але зверніть увагу: ця бригада має на озброєнні “Челленджери”, “Мардери”, “Страйкери” та M109)

- центральний сектор (Суджа і район на північ від неї):

> 22-а механізована бригада (ПТ-91/Т-72 і 2С3… здається, замінила БМП-1 на M2/3 “Бредлі”)

- південний сектор (на південь від Суджі):

> 88-а механізована бригада (Т-72 і БМП-1, але це не дивно, враховуючи пересічену місцевість у цьому секторі).”Але”…. за ними є ще кілька, які тримаються в резерві як потенційна ОЗГ… або, принаймні, так було станом на вечір 8 серпня.

Чому я згадую про це (і чи не розкриваю я занадто багато)?

Тому що важливо мати на увазі:

> **— для таких людей, як Сирський або Герасимов, війна – це як гра в шахи.**

Відповідно, вони і “грають” – тисячами солдатів, техніки і вогневих засобів:

> — весь час слухаючи доповіді своїх розвідок про пересування і позиції противника, вони прораховують, яка позиція або маневр буде вигідним – на 10, 15, 20, 25… “1000” кроків наперед”.

Нічого особистого. Так їх навчила індоктринація та досвід. Тому так само, як для Генштабу зараз важливо з’ясувати, які російські підкріплення рухаються, куди, якими дорогами і скільки часу їм знадобиться, щоб дістатися туди, так само для Генштабу в Москві важливим питанням є те, що збирається робити це “українське ОМГ”:

> — де воно знаходиться і в якому напрямку Сирський може його випустити? Скільки у нього може бути боєприпасів і припасів, які дозволять йому здійснити той чи інший маневр?

Наразі це незрозуміло.

І це добре, тому що поки це незрозуміло, росіяни не збираються реагувати якимось значущим чином – за винятком спроб створити цілісну лінію фронту.

— Якщо потім той чи інший український підрозділ з'являється вже за цією лінією фронту, то це також має хороші перспективи для розвалу фронту.

Тому що російські офіцери не навчені реагувати гнучко, без плану.

— І у них немає плану для ситуації, коли ворог знаходиться на флангах і/або позаду них.

Звичайно, вони будуть "контратакувати" – посилати в контратаки все нові й нові батальйони то тут, то там – але в процесі вони лише втрачатимуть ще більше військ:

— потраплятимуть під удари ПЗРК і тому подібного ще на підході до поля бою, потім натраплятимуть на українські засідки, виявлятимуть, що їхні підрозділи ізольовані українським флангом, що їхні позиції захоплені українськими військами і т.п…..

принаймні, якщо Герасимову не вдасться витягнути, вибити і виштовхати достатню кількість військ ЗС РФ з позицій на півночі Харкова, в Кремлі, Бахмуті та інших подібних місцях і перекинути їх в район Харкова.

Це "добре, що є": У Герасимова тим часом майже не залишилося корисних резервів:

— тих "пробивних" частин, великих механізованих з'єднань, таких як 90-та танкова або 2-га і 4-та мотострілецькі дивізії, які були у складі ЗС РФ на початку російського вторгнення.

За останні два роки вони були знищені і втратили майже всю свою "найкращу" техніку.

Кількість батальйонів, які все ще мають на озброєнні Т-90, можна "перерахувати на пальцях однієї руки". Навіть його "стратегічний резерв" – ПДВ – здебільшого задіяний у поточних боях або для підтримки хитких мобілок, і це при тому, що він знищується і поповнюється резервістами сумнівної якості.

Справа в тому, що

— зараз у нього немає жодної дивізії, здатної і оснащеної для чогось більшого, ніж атака посиленою ротою.

Таким чином,

— “найкраще”, що він може відправити назустріч наступу ЗСУ, – це підрозділи, перебудовані, перебудовані, перебудовані і поповнені військами, які вже виснажені безперервними піхотними атаками протягом останніх тижнів і місяців.

Це про “ситуацію на даний момент”.

Далі нам залишається чекати і спостерігати, який “туз у рукаві” може витягнути Сирський або Герасимов.

джерело

переклад ***ПолітКом***

***

№ 3.175

Портніков і пустота

2024-05-29

Denis ***Semenov***

Тільки лінивий не висловився на тему етика Віталія Портнікова і Юлії Латиніної.

Причому не бракувало діаметрально протилежних оцінок:

> — були ті, хто захоплювались Портніковим, були й ті, хто звинувачував його в маніпуляціях і невідповідності високому званню інтелектуала.

Віталій Портніков не потребує ані мого захисту, ані мого захоплення. Він досить доросла людина. Я теж людина достатньо доросла і досвідчена, щоб розуміти, де в якому місці на політичній мапі України розміщується Віталій. І позиція його зрозуміла, хоча іноді він застосовує для її висловлення нестандартні аргументи. Що ж, це ще раз підтверджує його обдарованість і ерудицію, ось і все.

Зосередитись я хотів не на цьому. А на деяких речах, які мене вразили і заставили задуматися.

Перше – хор голосів проте, як Портніков «розмазав» Латиніну.

Я передивився ефір двічі і нічого такого не побачив, що б дозволяло так говорити. Все було досить інтелігентно. Може, ми скучили за ефірами каналів Медведчука чи «Прямого» їх найкращих часів, але сприймати дискусію у Фейгіна мало не як поєдинок Усіка і Ф'юрі не варто. Портніков - не Усік, Латиніна – не Ф'юрі. Скоріше то була розмова двох землекопів, які за задумом риють тунель на зустріч одне одному, але промахуються і кожен копає своє як то кажуть – «до победного конца».

Позицію Латиніної не обговорюватиму.

1) — Це доволі стара імперська пісенька про те, що імперію ми творили разом, разом маємо ділити і калачі, і лайно від неї.

2) — Така позиція передбачає, що в Україні взагалі не чули не тільки про Фанона і весь доробок деколонізаційної теорії, але і про Ентоні Сміта, Еріка Гобсбаума і Гельмута Плесснера і теоретичні розгляди націоналізму.

Що неприємно вражає в позиції Портнікова – практична відсутність «принципу історизму».

Я розумію, що

— у всіх аргументах культури скасування і інформаційної війни з державою агресором принцип історизму – перша жертва.

І все ж таки їм не треба нехтувати: минуле – минуло.

Ми повинні оцінювати вчинки людей за правилами часу де вони жили, а не з точки зору наших уявлень про прекрасне.

Хоча справедливості ради треба сказати, що

— Латиніна сама обрала антиісторичний шлях і її настійливі спроби з'ясувати чи зраджував Безбородько Україну, а Наполеон – Корсику, тому сприяли.

Найголовніше те, що сторони не обговорили дійсно важливе питання, яке намагалася висловити Латиніна, але думка точно не її – я її чув, наприклад, від Акуніна.

А саме :

— **чому ми перепозиціонували війну з боротьби демократії проти диктатури на боротьбу між українським і російським народами**.

Простіше кажучи

– чому ми з якогось моменту почали битися не з Путіним, а з рускими (точніше – російськими).

Напевне, у нас у всіх є швидка та коротка відповідь на це, але довга потребує дійсно осмислення.

Хоча б тому що з точки зору допомоги Заходу війна з Путіним привабливіша, війна за демократію – ще краще, а от війна між народами – просто регіональний конфлікт.

> — По природі он нібито колоніальний, але тут вилазить Глобальний Південь і каже - що?
>
> — Білі пригноблені - так не буває, вони мають бути чорними, жовтими, червоними, але ніяк не білими. І скільки не розказуй їм про «весну народів» і Емський указ, це їх не переконає.

Проблема складніше, ніж здається.

Ще й тому, що

> **— не від хороших руських ні від чудесних українських на цьому ефірі я не почув стратегії – що ж потім?**

Війна закінчиться, що буде? Як ми будемо жити поруч? Не разом, разом вже ніколи не будемо, а поруч? Як будемо ставитися до тих, хто виступає сьогодні хоча б проти війни – на тому березі.

Дещо сказав Віталій про політику України щодо громадян, які опинилися на окупованій території. Але цього недостатньо!

Нам треба комплексна без емоційна раціональна політика. Проте, це вже зовсім друга історія

***

№ 3.176

Сумерки элит

2016-10-31

ДЕНИС СЕМЕНОВ, QUANTUM FUTURE LAB, СПЕЦИАЛЬНО ДЛЯ "ХВИЛІ"

Публикация е-деклараций украинских чиновников ставит перед украинским обществом ряд острых, неудобных и вместе с тем фундаментальных вопросов. Они ничего не имеют общего с природной завистью бедных к богатым, хотя отчаянные попытки свести все дискуссии к банальному подсчету денег в чужом кармане предпринимаются. Они затрагивают основания нашего общежития – в частности, вопрос о «старом» и «новом» общественном договоре, о роли и функциях правящего класса.

По сути, практика е-декларирования может стать стратегической развилкой для дальнейшего развития украинского общества. Точкой бифуркации, в которой будет положено начало одному из трех возможных сценариев. Какой сценарий будет выбран – зависит от нескольких факторов. Прежде всего – от действий нарождающейся украинской контрэлиты.

Впрочем, обо всем по порядку.

1. Е-декларации: теоремы доказаны!

Что показало е-декларирование и е-декларации? Если отвлечься от обсуждения объемов кэша под подушками чиновников и политиков, попыток

заблокировать электронную систему, перманентного давления Запада на наш правящий класс и другие важные, но все же лишь сопутствующие факторы?

Главное, с моей точки зрения в том, что е-декларирование выставило на свет, оцифровало и документально подтвердило ряд гипотез, которые уже давно обсуждались в обществе – но без убедительной доказательной базы принимались за злобный интеллигентский треп.

Среди прочего, е-декларирование окончательно продемонстрировало:

1. Что **украинский правящий класс (далее – УПК) существует как отдельная, несводимая к олигархам социальная группа со всеми полагающимися атрибутами** (статусом, способом накопления и приумножения капитала, социальными привычками и даже вкусами). Причем УПК с социальной точки зрения достаточно однороден, а политическая ориентация не имеет большого значения – клептократами являются как птенцы гнезда Партии Регионов, так и выходцы из домайдановской оппозиции.

2. Что функция управления все-таки слишком, непомерно дорого обходится обществу. Особенно – функция управления в формате государства. Более того – что существует прямая зависимость между качеством управления и его стоимостью. То есть, **чем дороже обходится в целом (с учетом взяток и монопольного положения его бизнесов) чиновничий и политический аппарат, тем качество управления хуже**. Чтобы это доказать, достаточно сравнить персональные финансовые результаты декларантов с финансовыми результатами страны

3. Что существующая система перераспределения ВВП (напомню – около 50% через госбюджет) работает стабильно и без существенных сбоев, выполняя свою «святую» функцию – **перераспределения национального богатства в пользу достаточно узкого круга лиц**. Причем, теперь этот круг известен чуть ли не поименно, а объемы перераспределения – подсчитаны в цифровом измерении

4. Что вопиющая **некомпетентность УПК в управлении процессами в стране дивным образом сочетается с умением, изворотливостью, креативностью схем персонального обогащения** его представителей

5. Что **УПК абсолютно не доверяет той системе, которую он сам же создал для остальных граждан Украины** – ни банковской, ни законодательной. И предпочитает не использовать ее ни для хранения, ни для приумножения своих богатств.

6. Что на самом деле **существует две Украины**. Одна из которых пишет для другой законы, которые не исполняет и создает правила, которым не следует.

7. Что **«точечные» и даже «рішучі» реформы не помогут найти выход из ситуации**. **Е-декларации представляют собой визуализацию тупика, в который завела Украину нынешняя система и обслуживающая ее правящая элита.** Поддерживать функционирование существующей системы в полном объеме, в режиме business as usual – означает консервировать на долгие годы возможность неправомерного обогащения узкого круга лиц за счет общего ресурса. Что губительно для страны даже при постоянной смене конкретных лиц, в этот узкий круг входящих.

8. Что **«старый» общественный договор – «мы не спрашиваем, откуда деньги у вас, а вы не спрашиваете, откуда они у нас» — уже приказывает долго жить**. Да, он сложился стихийно в первые годы независимости. Да, он помог сохранить страну в каких-то (пусть эфемерных) государственных формах. Но сейчас он подлежит пересмотру. И новый договор уже не может сложиться сам по себе, стихийно. Он может быть результатом только сознательной работы по выявлению и согласованию интересов граждан страны.

2. «Сумерки элит»: глобальный процесс

Все эти выводы впрямую подводят наше общество к постановке ряда фундаментальных вопросов:

1. Какую роль в судьбе страны играет пресловутый правящий класс?
2. Адекватно ли место, которое этот класс де-факто занимает, той роли, которую он на самом деле играет?
3. В праве ли украинский правящий класс требовать от остальных людей выполнения нормативов (законов, правил, процедур), которым не следует сам и не стоит ли задуматься над какими-то новыми, иными нормативами, которые готовы выполнять все?
4. Нужна ли нам элита и если да, то – какая?

Самое интересное в том, что **это – вопросы не только для украинского общества. По сути, это фундаментальные вопросы, которые стоят сегодня перед многими нациями мира и – по большому счету – перед всем человечеством.**

Сложно найти классическое определение элиты, оно сильно менялось с течением времени. Во времена оны элитой были те, у кого лучше оружие и больше ракушек (одеял, блестящих камешков и т.д.). Были и те, кто в силу традиции, имел передающийся от поколения к поколению привилегированный статус. И те, кто имел соответствующий уровень

капитала. Наконец, те, кто в ходе выборов приобрел возможность управления и перераспределения общими ресурсами.

От каждого из этих понятий элиты общество последовательно, шаг за шагом отказывалось в пользу следующего понятия.

Но с **функциональной точки зрения любое выделение элит в обособленную касту выглядело и выглядит довольно просто.**

Элита объединяет тех, кто принимает на себя *ответственность* за Целое и принимает решения во имя *общего блага*.

При этом она

— жертвует существенным объемом своих возможностей (в частности, некоторыми возможностями обогащения) ради служения общему благу. А за это получает премию или вознаграждение из общих ресурсов. Именно за то, что принимает решения и не растаскивает общий ресурс.

Сегодня вопрос об элитах снова на повестке дня.

Потому что

— непомерно дорогая стоимость функции управления – проблема для всего мира, включая наиболее развитые страны Запада.

1) — Потому что элиты, как показывает практика, имеют нехорошую привычку выдавать защиту собственных интересов за служение общему благу — во время глобального кризиса бросаются спасать банки вместо людей, повышением налогов размывают и понижают уровень доходов среднего класса и т.д.

2) — Потому, наконец, что элиты даже в самых благополучных странах стремятся обменивать строгость принципов на неправомерные доходы.

— Вспомним хотя бы «панамские бумаги», где суть скандала сводилась не к самой оффшорной оптимизации налогов, к которой бизнес прибегал, а к участию в этих процессах публичных, то есть государственных персон. Или истории с финансовой поддержкой Хиллари Клинтон и ее супруга со стороны российских и украинских олигархов.

3) — Кроме того, господству элит сегодня бросают вызов новые технологии, которые впервые в истории позволяют людям взаимодействовать (экономически, политически и социально) напрямую и глобально, без посредничества институтов – не говоря уж о правящих классах.

Технологии способны алгоритмизировать множество процессов принятия решений – пока что на достаточно низких уровнях, но этот уровень все время повышается.

— В корпоративном секторе многие функции линейного менеджмента начинают заменять умные машины, и постепенно отпадает смысл в управленцах, которые распределяют и перераспределяют.

Особенно достается государственным элитам, которые все чаще проявляют неспособность решить сложные проблемы, предполагающие учет разных (в том числе противоречивых) интересов.

— Удивительно ли после этого, что уровень поддержки институтов (государственных, корпоративных, гражданских) в мире находится на уровне 55%? Причем, в пятерку стран с наибольшей поддержкой институтов из европейских попали только Нидерланды?

Отсюда, в конечном счете, и возникают движения, направленные против истеблишмента – в Европе, США, арабском мире и других регионах планеты.

Вопрос о смене элит – вопрос глобальной повестки.

А по мере развертывания новой промышленной революции и усиления связанной с ней угрозы тотальной безработицы этот вопрос будет лишь набирать актуальность и остроту.

Причем, главный его аспект

1) – вовсе **не в том, «каким путем произойдет смена элит».**

А в том,

2) — **сможет ли человечество построить новый тип элиты**, а не просто заменить одни лица другими.

Продуктивных идей в этом направлении немного.

***

1) — Одна из них – **возврат к исходному понятию «аристократии», которая формулировалась еще Аристотелем**.

То есть, правления действительно лучших (в переводе с греческого языка). С высокими интеллектуальными и моральными цензами, которые должны подтверждаться ежедневной практикой разрешения споров и конфликтов. Эта очень небольшая группа управленцев, взявших на себя ответственность за Целое, должна пройти долгий путь добровольного служения общему благу (на первых этапах – без отрыва от основной деятельности).

Проще говоря, жить на «премию» от общих ресурсов смогут позволить себе только те, кто в общей сложности 20-25 лет посвятили «общественной нагрузке». А поскольку большинство процессов будет регулироваться не на государственном уровне, то и злоупотребления общим ресурсом будут сведены к минимуму.

2) — **Другая идея получила название «мерцающих элит».**

Состоит она в том, что в горизонтальной, распределенной системе организации общества не может быть одного, единого центра – вертикальной иерархии принятия решений «за всех». Но может быть множество центров, которые последовательно берут на себя ответственность за определенный процесс или проект. И де-факто становятся элитой – это важно! – исключительно на время реализации проекта или запуска процесса. А потом снова возвращаются к обычной, повседневной деятельности.

И в том, и в другом случае новое понятие элиты устраняет то, что лежит в основании элиты нынешней. А именно – вхождение в правящий класс как «билет в один конец», который гарантирует не просто пристойную жизнь, а личное обогащение практически пожизненно, за счет общих средств и ресурсов.

3. Украина: апофеоз элитарной деградации

Наши проблемы с элитой не уникальны. Над ними так или иначе задумывается весь мир.

Отличие украинской элиты от мировой лишь в соотношении «стоимость\эффективность».

В условиях стремительно сокращающегося общего ресурса украинская элита дорожает «в обслуживании» и столь же стремительно теряет эффективность в управлении общим ресурсом.

К тому же

– **практически не несет ответственности за Целое**.

Страна стремительно катится в финансовую и экономическую пропасть, испытывает угрозу существования со стороны гибридного агрессора, а правящий класс не только не способен организовать действенный ответ на эти вызовы, но и не несет никакой ответственности за свои ошибки и бездействие.

Именно поэтому **украинская элита является показательной историей деградации истеблишмента.**

Макс Вебер определял три типа господства в общественных системах, фактически – три способа доминирования элиты.

1) Первый – традиционный, основанный на трансцендентной вере в особое происхождение элиты.

2) Второй – легальный, основанный на рациональном понимании необходимости выполнения законов и доминирования их стражей.

3) Третий – харизматический, где господство приобретается через особые психологические свойства представителей элиты – в частности, «харизму».

Так вот, получается, что все три способа сегодня дают сбои. Западные элиты пока еще удерживают легальное господство – хотя люди, создавая горизонтальные социальные связи, часто-густо выходят из-под этого господства явочным порядком. Российские элиты, допустим, держатся за счет комбинации традиционного господства (пресловутые «скрепы») и харизматического («мироточащие иконы Путина»). Украинские элиты – случай в этом смысле довольно интересный. Харизмы у них никогда не было, традиционное господство в казацком менталитете как-то не приживается уже лет триста, а возможность легального – безвозвратно утеряно. Рациональных аргументов, почему ЭТИ ЛЮДИ должны регулировать и управлять не могут выдвинуть даже они сами. А уж о законодательных основаниях не стоит и говорить. По крайней мере, теперь – когда ясно, что деятельность самого управляющего класса никаким законам не подчиняется (не исключая физических).

4. Три сценария постэлитарной трансформации

Таким образом, **вопрос о смене элит стоит для Украины чрезвычайно остро**.

Е-декларации стали катализатором общественных дискуссий по этому вопросу. Но к чему это все приведет?

Мне кажется, здесь **возможны три сценария.**

1. Первый – «элитаристский»

Тема е-деклараций «забалтывается», включаются боты. Декларанты даже слегка геройствуют – как люди, которые не побоялись открыто сказать о своих доходах.

Сами декларации используются частью УПК, которая обладает силовым ресурсом, для давления на депутатов, прокуроров и т.д. – т.е. воспроизводится система «государства шантажа», инсталлированная еще Леонидом Кучмой.

Более того

– декларации используются как аргумент легализации и финансовой амнистии для всех представителей клептократической системы, они считают себя очистившимися, что консервирует не только саму систему, но даже препятствует смене лиц.

В конце концов, УПК предъявляет «обратный счет» обществу – заставляя всех точно так же задекларировать свои доходы. По привычке, за несоответствие расходов декларациям преследуются только те, кто в правящий класс не входит или те, кто позволил себе ставить господство УПК под сомнение.

2. Второй сценарий – «популистский»

Определенная часть политиков воспользуется е-декларациями для разжигания социального протеста.

Учитывая размер платежек за коммунальные услуги, инфляционные ожидания в связи с «реформой 3200» и связанное с ней же грядущее падение производительности капитала (а в секторе малого бизнеса – массовые разорения и банкротства), сделать это будет не так уж сложно.

При этом

— вопрос о смене самой системы популистами ставиться не будет.

И если даже их маневр увенчается успехом, мы по факту получим новую элиту, которая будет в точности копировать способы, методы и схемы старой.

То есть,

— это та же **консервация клептократии**, только со сменой лиц.

Это будет ошибкой, которая гораздо страшнее консервации нынешней элиты. Хотя бы потому, что бескровно такой сценарий в нынешних условий не пройдет.

3. Третий сценарий – «контрсистемный»

— Разрозненные сегодня части формирующейся контрэлиты (майдановцы, активисты, «белые воротнички») ставят **вопросы радикально и недвусмысленно, то есть по сути:**

1) — Первый вопрос — **о ПОЛИТИЧЕСКОЙ ответственности и вместе с ним – о политической люстрации текущей элиты**. Проще говоря, признание всеми того бесспорного факта, что в удручающих результатах развития страны за 25 лет в той или иной степени политически виновны все представители правящего класса – независимо от того, где они пребывали, во власти или в оппозиции. И все должны нести ответственность.

2) — Второй вопрос – **о новом общественном договоре**, механизме его выработки и фиксации в документах – то есть, о новой Конституции и порядке ее принятия. Мировые практики на сей счет уже есть, осталось адаптировать и имплементировать.

3) — Третий вопрос – **о принципиальном сокращении государственного вмешательства в экономику**, без чего клептократию побороть невозможно в принципе.

4) — Четвертый вопрос – **о принципах формирования нового политического класса или принципиальном отказе от его формирования.**

***

В ходе решения таким образом поставленных вопросов возможно большое количество прозрачных договорных компромиссов с нынешней элитой.

Как вариант – полная финансовая амнистия взамен на отказ от попыток занять политические и государственные должности.

— Или обязательство инвестировать средства в украинские предприятия.

— Или создание какого-то общего фонда.

В общем, вариантов масса, это вопрос договоренностей.

Но без общественного принуждения нынешняя элита на них не пойдет, предпочтет склонять всех к принятию первого сценария.

— Который вполне может закончиться вторым.

Очевидно, что **только третий сценарий может привести к принципиальным изменениям в стране.**

Е-декларации, которые породили законное возмущение людей и заставили их сделать некоторые выводы – дают прекрасный шанс ввести эти изменения в общественный дискурс.

Не факт, что этим шансом Украина воспользуется.

Для его реализации **нужна консолидированная контрэлита, которая не стремится заменить нынешнюю и унаследовать их привычки, статус и в конечном счете – накопления.**

Пока **консолидированной контрэлиты у нас нет**.

А те общественные группы, которые способны сегодня поставить вопрос о новом общественном договоре, действуют разрозненно, ограничены нехваткой ресурса и пока опасаются делать недвусмысленные политические заявления.

Станет ли е-декларирование катализатором процесса? В этом-то и состоит стратегическая развилка сегодняшнего дня.

От того, куда мы повернем на ней зависит, будут ли «сумерки элит»

— прелюдией к наступлению «ночи социального хаоса» или

— рассветом чего-то нового и иного в Украине.

***

№ 3.177

Осевое время

2024-05-19

Denis ***Semenov***

Осевое время **было попыткой создать первые общие для всех нарративы —отличные от нарративов мифологических.**

Но пафос идей Осевого времени был обращён прежде всего к ***элитам***.

1) — Философы той эпохи сообщали элитам некий смысл. Смысл, отличный от праздности, роскоши и войны. Они **разделяли небо и землю и прокладывали путь.**

2) — Они **призывали к духовному совершенствованию**, что — судя по всему — было действительно инновацией для того времени.

Этический компонент **в учениях Осевого времени очень силён:**

— это видно и по Сократу, и по Конфуцию, и по Лао Цзы. Не говоря уже о Христе.

Целью осевого времени было коренным образом изменить *миросозерцание элиты*, сам ее взгляд на мир.

Но

1) — нарративов только для господствующего класса создать было нельзя.

Он

2) — должен был быть ***общим***, и **«все должны были вписываться в его картину мира»**.

Элита смогла комфортно себя почувствовать, если общие с простыми людьми нарративы подходили и им.

***

№ 3.178

Основні теми доби 11.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Влада кількох районів Курської та Білгородської областей оголосила про евакуацію населення. За повідомленнями російських телеграм-каналів, навколо Курської АЕС російські війська зводять укріплення. Українська армія просувається дрібними групами, які важко виявити. Вони виявляють скупчення російських військ та техніки та наводять на них дрони та артилерію. За тиждень на низці ділянок ЗСУ спромоглися просунутися до 30 км, суттєво розширивши лінію зіткнення. Російські "військкори" повідомили про появу українських диверсійних груп у Білгородській області в районах, що межують із Курською. Російське командування намагається загальмувати просування ЗСУ та перекидає в регіон резерви та солдатів-строковиків.

Хоча в районі газовимірювальної станції Суджа точаться активні бойові дії, російський Газпром залишив заявку на прокачування газу через українську ГТС на колишньому рівні – майже 40 млн м³ на добу. Населені пункти та об'єкти інфраструктури прикордонних районів Сумщини зазнають інтенсивних артилерійських обстрілів та бомбових ударів.

МЗС Німеччини вважає дії ЗСУ в Курській області одним зі способів самозахисту. МЗС Китаю закликало "сторони конфлікту" до деескалації та "підтримання зв'язку з міжнародною спільнотою для політичного врегулювання кризи". Уповноважена з прав людини РФ Москалькова звернулася до ООН через "вторгнення українських військ до Курської області.

Влада Білорусі повідомила про перекидання до кордону з Україною оперативно-тактичних ракетних комплексів "Іскандер", танків та іншої бронетехніки. Техніку, яку можна побачити на відео, не підготовлено до протидії ударним БПЛА – на них не встановлено системи радіоелектронної боротьби та "мангали". Зі слів речника Держприкордонслужби Демченка, поблизу кордону великих скупчень білоруських військ та техніки поки не виявлено.

На лінії фронту в Україні тривають запеклі бої на 3 напрямках – Лиманському, Торецькому та Покровському. Генштаб повідомив, що за добу сталися 123 бойові зіткнення. Російське командування поки не перекидає стратегічні резерви до Курської області. За інформацією сервісу DeepState Live Map, російські війська суттєво просунулися на околицях Торецька в селищах Північному та Нью-Йорку, а також у районі села Пантелеймонівка.

Російські війська влаштували на території Запорізької АЕС велику пожежу. За оцінкою низки експертів, вони підпалили автомобільні покришки в градирні, що спричинило сильне задимлення навколишньої території – аж до Кривого Рогу. Інспектори МАГАТЕ, які перебувають на АЕС, заявили, що перед пожежею чули кілька вибухів. Окупанти звинуватили ЗСУ в дроновій атаці станції. За інформацією Запорізької обладміністрації, до ранку пожежа згасла, рівень радіаційного фону не зріс. Після пожежі на АЕС канцлер Австрії Нехаммер закликав Росію та Україну до негайної деескалації.

2️⃣ Міністерства оборони та охорони здоров'я працюють над впровадженням електронних направлень на проходження військово-лікарської комісії через застосунок "Резерв+". Чиновники обіцяють, що не збираються запроваджувати електронні повістки. Вони планують реалізувати в додатку систему рекрутингу. У тестову експлуатацію запущено програму для смартфонів "Армія+", яка начебто мусить скоротити паперовий документообіг та прирівняти електронні рапорти до паперових. Однак поки паперові документи є основними, а їхня наявність – обов'язковою.

3️⃣ Бюро економічної безпеки повідомило олігарху Коломойському ще одну підозру – у заволодінні коштами Приватбанку та Укрнафти в розмірі 5,3 млрд грн.

4️⃣ Завершилися літні Олімпійські ігри в Парижі. Україна в медальному заліку посіла 22 місце з 12 медалями, з яких 3 – золоті. Попри війну,

українській команді вдалося досягти майже такого ж результату, як на Олімпіаді в Лондоні 2012 року. Голова Міжнародного Олімпійського комітету Бах оголосив про вихід у відставку. Бах усіляко сприяв участі в Олімпіаді спортсменів із РФ та Білорусі "під нейтральним прапором".

5️⃣ Нацбанк за тиждень продав на міжбанківській біржі $541,2 млн, купив – менше ніж $0,3 млн. Експортери не продають валютний виторг, а влада вдає, що цього не помічає. З початку року регулятор для підтримання курсу гривні продав $18,5 млрд, купив трохи понад $0,1 млрд.

6️⃣ Російська влада блокує соціальні мережі та месенджери, крім вКонтакті, Одноклассники, ruTube та Telegram. Уже не працюють відеохостинг Youtube та захищений месенджер Signal, найближчим часом буде заблоковано WhatsApp.

У Росію після заборони ввезення євро та доларів, упродовж 2022 та 2023 років було ввезено понад $2,3 млрд, переважно через Об'єднані Арабські Емірати та Туреччину. Проте загальна сума є набагато більшою, оскільки росіян здебільшого не декларували ці кошти під час перетину кордону.

***

№ 3.179

Кінець епохи інститутів?

2024-07-28

Denis ***Semenov***

Світ у напружених пошуках такого собі Wunderwaffe, чудесної зброї, яка допомогла б людству назавжди покінчити з низкою неприємних моментів – як от популізмом, диктатурами та невизначеністю, яка стала ознакою часу, якої неможливо уникнути.

Не бракує й рецептів «мікстур» для розв’язання проблем теперішнього часу, склад яких готується низкою популярних навколофілософських авторів, що з різним ступенем успішності реалізують стратегії персональної медійної присутності. Між тим, ці чудодійні засоби – а в арсеналі майже все, від примусового повернення метанаративів до осциляцій метамодернізму – не поспішають об’явити «єдиною надією людства». Оскільки підсвідомо відчувають: вибір рецепту – занадто відповідальна річ, шанс не схибити буде

тільки один, а відповідальність брати на себе не дуже хочеться – нехай це зробить хтось інший: або в іншій країні, або в іншій каденції, або хтось без академічних зобов'язань і іпотеки.

Серед примірників «чудесної зброї» найбільшу надію покладають на інститути.

Причому, є підозра, що люди, які вимовляють це чарівне слово, мають на увазі кожен своє і більш-менш унікальне – а отже, говорячи про інститути, говорять про різне.

Менше з тим, інститути здаються певним «засобом останньої надії», страховим полісом на випадок, якщо політики почнуть щось робити «не так», і «врятують», коли щось таке раптом буде зроблено.

Не буде перебільшенням сказати, що саме на інститути покладається основний тягар надії на підтримання хоч якоїсь нормальності чи передбачуівності в епоху, коли ані «нормальність» ані передбачуваність не засуджуються у нас надовго.

Повна стаття на Koine: https://www.koine.community/mikhailminakov1971gmail-com/кінець-епохи-інститутів/

***

Кінець епохи інститутів?

25 June 2024

Михайло Мінаков

Денис Семенов [1]

Анотація. Автор намагається по-новому розглянути проблему інститутів в регуляції сучасного суспільного життя. Він проблематизує інституціональний простір, в якому виділено опозиції, дотичні до сьогодення. Також він пов'язує проблеми чинних інститутів із цінностями та зростанням насильства у сучасному світі.

Ключові слова: інститути, інстинкти, перформативи, алгоритми, цінності, насильство, Жиль Дельоз, Ханна Арендт, Вікторія Шамрай

1.

Світ у напружених пошуках такого собі Wunderwaffe, чудесної зброї, яка допомогла б людству назавжди покінчити з низкою неприємних моментів

> **— як от 1) популізмом, 2) диктатурами та 3) невизначеністю, яка стала ознакою часу, якої неможливо уникнути.**

Не бракує й рецептів «мікстур» для розв'язання проблем теперішнього часу, склад яких готується низкою популярних навколофілософських авторів, що з різним ступенем успішності реалізують стратегії персональної медійної присутності.

> — Між тим, ці чудодійні засоби — а в арсеналі майже все, від примусового повернення метанаративів до осциляцій метамодернізму — не поспішають об'явити «єдиною надією людства».

Оскільки підсвідомо відчувають:

> — вибір рецепту — занадто відповідальна річ, шанс не схибити буде тільки один, а відповідальність брати на себе не дуже хочеться — нехай це зробить хтось інший:
>
> > або в іншій країні, або в іншій каденції, або хтось без академічних зобов'язань і іпотеки.

Серед примірників «чудесної зброї» найбільшу надію покладають на *інститути*.

При чому, є підозра, що

> — люди, які вимовляють це чарівне слово, мають на увазі кожен своє і більш-менш унікальне — а отже, говорячи про інститути, говорять про різне.

Менше з тим, інститути здаються певним «засобом останньої надії», страховим полісом на випадок, якщо політики почнуть щось робити «не так», і «врятують», коли щось таке раптом буде зроблено.

Не буде перебільшенням сказати, що

> **— саме на інститути покладається основний тягар надії на підтримання хоч якоїсь нормальності чи передбачуівності в епоху, коли ані «нормальність» ані передбачуваність не засуджуються у нас надовго.**

Пам'ятаю, як американські гості саміту Ялтинської Європейської Стратегії (YES) в 2018 році — а серед них були і колишній держсекретар Кондоліза Райс, і журналіст Фарід Закарія, і голова Ради з зовнішньої політики Річард Хаас — не шкодували трошки винуватого тону і запевнень переляканої європейської аудиторії у тому, що інститути американської політичної системи не дадуть ***Трампові*** перетворити свою каденцію на політичну катастрофу і взагалі — що вони здатні подолати, абсорбувати таке явище, як ***Трамп***.

Практика наступних років показала, що єдине, на що здатні навіть американські інститути — це не допустити перемоги ***Трампа*** на наступних виборах.

> — Не без наслідків — адже штурм Капітолію буквально перевернув уявлення більшості акторів про американську демократію, а сам Трамп поставив себе на межу політичного маргінеса.

Втім, «програш битви не означає програшу у війні», і сьогодні Дональд ***Трамп*** здається близьким до перемоги на виборах 2024 р.

Крім того — якщо йому вдасться втілити в життя проект, про який говорять — висування своїх прибічників на посади у deep state з метою докорінного реформування інститутів — це може суттєво змінити картину в Сполучених Штатах, а значить, згодом, і в усьому світі.

Каденція ***Трампа*** вже змусила сумніватися в міцності інститутів.

І, хоча **ми продовжуємо сподіватися на них**

> (принаймні, в рамках умовного Заходу — так званий «глобальний Південь» сьогодні радше експлуатує свій величезний ресентимент і прагне паразитувати на ньому, ніж робить конструктивний внесок у вирішення проблеми інститутів),

нам справедливо здається, що **скрізь в Європі і Америці інститути занепадають і руйнуються**.

> — Прикладів цьому — безліч, починаючи зі 1) — слабкої реакції на зневагу Путіна до будь-якого інституційного середовища у світі до 2) —

вибіркового спасіння банків за рахунок платників податків під час економічної кризи.

Разом із цим ***занепадом інститутів*** — і це парадокс!

— «немає такого відчуття, що **нормативний тиск знижується»**.

Навпаки,

— суб'єктивне враження полягає у тому, що він якраз **підвищується, що щоденно продукується нові норми і правила, які регулюють та обмежують суспільну поведінку людини**.

Простим прикладом є

— **вимоги до лексичного (і морфологічного) етикету на фоні політики ідентичності.**

Ти ще можеш бути відомим і дозволяти собі не зовсім обережні висловлювання, які можуть кого-небудь образити, але вже не можеш цього одночасно. Норма «сіла» на суспільство — при чому внаслідок примусу, неприродним шляхом. При чому навіть в тих регіонах, де сама політика ідентичності перебуває у початковому стані. Забігаючи трошки наперед, скажемо, що у випадку з політикою ідентичності дуже швидка імплементація нових норм пояснюється досить легко: витрати на цю імплементацію гранично низькі у порівнянні з тим руйнівним ефектом, який застосування норми може справити на конкретний процес — у бізнесі, в політиці, в культурі. Адже звинувачення когось у порушенні лексичної «цноти» чи то діях на порушення політики ідентичності в далекому чи не дуже минулому не передбачає відповідальності сторони звинувачення, весь тягар доказів (і безпорадних виправдань) лягає на обвинуваченого.

Втім, повернемось до нашого парадоксу.

Інститути деградують і занепадають, в той самий час нормативний тиск посилюється.

Природним чином виникає питання

— якщо це так, то що саме замішує інститути, грає їхню роль, що сьогодні може виступати конкурентом інституту?

Це — лише частина фундаментального питання

— «що взагалі відбувається, якого типу зміни ми переживаємо і до чого вони зрештою призведуть?»

Згідно з класичним визначенням, і*нститути*

> **— це «“правила гри” в суспільстві, або, висловлюючись формально, створені людиною обмежувальні рамки, які організують взаємини між людьми.**

Отже,

> — вони задають структуру спонукальних мотивів людської взаємодії — чи то в політиці, соціальній сфері чи економіці.

Інституційні зміни визначають те, як суспільства розвиваються у часі, і таким чином є ключем до розуміння історичних змін».[2]

До цього визначення Дугласа ***Норта*** треба додати те, що

> — нинішній розвиток і трансформація інститутів відбуваються в межах того, що ми назвали б «полями напруги» між бінарностями, які так чи інакше стосуються-торкаються-впливають на форму та зміст інститутів і те, що відбувається з ними.

Ці ***бінарності*** — протиріччя, які не усуваються, не «знімаються» в діалектичний спосіб, по відношенню до них не можна зробити геґелівський Aufheben.

> Це неможливо як мінімум практично, в реальності.
>
> **І все, що ми можемо зробити — експлікувати ці суперечності, констатувати їх наявність.**

Так, **одне з таких «полів напруги» формує протиріччя *інститутів* і *організацій*.**

> Якщо ***інститути*** — це самі правила, то ***організації*** — це те, що підтримує і забезпечує функціонування інститутів.
>
> Ці поняття дуже близькі, але все ж таки позначають різне.

Їх плутають, ототожнюючи інститут парламентаризму, наприклад, з реальним парламентом реальної країни.

Але **найбільша проблема не в плутанині.**

Проблема в тому, що

> **— *ототожнення* інститутів і організацій переводить проблему поганої (неадекватної часу, неефективної чи малоефективної) організації на проблему, корені якої лежать безпосередньо в інституті.**

Скажімо,

— в уявленні того ж ***Трампа*** небажання європейських лідерів підтримувати військові видатки на рівні 2% ВВП є підставою для розриву прив'язки США до НАТО і відтак — всієї архітектури колективної безпеки, побудованої з часів Другої Світової.

Інший приклад

— прагнення ***«деяких лідерів»*** якщо не знищити, то звести виключно до церемоніальних функцій інститут парламентаризму — через те, що таке колективне зібрання, як парламент, грузне в дискусіях, надто віддане процедурі і взагалі — працює неефективно.

Так само і з напругою між інститутами і *невизначеністю*.

Дуглас ***Норт*** писав:

«Головна роль, яку інститути грають у суспільстві, полягає у **зменшенні невизначеності шляхом встановлення стійкої (хоча не обов'язково ефективної) структури взаємодії між людьми**.

Але стійкість інститутів жодною мірою не суперечить тому факту, що вони зазнають змін.

Розвиваються всі інститути — починаючи від традиційних умовностей, кодексів та норм поведінки до писаного права, звичайного права та контрактів між індивідами.

Таким чином, наявний у нашому розпорядженні набір виборів постійно змінюється. Зміни на периферії інституційної системи можуть бути такими повільними та плавними, що їх здатні побачити лише історики, хоча в сучасному світі швидкість інституційних змін є очевидною.»[3]

Змушені констатувати:

— **зі своєю головною роллю інститути не справляються**.

Невизначеність вже так глибоко проникла в сьогодення, що її скоро вивчатимуть у школах.

Темпи змін, у тому числі інституційної системи, кожного дня збільшуються. Людям доводиться весь час реагувати на новий тип викликів. А швидкість і гострота реакції наближається до природної межі.

Людський мозок, як зазначав Франко «Біфо» ***Берарді***, з такою ситуацією справитись не може

— він поступово **деградує** через вимогу швидкості, брак освіти, що спостерігається в останні півстоліття та інформаційний шум, який переобтяжує людину вхідними даними.

«З [19]68-го року, і особливо після неоліберального повороту, колективний розум людства зазнав глибокого процесу зміни. Сфера об'єктивованих знань була надзвичайно розширена, тоді як доступний час для свідомої розробки обернено зменшився. Ця подвійна динаміка спровокувала ***вибух неусвідомлення***».[4]

Як результат,

— ми постійно стикаємося із «застарілістю» інститутів, правил і законів, які вже не в змозі адекватно відповісти на виклики середовища, що змінюється.

Саме це створює навколо людини певну «*нормативну пустоту*» і поглиблює відчуття *невизначеності*.

— Якщо це продовжується доволі довго, людина схиляється до найжорстокіших норм на підставі того, що вони колись (в умовах ранньомодерного абсолютизму або сучасної диктатури) «спрацьовували» і тому є надійними, перевіреними.

Тому **не варто дивуватися, наприклад**,

— примиренню з обмеженням громадянських свобод під час епідемії ковіду вбо сплеску націоналістичних настроїв та ворожнечі за національним принципом в провідних центрах світової демократії.

Досить цікаве *поле напруги* виникає у просторі між формальними і неформальними інститутами.

Фактично, це протиріччя, викрите ***Габермасом*** як протистояння Системи і життєвого світу, тільки в ширшому, структурному розумінні цих понять.

З цієї точки зору

— Системою вважатиметься цілеспрямоване і кодифіковане належним чином правило, яке нормує людську поведінку, не дивлячись на численні обмеження, що захищають життєвий світ.

У той час як

— сам життєвий світ, який, за визначенням ***Габермаса***, поєднує в собі приватну та суспільну сферу, наповнений неформальними нормами, емоційними інтуїціями і живучими традиціями.

Як говорить з цього приду сам ***Габермас***,

«життєвий світ завжди конституюється у вигляді глобального знання, інтерсуб'єктивно розділеного між членами суспільства».[5]

Як відомо, найбільшою небезпекою Габермас вважає — *«колонізацію Системою життєвого світу».*

Але, низка дослідників, зокрема Михайло ***Мінаков***, наполягають на тому, що, **принаймні у Східній Європі відбувається так само небезпечний зворотний процес.**

«***Колонізація Системою життєвого світу*** веде до виснаження життєдайних ресурсів та смислоутворюючих цінностей суспільства.

У цих ситуаціях відбувається **парадоксальна** ***зворотна колонізація Системи***:

— якщо Габермас, ґрунтуючись на досвіді західних суспільств і продовжуючи традицію критики модерну, започаткованого Хоркхаймером та Адорно, розглядав лише вплив автономних інститутів на життєвий світ, то досвід східноєвропейських товариств говорить і про ***зворотну колонізацію***.

У кризові моменти Система починає використовувати ресурси таких інститутів, як церква, родинні зв'язки чи місцеві громади, які підривають лад інструментальної раціональності, винаходять деякі перекручені форми архаїчного в сучасному, застосовують традиційні назви для гібридів Системи та життєвого світу.

Таким чином, **модель *складної модерності* має бути доповнена *динамічною складністю переходів***».[6]

Тобто, **відносини між *Системою* і *життєвим світом* складніші, ніж можна було б уявити на початку**:

1) — ***Система*** **колонізує** ***життєвий світ***, невпинно створюючи і нав'язуючи диспозитиви суспільству і конкретним людським сингулярностям,

з іншого боку,

2) — ***життєвий світ*** також **колонізує** ***Систему***, форматуючи і адаптуючи її до власних потреб, що знаходить вираз у — зростанні популізму і націоналізму, диктату здорового глузду у політичному дискурсі та підіймання хвилі насильства у соціальному світі.

І спостерігається це не тільки в ***Східній Європі***, але й в інших регіонах світу.

Ненависть до чинних еліт, бажання справедливості, потужний імпульс до управління країною — все це призводить до «зворотної колонізації», яка

виливається у спроби запровадити певні традиційні норми життєвого світу у реальність соціальних і політичних відносин.

> — Політики, що прийшли до влади на цій хвилі намагаються з різною успішністю підігрувати цим настроям, поглиблюючи «зворотну колонізацію Системи» — в ***дискурсивному*** або ***поведінковому*** сенсі.

Напруженість між Системою і життєсвітом зберігається, змушуючи маятник суспільного спокою коливатися із все наростаючою амплітудою.

В своїй книзі «Вузький коридор» Дарон ***Аджемоглу*** і Джеймс ***Робінсон*** пишуть про так звану ***«клітку норм» (cage of norms)***, яка

> — складається під впливом людського досвіду, характерна для будь-якого суспільства, але найліпше працює для ***бездержавних утворень***, оскільки дозволяє суспільству уникнути гоббсівської ***«війни всіх проти всіх»***.[7]

Сьогодні, в межах процесу «зворотної колонізації» ця ***клітка норм***, фактично, закривається перед розвинутими суспільствами, як аж ніяк не стали на шлях ***бездержавності***.

> — Норми «з клітки» витісняють норми інституціоналізовані, змішуються з ними, формують альтернативну наративну структуру, викликаючи до життя релікти патрон-клієнтських відносин і псевдофеодальних структур.

В мініатюрній роботі «Інстинкти і інститути» Жиль ***Дельоз*** **представляє обидва явища як *механізми задоволення бажань*.**

> «Або, реагуючи природним чином на зовнішні стимули, організм отримує від зовнішнього світу все необхідне для задоволення своїх схильностей і потреб; що призводить до ***формування специфічного для різних тварин середовища***.
>
> Або ж, здійснюючи ***інституціоналізацію особливого світу***, що лежить між його схильностями і зовнішнім світом, суб'єкт виробляє ***штучні засоби задоволення***, які звільняють організм від природи, підпорядковуючи його чомусь іншому, а також ***перетворюють саму схильність,*** поміщаючи її в ***нове середовище***; адже — гроші справді звільняють з голоду за умови їх наявності, а шлюб звільняє від пошуку партнера, переслідуючи при цьому зовсім інші цілі.»[8]

Це створює відразу цілу серію неочевидних на перший погляд *висновків*, які характеризують чергову *напругу на інституційному полі*.

1) Сама постановка питання, тобто заведення інститутів до альтернативного інстинкту механізму задоволення бажання переносить нас в реалії

суспільства споживання і рано чи пізно ми приходимо до висновку, що інститут, як і будь-який інший інструмент задоволення бажань, теж споживається. Це робить невідворотні зміни у природі норм. Оскільки питома швидкість задоволення потреби постійно зростає (згадаймо, як ми нервуємо, якщо приходиться стояти в черзі, чекати на увімкнення відключеної електрики чи виходу чергової моделі гаджету), а час складення нових норм залишається незмінно повільним, норми або підмінюються похідними від бажання, або за них приймаються диспозитиви, «люб'язно» надані владними машинами.

2) Відбувається дрейф від інститутів до законів, а відповідно — від демократії до диктатури. Саме через це — швидкість складання нових норм так би мовити природним шляхом відстає від спритності організацій — держав, медіа, корпорацій. Нормативність наповнюється і розповсюджується організаціями, або інститутом громадської думки, за яким стоять теж конкретні організації або особистості.

3) Панує селективність і вибірковість у застосуванні норм, особливо якщо застосовувати їх доводиться в позаштатній ситуації. Наприклад, Євросоюз обговорює не конфіскацію російських активів на користь України, а лише конфіскацію прибутку від цих активів за час війни. Така компромісна норма була народжена внаслідок зіткнення двох звичних: поваги до прав власності та інвестиційної привабливості Євросоюзу з одного боку та необхідності захищати демократію та стримувати агресора — з другого. Владна криза в Україні призводить до того, що будь-який більш-менш самостійний її інститут починає використовувати норму законодавства в сфері свого контроля на свою користь (не завжди фінансову), селективно втрачаючи пам'ять про решту норм, у тому числі інституційних (формальних чи неформальних)

4) Все частіше обирають інстинкт, а не інститут в якості механізму задоволення бажання. Він безпосередній а тому — швидший за інстинкт. Разом із тим, той самий Дельоз доходить висновку: у людини немає інстинктів, вона складається з інститутів. Тому вибір, як задовольняти бажання врешті решт перетворюється на вибір швидкого інституту, який людина приймає за інстинкт. Частіше, правда, цю роль в реальності відіграє не інститут, а закон. І хоча правда в тому, що відмінність між цими двома видами норм полягає у тому, що інститут скоріше підтримує і дозволяє, а закон скоріше стримує і забороняє, останнім часом набирають популярності закони, або штучно впроваджені норми, які спочатку забороняють, а потім дозволяють. Соціальне дистанціювання за ковідної доби — і скасування цього соціального дистанціювання; заборона Україні використовувати натівську зброю для ударів по території РФ — хоча й обмежене, але все ж таки скасування цієї заборони; неприпустимість рятування банків під час фінансової і економічної кризи — активне рятування, як «єдино вірне рішення».

3.

Вікторія ***Шамрай*** підвищує ставки, виводячи дискусію на щабель вище, у сферу цінностей.

На її думку, **сьогодні, в третій декаді XXI століття, йдеться не про переоцінку, а про тотальне знецінення всіх цінностей.**

— Це виявляє поточна війна, яка набуває світового характеру.

Але **війна — лише верхівка айсберга.**

«Тілом цього айсберга є все більш потужна і поширена роль насильства в сучасному світі, загальна зміна режиму людської життєдіяльності та людських інтеракцій, в яких насильство й примус посідають все вагоміше місце.

Однак

— навіть насильство в структурі людської життєдіяльності та політичних стосунків є лише другим шаром сучасної реальності глобального світу.

Ще глибшою його підвалиною є глибока ***деструкція нормативності*** як такої — **криза *інстанції належного*** в структурі ***людського буття*** взагалі.»[9]

Цінності/вартості, які **за добу Модерну стали мірилом продуктивності людського існування і конституюючим фактором для гомогенізованого простору норм**, нині **не просто переоцінюються, а знецінюються як такі**.

Себто, не конкретні цінності, а ***цінності яка конструкт взагалі***.

І пов'язує це ***Шамрай*** із **кризою *виробничої цивілізації.***

Шамрай говорить:

«Питання не в тому, яка саме система нормативності бере гору і наскільки вона узгоджується з пріоритетами наявного соціально-політичного порядку.

Йдеться про певний занепад ***ефекту нормативності*** **загалом**.

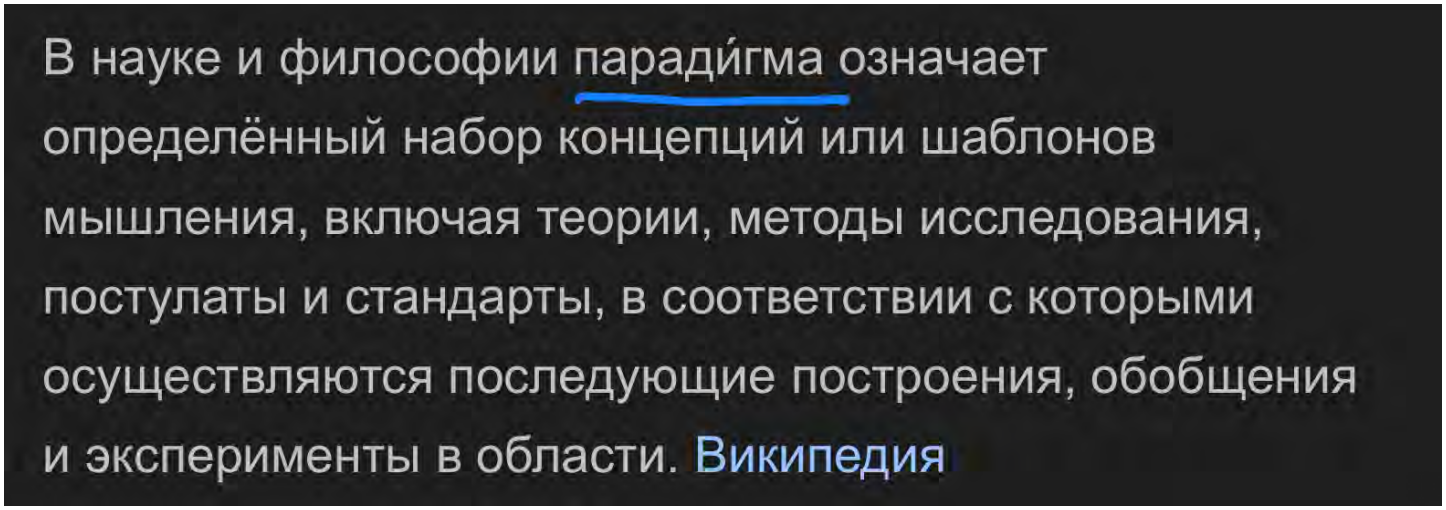
Його можна висловити, зокрема, як ***«переважання інстанції інтересів над інстанцією цінностей»***.

— Безпосередні прагнення, бажання, уподобання беруть гору над внутрішніми ***зобов'язаннями***.

Про подібний стан речей передчасно казати як про доконаний факт, йдеться про припущення, поживу якому надають численні події сьогодення, й передусім зростаючий рівень насильства в сучасному світі.

Понад те, можна констатувати не лише зростання насильства та практик примусу, а якусь ***нелюдську лютість застосунків сили***.

Здається, сучасна людина шукає можливості скинути шати цивілізованості та людської гідності, з задоволенням віддаючись потягам безчинства та звірства.»[10]

Вона окреслює **три *парадигми* перетворень *режимів нормативності***.

1) Перша — це парадигма безумовних ***вимог*** — культурних звичаїв, релігійних заповідей, освячених традицією моделей життя.

2) Друга — нормативність як наслідок свідомого раціонального ***вибору***.

3) Третя парадигма, можливим провозвістям якої є нинішня глобальна криза, можливо передбачає **новий формат існування *належного***

— не у вигляді *цінностей*, а у вигляді *негативної форми утримань*.

Спробуємо розібратися із долею нормативності в сучасному світі, так само як із тими явищами, що кидають сьогодні виклик інститутом, прагнучи стати їхніми замінниками.

4.

Міра зниження впливу *інститутів* (їх *деградації*) є мірою зростання *насильства*

— оскільки інститути, згідно з класичною теорією, якраз і формувалися для подолання насильства, тобто — «*довільного, непередбачуваного, необмеженого правилами примусу*».

Тут доречно згадати ***концепцію*** Ханни ***Арендт***, яка **розрізняла владу і насильство та закликала не допускати ототожнення.**

«Влада — це справді ***сутність*** будь-якого уряду, влада — але не насильство.

Насильство за природою є інструментальним; Подібно до всіх засобів, воно завжди потребує керівництва і виправдання тією метою, якою служить.

А те, що потребує виправдання з боку чогось іншого, не може бути ***сутністю*** чого б то не було.»[11]

Застосовуючи цю концепцію до сьогодення, можемо припустити, що зростання насильства як інструменту відносин і всередині країн, так і між ними (а воно безсумнівно з огляду на численні страшні війни і непритаманні мирному періоду насильницькі політичні акції на кшталт штурму Капітолію) **викликана кризою влади як такої, втратою нею авторитету і сакральності, яка хоча б в мікродозах необхідна для її легітимності** (в термінах Мойзеса Наїма — кінцем влади).

Але

1) — така констатація (навіть якщо вона справедлива) нам мало що дасть як у дескриптивному, так і в евристичному плані.

2) — Вона не каже про те, — **«що саме кидає виклик інститутам сьогодні?»**.

Тим часом щонайменше трьох «*конкурентів*» можна ідентифікувати.

1. Перший — *перформативні акти*, багаторазово посилені інформаційними технологіями

Причому йдеться як про визвольні, так і про охоронні акти — і ті, й інші так чи інакше загрожують інститутам, загрожують деконструкціїш та знеціненням. Те, що ми звикли називати політичним популізмом – лише один із видів перформативів.

Насправді сфера їх поширення набагато ширша.

1) Білоруське «Уходи!» конкурує з інститутом легального насильства авторитарної держави та легального державного насильства взагалі.

2) Багаторазово повторена у твіттері Трампа фраза SECOND AMENDMENT де-факто закликає підмінити справедливістю та революційною доцільністю інститут правопорядку.

3) МеТоо, перевертаючи вгору дном і презумпцію невинності та принцип виключення зворотної сили закону, загрожує підмінити собою верховенство права.

4) BLM не залишає каменю на камені від американського (і не лише) ліберального міфу, на якому тримається практично вся політична система західного світу.

5) Путінський перформатив «нас там немає» ставить під серйозний сумнів інститут територіального суверенітету, який вважався священним з часів встановлення Вестфальської системи.

Багаторазово повторений, реплікований і мультиплікований безліччю людей і ботів у мережах, звернений найчастіше до глибин почуттів (вісцеральний), перформатив — незалежно від конкретного змісту — стверджує: є щось цінніше і важливіше, ніж інститут, і це важливе виправдовує всі дії, які роблять з інститутом.

2. Другий процес, що кидає виклик інститутам — *ярлики*

Практика навішування соціальних ярликів людям і групам, що починалася як побічний ефект політики ідентичності, її виворот, перетворилася на повністю автономний процес ревізії соціальних інститутів.

Сьогодні легко назвати людину «ватником» та «нациком», створити на голому місці «антифу», поставити знак рівності між учасниками заворушень та анархізмом, як ідеологією та рухом. Ярлик набагато легше отримати, ніж позбутися його.

Ярлики замахуються на саму сутність, визначаючи людину (групу) загалом і таким чином програмуючи індивідуальну чи групову поведінку.

Промаркований ярликом, людина або група, як правило, змушені або заперечувати ідентичність, що приписується їм, або навпаки — посилювати експресивний компонент, перетворюючи негативні конотації, пов’язані з новою ідентифікацією в предмет агресивної гордості.

Це явище теж далеко не нове в історії (наприклад, звідки інакше взялися б «квакери»?).

Але,

— **посилене соціальними комунікаційними машинами, воно багаторазово збільшує масштаби ресентимента і так само сильно підточує інститути — особливо модерні, засновані на парадигмі людського універсалізму.**

3. Нарешті, третій конкурент інститутів – *алгоритми*

Йдеться і про технології «підштовхування» (nudge), використання BigData у стимулюванні попиту, технологію регулювання пішохідного трафіку в «розумних містах» та інші новації surveillance capitalism.

Специфіка алгоритму в тому, що конвенції — так чи інакше, що лежать в основі інститутів, — йому не потрібні.

Він керує поведінкою, оцифровуючи або вже сформовану правову та етичну нормативність (як у китайській системі «соціального кредиту»), або поведінкові реакції людини. І в тому, і в іншому випадку інститут виявляється непотрібним, бо менш ефективний. Йому не протистоять, йому не руйнують: його просто відкидають, як Лаплас — «концепцію Бога».

Доречі, алгоритми, можливо, впишуться до «третьої парадигми нормативності», про яку говорила Вікторія Шамрай. Вочевидь, їхня побудова передбачає відбраковку негативних варіантів розвитку подій та встановлення оптимальної траєкторії руху до точки призначення. Втім, в такій ситуації людському розуму доведеться змагатися з машинним у тому, хто краще алгоритми створює — гонка, в якій людський розум напевне програє. Тож навряд чи такий сценарій здається бажаним, хоча він дуже схожий на базовий.

***

Сьогоднішня ситуація небезпечна тим, що

> **— процеси та явища, що кидають виклик інститутам, не можуть стати їх повноцінними замінниками.**

1) ***Перформативи*** короткоживучі, 2) ***ярлики*** жодною мірою не сприяють створенню продуктивної суспільної атмосфери, а 3) використання ***алгоритмів*** зі зростанням усвідомленості викликатимуть дедалі більше опір.

У кращому разі «конкуренти» можуть стати основою для створення сурогатів та якихось гібридних коригувань.

Зі свого боку,

> 1) — інститути на тлі надмірної подієвості сьогодні теж втрачають релевантність завдяки своїй низькій адаптивності до змін.

Як виявляється,

> 2) — сфера інститутів не є сьогодні монолітною чи такою, на яку можна покластися безумовно, як на гайдеґерівську підручність, тобто не приділяючи їй уваги мислячого розуму.

Лінії напруги всередині та навколо інституційного смислового поля показують, що воно не є впорядкованим за замовчуванням, і у моралістів сьогодення і, можливо, майбутнього багато роботи по її впорядкуванню та форматуванню відповідно до нових реалій.

Бібліографія

1. ***Аджемоглу***, Дарон и Джеймс ***Робинсон***. *Узкий коридор*. Москва: АСТ, 2021.

2. ***Арендт***, Ханна. *О насилии*. Москва: Новое издательство, 2014.

3. ***Делез***, Жиль. *Инстинкты и институты. Мая 68-го не было*. Москва: Ад Маргинем, 2016.

4. Минаков, Михаил. Диалектика современности в Восточной Европе. Опыт социально-философского осмысления. Київ: LAURUS, 2020.

5. ***Норт***, Дуглас. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. Москва: Начала, 1997.

6. ***Хабермас***, Юрген. «Отношения между системой и жизненным миром в условиях развитого капитализма». *THESIS*, 1993, вып. 2:123-136.

7. Шамрай, Вікторія. «Війна як знецінення цінностей у глобальному світі». *Філософська думка*, 2023, №4: 5-20.

8. Berardi, Franco. *The Second Coming*. Medford: Polity Press, 2019.

Примітки:

[1] Денис Семенов — політичний філософ та незалежний дослідник із Києва. Випускник історичного факультету Дніпропетровського національного університету та аспірантури ДНУ за спеціальністю «Соціальна філософія і філософія історії», він тривалий час займався політичними технологіями та консультуванням, управлінням електоральними кампаніями та консалтингом для політичних партій та благодійних організацій в Україні.

[2] Дуглас ***Норт***, Институты, институциональные изменения и функционирование экономики, (Москва: Начала, 1997), 17.

[3] Там само, 21.

[4] Franco Berardi, The Second Coming, (Medford, Polity Press, 2019), 26.

[5] Юрген ***Хабермас***, «Отношения между системой и жизненным миром в условиях развитого капитализма». THESIS, 1993, вып. 2: 134.

[6] Михаил Минаков, Диалектика современности в Восточной Европе. Опыт социально-философского осмысления, (Киев: LAURUS, 2020), 20.

[7] Дарон ***Аджемоглу*** и Джеймс ***Робинсон***., Узкий коридор, (Москва: АСТ, 2021).

[8] Жиль ***Делез***, Инстинкты и институты. Мая 68-го не было, (Москва: Ад Маргинем, 2016), 18.

[9] Вікторія Шамрай, «Війна як знецінення цінностей у глобальному світі». Філософська думка, 2023, №4: 6.

[10] Там само, 13.

[11] Ханна ***Арендт***, О насилии, (Москва: Новое издательство, 2014), 60.

***

№ 3.180

Основні теми доби 12.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Головнокомандувач ЗСУ Сирський уперше публічно визнав участь українських військ в операції в Курській області. Він повідомив на засіданні Ставки, що українські підрозділи контролюють приблизно 1 тис. км² російської території.

У прикордонній із РФ 20-кілометровій зоні на Сумщині запроваджено жорстке обмеження на переміщення громадян через активізацію діяльності російських диверсійно-розвідувальних груп.

Оприлюднено супутникові знімки, що підтверджують руйнацію газовимірювальної станції "Суджа", через яку "Газпром" постачає газ до Європи. Колишній глава компанії "Оператор ГТС України" Макогон стверджує, що вимірювання обсягів прокачування газу через станцію можна здійснювати дистанційно в автоматичному режимі. Секретар парламентського комітету з оборони Костенко після відвідин станції заявив, що наступ у

Курській області є асиметричною оборонною дією і має метою піднесення морального духу військ та населення.

Президент РФ Путін скликав нараду щодо ситуації в Курській та сусідніх областях. Він зажадав, щоб армія РФ "вичавила противника" й переклав відповідальність за провал оборони на місцевих високопосадовців. Путін наголосив, що після боїв на території РФ діалог з Україною вже не є можливим. В. о. губернатора Курської області повідомив, що ЗСУ контролюють 28 населених пунктів. За даними сервісу DeepState Live Map, українські війська закріпилися в 44 населених пунктах.

Координатор із нацбезпеки при президентові США Кірбі порадив Путіну припинити війну та вивести війська з України, якщо його справді непокоїть ситуація в Курській області.

За інформацією Генштабу, на лінії фронту впродовж доби сталися 134 бойові зіткнення. Найінтенсивніші бої точаться на Покровському та Торецькому напрямках. За даними російських телеграм-каналів, армії РФ вдалося просунутися на цій ділянці фронту. Російська артилерія та авіація посилили удари по прифронтових населених пунктах. Унаслідок обстрілів, ударів дронів та бомбардувань загинуло не менше ніж 5 осіб, понад 30 – дістали поранень.

Експерти МАГАТЕ не змогли з'ясувати причину пожежі на Запорізькій АЕС. Окупаційна "дирекція" відмовила спостерігачам в отриманні доступу до ставка-охолоджувача АЕС "з міркувань безпеки".

2️⃣ Росія здійснила чергову атаку України 38 дронами-камікадзе типу Shahed та 2 балістичними ракетами. Підрозділи ППО збили 30 безпілотників, ракети збити не вдалося. Кілька дронів вибухнули на об'єктах критичної інфраструктури Сум та на Чернігівщині.

Представник Держдепартаменту США Пател заявив, що адміністрація Байдена "глибоко стурбована можливим передаванням Іраном балістичних ракет Росії. Пател повідомив про готовність США "вжити відповідних заходів" у разі підтвердження цієї інформації.

Внаслідок удару північнокорейською ракетою по місту Богодухів та навколишнім населеним пунктам Харківщини постраждали 4 дітей.

3️⃣ Президент Зеленський доручив держструктурам, які опікуються обмінами, подати розгляд стратегію повернення людей із російського полону та активно комунікувати з родичами полонених.

4️⃣ Нацбанк констатував, що всупереч зростанню надходжень від експорту на 15,9 % за січень-липень 2024 р проти аналогічного періоду торік, у країну досі не повернуто валютний виторг у розмірі $7–8 млрд. Чиновники НБУ

розраховують на покращення ситуації внаслідок запровадження Кабміном механізму спеціального оформлення агроекспорту. Водночас високопосадовці регулятора не пояснюють, чому експортери не продають валюту на міжбанківській біржі.

Пресслужба Мінфіну повідомила про зростання державного та гарантованого державою боргу станом на 30 червня 2024 р до 6168 млрд грн, що становить $152,2 млрд в еквіваленті. Чиновники стверджують, що проти 31 грудня 2023 р сукупний держборг нібито зменшився на "понад 10 %", хоча дані, які сам Мінфін оприлюднив, доводять, що на початку року борг становив 5519 млрд грн.

5️⃣ Вищий антикорупційний суд заарештував із можливістю внесення застави у 25 млн грн заступника міністра енергетики Хейла. НАБУ та САП упіймали чиновника на отриманні хабаря в розмірі $0,5 млн за дозвіл на вивіз обладнання державної шахти із зони бойових дій. Разом із Хейлом ВАКС заарештував ще трьох його спільників. Кабмін негайно звільнив Хейла, проте низка експертів висловила переконання, що чиновник не міг діяти без відома міністра енергетики Глущенка.

Київський окружний адмінсуд скасував підвищення тарифів Укрзалізницею на перевезення залізняку та вугілля за позовом компанії олігарха Ахметова "ДТЕК Західенерго". Укрзалізниця подала апеляцію, оскільки вважає, що наявні вантажні тарифи, які не враховують підвищення вартості електроенергії, спричинять її банкрутство.

6️⃣ Координаторка системи ООН в Україні з гуманітарних питань Браун повідомила, що з початку року гуманітарну допомогу Україні в розмірі $3 млрд профінансовано лише на третину через важку ситуацію в Гані, Судані, Ємені та Афганістані. У Ємені ООН надає допомогу хуситам, які атакують торгові судна в Червоному морі.

7️⃣ Київ відвідала 2 сенатори США. Сенатор-республіканець Грем заявив про плани підписання угоди з Україною про критично важливі мінерали. Йдеться насамперед про видобуток літію. Президент Зеленський обговорив із гостями необхідність надання дозволу Україні на застосування далекобійних систем на території РФ. Сенатори назвали операцію в Курській області "історичною, блискучою та красивою". На їхню думку, вона змусить Росію зняти з фронту підрозділи, що воюють на Донбасі, та перекинути їх до Курського регіону.

Видання The Telegraph стверджує, що керівництво Великої Британії заборонило Україні завдавати удари ракетами StormShadow під час наступу в Курській області.

За інформацією видання The Financial Times, Росія готувала свій військово-морський флот для завдання ударів ядерними ракетами по цілях у глибині

Європи в разі виникнення конфлікту з НАТО після повномасштабного вторгнення до України. На думку журналістів видання, останні ядерні навчання армії РФ доводять, що президент Путін не відмовився від своєї ядерної доктрини й готовий до запусків ядерних ракет із надводних суден, попри угоду 1991 р між СРСР та США про ліквідацію корабельної тактичної ядерної зброї.

Виконком Соціал-Демократичної партії Німеччини, яка висунула канцлера Шольца, підтримав розміщення американських ракет Tomahawk на території країни як міру стримування агресії Росії.

8️⃣ Глави МЗС Італії та Швейцарії – Таяні та Кассіс підписали декларацію із закликом про залучення Росії до участі в другому "саміті миру", оскільки війна "спричиняє потужні руйнування та безмежні страждання".

9️⃣ Координатор Білого Дому з нацбезпеки Кірбі заявив, що військова співпраця РФ та КНДР, зокрема, застосування північнокорейських ракет для удару по Києву, є небезпечною не лише для України, а і для країн Тихоокеанського регіону.

🔟 Китай таки визнав, що саме його судно під прапором Гонконгу пошкодило газогін та кабель даних між Фінляндією та Естонією. Водночас китайська влада стверджує, що це сталося в шторм і було "нещасним випадком".

***

№ 3.181

Четыре неудобных вопроса, связанных с рейдом по Курской области

2024-08-14

Тышкевич

Продолжаются рейдовые действия ВСУ в Курской области. На данный момент, несмотря на заверения Генштаба РФ зона контроля ВСУ расширяется. О целях наступления в российском пограничье руководство Украины не говорит. Слова президента «о переносе войны на территорию агрессора» лишь характеризуют сложившуюся ситуацию.

Тем не менее, существует несколько сценариев развития событий, как минимум два из которых предусматривают долговременный контроль над занятыми территориями. И, как следствие, создают новые вызовы. Об этом предлагаю порассуждать.

1. Несколько сценариев развития событий в Курской области

По состоянию на сегодня можно говорить о рейде ВСУ, который **уже достиг нескольких *политических* целей.**

В частности:

1) послужил хорошим ***мотиватором для населения*** Украины, полностью перебив негативную повестку продвижения ВС РФ в Донецкой области. С одной стороны результат позитивный, с другой (что отмечают часть военных и волонтёров), Торецк, Покровск и Часов Яр уходят с информационной повестки.

2) создал ***вызов для внутрироссийской повестки***. Впервые с 1944 года войска другого государства заняли часть суверенной территории РФ. И, что важно, это войска Украины — государства, которое в представлениях кремлёвской верхушки является «искусственным». Соответственно, невозможность отбить эти территории — политический вызов лично для Путина;

3) ***разрушает миф про ОДКБ и союзников России***. Путин остерёгся даже называть происходящее «агрессией» или «войной», поскольку такие определения требуют реакции союзников по ОДКБ. А, в случае с Беларусью не только в рамках упомянутой организации, но и в рамках «Союзного государства». Однако вероятность того, что «союзники» выступят «на помощь» России крайне мала. А вот вероятность того, что они найдут тысячу причин ничего не делать велика. И если это происходит — проявляется никчемность ОДКБ и, как следствие, никчемность российской политики по созданию вокруг себя военно-политических блоков.

4) ***Геополитическая повестка***. Впервые в истории своего существования не только Россия пытается оккупировать чужие территории, но и соседнее государство оккупирует часть российской области. Украина продемонстрировала, что заявления России о своей военной мощи и готовности к жёсткому ответу являются скорее блефом, чем реальностью. Если раньше последовательно переходились очерченные Кремлём «красные линии» касающиеся оккупированных территорий, то сейчас речь идёт о территориях, самой Российской Федерации в границах 1991 года. За ситуацией активно наблюдают другие государства и выводы для каждого свои. Для государств Ближнего Востока и Африки РФ теряет имидж «сверхдержавы» которая имеет мощную силовую компоненту. Ведь Кремль не способен защитить свою же территорию (и чем дольше продолжается удержание районов Курской области, тем сильнее эффект). Для США и КНР текущие события наглядно свидетельствуют, что можно

анализировать варианты даже распада России и этот анализ не является фантастикой, а работой над возможными (пусть и не наиболее вероятными сегодня) сценариями развития событий. Ну и, наконец, эта тема крайне интересна для государств, имеющих (даже теоретически) территориальные претензии к Росии.

Кремль сейчас создаёт ударную группировку для того, чтобы вернуть контроль над потерянными территориями. Для этого уже началась переброска боеспособных частей с других участков фронта. И для этого же активно обсуждается тема привлечения солдат срочной службы к войне против Украины.

Соответственно, есть несколько сценариев развития событий, с точки зрения Украинских интересов.

Они взаимосвязаны друг с другом и могут реализовываться как по отдельности, так последовательно, когда логика одного сценария сменяется логикой другого:

1) ***Рейд остаётся рейдом***. После того, как российские войска начинают операцию в Курской области, ВСУ проводят операцию по деоккупации ранее занятой РФ украинской территории. При это отвод частей с территории России допускается как логичное завершение рейда.

2) ***Расширение зон контроля и перевод войны в том числе на другие регионы РФ.*** То есть Украина пытается провести операции, направленные на расширение существующей зоны контроля, включая захват территорий в других областях.

3) ***Вариант переговоров***, при котором наличие зоны контроля на территории РФ выступает гарантом того, что Кремль не попытается «вынести за скобки» обсуждение будущего ряда оккупированных украинских территорий. Для примера вспомните Минский процесс и задайте себе вопрос «а где там вопрос Крыма?».

4) ***Игра в «Курскую народную республику».*** Проще говоря, создание непризанного российского государства где во власти находятся политические противники Путина.

2. Теперь вопросы, о которых пока не думали

Все вышеперечисленные сценарии предусматривают сохранение контроля над занятыми территориями некоторое время.

И тут, уже через неделю-вторую перед нашей стороной встанет вопрос «что делать с мирными жителями».

Ведь подвоза воды нет, продуктов питания так же нет. Медицинское обслуживание — вряд ли. Коммунальные службы не работают. А это не только электроэнергия, но и водоснабжение, газ, канализация.

И отсутствие политики работы с этими вызовами через некоторое время может создать политические вызовы для Украины. РФ не будет заинтересована в поддержке мирной инфраструктуры на этих территориях. Ведь таким образом, Кремль получает ситуацию, когда обвиняя Украину в нежелании позаботиться о жизни гражданских лиц, можно пытаться попробует «сбалансировать» обвинения в адрес РФ, которые касались весны 2022 года. В том числе отзеркалить обвинения в нарушении международного гуманитарного права. Это не приведёт к изменению позиции партнёров Украины, но повлияет на государства, стремящиеся сохранить нейтралитет и даст аргумент политическим силам в ЕС, выступающим за прекращение войны с достаточно быстрым возвратом к режиму сотрудничества с Российской Федерацией.

3. Три задачи на ближайшие недели

1) — Таким образом, первая задача, которая возникнет уже через несколько дней — ***организация «зелёных коридоров».***

> То есть давать части мирных жителей выехать. Хороший политический трек, но есть одно «но» - Россия соглашаясь на словах, может всячески тормозить данный процесс. Политически верно через некоторое время самим инициировать такой процесс. То есть продемонстрировать заботу (в отличие от Кремля) о мирных жителях. И, наконец, Путин вынужден будет соглашаться на предложения Украины, касающиеся «россиян». В случае саботирования российской стороной вопроса, есть смысл рассмотреть возможность эвакуации части гражданских на украинскую территорию. Но тут свои сложности — это граждане государства агрессора. И это эвакуация на территории, непосредственно, пострадавшие от российского вторжения. То есть кроме логистической задачи встаёт задача политическая и гуманитарная, которая заключается в демонстрации способности к гуманитарному и гуманному реагированию. Ну и, наконец, пропагандисткий момент «россияне бегут из России в Украину».

2) — Следующая задача — ***обеспечить работу инфраструктуры на оккупированных территориях.***

> Хотя бы её минимальный набор. И это вопрос не только мирных жителей, но и бойцов Сил Обороны Украины. Ведь даже для эффективной обороны желательно иметь тыл, с наличием связи, воды, электричества и т. д. И тут вопрос состоит в том, а будет ли возможность

использовать на данном этапе российские ресурсы (газ, электричество), запустить систему водоснабжения.

Параллельно с этим необходимо решить задачу доставки гуманитарных грузов на подконтрольную Украине территорию. Запасы еды у местного населения будут заканчиваться уже через несколько дней.

3) — И тут возникает вопрос: ***кто их будет кормить?***

По крайней мере ближайшие неделю-две. На месте это решается раздачей продуктов украинскими военными, но стоит помнить, что военнослужащие будут раздавать то, что предназначено им. Таким образом встают вопросы: «как провести хотя бы беглый учёт оставшихся», «где взять продукты», «как их доставить и кто будет отвечать за процесс».

4. Удерживать долго = создавать местную власть

Перечисленные выше задачи актуальны в логике рейда, при условии, что украинские войска намерены вскоре оставить занятую территорию. Но если контроль сохраняется, мы переходим к логике оккупации территории и работы оккупационных администраций. И это не только политический вопрос. Ситуация, когда на местном уровне есть некие структуры, занимающиеся местными проблемами, запущена, пусть на низовом уровне, местная экономика, уменьшает издержки на удержание данной территории.

И тут мы имеем три ключевые варианта действий.

1. ***Режим оккупации с полнотой власти у военных.*** Проще говоря, в тылу создаются комендатуры, которые, кроме решения, собственно военных задач, занимаются проблемами обеспечения возможности жизнедеятельности для местного населения.

Несомненным плюсом данного подхода является полный контроль над процессом и отсутствие необходимости принимать политические решения в Киеве. Проще говоря, военные воют, но кроме этого руководят ремонтами ЛЭП, водопровода и канализации, доставкой и распределением продуктов питания, медицинским обслуживанием. В таком формате может даже не понадобиться участие местных жителей — необходимые специалисты привозятся (либо под задачи, либо вахтовым методом) с территории Украины.

Минус подхода — его чрезвычайная дороговизна. Проще говоря, за всё Украина платит сама. Военные отвлекаются на нетипичные для них функции. И, наконец, вопрос обеспечения безопасности привезённому гражданскому персоналу.

2. ***Создание местной военно-гражданской оккупационной администрации.***

То есть без политических деклараций про будущее занятых регионов и в формате, когда местные специалисты находятся в прямом подчинении у военных. Данный подход потребует для запуска вовлечения структур, способных выявить среди местных жителей готовых к сотрудничеству, проанализировать потребности в персонале и ресурсах для минимального запуска гражданской инфраструктуры и, возможно, экономики. Но так же это потребует создания, если не нормативной базы, то как минимум неких легальных рамок, в которых будет существовать местное население. И органов, которые будут гарантировать их исполнение. В частности, если запускается некий аналог «мирной жизни», необходима не только медицина, но, например, и полиция.

Плюсы такого варианта — некая экономия средств и возможность (в случае успеха) демонстрировать, что на занятых Украиной территориях идёт «нормальная жизнь».

К минусам относится сложность в поиске местных коллаборантов. Особенно, учитывая отсутствие политических деклараций про будущее территорий. На каком-то этапе потребуется дать таким людям ответ что с ними будет если Украина уйдёт.

3. ***Создание политической власти.***

Это может быть игра в логике «ЛДНР», когда местные оккупационные администрации на протяжении нескольких месяцев преобразуются в некое подобие государственных институций. Либо создание таковых изначально. Путём приглашения части российских политиков, оппозиционных Путину к управлению данной территорией. Политически это может быть как аналог «ЛДНР» 2014-15 годов с декларацией возможности реинтеграции с РФ при изменении российского законодательства и смене власти в РФ. Либо условная «Россия без Путина» - то есть сценарий, при котором, сформированный политический центр заявляет о приверженности политике «единой и неделимой России (в границах 1991 года)» и своих амбициях к экспансии вплоть до захвата всей территории РФ.

Плюс такого варианта — территория существует, пусть и при постоянной поддержке Украины, но всё же за счёт собственных ресурсов. И гражданам РФ демонстрируется «альтернативная Россия». Что может привести в перспективе к неким миграционным процессам и возможному стимулированию гражданского конфликта в России.

Минусом такого варианта является необходимость поддержки территории даже после формального завершения войны. Либо принятие у себя волны «беженцев из условной КурНР или «РоссииБезПутина». Кроме того, игра в аналог «ЛДНР» создаёт дополнительные внешнеполитические риски для

Украины. И розыгрыш такой карты может лишить нас части внешней поддержки. Вариант с «независимым государством» так же рисковый, хоть и в меньшей степени. Как бы там ни было, но в новейшей мировой истории есть кейсы бывших республик Югославии, Косова, Южного Судана и других новых государств. Но необходимым условием для реализации данного сценария является затягивание войны как минимум на полтора года — время, необходимое для создания и укрепления власти в новом прото государственном формировании.

5. Вместо выводов

Рейд ВСУ по территории РФ на данный момент является успешным.

И, есть реальные шансы, что он и будет таковым дальше.

Однако,

> — **с каждым днём боёв в Курской области растёт потребность в решении задач, напрямую не связанных с войной.**

Лежащих в области гуманитарного права, внешней политики.

Для их решения необходимы дополнительные ресурсы и планы использования сил, напрямую не связанных с событиями на фронте — спецслужб, медицинского персонала, МЧС, полицейских сил и, наконец, сугубо гражданских специалистов.

От решения данных задач напрямую будет зависеть успешность операции на территории России.

Единого варианта действий нет — есть множество алгоритмов действий.

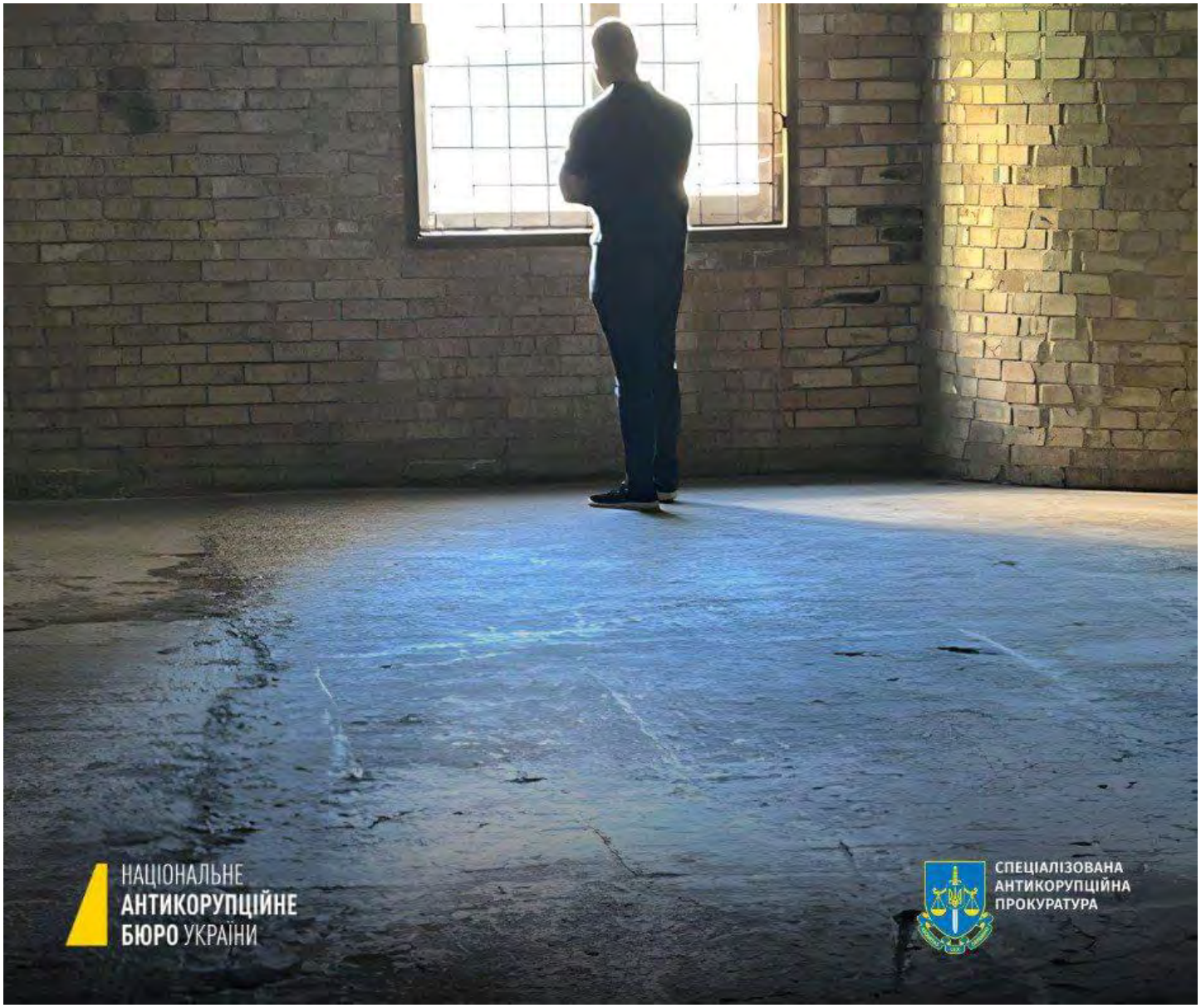
Но каждый из них требует 1) осознания задач, 2) планирования и 3) привлечения ресурсов.

Надеюсь, в ближайшие дни мы увидим какой из вариантов начинает реализовываться на Курщине.

***

№ 3.182

Ота пічальна фігура на художній фотці НАБУ - це голова Антимонопольного комітету Кириленко. Це дуже точна метафора щодо соціального ліфту Єрмака-Зеленського

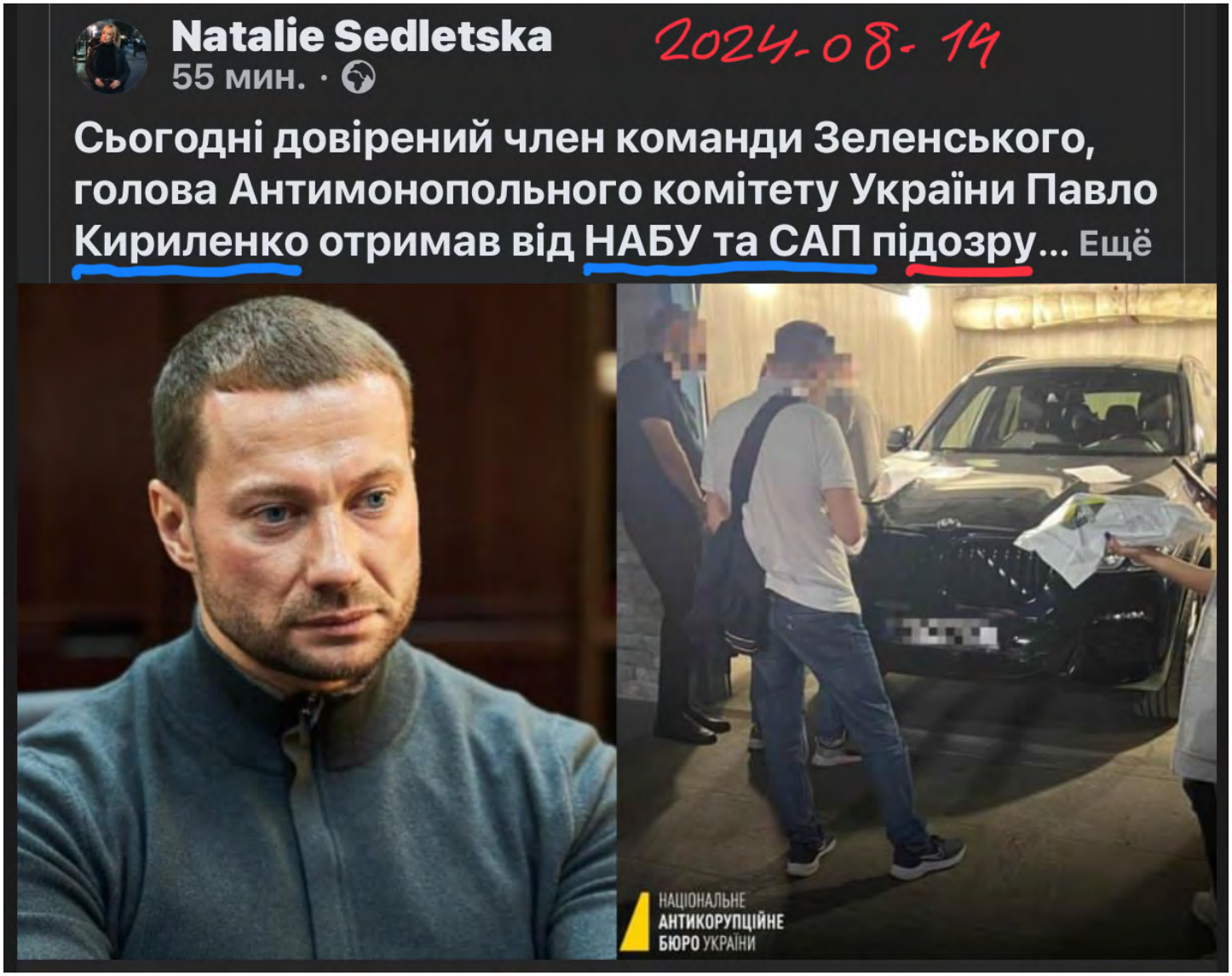

2024-08-14

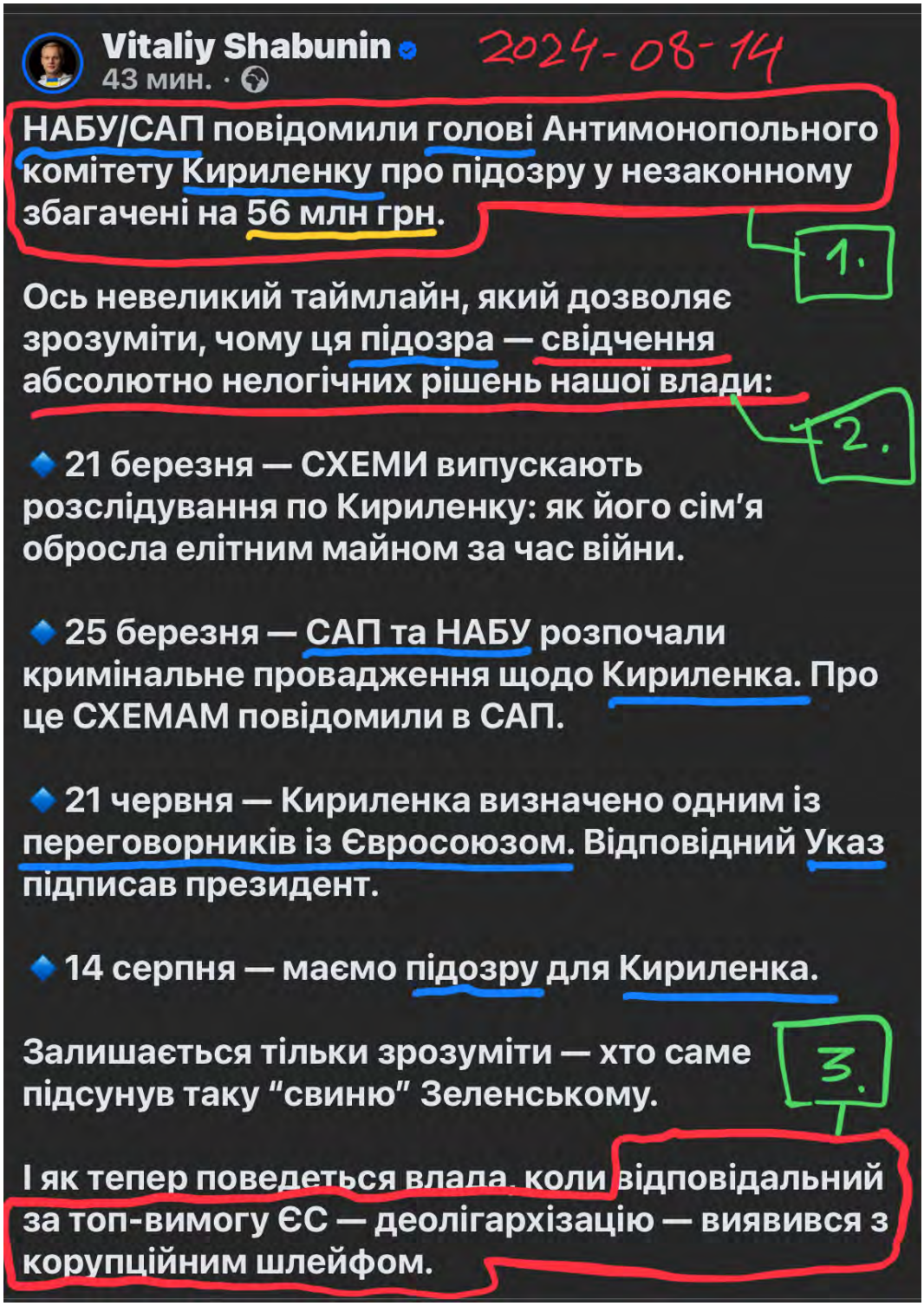
Ніколов

Вони підбирають тебе десь в прокуратурі, роблять тебе губернатором Донеччини, ти сідаєш на хабарницьке кешфло, скуповуєш таку купу квартир і машин по всій Україні, що виглядаєш не тільки красівим, але і достатньо умним, щоб очолити АМКУ. І тебе призначають в конкурентне відомство. Але ти настільки рукожопий в цій економічній галузі, що максимум на що тебе вистачає – це призначити своїм замом в АМКУ свого зама із Донецької обладміністрацій. Якого ти також підтягнув з прокуратури.

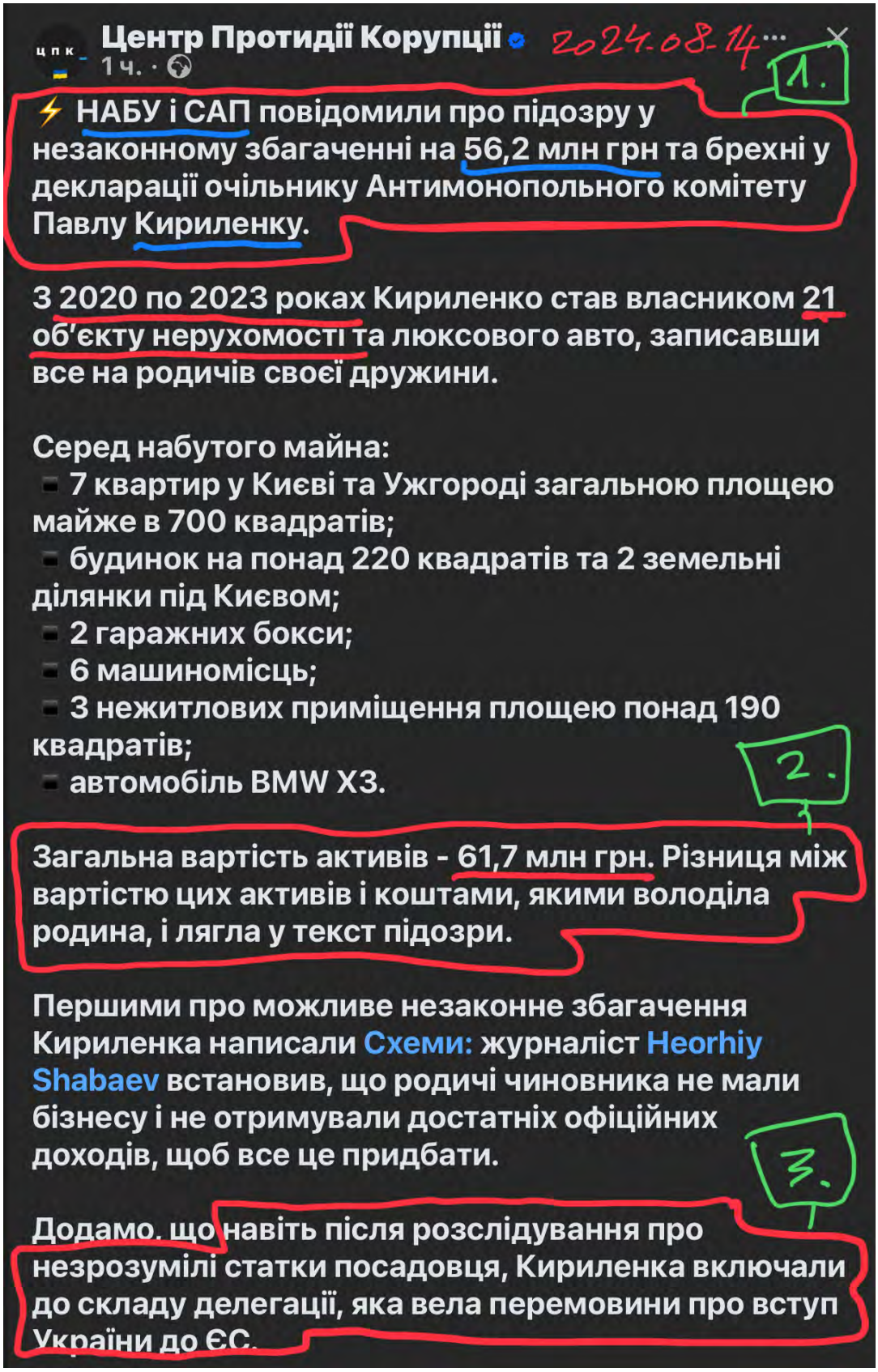
А потім активісти добиваються відкриття декларацій та закону про те, що коли ти не можеш пояснити де ти взяв бабулєси на придбання апартаментів, машин, землі на 70 мільйонів гривень – то це незаконне збагачення. І тут ти своїм прокуворським умішком починаєш щось белькотіти про те, що це бабушка у 90-ті роки вклала свої ваучери в «Стірол» і так охуєнно інвестувала ті ваучери, що потім продала акції і стала мільйонершою))))

Хто жив в 90-ті – той в цирку не сміється. Я жив. Тому відразу коли @шаба в «Схемах» зробив про це історію зрозумів, що Кириленку гаплик. Не знаю про що думали в Офісі президента. Але точно бачу, що вони його не врятували. Президент не звільнив його з посади, щоб НАБУ і САП прийшли вже за «колишнім» головою АМКУ.

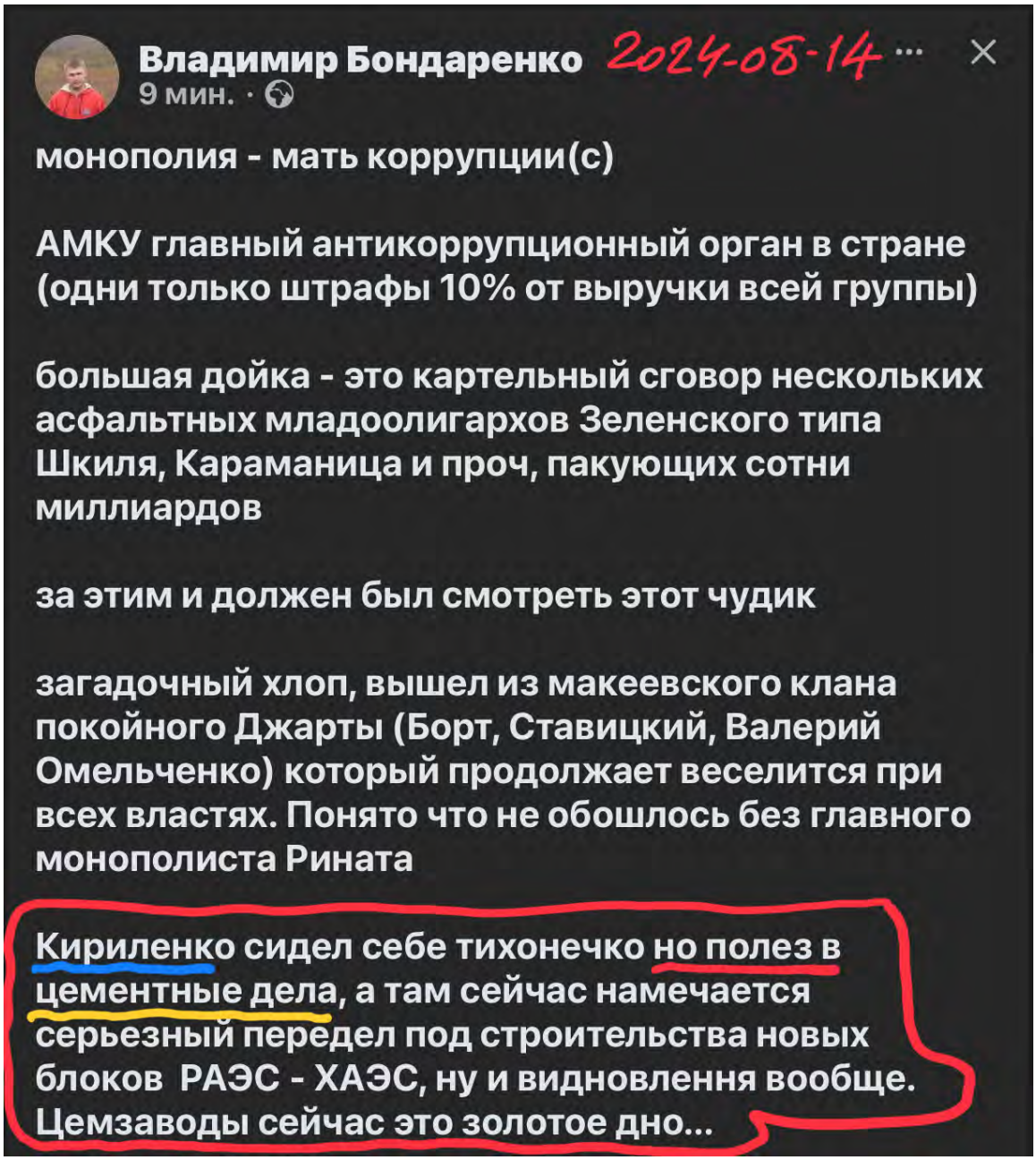
Звісно, я не можу виключати, що на Кириленка забили тому, що його АМКУ – це справжня нікчема в вертикалі влади Зеленського. Президент з 2019 року послідовно гробив цей орган, який потенційно міг би стати крутим антиолігархічним жупелом. Але спочатку він розігнав розумних і красивих. Потім звільнив Терентьєва і замінив на подружку дружини Піщанську. Це призвело до потужного падіння айкью в Комітеті через низку звільнень на різних щаблях посадової драбини. А потім і цю подружку відкомандирував гробити Рахункову палату. А замість неї і поставив цього прокувора Кириленка.

І зараз АМКУ – це орган, де в кращому випадку виписують штраф за неправильний тендер сто років тому. Навіть корупційна каса звелась до жалюгідних подробиць та дозволів на M&A.

Я вам розповів реальну історію деградацію Антимонопольного комітету. Якби ви не іронізували над «сортами лайна» - я не погоджусь. Після другого Майдану цей орган справді починав круті речі. Жаль, що Терентьєв і прісні потім злили в унітаз справи по Ахметову, дозволили розвалитись в суді історії про Фірташа. Але свою лепту вніс і особисто Зеленський. Саме після його

зустрічі з Кауфманом держава повернула вже виплачені табачниками мільярдні штрафи за картельну змову на гуртовому ринку сигарет. І це Зеленський погоджував примівітизацію АМКУ через подружку родини. Здається, він просто не розуміє в складні речі. А економіка – це складно.

***

№ 3.183

Основні теми доби 13.08.2024 в Україні та навколо України

1 Триває наступальна операція ЗСУ в Курській області. Головнокомандувач ЗСУ Сирський повідомив про взяття під контроль 74 населених пунктів. Успіх просування українських військ забезпечують невеликі мобільні групи, які вносять плутанину в дії армії РФ. Російське командування швидко перекидає до області підкріплення зі "спокійних" ділянок фронту. Міністр оборони Литви Кащюнас на зустрічі з президентом Зеленським повідомив, що туди перекинуто й підрозділи з Калінінградської області. Усталеної лінії фронту в області немає, події розвиваються дуже динамічно. Зафіксовано численні випадки "дружніх" ударів російської авіації та артилерії по своїх підрозділах. Вочевидь президент РФ Путін уже не довіряє військовому командуванню, тому, за повідомленнями російських телеграм-каналів, командуватиме "операцією в Курській області" буде його довірений чиновник Дюмін, який раніше був охоронцем, а потім – обіймав посади губернатора та секретаря Держради.

На думку журналістів Bloomberg, Україні та Росії вигідно зберегти транзит газу до Європи через газовимірювальну станцію "Суджа", попри активні воєнні дії в цьому районі.

У Білгородській області, вслід за Курською, влада запровадила режим надзвичайної ситуації. Прикордонна територія Сумщини зазнає безперервних обстрілів і ракетно-бомбових ударів, які завдає російська авіація з території РФ.

Президент Фінляндії Стубб заявив, що Україна може вести воєнні дії на території Курської області як захід самозахисту й міжнародне право це дозволяє. Він наголосив, що Україна може використовувати фінські озброєння для ударів по території РФ. Такої ж думки дотримується і глава польського уряду Туск. Єврокомісар із закордонних справ та безпекової політики Боррель

у розмові з міністром закордонних справ Кулебой підтвердив повну підтримку ЄС боротьби України з російською агресією. Зі слів президента США Байдена, наступ ЗСУ в Курській області поставив президента РФ Путіна перед "справжньою дилемою". Байден підтвердив, що його адміністрація перебуває на постійному зв'язку з керівництвом України.

На лінії фронту в Україні ситуація гіршає для ЗСУ день від дня. Українські підрозділи не можуть зупинити просування російських військ на Покровському напрямку вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ. Упродовж останніх кількох днів втрачено низку населених пунктів. За таких темпів наступу російські війська можуть за кілька тижнів дістатися Покровська. Також ЗСУ були змушені відступити південніше – у районі сіл Костянтинівка та Водяне на Курахівському напрямку, а також у селі Роботиному на Запоріжжі.

Російські війська впритул наблизилися до Торецька, російські штурмові групи вже заходять у місто. Втрачено території в сусідніх селищах – Північному та Нью-Йорку.

Російські підрозділи захопили територію на північ від мікрорайону "Канал" Часового Яру в районі сіл Калинівка та Григорівка.

ЗСУ відкотилися з позицій на висотах у Виїмці на Сіверському напрямку.

Після понад рік боїв втрачено село Новоселівське на захід від автодороги Кремінна-Куп'янськ.

Російські війська ведуть наступ відразу на кількох ділянках фронту, не зважаючи на втрати особового складу та техніки. За інформацією Генштабу, за добу на лінії фронту сталися 134 бойові зіткнення, і зменшення інтенсивності бойових дій не відчутно.

Журналісти агентства Bloomberg вважають, що Росія у відповідь на тяжкі втрати може оголосити нову хвилю мобілізації. Однак з огляду на повідомлення з російських регіонів та статті в ЗМІ, Путін вирішив піти шляхом підвищення одноразових виплат та залучення добровольців і солдатів термінової служби на контракт. Зокрема, молодих солдатів, яких було евакуйовано із Курської області, змушують підписувати контракт та відправляють на передову для зачистки території в тилу штурмових підрозділів.

2️⃣ Росія вночі атакувала Україну 23 дронами-камікадзе типу Shahed та 2 авіаційними ракетами Х-59/69. Командувач повітряними силами Олещук повідомив, що підрозділи ППО збили 17 БПЛА в 8 областях. Метою ударів були енергооб'єкти. Також кілька енергооб'єктів було пошкоджено в прифронтових районах унаслідок артилерійських обстрілів та бомбових ударів.

Після атаки українських дронів на російському військовому аеродромі "Саваслейка" в Нижегородській області виникла сильна пожежа. Із цього аеродрому злітають винищувачі МіГ-31К – носії аеробалістичних ракет "Кинжал". Також були атаковані ще 2 аеродроми у Воронезькій області – Борисоглібський та "Балтимор". Міністерство оборони РФ відрапортувало про знищення 117 українських безпілотників. Влада 7 регіонів РФ повідомила про ракетні та дронові атаки.

3️⃣ Кабмін ухвалив постанову про заборону видавання та обміну посвідчень водія чоловікам, які мешкають за кордоном і не оновили військово-облікові дані.

Прийнято постанову про запуск єдиного електронного загальнодержавного містобудівного кадастру. Він має запрацювати вже за місяць. Безліч кадастрових документів досі не зацифровано й незрозуміло, як така система зможе функціонувати.

4️⃣ Єврокомісія перерахувала Україні ще один транш макрофінансової допомоги (кредиту під низькі відсотки) у розмірі €4,2 млрд за програмою Ukraine Facility, оскільки уряд виконав усі умови ЄС.

Агентство Fitch знизило кредитний рейтинг України з рівня C (дефолт незабаром) до RD (обмежений дефолт) через реструктуризацію держоблігацій. Рейтинг євробондів на суму $750 млн із погашенням у 2026 р, за якими не було виплачено купонний дохід, знижено до рівня D (дефолт). Дефолт стався внаслідок зупинення виплат за єврооблігаціями на підставі закону, який ухвалила Верховна Рада. Уряд оголосив про початок процедури отримання згоди власників єврооблігацій на реструктуризацію зі списанням частини боргу та випуском нових боргових зобов'язань із подовженим терміном погашення, однак угоду ще не підписано.

Замість режиму найбільшого сприяння для малого та середнього бізнесу та громадян, які ледве виживають в умовах війни, влада має намір ще сильніше "закрутити гайки" під приводом боротьби з тіньовою економікою. Зокрема, глава НБУ Пишний оголосив про намір обмежити розміри грошових переказів між громадянами сумою в 100 тис. грн на місяць.

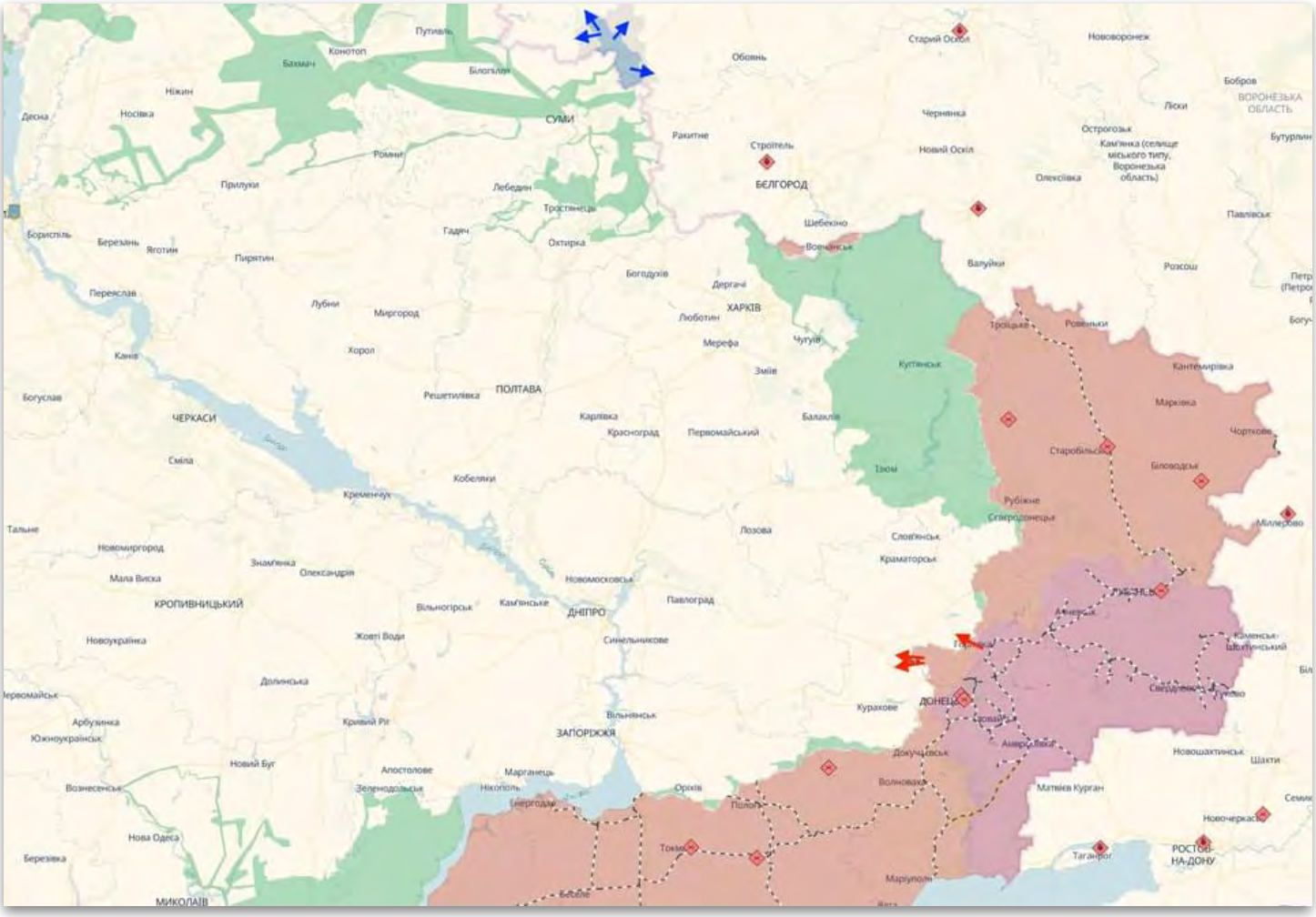
5️⃣ Прокуратура Німеччини видала ордер на арешт громадянина України, якого підозрюють у скоєнні підриву російських газогонів "Північний потік" та "Північний потік-2". Він є інструктором із дайвінгу й донедавна мешкав у Польщі. Разом із ним підозри висунуто ще двом українцям, які нібито прикріплювали вибухівку на труби. Україна заперечує свою участь у підриві.

6 Владна партія Грузії "Грузинська мрія" звинуватила партію "Єдиний національний рух" та її лідера – колишнього президента Саакашвілі в "підбурюванні Росії", й це начебто призвело до війни 2008 р.

***

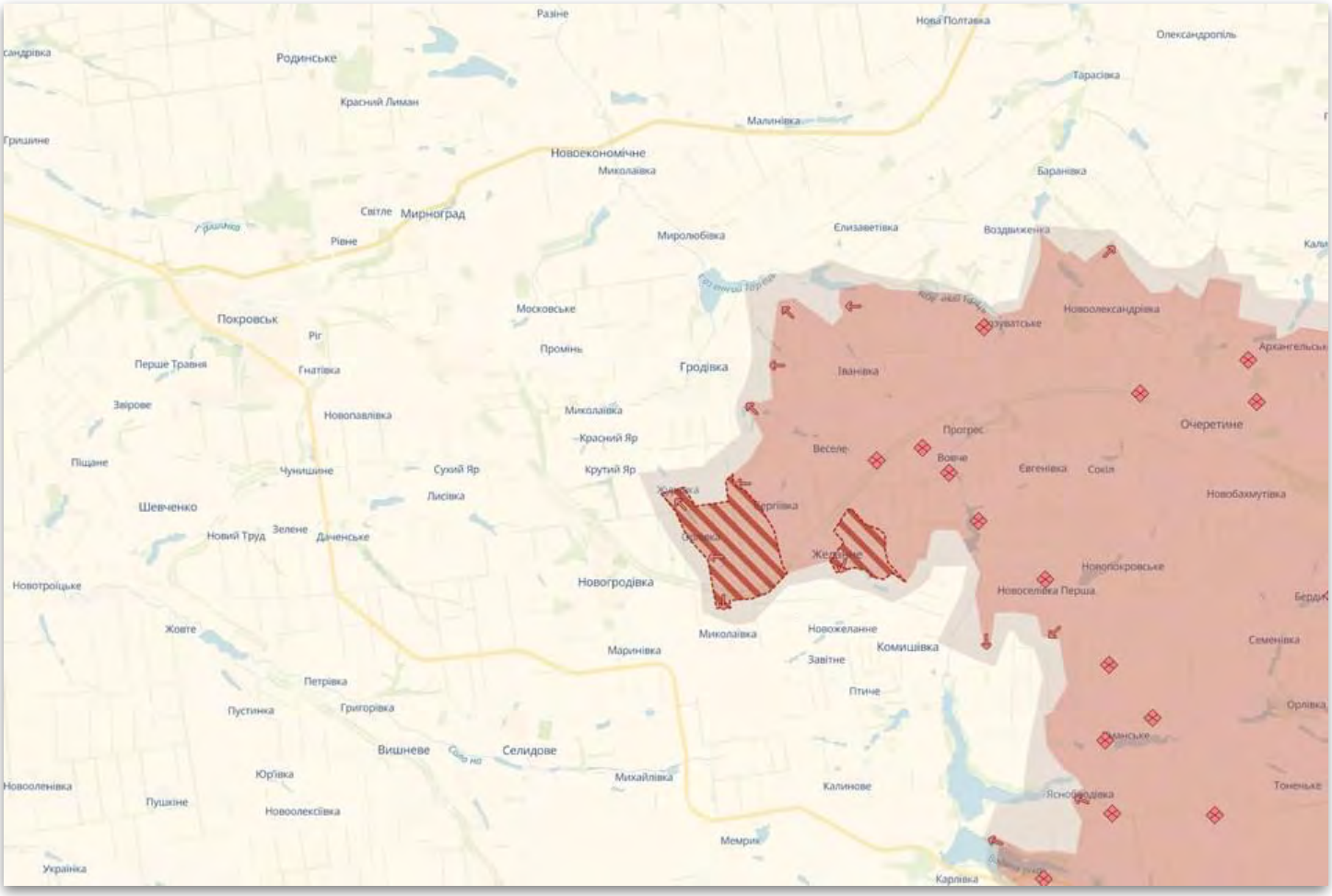
№ 3.184

Оперативна ситуація від DeepState Live Map станом на 21:54 14.08.2024

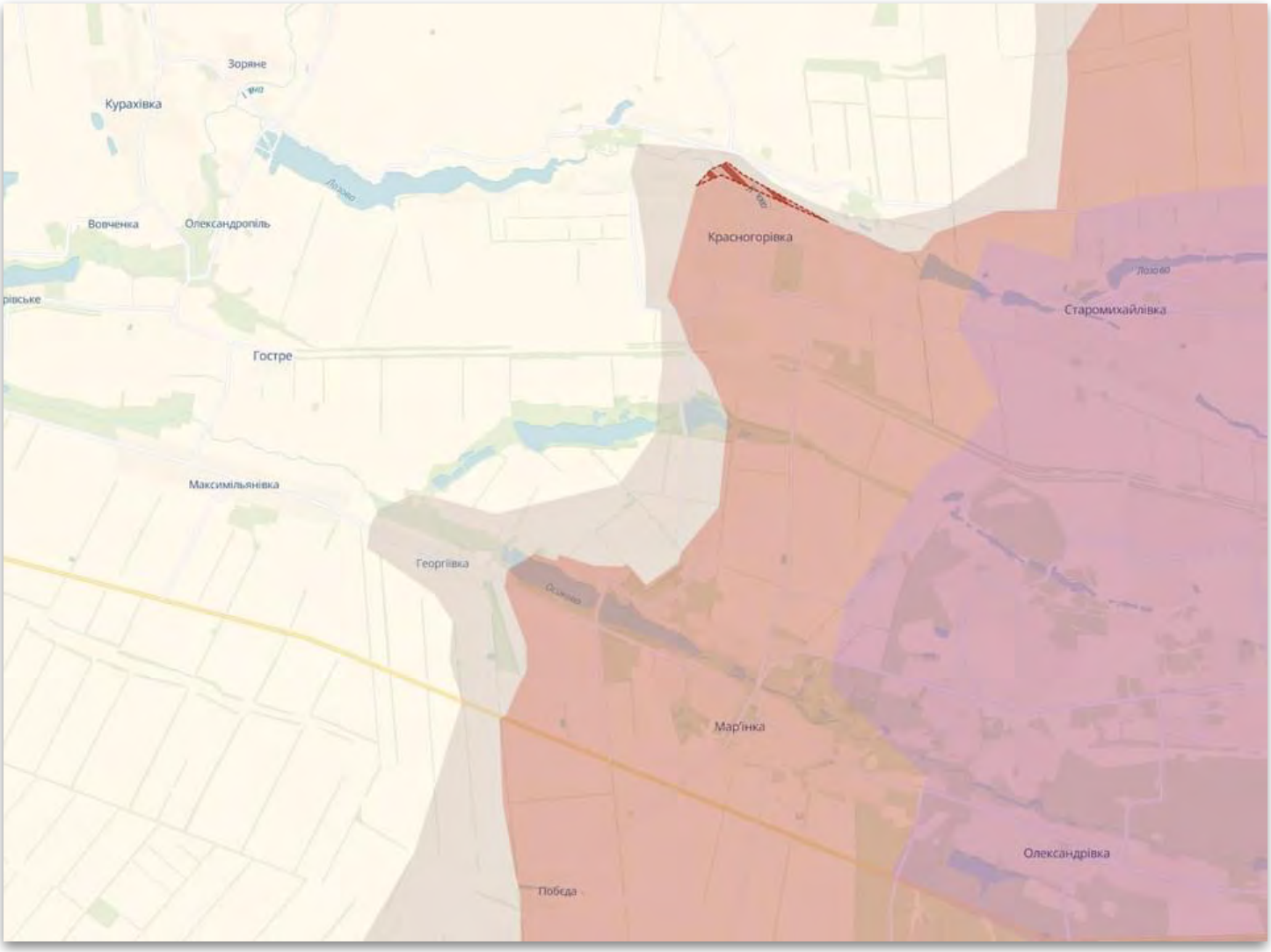

Російські війська швидко просуваються у напрямку Покровська. ЗСУ втратили села Желанне та Орлівку.

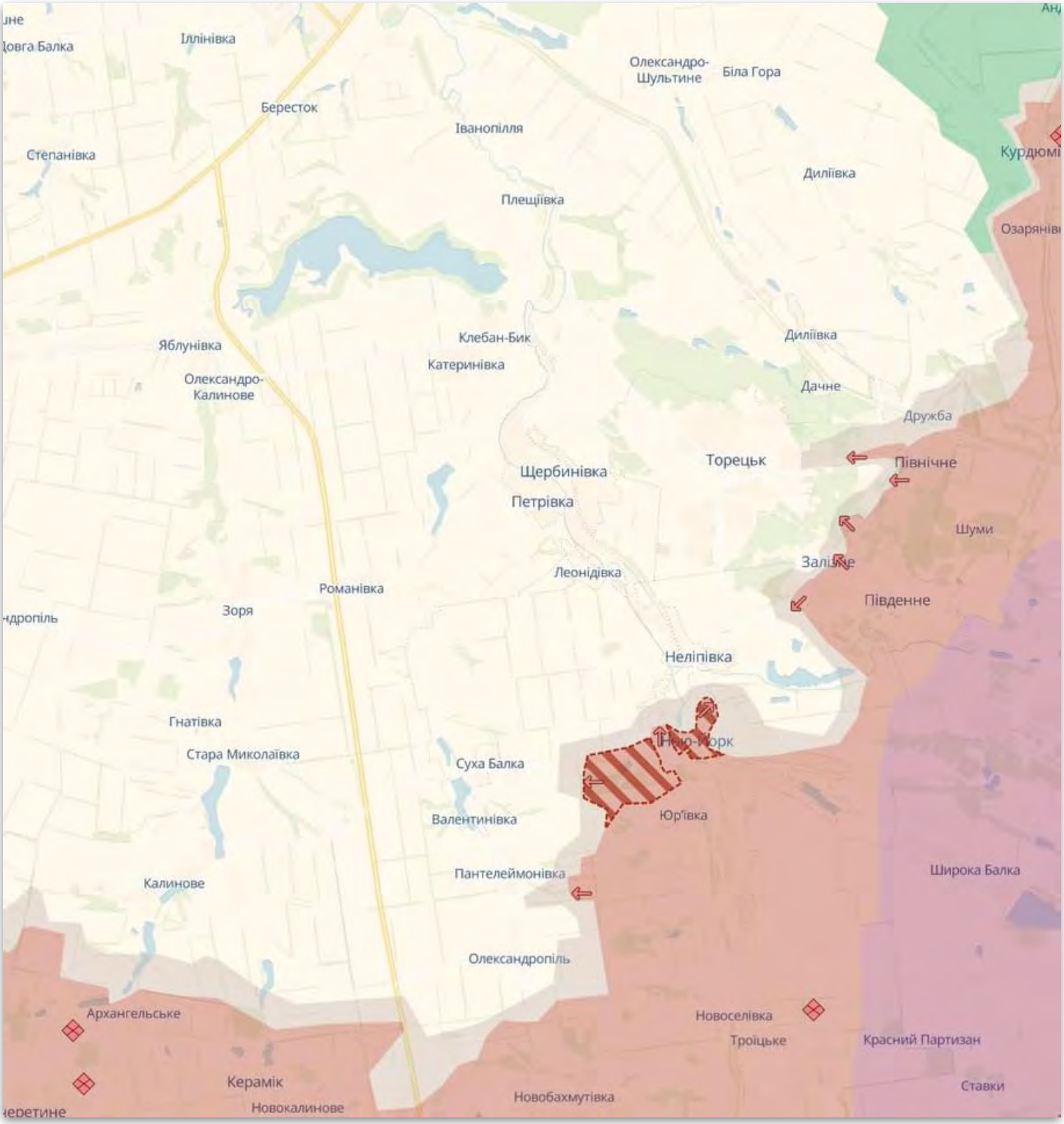
Армія РФ просунулася у Журавці та Миколаївці.

Також російські війська захопили території на північ від Красногорівки.

На Торецькому напрямку штурмові підрозділи армії РФ розширили контроль над центром Нью-Йорка та просунулися на околицях селища.

***

№ 3.185

Основні теми доби 14.08.2024 в Україні та навколо України

1️⃣ Російські війська не припиняють наступ на Покровськ та Торецьк, запеклі бої розгорнулися і на Сіверському напрямку – на північ від автодороги Лисичанськ-Бахмут. Генштаб у ранковому зведенні 15 серпня повідомив, що за добу на лінії фронту сталися 153 бойові зіткнення. Це свідчить, що російське командування не змінило планів літньої кампанії на Донбасі, попри наступ ЗСУ в Курській області. За даними сервісу DeepState Live Map, армія РФ просунулася вздовж залізничної гілки Авдіївка-Покровськ та захопила 2 села – Желанне та Орлівка. Ситуація для українських військ гіршає і на околицях Торецька, де російські штурмові групи розширили контроль над селищем Нью-Йорк та прилеглими територіями. Також ЗСУ втратили територію на північ від Красногорівки на околиці Донецька.

Внаслідок обстрілів, ракетних, бомбових та дронових ударів протягом доби в прифронтових областях загинули 3 мирні жителі, майже 20 – дістали поранень. Унаслідок обстрілу автомобіля на прифронтовій території Харківщини загинули 2 парамедики добровольчого підрозділу "Госпітальєри".

У Курській області український наступ триває кількома напрямами, але його темпи сповільнилися. Водночас українські мобільні групи діють на великих відстанях від основних сил, що дезорганізує дії російських військ. Російське командування швидко підтягує резерви та будує фортифікаційні споруди на шляхах наступу ЗСУ. Влада розпочала евакуацію мешканців Глушківського району.

Росія не зверталася до членів створеного нею воєнного блоку ОДКБ (Організації договору колективної безпеки). Угода між членами блоку дає можливість залучити сили союзників для усунення загрози територіальній цілісності та суверенітету. За інформацією низки ЗМІ, президент Казахстану

Токаєв відкинув можливість відправлення збройних сил країни до Курської області.

Президент Зеленський провів нараду щодо ситуації в Курській області, на території якої було запропоновано створити військові комендатури для допомоги місцевому населенню. Міністр реінтеграції тимчасово окупованих територій Верещук закликала російське населення евакуюватись із зони бойових дій на територію України.

2️⃣ Командувач Повітряних сил Олещук повідомив, що в ніч на 15 серпня підрозділи ППО знищили всі 29 дронів-камікадзе типу Shahed, якими Росія атакувала Україну. 3 авіаційні ракети Х-59/69 збити не вдалося. Вдень 14 серпня Росія завдала удару балістичною ракетою з Криму по припортовій інфраструктурі Одеси, унаслідок чого дістали поранення 2 осіб.

Генштаб повідомив, що під час атаки в ніч на 14 серпня було завдано ударів по 4 аеродромах – у Нижегородській, Курській та Воронезькій областях. На супутникових знімках видно, що дрони влучили в сховища пального та боєприпасів, а також у службові ангари, хоча низка російських телеграм-каналів повідомили про пошкодження та знищення кількох бойових літаків.

Влада Росії подовжила до кінця року заборону на експорт бензину через пошкодження нафтопереробних заводів унаслідок атак українських безпілотників.

3️⃣ Міністерство економіки повідомило, що підприємства вже забронювали від мобілізації через портал Дія орієнтовно 160 тис. співробітників.

4️⃣ Президент Зеленський вніс до Верховної Ради як невідкладний законопроєкт щодо позбавлення рішенням РНБО державних нагород осіб, шо вчинили державну зраду. Чинна процедура передбачає позбавлення нагород лише за рішенням суду.

5️⃣ Спеціалізована антикорупційна прокуратура оголосила підозру в незаконному збагаченні в розмірі понад 56 млн грн главі Антимонопольного комітету Кириленку. Чиновник є довіреною особою президента Зеленського, а до вересня 2023 року очолював Донецьку військову обладміністрацію.

6️⃣ Видання The Wall Street Journal опублікувало статтю, у якій стверджується, що атаку на російські газогони "Північний потік" та "Північний потік-2" санкціонував президент Зеленський. Начебто її таки було здійснено всупереч його відмові від операції. За даними прокуратури Польщі, українець, якого розшукує прокуратура Німеччини, виїхав із країни на батьківщину.

7️⃣ У Росії відбувається "форум" "Армія-2024", на якому було вперше презентовано пускові установки комплексу ППО С-500 "Тріумфатор-М", а також низку моделей озброєнь, які скопійовано із західних та українських зразків, що армія РФ захопила на полі бою.

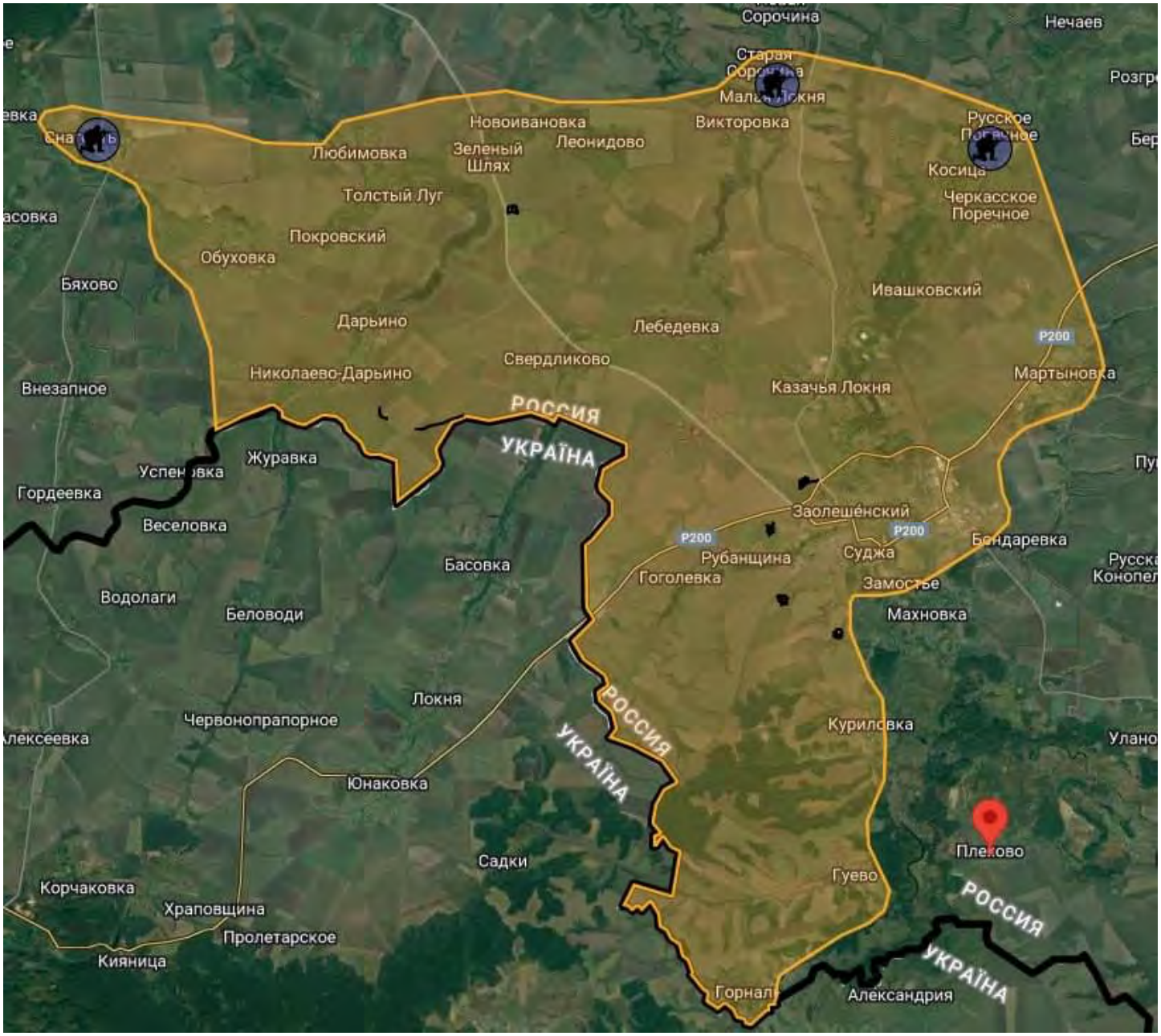
8️⃣ На 2 військових базах Німеччини була скоєно спробу отруєння питної води, Влада та експерти підозрюють, що ці атаки було здійснено агентами російських спецслужб.

9️⃣ Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила глобальною надзвичайною ситуацією спалах захворюваності на віспу мавп.

***

№ 3.186

ЩОДО ПРОДОВЖЕННЯ КУРСЬКОЇ ОПЕРАЦІЇ

2024-08-17

Кочетков

Обрали до влади представників шоубизу, тепер всі події у нас розвиваються по законах сцени. Навіть воєнні операції.

Так от, Курська операція неухильно добігає кульмінації. Далі — розв'язка і або завершення екш-блокбастеру, або почнеться сиквел с тими ж діючими особами, але в інших обставинах.

Просто окопатися і тримати оборону — це очевидний, але не найкращій варіант. Бо там дуже складна логістика. До того ж, ворог продовжує стабільно наступати на Донбасі та інших ділянках фронту. В цих умовах утримувати плацдарм на історичній території росії — сумнівне рішення.

Згорнути наступ і вийти з Курської області? Тоді автоматично виникне питання: а навіщо все це було? Навіщо переможні реляції про кількість населених пунктів та площу, яку контролюють ЗСУ, створення комендатури? Так, Курська операції вчергове зруйнувала міф про непереможність армії

агресора і підтвердила потужний наступальний України. Але чи не занадто велика ціна за такі психологічні здобутки?

І зовсім погано буде, якщо ми спробуємо зачепитися, але нас витиснуть силою — з втратами наших бійців і техніки. У цьому теоретичному випадку сьогоднішня перемога перекинеться на завтрашню поразку.

Звісно, є нетривіальні варіанти продовження. При чому, наступ на Курську АЕС і сам Курськ до них не відноситься, бо сенсу у цьому ніякого. Певен, у нашому Генштабі все спланували заздалегідь. І час остаточних рішень наближається.

Війна — надскладний процес.

Зокрема, і тому, що

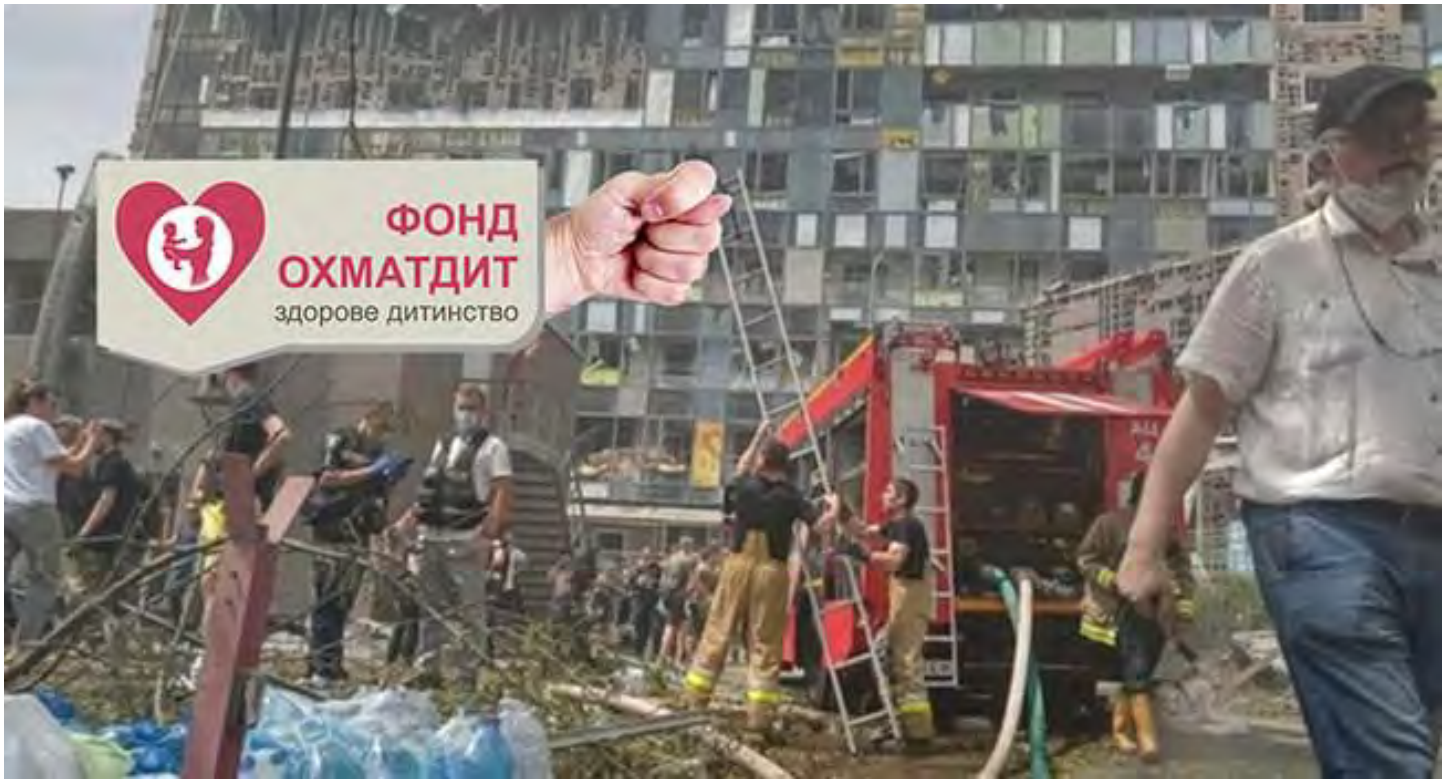
> **— увійти в воєнну спецоперацію вкрай важко. І ще важче успішно з неї вийти.**

***

№ 3.187

Основні теми доби 16.08.2024 в Україні та навколо України

1 Генштаб у ранковому зведенні повідомив про 132 зіткнення на лінії фронту в Україні, водночас зберігає повну мовчанку про операцію в Курській області РФ. За даними австрійського аналітика Купера, українські війська суттєво розширили контроль над територією та просунулися на захід та північ. Ударами РСЗВ HIMARS та авіації зруйновано стратегічний міст через річку Сейм у місті Глушково, де тепер "замкнені" сили двох прикордонних загонів ФСБ та кілька інших підрозділів. ЗСУ практично взяли в облогу райцентр Коренево, де тримають оборону піхотні підрозділи Повітряно-космічних сил РФ. Головнокомандувач ЗСУ Сирський оголосив, що українські війська за добу просунулися на 1–3 км та захопили багато полонених.

Спроба українського наступу в Білгородській області була невдалою, оскільки вперлася в щільну лінію оборони. У російських телеграм-каналах поширене відео знущань солдатів армії РФ над відрізаною головою українського військовослужбовця.

МЗС України спростувало затвердження російських пропагандистів щодо планів атаки українськими військами Курської АЕС та застосування ними "брудних бомб".

Російська армія і далі веде наступ на Покровськ, Торецьк та Курахове. Їй вдалося трохи просунутися в населених пунктах Гродівка та Миколаївка, а також дістатися околиць Торецька. Російське командування намагається демонструвати, що операція в Курській області ніяк аж не впливає на темпи наступу на Покровськ, тому російські штурмові підрозділи ведуть безперервні атаки, не зважаючи на втрати.

2 Командування Повітряних сил повідомило про відбиття нічної повітряної атаки. Збито всі 14 БПЛА типу Shahed. Балістичну ракету "Іскандер-М",

запущену з Воронезької області, знищити не вдалося, вона вибухнула в Сумах у житловій забудові.

Вдень Росія двічі обстріляла балістичними ракетами військовий аеродром на Дніпропетровщині. 2 ракети вдалося збити, але вибухами решти було знищено винищувач МіГ-29.

За інформацією Центру національного опору Міноборони, у Білорусі на заводі в Гомелі здійснюється фарбування російських дронів-камікадзе в чорний колір.

Російське Міноборони повідомило про атаку моста через Керченську протоку 12 ракетами ATACMS.

3️⃣ СБУ дедалі частіше затримують неповнолітніх, які за завданням російських спецслужб підпалюють автівки військовослужбовців та волонтерів.

4️⃣ Кабмін дозволив бронювання від мобілізації 100 % співробітників інтернет-провайдерів та мобільних операторів.

За інформацією низки ЗМІ, також повністю заброньовано весь персонал Кабміну, міністерств та відомств, Офісу президента, апарату Верховної Ради та співробітників обладміністрацій.

5️⃣ Нацбанк за тиждень продав $518,6 млн для підтримання курсу гривні, нічого не купив. Офіційний курс гривні на 19 серпня встановлено на рівні 41,21 грн/$, 45,30 грн/€.

6️⃣ **Благодійний фонд "Охматдит" відмовився перераховувати лікарні 370 млн грн, які було зібрано українцями та іноземними донорами на її відбудову.**

Це сталося вже після того, як журналісти розкрили спробу керівництва фонду замовити роботи з відновлення пошкоджених корпусів лікарні в понад 2 рази дорожче за ринкові ціни. У наглядовій раді та керівництві фонду є особи, наближені до президента Зеленського та його компанії "Квартал 95". Кошти перебувають на рахунках фонду без руху, можливо, на депозитних рахунках. Після гучного скандалу міністр охорони здоров'я Ляшко оголосив про звільнення директора лікарні, без участі якого ця афера не була б можливою.

6️⃣ **СБУ та Офіс генпрокурора заарештували начальників двох районних територіальних центрів комплектації та соціального захисту. У них вилучено понад $1 млн готівкою.**

На думку багатьох експертів, посади начальників ТЦК продаються, а їм "з гори" доведено "план залучення коштів", тож кошти, що було знайдено – лише вершина айсберга.

6 **Журналісти виявили в глави економічного департаменту СБУ Лойфа нерухомість на десятки мільйонів гривень, яка з'явилася останніми роками та була оформлена на матір та батька. Нацагентство з питань запобігання корупції почало перевірку його декларації та способу життя.**

6 **Журналісти опублікували деталі "схеми" розкрадання коштів на будівництві Національного меморіального цвинтаря, яку організували бізнесмен Голік – один із фігурантів справи про розкрадання коштів на "великому будівництві" та Біркадзе, "наглядач" від Офісу президента.**

Ба більше, їхніми зусиллями кладовище було перенесено з урочища Биківня до села Гатне зі зміною цільового призначення землі. Міністерство ветеранів оголосило тендер на будівництво, умови якого були прописані в такий спосіб, щоб задовольнити їх міг лише консорціум, пов'язаний із Біркадзе, який було створено за кілька днів до оголошення тендеру. Переможець виставив кошторис на виконання робіт із багаторазовим завищенням ціни. Після публікації розслідування влада вирішила взяти паузу, а міністерство звинуватило журналістів у дискредитації компанії.

6 Президент Зеленський створив ще одну посаду – уповноваженого щодо санкційної політики та призначив на неї заступника глави свого Офісу – Власюка.

7 Мінфін планує зобов'язати маркетплейси, служби таксі та інші компанії, пов'язані з малим бізнесом та індивідуальною діяльністю, подавати звіти про доходи їхніх користувачів та учасників.

8 Після кількох обговорень у профільному комітеті Верховної Ради назву закону про заборону діяльності Української православної церкви [Московського патріархату] було змінено на "Закон про захист конституційного ладу". Президентська партія не може зібрати голоси за ухвалення закону про заборону УПЦ [МП], всупереч потужній підтримці цього кроку суспільством.

Президент Зеленський зустрівся із представниками Ради церков для обговорення можливої заборони діяльності УПЦ, після чого оголосив про намір внести до Верховної Ради власний закон.

За інформацією ЗМІ, митрополит Православної церкви в Україні Епіфаній закликав митрополита УПЦ Онуфрія відновити переговори про "єдність

церкви", що може бути витлумачено як пропозицію влитися в ПЦУ разом з об'єктами нерухомості.

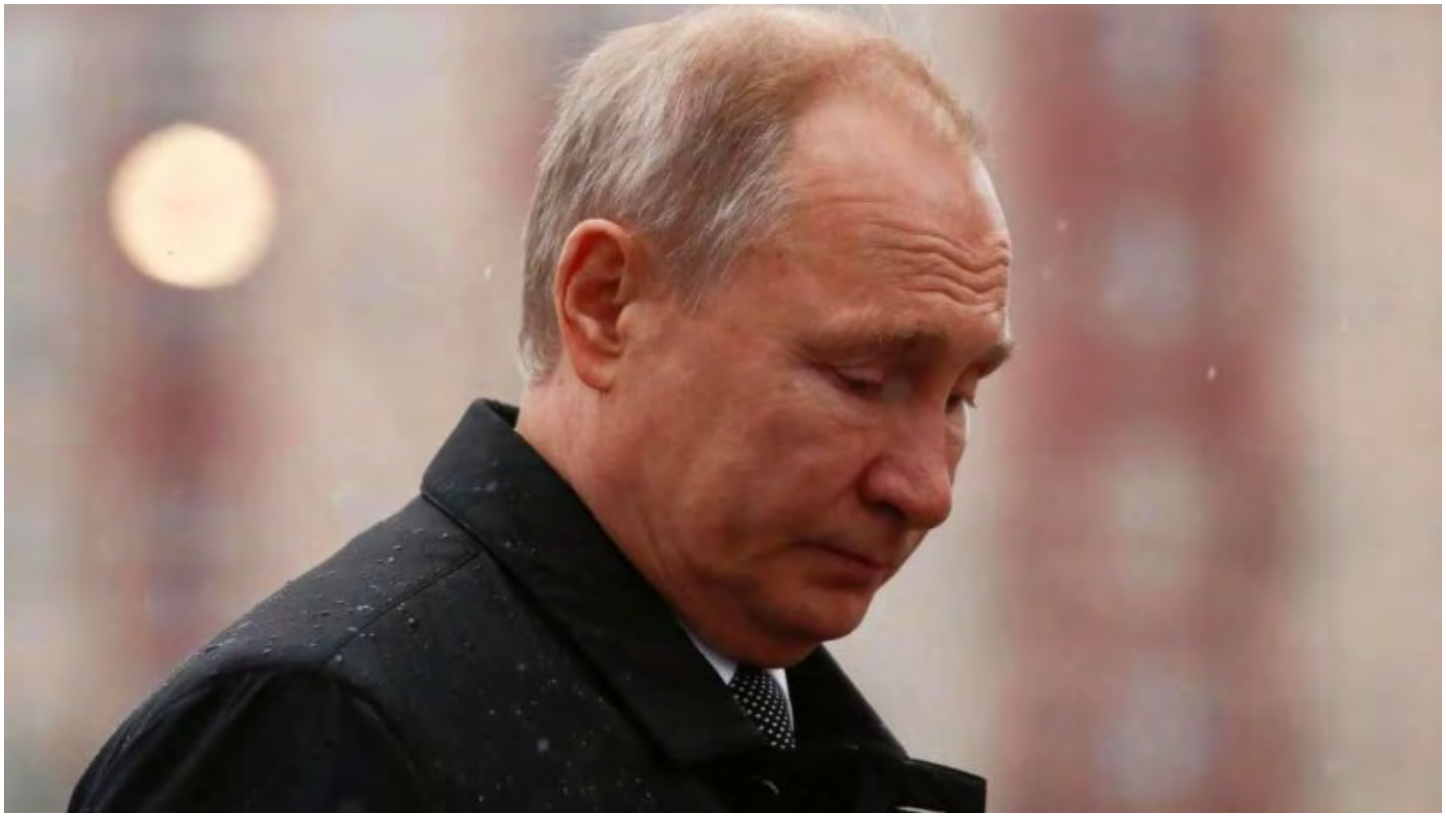
9️⃣ Американська нафтосервісна компанія SLB (попередня назва – Schlumberger) не пішла з російського ринку та перебрала на себе всі контракти конкурентів. Саме завдяки SLB Росії вдається підтримувати темпи видобутку нафти, яка є основним експортним товаром та забезпечує фінансування агресії.

🔟 Координатор Ради нацбезпеки за президента США Кірбі відмовився коментувати інформацію про можливу причетність українських спецслужб до вибуху російських газогонів "Північний потік" та "Північний потік-2". Лідер німецької проросійської партії BSW Вагенкнехт зажадала пояснень від канцлера Шольца про можливу причетність урядовців до руйнування газопроводів.

***

№ 3.188

Мартовские иды. Путин не понимает, что идет на убой?

2023-06-08

ВЛАДИМИР ШЕВЧЕНКО, АНДРЕЙ САВАРЕЦ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

На кону абсолютная власть в новой тоталитарной России

Есть замечательная русская традиция – цареубийства и свержения монархов в марте (Павел I, Александр II, Николай II).

Но судя по насыщенности событий, Путин до марта 2024 может не дотянуть. Его персональный «март» может наступить в любой момент.

Но отстранение от власти Путина – это не самоцель, а лишь необходимый этап на пути к Смуте.

***

«Что это, глупость или измена?» - заявил думский либерал и лидер кадетской партии Павел ***Милюков*** в ноябре 1916 года.

В 1916 году русские думские либералы активно собирали и прокачивали слухи о попытках русского правительства пойти на сепаратный мир с Германией.

Они уже открыто «качали» царя, поскольку почувствовали слабину.

> **Российский народ в силу своих ментальных «особенностей» мог бы легко простить царю и глупость, и даже предательство.**
>
> **Но вот чего он простить не может, так это слабости.**

Россияне уважают только грубую силу. Вот почему они считают хамство добродетелью, а хамство от высшего политического руководства страны (президента или министра иностранных дел) они считают вполне приемлемой в международных отношениях.

Это не Путин привил вкус россиянам на хамство, наглость и пренебрежение нормами права, это россияне «создали» Путина.

Его образ сконструирован «по запросу» самих россиян. Им чужды либеральные ценности, свобода, в том числе и экономическая.

Им нужен был лидер, который подумает за них. Вот почему многие россияне на вопросы журналистов отвечают, что вроде как война — это плохо, но там (в Кремле) лучше знают.

> Отсюда же и фото с голым торсом, на медведе, на рыбалке, на истребителе, в пилотке подводника, во время тренировок дзюдо, с амфорами под водой у берега свежеаннексированного Крыма.
>
> У россиян это все вызывало восторг!
>
> Маскулинный самец, не в пример рыхлым европейским политикам, а тем более политикам-женщинам, или украинским политическим лидерам в неизменно мятых пиджаках (до недавнего времени).

24 февраля 2022 года россияне в очередной раз восторгались своим лидером. Потому что грубая сила! Чхать они хотели на Устав ООН, на законность и даже на справедливость.

Это правильно, потому что мы так хотим!

Кстати, именно так объясняли российские обыватели необходимость Украине сдаться и не оказывать сопротивления, то есть подчиниться чужой воле, отказывая при этом в возможности иметь волю свою собственную.

***

24 февраля 2022 года для России было словно 2 августа 1914 года (объявление войны Германии), когда люди собрались на Дворцовой площади и пели «Боже, царя храни!» и пребывали в состоянии крайней эйфории.

Потому что это было проявление силы.

Но с тех пор «настоящего» царя ни «те» россияне, ни «эти» не видели…

> Николая II погубила слабость. Несмотря на то, что в историографии он часто упоминается как «Кровавый», но помнят его как «Слабого» царя.
>
> Дело в том, что чрезмерное насилие (в данном случае расстрел манифестаций в 1905 году) является признаком несформировавшейся личности, а в особенности незрелости мужчины.
>
> Николай II никак не проявил себя, когда от него это требовалось.

9(22) июня 1915 года русские войска оставили Львов. Николай II написал в своем дневнике: "…Затем вернулся в палатку, где были собраны министры и послы. Через ¼ часа (!!!) плавно и величественно спустился громадный «Измаил» и стал на два якоря посредине реки. …Поиграл в теннис и покатался на прудах. …Вечером посидели с Григорием. Занимался после чая. День простоял прекрасный".

Даже отречение от власти Николая II – это очень красноречивый жест, показывающий всю мягкотелость правителя. Он отрекся от престола, добровольно пойдя под домашний арест, а потом и на место своей погибели.

Но либералы тоже не удержали власть. Их тоже погубила слабость.

Потому что либералы – это была тонкая прослойка европеизированных русских, воспитанных французскими учителями, получивших опыт на основе немецкого госуправления, пользующихся благами английской науки и техники.

Они все равно действовали в рамках старой системы. Народу они все равно были непонятны, а тем более, победы на фронте так и не случилось.

Поэтому народу и «зашла» красная идея – простая и понятная необразованному русскому мужику.

***

В животном мире сила – важнейшее качество. Потому что от лидерских качеств вожака стаи зависит жизнь и благополучие самой стаи и всех отдельных ее членов.

То же самое касается и варварских обществ, коим российское безусловно является.

На 9 мая 2022 года все ждали от Путина какого-то армагеддона – «Вставай страна огромная!..», всеобщая мобилизация, перевод экономики на военные рельсы, цензуры, войны до победного конца…

Но нет, ничего такого!

1) Русских выбили из Изюма – Путин открывает колесо обозрения.
2) Взорваны Северные потоки – реакция Путина только на 3-й день.
3) Взорван Крымский мост – слабая реакция только на 2-й день.
4) Потеряли Херсон – молчок!
5) Атака Сенатского дворца (между прочим, президентской резиденции) – ну и что!
6) Атакована Москва и Рублевка – «Путин не планирует выступать с обращением после атаки БПЛА», - тут же встряет его пресс-секретарь Песков.
7) Обстреляли Шебекино – снова Песков: «Обстрелы города Шебекино в Белгородской области не могут оказать влияния на ход военной операции».

Человек (Путин) почти 35 лет так или иначе в политике. Разве он не понимает, как на такие ситуации должен реагировать лидер?

Все же твердят о том, что он исходит сугубо из интересов сохранения личной власти.

Если лидер исходит из интересов сохранения личной власти, после любой из перечисленных ситуаций он должен прийти в ярость. Показную или настоящую – не важно!

Он должен рвать, метать и высекать искры.

Гитлер бы устроил форменную истерику! Ну или если Путина сравнивают со Сталиным (хотя это смешно), должны были начать «пропадать» люди, ответственные за такие промахи. Но нет, ничего такого. Даже отставок никаких нет. И публичной реакции, кроме как дежурного мямленья о кознях Запада.

Устал? Мол возраст сказывается. Есть такая версия… Но посмотрите на Джозефа Байдена! Дядька то и дело грохается, не узнает родственников, разговаривает с невидимыми людьми, и при этом двигает мировую повестку дня. Причем двигает ее крайне эффективно. А ему уже 80 лет!

Это ж ему Путин с издевкой желал здоровья. Так вот Байден Путина точно переживет.

***

А теперь смотрите, как «красиво» отыгрывает Песков! Следите за руками и усами!

Песков либо сразу «отрезает» - Путин не планирует выступать с обращением, либо делает оттяжку пару дней.

То есть, либо отстраняет Путина от возможного комментария по горячим следам, либо дает время в 2–3 дня, чтобы информационный вакуум заполнился сам собой – слухами, сплетнями, аналитикой, кривотолками…

Чтобы через 2–3 дня уже никого официальный комментарий от первого лица никого не интересовал.

В обычной ситуации пресс-секретарь главы государства нужен для пресс-релизов, организации отчетных пресс-конференций и их модерации.

А Песков – важнейший элемент капсулирования Путина.

> Если **президентский аппарат, полностью управляемый из ФСБ, призван формировать плотность повестки дня главы державы, чтобы не было времени на глупости (например, поискать какую-то альтернативную информацию), то Песков регулирует микрофон, то есть доступ к медиа.**

Субъектный политик в случае кризисной ситуации вызвал бы к себе «пескова» и накрутил бы ему усы, чтобы через полчаса была прессуха, тезисы выступления и медийное покрытие.

А тут наоборот – **пресс-секретарь виляет президентом!**

***

И вот для реконструкции 1917 года – сильнейшего социального и психологического потрясения, помимо проигранной войны и экономического провала нужен еще один необходимый элемент. Слабый царь!..

В идеале – глупец, предатель и слабак! Три в одном.

Но как из могущественного правителя сделать слабого?

Легко! Нужно только слегка ввести поведение Путина в диссонанс со сложившимся образом.

Чуток придержать комментарий, сделать его менее эмоциональным, где-то от комментария отказаться, уехать на увеселительное мероприятие во время трагедии.

Но разве Путин не понимает, что его разводят?

На самом деле, **власть Путина – это симуляция, созданная ФСБ специально для одного человека, чтобы обеспечить четкое исполнение поставленных задач и исключить любую непредсказуемость.**

Приход Путина к власти, а точнее его приведение к власти, и не подразумевал его субъектности изначально.

Кто-то может возразить, мол да, сначала Путина привела к власти ФСБ, но потом он оперился и взял власть в свои руки.

Скажите пожалуйста, когда этот момент наступил? Чем он ознаменовался?

Путин – это автоматон, кукла с механическим приводом, выполняющая действия по заданной программе.

Для ФСБ Путин – идеальный кандидат для выполнения всех их заданий.

> Он не пользуется интернетом и мобильным телефоном, и даже не порывается получить альтернативную информацию. Да и зачем, ведь Путин убежден, что самая правильная информация содержится как раз в знаменитых «папочках».

Путин – это узник золотой клетки. Но он также и ее страж.

***

Милюков в своей знаменитой речи скажет: «Мы потеряли веру в то, что эта власть может нас привести к победе...».

Ему спустя 100 лет вторит Гиркин-Стрелков.

Естественно, будут искать виноватых, и таки найдут! И укажут пальцем!

На Путина…

Путин, как и буква «Z» – символы, на которых заякорены, как предыдущие успехи, так и сегодняшние поражения.

Похоже, что пригожинская кувалда как некий символ «справедливости» (криминальной, но якобы по понятиям правильной) обрушится на головушку главного виновника военной катастрофы…

А что Путин не понимает, что идет на убой?

> Похоже, что Путин уже все понял. Он находится в глубочайшей депрессии, и она уже видна. На лице вытесненный в подсознание страх.

Но спрашивать его никто не будет.

Идеологов русской революции не останавливают ни тысячи жертв в Украине, ни сотни тысяч жертв в росармии, и уж тем более их не остановит какой-то веселый дедушка чудак на букву «м».

Тем более, что **на кону абсолютная власть в новой тоталитарной России…**

Авторы:

Владимир Шевченко, политолог, доктор философских наук

Андрей Саварец, аналитик, юрист, автор телеграм канала «Особое мнение»

***

№ 3.189

Магия тоталитаризма

2015-04-14

ЭМИЛЬ ПАИН О ТОМ, КАК РОССИЯ ПРИШЛА К НОВОЙ ФОРМЕ ПРАВЛЕНИЯ, И О ТОМ, СКОЛЬКО ЭТО ВСЕ ЕЩЕ БУДЕТ ДЛИТЬСЯ

текст: Эмиль Паин

После катастрофы немецкого самолета, виновником которой был летчик-самоубийца, Евгения ***Чирикова*** написала на своей странице в Фейсбуке: «У меня такое ощущение, что мы всей страной сидим в самолете, которым управляет запершийся в кабине пилот, и гора все ближе, а до пилота не достучаться». Ей тут же ответили, что «большинство пассажиров радостно аплодируют его мастерству», но эти утверждения не противоречат друг другу. История мирового тоталитаризма дает множество примеров того, как народы разных стран, зачарованные культом вождя, добровольно и даже с восторгом шли за ним к катастрофе.

Тоталитаризм — это политический режим, основанный не только на репрессиях, осуществляемых властью, но и на тотальном единомыслии мобилизованного общества.

1. Режим всеобщей мобилизации

Нынешние политические перемены в России созревали не один год.

С конца 1990-х годов надежды на демократизацию страны таяли буквально на глазах, и эксперты стали все чаще примерять к России «веймарский сценарий», завершившийся в Германии 1930-х победой нацизма. Россию с этим сценарием тогда связывало немногое, разве что бурный рост так называемой негативной консолидации, сплочения народа против «врагов»: вначале, сразу после первой чеченской войны (1994—1996), — против врагов внутренних — этнических и религиозных меньшинств, «понаехавших» мигрантов, а с 2009 года социологи стали фиксировать, что фобии к внешним врагам, к Западу стали превосходить по масштабам фобии к врагам внутренним. Последнее было прямо связано с обозначившимся в 2004 году и усилившимся после Мюнхенской речи Путина (2007 год) поворотом во внешней политике России от сотрудничества с Западом к холодной войне.

И все же вплоть до начала 2014 года постсоветский политический режим в России типологически мало изменялся.

Такой режим называли по-разному (авторитарным, «гибридным», режимом «управляемой демократии» и др.), но только не тоталитарным, поскольку отсутствовали основные признаки тоталитаризма, включая такой важнейший, как опора на мобилизацию масс. В ней не было необходимости, напротив, российский электорат после исполнения своей единственной общественной функции поддержки национального лидера в ходе всенародного голосования подлежал демобилизации до следующего вызова: «выборы закончены, спите спокойно — государь думает о вас и за вас, он лучше знает, что вам нужно, альтернативы государю нет». Эксперты разных политических направлений оценивали ситуацию в России к 2014 г. как противоположную мобилизации (активизации), а именно: как застой, «безвременье».

Либеральный эксперт Лилия Шевцова выпустила книгу с краноречивым названием: «Мы. Жизнь в эпоху безвременья», но и провластный социолог, руководитель ВЦИОМа Валерий ***Федоров*** диагностировал признаки того же безвременья:

> **— отсутствие консолидации в народе и перспективных общественных целей у элиты, «разброд и шатания» в массовом сознании россиян.**

Однако застой не мог продолжаться вечно, он должен был завершиться либо 1) модернизацией (вялые разговоры о ней велись лишь в период короткой «оттепели» — президентства Д. Медведева), либо 2) политической реакцией.

Второй вариант был куда более вероятным.

В 2011-2012 годах впервые стал опускаться рейтинг Путина, пусть и незначительно, но в это время более половины населения стали называть партию власти партией «жуликов и воров». Государь в 2012 году вернулся

заметно недовольным медведевской либерализаций и раздраженным тем, что Запад игнорирует его великодержавные амбиции.

По мнению аналитиков Левада-центра, к 2014 году «возможности сплочения населения вокруг фигуры Путина привычными “мирными способами” оказались исчерпанными».

К этому времени подоспела **революционная смена власти в Киеве, которая, вероятно, была не столько причиной, сколько поводом для милитаризации российского общества и его политической мобилизации**.

Так или иначе, эти события, а затем присоединение Крыма и военные действия в Донбассе привели к трансформации политического режима в России.

Если бы в 1930-е годы использовались замеры рейтинга политиков, то у Сталина он был бы примерно таким же, как рейтинг Путина ныне.

2. О каких переменах идет речь?

Для начала скажем о рейтинге президента на уровне 85-88% в 2014-м — начале 2015 года.

Несмотря на то что рейтинг В. Путина с 2001 года редко опускался ниже 60%, эти различия в 25—30 пунктов имеют такое же значение, как температура человеческого тела: до 37 градусов — здоров, чуть выше — болен, а свыше 40 наступает угроза жизни. Вот и рейтинг главы государства, превышающий 80%, — явный индикатор политической мобилизованности общества, чрезвычайной активности населения в поддержке национального лидера. В мировой практике такие показатели фиксируются нечасто, как правило, в некоторых экстремальных ситуациях. Например, в Великобритании у премьера У. Черчилля был рейтинг свыше 80% в периоды побед во Второй мировой войне, у М. Тэтчер — после Фолклендской войны в мае 1982 года, а в США у Дж. Буша-младшего — после разгрома армии Саддама Хусейна и его пленения в апреле 2003 года. В названных случаях речь шла о кратковременном политическом ажиотаже, который невозможно было использовать для целенаправленной искусственной политической мобилизации масс, поскольку никто из названных политиков не имел институциональной возможности для превращения своей временной популярности в перманентный культ вождя. Уинстон Черчилль, которого в мае 1945-го англичане чествовали как триумфатора, уже в июле того же победного года узнал о поражении своей партии на выборах, находясь при этом на Потсдамской конференции, решавшей судьбу послевоенного мирового устройства. Там же он признал: «Что бы там ни было, а избиратели имеют полное право сыграть с нами такую шутку. В этом и заключается демократия. За нее-то мы и сражались».

3. Культ вождя и природа тоталитарной мобилизации

Принципиально иной политический режим сложился в странах, в которых политики становились несменяемыми «вождями народа» и единоличными правителями на десятилетия:

— Б. Муссолини (1922—1943), И. Сталин (1924—1953), А. Гитлер (1933—1945), Мао Цзэдун (1943—1976) и др.

Один из основателей советской эмпирической социологии и организаторов первых исследований общественного мнения В. ***Шляпентох*** пишет, что если бы в 1930-е годы использовались замеры рейтинга политиков, то у Сталина он был бы примерно таким же, как рейтинг Путина ныне, или чуть выше, хотя с точки зрения политической мобилизации разницу между 85% поддержки и 99% социолог считает несущественной. Добавлю от себя, что рейтинг и других упомянутых вождей был бы не ниже. Еще важнее для нашей темы признание выдающимся социологом спустя почти полвека после первых советских исследований общественного мнения правоты тех ортодоксальных марксистов, официальных советских философов, которые считали, что в Советском Союзе «бессмысленно изучать общественное мнение». Разумеется, не потому, что социология — «продажная девка капитализма», а из-за отсутствия в тоталитарном государстве с единой идеологией общественного мнения, отличающегося от «мнения» государственной пропаганды.

Революционная смена власти в Киеве была не столько причиной, сколько поводом для милитаризации российского общества.

В России появление сталинизма часто связывают с особенностью российской истории и чуть ли не генетической укорененностью сервильного, имперского сознания. Но такой взгляд не способен объяснить появления в XX веке политических режимов, сходных между собой, по крайней мере, в обожествлении вождя. А ведь это произошло в целой дюжине стран: в католической Италии при дуче; в преимущественно протестантской Германии при фюрере; в атеистическом СССР при «великом вожде народов»; в конфуцианском Китае при «великом кормчем»; в буддистской Корее при «великом Вожде — Солнце Нации» Ким Ир Сене; в исламском Иране при «великом аятолле» Хомейни и др. Специфика национальной культуры не препятствовала появлению однотипных политических моделей, не ломала их, а лишь придавала им особый национальный колорит. Например, германский нацизм появился в стране, прошедшей этап становления рациональной бюрократии, отличавшейся культом порядка, а вот итальянский фашизм появился в стране, где традиционно не очень почитался порядок и свирепствовала мафия. Разумеется, итальянская традиционность мешала эффективной мобилизации, но не останавливала ее: фашизм в Италии продержался вдвое дольше, чем нацизм в Германии. В СССР были преграды для мобилизации, похожие на итальянские, но они компенсировались

возможностью высоких затрат демографических ресурсов: чем меньше порядка, тем больше затрат человеческих жизней. Вне зависимости от историко-культурных особенностей мобилизация в вождистском обществе обусловлена действием однотипных факторов. И во всех подобных случаях, как отмечает В. Шляпентох, «поразительное единодушие всех фирм по изучению общественного мнения свидетельствует не о подлинной лояльности режиму в противовес другим альтернативам, а о мощи политической машины».

Подхватывая метафору «политической машины», можно сказать, что она обеспечивает тотальное (или почти тотальное, характерное для конформистского большинства общества) **единомыслие за счет целого ряда *механизмов политической мобилизации*:**

1) — во-первых, ***отсутствия реального политического выбора***, включая и имитацию выбора (вождю нет и не может быть альтернативы, даже если он дряхлый старик);

2) — во-вторых, ***нагнетания страха***, и не только в виде репрессий типа ГУЛАГа, Маутхаузена, инквизиции или «охоты на ведьм», но даже и в таких «мягких» формах устрашения, как увольнение с работы историка за идеологически крамольное сравнение или запрет спектакля, увольнение директора театра за те же проявления идеологической крамолы;

3) — в-третьих, ***подкупа единомышленников, провоцирования перебежчиков***. Перекупленные, пригретые ренегаты («отрекшиеся»), идейные и политические перебежчики в партию власти или в свиту государя всегда были многочисленны на Руси (С. Уваров, Ф. Булгарин, М. Катков), а ныне их и не счесть;

4) — в-четвертых, ***культурного растления общества, архаизации массового сознания***. Сам термин «вождь» указывает на попятные движения общества к трайбализму, но еще больше эта ***архаизация*** **проявляется в ослаблении рациональных свойств массового сознания и в утрате индивидуальности, то есть в возвращении к стадности**.

На мой взгляд, **культ вождя и тотальное единогласие подданных достижимо в любом обществе, если в нем будут созданы условия, отбрасывающие его к состоянию социальной и культурной архаики**

— к 1) отсутствию выбора в политике и к 2) иррационализму в массовом сознании.

Пример великих культур, сорвавшихся в дикость, как Германия во времена нацизма или Китай времен «культурной революции», это доказывает.

И все же вероятность и глубина такой архаизации неодинаковы в разных типах обществ. Они тем выше, чем исторически беднее культурная почва в той или иной стране, чем меньше опыт политического разнообразия и тоньше слой рационализма.

В целом же духовное растление дается легко, поскольку движение от культуры к натуре, от цивилизации к архаике неизмеримо проще и легче, чем подъем от дикости к цивилизации, особенно если попятное движение подгоняется властью.

4. Заколдовывание мира: «разуму трудно спорить с абсурдом»

М. Вебер называл рационализацию сознания, освобождение человека от влияния мистики «расколдовыванием мира» (Entzauberung der Welt), считая этот процесс одной из важнейших закономерностей исторического развития.

Тоталитаризм как «современное варварство» занимается прямо противоположным — подавляет рациональность.

И в современной России заметны признаки такой динамики.

Например, на вопрос социологов Левада-центра «Какой страной хотели бы видеть Россию — великой державой, которую уважают и побаиваются другие страны, или же страной с высоким уровнем жизни, пусть и не одной из самых сильных стран мира?»

> — в 2006 году всего около трети (36%) опрошенных выбирало ценность «величия», а две трети (62%) отдавали предпочтение благосостоянию.
>
> — В 2014 году произошел перелом в массовом сознании, и показатели предпочтений «благосостояния» и «величия» почти сравнялись: 47% россиян ответили, что хотят видеть Россию великой державой, и 49% отдают предпочтение благосостоянию.

С этими переменами в значительной мере связан и рост рейтинга Путина, ведь его главным достижением большинство считает укрепление величия России, равно как и то, что ее стали больше бояться за рубежом.

Растущий антиамериканизм, охватывающий почти 3/4 населения, во многом базируется на этой же идее, поскольку «Америка противостоит российскому величию, испугавшись того, что Россия встает с колен».

Почти двукратный рост (с 2012 года) доли россиян, оправдывающих сталинские репрессии, косвенно также связан с отмеченными переменами, ведь «Сталин боролся с врагами, препятствовавшими величию России».

Идейные перебежчики в партию власти всегда были многочисленны на Руси, а ныне их и не счесть.

В России в последние два года быстро набирает обороты такая форма архаизации, как

> ***десекуляризация*** всей общественной жизни — 1) сжатие ***мирского*** и гигантское 2) распространение зоны ***сакрального***, само обсуждение которого кощунственно.

«Сравнение политического режима России с тоталитарными — страшное кощунство, критика власти — святотатство…».

Министр иностранных дел С. ***Лавров*** считает кощунственным выдвижение политизированных интерпретаций убийства ***Немцова***, а бывшие российские граждане в руководстве «ДНР» и «ЛНР» называют ОБСЕ неадекватным и «кощунственным».

После присоединения Крыма в массовом сознании были сформированы ***мессианские настроения***:

> «Великая Россия призвана защитить русский мир от любых врагов: фашистов, либералов, Запада». Еще раньше мессианство стало проявляться у лидера нации. Д. Тренин подчеркивает заметные изменения в дискурсе и в поведении лидера России в последние годы, отмечая, прежде всего, что «Путин, похоже, уверовал в свою Богом данную историческую миссию. Человек, известный своим прагматизмом, называвший себя слугой общества, управленцем, превратился в посланца высших сил. Путин не только стал упоминать Бога в публичных выступлениях, но и вел себя как человек, делающий то, что поручил ему Всевышний».

Один из основоположников ***политической антропологии*** Э. Эванс-***Притчард*** как-то невзначай сказал в конце 1940-х годов, что

> — изучение роли колдунов у африканских племен азанде помогло ему понять природу тоталитаризма.

Спустя десятилетия становится понятным фундаментальный смысл этой идеи: культ как пожизненного вождя нации, так и колдуна основан на одном и том же

> — признании непостижимого, мистического могущества отдельного человека, в которого вселяется магическая, сверхъестественная сила или способность.

В начале 1990-х протоирей Александр Мень, сравнивая безграничную власть мага, колдуна с «культом личности», подчеркивал, что в обоих случаях такая

власть сверхчеловека «противостоит истинной вере, выражающейся в любви и доверии к Творцу, в смирении гордыни».

Колдун и вождь используют однотипные механизмы подчинения себе масс, обращаясь не к их разуму, а к эмоциям докультурного слоя, прежде всего, к страхам, фобиям.

Герой романа Э. ***Ремарка*** «Ночь в Лиссабоне» нелегально приезжает в гитлеровскую Германию и больше всего поражается тому, что люди стоят толпами у городских радиоточек и горячо поддерживают алогичную информацию. Их запугивают рассказами о кознях врагов Германии во времена, когда их страна захватывает все новые земли.

> *В России набирает обороты такая форма архаизации, как сжатие мирского и гигантское распространение зоны сакрального, само обсуждение которого кощунственно.*

Запуганный человек больше прижимается к вождю и ищет спасения в единении с «великим сообществом»:

> — «белой расой», «мировым пролетариатом», «всемирным халифатом», «великой империей» и др.

Колдун же способен дать утешение, снять страхи — опять же мистическим путем, прежде всего, устранением той нечистой силы, от которой исходят все напасти.

Такой мистический характер утешений лучше всего демонстрирует современная российская пропаганда.

Она создает образ страшного врага, который с помощью магии «розданных печенек» способен вызвать «цветные революции» в любой стране, но и утешает аудиторию, показывая, что этого врага нетрудно превратить в «атомную пыль» (почему-то без ответной угрозы для своей страны). Военный теоретик рассказывает российской публике, как накликать на Америку 500-метровые океанические волны, чтобы ее всю затопило, или сбросить атомную бомбу на Йеллоустонский вулкан, чтобы весь американский континент рассыпался на мелкие кусочки. Не знаю, насколько реально страшны эти военные угрозы, если они публикуются в открытых источниках и при этом офицера, распространяющего их, не привлекают к уголовной ответственности (в отличие от многодетных домохозяек) за разглашение военной тайны. Так или иначе, подобные выступления военных экспертов сильно напоминают заклинания шаманов и дают основания для предположений, что эти стратеги втыкают иголки не только в геополитические карты, но и в восковые фигурки противника.

Трудно сказать, как далеко могут зайти человеческие сообщества, возвращающиеся к истокам традиций. Очевидно одно: нагнетание

иррационализма — важнейший фактор самосохранения мобилизационных режимов. Французский историк А. Безансон мудро подметил, что политическая утопия исхитряется «сделать саму свою утопичность источником бесконечного долголетия. Реальности трудно бороться с ирреальностью, разуму трудно спорить с абсурдом».

5. Незавершенная мобилизация

Мы говорили о том, что между вождизмом во власти и единомыслием в обществе существует заметная связь, но она далеко не абсолютная и не всеобъемлющая.

Начну с того, что

> — фиксируемая ныне в России консолидация большинства населения с властью весьма ограничена по своему предмету.

Это, прежде всего, так называемая ***негативная консолидация*** против врагов.

Но поскольку враги виртуальные, то и консолидация такая же — это объединение зрителей, болеющих за «наших», за свою команду по телевизору.

Это консолидация респондентов, готовых на досуге сказать интервьюеру, что они поддерживают президента.

Но **такое единомыслие не переходит в единство действий.**

Даже на митинги в поддержку власти людей приходится привлекать с помощью административных ресурсов или проплачивать приход туда безыдейных, корыстных клакеров.

С точки зрения самоорганизации оппоненты власти более активны.

Недавний пример — ситуация вокруг спектакля «Тангейзер» в Новосибирске. Пресса, включая официозную, отметила, что на митинги сторонников запрещения спектакля (это решение поддержали власти) вышли сотни людей, а за возвращение запрещенного спектакля в репертуар — тысячи демонстрантов.

Негативная консолидация — продукт быстропортящийся, поскольку образ врага меняется, и иногда им становится недавний кумир.

Для ***позитивной же консолидации*** нужны духоподъемные цели, но их сейчас в России нет по разным причинам.

В экономической сфере образ счастья — это «когда у соседа корова сдохнет».

Какие-то цели власть выдвигает, но они не подхватываются обществом или противоречат наблюдаемым в нем тенденциям.

Например, поддерживают ли россияне декларируемые властью цели защиты традиционных ценностей? Нет! В действительности наблюдается лишь заметная общественная активность против «чуждой» культуры, но не в защиту достижений своей культуры, которая, напротив, часто натыкается на сопротивление властей, как, например, в случае пикетов общественной организации «Архнадзор». Вообще активность под лозунгом «запретить» сильно опережает активность в сфере созидания. Активность в сопротивлении новому многократно сильнее активности в возрождении традиционной, аутентичной культуры. Во всех этнических и религиозных группах России ныне преобладает тенденция свертывания традиционных социальных отношений. Так, традиция почитания старших ослабевает даже в республиках Северного Кавказа, не говоря уже о центральной России. Повсеместно сужается сфера и активность семейно-родственных контактов. Растет количество разводов (в том числе и в среде известных политиков), и особенно сильно растет доля детей, рожденных вне брака. К несчастью, в российских роддомах растет число брошенных младенцев; какие уж тут традиционные ценности?

Классические тоталитарные режимы обеспечивали себе социальную поддержку, выдвигая глобальные цели:

> **— «мировой революции», «тысячелетнего рейха», «всемирного исламского халифата» и т.п.**

Современная Россия позиционирует себя как аутсайдер, борясь не «за», а только «против», в геополитическом отношении — против гегемонизма.

Фактически же она лавирует между двумя центрами силы — Западом и Китаем.

> Вроде бы появилась цель защиты «русского мира», но после присоединения Крыма она не предполагает развития, по крайней мере, экспансии.

Движение в Казахстан исключено — это поставит Россию в оппозицию не только Америке, но и Китаю; проект «Новороссия», скорее всего, нереализуем по многим причинам, в том числе и потому, что почти вдвое снизилась (Левада-центр) готовность россиян поддержать военные действия России против Украины (с 74% до 41% с марта по август2014 г.).

Впрочем, как раз эти настроения нетрудно изменить, поскольку милитаризация массового сознания — одна из самых простых задач для пропаганды. Вот воздействовать на сферу экономических интересов людей куда сложнее; как говорится, «сколько ни говори “халва”, во рту слаще не станет».

Негативная консолидация — продукт быстропортящийся.

В экономической сфере образ счастья, если судить по современным российским медиа, — это «когда у соседа корова сдохнет».

Нам много рассказывают о том, как плохо кончит Америка: к 2025 году ее экономика «лопнет как мыльный пузырь, поскольку держится только на станке, печатающем доллары» либо «она рухнет под напором перенаселения и нехватки ресурсов», а может, ее «накроет» новый мировой потоп, а Россия выйдет из воды сухой, сидя то ли на коньке-горбунке, то ли на печи. Еще пару лет назад нам обещали удвоение ВВП — или хотя бы что Россия догонит Португалию. Сейчас о развитии и речи нет, разговоры ведутся лишь о том, как долго продержится падение. Понятно, что чем тема ближе к вопросам экономики и внутреннего развития, тем меньше шансов у власти заручиться по ней поддержкой населения. Какое-то время проблема может «замораживаться» разговором о том, что «Америка отбирает зарплату у российских врачей и учителей», но долго эта магия не удержится — эта сказка надоест, потому что надо есть.

В социально-экономической сфере России нет ни малейших признаков всеобщей мобилизации. Новая индустриализация, новый Днепрогэс или Турксиб не предвидятся. Пока в России все тот же период безвременья, цели развития не ясны ни элите, ни обществу. Да, есть магия вождя и его медиаколдунов, она позволяет манипулировать общественным мнением; она пока обеспечивает самосохранение власти, но эта магия не тотальная и не прочная.

6. Каково будущее страны после постановки «Тангейзера»?

Судьба театральных спектаклей и их авторов в СССР и постсоветской России — хороший показатель политической ситуации, характеризующий также и перспективы на будущее. Примером может служить судьба двух режиссеров — Всеволода Мейерхольда и Александра Таирова, а также их жен, выдающихся актрис Зинаиды Райх и Алисы Коонен. Когда тоталитаризм свирепствовал, недовольство вождя спектаклем (в 1934 году постановка Мейерхольдом «Дамы с камелиями» оскорбила чувства Сталина) привело не только к закрытию театра, но и к мученической смерти режиссера и его жены З. Райх. Когда же тоталитаризм стал угасать, то нелюбовь вождя к Камерному театру и его закрытие в 1949-м не привели ни его главного режиссера А. Таирова, ни его жену не только к пыткам и расстрелу, но даже и к тюрьме. В 60—70-е годы стало еще больше свободы: спектакли закрывали, но о тюрьмах для режиссеров уже и речи не было. Ныне же единственный человек, которому после упоминавшейся постановки «Тангейзера» грозит тюремное заключение, — это вовсе не художник, а театральный менеджер, да и то не за спектакль, а за махинации с бананами. Так, может быть, и прав был К. Маркс, сравнивая попытки повторения истории с фарсом?

Нынешний «незавершенный (а может, и несостоявшийся) тоталитаризм» в России ближе к закатному, чем к подымающемуся периоду, и он недолговечен.

Вообще мобилизационные режимы по историческим меркам самые недолговечные:

1) — **во-первых, они выстроены под конкретную фигуру, которой при жизни нет альтернативы, а после смерти — достойной замены**;

2) — **во-вторых, они держатся на эмоциях, которые переменчивы.**

Дуче в Италии долго пользовался всенародной любовью (1920—1930-е годы), а уже в начале 1940-х тот же народ демонстрировал полное разочарование им: от любви до ненависти — один шаг.

Еще важнее, что меняются лидеры, а с ними и политика:

— в Китае после несгибаемого Мао пришел гибкий Дэн Сяопин; в Иране после фанатичного М. Ахмадинежада пришел прагматичный Х. Рухани; а уж в России маятник смены правителей («реформаторов» и «консерваторов», «лысых» и «волосатых») действует как хороший часовой механизм.

Исторически все процессы ускоряются, и я думаю, что время жизни мобилизационных режимов сейчас измеряется уже не десятилетиями, а годами.

Впрочем, еще раз сошлюсь на мудрого А. ***Безансона***:

«Те, кто наблюдал за существованием Советского Союза, прекрасно видели, что тамошний режим постепенно загнивает, однако видели и то, что это гниение не имеет точно отмеренных сроков и заранее намеченных пределов».

***

№ 3.190

Миф Путина: Куда подевался самый страшный диктатор современности?

2024-08-12

ВЛАДИМИР ШЕВЧЕНКО, АНДРЕЙ САВАРЕЦ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

Владимир Путин: Кукла в руках спецслужб и проекция народных ожиданий

The Economist в мае 2022 года опубликовал статью, в которой назвал Путина кукловодом (Master of Puppets). Тем самым повторив ключевую ошибку абсолютного большинства всех политиков, аналитиков и журналистов.

Эта ошибка происходит из неверного постулата:

> **— что Путин субъектен и в своих действиях исходит из интересов личной власти.**

Авторы же настоящей статьи на протяжении длительного времени последовательно доказывают, что Путин не кукловод, а кукла!

***

Культ Путина как процесс сакрализации российского вождя в первую очередь – заслуга масс-культа и масс-медиа; результат пропаганды и психологической обработки массового сознания населения.

Эмиль ***Паин*** в статье «***Магия тоталитаризма***» отмечает:

— **«Тоталитаризм — это политический режим, основанный не только на репрессиях, осуществляемых властью, но и на тотальном единомыслии мобилизованного общества.**

Одним из механизмов мобилизации является архаизация массового сознания.

Культ как пожизненного вождя нации, так и колдуна основан на одном и том же — признании непостижимого, мистического могущества отдельного человека, в которого вселяется магическая, сверхъестественная сила или способность».

Отмечается, что успех создания культа и мифологизации фигуры Путина является свидетельством существования архетипов и рудиментов традиционного (доиндустриального) общества, комплексов и «коллективного бессознательного» русского этноса; а также перманентной психической депрессии рядовых россиян в условиях постоянного транзитивного (переходного) состояния российского общества.

Д. ***Тренин*** подчеркивает заметные изменения в дискурсе и в поведении лидера России в последние годы, отмечая, прежде всего, что

«Путин, похоже, уверовал в свою Богом данную историческую миссию. Человек, известный своим прагматизмом, называвший себя слугой общества, управленцем, превратился в посланца высших сил. Путин не только стал упоминать Бога в публичных выступлениях, но и вел себя как человек, делающий то, что поручил ему Всевышний».

Культ, или точнее сказать, миф Путина был построен (и отчасти небезосновательно) на фокусировке коллективного «путина» для достижения конкретной цели или выполнения задачи, игнорируя отвлекающие факторы или внешние воздействия.

После аннексии Крыма даже граждане западных стран признавали, что путинскому режиму удалось «вырулить» ситуацию с наименьшими потерями, а вступлением в сирийскую кампанию и вовсе навязать свою волю.

Нарочитая маскулинность, наглость, а временами и откровенное хамство вызывали восторг у россиян и в то же время недоумение, а местами и скрытую зависть на Западе – в противовес их женоподобным политикам.

Как написал Эмиль ***Паин***

«В России консолидация большинства населения с властью весьма ограничена по своему предмету. Это, прежде всего, так называемая негативная консолидация против врагов. Даже на митинги в поддержку власти людей приходится привлекать с помощью административных

ресурсов или проплачивать приход туда безыдейных, корыстных клакеров.»

И хотя действительно, негативная консолидация — продукт скоропортящийся, но «здесь и сейчас» это работает.

Прикосновение и лицезрение концентрированной воли, чувство причастности к великим проектам провоцирует у россиян ***вхождение в высокоэнергетическое состояние, недоступное в обычных условиях.***

Именно чувством сопричастности можно объяснить иррациональное стремление россиян к территориальной экспансии.

Захватами чужих территорий и сопутствующими этому военными преступлениями россияне компенсируют свою выученную за столетия рабства беспомощность.

Образ, выстроенный российской пропагандой, тем более резко контрастирует с теми действиями, которые совершает Путин во время кризисных событий.

***

По уже сложившейся традиции Путин во время острейших кризисов банально прячется.

Когда русских выбили из-под Изюма – Путин с салютом открывал самое большое колесо обозрения.

> После подрыва Северных потоков реакция Путина произошла только на 3-й день, Крымского моста – слабая реакция только на 2-й день.
>
> Потерю Херсона он вообще не комментировал. Как и атаку беспилотником Сенатского дворца – свою кремлевскую резиденцию.
>
> Когда была атакована Москва и Рублевка, Песков тут же заявил: *«Путин не планирует выступать с обращением после атаки БПЛА»*.
>
> Песков после обстрела Шебекино: «Обстрелы города Шебекино в Белгородской области не могут оказать влияния на ход военной операции».
>
> Во время вооруженного мятежа Пригожина Путин вообще был неизвестно где.

Почему так происходит, авторы детально описали в материале “***Мартовские иды***”, приводя очередные доказательства несубъектности Путина и **его пребывания под полным контролем со стороны ФСБ, и даже собственного пресс-секретаря.**

Точно так же и на сей раз

> – во время прорыва ВСУ в Курской области Путин в рассеянном состоянии заслушал откровенное вранье начальника Генштаба Герасимова и пошел заниматься другими, вероятно, для него более важными делами.

Например, подписал Указ о создании Национального центра генетических ресурсов автохтонных сортов винограда на базе атомного института в городе Курчатове, над которым нависла реальная опасность от наступающих украинских войск. Вероятно, появление новых сортов винограда в России – дело поважнее любого прорыва границы будет.

Подумаешь, «нацисты» за три дня захватили больше международно признанной территории государства, чем «вторая армия мира» за последний год.

Просто по словам Пескова, у Путина никогда не падает… работоспособность.

И он в перерывах между подходами к управлению т.н. СВО и установлению глубоких дипломатических связей с иностранными людоедами, успевает ещё и создавать институты винограда.

То есть Путин продолжает делать вид, что в Курской области ничего такого не происходит, а лишь есть отдельные проявления терроризма.

> «Сегодня в повестке дня оперативного совещания с постоянными членами Совета безопасности очень важный вопрос, касающийся отдельных аспектов борьбы с терроризмом», — уточнил Путин.

Далее слово держал глава ФСБ ***Бортников***, очевидно по линии пограничной службы, которая подчинена ФСБ.

Это очень важный момент, который к тому же полностью укладывается в рамку «управляемой революции», в ходе которой спецслужбы должны свалить росармию политически, используя т.н. СВО.

The ***Wall Street Journal*** в статье «В то время как украинские войска захватывают российскую территорию, Кремль утверждает, что в этом нет ничего страшного» наконец-то обратил внимание на то, о чем мы уже давно говорим: «В пятницу российское правительство назвало свои действия в приграничных Курской, Брянской и Белгородской областях «контртеррористической операцией», придав им такой же юридический статус, как и действиям правоохранительных органов против исламистских экстремистских группировок на Северном Кавказе. Таким образом, боевые действия на украинской границе перешли под общее командование ФСБ, а не военных».

Но WSJ не развивает дальше эту мысль, а она очень чрезвычайно важна!

1) — Во-первых, необходимо помнить, что Пограничная служба РФ, ответственная за охрану госграницы, структурно и функционально подчинена ФСБ.

2) — Во-вторых, правовой режим Контртеррористической операции ставит ответственными за противодействие прорыву ВСУ именно ФСБ, которые сполна используют шанс в очередной раз подставить росармию. Все это происходит в условиях полного демонтажа Минобороны РФ и Генштаба под благовидным предлогом борьбы с коррупцией.

Действительно, если бы РФ объявила военное положение, которое было бы абсолютно логичным, в приграничных с Украиной областях, то за ситуацию отвечала бы росармия. Как она отреагировала бы вопрос десятый, но даже со всей своей неповоротливостью как-то бы действовала.

Теперь же ситуация полностью в руках спецслужб.

Как в отчаянии написал (еще до наступления ВСУ в Курской области) один из видных идеологов русского нацизма ***Холмогоров***:

«Самые крупные победы русские одержали над своим Минобороны».

Кстати, ***Bloomberg*** написал, что ***Герасимов*** знал о готовящемся вторжении, но не доложил ***Путину***.

Казалось бы, почему глава Генштаба не смог доложить такую важную информацию?

Но, как мы знаем, Путин не пользуется, ни мобильным телефоном, ни и интернетом. Аппарат президента РФ, полностью управляемый ФСБ, легко мог поставить Герасимова в «режим ожидания».

Кстати, почему Герасимов, который, якобы, написал заявление на увольнение, до сих пор не уволен? И это на фоне арестов его коллег и начальников.

Дело в том, что для коллектива руководитель, написавший рапорт на увольнение, уже «хромая утка». Какие бы распоряжения он ни отдавал, их можно не выполнять, или выполнять чисто формально.

Такая ситуация полностью устраивает спецслужбы, которые похоже, что уже выбрали, на кого они повесят этот и другие провалы т.н. СВО.

***

Также примечательна реакция РФ по внешнеполитической линии. А точнее ее полное отсутствие.

Пост в соцсетях Марии Захаровой о том, какой кровожадный Зеленский, или очередной агрессивный выпад Медведева не в счет.

Россия даже не запросила экстренное заседание Совета Безопасности ООН.

Российскому представителю в СБ ООН Небензе было бы трудно объяснить международному сообществу, в чем принципиальная новизна в нарушении границы и территориальной целостности РФ. Ведь согласно Конституции и законов России т.н. “СВО на Украине” идет сугубо на территории России.

WSJ также наконец-то заметила то, что авторы настоящей статьи спрогнозировали еще после «референдума» на новых территориях: «В то время как украинское наступление на международно признанную российскую территорию может показаться драматическим поворотом событий многим на Западе, в России это не так. Кремлевская пропаганда рассматривает все боевые действия в этом конфликте как происходящие на российской земле.

Москва, в конце концов, объявила о присоединении Донецкой, Луганской, Херсонской и Запорожской областей Украины осенью 2022 года, и с точки зрения российской конституции нет никакого юридического различия между украинским наступлением в Курске или на юге Украины».

Поэтому противостояние ВСУ армии России, например, на Донетчине, с точки зрения российской конституции, тождественно наступлению в Курской области.

В этой ситуации и обращение за помощью к странам ОДКБ будет выглядеть весьма странно.

В общем, внесением «новых территорий» в свою Конституцию, РФ загнала себе гарпун в ногу, который теперь можно выдернуть только с мясом.

***

Все эти факты вызывают один глобальный вопрос

> **– куда подевался «сверхсубъектный», «всемогущий» Путин, «постоянно повышающий ставки», «величайший геостратег, жаждущий восстановить Советский Союз?».**

Наш ответ – **его никогда не было!**

Путин – это проекция! Пустая оболочка, которую наполняют в соответствии с социологическими замерами. Тем самым воплощая и легитимизуя общественный запрос.

Образ Путина сконструирован (и продолжает конструироваться) таким образом, чтобы наилучшим образом отвечать чаяньям глубинного народа России.

И именно спецслужбы очень квалифицированно подстраивали образ «великого национального лидера» под народные ожидания.

Ведь начинал Путин как либерал, евроатлантист и глобалист.

Еще в 2003 году Россия и ЕС договорились о формировании общего экономического пространства, координации правил экономической деятельности без создания наднациональных структур.

А партнерство Евразийского союза и ЕС в 2011 году рассматривалось Путиным как возможность изменения геополитической и геоэкономической конфигурации всего континента.

И за очень короткий срок Путин эволюционировал до кровожадного диктатора, стремящегося к максимальной изоляции (в терминах пропаганды – суверенитету).

Если такую трансформацию личности можно легко представить,

то

> — совершенно невозможным является ситуация, что эти изменения Путин транслировал на весь 140 миллионный народ, а десятки миллионов послушно радикально менялись вместе с ним (по историческим меркам – мгновенно).

Гораздо легче представить себе обратную картину

> – не Путин подмял под себя народ России, а народ России постепенно воплощал в Путине свое коллективное подсознательное.

Сам же Путин – кукла в руках спецслужб, живущая в президентском кукольном домике и старательно выполняющая команды своих кукловодов,

А у них задача одна

> – уничтожить всех политических конкурентов в борьбе за безраздельную власть в России, и закрепить ее в новой конституции в виде системы безраздельного управления по примеру иранского Корпуса стражей исламской революции.

И когда это произойдет, кукла будет выброшена на свалку за ненадобностью.

Авторы:

***Владимир Шевченко**, политолог, доктор философских наук*

***Андрей Саварец**, аналитик, юрист, автор телеграмм канала «**Особое мнение**»*

***

№ 3.191-1

Сів я якось подумать чому великі енергетики Офісу президента з такими очманілими очима мчаться на будівництво Хмельницької АЕС

2024-08-13

Ніколов

А одна розумна мені взяла і сказала: "То понятно, що вони може навіть і не встигнуть добудувати, бо там років на десять роботи і за цей час і війна

закінчиться, і вибори будуть. Не в тому їхня мета. А в тому, щоб запустити бетономішалку. Бо як тільки ти її включаєш - відразу починають тікти в казначейство акти виконаних робіт. І їх тут же починають оплачувать. І ти відразу починаєш намазувать маржу поверх ікри на свій бутерброд".

Ну і відразу розкажу вам ще один секрет рукожопих атомників Зеленського.

Саме трансформатори «Енергоатома» зараз є найбільш незахищеними від ударів.

Антишахедний захист критично важливих підстанцій «Укренерго» разом із підрядниками Держвідновлення вже завершують і до опалювального сезону можуть закрити все найпотрібніше хоча б від шахедів. Але точки, через які енергія виходить з атомних станцій, перебувають у виключному віданні самого «Енергоатому». Вони навіть фізично відділені парканом від решти України.

Так от, **про бетонний захист «атомних» трансформаторів ніхто навіть не згадав**.

Бо там же ж чєртєжи, конструкції, швидкість.

Плюс вже задані будівельниками Кубракова і Кудрицького грошові параметри і темпи будівництв.

А "Велике атомне будівництво" - то просто якась бездонна бочка зі своїм секретним темпоритмом.

***

№ 3.191-2

ZN,UA

НЕВМОЛИМА ПОТРЕБА У «ВЕЛИКОМУ АТОМНОМУ БУДІВНИЦТВІ»

2024-08-12

Юрій Ніколов

Журналіст і засновник проекту “Наші гроші”, Україна

Після повномасштабного вторгнення схема корупційних заробітків в Україні зазнала певної трансформації.

Асфальтна маржа «Великого будівництва» перестала конвертуватись у «чорні» зарплати провладних функціонерів, бо припинилися масштабні ремонти доріг, а ті, що залишилися, — мізерні порівняно з довоєнними часами. Скандал з яйцями по 17 грн завадив встановити годівничку на НЕзбройних закупівлях Міноборони. А постійна увага до цивільного будівництва з його алхімічними кошторисами привела до появи законопроєкту №11057 про зобов’язання публікувати ціни будматеріалів у «Прозорро».

Проте звикла до розкошів влада, з одного боку, зберегла старі, а з іншого — намацала нові ніші для тіньових заробітків:

1) митні пільги та податкові «нюанси» («вічна класика» з модифікаціями під нові потоки);

2) рекет правоохоронців (розквітнув під приводом «нувижепанімаєтє, треба грошей на секретні операції проти рашистів, які ми не можемо офіційно фінансувати з держбюджету»);

3) ігорка (розквітнула у тому числі за рахунок поширення ігроманії серед військових і завдяки тривалому запамороченню у Нацбанку й інших фінансових контролерів, які «не бачили» велетенських потоків грошей, що йдуть через платіжні системи);

4) тютюн (Україну заполонили лотки з сигаретами без акцизу і телеграм-канали з ними ж, а силовикам на це було нецікаво навіть дивитися);

5) зброя (закупівлі вітчизняних дронів одразу були виведені в «тінь» поза «Прозорро», контроль за ціноутворенням було покинуто напризволяще, а імпорт був і є непрозорим для всіх, окрім «чекістів»);

6) непрозоре будівництво, бо ви ж знаєте — хочеш вкрасти, починай будувати.

От на останньому пункті ми й зупинимось у цій статті.

За великим рахунком, в Україні є такі типи будівництва за державні гроші.

Дорожнє тіньове. Воно ведеться за правилами, які Олександр Кубраков упровадив іще під час «Великого будівництва» Голика—Зеленського. Це коли кошторисні ціни будматеріалів приховуються разом із самими кошторисами, а всім назовні залишається просто цифра «скільки коштує заасфальтувати квадратний метр дороги». В умовах картельної змови це ідеальний шлях для роздування цін, бо ніхто ж не побачить, що ти намалював у ціні квадратного метра, а конкуренти ціни не зіб'ють. Під час річного керування команди Мустафи Наєма в Держвідновлення жодних змін у цей порядок внести не вдалося. Тому потенційно це залишається цікавою нішею для заробітків, коли в дорожньому будівництві з'являться гроші. Але зараз їх точно немає, навіть сам Дорожній фонд, що збирав гроші на асфальтування, вже ліквідований.

Цивільне прозоре. Разом із тим команда Наєма доклала багато зусиль для витіснення зайвої маржі з підрядів на відбудову пошкодженого житла та інших об'єктів соціальної інфраструктури. Передусім це робилося за рахунок обов'язкової публікації кошторисної документації на всіх етапах. Тепер, коли замовник публікує кошториси, «Наші гроші» витрачають дедалі більше часу й енергії на пошук завищених цін. Так, ми все одно продовжуємо їх знаходити, і

навіть у проєктах, що фінансуються за гроші ООН і Європейського інвестиційного банку, не кажучи вже про проєкти, які фінансуються з українського бюджету. Навіть в «Охматдиті» за гроші благодійників планували влаштувати розпил. Однак знаходити такі перли стає дедалі важче.

Непрозоре цивільне будівництво. Звісно, багато хто не сприйняв цього тренду як новий modus vivendi і, навпаки, почав приховувати свої кошториси. Наприклад, госпіталь ветеранів у Києві торік оприлюднив кошториси свого ремонту за мільярд гривень із завищенням цін будматеріалів у 2–4 рази, а цього року вже просто не заповнив колонки з цінами.

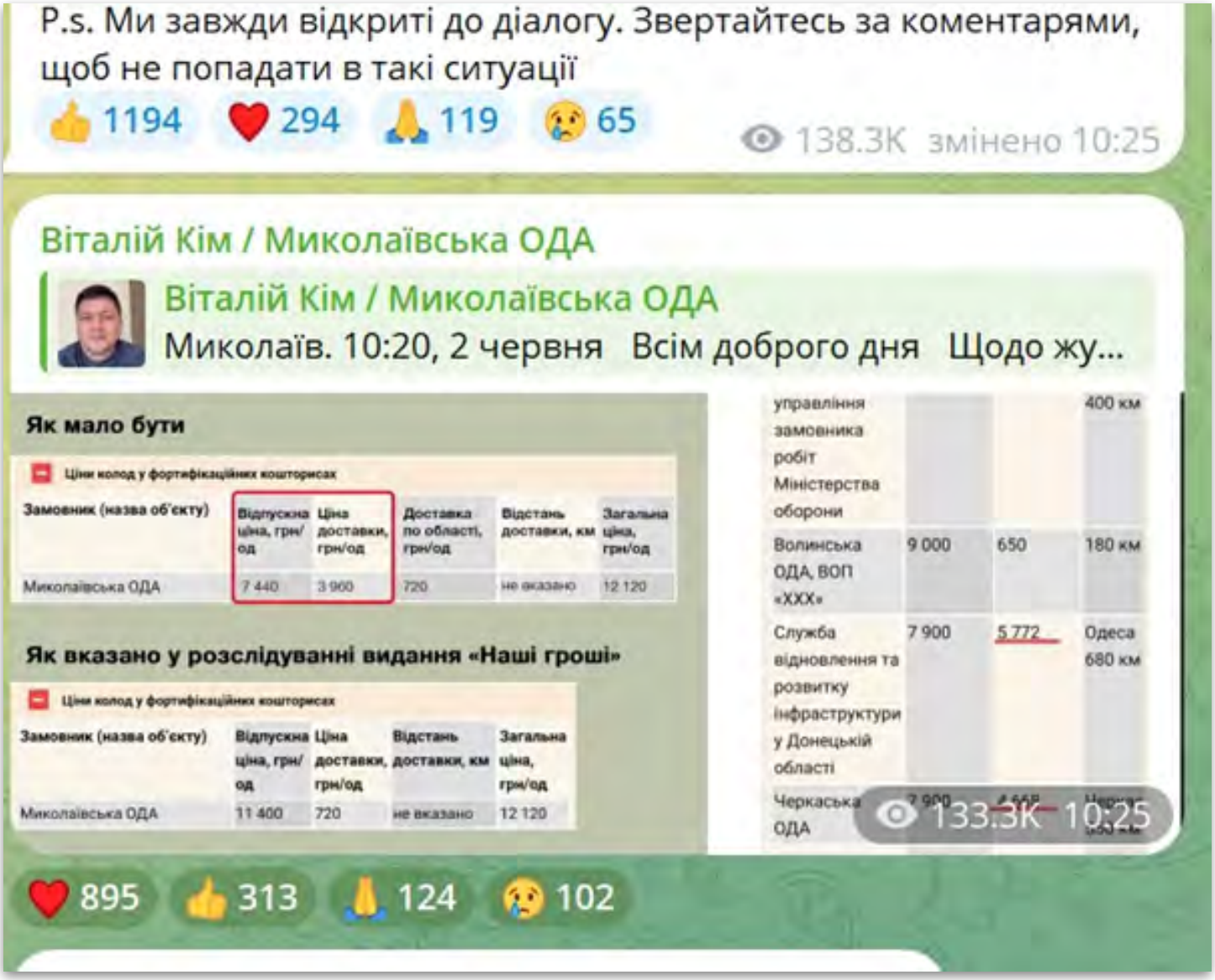
Дехто робить це зухвало, а хтось намагається зберегти обличчя. Наприклад, Запорізька обладміністрація відмовилася надавати журналістам і народному депутату кошториси на будівництво шкільних укриттів на півмільярда гривень через… відключення світла. Мовляв, не можемо включити принтер, щоб роздрукувати кілька таблиць.

Ще один «лайфгак» — приховати назви будматеріалів у кошторисі. Наприклад, прописують якийсь клей за мільйони гривень без марки і виробника. Все, встановити адекватність ціни без виїзної експертизи неможливо. Так це зробили в кошторисі ремонту лікарні в Кривому Розі вартістю 1,3 млрд грн, який щойно віддали фірмі-протеже Юрія Голика з розслідування «Бігус.інфо».

Військове будівництво поза «Прозорро». Із цілком зрозумілих причин подробиці будівництва військових, як то адреси, проєктні рішення, виконавці, мають залишатися таємними. Але жодна з цих обставин не має бути перепоною для оприлюднення цін на будматеріали. Ворогу нічого не перепаде, якщо замовник прозвітує про ціну за тонну арматури чи метр «єгози» без зазначення кількості цих одиниць та адрес цих об’єктів. Це виключно комерційна таємниця, в якій так зручно проростати «яйцям по 17». Або дерев’яним колодам по 11 тис. грн за кубометр, що втричі дорожче ринку, як це виявилось у фортифікаційних проєктах Миколаївської обладміністрації.

Підлеглі Віталія Кіма на депутатський запит надали дані про ціни своїх будматеріалів, які виявилися настільки екстравагантними, що за заявою «Центру протидії корупції» Спеціалізована антикорупційна прокуратура і Національне антикорупційне бюро навіть почали кримінальне провадження (№42024000050000025) за частиною 5 статті 191 Кримінального кодексу за заволодіння бюджетними коштами в особливо великому розмірі.

Сподіваємося, слідство не братиме до уваги дивних пояснень Кіма щодо завищених цін, — він банально підробив у фотошопі сторінку «Наших грошей», щоб показати, як мала би виглядати наша стаття, на його думку. Це не жарт. Це фотофакт.

Енергетичне будівництво поза «Прозорро».

Воно почалося після того, як росіяни 2022 року стали бити по нашій енергетиці. Основний напрям витрачання коштів — будівництво антишахедного захисту над електричними об'єктами у виконанні «Укренерго», Держвідновлення та «Укргідроенерго». Тут з дозволу уряду все непрозоро через воєнний підтекст будівництва. Чим і скористалися.

Наприклад,

> — «Укргідроенерго» закрило всі дані за 4-мільярдним контрактом із фірмою, чиїм основним досягненням раніше був ремонт шкіл на Житомирщині.

Держвідновлення і «Укренерго» в різний час показали ціни будматеріалів для накриттів. Однак закритість самих проєктів залишила великий простір для здогадок і уваги слідчих. Наразі немає жодних даних про порівняльну експертизу проєктів з обсягами робіт. «Наші гроші» не можуть провести таку експертизу, оскільки самі проєкти «під грифом» для простих смертних.

Отже, хоч будівництво і лишається можливим шляхом до нетрудових мільярдів, але заробляти там маржу стає дедалі небезпечніше. Тому на

допомогу спішить нова історія у виконанні «Енергоатому» ціною в 5 млрд дол.

«Великі заробітчани» покладають неабиякі сподівання на проєкт добудови двох енергоблоків на Хмельницькій атомній електростанції. Їхнє будівництво почали ще при Радянському Союзі, тоді ж, у 80-х, закинули. Сорок років дощів, снігів, вивітрювання і корозії, здавалось, не залишали блокам-довгобудам жодних шансів. Але ні, проєкт воскрес і близький до закінчення як ніколи, бо ідеально підходить під всі завдання офісу президента.

Це ж миттєвий запуск «Великого бетонування». Звісно, що будуватимуть ті блоки років десять, якщо не більше. Але ж увесь цей час бетон будуть калапуцяти, акти виконаних робіт оплачуватимуть, а маржа капатиме в кишені. Йдеться точно про десятки мільярдів гривень у найближчі роки. Вони не підуть на фортифікації на сході чи енергообладнання, що потрібне вже зараз для цієї зими і для розподіленої генерації. Їх витратять на щось, що, можливо, працюватиме колись у перспективі, а може, й ніколи.

Що дуже важливо — це буде непрозора історія. Вже зараз усі будівництва об'єктів, пов'язані з відновленням після російських обстрілів, закриті всіма рівнями захисту урядової нормативки. Тому будівництво такого стратегічного об'єкта, як АЕС, також неминуче буде закрите. А відтак, жодного громадського чи експертного контролю.

Підігріває азарт на диво лояльне ставлення американських партнерів до атомних проєктів Банкової. Посол США Бріджит Брінк взяла участь у заливці першого кубометра бетону в блок №5 ХАЕС. Тепер уже колишня спеціальна представниця США з питань економічного відновлення України Пенні Пріцкер наголосила, що «для швидкого розв'язання проблеми нарощування атомної енергетики є абсолютно раціональним рішенням».

Причини цієї лояльності цілком природні і меркантильні. Американці розраховують, що на нових блоках Україна встановить куплені у американців же реактори і закуповуватиме американське паливо. Відтак, тиск з боку Держдепу на профільного міністра Германа Галущенка мінімальний.

Що дало можливість Галущенку і його команді вже запустити підготовчі процеси для великого будівництва.

Через систему «Прозорро» зараз демонстративно проходить купа тендерів по Хмельницькій АЕС. Там закуповують десятки вагончиків-їдалень, гардеробних і нарадчих для будівельників, захисне спорядження для зварювальників і монтажників. Причому на мільйонних тендерах купують усе за нормальними цінами, щоб передчасно не привертати уваги до майбутніх мільярдних закупівель.

Також уже почали проєктувати багатоквартирний будинок для будівельників у Нетишині, поруч із ХАЕС. Замовили навіть власну бетонозмішувальну установку, щоб не віддавати наліво ні копійки за основний будматеріал. І все це вже на десятки мільйонів гривень.

Однак, на щастя для всіх нас, є одна біда. Для запуску «Великого атомного будівництва» треба ухвалити закон. Галущенко вже пробував це зробити у червні, але настільки бездарно провів промокампанію, що голосів на цей проєкт не дали навіть «слуги народу». Відповідно, зведення атомних блоків ціною в сотні мільярдів ризикує так і не розпочатися.

Банкова точно не цього чекає. Тож або Галущенко восени доведе закон до кінця, знайшовши необхідні суми аргументів для мотивації невмотивованих нардепів. Або його роботу виконуватиме інший міністр. Або за справу доведеться братися самому Володимиру Зеленському, який іноді ходить до парламенту. За крайніх обставин.

Впевнені, що перевірені служаки, міністр Г.Галущенко та очільник «Енергоатому» П.Котін, доведуть і цього разу свою користь для загальної справи. Їх сто разів ловили на завищенні цін будматеріалів, але з них як з гуски вода. Бо потрібні люди.

Наприклад, торік «Енергоатом» вирішив побудувати виробниче приміщення в Южноукраїнську за 89 млн грн. Після того, як «Наші гроші» побачили у кошторисі бетон і арматуру по вдвічі завищеній ціні та цей факт став предметом розгляду на тимчасовій слідчій комісії Верховної Ради, той тендер знесли і замість нього провели новий, із дуже хорошою економією, лише за 71 млн грн.

Жодного покарання за той і купу інших розпилів ніхто не поніс.

Це дало змогу Галущенку і Котіну підвищити градус нахабства і безвідповідальності.

Це секрет полішинеля, що саме трансформатори «Енергоатома» зараз є найбільш незахищеними від ударів. Антишахедний захист критично важливих підстанцій «Укренерго» разом із підрядниками Держвідновлення вже завершують і до опалювального сезону можуть закрити все найпотрібніше хоча б від шахедів. Але точки, через які енергія виходить з атомних станцій, перебувають у виключному віданні самого «Енергоатому». Вони навіть фізично відділені парканом від решти України.

Так от, про бетонний захист «атомних» трансформаторів ніхто навіть не згадав.

Ані в «Енергоатомі», ані в Міненерго, ані в офісі президента. Не до того…

***

№ 3.192

Відверте затягування і нові корупційні схеми. Як в Україні "зливають" містобудівний кодекс

2024-06-20

ОЛЕНА ШУЛЯК, *народний депутат, фракція "Слуга народу"*

Кому вигідно зберігати старі підходи у регулюванні містобудівної сфери?

Минуло майже півтора роки з двох обіцяних від початку роботи над ***містобудівним кодексом***, а процес створення якісного системного документа, який би комплексно давав відповіді на складні питання і пропонував рішення проблем та викликів у галузі, явно **в глухому куті.**

> 1) — Кодекс вже намагалися ухвалити у 2010 році, але далі першого читання справа не зрушилась.
>
> 2) — У 2017 році профільне міністерство працювало над документом, але результатів так ніхто і не побачив.
>
> 3) — І ось в 2023 маємо третю спробу, теж з високою ймовірністю провальну.

Відсутність комплексного підходу, свідоме чи несвідоме затягування процесів, брак компетентності і досвіду, а також присутність в складі робочої групи людей, які можуть переслідувати особистий інтерес і чудово пам’ятають старі зручні часи корупційної чорної діри під назвою Державна архітектурно-будівельна інспекція (ДАБІ), яка коштувала державі десятки мільярдів гривень за роки свого існування, коли замість оцифрованих процесів усі рішення щодо видачі дозволів чи введення в експлуатацію ухвалювались в ручному режимі за принципом "взяти-дати", наштовхують на думку, що в цей раз, як і в два попередні, з містобудівним кодексом не вийде. І на це є одразу декілька причин.

1. Відсутність конкретних напрацювань в умовах обмеженого часу

Робоча група виявила бажання зробити процес створення кодексу максимально публічним, що я особисто вважаю правильним і щиро підтримую.

> Фейсбук-сторінка, бібліотека матеріалів, відео-записи усіх засідань - це, безперечно, добре, однак реальних законодавчих напрацювань, які могли б лягти в основу майбутнього документа досі немає.
>
> Є зміст, є набір розрізнених, слабо поєднаних між собою чернеток пропозицій, зауваг і думок за результатами публічних обговорень строкатого переліку тем починаючи від принципів містобудування і завершуючи озелененням, що більше нагадує обмін думками між представниками профільного середовища, аніж глибинні напрацювання для майбутньої законодавчої рамки, що має навести лад в сфері містобудування.

Будь-яка законодавча робота - це тотальна кропітка праця команди, яка розуміється на тонкощах справи, володіє матеріалом і має юридичну експертизу саме в законотворчості.

Кодекси, якщо подивитись на міжнародну практику, пишуть роками. Дійсно, потрібен час, щоб опрацювати все і видати фаховий якісний документ, за яким житиме, по суті, вся країна.

Однак,

> — враховуючи результативність, яку демонструє робоча група, їм потрібно ще не рік і не два, щоб громадськість нарешті побачила реальні напрацювання.

Однак

> — справа в тому, що у нас немає зайвих десятків років на те, щоб чекати, поки ці розрізнені думки та гіпотези тестувались.

Ба більше, ми не маємо жодного морального права тестувати ці гіпотези в режимі реального часу, коли країна зазнала і продовжує зазнавати численних руйнацій, де понад 50 млн квадратних метрів пошкодженого і знищеного житла, щонайменше 30 тисяч об’єктів застарілого житлового фонду, в якому досі проживають люди, сотні проблемних об’єктів по всій країні, а на додачу нові містобудівні виклики, які принесла війна, - це

> **питання укриттів і системи цивільного захисту**, інклюзивності міського простору та соціально-побутових об’єктів, житло для внутрішньо переміщених осіб і так далі.

Я вже мовчу про те, що чекати ***Містобудівний кодекс*** роками - неймовірно зручно для тих, хто зацікавлений в будівельному свавіллі на місцях.

2. Присутність у робочій групі людей із сумнівною репутацією

Мені досі не зрозуміло, чому в робочу групу з розроблення Містобудівного кодексу України, який був би максимально близьким до європейського законодавства, не покликали представників Мінцифри.

> Уявити реформування містобудівної сфери без тотальної цифровізації просто неможливо.

Тим паче, ми вже багато зробили в цьому напрямку, зокрема створили та успішно запустили е-систему в сфері будівництва.

Завдяки цифровізації сфери будівництва вже бачимо потужний антикорупційний ефект.

> 1) — **Держава заощадила 11,2 млрд грн за 3 роки, усунувши людський фактор.**
>
> 2) — **Реальний антикорупційний ефект від цифровізації будівельної галузі становить 1,5 млрд грн на рік.**

Тільки у минулому 2023 році у ЄДЕССБ почали працювати понад 29 тис професійних користувачів:

> архітектори, інженери-проєктувальники та працівники органів архітектурно-будівельного контролю.

Крім цього,

> у системі зареєстрували понад 705 тисяч технічних інвентаризацій, 132 тис дозвільних документів і майже 40 тис проєктної документації. Також система видала понад 33 тис будівельних паспортів та понад 19 тис містобудівних умов і обмежень.

Перший в Україні успішний кейс галузевої цифровізації, яка вже зарекомендувала себе як потужний антикорупційний запобіжник, ми запускали разом із фахівцями Міністерства цифрової трансформації.

Та експертам Мінцифри, повторюсь, місця в робочій групі, що працює над новим кодексом, не знайшлось, натомість за темою містобудівного нагляду та контролю присутні **колишні посадовці сумнозвісної ДАБІ** - наприклад,

> 1) — Олександр ***Бондаренко*** чи
>
> 2) — Юрій ***Васильченко***.

Останній, до речі, за даними ЗМІ, пов'язаний, з чиновником-корупціонером *Олександром Сергієнком*, автором сумнозвісної схеми $5 за квадратний метр:

— коли забудовники змушені були платити за отримання дозвільних документів та введення в експлуатацію.

Хоча давайте відверто:

— схема $5 на вхід, $5 на вихід - це дуже усереднені оцінки, в Києві, Дніпрі чи Львові цінник сягав $15-20 за квадрат. І платити доводилось двічі: і за можливість розпочати будувати, і за введення в експлуатацію.

Заносили централізовано, в орган архітектурно-будівельного контролю, відомі також кейси, коли доводилось платити двічі - через неузгодженість домовленостей всередині органу контролю.

Олександр ***Бондаренко*** свого часу **двічі очолював сумнозвісну ДАБІ** (2006-2009, 2010-2011)

- орган, який **коштував державі 3 млрд грн щороку** за рахунок тотальної корупції, що процвітала там на усіх щаблях, був також ініціатором так званого Нового Порядку ліцензування в будівництві, який ринок тоді між собою називав "відкатом на роботу".

Судячи з усього, ідея поставити на потік хоч когось нікуди не зникла, адже в останніх презентаціях пана ***Бондаренка*** про державний архітектурно-будівельний нагляд є теза про

— "обов’язкову сертифікацію виконавців будівельних робіт" (а це плиточники, сантехніки, електрики і так далі).

— Боюсь навіть спитати, хто цю сертифікацію буде забезпечувати і скільки вона коштуватиме.

Хоча давайте порахуємо:

— візьмемо 100 тисяч осіб, які працюють в будівельній сфері і, скажімо, всього десять тисячі за таку "сертифікацію" і отримаємо одразу 1 млрд грн - потенційного корупційного потоку. Зрозуміло, що десять тисяч - це навряд та сума, заради якої можна пробувати протягнути відверто корумповані ідеї. Ставки вищі, як не крути.

Що це, як не чергова спроба встановити відверту монополію в інтересах окремих осіб? Подібне ми вже проходили, варто лише згадати розслідування журналістів проєкту "Наші гроші" про те, як ***Національна спілка архітекторів*** **фактично монополізувала не лише атестацію, але й навчальну підготовку до неї**.

Схема здавалась майже ідеальною:

— Спілка відправляє архітекторів до компанії "Навчально-експертний центр НСАУ", співзасновником якої є сама спілка, а кінцем бенефіціаром її голова. Зручно, чи не так?

Саме монополія і стара система в сфері містобудівного контролю призвела до анархії в будівництві та розквіту корупції.

Долаючи тотальний спротив, ми ліквідували ДАБІ і створили на її місці ДІАМ, який зарекомендував себе за роки існування в тотальний антипод корумпованого попередника.

І зараз, судячи з усього,

1) — маємо загрозу повернення старого схематозу під новим соусом із назвою "Містобудівний кодекс України".

Звичайно,

2) — якщо цей документ взагалі коли-небудь побачить світ.

***

№ 3.193

Концепція за 45 мільйонів: про що мовчать розробники містобудівного кодексу

2024-07-29

ОЛЕНА ШУЛЯК, *народний депутат, фракція "Слуга народу"*

Чому розробники містобудівного кодексу досі не оприлюднили документ і чи дійсно проблема у фінансуванні?

— Нещодавно Київрада ухвалила за основу детальний план території (ДПТ), який передбачає закриття річки Либідь для облаштування заїздів

до чергового ТЦ. Вздовж залізничних колій річку планують загнати в бетонний колектор, а нагорі – прокласти дорогу. Кияни протестують.

Чому це стало можливим?

Бо

— за відсутності актуального генерального плану законодавство дозволяє ухвалювати рішення про забудову на основі детальних планів територій.

1) Чи можна це змінити, навіть попри спротив місцевих влад та недоброчесних учасників ринку?

2) Чи можна захистити зелені зони та культурну спадщину наших міст?

3) І що не менш важливо – побудувати прозорі і чесні відносини з міжнародними партнерами, які допомагають вже і допомагатимуть далі?

Звісно,

— в Україні розробляються інструменти щодо регулювання деяких містобудівних питань.

На сьогодні парламент вже наблизився до європейських стандартів будівництва:

1) як приклад, імплементував 305-й ***регламент ЄС*** щодо будівельних виробів.

Уже

2) фіналізується основоположний законопроєкт ***про засади відновлення*** – від функціонування системи DREAM до маркерів якості проєктної документації на будівництво та вимог до врегулювання діяльності учасників будівництва.

Водночас за програмою ***Ukraine Facility*** Європейського Союзу, яка передбачає надання Україні 50 млрд євро впродовж 2024-2027 років, в текстовій частині чітко зазначена нагальна необхідність

3) прийняття законопроєкту ***"Про основні засади житлової політики"***.

Паралельно на базі ***Комітету організації державної влади, регіонального розвитку, місцевого самоврядування і містобудування***, **який я очолюю**, триває робота над розробкою ***Містобудівного кодексу***.

Відповідна ***робоча група***, створена ще у **березні 2023** року, налічує **189 учасників**.

І за словами її очільниці і моєї колеги Ганни ***Бондар***, провела вже 76 заходів, тобто фактично щотижня.

Утім, навіть на другому році роботи,

> — **наш комітет так і не побачив бодай загальної концепції містобудівного кодексу** (тобто, документу, який став би основою майбутнього містобудівного законодавства).

1. Містобудівний кодекс: ціна питання

Згідно з графіком,

> 1) — у липні-серпні 2024-го року ми повинні були вже публічно обговорювати проєкт навіть не концепції, а нового містобудівного кодексу,
>
> 2) — а восени - вже голосувати за нього на Комітеті.

Але

> у своєму нещодавньому інтерв'ю голова робочої групи Ганна ***Бондар*** зауважила, що процес затягування напрацювань їх робочої групи зумовлений **відсутністю фінансування**.

Мовляв,

> гроші мала виділити одна з програм USAID, яка працює за кошти американських платників податків, щоб підтримувати реформаторські ініціативи. А так як гроші не надійшли, то робота майже зупинилась.

Утім, ***Ганна*** **не уточнила, про яку суму йдеться.**

Тому це зроблю я.

Маю право, бо

— особисто була присутня на зустрічі, де обговорювались ініціативи щодо такого фінансування і вважаю, що відносини з партнерами мають бути прозорими та підзвітними.

Так, **на розробку *концепції* кодексу хотіли отримати 45 мільйонів гривень.**

> "Це був грант на роботу п'ятьох експертів, які причешуть — опрацюють результати наших робочих сесій і вироблять текст концепції. А також на публічні заходи протягом обговорення, на переклад матеріалів англійською", – пояснила ***Ганна*** потребу у коштах в інтерв'ю виданню ЛБ.

З нескладних математичних розрахунків стає зрозуміло, що з 45-х мільйонів на заявлені 12 місяці, за які мають зробити навіть не готовий документ, а його концепцію, виходить по 3,75 млн грн на місяць на реалізацію задуму. Втім, таких захмарних сум не бачив жоден розробник законопроєкту за всі роки роботи парламенту незалежної України.

2. Розробка законодавчих ініціатив – як це працює насправді?

Зазвичай для розробки законодавчих ініціатив народні депутати намагаються використовувати наявний ресурс. Якщо не враховувати власну заробітну плату, то щомісячне фінансування діяльності помічників становить 132 тис. грн, а щомісячне фінансування виконання депутатських повноважень – ще близько 50 тис. грн. Крім цього, у парламенті надають свої послуги з підготовки законодавчих ініціатив працівники секретаріату комітету.

У роботі також допомагають ГО, які також працюють за кошти донорів.

До речі,

— спеціальні дослідження з містобудівного законодавства інших країн робочій групі вже надавали експерти "Лабораторії законодавчих ініціатив" та Дослідницька служба Верховної Ради України.

Та, на жаль,

— ні ці, ні інші напрацювання так і не були розглянуті на засіданнях робочої групи, попри свою високу якість та посилання на кращі світові практики.

Також

— Дослідницька служба ВРУ підготувала аналіз міжнародного законодавства (Велика Британія, Франція, Норвегія, Ірландія, інші) щодо здійснення містобудівного контролю приватними суб'єктами провідних країн.

Але

— робоча група знову не наважилась навіть обговорити досвід країн, які давно працюють без корупції в сфері, де замість місцевих чиновників прозоро працює професійний приватний сектор.

До речі,

— Дослідницька служба на замовлення робочої групи з розробки містобудівного кодексу підготувала аналітику щодо роботи інформаційно-комунікаційних систем у сфері містобудування на прикладі країн-партнерів.

Це надважливе дослідження, особливо враховуючи темпи цифровізації в українській містобудівній сфері.

Один з чудових прикладів

> **– Єдина Державна електронна система у сфері будівництва, яка за 4 роки стала головним запобіжником корупції у будівельній сфері.**

За попередніми підрахунками,

> **— антикорупційний ефект за весь час роботи системи від цифрових послуг в сфері будівництва сягає 11,2 млрд грн.**

Самих же послуг через Дію було надано щонайменше 163 тис. разів.

Утім,

«всіх згаданих досліджень для створення концепції містобудівного кодексу виявилося замало…».

> **Без донорських коштів (нагадую, 45 мільйонів), за словами авторів містобудівного кодексу, концепцію зробити майже неможливо.**

3. Громадські організації чи Містобудівний кодекс – що дорожче?

Раніше я вже писала, що **45 мільйонів на створення подібних концепцій за всі роки незалежної України не освоював ще ніхто.**

Для порівняння наскільки це об’ємна сума, наведу приклади річних(!) фінансувань за 2023-й низки ГО (відповідно до OpenDataUA), які супроводжують десятки реформаторських ініціатив.

1) **ГО "Центр Протидії корупції" : 37,6 млн грн**
2) **ГО "РУХ ЧЕСНО": 11,1 млн грн**
3) **ГО "Інститут законодавчих ідей": 9,9 млн грн.**

Тобто, ці громадські організації протягом року ведуть десятки проєктів, утримують великі штати, готують багато різної аналітики та досліджень… і потребують менших коштів на свою діяльність.

Дозволю припустити, що

> **— недофінансування – не головна проблема того, що за більш ніж за рік наш комітет так і не побачив бодай концепції містобудівного кодексу.**

Як голова комітету, в рамках якого працює відповідна робоча група маю декілька пропозицій,

які б могли пришвидшити процес і зробити його більш якісним.

4. Без поплічників Януковича та з антикорупційними запобіжниками

1) — Раніше я вже зазначала що однією з причин затягування створення містобудівного кодексу може бути наявність у роботі групи представників містобудівних корупційних схем часів Януковича.

Тому, гадаю, цьому моменту було б непогано приділити увагу.

2) — По-друге, варто **запросити до роботи більш ширше коло фахових спеціалістів**.

Адже

> — донині серед розробників містобудівного кодексу нема ні представників антикорупційних організацій, ні експертів з цифрової трансформації, які забезпечують діджиталізацію процесів в країні.

3) — По-третє, згідно з останніми даними "Методології корупційних ризиків у діяльності органів місцевого самоврядування", перше місце за кількістю корупційних проявів з боку ОМС займають питання, пов'язані з затвердження **детальних планів територій** (ДПТ), а також надання **містобудівних умов і обмежень** (МУО).

Йдеться саме про чиновників, які в багатьох випадках причетні до хаотичних чи незаконних *будівельних процесів*.

Тому, впевнена,

> — **містобудівний кодекс має відображати не побажання місцевих посадовців, а вимоги людей та кращі світові практики у містобудуванні**.

Протягом останніх двох років, поки автори займаються розробкою, я говорила і повторюю:

> — «на кожному з етапів робоча група може звернутися до мене за необхідною практичною експертизою та допомогою у залученні профільних експертів з питань антикорупційних практик та цифровізації будівельних процесів…»

Підсумовуючи,

маю велику надію, що

> **— і без 45 мільйонів на концепцію, містобудівному кодексу таки бути.**

Та авторам не варто довго зволікати, бо

> **— виклики щодо відновлення – колосальні.**

І це

> — паралельно з подоланням хронічних проблем у містобудуванні, коли щоб відстояти власну позицію щодо майбутнього розвитку населеного пункту, людям доводиться щоразу збирати підписи під петицією про, наприклад, заборону закриття річок у колектори.

Реалії вимагають якісних і швидких рішень.

***

№ 3.194

Олена Шуляк: Довгобуди перебудують під соціальне житло

2024-08-09

Людмила Каплун

В Україні готуються переписати *Житловий кодекс*.

Чинний, із численними змінами, діє ще від радянських часів і прописує дуже важливе для українців право на безкоштовне житло.

До війни у черзі тільки у столиці стояли близько 68 тис. людей, майже 28 тис. — у Львові, 16,7 тис. — в Одесі, 15 тис. — у Харкові тощо. Тепер цю чергу можуть просто «розігнати»?

«Мінфін» запитав у Олени ***Шуляк, голови комітету Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування***, чи дійсно це так, та які можливості для поліпшення житлових умов наші громадяни отримають натомість.

1. Гроші і не тільки: навіщо вирішили змінювати житлове законодавство під час війни

— Пані Олено, Ви разом із Міністерством інфраструктури нещодавно представили попередні напрацювання щодо *нового житлового законодавства*. Чому саме зараз, у війну, виникла необхідність змінювати житлову політику?

— З оновленням Житлового кодексу ми запізнилися років на 15–20, його ще тоді треба було змінювати.

Сьогодні ж Україна стоїть перед двома великими викликами.

1) — Перший — це повномасштабне ***вторгнення***,

2) — другий — наш ***євроінтеграційний курс***.

Попри те, що йде війна, **ми однаково проводимо реформи**, бо **Україні дуже важливо зараз отримати повноправне членство в ЄС**.

І саме ці два виклики підсвітили проблему

— наш **Житловий кодекс не виконує свою функцію і жодним чином не вирішує запит людей на вирішення житлового питання**.

— Якщо ми ухвалимо новий закон, у нас не стане більше житла…

— Так, але до фінансування підключаться міжнародні інституції.

Наприклад, Європейський інвестиційний банк уже сьогодні готовий в рамках експерименту надавати кредитні кошти під дуже низький відсоток під державні гарантії.

За ці кошти муніципалітети можуть зводити соціальне житло, яке можна буде здавати в оренду людям, що його потребують. Звичайно, це буде оренда не за комерційною ціною, а за тим тарифом, який може сплачувати родина.

— Про що йдеться?

— В ЄС вже давно існує таке поняття, як, наприклад, соціальне житло, працюють оператори такого житла з приватного сектору. У нас такого немає. І якщо російська ракета потрапила у будинок, то у міста навіть немає можливості швидко кудись переселити людей хоча б тимчасово, на місяць-два.

Існує декілька державних житлових програм, наприклад, «єОселя».

Це непоганий механізм, яким користуються сім'ї військовослужбовців, освітяни, науковці та ін. Але, за статистикою, «єОселя» не зовсім задовольняє потреби всіх людей, які потребують вирішення житлового питання.

Наприклад, за весь час існування «єОселі», нею скористалися усього 211 внутрішніх переселенців.

— Чому так?

— «єОселя» працює на потреби окремої категорії людей, а решта опинилися «за бортом».

Все це підтверджує, що **до житлової політики потрібно підходити комплексніше, і ухвалювати нову законодавчу рамку**.

— Зараз державі доведеться закривати нагальні житлові потреби людей, які втратили житло через руйнування. Можете окреслити масштаб проблеми?

— Ми ще в березні 2022 року запустили через «Дію» сервіс, який дозволяє людині повідомити про руйнування чи знищення майна.

Ці повідомлення згодом стали основою реєстру пошкодженого та зруйнованого майна і планування компенсаційних механізмів.

Станом на сьогодні

> — **таких повідомлень про зруйноване чи пошкоджене майно вже майже 670 тисяч.**
>
> **— Оцінка втрат у квадратних метрах — понад 50 млн.**

Це понад сотні тисяч будинків приватного сектору, це цілі квартали, якщо не міста багатоповерхівок.

До війни в Україні будувалося до 10 млн квадратних метрів житла на рік.

Тобто

> — нам росія за два роки зруйнувала те, що ми будували протягом п’яти. І це ще не остаточна цифра, бо не всі змогли подати повідомлення.

Понад 6 млн наших громадян — це внутрішньо переміщені особи, ще 20% — за кордоном. Цим людям **потрібна нова модель вирішення житлового питання**.

— У ЗМІ та в соцмережах чимало пишуть, що держава новим Житловим кодексом просто хоче знищити квартирну чергу. Що буде з тими, хто стоїть у черзі на безкоштовне житло?

— У квартирній черзі — 600 тисяч українців.

З них 100 тисяч — це сім’ї військовослужбовців та ті, хто живе у аварійному житлі.

Але

— квартири за чергою й до війни отримували дуже незначна кількість українців.

— Квартирна черга — то взагалі тема для журналістських розслідувань і правоохоронних органів.

— Ми всі знаємо, як використовувалися землі Міноборони, як на території Києва зникали цілі військові містечка, а на їх місці з'являлися нові ЖК. Заклади освіти теж не стояли осторонь такої схеми.

— Частина квартир у нових житлових комплексах дійсно йшла на розподіл за чергою, та, насправді, безкоштовне житло отримували одиниці. Це також стало однією з причин того, що у нас така величезна квартирна черга. Люди стоять у черзі по 10–20 років, і сказати, що в них є якась перспектива, мабуть, буде нечесно.

Зараз, як на мене, вже час визнати, що старий Житловий кодекс не працює. Потрібно брати найкращі європейські моделі і змінювати житлове законодавство.

2. Що почнуть змінювати до ухвалення нового Житлового кодексу

— На якому етапі робота над новим Житловим кодексом? Проєкт уже є?

— Профільне міністерство ще минулого 2023 року запросило до роботи над новим житловим законодавством міжнародні організації, які мають досвід у цій сфері.

І вони запропонували загальну рамку — якою має бути житлова політика в Україні.

Ми взяли ці напрацювання, провели масштабні обговорення за участі й ОСББ, і місцевої влади, і депутатів, і громадян, які стоять у черзі, і науковців, що працюють у царині житлової політики, фінансових організацій тощо.

Нам надали багато рекомендацій, які після опрацювання були передані прем'єр-міністру з тим, аби вони були враховані (бо законопроєкт подаватиметься, як урядовий).

Наш комітет у Раді його розглядатиме й супроводжуватиме винесення в сесійну залу.

— Тобто вирішення всіх житлових проблем залишите до ухвалення нового законодавства?

— Є житлові проблеми, які можна вирішити вже зараз, не чекаючи на ухвалення нового закону. Ті ж ВПО, обираючи житло за програмою «єОселя», мають знайти об'єкт не старіше трьох років. Віднайти таке десь

у Пирятині, Лубнах чи Золотоноші та інших невеликих містах, якими розкидані наші переселенці, не так просто, там десятиліттями нічого не будувалося. І навіть, якщо людина знайшла роботу десь у Пирятині, і має з чого платити кредит, вона фізично не може скористатися державною програмою через ці обмеження щодо віку житла.

І ми зараз працюємо з урядом, щоб вирішити проблеми такого рівня, бо насправді такі нюанси можна дуже швидко виправити. Те, що швидко виправити не можна, має врегулювати новий закон.

3. Новий Житловий кодекс: що зміниться

— Які ключові зміни чекають на нас у новому Житловому кодексі?

— Одне з основних нововведень — щодо соціального житла. Бо на сьогодні в законодавстві взагалі не прописано, як фонд такого житла має працювати, кому надаються соціальні квартири, за якою ціною.

В новому законі буде прописана соціальна оренда з правом викупу, особливості отримання службового житла, розшириться перелік кредитних інструментів. У нас є «єОселя» та «єВідновлення», але немає, наприклад, житлового лізингу, який працює у багатьох європейських країнах.

В законі мають бути прописані законодавчі рамки приватних операторів доступного житла, які зможуть будувати й потім управляти таким житлом.

— А що з квартирними чергами?

— Буде створена велика програма «Єдина інформаційна житлова система». В ній зможуть реєструватися люди, що потребують вирішення житлового питання. Внесена інформація верифікуватиметься, система проаналізує, який у тебе рівень доходу, чи є певний соціальний статус (особа з інвалідністю, непрацездатна особа, ВПО тощо), чи має родина житло у власності.

Після цього система надасть варіанти вирішення житлового питання, які для конкретної родини може запропонувати держава.

Можливо, це буде якась місцева програма, за якою муніципалітет допоможе придбати житло, чи «єОселя», чи соціальне, службове житло.

— Найцікавіше у цьому переліку соціальне житло, бо це поняття для України досить нове. Що це взагалі таке, як та кому таке житло надаватимуть?

— Трохи нудних термінів: соціальне житло — це таке житло, яке надається людям, що потребують соціального захисту. У нас таких людей, на жаль, дуже багато. За останньою аналітикою, кожна третя родина не має доходів, щоб купити чи навіть орендувати житло за комерційними цінами.

Тому українці, які потребують соціального захисту чи вимушені були залишити свої домівки через війну або через аварійний стан будинку, інші вразливі категорії громадян (скажімо, діти-сироти, люди з інвалідністю та ін.) **отримають право** на соціальне житло.

Воно надаватиметься насамперед в оренду. При цьому житло перебуватиме у власності органів місцевого самоврядування, державній власності чи власності приватних операторів, які на тих чи інших умовах передадуть його місцевій владі.

При здачі в соціальну оренду місцева влада проаналізує дохід сім'ї і вже на основі цієї інформації вирахує орендну плату. Оскільки рівень доходів потенційних орендарів різний, різною буде й орендна плата. Окремо орендарі сплачуватимуть комуналку.

— Ви сказали, що власники приватного житла теж можуть долучитися до програми соціальної оренди. Яким чином?

— Так, на сьогодні в Україні є чималий фонд приватного житла, який потенційно може бути використаний під соціальну оренду. Може укладатися відповідний договір між власником житла й органом місцевого самоврядування.

Тобто

> — муніципалітет зможе взяти таке приватне житло в оренду за договірною ціною і потім надавати його соціальним орендарям за тією ціною, яку вирахують, проаналізувавши дохід родини.

— Окрім приватного фонду, де місцева влада ще може швидко знайти нерухомість під соціальну оренду?

— Це можуть бути різного роду довгобуди, які перебудують під соціальне житло.

> Перед війною ми ініціювали відповідні запити на місця, щоб зібрати базу таких об'єктів. Тоді війна зруйнувала всі плани, та нещодавно ми на комітеті знову підняли це питання, звернулися до міністерства і активізуватимемо роботу, **щоб зрозуміти, що може базою під соціальний фонд**.

Доведеться й будувати з нуля.

Не забувайте, що **в нас є величезна підтримка міжнародних партнерів, які хочуть допомогти у вирішенні житлових питань українців**, зокрема, ВПО. Вони прагнуть працювати з місцевими громадами, де багато переселенців, а є громади, де приріст населення за рахунок ВПО — плюс 25%.

Соціальний фонд має бути великим — на мільйони квадратних метрів. Вже є громади, які вирішують проблеми з житлом, не чекаючи на новий закон. Наприклад, на Кіровоградщині одна з громад перевела старий державний довгобуд у комунальну власність, привела його до ладу й передали квартири військовослужбовцям. Передали не в оренду, а у власність — це було рішення громади. Але новий закон має спростити всі процедури, щоб місцева влада не ходила сімома колами бюрократичного пекла.

— Якщо соціального житла виявиться менше, ніж претендентів на нього, а, найімовірніше, спершу так і буде, то знову з'явиться «квартирна черга». Чим вона відрізнятиметься від тієї, яку новий житловий кодекс має «розпустити»?

— Соціальне житло надаватиметься тимчасово, а не у власність (хоча останній варіант теж можливий за рішенням місцевих громад). Коли у родини покращиться матеріальний стан, вона з'їде з соціальної квартири, звільнивши місце для іншої.

Хочу зазначити, на місцях потрібне не просто соціальне житло. Повинна бути ще й робота, щоб люди не просто мали, де жити, а ще й працювали.

Тут **можливо багато варіантів співпраці з бізнесом**.

Наприклад, на Закарпатті вже реалізували програму, за якою побудували житло для співробітників релокованих бізнесів «у складчину» — 30% профінансувала область, 30% — громада, решту — бізнес. В результаті бізнес задоволений, що за порівняно невелику суму зміг поселити людей, громада задоволена, бо вже фактично прив'язала цих людей і підприємство до себе, а отже, може розраховувати на їхні податки.

Тобто потрібні комплексні рішення — йдемо від людського капіталу, демографії й економіки до житлового питання. У такому випадку наявність соціального житла чи партнерство у вирішенні житлового питання з бізнесом може стати суттєвою конкурентною перевагою міст.

***

№ 3.195

Тіньовий ринок, ціни, обмеження та інші проблеми. Які зміни в житловому законодавстві на часі?

Олена Шуляк - офіційна сторінка
3 июля · 2024-07-03

Тіньовий ринок, ціни, обмеження та інші проблеми. Які зміни в житловому законодавстві на часі?

📊 Зараз ми маємо 4 ключові групи проблем неефективної житлової політики:

🔷цінова політика та відсутність якісного житла;
🔷неврегульованість діяльності на ринку нерухомості (тіньовий ринок оренди);
🔷програми єОселя та єВідновлення накладають на громадян низку обмежень;
🔷труднощі у комунікації влади з ВПО та ветеранами.

🔍 Як змінити це та забезпечити рівний доступ громадян до житла, можна дізнатись у моїй новій колонці на порталі NV БІЗНЕС.

Посилання у коментарях 👇

2024-07-04

Олена ***Шуляк***, *Народний депутат України, голова партії «Слуга народу»*

Чотири ключові групи проблем неефективної житлової політики.

Як виправити ситуацію?

1) Понад 30 тисяч зношених і застарілих будинків, які пережили відведений термін експлуатації подекуди у два рази,

2) більше 600 тисяч українців на квартирному обліку в надії розв'язати житлове питання і

3) Житловий кодекс 1983 року — усе це реалії і виклики недосконалої моделі житлової політики України.

Додамо сюди

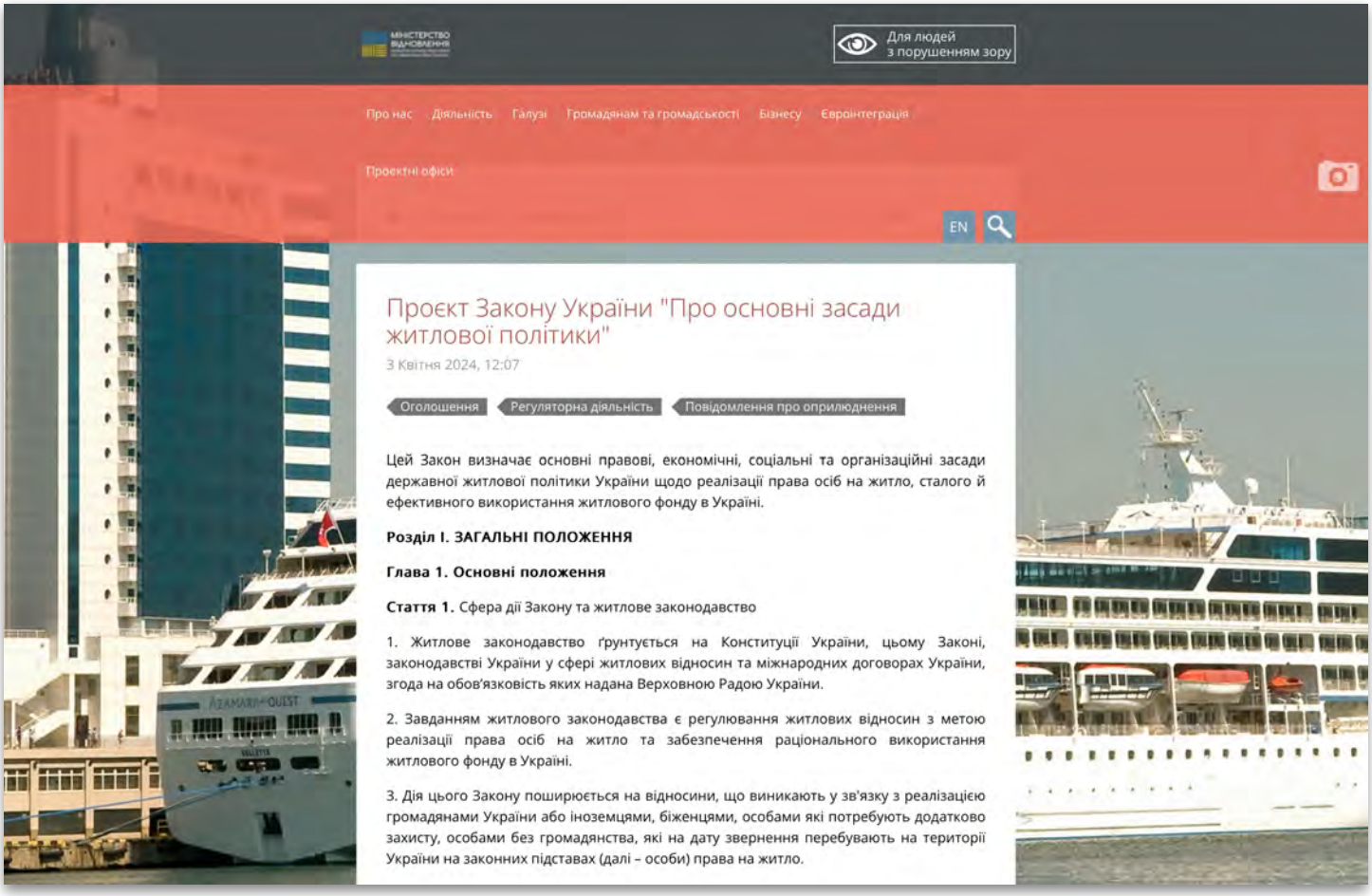
4) 50 млн кв. м зруйнованого житла,

5) 4,9 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО), 26% з яких потребують соцзахисту, а також мільйони військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей з невирішеним житловим питанням

і побачимо, наскільки

> **— нагальним для країни є вдосконалення застарілого і неефективного житлового законодавства та створення сучасних законодавчих норм і механізмів для реалізації *права на житло*.**

Це питання без перебільшення стосується фактично кожного в цій країні.

Тож було б дивно, створюючи нову законодавчу рамку житлової політики (***законопроєкт «Про основні засади житлової політики»***) залишити поза увагою реальні потреби ключових стейкхолдерів: громадян, представників ОМС, експертів у сфері житлової політики, міжнародних партнерів тощо.

Зібрати та обговорити пересторогу, пропозиції та ініціативи усіх сторін допомагає практика ***публічних консультацій*** (ПК), яка вже давно є нормою для багатьох країн. В Україні вона, на жаль, поки сприймається з пересторогою. Але це реальний спосіб забезпечити прозорість та врахувати погляди та інтереси громадян.

Попри те, що **стара система ухвалення законодавчих змін страшенно опирається**, ми вже маємо показові успішні кейси ПК — спочатку за програмою єВідновлення (низка змін в ній ініційовані як раз за результатами публічних консультацій, зокрема, забезпечення права на компенсацію співвласників чи розширення способів подачі заяви) і тепер по законопроєкту щодо житлової політики.

***

№ 3.196

Ганна Бондар: «Міська влада, мешканці, фахівці й держава — усі воюють між собою за міський простір»

2024-08-01

Леся Падалка, *журналістка*

«Будівельне свавілля», «хаос» і «дикий ринок» — це найбільш політкоректні епітети, якими українці описують свої враження від сучасної забудови міст. Від радянської та пострадянської планової системи ми перейшли до саморегульованої ринкової, яка на шляху дерегуляції десь утратила ознаки здорового глузду. Багато абсолютно різних спільнот констатують: з містобудуванням серйозні проблеми, але все ще не створено комплексного механізму їхнього розв'язання.

Ще до повномасштабного вторгнення Верховна Рада намагалася сказати своє слово в оновленні правил гри на будівельному ринку. Законопроєкт «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (5655), внесений у 2021 році, мав упорядкувати цю сферу, проте спричинив чи не найгучнішу суспільну дискусію останніх років. Його не сприйняли багато груп — від громадських організацій, активістів й асоціацій місцевих громад до представників професійних асоціацій. Дуже різні спільноти наголошували, що закон усуватиме їх від участі в містобудівельному процесі; що запропоновані механізми автоматичної регуляції шкодитимуть галузі; що пропоновані законом правила гри пролобійовані забудовниками. Після експертизи законопроєкту 5655 Єврокомісія у звіті також рекомендувала Україні утриматися від його впровадження.

Але ініціаторка й співавторка законопроєкту, депутатка фракції СН (тепер голова цієї партії) Олена Шуляк не відмовилася від свого бачення реформи навіть після того, як її масштабно не сприйняли. Хоч після великого резонансу й численних звернень президент не підписав цього законопроєкту, Шуляк, яка також є головою профільного комітету ВР, не покинула намірів реалізувати законодавчу ініціативу: за даними ЗМІ, тепер як урядову постанову-клон.

Тим часом

> **— у парламенті існує альтернативне розуміння реформ містобудівної сфери в Україні.**

Депутатка від тієї самої фракції СН Ганна Бондар публічно назвала проєкт 5655 покручем, який приймають в інтересах будівельних компаній і державних органів влади. Це сталося ще перед голосуванням за законопроєкт у другому читанні, і її підтримала частина депутатів фракції. На хвилі негативу чи ще з якихось причин Олена Шуляк доручила Ганні Бондар очолити розробку містобудівного кодексу — як альтернативу закону 5655.

Бондар — голова підкомітету з питань містобудування, благоустрою та земельних відносин у межах територій забудови в профільному комітеті ВР. Вона архітекторка за освітою і працювала в державних органах влади на різних посадах за цим профілем.

Розробляти містобудівний кодекс, за регламентом, повинні два роки: підготовку почали навесні 2023-го, у червні того самого року стартували офіційно; до напрацювань залучають дуже широке коло профільних спільнот, за рік провели понад 70 заходів. За графіком, концепцію мають представити вже у 2024 році. Але голова профільного комітету Шуляк, формально ініціаторка процесу, вже звинувачує цю робочу групу в затягуванні й зливі кодексу.

Ми зустрілися з Ганною Бондар і спробували розібратися, що законодавці можуть нам запропонувати на заміну скандальному проєкту 5655, як технічно залучають профільні спільноти й що допомагає чи заважає групі виконати графіки розробки.

***

— Перш за все чим розробка містобудівного кодексу відрізняється від нашумілого законопроєкту 5655?

— Законопроєкт пропонував певні рішення для стадії проєктування, будівництва і заходи з цифровізації. А містобудівний кодекс міститиме весь спектр питань, які виникають у суспільстві в процесі будівництва.

Чинне законодавство у сфері містобудування — це величезна кількість законодавчих і підзаконних актів, які не відрізняються стрункістю.

Наприклад, наш основний закон, який регулює містобудівну діяльність, прийнятий 2011 року. І за час його існування в нього вносили зміни більш ніж 70 разів. Треба розуміти, що кожен законопроєкт, яким вносили ці зміни, формували різні люди, політичні сили, в різні каденції.

І наразі це такий, перепрошую, франкенштейн.

— Що кодекс має виправити порівняно із законом 5655?

— Я просто не вважаю, що потрібно про нього говорити. Незалежно від того, хто його подавав. Ми створюємо окрему історію.

— Більш раннього аналога містобудівного кодексу в Україні взагалі не існує?

— Є згаданий закон 2011 року, зміни до нього та законодавство суміжних сфер, яке регулює дотичну діяльність (у сфері геодезії, архітектури, інвестицій тощо).

— Ви працюєте над кодексом вже понад рік, і (я бачила анонси ваших сесій з експертами сфер) це дуже розгалужена робота. Як це — організовувати такий процес?

— Те, що ми робимо, — дійсно широкий перегляд основних засад містобудівної діяльності й, відповідно, чинного законодавства. А також великий освітній процес.

На етапі відбору експертів я розуміла, що будь-кого, кого покличу, потім звинувачуватимуть, що він займає чийсь бік, і політично все буде дуже складно. Тому ми звернулися листами до всіх, кого знайшли: асоціацій, гільдій, спілок, — щоб вони направили свої представників (будівельників, архітекторів, геодезистів). І в деяких організаціях, до речі, були вибори представників до нас. Звернулася також до всіх міністерств, дотичних до кодексу, до громадських організацій. Залучили чотири асоціації місцевого самоврядування, профільні комітети Верховної Ради. У квітні минулого року затвердили склад робочої групи — там 189 осіб.

А 1 червня вже було перше засідання. Ми всі познайомилися і… далі процес став дуже гнучким. Забезпечили людям можливість вільно спілкуватися, а це дуже важливо у сфері, яка є дуже конфліктною.

Тут два постійні типи конфлікту.

1) — Перший — битва за міський простір.

> Це класичний конфлікт, який відбувається в усіх містах. Міська влада, мешканці, фахівці й державна влада — усі воюють між собою за міський простір. Мешканці хочуть отримати простір. Девелопмент хоче забудувати його. Фахівці намагаються зробити цей процес найменш

шкідливим для мешканців. А міська влада бачить певний план розвитку і стикається з тими самими мешканцями.

І цей конфлікт природний, але десь він пригашений, тому що умови балансування цих інтересів більш справедливі. А в Україні держава ще досить сильно регулює ці процеси в містах, децентралізація все ще остаточно не відбулася.

І в нас це дуже високий рівень конфлікту — на рівні «люди валять паркани», аби їх почули.

2) — І другий робочий конфлікт, який теж природний, — конфлікт на будівництві.

Це історія між замовником, архітектором, інженером-конструктором, виконробом.

У всіх різні задачі: замовник хоче дешевше, виконроб хоче швидше; інженер-конструктор хоче міцність, якість і надійність, щоб воно стояло; архітектор хоче функцію і красу.

Якщо, наприклад, у суспільстві висока будівельна культура, вимоги до якості будівництва, то це відбувається більш гармонійно — усі працюють на цей стандарт якості. Якщо ні (у нас поки що ні), то робочий конфлікт досить складний.

І ми зібрали всі професії, усі сторони, які природно конфліктують, і створили їм умови вільного спілкування та спроби побудувати довіру.

До речі, довіра між цими учасниками вибудовувалася нешвидко — минуло 9 місяців. І після цього періоду я відчула, як дискусія пішла зовсім по-іншому: люди почали чути одне одного, реагувати не на особистість, а на позицію, яку вона викладає.

Крім того, на початку **ми відпрацювали певні філософські питання:**

— 1) урбанізація України, куди вона йде; 2) руйнація; 3) демографія; 4) вимоги Європейського Союзу.

У нас було навіть окреме засідання про 5) цінності українців і як це можна використати в містобудуванні.

Також запропонували **освітню програму:**

— у нас було 11 лекторів з різних країн світу, у тому числі й країн англосаксонського права, які розказували, як побудована система в них.

— Що з почутого в обговореннях, на ваш погляд, найгостріше для стейкхолдерів сфери?

— З великого до маленького. У нас міста самі себе практично не планують. І коли ми вживаємо термін «хаотична забудова» — це і є результат відсутності якісного планування. А мешканці міст бачать наслідки цього.

Низька планувальна культура, яку ми маємо, залежить і від законодавчого регулювання, і від рівня культури місцевого самоврядування.

Я пам'ятаю такий момент з конференції в Гамбурзі про сталий розвиток: на одній панелі виступають мери західноєвропейських міст, і я розумію, що вони говорять про міське планування якісніше, ніж наші архітектори...

Ну і важливість ***стартового планування — містобудівна документація***.

> Це база, основа основ. І якщо його не налагодити, то ми й далі матимемо хаотичну забудову.

Наступна історія

> **— з 2011 року наше законодавство в містобудуванні лібералізувалося.**

Ми скасували багато різних процедур.

Але

> **— це відбувалося з подачі однієї сторони містобудівного процесу — безпосередньо девелопменту.**

І нині **скасування цих процедур призвело до колапсу**.

Пояснюю.

> — За статистикою, чи не на кожну земельну ділянку, на якій триває будівництво, відкрито декілька кримінальних проваджень.
>
> І якщо раніше організатор будівництва, замовник, міг, вибачте, прикритися погодженнями міста, містобудівною радою: мій проєкт фахівці розглянули, дали добро — або громадськими слуханнями, то зараз він голий, як горобець під стріхою, — не має жодних аргументів на свій захист.

Вони загнали себе в глухий кут, розумієте?

І **Україна єдина у світі, де відсутні всі ці процедури**.

Оце ми і виявили.

Відповідно, нам треба думати, як усе ж повернути процедури.

І як не зарегулювати сферу, як боротися з корупцією, створювати прозорі правила.

Ми маємо мінімізувати ризики інвесторів. Тому що інвестори в Україні — це мешканці.

У нас зовсім інша система фінансування, не така, як у Європі чи Америці. Там девелопер бере гроші в банку, їх кладуть йому на рахунок, він будується до 70 % готовності й лише після цього має право залучати гроші покупців, мешканців. А в нас усі гроші — це гроші містян. І вони роблять ці ризиковані інвестиції.

У мене була унікальна ситуація: іде четверте засідання чи щось таке, в обличчя ще не всіх знаю, ми сидимо за круглими столами, учаснику дають слово, а він каже:

> «Я вважаю, що громадські слухання мають бути обов'язковими на всі об'єкти будівництва».

Сама я такої думки не підтримую, оскільки вважаю, що слухання потрібні лише важливим проєктам.

Але позиція прозвучала, цікавлюся, а хто її озвучив? Дивлюся, а це представник девелоперів. Йому набридло, що на нього постійно валяться закиди й обвинувачення, йому потрібна своя процедура, розумієте? Я була шокована, якщо чесно.

Можливо, девелопери думають, що зможуть проконтролювати слухання на свою користь.

Я розумію, є таке, що вони вміють працювати із цим.

Але **мені здається, що для них це можливість вийти в суспільне визнання, легітимність.**

Стосовно громадських слухань — можна брати американський досвід.

> Там у кожному місті свої правила, усе дуже децентралізовано. Я візьму за приклад Нью-Йорк. По-перше, громадськість є суб'єктною. Що це означає? Якщо в Києві маю кожного дня дивитися на сайт міської ради або на сайт департаменту містобудування (який, до речі, закритий), чи щось планується в моєму районі, кварталі, то там місто зобов'язане проінформувати кожного мешканця, якого майбутнє рішення зачіпає. Тобто якщо у кварталі щось відбувається, кожен мешканець отримує про це лист від міської ради.

— Кожен мешканець чи на рівні умовних кондомініумів?

— Воно йде на рівні дистрикту, тобто на рівні кварталу.

Кожен має свою раду. Це громадська діяльність, вона не оплачується. І ця ***рада дистрикту*** організовує слухання у себе. А протокол направляє в раду району.

У раді району це вже політична історія: там обрані депутати, вони проводять слухання — це другий етап процедури. Ба більше, якщо, наприклад, девелопмент відбувається у твоєму кварталі, але інший квартал вважає себе зачепленим, то він теж має право провести слухання і їхній протокол також є офіційним документом. Кожен, кого стосується рішення, має право голосом проговорити своє ставлення. Це дуже ясна, стрункa й гарна можливість кожного мешканця взяти участь у цьому процесі.

— Я вас слухаю й уже уявляю, наскільки це складний механізм у реалізації…

— Перше, що тут грає визначальну роль, — рівень освіти громади. Друге — бюрократична, організаційна структура. І головне — роки тренувань. Такий механізм обговорень вони шліфували 200 років.

І є дуже важливий момент у цих процедурах: усі об'єкти, які будують публічним коштом, проходять громадські слухання. Бо це податки цих самих мешканців, і ті хочуть знати, на що вони будуть витрачені. Наприклад, у Нью-Йорку, якщо міська рада хоче продати свою будівлю у приватну власність або купити будівлю приватну у власність міста, то спершу проводять громадські слухання.

— До теми публічних слухань проєктів, які впливають на місто. Я ще пам'ятаю епоху архітектурно-містобудівних рад, на яких професійно обговорювали фахові нюанси проєкту і його вплив на місто загалом. Зараз ця практика майже знищена.

— **Містобудівні ради потрібні. І вони є у всіх країнах світу.**

Вони по-різному називаються, у них працює різна кількість людей. Наприклад, у Берліні при головному архітекторі містобудівна рада складається з сімох людей, і вони розглядають не тільки містобудівну документацію, а й окремі об'єкти. Це дуже гарний інструмент. Якщо був архітектурний конкурс, то це вже горнило фахового обговорення, проєкт відшліфований. Самим архітекторам цікаве й важливе це спілкування з колегами.

По-друге, це помічний інструмент для департаменту або управління містобудування під час розв'язання складних питань. Головний архітектор (міста) може скликати раду й порадитися. По-моєму, у Львові взагалі навіть видача містобудівних умов (МУО) проходить містобудівну раду.

— Чому тоді ці ради раніше скасували?

— Їх не скасували, але в них забрали повноваження обов'язково розглядати окремі об'єкти. Містобудівні ради також існують на рівні областей. І вони розглядають виключно містобудівну документацію: за законом, сьогодні вони не можуть опуститися до рівня конкретного проєкту. Це робиться тільки за бажанням замовника, за його заявкою.

— На вашу думку, містобудівні ради потрібні для об'єктів якого рівня?

— Очевидно, що не треба проєкт вхідної групи до аптеки розглядати на містобудівній раді. Можемо говорити, наприклад, про об'єкти СС-3 (це вищий клас наслідків будівництва). Ради також мають розглядати об'єкти, які будують бюджетним коштом, і те, що будують в історичному ареалі або в зонах охорони пам'яток.

— Ви збираєтеся прописати цей блок чітко в кодексі?

— Так, це буде прописано — у якого розміру громадах мають бути ці ради, для яких випадків будівництва.

Я дуже просто поясню.

Як відбувається сам початок інвестиційного процесу?

> Девелопер приймає рішення про те, що на земельній ділянці планує щось збудувати, і звертається до міста за містобудівними умовами й обмеженнями забудови земельної ділянки. Тобто місто має йому сказати: будуєш не вище, не ширше, не глибше, не такої функції. І він, виходячи із цього, замовляє проєктну документацію, архітектор працює, замовник передає проєктну документацію в експертизу, там перевіряють на певні визначені законом питання — і після того отримується дозвіл.

Але ніхто не перевіряє проєктної документації на відповідність умовам і обмеженням, ця процедура виключена.

Нема механізму контролю.

І це питання, до речі, обговорювали на підкомітетах. Коли йшов законопроєкт (5655), я розуміла, що віддати місту право перевіряти проєктну документацію ніхто не хоче, тому ми намагалися вставити це право хоча б експертній організації. Але, на жаль, ця пропозиція не була підтримана й у нас досі немає процедури перевірки проєкту на відповідність МУО.

— Якщо ми говоримо про контроль відповідності проєкту, то чи не вийде так, що забудовник замовлятиме послугу перевірки проєкту за свої гроші, тому диктуватиме, що писати у висновку?

— Ні, **це міська функція, і це саме так працює в усіх країнах світу. Це лише ми така унікальна країна**.

— Які ще були неочікувані відгуки під час обговорень у секціях?

— Що їм не вистачає контролю протягом будівництва. І це говорила підгрупа будівництва. Міський контролер узагалі нікуди не ходить, і державний теж.

Ось приклад з тих самих США.

Отримали дозвіл, працюють. Виконроб, технагляд, авторський нагляд. Але міський контролер, який видав дозвіл, коли звели фундамент, приходить на будову, дивиться, каже: добре, працюйте далі. Він зафіксував, що фундамент зробили згідно з проєктом: не ширше, не глибше, а як має бути. Наступний етап — це зведення коробки, як кажуть у нас. Створили стіни й дах — приходить інспектор, каже «ок» або «не ок». Вилізли кудись: уліво, управо, уверх. Виправляєте. На цьому етапі легше виправити, розумієте? Третій раз він приходить, коли заводять внутрішню інженерію. І четвертий раз — на введення в експлуатацію.

— Я це слухаю і вже відчуваю, як нас із вами звинувачують у пропаганді надмірного контролю, який дає поле для корупції… Поясніть, у чому тут інтерес будівельної організації?

— Усе просто — якщо кожен етап будівництва буде перевірений, вони потім спокійно можуть вводитися в експлуатацію.

— І це вам дійсно говорили будівельники?

— Так, група держархнагляду, група будівництва. Можливо, ще на групі проєктування.

Для них це важливо, бо це можливість виправити помилки на ранній стадії. Одна з наших великих задач — мінімізація ризиків інвесторів.

Інвесторів у широкому сенсі цього слова: це і приватні покупці квартир, і кошти громад, і великі інвестиційні проєкти.

— Що говорять про це девелопери? Чи готові вони до такого рівня контролю?

— Ну, подивимося, **напишемо в концепції, будемо обговорювати**.

У нас є закон про відповідальність у сфері будівництва, якісь штрафи.

Але

> **— весь цивілізований світ працює не через штрафи, а через професійне страхування, а також страхування будівельних ризиків.**
>
> **— У нас цього немає, щоб ви розуміли.**

Тут ми на рівні дикунів.

Сфера проєктування, вона дуже специфічна, це складна інтелектуальна праця. І коли багато людей беруть участь в одному проєкті, стаються помилки. І вчасно виправити помилку на папері, а не коли на будівництві вже зробили неправильно, — це дорого вартує.

Щоб можна було помилку проєктанта переробляти на будівництві, існує професійне страхування.

Тобто під кожен об'єкт проєктант укладає договір зі страховою компанією, яка в разі помилки покриє його ризики.

І друге — це страхування будівельних ризиків. Тобто страхування від невчасного завершення етапу будівництва. Цю систему треба вводити, і робити це поступово.

Зараз, до речі, ходить урядовий законопроєкт про підвищення штрафів.

> І там, наскільки мені відомо, є пропозиція, що штраф проєктанту буде як половина вартості проєктної документації. Але треба розуміти, що головний архітектор проєктів в Україні отримує 40 тисяч гривень. А проєктна документація може коштувати 5–8 мільйонів гривень.

Чим він буде віддавати? І цей нонсенс треба виправляти.

— Які спільноти проявляли себе найактивніше в роботі й чому, на ваш погляд?

— Узагалі всі професії активні. Міністерства неактивні. І народні депутати поки що не дуже. Вони чекають на концепцію: ви говоріть, говоріть, а буде текст — от його ми й будемо обговорювати.

— *Мінцифри* зацікавилося вашим процесом напрацювань для кодексу?

— Ні, ми їх не бачимо.

— Як це можливо? Їхній напрямок передбачений у складі майбутнього кодексу?

— Обов'язково. **У нас навіть ціла підгрупа спеціальна є про цифровізацію.**

> — Працюючи над складом підгруп, ми запросили Мінцифри одночасно з іншими офіційними листами. Через місяць відповідей не було.

Комітет прийняв рішення затвердити склад РГ з тих представників інституцій, які надали офіційні відповіді.

Від Мінцифри така відповідь прийшла через місяць після затвердження складу груп.

Ми одразу включили їхні контакти в поштову розсилку робочої групи, і вони отримують усі матеріали й запрошення, але я не бачу їх на засіданнях.

Потім голова комітету *(Шуляк)* запропонувала змінити склад робочої групи, але комітет не підтримав цього рішення.

— Які види електронних механізмів, фіксації та контролю ви обговорюєте?

— Більше говорили про участь громадськості в електронному вигляді. Наприклад, зауваження та пропозиції до детального плану території. Тобто на містобудівному кадастрі може бути така платформа, де будь-яка людина дивитиметься це планування і, відповідно, надаватиме свої пропозиції.

— Забудовники у вас активно проявляють себе?

— Активні: у групі будівництва, групі проєктування.

Дуже активні були в підгрупах ***цивільного захисту***, де їх сильно торкнулися нові ДБН.

— Це ж зовсім свіжі, сучасні ДБН?

— Так, 2023 року. Сьогодні норматив каже, що будь-який об'єкт, нове будівництво, реконструкція **має обов'язково забезпечити під ним укриття.**

Проєктну документацію об'єкта викладають у вільний доступ в електронну систему будівництва, будь-яка людина може подивитися. І виникає питання, якщо буде пряме влучання ракети в цей будинок, де всі мешканці в укритті, то хто навів? А, до речі, ці укриття — споруди подвійного призначення (паркінг, підвал), за розрахунками ДБН, вони не рятують від прямого попадання, тільки від уламків й ударної хвилі.

— Не розумію. А які тут можливі альтернативи?

— Мова не йде про те, що укриття не треба будувати. Треба, але такі, щоб уже пряме влучання могло витримати.

Ми бачимо можливість застосувати інший принцип — розосередження.

Такі методи використовують Ізраїль, Сінгапур, Японія. Вони роблять так, щоб людина максимально швидко дісталася безпечного місця, де буде і її родина. Це окремі кімнати, укріплені у квартирах, у просторі, де ліфтові шахти, і так далі. Якщо будуть уламки й ударна хвиля, то ці кімнати можуть захистити людей.

— Але хіба можливо передбачити такі конкретні рішення вже на рівні кодексу, який є більш засадничим документом?

— **Ми закладаємо принципи. Будемо консультуватися** з військовими.

Крім того, прийняття кодексу — це дуже нешвидка історія.

На жаль, ми працюємо в ситуації політичної невизначеності. А процес створення кодексу має свої етапи й графік.

— Ваша каденція парламенту може просто не встигнути його прийняти, я правильно розумію?

— **Принаймні концепцію ми точно завершимо**.

У нас *буде* розуміння, які реформи, у яких напрямках треба зробити.

Це буде обговорено на круглих столах, представлено на комітетських слуханнях, ми отримаємо зауваги, пропозиції і так далі.

— Це буде наступного 2025 року?

— Ні, концепція буде раніше.

За результатами наших публічних консультацій уже маємо 42 аналітичні записки.

Сподіваюся, що до кінця літа 2024 представимо всю концепцію.

— А з чим у вас були проблеми під час роботи?

— Ну, як завжди, **політичні певні ризики**.

Наприклад,

> — у нас був партнер міжнародної технічної допомоги USAID HOVERLA. У квітні 2024 наш уже колишній міністр ***Кубраков*** пішов — без оголошення війни, як кажуть, — до посла США в Україні й попросив закрити фінансування для чотирьох проєктів, у тому числі нашого.

— Чому?

— Я не знаю.

Думаю, тому що хтось вважає цей проєкт альтернативою 5655. А оскільки міністерство дуже підтримувало той законопроєкт, вони побачили певні ризики у створенні нашого проєкту кодексу.

— І фінансування закрили? На що воно мало піти?

— Це був ***грант*** на

> 1) роботу п'ятьох експертів, які причешуть — опрацюють результати наших робочих сесій і вироблять текст концепції. А також на 2) публічні заходи протягом обговорення, на 3) переклад матеріалів англійською.

Уже відібрали громадську організацію, провели відкритий конкурс експертів. І все, фінансування закрили.

До речі, він закрив не тільки наше фінансування.

Також сюди потрапили ***Інститут громадянського суспільства*** і два гранти для ***Асоціації міст України***.

Усім, хто говорив щось не те, що хотіло чути міністерство, закрили фінансування.

— Чи є інші варіанти, як ви справитеся?

— Сподіваюся, що подужаємо.

> 1) По-перше, уже відібрані експерти. 2) По-друге, будемо без красивих публічних заходів, будуть заходи в зумі, окей.

— Коли кажете «у нас забрали грант», то вам завтра умовний Столар (відомий столичний забудовник) заявить: ось же я!

— Ні-ні.

Від жодної професійної асоціації, гільдії ми не візьмемо фінансування.

— Чи ставляться учасники ринку до вас серйозно?

— Не до мене, а до процесу. Так, ставляться серйозно — це підтверджує той факт, що **протягом року велика кількість людей працювала над концепцією безкоштовно**. Це означає, що кодекс на часі.

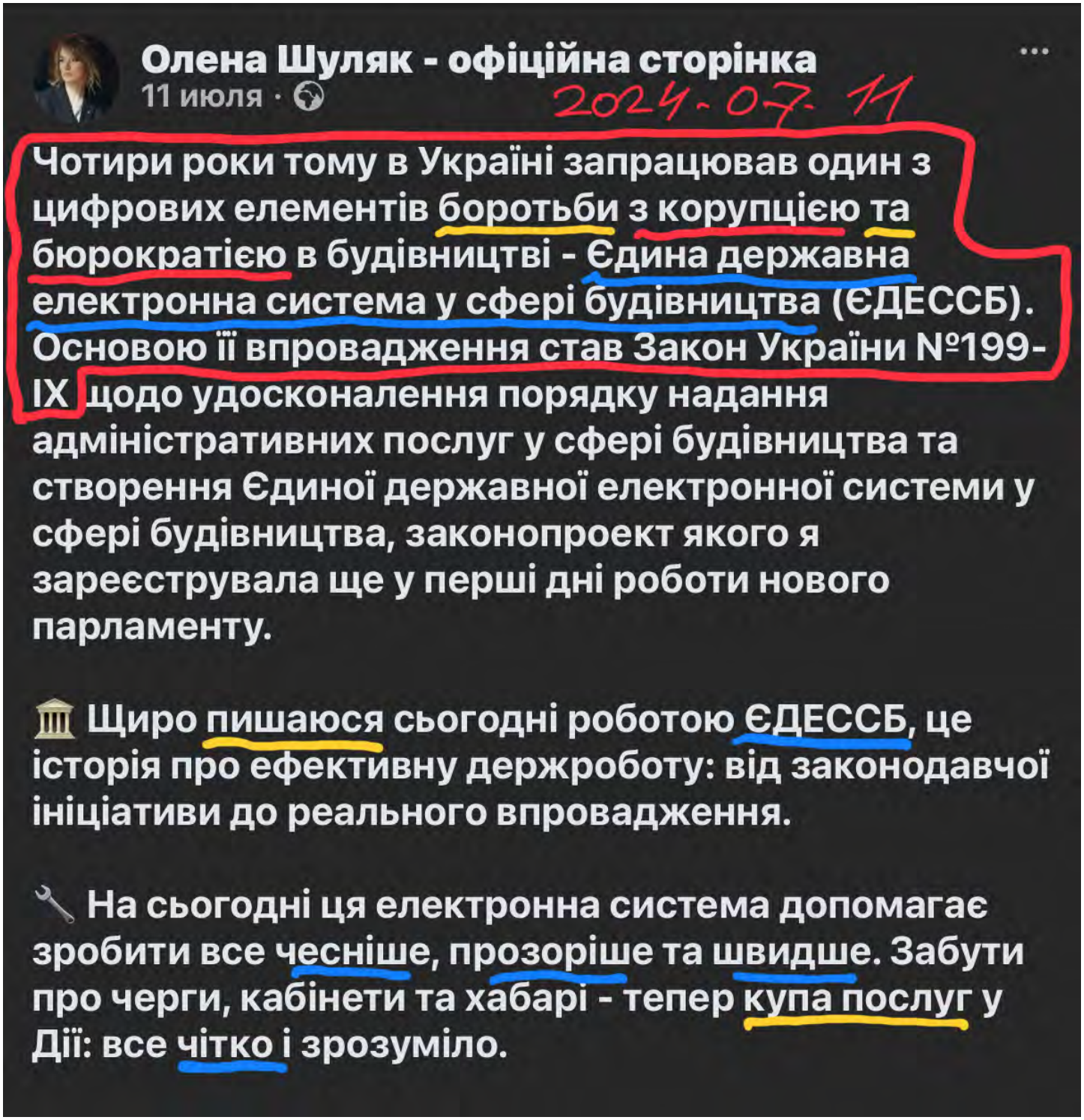
— Але це означає, що кожен хоче встигнути в цей поїзд, щоб захистити свій інтерес?

— Це ж прекрасно. Бо якщо ти не скажеш про свій інтерес, він і не буде захищений.

***

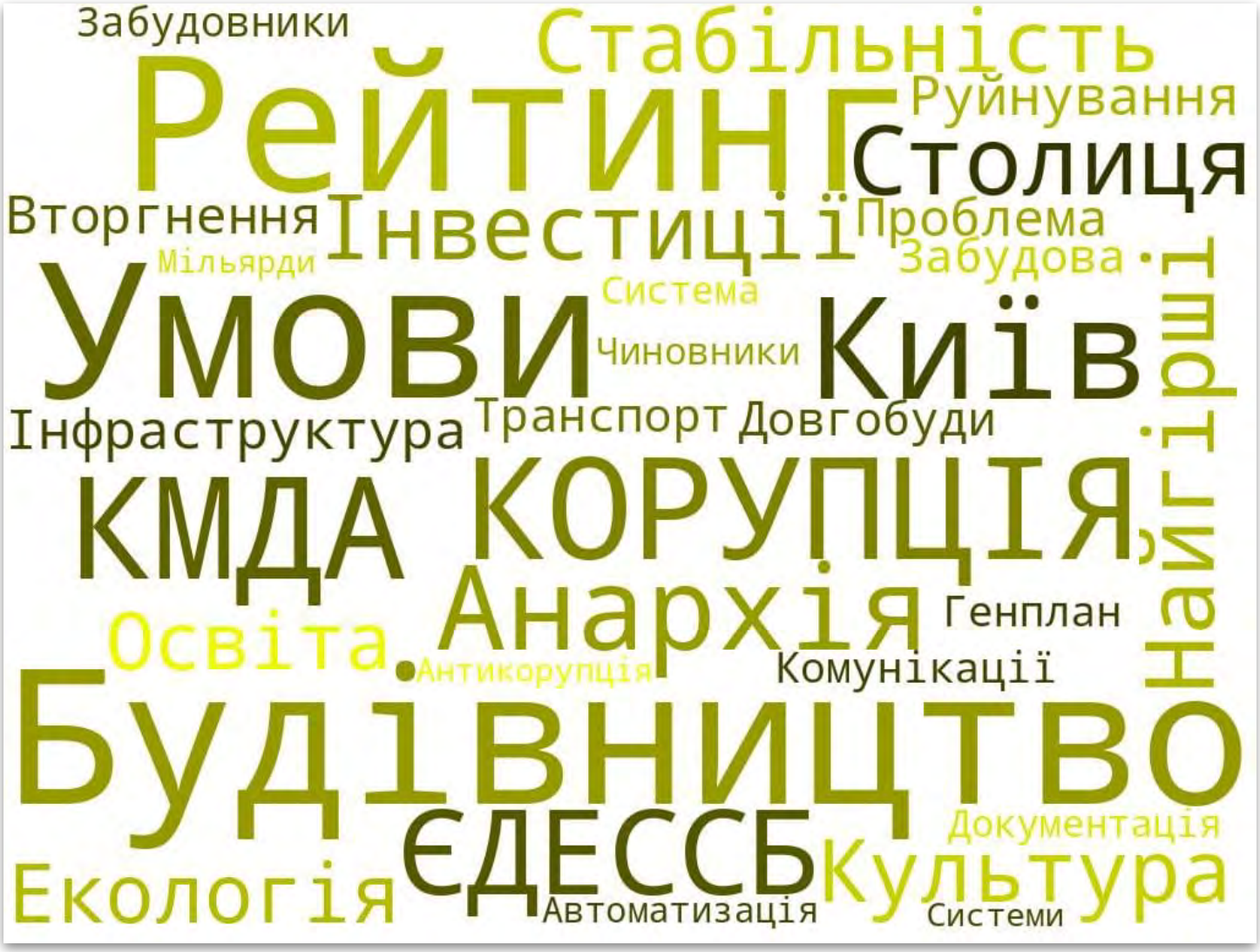
№ 3.197-1

***

№ 3.197-2

Столиця України потрапила у десятку найгірших для життя міст на планеті.

2024-08-19

Шуляк

📊 Згідно з рейтингом The Global Liveability Index – рейтингу найпридатніших для життя міст світу, Київ опинився на 165-му місці з 173. По сусідству з столицею України розташувалися такі міста, як столиця Венесуели Каракас, яка посіла 164-е місце, та столиця Папуа Нової Гвінеї Порт-Морсбі, яка посіла 166-е місце.

🌐 Цей рейтинг складається для того, щоб міжнародні компанії краще розуміли, чи варто починати працювати в тій чи іншій країні з точки зору зручності умов проживання персоналу. Для багатьох з них людський фактор не менш важливий, ніж інвестиційна привабливість того чи іншого міста або регіону.

📅 Щороку оцінюють 173 міста за п’ятьма критеріями: стабільність, охорона здоров’я, культура та навколишнє середовище, освіта та інфраструктура.

❓ В чому причина такого низького результату для української столиці? Звісно, руйнування – це вагомий фактор, але й до повномасштабного вторгнення Київ не був у лідерах рейтингу. Отже, фактично ми бачимо

системну проблему розвитку міста, яку поглибило повномасштабне вторгнення.

🔍 Головні проблеми:

🏗️ ***анархія в будівництві*** – довгобуди, забудова без врахування транспортної мережі, без врахування наявності комунікацій, розвитку міста, зручності та доступності;

🗺️ ***старий генеральний план Києва***, який не враховує та не відповідає сучасним вимогам (Київ живе за документом, розробленим у 1997 році);

💸 ***корупція*** – можливість вирішити питання забудови практично будь-чого і будь-де.

❓ Як це вирішити?

🏙️ Прийняти ***новий генеральний план***. Це потрібно не тільки столиці, але й всім великим містам. Часто мери не хочуть розробляти актуальну містобудівну документацію, оскільки застарілий генплан і його положення можна уточнювати детальними планами території, адже так домовилися із забудовниками і це вигідно.

🚫 ***Усунути чиновників*** від прийняття рішень у сфері видачі містобудівних умов та обмежень.

🖥️ В Україні працює ***Єдина електронна система у сфері будівництва*** (ЄДЕССБ), завдяки якій більшість організаційних процедур перейшли в автоматизовану площину, де рішення приймає не чиновник, якому можна дати хабар, або який його вимагатиме, а система. За цей час антикорупційний ефект її діяльності вже перевищує 10 млрд гривень. І це тільки початок!

📜 Отримання забудовниками ***містобудівних умов та обмежень*** (МУО) – обов'язковий етап, без якого за законом будівництво неможливе. При цьому цей етап входить у ТОП-3 найбільш корупційних. Змінити цей факт має запровадження практики, коли формувати та реєструвати містобудівні умови та обмеження уповноважений орган буде з використанням ЄДЕССБ, а надавати відмову – з переліком підстав з посиланням на норми, а також рекомендацією, як виправити порушення. При цьому надсилати заявнику МУО/відмову потрібно буде тим же способом, яким була подана заява.

📁 Зараз у системі тисячі будівельних паспортів, проєктної документації, відомостей про технічну інвентаризацію, містобудівні умови та обмеження.

Це ще не знищення будівельної корупційної гідри, але точно ***ЄДЕССБ завдає сильного удару по одній із найбільш закорінених корупційних систем***.

***

№ 3.197-3

Ввечері 19 липня в Києві будівельники почали зносити історичну садибу Малина (Зеленських). Ця історична будівля була знищена вражаюче швидко, менше ніж за годину, немов працював будівельний спецназ

2024-08-19

Шуляк

🏚 Ще одна історична будівля стала жертвою жадібних забудовників при повній бездіяльності Департаменту охорони культурної спадщини КМДА, який так і не надав будівлі статусу пам’ятки.

🎂 Ця ганебна подія відбулася в День народження Київського міського голови Віталія Кличка. Чи був це своєрідний подарунок або натяк — питання залишається відкритим.

😔 З втратою кожної такої будівлі ми втрачаємо частинку своєї історії, своєї ідентичності

***

№ 3.197-4

Офіс Генерального прокурора відреагував на скандальне знесення історичної садиби Зеленських - розпочато кримінальне провадження

2024-7-22

Шуляк

⚖️ Це, звісно, добре, що є реакція правоохоронців на таке свавілля, і дуже хочеться, щоб було встановлено винних, та покарання понесли не тільки трактористи-виконавці. АЛЕ !!!

💥 Є така теорія розбитих вікон, коли недотримання правил і вандалізм одних призводить до ланцюгової реакції. Зараз ми вже не один рік бачимо саме ланцюгову реакцію з корупції, наплювання на нашу спадщину, безвідповідальність і некомпетентність органів ОМС та правоохоронців у питанні забудови і збереження історичних пам’яток по всій Україні.

🏛️ У даному випадку з садибою Зеленських мають бути мінімально кадрові рішення щодо Департаменту охорони культурної спадщини КМДА. Якщо ми їх не бачимо, це означає, що всі ці "сльози горя", які демонструє влада міста, є нічим іншим, як грою на публіку, і ланцюгова реакція буде продовжуватись. Має бути персональна і жорстка відповідальність.

📂 Ну і, звісно, має нарешті запрацювати реєстр пам’яток - "єПам‘ятка". Він вже працює в тестовому режимі і наповнюється інформацією. Також в реєстрі передбачено внесення інформації про знищені об’єкти культурної спадщини. Це робилось, щоб фіксувати злочини країни-агресора, але, якщо таке свавілля продовжиться, це також знадобиться і для фіксації діяльності будівельних вандалів у тилу.

***

№ 3.197-5

Київський окружний адміністративний суд на вимогу приватної компанії скасував історико-архітектурний опорний план Львова

2024-07-24

Шуляк

📜 Історико-архітектурний опорний план – це документ, що містить інформацію про об’єкти культурної спадщини, території пам’яток, заповідників, межі історичних ареалів та зони охорони пам’яток культурної спадщини. Головне його завдання – забезпечити збереження архітектурних, культурних та історичних об’єктів спадщини. Одночасно це базовий документ містобудівної документації для опрацювання генерального та детальних

планів. Це, так би мовити, охоронна грамота, що допомагає зберегти культурне надбання, яке визначається рішенням Мінкультури.

🏗️ Приватний забудовник-позивач стверджує, що історико-архітектурний опорний план позбавив компанію можливості будувати 25-поверховий будинок на орендованій землі на вул. Липинського, 13б.

⚖️ Втручання судів та винесення рішень, які фактично знищують охоронний статус історичного ареалу міста, є досить поширеним явищем. Це відбувається всюди, і здебільшого під одним і тим самим юридичним казусом. Не оскаржується сам статус історичних пам'яток, а оскаржуються ті чи інші накази Міністерства культури. Як наслідок, ми втрачаємо історичні будівлі, чи, як у випадку Львова, історико-архітектурний опорний план.

📉 Цього б не сталось, ***якби у міста був чіткий Генплан*** не лише на папері. В реальності ж все навпаки: Генплан ніби є, але місцева влада до нього постійно вносить зміни через детальні плани територій і містобудівні умови та обмеження на конкретні забудови. Виходить не Генплан, а валіза без ручки.

🏘️ Створення ***якісної містобудівної документації є ключовим елементом*** для успішного розвитку та відновлення наших міст, особливо в умовах великої війни. Генеральний план має бути сучасним, актуальним та відповідати чинному законодавству, враховуючи всі виклики та загрози, що стоять перед нашою країною.

📄 Видача ***містобудівних умов та обмежень*** (МУО) повинна відбуватись за чітко визначеною процедурою. Є лише сім конкретних причин для відмови у видачі цих документів:

1️⃣ подання заяви особою, яка не має на те повноважень;

2️⃣ неповні дані у заяві;

3️⃣ недостовірні дані чи невідповідність відомостей;

4️⃣ неповний пакет документів/відомостей;

5️⃣ недотримання вимог подання документа;

6️⃣ невідповідність містобудівної документації на місцевому рівні;

7️⃣ проєктування об'єкта не потребує МУО.

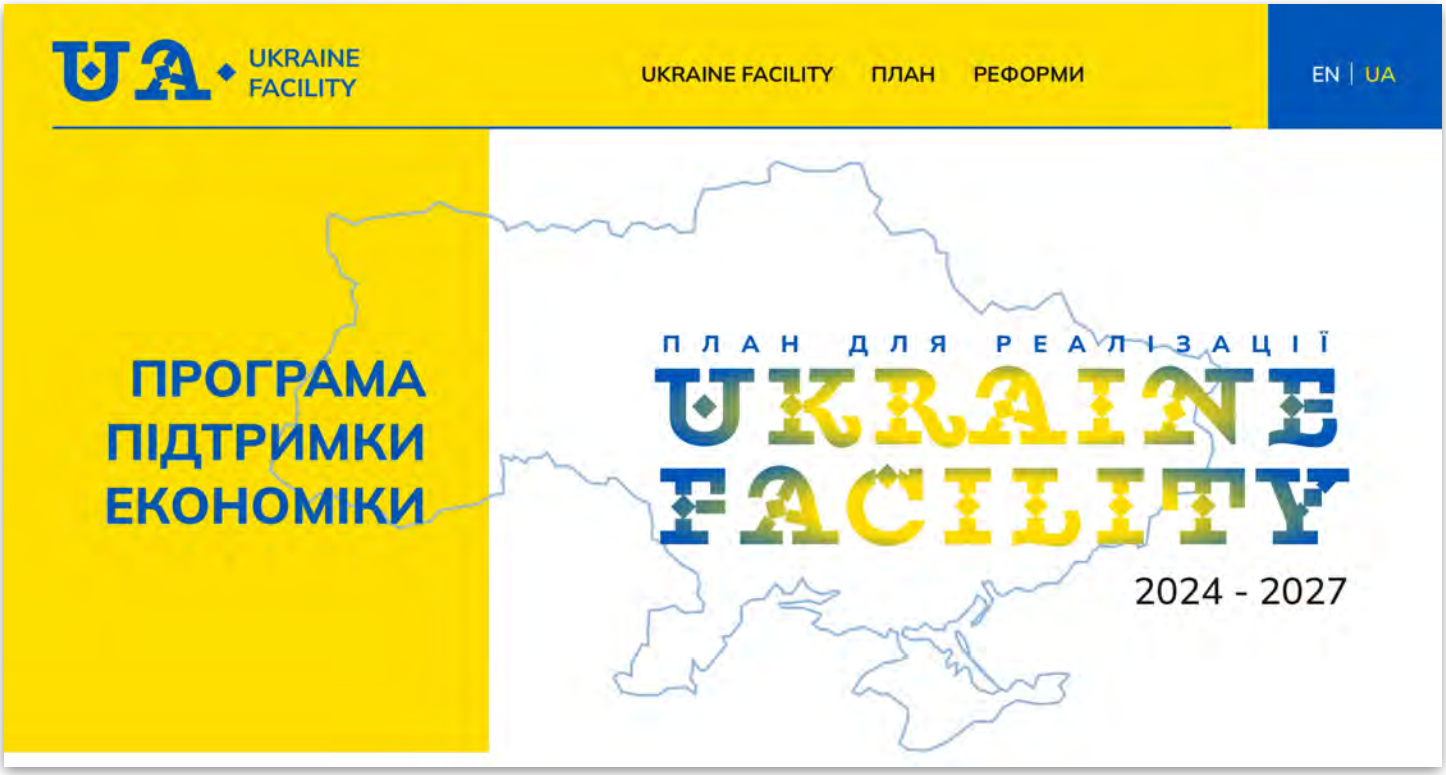
🔎 ***Державна інспекція архітектури та містобудування України*** (ДІАМ) має виступати в ролі арбітра, забезпечуючи дотримання законності та справедливості у цьому процесі. А Єдина державна електронна система у сфері будівництва (ЄДЕССБ) має автоматизувати процес видачі дозволів, за умови, що проєктна документація відповідає всім вимогам містобудівної документації.

🔧 Це все разом має забезпечити прозорість та ефективність процедур, сприяючи швидкому та якісному розвитку інфраструктури, припинивши українське будівельне середньовіччя.

***

№ 3.197-6

Ukraine Facility – це дорожня мапа реформ, що охоплює інституційні та законодавчі зміни. План побудований за принципом «спочатку реформи, потім гроші»

2024-07-31

Шуляк

🏛️ Одним із ключових етапів цих змін є завершення реформи децентралізації та вирішення питань регіональної політики. Українські громади повинні бути не лише адміністративними одиницями, а й активними учасниками економічного, соціального та культурного розвитку країни.

Передбаченим у Плані 69 реформам відповідають понад 150 квартальних індикаторів виконання.

Вони також включають 16 інвестиційних індикаторів. Для їх виконання необхідно продовжити та посили програми щодо розвитку інфраструктури, розмінування, покращення енергоефективності, підтримку малого та середнього підприємництва, покращення доступу до освіти тощо.

🔑 UF визначає на цьому шляху три ключові зміни:

1️⃣ Просування реформи децентралізації

🔷 створення правової бази для функціонування державних адміністрацій префектурного типу.

🔷 уточнення розподілу галузевих повноважень між центральним, регіональним, субрегіональним та місцевим рівнями.

2️⃣Посилення інструментів залучення громадян до прийняття рішень на місцевому рівні

🔷розробка та впровадження механізмів, які забезпечують активну участь громадян у місцевому самоврядуванні.

🔷залучення громадськості до процесу прийняття рішень через публічні обговорення, громадські слухання та інші форми участі.

3️⃣ Посилення розробки та реалізації регіональної політики

Для Уряду та Парламенту зафіксовані чіткі індикатори до виконання:

➡️III квартал 2024 р.: прийняття постанови КМУ «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр».

➡️IV квартал 2024 р.: прийняття постанови КМУ «Порядок ведення містобудівного кадастру державного рівня».

До речі, цифровізація наскрізно проходить через регіональну політику, політику відновлення та політику містобудування. Очікуємо найближчим часом від Уряду ухвалення відповідної постанови, яка дасть старт роботі містобудівному кадастру. Один з його компонентів - Єдина державна

електронна система у сфері будівництва, вже три роки успішно функціонує, забезпечуючи прозорість та ефективність багатьох процесів в галузі.

➡️І квартал 2025 р.: ухвалення Закону «Про публічні консультації».

Зовсім нещодавно парламент підтримав в цілому законопроєкт №4254, який передбачає проведення публічних консультацій усіма органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування тощо при запровадженні будь-яких управлінських рішень. І хоча він має певні недоліки в частині відсутності обов'язковості для народних депутатів України, безперечно є рухом вперед у питанні підзвітності дій влади і виконання маяків UF.

➡️І квартал 2025 р.: Зміни до ЗУ «Про місцеві державні адміністрації». Питання, яке піднімається від початку реформи децентралізації, а саме реформування МДА в органи префектурного типу. На жаль, це питання не може пробити залізобетонну стіну різного роду переживань, що реформовані адміністрації матимуть забагато впливу на ОМС. Насправді йдеться про відхід від радянської системи побудови вертикалі влади та використання в цій вертикалі морально, ментально та юридично застарілих МДА.

➡️І квартал 2026 р.: Зміни до ЗУ «Про місцеве самоврядування» в частині розмежування повноважень.

➡ SOON Мають набрати чинності зміни до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" та галузевого законодавства. Ці законодавчі зміни спрямовані на оптимальний розподіл повноважень між ОМС та органами виконавчої влади за принципами субсидіарності та децентралізації.

✅ Парламент вже виконав один із індикаторів, ухваливши ***законопроєкт про публічні консультації***, надалі чекаємо від Уряду чітких та змістовних кроків - в 2024 році потрібно оновити державну стратегію регіонального розвитку та запустити введення містобудівного кадастру.

Зволікати не маємо права та часу - від цього напряму залежить ефективне відновлення країни.

***

№ 3.198

Терміново призначити наглядові ради в АОЗ і ДОТ – висновок НАТО для України

2024-08-19

ДАР'Я КАЛЕНЮК, *Юристка, виконавча директорка та член правління Центру протидії корупції*

Перед вами – частина зобов'язань України на шляху до НАТО: щодо вдосконалення оборонних закупівель.

Цей *документ* – **результат огляду стратегічних оборонних закупівель України експертами НАТО, які працювали над аналізом та формували рекомендації в березні-травні поточного 2024 року.**

Виконання написаного вище є обов'язковим елементом інтеграції України в Північноатлантичний Альянс.

NATO-UKRAINE COUNCIL - CONSEIL OTAN-UKRAINE - РАДА УКРАЇНА-НАТО

NATO/UKRAINE UNCLASSIFIED

4 July 2024

DOCUMENT
NUC(COUNCIL)D(2024)0008
Silence procedure ends:
4 Jul 2024 - 17:30

NATO-UKRAINE COUNCIL

NATO-UKRAINE STRATEGIC DEFENCE PROCUREMENT REVIEW

1. The NUC Defence and Security Sector Committee agreed the attached NATO-Ukraine Strategic Defence Procurement Review, outlining the work conducted under the Review (Annex 1) and twenty-one high-level recommendations to bring Ukraine's defence procurement in line with Euro-Atlantic best practices (Annex 2).

В аналізі експерти НАТО вітають створення незалежних Агенції оборонних закупівель (АОЗ) та Державного оператору тилу (ДОТ), які б точно не з'явилися у тому вигляді, якими вони є зараз, якби не скандал із "яйцями по 17".

У висновку до звіту, експерти НАТО чітко наголошують, що

> **— для захисту агенцій, котрі "публікують свої успіхи та стають все більше видимими та ефективними", необхідно "негайне створення наглядових рад" для них.**

Це – одна із важливих передумов для довгострокової довіри до АОЗ і ДОТ.

Поруч із стратегічними зовнішніми та внутрішніми комунікаціями, встановленням партнерств з іноземними агенціями з оборонних закупівель та співпрацею з виробниками зброї.

Recommendation for change:	Building trust is important for the Agencies for their long-term success. However, as DPA and DOT publish their success, become increasingly visible, earn trust and increase their efficiency, there is a possibility that it will draw attention to the Agencies and their employees, which will require them to be resilient to various forms of attacks (such as cyber, threatening of individuals, etc). These risks may not be immediate, but they might become a progressive area of concerns as the following suggestion are applied: 1. **Strategic internal and external communication support**. NATO and Allies must promote the Agencies to help build trust, increase transparency and improve internal cooperation within UKR Govt, MOD and AFU. Further sharing of (non-classified) information from within the agencies and the publication of procurement successes will help build trust within civil society. However, security must still be maintained. 2. **Facilitation of international working partnerships**. Building working relationships between allied and Ukrainian procurement agencies will help foster internal and external trust in the Agencies abilities. Partnerships could take the form of joint procurements, personnel secondments, visits, and conferences. 3. **Promotion of business relationship with industry**. Encouraging and facilitating Allied Defence Industries to collaborate with the Agencies. 4. **Immediate establishment of the Agencies' Supervisory Boards.** This will provide additional (and independent) governance and strategic oversight of the Agencies.
Recommendation	**1. Building External Trust with the International Community**

З тим же меседжем у своєму інтерв'ю вийшла і керівниця АОЗ Марина ***Безрукова*** у нещодавньому інтерв'ю:

"я дуже чекаю, коли затвердять незалежну Наглядову раду Агенції".

Попри це,

— **формування наглядової ради Агенції оборонних закупівель штучно зупинено.**

Так, *на початку травня в АОЗ оголосили відбір кандидатів*, а *19 червня в МОУ повідомили про шорт-ліст*, з якими в Міноборони мали би провести співбесіди та відібрати фінальну трійку незалежних членів. Ще двоє членів наглядової ради мають бути представниками від держави.

Всю п'ятірку має призначити ***Міністр оборони України***.

З початку відбору минуло три місяці – проте члени наглядових рад так і не призначені.

Хоча, за наявності політичної волі Міністра оборони, наглядові ради могли бути сформовані ще до саміту НАТО, який відбувся в липні у Вашингтоні.

Серед інших важливих термінових рекомендацій НАТО (пункт 9, стор. 11 звіту)

– забезпечити, аби зброю в Україні закуповував виключно АОЗ.

Зараз різні "постраднянські" спецекспортери досі намагаються лишити у себе великий "шматок пирога" із загальних закупівель зброї.

Результат таких дій для нас – неефективні і дорожчі закупівлі.

Recommendation for change:	In order to strengthen the capability of the DPA during martial law, and to coordinate import from different countries, optimise the number of state-owned companies with an importing function, and transfer their import capabilities to the DPA. When conditions permit, strengthen the importing capability of the national defence procurement institution (if established after the martial law is lifted) by subordinating all remaining companies to it.

А після війни НАТО рекомендує об'єднати АОЗ і ДОТ, а рівень закритості інформації про закупівлі зброї знизити з 90% до 5%.

Recommendation for change:	Currently, the classification level of the lethal defence procurement exceeds 90%. This recommendation includes two key reforms that should be implemented during peacetime: 1) Amend the existing legal framework on the classification process of defence procurement information. Under the current framework, the Security Service of Ukraine sets the parameters for the classification of procurement information and drafts the relevant classification legislation. The reform should transfer this authority to the Inter-ministerial Commission, and allow for the transition to a system where the relevant legal framework is amended by parliamentary legislation rather than Presidential decrees. This new model would be in line with the reform objectives set by the National Anticorruption Programme 2023-25 for the Security Service of Ukraine. 2) During peacetime, reduce the classification level of lethal defence procurement information not exceeding the Euro-Atlantic practice of up to 5%, following the United Kingdom's model, which covers primarily matters related to nuclear and strategic delivery.

Провідний аналітичний центр у Вашингтоні "German Marshall fund" *рекомендує* частину з 50 мільярдів доларів обіцяного Україні країнами G7 гранту з російських заморожених активів відіслати напряму в Україну на закупівлі української зброї ***Агенцією оборонних закупівель***.

Водночас така можливість існує лише за умови чесного врядування в обох закупівельних агенціях, яке повноцінно неможливе без наглядових рад з числа топових міжнародних експертів в секторі оборонних закупівель з ідеальною репутацією.

Хочу подякувати Марині ***Безруковій***, керівниці АОЗ, та Арсену ***Жумаділову***, керівнику ДОТ, що робите зараз титанічну роботу.

Зважаючи на те, що **за попередні роки незалежності в оборонних закупівлях Україна не зробила практично нічого** – ви справді робите неможливе.

Особливо зважаючи на спротив, який чинить вам система.

Так само хочу подякувати міністру оборони, без волі якого, треба визнати, АОЗ не відбувся б.

Нам щиро шкода, що в цьому питанні ситуація змінилася.

Підсумовуючи.

Блокування створення Наглядової Ради АОЗ (як загалом будь-яке перешкоджання):

1) повертає корупційне пекло в закупівлі зброї;

2) прямо суперечить зобов'язанням, які Україна взяла на себе на шляху в НАТО;

3) підриває можливість отримання грошей (від партнерів) на закупівлі української зброї.

Мені важко знайти більше очевидні речі, ніж написане вище.

Ще важче – **знайти хоча б одне позитивне пояснення, чому відбувається блокування створення Наглядової ради АОЗ.**

Vitaliy Shabunin
29 мин. ·

2024-08-19

Блокування створення Наглядової ради Агенції оборонних закупівель: 👇

1) повертає корупційне пекло в закупівлі зброї;
2) суперечить зобов'язанням України на шляху в НАТО.

Мені важко знайти більш очевидні речі, ніж написане вище. Ще важче – знайти хоча б одне позитивне пояснення, чому таке блокування відбувається.

На початку травня оголосили відбір кандидатів, а 19 червня в МОУ повідомили про шорт-ліст, з якого Міноборони мали відібрати фінальну трійку (незалежних членів). Ще двоє членів наглядової представлятимуть державу.

Всю п'ятірку призначає міністр оборони України. З початку відбору минуло три місяці (!) – проте Наглядову раду так і НЕ призначено. ТРИ МІСЯЦІ...

А тепер про порушення зобов'язань на шляху в НАТО. На скріні – частина цих зобов'язань.

За результатами аналізу стратегічних оборонних закупівель України експерти НАТО чорним по білому написали – необхідно "негайно створити наглядові ради" для АОЗ і ДОТ. (див. скрін).

***

№ 3.199-1

Кінець епохи інститутів?

2024-07-28

Denis ***Semenov***

Світ у напружених пошуках такого собі Wunderwaffe, чудесної зброї, яка допомогла б людству назавжди покінчити з низкою неприємних моментів – як от популізмом, диктатурами та невизначеністю, яка стала ознакою часу, якої неможливо уникнути.

Не бракує й рецептів «мікстур» для розв'язання проблем теперішнього часу, склад яких готується низкою популярних навколофілософських авторів, що з різним ступенем успішності реалізують стратегії персональної медійної присутності. Між тим, ці чудодійні засоби – а в арсеналі майже все, від примусового повернення метанаративів до осциляцій метамодернізму – не поспішають об'явити «єдиною надією людства». Оскільки підсвідомо відчувають: вибір рецепту – занадто відповідальна річ, шанс не схибити буде тільки один, а відповідальність брати на себе не дуже хочеться – нехай це зробить хтось інший: або в іншій країні, або в іншій каденції, або хтось без академічних зобов'язань і іпотеки.

Серед примірників «чудесної зброї» найбільшу надію покладають на інститути.

Причому, є підозра, що люди, які вимовляють це чарівне слово, мають на увазі кожен своє і більш-менш унікальне – а отже, говорячи про інститути, говорять про різне.

Менше з тим, інститути здаються певним «засобом останньої надії», страховим полісом на випадок, якщо політики почнуть щось робити «не так», і «врятують», коли щось таке раптом буде зроблено.

Не буде перебільшенням сказати, що саме на інститути покладається основний тягар надії на підтримання хоч якоїсь нормальності чи передбачуівності в епоху, коли ані «нормальність» ані передбачуваність не засуджуються у нас надовго.

Повна стаття на Koine: https://www.koine.community/mikhailminakov1971gmail-com/кінець-епохи-інститутів/

***

№ 3.199-2

Кінець епохи інститутів?

25 June 2024

Михайло Мінаков

Денис Семенов [1]

Анотація. Автор намагається по-новому розглянути проблему інститутів в регуляції сучасного суспільного життя. Він проблематизує інституціональний простір, в якому виділено опозиції, дотичні до сьогодення. Також він пов'язує проблеми чинних інститутів із цінностями та зростанням насильства у сучасному світі.

Ключові слова: інститути, інстинкти, перформативи, алгоритми, цінності, насильство, Жиль Дельоз, Ханна Арендт, Вікторія Шамрай

1.

Світ у напружених пошуках такого собі Wunderwaffe, чудесної зброї, яка допомогла б людству назавжди покінчити з низкою неприємних моментів

— як от 1) популізмом, 2) диктатурами та 3) невизначеністю, яка стала ознакою часу, якої неможливо уникнути.

Не бракує й рецептів «мікстур» для розв'язання проблем теперішнього часу, склад яких готується низкою популярних навколофілософських авторів, що з різним ступенем успішності реалізують стратегії персональної медійної присутності.

— Між тим, ці чудодійні засоби — а в арсеналі майже все, від примусового повернення метанаративів до осциляцій метамодернізму — не поспішають об'явити «єдиною надією людства».

Оскільки підсвідомо відчувають:

— вибір рецепту — занадто відповідальна річ, шанс не схибити буде тільки один, а відповідальність брати на себе не дуже хочеться — нехай це зробить хтось інший:

або в іншій країні, або в іншій каденції, або хтось без академічних зобов'язань і іпотеки.

Серед примірників «чудесної зброї» найбільшу надію покладають на *інститути*.

При чому, є підозра, що

— люди, які вимовляють це чарівне слово, мають на увазі кожен своє і більш-менш унікальне — а отже, говорячи про інститути, говорять про різне.

Менше з тим, інститути здаються певним «засобом останньої надії», страховим полісом на випадок, якщо політики почнуть щось робити «не так», і «врятують», коли щось таке раптом буде зроблено.

Не буде перебільшенням сказати, що

— саме на інститути покладається основний тягар надії на підтримання хоч якоїсь нормальності чи передбачуівності в епоху, коли ані «нормальність» ані передбачуваність не засуджуються у нас надовго.

Пам'ятаю, як американські гості саміту Ялтинської Європейської Стратегії (YES) в 2018 році — а серед них були і колишній держсекретар Кондоліза Райс, і журналіст Фарід Закарія, і голова Ради з зовнішньої політики Річард Хаас — не шкодували трошки винуватого тону і запевнень переляканої європейської аудиторії у тому, що інститути американської політичної системи не дадуть ***Трампові*** перетворити свою каденцію на політичну катастрофу і взагалі — що вони здатні подолати, абсорбувати таке явище, як ***Трамп***.

Практика наступних років показала, що єдине, на що здатні навіть американські інститути — це не допустити перемоги ***Трампа*** на наступних виборах.

— Не без наслідків — адже штурм Капітолію буквально перевернув уявлення більшості акторів про американську демократію, а сам Трамп поставив себе на межу політичного маргінеса.

Втім, «програш битви не означає програшу у війні», і сьогодні Дональд ***Трамп*** здається близьким до перемоги на виборах 2024 р.

Крім того — якщо йому вдасться втілити в життя проект, про який говорять — висування своїх прибічників на посади у deep state з метою докорінного реформування інститутів — це може суттєво змінити картину в Сполучених Штатах, а значить, згодом, і в усьому світі.

Каденція ***Трампа*** вже змусила сумніватися в міцності інститутів.

І, хоча **ми продовжуємо сподіватися на них**

(принаймні, в рамках умовного Заходу — так званий «глобальний Південь» сьогодні радше експлуатує свій величезний ресентимент і прагне паразитувати на ньому, ніж робить конструктивний внесок у вирішення проблеми інститутів),

нам справедливо здається, що **скрізь в Європі і Америці інститути занепадають і руйнуються**.

— Прикладів цьому — безліч, починаючи зі 1) — слабкої реакції на зневагу Путіна до будь-якого інституційного середовища у світі до 2) — вибіркового спасіння банків за рахунок платників податків під час економічної кризи.

Разом із цим ***занепадом інститутів*** — і це парадокс!

— «немає такого відчуття, що **нормативний тиск знижується»**.

Навпаки,

— суб'єктивне враження полягає у тому, що він якраз **підвищується, що щоденно продукується нові норми і правила, які регулюють та обмежують суспільну поведінку людини**.

Простим прикладом є

— **вимоги до лексичного (і морфологічного) етикету на фоні політики ідентичності.**

Ти ще можеш бути відомим і дозволяти собі не зовсім обережні висловлювання, які можуть кого-небудь образити, але вже не можеш

цього одночасно. Норма «сіла» на суспільство — при чому внаслідок примусу, неприродним шляхом. При чому навіть в тих регіонах, де сама політика ідентичності перебуває у початковому стані. Забігаючи трошки наперед, скажемо, що у випадку з політикою ідентичності дуже швидка імплементація нових норм пояснюється досить легко: витрати на цю імплементацію гранично низькі у порівнянні з тим руйнівним ефектом, який застосування норми може справити на конкретний процес — у бізнесі, в політиці, в культурі. Адже звинувачення когось у порушенні лексичної «цноти» чи то діях на порушення політики ідентичності в далекому чи не дуже минулому не передбачає відповідальності сторони звинувачення, весь тягар доказів (і безпорадних виправдань) лягає на обвинуваченого.

Втім, повернемось до нашого парадоксу.

Інститути деградують і занепадають, в той самий час нормативний тиск посилюється.

Природним чином виникає питання

> **— якщо це так, то що саме замішує інститути, грає їхню роль, що сьогодні може виступати конкурентом інституту?**

Це — лише частина фундаментального питання

> **— «що взагалі відбувається, якого типу зміни ми переживаємо і до чого вони зрештою призведуть?»**

2.

Згідно з класичним визначенням, і*нститути*

> **— це «“правила гри” в суспільстві, або, висловлюючись формально, створені людиною обмежувальні рамки, які організують взаємини між людьми.**

Отже,

> — вони задають структуру спонукальних мотивів людської взаємодії — чи то в політиці, соціальній сфері чи економіці.

Інституційні зміни визначають те, як суспільства розвиваються у часі, і таким чином є ключем до розуміння історичних змін».[2]

До цього визначення Дугласа ***Норта*** треба додати те, що

> — нинішній розвиток і трансформація інститутів відбуваються в межах того, що ми назвали б «полями напруги» між бінарностями, які так чи

інакше стосуються-торкаються-впливають на форму та зміст інститутів і те, що відбувається з ними.

Ці ***бінарності*** — протиріччя, які не усуваються, не «знімаються» в діалектичний спосіб, по відношенню до них не можна зробити геґелівський Aufheben.

Це неможливо як мінімум практично, в реальності.

І все, що ми можемо зробити — експлікувати ці суперечності, констатувати їх наявність.

Так, **одне з таких «полів напруги» формує протиріччя *інститутів* і *організацій*.**

Якщо ***інститути*** — це самі правила, то ***організації*** — це те, що підтримує і забезпечує функціонування інститутів.

Ці поняття дуже близькі, але все ж таки позначають різне.

Їх плутають, ототожнюючи інститут парламентаризму, наприклад, з реальним парламентом реальної країни.

Але **найбільша проблема не в плутанині.**

Проблема в тому, що

— *ототожнення* інститутів і організацій переводить проблему поганої (неадекватної часу, неефективної чи малоефективної) організації на проблему, корені якої лежать безпосередньо в інституті.

Скажімо,

— в уявленні того ж ***Трампа*** небажання європейських лідерів підтримувати військові видатки на рівні 2% ВВП є підставою для розриву прив'язки США до НАТО і відтак — всієї архітектури колективної безпеки, побудованої з часів Другої Світової.

Інший приклад

— прагнення ***«деяких лідерів»*** якщо не знищити, то звести виключно до церемоніальних функцій інститут парламентаризму — через те, що таке колективне зібрання, як парламент, грузне в дискусіях, надто віддане процедурі і взагалі — працює неефективно.

Так само і з напругою між інститутами і *невизначеністю*.

Дуглас ***Норт*** писав:

«Головна роль, яку інститути грають у суспільстві, полягає у **зменшенні невизначеності шляхом встановлення стійкої (хоча не обов'язково ефективної) структури взаємодії між людьми**.

Але стійкість інститутів жодною мірою не суперечить тому факту, що вони зазнають змін.

Розвиваються всі інститути — починаючи від традиційних умовностей, кодексів та норм поведінки до писаного права, звичайного права та контрактів між індивідами.

Таким чином, наявний у нашому розпорядженні набір виборів постійно змінюється. Зміни на периферії інституційної системи можуть бути такими повільними та плавними, що їх здатні побачити лише історики, хоча в сучасному світі швидкість інституційних змін є очевидною.»[3]

Змушені констатувати:

— **зі своєю головною роллю інститути не справляються**.

Невизначеність вже так глибоко проникла в сьогодення, що її скоро вивчатимуть у школах.

Темпи змін, у тому числі інституційної системи, кожного дня збільшуються. Людям доводиться весь час реагувати на новий тип викликів. А швидкість і гострота реакції наближається до природної межі.

Людський мозок, як зазначав Франко «Біфо» ***Берарді***, з такою ситуацією справитись не може

— він поступово **деградує** через вимогу швидкості, брак освіти, що спостерігається в останні півстоліття та інформаційний шум, який переобтяжує людину вхідними даними.

«З [19]68-го року, і особливо після неоліберального повороту, колективний розум людства зазнав глибокого процесу зміни. Сфера об'єктивованих знань була надзвичайно розширена, тоді як доступний час для свідомої розробки обернено зменшився. Ця подвійна динаміка спровокувала ***вибух неусвідомлення***».[4]

Як результат,

— ми постійно стикаємося із «застарілістю» інститутів, правил і законів, які вже не в змозі адекватно відповісти на виклики середовища, що змінюється.

Саме це створює навколо людини певну «*нормативну пустоту*» і поглиблює відчуття *невизначеності*.

— Якщо це продовжується доволі довго, людина схиляється до найжорстокіших норм на підставі того, що вони колись (в умовах ранньомодерного абсолютизму або сучасної диктатури) «спрацьовували» і тому є надійними, перевіреними.

Тому **не варто дивуватися, наприклад**,

— примиренню з обмеженням громадянських свобод під час епідемії ковіду вбо сплеску націоналістичних настроїв та ворожнечі за національним принципом в провідних центрах світової демократії.

Досить цікаве *поле напруги* виникає у просторі між формальними і неформальними інститутами.

Фактично, це протиріччя, викрите ***Габермасом*** як протистояння Системи і життєвого світу, тільки в ширшому, структурному розумінні цих понять.

З цієї точки зору

— Системою вважатиметься цілеспрямоване і кодифіковане належним чином правило, яке нормує людську поведінку, не дивлячись на численні обмеження, що захищають життєвий світ.

У той час як

— сам життєвий світ, який, за визначенням ***Габермаса***, поєднує в собі приватну та суспільну сферу, наповнений неформальними нормами, емоційними інтуїціями і живучими традиціями.

Як говорить з цього приду сам ***Габермас***,

«життєвий світ завжди конституюється у вигляді глобального знання, інтерсуб'єктивно розділеного між членами суспільства».[5]

Як відомо, найбільшою небезпекою Габермас вважає — *«колонізацію Системою життєвого світу».*

Але, низка дослідників, зокрема Михайло ***Мінаков***, наполягають на тому, що, **принаймні у Східній Європі відбувається так само небезпечний зворотний процес.**

«***Колонізація Системою життєвого світу*** веде до виснаження життєдайних ресурсів та смислоутворюючих цінностей суспільства.

У цих ситуаціях відбувається **парадоксальна *зворотна колонізація Системи***:

— якщо Габермас, ґрунтуючись на досвіді західних суспільств і продовжуючи традицію критики модерну, започаткованого Хоркхаймером та Адорно, розглядав лише вплив автономних

інститутів на життєвий світ, то досвід східноєвропейських товариств говорить і про ***зворотну колонізацію***.

У кризові моменти Система починає використовувати ресурси таких інститутів, як церква, родинні зв'язки чи місцеві громади, які підривають лад інструментальної раціональності, винаходять деякі перекручені форми архаїчного в сучасному, застосовують традиційні назви для гібридів Системи та життєвого світу.

Таким чином, **модель *складної модерності* має бути доповнена *динамічною складністю переходів***».[6]

Тобто, **відносини між *Системою* і *життєвим світом* складніші, ніж можна було б уявити на початку**:

1) — ***Система*** **колонізує** ***життєвий світ***, невпинно створюючи і нав'язуючи диспозитиви суспільству і конкретним людським сингулярностям,

з іншого боку,

2) — ***життєвий світ*** також **колонізує** ***Систему***, форматуючи і адаптуючи її до власних потреб, що знаходить вираз у — зростанні популізму і націоналізму, диктату здорового глузду у політичному дискурсі та підіймання хвилі насильства у соціальному світі.

І спостерігається це не тільки в ***Східній Європі***, але й в інших регіонах світу.

Ненависть до чинних еліт, бажання справедливості, потужний імпульс до управління країною — все це призводить до «зворотної колонізації», яка виливається у спроби запровадити певні традиційні норми життєвого світу у реальність соціальних і політичних відносин.

— Політики, що прийшли до влади на цій хвилі намагаються з різною успішністю підігрувати цим настроям, поглиблюючи «зворотну колонізацію Системи» — в ***дискурсивному*** або ***поведінковому*** сенсі.

Напруженість між Системою і життєсвітом зберігається, змушуючи маятник суспільного спокою коливатися із все наростаючою амплітудою.

В своїй книзі «Вузький коридор» Дарон ***Аджемоглу*** і Джеймс ***Робінсон*** пишуть про так звану ***«клітку норм» (cage of norms)***, яка

— складається під впливом людського досвіду, характерна для будь-якого суспільства, але найліпше працює для ***бездержавних утворень***, оскільки дозволяє суспільству уникнути гоббсівської ***«війни всіх проти всіх»***.[7]

Сьогодні, в межах процесу «зворотної колонізації» ця ***клітка норм***, фактично, закривається перед розвинутими суспільствами, як аж ніяк не стали на шлях ***бездержавності***.

> — Норми «з клітки» витісняють норми інституціоналізовані, змішуються з ними, формують альтернативну наративну структуру, викликаючи до життя релікти патрон-клієнтських відносин і псевдофеодальних структур.

В мініатюрній роботі «Інстинкти і інститути» Жиль ***Дельоз*** **представляє обидва явища як *механізми задоволення бажань*.**

> «Або, реагуючи природним чином на зовнішні стимули, організм отримує від зовнішнього світу все необхідне для задоволення своїх схильностей і потреб; що призводить до ***формування специфічного для різних тварин середовища***.
>
> Або ж, здійснюючи ***інституціоналізацію особливого світу***, що лежить між його схильностями і зовнішнім світом, суб'єкт виробляє ***штучні засоби задоволення***, які звільняють організм від природи, підпорядковуючи його чомусь іншому, а також ***перетворюють саму схильність,*** поміщаючи її в ***нове середовище***; адже — гроші справді звільняють з голоду за умови їх наявності, а шлюб звільняє від пошуку партнера, переслідуючи при цьому зовсім інші цілі.»[8]

Це створює відразу цілу серію неочевидних на перший погляд *висновків*, які характеризують чергову *напругу на інституційному полі*.

1) Сама постановка питання, тобто заведення інститутів до альтернативного інстинкту механізму задоволення бажання переносить нас в реалії суспільства споживання і рано чи пізно ми приходимо до висновку, що інститут, як і будь-який інший інструмент задоволення бажань, теж споживається. Це робить невідворотні зміни у природі норм. Оскільки питома швидкість задоволення потреби постійно зростає (згадаймо, як ми нервуємо, якщо приходиться стояти в черзі, чекати на увімкнення відключеної електрики чи виходу чергової моделі гаджету), а час складення нових норм залишається незмінно повільним, норми або підмінюються похідними від бажання, або за них приймаються диспозитиви, «люб'язно» надані владними машинами.

2) Відбувається дрейф від інститутів до законів, а відповідно — від демократії до диктатури. Саме через це — швидкість складання нових норм так би мовити природним шляхом відстає від спритності організацій — держав, медіа, корпорацій. Нормативність наповнюється і розповсюджується організаціями, або інститутом громадської думки, за яким стоять теж конкретні організації або особистості.

3) Панує селективність і вибірковість у застосуванні норм, особливо якщо застосовувати їх доводиться в позаштатній ситуації. Наприклад, Євросоюз обговорює не конфіскацію російських активів на користь України, а лише конфіскацію прибутку від цих активів за час війни. Така компромісна норма була народжена внаслідок зіткнення двох звичних: поваги до прав власності та інвестиційної привабливості Євросоюзу з одного боку та необхідності захищати демократію та стримувати агресора — з другого. Владна криза в Україні призводить до того, що будь-який більш-менш самостійний її інститут починає використовувати норму законодавства в сфері свого контроля на свою користь (не завжди фінансову), селективно втрачаючи пам'ять про решту норм, у тому числі інституційних (формальних чи неформальних)

4) Все частіше обирають інстинкт, а не інститут в якості механізму задоволення бажання. Він безпосередній а тому — швидший за інстинкт. Разом із тим, той самий Дельоз доходить висновку: у людини немає інстинктів, вона складається з інститутів. Тому вибір, як задовольняти бажання врешті решт перетворюється на вибір швидкого інституту, який людина приймає за інстинкт. Частіше, правда, цю роль в реальності відіграє не інститут, а закон. І хоча правда в тому, що відмінність між цими двома видами норм полягає у тому, що інститут скоріше підтримує і дозволяє, а закон скоріше стримує і забороняє, останнім часом набирають популярності закони, або штучно впроваджені норми, які спочатку забороняють, а потім дозволяють. Соціальне дистанціювання за ковідної доби — і скасування цього соціального дистанціювання; заборона Україні використовувати натівську зброю для ударів по території РФ — хоча й обмежене, але все ж таки скасування цієї заборони; неприпустимість рятування банків під час фінансової і економічної кризи — активне рятування, як «єдино вірне рішення».

3.

Вікторія ***Шамрай*** підвищує ставки, виводячи дискусію на щабель вище, у сферу цінностей.

На її думку, **сьогодні, в третій декаді XXI століття, йдеться не про переоцінку, а про тотальне знецінення всіх цінностей.**

— Це виявляє поточна війна, яка набуває світового характеру.

Але **війна — лише верхівка айсберга.**

«Тілом цього айсберга є все більш потужна і поширена роль насильства в сучасному світі, загальна зміна режиму людської життєдіяльності та людських інтеракцій, в яких насильство й примус посідають все вагоміше місце.

Однак

> — навіть насильство в структурі людської життєдіяльності та політичних стосунків є лише другим шаром сучасної реальності глобального світу.

Ще глибшою його підвалиною є глибока ***деструкція нормативності*** як такої — **криза *інстанції належного*** в структурі ***людського буття*** взагалі.»[9]

Цінності/вартості, які **за добу Модерну стали мірилом продуктивності людського існування і конституюючим фактором для гомогенізованого простору норм**, нині **не просто переоцінюються, а знецінюються як такі**.

Себто, не конкретні цінності, а ***цінності яка конструкт взагалі***.

І пов'язує це ***Шамрай*** із **кризою *виробничої цивілізації.***

Шамрай говорить:

> «Питання не в тому, яка саме система нормативності бере гору і наскільки вона узгоджується з пріоритетами наявного соціально-політичного порядку.
>
> Йдеться про певний занепад ***ефекту нормативності*** **загалом**.
>
> Його можна висловити, зокрема, як ***«переважання інстанції інтересів над інстанцією цінностей»***.
>
> > — Безпосередні прагнення, бажання, уподобання беруть гору над внутрішніми ***зобов'язаннями***.
>
> Про подібний стан речей передчасно казати як про доконаний факт, йдеться про припущення, поживу якому надають численні події сьогодення, й передусім зростаючий рівень насильства в сучасному світі.
>
> Понад те, можна констатувати не лише зростання насильства та практик примусу, а якусь ***нелюдську лютість застосунків сили***.
>
> Здається, сучасна людина шукає можливості скинути шати цивілізованості та людської гідності, з задоволенням віддаючись потягам безчинства та звірства.»[10]

В науке и философии парадигма означает определённый набор концепций или шаблонов мышления, включая теории, методы исследования, постулаты и стандарты, в соответствии с которыми осуществляются последующие построения, обобщения и эксперименты в области. Википедия

Вона окреслює **три *парадигми* перетворень *режимів нормативності***.

1) Перша — це парадигма безумовних ***вимог*** — культурних звичаїв, релігійних заповідей, освячених традицією моделей життя.

2) Друга — нормативність як наслідок свідомого раціонального ***вибору***.

3) Третя парадигма, можливим провозвістям якої є нинішня глобальна криза, можливо передбачає **новий формат існування *належного***

— не у вигляді *цінностей*, а у вигляді *негативної форми утримань*.

Спробуємо розібратися із долею нормативності в сучасному світі, так само як із тими явищами, що кидають сьогодні виклик інститутом, прагнучи стати їхніми замінниками.

4.

Міра зниження впливу *інститутів* (їх *деградації*) є мірою зростання *насильства*

— оскільки інститути, згідно з класичною теорією, якраз і формувалися для подолання насильства, тобто — «*довільного, непередбачуваного, необмеженого правилами примусу*».

Тут доречно згадати ***концепцію*** Ханни ***Арендт***, яка **розрізняла владу і насильство та закликала не допускати ототожнення.**

«Влада — це справді ***сутність*** будь-якого уряду, влада — але не насильство.

Насильство за природою є інструментальним; Подібно до всіх засобів, воно завжди потребує керівництва і виправдання тією метою, якою служить.

А те, що потребує виправдання з боку чогось іншого, не може бути ***сутністю*** чого б то не було.»[11]

Застосовуючи цю концепцію до сьогодення, можемо припустити, що зростання насильства як інструменту відносин і всередині країн, так і між ними (а воно безсумнівно з огляду на численні страшні війни і непритаманні мирному періоду насильницькі політичні акції на кшталт штурму Капітолію) **викликана кризою влади як такої, втратою нею авторитету і сакральності, яка хоча б в мікродозах необхідна для її легітимності** (в термінах Мойзеса Наїма — кінцем влади).

Але

1) — така констатація (навіть якщо вона справедлива) нам мало що дасть як у дескриптивному, так і в евристичному плані.

2) — Вона не каже про те, — **«що саме кидає виклик інститутам сьогодні?»**.

Тим часом щонайменше трьох «*конкурентів*» можна ідентифікувати.

1. Перший — *перформативні акти*, багаторазово посилені інформаційними технологіями

Причому йдеться як про визвольні, так і про охоронні акти — і ті, й інші так чи інакше загрожують інститутам, загрожують деконструкціїш та знеціненням. Те, що ми звикли називати політичним популізмом – лише один із видів перформативів.

Насправді сфера їх поширення набагато ширша.

1) Білоруське «Уходи!» конкурує з інститутом легального насильства авторитарної держави та легального державного насильства взагалі.

2) Багаторазово повторена у твіттері Трампа фраза SECOND AMENDMENT де-факто закликає підмінити справедливістю та революційною доцільністю інститут правопорядку.

3) MeToo, перевертаючи вгору дном і презумпцію невинності та принцип виключення зворотної сили закону, загрожує підмінити собою верховенство права.

4) BLM не залишає каменю на камені від американського (і не лише) ліберального міфу, на якому тримається практично вся політична система західного світу.

5) Путінський перформатив «нас там немає» ставить під серйозний сумнів інститут територіального суверенітету, який вважався священним з часів встановлення Вестфальської системи.

Багаторазово повторений, реплікований і мультиплікований безліччю людей і ботів у мережах, звернений найчастіше до глибин почуттів (вісцеральний),

перформатив — незалежно від конкретного змісту — стверджує: є щось цінніше і важливіше, ніж інститут, і це важливе виправдовує всі дії, які роблять з інститутом.

2. Другий процес, що кидає виклик інститутам — *ярлики*

Практика навішування соціальних ярликів людям і групам, що починалася як побічний ефект політики ідентичності, її виворот, перетворилася на повністю автономний процес ревізії соціальних інститутів.

Сьогодні легко назвати людину «ватником» та «нациком», створити на голому місці «антифу», поставити знак рівності між учасниками заворушень та анархізмом, як ідеологією та рухом. Ярлик набагато легше отримати, ніж позбутися його.

Ярлики замахуються на саму сутність, визначаючи людину (групу) загалом і таким чином програмуючи індивідуальну чи групову поведінку.

Промаркований ярликом, людина або група, як правило, змушені або заперечувати ідентичність, що приписується їм, або навпаки — посилювати експресивний компонент, перетворюючи негативні конотації, пов'язані з новою ідентифікацією в предмет агресивної гордості.

Це явище теж далеко не нове в історії (наприклад, звідки інакше взялися б «квакери»?).

Але,

— **посилене соціальними комунікаційними машинами, воно багаторазово збільшує масштаби ресентимента і так само сильно підточує інститути — особливо модерні, засновані на парадигмі людського універсалізму.**

3. Нарешті, третій конкурент інститутів – *алгоритми*

Йдеться і про технології «підштовхування» (nudge), використання BigData у стимулюванні попиту, технологію регулювання пішохідного трафіку в «розумних містах» та інші новації surveillance capitalism.

Специфіка алгоритму в тому, що конвенції — так чи інакше, що лежать в основі інститутів, — йому не потрібні.

Він керує поведінкою, оцифровуючи або вже сформовану правову та етичну нормативність (як у китайській системі «соціального кредиту»), або поведінкові реакції людини. І в тому, і в іншому випадку інститут виявляється непотрібним, бо менш ефективний. Йому не протистоять, йому не руйнують: його просто відкидають, як Лаплас — «концепцію Бога».

Доречі, алгоритми, можливо, впишуться до «третьої парадигми нормативності», про яку говорила Вікторія Шамрай. Вочевидь, їхня побудова

передбачає відбраковку негативних варіантів розвитку подій та встановлення оптимальної траєкторії руху до точки призначення. Втім, в такій ситуації людському розуму доведеться змагатися з машинним у тому, хто краще алгоритми створює — гонка, в якій людський розум напевне програє. Тож навряд чи такий сценарій здається бажаним, хоча він дуже схожий на базовий.

***

Сьогоднішня ситуація небезпечна тим, що

— процеси та явища, що кидають виклик інститутам, не можуть стати їх повноцінними замінниками.

1) ***Перформативи*** короткоживучі, 2) ***ярлики*** жодною мірою не сприяють створенню продуктивної суспільної атмосфери, а 3) використання ***алгоритмів*** зі зростанням усвідомленості викликатимуть дедалі більше опір.

У кращому разі «конкуренти» можуть стати основою для створення сурогатів та якихось гібридних коригувань.

Зі свого боку,

1) — інститути на тлі надмірної подієвості сьогодні теж втрачають релевантність завдяки своїй низькій адаптивності до змін.

Як виявляється,

2) — сфера інститутів не є сьогодні монолітною чи такою, на яку можна покластися безумовно, як на гайдеґерівську підручність, тобто не приділяючи їй уваги мислячого розуму.

Лінії напруги всередині та навколо інституційного смислового поля показують, що воно не є впорядкованим за замовчуванням, і у моралістів сьогодення і, можливо, майбутнього багато роботи по її впорядкуванню та форматуванню відповідно до нових реалій.

Бібліографія

1. ***Аджемоглу***, Дарон и Джеймс ***Робинсон***. *Узкий коридор*. Москва: АСТ, 2021.
2. ***Арендт***, Ханна. *О насилии*. Москва: Новое издательство, 2014.
3. ***Делез***, Жиль. *Инстинкты и институты. Мая 68-го не было*. Москва: Ад Маргинем, 2016.
4. Минаков, Михаил. Диалектика современности в Восточной Европе. Опыт социально-философского осмысления. Київ: LAURUS, 2020.

5. ***Норт***, Дуглас. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. Москва: Начала, 1997.

6. ***Хабермас***, Юрген. «Отношения между системой и жизненным миром в условиях развитого капитализма». *THESIS*, 1993, вып. 2:123-136.

7. Шамрай, Вікторія. «Війна як знецінення цінностей у глобальному світі». *Філософська думка*, 2023, №4: 5-20.

8. Berardi, Franco. *The Second Coming*. Medford: Polity Press, 2019.

Примітки:

[1] Денис Семенов — політичний філософ та незалежний дослідник із Києва. Випускник історичного факультету Дніпропетровського національного університету та аспірантури ДНУ за спеціальністю «Соціальна філософія і філософія історії», він тривалий час займався політичними технологіями та консультуванням, управлінням електоральними кампаніями та консалтингом для політичних партій та благодійних організацій в Україні.

[2] Дуглас ***Норт***, Институты, институциональные изменения и функционирование экономики, (Москва: Начала, 1997), 17.

[3] Там само, 21.

[4] Franco Berardi, The Second Coming, (Medford, Polity Press, 2019), 26.

[5] Юрген ***Хабермас***, «Отношения между системой и жизненным миром в условиях развитого капитализма». THESIS, 1993, вып. 2: 134.

[6] Михаил Минаков, Диалектика современности в Восточной Европе. Опыт социально-философского осмысления, (Киев: LAURUS, 2020), 20.

[7] Дарон ***Аджемоглу*** и Джеймс ***Робинсон***., Узкий коридор, (Москва: АСТ, 2021).

[8] Жиль ***Делез***, Инстинкты и институты. Мая 68-го не было, (Москва: Ад Маргинем, 2016), 18.

[9] Вікторія Шамрай, «Війна як знецінення цінностей у глобальному світі». Філософська думка, 2023, №4: 6.

[10] Там само, 13.

[11] Ханна ***Арендт***, О насилии, (Москва: Новое издательство, 2014), 60.

***

№ 3.200

Виктор Небоженко 2024-08-19

1 ч. ·

ПРИНУЖДЕНИЕ К МИРУ.

Если американцы добьются перемирия или хотя бы прекращения огня между Израилем и Хамас, то потом они займутся Украиной. И не трудно предсказать за чей счет. Соглашение между Украиной и Россией о прекращении огня, при посредничестве США, а не Китая , будет иметь множество последствий. С одной стороны, этот дипломатический успех пойдет на пользу демократам на президентских выборах 2024 года, с другой стороны заставит Украину пойти на болезненные компромиссы в войне. Но главное, что волна недовольства украинского общества позорным соглашением с Россией станет условием и стимулом мощного давления на тандем Ермак-Зеленский и позволит США провести вероятную замену политической верхушки «Тефлонового Офиса» на послевоенную прозападную группу «реформаторов». Никто на Западе не собирается оставлять Украину «слугам народа», которые хорошо нажились за годы войны и продемонстрировали крайне низкий уровень патриотизма и компетенции на фоне чудовищной коррупции и политического цинизма.

В геополитическом плане успешное соглашение о прекращении огня между Украиной и Россией, под кураторством США, ослабит позиции Китая в России и Европе. Китай будет иметь право подозревать, что между Россией и США начался скрытый процесс примирения или даже сближения, за счет ослабления санкционной давления и интересов Китая, что очень огорчит Пекин.

***